

F-135

Clem. Kuffner
1907.

Cpl

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

MAJITEL:

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

SÍD. KANOVNÍK STAROBYLÉ KAPITOLY SV. KOSMY A DAMIANA V STARÉ BOLESLAVI.

REDAKTOR A NAKLADATEL:

Dr. FRANTIŠEK KRÁSL,

METROPOLITNÍ KANOVNÍK, SKUTEČNÝ KNÍŽ. ARCIB. KONSISTORNÍ RADA atd.

ROČNÍK XXXVII.

1887.

KNIHOVNACSSR.
=VLBĚJOVICÍCH=

V PRAZE.

TISKEM KNÍŽ.-ARCIB. KNIHTISKÁRNY ZA ROHLÍČKA A SIEVERSA.

Okres. kulturní
Čes. Badějovice
VYŘAZENO

Obsah ročníku XXXVII.

Pastýřský list.

J. M. nejdůst. p. *Františka de Paula*, arcibiskupa Pražského: O padesátileté památce kněžství sv. Otce Lva XIII., 40.

Duchovní řeči.

1. Sváteční.

- Dostál* Alois, kaplan: Řeč o hod Boží vánoční, 561.
Vondruška Karel, kooperátor: Na nový rok, 579.
Hakl Bohumil, děkan: Řeč o nejsvět. jménu Ježíš, 2.
" Řeč o hromnicích, 20.
Kratochvíl Josef: Řeč o svaté rodině: Ježíš, Maria, Josef, 21.
Tenora Jan, kaplan: Řeč o slavnosti hromnic, 33.
Hakl Bohumil, děkan: Osnova řeči o popeleční středu, 55.
" Řeč o zvěstování Panny Marie, 127.
" Řeč o hod Boží velikonoční, 160.
" Řeč o sv. Janu Nepom., 210.
" Řeč o Nanebevstoupení Páně, 225.
" Řeč o hodu Božím svatodušním, 227.
" Řeč o Božím Těle, 242.
" Řeč o sv. Petru a Pavlu, 273.
" Řeč o slavnosti Panny Marie Karmelské, 275.
Kolisek Leop.: Řeč o slavnost sv. Jakuba, 331.
Ekrt František, kaplan: Řeč na den sv. Ignáce z Loyoli, 339.
Dostál Alois, kaplan: Řeč na den sv. Vavřince, 353.
Halabala Methoděj, kněz ze řádu sv. Benedikta: Řeč o Nanebevzetí Panny Marie, 356.
Hakl Bohumil, děkan: Řeč o svátek andělů strážných, 387.
" Řeč o Narození Panny Marie, 388.
" Řeč o svátku Jména Panny Marie, 402.
Kolisek Leopold: Řeč o slavnost Jména Panny Marie, 403.
Hakl Bohumil, děkan: Řeč o svátek sv. Václava, 418.
" Řeč o posvěcení chrámovém, 434.
** Řeč o slavnosti posvěcení chrámu Páně, 435.
Hakl Bohumil, děkan: Řeč o slavnosti Všech svatých, 466.
" Řeč na dušičky, 468.
" O zjevení Páně, 582.
Sedláček Josef: Řeč na den dušiček, 470.

2. Nedělní.

- Sedláček* Josef: Řeč o neděli I. adventní, 513.
Šlégr J., kapl.: Řeč o neděli III. adventní, 529.
Kolisek Leop.: Řeč o neděli IV. adventní, 545.
Hakl Bohumil, děkan: Řeč o neděli I. po zjevení Páně, 1.
" Řeč o neděli III. po zjevení Páně, 17.
" Řeč o neděli IV. po zjevení Páně, 18.
" Řeč o neděli deváté, 37.
" Řeč o neděli I. po deváté, 53.
" Řeč o neděli II. po deváté, 54.
" Řeč o neděli I. po velikonoce, 173.
" Řeč o neděli II. po velikonoce, 174.
" Řeč o neděli IV. po velikonoce, 194.
" Řeč o neděli V. po velikonoce, 209.
" Řeč o neděli VI. po velikonoce, 226.
" Řeč o neděli I. po sv. Duchu, 241.
" Řeč o neděli II. po sv. Duchu, 243.
" Řeč o neděli III. po sv. Duchu, 258.
Dostál Alois, kaplan: Řeč o neděli III. po sv. Duchu, 257.
Hakl Bohumil, děkan: Řeč o neděli IV. po sv. Duchu, 260.
" Řeč o neděli VII. po sv. Duchu, 289.
" Řeč o neděli VIII. po sv. Duchu, 291.
Janda František, kanovník: Homilie na neděli IX. po sv. Duchu, 306.
Hakl Bohumil, děkan: Řeč o neděli X. po sv. Duchu, 321.
" Řeč o neděli XI. po sv. Duchu, 354.
" Řeč o neděli XIV. po sv. Duchu, 385.
" Řeč o neděli XV. po sv. Duchu, 401.
" Řeč o neděli XVI. po sv. Duchu, 417.
" Řeč o neděli XIX. po sv. Duchu, 433.
" Řeč o neděli XX. po sv. Duchu, 449.
" Řeč o neděli XXI. po sv. Duchu, 450.
" Řeč o neděli XXII. po sv. Duchu, 465.
" Řeč o neděli XXIII. po sv. Duchu, 481.
" Řeč o neděli XXIV. po sv. Duchu, 482.
Ježek Jan, professor: Řeč ke studujícím o neděli XXIV. po sv. Duchu, 483.
Hakl Bohumil, děkan: Řeč o neděli poslední po sv. Duchu, 497.
Ježek Jan, professor: Řeč o neděli poslední po sv. Duchu, 498.
Kolisek Leopold: Řeč o neděli poslední po sv. Duchu, 501.

3. Příležitostné.

- Doubrava* Josef, místoředitel kníž. arcib. semináře: Řeč o službě milosrdenství, 128.

Doubrava Josef, místoředitel kněž. arcib. semináře: Řeč při slavnosti primiční dp. Josefa Mottla, 369.

Ekert František, kaplan: Řeči postní: I. Posvátná místa o utrpení Páně, 69.

" II. Dům Kaifášův, 85.

" III. Dvůr Herodův, 101.

" IV. Soudní dům Pilátův, 117.

" V. Křížová cesta, 121.

" VI. Golgotha, 137.

" VII. Hrob Páně, 157.

Eybl Jan, farář: Promluva před oddavkami, 39.

Halabala Methoděj, člen řádu sv. Benedikta: Řeč při svěcení praporu veteránského, 212.

Hakl Bohumil, děkan: Řeč ku primiciantovi v domě farním, 371.

" Řeč o instalaci dp. faráře Jana Kamařáta, 290.

" Řeč o svěcení sochy Mariánské, 305.

" Řeč při žehnání obnoveného chrámu Páně, 530.

" Řeč u večer pobožnosti majové, 193.

Ježek Jan, professor: Řeč nástupní, 322.

Nepil Jan, duchovní správce: Řeč o 100letém jubileu fary v Dražicích, 4.

Básně.

Bryných Eduard, professor: Má svoboda, 163.

Červenka Jan, professor: Leoni XIII, 577.

Dvořák Xaver, katecheta: Advocata nostra, 420.

" Amor meus crucifixus est, 169.

" Auxiliatrix nostra! 268.

" Boží muka, 412.

" Bráno nebeská, oroduj za nás! 350.

" Dětské sonety, 520.

" Et Jesum nobis ostende, 374.

" In hac lacrimarum valle, 374.

" Když jsem šel na sv. Horu:

1. Na cestě, 93.

2. Pohled na chrám, 93.

3. V chrámě, 108.

4. Ještě v chrámě, 108.

" Maria hledá Ježíše ztraceného! 10.

" Maria! 409.

" Marii vítají družky před chrámem, 423.

" Meč pronikne tvou vlastní duší, 74.

" O sancta crux! 141.

" Růženec radostný, 23, 44.

" Štědrý večer, 583.

" Vstříc novému roku, 12.

" Žalm chudých, 55.

Hablťová Marie: Modlitba dívky pod křížem, 132.

Hakl Bohumil, děkan: O svátku trnové koruny Páně, 58.

Ježek Jan, professor: Štěstí, 161.

Kratochvíl Josef: Nejvyšší škola, 475.

" Ty jsi Petr! 587.

K. J.: Marie potkává křížem obtíženého Ježíše, 130.

K. J.: Matce Boží sedmibolestné, 146.

Lesčinský Tomáš: Carmina paschalia:

1. U Božího hrobu, 217.

2. Resurgendis, 217.

" Z hořkých sonetů:

1. Matka, 362.

2. Jitro v horách, 362.

3. U dveří cirků, 406.

P. J.: Znělky o lásce Boží, 266.

Polák Alois P.: Píseň o Narození P. Marie, 389.

Sionský F. K.: Dej vůdce mi! 201.

" Před obrazem tvým, 248.

Smělý Josef, farář: Na památku povýšení za kanovníka dp. Antonína Dlaska, 425.

Vocásek J., professor: Lvu XIII., 578.

— Aforismy, 317.

— Kyrie eleison, 396.

Články dějepisné a národopisné.

Jenč P., člen řádu Vykupitelova: Čechové v Baltimori, 567.

Kadeřávek Rudolf, professor: O pouti Lourské, 149, 170, 189, 218, 232, 244.

Kratochvíl Josef: Z rodinného života Kafrů, 42.

" Z dějin odpadu Anglie od církve katolické, 440, 456, 488, 509, 540, 558, 569, 586.

Pazděrka Josef, farář: Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikuláš V. a Kalixt III., 280, 292, 308, 328, 347, 360, 375, 390, 406, 421, 437.

" Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikuláš V. a Kalixt III., 442, 451, 471, 485, 503, 520, 533, 548, 563, 584.

Sasínek František, duchovní správce: Sv. Ivan, 278.

Sindelář Josef, farář: Čtyři Sázavské:

1. Obraz sv. Prokopa, 247.

2. Obraz nadací, 248.

3. Koflík sv. Prokopa, 267.

4. O poušti Sázavské, 268.

5. Místa sv. Prokopská, 295.

6. Místo setkání se Oldřicha se sv. Prokopem, 295.

7. O liturgii na Sázavě, 314.

8. Z Pamětní knihy Sázavské, 316.

9. O čertu sv. Prokopa, 331.

10. Pramen Rakovka, 332.

11. Základy sv. Prokopa, 332.

Vacek František, kooperátor: Spor o název úřadu arcibiskupského v Praze r. 1642; 13, 24.

" K dějinám arcib. semináře v Praze, 29.

- Čábra* Josef, professor: Kostel sv. Paukracia před Vyšehradem, 571.
 „ Kterak rozmohl se duch náboženský po válce 30leté, 538, 553.
Vojáček Václav, professor: Povstání Indiánů r. 1885 v severní Americe, 132, 150.
 „ První krajinský sněm v Austrálii, 97, 106.
 — O utrpení církve katolické v Rusku, 374, 409, 427, 454, 514.

Pojednání a úvahy.

- Brabec* Václav, farář: O sv. svátostech v církvi pravoslavné, 221, 251, 264.
Dostál Alois, kaplan: Mor kořaleční u dělnického lidu, 49.
F. N. František Fryč, český spisovatel a básník, 475.
Hakl Bohumil, děkan: Úvahy o sv. missích v krajinách našich, 214.
H. J. Pravý rozdíl mezi člověkem a zvířetem, 63.
Janda František, kanovník: Jaký jest rozdíl mezi missionářem protestantským a katolickým, 110.
Kadeřávek Eugen, professor: V pátek o 3. hodině, 96, 176, 198.
Kratochvíl Josef: Blahoslavený P. Edmund Kampan, mučenník, 56, 78, 89.
 „ Ke 100letému jubileu úmrtí sv. Alfonsa de Liguori, 506, 523.
 „ Legenda o kajícím lotrovi, 14.
 „ Milostné Jezulátko u Karmelitek na Hradčanech, 25.
 „ O socialismu, jaký má býti, 276.
 „ Počátky spolku sv. Vincence z Pauly, 348, 363, 379, 395, 412, 423.
 „ Slasti a strasti Vincenciánů, 10, 23.
 „ Sv. Tomáš Akvinský, 112.
Ostašský J.: Leo Taxil, 204, 233.
Podstránský J.: Moudré nauky a rady po cestách života, 588.
Sionský F. K.: Roztěžská kaple, 299.
Švancara Ignat, farář: Kostel Jména P. Ježíše v Lánech, 377, 393.
Vacek František, kooperátor: Obřady mše sv. řádu východního, 47, 64, 80, 94, 151, 178.
Votka Jan, kněz ze řádu Ježíšova: Odůvodněná „Lež a pravda o sv. Janu Nepomuckém“, 141, 163, 180, 202.
 — Bratr „Deo gratias“, 489.
 — Mladistvá vyznavačka, 58.

Čtení zábavné.

- Brodský* Bohumil: Za svatou víru, 8, 28, 44, 61, 75, 91, 108, 130, 147, 168, 176.
 „ Z pamětí čestínských (Cyklus obrázků):
 1. Pastorkové, 229.
 2. Soud boží, 248.

3. Dvě listiny, 261.
 4. Z lásky k matce, 283.
 5. Závět, 296.
 6. Pozdě, 326.

- Dostál* Alois, kaplan: Na schodech odpustkových, 345, 358.
 „ První kniha (Vzpomínka z mládí), 517.
 „ Sirotci (obrázek ze skutečnosti), 311.
Janda František, kanovník: Poslední doby ze života sultánky, 96.
Kratochvíl Josef: Dumka sv. Václavská, 458.
Ráž Jan Nepom.: Kalounářova kněžna, 199, 219, 236, 268, 285, 300, 317, 332, 364, 380, 396, 413, 429, 444, 458, 477, 492.
 — Venkovská idylla, 425.
 — Statný bojovník (Črta missionářská), 95.

Zprávy časové

- Benediktinská missie na Východě, 83.
 Česká kolleje v Římě, 31.
 Jesnitě v missích, 67.
 Jubilejní slavnost 100letého úmrtí sv. Alfonsa de Liguori, 526.
 Jubileum 50letého kněžství sv. Otce Lva XIII., 31, 99, 206, 222, 319, 351, 366, 446, 494, 511, 542, 574, 589.
 Jubileum železniční, 51.
 Kardinál Ludvík Jacobini, státní sekretář sv. Stolice, 115.
 Křesťanství v Číně, 83.
 Křest pohanských dítek v missích, 67.
 Nedělní klid na poštách v Anglii, 431.
 Nově objevený rukopis český, 527.
 Noví kardinálové, 99.
 Opat Břevnovský † dr. Rupert Smolík, 399.
 P. Petr Jan Bekx, generál řádu Ježíšova, 135.
 Pomník sněmu Vatikánského, 155.
 Probošt Vyšehradský † Václav Štulec, 382, 494.
 Program spolku katolických akademiků „Družstva Arnošta z Pardubic, 555.
 Prohlášení za svaté, 559.
 Řecká církev v Rusku, 223.
 Sedmdesáté narozeniny dp. Frant. Pravdy, 190.
 Slovanská liturgie v přímoří jaderském, 223.
 Statistika svobodných zednářův, 84.
 Věnce na rakve zemřelých, 223.

Různé zprávy a paběrky.

- Armáda Ježíše Krista, 559.
 Časopisy světa, 50.
 Činohra dějin světových, 335.
 Dva svobodomyšlníci na smrtelném loži se polepšili, 154.
 Kniha života, 155.
 Křížová cesta v c. k. nemocnici, 114.
 Lesseps a milosrdné sestry, 207.
 Metla poenitentiarova, 155.

Mocnost zvyku, 191.
 Modlitba ve škole, 527.
 Mučenníci v Africe, 367.
 Náboženský fanatismus Indův, 271.
 Něco ze staré Prahy, 446.
 Obraz sv. Cyrilla a Methoděje v chrámu Vidimském v Benátsku, 474
 Poslední vůle katolického šlechtice, 302.
 Primiční slavnost prvního černocha v severní Americe, 68.
 Řádká láska dětinná, 100.
 Směs, to jest články drobnější, poučné a zábavné 83, 99, 115, 155, 191, 207, 223, 239, 271, 286, 303, 335, 351, 367, 431, 447, 462, 511, 527, 559, 575, 591.
 Soud spravedlivého protestanta o jesuitech, 303.
 Stáří císařův a králů, 82.
 Strach před smrtí, 48.
 Tajemné město, 207.
 Umělecké díto hodinářské, 351.
 Vánoční dárky věnných měst v Čechách, 511.
 Věrný služebník, 99.
 Zajímavé zprávy z oboru dějepytu, 82.
 Zdravotní desatero, 48.
 Ze života stigmatizované Palmy Marie Martellové, 155.
 Židé v Čechách, 367.

Dopisy.

Z Hradce Králové, 255.
 Z Kolína, 253.
 Z Příbrami, 113.

Kronika.

Z Ameriky, 479.
 Z Anglie, 239.
 Z Boleslavi Staré, 240, 334, 382.
 Z Dánska, 83.
 Z Hradce Králové, 286, 350.
 Z Plzně, 479.
 Z Podolí u Prahy, 398
 Z Poznaně, 31.
 Z Prahy, 15, 30, 50, 67, 82, 99, 113, 134, 154, 171, 190, 206, 222, 237, 255, 270, 286, 302, 318, 334, 350, 366, 382, 397, 414, 430, 445, 461, 479, 494, 511, 526, 542, 559, 589.
 Z Pruska, 15.
 Z Říma, 154.
 Z Uher, 223.
 Z Vyšehradu, 446 461.
 Ze Žižkova, 286.

Zprávy o duchovních řádech a spolecích katolických.

I. Milosrdní bratři, 31.

Redemptoristé u sv. Kajetána v Praze, 172, 190, 526.
 Řeholníci augustiánští v Praze, 430.
 II. Arimatejský spolek, 15, 67, 115, 223, 270, 302, 319, 367, 511, 575.
 Dědictví sv. Janské, 272.
 Dědictví sv. Prokopské 15, 543.
 Družstvo Arnošta z Pardubic (spolek českých katol. akademikův), 397, 416, 494.
 Jednota Marie, Matky dobré rady, 222.
 Jednota pro dostavení chrámu sv. Víta, 240.
 Jednota ustavičného klanění se nejsv. Svátosti Oltární a ku podporování chudých chrámů v Čechách, 271.
 Katolická jednota sv. Václavská, 414, 432, 462.
 Katolický tiskový spolek, 15.
 Mariánská kongregace u sv. Ignáce v Praze, 171, 319, 334.
 Spolek dětství Páně, 114.
 Spolek pro podporování stavby chrámu Páně na Vinohradech, 67.
 Spolek sv. Josefa ku podpoře světského duchovenstva, 239.

Spisy redakci zaslané, oznámené i posouzené.

Ambrož Vilém, farář: Anděl strážný, časopis mládeže, 368.
Bayer František: Moravská bibliotéka, 84, 336.
Bloška Jan, kněz církevní: Sto úvah krátkých a vážných, rozjímání od Davida Pilchovského, 336.
Borový Klement, dr., kanovník: Časopis katol. duchovenstva r. 1887: 68, 156, 191, 240, 319, 399, 447, 480, 591.
Brynych Edvard, professor: Kříže a kalichy, povídka ze smíšené osady, 304.
Hlavinka Alois, kooperátor: Bludy a lži v dějinách, 463.
Hulakovský Jan: Naplněné proroctví (povídka historická) 464.
Chlum František: Cyrillská škola zpěvu, 336.
Kadeřávek Eugen, doktor filosofie: Logika formálná, 543.
Klíma František: Duchovní samomluva (spis bl. Tomáše Kempenského), 495.
Komenského Jana A. Labyrint světa, k tisku upraven Jos. Kořínkem, 16.
Kopecký Karel, professor: Ze života ptáků, 16.
Kosmák Václav, farář: O pouti (obrázek ze života hudebního), 320
Lenz Antonín dr. a kanovník: Mariologie Arnošta z Pardubic, 224.
Milítký Edvard, učitel: Bůh tomu chce! (povídka z Dědictví maličkých), 528.

Mourek V. E., professor: Učebné listy jazyka anglického pro samouky, 84.

Newman J. dr.: Kallista (román přeložený do češtiny Frant. Doubravou), 464.

Nostic Rieneck Robert, hrabě a člen řádu Ježíšova: Kardinál Schwarzenberg, 303.

Pacita Čenka Cesty po světě, spis vydaný péčí J. Svobody, 464.

Pakosta Vojtěch, professor: Kalendář sv. Václavský na přestupný rok 1888, 495.

Pohunek František, kaplan: Staropohanské štěstí, 240.

" František, kaplan: Satan a jeho říše (roz-marná studie), 84.

Praha A. L.: Sv. Teresie (životopis sepsaný od D.), 84.

Rodler Adolf, komoří J. Svatosti: Velký Ma-riánský kalendář na přestupný rok 1888, 528.

Rubeš Frant. J.: Deklamovánky, 16.

Řehák Karel, dr. a hraběnka Schmising-Kerssen-brocková: Krátké úvahy, jež sepsal P. Leopold Stix, v překladu, 336.

Sasínek František, kněz církevní: O církevním dějepise Slovanů, 336.

Souhrada Josef, farář: Můj pohřeb a mé vzkří-šení (povídka), 319.

Štastný Vladimír, professor: Drobné květy (bá-sně), 528.

Sv. Tomáše Akvinského spisek o Bytí a Byt-nosti a J. Em. kardinála Josefa Pecci-ho výklad vlašský. Do češtiny přeložili Jan Votka a Václav Vojáček, 543.

Vacek František: Církevní dějiny české, 495.

Višek Antonín, doktor bohosloví: Kněz u lůžka nemocných a umírajících (dle německého vydání od Tappehoma), 208.

Vondruška Karel, kaplan: Malá obrázková kniha svatých, 367, 495.

" Upomínka na první sv. přijímání, 100.

" Čtyřicetihodinná pobožnost, 31.

" Kalendář duchovenstva českoslovanského na rok 1888, 464.

Votka Jan, člen řádu Ježíšova: Skřípac na če-ské nevěře a svobodomyšlníky čili ob-jasněná a odůvodněná „Lež a pravda o sv. Janu Nepomuckém“, 240.

" Sv. Jan Nepomucký a knížecí rod Švar-cenberský, 224.

Zelený V. V., doktor práv: Dalibor, časopis pro umění hudební, 116.

Zelinka Jan, varhaník: Český varhaník (sbírka různých skladeb), 32.

— Jubilejní rok sv.-Alfonsiánský, úvahy vy-dané , péčí kongregace *Redemptoristů* v Praze, 16, 512.

— Květy Mariánské (měsíčník), 512.

— Májová pobožnost, vydaná nákladem Ma-riánské kongregace u sv. Ignáce v Praze, 208.

— Patronátní právo, 336.

— Přítel dětí, časopis pro mládež, 368.

— Společenský zpěvník český, vydávaný ná-kladem knihkupectví *Kobrova*, 84, 368, 495.

— Život sv. biskupa a učitele církevního Alfonsa Marie de Liguori, vydaný příči-něním kongregace *Redemptoristů* v Praze, 512.

Osobní věstník duchovenský.

16, 32, 52, 68, 84, 100, 116, 135, 156, 172, 192, 208, 224, 240, 256, 272, 288, 304, 320, 336, 352, 368, 382, 399, 415, 431, 447, 464, 480, 495, 512, 528, 544, 560, 576, 591.

Milodary.

32, 100, 116, 256, 368, 400, 512, 576,

Inseráty.

52, 84, 156, 192, 256, 288, 320, 336. 384, 416, 432, 448, 496, 576.

Vydává se
5., 15. 25. ka-
ždého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Neděle 1. po zjevení Páně.

*Čemu rodiče na dětech svých obdivo-
vatí se nemají.*

„A uzřevše ho (rodičové jeho),
divili se.“ Luk. 2, 48.

Maličko, r. v Kr., z veškerého života Páně až do 30. roku známe; to jediné, o čem dnešní sv. evang. nám vypravuje; slyšeli jste. Avšak byť maličko bylo, postačí i rodičům, i dětem; i všem, kdož mládež na péči mají, učitelům, pěstounům, vychovatelům, aby věděli, kam ditky přede vším voditi mají; mládeži, aby věděla, v čem si zalibovati má.

Slově ten čas skrytý život Páně; avšak i ten významný jest; proč? že mládež ne hlučeti, křičeti a bouřiti, ale tiše chovati se má. Ne, žeby měla zahálet, nikoli; má se učiti; mladost jest příprava na věk starý. Mládež má býti skromná, pokorná.

Já o dnešní neděli o rozličném mluvil jsem, jmenovitě co ku vychování mládeže náleží; dnes však chci, Nejmilejší, obrátiti pozornost vaši ku slovům: A uzřevše ho rodičové jeho divili se, a ukázati, čemu rodiče na dětech svých obdivovati se nemají; ale čemu třeba, aby za příkladem sv. Josefa a matky Páně se divili. Pán budiž s námi! —

1. Vychování neběře se začasťe, r. v Kr., tím směrem, kterým brátí se má. Vychovávati ditky jest věc velice vážná a důležitá; visit na ní blaho mládeže, časné i věčné. Avšak dějí se chyby a druhdy veliké a hrubé. Taková jest:

a) když rodiče dětem svým se obdivují a do očí je chválí. Tak převeliká

bylaby chyba, kdyby matka se obdivovala kráse a sličnosti své dcery, jí o tom mluvíla a, aby sličnost její zvýšila, jí nádherněji, než stavu přiměřeně, šatila.

Dívka od přirozenosti více méně ku marnivosti náchylna jest a jí takto mluvíti, byloby, símě pýchy jí do srdce vštepovati a jí zúmyslně ku pýše sváděti, kdežto od pýchy všemožně odvracována býti má.

b) Rovněž nemoudré by bylo, upozorňovati na jednotlivé části těla, jež snad krásou vynikají, jako: krásné vlasy, jasné oko, růžové líce, korálové rty, malou ručku, něžnou nohu, ztepilý vzrůst, a tomu podobné, což vše by marnivost jen živilo a podněcovalo, kdežto vše to nic jiného není, než stín, který zachází; tráva, která vadne, a budoucí jest potrava červům.

c) Neméně nemoudré a rovněž bláznivé, kdyby matka dcerušce své říkala, jak jí šaty pěkně sluší, že sličnější jest, než ta neb ona, že lépe jí dopadají, a řeči těm podobné, kdežto známo, že šat člověku pražádné ceny nedodává, ovšem pak roucho nevinnosti a svatosti života. Toť byloby, dítě zúmyslně sváděti ku marnivosti a záhubě.

d) Též, když děti něco umějí a některých prací dokázati mohou, obdivovati se jejich pracím, veřejně je chváliti, aneb dokonce světu ukazovati, čímž se způsobí, že stanou se domýšlivými a v práci ustánou, myslíce, že již dost umějí, kdežto mládež se má učiti a ani věděti nemá, že co umí. Vůbec u mládeže s pochvalou volice po skrovnu.

e) A též velice zpozdlíle by bylo obdivovati se schopnostem, bystrosti ducha, rozumu, nadání a vědomostem mládeže,

kdežto ty a také věci dary boží jsou, a vedlo by ku hrdosti, pýše a pohrdání jinými, což ovšem by nejvýše bylo škodlivé. Mládež vždycky málo umí; a byť v pravdě uměla něco více, než staří, však nemá té zkušenosti, jako staří, a víme, že rozum přichází jen s léty.

Těm a takým věcem rodiče na dětech obdivovati se nemají; neboť jednak jsou věci, jež nemají ceny, jako krása tělesná, jednak jsou dary boží, jichž si sami nedali, a za něž děkovati sluší.

2. Avšak jsou věci, jimž se diviti mají. Příklád sv. Josef a Matka Páně. Čemu ti se divili? Práví písmo: A užřevše ho rodičové jeho, divili se. Čemu se divili? Že našli jej ve chrámě, kdežto jiné dítě by bylo těšilo, choditi po městě a obdivovati se těm rozličným a novým věcem, jichž nikdy nevidělo! Že našli je v síni učebné mezi starými a vážnými muži, kteří byli znatelé zákona a lidu zákon vykládali. Že našli je, ano si oblibuje, naslouchati zákonu Páně a po všecken čas svého pobytu v Jerusalemě tu meškati, odpovídati na otázky sobě položené, ano, div divoucí, samo, starých a učených se dotazovati, tak že všichni, jak praví písmo, děsili se, kdož jej slyšeli, nad rozumností a odpovědní jeho. Tomu divili se sv. Josef a Panna Maria, ovšem a právem; neboť nenadáli se těch a takých věcí, nikdy božské dítě své tak mluvíti neslyšeli. Věcem božským, dobrým a vznešeným třeba jest se diviti a za ně Boha chváliti; ne však věcem titěrným a malicherným, nízkým a podlým. Ano, tomu divtež se rodičové a buďtež rádi, jestliže dítě jejich, jako malý Ježíš, prospívá nejen věkem a rozvojem tělesným, ale více láskou a moudrostí před Bohem i před lidmi.

Mohouť rodiče i věcem svrchu uvedeným se diviti, jako: chytrosti, paměti, chápavosti, schopností svého dítěte, a všem darům, jimiž Bůh je obdařil, a vzpomněti, jak veliký jest Bůh v dařích svých; ano mohou se tomu diviti, ale nemají zapominati, že ne oni, ale Bůh dítě jejich tak obdařil a že mají Bohu za to děkovati; ano, máte-li dítě sličné, drazí rodičové, podívejte se i kráse a sličnosti jeho a děkujte Bohu, že vás takovým darem Bůh obdařiti ráčil, neboť dítka jsou ten nejvzácnější dar boží; ale neopomeňte, Bohu z toho děkovati, že nenarodilo se dítě vaše mrzákem, jako mnohé jiné a bez viny rodičův, a že máte dítě krásné a zdravé.

Toť největší radost rodičův! Ale nesmíte dítěti říkati, že je chytré anebo sličné; vy to můžete věděti, ale dítě ne, sic je zkažete; jako čtete, že Matka Páně schovávala všechna slova ta v srdci svém. Dávče ani nemá věděti, že sličné jest; chlapec ne slyšeti, že chytrý jest; sic by záhy zasadila se pýcha do srdcí jejich, a ta, jak známo, počátek jest všeho zlého.

3. Takto moudře a rozumně divili se Blahoslavená Panna a sv. Josef, pěstoun Páně. Avšak nenalézáme, žeby malému Ježíši byli chválu do očí řekli, anebo do očí se mu byli divili; spíše uchovávali všechny ty divné věci v srdci svém. Spíše shledáváme, že Matka Boží činila něžnou výčitku Synáčku svému řkouc: „Synu, proč jsi nám tak učinil? Hle otec tvůj a já s bolestí hledali jsme tebe!“ A co on na to? „Co jest, že jste mne hledali? zdaliž jste nevěděli, že já v těch věcech musím býti, kteréž jsou Otce mého?“ ve věcech dobrých, svatých, nebeských? a ne pozemských a pomíjejících?

Ó šťastní rodičové, kterýmž takto dítě odpověditi může! šťastní rodičové, kteříž nalézají dítě v těch věcech, ve kterých býti má! Šťastná Matičko Boží! šťastný pěstoun, svatý Josefe! Ó vy jste rodičům vzorem, jak dítka své vychovávat i kam je nejprv vésti mají. Ó sviňte všem příkladem svým!

Ó buďte moudří a opatrní, vy rodičové, jimž Bůh dítka svěřil, ve všech řečech svých; buďte opatrní na všeliké slovo, jež před dětmi mluvíti budete, byste ni jediného nemoudrého slova před dětmi nepronесли, ale moudře a rozumně je vedli a vychovávali. I bude, že, byť se i zdálo, že dítě vaše se ztratilo, t. j. že pobloudilo a sešlo s cesty své nalezne je v tom, v čem býti má a že bude moci odpověditi vám: Což jest, že jste mne hledali? a že jste trvali pro mne v úzkostech a ve strachu? což jste nevěděli, že já v těch věcech, kteréž jsou stavu a povolání mého, býti musím? Amen.

B. Hakl.

● nejsvět. jménu Ježíš.

*Nejsvět. jméno Ježíš až dosavad dosti nená-
vistníků a pronásledovatelů nalézá.*

„My dnes souzeni jsme pro dobrodiní
na člověku nemocném, skrze koho
tento učiněn jest zdrav.“ Sk. 4, 9.

Dvoji svátek, N., máme dnes; druhou

neděli po zjevení Páně a nejsv. jména Ježíš; důležitější jest tento.

Měl by býti o slavnosti obřezání Páně, neboť tu dávana jména dítkám israelským; také tak původně bývalo, ale později, že to jméno nám nejsvětější jest, a všelikou sladkost v sobě zahrnuje, ustanoven zvláštní den památce jeho, a to druhá neděle po třech králích, jak až podnes.

Vyznamenán tak den, jakož i svátek jména P. Marie, plnomocnými odpustky, jichž získati může každý, kdo sv. zpověď vykoná, nábožně ku stolu Páně přistoupí, zpívané mši sv. přítomen jest a za blaho církve se pomodlí. Svatý otec Pius IX., i na všechny týden tu zvláštní milost rozšířil. —

První čtení vyňato jest ze sk. ap. z kap. 3. a 4., kdež vypravuje sv. Lukáš, který to napsal, kterak Petr a Jan vstupovali do chrámu v Jerusalemě a kterak Petr ve jménu Ježíše Krista Ukřižovaného uzdravil chromého od narození, 40 let starého. Jati a do žaláře vrženi jsou. Druhého dne před knížata kněžská a starší lidu, i zákonníky postaveni. Petr měl řeč; slyšeli jste, toť dnešní první čtení. V ni pravil: „My dnes souzeni jsme pro dobrodiní na člověku nemocném, skrze koho, totiž Ježíše, tento učiněn jest zdráv. — Jako sv. apoštolové, tak až dosud jméno Ježíš ve vyznavačích jeho pronásledováno bývá. Ukážu!

1. Život církve boží na zemi boj jest, zápas ustavičný. Ap. sv. Pavel k Žid. 11, 32–40. líčí útrapy spravedlivých: „Zkusili posmívání a bití, nad to i vězení a žaláře; kamenování jsou, sekáni jsou, pokoušeni, mečem usmrcováni jsou; chodili v kožích ovčích a kozelcích, trpíce chudobu, jsouce sužováni a trápeni, jichžto nebyl svět hoden, bloudíce v pustinách, horách, jeskyních a doupatkách země. 3. král. 18, 13. Sv. Pavel pak sám 1. Kor. 4, 13. píše: „Učiněni jsme divadlem světu . . . Jako smrti tohoto světa učiněni jsme a jako povrhel u všech ač dosavad“. — A Spasitel J. Kr. sám předpověděl: „Ven ze škol vyženou vás, ano přichází hodina, že každý, kdož vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil. A to vám učiní, že nepoznali ani Otce, ani mne,“ Jan 16, 2. „a za blahoslaveného prohlásil toho, kdož protivensství trpí pro jméno jeho.“ Ale slíbil též: „Zde na světě nátisk míti budete, ale nebojtež se, já jsem přemohl svět.“

2. Co předpověděl Pán, přišlo. Apoštol napsal: „Kážeme Krista, Židům pohoršení, pohanům bláznovství.“ Po staletí církev pronásledována jest, tupeno jméno Ježíš. — Křesťané vším možným způsobem pronásledováni jsou: a) bráno jim jmění a do nejkrutější chudoby uvrhováni, což bylo to nejmenší; b) z vlasti vypovídání, z kruhů svých milých a drahých vytrhováni a do vyhnanství posílání jsou; tam odsuzováni ke krutým pracím, jako: v dolech a báních horních, ve mramorových lomech, k otrocké práci na lodích (galejích). c) Prohlašování za psance a bezectné; d) uzavírání do tmavých a smrdutých žalářů; e) zmrzačování na těle; f) často přehrozné muky snášeti musili v mučírnicích, by odřekli se jména Ježíš; g) konečně všelijak usmrcováni jsou; stínáni, pálení, křižování, topení, za živa pohrbívání, a kde kterou smrt peklo jenom vymyslíti mohlo.

3. Však nedosti toho; vtipkáři a pohanští učenci brousili i svá péra na jméno Ježíš; církevní dějiny jmenují mnohé: Porphyrius, Hierokles, Ammonius Sakkas, Plotinus, Lucian ze Samosaty a jiní. — Avšak Prozřetelnost Boží vzbudila proti nim statečné obhájce: Cyrilly Alexandrinského i Jerusalemského, sv. Basilia, svat. Rehoře Naz. i Nyss, Athanasia, Zlatoustého, Augustina, Ambrože, Jarolima a mnohé jiné, kteří učenností svou a svatým životem církev boží hájili a nejsv. jméno Ježíš. Přes to vše církev Páně přece se šířila, tím více; plnilo se, co předpověděl Spasitel: „Nebojte se, já jsem přemohl svět.“

4. Avšak církev není nikdy bojů prázdná; život její zde na světě boj jest. Byť ne u nás, tedy jinde, i v dalekých krajinách, snáší útrapy a protivensství. Sotva že ukončeno pronásledování v Japonsku, kde mnoho tisíc křesťanů pobito jest bylo: tyto poslední časy, jmenovitě lonského roku kruté pronásledování pronásledování propuklo v Číně, kde mnoho tisíc křesťanů i s kněžími povražděno jest, chrámy pobořeny, vesnice vypáleny. Přesmutné zprávy docházely tam odtud!

Ale i u nás až dosavad dosti jest nepřátel nejsv. jména Ježíš; i veřejné listy mnohé neostýchají se, hanobiti jména Ježíš a býti proti všemu, co jest křesťanské; ano i v soukromém životě mnozí rouhají se a hanobí nejsv. jméno Ježíš i slovy, i životem. Sami víte!

5. Ale nedejme se mýliti. Nebojte se, já jsem přemohl svět! Apoštol píše (Žid. 12, 1.): „Protož i my, majíce vůkol sebe tak veliký oblak svědků, složivše všeliké břímě i obkličující nás hřích, s trpělivostí běžme k uloženému sobě boji, patříce na původce a dokonavatele víry, Ježíše, kterýž místo předložení sobě radosti, strpěl kříž, nedbaje hanby a sedí na pravici stolice boží.“ — Ano, k němu hleďme, Spasiteli svému, radující se, jako sv. apoštolové, jest-li co trpěti můžeme pro jméno Ježíš. Ono budiž naší útěchou, naší radostí, naší posilou v životě i ve smrti. Amen.

B. Hakl.

Ř e ě

o 100-leté památce znovuzřízení fary v Dražicích dne 28. listopadu 1886,

kterou měl Jan Nepil, duchovní správce na Klokotech u Tábora.

„Noc pominula, den pak se přiblížil.“ Rom. 13, 12.

Jest první neděle adventní.

Latinské slovo „adventus“ znamená tolik jako příchod, a my slovem advent označujeme tu dobu, v které se připravujeme na příští neb narození Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. Proto oddává se také již dnes Církev sv. tiché, svaté radosti a poučující nás, co máme činiti, abychom se na příští neb narození Páně hodně připravili, volá v dnešní sv. epištole: „Noc pominula, den pak se přiblížil.“ Nuže, odvrzmež tedy skutky temnosti a oblečme se v odění světla. „Jako ve dne poctivě choďme; ne v hodování a v opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a v závisti, ale oblečte se v Pána Ježíše Krista“ (Rom. 13, 12—14). A abychom tím ochotněji tohoto její napominajícího a povzbuzujícího hlasu uposlechli, uvádí nám opět v sv. evangeliu na paměť poslední soud, k němuž všickni bez rozdílu budeme muset se dostaviti, a na němž každý veřejně obdrží buď věčnou odměnu, neb věčný trest podle toho, činil-li dobré nebo zlé. Dr. m.! Kým není ani jediného mezi námi, jenž by snad oslyšel tohoto napominajícího a povzbuzujícího hlasu dobré máteře naší sv. Církve katolické! Kým bychom v posvátné této době adventní všickni až do jednoho proniknutí byli pravou kajcností, v hříšnosti své se poznali, hříchů svých litovali, úmysl pravého

polepšení měli, z hříchů se vyznali, za ně zadost učinili, a tak Kristu Ježíši milý přibýtek v srdci svém připravili.

Než ale, dr. m., slovo advent má pro vás ještě jiný a velepamátný význam. Slovo advent připomíná vám obzvláště letos zapuzení té děsné a strašné noci, v nížto otcové vaši po 366 let úpěli a sténali, a oznamuje vám zároveň ten šťastný a radostný den, kdy před sto lety opět k vám přišel a mezi vámi se usadil první váš duchovní pastýř farář, aby tu duchovní správu samostatně vedl a tak o vaše časné i věčné blaho co dobrý otec se staral. Dražice jsou ovšem prastará katolická osada. Zdá se, že již záhy po zavedení křesťanství v Čechách svatými apoštolý slovánskými svatým Cyrilem a Metodějem, zkvétal tu milý a utěšený život křesťanský. Alespoň již r. 1369 shledáváme se zde s rozsáhlou a velmi dobře opatřenou plebanií neb farou, ku které mimo stávající zde hrad přináležely i četné vůkolní vesnice, a která měla půl druhého lánů zádušních pozemků, z nichžto plebán neboli farář výživu svou bral.

Avšak léta 1412—1414 připravila velkou změnu a rok 1420 vše zjinačil.

Na podzim r. 1412 uchýlil se totiž mistr Jan Hus, nucen jsa pro učení své Prahu opustiti, do zdejší krajiny, kde na hradě Kozím a v Ústí nad Lužnicí, městě to pánů z Ústí, z nichž Jan starší a manželka jeho Anna z Mochova jeho citeli byli, se zdržoval, a kde slovem i písmem k rozšíření svého učení působil. I vycházel odtud, jak staré letopisy dí, do městeček a vsí kázat, a kudyž se kolivěk obrátil, tam po něm lidé v zástupích šli a jeli, a na vozích se všech stran k němu se vezli, a mnoho lidu k sobě přivinul kázáním svým (Staří letopisové čeští, str. 19). Nejraději však konal shromáždění lidu a kázání svá u Kozího hradu v lese pod lipou (J. Husa: Sebrané spisy, III. str. 241).

A jaký toho byl následek? Ten dr. m., že lid až posud u víře sjednocený, vespolek se milující a utěšené ovoce víry své vydávající rozštěpil se na dvě strany, na přívržence nového učení Husova a na vyznavače staré, od otců zděděné víry katolické, z nichžto jedni druhých nenáviděli, jedni druhých sužovali, pronásledovali a hubili.

To jest, dr. m., obyčejně to krásné ovoce, jež takovéto rozkoly přinášejí. Ovšem kdo seje vítr, nemůže kliditi leč bouří.

Zvláště bratří Táborští planuli neuhastitelnou a neukojitelnou záští proti katolickým rodným, taktéž českým bratrům svým, a bohužel k neuhastitelné záští této rozněcovali a rozpalovali je i vlastní kněží jejich. Neboť tito kázali jim: „Božím nepřátelům, t. j. katolíkům, protivníkům Tábořských, již má všecko zboží odjato býti aneb spáleno, aneb zkaženo. O bratřích Tábořských zajisté jest napsáno: Každé místo, jež noha vaše šlapati bude, vaše bude; nebo proto jsou málo opustili, aby mnoho nabrali. — A kterýkoli pán, panoš, měšťenin neb sedlák napomenut by byl od bratří Tábořských, aby jim byl pomocen v těchto čtyřech kusích, 1. u vysvobození každé pravdy, 2. ve množení chvály boží, 3. v jednání spasení lidského a 4. ve zkažení hříchův, a nechtěl toho učiniti, aby od nich každý taký jako satan a drak byl potřen a zabít, a všechno jeho zboží aby od bratří těch bylo pobráno, aneb zkaženo; a též aby každému městu, vsi neb ohradě tak učiněno od nich bylo. — A kdožkoli by takovému jich nepříteli dával úroky, neb jakou pomoc, přízeň by ukázal, aby též na těle i na zboží od nich měl zahuben býti. — Každý kostel, kaple, neb oltář po Pánu Bohu na čest zejména kterému svatému ustanovený, má jako modloslužebný zbořen neb vypálen býti. Každý dům farářský a kterýkoli kněžský, a všecko jiné nadání kněžské má již zkaženo neb vypáleno býti. Kněží nemají nižádných platův míti, ani dědin, ani dobytka, ani konův, ani dvorův, ani domův, v nichž bydleli, ani co časného, ač by jim i z almužny bylo dáno, a ač by i světským právem a panováním těch věcí držeti nechtěli. A jakož na Hradišti neb na Táboře není nic mé a nic tvé, než všecko v obec rovné mají: takéž všem všecko vždycky má v obec býti, a nižádný nemá nic zvláště míti“ (Archiv český, díl III. 218—225).

Ano, dr. m., tak a nejinak učili, tak doslovně kázali kněží Táborští, a takovýmto, abych řekl nesmyslným učením roznicení a rozpálení jsoouce vrhali se bratří Táborští se zuřivostí tygři na všecky odpůrce své, a nešetříce nikoho, kdo s nimi nebyl, všude jen hrůzu a zkázu před sebou šířili.

Tímto způsobem vrhli se také r. 1420 na Dražice, a zmocnivše se hradu, spálili a zbořili jej, a tak i kostel a faru, a faráře zahnali, jest li ne dokonce zabili.

Tak vzala za své druhdy tak utěšeně kvétající a hojné ovoce víry své vydávající fara Dražická, a od té doby bylo nyní Dražickým mimo bouře válečné a spojené s nimi strasti a soužení po 366 let snášeti i všecky svízele, nepříjemnosti a a nehody osiřelosti farní; neboť ačkoliv Táborští již r. 1469 od českého krále Jiřího z Poděbrad dli Dražic a podací právo kostelní neb patronátní obdrželi, tož neobsadili předce zdejší faru nižádným farářem ze strachu, aby tu katolický duch a život opět nesesílil a nezmohutněl, a ne učinili tak ani tehdaž, když r. 1622 z poblouzení svého vystřízlivěvše, sami do lůna jediné pravé, samospasitelné Církve katolické byli se navrátili.

A po celou tuto trudnou a děsnou dobu jak asi vedlo se Dražickým v ohledu náboženském, jak tu o duševní jejich postaráno bylo? Ach! byla to pro ně čirá, děsná noc, podobna té, v nížto se národové před narozením Krista Pána nalezali. Až do r. 1720 docházeli sem a vedli tu duchovní správu dílem světských, dílem klášterních kněží z Milevska, od toho roku pak přiděleny byly Dražice co filiální kostel k Táboru. A nyní prosím vás, dr. m., považte jen tu vzdálenost z Milevska až do Dražic, považte tu rozsáhlost farní osady Tábořské, považte ty špatné a neschůdné tehdejší cesty, považte i všeobecný tehdejší nedostatek kněžstva, a rcete sami, kolikrát as do roka mohli tito služebníci boží, byť i sebe horlivější byli, sem zavítati, aby svěřené ovečky své ve sv. náboženství cvičili, nejdražší oběť mše sv. jim konali, sv. svátostmi jim přisluhovali a ku spasení je vedli? A z toho suďte opět sami dále a rcete, jak asi se známostí sv. náboženství a s křesťanskou kázní to zde vypadat musilo? Ach! věru i o většině tehdejších dospělých Dražických dalo se říci, co pronesl sv. Pavel o židech, t. j. o křesťanech z židovstva na víru obrácených, když jim napsal: „Vy, jenžto byste dle stáří neb věku jiným již učiteli býti měli, vy potřebujete sami teprv v prvopočátcích slova božího ovičenu býti; jsteť tací, kteří jako malé děti potřebují mléka a ne silné stravy.“ I přemnozí dospělí Dražičtí neznali tehdaž ani těch základních pravd, jež každý člověk, když rozumu nabude a chce spasen býti, nevyhnutelně musí věděti a věřiti; nevěděliť ani, že jest jeden Bůh, že jest Bůh spravedlivý soudce, kterýž dobré odměňuje a zlé tresce, že jsou

trí božské osoby jedné bytosti a přirozenosti, Otec, Syn a Duch sv., že drahá božská osoba, totiž Syn Boží se vtělila, aby nás smrtí svou na kříži vykoupila a spasila, že duše lidská jest nesmrtelná, že jest milosti boží k spasení nevyhnutelně třeba a že člověk bez milosti boží nic dopomahajícího k životu věčnému činiti nemůže. A z této až úžasné nevědomosti náboženské sama sebou se prýštila a rodila taktéž až úžasná pokaženost a spustlost mravní a prostopášnost všeho druhu. I zde osvědčilo se býti pravdou, co napsal prorok Oseáš 4, 1. 2. o židech: „Že není umění božího v zemi, proto zlořečení, a lež, a vražda, a krádež, a cizoložství rozvodnila se a krev krve dotkla se.“

Proto také i všickni lépe smýšlející v Dražicích dychtili a vzdychali po samostatném duchovním správci zrovna tak vroucně a toužebně, jako druhdy proroci starozákonní po Vykupiteli, když volali: „Rosu dejte nebesa s hůry a oblakové deštěte spravedlivého; otevři se země a vypuť nám Spasitele!“ A nejvyšš milosrdný a dobrotivý Bůh, jenž tak miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný; jenž nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl; jenž chce, aby všickni lidé spaseni byli a k poznání pravdy přišli, nejvyšš milosrdný a dobrotivý Bůh konečně slitoval se nad nimi, a vyslyšel vroucí a toužebné jejich vzdychání a volání. Roku 1786 svolil císař Josef II. k žádosti nejdůstojnější biskupské konsistoře v Budějovicích, aby v Dražicích opět lokalie zřízena byla, a ještě téhož roku a sice dne 28. listopadu přistěhoval se sem první lokalista z Klokot jménem Norbert Hrbek.

Tak dr. m., zrovna dnes jesti tomu 100 let co zřízena tu byla opět samostatná duchovní správa pod jménem lokalie, která r. 1856 na faru povýšena byla.

A všichni ti pastýřové duchovní, kteří tu mezi vámi během tohoto století duchovní správu vedli, kterak oni splnili vaše očekávání a vaše naděje? O dr. m., nade všecko očekávání výborně! Spřícho-dem jejich noc pominula, den pak se přiblížil.

Hned první lokalista váš Norbert Hrbek, muž to osvědčený a veleučený poznal ihned, čeho tu především třeba, a s pilí mravenčí snažil se zdravé sítě slova božího do srdcí drahých oveček svých zasíti

a kleslou mezi nimi mravnost opět napravit. První co k nim promluvil a čím obsah veškeré činnosti své mezi nimi jim krátce označil, byla slova apoštola národů sv. Pavla: „Nesoudil jsem, že bych co jiného mezi vámi uměl, než Ježíše Krista, a to ukřižovaného“ (I. Cor. 2, 2). Poně-vadž pak tehdaž téměř ještě žádných škol nebylo, shromažďoval dítky na faře a zde s otcovskou laskavostí a vldností vštěp-val jim do srdcí základní pravdy víry i pravidla mravů, a čemu byl dítky naučil, to opět v neděli a ve svátek s tohoto posvátného místa obšírně vykládal dospělým. Při tom byl zároveň samá vroucnost při vykonávání služeb božích, samá ochota při přísluhování sv. svátostmi, a samá bdělost při dohlídce na věrné a svědomité ostříhání církevní kázně a veřejné mravopolečnosti. A jako on, tak věrně a svědomitě plnili pastýřské povinnosti své i všichni jeho nástupci, tak činili to: Frant. Proll, Josef Matulka, Vojtěch Šásek, Ant. Mansfeld, Jiří Ryba, a tak to činí již přes 17 let i nynější váš dp. farář Jan Lepič. Abych o všech ostatních pomlčel, ačkoliv by záhodno bylo, o každém z nich dnes zvláště promluvit, mám-liž na doklad slov svých líčiti vám alespoň pastýřskou činnost nynějšího vašeho dp. faráře? O nikoliv! Mohlo by se mi to snadno vykládati za pochybování a mne není nic tak daleko, jako to, abych někomu pochyboval. Ostatně není toho také třeba. Vy sami jste toho svědky a nejlépe to víte, s jakou radostí dítky vaše ve škole sv. náboženství vyučuje, s jakou dojemností slovo boží vám káže s jakou vroucností služby boží vám koná a každou neděli a každý svátek nejdražší obět mše sv. Otcí nebeskému za vás přináší, s jakou horlivostí sv. svátostmi vám přísluhuje a s jakou ochotou ve všech vašich duševních i tělesných potřebách radou i skutkem vám pomáhá; zkrátka, vy sami nejlépe víte, jak se snaží, aby vám všem všecko byl, a jak výborného tudyž duchovního pastýře v něm máte.

O ano dr. m., všickni ti duchovní, kteří během tohoto století duchovní správu mezi vámi zastávali, byli dobří, horliví pastýři a budiž Bohu čest a chvála, oni nepracovali nadarmo. Každé slovo z úst jejich, vycházejíc z čistého, vroucí láskou k Ježíši Kristu rozniceného srdce, dotýka-loť se i srdcí vašich, padaloť i u vás na půdu dobrou a úrodnou, a přinášelo užitek stonásobný. Tak se stalo, že sv. víra hned

od prvopočátku zapouštěla u vás vždy hlubší a hlubší kořeny, veřejná mravopověstnost pak a kázeň a plynoucí z ní blahočasné, že vždy více a utěšeněji mezi vámi zkvétaly, a že Dražice nyní nikoliv nejsou nejmenší mezi katolickými osadami českými. Sám J. M. nejdůst. pan biskup Martin Josef Říha byl při letošní generální visitaci důkladnou vaší obeznaností ve sv. náboženství a vzorným vaším chováním tak mile dojat, že nenalezal ani slovo, aby úplnou spokojenost svou nad tím vyjádřil, a že až o tom vašemu dp. faráři velmi lichotivý, pochvalný dekret zaslal.

O radujte se tedy dr. m.! a děkujte Bohu, věčnému Slitovníku, že vytrhl vás z noci temnosti a dal vám vzejít krásný, jasný den dokonalé známosti Ježíše Krista tím, že způsobil, aby u vás opět zřízena byla fara, a že k vám vždy tak milé a dobré pastýře duchovní posýlal. Až nyní po velké mši sv. zanotejte se u oltáře: „Te, Deum, laudamus!“ zpívejte i vy dnes zvůněji, než kdykoli jindy: O ano! Tě, o Bože! chválíme! Tebe co svého nejlepšího Otce vyznáváme a Tobě spolu s Bohem Synem i s Bohem Duchem sv. v nejhlubší pokoře se klaníme a děkujeme za tu milost, že jsi u nás opět samostatnou duchovní správu zřídil ráčil! Avšak neděkujte Pánu Bohu žádnými slovy, děkujte mu i skutkem. A tážete se, jak to? Aby vám ukázal, jak vřele Pána Ježíše miluje a jak vroucně si přeje, by vás všechny Kristu získal, vy pak abyste ustavičně na očích měli, co Pán Ježíš pro vás učinil, a taktéž tím vroucněji byste Jej milovali, zřídil váš důst. farář na památku dnešní slavnosti krásnou křížovou cestu, kterou vám právě vdp. P. Hugolin Adolf Franz, guardian Bechynského kláštera františkánského posvětil, abyste povždy plnomocných odpustků církevních získati mohli, kdykoliv s pokorným a skroušeným srdcem ji se modliti budete. Nuže, následujte příkladu svého duchovního pastýře a na památku dnešní slavnosti zřídte a postavte vy opět svým nákladem nový stavbě kostela přiměřený hlavní oltář. Nynější hlavní oltář váš tábořským děkanem P. Anselmem Kramsim r. 1650 postavený, jest již příliš starý, sešlý a neúhledný, a předce má hlavní oltář býti a jest tím nejvzácnějším místem a nejupravenějším místem v celém kostele, na němž každodenně znova a znova obětuje se za vás svému Otci nebeskému nekrvavým způsobem skrze kněze Be-

ránek boží, jenž snímá hříchy světa, na něm i jako na trůnu pod nepatrnou způsobou chleba ve velebné Svátosti oltářní opravdu a skutečně dnem i nocí sídlí, a s něho i takoruka plnýma rukama darů a milostí svých vám uděluje. Jaká tedy potřeba toho jest, aby vznešenému učeli svému přiměřeně byl upraven a znova zbudován! A byť i náklad na vzácné a památné dílo to byl značnější, tož předce není nemožno mezi vámi ho sehnati. Dej každý seč jsi; vždyť všickni, chudí i bohatí již mnohem více z ruky Páně jste přijali, než co mu zde navrátíte. Nedoštědili pak sbírka první, uspořádejte druhou a třetí, a věru, než se nadějete, bude tu státi náš hlavní oltář nový u vši své kráse a velebnosti, aby i budoucím pokolením svědectví vydával o vaší lásce a obětavosti a vděčnosti k Bohu. Tu máte hned jeden způsob, jak skutkem můžete poděkovati Bohu za tu milost, že způsobil, abv u vás samostatná duchovní správa opět znovuzřízena byla. Druhý pak a hlavní způsob, děkovati Bohu skutkem za tuto velikou milost jest: zbožný, svatý, křesťanský život, k němuž Církev svatá v dnešní epištole tak důtkivě vás povzbuzuje a napomíná. Nuže! odvrztež tedy skutky temnosti, varujte se hříchů i všech příležitostí a nebezpečností k nim a oblect se v „odění světla“, buďte bedliví cností a dobrých skutků. Jako ve dne poctivě choďte: ne v hodování a v opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne ve sváru a v závisti, ale oblect se v Pána Ježíše Krista“, chtějte ve všem Jemu býti podobni. Jedině takovýto spořádaný, zbožný svatý život křesťanský dodává člověku ceny v očích božích i v očích lidu. Budete-li ho bedliví, věrte dr. m., že zachováte klidnou a spokojenou mysl ve všech poměrech tohoto života, ať vás potká již štěstí neb neštěstí, ano až již studený pot počne se vám vyrážet na čele, až již oko vaše počne se obracet i sloup, až již jazyk váš počne tuhnouti, i tu ještě nebudete se lekati, že snad nyní děsná a čirá obklíčí vás noc, ale tu ještě zsinale rty vaše blaženě budou se usmívati a sladce šeptati: Noc pomínula, den pak se přiblížil! — A vzejde vám krásný, jasný den života věčného. Amen.

Za svatou víru.

Črta od *Bohumila Brodského*.

Jest to boží pravda, že na koho přijde neštěstí jen jedenkrát, toho že se tak brzo nespustí. Lidé tomu říkávají osud, protože zapominají při tom, že bez Boha ani vlas s hlavy nepadne. Ale myslí si, že to snad ani možno není, aby milý Bůh tolik ran na jediného člověka, na jedinou hlavu nechal se snést, tolik dopuštění, tolik bouří, že i ta nejstatečnější mysl někdy klesá. A jakmile počne někdo couvati v tom boji víry — bleskem mizí mu půda pod nohama, valem počne jeden vlas šedivý objevovati se vedle druhého, jedna vráska na čele počne rýsovat se za druhou a hlava chýlí se pomalu víc a více k té siré, němé zemi.

A takový osud usednul jedenkrát na hřeben baštinovského dvora upírem. Bylo tomu valně let, co hledívali okolní zemané na vladyku baštinovského zraký zívisti-vými, nepřejíce mu toho štěstí, které se mu odevšad jako o závod hrnulo. Jeho pole ne právě nejlepší, ale za to plničky každého roku zlatého zrní, jeho stáje lepší než mnohého urozeného pána a o truhlici zemanově povídali si pohádky, plné tajemnosti a zázraku.

Ale když stálo slunce nad tímým zákoutím baštinovským v nejkrásnější záři, tu najednou zahalilo se v temné mraky a než uplynulo několik let, povídali si široko daleko, že staré zámožnosti v Baštinově ani díl desátý. Rok za rokem na polích mráz vše popálil, sníh vyležel, mor ve stájích vše pokosil a věru že mnohý sedlák zámožný by se byl rozmýšlel, maje vyměnití statek svůj za zemanský dvorec.

Pravda, že tam dosud tolik, že se vyrovnati mohl zeman všem okolním vladykům, ale nebylo to již to, co dříve.

Jak bývalo při tom vladykům baštinovským snadné domyšlení. Staré tradice jim stály před očima neustále jako luzný sen, jehož vyplnění si přáli co nejhoroucněji. Pracovali, snažili se vši silou a zdálo se mnohdy, že již trhají se mračna neštěstí. Ale tu přicházivalo na ně dopuštění jiné — smrt. A blaho, které se jim počalo již již v prsou ozývati, proměnilo se rázem v černé chmúry, které je tlačily tím více čím více na ně mysli.

Až jedenkrát přece myslil si kde kdo, že míra zkoušek Bohem na ně seslaných dovršena.

Po otci totiž záhy zesnulém nastoupil na dvorec mladý zeman Jiří. A na toho jak by se opět štěstí starou usměvavou tvář podívalo co nejpřívětivěji. Ovšem nenechával i on ruce v klínu nečinně ležeti, ale přece každý jeho krok provázen výsledkem příznivým nad očekávání. Počala i pověst krajem proskakovati, že našel onen prostředek kouzelný, jímž ku dvorci přikováno blaho v nejkrásnějším květu.

A pan Jiří nestavěl se proti hlasům těm. Usmál se jen, když tu a tam některý známý dotkl se této záležitosti a tak jen ještě více pověst onu podporoval.

Byl již hodně v letech a silný vous pokrýval opálenou jeho tvář, když přivedl si až někde z Čáslavka na dvorec zemanku. Povídalo se o ní, že přivezla s sebou pravého českého stříbra plné truhlice.

Ale kdyby i to nebylo pravda, záviděl by ji každý panu Jiřímu. Takovéhle paní v celém okolí ještě neviděli. Svěží, sličná a okem upřímným podívala se na každého a usmála se tak mile, že až srdce mnohému radostí poskočilo. Měl od té doby pan Jiří hosty častěji než kdy jindy, ač známo bylo každému, že nemiluje valně společnosti a že mu ten jeho zastrčený dvorec milejší než nejbohatší hostina.

Ale ku podivu! jak počali hosté houfně se do Baštinova hrnouti, tak počali jeden po druhém se vyhýbovati dvorci zdaleka. Neřekl žádný z nich někde proč to činí, ale myslil si to každý. Zdálo se jim totiž, že nad jich příchodem pokaždé zatahovalo se čelo páně Jiřího jakýmsi huěvem a mnohému zdálo se i, že oči paní Věruše zarudly, uplakány a tvář její každým dnem bledší a bledší.

Myslili si bláhově, že se zeman bojí o svou ženu, že ji střeží jako drak před zrakoma jiných a že jich častými návštěvami trpí nejvíce zemanka.

Mýlili se však všickni bez rozdílu; jen v tom měli pravdu, že si asi paní Věruše často zapláče. Viděla ta její komnata v rohu domu obytného mnoho hořkých slz, viděla jak často přišla ubohá a se štkáním vrhla se u svého lože na kolena zakrývajíce hlavu v poduškách.

Nebylo ani divu. Přišla od rodičů, kteří chovali ji jako oko v hlavě, jímž byla andělem míru a pojiťkem blaha domácho. A v náhradu za domov drahý, dostala tak trpký, tak studený, bezcitný krb domáci.

Za několik dnů po svém příchodu po-

zorovala s ustrnutím, že její muž místo srdce kámen, místo lásky chladnost, místo přívětivého pohledu zamračená tvář, místo slov milých nemá úst. Šla k němu se srdcem přeplněným vroucími pocity býti mu vším, býti mu ženou věrnou, upřímnou až do smrti a on chová se k ní jak cizinec, jenž pro ni nemá ničeho, zcela ničeho.

Růže na její tvářích prechaly, do oka místo lesku vkrádala se mlha zádušnosti a na rty místo úsměvu výraz trpění nad pelyněk

Utíkala se k Bohu svému prosíc ho úpěnlivě, by jí sílil v těžkém postavení její, by nadra její naplnil trpělivostí, která se neleká žádných obtíží a duši její obrnil štítem pokory. Z počátku modlívala se nedbajíc, zdali její muž ji vidí čili nic. Avšak pozorovala brzy, že při její počínání objevuje se na jeho tváři nevýslovně vysmívaný pošklebek, že časem smích špatně tajený dere se mu mezi zuby a právě v dobu tu, že koná vždy něco, co bylo modlitbě její pravým opakem.

Nemusila ani dlouho příčiny hledati. Poznala v kratičkém čase, že již dávno jest pan Jiří zapřisáhlým nepřítelem katolíků a že tím nejhorlivějším zastancem pod obojí. Zhrozila se až toho. Vždyť přece choval se dříve nežli ji za ženu pojal jak ten nejupřímnější katolík, vždyť katolickým knězem byli oddáni a v katolickém kostele.

Ty pověsti o těch truhlicích železem pobitých a až do vrchu vyrovnaných bílím jako mléko stříbrem byly pravdivy a tytéž truhlice připadly hned paní Věruši na mysl, když přemýšlela, co as jej přimělo k zatajení jeho smýšlení.

Tím úzkostlivěji čím více tesknost zmocňovala se útrob její počala se muže svého straniti. Na závěru uzavřela vždy komnatu svou dříve než poklekla k modlitbám svým. Ty nenechá ona znesvětití jeho počínáním a nezřekne se jich nikdy. Vždyť ani nemůže. S nimi byla vychovávána, jimi plnila dobrá matička duši její, když dospívala a ty byly jí největší ochranou, když v pannu sličnou se rozvíjela.

A tak baštinovský dvorec počal býti smutnějším den ode dne. Kdo tam za čas zabloudil utíkával odtamtud, protože se mu zdálo, jakoby jakási nevysvětlitelná chmůra vše tížící ani zemana i zemanku nevyjímajíc ležela na tom zdejším vzduchu.

A tak počaly v Baštinově dny dlouhé

jako moře, smutné jak na podzim a trudné jak v zajetí.

Nevidali se manželé leda při jídle a i tu říkávala si čeleď posluhující, že sedí jako z kamene bez hnutí a bez řeči.

Ještě že se Bůh smiloval nad paní Věruši a dal jí něco, na co by mohla veškerou lásku svého dobrého srdce obrátit. Narodil se jí synáček a kdokoli ho viděl říkal, že po otci nemá ani vlas. Tytéž oči otevřené, plné přívětivosti, tytéž vlásky jemné jako len, tytéž důlky v usměvavých tvářičkách jako jeho matka.

S drahým pokladem nově nabytým oživovala i matka. Otevíral se jí svět nový, plný netušeného blaha, plný slasti nepocitěných. Počal úsměv objevovat se na její lících, veselý popěvek na ubledlých rtech, slova švitořivá v mlčelivých její ústech.

Celý den ba i v noci neodloučila se od malého Jeníka ošetřující ho, bdíc nad jeho spánkem, konejšíc ho laskavým slovem a vřelými polibky a račující se s ním, když mu zazářila očka veselím.

Čím však více rostla její láska tím více potahovala se ledová kůra kolem srdce páně Jiřího. Když někdy chůva přinesla mu dítě ukázat, pohlédl naň leda-býlo a jestliže někdy přec, aby příliš čeleď si toho nepovšimla, chtěl se jeho dotknouti, odstrkovalo toto bázlivě hlavičku a úzkostlivý pláč byl nejvhodnějším výrazem, jaká úzkost se ho zmocňuje při spatření otce. S hrůzou, ale přece s jakousi radostí vyslechla tedy paní Věruše zákaz zemanův, aby dítě více k němu neposýlala, že má jiné starosti, a že nechce slyšeti neustálý pláč dítěte.

Zaplakala si při tom i ona, ale přece nevýslovně povděčna byla, že malý Jeník sprostěn byl oněch proň asi velmi úzkostlivých chvil. Vidali li se manželé dříve zřídka, viděli se nyní ještě řídkěji, protože našli oba vhořlou výmluvu, aby se co nejvíce sobě vyhýbali.

Tak letěly dny přes Baštinov a s těmi dny přišla i doba, kdy stala se paní Věruše znova matkou, tentokráte děvčátka. A jako při prvním i nyní objala je máti vroucí láskou svou. Měla nyní svět svůj, jenž jí dostačoval, který poskytoval jí útěchu i práce z důstatek. A ona po jiném netoužila noříc se celou duší v ty malé dušinky, aby vše to, co posvátného plápolalo v srdci její, stalo se majetkem i jich. Chránila a pěstila je učíc je záhy spínati ručky maličké a hleděti k hvězdnatému nebi.

Dorůstali honíce se pod dozorem matčíným po lukách a lesích, naslouchajíce ptačímu jásotu, trhající kvítí, z něhož jim dovedná ruka matčina pletla věnečky do kadeřavých vlasů jejich.

Jeníkovi bylo čtrnácte a malé Lidušce jedenácte let, když první neštěstí se jich dotklo neuprosnou rukou svou. Matička jejich tak dobrá, tak pečlivá ulehla, aby nikdy již více nepovstala z lůžka svého.

Ošířeli ubožáci, když se jim rozvíjely mladistvé myslí jejich jak jarní pupenec, když nejvíce potřebovali laskavé ruky matčiny. Ani netušili ubožáci, co ztrácejí, když stáli u lůžka s něhož naposled jim žehnala matka, ani zdání neměli, čeho je ta smř ztravuje.

S bledýma tvářema třesouce se osykou poslouchali otce, když po pohřbu poručil jim jíti s ním do jich komnaty. Krátkými slovy s nepříjemným pohledem v zamračené tváři oznamoval jim, že nyní budou s ním bývat pohromadě, že se musejí obrátit, protože prý až dosud byli špatně vychováni.

Odešli ven nemohouce ani promluvit, ale ta bývalá jejich veselost ta tam, jak kdyby ji podzimní větrové odválí.

A pan Jiří počal je vychovávat, a jak vychovávat. Než uplynulo léto musil Jan připravit se na cestu a jednoho dne mu otec rozkázal, aby se připravil, že druhého dne pojede do ciziny.

Plakal celý den s malou sestřičkou, která sdílela s ním žalost jeho tím více čím více ji povídalo něco, že teď bude tu sama bez bratra jen s nevlídným otcem nemajíc s kým se prohánět, s kým se potěšit.

Než otec byl neuprosným a bez pohnutí hleděl na plačícího syna vsedajícího do připraveného povozu. Neslyšel slov potěšujících a místo rozloučení hrozil mu otec nebudeli ve všem poslušen těch, s nimiž bude bývat pohromadě, že neujde trestu jeho.

Ještě jeden pohled na ten milý rybník pokrytý bílými květy leknínů, na tu známou střechu plnou svěžího mechu, na ty krásné lesy a pak uložil se do vozu, slzy roně po tichu. (Pokračování.)

A v hladinu svůj noří květ;
To poupě jedno co jest měla
A nad nímž radost se chvěla —
Ach, zlý teď před ní ukryl svět...

I keř co na něm růže sedí
Svou haluz kloní, smutně hledí;
Kdo povi as, kde poupě jest?
Však jenom chladný vítr vzdálí
To suché listí mete, válí,
Do široších světa cest.

A jako růže stolist svírá,
Tak srdce Té, co nyní sírá
Po cestách hledá nebes puk;
Než — pouze na trn šlape noha —
Ach, Matko Páně přebobáh,
Jakouto řadu snášíš muk! —

Již po třetí se slunko sklání
Za onu horu v širé pláni
A dosud hledáš klenot svůj —!
O hvězdy vy tam na blankytě
Jen hledejte a rcete hbitě,
Kde Stvořitel je váš i můj!?

Kdo sečte vás — o slzy vřelé
Jež po tři dny i noci celé
Jste smáčely tu svatou líc —;
A proč nepláče usedavě
Kdo Krista ztratil hříchu v davě
Na celý život, snad i víc?! . . .

Ach! dovol, dovol drahá Máti
Bych směl se s Tebou také bráti
Udolím pláče v pokoře;
Ztratil jsem Pána vlastní vinnou —
A Ty's, Maria, tou jedinou
S Níž najdu Ho tam nahoře! —

Již duši mou, dřív zatvrzelou,
Jsi našla Panno, bídnou celou,
A nyní s Tebou šťastna jest;
Teď díky Tobě hned po Bohu,
A proto zpívám co jen mohu:
Buď chvála Ti a věčná čest!

Slasti a strasti Vincencianů.

Podává Jos. Kratochvíl.

Maria hledá Ježíše ztraceného.

Za klidu rána, za ticha.
Si vzdychá růže z Jericha

1. Svět nynější, jak vůbec povědomo, pln jest athlistů, nihilistů, socialistů a t. p.; kteří na újmu spravedlnosti a náboženství všude se rozšiřují. Do rukou jedněch takových istů a sice spiritistů upadla jistá chudá vdova se svojí je-

dinou dcerou. Obě dřely bídu a nouzi a hynuly hladem. Bída, nouze a hlad jistě jsou věci kruté, a tím krutější, když je předcházely časy dobré, kdy všeho bylo hojnost a kdy vůbec na časy budoucí se nepamatovalo! Takové byly asi někdy poměry oné vdovy. Avšak nemocí dlouhou i syna i manžela a konečně jich obou smrtí octnula se ubohá v postavení zoufalém. Nouze láme železo, říká se, a ký tedy div, že ubohá slíbila spiritistům, o ní se dověděvším, své účastenství v jich kejklích nekálých, začož oni slíbili jí časy bývalé — a na to konto dali dceru její nevinnou vyučiti šití příkrývek. Tak měl se stav věcí, když duše ty dvě nalezl jeden Vincencián, jehož první bylo starostí vymaniti je z rukou bohaprázdných. To ovšem státi se mohlo jedině pomocí hmotnou — ale v takovém obnosu, jako spiritisté, spolek náš tehdy ještě nemohl. Byla tu nouze největší, proto i Báb blízkým se býti ukázal. Hle, matce i dceři ozvala se víra v útrobě — a jí zřikaly se společenstva zlých a vděčně přijaly pomoc menší z ruky upřímného Vincenciana, jemuž později podařilo se získati jim příznivce v osobě jednoho důstojného kněze ze řádu kazatelův, byl jim později zaopatřen i slušný byt a požívaly po dlouhý čas podpory spolkové. Živily se šitím příkrývek — a když mnohdy dosti citelná nouze se dostavila, víru za mamon by nezaprodaly nikdy více. Dcera nedávno zemřela na součotě a osamocená vdova nuzně se živí šitím, nepomínajíc na dobrotivou ruku Páně, která rány sice zasazuje ale také hojiti dovede.

2. Na lůžku bolestněm již po celých 13 let upěl nebožák. Byl to skutečný Lazar co do svých bolestí a pravý Job ve své trpělivosti. Muž ten, o němž nyní miním vyprávěti, pocházel z Polska; ve službě vojenské utřil si notnou dnu, která jej pak až do smrti jeho tou měrou tížila, že nebohý ani sousto toho skrovného pokrmu vlastní rukou podati si nemohl. Ležel tak dlouhá léta na lůžku téměř bez pohybu! Dostalo se mu Bohem četných dobrodinců, mezi nimiž jmenovati si dovolím v Pánu zesnulou šlechtěnou urozenou hraběnku Gabrielu Swerts-Sporkovou. Ale i spolek náš o něj pečoval po mnohá léta. S jakousi radostí přicházeli k němu Vincenciáni — neboť v jeho přítomnosti těžil každý na své křesťanské dokonalosti. Tak ku př. říkával: To, co já trpím, předce jest jen ničím proti bolestem ukřižovaného Spasitele milého, ten měl ještě tvrději ustláno.

Humoru nescházelo mu nikdy. Budiž uvedeno jenom něco. Měl údy celé ochromělé, zvláště prsty u rukou hrozně zkřivené. Jednomu prstu u levíčky přezděl jménem jistého státníka pruského (nechci jej přímo naznačiti), a na

otázku proč to? odpovídal: Inu proto, že jest ze všech nejhorší! — Více než před rokem blížil se konec jeho života! Vypustil ubohý ten duši svoji zbožnou mezi tím, co ošetřovatelka jeho a jedna kandidátka kongregace šedých sester modlily se Zdravas Královno! A když jej vyváželi do říše mrtvých, kráčelo za ním množství těch, kdo ho znali. Daleko od vlasti své umíral, daleko od svých milých a příbuzných — a hle, předce nescházelo mu těch, kteří ho milovali. Mezi tím co čtyři Vincenciáni ukládali bezduché tělo jeho do lůna země, zapěli přítomni: Odpočítež v pokoji, po boji — věrné dušičky! a nebylo oka nezaroseného.

3. V nízké jedné uličce v Podskalí žili muž a žena, aniž by církevně byli spolu oddáni. Žili v bídě a v nouzi, muž stále nemocen. O tom zpraven byl jeden Vincencian, který nemeškal svoji povinnost lásky ihned vyplniti. Došel tam a podařil se mu po nějakém čase skutečně účel jeho. Muž se trochu pozdravil a pomocí jedné bohumilé duše vystrojil mu Vincencian celou svatbu. Zaopatřil oběma potřebného šatstva i obuvi a vedl je k dp. panu faráři u nejsv. Trojice v Podskalí; a když se manželé domů navrátili, překvapeni byli, spatřice stůl pokrytý jidlem a pitím, jež ona bohumilá duše byla zaopatřila. Žili pak spokojeně, avšak nedlouho. Muž podlehnul své chorobě, zemřel. A byl to opět onen Vincencian, který jako ku oltáři, nyní i ke hrobu ho doprovázel.

4. Hned na počátku trvání spolku našeho a jeho působení nalezal se v ošetřování jistý chudý, nemocný důstojník. Náboženství byl protestanského. A ačkoliv dotýčný člen, který k němu docházel nijakž se nedotýkal věci té, přec nemocný sám ze sebe, aneb spíše z vnuknutí božího, učiniv vyznání víry naší, stal se katolíkem na smrtelném lůžku, chtěje zemříti ve víře, jež synům a dcerám svým káže činy lásky prokazovati. Brzy po té tiše zemřel.

5. Pražská městská čtvrt Josefov poskytuje spolku našemu vždy dosti působnosti. Dovolím si jenom dva obrázky ze židovského města představit. — V tmavé komoře, nijakž lidskému obydlí podobné, kde odrostlý člověk sotva přímo se může postavit, ležel otec na víchu slámy přikryté poloshnilým hadrem. Byl nemocen a vedle něho povalovalo se as 4—5 dětí téměř úplně nahých. Manželka v koutě sedí zamyšlena. Nemají ubožáci co jísti a čím se oditi. I dostala se zpráva o této bídě spolku, a ihned dva členové neváhali vykonati své poslání. Brzy byla celá tato zubožená rodina dopravena na místo, kam aspoň trochu světla denního vnikalo (na ten čas) byla sem dopravena i slušná postel a přivolán též lékař, který z ochoty nemocného

muže ošetřil. Sebráno tu i tam šatstvo, a když muž se pozdravil, zjednáno mu i místo pracovní. Rodina ta dostávala týdenní konferenční příspěvek, později pouze výpomoc na činži — a nyní s pomocí Boží — ani těch nepotřebuje.

Podobně dalo se s rodinou jinou. Několik malých dítek stojí u rakve matčiny; jejich nevlastní otec nemůže jim podati ani sousta; má ránu na noze, snad že mu bude noha odňata. Dítka ty hlady hynou a pro nahotu ani do školy nemohou. I zpravena o tom jedna konference, kteréž pak podařilo se o ubožáky postarati se úplně. Zprvu dodáváno jim potravy i peněz a nejnnutnějšího obleku. Později na přimluvu spolku našeho ujal se dvou dítek zdejší blahodělný spolek pro blahé nuzných dítek, da-da je na vychování, a o ostatní postaral se Bůh jináče.

6. Po ulici pražské procházel se mladík. Na tváři jeho zračila se bída a hlad. Byl to učeň kožešnický, jemuž ale řemeslo k duhu nešlo. Jeho rodičové chudobní žili v Rusku, a on sám chudáček odkázán jen na Boha a toho, koho mu Bůh sešle. Stalo se skutečně, že seznámil se mladík ten s jedním studentem, jenž byl členem spolku našeho a nyní, jsa knězem, na venkově zdárně pro spolek působí. Tento člen poznal v učni kožešnickém vlohy a nadání i jal se ho vyučovati latině i ostatním předmětům, tak že as za 1 a půl roku mohl někdejší učeň vstoupiti do třídy vyššího gymnasia. Než choroba jeho i tu bránila mu pokračovati. Spolek jej podporoval dle sil svých, až konečně nebožák ulehl na lože u cti. milosrdných sester pod Petřínem, aby více nepovstal. Tiše a podle slov důst. p. duchovního správce svatě dokonat. Ke hrobu doprovázeli ho Vincenciáni a když v chladnou zem ho ukládali, pravil jeden z nich:

„Že to simě musí v zemi shníti,
Má-li z něho bohatý klas býti“

Tam ve stínu sv. kříže bylo mu ustláno a na tabulce čtou se slova:

Tichý hrob Ti dala země
Jíž věnoval's život svůj —
Vlasti blaženost tajemně
Obláží i spánek Tvůj!

7. R. 1878 šel v Pánu již zesnulý jeden člen spolkový po zaměstnání svém na obvyklou procházku k Budánkám. Bylo to na podzim, den se již valně krátil. Pojednou pozoroval světélko, které ve zbořeníšti staré bývalé cihelny se kmitalo. Podívil se nemálo, neboť nemožným se mu zdálo, žeby v rozmetaném tomto zbořeníšti přebývati mohl člověk. I sestupoval dolů, vešel v jízbu bývalé cihelny — a jaký naskytl se mu zde obraz! Matka vdova se šesti dětmi polonahými,

zmořenými hladem obývala podzemní skryši tuto. Nábytek zde sestával z vichu poloshnilé slámy, která v koutě poskytovala všem společné lože. Srdcelomné bylo líčení bída, srdcelomný pohled na nebožáky. Člen spolku ihned pospíšil zpět, oznámiv ostatním členům konference, co byl nalezl. Hned vykonána sbírka pro okamžitou výpomoc, někteří pospíšili domů, shánějice starší šat a obuv i prádlo své i manželek pro opuštěné. Za hodinu dosti již v pozdní době ubírali se tři členové konference na ono místo nouze a bída, přinášeje sebou peněžitou pomoc, chléb, vařivo, šaty a mládenec jeden kupecký z ochoty na dvoukolovém vozíku vezl uhlí a dříví, kteréž členové konf. ještě téhož večera buď koupili, buď vyžebřali. Jaké milé překvapení nastalo ubohým! Děti téměř se vrhly na chléb, o nic jiného se nestarajice; žena s vytřeštěným zrakem pohlížela na příchozí, překvapením nemo-houc ze sebe vyraziti slova než: To všechno patří nám? Zaplať Pán Bůh! — Pak byl ubohým zaopatřen příhodný byt a matka, nalezši práci, pak snadněji obstarávala dítka své.

8. Jedna rodina octla se ve veliké bídě a nouzi zaviněním otce. Po obdržení zprávy o tom vydalo se několik členů spolku do příbytku a Bohu díky ještě v čas. Na lůžku nacházelo se dvě novorozenátek, jejichž otec nalézal se ve vyšetřovací vazbě pro zpronevěření peněz; matka stála právě na okně, chystajíc si kličku z provazu, aby, zoufajíc nad svým neštěstím, se oběsila. Zakříknuta členy, co že to dělá, ustála ve smutném počínání svém. Poučena i potěšena slovy Vincencianů, přijala od nich podporu, aby sobě i nemluvnátkům, co by nutné bylo, zapatřila. Členové upozornivše několik dam, jakož zejména řeholnice Nejsv. Srdce Ježíšova na Smíchově na poměry ubohé, hojně vyprosili jí podpory. Po celý čas vazby manželovy den co den o náležité ošetřování její se starali, platili i nájem, aby zbavena nebyla přistřeší. Po odbytém trestu zaopatřili muži na venkově trvalého místa, kdež se nyní ku veliké naší radosti uchytil a dobře se chová. (Dokončení.)

Vstříc novému roku!

Z tmy věčnosti teď zvolna vstává;
jest plný záře, úsměvu a štěstí,
dech jeho svěží jest jak horské lesy,
když v rose blesknou jejich ratolesti
a v jejich stín se v paprsků tlum věsí;
klín jeho růžemi se čerí zplna,
z nich táhne vůně divná tajuplna —
jí duše zpita zapomíná ráda
na staré sny a nové v nitru spřádá;

ba každý mrtvý květ zas znovu vstane
kde byla zoufalost tam naděj plane,
kde na rtu vzdech ten jako stín již mizí;
a kudy chvěje se lem jeho řízy
tam smíchu zvonky vstříc mu plaše leti
a vstříc mu zajásá roj malých dětí
a stařec s úsměvem jen hlavou kývá;
přec paprsk jeden v hrob mu ještě splývá —
tak nese všude štěstí, smích a naděj
a přede mnou květ suchý v slzách plane —
o vzpomínky! jen z vás mír v duši kane;
nač toužit dál? — chci žítí vám jen raděj.

Xaver Dvořák.

Spor o název úřadu arcibiskupského v Praze r. 1642.

Sdělil *František Vacek.*

Podnět ke sporu více zajímavému nežli důležitějšímu, který vešel r. 1642 o název úřadu arcibiskupského, zavdaly vrtochy nejvyššího purkrabí p. Jaroslava Bořity z Martinic. Byltě tehdejší pan hrabě starcem 60letým, úřadu a vlivu svého někdy až přes příliš pamětlivým. Při špatném rozmaru pak okoušeti dával moc svou i duchovním hodnostářům, kteří zastupovali v Praze nepřítomného arcibiskupa. Ukázati na tuto stránku povahy jeho, jest účelem přítomných řádkův, které podle věcného obsahu poněkud jinak jsme nade-psali.

Roku svrchu řečeného šly v Čechách mnohé pokřiky na židy pro jejich smělost a nevážnost oproti řádům křesťanským. Farářové pražští neuznávali toho potřebu zastati se židův a naváděti lid k trpělivému a pokojnému obcování s nimi, nýbrž tu i tam, zvláště v kázáních, vyslovili se tuším upřímněji nežli radno, co soudí o rozmáhání se židů v Čechách. Do dýchaje o tom purkmistr Nového města Pražského, oběhl některé faráře a zbraňoval jim toho, aby nemluvili svobodně o židech, zůstavíce záležitosti jejich úřadům světským. Horlivost p. purkmistra o zachování pokoje v městech Pražských dotkla se nelibě úřadu arcibiskupského, který spatřoval v tom porušení práv svých, když někdo jiný osměluje se poučovati duchovní, kterak by osnovali kázání své. Za tou příčinou vypraven byl list stížný k místodržitelství v tato slova složený:

„Milostiví páni! Netajíme před V. M.,

kterak pan purkmistr Nového města Pražského těchto pominulých dnův toho se směl dopustiti a farářům pod pokoutou, co by lidu kázati měli, poroučeti, kdež nemalá potupa jurisdikci arcibiskupské jest se stala, kterouž za napravení a přetržení náležitě při V. M. vyhledáváme; nebo v církvi katolické neslýchaná věc jest, aby osoba světská o to pokusiti kdy se směla, aniž aby se to vědomostí V. M. konalo, tomu věřiti můžeme, neb o tom takto víme, kdykolivěk ráčíte něco strany duchovních věcí nařizovati, že to při J. M. kníž., panu kardinálu z Harrachu, jakožto arcibiskupu Pražském, aby on duchovním poručil, vyhledávati obyčej míti ráčíte, neb takovou perturbaci ani sacri canones ani constituciones regni novae nec antiquae nedopouštějí. Pročež V. M. s náležitou uctivostí žádáme, že budoucně neráčíte to, odkud by takové pohoršení a zlé nějaké následovati mohlo, dopouštěti, pamatujíce, že Pánbůh ne tak snadně ráčí modlitby za důležité obecné potřeby konané slyšeti, nýbrž metlou těžší lidi trestati, kdež církev jeho uražena bývá, s kteroužto však my nepřestáváme Pána boha ustavičně a vroucně prositi, aby metlu svou od nás odvrátili a dávno žádostivý a vinšovaný pokoj netoliko před nepřátely, ale také jednosvornost mezi duchovní a světskou vrchností uděliti a zachovati ráčil. — Official a assessores arcibisk. kanceláře. — Actum in Cancellaria archiepiscopali, 6. Septembris 1642. *)

Přihlédneme-li blíže ke slovům stížnosti právě uvedené, neujde pozornosti naší, že obsah její jest příliš všeobecný, jelikož ani neudává se, o čem jednal purkmistr Novoměstský s faráři Pražskými, ani nevyslovuje se zevrubně účel stížnosti. Při místodržitelství Českém shledali v listině ještě více formálních nedostatkův, ba neuznali spis kanceláře arcibiskupské za základ dalšího jednání. Dne 11. září o půl sedmé hodině večer dostavil se do paláce arcibiskupského kancelista z místodržitelství a nesa sebou stížnost, vracel ji úředníkům k opravě. I podotýkal při tom, že dlužno jménem uvést purkmistra Novoměstského, jakož i odůvodniti, čím porušil pravomoc arcibiskupskou. Minio to dotazoval se, jak měl uloženo, zdali sám p. official zaslal spis ten k místodržitelství a proč jej nepodepsal vedle platného zvyku,

*) Archiv rodiny Harrachovské; fasc. 9. str. 15. — Srvn. Sborník historický; I. str. 24

který ochraňován byl za arcibiskupa Antonína (sic)*).

Zástupcové kardinála Harracha v Praze uražení byli nemálo, když dověděli se o osudu stížnosti, kterou podali místodržícím. Že původem ponížení jejich jest nejvyšší purkrabí Jaroslav Bořita hrabě z Martinic, o tom nikdo nepochyboval. I snešeno bylo v radě jejich, aby v té záležitosti nepodnikalo se ničeho více, pokud nebude známa vůle p. arcibiskupa tehdejší ve Vídni meškajícího. Ostatně zpráva o přechvatu purkmistra Novoměstského byla již odeslána do Vídne. Když dne 12 září nevracela se opravená stížnost k místodržitelství, vyslal nejvyšší purkrabí úředníka, aby vyhledal tajemníka arcibiskupského Jiřího Nefestýna z Koberovic a doptal se ho, co hodlá činiti úřad arcibiskupský v příčině domnělého porušení pravomoci církevní. Odpověděl Nefestýn, že prozatím vyčkává se rozhodnutí J. Eminencí. V dalším rozhovoru sděloval úředník, kterak zastavuje se nad tím nejvyšší pan purkrabí, že listy arcibisk. úřadu zavírány bývají slovy: „*Ex cancellaria archiepiscopali*“, kdežto přece nelze uznávati jiné kanceláře nežli královské. Pan tajemník divil se takové výtce, řka, že již za drahná léta končívají se tak dopisy církevního úřadu v Praze a posud nikdo za chybné to nepovažoval**).

(Dokončení.)

*) Tamtéž, fasc. 9. fol. 16. — Proč odvoláváno se tu až na arcibiskupa Antonína Brusa (†. 1580), těžko věru pochopiti.

**) Zprávy tyto podává sám Nefestýn v listu zaslaném dne 13. září 1642 kardinálu Harrachovi do Vídne. Z počátku dí, že již oznámeno bylo J. Em. „wie der Bürgermeister von der Neustadt hat sich unterffangen *ratione Judaeorum* Parochis, was sie reden oder schweigen solten, zue commendiren, wie derweil haben ein Memorial, quod laesa sit archiepiscopalis jurisdictione, denen Locumtenentibus übergeben und umb Remedirung dessen um khünfftigs gebetten; sie aber durch den Cancellisten (wie das lateinisch lautet) antworten lassen. Darüber haben wir concludiret; weiter sich nichts anmelden, sondern il bon parere Ihr. fürstl. Eminenz darüber erwarten.“ O nejvyšším purkrabí hraběti z Martinic napsal Nefestýn: „Ich wais nit, was *der alte* gedeckhet, dass er uns alleweil zue tadeln und straffen wil, gebe er achtung auf seine Canzelei und Burgraffamt und lasse er die

Legenda o kajícím lotrovi.

Byla čistá, jasná, hvězdnatá noc. Bylo тихо kolem kol, i ta nemá tvář spala — jen ve srdci ukrutného Heroda bouřila vášeň a hněv.

Po úzké stezce kolem sv. města Jerusalema kráčeli chodci. Byl to sv. Josef s Matkou Boží a s malým Jezulátkem, kteří poučení byvše poslem Božím, přechali před krvelačným Herodem. Již přešli hranice vlasti a octli se na široširé písčité poušti. Nebylo tu ani praménku pro poutníky ty a nutný pokrm docházel. Než svatí pěstounové Páně, ač věděli, koho s sebou nesou, nežádali žádný zázrak. A tu, jak stará pověst vypravuje, šli na noc do skryše jakéhos loupežníka. Přijala je zde žena náčelníka loupežné rotty. O jak tiskla, víc než jindy, Matka Páně Jedináčka svého k prsoum svým! I žádala Panenka Maria vody, aby vykoukala svého Synáčka.

Žena loupežníkovy posloužila. A neví se jak, snad milostností dítky Božího či snad jemností Matky Jeho — zkrátka, byla tato žena hosty svými celá dojata, mělať i ona synka malého, nemocného a tu — o lásko mateřská i v těch srdcích matek méně jemných, jak jsi vynalezavá — kladla ho do vody té, do níž před chvílí Tělo Božího ponořeno bylo, a hle — syn ženy loupežníkovy uzdravil se:

Minula léta. Syn ten, jehož jméno Dismas, rostl a sílil, tak že se státi mohl členem rotty loupežné. Násilným a zločinným životem, ač jakousi mírnější povahu po matce zapřítí nemohl, přivezl to tak daleko, že ke smrti kříže odsouzen byl. A hle! vidíme ho po pravici nevinného Spasitele na Golgotě. On patří na toho Nevinného a pohlíží na život svůj on poznává zasloužený trest svůj a nevinnou smrt Páně, on lituje — a volá: „Pane! vzpomeň na mne, až přijdeš do království svého!“ A Spasitel milý, na kříži rozpjatý, hasnoucí oko své k němu obraceje, dí mile: „Dnes ještě budeš se mnou v ráji.“ — A co dále se více!? Bok Spasitelův kopím vojínovým se otevírá, voda z něho se prýští a Dismas poznovu vodou Krista Pána od horšího ještě malomocenství než jaké bylo na něm před 33 lety, očištěn

geistliche zufriedenen.“ Archiv rodiny Harrachovské, fasc. 9. fol. 3 n.

jest. Nebylo tu více matky jeho — ale Maria, nová matka jeho tu pod křížem, poznávajíc ho, poslala ducha jeho za Synem svým do ráje věčného, mezi blahoslavence, krví Vykupitelovou obmyté a spasené.

Dle P. F. W. Faber-a.

Josef V. K.

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho kníž. Milost náš nejdůst. Arcipastýř ráčil předsedati dne 28. pros. minulého roku v arcibiskupské residenci biskupské konferenci, ku které do Prahy zavítali nejd. p. biskup Litoměřický a Budějovický. Jednalo se při této konferenci o upravení a rozdělení učiva na školách reálných. Nejdůst. p. světící biskup Pražský Karel Schwarz byl v této záležitosti referentem. Ku konferenci dostavili se též delegátové jednotlivých diecésí jakož i zástupcové pp. katechetů. Z Prahy se při ní účastnili kan. Pitschmann, prof. Drozd a prof. Ježek.

— Jeho kníž. Milost nejdůst. p. arcibiskup bude sloužiti zítra v metrop. chrámu P. o 11. hodině pontifik. mši sv. Kdo kajicně ze svých hříchů se vyzpovídali a nejsv. Svátost oltářní přijali, těm udělují se, jsou-li této mši sv. přítomni plnomocné odpustky. Po mši sv. světí se bude zlato, kadidlo a myrrha.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 5.—9. ledna u sv. Ducha, od 10.—14. ledna u sv. Tomáše a od 15.—19. t. m. u sv. Františka u Křižovníků.

— Nejdůst. p. biskup Brněnský dr. Frant. Bauer byl jmenován od sv. Otce papežským domácím praelátem a assistentem trůnu.

— **Výbor Dědictví** sv. Prokopa konal dne 20. pros. schůzi, ve které na místo vys. důst. p. opata Břevnovsko-Broumovského, jenž z Výboru za příčinou svého přesídlení odstoupil, zvolen byl provinciál řádu Františkánského vdp. P. Kazimír Adámek. Poněvadž týž vys. důst. p. opat ve výboru zastával úřad místostarosty, zvolen na jeho místo jednomyslně vys. důst. pan kancléř dr. Fr. Hrádek, metropolitní kanovník. Výbor čítá 20 členů, jsou to p. t. pp. probošt Štule, kan. dr. Borový jako Starosta, kan. dr. Hrádek jako místostarosta, kan. dr. Krásl jako jednatel, řed. Mottl jako pokladník, prof. Dorovín jako zapisovatel, vys. důst. p. gener. vikář Hora, vys. důst. p. děkan Karlsteinský Heinrich, vys. důst. p. praelát dr. Tersch, kan. Havlů, kan. Kalous, prof. Drozd, novicmistr a podpřevor Koblasa, provinc. P. Adámek, prof. dr. Hlavatý, hlavní farář dr. Knobloch, kapl. Ekert, redaktor

Lehner, prof. dr. Horák a far. Vinc. Švehla. — Ve schůzi řečené bylo ustanoveno, aby se všem údům Dědictví sv. Prokopa dávaly dosud vydané knihy, pokud na skladě budou, za poloviční cenu a aby se údové v této příčině obraceli na jednatele metrop. kanov. dr. Krásla. Alumnům IV. ročníku Budějovického semináře byly darovány každému tři knihy: „Martin Medek,“ „Anthropologie katolická“ a „Rozbor filosofie sv. Tomáše.“ Bůh žehnejž Dědictví sv. Prokopa. Za podílnou knihu na rok 1887 ustanovena „Logika“ od dr. Eug. Kadeřávka.

— Katolický tiskový spolek účinkuje velmi blahodárně a vydává za roční příspěvek 1 zl. knížky, které mají cenu dvou až i tří zlatých. Za rok 1886 vydány byly tyto spisy: „Cesta a pouť do Egypta a sv. Země“ od dr. Frant. Kryštůfka; „Pro pokoj duše,“ od Boh. Brodského; „V Americe,“ obrázek z našeho lidu od Aloisa Dostála; „Pomsta Lollardů,“ črta od Boh. Brodského; hlavní spis však byl „Kříže a kalichy,“ obrázky ze smíšené osady od prof. Eduarda Brynychy. Poslední tento spis má velikou cenu a zvláště se hodí duchovním pracujícím na vinici Páně ve smíšených osadách. Ano tak to pohříchu vypadá ve smíšených osadách, jak to dovedné péro páně Brynychovo vyličuje. V čele kat. tiskového spolku stojí vys. důst. p. gener. vikář Ant. Hora, předsedou českého oddělení jest vys. důst. pan kancléř dr. Frant. Hrádek a ve výboru zasedají p. t. pp. J. Mil. nejdůst. p. světící biskup Karel Schwarz, ředitel Schoenbeck, dr. Višek, kan. dr. Krásl, kaplan Ekert, kapl. Pohunek, kapl. Mergl, učitel Dolenský, prof. Pakosta.

— Spolek **Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci prosinci m. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 96 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 43, ze zemského blázince 12, ze zemské porodnice 2, z nemocnice milosrdných sester 21, z nemocnice milosrdných bratří 5, z nemocnice Alžbětinek 1, z umrlých kaplí 11 a z vyšetřovacího vězení 1; z těch příslušelo ku Praze 15, na venek 80 a 1 byl neznámý; celkem obstaral spolek v r. 1886 rakev a rubáš k slušnému pohřbu 1387 chudých křesťanů.

Z Pruska. Biskup Vratislavský dr. Herzog zemřel dne 24. prosince srdeční vadou. Šlechtný muž ten, který býval proboštem při katolickém kostele sv. Hedviky v Berlíně, byl jen čtyři léta v této vysoké důstojnosti. Kapitola Vratislavská volí biskupa sama a při ustanovení zesnulého biskupa vzdala se, poněvadž zuřil proticírkevní boj v Prusku, svého volebního práva ovšem jen v tom jediném případě ve prospěch sv. Stolice. Věhlasný Lev XIII. vyhledal

důst, nástupce nezapomenutelnému biskupu dr. Fürstovi. Nyní bude voliti kapitola tři kandidáty, které pruské vládě navrhne. Koho z nich pruský král potvrdí, ten bude Vratislavským knížetem biskupem. Vratislavský biskup jest členem panské sněmovny říšské rady ve Vídni, poněvadž panství Johannisberg, náležející biskupství Vratislavskému leží v Rakouském Slezku.

— **V Římě** vychází nové krásné vydání „Summa Theologica S. Thomae Aq.“; dosud vyšly tři svazky, z nichž první a druhý čítá každý 890 stran; třetí 1290; dohromady bude šest svazků; tři poslední, které vyjdou během ledna — nejpozději února — budou poměrně velikosti. Formát obyčejný, — trochu menší než knihy z „Dědictví sv. Prokop.“ — papír velmi pěkný, tisk jasný, a to celé bude státi 12 Lír, t. j. 6 zl. r. m. ač krámská cena je 15 Lír; i s poštovní poplatkou by vše přišlo asi na 7½ nebo nejvíce 8 zl.

— **Atentát v kostele.** Z Lyonu se oznamuje, že o půlnočních službách Božích o štedrém večeru v tamním chrámu S. Niziera ostře nabitá puma byla položena s hořícím doutnákem při vchodu do kostela. Na štěstí zpozoroval to jistý strážník, jenž doutnák uhasil. Lučebník, jemuž puma dána ku prozkoumání, prohlásil, že mohlo dojít k velikému neštěstí, kdyby byla puma vybuchla.

Literární oznamovatel.

— Poněvadž letos připadá výroční stý den blaženého úmrtí sv. Alfonsa, učitele církevního věhlasného a zakladatele kongregace redemptoristů, usnesla se pražská kolej nejsvět. Vykupitele na tom, že toto jubileum náležitě oslaví. Za tou příčinou vydává v měsíčních lhůtách spis pod názvem: „*Jubilejní rok Sv. Alfonsianský.*“ Jsou to úvahy o ctnostech na každý den ze spisů sv. Alfonsa Marie de Liguori. Sešit prodává se po 10 kr. Tento podnik musíme chváliti, nebo jím naplniti se má v křesťanském životě přísloví: „Nulla dies sine linea.“ Každý den má se křesťan zdokonalovati, nebo cesty do nebe nedojde, kdo každý den té cesty nenastupuje. Knížka ta poučí křesťany, kterak si v této příčině vésti mají. Kolej Redemptoristů Pražských sebrala ze četných spisů sv. Alfonsa to nejlepší, aby uvila věnec a položila jej k nohám sv. zakladatele svého v pamětný den úmrtí jeho. Kéž za to světec své věrné brati s nebes výšin žehná! Mluva ve spise jest přesná a plynná, úprava slušná. Jak se dovídáme zamýšlejí Redemptoristé v měsíci září neb říjnu oslavit ju-

bilejní rok zvláštní pobožností, která by trvala po několik dnů. Oznamujeme též, že během tohoto roku vydán bude „Život sv. Alfonsa Marie de Liguori.“

— Ústřední knihovna, která jak známo nákladem knihkupectví Kobrova se vydává, dospěla k sešitu 210—214. Tyto čtyři sešity obsahují známý spis Jana Amosa Komenského „*Labyrint světa,*“ který dle nejstarších vydání k tisku upravil Josef Kořínek. Sešity 215—219 zahrnují „*Deklamovánky*“ od Frant. Jaromíra Rubeše.

— „*Ze života ptáků.*“ Přátelům přírody sestavil Karel Kopecký, c. k. gymn. professor v Rychnově n. Kn. Stručný tento spisek, jehož účelem jest pěstovati lásku k opeřencům, vydán v Urbánkově bibliotéce paedagogické, kterou učitelům, pěstounům a vůbec vzdělavatelům mládeže doporučujeme.

— (Zasláno.) *Plagiáty*, které jsou vyčítány mým „*Dějinám,*“ za plagiáty dle toho, co pravím v předmluvě, pokládati nelze, a podobně veliká většina výtek ostatních učiněna neprávem, což vše podrobně vyložím a odůvodním tak, aby mi křivděno nebylo.

Dr. Frant. Bačkovský.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Jan *Jaresch*, inful. převor konventu Maltežského v Praze, 18. pros. 1886, (nar. 13. ledna 1818, vysv. 31. července 1844).

Ustanoveni jsou:

- p. Matěj *Hromada*, kapl. v Plané (Plan), za far. v Michaelsbergu;
- p. Jos. *Mejsnar*, admin., za far. v Klecanech;
- p. Tomáš *Šobr*, kapl. Stanovický, za kapl. v Kvílicích;
- p. Jan *Chlupáč*, dos. far. v Ohařích, za far. v Sanech;
- p. August *Anlauf*, kapl. v Neurode, za far. v Levině v hrabství Kladském.

Číslem tímto začíná I. půlletí „*Blahověsta*“ ročníku letošního, a dovolujeme si tudíž pp. předplatitele požádati o další předplatné, aby v zaslání žádná přestávka nenastala. — Zároveň podotýkáme, že úplné výtisky „*Blah.*“ z r. 1876—1880 v snížené ceně ročník za zl. 1.50 v expedici tohoto listu (knihkupectví B. Stybla v Praze) se prodávají. Kdo za předešlý ročník dluhuje, nechť zašlou předplatné poštovní poukazkou kněhkupectví Styblovu.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Neděle 3. po zjevení Páně.

Až dosud se dotýká malomocných Kristus.

„I vztáhl Ježíš ruku a do-
tekl se ho řka: Chci buď
čist; a hned očištěno jest ma-
lomocenství jeho.“ Mat. 8, 3.

Připomíná církev v této době i učitel-
ského úřadu Páně. Učil Pán na hoře,
zvané hora blahoslavenství, že tu osmerem
blahoslavenství počal řeč svou. (Mt. kap.
6. 7. a 8.) Mezi jiným pravil: „Blahosla-
vení milosrdní, nebo oni milosrdenství do-
jdou.“ Čemu na hoře učil, to, sejda s hory
činil. Slyšeli jste!

Vypravuje dnešní sv. evand., že, když
sestupoval s hory a šli za ním zástupové
mnozí: hle, (z nenaděje) malomocný při-
šel, klaněl se jemu, řka: „Pane, chceš-li,
můžeš mne očistiti“; jakoby řekl: Vím,
že máš tu moc, potřebuješ jen chtít, jen
poručiti a stane se. A že věřil, že v Pánu
jest vyšší bytost, svědčí slovo: „A klaněl
se!“

Neprosil, leč jednou, a hle, již P. Kr.
vytahuje ruku svou, dotýká se ho a dí:
„Chci, buď čist!“ A evangelista dokládá:
„A hned očištěno jest malomocenství jeho!“
— Pozorujme, N.; neprosil, leč jednou a
hned Pán ho vyslyšel. Ukázal, že, mohouce
něco dobrého vykonati, nemáme dáti se
prosití dvakrát, třikrát, vícekrát, ale že
postačiti má, prosbu býti jednou. Též
tomu se z příkladu Páně učíme, že nemocných
chorých štítiti se nemáme; on dotekl se
ubohého, ač všickni se ho štítili, neboť
měl zlou a nakažlivou nemoc. Ó té lásky
a dobrotivosti Páně!

Až dosud Ježíš malomocných se do-

týká; nkážu jak. On dotekniž se milostivě
i v této chvíli srdce našeho! —

1. Malomocenství byla nemoc velice
zlá; obyčejně ve tváři rozežírala se po po-
vrchu dále, až zachvacovala všechny údy,
vnikala i do těla a člověk v bolestech
bídně hynul.

2. Jest však malomocenství ještě jiné,
horší a to jest hřích; i to počíná ve tváři,
v duši nevinné, malou skvrnou, malým
hříchem, a jest-li hráz se nepoloží zachva-
cuje všechnu duši, až bídně hyne, — ne
časně, ale věčně. Malomocenství těla věr-
ným jest cbrazem malomocenství duše.

3. Za času Krista Pána mnoho bylo
malomocných; jednou deset. (Luk. 17.).
Bůh dopustil; měl osvědčiti se Messias
zračným léčitелеm těla i duše. Co zevnitř
činil, bylo obrazem toho, co činil uvnitř,
v duši, naukou a milostí svou. Uzdravoval
Pán malomocenství těla, ale i duše.

4. Až dosud dotýká se malomocných
Kristus; spůsoby jsou rozličné, jak nesko-
nalá Láska a Prozřetelnost Boží za dobré
uzná, aby duši zachránila, spasila. Tak
pyšného dotýká se pokorou a zahanbením;
lakomého zchudnutím; nečistého (smilného)
ošklivými nemocemi na těle; závistivého,
že odejímá mu, co sám má, aby učil se,
neradovati se z neštěstí a nermoutiti se
štěstí bližního svého; obžerného chorobami
tělesnými; hrěvivého tím, že dává mu
snášeti křivdy od jiných a lenivého nouzí
a bídou vnější a vnitřní, do kteréž lenosti
svou upadá; nouzí vně a neutěšeností
vnitř — následek lenosti duchovny

A tak každého léčí Pán a dotýká se
svým způsobem, aby zachránil duši jeho!

5. A nejen nemilými věcmi dotýká se
Pán, ale i milými: stěstím, zbohatnutím,

vytrhnutím z neštěstí, uzdravením, zachráněním při životě, ochráněním před nepřáteli, zvláštním zdarem a požehnáním božím. I tím dotýká se Pán, a snaží se, láskou a dobrotivostí pohnouti srdcem, jím otrásti, aby se vzpamatovalo, poznalo lásku jeho a k němu se navrátilo.

6 A jsou způsoby toho dotýkání se Páně vnitřní i vnější. Tak: dobrým vnuknutím, myšlénkou, předsevzetím, nepokojem, svědomím, strachem a bázní před smrtí, soudem a věčností! Zevnitř pak je to hlas rodičů u dětí, učitelů u žáků, kazatele v chrámu Páně, zpovědníka ve sv. zpovědi, přítele, dobré knihy a jiné a jiné mohou býti způsoby, jimiž Pán duše tvé se dotýká. Tu však platí: O citíš-li, že Pán se tě dotýká, neodvracuj tváře své, ale jdi, jako onen, klaň se a volej: „Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti!“ Žalm. Páně di: „Dnes, uslyšíte-li hlas jeho, nezatvrzujte srdci svých!“

7. Avšak pozorujte, N., co přikázal Pán: „Viz, abys toho žádnému nepravil (nestál o chválu světskou); ale jdi, ukaž se knězi a obětuj dar, kterýž přikázal Mojžíš na svědectví jim.“ — Kristus Pán ho očistil; byl čist; tak i tebe očistí, přijme na milost, když kajeně k němu se obrátíš; ale musíš jíti ku knězi, jemu se ukázati ve sv. zpovědi, odkryti nemoc svou, a přinést dar, a ten jest: lítost, vyznání a dostiučinění, t. j. kající a jiné dobré skutky, jež potom konáš na zadost učinění za hříchy své a napravení života.

Tak, hle, r. v Kr., Kristus až dosavad dotýká se malomocných a uzdravuje je. Divy boží! Zítřka máme obrácení sv. Pavla, doklad slov mých. Pročež i vy, pozorujte, že malomocenství hříchu rozlézá se v duši vaší, s důvěrou obraťte se ku lékaři nebeskému, Ježíši Kristu, jehož ani moc, ani láska se neumenšila, volejte, prostě, jako onen; i vztáhne ruku svou, dotkne se vás milostí svou a řekne: „Chei, buď čist!“ a očistěno bude malomocenství vaše.

Amen.

B. Hakl.

Neděle 4. po zjevení Páně.

Ježíš až posud tiší bouři.

„Tehdy vstav, přikázal větrům a moři a stalo se utišení veliké.“

Mat. 8, 26.

Spasitel náš, Pán J. Kr. uzdraviv malomocného a služebníka setníkova, vešel

do Kafarnaum, do domu Petrova. Tam uzdravil tehýni Petrovu a mnohé jiné (Mt. 8, 14–17) odebral se na večer k jezeru Genesaretskému, které též moře Galilejské neb Tiberiadské slulo. Tu kázal přeplaviti se,

Bylo pak jezero to 5 hodin dlouhé, 3–4 široké a rybnaté. Tu živili se dříve i apoštolové rybařením. I vstoupil na lodičku Pán a s ním i učenníci jeho; dle sv. Marka (4, 36) plavilo se i více lodí. A aj, bouře veliká stala se na moři, tak že se lodička prikřývala vlnami. Duli větrové do Libanonu a bouřili vodu. On pak spal. Spravedlivý i v bouři spí, jako Petr v žaláři. Oddal se, jak sv. Jan Zlat. vykládá, dobrovolnému, avšak přirozenému spaní. Byltě také člověk, pracoval, byl unaven.

A když apoštolové nemohli odolati bouři, vzpomněli, že mají sebou zázračného lékaře a divotvorce, kterýž i přírodě poroučí (v Káně Galilejské). I přistoupili k němu a budili ho řkouce: „Pane, zachovej nás, hyneme!“ Jakoby řekli: „Nebezpečí největší a ty spíš? I dí jim: „Co se bojíte, malé víry?“ Jak se můžete báti, vědouce, že s vámi jsem? A vstav, přikázal větrům a moři a stalo se utišení veliké. Dle Mar. 4, 39. řekl moři: „Umlkni a upokoj se!“ Sv. Jarolím dotýká: „Všecky tvory tuší Tvůrce svého a znamenají, čeho my nepozorujeme. (Commentar.) I divili se všichni, řkouce, kdo jest tento, že ho i větrové i moře poslouchá?“

Utišil bouři na moři, až dosud tiší bouře, ukáží které. — On sám utiš i všelikou bouři v srdci našem, abychom s pozorností naslouchali slovu božímu!

1. Děsná jest bouře! Když nebe mraky zataženo jest, blesky se křížují, hrom burácí, víchř fičí, stromy se ohýbají, větve se lámou, všeliký živočich se skrývá, aby záhubě ušel a rolník v úzkosti tone, a kde kdo sv. křížem se znamená a volá: „Pán Bůh s námi!“

A což (bouře) na moři? kde nic, leč nebe zachmuřené a voda? kolkolem propast mořská! kdy loď zmitána bývá, brzy do výše, anebo zase dolů letí, jako do propasti? kdy vratká loď praská a smrt ze všech konců se dívá? Tuť bouře ještě hroznější, ještě děsnější! Proto přísloví dí: „Kdo se nenaučil modliti, nechť jde na moře!“

2. To jsou bouře živelní. I ty tiší Pán

a zanechává po nich své požehnání. Většit bývá zisk než škoda.

A jsou bouře ještě jiné, mezi lidmi: v rodinách, sváry a rŕznice; v národech vzpoury, proti vrchnostem; bouře náboženské, ty nejhorší a nejzáhubnější, kdy povstává bratr proti bratru, otec proti synu a syn proti otcí, jaké byly po dlouhý čas, bohužel, i ve vlasti naší a zůstavily po sobě vlast zuboženou. A jsou konečně i bouře mezi národy, války, kteréž jsou metly boží. —

I ty bouře tiší Pán; to jest, kde se lid zákona jeho drží, nebývají ani bouře, ani války. Kde je láska, není svár, nejsou rŕznice, nejsou války; jeden druhému odpouští a shovívá a svatý mír nebývá rušen. Kde je láska, tam žijí lidé v pokoji není bouří. A tak i ty bouře, mezi lidmi — tiší Kristus.

3. Jsou však ještě jiné bouře a to nejhorší, vnitřní, v duši člověka. Vše ty předešlé jsou zevní a mohou člověka připravit sice o jmění a život. O nebe ho připravit nemohou, jen když zachoval duši čistou. Ale bouře vnitřní, kteréž jsou: vášně, náruživosti, pokušení, mohou učinit duši na věky nešťastnou, hubí nejen tělo a časný blahobyť, ale vrhají i duši do záhuby věčné, ze které nikdo ji sprostí nemůže, a tož ovšem horší! V bouřích duše hyne člověk na věky!

I tu bývá nebe zachmuřeno, mysl vášní zatemněna, blesky křičují, vnuknutí dobré milosti boží, hrom burácí, zlé svědomí, kol kolem propašť, a to věčná, bezedná, a v té bouři ubohá duše, jako lodička zmitána větry vášní a náruživostí a nenalézá pokoje a nemůže veplouti v přístav míru a spásy! Ó duše ubohá, zda-li se zachráníš! Zdaž zasvitne slunko milosti boží? zdaž jediný jen paprsek, kterýž by zvěstoval utišení bouře? Ach, jen blesky okamžité, jako poslední zážehy dohasínající lampy, kteréž na okamžik osvěcují strašnou propašť a nebezpečí hrozící.

A jsou víchry ty rozličné, jež ubohou duši zmitají! Jedním cloumá pýcha, kteráž ho nadýmá a jinými pohrdá; jiným nenasytná žádost po jmění a bohatství, kteráž loďku duše jeho ustavičně jen na jednu stranu a to záhubnou žene: třetím zmitá žhavý pal a vítr vilnosti a nezkrotitelné žádosti tělesné! čtvrtý hnán jest větrem závisti a nenávisti ku bližnímu; srdce patého se žene po zábavách, jídle a pití a rozkošnictví; v srdci šestého burácí

prudký víchr hněvu, nenávisti a pomsty na bližním; a v srdci sedmého jest dokonce úplný klid a shnilá nečinnost, lenost, kteráž nedá mu na dráze spasebí pošinouti se ku předu. A tak srdce každého více méně bouří a víchrem té které vášně zmitáno bývá, a duši hrozí nebezpečí záhuby věčné. Ó zdaž není to bouře mnohem strašnější, než všeliké bouře jiné?

Jsouť ovšem i péče a starosti, zármutek a soužení, bouře v životě člověka; avšak ty nejsou záhubny, ale spíše prospěšny; i v těch pomáhá Kristus: „Uvrz na Hospodina péči svou a on všecko dobře učiní. Ty a takové bouře zůstávají po sobě požehnání, jako bouře v přírodě a pomáhají do nebe. „Budeš ke mně volati,“ pravi Pán, „a já vytrhnu tě; vzývati mne budeš, a řeknu: Aj, tuť jsem.“ Pročež nermuťme se, bouře-li strastí nás stihne, bez naší viny, z božího dopuštění; snášejme, trpme, pracujme, jisti jsouce, že Bůh pomůže nám, že Pán Ježíš Kristus bouří utiší a lodička naše, duše naše, že vpluje do přístavu pokoje a míru.

Avšak chraňme se, vydávati se na moře, kdy duje prudký vítr pokušení, a nebo-li vášně a náruživosti v srdci našem! Toť ta bouře nejhorší! Bůh dopouští též bouří těch! Avšak pamatujme se a číňme, co nám možno! Leč nespolehejme na sebe, na sílu svou! Vízme apoštoly; pracovali a nic platno. Vzpomněli Pána! On pak spal; zdál se spáti; Pán nespí, stále bdí nad námi. Ale někdy zdá se spáti, když ho zapomeneme! Tu sami jsme vinni. Pročež vzbudme ho! obraťme se k němu! Promluví laskavě: Co se bojíš, malé víry? což nevíš, že s tebou jsem? — Oživ, probuď v sobě víru! I vstane, přikáže větrům a moři, a stane se utišení veliké.

Pročež nezoufej, ku Ježíši hled, viz v něm tišitele bouří všelikých, mocného Pána a velitele v říši duchů i hmoty, volej: „Pane, zachovej mne, sic zahynu!“ Pošle tam, kde by očistil duši svou, nakrmí, posilní tě svatým tělem na cestu života, bouře utiší se v srdci tvém, neboť on jest, jenž tiší bouře všeliké a lodička života tvého a duše tvé popluge dále ve svatém míru a pokoji, až dopluje přístavu slávy a blaženosti věčné, kdež bude utišení veliké, věčný mír a pokoj věčný a bouře nížádná. Amen,

B. Hakl.

● hromnicích.

O světle a jeho významu v katolické církvi.

„Viděly oči mé spasení tvé, kteréž jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo ku zjevení pohanům a ku slávě lidu svého israelského.“

Luk. 2, 30—32.

Poslední svátek vánoční: Očišťování Blah. Rodičky Boží, č. Obětování Krista Pána ve chrámě; za starých časů též Simeona a Anny, aneb slavnost setkání se (s božským dítětem); u nás „hromnice“.

Dnes koná svatá církev krásný obřad; světi svíce, a to proto, že Simeon nazval božského Spasitele světlem: světlo ku zjevení pohanům a ku slávě lidu svého israelského.“ A Pán Kristus sám nazval se světlem, řka: „Já jsem světlo světa; osvícující každého člověka, přicházejícího na tento svět.“ (Jan, 1, 9.) Učení své nazval světlem: „Kdo kráčí ve světle tom, nechodí v temnostech, ale přejde ze smrti do života.“ Apoštoly své nazval světlem (Mat. 5, 14—16): „Vy jste světlo světa; nikdo nerozžihá svíce a nestaví pod kbelec, ale na svícen, aby svítilo všechněm, kteříž v domě jsou. Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ A sv. Jan 1, 5. kn. píše: „A světlo ve tmě svítí a tma ho neobsáhla.“ Přišel (Jan Křt.) na svědectví, aby svědectví vydal o světle, aby všichni věřili skrze něho. — Proto světi se dnes světlo a se svícemi posvěcenými koná se průvod, kterýž připomíná cestu Rodičky Boží s božským dítětem do chrámu.

Křesťan se světlem po všechem životě se stýká, ukáží kdy a který má význam.

Sám Spasitel, Kristus Ježíš, kterýž je světlo, osvět nás a zapuď všelikou tmou s myslí naší? —

Křesťan po veškeren život stýká se se světlem, od kolébky až ku hrobu; tak:

1. nejprv na křtu svatém; křest uděluje se při hořící svíci; přešel křtěnec ze tmy do světla; ku konci pak, když byl kněz křtěnce pomazal na temeně sv. křížem, přál mu svatého pokoje a přioděl jej rouchem bílým: dá mu do ruky (kmotrům) svíci hořící a řekne: „Přijmi svíci (lampu, pochodeň) hořící a bez úhony zachovej tento svatý křest svůj; šetři přikázání božích, abys, až přijde Pán na svatbu, mohl jíti jemu vstříc se všemi svatými ve dvoře

nebeském a měl život věčný a živ byl na věky věkův“; čímž se naráží na podobenství o desíti pannách a křtěnec napomenut bývá, aby ve světle svatého učení Kristova krácel, jako panny moudré s lampou hořící, aby se ženichem nebeským vejíti mohl do slávy a radosti věčné.

2. Po druhé se stýká se světlem, kdy jej matka jeho (šestinedělka) poprvé nese do chrámu Paně a kdy, vedena knězem, s dítětem svým, novorozenátkem, uváděna bývá. Tu nese svíci hořící, na osvědčení, že jest pravověrná matka křesťanská a že sama před dítětem svým ve světle svaté víry chce kráčet a dítě své v téže svaté víře chce vychovávat.

3. Po třetí si nese svíci hořící, kdy, jsa mladý křesťan, poprvé přistupuje ke stolu Páně; dává se dítětkám do ruky hořící svíce, na označení, ta svíce že jest Kristus Pán, světlo světa; že v něho věří, v té víře že přikleky ke stolu Páně a že pevně za to mají a přesvědčení jsou, že Pán J. Kristus v Nejsvětější Svátosti Oltářní jako Bůh a člověk pravdivě, skutečně a podstatně přítomen jest.

4. A se světlem se stýká křesťan, kdy Bůh naň vzpomene těžkou nemocí a za opatření se dává. Přichází tu Kristus Pán do příbytku jeho, aby ho posilnil; jej hlásá světlo, které napřed neseno bývá; i na stole hoří světlo, pro připomínku, že přišel Kristus, světlo světa, a že teď zvláště, v těžké nemoci, nemá ho opouštět světlo víry, ale že je v sobě oživovati má.

5. A když se blíží hodinka smrti, tu opět rozžihá se světlo, hromničná svíce a dává se umírajícímu do ruky, aby ve světle svaté víry umřel, anebo se stavi mu ku hlavě, anebo i lože jeho svíci tou se obnaší, na význam, že tu moc ďábla nemá práva, ješto umírající všecek Bohu se odevzdává a ve světle svaté víry umřít chce. 6. Ano, i když Bůh na věčnost jej byl povolal, hoří u něho svíce, i na rakvi, a kolem rakve, i o pohřbu; a za duši jeho jdou offerou živoucí věřící, nesouce rozžehnuté svíce v rukou, na důkaz, že on pravověrný byl, ve světle pravé víry umřel a že prosby jejich za něho jako ten plamen svíce se vroucně k nebi nesou.

7. A na den dušiček plápolá na hrobě jeho buď lampa, anebo svíce, nebo sloupek, na důkaz, že tu odpočívá křesťan, jehož srdce usnulo v Pánu, že tu za něho jdou k nebi prosby, by nežehl ho plamen ani

věčný, ni očišcový, ale svítlo mu světlo věčné.

8. A i doma, při modlitbách za zemřelé, rozžehuje se zhusta hromnice, světlo, kteréž má týž význam. Tak stýká se křesťan se světlem v církvi boží od kolébky až ku hrobu.

9. Ale i v životě a jinak při bohoslužbě světla se užívá. Tak při bouřích rozsvěcují se, jak známo, svíce, jež právě dnes se světi, hromnice; ne že by mohly zabrániti udeření blesku, když by Bůh chtěl, ale že připomínají Ježíše Krista, kterýž dobře svíci se vyznamenává, a že, jako utišil bouři na moři, má v moci též živly nebeské, blesk a hrom, a že, jako to světlo hoří, máme oživit v sobě víru a důvěru v Boha, a volati: „Když Bůh je s námi, kdo proti nám?“

I při průvodech užívá se světla, zvláště při vzkříšení a o Božím Těle, kdy Nejsvětější Svátost se nese, pro připomínku, že Kristus Ježíš světlo jest a že on božským učením svým osvitil a až dosavad osvětluje veškeren svět.

I při průvodech Mariánských zhusta nosívaly panny hořící svíce, na význam, že i Přesvatá Panna byla čistou svící, před Bohem až do konce života svého touž vždy láskou plápolající, kdežto bledost svíce naznačuje dobře její neposkvrněnost.

I při službách božích užívá církev světla, což jednak připomíná první trudné doby církve, kdy křesťané se schovávali a v podzemních skrýších služby boží konávali, k čemuž ovšem světla potřebovali, jednak připomíná světlo jejich živou víru a lásku, již i ve smutných dobách těch nám pro příklad, zachovali a osvědčovali.

A první, co Bůh stvořil, bylo světlo, že sám jest světlo věčné a pravda věčná; a proto, jako všeliký tvor ze světla vyšel, tak i ku světlu tihne! a první, čeho člověk potřebuje, je světlo; beze světla nemohl by býti živ, ni bez světla hmotného, přírodního, ni bez světla duchovního, osvícení od Boha. A jako již Egypt Bůh trestal tmou a nemohli ji snést: tak i největší trest člověka je tma, zatemněnost rozumu, že nepoznává, co jemu ku spasení jest; nebo pak jistě zahyne! Proto plakal Kristus Pán nad Jerusalemem řka: „Ó kdybys bylo poznalo, a to aspoň v tento den tvůj, co tobě jest ku pokoji; ale nyní jest skryto před očima tvýma!“

Tak světlo osvícení a milosti boží nej-

větší jest dobrodiní, jako tma největší trest. — Rodička Boží nesla Božského syna svého do chrámu, světlo světa; nesla jej ve světlo víry, kteréž zářilo v srdci její; ve světlo lásky a blaženosti nevýslovné. O kteréké city naplňovaly přečisté, přesvaté srdce její! Mocným plamenem hořelo přesvaté srdce její světlem víry a nábožnosti! I my, Nejmilejší, krácejme za Rodičkou Boží, i my nesme Krista, byť ne na loktech, tedy aspoň v srdci, nesme jej sem do chrámu, bychom jej postavili před Pánem, t. j. přinášeje sebou vždy živou, svatou víru, by v srdci našem světlo víry nebylo zaniklé, ale aby jasně plápolalo a živým plamenem hořelo, jako onen sloup ohnivý, jenž vedl Israelity cestou pouště do země zaslíbené, anebo jako ona hvězda, kteráž vedla mudrce a dala jim najiti Ježíše Krista. Tak povede i nás to světlo nebeské, svatá víra, bezpečně a jistě tohoto života pouští, až přivede nás tam, kde svítí a září oblažující světlo věčné.

Amen.

B. Hakl.

Svatá rodina: Ježíš, Maria, Josef.

I šel s nimi a přišel do Nazareta a byl jich poslušný.
Luk. 2, 51.

Spasitel milý, přišel na tento svět, až do 30tého roku věku svého žil zcela skrytě, v soukromí, v tichém domečku Nazaretském, ve svatém kruhu rodinném, ve společnosti své přebížené matěře Marie a šlechetného pěstouna sv. Josefa. — O tomto tichém a skrytém životě Božského Mistra nesdělují nám sv. evangélium nic více, než: a byl jich poslušný. A co mědle činil Pán náš po tak dlouhá léta a za jakým pak účelem? Na obrázkách sv. rodiny vidáme Ho buď u Panenské Matky Jeho, aneb, kterak s chověttem v ruce chudou zametá jizbu! Hle! Modlil se a pracoval s pěstouny svými Kristus Pán. A proč tak činil? Zajisté jinak, než že posvětit chtěl tichý život rodinný i celé člověčenstvo příkladem svým. Tyto tři nejsvětější osoby tvořily církev Boží v jejím zárodku, chýže Nazaretská byla prvním, z něhož denně přesvatá přinášena byla obět modlitby k Otci věčnému za ubohé člověčenstvo! Ta dílna Josefova i ta celá domácnost Panny Marie — to byl první oltář Hospodinův Zákona Nového,

na kterémž se syn Boží po celých třicet let obětoval.

Právě tak býti má v každé domácnosti křesťanské. Ona má býti církví svatou v malém. Každý dům křesťanský má býti chrámem, domem to modlitby každodenní, díků i chvály; v každém takovém domě přebývá také Kristus Ježíš s anděly svými.

V domě křesťanském zastupuje otec rodiny Otce nebeského. Jako Tento řídí a spravuje celý svět, požehnáním ho naplňuje a my k Němu rukou svých zdviháme, za vezdejší chléb i duši spásu Ho prosíme — tak i onen hospodářem jest rodiny své, bez něhož by zahynula. Na čele otce stkví se ma zážeh božské velebnosti, a neztratitelné, nevymizitelné štěstí každé rodiny jest velká úcta, vážnost, svatá bázeň a láska, jakou se všichni, i ta čeleď, k otci rodiny nesou, jest to i jejich k němu poslušnost. Tuto krásnou korunu nosí ale jen ten otec, který si ji svatostí svého života vydobyl. A běda pak otci, který zapomíná, že knězem býti má v rodině, již se stal v tomto životě opatrovníkem, že ručí za každou duši svých milých před Bohem.

Příkladem otce křesťanského jest sv. Josef. V potu tváře pracuje, dobývá chleba pro rodinu i pro sebe, on chrání matku i dítě na útěku do Egypta, v jejich společnosti hledá odpočinku a oddechu po práci celodenní; tu nalezá i odměnu a útěchu za svou námahu! Hle, otcě křesťanský, čiň podobně! Ne ve světě, ne v krčmě, v žádné jiné společnosti — ale v kruhu nevinných dětí tvých i bohabojné manželky, již tě celují a objímají s láskou a úctou jako svého ochránce, pěstitele a živitele — jediné tam jest místo tvé, tam tvé štěstí, tvé všechno. Chraň se netrpělivosti, zlořečení, hněvu a vády s manželkou — buď svým čistým zrcadlem ctnosti. Buď spokojeným i v chudobě a pak rei milým svým: Chudobný život sice vedeme, ale mnoho dobrého se nám dostane, jestli se budeme báti Boha, hříchu chrániti a dobré činiti. (Tob. 4. 23.) Neboť co platno člověku, byť i celý svět získal, na duši své ale zkázu utrpěl. Čisté svědomí, poctivost — tot poklad neocenitelný.

A jak velebný jest takový otec, muž nábožný, strážlivý, svědomitý a pracovitý, když tak zasedá mezi své, jak oni na něj pohlíží, k němu se tulí, pot stírají, mozoly líbají, vrásky starosti hladí, ho obsluhují

— hle v tom se jeví tajemná moc cnosti a statečnosti muže křesťanského!

Jako otec ku sv. Josefu — tak zase matka k Panence Marii pohlížeti má jako na svůj vzor a příklad. Matka Boží s Ježíškem v náručí a matka Boží pod křížem Spasitele, tebe, matko křesťanská, naučí tě cnostem, jež mají tě zdobiti. Na tváři matky rozlita má býti lůbeznost, tichost, spanilost, láska a trpělivost, jimž nikdo neodolá. Těmito ctnostmi opanovati má i muže, i dívky, i čeleď svou. Těmito ctnostem učiti má všechny, s nimiž jest ji obcovati a sice každým slovem, každým pohybem, každým pohledem, celou svojí postavou. — Kde tak se děje — tam jest svatý mír, boží požehnání, tam srdce zaplesá radostí nevýslovnou, která jen u takové matky může se pocítiti. Něžná očka čistounkých dětí na tebe upřímně hledí, čeleď je úslužná, pracovitá, radostí vše se jí daří, z takové služby se jí ani nechce — a hle, to jest tam, kde vládne i panuje svými ctnostmi dokonalá matka křesťanská. A jestliže se takové matce někdy nahodí příčina zármutku, trpkosti, trápení a kříže, — ona výraz těchto bolestí v obličejí svém dovede zastíniti jakousi okouzující dobrotou, prostosrdečností a poklidem, jenž nedá se vypsati. Je-li muž mrzutý, snad hněvivý, pohlédne-li ale na manželku svou takovou — hned ztichne, je krotký, slovo, jež pronést chtěl, nevyjde z úst jeho. Pohledem matky vrací se tichost do rodiny, její pohled plaší mraky hněvu, právě jako to činí slunečko v té boží přírodě. Taková žena jest andělem pro muže a taková matka učitelkou dětem i čeledi. A odkud že bere tu čarovnou moc svoji, kterou všechno si získati dovede!?

Jen pohlédme na ni, když v domě všechno již odpočívá — kterak ona modlitby své před obrazem Sedmibolestné Matky Boží rozlévá: ona se modlí za svého manžela, za štěstí dětí svých a všechnu svoji čeleď. — A ráno, dříve ještě než čeládka vstala — ona obětuje Pánu Bohu celé denní počínání rodiny. A kdo ji vidí v kostele, pokud možná denně na mši sv. se ubírá a za všechny, všechny se modlí. U Matky Sedmibolestné učí se vytrvalosti, učí se ctnostem a tam také čerpá posilu, pomoc, tu nalezá i radost a útěchu! —

„Ženu udatnou kdo nalezne, z daleka a z ostatních končin cena její — klamavá jest milostnost a marná je kráska,

žena, bojící se Pána, ta bude chválená.“
(Přisl. 31. 10.)

Každá manželka matka říd se dle obrazu Matky Boží, nejl. Panny Marie. Svoji cudností a čistotou podobej se Nevěště Ducha sv., neposkvrněné Panně. Křesťanská matka zřítí má v dítku svém Krista Ježíše, Spasitele milého. Dnes podobati se má také Církvi Páně, která žije a trpí a věrnou povždy zůstává ženichu svému, Kristu Pánu, jeho miluje, a v posvěcení i spasení dítek svých svoji blaženost nalézá.

O kéžby rodiny naše podobaly se svaté rodině Nazaretské! Kéž otec sv. Josefovi, matky Panně Marii se podobaly. Pak by obnovila země tvář svou a člověčenstvo poznovu vzplesalo by v jásotu andělském „Sláva Bohu na výsostech a na zemi pokoj lidem dobré vůle!

K tomu nemálo přispěla by následující pravidla rodinného života: 1. Společná modlitba ranní a večerní. 2. Všeobecná návštěva služeb Božích v neděli a ve svátek. 3. Otec nechť táže se svých a zkoumá je, jak si byli pamatovali kázání. 4. Nábožných knih předčítání, společná modlitba sv. růžence a pěni zbožných písní. 5. Zvláštní sobotní pobožnost k Matce Boží. 6. Čeledi, než se do služby přijme, budiž podotknuto, jak chovati se má: mravně, zbožně, cnostně. 7. Každý budiž přívětivý, laskavý a úslužný oproti druhému. 8. Matka vyučuj dítky své často katechismu. — To jsou prameny blaženosti a pokoje křesťanské rodiny, kteráž jest základem lidské společnosti. — *Josef V. K.*

Růženec radostný.

I

„Jehož Jsi, Panno, počala.“

Ty žasneš! — lilije květ, poupě vonné,
Tvá duše v neskonalém blahu tone;
hle žití Tvého nejkrásnější sen
tak tajuplně dnes je naplněn.

O nezdráhej se sladké zvěsti oné,
Tvé srdce neposkvrní bezúhonné;
nechť matkou — korunou jsi žen
pel panenství plá v Tobě nesetřen.

Jen rdi se! štěstí zář vždy kouzelněji
Tě zapřádá — a rty se blahem chvějí,
jež nepochopí nikdy, nikdy svět:

je nezkalené jako paprsk zoře,
je neskonalé jako dálné moře, —
jen anděl moh' je Tobě vyprávět.

II.

„Jehož Jsi, Panno, porodila.“

Zpěv andělů pln lahody a tklivý,
jak perle padající v ztichlé nivy
a v svěží stráni běloronný skot
a dole stříbro pěnících se vod;

Ta hvězda rudá, jež se nebem kríví,
níž házejíc třeptý zářivý a snivý,
kol celý kárající hvězdný rod,
žas pastýřů, jenž vzrůstá ve jásot;

zem chvějící se jako blahem jatá,
noc vonná, která cestou kolem chvátá
a nejkrásnější sny Ti nesmělá

jak zlaté stíny hází do čela, —
v té chvíli štěstí, co ta sláva všecka?
ji zvaží jeden usměv Tvého děcka.

Xaver Dvořák.

Slasti a strasti Vincencianů.

Podává *Jos. Kratochvil.*

(Dokončení.)

9. Při jedné valné schůzi naši radil nám iistý veledůstojný řečník, abychom neztráceli tak zvaný spiritus discretionis, ducha rozeznávacího, abychom byli opatrní a podporovali jen chudinu skutečnou a ne spekulativní. Jak asi v té věci spolek se zachoval, posloužij případ následující:

V blahé a slavné paměti zesnulý dobrodinec chudých J. Em. nejd. p. kardinál Bedřich kníže ze Schwarzenbergů svěřoval na Něho došlé žádosti do vyšetření spolku našemu. S podobnou žádostí v ruce kráčel kdysi člen na své pouti do domu na adrese naznačeného a tázal se domovníka, kde bydlí paní X, i odpověděno mu, že v 1. patře. Již to ho poněkud zarazilo, nicméně šel do 1. patra a tu čte na elegantní tabulce nápis X. Zazvoní, otevírá mu služka čistě oblečena. „Prosím bydlí zde paní X.“ „Ano,“ odpovídá služebný duch, „milost paní jest doma, má ale právě hosty.“ Vyšetřujícímu členu počalo býti jaksi nevolno. Domýšlel si tn patrně totožnost jména, ale mýlku v osobě. Pojednou otevrou se dvěře pokoje, vychází velmi slušně vypadající paní: „A to velebný pán — prosím račte dále!“ „Není potřebí, odbudeme to zde

v kuchyni. „I prosím rače jen dále,“ pobízela paní, vedouc člena až do 3. pokoje, v prostředním pak společnost při čaji a cukrovinkách se veselila. „Odpusťte, ctěná paní, to jest patrně omyl, chtěl jsem se pozeptati po nějaké žádosti a poznávám, že to není vaše. „Na pana arcibiskupa, že — skočila paní do řeči — to jest má žádost!“ „A vy zadáváte?“ pravil člen hlasitěji! „Prosím, neračte mluvit tak na hlas!“ přerušovala paní! — „To není nic zlého“ — odvece člen — a ještě hlasitěji odvětil: „Máme skutečné, potřebné žebračky a jest to nestydatostí způsobem takovým domáhati se podpory nepotřebné!“ — S tím se poroučel.

Toť několik jen výjevů radostných — radostných proto, jelikož se podařilo spolku chudině pomoci. Ne ale vždy tak se děje, aby Vincenciáni na pouti své jen radosti zakoušeli. Mimo mnohých slastí mají i četné strasti, o nichž také něco málo chci se zmíniti.

Kdysi krácelo několik členů k opravdové chudině; to zpozorovala cháska jakási, a vědouce, kdo jsou mimojdoucí volali: Vidíte, to jsou ti pánové, co za naše peníze dobré časy si strojí — vidíte ty zloděje. — Na místě jiném dostalo se našim milým spolubratrům čestného názvu jesuitův. V tom čase ale dostal jeden člen náš psaní od jednoho skutečného jesuity ze Španěl, o němž týž psal jako svému dobrému příteli slova následující: Sicut in terris a Christo vocamur Christiani — sic in coelesti gloria a Jesu vocabimur Jesuitae. Tento výrok pochází od Rudolfa de Saxonia de Vita Christi, jenž žil ještě před založením Tovaryšstva Ježíšova. A tak byli Vincenciáni zcela spokojeni s oním názvem. Tyto by však nebyly právě největší strasti — hůře bývá, když není peněz pro ošetřovance. Avšak i tu ruka boží pomáhá. Při jedné schůzi bylo v pokladně právě 7 kr. r. č., úhrn podpor na týden obnášel mnoho zlatých. Jeden z přítomných pravil: „Ten dobrý Ježíš, který zástupy málo chleby a několika rybami nasýtil, požehná i nám zajisté!“ A skutečně! „Kdo má co od dobrodincův?“ táže se předseda a hle! sešlo se právě, že dělení mohlo být předsevzato.

Jeden malíř maloval obraz večere Páně. Obličej Spasitelův ponechal si naposled, chtěje v něj vložit veškerý svůj ideál. Odloživ ale štětec, pravil: ne, nemohu, nedokáži toho, co bych tak rád! — Podobný ideál mají i Vincenciáni skutkem jaksi zobraziti Spasitele milosrdného, jenž se svými dělil i vezdější chléb. Avšak jak jsou šťastnější onoho malíře! Neboť, to čeho on nedokázal — snadno dokazují oni. Jsou mecenášové krásného, šlechtetného umění křesťanské Charity.

Spor o název úřadu arcibiskupského v Praze r. 1642.

Sdělil František Vacek.

(Dokončení.)

Počátkem měsíce října podán byl místodržícím opět jakýsi spis „Ex cancellaria archiepiscopali“. Jakmile zočili úředníci císařští, že dopis není upraven podle chuti nejvyššího p. purkrabí, vrátili jej ihned arcibiskupskému officiálu. *) Hrabě Martinić obeslal na to tajemníka Jiřího Nefestýna a rozmlouvaje s ním, propouštěl úzdu své nevrlosti. Páni místodržící, pravil, vzkázali vám před nedávnem, že klausule: „Ex cancellaria archiepiscopali“ není příhodná. Jestliže dříve k tomu nepoukazovalo, stalo se to pouze nedopatřením. Předešlý purkrabí Adam z Valdštiny neuměl latinsky a nemohl tudíž posouditi, zdali název úřadu arcibiskupského jest vhodný čili nic. Mimo to horšil se pan hrabě na officiala, že nepodpisuje listiny svou rukou, což vedle soudu jeho bylo by velmi žádoucí. Nefestýn namítal proti vývodům nejvyššího p. purkrabí, že užívá se řečené klausule již po delší čas a p. kardinál poručil, aby v tom

*) Nefestýn podává zprávu toho kardinálovi do Vídně dne 15. října, psal, jak následuje: „Wegen des Joannis Procopii und das Ihr fürstl. Em. in possessione conferendi decanatum Veteroboleslaviensem, wennb sie wollen, verbleiben; dieses auch beygelegtes hab ich den HH. Statthaltern übergeben, welches es die Herrn widerumb dem Herrn Officiali remittiret, mich aber der Herr Obriste Burgraf zue sich rufen lassen. Comparui. Fanget ahn zue reden: Es hatten die Herrn Locumtenentes zuevohr uns sagen lassen, dass die Subscriptio ex cancellaria archiep. non quadrat, denn sie khönen andere als Regiam nicht cognosciren; modus talis, quod irreperit conniventibus tunc Dominis et non intelligente linguam latinam Dño Burgravio a Waldstein. Respondi: prout antea practicatum hoc et sic stylum fuisse observatum, und dass Ihr fürstl. Eminenz anbefehlen zue halten und nicht immutiren. Es wehre alla Romana? sie khönten das nit verstehen; wo Ihr fürstl. Em. zue Prags werden, dass sie möchten söliche Memorialia selbst interschreiben, in abwesen aber der Herr Official Respondi: weil der h. Official Capo di Consiglio ist, es würde sich nit schicken und er auch das nit thun werde.“ Rodinný archiv Harrachovský; fasc. 9. fol. 418 seq.

ohledu ničeho se neměnilo. Oficiál jest sice předsedou rady arcibiskupské, avšak sám jediný nehodlá se podpisovati. Ostatně, podotýkal tajemník, dlužno ve věcech těch řídit se pouze vůlí a přáním Jeho Eminencí.

Listy tajemníka Nefestýna, které zasýlal občas kardinálu Harrachovi do Vídně, nasvědčují tomu, že domlouvám nejvyššího purkrabí nepřikládalo se v úřadě arcibisk. veliké váhy, ba Nefestýn líčil žertovným slohem rozmluvy své s Jaroslavem Bořitou z Martinic, chtěje tím dáti na jevo, že podnětem sporu jest toliko nedobrý rozmar mocného p. hraběte. Ze všeho vidno, že p. purkrabí nebyl příznivou nakloněn arcibisk. oficiálovi Františku Wisentaine-ovi a vyhledával, co by mu mohl vytýkati. Nevíme věru, proč nelíbilo se mu slovo kancelář na označení úřadu duchovního. Uvažuje o tom Nefestýn pravil*: Nemůžeme přece psáti: „*Z konsistoře arcibiskupské*“, neboť v konsistoři jednává se toliko o záležitostech manželských. Psáti pak: „*Ve dvoře arcibisk.*“, jako dříve se to dalo, není dosti případno. Bude tudíž nejlépe, jestliže setrváme při kanceláři, ať se to komu líbí čili nic.

Podotýkáme, že v listinách po r. 1642 sepsaných shledali jsme netoliko klausuli: „*In cancellaria archiepiscopali*“ nýbrž i podpis oficiálův a kancléřův.

Milostné Jezulátko

v klášteře pannen Karmelitek na Hradčanech v Praze.

Podává Josef V. Kratochvíl.

Daleko a široko ve světě katolickém známa jest milostná soška Ježíškova, tak zvané Pražské Jezulátko, kteréž na překrásném oltáři chrámu Panny Marie Vítězné, při bývalém klášteře bosých Karmelitek v Praze se až dosud hojně uctívá; méně ale známo jest, že v tomtéž královském městě a sice v klášteře bosých Karmelitek (chybně Barnabitek vůbec zvaných) na Hradčanech, jiná, podobná, nic méně jak původem, tak i milostnou znamenitá soška Ježíškova se nalézá.

A o této sošce miníme se ke cti a chvále Slova Tělem učiněného trochu rozepsati, maje k tomu po ruce authentickou

pomůcku, t. j. popsání této sošky, jejího původu a osudu od P. Filipa od Nejsvět. Trojice, jemuž k tomu posloužila vlastní zpráva Pauly Marie od Ježíše, první cti- telky této sošky, z r. 1638., podaná na rozkaz gen. visitátora řádu Karm. P. Michaela ab Annuntiatione.

I.

V Janově žil jeden znamenitý dože, jménem Augustin Centurione, jemuž se ze Španěl dostala kdysi krásná soška Ježíškova. Tuto sošku daroval Augustin rodné sestře své, bosé karmelitce, kteráž pode jménem Paula Maria od Ježíše (výše jmenovaná) bohu zasvěcený život vedla v klášteře „Ježíš Maria“ v Janově, a sice za tím účelem, aby sošku tu sebou vzala do Vídně, kdež na založení kláštera bosých Karmelitek se pomýšlelo, S nelíbenou radostí a s horoucí láskou ku Spasiteli přijala vděčně cth. panna podávaný dar a okem láskyplným jej prohlížela. Soška ta dřevěnná představovala milého Ježíška v postavě přímé, stojící; pravá ruka se zdvihá povýše, jakoby sv. požehnání udílela, levá pak dolu k zemi se kloní, jako by ono sv. požehnání ubohým pozemčanům patřilo. I do milé tvářičky hledí roznicená panna klášterní — ale běda! jen s tíží tak učiniti může! Neboť hlavička Ježíškova až příliš je dolů sehnuta, tak že ani Paula Ježíškovi — ani Ježíšek Paule přímo do očí diviti se nemůže. S bolestí pozoruje nábožná panna tuto vadu sošky, a neváhá ihned, poraditi se s bratrem svým, jak tu odpomoci bylo by nejlépe. —

Zkrátka a jednoduše, radí bratr, že v Janově nalézá se umělec, který by opatrně hlavičku od sošky mohl odejmouti, krček trochu ze předu prodloužiti, hlavičku pak opět nasaditi, vše touž barvou natřiti mohl — a vada byla by odstraněna. Než rozlitosťná panna, bolestí vykřiknouc nad podobným jednáním s jejím klenotem, nepřipouští tomu. I uschovává milého jí Ježíška v cele své dále, truchlíc, že nemožno jí přímo uzříti milená očka jeho. —

Právě tak klečela jednou před svým jezulátkem; to co srdce cítilo, rty na hlas opakovaly; anižby co nadpřirozeného žádala, pravila zanícená Panna. „Ó nejněžnější Pacholátko! Jak snadno bys mohlo nyní obličej svůj vyzvednouti, aby se nemusilo státi s tebou to, o čem ani slyšeti

*) L. c. fasc. 9. fol. 419.

nechci!“ a mile ruku svou kladla pod bradu Ježíška. Však co se stalo! Způsobem zázračným podzdvihlo skutečně Jezulátko hlavičku svou a již více nesklonilo! O, jaká to radost pro Paulu Marii. Již odměňuje milostivým pohledem Ježíšek věrnou služebnici svou, která nemeškajíc, svolává milé sestry své a všechny vespolek klaní se Bohu, z jeho milosti na jevo tak divně dané, se těšice a moc jeho velebíce. Paula pak zvlášť od té doby cítí v sobě ještě větší lásku k nebeskému ženichu svému, než kdy jindy a přičiňuje se, aby milostné Jezulátko toto stále více, hlavně pak od příštích vídeňských bosých karmelitek, pro něž bylo určeno, ctěno bylo.

II

Příhoda tato, vlastně zázrak, jímž Bůh sám služebnice své svatost na jevo dal, měla v zápětí to, že řeholnice Paulu Marii za svou převorši zvolily; v tom okamžiku byla tedy naděje Paulina, dostati se s Jezulátkem do Vídně, zklamána. Proto loučila se již s klenotem svým, aby jej svému bratru P. Janu Marii od sv. Josefa bosému Karmelitovi a exprovincialu do Vídně poslala, aby, kdyžby ku projektovanému klášteru došlo, tam jej odevzdal, v opačném případě aby dle své libosti s ním jednal, jenom má v Rakousku zůstat. Kladla jej do zvláštní bedničky a než víko přiklopila, vzdychla si: „Nyní, rozmilý můj Ježíšku, budeš-li chtít, ve Vídni se zase uvidíme; jinak již nikdy více!“ Sladký bol, nevyslovitelný, pronikl nitro její, když v tom okamžiku tvář Ježíškova zazářila a on na vroucí ctitelku svou milostivě pohlédl; i srozuměla z pohledu toho, že ve Vídni se opět shledají, on že ji jako magnet k sobě potáhne. Paula Maria byla pak zvláštními milostmi obdařena. Cvičila se v sebeumrtvování co nejhorlivěji, a přesvědčena jsouc v duchu, že do Vídně se dostane, nestarala se více o věc tu. Jezulátko pak poslala již z Janova do Vídně, doprovázejíc je nejněžnějšími city lásky a oddanosti.

III.

P. Jan Maria skutečně již měl v rukou bedničku a v ní Jezulátko. Stalo se tak, anižby vůbec dle pravidla bednička na cestě byla otevřena, a tak Pán světa, král králův, v té sošce představený, vykonal cestu tu vůbec bez nějakého platu. Čtětlat bezpochyby Prozřetelnost Boží

tomu, aby jenom ona, která bedničku byla uzavřela, ji opět otevřela. P. Jan Maria neučinil tak, jelikož dobře věděl, jak vše se s budoucím klášterem má; bednička zůstala tedy uzavřena. Po několika měsících skutečně, když dne 8. listopadu roku 1629 rodina klášterní do nového příbytku svého ve Vídni byla uvedena, otevřela Paula Maria, první zdejší představená, bedničku. A tu opět odměnil se jí Ježíšek milostným pohledem, jakoby jí s radostí vítal a pozdravoval po tak drahném čase. Nejlepší místečko vyhlédla pro klenot svůj v novém domě — byl to oltář v noviciátě, tak aby sestry již záhy toto Jezulátko uctívaly, jakož tak nejvíce sama velebná matka Paula Maria činívala, pečujíc o ně více než o celý ostatní dům. Noviciát byl proto vždy uzavřen. Kdysi stalo se, že jedna ze sester klášterních dvéře noviciátu násilně otevřela; vše to způsobilo povyk v domě, neboť obraz visící na oltáři srazil i skříňku s Jezulátkem dolů na zem. Ulekaná, přiběhla sem převorše, tušíc as, co se bylo přihodilo. S bolestí zdvihá těžký obraz ze země — a hle! žalost změnila se v radost! Neboť zcela bez pohromy byla soška, pouze dva žehnající prstíčky u pravé ruky trochu se pohmoždily, jakž do dnes vidno. Nová tato právě zázračná událost přiměla matku převorši pokud možno ještě ku větší úctě Ježíška; a ona, umírajíc pak, nařídila sestrám svým, ctít Spasitele v sošce této co nejvíce. Dle přání umírající matky své postavily řeholnice Jezulátko na zvláštní oltář v chóru, kdež denně přání v záležitosti své přednášejice, své útočiště k Němu brávaly. Mnohých a velkých zde milostí došly, které pak vyobrazeny byly co události nezapomenutelné. Bohužel, že valná většina obrazů těch při zrušení kláštera přišla na zmar. Mnohá zázračná uzdravení, jež vypisovati zde jest od místa, stala se tu a osoby ve světě žijící došly mnohých milostí.

Ctihodná matka Anna Terezie (ve světě svob. paní z Montrechier a kdysi dvorní dáma vévodkyně Klaudie Lotrinské), již asi dvě hodiny před smrtí Jezulátko bylo přineseno, líbajíc je, a za milosti jí udělené děkujíc — sladce v Pánu zesnula. Proto také těžce onemocnělým a umírajícím sestrám až podnes tak se posluhuje.

Netrvalo to dlouho, a hle, milé Jezulátko zasypáno bylo krásnými milodary

od svých ctitelů. Z bezpočetných jen některé dary a dárce uvádíme. Roku 1716 Kateřina Benedeta, ctnostná panna, krásný stříbrný a zlatý pláštík v oběť položila. V noveně svátku sv. matky Terezie r. 1758 dostala se Jezulátku od jakéhosi pána velká voskovice a dukát za modlitbu sester za uzdravení děcka toho pána. Roku 1759 darovala jakási panna Johana Jezulátku prstének. R. 1762 pán z Lewenku, otec sestry Ferdinandy Terezie obmyslil Jezulátko krásným šatem hedvábným, korunkou, žezlem atd. Roku 1759 nařídila císařovna Marie Terezie, aby se před tímto Jezulátkem konala osmidenní pobožnost za šťastné ukončení války s Pruskem a darovala pak mnohé krásné věci. Roku 1766 dostalo se Jezulátku krásných šatiček, skvostně vyšívaných vlastní rukou arcivévodkyň Karolíny a Antonie. — Darův těch mohli bychom ještě dlouho vypočítavati; přestáváme však na tom, že vznešení, bohatí i chudí těmito dary svými nepřestávali na jevo dávatí svoji vděčnost za tak mnohé dosažené milosti.

IV.

Rok 1782. stal se osudným — jako mnohým jiným — tak i vídeňskému klášteru bosých Karmelitek. Na neuprosný rozkaz císaře Josefa II. musely klášternice opustiti místo svého bohumilého života a se rozejiti. S tíží jen vyprosila si od cis. komisarův sestra Paula Marie od sv. Josefa (roz. z Kambachu) milostné Jezulátko jakožto jeho poslední opatrovnice, skvosty a dárky jeho musela však nechatí v rukou násilných. Odebrala se do kláštera Salesiánek, odkudž Jezulátko vlastní sestře své Johaně Terezii od sv. Kříže, rovněž karmelitce dala, kteráž pak se s ním do kláštera kanovnic u sv. Vavřince přestěhovala. R. 1783. byl však tento klášter zrušen.

Přízní císaře Leopolda dostaly karmelitky roku 1792. klášter bývalý Barnabitů v Praze na Hradčanech (místo dřívějšího na Malé Straně, kde nyní Anglické Panny jsou). Sem tedy uchýlily se vypuzené sestry klášterní, mezi nimiž nalézáme i Johanu Terezii a Paulu Marii s milostným Jezulátkem. Johana Terezie, stále churavíc, z kláštera opět vyšla, a za 4 roky, nyjíc láskou k Bohu, ve světě blaze zemřela; sošku Ježíškovu odkázala klášteru Pražskému navždy ještě za života svého dne 19. května roku 1795. v krásné skleněné skřínce.

Mile vítaly sestřičky Pána svého, do velkého oratoria Ho postavily a po nešporách pak před ním slavně Te Deum laudamus zapěly. Došlo tedy Jezulátko opět tam — kde chtělo býti: v rukou bosých Karmelitek, mezi nimi v jednom domě. Tam dosud se nalézá, naplňujíc služebnice své tisícerymi sladkostmi. Stává se mnohdy, že tvář Jeho jaksi truchlí; někdy blaze se usmívá, jindy zase očka slzami se plní. Obzvláště v časech nebezpečných aneb v důležitých záležitostech svých zbožné klášternice své útočiště mají před Ním.

R. 1796. za času hrozně války Francouzské, kdy nepřítel sotva 5 hodin od českých hranic vzdálen byl, rozutíkala se šlechta i jiné stavy ze země. Kam se měly ale vrhnout uzavřené a zapomenuté bosé Karmelitky? I obrátily se k milenému svému Ježíškovi, po klášteře v průvodu s Ním kráčeje! Neštěstí je nepotkalo žádné; i celé město a vlast naše byla zachráněna.

Dne 5. října r. 1836. zemřela v pražském klášteře zbožná sestra laička Marta od sv. Přátelstva Kristova, velká ctitelka Ježíška, kteréž On as 3 dny před smrtí její oznámil blízký konec života.

Každoročně o vigilii svátku nejsvět. Jména Ježíš bývá milostná soška na oltář v chóru postavena; na vlastní den svátku toho shromažďuje se před Ním celá klášterní rodina, své záležitosti mu přednášejíc; po ukončení několika písní vánočních nese Jezulátko velebná převoršíse v průvodu ostatních sester do refektáře, kdež se Te Deum laudamus zapěje; po té a několika modlitbách za dobrodince kláštera a všechny zesnulé — bývá Jezulátko opět na místo své uloženo.

Za času převoršíse Marie Anny Josefy od sv. Kláry (zemřela blahoslaveně r. 1857. v noci o Božím Narození) ukázalo Jezulátko opět svoji milostnost. Když tato velebná matka sošku v právě naznačeném průvodu nesla — klopýtla náhle, a milého Ježíška upustila; žehnající prstičky pravé ručky se ulomily; hořekujíc, přece však plná důvěry, klade zbožná panna ulomenou částku na její místo k ručce — a hle! v tom okamžení spojily se prstičky opět, aniž by bylo lze co znamenati. —

Mnoho zajisté stalo se zázraků a mnoho milostí uděleno tímto Jezulátkem, aniž by svět o tom co věděl; jediný Bůh všechny je zná. Postačíž několik tuto uvedených, abychom i my tam jen hledali pomoci a

potěchy, kde skutečně lze ji naleznouti: u milého, přesladkého Ježíška.

Toť také účel těchto skromných řádků.

Za svatou víru.

Črta od *Bohumila Brodského.*

(Pokračování.)

Po dlouhé cestě dorazili do Prahy. Tu složen byl večer před vysokým, zasmušilým domem. Dvěře za ním zapadly a on vchází do klenuté komnaty patřil na nový domov svůj.

Srdce se mu sevřelo.

Byl u měšťana jednoho na Starém městě, jenž s panem Jirím ode dávna dobrý známý. Toho požádal zeman, aby přijal k sobě syna jeho, aby došel zde vychování ve smyslu jeho — pod obojí.

Od té chvíle počal zápas. Duch matky jeho počal bojovati s lidmi jemu cizími, bez přítulnosti, bez lásky naň hledícími, kteří řídili se výslovným rozkazem otcovým.

A oni snažili se více než jim otec poručil.

V koleji otců Jesuitů pěli klerikové hodinky. Prostorná klenba chrámová zněla hlasy velebnými chválicími Boha Nejvyššího. Na tvářích všech zřítí bylo ono svaté zanícení, jimž pobádání nedbali ani oněch tisícových ústrků, jež trpěti musili, těch nesčetných úšklebků, toho kalu hany a proklínání na ně vysílaných. Šli cestou jednou, cestou, kterou jim Kristus ukázal, cestou, která tak mnohým jest kamenem urážky. —

Dopěli, pokorili se Nejsvětějšímu a ubírali se na chodbu ku svým celám. Hlavy jejich byly skloněny, tváře klidny a krok vážný jak pravých, odhodlaných služebníků božích.

V tom objevil se na konci chodby šedivý kněz v říze Jezuitů.

„Bratr Fulgentius“, zavolal.

Z tlupy kleriků vyšel rychlejším krokem vysoký, štíhlý mladý muž. Tmavá říza kryla krásně urostlé jeho tělo, tvář pobledlá byla plna důmyslu a svatého nadšení a černý vlas vroubil vysoké čelo.

Poklonil se hluboce naň volajícímu.

„Jakýs váš příbuzný chce s vámi mluvit. Jest v hovorně. Dovolují vám po celou hodinu s ním mluvit.“

Klerik se opět uklonil a kráčel rychle chodbou ku pokoji kdež byla hovorna.

Tvář jeho oživila radostným očekáváním a veliké tmavé oko zalesklo se blahou nadějí.

Otevřel dvěře a stanul na prahu.

Zbledl. Proti němu pokročil vysoký muž. Tvář jeho pokryta byla tmavým vusem a zpod silného obočí svítily pronikavé oči.

„Otče,“ ozval se konečně bratr Fulgentius pokročiv rychle ku předu a vztahuje proti němu rukou svých. Hlas jeho ve chvíli té byl plný bázně a radosti pučící v nitru jeho, plný očekávání a prosby.

Muž učinil krok do zadu a vztáhl odpudivě ruku před sebe.

„Zůstaň státi“ — a hlas ten jako led řezal mladého bratra v horoucí srdce — „takto tebe neznám, takto tebe nenávidím, takto se k tobě nikdy hlásit nebudu. Jdi rychle a slož to roucho plné jezu, plné hanebnosti, a pak přijď. Přivítám tě jinak.“

Zamlčel se a zahleděl upřeně zrakem jiskřícím se na syna, jenž tu stál maje ruce na prsou sepjaté a upíraje zraky ku podlaze jak bez ducha, jak slepec zbaven podpory boje se, aby každým pokročením nesřítit se do propasti.

Čelo otcovo se zatáhlo.

„Nuž, jak dlouho budu čekati? Půjdeš se mnou z toho domu, který mi v očích píchá každým pohledem nejostřejší bolesti. Koně čekají již. Brzo-li pak se probeřeš?“

Já, otče, nepojedu, nikam. Jeď sám a nech mne zde. Vždyť jsem zde šťasten, vždyť jsem zde našel vše, co plní celý život můj nebeskou slástí. Nech mne, otče, bráti se cestou, kterou mi Bůh vykázal. Vím, že jsem proti vůli tvé vkročil sem; než musil jsem. Však bys býval mi toho nedovolil. Nyní nemohu, nemohu. Nenut mne pro památku drahé matky mé — — —

„Zadrž,“ zasyčel otec, metaje blesky zloby na syna se zápallem k němu mluvícího. Přikročil k němu blíže a uchopil ho za ruku. Upřel naň svůj zrak, v němž celá výheň vnitřního hněvu se zračila a prsa pod kabátcem těžce oddychovala.

„Ty půjdeš“, mluvil po tichu hlasem, jenž netrpěl odmítnutím, „ty půjdeš hned! Já ti to poručím a běda tobě odporovat. Pamatuji si, že budeš-li ještě teď mi odporovat, prokleju tě jako největšího zločince, svolám celé peklo na tvou hlavu a kdekoliv tě potkám, budu s tebou nakládati jako s cizákem, jehož nenávidím, jehož

musím se zbavit, ať jest to jakkoli. Slyšíš, ať jest to jakkoli.“

Sotva že hlas jeho byl slyšeti již ke konci.

„Odpověz přec, přísám Bůh!“

Chvěl se zlostí a rozčilením, čekaje, jak se syn rozhodne.

„Nemohu.“

Mladý muž zvedl hlavu svou a celou tvář obrátil se k otci. Byl hrozně klidný. Hlas jeho byl dutý, ale pevný jako svatá víra v prsou jeho.

„Proklatče!“ zaburácel otec a silnou rukou odmrští jej od sebe, že da'eko zavravoral a musil zachytit se stěny. Více nemohl promluvit. Vtlačil široký klobouk do čela a vyšel z komnaty.

Jak bez ducha hleděl syn za otcem. Jest to otec, aneb mu někdo vyrval z prsou srdce a s tím srdcem cit docela, že mu v něm nezbylo ani misticčka proň. Jsi sám, zahučelo mu hlavou. Matku kryje svěží drn a otec tě proklel. Proklel. Hrozné pomýšlení! Pohléděl úzkostlivě ku nebesům, jak by se obával, že i to nebe snad zatahlo se nad hlavou jeho! Klesl na kolena a ruce křečovitě se sepjaly.

„Otče nebeský. posiluj mne, ať neklesnu. Otec proklel mne a já přec Tebe tolik miluji. Seslal's na hlavu mou utrpení hrozné. Přijímám je rád, vždyť Ty's tolik pro mne trpěl bez nářku.“

Sklonil hlavu a po tvářích svezly se mu trpké slzy. (Pokračování)

K dějinám arcib. semináře v Praze.

Sdělil *Frant Vacek*.

Hojné zprávy o arcibiskupském semináři v Praze, jak býval za války 30-leté a nedlouho potom, uloženy jsou v záslužném spisu p. dr. Krásla*) jakož i ve Sborníku historickém**) původem p. Ferdinanda Tadrý. Jest na bile dni, že ústav církevní, ve kterém vychovávají se a vzdělávají budoucí hlasatelé nauky Kristovy a správcové duší křesťanských, vykazuje dějiny poutavé a důležité netoliko v ohledu pedagogickém, nýbrž i pokud se tkne vlivu

*) Arnošt hrabě Harrach, kardinál svaté církve římské a kníže arcibiskup Pražský; 1886 str. 160 nn.

**) Počátkové semináře arcib. v Praze; 1884 str. 193 nn.

jeho na náboženský život věřících vůbec. Působení kněžstva dává se ráz v semináři; jestliže tedy zpravení budeme věrohodně o snaze a práci mužův, kterým svěřeno bylo prodlením času vychovávati dorost duchovních, jestliže poučení budeme o pokroku svěřencův jejich, majíce na paměti i dobu, ve které žili: vysvětlíme sobě mnohé úkazy náboženského snažení a konání v krajinách Českoslovanských. Litovali jest, že nemáme posud úplného dějepis arcibiskupského semináře v Praze, za jehož počátek svrchu řečeným spisovatelům upřímným vděkem jsme vázáni. Obírajíce se dějezpitem církevním milé vlasti naší, připadáme tu i tam na zprávy, které odnášeji se k arcibiskupskému alumnátu Pražskému; i nebudeme váhati, abychom občas s přátely jeho je sdíleli.

Kardinál Harrach položil seminář svůj do Králova dvoru u Prašné brány starého města Pražského. Budova ta náležela do r. 1631 knížeti Václavovi Františku Eusebiovi z Lobkovic*), pánu katolickému Matka jeho Polyxena rozená z Pernštýna, vdova někdy po Vilémovi z Rožmberka a potom po Zdenkovi Vojtěchu z Lobkovic (+ 1626), byla majitelkou domu sousedícího s Královým dvorem. Řečený dům slul „Hruškovský“ nebo „Planický dvůr“ jinak též „Hrachovic dům“ a náležel druhdy Janu Hrachovi z Mezilesic, který prodal jej r. 1604 Janu Hruškovi za šest tisíc kop. miš**). Syn a dědic jeho Adam Jindřich Hruška rytíř z Března měl účastenství vzpoury stavovské r. 1620 i odsouzen byl vedle výpovědi královské ze dne 17. března 1623 třetího dílu jmění, při čemž propadl i dům svůj v sousedství Králova dvoru. Komora královská prodala tudíž „dům Hrachovic“ v šesti tisících kop paní Polyxeně kněžně z Lobkovic zápisem ze dne 18. prosince 1623***). Arcibiskup Arnošt hrabě Harrach vyhlédl dům ten spolu se dvorem Královským za sídlo alumnů svých a učinil o trh obou usedlostí smlouvu, kterou tuto do slova klademe:

„Leta Páně 1631 v úterý 27. měsíce máje stala se smlouva dobrovolná a trh celý a dokonalý mezi nejdůst. a osvěceným

*) Obyčejně pokládá se té doby Králův dvůr, bývalé sídlo králů Českých, za majetek paní Polyxeny kněžny z Lobkovic, avšak omylem.

**) Desky zemské; 132, J. 13.

***), *Bilkovy* Konfiskace v Čechách; str. 190 n.

knížetem a pánem, p. Arnoštem sv. Římského kostela kardinálem z Harrachu, arcibiskupem Pražským . . . kupujícím a jedné a osvěcenou kněžnou a paní, pí. Polexinou Lobkovskou rozenou z Pernštýna, paní na Roudnici nad Labem, též osvěceným knížetem pánem, p. Václavem Františkem Eusebiusem sv. Římské říše knížetem z Lobkovic ze strany druhé . . . tak, že jsou dotčeni J. M. kněžna a J. M. kníže z Lobkovic ráčili prodati a touto smlouvou prodávati ráči předně: J. M. kněžna z Lobkovic *dům* slove *Hruškovský* i s druhým domkem obnoveným, též s pavlačí přes cestu, pokoje, jako i s těmi krámy, v nichž řemeslníci nyní v nájmu jsou, ležícím ve Starém městě Pražském blíž Nové brány se zahradou a summou se vším příslušenstvím, jakž ve své ohradě jest a dotčené J. M. knížecí smlouvou od J. M. C. skrze jisté pány komissaře v letu 1625 dne 6. měsíce března prodán a nač se vklad od někdy Jana Hrocha z Mezilesic Janu Hruškoví, kterýž ve dskách zemských do kvaternu trhového zlatého leta 1604 v sobotu po sv. Petru a Pavlu J. 13, na týž dům vykonaný vztahuje, nic ovšem nevymínujíc. A ačkoli táž smlouva vedle výminky v ní dotčené posavád od J. M. C. ratifikována a vklad téhož domu ve dsky zemské J. M. kněžně vykonán není, však ráči se tuto J. M. knížecí uvolovati a touto smlouvou s dědici a budoucími zavazovati, touž ratifikaci i tolikéž vklad sobě mezi tímto časem a sv. Havlem nejprv příštím způsobiti a po dosažení toho J. M. knížeti pánu kardinálu zase se vším jeho příslušenstvím ve dsky zemské vložiti; a J. M. kníže z Lobkovic *dvůr* slove *Králový* dvůr též ve Starém městě Pražském ležící se vším k tomu příslušenstvím, nic nevymínujíc, jakž od starodávna jeho předkové J. M. knížecí v držení a užívání bývali a sobě jej za dědičný zpupný a nezavadný od J. M. C. Ferdinanda, z boží milosti Římského císaře, daný mají, jakž nadání neb relací ve dskách zemských v kvaternu trhovém rosinovém leta 1597 v pátek po neděli Reminiscere L. 30. to sebou přináší a plněji svědčí; a to dotčenému J. M. knížeti p. kardinálovi etc. za summu *15 tisíc 428 kop Miš. 40 gr.*, a to ke jmění, držení, prodání, dání a s tím jako svým vlastním učinění, dáleji sobě na týchž domech žádného práva a spravedlnosti na dile neb na všem ani dědičům a budoucím JJ. M. nepozůstavující, nýbrž J. M. kníže p. kardi-

nál jakožto již se svým vlastním moc učiniti míti ráči, co se J. M. líbiti bude.“

Ku prospěchu semináře získal kardinál Harrach počátkem r. 1628 nadací Petra Fuchsa z Wramholzu*), císařského rady nad apelacemi, to jest výnos statku Sovinského, úroky dluhu císařského 15 tisíc kop miš. a výtěžek z domu starého města Pražského č. 549. R. 1641 tábořili vojínové vůkol městečka Sovinek a škodu dělali zboží seminářskému**). Zato leta následujícího byla polní úroda hojna tak, že plesali představení arcibiskupského alumnátu. Ředitel jeho Jindřich Meckenburger dopisoval dne 13. září 1642 arcibiskupovi Arnoštu do Vídně***): Statek náš v Sovinkách těší se výbornému zdaru. Mimo máslo a kuchyňské potřeby, jež nám poskytuje, vytežíme alespoň tisíc zlatých, když všechno vydání se odečte. Tak veliký úrok nepřinášel statek ten nikdy předešle. V témž listu dočítáme se i následujících podrobností: Nedávno konány byly v semináři dvě učené disputace. Jedné podjal se alumnus a u přítomnosti mnohých řeholníků dostal úloze své znamenitě. Druhou disputaci zahájil P. Martin Fiala, představený kolleje sv. Bernarda†). Týž učený řeholník hodlal příští rok přednášeti v semináři arcibiskupském o filosofii, avšak visitátor řádu Cisterciáckého vyhlédl jej za převora. Kéž by Vaše Eminence ráčila toho dobrou příčinou býti, aby P. Martin nám byl zachován!

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho kníž. Milost nejduš. pan arcibiskup ráčil v neděli dne 9. t. m. poctiti svou návštěvou jednotu kat. tovaryšů v Praze. V jeho přítomnosti představovány „Kain a Abel“ a pak „Budečské Jesličky.“ Členové Jednoty namáhali se seč byli se svým starostou dp. Fr. Jankovým, aby milenému Arcipastýři za proká-

*) *Bílek* v Konfiskacích, str. 1306 a 1442 jmenuje jej Petrem z Warmholzu.

**) Dr. *Krásla* Arnošt hrabě Harrach; str. 193.

***) Rodinný archiv hrabat Harrachův; fasc. 9. fol. 7 n.

†) Ředitel Meckenburger připojil k dopisu svému „Exemplar habitarum conclusionum, quas alumnus cum P Martino praefato docte et laudabiliter defendit.“

zaná dobročiní se vyvděčili. Bylo by si přáti, aby Jednota katolických tovaryšů měla jako jinde v našem hlavním městě svůj vlastní dům.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 15.—19. ledna u sv. Františka u křižovníků, od 20.—24. ledna u milosrdných bratří, od 25.—29. t. m. u sv. Vojtěcha.

— Nejdůst. p. arcibiskup ráčil s dp. ceremonářem Jos. Dědkem odjetí ve středu dne 12. ledna do Vídně, odkud se v krátké době zpět vrátí.

— **Milosrdní bratři**, kteří v Předlitavsku mají 15 nemocnic, léčili loňského roku celkem 14.886 nemocných, z nichž 13.080 vy léčených propustili a 748 v dalším léčení na letošek podrželi, kdežto 1508 osob u nich zemřelo. Z českých klášterů milosrdných bratří léčeno bylo v Praze 2736 osob, v Novém Městě n. Met. 438 a v Kuksu 244 osob, na Moravě v Brně 1276, v Letovicích 153, v Prostějově 696 a ve Vyzovicích 115, konečně ve Slezsku v Těšíně 693 osob.

— Dar J. Emin. nejdůst. p. kardinálu **Fürstenberkovi**. Konvent Trinitářů při chrámě sv. Chrysogona v Římě, kterýžto chrám jest kard. titulem J. Emin. nejdůst. p. arcibiskupa Olomouckého, poslal v těchto dnech Velepastyři moravskému darem skvostný relikvíř s ostatkem sv. Chrysogona.

— **Sv. Otec** na sněmu českém až na výsost chválen. Poslanec Kytka podal na českém sněmu r. 1886 návrh v příčině prozkoumání vatikánských archivů vlasteneckými badateli. Dr. Rieger promluvil vřele o záležitosti této. K slovu přihlásil se též poslanec dr. *Jaromír Čelakovský* a v řeči obsáhlé přimlouval se za návrh. Poklady vatikánského archivu jsou nevyčerpatelné. Každé město ba každá dědina v Čechách má tam o sobě důležité zprávy. Český dějepis politický i církevní zůstal by na vždy bez vatikánských archivů neúplný a temný. Podotýkáme, že od 13. století podávali biskupové a arcibiskupové pražští zprávy v pěti letech o stavu církve kat. v Čechách, kterých zpráv na mnoze u nás se postrádá. Palacký, Gindely, Verunský a jiní již částečně pracovali v archivech vatikánských, avšak dosud jest tam tisíce listin dosud neznámých týkajících se slavného království i církve české. Papež Lev XIII. otevřel archivy vatikánské badatelům všech národů. Toto rozhodnutí jest ohromného dosahu a jediný tento skutek učiní našeho věhlasného sv. Otce v dějinách nesmrtelným. Církev katolická nebojí se pravdy, ba badáním ve vatikánských archivech budou mnohé skvrny, kterými byla od ošemetných lidí pošpiněna, očistěny.

— **Jubileum sv. Otce**, jež se bude v Římě slaviti dne 23. prosince t. r., bude co nejdříve zvláštním pastýřským listem v naší arcidiecési oznámeno. Poutníky z Rakouska bude sv. Otec přijímati mezi 10—20. dubnem 1888. I z Irska půjde po prve po dvou stech letech veliký zástup poutníků do Říma, aby si Otcí křesťanstva postěžoval, čeho od Angličanů za dvousetletého pronásledování vytrpěl. V Římě bude za příčinou jubilea uspořádána výstava darů, jež věrní katoličtí národové nástupci sv. Petra k slavnému jubileu věnovati budou.

— **Česká kolleje v Římě**. S radosti znamenáme, že na tento ústav dary loni hojněji plynuly nežli v jiných letech. Prvým představeným mnohoslibné kolleje české v Římě jest prof. dr. Benedikt Lorenzelli, roz. z Badu u Bologny, na kněžství vysv. 1. dubna 1876. Druhým představeným jest dr. Frant. Zapletal z Malé Senice na Moravě, který býval alumnem pražského arcib. semináře a r. 1884 dne 12. dubna na kněžství v Římě posvěcen byl. Z naší arcidiecése jsou tam násl. ctih. pp. alumnové: Říhánek Jan (jáhen), Vratný Karel, Schmidt Ferd., Vais Jos., Groh Ludvík a Vávra Vinc. Kéž je Bůh při studiích jejich ve sv. městě sílí!

Z Poznaně. Na ochranu nemovitého majetku polského v Poznani zřízená zemská banka vstoupila již v život. Účelem jejím jest, aby zachraňovala ony statky polské národnosti, které by přijíti měly do rukou pruských poněmčovateli, kteří vedou vyhlazovací boj proti polské národnosti. Banka, jež zanesena byla již do seznamu obchodního, má za účel 1. prostředkování úvěru, 2. upravování hypotek, 3. prostředkování koupě, držby a parcelace statků a 4. koupě, prodej, držení neb parcelace na vlastní účet. — Základní kapitál obnáší 50.000 marek a může býti zvýšen na deset milionů. Pro první chvíli zvýšen byl na 3 miliony. Potřebné kapitálky jsou již upsány neb i složeny.

Literární oznamovatel.

— „*Čtyřicetihodinná pobožnost*“ k uctění nejsv. Svátosti oltářní. Všem vroucím ctitelům nejsv. Svátosti sestavil a věnuje Karel Vondruška, kapl. u sv. Havla v Praze. Druhé vydání. S povolením kníž. arcib. konsistoře Pražské. V Praze tiskem a nákladem kn. arc. knihtiskárny. Cena 20 kr. K oblíbené v našem hlavním městě pobožnosti podává se touto knížkou ctitelům nejsv. Svátosti návod, jak se 40.-hodinná pobožnost se zdarem a ku prospěchu duší konati má.

— „*Český varhaník*.“ Sbíрка různých skladeb pro varhany neb harmonium. Číslo 1. a 2. Předehry a dohry ve slohu nejprístupnějším a v toninách nejvíce užívaných. Pro varhany nebo harmonium složil Jan Ev. Zelinka, varhaník při chrámě Týnském v Praze. Cena sešitu 1 zl. V Praze nákladem Fr. Urbánka.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- p. Matyáš *Veselý*, děkan Nepomucký, jmenován nesidelním kanovníkem kapitoly Vyšehradské;
- p. Frant. *Moravec*, os. děkan v Uhřetěvsi,
- p. Frant. *Krisan*, k. arc. vikář a děkan Mníchovický, a
- p. Jan *Schuh*, k. a. vikář Chebský a far. ve Wildšteine, jmenování čest. konsist. rady;
- p. Karel *Hodinář*, k. arc. vikář a far. Černokostelecký, a
- P. Stanisl. *Škarda*, kněz ř. praemon. v Teplé a farní admin. v Mariánských Lázních, jmenování osob. děkany;
- p. Václ. *Botschan*, far. v Frauenreuthu,
- p. Jan *Schön*, far. v Chodové Plané (Kuttenplan),
- p. Jos. *Fischer*, far. v Nové Vsi (Neudorf) u Plané, a
- p. Jos. *Schmid*, far. v Plané (Plan), jmenování kn. arcib. notáry;
- p. Ondřej *Mayer*, děkan v Chebu (Eger),
- p. Jos. *Trapp*, far. v Haslavě,
- p. Michal *Mareth*, far. v Kinsbergu,
- p. Řehoř *Sorger*, far. v Klinghartu,
- p. Ondřej *Hacker*, far. v Treunici,
- p. Karel *Ponc*, far. v Ondřejově,
- p. Jan *Suppan*, far. v Uhlíř. Janovicích, a
- p. Vinc. *Nápravník*, far. v Jirčanech, obdržel Exposit. canon

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Smola*, kapl. v Oboře, za kapl. v Kornouze;
- P. Jos. *Zika*, kněz ř. křižovníků, za zat. admin. na Mariánském Chlumu;
- P. Bonifac *Holub*, kněz ř. sv. Bened., za admin. fary u sv. Markéty v Břevnově.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jos. *Tichatschke*, far. v Třebovici, dne 27. prosince 1886, (nar. 19. července 1830 ve Weckelsdorfu, vysv. 25. července 1856);
- p. Jos. *Walleský*, kapl. v Červ. Janovicích, 6. ledna 1887, (nar. 1. června 1852 v Humpolci, vysv. 15. července 1882).

Vyznamenán jest:

- p. Jos. *Malich*, far. v Klukách, obdržel exposit. canon.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Jánský*, kapl. zám. na Zelené Hoře, za far. do Krivsoudova;

- p. Ant. *Pičman*, far. Jeřický, za far. do Vys. Veselí;
- p. Jos. *Kofránek*, koop., za admin. v Třebovici;
- p. Jos. *Thal*, admin. Vys. Veselský, za admin. do Jeřic

Uprázdňená místa:

Třebovice, fara patr. kníž. Lichtenšteina, od 28. prosince 1886;

Liberk, far. patr. hrab. Zděnka z Kolovratů Kravských, od 1. ledna;

Kaňk, fara patr. c. k. hornického úřadu, od 4. ledna;

Jeřice, fara patr. p. Haneye, od 7. ledna t. r.

Na odpočinek vstoupili:

p. Ign. *Riha*, far. v Kaňku, a

p. Fr. *Hromadník*, far. v Liberku.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václ. *Pavlik*, far. v Rehbergu, 19. prosince 1886, (nar. v Stankovech 31. července 1832, vysv. 3. srpna 1856);

- P. Quirinus *Mlčkovský*, kněz ř. cisterc. kláštera Vyššebrod., 1. ledna 1887, (nar. v Milevsku 19. června 1815, vysv. 25. června 1842).

Vyznamenán jest:

- p. Václ. *Jině*, kapl. v Blatné, obdržel právo nositi Synodalia.

Ustanovení jsou:

- p. Hugo *de Pauli*, koop. v Kolinci, za faráře v Těchonicích;

- p. Ludvík *Strouhal*, kapl. v Blovicech, za koop. v Kolinci;

- p. Ignác *Bernát*, kapl. v Eisensteinu, za admin. interkal. v Hurkenthalu;

- p. Jan *Petter*, koop. v Rehbergu, za admin. interkal. tamtéž.

Milodary. Na dostavění chrámu sv. Víta darovali ctih. pp. alumnové pražského semináře, učinivše mezi sebou třetí sbírku v nynějším školním roce, 8 zl. 32 kr. K témuž účelu zaslali ctih. pp. klerikové řádu sv. Augustina v Praze 10 zl. Redakce moravského „Hlasu“ v Brně doručila nám od svých čtenářů 26 zl. 80 kr. Dp. far. Frant. Vojáček v Janovicích k témuž účelu 1 zl. — Na kollej českou v Římě darovali nejmenovaní 15 zl. Dp. L. bratrstvu sv. Michala 1 zl. a spolku k uctění Nejsv. svátosti oltářní též 1 zl. — Zaplať Pán Bůh.

Pány, kteří dostávajíce tuto druhé číslo Blahověsta na ukázkou, jej i odebirati chtějí, žádáme uctivě za zaslání předplatného 3 zl. 50 kr. ročně nebo 1 zl. 75 kr. půlletně, kteří pak nechtějí býti našimi odběrateli, ty uctivě žádáme za vrácení čísla tohoto.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Kázání

na slavnost Očišťování Panny Marie čili
Hromnic.

Napsal Jan Těnora

Viděly oči mé spasení tvé, které
jsi připravil před obličejem všech
lidí, světlo ku zjevení národům
a ku slávě lidu svého israel-
ského. Luk. 2, 31—32.

Právem věstil bohonadšený prorok, že druhý chrám, který vystaven byl po návratu Židů ze zajetí babylonského, bude ještě skvělejším a vznešenějším než chrám ten, který Salomoun se vši skvostností a s leskem a okrasou největší zbudoval, neboť že do chrámu toho vstoupí ten, jenž ode všech národů s toužebností očekáván jest, ten že naplní chrám ten jasností svou.

A hle, Nejmilejší, již Spasitel světa jako nemluvnátko do chrámu jest nesen, čtyřicátého dne po narození Páně vstupuje Nejčistší Panna a Latka Boží Maria do chrámu, na loktech majíc Božské děťátko, Pána, Spasitele a Vykupitele světa. Vstupuje ve chrám Maria všechna zanicena nábožností, všechna rozechvělá v útrobach svých, aby svého jednorozeného Syna nebeskému Otci obětovala a představila. V hodině té jako posud nikdy ještě zalíbilo se Bohu svrchovanému ve chrámě Jerusalemském. Spočinulo ve chvíli té na chrámě požehnání nebes, chrám stal se, říkajíc předsíní nebes, pocity neskonale, nebeské blaženosti vířily v srdci Nejblahoslavenější Panny, která nic se modlila, a chrámem jakoby se vlnil a zvučel chvalozpěv anđělův a kurů nebeských, oslavujících Boha člověka tu přítomného. A bohabojný sta-

rec Simeon a nábožná Anna osvícení byvše Duchem svatým chválili hlasem velikým Pána, jehož uzřeli na vlastní oči, děkovali Bohu za velikou milost, že spatřili Messiáše, jehož knížata a mocní tohoto světa přáli si uzříti a nespatriili, viděti a neviděli, a mluvili o něm s radostí nelíčenou a s nadšením nesmírným všechněm, kteří očekávali vykoupění israelského. Tehdy poprvé osvitil se chrám ten světlem, které brzo zazářilo všemu světu leskem čarovným, které všude jasnost svou rozlilo, všechny rozechrálo, všem k požehnání a spasení bylo.

A tento krásný den světíme dnes. Den ten, ve který Ježíš od muže, jenž vnitřně byl osvícen, světlem ku zjevení národův a k slávě lidu israelského byl zván, den ten slaví církev sv. posud jako slavnost světla. Světi se ve chrámech svíce, koná se s nimi průvod, drží se rozžaté při mši sv., aby si každý vzpomněl na Ježíše, na pravé světlo světa, kteréž ten den se zjevilo ve chrámě Jerusalemském, a aby každému také na myslí zatanulo, že i my všichni máme se světlu tomu podobati.

Budeme tedy i my dnes uvažovati.

- 1) že Ježíš Kristus jest pravé světlo a
- 2) že i my se podobati máme světlu

Slyšte mne s pozorností, když budu mluvit ve jménu Ježíše Krista, jenž jest světlem světa, a ku počtě Nejblahoslavenější Panny Marie, která, jak sv. Epifanius praví, jest svíce, jenž něžné světlo nosila. Pane Ježíši a Matko Boží Maria dodejte chabým slovům mým síly a moci, abych přispěním Vaším mohl roznítiti u větší ještě plápol srdce těch, kteří Vás milují a otí, i zanítiti plamenem lásky

k Vám těch, kteří ve tmách sedí a ve stínu smrti, to jest hříchu.

I.

Když zlaté slunce za hory se skloní a šedé stíny vždy hustěji se rozkládají do linou i plání, až zakalí veškeru krajinu, když nastala noc, noc tmavá, kdy není na nebi ani jediné hvězdičky, jak smutno jest chodci samotnému, jemuž dlouhou ještě cestu ujití jest! Žádného paprsku světla nevidá, stále tone v nebezpečí starém, buď že narazí na strohé úskali, nebo spadne v propast zející, nebo zaplete se v houští hustém. O jak touží byt i po jediném paprsku světla, jak se rozhlíží krajinou, a jak se raduje, vidí-li přece prokmitávati světélko, byt i daleko, daleko ještě bylo. A chodci takovému podobali se národové před příchodem Páně. Pokolení lidské, jež všecko tížil prvopočáteční hřích, skleslo v největší bídu, nad níž již větší není: neznalť pravého Boha, a proto ani neoslavovali Boha, ani mu děkovali: ale marní učinění jsou v myšleních svých a zatímco jest nemoudré srdce jejich; nebo pravice se moudrými, učinění jsou bláznů. A změnili slávu neporušitelného Boha v podobenství obrazu porušitelného člověka, i ptactva, i čtvernohých hověd, i zeměplazů. (Řím. 1, 21—23). Tak lidé chodili ve tmách a jedním zajisté řetězem tmy všichni svázáni byli. (Moudr. 17, 17).

Ano i v národě vyvoleném židovském ač znali pravého Boha, odstupovali od něho často a přichylující se k modlám libovali si více ve tmách než ve světle. A jak si představovali zaslíbeného Messiáše! Představovali si ho jako mocného krále pozemského, jenž setřese jho, pode kterým byli, jenž založí říši slavnou, mocnou, nepřemohitelnou. Nerozuměli, ba nechtěli přemnozí rozuměti nadšeným slovům proroků hlásajících o Messiáši jako o Spasiteli a Vykupiteli všech národů.

A když tak tma přikryla zemi a mráčky národy, přišlo světlo Jerusalemu a sláva Hospodinova nad ním vzešla. Vzešel nad ním Hospodin, a sláva jeho v něm vidína byla. (Is. 60, 1—3). Jako když mráčka tmavé noci v povlovné svitání přechází a nebe již se červánky rdí a malíčko a již krásné, jasné paprsky vycházejícího slunce nový život všemu tvorů na zemi zvěstují, tak bylo, když Ježíš Kristus na svět přišel. Zvěstoval světu své nebeské učení, aby poznali všichni, že jest jeden

Bůh, Pán a Otec lidí všech, v němž všecko původ svůj má a všecko žije, aby poučení byli všichni, že Bůh jest Stvořitelem všech a k němu že všichni životem svým směřovati a tíhnouti mají, byl však také příkladem nejčistších cností v životě i ve smrti, a svou vykupitelskou smrtí, ustanovením sv. svátosti, sesláním Ducha sv. všemu lidstvu přinesl odpuštění hříchů, všem národům světlo a spasení, se všemi milost a sílu k dobrému sdělil.

Ježíš Kristus stal se tak pravým světlem osvěcujícím všechny národy. V něm byl život, a život byl světlem lidí; a světlo ve tmě svítí a tma ho neobsáhla. V něm bylo světlo pravé, kteréž osvětluje každého člověka přicházejícího na tento svět. (Jan 1, 4. 5. 9). A Kristus byl pravým světlem proto, protože byl Bohem. Kdyby byl jen člověkem, nebyl by pravým světlem, jim aby byl, musil býti zároveň Bohem. Proto předchůdce jeho sv. Jan Křtitel, největší ze synů lidských, nebyl světlem, nýbrž měl svědectví o světle vydati; byl sice „svíce hořící a svítící.“ (Jan 5, 35.), neměl však světla sám od sebe, nýbrž od Ježíše, který jediný světlo sám od sebe má a všechny osvětluje. Proto i Zachariáš prorokoval o synu svém Janovi. A ty, dítě, prorokem Nejvyššího slouti budeš, neboť půjdeš před Tváří Páně připravovat cest jeho, . . . aby posvítit těm, kteří ve tmě sedí a v stínu smrti: k zpravení nohou našich na cestu pokoje. (Luk. 1, 79).

A tak když se narodil Ježíš Kristus, světlo pravé, vešlo ve skutek, co proroci v duchu viděli, co jim bylo radostí a útěchou, co je sílilo naději a chránilo malomyslnosti. Tak prorokoval Isaiáš národu židovskému a městu Jerusalemu: Nebude tobě více potřebsi slunce k svícení přes den, ani blesk měsíce tě osvěcovati bude: ale bude tobě Hospodin světlem věčným a Bůh tvůj slávou tvou. Nezapadneť více slunce tvé a měsíc tvůj neumenší se, nebo Hospodin bude tobě světlem věčným a dokonání budou dnové smutku tvého. (Is. 60, 19—20). — Avšak nejen národu vyvolenému, nýbrž národům všem dán jest Ježíš za světlo, aby otevřel oči slepých a vyvedl ze zavření vězně, a z domu žaláře ty, kteří sedí ve tmách. A lid, kterýž chodil ve tmách, viděl světlo veliké: přebývajícím v krajině stínu smrti, světlo vzešlo jim. (Is. 42, 6—7; 9, 2).

Seslal Hospodin Syna svého na tento svět jako slunce jasné, světlo ze světla, a

dal Ježíše za světlo národům, aby byl k spasení jim až do končin země. (Is. 49, 6). I vzešlo všem bojícím se jména Božího slunce spravedlnosti. (Mal. 4, 2). Zasvitlo světlo všemu světu a všem končinám země. Zvěstuje se ve všech dilech světa učení Ježíše Krista, na všechny národy zář jeho libá se rozlévá; naplnilo se již a plní se co den, co prorok věstil: „chodí pohané ve světle.“ (Is. 60, 3). Ujímá se v končinách všech víra Kristova hlásána jsouc muži obětavými missionáři, kteří všechno z lásky k Bohu opouštějí, aby jen víru jeho sv. rozšířili. A hle, Nejmilejší, kdekoli se zaštipila v národě víra pravá, národové, dokud ve světle tom pravém chodí, prosperují a kvetou a nejlepší plody vydávají, než naopak jako ratolesti suché odpadávají od kmene zdravého, jimž proudí osvěžující míza víry Kristovy národové, kteří nepřiznávají se ke Kristu, a na jejich místa vstupují národové jiní. Národ zajisté a království, kteréžby nesloužilo Hospodinu zahyne: a národové zpuštěním pohubeni budou. (Is. 60, 12).

Draží v Kristu! Ježíš, toto slunce, toto světlo pravé, vzešlo i nám! Velicí apoštolové naši i všech národů slovanských sv. Cyrill a Method hlásali předkům našim o světle pravém Pánu Ježíši, oba svatí bratři práci neunavnou a snahou neumornou vštěpovali v jímavou mysl předků našich slova pravdy, slova spásy. A církev sv. věrověsty našimi u nás zaštipená hlásá nám posud učení Ježíšovo, jeho příkladem nás k dobrému pobádá, učí, že smrt Kristova a dílo jeho vykupitelské i nám prospělo, nám pomohlo, nás z temnot bludu a hříchu vysvobodilo.

O děkujeme tedy za to Bohu naplnění jsouce v srdci radostí, tak jako nábožný Simeon děkoval! Děkujeme Bohu, že světlo ku zjevení národům také vidíme! O nás šťastných lidí, jimž světlo pravé, Ježíš Kristus, vzešlo, jehož hřející teplota jest milost Ježíšova, která srdce naše k dobrému rozechřívá, a jehož zářným jásem jest evangelium Ježíšovo, které nás osvěcuje, abychom na cestě cnosti stále pokračovali. Bez Ježíše nemáme žádné síly, žádné pravé moudrosti, žádného věčného života. Děkujeme Bohu, že pravé světlo známe, než prosíme také Pána našeho Ježíše Krista, aby to světlo nebeské stále u nás bylo a nadarmo nám nesvitilo, moudle se pak také, aby světlo až tam proniklo, kde posud ve stínu smrti národové sedí, k nevěřícím a poha-

nům. Vyzývejme Marii Pannu, obraťme se k věrověstům našim s prosbou, by prosili u Pána za to, aby vzešlo světlo poznání a pravdy zejména bratrům našim národům rozkolným slovanským, mezi nimiž posud nezazářilo pravé světlo plným leskem. — Bohu za pravé světlo děkujeme a o ně prosíme obzvláště dnes, kdy církev sv. světíc svíce zvěstuje nám, že Bůh jest světlo a temnosti v něm není žádné. (I. Jan. 1, 5), a kdy nám tím více na paměť přivádí výrok Ježíšův: Já jsem světlo světa, kdo mne následuje, nechodí ve tmě, ale bude mít světlo života (Jan 8, 12); neboť hle, vzešlo ve tmě světlo nám upřímným: Bůh milostivý a milosrdný a spravedlivý. (Žalm 111, 4).

Není však na tom dosti, bychom za světlo, které nám Ježíšem Kristem vzešlo, děkovali a o ně prosili, musíme také sami se podobati světlu, a o tom v díle druhém.

II.

Poznali jsme světlo pravé, jímž jest Ježíš Kristus, známe učení jeho, jak nám je církev sv. předkládá, a nám je na mysl vštěpuje, učí nás zachovávat všecko, co Bůh přikázal, a varuje nás všeho, co Ježíš zakázal. Světlo to nebeské ukazuje nám cestu spásy, svítí nám na cestu do nebe. Než nikdy nedojdeme cíle toho, nikdy neužijeme Beránka tváří v tvář, nebudeme-li i my sami se podobati světlu.

Avšak jak se můžeme světlu podobati? Tím, když zachováme pravou víru a bedliti budeme toho, abychom vždy měli dobré svědomí, neboť jakmile nemáme pevné a pravé víry, jakmile ve hříších žijeme, sedíme ve tmách a stínu smrti. Budme skutečně křestany, ne však jen dle jména, nýbrž skutkem. Vzpomeňme si na svíci, která nám na křtu sv. podána byla se slovy: Přijmi hořící svíci a neporušený zachovej křest svůj, . . . abys až Pán k hodům svatebním přijde, se všemi svatými v nebeské příbytky vejíti mohl. Hle, Nejmilejší, svíce na křestu sv. jest odznakem světla pravého, které nám zasvitlo na křestu sv. Tam jsme byli přijati v církev sv., kterou Ježíš Kristus sám založil, a od té doby každý zajisté hojných dobrodiní od církve zakusil. Nyní pak jste i vy světlo v Pánu. A proto jakožto synové světla chodte: nebo ovoce světla jest ve vši dobrotě, a spravedlnosti a pravdě. Zkuste, co by se dobře líbilo Bohu, a nemějte podílu ve skutcích neužitečných, temností, ale raději je trescete. (Ef. 5, 8—11.)

Než, Nejmilejší, rozvažíš každý dobře v srdci svém, řídil-li se podle těchto slov apoštola národů! Chodil každý ve světle, činil vůli Otce svého nebeského, činil dobré, varoval se zlého? Ach tak mnozí milují více temnosti, nežli světla! Tolik jich nechce odvrci skutky temnosti: tolik jest mezi lidmi svárův a závisti, tolik nepoctivosti a neposlušnosti, tolik prostopášností! Avšak lidé, kteří takto žijí, nikterak nemají obecnství s Kristem, neboť sv. Jan praví: Díme-li, že s ním obecnství máme, a chodíme-li ve tmě, lžeme a nečiníme pravdy. Pak-li ve světle chodíme, jakož i on v světle jest, máme vespolek obecnství a krev Ježíše Krista očišťuje nás od všelikého hříchu (I. Jan 1, 6—7). Co lidem takovým prospěje, že křesťany se nazývají, když skutky svými a životem svým temnotám pohanským se oddávají? Co jim pomůže, že k hodům nebeským pozývání jsou, když nic nedbají toho, aby světlo jejich hořelo, když lampám jejich oleje se nedostává, tak že jich rozsvítiti nemohou a ženichovi se světlem v ústřety jiti? S hrůzou a zděšením uslyší ti slova ženichova: Neznám vás!

O Nejmilejší, slyšte a uvažte slova apoštola Pavla: Noc předešla, den pak se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti, ale oblecme se v odění světla. Jako ve dne poctivě choůme, ne v hodování a v opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne ve sváru a závisti, ale oblecete se ve Pána Ježíše Krista. (Řím. 13, 12—13). Vy všichni jste synové světla a synové dne; nejsme synové noci ani temnosti. Protož nespíme jako i jiní, ale bdíme a střízliví budme, oblečení jsouce v pancíř víry a lásky a v lebeku naděje a spasení. (I. Thes. 5, 4—8).

Ano, oblecete se v Pána Ježíše Krista, to jest následujte Krista! Neboť následovati Krista, znamená ve světle kráčet i světlu se podobati. Ježíš jest pravé světlo, a jestliže my věrně až do smrti jeho učení zachováváme, jestliže podle jeho rozkazu čistotní, skromní, pokorní a mírní srdcem jsme, jestliže svého nebeského Otce nade všechno, a bližního svého jako sebe samy milujeme, a druh druhu lásku prokazujeme a dobré činíme, jestliže po všechny dny života svého dle vznešených příkladův i ctností jednáme, které Pán nám ukázal, jestliže pokušením odpiráme a k Bohu voláme, jenž k ochraně a spo-

možení jest hotov — pak kráčíme ve světle a podobáme se světlu!

Světlo to nebeské, Nejmilejší, vždycky v sobě ostříhejte, majíce pevnou viru a pokojné světlem buďtež i pro jiné. Milujte se vespolek, neboť kdo praví, že jest ve světle a bratra svého nenávidí, v temnostiť jest až posavád. Kdož miluje však bratra svého, v světle zůstává a není pohoršení v něm (I. Jan. 2, 9—10). Dávejte dobrý příklad druhým, obzvláště svým podřízeným, aby byli v dobrém povzbuzení a roznicení. Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré, a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích. (Mat. 5, 16.) Vy všichni křesťané máte býti jako svíce, která se rozžihá a staví na svícen, aby svítila všechněm, kteříž v domě jsou. Všichni křesťané životem svým mají dokazovati, že skutečně hodni jsou toho světla pravého, jimž jest Ježíš Kristus, všichni mají býti životem svým nejkrásnějším příkladem i nevěřícím. Avšak zdali skutečně jsou? V pravdě vyznati je nám, že nikoliv! Vyznejmež to aspoň my kajicně, avšak vynasnažmež se od nynějška býti!

Hle, jak krásné svědectví vydává sv. apoštol Pavel Filipenským, jimž evangelium hlásal. Povzbuzuje je říka: Všecko pak čiňte bez reptání a bez pochybování, abyste byli bez úhony a upřímní synové Boží uprostřed národu zlého a převráceného: mezi kterýmžto svítíte jako světlo na světě zachovávající slovo života ku slávě mé v den Kristův, že ne na darmo jsem pracoval (Fil. 2, 13—15). Kážby i nám jednou svědectví takové vzdáno býti mohlo! Avšak jistě vydáno bude i nám, budeme-li se podobati světlu. O to se přičiňme vši snahou a silou svou, a Bůh nám také pomoci své neoeepře!

Světí se dnešního dne svíce, jimž říkají hromničky. Rozžihají se ve zbožných rodinách při bouřích, a zejména, když se loučí duše od těla, při smrti. A jak krásný jest toho význam! Připomínajíť nám svíce ty, bychom v bouřích, to jest v pokušeních a protiventstvích tohoto života vždycky důvěru skládali jedině v Ježíše Krista, ve světlo pravé, bychom ke světlu tomu nebeskému důvěrně zraky obraceli, a pak když budeme mít srdce čisté a svědomí pokojné, že můžeme klidni býti. Zejmena však v nejhroznější hodině, v hodině smrti, když síly člověka mizí, a život

lidský hasne jako svíce dohořívající, světlo hromničky naznačuje světlo věčné, které vzejde na věčnosti všem, kteří za životy ve světě, jež Ježíš Kristus zjevil, chodili a jemu se podobali. Hromnička hořící v hodině té jakoby mluvila. Mluví a volá umírajícímu, který pokojného svědomí jest: O člověče, buď potěšen, dojdeš života věčného, vejdeš na světlo věčné!

O Nejsvětější Panno, jejíž slavnost dnes slavíme, ty dennice vycházející, krásná jako měsíc, výborná jako slunce, (Cant. 6, 9) oroduj za nás u svého Syna, pomáhej nám, když usilovati a snažiti se budeme, abychom ve světě v putování tomto pozemském chodili. Tobě Nejblaho-slavenější poroučíme sebe, kroky a cesty své, tebe prosíme, abys světlo viry a dobrého svědomí v duši naší ostříhala, by svíce naše neuhaslá naездеjší pouti u prostřed temnosti, nýbrž aby nám svítila na cestu temnosti.

Slavnost dnešní očišťování Panny Marie nebo Hromnice, jest slavností světla, slavností svící. O buďme dnes i vždycky pamětlivi, jak svíce svěcené významny jsou! Připomínají nám, že Ježíš Kristus jest pravé světlo. Vzpomínka na to oživuj viru naši! Napomínají nás, že i my se podobati máme světlu. A toto napomenutí rozdítiž nás, abychom křesťansky, nábožně žili! A budeme-li vždy křesťansky živi, provádí nás zajisté jednou Nejsvětější Panna, svítící nám jako dennice krásná, v nebeský Jerusalema, v město, o němž sv. Jan ve Zjevení dí, které nepotřebují slunce ani měsíce, aby svítili v něm, nebo jasnost Boží osvitila je, a svíce jeho jest Beránek. (Zjev. 21, 23.). A tam noci více nebude, a nebudou potřebovati služebníci Beránkovi světla svíce, ani světla slunce, nebo Pán Bůh osvítí je, a kralovati budou na věky věkův (Zjev. 22, 5). Amen.

Na neděli devítník.

Která jest ta skála, z níž pili Israelité a ze kteréž i my pít máme.

„Pili pak z duchovní skály, kteráž jich následovala; skála pak byl Kristus.“

I. Kor. 10, 5.

Jedna a táž myšlenka pronáší se, roz-míl v Kristu, dnes jak ve sv. evangeliu, tak i v epístole. Dělníci na vinici, běh o

závod, a rovněž i zápas; tu i tam kyne odměna; tam peníz, království boží, tu koruna — neporušitelná. — Vzal apoštol v epístole podobenství z her národních, jež, i za jeho času, odbývaly se v Řecku a jmenovitě v Korintě, slavném to druhdy a velikém městě.

Trefně přirovnává život křesťana ku běhu o závod a ku zápasu; praví, jak ti, kdož se jich účastňují, se namáhají, a oni, aby porušitelnou korunu vzali; nebo věnec, jímž vítěz ověnčen býval, jistě brzy uvadl, jsa z květů přirozených; my pak, dí apoštol, se namáhati máme v běhu o závod a v zápasu duchovním, abychom vzali korunu lepší, korunu slávy věčné, neporušitelnou. Běžmeť životem ku věčnosti; život náš ustavičný zápas jest se hříchem a pokušením.

Proto dí apoštol: Tak běžím, ne jako na nejisto, bych nevěděl, kam; tak bojuji, ne jako povětrí rozrážeje; bych nevěděl, kde je nepřítel a kam ho udeřiti; a proto tresci tělo své (postem) a ve službu je podrobují, držím v poslušnosti, abych snad, an jiným kážu, jsa apoštol, sám nebyl zavržen.

A dále líčí, kterak otcové jejich na poušti druhdy všech milostí rovněž účastni se stali, všickni pod oblakem byli, vycházejíce z Egypta, všickni zázračným způsobem moře přešli, všickni takto v oblaci a moři jako pokřesťení jsou, všickni z manny jedli, jež s nebe padala, všickni ze skály pili, do níž Mojžíš udeřil, ale přes to vše že přece všickni Pánu Bohu míli nebyli; ale ve mnohých z nich, dí apoštol, nezalíbilo se Bohu. Mnohoť jest povolanych, dí dnešní sv. evang., ale málo vyvolených.

Vykládá veliký apoštol, že Israelité, jsouce na poušti, pili ze skály, kteráž jich následovala, a dokládá, skála ta že byl Kristus.

Jsouce my dělníci na vinici a nesouce břímě dne i horka, jakož i jsouce v běhu o závod a na zápasisti toho světa, abychom neumdlávali, třeba nám občerstviti se, píti ze skály, a proto já ukážu, kdože ta skála byla v zákoně starém a jest až dosud v zákoně novém. — Kéž možno nám, ze skály té napít se, abychom občerstveni jsouce na duchu, slovo boží s radostí poslouchali! —

1. „Pili pak z duchovní skály, kteráž jich následovala;“ dí apoštol. Kdo byla ta duchovní skála? koho míní apoštol? vykládá sám: Skála pak byl Kristus. Čím a jak

pili? Vírou; vírou v budoucího Messiáše; neboť zaslíbení Vykupitele jest jádro starého zákona a táhne se posvátnými dějinami starozákonnými jako červená nit tkaninou a čím dále, vždy více a více na povrch vystupuje. Počínáť v ráji a končí Janem Křtitelem, který na Messiáše již prstem ukazoval: „Ejhle beránek boží, který snímá hříchy světa!“

V národě pak vyvoleném počíná jeho arcioctcem Abrahamem, neboť jemu učinil Hospodin Bůh slib, že rozmnoží potomstvo jeho jako hvězdy nebeské a jako písek mořský; že dá jemu zemi Kanaán ku vladařství a v semeni jeho že požehnání budou všickni národové země.

Jasněji totéž zaslíbení a proroctví o budoucím Vykupiteli naskytá se ve slovích, jimiž žehnal umírající patriarcha Jakob čtvrtému synu svému Júdovi, řka: „Júdo, tebe chválíti budou bratři tvoji; ruka tvá bude na šíjích nepřátel tvých, klaněti se budou tobě synové otce tvého. Lviče, Júda; na loupež, synu můj, vstoupil jsi (t. j. nejlepší část uchvátiš). Nebude odjata berla od Júdy a kníže z bedr jeho, dokavadž nepřijde, který má poslán býti a on bude očekáváním národů.“ (1. Mojš. 39, 8—10.).

A rovněž i Mojžíš předpověděl o budoucím Messiáši řka: „Proroka vzbudím jím z prostředku bratří jejich podobného tobě a vložím slova má v ústa jeho a bude mluvit k nim všechno, což mu přikáží. V. Mojš. 18, 18.

Předobrazem pak byl zaslíbený Vykupitel jednak beránkem velikonočním a oběťmi krvavými; jednak posvátnými chleby (chleby předložení), a také skálou, o níž dnes mluví apoštol, do níž Mojžíš udeřil a z níž pil národ, aby žízni nezahynul na poušti. Pili pak z duchovní skály, kteráž jich následovala, skála pak byl Kristus.

2. Avšak i v novém zákoně Kristus jest skálou, z níž pijeme. Israelité byli na poušti; i my jsme na poušti toho života; Israelité táhli do země zaslíbené; i my tam chceme přijíti, do radosti věčné. — Israelité hynuli žízni; i my umdléváme, nesouce, jako oni dělníci na vinici, břímě dne i horka. — Mojžíš k rozkazu Hospodinovu udeřil do skály; tak i Ježíš Kristus ku rozkazu Otce nebeského sestoupil na zem, aby udeřen byl. Neodvrátil tváří své od pljících naň a bižících jej. Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal. — Mojžíš pochyboval řka: „Zdaliž nám skála tato bude moci dati vody?“ — tak i mnozí

o Ježíši Krtu: Zdaliž bude moci tento vykoupiti nás, nepatrný prorok z opovrženého Nazareta? nemající, jak dí prorok, ani podoby, ani krásy? syn, jak myslili, chudého tesaře? — Ale Mojžíš udeřil a hojně vydala vody, a pil lid i dobytek a při životě zachován jest; tak i Skála, Kristus, hojně vydala vody, pramen milosti boží, tam na kříži, a pijí z něho národové, a neubývá, a i s přírody snata bývá kletba prvotního hříchu, a tak pije ze skály i člověk věřící, i příroda. Průlivy, po nichž pramen milosti boží na člověka vytéká, jsou svaté vlastosti. A tak pravda jest, co dí apoštol: „Pili pak z duchovní skály, kteráž jich následovala; skála pak byl Kristus.“ A ač bijí mnozí až dosud do té skály, ona tím více vody milosti — ze sebe vydává a občerstvuje všechny. Nechceť Bůh smrti hříšníka!

3. Avšak skála ta vznesla se do vzduchu, odešla na nebesa; však zůstavila po sobě skálu jinou, Petra! skálu, jméno významné! Jemu řekl: „Ty jsi skála a na té skále vzdělám církev svou! A tobě dám klíče království nebeského; klíče od pokladu milosti boží, bys dle potřeby jej otvíral a zavíral.

4. Avšak i Petr odebral se do krajin lepších, by vzal korunu nevednoucí, neporušitelnou. Doběhl šťastně cíle, zvítězil v boji vezdějším; vyšel vítěz — nad smrtí a hříchem. Avšak klíče od pokladu milosti zanechal zde, dle rozkazu Kristova, svému nastupci a tent, nejvyšší hospodář v církvi boží, má v moci své poklad, jež v dobách potřeby otevírá, a pramenem milosti ze Skály, Ježíše Krista, občerstvuje všechny.

A tak i nynější svatý otec, Lev XIII., jehož památný den vyvolení za hlavu církve jsme Nejmilejší, kopali dne 20. února a jest tedy již 8 let, co třímá otěže církve a řídí loďci Petrovu. A jak opatrně, moudře, mistrně! V pravdě „Lumen de coelo“ — světlo s nebe! Stařec jsa více než 70 letý, podivuhodnou rozvinuje činnost a činnost, a nic, na veškerém oboru země, neuchází bystrému zraku jeho. Patrněť ho sílí zvláštní milost boží! Tu řídí sněm v daleké Americe, tu zase ve vzdálenější Australii, tu volá do církve vše národy slovanské a povyšuje sv. Cyrilla a Methoděje na světce veškeré církve; tam opět váže a poutá k sobě více a více národ bulharský, tu zápasí se železným mužem, poléta, se zlopověstným Bismarkem, až ten konečně, vida nezbytí, se podkládá a jemu koří. A tak

v pravdě nemohla Dobrotivá Prozřetelnost Boží lepšího nám dáti náměstka Kristova v těchto časích zlých a těžkých, nad něho! O modleme se zaň, by Bůh ho silil v úradě těžkém a by dlouho jej zachoval ku větší cti a slávě své, a ku blahu církve! A až otevře ten bohatý, nepřeborný pramen milosti, kterýž vytéká bez přestání ze skály, t. j. ze zásluh Ježíše Krista, ó nabírejme, čerpejme hojně, abychom posilnice se, statně kráčeli pouští tohoto života a došli do země zaslíbené, kdež bychom přímo pili z té Skály a obláhalí se na věky věkův. Amen

B. Hakl.

Promluva před oddavkami*).

Napomenutí dostavše . . . jinou cestou navrátili se do krajiny své. Mat. 2, 12.

Kdo z důležité příčiny, opouští domov svůj, vydává se na cestu, přeje si zajisté, aby dojdá účelu cesty své, šťastně a ve zdraví navrátil se domů. — S podobným přáním opouštěli asi svůj domov i svatí mudrci od východu, jejichžto památka po celou oktavu v církvi se koná. A přání se jim vyplnilo. Nalezše v Betlemě, koho hledali, padají vděčně na kolena, srdce pohnutím se jim chvěje, oko zalévá slzou a otevřevše poklady své, obětují dary vzácné a významné: zlato, kadidlo a myrrhu; napomenutí pak dostavše, jinou cestou navrátili se do krajiny své.

Také vy, ctění snoubenci, podnikli jste cestu, které jste dosud ještě nikdy nekonali; přišli jste do svatyně, kde jste ještě nikdy společně nemeškali; i v duši vaší se ozývá vroucí přání, srdce svátostí očištěné a posvěcené, pohnutím se chvěje; dary také vzácné a významné si dáte, učiníte na stupních tohoto oltáře nerozvížitelný slib, že si vespolek až do smrti upřímně oddáni zůstanete a v štěstí i neštěstí věrně při sobě státi budete. Tolikéž vlnidného napomenutí dostane se vám, abyste se jinou cestou, než jste dosud chodili, vrátili do krajiny své.

Pravím-li, že si na vzájem dáte dary vzácné a významné, nebudou jimi ani drahocenná myrrha ani vonné kadidlo, jimiž se uctívati není u nás obyčejem, ale zlato si darem dáte, zlato čisté a ryzé, v obět si přinesete zlaté t. j. upřímné a věrné srdce, upřímnou a věrnou lásku manžel-

skou. Tak tomu chce Bůh vedle slov: „Opustí člověk otce i matku a přidrží se manželky a budou dva v jednom těle“ (Mat. 19, 6.), „jedno srdce a jedna duše“ (Sk. ap. 4, 32.). A znamením této lásky, která trpěliva jest, dobrotiva jest, nepoužije se, nemyslí zlého, nenadýmá se, (I. Kor. 13, 4. 5.) budou vám zlaté prsteny, jež si sdělíte.

2. Napomenutí dostavše aby jinou cestou navrátili se do krajiny své, nic příjemného mudrci nezvěděli. Majíce dle této výstrahy obejít Jerusalema, museli se dáti přímo pouští a putovati pouští, není, tuším, rozkoší valnou. Neladný kus země, pokrytý pískem a kamením, kde hluboké rozsedliny a příkré skály se střídají, kde slunce žhavě pálí a ladné zeleně a milého požitku a čerstvé vody se nedostává: toť obraz pouště. A hle! mudrci tou cestou putovali rádi a ochotně, vědouce, že jen tím směrem bezpečně a šťastně se dostanou do krajiny své.

Také vy, ctění snoubenci, navrátili se nyní, došedše, po čem jste toužili, čeho jste si přáli, jinou cestou do krajiny své. Až dosud chodili jste cestami tohoto života po různu; byli jste svobodní, volní; starosti vás netížily, jiní laskavou péčí měli o vás; jen s nadějemi krásnými hleděli jste důvěrně do budoucnosti. Nyní však bude vám jíti cestou jinou, novou, ovšem společnou; možná, že její směr bude někdy příkrý, stoupavý, namahavý; možná, že ladná zelen, milý pažit po jejích stranách pouvadne a poschne; možná, že na zlaté vaše prsteny snubní nejedna slza ukápně: avšak nebojte se! dobré myslí buďte! Zlato se v ohni čistí a tak i manželská láska na to musí býti připravena, že nejedna strast, nejeden kříž ji potká a zkusí. Co ale člověk předvidá, to když se dostaví, méně ho léká a raní. Proto moudře se žádá na snoubencích, aby se hned při oddavkách vyslovlí, že budou spolu snášeti dobré i zlé. A není divu. Úloha života jest vážná; bojováním jest život člověka na zemi (Job. 7, 1.); ať žiješ v kterémkoli stavu, vždy se v něm střídají slasti a strasti: avšak manželé mají ve svém stavu tu výhodu, že, potká-li co trpkého jednoho z nich, spolu s ním cítí i druhý a vyráží ho; pakli se raduje jeden, i druhý se těší a tak se každá nehoda mírní o polovici a každá útěcha okousí se dvojnásob. V ten rozum napomíná apoštol: „Jeden druhého břemena noste a tak naplníte zákon Kristův“ (Gal. 6, 2.).

3. Pročež vy, pane ženichu, budete svou choti milovati jako věrnou společnici na své nové cestě života, vám od Boha ustanovenou. Vy jí osvědčíte onu vlnidnou šetrnost, kterou silnější prokazují slabším; vy jí své strasti svěříte a své touhy sdělíte, a třeba byste měl právo

*) K snoubencům, kteří z venkova do Prahy přijeli se dát oddati.

rozkazovati, předce i rád jejího mínění poslechnete, věda, že ona vaše starosti zmírní onou sladkou péčí, kteráž i lahodě i etnostem jejího pohlaví přiměřena jest.

A vy, panno nevěsto, mile přijmete napomenutí, jež dali rodičové Raguel a Anna své dceři, nevěstě mladého Tobiáše. „Ujávše dceru svou, políbili ji a propustili, aby šla, napomínajíce ji, aby ctíla tchána a tchyni, aby milovala muže svého, a čeládku aby zpravovala, dům aby opatrovala, a sama aby se bez úhony zachovala“ (Tob. 10, 12, 13.).

Patřte tedy často na své svatební prsteny; ten pohled ve chvíli veselé radost vaši rozmnoží, v dobách truchlivých útěchy vám poskytne; neboť vám připomene svaté sliby lásky a věrnosti, které nyní učiníte, odpovídajíce k otázkám, jež vám položím. *J. Ev. Eybl.*

Pastýrský list.

FRANTIŠEK DE PAULA,

z milosrdenství Božího a milosti Apoštolské Stolice

kníže-arcibiskup Pražský,

uděluje milým věřicím své arcidiecése vrchnopastýrské pozdravení a požehnání ve jménu Páně!

Veliký a památný svátek nadchází světu katolickému v tomto roku letošním, do něho nedávno jsme vstoupili. Po několika měsících budou všechny země, kde pravá Církev Kristova rozšířena jest, konati padesátiletou památku kněžství milovaného Otce křesťanstva, slavně panujícího papeže našeho Lva XIII.

Proto rozproudil se již nyní v celém katolickém světě radostný ruch; všickni národové, kteří žijí pod poslušenstvím náměstka Petrova, chystají se již k tomu, aby nadšeně účastnili se nastávající slavnosti té a závodí v posvátné snaze, aby osvědčili nejvroucnější díky Bohu i na jevo dali dětinou lásku ku společnému svému Oci v Římě.

Za příčinou této kromobyčejné radostné slavnosti poslyšte, rozmilí diecesáni, i moje slovo pastýrské. Nechť slovo to obrátí zřetel Váš k onomu

vzácnému svátku a vzbudí ve Vás onu zbožnou mysl, kterou již tolikráte, kdykoli jen naskytla se příležitost podobná a kdykoli šlo o čest a slávu Boží i o zájmy Církve svaté, na jevo Jste dávali.

Bylo to dne 23. prosince léta Páně 1837., kdy kardinál Odescalchi, zatím již v pověsti muže svatého zesnulý, posvětil v Římě mladistvého Jáchyma Pecci na kněžství. Tenkrát vystoupil sv. Otec na první stupeň oné vznešené důstojnosti, kterouž nyní jako náměstek Kristův na zemi se stkvěje. Hospodin Bůh, nejvyšší Pastýř a Správce Církve svaté, povolal jej ku nejvznešenějšímu úřadu na zemi, an vyvolil jej, aby zastkvěl se v řadě panovníků nejjasnějších, římských papežů, a jakožto nástupce sv. Petra stal se ozdobou sv. Stolice apoštolské.

Záměr tento začal Bůh prováděti toho dne, kdy před 49 lety ozdobil nynějšího našeho papeže důstojností kněžskou, a od té doby bdělo oko Prozřetelnosti se zvláštní láskou a pečlivostí nad tímto miláčkem svým. Vyvolen v radách Božích za velekněze Církve Nového Zákona, vstoupil Jáchym Pecci zprvu ve sbor kněží, aby potom vystupoval po všech stupních hodností a úřadů církevních a dostoupil až nejvyššího temene důstojnosti kněžské. Dne 17. ledna 1843. jmenoval jej papež Řehoř XVI. apoštolským vyslancem v Bruselu a za měsíc potom udělil mu svěcení biskupské. Po třech letech povolal jej též papež za biskupa v Perugii ve státě církevním a dne 19. prosince 1853. přijal jej Pius IX. do sv. sboru kardinálů. A po smrti velikého tohoto papeže byl Jáchym Pecci dne 20. února 1878. volbou kardinálů povolán za nástupce jeho.

Tehdáž velebila Církev Boha za tu milost, že v době tak nebezpečné a bouřlivé dostalo se jí Pastýře tak výtečného. „Habemus Pontificem“ —

„Máme opět papeže,“ tak ozýval se radostný hlas po celém světě a dozníval v každém srdci katolickém. Dnes pak, kdy uplynulo od šťastné volby té skoro devět let a kdy s radostí a chloubou poznáváme, kterak výtečně Lev XIII. velekněžský úřad svůj spravuje, dnes teprv oceňujeme plně, jakou milost Božský Pastýř onou volbou Církvi své prokázal. Pročež naskytne se právě o kněžských druhotinách sv. Otce nejvhodnější příležitost, abychom se všemi katolíky díky vzdávali Bohu a radovali se v Pánu, připomínající sobě živě všeliké to požehnání, které Lev XIII. posvátnými rukama svými rozlévá na Církev Kristovu již půl století jako kněz a skoro již po celé desítiletí jako velekněz.

Úřad kněze Církve katolické jest velice vznešený. Vždyť úřadem tím napodobuje se jediné pravé a věčné kněžství Onoho, o němž Žalmista pěl slova prorocká: „Ty jsi kněz na věky dle řádu Melchisedechova“ (Žalm 109, 4.). Ježíš Kristus, Velekněz od Otce věčného pomazaný, jediný ten Prostředník mezi Bohem a lidmi, „kterýž skrze Ducha svatého sebe samého obětoval neposkvrněného Bohu“ (Žid. 9, 14.), koná tento svůj úřad kněžský ustavičně v Církvi svaté.

Pročež i důstojnost katolického kněze jest tak vysoká, že dle slov sv. Efréma (serm. de sacer. n. 3.) převyšuje všecko, co pochopiti a vysloviti lze; neboť ona uděluje dle výroku sv. Jana Zlatoustého člověku moc takovou, jaké žádný anděl ani archanděl nemá. Proto i milosti, jež rozdávati katolickému knězi přísluší, nevýslovně jsou veliké. Jsoutě kněží Církve svaté ti, k nimž Spasitel dí: „Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás“ (Jan 20, 21.). „Jdouce učte všechny národy křtíce je“ (Mat. 28, 19.). Zajisté, kněží jsou to, jimž Spasitel ve večeradle ustanoviv divuplné tajemství Svátosti

oltářní a mše svaté, dal rozkaz: „To číňte na mou památku“ (Luk. 22, 19.) — a udělil moc v pravdě božskou, an pravil: „Kterým odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, a kterýmž zadržíte, zadržány jsou“ (Jan 20, 23.).

Kdekoli tedy žijí lidé, kteří v Ježíše Krista, Spasitele světa a Prostředník mezi námi a Bohem Otcem věří, tam všude radostně a vděčně oslavují svátky kněžstva. Poutávají mladistvého kněze, jenž poprvé přistupuje k oltáři, aby první svou mši svatou obětoval. Ještě větší počtu vzdávají tomu knězi, jenž padesátý rok vznešeného úřadu svého dovršil, že po tak dlouhou dobu byl prostředníkem mezi Bohem a lidmi, tolik tisíckrát již přesvatá tajemství slavil, tolikrát za věřící se modlil a tak hojného požehnání již rozdal. Pocta tato nabývá ještě většího lesku, není-li oslavenec pouze knězem, nýbrž dostoupil-li důstojnosti biskupské, jakož dokázali jste, Nejmilejší, sami, když účastnili jste se radostně slavnosti kněžských druhotin nezapomenutelného předchůdce mého, v Pánu již odpočívajícího kardinála Bedřicha. Nejvyššího stupně dosahuje však tato oslava, došel-li padesátého roku kněžství svého Ten, jehož povolal Bůh, aby stál v čele všech kněží a biskupů Církve svaté a jenž má plnost kněžství vyvolen jest, aby spravoval celou Církev a všechny kněze i biskupy ve jménu Kristově na vinici Páně posílal.

A taková slavnost památná nastává nám, Nejmilejší, neboť chystáme se konati padesáti-letou památku kněžského posvěcení Lva XIII., nejvyššího kněze, ozdobeného důstojností, nad níž není žádné jiné důstojnosti a hodnosti vyšší na světě. „Ty jsi velekněz“, tak ondy psal sv. Jarolím svatému papeži Damasovi, „ty jsi největší náměstný prostředník mezi Bohem a lidmi a vládneš úřadem, jemuž žádný jiný úřad ani na nebi ani na zemi důstojností a vzneše-

ností se nerovná.“ Podobně i nám mluví jest dnes o Lvu XIII., který jakožto nástupce Petrův a náměstek Kristův vládne „klíči království nebeského.“

Jak hojné požehnání přýští se, Nejmilejší v Pánu, z ruky tohoto velekněžského kmeta po zemi! Každodenně podává Velebnosti Božské čistou oběť Nového Zákona za hříšný svět a za spásu milionů lidí, kteréž Pán svěřil pastýřské jeho správě apoštolské srdce jeho vysílá ustavičně ku trůnu Božímu vroucí modlitby za blaho věřících a vztahuje pomazanou ruku svou, aby žehnal celému oboru světa. A k této oběti mše svaté i obětem modliteb připojuje každodenně v oběť sama sebe, an snáší těžké břímě apaštolského úradu svého za poměrů velice obtížných, v nebezpečích krutých a protivenstvích velikých, jsa zajatcem ve vlastním domě svém. Když, Nejmilejší, před nemnohými měsíci dostalo se mně toho štěstí, že klečel jsem u nohou sv. Otce a hleděl v dobrotivou, avšak těžkými starostmi rozbrázděnou tvář jeho, tuť přesvědčil jsem se, jaké břímě leží na ramenech Lva XIII. a jak těžké oběti ukládá mu denně vysoký úrad jeho.

Avšak my, Nejmilejší, a s námi všickni věřící požíváme ovoce tohoto svatého života obětného, jenž nám i celé Církvi poskytuje hojného požehnání a milostí nesčíslných. Proto nesmíme, rozmilí diecesáni, ku svátku kněžských druhotin Lva XIII. pohlížeti lhostejně, proto již nyní chystejme se ku této slavnosti pozdravující ji radostně a děkující Pánu, jenž Církvi své vzbudil Pastýře tak vzácného. Budeť to nejkrásnější slavnost rodinná; bude to den plesání pro milovaného Otce veliké rodiny na zemi, svaté katolické Církve; bude to čestný den Toho, jejž každý katolík s dětinnou úctou nazývá „svatým Otcem“ a který již tak mnohotvárným způsobem osvědčil

se jakožto otec všech věřících. Kolikráte láme svým dítkám chléb Božského učení ve svých četných apoštolských listech pastýřských; jak láskyplně varuje jich ode všech nebezpečností, záhubných nauk a nebezpečných tajných spolků; kterak umí hájiti posvátnosti svazku manželského; jak leží mu na srdci blaho křesťanských států; jak pečuje o umění a vědy; kterak umí dítkám svým dobrodiní pokoje a míru zachovávat i zjednávati; kolikráte již otevřel během panování svého věřícím svým poklady léta milostivého a kolik důkazů otcovské přízně již dal obzvláště vlasti naší!

Nuže tedy, Nejmilejší v Pánu, ctěte Lva XIII. jakožto velekněze, který Vám žehná, i jako Otce, který Vás vroucně miluje! Připravujte se důstojně ku slavení kněžských druhotin jeho a spojujte v tomto roce horlivěji než kdykoli jindy modlitby své s modlitbami celé Církve, aby milost Boží i nadál vládla nad posvátnou osobou jeho, aby „Hospodin seslal mu pomoc ze svatyně a se Sionu ostříhal ho, aby rozpomenul se na všelikou oběť jeho a všeliké rady jeho potvrdil i všechny prosby jeho naplnil!“ (Zalm, 19, 3—7.).

Budete-li v dětinné lásce takto smýšleti, nezůstaví Vás Božský Pastýř Církve svaté bez odměny, a požehnání, za něž voláte pro milovaného sv. Otce, bude prouditi hojné i na Vás. Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž s Vámi všemi. Amen.

V Praze, o slavnosti obřízky Páně 1887.

František de Paula,

kníže - arcibiskup.

Z rodinného života Kafrů.

Podává *Josef V. Kratochvíl.*

Pohanští Kastrové, žijíce dosud v polygamii, mnohoženství, považují počet svých chatí, z nichž každá pro jednu ženu jest

určena, za měřítko své mohovitosti. Tak na př. není bohatcem ten, kdo množství má dobytka při svém hospodářství aneb drůbeže atd. nýbrž ten, kdo as za deset kusů dobytka jednu si přikoupil ženu. Dle počtu žen klesá neb vstoupá vážnost jednotlivců u svých soukmenovců.

Podotknuto z počátku, že každá žena mívá svou vlastní chatu; než tento zvyk počíná mizeti v ten smysl, že Kaffři i více žen do jedné chaty uzavírají. A to má také svůj politický účel. —

Neboť je-li známkou bohatství jednotlivce počet jeho chat — tož tedy podle toho i daň se vyměřuje. Z jedné chaty platí každý Kafr vládě ročně 14 šilinků a majiteli dotýčeného pozemku rovněž ročně 20—40 šilinků za každou chatu jakožto nájemné. Stojí-li podle toho jedna chata respective jedna žena ročně nejméně 34 šilinků — není to maličkostí pro lenivého Kafra. Proto tedy upouští se od naznačeného zvyku, čímž ovšem vláda bývá zkracována.

Tam, kde dosud mnohoženství nevymizelo, nelze zmíniti se o jakési lásce, byť i přirozené, mezi tak mnohými členy rodiny; tam i každá vzájemná k sobě náklonost umírá; zcela přirozeně lze si to představit: neboť jak možno ctíti ženě muže, jenž jí jen co otrokyni chová, nejméně řečeno služku? —

Jenž jí dnes koupí a zítra prodá právě tak jako ten kus svého dobytka? Lásky pak otcova k dětem není nic jiného, leč pouhá ziskuchtivost. Má-li otec mnoho dcer, těší se z nich, neboť za ně bude míti voly; má-li hochy, tož musí tyto doma držiti a pracovati, hlídati atd. Čím větší z dětí užitek — tím větší je o ně starost. Bezprostřední starost o vychování dítek však ponechává se výhradně ženám. Na první pohled zdálo by se, že matky Kafferské něžnou láskou lnou ke svým dětem: než to jest ale zdánlivé. Jest to pouhý přirozený pud, jakýž každé zvíře ke svým mláďatům chová. Matka Kafferská jest upokojena, vidí-li jen děcko své; mnohdy přichází matky tyto i do škol pro dítky své, aby je domu vzaly a je viděly. Vzájemná láska a přítulnost mezi dětmi téhož domu vůbec nestává; chovají se právě tak jako by si byly cizí, což nejlépe misisionáři ve školách poznávají i také mezi již pokřtěnými dětmi. Jakási vzdorovitost a zarpustilost i oproti učitelům jest těmto nebohým dětem již vrozena. —

Domácími pracemi výhradně zaměstnávají se ženy, jimž k ruce jsou odrostlá děvčata. Ony vaří, mlátí, melou atd. Jelikož každá osada Kaffra (Kraal) ne v údolí, nýbrž na návrší se rozkládá a tedy od vody je vzdálená, tedy i tu vodu musí žena odnáseti a činí tak na hlavě. U Kaffrů vůbec břemena nosí se na hlavě; mají v tom již rutinu takovou, že i pytle 60—80 liber těžké až i 2 hodiny na hlavě unesou a při tom statně kráčí. Oheň v domácnosti kafferské dnem i nocí neuhasíná; proto zpočátku se i množství dříví, jehož však zásoba doma nebývá. Donášení dříví a vody ponechávají ženy děvčatům.

Při hospodářství polním obstarává muž pouze orbu; ostatek, jako setí, vláčení, žně atd. jest prací žen a děvčat. K tomu by muž nebo syn ruky nepřiložil, i kdyby celé hospodářství mělo zaniknouti.

Domky Kaffrů kryty jsou slámou ve vrstvě 2—4 stopy vysoké. Na tuto slámenou střechu působí z vnitra kouř z neuhasínajícího ohně, jenž jí proniká, z vně pak dešť, vítr, slunce a vůbec živly přírodní; tím běže neustálou pohromou. A tu i pokrývače musí ženy a dívky dělati.

Nemá-li kafferská žena zvláštní chůvu, tož nosí děti své neustále i při práci na zádech, dlouhým šátkem připevněné. Je-li dítě nepokojné, konější je žena komickými posuňky, až je upokojí.

Za tak velké starosti a namáhání má-li předce ta ubohá žena jakýchsi práv a nárokův na hospodářství! Tak bezděky namane se nám otázka. — Vše co na poli, v zahradách roste jest v rukou žen, ony mohou z toho prodati, co jim libo — muž má pouze právo žádati, aby doma bylo kukuřice, mnoho-li jest nutno a pak aby se najedl. Pohanské ženy kafferské kupují si samy perly, šátky atd. za výtěžek polní úrody, na níž částečně i děvy odrostlé práv mají; těmto musí otec ročně koupiti šátek. Nehospodáři-li žena opatrně s plodinami zemskými, přichází na rodinu její hlad, zvláště za léta; pak se živí taková rodina různými jedlými i nejedlými bylinami; to však přestává, jakmile kukuřice znovu uzraje.

Drůbež též patřívá ženám, než ale často a zvláště vejce jsou majetkem hochů, jakž zejména v krajině Umzimkulu a Polela. Kaffři drůbež a zejména vejce nejedí, nýbrž vyměňují je s Angličany za jiné věci. Jelikož takový obchod bývá výnosný, a drůbež si sama svůj zob a potravu

v zahradách vyhledá, jest chov drůbeže obsáhlý

Nyní k mužům. Vyjma orby nevšimne si kaferský muž ničeho; mnohdy musí mu i žena část pole neb zahrady motykou propokati. Pěstování dolíytka jest věcí mužů, respective nejvýše šestnáctiletých hochů, co pomocníků; i dojití musí hoši samotní. Dobytek se však ve stájích nechová, nýbrž polodivoce vydržuje.

Ráno se záhy propustí a kolem osmé hodiny večerní sám přichází z pastvy. Dobytek, výtěžek za něj a za mléko jest majetkem mužů. Mléko všechno prodávají bělochům, výrobu másla a syra neznají. Tuků a jídel mastných Kafrů nepožívají; mastnotami mažou si své tělo. Mužové kaferští jsou líní a vymění-li dobytek za ženy, zbaví se svého jediného pramene příjmů; když policie násilně pro nezaplacenou daň vola neb krávu mu odvádí, teprve přemýšlí, odkud vzíti peněz, od žen svých nedostane ničeho, i kdyby o všechno měl býti připraven.

Chýše Kafrů, jichž stavitelové jsou muži, jsou oblé, skoro polokulovité, 6—8 metrů z déli, 3—4 metry z výši. Staví se z větví stromů jakési lešení, jež po té slamou se přikryje. Podlaha těchto chýší upěchována je z hlíny nebo z jílu, jenž v kámen tvrdne. Uprostřed postaven jest jakýsi krb, rovněž z hlíny. Taková residence kaferská není pravé obydlím nepřijemným, v zimě teplá, v létě chladná, před povětřím vždy chránící. Vchod jest nízký, tak že vždy po všech čtyřech musí se vcházeti; proto jest uvnitř šero. Jediné kouř neustálého ohně (kouř může jen malým otvorem ve stropě ucházeti) činí pobyt zde nepřijemným.

Pravými povaleči a lenochy jsou mladíci od 16 let již počínaje; střežili-li dříve dobytek otcův aneb později u Evropana jestliže sloužili — odpočívají nyní, leda něco málo pracují, aby na některý ten kus vola si vydělali — na první ženu. Nečiní tak, tuší-li dědictví od otce. Dopoledne dlouho spí aneb se válí, pak jeden druhému strojí účesy vlasů aneb se ve svých šperkách přehrabují. Odpůldne jdou na procházku, neb někam na vedlejší svatbu, k tomu ovšem co možná se vystrojivše, večer prohlíží si své cháty. Noc probdívají v tanci a pití (utshwalabafen = kaferské pivo). Kdo viděl kaferský tanec, uzná nutnou potřebu odpočinku na druhý den.

Ta prožluklá lenivost a potom mnoho-

ženství — to jsou ty největší překážky při obrácení Kafrů na víru křesťanskou. Missionáři zde pracující vyučují je náboženství svatému a zaměstnávají ve svém klášteře (ku př. Trapisté ve svém opatství v Mariannhilfu) avšak jde to s nemalou obtíží. Mnohý Kafr žádá za křest svatý — ale práce mu nevoní.

Bůh račiž požehnati pracem mužů apoštolských a jim na oslavu svou i duši spásu pomocí hojnou přispěti.

Růženec radostný.

III.

„Jehož Jsi, Panno, v chrámě nalezla.“

Ta slza pláče, jež jí v oku tkvěla,
teď jiskrou rozkoše v něm zahořela;
stín hoře, jenž jí letl po skrání,
jak volal by: „o sladké shledání!“

O srdce mateřské, o lásko vřelá,
co muk Tvá duše svatá přetrpěla,
co nadějí a trpkých sklamaní! —
Ty zpomínáš jich v tichém usmání.

Nuž přivíh k srdci dítě nalezené;
kdy radost nad Tebou svou duhu klene,
je líbej, Matko, v blaha záchvěvu;

jest radost jako záře úsměvu,
jež na rty naše jenom v letu splývá
a za ní — bol jde a se hořem stmívá.
Xaver Dvořák.

Za svatou víru.

Črta od *Bohumila Brodského.*
(Pokračování.)

Někdo pojal ho jemně za rámě. Ohlédl se v slzách tóna. Staříčkový klerik stál za ním, pohlížeje naň útrpně.

„Bratře ty pláčeš. Co se ti přihodilo?“
Falgone nemohl ani promluvit.

„Byl to tvůj příbuzný a zle se k tobě choval. Vyčítal ti jistě, že's do našeho řádu vstoupil.“

Tázaný jen hlavou přikývl, povstal a hleděl zádumčivě před sebe.

„Jsem od vlastního otce zavržen — proklet.“

„Tvůj otec že tě proklel? a nebál se, že ho za to trest boží stihne měrou nejpnější? Což tvůj otec není katolíkem?“

Pln rozpaků zavrtěl klerik hlavou.

„Ale, vždyť jsi nám nikdy o tom ničeho neřekl.“

„Odpusť, otče! Báł jsem se, říci to, že byste mne mezi sebou netrpěli. A já přece jsem zde tak nevýslovně šťasten.“

Rektor usmál se radostně.

„Buď bez starosti. Za viny rodičů nemohou dítky. Jdi, bratře, a modli se vroucně k Matce Boží, aby mu vyprosila v nebesích milosti, by i on cestu pravdy našel. Ona tě jistě vyslyší a ty otci zaplatíš tak nejlépe dnešní den. Jdi jen klidně a bez starosti. Bůh neslyší taková hrozná slova, protože se protiví Jeho nekonečné svatosti. Uvidíš, že ti vyplní to, po čem jistě tvá duše touží nejvrouceněji.“

Dlouhou chvíli hleděl za ním pohnuté stařec. Když zašel, probral se i on ze zamýšlení svého.

„Takových duší jako tvá málo nyní na světě, velmi málo; proto snad dopouští Bůh tolik protivenství na lidi, aby je na pravou cestu přivedl. Buď bez starosti, ubohý, spojím i já modlitby své s tvými a Bůh ti nahradí každou slzu tvou stonásobně.“

Po chvíli opět po chodbách koleje ticho hrobové, jakoby snad každý z bratří tušil, že tou dobou dli duše dvě na kolejnou před Ukřižovaným, vylévající srdce svá cele před Hospodinem —

Pan Jiří, neboť on byl tím krutým otcem, vyrazil po rozmluvě se synem svým Janem, nyní Fulgentiem, divoce ze vrat koleje. Beze slov vyskočil na koně, jež zde sluha jeho držel, a namířil k Starému městu. Zarazil u téhož domu, před nímž před několika lety poprvé patřil malý Jan na nový, neznámý, nevlídný svůj domov. Hodil uzdu zbrojnoši a kvapil nahoru. Vstoupil do komnaty nám známé.

„Nu, jak's pořídil? přicházíš sám!“ vítal jej přítel jeho.

Pan Jiří vrhl se na vysokou, koží potaženou stolicí.

„Ba sám a jak sám. Necítím se ani zlosti. Ale přísám Bůh, tohle tomu svému pěknému synáčkovi neodpustím; uvidí co jest, takhle s otcem jednatí. On vstoupí k Jesuitům. Nesnesu toho.“

Zaklel strašlivě.

Pochopuji rád tvůj hněv, ale jaká po-

moc. Snad později si dá říci, až pozná, jak velice byl chybil.“

„U čerta dá říci Viděl jsem, že celou duši svou visí na těch proklatých mniších, kteří ho jistě celého popletli. Ale pověz mi přec, jak se to stalo, že mohl jen ten úmysl pojati, dáti se k těm protivným až do duše mi Jesuitům. Vždyť jsi přec měl jej neustále na očích!“

„Milý Jiříku! těžko hlídat orla, když je silnější než klec. Můžeš býti přesvědčen, že jsem se snažil, co jsem mohl, aby zanechal těch pošetilých myšlének o pravosti římské vry. Dával jsem mu čísti jen naše knihy a posýlával jsem k mistrům našim den co den. Poslouchal z počátku boje se hněvu tvého i mého Jakmile však dorůstal, tu mysle si, že dosti utvrzen ve svém přesvědčení o podobojí, nevšímal jsem si valně, jaké knihy s sebou nosívá. Sedával při nich celé noci, že až brániti jsem mu musil, boje se o zdraví jeho. V koleji, jak sami mistři řekli mně nejednou, činil pokroky jako prý žádný jiný a měl naději, že bude brzy bakalářem. Tu jednou z nenadání — jest tomu asi dvě léta — čekám, brzo-li mi přijde domů nazpět, ale marně. Již jsem chtěl sám vyjít, pátrati po něm. když vkročil ke mně hošík nějaký, nesa blánku se vzkazem, bych prý si ji přečetl hned. Nahlédl jsem a poznal jsem písmo Janovo. Jaké však bylo moje podivení, když jsem četl, kterak rozhodl se, žíti o samotě vědám svým. Dodal na konec, bych neměl oň starosti a nezpravoval tebe o jeho úmyslu, že se vrátí sám a obhájí. Však mám ten lístek ještě schovaný.“

Přinesl panu Jiřímu lístek pečlivě srovnaný, pokrytý úhledným písmem. Zeman přelétl jej rychle očima a zahučel k sobě cosi stáhnuv čelo hrozivě. Smačkal jej na konec a hodil do kouta.

„Proč pak jsi dbal takových výmluv planých? Vždyť přece musil's věděti, jak velice mi na tom záleží, by byl přece jednou v našich řadách silou vydatnou. O kéž jsem já ho nenechal doma nedbaje, že nebude mít tolik učenosti, ale za to, že z něho bude řádný můj nástupce. Ale pověz mi též, jak jsi se dověděl, že je v domě u Jesuitů?“

„Lehce. Kráčel jsem asi před půl letem městem, když tu potkám průvod pa-peženců v slavném procesi se ubírajících. Jen tak maně prohlížím si řady jejich a

tu oko mé spočinulo na mladém Jesuitovi. Pohlédnu naň ostřeji než na jiné. On jakoby tušil pohled můj, zvednul zraky své a utkvěl na mně svým pohledem. Zarděl se, viděl jsem dobře, a pokývnul slabě hlavou a kráčel dále v dlouhé řadě jako duch. Proto jsem ti také řekl hned, jakmile jsi se tázal, kde tvůj syn, že u Jesuitů. To jest vše, co s tebou mohu sdělití.“

Zahleděl se pátravě na zemana, jenž tu seděl se sevřenýma rtoma, že až pod zuby jeho rudá krev se na rtech ukazovala, škubaje netrpělivě pasem, jakby se mu chvěla ruka touhou obnažit britký meč a přetít vše, co se mu v hlavě kupilo temným mrakem.

Chvilí mlčeli oba. Potom se pan Jiří zvednul.

„Děkuji ti, příteli, za zprávy tvé, jakož i za to, že jsi toho poběhlíka živil tady tolik let. Odměním se ti bohatě. Beztoho mne nebude více nic státi, protože se nesmí na mém prahu ukázat, bude-li mu život drahý.“

Zeman zvedl hrozivě pěst.

„A teď mi prokaž ještě službu jednu. Přines mi konvici vína, ať se na cestu posilním.“

„Jak že, ty že bys chtěl ještě dnes odejít? Vždyť pomalu bude státi slunce již na poledni. Zůstaň zde aspoň do rána, abychom si pověděli něco veselejšího. Beztoho toho potřebuješ.“

„Nezdržuj mne,“ bránil se netrpělivě zeman, „udusil bych se v městě, kde zároveň žije můj syn.“

A zaklel opět, že až přítel jeho pováživě hlavou zakýval.

„Když jinak nedáš, počkej tedy, dám přinéstí starého vína konvici. Snad to tě rozveselí.“

Popíjeli chvíli spolu při čemž pan Jiří vyprázdňoval jednu číši po druhé, že až valem rudnul ve tváři. Přitukli si na posled a v průvodu hostitele ubíral se zeman dolů, aby odebral se k domovu.

Již sedal na koně, když se ještě obrátil k příteli a pravil přitlumeným hlasem.

„Kdyby se odvážil ten — k tobě přijít, řekni mu, co jsem mu slíbil při setkání se s ním a pak ho vyžeň ven, protože není hoden, přítomností svou kazit vzduch tvého příbytku.“

Vyskočil na koně a brzy již zavzněl po kamenné dlažbě dusot odjíždějících koní. —

Hostitel se na chvíli zamyslel a stou-

paje po schodech, minil, že to ani není možno, že by vlastní krev proti vlastní krvi takovou zlobou vzkypěla. Než co mu do toho. On děti nemá a o cizí se starat! Beztoho mu byl Jiřího syn obtíží.

Ač bylo nutné vedro, přece klusal zeman se svým zbrojnošem rychlým evalem po silnici, nedbaje, že koně celí upocení, prachu že na jich šatech celá vrstva a tělo že ohněm pálí. Víno a dnešní výstup se synem rozehrál ho, že nedbal ničeho, jen aby byl doma, a mohl na čeledi i na dceři shladiti svou zlost.

Však mu beztoho poslednější bude k malé radosti. Kde může do Brodu se dostat, nemešká nyní a jde do kostela veřejně, jakby nevěděla, že již nikomu ne- napadlo pochybovati o tom, kterak panu Jiřímu jsou papeženci solí v očích. A přece věděla dobře, že kdykoli se o tom dozví, — a on se o tom dozvěděl vždy, protože měl přátely, kteří škodolibě radovali se z toho, kdykoliv hněv jím lomcoval — že ji nestojí ta návštěva za bouři tu, která vždy rozburácí se nad hlavou její. —

A což teprv, kdyby baštinovský zeman věděl, jakým tajným způsobem jeho dcera si domů nosí knihy obsahu takového, že by býval hněvem vzplanul. Všecky s římským obsahem, plny krásných slov a hřebů na rakev nauky pod obojí. Nevěděl jistě pan Jiří, co z té známosti s dcerou bohatého měšťana brodského Blažka asi se vyklube, jak bude přítelkyně Liduščina nevyčerpatelnou zásobárnou knih pro opuštěnou, o samotě žijící dívku.

Inu ovšem, oči všude miti nemohl a do ložnice dceřiny, když myslil, že již spí dávno, jít se podívat, ani mu ve snu ne- napadlo. Možná, že by ani vlastním očím byl nevěřil.

Než, po cestě rozvažuje o tom, jak velice ho sklamal v naději jeho syn; chtěl všecku moc svou vynaložit, by dcera jeho nestala se jemu podobnou. Bůh ví, jak mu připadlo na mysl, provdat dceru svou za nějakého nepřitele. Myšlénka ta mžikem objevila se mu v hlavě, ale mžikem také již chápal se ji zeman a počal v duchu preletovat řady okolních svobodných zemanů. Pojednou zalesknul se mu radostně zrak. Div že v sedle neposkočil.

(Pokračování.)

Obřady mše sv. řádu východního.

Není tomu dávno, co uveřejněno bylo v přítomném časopise *) pojednání velmi poutavé: „O liturgice církve pravoslavné,“ jež na základě spisů ruských sepsal p. prof. Václav Brabec. Čtvrtý oddíl pojednání svého věnoval rozboru mše pravoslavné, jmenovitě liturgii podle řádu sv. Jana Zlatoústého. Jak známo, nekonala se v prvních dobách křesťanských mše sv. jedním a týmž způsobem, nýbrž ve věcech méně důležitých rozcházely se obřady podle měst a krajin, ve kterých rozliční sv. apoštolové působili. Ve 4. století uspořádal sv. Basilius Veliký liturgii mešní pro krajiny východní; avšak práce jeho nezamlouvala se pro obšírnost a dlouhé trvání sv. obřadův. Za tou příčinou zkrácena byla liturgie sv. Basilia původem sv. Jana Zlatoústého a ve zkrácené podobě těší se až podnes veliké oblibě, ačkoliv i mše sv. vedle řádu sv. Basilia tu i tam se konává, obzvláště o velikých svátcích a dnech památných. Abychom na oči postavili čtenářům rozdíl mše sv. katolické a mše sv. ritu východního, přeložili jsme liturgii sv. Jana a práci svou tuto klademe. Jestliže pak vezmou k ruce svrchu řečené pojednání, nebude, co by dobrému rozumu všech věcí bylo v cestě.

1. *Příprava.* Kdykoli kněz slaviti chce božské tajemství (mši sv.), ukládá se mu především, aby se zpovídal, se všemi smířil, i srdce vedle možnosti uchoval prázdné zlych myšlének, od večera lačněl a k hodině sv. oběti bděl. Jakmile doba její se přiblíží, učiní kněz představenému obvyklou opověď, odejde do kostela a přidruží se ku jáhnovi. Oba koří se, obrácení jsouce k východu, před obrazem Vykupitele a nejsv. matky boží a pokloní se zvláště oběma chorům. Kořice se říkají v tichosti tuto modlitbu: „Vztáhni, o Pane, ruku svou se vznešeného sídla svého a posilni mne k této službě své, abych stoje bez úhony před přísnou stolicí Tvou soudnou přinášel nekrvavou oběť; neboť u Tebe jest moc a sláva na věky věkův. Amen.“

2. *Odivání rouch bohoslužebných.* Na to odcházejí do sakraria a každý o sobě bře do rukou albu (*σχιματίον*), říká: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ při čemž třikráte jest se pokloniti k východu. Skloniv hlavu blíží se jáhen knězi a drže pravici

stolu (*ώράριον*) a albu, prosí: „Požehnej, pane, albu i stolu!“ a kněz rukou je žehnaje dí: „Blahoslaven buď Bůh náš vždycky, nyní a po všechny věky věkův. Amen.“ Po té pokročí jáhen stranou a oblékaje albu modlí se: „Duše má plesej v Pánu, neboť příděl mne šatem spasení a rouchem radosti mne přikryl; jako ženichovi posadil mi na hlavu mitru a ozdobou mne opatřil jako nevěstu.“ Na to políbí stolu a položí ji přes levé ramě.

Kněz podobně chápe se alby, žehná ji, líbá a na sebe bře, modle se po tichu slova žalmu jako jáhen. Oblékaje rukavici (*ἐπιμανία*) pravou, říká: „Pravice Tvá, o Pane, zvelebena jest silou; pravice Tvá, o Pane, zdrtila nepřátele a v plnosti slávy své pokořil jsi odpůrce.“ Odívaje ruku levou modlí se: „Ruce Tvé, o Pane, stvořili mne a učinili mne.“ Po tom pojme kněžskou stolu (*ἐπιτραχήλιον*), žehná ji, líbá a kladá kolem krku, dí: „Požehnan buď Bůh, který vylévá milost svou na knězi jako olej pomazání na hlavu, který splývá na bradu, bradu Aronovu; který stéká na lem roucha jeho jako rosa při Hermonu, jež poprchává na hory Sionské; neboť tam směřuje požehnání boží a život až na věky.“ Požehnav a políbiv pás (*ζώνη*), upevňuje jej kolem sebe, říká: „Blahoslaven buď Bůh, který opasuje mne silou a vylévá milost svou vždycky, nyní a po všechny věky věkův. Amen.“ Je-li kněz protosyncellem (hodnostářem) veliké církve či jakékoli jiné důstojností, vezme do rukou nábedník (*ίποπόριον*), žehná, líbá jej a dí: „Opásej mne mečem svým po boku, Pane nejmocnější! i leskem svým i krásou svou; počni stoupati a panuj pravdou, mírností a spravedlností; provodí Tebe pravice Tvá podivuhodně vždycky, nyní a na věky věkův. Amen.“ Konečně sáhne po kasule (*φελάνιον*), požehná ji, políbí a řekne: „Knězi Tvoji, Hospodine, nechať obleknou se ve spravedlnost a svatí Tvoji nechať plesají radostí vždycky, nyní i po všechny věky. Amen.“

3. *Umývání rukou.* Kněz i jáhen přistupují ke kredenci (*πρόθεσις*) a umývají sobě ruce, říkajíce: „Umyji mezi nevinými ruce své a obstoupím oltář Tvůj, Hospodine, abych slyšel hlas chvály a vypravoval všechny divné skutky Tvé. Hospodine, miloval jsem okrasu domu Tvého a místo přebývání slávy Tvé. Nezahlazuj s bezbožnými, Bože, duše mé a s muži krve života mého; v jejichžto rukou nepravosti jsou a pravice jejich naplněna jest dary. Já

*) Blahověst, 1882; str. 1 nn.

pak v nevinosti své kráčel jsem: vysvobod' mne a smiluj se nade mnou! Noha má stála v přimosti; ve shromážděních dobrořečiti budu Tobě, Hospodine."

4. *Příprava darů obětních.* Jáhen připravuje posvátné náčini: na levou stranu posvěcenou patenu (*δισκος*), na pravo kalich a příslušnosti jeho. Na to kněz i jáhen pokloní se třikráte ku kredenci a řkou: "O Bože, buď mně hříšníku milostiv a slituj se nade mnou!" a: "Vykoupil jsi nás ze kletby zákona drahocennou krví svou, dáda se přibíti na kříž a protknouti kopím; jako z pramene podal jsi nám napítí se nesmrtelnosti; Tobě sláva, Spasiteli náš!" Jáhen obrátiv se ku knězi: "Žehnej, pane!" Kněz: "Blahoslaven buď Bůh náš vždycky, nyní a po věky věkův." Kněz vezme do levé ruky chléb, do pravé ruky posvátné kopí a děláje znamení kříže nad znakem*) daru obětního, vece po třikráte: "Na památku Pána a Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista." Hned na to zatkne posvátné kopí na pravou stranu znaku, prořízne jej a praví: "Jako beránek k zabíjení veden byl." Podobně i učiní na straně levé, řka: "A jako beránek neviný, který oněmi před tím, kdož jej stříže, neotevře úst svých." Napotom probodne svrchní stranu znaku: "Při ponížení jeho byl vzat od něho soud," a čině totéž i vespod, dí: "Ale rod jeho kdo vypraví?" Kdykoli kněz zařízne do obětního chleba, vece jáhen: "Prosme Pána!" a pravou rukou drží stolu. Na to řekne: "Pozdvihni, pane!" a kněz podejme pravou stranu oběti kopím**), vyzdvihne chléb a dí: "Neboť život jeho vzat bude ze země, vždycky, nyní a po věky věkův. Amen." Položí chléb na posvátnou patenu vrchní stranou do spod. Jakmile vybidne jej jáhen: "Obětuj, pane!" obětuje kněz chléb v podobě kříže a říká: "Obětován jest beránek boží, který sníma hříchy světa, za život a spaení světa." Obrátí chléb, aby svrchu byla strana označená křížem a když řekne jáhen: "Bodni, pane!" protkne jej na pravé straně posvátným kopím, mluvě: "A jeden z vojinů otevřel kopím bok jeho a ihned vytekla krev a voda." Jáhen naleje do posvátného kalicha vína a vody společně, dáda obě požehnati knězem: "Žehnej, pane!"

*) Na chlébu obětním jest viditelné znamení kříže a písmena: IC. XC. NI. KA.

**) Strana ta sluje "beránek" nebo povytěčně "posvátný chléb."

Na to vezme kněz druhou hostii; modelle se: "K poctivosti a paměti královny nadevše blahoslavené a přeslavné, Matky boží a neporušené Panny Marie; ku přimluvě její, o Pane, přijmi tuto oběť na oltář nebeský!" Pozdvihuje chléb posvátným kopím a položí jej na levou stranu obětního chleba. (Pokračování.)

Zdravotní desatero.

Deset zásad, jež by každý, komu záleží na zachování a utužení svého zdraví, osvojiti si měl, jsou sestaveny osvědčeným v oboru zdravotní vědy spisovatelem St. Kodymem. Jsou tyto: 1. Vzduch, Boží duch. 2. Kam střídmost ne chodí, tam chodí lékař. 3. Blahoslavená voda, ta rozum nekálí. 4. Třebas chudobně, jen když čistotně. 5. Často-li se nastuzuješ, nesnadno se nastudíš. 6. Ve zdravém těle, zdravá mysl. 7. Stojatá voda nehnije. 8. Veselá mysl, půl zdraví. 9. Kdo chce mnoho znáti, nesmí mnoho spáti. 10. Lepší malá pomoc nežli velká nemoc.

Strach před smrtí.

Není příkladu, aby někdo tak veliký strach před smrtí byl jevil, jako ukrutník a potměšilec Ludvík XI., král francouzský, jenž přísně zakazoval, aby se před ním o smrti mluvílo. Svému tělesnému lékaři platil měsíčně 10.000 fr., aby veškerého umění svého ku prodloužení jeho života použil. Když však král vzdor tomu v pokročilejším věku povážlivě se rozstonal, povolal poustevníka, bratra Roberta, aby se k Pánu Bohu za prodloužení jeho života modlil. I klášterní panny v Toursu, které chvalnou měly pověst nábožnosti, musily za život králův se modliti. Kromě toho dal sobě lampu z chrámu Remešského přinést, která u něho hořeti musila; avšak nic naplat: hodinka přišla, a král uzavřen na hradě Plessis les Tours, kdež v dobách posledních bydlel, zemřel dne 30. srpna 1843. — Něco podobného o strachu před smrtí vypravuje se o velikém rakouském státníku, knížeti Kounicovi, jenž čtyřem mocnářům sloužil. Za panování císaře Karla VI. vstoupil do státní služby, přetrval v ní celé čtyřicetileté panování Marie Terezie, pak desíleté panování Josefa II., konečně dvouleté panování Leopolda II., a zemřel po nastoupení císaře Františka II. ve dvou letech, totiž r. 1794., poděkovav se jemu pro velikou starobu ze služby. O něm vypravuje se, že v posledních dobách života svého velice rád

jako tělesně schopný muž sobě počínal a slabost starce ukrýval, a že služebnictvo jeho přísně nakázáno mělo, nezmiňovati se před ním o smrti. Bylo-li o někom promluvíti, který zemřel, musili používatí slova, že odešel.

Mor kořaleční u dělnického lidu.

Nedávno jsem šel v podvečer na procházku. Bylo velmi příjemně. Louky voněly, obilí šelestilo, od lesů váł teplý větřík. Člověk mimovolně v přírodě, tak krásné a květu plné, sejme klobouk ne tak aby si setřel pot, avšak aby se kořil Tvůrci všehomíra. Prsa se dmou, srdce mocněji tluče, člověk je ve sváteční náladě. Na mezi bzučí ještě čmelák, ptactvo pěje poslední píseň. Západ se ještě rdí, na nebi proskakují hvězdy.

Kdosi šel proti mně, jak říkáme na venkově „plnou silnici“ a ve městě „ode zdi ke zdi.“ Vesele si prozpěvoval a holi se rozháněl. Ačkoliv se takovým lidem lépe na deset honů vyhnouti, neudělal jsem toho proto, že v pravo i v levo vlnilo se pěkně žito. Srazili jsme se. Opilec se zastavil a něco zablábolil, co se ani lidské mluvě nepodobalo. Ani nepromluviv, tiše jsem utíkal svojí cestou. Ale to bylo zle; opilec se napřímiv, zaklel a zvolal: „Ty si myslíš, že máš klobouk a já čepici? Ty nepozdravíš pořádného člověka?!”

Kdybych byl v dosahu opilecovy hole, nevím, nestrčil-li bych něco na pamětnou za to, že jsem nepozdravil — opilého člověka. Maně si vzpomínám na dítě, jež se tázalo, když o pozdravení křesťanském řeč byla: „Opilce máme také pozdravovati?“ Opilec jistě dítěti tomu někdy za pozdravení vynadal.

To vše mně na mysl přišlo, když jsem usedl, abych opět nějakou epistolu napsal milým dělníkům, ne že bych právě na stav dělnický narážel, jakoby ten jediné kořalce hověl, ale že všechna společnost lidská jedem tím je proniknuta, jako když morová rána zachvacuje a všeobecně ničí.

Mám snad ličiti záhubné účinky kořalky? To by se list tento prodloužil do nekonečna. Jen několik slov zvláště z ohledu vychovávání naděje budoucnosti, mladého pokolení. Kořalka jest opravdu jedem, který ničí rozum, vůli, jmění, čest, a často i duši lidskou. Kořalkou otupován

cit, paměť přechá, svědomí ohlušováno. Svobodná vůle nevládné opilcem, nýbrž kořalka, jejíž se stává otrokem. Děti, jež jednou viděly opilého otce, ztrácí vážnost, poslušnost, stud, šetrnost ke svému roditeli.

Chlapec jedné školy se vymlouval, že proto nepřinesl úkolu, poněvadž tatínek byl v neděli opilý, že všim tloukl a dítěti úkolu psátí nedovolil. A to dítě žalovalo na otce svého s výrazem posměchu a tajné radosti, že může vytýkati chyby otce svého.

Opilec ničí domácí mír a pokoj. Ničí nábytek, klně, že s dětmi utíká z domu. Jednou tázané děti, proč domů nejdu, odpověděly, že tatínek jejich jest opilý, že by šly nevinně z rány na ránu. Ano dospělý syn anebo dcera na obranu matčinu nebo svoji vztahují ruce na opilého otce.

Co pak vyhnalo poslední dobu tolik hospodářů, tolik sedlákův i domkářů ze statků větších anebo menších — než kořalka, opilství? V takovém hospodářství, kde se muž anebo snad dokonce žena opijí, špatně to vypadá, tam jde všechno s kopce, tam nikdo nepracuje, nikdo se nestará, všechno hyne a nejbližším následkem — buben na statek a do ruky hospodářovy žebrácká hůl. Mnohý si stěžuje, že v chudobě a při malém výdělku nemůže sebe a děti své pořádně šatiti, živiti, ale kdyby si vypočítal, co do roka propije, ne aby se posilnil, ale tělu svému kořalkou uškodil, jak snadno by se mohl ošatiti, slušně a domácnost svoji řádně vésti! Ale má-li žena s mužem začasť před hospodou o poslední zlatku — zbytek to celotýdenní mzdy — se rváti, by za ni uživila rodinu, v takové domácnosti to zle vypadá. Každý má šetřiti, na stará léta pamatovati, by měl nějakou sebe menší zásobu, až sestará, — ale opilec? Po smrti jeho zůstává vdova s dětmi na mizině, na holičkách. Pak se chápě třeba motyky, živě se nádenničkou. Ze statku musil pro — kořalku.

Že opilec ztrácí čest pro sebe i pro rodinu, o tom netřeba mluvíti. Později se stydí, když vystřízlivěl, za počínání své v opilství, však brzo klesá hloub a hlouběji, dáváje špatný příklad hlavně doma svým dětem. V mnohých rodinách jest kořalka denním chlebem, kořalku pije muž, žena, kořalka dávára i dětem. A děti opilecův si ji dovedou také koupiti, nosvědomiti hospodšti ji dětem prodají. Znáám skutečné příklady, že školáci desíletí po-

ručili si „za dva krejcare čisté.“ Jeden z těchto chlapců, byv tázan, kdy kořalku doma dostává, odpověděl, „že ji obdržel na — štědrý den,“ aby se také trochu veselil, aby měl radost z narození Spasitele, Jaká to převrácenost, jaká skleslost, kde kořalka — bohem!

Jaký bývá opilcův život, taká i smrt — smutná, hrozná, odstrašující. Opilec podlehe docela své vášni, již celý život svůj pěstoval a umírá začasť ve stavu nepřičetném, byv všemi opuštěn, až někde naleznou mrtvolu jeho — za plotem. Sebe i děti ožebračil, časný i věčný život svůj utratil.

Jak opilství (zvláště) z kořalky v Čechách a na Moravě bují na záhubu lidstva, o tom nás přesvědčiti může ta okolnost, že pro „opilého“ má česká mluva na půl třetího sta výrazů, většinou směšných, jako má kácivé boty, má široký svět, pije jako holandr atd. Nám by se nejvíce zamluvily výrazy, jimiž by se ošklivost nad opilstvím a vlastnostmi jeho na jevo dala. Na př. kupuje kmotru motalku; má těžký jazyk; ryje nosem brázdy; obtulá (objímá) matičku (zemi); jde ode zdi ke zdi! má tmou v hlavě a světlo v kapse; má mázovou hubu; chlastá; je starý chlastoun; mluví s rohem, s patníkem atd., jakož i pořekadla: Opilému i Pán Bůh s cesty se vyhne; co střízlivý na srdci má, to opilému na jazyku vypukne.

Opilému i ptactvo laje. Jednu strýček Pivodův, bylo im Pavel, šli opilí dóm. Dyž přišli na dvůr, kohút volal: „Opilí dū, opilí dū!“ „Slyša to holub na střeše, povídal: „Pavla hůlkú, Pavla hůlkú.“ Ale hůser věděl ešče lepší radu: „Kýjem ho, kýjem ho!“ A káčer přisvědčoval: „Šak tak, šak tak!“ strýčkovi Pivodovým se rozleželo a odtej doby neviděl ich žádný opilych.

Výborný byl návrh nedávno v novinách, aby na kořalku byl zaveden kořaleční krejcar k vůli obmezení jeđu toho.

Na konec ještě jeden účinek ochci poukázati opilství a zvláště kořalky. Opilý dělník, opilý jeho představený dovoluje si tupiti a haněti veřejné náboženství, a právě v tom jeví se mravní skleslost mnohých lidí, že ztratili náboženství, že se oddali pití a hře. Táže se: čím jest člověk, čím jest otec, čím rodina bez náboženství, bez víry? V kořalnách jest jeden trn, bodající dělníky, kořalka je příčinou tolikeré bídy

a zla, v chudině, v rodinách dělníků, vůbec ve společnosti lidské. Alois Dostál.

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho kníž. Milost náš nejdůst. Arcipastýř navrátíl se dne 19. t. m. z Vídně, kde měl slyšení u císaře pána a korunního prince a požehnal sňatku hraběte Bellegarda. Po svém návratu sloužil v neděli dne 23. u Panny Marie Vítězné mši sv.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 25.—29. ledna u sv. Vojtěcha, od 30. ledna do 3. února u Alžbětinek a od 4.—8. února u nejsv. Trojice v Podskali.

— **Časopisy světa.** Dle nejnovějšího sčítání jest na celém světě asi 36.500 časopisů. Z těch připadá největší počet 20.000 na Evropu. V Anglii vychází as 4000 časopisů, z nichž 800 denně; Francie má 4074 časopisů, z nichž 1568 vychází v Paříži, 2506 v departementech, denníků as 800. Itálie 1400, denníků 160; v Římě vychází 200, v Miláně 140, v Neapoli 120, v Turíně 94, ve Florenci 79 časopisů. Rakousko má 1200 časopisů, z nichž ke 200 českých, denníků 150. Španělsko má asi 850, z nichž asi třetina jsou denníky. Na Rusi vychází 800 časopisů, z nichž vychází v Petrohradě 200, v Moskvě 75. Některé z nich vycházejí v několika řečích, jeden rusky, francouzsky a německy zároveň. Švýcarsko má 430 časopisů, z nichž některé dosti značné, Belgie a Holandsko as po 300. Poměrně velice značný počet časopisů má Řecko, kdež skorem každý městys má svůj časopis. Asie má celkem as 3000 pravidelně vycházejících časopisů. Poměrně málo časopisů má Čína. Obrovský jest rozkvět časopisectva v Japonsku. Afrika má sotva 300 časopisů, z nichž 30 připadá na Egypt. V květnu 1885 vycházelo dle „American Newspaper Directory“ ve Spojených Státech a v Kananě 14.147 časopisů. Nejvíce časopisů vychází v jazyku anglickém.

— **Útěk Israele z Ruska.** Podle Kurj. Warzs. stěhují se židé valnou měrou z Ruska. V květnu m. r. vyšlo z Ruska 25.215 židů do Ameriky. Gubernie Suvalkovská a Varšavská plesají radostí. Nejvíce utíkají židé před odvodem, poněvadž nelze se nyní tak lehce osvoboditi jako dříve. Ruská vláda vypovídá všechny rakouské židy z Podvoloczsky a z Oděsy.

— **V Německu** budou se slaviti dne 22. března 1887 devadesátileté narozeniny císaře Viléma. V Berlíně chtějí za tou příčinou postaviti nádherný obelisk. Císař vyslovil přání, aby

ten den slavil se, tiše a peníze na oslavu, aby obrátily se k dobročinným účelům. Nicméně konají se přípravy k průvodům a oslavám.

— **Železniční jubileum.** Dne 26. srpna t. r. bude slaviti se ve Francii 50leté jubileum železniční, jelikož dne 26. srpna 1837 odevzdána byla veřejné dopravě první dráha francouzská, totiž 19 kilometrů dlouhá trať z Paříže do St. Germainu. Železnice v letech 1830—1834 otevřené v kraji loireském byly pouhými drahami uhelnými, a lokomotiv užívalo se na nich jen občas. V Paříži zřídil se již zvláštní výbor, který se stará o náležitou oslavu. Chce uspořádati také mezinárodní výstavu všech řemesel a živností, souvisejících se železnicemi. Kromě toho má se svolati kongres železniční, který by rokoval o zvýšení pohodlí při cestování po drahách, o zmenšení počtu nehod a zlepšení bezpečnosti.

— **Vystěhovalci.** V prvních desíti měsících minulého roku vystěhovalo se z Rakousko-Uherska do Ameriky 33.819 osob, tedy o 11.194 osob více, než rok před tím. Z toho viděti, že vystěhovalcké horečky v zemích našich neubývá, a to by nesvědčilo právě o vzrůstání se blahobytu. Z Rakouska, ponejvíce z Haliče, vystěhovalo se 14.839 osob, z Čech 8.430 a z Uherska 10.550 osob. Z těch 33.819 vystěhovalců připadá 20.000 na muže, 10.000 na ženy, ostatek pak na děti. Když tedy počítáme, že každý muž vzal s sebou jmění na 75 dolarů (1 dolar = 2 zl. 13 kr.), přišlo tím do Ameriky na hotových penězích 1,500.000 dolarův, a tolikéž ubylo zemím našim. — Dle zaměstnání bylo 5000 řemeslníků, 5000 rolníků, 6000 nádenníků, 2500 kupců, 500 lékařův, učitelův a j., 1000 bez určitého zaměstnání. Řemeslníci, rolníci a nádenníci najdou asi brzo příhodné zaměstnání, ostatním však bude prodělati krutou zkoušku utrpení a sebezapření, než si poctivě vydělají byt i na suchou kůrku.

— **Cholera** rádí nyní v jižní Americe zejména v republice argentinské a sice nejvíce v hlavních městech Buenos Airesch a v Rosarii. Umírá v Rosarii, až 50 osob denně. Obchody váznou, obyvatelstvo opouští město.

Literární oznamovatel.

— *„Obrana základních pravd křesťanských pro školu a rodinu.“* Sepsal Václav Kopecký, c. k. gymn. professor, občan Německobrodský a čestný občan Solopiský. Nakladem spisovatelovým. Obrana věnována jest dr. Josefu Machkovi, purkmistru chrudimskému. P. spiso-

vatel podává v pěkné formě příhodnými výklady nedělními některé články, aby jinochy studující pobavil, přesvědčil a ve víře utvrdil. Musíme pravdě svědectví dáti, že těmito články posloužil zejména pp. katechetům na středních školách, kteří mnohdy na rozpacích jsou, jaké látky voliti pro exhorty. Proti bludům bohužel mezi studující mládeží dosti rozšířeným podává zbraň času přiměřených. Tyto řeči jsou přesvědčivé a dobře volenými příklady ne nezajímavé.

— *„Obzor“* vykazuje v čísle 2. roč. X. tento obsah: O nynějším úpadku našeho jazyka. Napsal Fr. Bartoš. Vzpomínky. (IV.) Píše V. Brandl. Marko Bohatý a Vasil Nešťastný (Pokračování). Chlubilova rodina. — Obraz ze života. Líčí V. Kosmák. (19. pokračování.) Štědrý večer. Napsal šl. Sandor Gjalski. Přeložil Jos. Tumpach (Pokrač.) Beseda. Báseň od Vl. Štáta něho. Znamení doby. Bibliografie česká. Listárna administrace. Obzor vychází v Brně. Celoroční předplatné obnáší 2 zl.

Zápisky sv. Janského Dědictví v Praze.

Koncem roku 1886 přistoupili k sv. Janskému Dědictví tito údové: Z *Čech*: dp. Ant. Tomáš, kapl. v Rožďalovicích, dp. Dominik Brázda, kaplan v Mirošově, Marie Čaháková v Niederthalu u Nov. Hradů, Martin Pruška v Bystrém, dp. Klement Markráb, děkan na Smečně, Marie Brášková ve Vítějcích, Jan Dvořák v Dešné, Marie Erbenová v Podoli, Josef Pekař v Lidmovicích, Frant. Kahoun v Praze, farní knihovna v Noutonicích, dp. P. Jakub Jan Mařík, člen řádu Minoritů u sv. Jakuba v Praze, Václ. Roháč v Lenešicích, Paulina Miková v Žitné, Anna Divišová ve Vys. Lhotě, škola v Ohrázenicích u Turnova, Kateřina a Jos. Vankátovi v Pavlově, Rosalie Schöferová ve Vilimovicích, Jan Plášil v Dobré Vodě, Frant. Plášil v Dobré Vodě, dp. Josef Vrba, kaplan v Minicích, Barbora Nekovářiková v Hor. Štěpánovicích, Marie Kecálová v Hřišti, Františka a Anna sestry Zdvihalovy v Praze, Jaroslav Novotný v Nov. Hradech, dp. Frant. Štědrý, kaplan v Peruci, dp. Josef Himmer, kapl. v Peruci, rod Helmhackerův v Praze, Františka Šaldová v Česk. Brodě, Josefa Břtelová ve Stětí, škola v Dolanech u Jaroměři, M. Magd. Dřizalová sestra klášteru Voršilek v Kutné Hoře, Václav Unger v Hrádku u Mirošova, Jan Hanuš a manžel. Marie ve Velké Skalici. — Z *Moravy*: Antonie a Marie sestry Raabovy v Radíkově, Ignác Dvořák v Němčicích, rod Jana a Marie Mihulových v Dlouhé Vsi, Eufemie Zimroštická v Nebošticích, Marie Václavíková v Štěpánovicích, Ant.

Štědron v Kravaři, rod Ignáta a Anny Kouřilových v Drahanovicích, rod Frant. Terezie Stržínkových v Jezerníci, rod Frant. Šalamouna v Přímětích, Antonie Vocilková v Mramotcích, Josefa Schönová v Rymařově, Terezie Mikulková ve Franc. Lhotě, rod Frant. a Johany Hrabalových v Kroměříži, Veronika Skřivánková v Bilovicích, dp. Frant. Popp. koop. v Uh. Hradišti, Jakub Juchelka ve Vel. Hosticích, Filomena Peterková v Kutech, Marie Vohalíková ve Lhotě u Jičína, Vincencie Václavíková v Opavě. — *Z Uher*: Josef Hudek v Malženicích u Trnova — *Z Říma*: Česká kollej v Římě. — (Všech údův: 27.263).

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Jank*, far. ve výslužbě a k. a. notář, kněz jubil., 13. ledna 1887, (nar. 23. června 1804, vysv. 15. srpna 1829).

Jmenování jsou:

- p. Václ. *Hess*, far. v Žandově (Sandau) jmenován skut. kn. arc. vikářem okresu Falknovského;
p. Jos. Ign. *Schneider*, far. v Přimdě (Pfraumberg), jmenován sekretářem kn. arc. vikariátu, úřadu Borského (Hayd).

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Lehner*, far. v Perninku (Bärringen), za far. v Ostrově (Schlackenwerth);
p. Bedř. *Neumann*, admin. v Ostrově, za admin. v Perninku;
P. Ambrož *Winkler*, kněz ř. praemon. v Teplé, za realn. admin. děkanství v Teplé;
p. Josef *Prachar*, kapl. Tuklatský, za kapl. v Uhříněvsi.

Uprázdněná místa:

Místo duchovního správce v ústavě choromyslných v Dobřanech, do 5. února 1887;
Haesselsdorf, fara patr. liberae collationis, od 21. ledna 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Ant. *Just*, c. k. vojenský far. ve Vídni, jmenován od Jeho c. k. Ap. Veličenství čestným kanovníkem kapitoly Králové-Hradecké.

Ustanovení jsou:

- p. Václ. *Vykoukal*, katech. v Přelouči, za far. do Choltic;

- p. Frant. *Hlaváč*, II. duch. správce ve věznicích Kartouzské, za I. duchov. správce tamtéž;
p. Václav *Šinkora*, admin. Krivsoudovský, za kapl. do Žlebě;
p. Václ. *Safránek*, kapl. Žlebský, za kapl. do Zahrádky;
p. Jos. *Martínek*, kapl. Zahrádecký, za kapl. do Červ. Janovic;
p. Jos. *Kubeš*, admin. Choltický, za prozat. katech. do Přelouče.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Bumba*, far. v Kamenném Újezdě, os. děkan, skut. bisk. kons. rada, 10. ledna 1887, (nar. v Rojšíně 19. března 1823, vysv. 24. června 1848).

Jmenování jsou:

- p. Jakub *Novotný*, far. v Suchdole, jmenován jest bisk. notářem;
p. Gottfried *Fuchs*, far. v Plané horní, jmenován jest tajemníkem Hornoplanského bisk. vikar. úřadu.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Janský*, zámecký kapl. na Zelené Hoře a os. far., za far. v Krivsoudově (Královéhradecké diecése);
p. Jos. *Dlouhý*, kapl. v Hradci Jindřichově, za far. v Čiměři;
p. Matěj *Bohatý*, kapl. v Kamenném Újezdě, za admin. interkal. tamtéž.

Hospodářská záložna

v Praze

půjčuje na směnky,
cenné papíry, hypotéky

a na zástavy

i přijímá vklady

na úrok 5⁰/₀,
proti výpovědi 6⁰/₀.

(Venkovští vkladatelé mohou své vklady poštou zaslati, načež se jim obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.

Dr. Ferd. Budil.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádových
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Neděle 1. po devítíniku.

O sluchu a co máme slyšeti.

„To pověděv volal: Kdo má
uši k slyšení, slyš!“

Luk. 8, 8.

Slyšeli jste, rozmilí v Kristu, podobenství; kde sama boží moudrost mluvila, netřeba, abych já vykládal. Spasitel, Pán Ježíš Kristus, sám je vyložil. Hleďme, by srdce naše nebylo ani cestou, ani skalou, ani trním, ale půdou úrodnou, aby smě slova božího neslo užitek stonásobný!

Když byl Pán J. Kr. podobenství vypravil, volal: Kdo má uši k slyšení, slyš! Patrně, že mnozí tam byli, kteří, majíce uši a zdravý sluch, neslyšeli, slyšeti nechtěli. Pročež já dnes o tom: „K čemu máme sluch a co katolický křesťan poslouchati má.“

1 vy, Nejmilejší, Bohu díky, máte sluch; použítež ho již teď, abyste poslechli slovo boží, nebo na to jste přišli.

1. Žijeme ve světě hmotném, viditelném; věci i zjevy kolem sebe vnímáme, chápeme; k tomu nám Pán Bůh dal nejprv vnitřní smysl, rozum; ale nástroje k tomu (prostředkovatelé) jsou čidla, čili jak říkáte, smyslové, lépe však čidla. Člověk má pět smyslů čili čidel, a jsou: zrak, sluch, čich, chuť a hmat (cit). Nejvznešenější z nich jsou sluch a zrak; sluchem slyšíme — zvuky; zrakem vidíme — věci.

2. Nástrojem sluchu jsou uši. K čemu je máme? bychom slyšeli; proto volá Spasitel: Kdo má uši k slyšení, slyš! a k čemu jinému bychom je měli?

3. A co má člověk slyšeti? rozumí se, dobré; zlého nemá člověk poslouchati. A co jest to dobré? Nejprv svrchovaný Pán

nebes a země, Bůh a Stvořitel náš; toho má nejprv slyšeti. Slyšeti má dítě otce, sluha pána tvor tvůrce svého; ejhle, On otec náš, i Pán, i Tvůrce. Pročež: dnes uslyšíte-li hlas jeho, nezatvrzujte srdci svých. Ž,

4. Avšak nejen že má Pána a Boha svého slyšeti, ale má také rád o něm slyšeti. A kde o něm uslyší? Kde jinde, než zde ve chrámu Páně? v kázání, křesťanském cvičení, v nábožných písních, ve sv. zpovědi, ve svých modlitebních knížkách, v počestném hovoru, i dobrém čtení.

A slyšeti má hlas boží, ať přichází odkudkoli, přímo, neb nepřímo; přímo mluví k nám Hospodin Bůh svým desaterem, jež dal na hoře Sinai, a jež nepozbylo platnosti své až dosavad, aniž kdys pozbude; pak naším svědomím. Svědomí jest hlas boží v nás. Kdo jedná proti svému svědomí, hřeší. Nepřímo mluví k nám Bůh skrze jiné: otcem duchovním v kostele, dětem doma skrze rodiče, žákům skrze učitele, v životě skrze duchovní i světskou vrchnost, věrného přítele, vzdělávací knihu, příhody života, štěstí i neštěstí. Prerozličné jsou cesty Prozřetelnosti Boží!

5. Mnozí mají uši a neslyší. Co jich jest za dnů našich! Pohrdají slovem božím; domnívají se býti moudřejšími; ale mnice se býti moudrymi, blázni učiněni jsou. Jest to pýcha, která zavládla světem, kteráž není z Boha, ale z otce ďabla jest. Proto Pán J. Kr.: Kdo z Boha jest, slovo boží slyší; rád o Bohu slyší; a doložil: Proto vy neslyšíte, že z Boha nejste. — V dalekých krajinách kde nemají ni chrám, ni kněze, na mile cesty jdou, by mohli jednou býti přítomni mši svaté a poslechnouti slovo boží! A nemohouce, vezmou doma bibli a čítají rodině své a, odpočív-

vajice od práce, světi neděli. A u nás? mnohý má pár kroků, ostává u kostela, a nejde! nehledě ani k tomu, že má i dětem a jiným svítiti dobrým příkladem!

Byl jednou čas v zemi israelské, že Bůh trestal lid hladem, a ne hladem tělesným, ale duchovním. I neposýlal prorokův a nebylo, kdoby k útěše lidu mluvil. A bylo slovo boží vzácné v lidu; i volal lid a naříkal! I můžet dopustiti Všemohoucí Bůh, že církev Páně a s ní i slovo boží od nás se odstěhuje a přejde třeba do jiného dílu světa, kdeby lepší ovoce vydala časem svým. Tak stalo se již v zemích Tureckých a může se opět i jinde státi!

6. Pročež slyšme slovo boží, slyšme J. Krista! Slibuje Bůh (II. Mojž. 23, 22.): „Pak-li uposlechněš, a učiníš všecko, což mluvím, nepřitelem budu nepřátel tvých a sužovati budu sužující tebe.“

Pročež nepoužívejme nikdy sluchu ku zlému, bychom poslouchali řeči hříšných proti Bohu: rouhavých a nevěreckých, klení a zlořečení... „ne proti bližnímu; pomluvy, na cti utrhaní, sočení... Považme, jak vzácný dar jest sluch; jak nešťastný ten, jenž ho nemá, hluchoněmý! jak opravdu politování hodný! A proto končím slovy velikého vůdce národa israelského, Mojžíše (V. 30, 19): „Svědky vyzývám dnes nebe i zemi, že jsem předložil vám život i smrt, požehnání i zlořečení. Vyvoliz tedy život, abys i ty živ byl, i simě tvé a miloval Hospodina Boha svého a poslouchal hlasu jeho a přidržel se ho; abys bydlil v zemi, pro kterouž přísáhl Hospodin otcům tvým“ — a živ byl po věky věkův v zemi zaslíbené, — v zemi ráže. Amen. *B. Hakl.*

Neděle 2. po devítníku.

I kolem nás jde Ježíš; jak? co činiti máme?

„I řekli jemu, že Ježíš Nazaretský tudy jde.“

Luk. 18, 37.

Velice přiměřeny jsou dnešní čtení dnešní neděli. Epištola o lásce, že jdeme vstříc času postnímu, kde Kristus, Láska naše, ukřižován jest. Všecka epištola jest jedna chvála lásky. Úplná jedna kapitola, totiž 13 tá, z 1. listu sv. Pavla ku Kor — Patnácterým způsobem lásku chválí a dí, ona jediná že všemu ceny dodává; bez ní že nic ceny nemá. Proto ku konci dí, že

vyniká nade všechny, i nad samy božské ctnosti víry a naděje a nazývá ji jinde svazkem dokonalosti.

Evangelium líčí poslední cestu Páně do Jerusalema, již konal Spasitel s učeníky svými, jda ze zájordaní přes Jericho. Aby učně své na věci, jež přijíti měly a jež blízky byly, připravil, předpověděl své utrpení, ale i vzkříšení Ejhle, že Bůh byl a vše napřed věděl! Ale učenníci nesrozuměli; nepomyslili, žeby božský mistr jejich za všecku svou lásku takový vděk vzal! Nad to byl všemohoucí, moha všelijak uniknouti nepřátelům svým. — Avšak ve víře v něho měl je utvrditi zázrak, který hned následoval; slepec u Jericha. I my jsme slepi; chce církev, abychom v žebráku tom viděli sebe. Co činil? volal a ničím se nedal zdržeti, ničím odvrátiti. — I kolem nás jde Ježíš; jak? co i my činiti máme? — Ó přijď, přijď, Spasiteli, a kráčeš kolem nás, i v této chvíli milostí svou! —

1. A když uslyšel zástup mimojdoucí, otázal se, coby to bylo? I řekli jemu, že Ježíš Nazaretský tudy jde. — I my jsme na cestě, na cestě života; máme kráčet k Jerusalemu nebeskému; mnohý však, ač vidí a zná cestu, nejde po ní, ale sedí, jako onen slepec, vedle cesty.

I kolem nás jde Ježíš, sice po veškeren život, od kolébky až ku hrobu, ale někdy zvláště, a to jest teď, ve svatém čase postním; neboť nyní jest čas příjemný, nyní jest den spasení; a v čas příjemný vyslyšel jsem tebe, v den spasení s pomohl jsem tobě. (2. Kor. 6, 2.). Tak dává církev předčítati vám hned o první neděli postní. Ano, nyní zvláště blíží se nám Ježíš, neboť nastává svatý půst, čas milosti; doba vážná a svatá, památka utrpení a smrti Páně!

2. A jak se nám blíží Ježíš? jak jde kolem nás? Zrakem; vidíš, že chrám Páně v postě vši okrasy zbaven jest, i oltář, kterýž představuje obnaženého, trpícího Krista. Na oltáři hlavní obraz zastřen a místo něho Kristus na kříži! Služby boží vidíš konati v rouchu modré barvy, což jest barva pokání; rozjímáš sv. křížovou cestu a zastavuješ se u obrazů, ano již budoucí středu začínáš sv. půst a vidíš sypati popel na hlavy!

A jde kolem tebe Kristus sluchem; neslyšíš hudby, plesů a radovánek; vše umlklo, a svatý klid rozšířil se. Slyšíš o trpícím Kristu v postních kázáních, na křížové cestě, v postních písních, i ve svatých

čteních. Slyšíš hned prvního dne: Pomni. Ó člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš!

A jde kolem tebe Kristus i chutí; nebo ukládá ti církev svatý půst za příkladem Ježíšovým; učí, zapíratí sebe, odřící se z lásky ku Kristu částky jídla, spokojiti se stravou chatrnější a přebytek dáti chudým; v chudých krmiti Krista. Připomíná i při mši (v praefaci) zásluhy postu: že myslí pozdvihuje, hříchův potlačuje, síly a odplaty propůjčuje.

I čidlem hmatu se ti blíží Kristus; ukládá, by odložil stkvostné, nadherné roucho a vzal prosté, neúhledné; by snášel nepohodlí, útrapy a strasti tohoto života rád, jako on za nás trpěl; by pracoval a konal dílo své, tiše a trpělivě, jako on za nás pracoval až do poslední chvíle. — Tak hle, všelijakým způsobem, všemi téměř čidly, blíží se tobě Kristus!

3. Co máš činiti? Co činil slepý? Volal: Ježíši, synu Davidův, potomku z královského rodu Davidova, smiluj se nade mnou! Nestyď se volati, prositi; všickni jsme žebráci před Bohem, i sám císař a král a každý má, začby prosil; a byť za nic vezdejšího, tedy za odpuštění hříchů; neboť v mnohých věcech klesáme všickni; a kdo dí, že hříchu nemá, sám sebe svodí a spravedlnosti není v něm.

A ničím nedej se zdržeti, ničím odstráti, byť i ti, co napřed jdou a tobě příkladem býti měli, ti přimlouvali, by mlčel, ano byť ti i překážky kladli a se ti posmívali, nic nedej se odstráti, věda, koho voláš a tím mocněji pozdvihni hlasu svého a volej: Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nade mnou!

Žebrák byl slepý, Pána neznal, jen o něm slyšel; ty jej znáš od malička, jsi křesťan, jsi v církvi boží; vidíš jej vírou, v duši; okem, tu na kříži, v obraze; ano vidíš jej i skutečně, v Nejsvět. Svátosti Oltární.

A proto použij té příležitosti, nedej si jí ujíti; snad už vícekrát nepůjde Pán tak blízko kolem tebe, snad je to naposled; chop se milosti, kterou ti podává ve sv. čase postním, jdi ku sv. zpovědi, přístup k němu ve sv. přijímání; i řekne: Prohlédni, aby viděl na cestu života a vždy po ní kráčel, nebo víra tvá tě uzdravila. Amen. *B. Hakl.*

O popeleční středě.

Jak srdce své a ne roucho roztrhnouti máme.

(Osnova.)

„O roztrhněte srdce vaše a ne roucha vaše. Joel. 2, 13.

Jest svatý půst, památka 40 denního postu Páně na poušti.

Jak máme konati svatý půst?

1. V tichosti domácí: a) přestaň svár; b) buď trpěliv; c) konej práci svou.

2. Pobožně; a) modli se; b) zpívej nábožné písně (postní, o umučení Páně); c) jdi častěji do chrámu Páně (nejen v neděli i všedního dne); d) konej křížovou cestu; e) poslechni slovo boží (kázání postní).

3. Kajicně; a) zachovávej půst, ale rád, radostně, vesele (nepošmuřuj tváři své...); b) dávej almužnu — shromáždí si poklad v nebi; c) zpytuj svědomí; přemýšlej o předešlém životě svém, chystej se ku sv. zpovědi (správě boží); d) žel hříchů; roztrhni srdce a ne roucho — jako Jakob žalostí; e) vykonej svědomité sv. zpověd a přístup nábožně ke stolu Páně.

To-li vše zachováš a splníš, svatě a spasitelně trávití budeš půst; bude ti ku spasení duše; nebo pak jistě obrátí se Hospodin a odpustí tobě, nebo dobrotivý jest a milosrdný. Amen. *B. Hakl.*

Žalm chudých.

Jak chmurné mračno, příboj mořských vod
náš vzrůstá bédný voj a temný rod;

jsme děti bídy, lidstva povrhel,
nám zoufalost zří z očí, z bledých čel;

náš křik a vzdech až k nebi vstoupá výš:
„zda Hospodine naše bědy zříš?“

pod tíží kletby skláníme svou šij,
a blaha neznáme, cos řek' nám: „žij!“

my nevíme, co štěstí úsměv je
a lásky není pro nás, naděje;

jdem žitím jako brázdou chodí vůl,
co květ mu, zář — on zná jen pána hůl;

od vzlyků teskných zprahlý jest náš ret,
od prahů boháčů nás honí zpět;

a bájí nám jest klidný spánku sen
i do snů provází nás žal a sten;

nám úzkost poduškou a lůžkem zem
a příkrývkou ten hvězdný nebes lem;

a slzou konejšíme dětí hlad —
kdo za to může, že jich rod jest klat;

jich pláč a štkání srdce naše rvou —
zřít musíme jak v náručí nám mrou...

Jest život dlouhý nám a štěstím rov
a proto toužíme v ten tichý krov;

jsme děti zmaru — zmaru jdeme vstříc,
bez bázně hledíme vždy smrti v líc

Ta soucit má — a před ní prchá žel,
v ní Bůh se sklání k nám — náš Spasitel.
Xaver Dvořák.

Blah. P. Edmund Kampian T. J. mučenník.

(Podává *Jos. V. Kratochvíl.*)

V řadě služebníků Božích, jichžto dávno trvajících účtu dle výjimek od papeže Urbana VIII. r. 1634. ustanovených nynější Sv. Otec Lev XIII. roku právě minulého, uznal, nalezá se i muž jeden apoštolský, jenž nejednu získal si zásluhu o církev katolickou ve vlasti naší v době její největších béd a strastí. Jest to P. Edmund Kampian, prvomučeník svého řádu v Anglii.

Snad se zavděčíme přátelům listu tohoto krátkým pokusem životopisu jeho, používající ku práci své pramenů a pomůcek spolehlivých*).

I.

L. P. 1539. dne 25. m. ledna narodil se v Londýně rodičům více bohabojným než urozeným Syn, potomní horlivý sluha Boží P. Edmund Kampian (původně anglicky snad Kempen).

Vystudovav v Oxfordu gymnasium, filosofii a theologii, slynul jak svým mravem tak i velikou výmluvností. Již jako chlapec dvanáctiletý, jediný z veškeré mlá-

deže Londýnské vybrán byl, aby Marii, Královnu tehdaž žezla vlády se ujímající, jakožto vyslanec veřejný pozdravil. Tím zjednal si náklonnost všech a bylo mu opětně r. 1566. uloženo, aby jménem akademie, (t. j. university) pozdravil královnu Alžbětu, při její návštěvě. Obliba královny, slibující mu hodnosti nejvyšší, přízeň Roberta Doudleye, hrab. Leicestrického, jakož i chvalná pověst nadchla srdce nadáného jinocha, slávy dychtivého, tou měrou, že, zapomenuv se, dal se od Richarda Cheneye, biskupa Klostesterského, za jahna obrádem Galvinským povýšiti. Než skutek tento spíše přičísti dlužno jeho mladistvé nerozvážnosti než snad nějaké zlovůli. To zajisté ukázalo se nedlouho po té; neboť trápen jsa trpkými výčitkami a neodbytnou nespokojeností, prehl v srpnu r. 1569. do Dublinu, kde slavně opětně viru katolickou vyznal.

Zde za pobytu svého sepsal dějiny Irska, avšak pronásledován jsa neustále bludaři, vrátil se koncem r. 1570. zase do Anglie.

Toho času, kdy rozbroje a roztržky mezi Anglií a Římem, počaté podlým králem Jindřichem VIII., vždy větších nabývaly rozměrů, zřizovali si katoličtí Angličané, svírání jsouce odpadlými svými krajaný, gymnasia a při nich konvikty mimo vlast svou*), najmně v Římě, aby se tam jinoši katolicky vůbec vychovávali, mnozí z nich za missionáře vzdělávali, a vrátíce se, doma jako apoštolé účinkovali.

Tak povstal r. 1569. podobný ústav v Doňayi ve Flandrech v Belgii, kamž v červnu r. 1571. i náš Edmund Kampian se uchýlil a studovav zde opět theologii katolickou, doktorem bohosloví se stal.

Než toto všechno neutišilo mysl jeho, a žalost z pádu tajná hlodala na srdci jeho. Aby s Bohem úplně se smířil, puťoval chudě a s mnohým pokáním do Říma. Bezpochyby již dříve choval myšlenku vstoupiti do Tovaryšstva Ježíšova, o jehož působení dávno byl slýchával; a tu, když došel cíle cesty své, skutečněno přání jeho; s tím zároveň všeliká tíže ze srdce mu spadla.

Přijat jest do Tovaryšstva Ježíšova

*) *Matěj Tanner*: Sos. Jes. usque ad sanguinis effusionem militans. — *Crugerius*: Sacri Pulveres... — *Wetzer & Welte*: čl. Edmund Kampian.

*) Všichni katoličtí národové přijímali u-bohé své souvrce z Anglie prehlé s náručí otevřenou, jako ve Virburku a ve Vídni, kde Škotským Benediktínům a v Praze, kde Irským Františkánům (Hybernům) popřán útulek.

od generála P. Everarda Merkuriana v květnu r. 1573.

II.

Tou dobou šířily se bludy nejen v Anglii, ale různé sekty náboženské i ve vlasti naší se zakořeňovaly. Dávno již choval Edmund Kampian, vřelou touhu v srdci svém, věnovati své síly na uhájení víry katolické buď ve vlasti své, aneb v Čechách.

Touha ta došla splnění, když s P. Magiem poslán byl z prvu do Prahy, po té pak do Brna, kdež noviciát svůj si odbyl. Bylť zajisté horlivým ctitelem Blahoslavené Panny, již zvláště v obraze Panny Marie Magiore uctíval. Jsa kdysi, ještě jako novic, v horoucí modlitbu k Ní pohroužen, uchvácen byl tajemnou předtuchou, že koruna mučnická jistě ho čeká.

Nedokonal ještě ani úplna noviciátu, když opět do Prahy byl povolán, aby zde na universitě Ferdinandově rhetoriku a filosofii přednášel; úřad tento učitelský zastával s chválou neobyčejnou.

Tou dobou povstala v Praze první družina čili kongregace Mariánská, sbor to jinochů (později vůbec mužů, jichž každý stav svoje zvláštní mivalschůze) nadšených svatým zápallem náboženským. Tato kongregace osvědčila se vždy a všude pevnou ohradou proti nepřátelům sv. víry, a my vidíme členy její, ze stavů městských, urozených ano i královských, státi v řadách udatných bojovníků proti Švédům Kongregace Mariánská jest keřem na jehož ratolestech nezčetné již vypučely květy obětavosti a lásky náboženské, vlastenecké i humanitní. Neblahou dobou josefinskou utrpěly nemálo i tyto družiny, byvše zároveň s Tovaryšstvem Ježíšovým zrušeny; avšak v čase novějším opět k životu se probouzejí*). A hle! Edmund Kampian byl prvním štěpovatelem, prvním duchovním ředitelem této družiny v Čechách**). Kongregace kterou on řídil, byla tak zvaná vznešených (zámožných) konviktistů (nobilium contubernium r. 1767). Stávající při někdejším kostele sv. Bartoloměje tam, kde

*) V Praze při kostele sv. Ignáce stává zase již po mnohá leta taková družina pod ochranou Panny Marie Neposkrvněné a sv. Jana Nep. čítající ke 300 členů.

**) Mezi předními členy starých kongregací českých nalézáme bl. Lohelia, potomního arcibiskupa Pražského, Viléma hraběte Slavatu, Bořitu z Martinic, Lobkovice, Švihovské a mnoho jiných vynikajících osobností historických.

nyní jest presbyterium seminářského chrámu Páně u sv. Salvatora.

Jak velikých získal si zásluh o ducha katolického v Čechách Edmund Kampian jako ředitel družin mariánských! Než on ukázal se býti též velikým ctitelem svatých našich ochránců zemských, hlavně pak milého sv. Václava, o němž výtečnou řeč konal a pak i sepsal; zároveň složil truchlohru o mučeníctví sv. Václava, kteráž pak veřejně před množstvím lidu byla představena.

Při tom při všem tolik práce duchovní pro sebe vyžadoval, že by i více osob jim nestačilo.

V Praze byl též r. 1578. od arcibiskupa Antonína Brusa z Mohelnice na kněze vysvěcen, a první nejsvětější obět novozákonní přinesl Pánu v chrámě sv. Klimenta (nyní universitní kostel) tamtéž.

Edmund Kampian milým byl jak svrchu jmenovanému arcipastýři, tak neméně i samému císaři Rudolfovi II. před nímž zhusta latinsky kázával. —

Zásluhy jeho o Čechy slovy krátkými vyličil sám arcibiskup Antonín: „Jako od Wiklifa Angličana vše zlé do Čech přišlo: tak Bůh nám opět opatřil Angličana, jenž by rány Čechům od Wiklifa zasazené zhojil.“

III.

Než ale blahonosné působení toto blížilo se ke konci. Bylť P. Edmund Kampian r. 1580 do Říma povolán, aby zde požehnání svatého Otce Řehoře XIII. pro misii Anglickou, po níž prahnul a k níž nyní povolán byl, přijal.

Část cesty své do Říma (z Prahy do Innomosti) konal s arcivévodou Ferdinandem, jenž jej přijal do svého povozu a cestou se rozmluvami jeho vzdělával.

Téhož dne, kdy P. Edmunda Kampianovi od papeže výprava misie anglické byla svěřena, pohybovala se Anglie a zvláště Londýn silným zemětřesením, jako na znamení oněch mocných pohybů, kterýmiž prací jeho i jeho druhův v Anglii zakořeněné bludařství v základech zachvěti se mělo.

V Římě nezdržel se ani 8 dní. Dne 18. dubna r. 1580. hnula se četa misionářů, záležející z P. Roberta Parsons-a, jako jich, představeného, P. Edmunda Kampiana a ještě z 11 jiných buď kněží neb bratří laiků, ze Říma.

Cestou navštívili v Miláně velikého biskupa, sv. Karla Boromejského, dále šli přes Ženevu, kde se zastavili u Theodora

Bezy, pak se brali do St. Omeru, kdež se rozdělili a po různu do Anglie se dopravili.

Než ale zvěst o jejich příchodu valně je předběhla.

Jména Parsons a Kampian dávno již byla v Anglii známá a podezřelá*).

Z rozkazu ošemetné královny Alžběty vyvěšeny jsou podoby a obrazy těchto mužů na brány měst přístavních. Bedlivě po nich se pášlo, jakmile by do Anglie dorazili. Proto za dobré uznali srdnatí hlasatelé Slova Božího, jeden po druhém ku břehu Anglickému přistáli. První, jenž o přístup do Anglie se pokusil, byl P. Parsonius v oděvu námořního důstojníka a dobře se mu věc podařila.

Dne 24. června roku posléze jmenovaného (na den Předchůdce Páně sv. Jana, jehož si P. Kampian za patrona této misie zvolil) dorazil do Doweru i P. Edmund, vzav na sebe jméno i podobu kupcovu, zároveň s Emmersonem, bratrem laikem Tov. Jež. — jakožto se služebníkem. Než ale prvním okamžikem byl by se na dobro Skorem prozradil. Vstoupiv na půdu anglickou, padl na kolena, položil ruce křížem na prsa a ve vroucí modlitbě Bohu děkoval, Jemu se v oběť odevzdávaje. Po té byl ihned jat.

Píšeť P. Kampian o této události asi následovně svému příteli: Velitel vojska zajal nás, jako by se při prvním pohledu domýšlel, že jsme těmi, jimiž jsme skutečně byli; že jsme si pouze cizá jména přiložili, a jsouce po nějaký čas mimo vlast, nyní se vracíme, abychom náboženství katolické šířili. Poručil tedy, aby nás vojenská stráž do Londýna doprovodila; již stály koně před branou paláce připraveny, již měli jsme na ně sedati — když ani nevím jak, pojednou změnil velitel svůj náhled, propustiv nás. Miním, že se tak stalo přímluvou sv. Jana Křtitele, jehož jsem zatím prosil, aby mi aspoň jeden rok vyžádal, kterýž bych ve službě svaté víry na svobodě ztrávil.“

Prání toto zbožné skutečně bylo od Boha vyslyšáno; neboť od toho dne až do opětného zajetí Kampianova uplynul právě jeden rok a 21. dní.

Rychle tedy zmizel očím velitelovým a chvátal do Londýna, kde horlivě, ač po-

tají, kázal a sice při valném sběhu lidí, kteří spíše dychtivě než opatrně k němu se valili. Pokračování.

O svátku trnové koruny Páně.

Třpí zákonných se ve znacích
koruna vzácná Kristova,
obět vězící ve hloži
a keř hořící svědky jsou.

Objímal archu kol věnec
a stůl posvátný též kruhem,
oltář i vonný kouřidlem
věnec zdobil jda kolkolem.

Jenž Krista cítíš veškerý
bol, slávověnci, zdráv ty buď,
dražší zlata, drahých kamů
leskem přemáháš hvězd kruhy.

Moc, síla, sláva, chvála, čest,
buď v Otci Božství i v Synu,
Duchu svatému, Utěše,
věkův věky přes veškery. —
Amen. B. Hakl.

Mladistvá vyznavačka.

Črta missionářská.

Před několika nedělemi udal se na misii naší případ, jenž dokazuje zcela zřejmě, co že zmůže milost Boží ve srdci lidském. Unomnyango jest dcera kafferské čarodějky. Otec její jest již mrtev a proto je nejstarší její bratr pánem chaty, a dle zákona kafferského též poručníkem a majitelem dívčiným. Když však následkem vyučování našeho počalo řemeslo matky její stále víc a více klesati, povrhla jim tato konečně, a s ní i Unomnyango, jež byla již započala se přiučovati lstem a umění matky své, vzdala se pokusů těchto. Bylať asi před 1 $\frac{1}{3}$ roku vstoupila do naší školy, než jsouc jediným dorostlejším děvčetem v domě, byla na prosbu nemocné matky své od ctihodného otce našeho opět propuštěna. Nyní čítá asi 17 nebo 18 jar. Když podjal jsem se asi před 6 měsíci na vyzvání ctihodného otce našeho vyučování v oné části farmy naší, kdež rodina tato a s ní i ona dlí, tu přišla tato ihned zase k vyučování a navštěvovala toto skorem

*) Bývalí spolužáci, potom i žáci P. Kampiana jemu ke cti nazývali se neustále i po jeho z Anglie odchodu „Kampianisté.“

každodenně. A jelikožjevila povahu rozhodnou, ba téměř mužskou, skládal jsem do ní veliké naděje ihned, neboť pro tyto vlohy své byla by věru mocným příkladem ostatním dívkám, jejichž lásky u veliké požívá míře. Nadáť jsem se mnoho do jejího působení. Bývat arci časem rozmarnou, avšak tu přijímá pak pokárání a napomenutí z úst mých vždycky vážně a řídí se pak dle toho; a potom, kdo pak nebývá v letech těchto rozmarným? Jelikož však Kaffrové šatem se neodivají, ba proti šatu zaujati jsou, tu musí věru stálou naší péči býti, abychom k tomu je přiměli, by šatu neodkládali, neboť dosah je toho veliký. — Je tomu více nežli měsíc, když přišla Unomnyango ku bratru našemu, jehož jméno Fidelis, do krámu a hodivši mu dle obyčeje svého prudkým pohybem perly své na okno, pravila: „Vezmi si toto vše.“ Jelikož bratr Fidelis věci takové od Kaffrů kupuje, tázal se jí, co že by za to chtěla: „Dej mi pár liber mouky“, odtušila tato. — Že se takovýmto způsobem perel zbavila, dověděl jsem se teprve později. Ona samotna se mi však o tom nezminila ani slovem. Téhož dne však přišla po vyučování ke mně a sdělila se se mnou o rozhodný úmysl svůj, že nikdy již šatu odložití nechce, a prosila mne zároveň, abych k nim druhého dne zajel, jelikož prý matka a bratr její nechtějí ztrpěti, aby doma oděv nosila. Slíbil jsem jí ovšem, že se u nich zastavím, podotknuv zároveň, aby jen klidně oděv podržela.

Druhého dne jel jsem skutečně k jejich chatě, a vyvolal jsem si matku a též bratra jejího, abych je pohnul ku svolení, by děvčeti svému nezabránovali, šatem se doma odívati. Než narazil jsem na veliký odpor. Dívčin bratr odtušil mi, on že nepřivolí k tomu nikdy, ano, že šat s ní strhá a jej spálí.

Upozornil jsem ho tudíž na to, že šat ten není jeho majetkem, že tudíž nemá práva, dle vůle své s ním nakládati, kdyby však předce tak učinil, že děvčeti koupím šat jiný, jeho pak potrestati dám. Připomněl jsem dále matce i jemu příkazání Boží jakož i to, že člověk nahý nemůže žíti čistotně a spořádaně, a proto též spasení nadíti se nemůže. Než všecko bylo marné. Jaký prý to ode mne požadavek, — odpověděl bratr dívčiny —; že prý oděna, více jistě pracovati nebude, a potom, že by ji takto nikdo nechtěl ani koupiti,

kdyby oděna byla; ano, konečně mi i to vmetl v tvář, že dívku chce svést. Vida konečně, že každé, dobře míněné slovo mé jest hráchem na stěnu vrženým, zavolal jsem dívku samu a pověděl jí, že matka i bratr její k žádosti její svoliti nechtějí. Po té rozkázal jsem jí u přítomnosti ostatních, aby doma zůstala a jako dříve i příště všechny práce jí uložené bez reptání a beze všeho zdráhání konala, aby byla poslušna ve všem, co slušno a spravedливо, a tiše aby snášela, kdyby ji snad někdo tloukl, ji lál nebo jinak ji zarmucoval. Pak jsem se obrátil k jejímu bratru a pravil jsem mu, že jest příkazáním křesťanským: „Více sluší poslouchati Boha než lidí.“ Poněvadž on tedy dovoliti nechce, aby Unomnyango oděv nosila, že bude tato dle příkazání tohoto stále i proti jeho vůli šat nositi a nikdy obnažena choditi, ano, že mu i poslušnosti odepře, kdykoli by jí něco hříšného ukládal. Na mou otázku, zdaž mně rozuměl, pohlédl na mne vzdorovitě a odpověděl krátce: „Ano.“ Taktéž dívky tázal jsem se, chce-li jednati tak, jak jsem byl pravil; tato přisvědčila. A poučiv ji ještě kratičce, že nyní nastala jí doba, kdy bude jí pro Boha trpěti a strádati, pročej aby jen statně vytrvala a se konejšila, milost Boží že bude jí podporou, odejel jsem.

V následujících dnech nemluvil jsem zúmyslně o záležitosti té, chtěje zvědět, jak se dívka zachová; co pak jsem činil, bylo jedině to, že jsem dával bedlivý pozor. Též Unomnyanga mlčela, ale byla neobyčejně klidnou a vážnou, ba skoro uzavřenou. Jednou zastihl jsem ji v pláči. Předstírala arci, že příčinou toho je bolest prsní, než já domyslí se velice snadno pravé příčiny a proto jsem dále se netázal. Nemohl jsem ji zápasu tohoto sprostiti. Než ku konci druhého téhodne přišla ke mně, stěžujíc si, že neměla poslední dobou doma klidné chvíle a tolik bylo jí zakoušeti, že dále toho nésti, možno ji není, že proto chce odejiti ku svým příbuzným. Avšak tito bydlili mimo obor naší oblasti, tak že bychom nemohli my více ku vzdělání jejímu přispívati; proto jsem jí pravil, že je to pouze pokušením. Odejde-li tudíž ku svým příbuzným, že nebude více moci k vyučování přicházeti, zapomene tak všechna dobrá napomenutí a odloží v krátké době šat, vše zase činiti bude, co konávala dříve. A proto že nemusí odcházeti z domova, k tomu že má i doma příležitosti

s dostatek. Dívka uznala pravdu mých slov a proto se vzdala úmyslu svého. Prosila mne pouze o dovolení, aby je směla navštívit, což jsem jí ovšem dovolil.

To událo se v sobotu. Slíbila, v neděli že již se zase vrátí, a byla vskutku v pondělí při vyučování. Avšak v úterý stěžovala si mně již opět, že ji bratr bez milosrdenství z domova vyžene, šat-li ihned neodloží, prosíc mne, abych ve středu ještě jednou s ním promluvil.

Jel jsem tam také skutečně, než zastihl jsem doma pouze matku, s níž mnoho jednati jsem nemohl, leda že jsem se ji otázel, zdaž to pravda, že děvče ihned z domu vypuditi chce, bude-li se i dále odívati. Pristědčila. Právil jsem, že přijedu tam druhého dne, až bude bratr doma. Dne toho bylo vyučování neobyčejně četně navštíveno. To ovšem mohlo by se zváti náhodou, jakož i to, že vyučování skorem o hodinu později počalo, kdyby vše ostatní nebylo dokázalo, že to jest řízení Boží, neboť dne toho měla se státi Unomnyango přede tváří celého shromáždění vyznavačkou.

Jako obyčejně dalo se vyučování na volné prostore; posluchači seděli v trávě, já naproti nim. Již uplynulo asi půl hodiny, když přišel do shromáždění Unomnyangin bratr, a opřen o svoji dlouhou hůl postavil se trochu stranou naproti mně, hledě na mne drze a vzdorně. Dělal jsem, jako bych ho ani neviděl, a pokračoval jsem pokud možno klidně ve vyučování. Přiznám se, že jsem se uvnitř poněkud zachvěl, vida smělost muže toho, ale s pomocí Boží jsem se opanoval a nedal na sobě ničeho znáti. Když Kaffer viděl, že ho nedbám, nahlédl, že je to hloupě od něho, aby stál, proto posadil se po chvíli vedle mužův. Když však zdálo se mu vyučování velice nudným, vyňal si dýmku a jal se pro ukrácení chvíle kouřiti. To ovšem nemohl jsem mu trpěti, pročej jsem mu přikázal klidným tonem, aby dýmku odložil, jelikož místo to pro kouření se nehodí. Když však slov mých nedbal a ze vzdoru kouřil dále, vyzval jsem ho, aby místo to opustil; než i tu dělal, jakoby neslyšel. Vyzval jsem všechny přítomné za svědky jeho nestoudného a drzého jednání a dodal jsem, aby dobrý pozor dali na jednání mé. Po té obrátiv se ku bratru Unomnyanginu, děl jsem mu, že mu přikazuji ještě jednou, buď aby na tomto místě kouření nechal, nebo odtud

se vzdálil, jinak že dostane se mu ode mne pro pamětnou něčeho, nač tak brzy nezapomene. Měl jsem totiž pro případ ten v úmyslu, že ho dám přítomnými Kaffry moci odstraniti. Tito byli by to jistě rádi učinili, jelikož jsem jim zřejmě četl ve zracích, jak proto byli rozhořčeni.

Bratr dívčin, poznal zajisté z hlasu mého, že to myslím zcela opravdově a že bych hrozbu svou splnil, proto kleje ohavně hodil dýmku na zemi.

Po ostatní dobu vyučování choval se zcela klidně. Když byli konečně u konce, právil jsem, teď že jsem ochoten k hovoru s ním. Na otázku jeho, co jsem mu tohoto jitra chtěl, odpověděl jsem mu, že mně bylo donešeno, jakoby chtěl sestru svou z domova vyhnati, kdyby šat déle nosila, a proto že jsem jel na její žádost ještě jednou k němu, abych s ním o tom promluvil.

I vyložil jsem mu ještě jednou, proč Unomnyango šat nosí, jak není povinna ve příčině této ho poslouchati, nýbrž dbáti příkazu Páně, a připomněl jsem mu vše, co jsem byl dříve v jeho a matčině přítomnosti řekl a přikázal o tom, jak doma chovati se má. I na to jsem ho upozornil, že bude mu skládati účty před Bohem z toho, že se hrubým jednáním svým v poslední době na sestře své prohřešil, a ten že ho za to potrestá. Ale vše to jakoby hluchému hovořeno bylo. Zůstal zarputilem a stál na tom, že ji ihned vyžene, neodloží-li šatu, ano že nemusí vůbec ani domů se vraceti, nýbrž jíti, kam se jí líbí. Všicci přítomní naslouchali hovoru našemu, což mně milo bylo, neboť takto nemohl nikdo věc překroutiti, a kromě toho musilo vše to na každého mocně působiti. Vida tedy, že ničeho nesvedu, vyzval jsem všechny přítomné za svědky a vyzval jsem po té zarputilého Kaffra, aby prohlásil zde před celým shromážděním, že sestru svou z domu vypudí, neodloží-li šatu. Tento učinil tak. Pak zavolał jsem Unomnyango a tázal se jí, slyšela-li hovor náš a zvláště onu vyhrůžku bratrovu. Tato odpověděla, že slyšela vše. Na otázku mou, co chce teď počíti, odušila zcela rozhodně, že šatu neodloží. Vyzval jsem ji, aby oznámila toto rozhodnutí. I upozornil jsem ji teď na to, že vše ztratí, co až posud měla, že bude bez domova, povržena a opuštěna od příbuzných svých, setrvá-li na rozhodnutí svém a otázel jsem se jí po třetí, co nyní učiniti. A ona po třetí prohlásila přede

všemi přítomnými, že šatu nikdy neodloží. Po té otázal jsem se jejího bratra, slyšel-li rozhodnutí divčino. „Ano,“ odvětil tento vzdorně, „ať si jde teď kam chce, domů však ať se přijít neodváží.“ „Dobře,“ pravil jsem, „pak ji opatřím domov já.“ „Tož si ji vezmi a jdi,“ zněla jeho odpověď; načež odešel.

Mezi tím byla Unomnyango tak klidná a odhodlána, jako kdyby se jednalo o něco. na čem jí pranic nezáleží. Milost Boží silí! Milost lodávala vyznavačům zmužlosti, že neohroženě stáli před vládci zemskými, a mučedníkům klidu, s jakým smrti hleděli v tvář. Byl jsem udiven nad divkou tou, byv počínáním jejím všecek rozrušen.

Jelikož zdálo se mi nejvhodnějším, abych Unomnyango v dívčím ústavě umístil, tázal jsem se jí, má-li chuti k tomu, k čemuž ona s radostí přisvědčila. Ještě téhož večera byla tam přijata; nalezši v sestře Filipíně dobrou matku a v dívkách hodné sestry. Dověřujeme se, že stane se po přijetí sv. Křtu vzorem hodné děvy, a naděje naše věru oprávněna.

V Marianhillu, v jižní Africe
20. září 1886.

Š t ě s t í.

Bublina překrásně
v září slunka svítí; —
tak i časem v štěstí plyne
tvé pozemské žití.

Zavane jen větřík,
bubliny již není; —
tak i tobě doba štěstí
zmizí v okamžení. J. Ježek.

Za svatou víru.

Črta od Bohumila Brodského.
(Pokračování.)

Vzpomněl si na roznáckého vladyku Víka. Ten byl jako stvořený pro jeho zámeř. Mladý je, je dosti sličný a pak co hlavního potřebuje bohatou ženu. Má ovšem krásný dvorec, ale na neštěstí hodně dluhů též. Zaplatí mu je, přidá nějakou kopu grošů — však mu beztoho doma nečinně

leží v truhlicích — a ten bude velebit okamžik, kdy se sešel s panem Jiřím.

Promyšleno, vykonáno. Druhého dne odpoledne dorazil pan Jiří k Roznáku. Zamířil rovně ke dvorci, ač doma by byl koňmo za hodinu.

Ve dvorích vítal jej mladý zeman s udivenými zraky, protože by mu ani ve snu nenapadlo, že baštinovský zeman. bohatý, nevrlý, podivín k němu by zavítal. Podržel rychle sám třmeny pomáhaje seskočiti panu Jiřímu.

„Buď vítán srdečně, pane Jiří. Vzácná to pro mne návštěva.“

„Nepřilíš asi, pane Jene! Ale musíš odpustit. Jedu až z Prahy a jsem unaven, že toužím po odpočinku já i koně. Prosím tedy za laskavé pohostinství pod střechou tvou.“

„Jak můžeš ještě pochybovat, že bych nepokládal sobě, za čest hostiti tě pod krovem svým. Pojď, prosím, dál do komnaty, poručím přinést občerstvení.“

Bavíce se vespolek, při čemž divili se v duchu jeden druhému, kde tolik zdvořilosti v každém z nich se bere, usedli za stůl, jenž brzy pokryt byl chutnými pokrmy a starou šumící medovinou.

Pan Jiří přemýšleje, jak by dostal se k věci, v níž doufal konečného rozuzlení domácích svárů a starostí nabyti, často se zamyslel, že ani neslyšel slov svého hostitele a rozpačitě odpovídal na otázky jeho.

Teprve když pokrmy odneseny a jen konvice zůstaly na stole, napiv se obrátil se k hostiteli.

„Járku, pane Jene, krásné to zde máš až k závidění. Ale věř mi, nechtěl bych zde být na místě tvém“

„To věřím“ zasmál se kysele roznácký vladýka, „ty a já není ani k porovnání.“

„Ale vždyť já nemyslím to, co asi tobě tane na mysli — peníze — ačkoliv to není ani u tebe tak zlé jak děláš, ani u mne tak dobré, jak lidé povídají. Myslím si tak u sebe, že ty mladý, mužný, hezký muž dosud jsi svoboden. Věř mi, pane Jene, není po tom nic tak samotnému býti celý den. Radím ti upřímně a poslechni bez dlouhého váhání: Ožeň se!“

Hostitel pohlédl na mluvčího udiveným zrakem.

„Oženit se, povídáš, pane Jiří? Což o to! Já bych ženil se hned, ale schází mi nevěsta. Však to znáš sám, kolik asi svobodných zemauských deér ve vůkolí, a kolik by jich za mne šlo.“

„O to jest malá starost,“ máchl rukou baštinovský; „musíš hledat, klepat a jistě by's se doklepal.“

„Myslíš? leda snad toho, že bych se nesměl v celém kraji objevit.“

„Jsi ty přece bláhovec! Což pak jsi to zkoušel a myslíš si, že by některý zeman sebou povrhl?“

„Nevím, nevím, pane Jiří, co bys říkal třebaš ty tomu, kdybych u tebe zaklepal nejprve.“

Mladý zeman přikoval takřka oči své na rty hostě svého.

„Co bych říkal“ a hlas páně Jiřího zněl zcela lhostejně, „přivítal bych tě mile rád a jistě bys dál nemusil jít hledat.“

„Myslíš to doopravdy?“ Hostitel až ze stolice vyskočil a naklonil se blíže k hosti.

„Což někdy jsem někoho obelhal?“ pravil vážně tento.

„Pak mám tedy tvoje slovo, pane Jiří, není-li pravda?“

„Ženeš to příliš rychle, jak bys se té svatby ani dočkat nemohl. Ale abys neřekl, že něco jiného mluvím a něco jiného konám, tu také má ruka. Od dnešní chvíle baštinovský dvorec považuj za druhý domov svůj.“

Dlouho do půlnoci seděli oba zemanové rozjaření vinem těšíce se, že tak snadno vyplnili svá nejvroucnější přání.

Nevzpomněli dojista, že tou dobou ve své světničce klečí Liduška před Ukřižovaným s očima zataženými mlhou plnou bolu, s modlitbou na rtech a jakým neblahým tušením hlásícím se vnitru její. Snad jí Bůh nepokojem tím oznamoval, že jí tou dobou vlastní otec zaprodává jako jednu matku její zaprodána byla k životu trpělivu než skonání. —

Když ráno vsedal pan Jiří na koně, kázal osedlat si také roznáček zeman svého, aby doprovodil nastávajícího tchána kus sestý. Jeli mírným klusem hovoříce a domlouvajíc se o všem potřebném.

Před městem se mladý zeman zarazil.

„Odpusť, pane Jiří, musím domů. Rád bych jel s tebou až do Baštinova, ale nechci hned objevit se s návrhem. Připrav, prosím, zatím Lidušku na příjezd můj a na slib tvůj daný mně.“

Políbili se, pořáslí pravicemi a bodli koně své každý svým směrem.

Do Baštinova od Brodu čítali lidé tři čtvrtě hodiny pěšinami, po cestě o něco více; ale když je dobrý kůň za půl hodiny

přerazí vše. A pana Jiřího kůň vzbuzoval pozornost všude. Ani se toho nenadál a vyjel z lesa na hráz rybníka, u něhož nedaleko táhla se stavení dvorce.

Byl to milý kout. Na východ táhlo se od dvorce povlovné návrší, až končilo se vysokým kopcem nazvaným „Vysoká Jedle.“ Na jih padala půda valem dolů, nížle se k údolí Sázkavy, plná jsouc úvalů a strání posetých sterými květy. Na sever táhla se zahrada a od ní na západ malý rybník, za nímž opět les šuměl vážnou mluvou svou.

Bylť baštinovský dvorec jak místo z pohádky, plno přívětivosti a útulnosti, jsa oddělen od všeho světa lesy, za nimiž táhly se pozemky pana Jiřího.

Usmíval se také sebevědomě zeman, když přišel někdo neznámý ani dost vynadit se nemohl té kráse dvorce jeho i okolí.

I dnes ocitnuv se pan Jiří z lesa na hrázi, jakby maně přelétl celou prostoru a usmál se. Však když člověk zvyklý na les, na samotu, učiní naň ruch ve světě ženoucí se ku předu se šumotem a hlukem nepříjemný dojem a člověk touží po domově jako dítě. Jeda kolem zahrady zahlédl dole mezi zelení mihat so bělavý šat dcery své.

Rychle se rozhodl. Nač to déle tajit, myslil si, když to musí jednou uslyšet. Vjel do dvorce a hodil udivenému sluhovi úzdu, nečekaje ani až provázející jej zbrojnoš s koně seskočí.

Ve dveřích potkal stařenu jakous, která počala jej neméně udiveně vítati. Kde pak by komu napadlo, že se pán tak brzy vrátí. Než nemohla ani domluvit. Úsečně přetrhl pan Jiří její slova.

„Dost, Běto, dost toho marného mlvení. Dobře že's mi zrovna do rukou přišla. Seber klíče, otevři truhly, vyndej všechno plátno a všechny zásoby a prohlédni to. Pováš mi pak jak vše vypadá. Budem strojit svatbu.“

Ještě ani nedořekla: „svatbu?“ opakujíc slovo to, poněvadž se jí zdálo, že se přeslechla, když již zeman zmizel. Jak pak může být svatba, když není nevěsty. Vždyť přece Liduška by jí to řekla hned dříve než otcí. Či snad pan Jiří na cos podobného pomýšlí? Není také možno, protože on od smrti své ženy nerad vidí vlastní dceru na tož cizí ženu. Však ví dosud stará Běta dobře, jak se k paní Věruši choval.

Vrtíc hlavou, povídajíc cosi sama pro sebe šla do své komory. Vzala se štěny

svazek klíčů a kráčela pomalu nahoru do komor. Zavolala k ruce své ještě jednu služku a pomocí té počala otvírati truhlice. (Pokračování.)

Pravý rozdíl mezi člověkem a zvířetem.

Že člověk podle těla zvířeti více méně se blíží, dle toho jakou ono podobu má a tudíž na př. opici bližším jest než motýli, o tom zajisté nikdo nepochybuje; avšak jak jsme již poznali, jedná se tu o něco docela jiného, totiž o skutečnost anthropomorphismu života zvířecího.

Nezvrtná pravda jest, že bytost určující účely, může býti jen soudná, myslící bytost a takovou jest jedině člověk; neboť zvíře nemůže si tvořiti pojmy, ustanovovati účely, a prostředky k dosažení těchto účelů voliti. Jestliže však přece podniká výkon, aby něčeho dosáhlo, jestli přece účelně jedná, musil někdo jiný za ně mysliti. Ale co to pravím, tvrdě, že zvíře nemyslí! pak též nemá a nemůže mítí duši, jako člověk; ale pak jsem v odporu s velkou částí nynějších přírodopysců, z nichž přece každý i ten nejposlednější „dokonale“ přesvědčen jest, že na př. vůl jest s ním nejen podle těla, ale i duševně spříbuzněn. Pohříchu musím vyznati, že jest tomu tak, ale Bohu díky, mohu též opěťovati, že zvíře nemyslí, a že tudíž nemá duši jako člověk, že není s ním duševně spříbuzněno. A tak jsem se octnul u předmětu, který jak čtenář si pomyslí, vyjímá se v thematu o určení ptáka, jak asi Pilát v Credu. Příčina toho jest ovšem, poněvadž nynější přírodní věda, kníž zřetel mítí mi třeba, tendenčně postavila se na stanovisko protináboženské a proto nemá nic pilnějšího a moudřejšího jak zvíře prohlásiti za prvorozence člověka; zdaliž ještě osobního Boha uznává, o tom věru nelze nabyti pravého úsudku, neboť s ním nakládá jako žid se starým zbožím; kde a pokud toho dočasný zisk a prospěch požaduje, tam jej též staví, jinak ale o něm buď pochybuje aneb od něho úplně abstrahuje. Napadá mi tu výrok, jež nám jistý výtečný spisovatel český o přírodopyscích naší doby ve svých spisech zanechal. Pravit mezi jiným: „Mnohé přírodopysce naší doby můžeme všim právem nazvati podloučníky, již pode jménem muškátu prodávají blín a pod slovem vědy ubijí Boha“; a pokračuje dále, dí: „Zásluhou doby naší nemalou jest pěstování

věd přírodních, a výsledek je takový, že se člověku povážlivému teprv oči otevřely, aby uzřev všechny ty nesčíslné divy věčné moudrosti a všemohoucnosti, Boha přírody stvořitele, řiditele a zachovatele, důstojně mohl chváliti a velebiti. Než známo jest, že kdo na žloutenku stůně, všechno všady za žluta vidí; a podobně nejeden z těch přírodopysců, že žloutenici nevěry oslnul, nevidí jasně. Přírodu vidí, ale Boha v ní neznamená; zákonům přírodním se diví, ale zákonodárce popírá; dílnu věčné moudrosti a všemohoucnosti, přírodu chválami vynáší, ale po mistru Bohu neuctivě plivá tvrdě s drzostí, že všechno, jak na světě jest bylo od věčnosti a samo sebou se vyvinulo. A tento svůj nerozum mnohdy za drahý peníz ve svých knihách prodávají a k pohoršení jiných na odív staví.“

„Ale prosím vás, p. professore, jak tomu mám rozuměti a jak to mám srovnati, když ve své nově vydané knize upíráte jsoucnost Boží a náboženství nazýváte jen výplodem lidské obrazotvornosti, kdežto v rodině tak velice na to dbáte, aby dítky, vaše co nejdůkladněji v náboženství byly vyučeny a proto je též do škol klášterních posíláte?“ pravil někdo v důvěrném hovoru k slovatnému, důležité místo na universitě zaujímajícímu muži. „Příteli, tomu se nedivte,“ odvětil p. professor; „to u nás náleží k dobrému tonu zevně drobet té nevěry, privátně však každý může si mysliti co chce a jednati jak chce, může do kostela choditi ba i o zpovědnici zavaditi, ale ve veřejnosti musí svému i nejvnitřnímu přesvědčení odpirati, má-li býti pokládán za pokročilého, vzdělaného a — nároky činiti na lepší postavení.“ Mám za to, že k tomu netřeba žádné poznámky — a proto nyní k věci.

Jak jsem již pravil, klade nynější věda přírodní člověka do říše živočišstva, s čím ovšem ani ten nejobmezenější spokojiti se nemůže, byť mu i sebe vyvinutější schopnosti přála. Proto nejlépe učiníme, abychom ani člověku ani ubohému zvířeti neukřivdili, dáme-li každému, co jeho jest, ponecháme-li každému jeho důstojnost, jeho Bohem mu danou bytost. A tak jsme se octli při otázce, co jest člověk? a co jest zvíře? Člověk jest bytost pozůstávající ze dvou částí, těla a duše. Onť*) první myšlénkou stvořitele i zakon-

*) Viz: Josef Mejtský: Různé myšlenky o Bohu a duši.

čením Jeho tvůrčích plánů. Ve člověku vrcholí veškerá tvůrčí činnost Boha, proto jej nadal vlastnostmi, jakých u žádného jiného tvora nenalezáme; vlastnostmi, které jsou pojítkem mezi člověkem a jeho stvořitelem!

Člověk jest bytost citící, pojímající myslící. Co však jest v člověku to, co cítí, pojímá, myslí? Jest to snad nějaký látečný orgán nebo tělo jako celek? Zajisté že nikoliv; vždyť víme, že tělo co takové ani nemyslí ani nepojímá, nepozoruje ani necítí. Schopnosti tyto až na cit jsou výlučné výkony člověka; proto tělo o sobě není člověkem, neboť charakteristickým znakem člověka jest, že myslí; toho nemohl ani známý Descartes upříti, jak vlastním svým výrokem vyznává: *Cogito, ergo sum*, myslím a proto jsem. Tělo člověka o sobě tedy nemůže mysliti, pojímati ba ani cítiti a viděti, poněvadž vše to jest výkonem nesmrtelné částky člověka čili duše.

Jedině duše pojímá, myslí, cítí, vidí, tělo jest pouze nástroj duše. Proto tělo jest to, jež na př. bolest působí, duše však ji pociťuje. Aby se tak dít mohlo, opatřila též Prozřetelnost tělo lidské takovým ústrojem, že způsobilé jest dojmy a účinky světa zevního duši co ústřednímu bodu člověka přiváděti.

Člověk žijící ve světě již před ním a pro něho stvořeném jest jeho částkou. Ovšem také ostatní tvorové jsou částkou světa, avšak co člověka nad ostatní tvory povznáší a čím podstatně se od jejich tak zvané duševní činnosti liší, jest, že má názor tohoto světa, t. j. že jej se všemi jeho zákony co celek subjektivně pojímá, čině jej takto obsahem sebe sama. Ale táží se opět, co je to v člověku, jež jest si světa vědomo? Jest to nějaké látečné neb nelátečné „já“? Toť právě onen úhel kámen, na němž všickni nevěřeční přírodopyskci naší doby tak velké pohoršení berou, snažíce se všemožně dokázati, že mohutnost poznávací, kterou duši připisujeme, jest výkonem mrtvé látky, aby takto ideu o duši člověka zvrátili.

Toto popírání jsonosti nesmrtelné duše lidské, jest východištěm učení materialistův, jest to však již staré, přežilé, obnošené a až příliš otřepané haraburdi, jež ze starověké doktriny naše století ovšem čínským na okamžení omamujícím pozlátkem polepené opět na světlo vyneslo, ale na štěstí pozbylo všeliké přita-

hující síly, neboť nejen nikoho nezajímá, ale každému přímo se hnusí. J. H.

Obřady mše sv. řádu východního.

(Pokračování.)

Na to chápe se třetího chleba obětního, říkáje: „Ke cti ctihodného a slovutného proroka, předchůdce a křtitele Páně, sv. Jana; svatých, slavných a blahoslavených apoštolův; našich sv. otcův, biskupů: Basilia Velikého, Řehoře bohoslovce, Jana Zlatoústého, Athanasia, Cyrilla, Mikuláše z Myry a všech sv. biskupův; sv. apoštola, prvomučenníka a arcijáhna Štěpána; velikého světce a mučenníka Jiřího, Demetria a Theodora a všech sv. mučenníkův; našich svatých a zvěčnělých otcův: Antonína a Euthymia a posvátného Saby. Onufria, Arsenia, Athanasia na hoře Athos a všech svatých; svatých lékařů Kosmy a Damiana kteří nevyhledávali odměny za práci; Cyra a Jana almužníka i Hermolaa, Samsona a Diomeda, Thallalea a Trifona i ostatních, svatých prarodičů Páně Joachyma a Anny; svatého N. (tuto jmenuje se světec, jehož památka připadá) a všech svatých, ku jejichžto přimluvě račiž nás, o Bože chrániti;“ Kněz pozdvihne obětní dar a klade jej na levou stranu do spod, t. j. pod obětní chléb Panny Marie.

Brzy na to obětuje jiný chléb: „Za našeho areibiskupa N., za ctihodné kněžstvo, za jáhenstvo v Kristu a veškerou důstojnost duchovní, na paměť a za odpustění hříchů zakladatelů tohoto posvátného chrámu, jichž vždy dlužno vzpomínati.“ Tuto rozpomíná se na živé i mrtvé, jak mu libo: „A všech, kteří zesnuli, majíce naději vzkříšení z mrtvých a věčného života ve spolku s Tebou, našich pravověřících otcův i bratří. Propůjč jim, o Pane, milostivé rozehřešení!“ Pozdvihuje obětní dar a klade jej opět do spod na levou stranu.*)

5. *Okurčování.* Jáhen vezme do rukou kaditelnici a kadidlo a žádá kněze: „Požehnej, pane, kadidlo! Prosme Pána!“

*) Mimo „posvátný chléb“ připravují se nejméně tři dary obětní, to jest ku poctivosti Rodičky boží, svatých a za živé i mrtvé údy církevní. Dva dary poslední řečené lámou se na tolik dílův, kolik jest tříd svatých nebo kolik druhů údů církevních.

Kněz dí, modle se: „Obětujeme Tobě toto kadidlo, Kriste Bože, ke sladké duchovní vůni; přijmi je, ó Pane, ke svému svatému a nebeskému a duchovnímu oltáři a za ně uděl nám své přehojné milosrdenství a propůjč je nám, služebníkům, kteří vzýváme jméno Tvé, jakož i jméno Otce, Syna a Ducha sv. nyní, vždycky a po všechny věky věkův. Amen.“ Jáhen: „Prosme Pána!“ Kněz okuřuje hvězdici, položí ji na chléb a praví: „A když dostavila se hvězda, stanula tiše nad místem, kde pacholátko spočívalo, nyní, vždycky, až na věky věkův. Amen.“ Jáhen: „Prosme Pána!“ Kněz okouřiv první velum, klade je na posvátný chléb, říká: „Hospodin králuje a oděl se ve krásu; oblekl Pán sílu a opásal se; neboť On založil okršlek zemský, který se nepohne. Domu Tvému přináleží svatost, ó Pane, po všechny dny, nyní, vždycky i na věky věkův. Amen.“ Jáhen: „Prosme Pána! Přikryj, pane!“ Kněz okouří druhé velum, zakryje jím kalich, říká: „Nebe zakrývá moc Tvou. ó Kriste, a chvály Tvé plna jest země, vždycky, nyní i po věky věkův. Amen.“ Jáhen: „Prosme Pána! Přikryj, pane!“ Kněz okouří velum, které slove *ánge* a zakryje obé (chleby i kalich), říká: „Ochraňuj nás stínem křídel Tvých, Ty Bože náš, nyní, vždycky i po všechny věky věkův. Amen.“ Oba složí ruce a vykonavše tichou pobožnost, říkají: „Pochválen buď Hospodin, Bůh náš, kterému se tak zalíbilo, nyní, vždycky i po věky věkův. Amen.“

K obětování vzácných*) darů vyzývá jáhen: „Prosme Pána!“ Kněz modlí se modlitbu obětní: „Bože, Bože náš, který Jsi seslal nebeský chléb za pokrm světu, našeho Pána a Boha Ježíše Krista, Vykupitele a Spasitele a dobrodince našeho, aby nám žehnal a nás posvěcoval, požehnej tu oběť a přijmi ji na svůj oltář nebeský! Rozpomeň se vedle dolroty své a milosrdenství svého na ty, kteří ji přinášejí, na ty, za které se přináší a ochraňuj nás bez úhony při slavení božských tajemství svých!“ Hlasem zvýšeným: „Neboť posvěceno a zvelebeno jest vzácné a přemocné jméno Otce, Syna i Ducha svatého nyní, vždycky i na věky věkův. Amen.“ Dokončiv modlitbu, okuřuje oběť a uzavírá ji, říká: „Sláva buď Tobě, Hospodine, Kriste, Ty naděje naše!“ Jáhen:

„Sláva Bohu Otci, Synu i Duchu sv., jakož byla na počátku, nyní i po všechny věky. Amen.“ Kněz: „Kriste, náš pravý Bože, na přímlovu nejsvětější, neposkvřeněné, nade všechny blahoslavené, naší slavné Paní, Rodičky Boží a ustavičné Panny, Marie, pro sílu slavného a oživujícího Kříže a všech svatých, smiluj se nad námi vedle dobrotivosti a milosrdenství Svého!“ Chor říká: „Amen.“

Jáhen pojav kaditelnici, odchází a okuřuje posvátný stůl ve znamení kříže, říká: „Ve hrobě byl jsi tělem, v předpekli duší, v ráji s lotrem, jako na trůnu s Otcem a Duchem jsa, ty, ó Kriste, jakožto Bůh všecko naplňuješ až do věčnosti.“ Na to modlí se žalm. 50. a okuřuje sakrarium i celý kostel; vrátiv se, okadí jednou posvátný stůl i kněze, postaví kaditelnici na místo a stane po boku knězovu. Oba uklánějí se, stojíce před posvátným stolcem a říká: „Nebeský králi, Paraklite, Duchu pravdy, který všechno naplňuješ a všudy jsi přítomen, Ty poklade všech statkův, Ty dárce života, přijď a bytuj v nás a očisti nás ode vši poskvrny a zachovej, o Dobroději, duše naše!“ Dále: „Pane, otevři rty moje!“ a tak dále.

6. *Úmysl ke mši sv.* Hned na to políbí kněz evangelium, jáhen pak posvátný stůl. Tento skloní hlavu před oním a drže třemi prsty pravé ruky stolu, dí: „Čas se přiblížil, abychom dokonali dílo boží. Žehnej, pane!“ Kněz dělá nad ním znamení kříže, říká: „Veleben buď Bůh náš, nyní vždycky i po věky věkův. Amen.“ Jáhen: „Modli se za mne, pane!“ A kněz: „Rozpomeň se na Tebe, Hospodin, Pán náš, ve své říši nyní, vždycky i po všechny věky.“ Jáhen: „Amen, amen, amen!“ Poklonivše se po třikráte, říkají šeptmo: „Pane, otevři rty mé!“ atd.

7. *Počátek mše sv.* Jáhen opustí presbytář*), pokloní se třikráte a volá nahlas: „Žehnej, pane!“ Kněz taktéž odpovídá hlasitě: „Vyvyšována buď říše Otce, Syna a Ducha sv. nyní, vždycky i po všechny věky.“ Chor: „Amen.“ Jáhen: „Prosme v pokoji Pána!“ Chor: „Pán, smiluj se!“

*) Jáhen postaví se na místo před „královskými dveřmi,“ kterými vchází se do prostory pro oltář, prothesis a sakrystii určené a do které jenom duchovenstvu jest volno vstoupiti. Jáhen stojí tu, čině prostředníka mezi knězem a lidem.

*) Okuřování jest znakem toho, že z darů obecných stávají se dary obětní.

Jáhen: „Za pokoj nebeský a spásu duší našich prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za pokoj celého světa, trvání sv. církve boží a za svornost všech prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za tento svatý stanek a za ty, kteří sem přicházejí, majíce víru, zbožnou mysl a bázeň boží, prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za našeho arcibiskupa N., ctihodné kněžstvo, jáhenstvo Kristu oddané, za všechno duchovenstvo a lid prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za naše velezbožná a bohochráněná knížata, za celý dvůr, za jejich vojsko prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Aby Hospodin společně s nimi bojoval a všelikého nepřítele a protivníka jim poddal, prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za toto svaté obydlí, za celé město a krajinu, za věřící obyvatele jejich prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za příznivou povětrnost, za zdar plodin zemských a pokojné časy prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za ty, kteří se plaví, za cestující, nemocné, utiskované, zajaté a spásu jejich prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Abychom zbaveni byli vši těžkostí, hněvu, nebezpečností a nouze, prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“

8. *Introit* Modlitba (tichá) k první antifoně: „Hospodine, Bože náš, jehož moc nelze odvážit, jehož sláva nedá se pochopit, jehož milosrdenství jest nezměrné a jehož dobrotivost nevýslovna; Ty, o Pane, shlédni na nás podle slitování svého a ukaž nám i všem, kteří spolu s námi se modlí, slitování svého milosrdenství!“ Když kněz říká po tichu tuto modlitbu před oltářem*), odbývá jáhen mimo presbytář modlitby za pokoj. Jáhen: „Přijmi nás, zachraň, smiluj se nad námi! ostříhej nás, Pane, ve své milosti!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Slavice památku nejsvětější, neposkvrněné a nade všechny velebené, naší slavné Paní a Rodičky boží a ustavičné Panny, Marie a všech svatých, poroučejme sebe vespolek i celé naše živobyty Ježíši Kristu, Bohu našemu!“ Kněz hlasem povýšeným: „Neboť Tobě přináležejí všechna sláva, čest a klanění, Otci, Synu a Duchu sv. nyní, vždycky i po věky věkův!“ Chor: „Amen.“ Po skončení modli-

teb za pokoj, zpívá chor první antifonu *); typika**), jestliže jest právě neděle; v jiný den zpěvy toho dne.

Modlitba ke druhé antifoně: „Hospodine, Bože náš, zachraň lid svůj a žehnej dědictví svému, ostříhej plnost církve své, posvěť ty, kteří milují okrasu domu Tvého. Za to oslav je božskou mocí svou a neopouštěj nás, kteří doufáme v Tebe.“ Jáhen: „Opět a opět prosme Pána za pokoj!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Přijmi nás, zachraň, smiluj se nad námi a opatruj nás, o Bože, milostí svou!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Slavice památku nejsvětější, neposkvrněné, nade všechny blahoslavené, naší slavné Paní a Matky boží i ustavičné Panny, Marie a všech svatých, poroučejme sebe vespolek i celé živobyty naše Kristu, Bohu našemu!“ Chor: „Tobě, o Pane!“ Kněz hlasem povýšeným: „Neboť u Tebe jest moc a Tvá jest říše a mocnost a sláva, Otce, Syna a Ducha sv. nyní, vždycky až na věky věkův!“ Chor: „Amen.“ Skončí-li se druhá modlitba za pokoj, zpívá chor druhou antifonu; je-li neděle, i druhá typika; v ostatní dni zpěvy jiné.

Modlitba ke třetí antifoně: „Ty, který jsi nám propůjčil tyto společné a jednomyšlné modlitby; který jsi přislíbil, že ráčíš vyslyšet modlitby, kdykoli shromáždí se dva nebo tři ve jménu Tvém: řiď ku prospěchu modlitby služebníků svých a propůjč nám v tomto životě poznání pravdy své, v budoucím pak věčné spasení.“ Jáhen: „Opět a opět prosme Pána v pokoji!“ Chor: „Smiluj se, Pane!“ Jáhen: „Přijmi nás, zachraň, smiluj se nad námi a opatruj nás, o Bože, milostí svou!“ Chor: „Smiluj se, Pane!“ Jáhen: „Slavice památku nejsvětější“ atd. Chor: „Tobě, o Pane!“ Kněz hlasem mohutným: „Neboť jsi dobrotivý a milosrdný, o Bože, a my dík Tobě vzdáváme, Otci, Synu a Duchu sv. nyní, vždycky a po všechny věky.“ Chor: „Amen.“ Chor zpívá na to třetí antifonu a třetí a šestý zpěv matutina. Je-li však neděle, zpívají se blahoslavenství a částky tomu dni vlastní. (Pokračování.)

*) Antifony a ostatní zpěvy chorové uloženy jsou ve zvláštní knize.

**) To jest žalm 22., který slove: τὰ πρῶτα τῆς ψαλμῆς, jako žalm 145. jmenuje se: τὰ δευτέρω τῆς ψαλμῆς, proto, že žalmy řečené náležejí k odstavci τῶν τῆς ψαλμῆς, který následuje za sextou.

*) V řeckém textu čteme: Ἐν τῷ βήματι, kterýmžto slovem označuje se i oltář i presbytář.

KRONIKA.

Z Prahy. V posledních dnech zhoršil se stav vdp. Msgr. probošta Štulce měrou povážlivou. Sv. Otec Lev XIII. zaslal dne 31. ledna telegrafickou cestou těžce nemocnému apoštolské požehnání, z čehož nemocný velmi byl potěšen. K vlastní jeho žádosti bylo mu opětně poslouženo svátostmi umírajících. Zpráva o úmrtí synovce šlechtěného dr. Zita bolestně nemocného se dotkla. U jeho lůžka dli téměř bez přetržení dva pp. kanovníci Vyšehradští a obsluhu obstarávají šedé sestry od sv. Bartoloměje.

— Spolek pro podporování stavby katol. chrámu na král. Vinohradech konal v neděli dne 30. ledna svoji ustavující schůzi, kteréž předsedal starosta vinohradský p. Friedländer. Nejprve podal o dosavadních krocích, čelících ke stavbě chrámu, zprávu p. dr. Jahn. Do konce roku 1886 sešlo se na příspěvcích 33.073 zl. 17 kr. Jelikož však stavba chrámu vyžadovati bude nákladu značného, jevílo se potřeba velkého spolku, jenž k účelu tomu by horlivě působil. A skutečně přihlásilo se již 84 členů a na chrám upsána částka 9726 zl. — Dle stanov jest účelem spolku podporovati Král. Vinohrady při opatření potřebných prostřeiků, aby obec provéstí mohla stavbu a zařízení chrámu. Prostředků těchto má býti docíleno: a) příspěvky členskými; b) příspěvky dobrovolnými, které úředně povolenými veřejnými sbírkami v obvodu veškerých v říšské radě zastoupených království a zemí se opatří; c) dary a odkazy dobrodinců; d) pořádáním věčné loterie; e) vystavením sběracích schránek ve veřejných místnostech v obvodu obce Král. Vinohradů, a f) pořádáním koncertův a divadelních představení a jiných více. — Po té přikročeno k volbě. Za předsedu zvolen p. Friedländer, do výboru pp. Bureš Alois, Doležal Jan, P. Dusil Frant, P. Hampejz V., Dr. Jahn Bedřich, Kvasnička Jan, Prokopec Jan, Staněk Bohumil, Štěpánek Jan; za náhradníky pp. Barborka Josef, Bílek Matěj, Engel, Fuksa Josef, Jelínek J. V., Kvapil Fr., P. Mrštík, Mokřý Václav, Novotný Matěj, Troniček Jan, Dr. Tokstein Jan, Vodička Josef. Protektorem spolku zvolen byl pan arcibiskup.

— Pobožnost 40-hodinná koná se do 8. února u nejsv. Trojice na Spálené ulici, od 9.—13. u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě a od 14.—18. t m. u sv. Josefa u anglických panen na Malé Straně.

— Spolek Arimatejský v Praze opatřil v měsíci lednu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 92 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 53, ze zemského blázince 4, z nemocnice milosrdných sester 20, z nemocnice

milosrdných bratří 7, z umrlčích kaplí 6, z vyšetřovacího vězení 1 a z městské věznice 1; z těch příslušelo ku Praze 8, na venek 80, 2 byli z Moravy, 1 z Uhér a 1 z pruského Slezska

— Jesuité v missiích. V roce 1883—84 působilo mezi 1,375.594 katolíky 839 kněží, 203 školastiků, 379 bratří laiků, celkem 1421 členů Tovaryšstva Ježíšova. Všichni tito působili na 2662 různých místech (štacích) missijních, službu Boží konali v 2686 kostelích a kaplích, řídili 2355 škol (mezi nimiž 52 vysokých učilišť) s 87.502 žáky: vychovávali v 131 sirotčincích 9625 chudých dětí a obstarávali 19 nemocnic. Pokřtili 66.654 dětí a 7622 odrostlých na víru obrátili. — V roce 1882—83 v missiích mezi 1,275 881 katolíky působili 673 kněží, 174 školastiků, 327 bratří laiků — celkem 1174 členů z Tovaryšstva Ježíšova. Missionářských štací bylo 2500 s 2386 kostely a kaplemi, 2271 škol (mezi nimi 52 vysokých), 78 598 žáků, 72 sirotčinců s 10.426 sirotky a 19 nemocnic. Pokřteno bylo 61 480 dětí a 10.594 odrostlých na víru obráceno. — Bůh buďž veleben za pomoe k dílu tomuto!

— Křest pohanských dětí v missiích Křest tolika tisíců umírajících dětí pohanských jest nepopíratelně utěšeným ovocem missionářské činnosti v Číně. Dle učení svaté víry jest křest jediným prostředkem věčné blaženosti těchto dětí. Proto také missionáři vším úsilím k tomu směřují, aby tyto prvotním hříchem obtižené tvory ve sv. křtu pro život věčný zachovali. V tomto bohumilém počínání vydatnou podporou jsou zbožné paní křesťanské, zastávající úřad křtitelkyň, o jejichž horlivosti píše P. Groullière T. J. missionář v Kiangnanu toto: Během posledního roku bylo v mém okrese 1128 umírajících dětí pohanských pokřtěno. Byli mi v tom nápomocni hlavně rybáři, dobrý to náš lid, a hlavně dvě paní zvláštní chválu si zasloužily. Starší z nich jmenuje se Marie Tseu-we-se, stařena to 76 letá, které nečiní to obtíž 3—4 hodiny po nemocných a umírajících dítkách pátrati. Ona jest nejstarší křtitelkou a ve spolku sv. dětství již 35 let pracuje. Od r. 1881—85 pokřtila přes 1700 dětí umírajících. Předpokládáme-li, že táž od třiceti let věku svého až do r. 1881 ročně jen 200 dětí křtila — tož zachránila stařenka tato 7700 duší. Před 15. lety ovdověla. Z dědictví po svém muži mohla pohodlně žíti — avšak z lásky k Bohu stala se téměř žebráčkou. Sama bezdětná, ujala se sice osiřelých dívek, živila, vychovala a provdala je, aňo i věnem obdařila. Mnohdy musí sama na sebe oděv si vypůjčiti a mnohdy mne o almužnu žádati — než ona jest vždy spokojena, šťastná

a proto myslí veselé. — Druhá jmenuje se Anna Tse-we-se. Od r. 1879—1885 pokřtila 1859 umírajících dítek pohanských a když jich v předcházejících 20 letech apoštolské činnosti své ročně nejméně 100 pokřtila, tedy celkem 4000 duší zachránila. Anna má svých vlastních dítek 5; to však nebránilo jí ještě 20 sirotků si přibrati a je vychovávat. Dne 19. července, na den sv. Vincence z Pauly, z vnuknutí Božího navštívil jsem dům, kdež, aniž bych o tom věděl, právě umírala. Udělil jsem jí sv. pomazání a duch její kochal se stále ve spolku sv. dětí. „Otče“ pravila po té „nebudu více křtiti, neboť umru.“ To byla její poslední slova. Mezi 68 katolíky, kteří v den smrti její za duši její sv. přijímání obětovali, nalézalo se 15-leté děvčátko mající v náručí 5 měsíců staré dítko; obě tyto dušinky přijala nebožka za své

— **Primiční slavnost prvního černochoha v Sev. Americe.** Dne 18. července m. r. konali katolíci v Quincech (Illinois) památnou slavnost; neboť první černý kněz, father August Tolton, obětoval zde, na místě své mladosti, kde i hodná matka i sestra u něho žijí, o 10 $\frac{1}{2}$ hod. první mši sv., při kteréž i vůkolní lid katolický se účastnil; farář Brüner (dříve kaplan ve Waderslohu, diecése Münster-ské) krásně za tou příčinou ozdobil kostel sv. Bonifáce. Kostel byl přeplněn lidem, prostřední lavice určeny byly pro černochoy. Při mši sv. přijímalo 18 černochoů, příbuzných novosvěcenců, také matka i sestra jeho. Novosvěcenec narodil se rodičům otrokům v Ralls-County. Statná matka utekla se synem i s dcerkou do Hanibalu, kde byla chycena. Když vzdorovala a nechtěla se vrátiti, byla jí dcera odejmuta, aby se tak spíše dala pohnouti. To vše ale viděli ubytovaní tam vojáci, kteří ji i s dcerou pak osvobodili. Matka a děti utekly po té do Quincy a byly na svobodě. Tolton studoval 6 let filosofii a teologii na římské propagandě; nyní pak převzal duchovní správu svých krajanů ve svém rodišti, kde kostel i škola se nalézá. Černochové dali mu primiční dar: dobře zařízený příbytek.

— **Kardinal Caverot**, arcibiskup Lyonský, zemřel v neděli dne 23. ledna, v stáří 81. roků; kardinálem byl teprv loni jmenován.

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 1. roč. XXVIII. má tento obsah: Víra v nejsv. Svátost oltářní a účta k ní za dob minulých. Jubilea všeobecné církve Chvaloreč mučovníkův za prv-

ních dob Církve. — Kronika: Kdo jest povinen vésti náklad na budovu farní v L. Třetina chudých při pozůstalosti kněze ab intestato zemře lého. Církevní poměry v Bosně a Hercegovině. Družba sv. Mohora v Celovci. LXII. schůze výboru Dědictví sv. Prokopa v Praze. — V literárním oznamovateli posouzeno 21 spisů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- p. Vít *Redinger*, far. v Liebensteině, jmenován čest. kanovníkem kol. kapit. v St. Boleslavi;
- P. Vincenc *Lichtblau* z ř. sv. Františka a superior na Skalce, jmenován arcib. notářem.

Ustanovení jsou:

- dp. dr. Jan *Sýkora*, kapl. u sv. Haštala, za prof. náboženství při c. kr. ústavu ku vzdělání učitelů v Praze;
- p. Jos. *Manna*, kapl. Novo-Strašecký, za admin. in spirit. ve Zbečně;
- p. Tomáš *Coufal*, kapl. v Církvici, za far. ve Veltrusích;
- p. Jan *Vachulka*, kapl. Slanský, za far. v Hobšovicích;
- p. Ant. *Frecre*, admin. Hobšovický, za kaplana v Slaném.

Uprázdňená místa:

- Palice*, fara patr. náboženské matice, od 1. února 1887;
- Ohař*, fara patr. p. Adolfa Richtera od 19. ledna 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznaměnaní jsou:

- p. Dr. Frant. *Kryštůfek*, exam. prosynod., prof. církevní historie v Hradci Králové, jmenován čest. konsist. radou;
- p. Václ. *Šimerka*, fundatista v Praskačce,
- p. Jan *Skalický*, vik. sekret. a far. v Oujezdě,
- p. Jos. *Novoveský*, far. v Zámrsku, a
- p. Jos. *Kurz*, far. v Chocni, obdrželi expositorium canon;
- p. Ant. *Holub*, katech. v Chocni, a
- p. Štěpán *Dvořák*, kapl. v Lůži, obdrželi farní synodalie.

Ustanoven jest:

- p. Valent. *Appl*, kapl. v Uhříněvsi, za far. do Čermné.

Pány, kteří nechávají si Blahověsta dále zasílati, slušně žádáme o předplatné buď celoroční 3 zl. 50 kr. nebo půlletní 1 zl. 75 kr.

Vydává se

5., 15. 25. každého měsíce.

Redakce:

v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:

v kněhkupectví B. Stýbla na sv. Václavském nám. č. 786—II.

Nedošlá čísla

reklamujte nejdéle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se v expedici a u všech rádných knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní předplacení se nepřijímá.

Jednotlivá čísla se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Postní kázání.

Podává Fr. Ekerl.

Památná místa v utrpení Páně.

„A vyšed podle obyčeje, šel Ježíš na horu olivetskou. Šli pak za ním i učedníci.“

Luk. 22, 39.

Vznešený a úchvatný bývá pohled za tichých nocí na nebeskou klenbu. Pátravým okem pohlíží člověčenstvo již od stvoření světa na ty nesčíslné zástupy jasných hvězd, které všemohoucí pravici Boží řízeny jsou v drahách svých a jakkoli důmysl lidský dodělal se mnohých bezpečných pravd o složení těchto těles světových, zůstává nám pravá podstata a účel jejich hádankou, tajemstvím. Takových tajemství nalézáme ve viditelném světě více, ano, kamkoli se ohlédáme, nechat pozorujeme simé do země vložené, z něhož bylina klíčí a zraje, nechat stopujeme mračna a blesky aneb pohyb moře — všude setkáváme se s tajemstvími, všude nalézáme něco, o čem člověk hloubá, přemítá, a jež přece zúplna nechápe. Tak i v světě duchovním jsou pravdy, jsou události, které slyšíme každodenně a které, čím více o nich přemýšlíme, tím jsou velebnější, nepřístupnější. Po celém oboru křesťanského světa postaveny jsou kříže, bleskotají na vrcholech věží, stkví se v chrámech Páně, zdobí paláce i chatrče, označuje osamělá rozcestí, vypínají se na hrobech — devatenácte set let miliónové lidi každodenně kříž libají, objímají, před ním klekají, tím znamením vstávající, lehající, práci svou denní počínající i končící čelo své žehnají a kdož pak ze všech lidí což jich bylo od té chvíle, co Ježíš Kristus na Kalvárii na kříži zemřel — kdož pak z nich vyčerpá, vyhloubal, vyslovil všechna tajemství sv. kříže! Největší učenec ze sboru apoštolů Páně sv. Pavel nechtěl se ničím jiným chlubití leč

křížem Ježíše Krista avšak ani on nevyčerpá tajemství jeho. Ejhle N. v Pánu tajemství nejvznešenější! Kříž Páně jest knihou knih, pokladnicí nevyčerpatelnou, divadlem věčně krásným a spanilým. A tu knihu otvírá nám Církev svatá v této době posvátné, abychom v ní četli a čtouce rozjímali, tu pokladnici nabízí nám, abychom z ní nabrali sobě skvostů nejvzácnějších, to divadlo andělům i lidem vznešené, předvádí nám v tomto čase svatopostním. Ó jaké to divadlo! Vidíme tam Syna Božího kráčet na Kalvárii a tam umírat. Ta hlava jeho trním věččená, tvář krví zalitá, oko v smrti zlomené, ty rány jeho otevřené, ramena rozpjatá, nohy probodené — či nevolají k nám slova proroka: „Ejhle človče, viz a rozjimej, kterak láskou věčnou miloval jsem tebe!“ Ano, N. v P. kříž Kristův jest divadlem nejvelebnějším, knihou nejvzácnější, klenotnicí nejdražší. „Vinnice má milovaná, lide můj vyvolení, — tak volá Spasitel s kříže — což ještě měl jsem pro tebe učiniti více a neučinil jsem. Já jsem Pastýř dobrý a život svůj dal jsem za ovce své!“ Či neměli bychom i my na vzájem Jej milovati, na něho vzpomínati, či neměli bychom obzvláště v těchto dnech pohlížeti ku Kristu Ježíši, původci a dokonávateři našeho spasení, jenž hříchy naše nesl na potupné dřevo kříže, aby nás opět přiblížil k srdci Otce nebeského, od něhož hřích odtrhl nás? Ó budiž nám tedy vítána ty dobo sv. postní, vítáme tě, poněvadž přivedeš nás ku kříži, abychom pod stínem jeho lkajíce na utrpením Páně lkali i nad hříchy svými.

Za dávných časů pozdvihli se národové křesťanské Evropy a vysílali syny své, aby šli a pod praporem sv. kříže bojovali proti nevěřícím Saracenům, kteří sv. místa v Palestině v moc svou dobyli a poskvrnili. Mužové ti opustili vše co měli, statky, rozkoše, ženy, děti i svou vlast a životy své v obět vydali za to, aby navštívili

a zulíbali ta místa, po nichž Kristus Pán kříž nesl na Kalvárii. Hlad, žízeň, nouzi a obtíže všeho druhu snášeli, jako lvové bojovali doufajíce, že uzří křížovou cestu, tu cestu zkropenou slzami a krví Ježíše Krista a ti, kteří pod meči saracenskými padali, umírali s radostí, že aspoň přispěli k tomu, aby křesťané opět mohli bezpečně putovati na svatá místa v Jeruzalémě. Ó pojďme N. v P. a přidejme se aspoň v duchu k těmto zbožným poutníkům — pojďme a navštívme duchem, myslí a srdcem ta místa, která Spasitel náš krví svou posvětil. Dnes zaleťme duchem na **horu olivetskou** a tam rozjímejme, kterak Spasitel smrtelný zápas tam bojuje.

Božský Pane, původce a dokonávatele spasení našeho. Dovol nám, abychom šli za Tebou na tvé cestě křížové! Jako ondy věrný služebník Ethai k Davidovi pravil, tak voláme i my k Tobě: „Na kterémkoli místě budeš živ i mrtev, tam i služebníci tvoji budou.“ Půjďme s tebou do zahrady Getsemanské, následovati tebe budeme před soudce Tvé, provádíme Tebe na Golgotu a ku hrobu nikoliv jako necitliví diváci, ale jako učedníci a následovníci Tvoji. Budiž milost tvá s námi. Vy pak, N. v P., věnujte slovy mým nábožné pozornosti, když budu mluvit dále.

Na východní straně sv. města Jeruzaléma, za branou sv. Štěpána táhne se mezi stráněmi hory sionské a olivetské úzka úžlabina Potok Kidron ji protéká a mostem přichází se přes potok do dvorce Jetsemanského a odtup pozvolným stoupáním na temeno hory olivetské, kde podnes stararé stromy olivové přítulný stín vrhají. S hlubokým pohnutím a zbožnou úctou přicházejí na tato osamělá místa poutníci a běrou si odtud na památku ratolesti a listí olivové. I my přidružíme se v duchu k těmto poutníkům, navštívíme horu olivetskou a uschováme si něco lístečků a ratolestí z místa toho.

Slunce zapadlo za hory. Po ulicích a náměstích Jeruzalemských utichl šum a hluk denní, tma a ticho rozestřely perutě své nad městem a okolím jeho. Božský Spasitel dokonat za tohoto večera s učedníky svými velkonoční večeři, ustanovil novou večeři Páně, v níž láme se chléb Těla jeho a pije kalich krve jeho přesvaté, dokonat svou velekněžskou modlitbu a odebral se z večeřadla ven. Mlčky následovali Jej učedníci branou městskou dolů do úžlabiny cedronske, přes most a vzhůru k hoře olivetské. Tam na té hoře, pod stinnými olivami, v osamělém zátíší Pán často dlíval, tam se modlíval v minulých letech, kdykoli do Jeruzaléma zavítal, tam na té hoře, pod stromem olivovým chtěl ten druhý Adam začít obět svou smírnou, poněvadž první Adam pod stromem, v zahradě byl zhřešil, tam, v zahradě olivové měla rozkvést olivová

ratoleť pokoje, ta ratoleť, z níž měl se přýštití olej osvěcení a milosti Boží pro celé člověčenstvo. Zanechav učedníky své pozadu odebral se Pán opodál, kde stromy hustě vedle sebe stály u skalnaté jeskyně. Jenom tři vyvolené apoštoly, Petra, Jakuba a Jana vzal sebou, ty muže, kteří viděli proměnění jeho na hoře Tábor, aby byli zde svědky jeho ponížení. Tam na hoře Tábor zaskvěla se tvář Jeho jako slunce a roucho jeho zbělelo jako sníh, tam udivení apoštolové viděli jeho důstojnost a slávu jakožto jednorozeného Syna Božího — zde však, na hoře olivetské měli být svědky jeho ponížení a přesvědčiti se, kterak On ve všem, vyjma jediný hřích rovný učiněn jest nám, lidem slabým. Oni, kteří byli zvykli zhrívati se leskem tváře jeho, pojednou viděli Pána svého, kterak stojí před nimi s tváří zsinanou — oni, k nimž tak často byl mluvil: „Nebojte se, já jsem, doufejte, jáť jsem přemohl svět,“ slyšeli pojednou z úst jeho slova: „Smutnáť jest duše má až k smrti.“ Ó tu zdálo se, že víra a důvěra slabých učedníků zviklána bude jako slabá třtina, jaký div tudíž, že slabí učedníci zachvácení zármutkem zdrímli, mezi tím, co Kristus Pán pooděšel. Zatím setmělo se úplně a ticho noční přerušováno bylo pouze šplouháním blízkého potoka. A tuť přišla ona rozhodná hodina, v níž Kristus Pán měl začít veliké smířčí dílo svého utrpení za hříchy celého světa, ta hodina vážná, v níž dle slov prorokových Hospodin položil na něho nepravosti nás všech, ta hodina hrozná, kdy bezbožnost a hřích na Pána dorážely, ta hodina, v níž pekelná nenávisť a ďábelská pomsta se spojily, aby Jej ukrutně zavraždily. A Pán vševědoucím okem svým předvídá všecko to, co Jej čeká, on jako v trojím zrcadle vidí vinu hříchů, kterou má smířiti, utrpení, kterému se má podrobiti a nevděk mnohých, jehož se jemu dostati má v odměnu.

Tam v tmavém stínu stromů olivových rozjímá Pán o hříchu, jehož dopustil se Adam pod stínem stromu poznání v ráji. Jaké to děsné a hrozné divadlo vidí vševědoucí oko jeho! Všecky hříchy od Adama počínaje, na zemi spáchané, všecky hříchy, jež hromadit budou lidé do konce světa to všecko vidí Pán! On vidí hnusnou modloslužbu se všemi ohavnostmi a ukrutnostmi jejími, vidí zástupy rouhačů a nevěrců, vidí davy těch, kteří pravice své zdvihají budou k falešné přísaze a ústa svá otvírají k zlořečení a rouhání. Před okem jeho vševědoucím objevují se všickni hanobitelé dnů svátečních, kteří ve dnech Bohu zasvěcených slouží mamoně a hříchu, objevují se nezdární synové a dcery, kteří proti rodičům svým se prohřešují, objevují se zástupové vrahů a sebevrahů, zástupové duší zlostných a mstivých.

On vidí s bolestí davy těch, kteří v nečistotě žijí a v nekajcnosti umírají, vidí nevěrné manžely, kterak zlovolně trhají svazek, jež Bůh mezi nimi spojil, vidí tajné krádeže, podvody i zjevná násilí, vidí necitelné lichváře, vidí i slzy vdov a sirotků oloupených o statek svůj, slyší křik potlačovaný, pronásledovaný a uplvané nevinosti — můj Bože, jaká to prohlubeň, jaká to obrovská tíže, jaké to nesmírné břímě nepravosti a hříchů — a to břímě má Spasitel nyní na bedra svá vzíti, všechny tyto hříchy má usmířiti! Přirozenost jeho lidská žasne, chvěje se a leká tohoto břemene a ústa jeho volají: „Otče můj, je-li možno, ať odejde kalich tento ode mne!“

Zarmoucen a teskliv vstává Pán a hledá útěchy u svých učedníků, avšak nalézá je, ani spí. Smutným, zlomeným hlasem vytýká Spasitel ospalost Petrovi an jemu dí: „Šimone spíš? Což nemůžete jednu hodinu se mnou bdíti? Bďte a modlete se, abyste nevěšli v pokušení. Duch zajisté hotov jest, ale tělo slabo.“ A opět vrací se nazpět na místo osamělé, klesá s rozpjatými rukama na zemi a bojuje nový těžký zápas.

Před zrakem jeho objevuje se bolestné utrpení, jež měl podstoupiti. Vidí surové vojáky, kterak se ho chápou, jej poutají a odvádějí. Vidí v duchu ostré bičíky, jež tělo jeho rozedrou, vidí věnec z trní, jimž hlava jeho na potupu korunována bude — vidí těžké dřevo kříže na kterém již zítra nasycen potupou, pokryt krví a ranami, od lidí pohaněn — v nevyřčených bolestech dokrváceti má. Toť tedy jest ta cena, tak táže se Pán, kterou zaplatiti mám za viny lidské? Svůj život dáti mám? Umřiti mám jako zločinec na potupném kříži? „Ach, Otče můj, je-li to vůle tvá, odejmi kalich ten ode mne, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň.“ Kroky nejistými potácí se k učedníkům a když opět nalezl je, ani spí, napomenul je a vrátil se poznovu na své místo, aby se tam modlil potřeť a nový boj bojoval.

Poznalť již Pán tu cenu, kterou měl shladiti hříchy člověčenstva a nyní táže se sám sebe: Jaké ovoce vydá krev má, jaký zisk přinese oběť života mého? Srdce jeho hoří plamennou touhou z lásky k člověku obětovati se, aby všem lidem otevřela se brána spasení, ale ach, jaké to smutné divadlo rozvíjí před vševědoucím zrakem jeho! On vidí s bolestí, že brána spasení zůstane přece mnohým zavřena, ba, že zastup zavrženců neskonale bude větší, než počet vyvolených. On založil svou církev, aby v ní a skrze ni všickni lidé všech věků, zemi a národů spaseni byli, avšak smutně předvídá, že celí národové do církve jeho nevstoupí, ano ji pronásledovati budou. On ustanovil hody lásky, večeri

Páně, svátost nejsvětější, aby až na konec světa bydlel mezi svými a spojoval se s nimi u stolu Páně, avšak bolestně předvídá, kterak mnozí svátost Těla Jeho ne k spasení, ale k odsouzení požívatí budou, ano Pán vidí s bolestí, kterak v tajemství svátosti této od nevěrců, bludařů a bohaprázdných katolíků bude uražen a tupen. Tam v tom smrtelném zápasu na hoře Olivetské viděl Kristus v duchu, kterak chrámy Páně budou v nejednom městě zanedbány a opuštěny, kterak nezdární křesťané honiti se budou v nedělích a o svátcích po místech zábav a rozkoší, tak že tam ani místečka prázdného nezbude, kdežto v chrámu Páně klekati budou jen neviditelní duchové andělští plačící a hořekující nad tou lhostejností lidskou.

Tam v tom boji smrtelném viděl Pán napřed, kterak věrní vyznavači jeho pronásledováni, tupeni a vražděni budou pro jméno jeho, kterak bludaři a rozkolníci Církve jeho svatou budou trhati a rozštěpovati na kusy — viděl, kterak mnozí pohrdnou ovčincem jeho, Církví sv. a blouditi budou jako ovce rozprášené, bez pastýře, bez ovčince. Tam patřil Kristus Pán, kterak mnozí křesťané na jméno jeho pokřtěni životem svým zapírají a tupiti budou víru svatou nepovážíce, kolik duše jejich stála, za jakou cenu Spasitel ji vykoupil. Ach jaké to bolestné předvídání. Jaké to smutné divadlo! Pán vidí, že mnozí půjdou cestou zkázy, že budou nepřáteli kříže jeho, že vrhají se budou do záhuby. On vidí všechny ty milióny lidí, jimž kříž jeho nebude vítězným znamením vyvolení, ale znamením věčné zkázy. Toť věru myšlénka hrozná, ta myšlénka, to předvídání, že smrt jeho mnohým nebude pranic platná, že krev jeho na nich zmařena bude, skličuje a tísní Spasitele, tak že volá s žalmistou: „Krev má, což prospěje mně, což platná mně krev má“ a s prorokem Isaiášem: „Nadarmo jsem pracoval, nadarmo sílu svou ztrávil.“ Ten černý nevědek, ta zarytá zatvrzelost, s kterou mnozí milosti Boží budou odporovati a nohama svými pošlapávati krev Nov. Zákona, tu krev, kterou Pán chtěl za nás proliti, tu krev, která nás všechny měla obmyti a posvětit, to skličilo Pána jako nesmírná tíže do prachu země. Kříž jeho bude mnohým ku pohoršení, mnohým ku bláznovství — toť myšlénka, kterou Kristus Pán jakožto člověk neunesl. I rozestírá ramena svá, oko jeho slzou zarosené úzkostlivě po pomoci se ohlíží, smrtelná hrůza otrásá údy jeho, krvavý pot vyřínuje se z čela jeho, pokrývá tvář a kane v krůpěch na zem. Člověče, křesťane, zastav se zde, otevři oči, sebeř mysl, pohleď — tvůj Pán, tvůj Bůh, tvůj Spasitel, tvůj Soudce, omdlívá pod tíží tvých hříchů a padá jako mrtev na svou tvář do prachu. Oděv

jeho skropen jest krví, oči jsou zality zlzami, tvář pokryta potem krvavým. Na všech údech chvěje se a třese, vzdechy jeho přerušují klid noční — On pláče a volá k nebesům: „Otče, jest-li možno, nech, ať odejde kalich tento ode mne at nemusím pítí jej.“

Bože na nebesích — pohleď na Syna svého jednorozeného! Hle on rovný učiněn jest červu v prachu — slyš volání a sténání jeho! Ó kdež jste vy učedníci, kteří jste slíbili, že s Mistrem svým i na smrt půjdete — ó pospěšte sem a potěšte Pána svého! Ale ach, oni spí nevědouce ničeho o zápasu jeho. Opuštěn od celého světa trpí, zápasí a omdlévá Kristus Pán. Ubohý, opuštěný Ježíši, sám tedy bojuješ se smrtí? Vy andělové nebesí, kteří jste prozpěvovali nad jeslemi jeho na lukách betlémských chvalozpěvy, ó pojdte a potěšte krále svého! Tu sestupuje jeden z duchů andělských, těší, sílí Krista v zápasu jeho a zvěstuje mu, že jest to vůle Otce nebeského, aby kalich utrpení vypil až do poslední krůpěje, poněvadž jen tím vykoupeno býti může člověčenstvo. A Pán k zápasu tomu se vzmužuje a přijímá kalich, ježž Otec mu posílá. Do vůle Jeho se odevzdává: „Otče, ne má, ale tvá vůle se staň. Chci býti obětí smírnou za hříchy celého světa, chci dosti učiniti neskonale svatosti a spravedlnosti Tvé!“

Statečně vstává ten silný Lev z kmene Judova a vítězně jde vstříc rotě bezbožníků, kteří již se blíží, aby ruce své vložili na Svatého. Blíží se k učedníkům, budí je a dí: „Spětež již, aj přiblížila se hodina, v níž Syn člověka vydán bude v ruce hříšníků. Vstaňte a pojdte, nebo ten, kterýž mne zradí, blízko je-t.“ Zatím, co Bož. Spasitel se smrtí zápasí a krvavým potem se potí, zatím, co zrádný Jidáš s nepřátely jeho o krvavou mzdu se smlouvá a jej hanebně vydává, zatím, co rota bezbožníků se blíží, aby Pána zajala, klesají jeho učedníci v líný spánek. Či neopakuje se to obzvláštně za dnů našich? Ba že opakuje! Mezi tím, co Kr Pán ve své Církvi bojuje, trpí a pronásledován jest, mezi tím, co nepřátelé Krista Ježíše neunaveně pracují, aby Církev sv. podkopali, uštváli a zahubili, dřímají mnozí synové Církve, kdežto by bdíti měli. A jako na hoře Olivetské ospalí učedníci opustili Krista Pána když bojoval a trpěl, tak i nyní opouštějí mnozí svou matku duchovní, Církev sv., nechávají ji bojovati samu, ano sami napráhají ramena svá, aby ji pomáhali tlouci jako nezdrnní a zvrhlí synové. Mezitím, co bezbožníci bdí a černé, podvrtné zámysly své provádějí, dřímají mnozí i z lepších katolíků. „Jsou mezi vámi mnozí slabí,“ tak psal sv. Pavel Korintským (I. Cor. 11, 30.) a „mnozí spí.“ Což teprve napsati by musel o dnech našich? Jak

mnoho křesťanů, katolíků, pohroužení jsou v o-mamující spánek lhostejnosti a vlažnosti k sv. náboženství a k Církvi sv. Jak často slyšíme ty ospalé, lhostejné, vlažné katolíky mudrovati: „Jest to jedno, ať člověk věří co se mu líbí. Jen když jest poctivcem.“ Než prohlédneme si trochu tuto zásadu těchto lidí. Jest pravdiva? Má to býti jedno, aby člověk s modloslužebníky klekal před modlami udělanými ze dřeva a z kamene aneb aby klaněl se živému, trojjedinému, věčnému Bohu? Lhostejno a jedno prý jest to, ať lidé věří v Ježíše Krista, Syna Božího jednorozeného aneb ať jej s Židy a Turky tupí či s osvícenými nevěrci novověkými jej za pouhého mudrce z Nazaretu vydávají? Má to býti lhostejno a jedno, ať věříme, že Ježíš Kr. v nejsv. Svátosti jest přítomen jako Bůh a člověk skutečně a podstatně či ať tuto vznešenou pravdu upíráme? Kdo jen špetky zdravého rozumu má, musí uznati, že to není jedno, sic bylo by i jedno nazývati černé bílým a vydávati noc za den. Jestliž než jedna jediná pravda a co této pravdě odporuje; jest bludné a lživé nebo Spasitel dí: „Kdo není se mnou proti mně jest a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.“ Svatý Apoštol Pavel odbyl již dávno ty lhostejníky, kteří víru jako víru považují, an napsal rozhodně a krátce: „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest“ (Efes. 4, 3. 6.), tudíž také než jedna pravá Církev. kteráž jest ochranným korábem našim, než jedna pravá nevěsta Kristova, než jedna pravá matka věřících, která ditky své napájí mlékem nebeské moudrosti a sytí chlebem slova Božího. V této jedné pravé Církvi Páně uložen jest všeliký poklad milosti Boží, které Kr. P. ku posvěcení našemu nám dobyl, v této jedné, svaté, katolické, apoštolské Církvi žije až posud Kristus a pokračuje ve velikém vykupitelském díle svém. Jako není spásy žádná leč v Kristu Pánu, tak není spásy mimo Církev jeho neboť, jak dí sv. Cyprián: „Kdo nemá Církev za matku, nemůže míti Boha za Otce.“ Sudme tedy N., zdaž ti lhostejníci, kteří volají, že prý jest víra jako víra a víra jako nevěra — nejsou pohroužení v nebezpečný spánek?

A tato ospalost uchvátíla obzvláštně za dnů našich tisíce, ano milióny. Mnozí katolíci jsou katolíky jen proto, že narodili se z katolických rodičů a bez svého přičinění v této sv. víře vyrostli. Nepečují o to, aby ve víře sv. se vzdělali, ji důkladně seznali, ji vážiti a milovati se naučili — jejich náboženským vyznáním jest heslo: „Čiň dobře a neboj se nikoho“ — čiň dobře, totiž to, co ty dobrým býti uznáváš, čiň to, co ti prospívá, co ti užitek nese, obohacuje se at se to děje jakkoli, uživej světa a neboj se nikoho, to však znamená, řekneme-li to srozumí-

tedně: neboj se zničení chudáka, neboj se oloupit vdovu, neboj se ďábelskou lichvou svléci poslední košili z žebračka — jen když číš dobře své kapse. Kde víra sv. spí, tam spí i svědomí, není tudy divu, že při všeobecné ospalosti, která zavládla za dnů našich ve víře sv., krouží povážliví lidé hlavami nad mnohými úkazy v společnosti lidské, které dokazují, že čím dál, tím více mizí na světě i poctivost, upřímnost, svědomitost a láska. Za dnů našich bojuje Církev katolická ve světě ohromný boj — boj to proti čiré nevěře a zapříbožství, avšak ospalí, lhostejní katolíci mnozí dívají se tomu boji zcela chladně, ba jsou i mezi nimi takoví, kteří se radují, čtou-li neb slyší-li, že opět v některé zemi Církvi katolické zasazena byla bolestná rána a prohlašují to za vítězný pokrok všeobecné vzdělanosti, když ku př. v některé zemi sluhové Církve, hlasatelé víry, učitelové křesťanské mládeže jako zločinci ze země jsou vyháněni aneb žalařováni. S touto lhostejností ve víře kráčí za dnů našich ruku v ruce veliká vlažnost, v plnění povinnosti, jež ukládá nám sv. náboženství.

Tato vlažnost podobá se vnitřní hnilobě a tuhému mrazu, kterým hyne v mnohých rodinách a mnohých městech bývalá nábožnost a zanechanost, která zdobovala jako nejkrásnější drahokam nábožné předky naše. Co jest tu obzvláště v našich městech katolíků, kteří do chrámu Páně přicházejí jen tak někdy z módy, slovu B. ale důsledně se vyhýbají domnívajíce se, že slovo Boží jest jenom pro prostý lid co zatím ti domněle vzdělaní vznešení zůstávají v učení křesťanském nevědomci, kteří z náboženství nevědí ani tolik, kolik ví u nás každé dítě, jež katechismus zná. Co jest tu katolíků, kteří sv. svátostem po celá dlouhá léta se vyhýbají, co jest tu křesťanských rodičů, kteří s dětmi svými nikdy se nemodlí, co jest tu mistrů a pánů i paní, kteří tovaryšům, čeledínům a služebným svým nepoprávají v neděli a o svátek ani chvilky času, aby na mši sv. jítí mohli.

Poněvadž víra ochladla a spí, proto znesvěcují se dny Páně, proto vidáme u nás v nedělích a o svátcích, kterak všude z vysokých komínů továrních vystupuje hustý dým jako na posměch Bohu, který poručil den Páně světiti. Jaký tu div, že požehnání Boží prchá od nás a místo něho sestupuje kletba na práci člověka. Jaký tu div, slyšíme-li, kterak obchody váznou, chudoba a nouze vždy více a více se šíří, jaký div, že mnozí čeledínové a mnozí dělníci jsou ku svým pánům vzdorovití, jich neposlušní, že je podvádějí a jim nevěrní jsou, vždyť ti pánové a chleboďárcové jeck počínají si tak, jako by neměli žádného Boha nad sebou a jaký pán, taký krám, když pán a paní o Boha nestojí, chrámu

Páně se vyhýbají, neděle a svátky znesvěcují, tuž nemohou žádati, aby čeledínové a podřízení jim dělníci horliví byli v plnění povinností svých křesťanských. Kde víra sv. usnula, tam spí také svědomí — jen otevřeme N. v P. oči, podívejme se do občanského života! Co tu nalezneme podvodu, krádeží, co tu nevěrnosti a falše! Co tu uvidíme lichvářů, kteří nesvědovitě hloďají na stromu společnosti lidské ssajíce tuk a krev jeho a uvrhující nejchudší lidi v zoufalství a hlad. Kde víra sv. usnula, tam spí i svědomí a proto pohřížení jsou mnozí křesťané v smrtelném spánku těžkých hříchů, hluší jsou pro všechna spasitelná napomenutí, slepí jsou pro to světlo jímž Bůh nás osvěcuje a přeslýchají volání sv. apoštola Pavla: „Probuď se ty, jenž spíš, vstaň z mrtvých a Kristus tě osvíti“ (Efes. 5, 14.).

V této všeobecné ospalosti hříchu a lhostejnosti ve víře neustává milosrdný Pán budití ospalce, jako bndil učedníky své na hoře Olivetské. Budí je a volá ku pokání a k živé víře. Jak podivný bývá jeho hlas jímž budí ospalce k živé víře! Setníkovi Korneliovi posílá apoštola Petra. Komorníkovi královny Kandáces přivádí Duch Páně jáhna Filipa. Konstantinovi císaři ukazuje Kristus ve snách znak sv. kříže a napomíná jej, aby pod křížem bojoval a zvítězil. I za našich časů obchází Kristus Pán a budí ospalce, volá je ku kříži sv. a právě v těch zemích, kde Církev sv. nejvíce jest pronásledována, jsou nejlepší katolíci a vrací se největší počet zbloudilců do lůna jejího. A jako Ježíš Kristus ze spánku lhostejnosti probouzí, tak budí i z ospalosti hříchu. Bleskem poranil Šavla a učinil z něho Pavla, bleskem probudil zhyřalého Norberta z hříchů a učinil z něho světce, nemocí a knihou obrátil lehkomyšlného Ignáce, slovem obrátil ztraceného syna Augustina. Obzvláštním prostředkem k probuzení hříšníků bývají v rukou Božích rozmanité strasti a útrapy vezdejší. Jak mnozí křesťané žijí úplně jen pro tento svět zapomínajíce na Boha i duše své. Statky, domy, panství, kapitály, akcie a směnky, toť jsou ty sloupy, o něž se opírají. Když ale neštěstí za neštěstím je stíhá, když bohatství mizí, když nemoc klepá na dvěře, když smrt rodinu trhá, tu probouzí se člověk svěťácký ze své omámenosti — on po dlouhé době spíná ruce — začíná mysliti na Boha a na svou duši. To, co platí o jednotlivci, platí i o celých národech. Pokud slunce pozemského blahobytu svítí, pokud Bůh dává pokojné časy, zapomínají lidé na Dárce všeho dobra, když ale nepřítel do země vtrhl, když povodeň, krupobití a požáry hubí blahobyty, když záhubný mor slídí po obětech svých v palácích i v chatrčích, když od rána do večera umíráček zní a volá: „Pomni,

ó člověče, že jsi prach a v prach se navrátíš,“ tu probouzejí se mnozí ze svého spánku, počínají se báti věčnosti a mnozí, kteří v hříších zešedivěli a o pokání ani slyšeti nechtěli, klekají po dlouhých letech zase v zpovědnících. N. v P., obracujeme každý knihu života svého — list po listu, čtème pozorně, co na listech těch napsáno jest! Ói nenalézáme tam mnohou událost, mnohou okolnost, při níž musíme si říci: „Tenkrát volal ke mně Bůh, tenkrát mne probouzel ze spánku mého?“ Jednou volal k tobě Hospodin slovem kazatele, jež jako dvojbratří meč duši tvou proniklo, jinde volal a budil tebe nemoci, která jako vážný hlas znovu zněla tobě v uších volajíc do temnosti srdce tvého: „Probud se, vstaň ty, jenž spiš“ — někdy mluvil tobě do srdce Hospodin hlasem upřímného přítele jenž tebe varoval, jindy hlasem zpovědníka, který tě napomínal, někdy slyšel jsi hlas Boží v ranách, jimiž neštěstí na tebe doléhalo, jindy — a to bylo zajisté nejčastěji, ozýval se hlas Boží v tvém svědomí a ten hlas napomínal, káral, prosil a zapřísahal tě, aby si probudil se ze spánku svého! Vite N. v P. co se děje, když někdo klepá na dveře a nikdo mu zevnitřka neodpovídá, nikdo se uvnitř neozývá? Čeká ještě chvíli, klepá znova a silněji a když ani teď nikdo se neozývá, tu si myslí: Zde není nikdo doma, proto přestává klepati, odchází a snad už více nikdy se nevrací. Hle tak i Bůh bude jednati jestliže jeho volání a klepání si nevšímneme. „Hle já stojím u dveří a klepám,“ tak čtème v Zjevení sv. Jana (Apok. 3, 20.). On stojí u brány našeho srdce a klepá, co však učiní, jestliže mu srdce své neotevřeme? Přestane klepati a volati, odejde od nás a potom bychom byli ztraceni. Když Bůh člověka opustil, tuť svědomí jeho upadá v spánek, neozývá se více při hříchu, člověk není sobě ani svých hříchů vědom, považuje se za spravedlivého, nekajicně žije, nekajicně umírá a naplňuje se na něm slovo Páně v knize [přisl. (Přisl. 1, 24.): „Volal jsem vás a nechtěli jste slyšeti, pohrdli jste radou mou.“ Proto napomíná nás Duch Páně: „Dnes uslyšíte hlas mého, nezavrhujte srdce svých!“ (Žalm 94, 8.) Pán nepraví: „čtiňte pokání až při čase velkonočním,“ nepraví: čtiňte pokání až uslyšíte hlas můj za rok aneb až v stáří, či snad až na smrtelném lůžku, nikoliv, on praví: „dnes uslyšíte hlasu mého,“ nebo Ten, jenž tobě nabízí milost a odpuštění dnes, neslibil ti, že i zítra bude hotov tě na milost přijati.

„Jeruzaléme, Jeruzaléme,“ tak volal jednou tklivě a s pláčem Syn Boží, „ó kéž bysi bylo poznalo a sice v tento den tvůj, které věci tobě k pokoji jsou“ (Luk. 19, 42.). Křesťané, ka-

tolíci! kéž byste i vy všickni a všickni ti, kteří jsou s vámi spojeni svazky příbuzenství a lásky, kéž byste poznali, co vám ku spasení jest, kéž byste poznali tento čas navštívení Páně! „Aj, nyní jest čas milosti, nyní jest den spasení“ (2. Kor. 6, 2.). Ještě proudí se slzy milosrdné lásky Páně, ještě hledá dobrý Pastýř ztracené ovce své, až posud rozestírá otec milosrdenství láskyplně ramená svá, aby přijal a na srdce své přitiskl dítky své kající. „Nechci smrti hříšníka,“ dí Hospodin, „ale aby se obrátil a živ byl“ (Ezech. 33, 11.).

Ó Božský Spasiteli náš — víme to, že nás voláš v této době posvátné — hle my slyšíme hlas tvůj! Voláš nás, abychom svlékli starého člověka se všemi skutky jeho a oblékli se v člo- věka nového stvořeného v svatosti a spravedlnosti. Ó dej nám Pane, abychom této doby posvátné ku spasení svému využítkovali! S tebou budeme bdíti a modliti se a hříchů svých litovati a až jednou budeme bojovati smrtelný zápas, jako ty jsi jej bojoval na hoře Olivetské, ó Pane Ježíši Kriste, prosíme Tebe, pošli nám svého sv. anděla, aby nás potěšil, posilnil a provodil do blažené věčnosti. Amen.

Meč pronikne Tvou vlastní duši.

Tak zněla slova Simeona
Jenž dlouhá léta v chrámě dlel,
By Spasitele svého uzřel
A pak by tiše zemřít směl;
A hle! Kdy vložena mu v ruce Spása
On Matce Její bolest hlásá!

Však nejsou pouze tato slova
V tom srdci Jejím meče bod —
Hle! dále mluví stařec vetchý,
A zní to v chrámě šum jak vod:
On k pádu bude mnohým taky,
Jenž zavrou před Ním sluch i zraky! —

A na ta slova trne Matka
Ta nejsvětější, nevinná —
A slza bolu, lásky vroucí
Jí kane z líce na Syna!
Však neběduje — Ten Jí silí
Ježž k srdci vine po tu chvíli! —

Ač srdce bolí — oko plane
Jak jitřenka se krásně stkví —
Rty milé jakby šepotaly:
„Buď vůle Tvá, jenž všechno ví!“
Pak dál se bere v rodné kraje —
A kam jen vkročí — kvítko plaje!...

Vkroč také drahá Boží Máti
I na trať mého života,
A pomoz, prosím úpěnlivě,
Tam rovnat, kde je křivota;
A jako kvítek na té skále
Ku Tvé se rozviň srdce chvále! —

Však nemá více skalou býti
To srdce moje tvrdé sic —
Vždyť slza Tvá je obměkčila,
I zahřála Tvá milá, líce; —
Buď zahrádkou, kde před Tvou tváří
Se fialinka skrovná daří.

A kvítek tento — fialinku
S slzičkou Tvoji vroucně vinu,
Bys vložila je, Matko milá,
Tam pod kříž těžký Svému Synu;
Kdy žel můj uzří a Tvé slzy —
On srdcem bídným nezahrzí.

Za svatou víru.

Črta od *Bohumila Brodského.*

(Pokračování.)

Mezitím zamířil pan Jiří na zahradu. Sešel po několika stupních dolů a kráčel po cestě mezi záhony. Na konci zahrady sedíc pod stromy zabrána do čtení hověla si Liduška ani netušíc, že se k ní otec blíží.

Teprve když zachrastily kroky nedaleko od ní, zvedla udiveně hlavu a zbledla.

Kde se tu bere otec? napadlo ji hned. Rychle zavřela knihu a schovávala do vyšívané kapsy visící na hedvábné stužce. Vstala a pokročila několik kroků vstříc otci. Nachýlila bělostné čelo k polibku a chopíc se ruky jeho dotkla se jí rty svými.

„Není ti to, Liduško, podivno,“ promluvil pan Jiří, „že tak brzy jedu domů a nejsi zvědavou jaké zprávy nesu?“

„Jest, otče, příznám se, protože jsi musil asi hodně si pospíšit. Co dělá bratr?“

Visela takoruka zraky svými na rtech otcových. Zachvěla se. Při její slovech zsinala takoruka tvář jeho.

„Proč se ptáš nejprve na něho?“

„Vždyť jest přece mým bratrem.“

„Byl, není jím více. Zapomeň naň. Neuvidíš ho více.“

Ona že by neuviděla svého milého bratra Jana? Co se s ním stalo? Čím rozhněval otce? Kde jest?

Snad otec se něčeho proti němu dopustil?

„Kde jest, otče, pověz mi,“ prosila sevřeným, stisněným hlasem.

„Příliš se oň staráš. Jest u Jesuitů.“

Hleděl pátravě na dceru, která překvapením nemohla ani promluvit. Ale nebyla bolně překvapena; spíše radost nějaká ozývala se v nitru její. Bála se o bratra dávno již, protože věděla, proč jej otec poslal do ciziny. Tedy přece zvítězil, přece to símě matčino nebylo ušlapáno. Vydechla z hluboka.

„Divíš se, vidíš, že tvůj bratříček tak hodným byl, že bez vědomí otcova vstoupil mezi vyhlášené nepřátely pod obojí. Dobře, že jsem se to dověděl dříve nežli ty jsi z domu, aspoň vidíš a ještě uvidíš, jak se k němu chovati budu.“

„Ale což, jestli jest spokojen v novém stavu svém?“

Litovala hned Liduška poznámky své, které si dovolila, když otec jest rozloben. A znala ho přec dobře.

„Ty že souhlasíš naposled s ním? Aj pěkně to mám děti, k závidění pěkně. Snad ty kdybys mohla, následovala bys jeho příkladu? Neboj se, zbavím se možnosti té. Jdi rychle domů a buď po ruce Bětě. Prohlíží tvou výbavu. Musíte si pospíšit, protože času na mále.“

Chtěl se obrátit k odchodu, ale zarazil se, vida dceru vyděšeně naň pohlížející.

„Proč mám, otče, prohlížet svou výbavu; vždyť nebudu se ještě vdávati, a kdo ví buduli.“

„Buď bez starosti. Povinností otce jest starati se o ženicha pro dceru. Opatřil jsem již důstojného muže pro dceru baštinnovského zemana. Za dva měsíce budeš následovat muže svého na Rozňák.“

„Otče!“ zažalovala dcera sepnouc ruce křečovitě před panem Jiřím.

„Co činíš, jak bys byla bez rozumu; či snad i ty chceš býti neposlušnou jako tvůj bratr?“

„Nechci se ještě vdávati, chci býti svobodnou, chci tobě býti po boku. Nevháněj mne. Budu tebe poslušnou ve všem, jen mne nenut, bych šla za ženu zemanovi onomu. Nemiluji ho, nebudu s ním šťastnou. Pro památku dobré matky mé ustaň ve svém rozkazu.“

„Aj, pěknou to mám dcerušku a jak pěkně umí mluvit a prosit. Tobě že bych já ustoupil, tvým pošetilým žádostem?“

Dost a jdi, sice stihne tebe to co tvého bratra.“

„Ráda snesu to, co musí bratr snášeti, jen když budu zachráněna před sňatkem tak mne děsícím.“

„Ty že chceš býti tak proklata jak jsem toho Jesuitu proklel?“

Naklonil se blizoučko k bledé líci dceřině a zabodl zraky své do poděšených její očí.

Ruce jí klesly dolů bez vlády. Pak chopila se bělostného čela a zahleděla se do země.

„Proklet, prokleť, snad i já; já že bych byla prokleť vlastníím otcem?“

Zamlčela se.

„Poslechnu,“ a hlas její zněl jak struna přetržená. „za dva měsíce budu z domova.“

Rychlým krokem brala se k domu, aby připravovala se ku sňatku. Skropila stará Běta ty závitý pláten a drahocenných látek slzami pravé, upřímné soustrasti vidouc jak sedá Liduška den co den šijíc a připravujíc vše jako bez ducha, jak kdyby si šila roucho pohřební a ne šat svatební.

Od toho dne nespátřila na její tváři růže, které dříve zdobily její slídné líce. Jen jednou vehnala se jí veškerá krev do tváře.

Zavolal jí otec jedenkrát z komnaty její. Když vešla k otcí, šel jí vstříc zeman z Rozňaku vynořený, usmívavý jak kdyby již něčeho mělo býti svatební veselí.

Uklonila se mu lehce, nechala svou ruku políbiti a usedla daleko od něho.

Po chvíli udržuje sám hovor zvedl se pan Jiří a odešel myslíc si, že snad jsouce samotní zblíží se více. A panu Janovi napadlo skutečně, že není tak ostýchavou jak ji za přítomnosti starého zemanu považoval, jakmile se za zemanem dvěře zavřely.

Zvedla se se stolice a pokročila blíže k němu.

„Otec řekl mi, pane ctuý, že mám za tebe jíti, není-li pravda?“

„Bude mi to, vzácná panno, největším štěstím, buduli moci po boku tvém prožiti život svůj.“

„Zdali pak jsi se však též otázal mého otce, milujili tě, tázal jsi se sám mě, či ty sám vida mne málokdy již dávno chováš ke mně náklonnost?“

Mluvila suše, pátravě mu hledíc do tváře, že celý překvapen a pln rozpaků rděl se a bledl střídavě nevěře vlastníím uším, že jest to ta Liduška, která se

vyhýbala každému hosti na hodný kus cesty.

„Nevím, co bych ti, ctná panno, odpověděl. Miluji tě od toho okamžiku, kdy jsem tě ponejprv spatřil. Vynasnažím se upřímně, abys i ty nebyla po boku mém nešťastnou. Vždyť ani jinak bych nemohl.“

„Věřím ti, pane zeman, protože muž ctní nemívají v obyčeji lháti,“ a při slovech těch s nádechem hořkým pronesených ostřeji se naň podívala, „než ještě jiná věc tane mi na mysli, o níž prosím bys vážně přemýšlel. Pravda, že i já se vynasnažím vážiti si tebe a ctiti upřímně; než věz, pane, že já upřímnou katoličkou a ty pod obojí. Chceš i tak státi ve slovu svém?“

Pan Jan na chvíli se zarazil. Než patře na stíhlou její postavu dyšící půvabem a kouzlem vábivým dodal rychle:

„Ano, chci i tenkrát v slovu státi. Nechci ti činiti násilí v duši tvé a i ty zajisté mi volnost dáš.“

„Zajisté, pane Jene; než ještě něco mám, co bych ti ráda pověděla, ale později až více se seznáme. Chci však bys slíbil mi již teď, že splníš mi prosbu onu. Ty mi toho jistě neodopřeš.“

Zeman celý okouzlen s radostí přikývl.

„To není dost, pane ctný; odpusť, že ještě více na tobě dožaduji se. Přisáhej mi na to!“

Pln udivení, ale přec jak by cele nacházel se v moci její, přísáhl mladý zeman.

„Teď, pane, svoluji a půjdu za tvou chotí.“

Uklonila se a pokročila několik kroků do zadu nechávajíc pana Janá sklamaného naději, že mu dovolí aspoň ji políbiti.

Mlčeli chvíli jakby přemýšleli oba o výjevu, jenž se mezi nimi odehrál. Dříve než některý z nich mohl mlčení přerušit, vkročil opět otec. Pohlédl pátravě na oba a tázal se jak se spolu bavili.

„Dobře, pane otče,“ odpovídal mladý zeman klada důraz na slovo „otec.“ „Liduška souhlasí s tvým přáním a horoucí tužbou mou.“

Po tváři hostitelově zahrál samolibý úsměv, že se mu podařilo dceru pokořit.

„Však jsem to věděl, že mne Liduška nesklame. Než teď pohár vína, abychom na zdraví se napili.“

Vztýčena odešla Liduška a za chvíli přinášel sluha konvici vína a poháry Vyřizoval panu Jiřímu, aby měl Lidušku omluvenou, že nepřichází.

„Nu však není zle. Má asi plnou hlavu

myšlének již na výbavu a svatbu. Budeme se sami bavit pospolu.“

Číše se prázdnily, oči se jim leskly a srdce v těle smálo se, že tak hladce vše odbyto.

Vyjdouc na chodbu změnila se Liduška k nepoznání. Sotva že dala rozkaz, by otcí donešeno bylo víno, chvátila do své komnaty. Zakryla si tvář a dušený vzlykot dral se jí z hrdla. Klekla před malým křížkem a povznesla svůj krásný uslizený zrak ku tváři Spasitelově.

„Učinila jsem dobře, matičko? Posiluj mne, protože úzkost mne jímá v hrozném postavení mém. Cos' asi ty musila vytrpěti, dobrá rodičko!“

Když opět k staré Bětě vkročila, viděla dobrá žena hned, že musilo ji potkati asi něco bolného, protože oči její zarudly a pohled tak smutný, tak nevýslovně smutný.

II.

Ty Horo Bílá, horo neštěstí a hoře pro náš lid. Cos' viděla těžko zapomenout, těžko smazat, když tvá půda krví prosáklá, když tráva tvoje povídá si dosud o onom nezapomenutelném dni, kdy v zápasu tu země duněla jak hrana slávě české.

Horo poblouzení, která byla prvním článkem v řetězu těch těžkých dopuštění božích, jistě bys skryla se v té krvi, která prondem tekla od tebe po vlasti naší, jistě bys zahalila se do sloupů dýmu a plamenů vzplanuvších nad klidnými dědinami a městy, kdybys tušila co odehrává se na tobě.

Tvůj vrcholek zní jako neumorný hlasatel tisícerymi kletbami a úpěním k nebesům volaje po pomstě a smilování. Vy mrtví, kteří jste pokryli stráně její, kteří v domnění, že za svatou věc bojujete, jste tam krv svou vycedili, čeho as dočkali jste se tam na výsostech jdouce před Pána přijmout odměnu z rukou Jeho?

Horo Bílá, tys' byla strašným svědkem hněvu božího, jenž přichází a tresce z nadání jak přival rozkáčených živlů. Kéž paměť tvoje nevymizí nikdy ze srdcí národa, abys vždy stála před očima jeho jak pomník, který nevymírá, jak mohyla, která hlásá, že nebesa jsou nepřemožena. -- Ty jsi tím němým, nezmírajícím výrokem, jenže tak mnozí hledí k tobě jako k hoře, na níž spečetěno bylo zavržení našeho národa, jako na místo kde rána nejkrutější rozedrala řadra vlasti.

Rozedralas' — pravda — srdce naše,

ale proto, abys opět hojila, abys prstem výstražným ukazovala k nebesům věkům budoucím, kam přichází se, když zapomeneme se na Boha, když tomu Bohu rouhá se a šlape nohama vše, co svato jest.

Avšak nejen ty, celé kraje naše po sety jsou památníky takovými, byť ne tak hroznými, jenže někde to neštěstí bolestnější než ruka lidská vypsati může, hroznější než křehká mysl snese, trpí než nejtrpí pelyněk.

Ty drahá země naše; nejprve podobojí trýznili tě jako macechu, ač ve své zaslepenosti chtěli přemluvití se, že ti do brodiní přinášejí, pak když do světa se rozjely ty tlupy dragonů španělských znova rozdíraly řadra tvoje netušíce jak to bolí, jak to nevýslovně bolí. —

Tlupa císařských dragonů pod velením rytmistra jela do kraje.

Za jarního dne blížila se k Němec-kému Brodu. Nedaleko nich objevil se dvorec rozňacký. Tlupa zastavila se na chvíli ve stínu lesa, aby popřála koním odpočinku. —

V hluku války žila tiše Liduška v novém svém domově jsouc dobrým andělem dvorce a lidí okolních. Pomáhala chudým, ošetřovala nemocných a neštítala se nikoho, byť chud byl sebe více.

Muž její byl k ní do té šetrným věda dobře jak šlechetná jest v ní duše a pamatuje se, že nesla k němu z lásky. Bylo mu to lhostejným, jen když opět v blahobytu žil. Splnit pan Jiří slib svůj plnou měrou přidav mu ku sličné žínce stříbra dost a dost.

Jen jedno přece pátilo mladého zemanu jak uhel hořící. Kdykoliv se sešel se svými přátely, vytýkali mu, že žena jeho papeženkou a děti asi že budou též. Bránil se tomu pravě, že děti jeho budou jeho víry všechny.

Ovšem, že když narodil se mu syn, dovolil, aby katolický kněz jej pokřtil. Což však to; tím ještě nezřekl se práva na něho. Až doroste dá jej vychovat tak, jak sám bude chtít.

Hošík dospíval cvičen matkou svou, uče se od ní Boha znát. Pozoruje to pan Jan chtěl brzy učiniti konec tomu. Věděl, že bitva na Bílé Hoře špatně pro jeho stranu dopadla, ale doufal pevně, že opět na vrch se dostane.

Přemýšleje jedenkrát o tom, když ku práci jarní na polích dohlížel, rozhodl se, že rázně tomu konec učiní. Vrátil se

dříve nežli jindy a vstoupiv do vnitř, tá-
zal se, kde jeho paní?

Byla na zahradě s malým Václavem.
Posilniv se douškem medoviny kráčel za
ní s pevným odhodláním, že dnes se vše
rozhodne.

Lehce kynouc hlavou vitala paní
Ludmila svého muže obírajíc se s hošíkem,
jemuž jarní sněženky v kytici vázala.

„Pošli, Liduško, Václava na chvíli
 pryč.“

Zemanka zvedla udiveně hlavu po-
hližejíc na zemanův zasmušilý obličej, ne-
vědouc co as zamýšlí. Než bez váhání
poslala malého Václava do domu, sama
pak povstala, aby zvěděla příčinu podiv-
ného chování se mužova.

Když hošík zmizel, zžechral si zeman
vous a zahleděl se do země, jak by nemohl
přímou patřiti na ženu svou.

„Pamatuješ se asi dobře, Liduško, na
onen okamžik, když jsem s tebou ho-
vořil maje slovo otce tvého, že se staneš
mou?“

Paní Ludmila se lehce zarděla. Pa-
matovala se velmi dobře na osudnou
chvilu onu, kdy za drahý peníz, za po-
slušnost k otci zaprodávala svou celou bu-
doucnost.

„Jak se můžeš ptáti? Nezapomenu ni-
kdy chvíle té.“

A tvář její zatáhla se jakýmsi závojem
smutku, protože upomínka na to vždy
bolné myšlénky vyvolala v nitru jejím.

„Nuže Liduško, tenkrát pravila jsi
sama, že dobře víš k jakému vyznání se
hlásím já.“

„Nevím ani proč mi to vše povídáš,
vždyť jsem to přec již rekla, že až příliš
dobře pamatuji se na rozmluvu naší ten-
krát.“

„Připomínám to jen proto, že již víc
nebudu trpěti, abys kazila mi syna mého
podobnými věcmi, jakýmiž tvá mysl pře-
plněna jest.“

Zemanka otevřela široko oči pohlíže-
jíc udiveně na muže.

„Já že kazím dítě své? já, jeho matka?
Či viděti jest na něm, že bych ho po kři-
vých stezkách vedla?“

Hlas její byl pln uražené mateřské
lásky. (Pokračování.)

Blah. P. Edmund Kampian T. J. mučenník.

(Podává Jos. V. Kratochvíl.)

(Pokračování.)

IV.

Stav neunavného sluhy Božího byl
nyní skutečně povážlivý; nebyť co den
jist svým životem Aby se vyhnul nástra-
hám vyzvědačův, z Londýna do jiných
krajín se uchýlil.

Ačkoliv novým ediktem královním
byly tresty vlasti zrady (nebo tak nazvána
byla víra katolická) valně přitíženy, přede-
docházel P. Kampian vřelého přijetí ode
všech katolíkův, k nimž byl zavítal. Avšak
z jejich nesmírné radosti kynula horlivému
sluhovi Božímu jen nová nebezpečí.

Aby bezbožných slidičů útoky a vý-
zvědy obehral, rozličných používal umění.

„Já nikdy,“ tak sám kdysi pravil,
„nevycházím po druhé v témž oděvu, téže
barvy, ve stejném způsobu, a jmén mám
více než všeho ostatního.“

Těmito snahami svými nejenom věrné
ale i kolísající katolíky ve víře udržoval,
padlé pak buď sám aneb s P. Parsoniem
s církví smířoval.

Tím všeho pověst rychlá roznesla se
i do Londýna, kde ješitná královna Alžběta
v novém prostředku proti jeho působení
přemýšlela.

Í povstal nový tribunál vyšetřovatelů,
zvaných „Ochránců míru,“ kteří neměli
žádného jiného úřadu, než po katolících,
hlavně ale po P. Kampianovi slíditi, chy-
tati, mučiti, ano i smrti trestati*).

Proto vykypělo celé vojsko zřízenců,
policajtů a slidičů, mezi nimiž nejhorší
část tvořili hanební zrádci, odpadlíci, kteří
znali schůze katolíků. Tím pak všechny
bohoslužby katolické byly nebezpečny,
služebníci pánům podezřelí, žaláře králov-
ské věřícími každého pohlaví, věku a stavu
přeplněné, tak že nové a nové musely býti
stavěny**).

*) Protestanté angličtí rozhlašovali, žeby
papež a katolíci mocnáři kuli pikle proti vládě
anglické, a žeby Jesuité byli nástrojem všeli-
kých bouří. Jméno „Jesuita“ postačilo jim k na-
značení buřiče, jakýmiž v jich oči byli všicki
katolíci.

**) Poměry tyto dlouho trvaly. P. Parsons
sám je líčí ve svém listu z r. 1582 Gherardimu.

Za takových okolností a hrozných pronásledování uznal P. Kampian za dobré třikrát denně, v různých služích a na rozličných místech kázati; svátostmi posiloval, rozmluvami potěšoval — tak že mimo dvouhodinného spánku sotva času nabyl k církevním hodinkám.

V té době také sepsal list, kde nevinost katolíkův srdnatě hájil a k veřejné disputaci v záhadných věcech víry puritány vyzýval, než alež kromě nadávek (hlavně od kazatelů Hammera a Charca) nedostalo se mu žádné jiné odpovědi na tento manifest*).

Proto sepsal v odlehlem lese knížku skutečně zlatou**), která obsahovala deset pádných důvodů na obhájení víry katolické. Tuto knížku za nebezpečí vrchovatého slidičů přes tu chvíli v domě Lady Stonor pátrajících v hojných exemplářích dal vytisknouti, po té pak na universitě v Oxfordu ano i v celém království s velikou v mnohé mysli proměnou k dobrému rozšířil.

Tím zvýšeny byly ovšem odměny zřizencům královniným, kdoby tajemného P. Kampiana nalezl, tak že on sám jediný hledán byl po celém království; až konečně zradou bezbožného odpadlíka, který již deset jiných kněží do rukou bludářů byl přivedl, do tenat jejich upadl.

V.

P. Parsonius dovolil stíněnému P. Kampianovi, aby v Lyfordu v domě katolické rodiny Yates jediný jen den prodlel a postavil ho pod poslušnost bratra Ralphi; zároveň přikázal mu, uchýlit se na polcestrv Norfolkský. I žádal P. Kampian, by mohl do Lancestru dříve pro mešní a oltářní náčiní se vrátiti, pak v Lyfordu Bohu posvěcené panny, od královny tam žalářované, svátostmi opatřiti, jakož i vdovu, matku lyfordského dynastie, jenž též pro víru žalářován byl, potěšiti.

Přišel tam, vykonal tyto zbožné úmysly své, a trochu pokrmem se posilniv, vstoupil s Emmersonem na koně, aby cestu svou dále konal.

*) List tento měl býti magistrátu Londýnskému jen v případě zajetí P. Kampiana odevdán — uveřejněn ale byl přenáhlením Tomáše Pounda již dříve.

**) Rationes decem, quibus fretus certamen Anglicanae Ecclesiae ministris obtulit in causa fidei.

Tu ale přicházejí okolní katolíci, důtklivě a snažně ho prosíce, aby i jim sv. svátostmi a slovem božím posloužil; když jim ale statečně odpíral, na řeholní poslušnost se vymlouvaje, obrátili se prosebníci na Emmersona, který, důvody jich přemožen, P. Kampianu tři dny prodlení v Lyfordu dovolil a sám do Lancestru pro mešní náčiní došel.

Když následujícího dne P. Kampian kn oltáři se chystal, objevil se v zástupu člověk jakýsi, jménem Elliot, apostata.

Jelikož nikdo z přítomných o jeho odpadlictví nevěděl, byl připuštěn, a obcovoal s ostatními mši svatě, o čež byl snažně prosil.

Padouch tento, pro náramné zločiny v Londýně veřejně cti zbavený, měl býti pro cizoložství mučen; aby tomuto trestu hroznějším ještě zločinem ušel, přislíbil, že za několik dní P. Kampiana i s jinými kněžími do Loudýna zajatého přivede.

Když byl pokryteckou zbožností mši svatě obcovoal a kázání P. Kampiana se slzami v očích vyslechl*), zmizel a do sousedního města utíkal.

Zde, ukazuje královnin podpis, sto jezdců sebral, a s těmi zase rychle, předce ale ne nenadále do Lyfordu dorazil.

Paní místa tohoto skryla mezi tím ubohého P. Kampiana ještě s dvěma jinými kněžími do jakéhosi úkrytu, k tomu cíli připraveného.

Přešel celý den marného hledání.

Druhého však dne z prorazeného otvoru ve zdi zočení byli všichni kněží, kteří ihned zajati jsou.

Po chvíli hnul se smutný průvod z místa toho; P. Kampian vsazen na kůň, ruce na zádech, nohy pak po koně pevně

*) Slavným kazatelům T. J. ve Francii Edmundu Angeriovi a Klementu Puteani-mu mohl se podobati i P. Edmund Kampian, kdyby nabyl stejné ku kázání příležitosti. Ale muže výmluvného, jenž jako chlapec dvanáctiletý královnu Marii oslovil a pozdravil, z veškeré Londýnské mládeže k tomu jsa vybrán, toho muže, pravím, když dospělý a dokonalý kazatel býti mohl, slepá zášť krajanů přinutila, že musel ukrývati se po koutech domů a nemohl než ve skrýších a potajím řečnickou moc svoji provozovati; ačkoliv i tu, kde se uskrovniti a svou výmluvnost podlamovati musel, tak mocně srdci posluchačů hýbal, že ani zrádce jeho Elliot, jenž k poslednímu Edmundova kázání v pokryteckém úmyslu přišel, slzí zdržeti se nemohl.

maje svázané. Na klobouk připevnuěn byl nápis: „Edmund Kampian, jezuita, buřič.“

Tak dopraven jest do Londýna, kdež ihned do Toweru v temný, smrdutý žalář jest uvržen, kdež ani z přima státi, ani rovně položit se nemohl.

To se stalo dne 16 července r. 1581.

VI.

Dospěli jsme nyní až ku popisu soudního řízení, hlavně pak mučennictví našeho P. Kampiana

Než ale k tomu přikročíme, odhodlali jsme se aspoň několika krátkými črtami nastíniti onu ukrutnost tyranů protestantských za vlády ohavné královny Alžběty Anglické, kteráž od mnohých, neobjektivně posuzujících soudcům katolickým neprávem se připisuje.

Angličtí katolíci studovali v cizině, vzdělávali se na kněžství, po té pak navracovali se ke svým ubohým krajanům, aby jim byli vůdci i učitelé v dobách přetěžkých, věrní jsouce všichni víře otcův i do těch hrdel a statků svých.

V Irsku, za času lité královny Alžběty, které Anglie dosud přezdívá „Veliká,“ navracovali se časově prvních mučenníků křesťanských.

V odlehlých pustinách se shromažďovali, aby slyšeli slovo Boží od novosvěceného kněze; bidné chatrče přeměňovaly se ve svatostánky Toho, který ve chlévě naroditi se ráčil. O půlnoci obětovali se naše svatá a věrní katolíci přijímali pro posilu v dalších bojích Nejsv. Tělo Páně.

Běda, byli-li od slidičů Alžbětiniých nalezeni.

V takovém případě byl kněz pověšen, pak, mnohdy ještě dýchající, škrcen. Za jeho hlavu ohavná Alžběta dávala 5 liber šterlingů, právě tu sumu, která se dávala v Anglii toho času za hlavu vlka.

Ostatní vsazeni do žalářů a tam mukami, hladem a nečistotou trápení.

Byl-li dopaden šlechtic při mši svaté, byl svého šlechtického predikátu zbaven, po té pak z Anglie vypovězen.

Haughton, Kartuzián, uslyšev rozsudek svůj, zvolal: „Hoc est iudicium hujus mundi!“ Když uřezávali nad ním provaz, pravil: „Nejsvětější Ježíši, smiluj se nade mnou v této hodině!“ a když mu kat z těla srdce vyndával, zvolal: „Dobrý Ježíši, co chcete činiti s mým srdcem?“

Nemám ani případného slova k ozna-

čení ukrutné Alžběty. Bylať zajisté horší Nerona.

Dala zapáliti skrovné zásoby potravin na sýpkách a půdách domů katolických, a když ubozí, hladem dohnáni, jako ta nemá tvář trávu hryzti, čímž líce zelení si potřísnili, smála se škodolibě: „Nechť prosí ti pošetílci svého Boha, barva zelená jest předce barvou naděje!“*)

Než ale dosti již toho divadla, vizme nyní, co dále stalo se s milým nám P. Edmundem Kampianem. (Dokončení.)

Obřady mše sv. řádu východního.

(Pokračování.)

9, Malý introit nebo introit ku evangelii.

Když dospívá chor ke slovům: „Sláva Bohu Otcí, Synu i Duchu sv.“ pokloní se kněz a jáhen po třikráte, stojíce před posvátným stolem. Kněz chápe se sv. evangelia a podá je jáhnovi; projdou oba se verní dvěře**) a když ocitnou se na místě obvyklém***), skloní hlavy. Jáhen vece po tichu: „Prosme Pána!“ drže při tom stolu třemi prsty. Kněz odříkává modlitbu, t. j. introit ku sv. evangelii septem: „O panovníku, Hospodine, Bože náš, který jsi ustanovil řády a zástupy andělův a archandělů ke službě slávy své, dovol, aby spolu s námi vstupovali Tvoji andělové svatí a s námi přísluhovali a s námi oslavovali Tvou dobrotivost!“ Hlasitě: Neboť Tobě náleží sláva, čest a klanění, Otcí, Synu, a Duchu sv. nyní, vždycky a na věky věkův.“ Chor: „Amen.“ Je-li modlitba ukončena, promlouvá jáhen ke knězi: „Požehnej, pane, svatý introit (vchod)! a ukazuje štolou na stranu východní. Kněz dělá znamení kříže ku východu, říká: „Veleben budiž vchod tvých svatých vždycky, nyní a po všechny věky!“ Chor: „Amen.“ Nato přistoupí jáhen ku biskupovi, aby políbil sv. evangelium; není-li tu biskupa, učiní to kněz. Když dokončen byl poslední

*) Sněm Tridentský r. 1562 měl katolíků Anglických se ujmouti, a staral se o věc zajisté pečlivě; tím ale ukrutnosti tyranův hráz postavena nebyla.

**) Po obou stranách brány královské spojeno jest presbyterium s lodí chrámovou dvěma dveřmi, to jest na severu a jihu.

***)) Kde jáhen stává před branou královskou.

zpěv, pokročí jáhen do prostřed a stojí před knězem, pozdvihne poněkud ruce, ukazuje sv. evangelium a praví: „Moudrost! Vstaňte pobožně!“ Poklonivše se, kráčeji oba, kněz za jáhnem, do presbytérie; jáhen pak položí sv. evangelium na posvátný stůl. Zpěváci zpívají obvyklé zpěvy denní.

10. „Svatý, svatý, svatý!“ Shcyluje-li se zpěv ku konci, pokloní se jáhen knězi a drže rukou stolu, dí: „Žehnej, pane, čas jest trisagia!“ Kněz žehnaje říká: „Neboť Ty jsi svatý, Ty Bože náš, vždycky, nyní i po věky věkův.“ Po skončeném zpěvu, přistoupí jáhen ku posvátným dveřím, ukazuje věřícímu lidu stolu a praví hlasitě: „Na věky věkův.“ Chor: „Amen.“ Zatím, co zpívá se v choru třikrát Svatý, vykonává kněz po tichu modlitbu k těmto hymnům: „Svatý Bože, který dlíš mezi svatými, který od Serafinů chválen a veleben jsi hlasem třikrát svatým, který oslavován jsi od cherubinův, kterému klaní klaní se všeliká moc nebeská, který z ničeho všecko uvedl jsi do života, který jsi stvořil člověka k obrazu a podobnosti svému a ozdobil jsi jej darem všelikým, který propůjčuješ prosebníkům rozum a moudrost, nepolrdáš hříšníkem, nýbrž dáváš mu pokání ku spáse, který jsi učinil nás, ponížené a nehodné služby své, hodnými, abychom stáli tuto hodinu před slávou svatého oltáře Tvého a slušně Tobě se klaněli a Tebe oslavovali: Ty, o Pane, přijmi z úst našich, z úst hříšníků, Svatý, svatý, svatý! a shlédni na nás ve své dobroty, promiň nám všeliký hřích, dobrovolný i nedobrovolný, posvět duše naše i těla a propůjč, abychom uctívali Tebe ve svatosti po všechny dny života našeho. Na přímělu svaté Matky boží a všech svatých, kteří Tobě se líbili od věčnosti.“ Hlasitě: „Neboť Ty jsi svatý, Ty, Bože náš, a Tobě díky vzdáváme Otci, Synu a Duchu sv. nyní, vždycky a na věky věkův.“ Chor: „Amen.“ Chor zpívá na to: „Sláva Bohu Otci, Synu a Duchu sv.“ atd. Kněz i jáhen zpívají taktéž třikrát Svatý, klaníce se po třikrát před posvátným stolem.

11. *Epištola a alleluja.* Brzy po tom praví jáhen ku knězi: „Račíš, pane“ *) a jdou oba k sedadlu; cestou modlí se kněz: „Veleben buď, Jenž přichází ve jménu Páně!“ Jáhen vece: „Žehnej, pane, vzne-

šené sídlo!“ Kněz: „Vyvýšen jsi na trůně slávy říše své, který sedíš nad cherubiny, nyní, vždycky a na věky věkův.“ Jáhen stane před branou (královskou) a dí: „Pozor mějme!“ Kněz: „Pokoj všem!“ Jáhen: „Moudrost!“ Čtenář (lector) počíná: „Alleluja! Žalm Davidův.“ A jáhen opět: „Pozor mějme!“ Čtenář říká úvod *) k epištole denní. Jáhen po třetí: „Pozor mějme!“ Když skončí se čtení epištoly, volá kněz: „Pokoj Tobě!“ Jáhen: „Moudrost“ a chor: „Alleluja. Žalm Davidův.“

12. *Evangelium.* Jáhen chopí se kaditelnice a kadidla, přistoupí ku knězi a praví: „Žehnej, pane, kadidlo!“ Kněz žehná, modle se: „Obětujeme Tobě kadidlo, Kriste, Bože náš, k vůni duchovní sladkosti; uděl nám zato milost Svého Ducha svatého, vždycky, nyní a po věky věkův. Amen.“ Jáhen dokola okurkuje posvátný stůl, celou svatyni a velum (řečené *ánge*). Odloživ kaditelnici, přistoupí ku knězi, pokloní se jemu a dotýká se prsty svými stolu a evangelia, které uloženo jest na posvátném stole, vece: „Žehnej, pane, hlasatele sv. apoštola a evangelisty N.“ Kněz dělá nad ním znamení kříže a praví: „Na přímělu svatého a slavného apoštola a evangelisty N. nechať dá tobě, hlasateli evangelia, Pán slovo, aby jsi hlásal je s mnohou mocí.“ Jáhen odvěti: „Amen“ a pokloniv se zbožně před sv. evangeliem, projde posvátnou branou, (před ním kráčeji ti, co nesou světlo a kadidlo) a postaví se na místo řečené „ambo“ či na jiné určité stanovisko. Kněz nedaleko posvátného stolu trváje, dívá se ku západu a volá hlasitě: „Moudrost! Vstaňte zbožně! Poslechněme svatého evangelium!“ Jáhen: „Čtení sv. evangelia sv. evangelisty N.“ Chor: „Sláva Tobě, o Pane!“ Kněz: „Pozor dejme!“ Když se dočte evangelium, vece kněz jáhnovi: „Pokoj tobě!“ a jáhen pokročí až k posvátné bráně, odevzdáváje sv. evangelium knězi. Nato zaujav obvyklé místo, počíná: „Vyslovme se všichni z celé duše a z celého ducha!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Všemohoucí Pane, Bože otců našich, prosíme Tě, vyslyš nás a smiluj se nad námi!“ Chor: „Pane smiluj se!“ Jáhen: „Smiluj se nad námi, o Bože, podle svého velikého milosrdenství, prosíme Tě, smiluj se, Pane!“ Chor: „Pane, slituj se!“ Jáhen: „Opět prosíme Tebe za

*) To jest: Rač odebratí se ke svému sedadlu.

*) Před epištolou čtou se odstavce žalmové, kterýžto úvod slove *προειρηρον*.

nejzbožnějšího a bohochráněného císaře*), aby mu dal moc, vítězství, vytrvalost, pokoj, zdraví a spásu a aby jemu Pán Bůh náš tím více ku pomoci přispíval a ve všem jej řídil a jemu k nohám kladl všelikého nepřítele a odpůrce.“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Nato modlí se kněz po tichu tuto modlitbu: „Pane, Bože náš, přijmi od služebníků svých tyto vroucí vzdechy a smiluj se nad námi podle množství svého milosrdenství a sešli nám slitování své a i všemu lidu svému který očekává u Tebe hojné smilování.“ Hlasitě: „Neboť milosrdný jsi Ty a dobrotivý, o Pane, a my vzdáváme Tobě dik, Otci, Synu a Duchu sv., nyní, vždycky a na věky věkův.“ Chor: „Amen.“

13. *Propouštění katechumenův.* Jáhen: „Proste, katechumeni, Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Věřící lidé, modleme se za katechumeny, aby Pán nad nimi se slitoval!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Kéž je ozbrojí slovem pravdy!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Kéž zjevným učiní jim evangelium spravedlnosti!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Nechť je sjednotí se svou svatou, katolickou a apoštolskou církví!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Zachraň, smiluj se, přijmi je o opatruj, o Bože, milostí svou!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Katechumeni, skloňte hlavy své před Pánem!“ Chor: „Před Tebou, o Pane!“

Modlitba za katechumeny před svatým obětováním, kterou kněz koná v tichosti: „Pane Bože náš, který sídlíš na výsostech a zhlédáš, co jest nízkého, který jsi vyslal ku spáse pokolení lidského jednorozeného Syna svého, našeho Pána a Boha, Ježíše Krista; pohlédni na služebníky své, katechumeny, kteří před Tebou sklánějí šíje své a učiní je hodnými v pravý čas, aby dosáhli koupele druhého narození, odpuštění hříchův a roucha nesmrtelnosti! Přidruž je ke své svaté, katolické a apoštolské církvi a vraď je mezi vyvolené stádo své!“ Hlasitě: „Aby i oni zároveň s námi oslavovali ctihodné a velikomocné jméno Otce, Syna a Ducha sv., nyní, vždycky a po věky věkův.“ Chor: „Amen.“ Na to vezme do rukou kněz korporale (*επιτηρίον*) a rozprostře je, jako obyčej jest. Jáhen řekne: „Všichni, kdož katechumeni jste, odejděte! Katechumeni odejděte! Všichni, kdož katechumeny jste, odejděte! Žádný katechumen ať tu

nezůstává! Avšak, vy věřící všichni, prostě spolu s námi Pána opět a opět.“ Chor: „Pane, smiluj se!“

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Těžce nemocný vys. důst. pan probošt Vyšehradský Msgr. Václav Štulec poněkud se zotavil.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 18. února u sv. Josefa u anglických panen na Malé Straně, od 19.—23. února u sv. Kajetána a od 24.—28. t. m. u sv. Štěpána.

— **Stáří císařův a králů.** Německý císař Vilém má 89 let, papež Lev XIII. 76, nizozemský král Vilém 69, anglická královna Viktoria 67, brasílský císař Don Pedro II. 61, císař král František Josef I. 56, belgický král Leopold 51, portugalský král Ludvík I. 48, rumunský král Karel 47, turecký sultán Abdul Hamid 44, italský král Humbert 42, ruský car Alexander III. 41, řecký král Jiří 41, srbský král Milan 32 let.

— **Samovraždy ve Vídni.** Vypočteno jest, že Vídeň počtem samovražd předčí nad ostatní větší města světová. R. 1885 zavraždily se 223 osoby, r. 1886 358. Mimo to událo se 146 pokusů samovraždy. Z oněch 358 osob bylo 280 mužského a 78 ženského pohlaví. Nejmladší čítal 11, nejstarší 83 roky. Mezi samovrahy byli ještě dva chlapci, jeden 13 a druhý 14 roků. V nejvíce případech byly příčinou samovraždy nepříznivé poměry hmotné a nedostatek práce. Co do způsobu samovraždy volila si většina smrt oběšením (a sice 112 mužských a 17 ženských), 85 (mezi nimi 8 žen) se zastřelili, 63 (16 žen) se utopili, 43 (28 žen) se otrávil, 17 se podřezali, 17 (8 žen vrhli se s výše a 4 dali se usmrtiti vlakem železničním). Krásny to obr. zek: stačí na dotvrzení pravdy, že velká města jsou hnízdem nejen nádhery a pychu, ale zároveň i bídy a zoufalství.

— **Zajímavé zprávy z oboru dějepytu.** S vyrokem sv. Otce Lva XIII., že ne církev, ale spíše nepřátelé její mohou se obávat výsledků dějepytických, souhlasí i zpráva kantonu Bernského, a to tak, že zporučila historické společnosti Bernské prof. Zeerlederem řízené další vydávání *Fontes Rerum Bernensium* a to již koncem tohoto roku. Není tajemstvím, že jen zprávy o dějinách reformace ve Švýcarech přiměly vládu k tomuto zakazu. Členové výboru pro vydávání „*Fontes*“ protestovali proti tomu rozhodnutí.

*) Říká se obyčejně v čísle množném.

— Úspěchy katolického náboženství v Dansku. Docházejí potěšitelné zprávy o úspěchu katolického náboženství v Dansku. Svendberg, město čítající 8000 obyvatel, mělo před 2 roky jen dva katolíky; nyní jest jich tam 100. V Kopenhagenu objevilo se nedávno 60 konvertitů, mezi nimiž šlechtici, úředníci a 2 lékaři. Ve Fridericii posvěcena byla katolická nemocnice, při kteréžto slavnosti veškeré úřednictvo ve stejnokroji se účastnilo. To stalo se jen neobyčejnou obětavostí dvou konvertitů, obyčejných řemeslníků.

— Benediktinská missie na Východě. Doslýchá se, že sv. Otec minul Benediktinům zvláštní okres na Východě pro missie vykázati. O tom také zmínil se Jeho Svatost při soukromém slyšení kardinalu Pitrovi, a jeho několika druhům řeholním, zavítavším ku slavnosti sekundice kardinalovy do Říma. Právil při tom, že orientálové, jimž Benediktini známi jsou, jen těmito černými mnichy mohou býti obráćeni. S tím také souhlasí i biskupové na Východě, jichž sv. Otec se tázal. V Palestině aneb v Carihradě měl by býti klášter sv. patriarchy řeholníků, Řím ale zůstal by střediskem řádu pro Východ i pro Západ.

— Křesťanství v Číně. V posledních měsících vydána byla na mnohých místech říše císařská proklamace, aby lid v míru žil s křesťanskými missonáři, jakož i s těmi, kteří křest sv. přijali, neboť křesťanství učí Spravedlnosti, a proto účty zasluhuje. Jsou skutečně Číňané v náboženském ohledu dosti suaveliví; ve službě státní ku př. neběse se zřetele na vyznání náboženské. Nepokoje povstávají jen z příčin politických. Tsong-li-Yamen poskytl americkému missonáři za škodu utrpenou při nepokoji v Tšung Hing-u 21.000 taëlu odškodněného. — O císaři čínském uveřejňuje Journal des Débats obšírný dopis svého dopisovatele z Číny, který mimo jiné jedná o mladém císaři, jenž nastoupiti má za několik měsíců trůn svých předků. „Úřední Čína,“ dočítáme se, „nemá potuchy o schopnostech a zásluhách nového panovníka. Od r. 1875 žil ve svém paláci v úplném ústraní obklopen ženami a kleštěnci. Bezpochyby vychovatelé jeho učili jej řečem, čínské a mandžurské. Snad jest obratným lukostřelcem aneb odvážným jezdcem; nikdo však neví ničeho určitého. Nikdo neviděl ho loviti, nikdo neví o jeho povaze. Jen to jest jisto, že má velikou zálibu v divadle. Také v hostinách si libuje. Více než kde jinde soudí se v Číně z dobrého jídla na postavení společenské. Čím vyšší důstojnost, tím skvělejší musejí býti tabule. Císař má podle starého řádu právo na devět pokrmů: medvědí tlapy, daňčí ohánky, kachní jazyčky,

sumčí jikry, velbloudí hrby, opičí pysky, kapří ocásky, býčí míchu a uši z černého pudla. Takový jídelní lístek Číňan; přivádí u vytržení; kdo každodenně jísti smí z velblouda, opice a medvěda, jest skutečně synem nebes, má nároky na největší uctění, panuje a vládne — jeť císařem. U Číňanů je žaludek hlavní věcí a ctižádost jejich nezná svůdnější naděje než pozvání k mandarinské labužnické hostině. Nad požitek volného zažívání nezná Číňan větší rozkoše; jest labužníkem a jedlíkem. Tázal jsem se svého právodce, zdali přijme císař v korunovační den také vyslance cizích mocí. Dal mi pouze tušiti, že je přijme ve slavnostní audienci podle evropské etikety, aniž by trval na ceremonii „kotou,“ nejpodivnějšího to způsobu pozdravení, jež znám. Hosté jsou povinni lehnouti si na břicho a trojm převalením doplaziti se až k císařskému trůnu. Pak se vzhopí a pohlédnou na tvář syna nebes, jak nazývají císaře čínského, jako ve vidění. Bude to podruhé, co tato čest „pозemským čertům“ se stane. Za posledního císaře Caj-Čuna byli cizí diplomaté předpuštěni k císařské audienci r. 1872 za příčinou svatebních slavností.

S m ě s.

— Opice dělníky. Znamenitý pařížský přírodopysce p. Viktor Meunier uveřejnil právě dílo, které se zabývá otázkou jak zajímavou tak i směšnou. Učenec ten pojednává totiž způsobem vážným a přesně odborným o otázce, zdali lze opice užiti za domácí zvíře a přiměti je ku práci. Meunier přisvědčuje k této otázce a poukazuje ve své knize k různým schopnostem opice ku všeliké službě a práci při průmyslových podnikcích, v továrnách atd. Meunier navrhuje hotový učební plán ku vychovávání a vzdělávání opic a končí svoje dílo ujištěním, že člověčenstvo přibráním pracovních sil tak levných získalo by značných výhod. — Ať žije pokrok! Bylo by to všechno velmi hezké, ale myslíme, že opice má své vrtochy a nedala by si líbiti to, co si musí dáti líbiti mnohý člověk.

— Ať se živ nehnu z toho místa! Říká se, že když někdo krivé přísahá, buď na místě zemře, nebo že mu ruka i jazyk zdřevění. Nedávno se obě stalo v Médinici v Haliči u soudu. Lihovarník žaloval pachtýře kořaluy pro 26 zl., kdežto pachtýř dokazoval, že má jen 18 zl. platit. Došlo na přísahu, kterou soudce uložil lihovarníkovi. I přinesena židovská kniha thora; lihovarník položil na ni ruku a chtěl přísahati; leč zůstal jako socha státi, jen slzy ronily se mu z očí; když pak se nehýbal, ani když soudce k říkání přísahy jej vyžval, shledalo se, že mu ruka i jazyk cehromly liho-

varník byl odnesen a v malé chvíli vypustil ducha.

— **Z roku 1886.** Před několika lety zemřel rakouský vojevůdce Benedek — beze slávy a zapomenut. — Dráhu svou započal stkvěle, jako málo kdo jiný. R. 1866 ale zacházela hvězda slávy jeho porážkou u Hradce Králové, a přátelé jeho počali se ztráceti a řídnoti. Povstali různé důmněnky o této porážce, a mnozí mluvili o zradě, podvodu a lsti, spáchané na Benedekovi; neboť jen tak mohl býti se svým udatným vojskem přemožen. Nechceme odhalovati záclonu z toho nešťastného obrazu pro Rakousko, a sám Benedek krátce před svou smrtí pravil, že odchází na věčnost s velikým tajemstvím. Nám jedná se zde o vlastní osobu Benedekovu, k vůli důtklivému napomenutí. Když r. 1866 rakouské armáde papežské požehnání bylo nabízeno, rouhal se Benedek: „Hleďte jen, aby Bůh byl neutrálním — o ostatek se postarám já sám!“ Dále nedopustil, aby vojsku ani obyčejné požehnání bylo uděleno, což prý snižuje sebevědomí vojákův. Velcí rakouští hrdinové: princ Eugen, arcivévoda Karel, maršálek Radecký modlili se před bitvou. Polský král Sobieský přisluboval při mši sv. před bitvou a prosil Boha o požehnání pro své vojiny. A Benedek, který daleko nedostihl Radeckého neměl potřeby, požehnání Božího.

— **Statistika svobodných zednářů.** Jak mocným vlivem vládnou zednáři na světě, ukazují následující data dle sčítání v roce 1885: Celkem jest 140 velkoloží, 17.000 loží a přes jeden milion zednářů; z toho připadá na Evropu 5000 loží se 400.000 zednářů. V Rakousku a v Německu jest na 500 loží! V Anglii se Škotskem a Irskem žije 255.000 — ve Španělsku 30.300 — ve Francii 26.500 — v Itálii 9000 — v Portugalsku 8000 — v Holandsku s Lucemburkem 4500 — v Dánsku 3658 — ve Švédsku 3000 — ve Švýcarech 2651 — v Belgii 2850 — v Řecku 700 svobodných zednářů!

— **Opatství Trapistův v Mariannhillu** v zemi Kafrů pod vedením vdp. opata P. Františka čítá 90 členů. Tamtéž vyučuje se více katolické 550 Zulu-Kafrů.

Literární oznamovatel.

— **„Satan a jeho říše.“** Rozmarná studie, již z rozličných kousků sestavil a všem příznivcům Satanášovým v upomínku věnuje František Pohunek. V Praze 1887. Tiskem Cyrillo-Metodějské knihtiskárny (J. Zeman a spol.) Nákladem vlastním. Cena 40 kr.

— **„Sv. Terezie.“** Životopis její v rozjímáních. Dle L. D. spracoval A. L. Praha 1887. Nákladem vlastním. Tiskem E. Beauforta.

— **„Moravská Bibliotéka.“** Vydává Fr. Bayer. XXI. dílo. „Pod tichými krovky.“ Vesnické povídky. Napsal A. J. Dubec. Cena 30 kr. — „Jitřenka.“ Novela Karoliny Světlé. Ve velkém Meziříčí. Knihkupec J. F. Šašek nakladatel. Cena 20 kr.

— **Učebné listy jazyka anglického pro samouky.** Sepsal prof. dr. V. E. Mourek.

— **„Společenský zpěvník Český.“** Sešit 1. Nákladem knihupectví J. L. Kobra v Praze. Cena 20 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Jan Červenka, far. v Mlázovicích, jmenován čestným děkanem;
- P. Ferd. Bursík, z řádu praemon., děkan v Humpolci, jmenován vikar. sekretářem;
- p. Jan Slavík, far. v Richmburku,
- p. Frant. Sloup, far. v Sezemicích,
- p. Alois Kopecký, far. v Proseči, obdrželi exposit. caon.;
- p. Frant. Langkramer, katech. v Pardubicích,
- p. Al. Ulbrich, kapl. v Pardubicích, a
- p. Ant. Kopecký, admin. ve Dráči, obdrželi farní synodalie.

Hospodářská záložna

v Praze

půjčuje nasměnky,

cenné papíry, hypotéky

a na zástavy

i přijímá vklady

na úrok 5⁰/₀,
proti výpovědi 6⁰/₀.

(Venkovští vkladatelé mohou své vklady poštou zaslati, načež se jim obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.

Dr. Ferd. Budil.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Postní kázání.

Podává Fr. Ekert.

II. Dům Kaifášův.

„I jali Ježíše a vedli ho ke
Kaifášovi, knížeti kněžskému,
kdež se zákonníci a starší
byli sešli.“ Mat. 26, 57.

Když noc perutě své černé nad zemí roze-
stírá a lidi v spánek ukoľébává, tu přichází i
hodina, v níž synové temnosti jsou nejpilnější
vycházejíce ze skrýší svých, aby konali černé
skutky své. Tak bylo i v oné noci tmavé, v níž
Syn Boží v ruce bezbožníků vydán jest. „Světlo
svítí v temnostech a tmy je neobsáhly“ (Jan
8, 12.). Přišel na svět jako světlo, aby kdo
uvěří v něho, nezůstal v temnostech, ale měl
světlo života. Přišla hodina, v níž tma domohla
se vlády nad světlem, proto pravil Spasitel
k tlupě zlostníků: „Tatoť jest hodina vaše a
moc temnosti“ (Luk. 22, 53.). Tak stál Ježíš
Kristus uprostřed surových pochopů, kteří jej
svázali a odvedli do domu knížete kněžského
Kaifáše, kdež se zákonníci a starší byli sešli.
Ó pojďme N. v P. dnes za Spasitelem do **domu
Kaifášova**, následujme jej s miláčkem Janem,
abychom truchlili nad jeho odsouzením od vy-
soké rady, nad jeho pohaněním od vojáků a
hořekovali nad jeho zapřením od Petra.

Jest tichá, tmavá noc. Tu pojednou táhne
opuštěnými ulicemi Jeruzalemskými při svitu
pochodní hřmotící tlupa vedouc Beránka Božího
spoutaného. Hlučným smíchem a pustým křikem
vojáků byli mnozí ze spánku probuzeni, děsná
rudá záře pochodní vylákala množství lidí, tu
i tam buší se i na vrata, lidé se sbíhají tážíce
se, co znamená ten povyk v tiché noci? Tlupy
luzy vycházejí z domů a přidávají se křičíce
k zástupu vojáků — odevšad zaznívají potupná

slova, z domů farizeů, z paláců Herodiánů jest
slyšeti škodolibý smích. Průvod dochází k domu
Kaifášovu. Soudní dvorana jest osvětlena. všechny
brány domu jsou osazeny strážemi, členové vy-
soké rady svolávají se na rychlo k půlnočnímu
mimořádnému zasedání. Tam sedí nejlitější ne-
přátelé Páně na stolicích soudních, nevěřící
Saduceové se svými přátely a spojenci, Hero-
diány, které Kristus Pán tolikráte přinutil
k mlčení, tam sedí farizeové, jimž tolikráte po-
krytectví a liché pobožnůstkářství byl vytýkal,
tam sedí zákonníci, jež Pán tolikráte vyvrátil a
překonal, sedí tam mnohý v zločinech sestárlý
otrok nepravosti, jemž Pán ostře do duše mlu-
vívá, sedí tam lidé schopní všeho zlého a nad
nimi nejvýše zasedá v lesku a nádheře předseda
tohoto sboru, kníže kněžské Kaifáš. Čelo jeho
zdobí zlatý pásek, na němž vyryto jest posvátné
jméno Hospodinovo, na prsou připevněna visí
zlatá tabulka s dvanácti drahokamy, v nichž
vyryta jsou jména dvanácti pokolení israelských,
jimž měl býti učitelem, knězem a příkladem,
orubu kněžského roucha jeho zdobí zlaté zvonky,
jichž hlas jej neustále měl upamatovati na svatá
příkázání Boží. V polokruhu kolem něho zasedli
starší lidu, zvolení proto, aby šedivé hlavy své
neposkvřňovali nespravedlivostí; k nim družili
se zákonníci, kteří stáli u vysoké vážnosti v lidu
že znali dokonale zákon Boží a v sporných
věcech týkajících se náboženství vážný a roz-
hodný hlas vedli. V lepších dobách tento nej-
vyšší soudní dvůr židovský počínával si zcela
spravedlivě a dokonale. Vedle obžalovaného
stával tu jeho obhajce a žalobník býval přísně
vyslýchán, ano dostával výstrahu, aby se varoval
krivé obžaloby, jinak že krev nevinně obžalo-
vaného na hlavu jeho přijde. Toho však marně
bychom se dohledávali v soudním dvoru Kaifá-
šovu. Tam rozsudek a ortel již byl umluven,
dokud ještě Kristus Pán ani slyšán nebyl.

Předseda soudního dvoru Kaifáš, ten starý vyzábělý zločinec, plný pekelné pýchy a nenávisť stavěl se, jakoby Krista Pána ani neznal. I jal se jej vyšetřovati otázuje se ho po jeho učení a učednicích. Jelikož pak při soudu nikdo nebývá svým vlastním svědkem, nezbývalo Božskému trpiteli nic jiného, než že soudce svého poučil v tom, jak nezákonně si počíná. „Já zjevně jsem mluvil světu,“ odpověděl Pán stručně a důrazně, „já vždycky učival ve škole a v chrámě a tajně jsem nic nemluvil. Co se mne ptáš? Ptej se těch, kteříž slýchali, co jsem jim mluvil, aj ti vědí, co jsem mluvil“ (Jan 18, 20—21.). Jak moudrá to odpověď! Kristus Pán dovolává se svědků, kteří jej slýchali, poněvadž vlastní přiznání jeho soudcové beztoho by nebyli přijali, avšak jaký měla následek tato odpověď jeho tak jasná a moudrá? Jeden z vojáků dal mu políček, křiče: „Tak odpovídáš nejvyššímu knězi?“ (Jan 18, 22.) Jaká to opovážlivost, sprostý voják plete se do soudního výsledku a potupně bije Pána — než krvelačným soudcům ani nenapadlo aby surového vojáka za to pokárali, ba oni tajně radovali se, že tento surovec učinil něco, co oni by byli provedli nejraději sami, kdyby se toho nebyli ostýchali, nad to jim zajisté svědomí šeptalo, že jsou horší nežli tento sprostý voják, poněvadž oni sami falešné svědky vyhledali a podplatili, aby svědčili proti Pánu. Avšak tak jasně zářilo světlo jeho nevinnosti, že nemohlo je zkaliti žádné svědectví křivé.

Kaifáš, rozmrzen z toho, že podplacení svědkové sobě vespolek odporovali a tím zahánbeni byli, vstává posléze a pln zlosti volá mocným hlasem: „Zaklínám tě skrze Boha živého, aby si nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boha požehnaného?“ (Mat. 26, 63.) Tu nastalo v síni vážné ticho. Ježíš Kristus odpovídá, hlasem nevýslovně důstojným a přesvědčivým mluví: „Ty jsi řekl! Ale však pravím vám, od tohoto času užití Syna člověka sedícího na pravici moci Boží a přicházejícího v oblacích nebeských“ (Mat. 16, 64.). Než Kaifáš zůstal hluchým ku pravdě, jemu se nejednalo leč o záminku, aby mohl Krista Pána odsouditi. Jako pekelnou vášni nadšen uchvacuje obrubn pláště svého a roztrhává jej vítězně křiče: „Rouhal se! což ještě potřebujeme svědků — co se vám zdá?“ (Mat. 26, 65.) Tu povstali soudcové a volali: „Hodent jest smrti.“ Nazejtří roztrhla se v chrámě opona, která dělila svatyni od nejsvětějšího. To roztrnutí velekněžského roucha i chrámové opony mělo hluboký význam — od té doby, co Kaifáš, nehodný velekněz Zákona St. odsoudil k smrti velekněze Zákona Nového Ježíše Krista, přestalo staré nevěrné židovstvo mítí svého kněžstva, od té chvíle, co opona v svatyni se roztrhla, pře-

staly oltář a chrám na hoře Moria býti svatyní člověčenstva.

Tak odsouzen jest Kristus Pán od vysoké rady ku smrti a jakoby temnota byla zvítězila nad světlem, vrhá se tlupa surových služebníků farizejských a nevázané luzy na bezbranou tu obět páchajíc na ní svou zvůli, od níž odvrací se se studem a ošklivostí duch lidský. Svatou hlavu Páně poskvňují slinami, svatou tvář jeho zakrývají špinavým rouchem bijíce ho a volající posměšně: „Hádej nám Kriste, kdo tebe udeřil.“ Než Pán snáší tíse a bez reptání všechny tyto příhany, stalt se dle slov prorokových červem v prachu a cílem posměchu.

Petr s Janem odvážili se jíti za Mistrem svým do domu Kaifášova. Tam rozdělán byl v sínci oheň, kolem něhož zhrívají se vojáci a služebníci, tam přiblížil se ostýchavě i Petr. Nejprve zradil Pána Jidáš, pak i první apoštol Petr. Tepry pohled dobrého Pána přivedl Petra na pravou cestu. Ano ten pohled bodl ho do srdce a zpěv kohouta probudil svědomí jeho. Vyšel ven, plakal hoře. Jen plač Šimone, a vyplač si oči litostí, abys smyl vinu svou!

Tesklivě a ostýchavě dívá se s noční oblohy plná luna na Jeruzalém jakoby žalovati chtěla do těch příkoří, která se tam dějí Spasiteli. Po ulicích a náměstích Jeruzalemských jest hrobové ticho, jen v paláci Kaifášově jest hlučno. Bázlivě a plaše potulují se rozprašení učedníci v noci kolem města, matka Páně a nejdůvěrnější přátelé její shromáždění jsou v trpké bolesti, zrádný Jidáš, bičován výčitkami zlého svědomí potlouká se divoce v nepřítulném údolí Ninnonském. Tichou nocí ozývají se kolkolem hlasy nesčíslných beránek velkonočních, kteří zítra ráno v chrámu zabíjí a obětování budou, avšak jeden Beránek neotvírá úst svých, bude obětován, poněvadž tomu sám chtěl, jest to náš nejsvětější Beránek Boží Ježíš Kristus!

Osmnácte století uplynulo již od oné nejčernější noci, v níž Ježíš Kristus od náčelníků lidu židovského v domě Kaifášově byl zavržen, od surových služebníků jejich tupen a uplván, od svých učedníků zrazen, zapřen, opuštěn, avšak až posud opakuje se výjev z oné noci, až posud žijí nepřátelé Ježíše Kr. a jeho Církve, až posud žijí oni služebníci farizejští, kteří ozbrojeni mečem zlých jazyků táhnou do boje proti Církvi Ježíše Krista, proti jejím naukám a zřízením i proti její hlavě a sice bojují lži, tupením a utrhačstvím, až posud žijí oni služebníci nejvyššího kněze, kteří se smolnými pochodněmi svými chodí na horu olivetskou hledajíce tam Krista, jsou to ti lidé, kteří chtějí shasiti světlo víry v Ježíše Krista rozžihají pochodně svých převrácených náhledů a domněnek mezi lidmi. Až

posud bývá Kristus Pán, bývá jeho pravda a jeho milost odsuzování a zavrhování od zákonníků a mudrlantů tohoto světa, až posud posazuje se na soudnou stolicí proti Kristu Kaifáš, t. j. duch nevěry, aby oísoudil pravdu věčnou. Jako vysoká rada židovská, tak podnes zavrhuje mnozí Pána z pýchy a náruživosti, jako služebníci a vojáci v domě Kaifášově, tak posud tupí Krista i Církev jeho mnozí z nevědomosti a přirozené surovosti a jako Petr až posud jej mnozí zapírají z lidské bázně.

Vysoká rada zavrhla Krista Pána z pýchy a vášně a to se opakuje podnes. Kolik tu lidí, kteří nechťi věřit v Ježíše Krista z pýchy! Vymlouvají svou nevěru domnělou osvěceností svou, která prý jim nedovoluje, aby věřili pravdám víry, jak jim učí Církev. Domnívají se, že v hlavách jejich jest jasno, kdežto kolkolem v lidu věřícím, jest tma a zatím podobají se oné děvečce mudrce Seneky, která přes noc úplně oslepnuvši druhého dne stále si stěžovala, že kolem ní jest tma a že sluncé dlouho nevychází. Patrně byla ta tma v ní, kdežto kolkolem byl jasný den, příčina temnosti byla tedy v ní a nikoli kromě a mimo ni. Tak bývá i s lidmi nevěrci — duše jejich jest zastřena závojem nevěry, tma jest v nich a nikoli mimo ně a když mluví a piší, že Církev katolická mezi národy šířila a šíří zatemnělost, dělají to z nevědomosti, nevědouce, že vlastně jim nedostává se pravého světla poznání, slovem, že vlastně oni sami jsou duševně slepi.

Z této nevědomosti a pýchy mudruje mnohý volaje: „Co vlastníma očima nevidím, to nevěřím“ a myslí, kdož ví, jakou moudrost tím vyslovil. Takovému mudrlantovi odpověděl jednou věřící křesťan: „Co nevidím, nevěřím — nevidím rozum tvůj, tedy nevěřím, že rozum máš“ a učinil tím domnělé moudrosti jeho náhlý konec. Jiný zase nechce věřit, co nemůže zúplna pochopiti, zejména tajemství sv. naší víry, jako o Nejsv. Trojici a o zmrtevých vstání těl. Než člověče uvaž dobře — ty nejsi s to, abysi odhalil roušku s tajemství přírody, v níž žiješ a ty bysi chtěl odhaliti roušku, která zahaluje tajemství nezpýtatelného, věčného Boha? Vyjdi si ven do polí a na luka z jara, kdy plodiny polní klíčiti počínají, pozoruj, kterak květiny vonné kališky své otvírají, jak traviny se zelenají, pozoruj, jak stromy kvítím se zdobí a rei mně, zdaž to chápeš, kterak ze zrna, jež do země bylo vloženo a v zemi šnilo, vyrůstá květina, klas, keř a strom? Ejhle tajemství, kterého žádný člověk nepochopí! Či snad pochopuješ podstatu a bytost své duše? Když rouhač francouzský Voltaire, ten praporečník nevěry, ležel na smrtelném loži, tuť pravil: „Celý život svůj

vynaložil jsem ku zkoumání otázky: Jest Bůh či není — jest věčnost či není — a nedodělal jsem se výsledku jiného než slovíčka: Snad — a nyní jdu, abych se to snad dozvěděl. Běda mně, je-li věčnost.“ Ó hrozné to slovo, když umírající člověk jako odvážný hráč poslední svůj peníz — poslední hodinu života svého vyhazuje, volaje: „Snad vyhraju — snad ale i prohraju a prohraju-li? Pak jsem ztracen na věky!“

Farizeové a zákonníci nevěřili v Krista z pýchy a podle svých pánů řídili se i jich služebníci. Nevěřili v něho a tupili ho jelikož se opíčili po svých pánech chtěli se jim jaksi tím zavděčiti. Neposlední příčinou jejich nevěry a rouhání byla i nevědomost — oni Krista Pána a jeho povolání neznali. A tak N. v P. až posud mnohý člověk vydává se za nevěrce, poněvadž vidí, že někdo jiný, vznešenější, víry sv. rovněž nedbá, opíčí se po něm! Jiný zase chce platiti za osvěceného a vidí, že jiní lidé, kteří za osvěcené se vydávají, se nemodlí, na služby Boží nechodí, zpovědi pohrdají, o věcech náboženství pohrdavě mluví — činí to tedy rovněž tak domnívaje se, že by nebyl osvěceným, kdyby byl věřícím a zbožným křesťanem. Jiný zase dočítá se, že prý Církev katol. chce člověčenstvo ztročiti a zatemniti, a že prý je nepřítelkyní všeho pokroku a vši osvěty — jest to ovšem tvrzení a mluvení pošetilé a zlomyslné, ale poněvadž až posud jsou lidé, kteří myslí, že co jest tištěno, musí pravda býti, třeba by to bylo i hrozitánskou lží, věří tomu svatosvatě a když se mu příležitost naskytne, neopomíjí též nějaké to poleno přiložiti a nějakým tím kamenem potupy hoditi po té Církvi, která jej zrodila a vychovala — podivno, proč pak ten člověk tupí víru a Církev sv.? — Z nevědomosti! Tato nevědomost v náboženství jest za našich časů věru hrozná. Na poli vědy, umění, průmyslu a orby svět pokračuje, ale v náboženství nebylo snad za celých 19 set let, co Církev sv. žije, tolik a takových nevědomců, jako dnes. Odkud tak nevědomost? Z nedbalosti. Veliká většina lidí potopila se úplně do tohoto světa a jeho starostí, je nebaví a nezajímá nic, co nesouvisí s parním strojem, s trhem, s bursou, s výdělkem a se špekulací, nic je nebaví, co nesouvisí se zábavou, s rozkoší a požitkem smyslným. Srovnajme jen staré časy s dobou nynější v jediné stránce. Divíme se tomu, kterak za dávných časů mnohé nepatrné městečko dovedlo sobě budovati veliké a nádherné chrámy a kterak za dnů našich v mnohém bohatém a lidnatém městě nejsou s to, aby za několik desítek let vystavěli sobě svými prostředky jediný. Odkud to? Za tehdejších časů byla živá, přesvědčivá víra, která dovedla lidi nadehnouti k skutkům velikým, za

časů našich víra ochabla a nadšení ochladlo mrazem holého hmotářství a světáctví. Naši předkové byli mužové pracovití, milovali práci i umění, vynikli ve vědomostech nad jiné národy, avšak při tom byl celý život jejich proniknut a nadehnut duchem víry a nábožnosti. Co tu máme po nich památek v těch nádherných stáncích Božích, které vybudovali! Dobře ještě, že nám zbyly tyto kamenné pomníky veliké víry a bohavroucí nábožnosti našich předků, aspoň zahanbují tu netečnost a chladnost, kterou jeví k sv. náboženství potomci jejich! Smutno jest a rozrývá nám to srdce vidíme-li, kterak pod večer po namáhavé celodenní mozolovité práci potácejí se zástupové dělníků z továren a dílen. Smutno jest a duši nám to rve, slyšíme-li některé z nich mluvit — neboť se přesvědčujeme, že jim byl uloupen poslední a jediný poklad jejich, že jim byla odcizena poslední a jediná jejich útěcha v tom bídném životě vezdejší — totiž víra sv. Pokud člověk chudý má víru, není chudásem, naopak, má více útěchy a radosti na světě, než mnohý boháč bez víry — ale vezměte tomu chudému člověku poslední poklad jeho, víru sv, náboženství a uděláte z něho chudása, nebo pak teprve bude ubohým a bídným, poněvadž zlomila se mu jediná berla, o níž se opíral ve dnech neštěstí a strastí. Nemá-li ale víry, což jej ještě zdržovati může od nepravosti a zločinu? Víte N. v P. proč za našich časů nestačí bývalé rozsáhlé trestnice a káznice a proč musí se stavěti nové? Ba že to víte! Víry ubývá a proto zločinů přibývá! Ve vědě, v umění, v časopisectvu, v životě rodinném i společenském rozmáhá se vždy víc a více novověké pohanstvo, které o Bohu, o Kristu, o náboženství, o Církvi, o modlitbě, o chrámu, o sv. svátostech ani slyšeti nechce a proti zjeveným pravdám Božím pekelný boj vede. Jaký div, že lepší a poctivější duchové poznávají a vyznávají, že tak to dále jíti nemůže. Nemá-li člověčenstvo upadnouti do surovosti duchovní a zoufalosti, musí se mu pomoci a jediným lékem jest tu návrat k Bohu, ku Kristu, k Církvi. Bez Krista lidstvo stalo by se zase zástupem surovců, jako bylo před ním, být i surovců zevně uhlazených, ale za to prohaněnějších a horších, než byli divocí kočovníci pohanští před Kristem.

Žel Bohu, že mnozí křesťané mezi námi to všecko uznávají, avšak přece nic nečiní, aby ten proti křesťanský proud zastavili. Jako učedníci Páně vidouce Mistra svého spoutaného z bázně lidské jej opustili, tak bojí se za dnů našich mnohý křesťan hlásiti se veřejně, slovem i skutkem ku Kristu Pánu a k jeho Církvi sv. Slyší rouhavá slova proti Kristu Pánu, postupná slova proti Církvi, avšak jest slabý, aby veřejně

těm slovům se opřel a rouhače zakřikl. Ó jaká to hanba! Turek nevzdělaný nesnesl by toho zajisté, kdyby někdo v jeho přítomnosti zavadil slovem o lži proroka jeho Mohameda a křesťan mlčí, když nezbedná ústa nectně mluví o Kristu Pánu! Jak mnohý křesťan rád by poklekl v chrámu a ruce sepal ku zbožné modlitbě, avšak obává se, že by ho někdo uviděl a nazval pobožnístkářem. Jak mnohý schvaluje náboženské spolky, avšak ostýchá se vstoupiti do některého z nich jakožto člen, poněvadž se bojí, že bude mu přezdívan. Jak mnohý s nevolí to nese, když vidí, kterak zkažené, nemravné knihy a špatné listy podkopávají víru a náboženství všeliké, avšak neodvažuje se nekupovati si jich, neopvažuje se, podporovati tisk křesťanský, aby lidé se mu nesmáli. Snad cítí potřebu, aby přiklekl k zpovědnici a přistoupil k stolu Páně, avšak bázeň lidská, bázeň, co by tomu řekli jeho známí a soudruhové, zdržuje jej.

Ó té neblahé bázně lidské! kolik lidí drží v poutech svých, co zlého se natropila již v společnosti křesťanské. Pravý křesťan, pravý učedník Krista Pána bázně lidské nezná. Lidé zlí a Kristu Pánu nepřátelští neohroženě a povážlivě vedou svůj boj proti náboženství, tak má i křesťan statečně a bez ohledu víru svou vyznávati, jí hájiti a podlé ní živ býti. Špatný to voják, který na útěk se dává a zbraň i prapor zahazuje, jakmile nepříteli i jen spatřil — špatný to i křesťan, který z bázně před lidmi bojí se konati povinnosti své křesťanské a ostýchá se hájiti před nepřitelem praporu svého, jímž jest kříž Ježíše Krista. A proto odložme N. v P., tu neblahou bázeň lidskou, která svedla učedníky Páně k útěku, když Mistr jejich zajat a odveden byl.

Vám pak, kteří jste zřekli se Krista Pána a proti Církvi jeho bojujete, vám platí slovo Páně: „Uzříte Syna člověka sedícího na pravici moci Boží a přicházejícího v oblacích nebeských“ (Mat. 26, 64.). Aj, přijde jednou veliký den odplaty a soudu. V ten den přijde Syn Boží na trůnu velebnosti své, přijde jako vítěz, aby konal soud nad živými i mrtvými. Syn Boží bude vás souditi, poněvadž přijal podobu služebníka a poslušen byl až ku smrti kříže. Tam v domě Kaifášově rouhači jej tupili, posměšně před ním klekali a do hlavy tloukli, tehdy ale, v poslední den objeví se oblečen jsa rouchem spravedlnosti, aby zavrhl bezbožníky. Tehdáž rozkotány budou všechny stolice a trůny moci pozemské, jenom jeden trůn bude vyvýšen a na něm seděti bude ten, na jehož rouchu napsáno jest: „Král králů a panovník panovníků“ (Zjev. 19, 16.). Ó ty náš vznešený Panovníku a králi duší našich ne-

smrtelný jak žasnouti budou tehdaž nad tebou mužové vysoké rady, kteří tebe v oné zrádné noci odsoudili, jak chvěti se budou oni nezbedníci, kteří tebe posměšně tupili. Jak trásti se budou farizeové se všemi svými učni a nášlapníky, jak trnouti budou všickni nevěrci, kteří podnes všecko, což svato a ctihodno jest, pošlapávají, kterak oněmi všickni ti hrdopýškové, kteří pohrdali křížem tvým svatým, kterak volati budou: „Hory padněte na nás a pahrbkové přikryjte nás“ (Zjev. 6, 16—17.) „O Božský Spasiteli a Pane náš — necházej v onen den s námi v soud, ale podlé milosrdenství svého znič osidla hříchů našich! Ejhle ó Pane Ježíši Kriste, vždyť jsi pro nás a duše naše nesmrtelné krvavé slzy proléval, ty jsi nás cestou bolestiplnou hledal, pro nás jsi před soudem stál, abychom před soudem tvým ospravedlněni byli. Přijmi nás tedy na milost abychom slyšeli z úst tvých oblažující slova: „Pojďte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím, kteréž připraveno jest vám od ustanovení světa.“ Amen.

Blah. P. Edmund Kampian T. J. mučenník.

(Podává *Jos. V. Kratochvíl.*)

(Dokončení.)

VII.

P. Kampian dlel již čtvrtý den ve hrozném žaláři, když tu do paláce Dudleye byl zavlečen, a zde od úřadu ano i od královny samé různými otázkami unavován. Hrozná Alžběta slibovala mu život, svobodu, bohatství, hodnosti — ano i biskupství Kemterbury-ské: jen přizná-li jí primát papežský. Ale on vše statečně odmítl, začož byl po dvakráte na skřípec natažen a hrozně mučen; při tom zůstal tak klidným, že kromě nejsvětějších jmen Ježíš a Maria, pak rozmluv se svatými, nic jiného přes rty jeho nepřešlo.

Dne 31. srpna (r. 1581) vzpomněli si tryznitelové na P. Kampianem nabízenou disputaci. Sešlo se tedy pět predikantů s knihami na bezbranného Kampiana. Po tři dny, pokaždé šest hodin trval tento tuhý boj, jehož výsledek byl ten, že již druhého dne zahanbeni anglikáni zapověděli svědkům přístup *

*) Když byl Kampian se skřípce položiv k disputaci přivlečen proti Nonelu (Nonellus) a Dayu (Dayus), dvěma velikým světlům anglické

Královna, žádostiva tohoto slavného muže slyšeti, tajně do domu Leicestrova dala ho dopravit, kdež ho navštívila.

Brzy po té byl po třetí a po čtvrté na skřípec natažen, tak že sám domníval se, že již skoná. Byl po té zase do žaláře uvržen a muk i útrap jeho konce nebylo. Surovci všechny nehty mu odtrhali — až konečně dne 14. listopadu postaven byl před tribunal (porotu) v siní westminster-ské, kde od 12. mužů za vinna uraženého veličenstva prohlášen, protože šířením a hlásáním víry katolické bouře proti královně podnikal a proto k smrti vlastizrádců od nejvyššího soudce odsouzen, aby totiž: od koní k šibenici byl doveden, napotom pověšen; provaz aby pak byl přeríznut, čímž by tělo k zemi kleslo.

Takto odsouzeným, mnohdy ještě dychajícím, byl život otevřen, vnitřností spáleny, tělo rozčtvrceno a části jeho na koly podél křížovatek rozestaveny; hlava na kopí natýčena a na temžskou (Thames) branu města vyvěšena *).

Proti takovému rozsudku vedl P. Kampian slavně slovo obrany pro sebe i pro spoluodsouzené; na to ale soudcům podotkl Pomphan Athorney-general, že vůli královny jest rozsudek smrti těchto zrádců. Tento konečný rozsudek vynešen jest dne 20. listopadu, na svátek svatého Edmunda, mučenníka a krále anglického, P. Kampiana patrona **).

Milerád přijal jej tento církve jediným syllogismem: „Jest-li víra sama jediná ospravedlňuje, ospravedlňuje bez lásky; než bez lásky neospravedlňuje; tedy samojediná neospravedlňuje,“ protivníky porazil, že neodváživše se návštěi dolejšímu, to jediné křičeli, žeby důsledek byl chybný, než nikdy nedopustili, aby chyba byla dle pravidel logických vyšetřena, jak na to katolíci naléhali, aby totiž jejich podvod aneb nevědomost nebyly zřejmy. — Týž Kampian, když s Fulkem (Fulcus), učeným mezi kacíři spisovatelem, a jinými o náboženství rozprávěl, tak mnohé jejich důvody rozvedl, že platnost jejich ihned poznali. Tím stalo se, že angličtí bludaři si usmyslili, s Jesuity budoucně skřípcem spíše, než důvody bojovati: a z toho boje vyšel Kampian a jiní jako vítězové ještě slavnější.

*) Dějiny vypravují, že mučenníci té doby v Anglii statněji k smrti se připravovali, než Leonidas se svými vojiny v úžině Thermopylské.

**) Výslech P. Kampiana, jeho hájení víry katolické před soudem, jakož i smrt téhož krásné

muž boží „Te Deum laudamus“ prozpěvuje*).

VIII.

V pátek den 1. prosince l. P. 1581 vlečen byl P. Kampian ulicemi města několik tisíc kroků k Tiburnu (místo poprav); tam postaven byl na jakousi káru, s níž lid vrělými slovy k zachování sváté víry katolické povzbuzoval, počínaje slovy sv. Pavla: „Divadlem učinění jsme: světu, andělům i lidem!“ Po té byl vůz koněm podržen, a bl. P. Kampian, maje dříve již oprátku kolem krku, celou tíhou svého těla klesl; nastal smrtelný zápas a nedlouho pak ubírala se čistá, andělská duše mučenníkova ve sbor oslavenců nebeských. Tělo jeho na to rozčtvrceno, což vše stalo se i druhým dvěma odsouzeným kněžím: Alexandru Brianthovi z Tovaryšstva Ježíšova a Rudolfo Scherwinovi, knězi svět-skému.

Tentož byl konec muže božího dne 1. měsíce prosince r. 1581 v témž městě, kde světlo světa byl uzřel a kde podle výroku vlastních bludařů církvi více posloužil, než kdyby byl býval sto let žil, poněvadž smrtí jeho byli vyklající posilnění a utvrzení, 4000 odpadlých k církvi se navrátilo, mezi nimiž také zarputilý kalvinský strážce žaláře.

Dr. Allen ve svém listu z r. 1581 takto píše: „Otcové (miní se PP. Parsonius a Kampian) během jednoho roku v Anglii více duší získali, než by klejinde učiniti mohli za svůj celý život; čítá se nyní v tomto království o deset tisíc katolíků více než v roce minulém.“

IX.

Ostatky z těla mučenníkova s velikou vroucností jsou hleány; mnozí získali je ztrátou všech svých statků i žalářem mnohaletým; jiní malou jich částku za jinou předrahou cenu nabyli. P. Parsonius zaopatřil si skřípec, na němž byl P. Kampian týrán a provazy, jimiž byl tento mučen, nosil kolem krku svého Bůh pak podle své dobrotivosti zázraky svého sluhu oslavil.

se líčí v knize „Dějiny Tovaryšstva Ježíšova,“ od Crétineau-Joly.

*) Praví se, že z rukavičky soudcovy, jenž rozsudek ten vynesl, krev tekla a prsten i prsty zakrvácené nemohly žádným způsobem býti očištěny.

V Štýrském Hradci žil muž jeden zbožný, druhdy P. Kampiana žák v Praze, kterýž někdejšího učitele svého v řadu svatých ochráncův a patronův pojal a denně vzýval. Manželka jeho v povážlivé právě nalezala se nemoci, na smrt jsouc již připravena. Než ale muž opět volal a vzýval své svaté patrony a tu zdálo se mu, že jednoho z nich vynechal; opakuje tedy jich jména a tu shledal, že P. Kampiana byl pozapomenul, jehož jméno sotva pak byl vyslovil, ihned uzdravena jest manželka, porodivši šťastně zdravého hochu.

P. Jan Hart, jsa ještě světským knězem, držán byl v témže žaláři s P. Edmundem, a dle důmněnky všech téhož způsobu smrti budoucí druh měl býti učiněn, jest-li by jej snad bludaři k dalším ještě mukám nezachovali. Tomuto knězi několik dní po smrti své zjevilo se P. Kampian a domlouval mu, aby do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil; P. Hart uposlechl a na velké prosby přijat byl. —

Don Bernandin de Mendoça tři dny po smrti Kampianově mezi jiným takto psal sestře své donně Anně: „Podotýkám, že všichni jak tu jsme, dosvědčiti můžeme, jakým způsobem P. Kampian všechny muky vytrpěl, v řadu nejslavnějších mučenníků církve Páně ho staví; řád jeho může ho vždy směle jako slavného reka považovati.“ P. dobně také psal dne 1. března r. 1582 P. Parsonius (kterýž popravou svého druhu v působení svém neochabl) z Londýna do Říma P. Agazzarimu, rektoru anglické koleje tamtéž.

Památka takového bojovníka nezahynula ani v Praze. Pokojík, v němž P. Kampian v Praze přebýval, pokud trval, (quoad salvum [cubiculum] perstitit) byl uctíván i od knížat. Arciknížata a biskupové Passovský Leopold a Vratislavský Karel, vstoupivše v něj, smekli a na kolena padnouce, pravili: „Hodna jest této úcty země, po které chodil tak šlechetný Kristův mučenník!“ Henrik Orton s poslancem vévody Lotrinského, pokojík tento navštíviv, na tvář padl a zbožnými polibky podlahu líbal, za blahoslavenou ji prohlašuje, že po ní chodila tak ctihodná noha. Adam z Vínore, kanovník a arcijahen Pražský, druhdy Kampianův žák ve filosofii, tak jej ctil, že na knihy filosofické, v kapitulní bibliotéce zachované, napsal: „Svatý mučenníku, rozpomeň se na Adama z Vínore, svého druhdy žáka!“

Spisy bl. P. Edmunda Kampiana jsou:

1. Orationes Oxonii et Praga habitae (laudes S. Wenceslai juventuti academicae imitandae proponuntur). typ. Antverpiens. 2. Judicium de latinitate, additum ad Orationes Majoragii; fragmentum in Masenii Palaestra styli reperitur. 3. Epistolae ad varios viros datae. Decem rationes in causa fidei. Aloysio Caraffae Sed. Apostol. Legato inscriptae.

*   *

Končím tuto skrovnou zprávu svou životopisnou o bl. P. Kampianu, nezbyvá nám, než prositi milého Pána Boha, aby na prosby krvosvědka svého požehnati ráčil semení tomu, jehož ošetřovatelem prvním v Čechách byl P. Edmund Kampian; aby kongregace mariánská jako všude jindy, tak i u nás prospívala církvi i vlasti. Ona také budiž blahoslavence našeho monumentum aere perennius

Za svatou víru.

Črta od *Bohumila Brodského.*

(Pokračování.)

„Ovšem že, protože nesmí můj syn hlásiti se ani nejmenším k papežencům jako ty. Pamatuj si to a radím ti upřímně, abys nechala těch svých záměrů. Nebudu to déle trpěti.“

„Proto tedy odeslals' Václava pryč? Bylo to zbytečno, protože budeš jistě spokojen až ti povím kratičce, co o tom smýšlím já. Pamatuješ se asi dobře — vždyť's mi sám připomínal onu chvíli prvního setkání — žes mi přísahal, kterak mi vyplníš jednu prosbu mou. Nuže a ta prosba jest — kterou přísahou mi stvrdil vyplniti — aby děti naše byly mého vyznání.“

„Aj, aj,“ a obličej páně Janův rděl se špatně tajeným klamáním, „to byla tedy tvoje prosba? Divím se věru, co tě zdržovalo, abys byla hned žádost svou navyjevila.“

Paní Ludmila se vztýčila. Byla dosud sličná, ano ty dny jejího manželství, v němž šťastnou nebyla, vtiskly jí jakýs výraz nevýslovně důstojný na sněhobílě čelo. Stála před mužem v celé výšce své štíhlé souměrné postavy halící se v ladný šat.

„Měla jsem více útlou,“ a hlas její chvěl se studem, „nežli ty, protože dívce nesluší rozmlouvat již při prvním setkání o tom, co manželům má svatým býti.“

Zeman ušklíbl se nuceně vida, že příliš vysoko stojí jeho žena nad ním. Chtěl již ustoupiti, než v tom napadly mu výsměšky jeho přátel, stará nenávisť ku katolíkům roznítla se v něm a nutila, aby neupouštěl od vůle své.

Jeho tvář stáhla se hrozivě,

„Nejsou nic platny tvoje vytáčky plny panenské čistoty. Přisahal jsem, ale nevěděl nač. Na tohleto bych jistě nebyl přísahal, buď ujistěna. A protože jsi lživě tenkrát se mnou jednala, jsem i já svého slibu prost.“

„Tys přec jen bezectný,“ a oči paní Ludmily s nevýslovným opovržením zabodly se do jeho tváře. Zeman zrudnul ve tváři

„Važ, ženo, slov svých, sice...“

„Nuže dopověz!“

„Když to chceš věděti, tedy — že dosud mám v rukou sílu já.“

„Jak? ty bys snad na mne ruky své vztáhl?“

„Ano,“ zvolal v nevýslovném hněvu zeman.

„Nuže, ani pak neustoupím.“

Hrozné mlčení zavládlo mezi nimi, rušeno jen tichým šelestem stromů. Ruce zemanovy chvěly se a oči tékaly po tváři ženině, která tu stála ruce na prsou majíc skříženy a pohlížeje na muže s nezměrným pohrdáním.

V tom — slyš — zavzněl se vzduchem zvuk vojenské trubky.

Oba se ohlédl. Vzdálený dupot mnoha koní zaléтал k sluchu jejich

„My se ještě setkáme,“ zasyčel zeman a kvapil, aby se podíval, co se děje.

Paní Ludmila vydechla z hluboka a pohlédla k nebesům.

„A nepovolím, byť i tělem svým chrániti musila robě své.“ Volným krokem s hlavou skloněnou šla za synáčkem. —

Sotva že vyšel zeman ze vrat viděl již sjížděti s vrchu silnice vedoucí od Prahy řadu jezdců v bělavých pláštích. Spatřil v čele jich jeti důstojníka. Zbledl. Tušil hned co to asi bude. Proskakovaly sice již dříve pověsti, že císařští objíždějí a nutí podobojí vrátit se do lůna církve římské neb vydrancují vše, nač přijdou. Ale nevážil mnoho pověstí těch. Teď měl se přesvědčiti o nich sám.

Ani nevěděl co má počíti stoje bez rozvahy v úzkostlivém přemítání.

Jezdci dojeli a důstojník popojel napřed.

Nadzvednul bired a pokročil asi dva kroky ku předu.

„Jsem jeho Milosti císaře Ferdinanda vyslanec, abych ničil to, co blud nasil. Ty, pane, podoboji či římského vyznání?“

Zeman pohlédl bážlivě na mluvícího důstojníka.

„Podoboji,“ vydralo se mu ze stísněného hrdla.

„Tak ti nezbyvá než volit: Buď navrátíš se a bludu se odřekneš, neb nuceni jsme zabrati statek tvůj a sděliti ti, že se musíš ze zemí císařských vybrati. Než dovol, ať pohovoříme o tom pod střechem. Ty jistě dovolíš.“

Nedbaje ani zda dovolí či nic, seskočil s koně. Pokynuv pak ostatním, by až ku dvorci dojeli a na trávníku se rozložili, kráčel do vnitř nevšímaje si ani hrubě zemana.

U dveří se obrátil ku vzadu se nalézajícímu hostiteli.

„Poruč, prosím, by dána byla lidu a koním potrava.“

Důstojník vešel do komnaty. V komnatě zařinčely ostruhy. Z druhé komnaty vyšla zemanka. Uklonila se přichozímu a zvedla tvář, aby se podívala na hosta. Zbledla. Pak přikročila ke stoličce, aby se o ní zadržela. Mezi tím přišel i zeman. Důstojník nepozoroval, jaký výjev mezi oběma manžely před krátkou dobou se odehrál. Obrátiv se k zemanovi pravil:

„Svolej všechnu svou čeleď, za nedlouho přibude sem kněz Jesuita, aby svedené poučil a vyučil.“

Ohlášený na zejtrí přibyl a patřil n-díveně na zemanku. Viděl v rysech její podobu matčinu věrně se obrážet v celém souladu. Vždyť obraz matky jeho vtisknut byl mu v duši nesmazatelně.

Neviděl ani, že mu nabídla sedadlo. Chtěl již opět zavéstí hovor, když předešla ho paní Ludmila.

„Odpust, ctihodný otče, že se odvažuji tebe tázati se, zda zdejší kraj ti není znám?“

„Ovšem, paní ctná. Jsem zdejší krajiny rodákem.“

„Neznáš, ctihodný otče, — odpust, prosím, dotěravosti mé — mezi spolubratry svými kněze, jenž se jmenoval Jan a byl baštinovského zemana nedaleko odtud synem?“

„Znám velmi dobře,“ a hlas kněze chvěl se pohnutím, „a vím, že bratr ten měl sestru Ludmilu, kterou velmi miloval,

kteřou dlouho již neviděl. Nejsi ty, paní ctná, jí sama?“

„Tys sám onen kněz, tys můj bratr Jan.“

Bratr a sestra drželi se v objetí plni pohnutí, chvějíce se radostí a slastí nevýslovnou nad svým shledáním. I důstojníkovi zářily oči radostí pohledem na setkání se dvou milujících se duší po tak dlouhém čase.

Konečně vymknuli se z objetí a držíce se za ruce pohlíželi mezi slzami si do tváří, jakoby ani nasytiti se nemohli patřením na sebe.

„Vidíš, Liduško, jak jsme se změnili. Kolik let již přeletělo od té doby, kdy naposled jsme se loučili nevědouce jak s námi Všemohoucí naloží. Tys provdaná; a jsi-li pak také —?“

Chtěl dodat: šťastná? než brzy vzpamatoval se a pln rozpaků obrátil se k zemanovi sedícímu opodál a zamračeně hledícímu k dojemnému výjevu. Ukázalať mu Liduška sama naň s tichými slovy:

„Tamble manžel můj.“

Pokročil k zemanovi.

„Jsem bratr ženy tvé. Přicházím k vám s otevřeným srdcem a myslí nepokrytou. Přijmi mne i ty tak a slibuji ti, že tě nezklam.“

Podával mu ruku. Nevěda co počítí podal mu i zeman chladně ruku svou, kloně rozpačitě hlavu.

Mezi tím vzdálila se rychle paní Ludmila a v okamžiku šuměly již číše medoviny na stole.

Radostí se chvějíc, nevědouc co dříve počítí obsluhovala zemanka oba hosty. Naposled i přivedla Václava.

„Hleď, Jene!“

„Nejsem více Jan, ale Fulgentius.“

„Nuž tedy, Fulgenci,“ usmála se Liduška zářic blahým pocitem, „viz můj poklad! Hleď, Václave, tvůj strýc, o němž jsem ti tolik již povídala, za nějž jsi se modlíval.“

„Tys se za mne modlíval, Václave?“ a hlas Jesuity chvěl se pohnutím.

Políbil hošíka na čelo a vysadil na klín.

„A což mne nepůjdeš políbit?“ hlásil se důstojník dojat vším tím, co viděl a slyšel.

Rychle svezl se hošík sklína strýce a nastavoval čilko své k políbení, nevěda co se to s ním najednou děje. Dlouho naň hleděl důstojník drže jeho ručinku ve své ruce. Snad mu přišlo na mysl, že zcela

jinaký přec život domácí pln štěstí než to vojenské potulování se bez oddechu.

Vstal po chvíli.

„Dohlédnu k mužstvu. Beztoho vám bude mílo pohovořit si vespolek a nechci rušit radost chvíle té.“

Ač mu domlouvali, přece nedal se zdržeti a vyšel ven. Zůstali samotni sedíce proti sobě s úsměvem na rtech čekající, brzoli který z nich počne otevíratí nitro své.

„Sestro, tys jistě mnoho zkusila po mém odchodu“ zahovořil konečně kněz.

Zemanka jen zavzdychla.

„Však tys asi neměl na různých ustláno. Jsi bled a jaksi celý unaven.“

„Buď bez starosti o mne, Liduško. Jsem zdrav a děkuji za to Bohu, že mohu na pouti, již jsem nastoupil, vytrvat. Zdaž i tys, sestro, vytrvala?“

Při posledních slovech mluvil kněz hlasem tichým, plným nepokojného čekání.

„Vím, co as myslíš,“ usmála se zemanka. „Víry matky své nezažala jsem nikdy a nezažám. Že jsem za muže šla, jenž podobojí, není vinou mou, ale otcovou, který mne donutil. Vid, bratře, že jsi se mnou spokojen?“

Tvář Fulgentiova zářila radostí.

„Jak si jen můžeš myslit, že bych s tebou neměl býti spokojen. Tušil jsem již dříve než otázel jsem se, že jsi se změnila, že to svaté símě, které vložila nám matka do duší, nepřišlo ani u tebe na zmar. A což otec?“

Viděl na sestře jak při slovech těch změnil se výraz tváře její. Mlčela.

„To jediné jest, co mne tlačí na mysl chmůrou těžkou. Kdyby dopřál mi Bůh dočkati se chvíle, kdy bych viděl i já, že srdce otcovo očištěno od bludu, děkoval bych dnem i nocí za to nebesům, protože pak bych byl na vždy spokojen. Ale takhle. Vlastní otec proklel mne, zavrhl mne, že jsem se Boha přidržel.“

Hlava mu klesla do rukou.

„Bratře, netruchli,“ a zemanka jemně odtáhla mu ruce od tváře, „chovám tu pevnou důvěru v nebe, že tě vyslyší, že odvolá otec ta hrozná slova a nakloní se pokorně k Němu.“

„Dej Bůh,“ pronesl tiše kněz.

V tom objevil se ve dveřích důstojník

„Ctihodný otče, lid venku čeká již shromážděn; pojd, prosím, konat úřad svůj.“

Jesuita rychle se zvedl a chopil se kříže, jenž ležel na stole.

„Modli se, sestro, aby dal Bůh tam těm venku světlo své a zvláště muži tvému.“
Vstoupil na práh síně.
(Pokračování.)

Když jsem šel na sv. Horu.

1.

Na cestě.

Má touha roste, roste každou chvíli;
teď vzpjala perut orlí, v dál se ztrácí
a z hlubin nitra sny mé — zlatí ptáci —
juž v nebes azur za ní pospíšily.

Jen zašlých časů stíny v duši zbyly,
ty zvolna s oltářů svých v prach se kácí,
kam city mé je kdysi postavily,
a v bolavou hruď nebes mír se vrací.

O přeludy! ach jest mně z nenadání
jak děcká věk by vracel se k mé skrání;
má nadra dmou se jako v spěchu plachém,

sám nevím, zpomínkou-li víc — či strachem?
že po letech zas nehoden jdu k Tobě,
snad proto chví se noha má jak v mdlobě?!

2.

Pohled na chrám.

Vy báně zlaté, v moři třpytů žhavé,
jež kynete mi v ústret z mlžné dále,
mé srdce při tom divné kouzlo šálí —
či mladost nad mou hlavou křídlem máve?

ach, jest mi sladké zase jak v dny smavé;
v nach zpomínek se duše zvolna halí —
tak slunce v purpurovém moři plave,
než skloní se za čela hor a skály;

Kéž nezhasnou víc, nesprechají dolů,
jak padá listí s uvadlého stvolu,
kéž zůstaly by v duši v žití znoji...

A dívám se a noha hnout se bojí,
to tiché kouzlo dál se nitrem snuje,
jak vlaštovek řad, který z jihu pluje.
Xaver Dvořák.

Obřady mše sv. řádu východního.

(Pokračování.)

14. *Počátek mše pro věřící.* Rozprostřev korporále, modlí se kněz v tichosti první modlitbu za věřící lid: „Děkujeme Tobě, Pane Bože zástupův, že jsi nás hodny učinil, abychom nyní opět stáli před svatým oltářem Tvým a vzývali slitování Tvé, co se tkne hříchů našich a poklésků lidu. Přijmi, ó Pane, prosby naše a učiň nás způsobilými, abychom přednášeli Tobě modlitby a vzdechů i nekrvavou oběť za veškeren Tvůj lid; učiň nás, kteří stojíme ke svaté službě Tvé, hodnými, abychom mohli sv. Ducha Tvého bez viny a bez úhony při dobrém svědectví svědomí našeho Tebe vzývali vždycky a na každém místě, by jsi nás vyslyšel a milostiv nám býti ráčil vedle plnosti své dobroty.“ Co kněz takto se modlí, říká jáhen, je-li přítomen, modlitby za pokoj na obvyklém místě mimo presbytář: „Opět a opět prosme Pána v pokoji!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Pro toto posvátné obydlí, pro celé město a krajinu i jejich věřící osadníky prosme Pána za pokoj!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za příznivé povětrí, za zdar plodin polních, za pokojné časy prosme pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za plavící se, cestující, nemocné, utiskované, zajaté a spásu jejich prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Abychom zbaveni byli vši úzkosti a zlosti, nebezpečenství a útisku, prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Přijmi nás, zachraň, smiluj se nad námi a ochraňuj nás, Bože, ve své milosti!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Moudrost!“ Kněz dí na to hlasitě: „Neboť Tobě náleží veškerá sláva a čest a klanění, Otci, Synu a Duchu sv. nyní, vždycky a na věky věkův!“ Chor: „Amen.“

Kněz modlí se po tichu druhou modlitbu za věřící: „Opět a opět klaníme se Tobě a prosíme Tebe, o Dobroději lásky plný, abys shlédl na modlitby naše a očistil naše srdce i těla od všeliké skvrny těla i ducha, abys nám dopřál bez viny a hany místa před svatým oltářem Svým. Propůjč pak, o Bože, i těm, kteří spolu s námi prosby skládají, vzrůst života a víry a poznání v duchu. Dej těm, kteří ustavičně slouží Tobě v bázní a s láskou, aby bez viny a v nevinnosti měli účastenství Tvých svatých tajemství a nebeského království.“ Při modlitbě kněžské, říká jáhen

modlitby za pokoj. Kněz ukončí je hlasitě: „Abychom od té chvíle mocností Tvou chráněni jsouce, Tobě díky vzdávali, Otci, Synu a Duchu sv. nyní, vždycky a na věky věkův.“ Chor: „Amen.“

15. *Chvalozpěv andělský.* Na to pějí zpěváci chvalozpěv cherubinův. Jáhen přistoupí ku knězi s kadidlem a okuřuje posvátný stůl kolem a v podobě kříže, i sakrarium i kněze a stane potom uctivě po levé ruce knězově. Následuje modlitba, kterou po tichu vykonává kněz, an chůr zpívá chvalozpěv cherubinův: „Žádný z těch, kteří zapleteni jsou do žádostí a naruživostí tělesných, není hoden, aby přistoupil k Tobě aneb sem se blížil, anebo Tobě sloužil, králi slávy! Neboť jest to věc veliká Tobě sloužiti a hrozí se jí i mocnosti nebeské. Avšak Ty jsi stal se člověkem z nevýslovné a nezměrné lásky k lidem, ničeho nezměniv ani neproměniv a nazván jsi byl naším Veleknězem a jakožto Pán všehomíra odevzdal jsi nám slavení této vznešené a nekrvavé oběti. Neboť Ty, o Pane, Bože náš, Ty jediný panuješ nebi i zemi, Ty, který vznášíš se nad trůnem cherubinův, který jsi pánem serafinů a králem israelským. Který sám jsi svatý a prodléváš ve své svatyni. Tebe tedy prosíme, který sám jediný dobrý jsi a rád slechu poskytuješ, pohlédni na mne hříšného a neužitečného sluhu svého a očisti srdce mé a duši mou od zlého vědomí a učiň mně silným mocí sv. Ducha svého, abych oděn jsa milostí kněžskou, při tomto posvátném Tvém stole trval a posvěcoval Tvé svaté a neposkvrněné Tělo a Tvou předrahou krev. Neboť před Tebou úpím, šiji maje skloněnou a Tebe vzývám: „Neodvracuj ode mne tváři své a nezamítej sluhu svého, nýbrž učiň mne hodným, aby ode mne hříšného a nehodného (sluhy) Tvého mohly přineseny býti Tobě dary tyto!“ Neboť Ty sám jsi to, který obětuje a obětován jest, přijímá a rozděluje, Kristus Bůh náš; a Tobě vzdáváme čest spolu s věčným Otcem Tvým a nejsvětějším i dobrým i životodárným Duchem Tvým nyní, vždycky a po všechny věky. Amen.“ Po skončené modlitbě zpívají společně chvalozpěv cherubinův a žalm padesátý.

16. *Velký introit anebo introit ku darům obětním.* Poklonivše se třikráte, kráčejí ku kredenci; jáhen kráčí napřed s kadidlem a při okuřování darů obětních říká: „Bože, buď mně milostiv hříšnému!“ Na to dí ku knězi: „Pozdvihni, pane!“ Kněz položí ve-

lum (*áhe*) na levé rámě jáhnovo, řka: „V pokoji pozdvihněte ruce své ke svatyni a oslavujte Pána. Požehnej Tobě Hospodin ze Sionu, který učinil nebe i zemi, vždycky, nyní a po věky věkův. Amen.“ Na to položí jáhen uctivě na hlavu svou posvátnou patěnu; kněz nese kalich a jáhen třímá pravicí (jedním prstem) kaditelnici. Cestou chrámem modlí se oba za veškerý lid, říkajíce: „Kž rozpomene se Pán nás všech v řiši své vždycky, nyní a po věky věkův.“ Chor: „Amen.“ Tato slova se opakují, pokud není ukončen velký introit. Vstupující do presbytáře říkají: „Požehnaný Jenž přichází ve jménu Páně!“ Kněz složí dary obětní a dí: „Když ctihodný Josef snal neposkrvněné tělo Tvé se dřeva (kříže), zavinul je bílým plátnem a vonnou masťou, a když všecko řádem bylo vykonáno, položil je do hrobu.“ Kněz sejme vela s posvátné patěny a kalichu; načež složiv velum s beder jáhnových, okouří je a položí na dary obětní. Napotom jáhen okouří je po třikráte řečené dary, modle se: „Popřej zdaru Sionu, ó Pane, vedle dobroty své! Společně říkají: „Bože, buď milostiv mně hříšnímu!“ a klaní se třikráte před posvátným stolem. Kněz stojí a jáhen uklání před ním hlavu, prose: „Modli se za mne, pane!“ Kněz odvěti: „Duch sv. sestup na tebe a síla nejvyššího nechať zastíní tebe!“ Jáhen: „Týž Duch sv. račiž svými i s námi zastávati úřad přesvatý, nyní, vždycky a po věky věkův. Amen.“ Na to vece jáhen: „Rozpomeň se na mne, svatý Pane!“ Kněz dí: „Nechať rozpomene se Pán na sv. jáhenství tvé ve své řiši, vždycky nyní a po věky věkův.“ Jáhen: „Amen, amen, amen.“ Pokloní se a přised na obyčejné místo své, dí: „Dokonejme modlitby své Pánu!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za vzácné dary obětní prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ „Za tento svatý dům a za ty, kteří sem přicházejí, plni jsouce víry, zbožnosti a bázně boží, prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Abychom zhostění byli všelikého útisku, pokut, nebezpečností a úzkostí, prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“

17. *Obětování.* Kněz položiv dary obětní na posvátný stůl, říká po tichu následující modlitbu: „Pane, všemohoucí Bože, který sám jediný jsi svatý, který přijímáš obět chvály od těch, kteří vyzývají Tebe celým srdcem, přijmi od nás, hříšníkův, modlitbu a ulož ji na svatý oltář Svůj! Učin nás způsobilými, abychom obětovali Tobě du-

chovní dary a oběti za hříchy naše a poklésky lidu a propůjč, abychom našli milosti před Tebou a aby příjemna byla Tobě obět naše a dobrý duch milosti Tvé aby bytoval v nás, v těchto darech a ve veškerém lidu!“ Jáhen: „Přijmi nás, zachraň, smiluj se nad námi a opatruj nás rukou svou, o Bože!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Aby každý den byl dokonalý, svatý, pokojný a bez hříchu, prosme Pána!“ Chor: „Propůjč toho, Pane!“ Jáhen: „Vyprosme si od Pána anděla pokoje, věrného vůdce, strážce duší a těl našich!“ Chor: „Propůjč toho, Pane!“ Jáhen: „Vyprosme si na Pánu prominutí a odpuštění našich hříchův a pokléskův!“ Chor: „Propůjč toho, Pane!“ Jáhen: „Co dobrého a spasitelného pro naše duše a pro pokoj světa, vyprosme si na Pánu!“ Chor: „Propůjč toho, Pane!“ Jáhen: „Abychom ostatek života dokonali v pokoji a pokání!“ Chor: „Propůjč toho, Pane!“ Jáhen: „Vyprosme si na Pánu křesťanský konec života, bez bolesti a výčitek, v pokoji, abychom dobře obstáli před hroznou stolicí soudcovskou!“ Chor: „Propůjč toho, Pane!“ Jáhen: „Slavice památku nejsvětější, neposkrvněné, nade všecko blahoslavené, naší slavné paní a Matky boží a vždy Panny, Marie, i všech svatých, poroučejme sebe a vespolek a celý život náš Bohu našemu!“ Chor: „Tobě, Pane!“ Kněz volá hlasitě: „Pro milosrdenství Tvého jednorozeného Syna, s kterým slaven jsi, jakož i spolu s nejsvětějším, dobrým a života dárným Duchem, nyní, vždycky a po věky věkův.“ Chor: „Amen.“

18. *Políbení pokoje.* Kněz: „Pokoj buď všem!“ Jáhen: „Láskou k sobě lněme, abychom svorně chválili“ (Chor:) „Otce, Syna a Ducha sv., Trojici stejné podstaty a nerozdílnosti.“ Kněz pokloní se třikráte a dí třikráte potichu: „Chci milovati Tebe, silo má. Pán jest utvrzení mé a útočiště.“

19. *Vyznání víry.* Jáhen políbí stolu, pokloní se třikráte a volá: „Brána, brána!*) V moudrosti poslechněme!“ Chor: „Věřím v jednoho Boha, všemohoucího Otce, stvořitele nebe a země“ atd. (Pokrač.)

Statný bojovník.

Črta missionářská

Jak pevně víra v Krista Ježíše u Kaffrů v Marian-Hillu v jižní Africe vkořeněna

*) Brána buď zavřena!

jest, toho důkazem jasným jest tento případ. Bylo to první neděli po pohřbu hochy Filipa Kremence, když kázal jsem novým křesťanům našim o něčem nanejvýš potřebném. Avšak po kázání mém povolal je pojednou stařec Leo a jal se rázně hovořiti a rukama máchati. Nerozuměl jsem mu, ale mínil jsem, že snad povzbuzuje mladší křesťany ku konání toho, o čem jsem byl hovořil. Ale nebylo tomu tak, nýbrž stařec ten rozhorleně mluvil proto, že prý my jsme příčinou smrti Filipa Kremence, nechavše ho bez pomoci lékařské zemřít. Byla to věru obžaloba zcela bezpodstatná proti domu našemu, byla to urážka před celou obcí křesťanskou, tudíž i před lidmi cizími. Tlumočník D. mohl tomu ovšem snadno zabrániti, kdyby byl zmužile a okamžitě k mlčení ho přiměl, ale neučinil tak. Ovšem že jsem potom vyvrátil žalobu tu se vši rozhodností a dal jsem starci nevoli svoji pocítiti plnou měrou. A hle, tento ochotným se projevil na napomenutí P. Hyacinta, že veřejně odvolati chce druhou neděli tato slova svá. A vskutku také vystoupil po dokonání kázání ze zástupu a přistoupil ke mně na stupně kazatelný, jež asi 4 stopy nad zemí stála, poklekl a odvolal vše před celým shromážděním, před dětmi, ženami i muži a to tak pevně a neohroženě, že až podivem, byl jsem naplněn. A když domluvil, povstal a políbil mě, jak jsem na kazatelně stál, nohy (měl jsem sandály) na odhaleném nárti tak, že po celé prostře slyšeti to bylo. Toť věru mnoho znamená u Zula a to ještě takového, jenž jakožto jeden z předních úředníků krvelačného náčelníka Kaffer-ského Chatka více panování zvykl a jako divoký bojovník spíše jiné nežli sebe ponižovati umí.

Po dokonání skutku tohoto umínil jsem si, že ho pochváliti ba i odměniti musím. Právil jsem tudíž, co stál zatím k lidu tváří obrácen: „Leo vykonal čin veliký. Odpustil jsem mu sice i bez odvolání a odprošení tohoto, ale Bůh by mu to nebyl odpustil, a i kdyby se byl z toho vyzpovídal, byl by Bůh žádal na něm odvolání a odprošení to jakožto zadostiučinění. Až bude se tudíž zpovídati ještě z činu svého, tu zvěstuje mu i Bůh ústy kněze odpustění své; byl by mohl arci i po zpovědi odvolati, ale jistější jest to před zpovědí. A poněvadž se Leo tak přemohl, tak zmužile sebe sama přede všemi obvinil, mne a všechny křesťany za odpustění prosil,

bude si ho věru každý nyní ještě více vážiti, a nemá-li, zač by ještě pykati měl, tu doufám, že pro toto provinění své do očiště nepřijde; jestiť vše nyní již odčiněno a srovnáno.“ Všichni posluchači byli dojati a mnohemu slzy skropily tvář. Bylo však to též velice poučné, jelikož tuto zřejmě viděli, čeho potřebí jest k odpustění hříchů. Čím více pak dojati byli posluchači naši, tím více andělé jásali: neboť církev bojující a vítězná v ustavičném jsou spojení. Vše to pak dokazuje věru, že není víra křesťanská u černých našich křesťanů pouhou zevnější formou, nýbrž že ji tito uvnitř chovají. Mnohoženství opouštějí, známostem činí přitřž, nepřátelství urovnávají, urážky a na cti utrhaní napravují, cizí statek navracejí, a to právě jsou ty hlavní požadavky u následovníků Kristových. A přece, ač tak obtížny jsou povinnosti tyto, ještě nikdo neodstoupil, nikdo neodpadl. Můžeme tudíž vším právem doufati, že obrácení toto není pouze na oko, nýbrž že prošli již křesťané naši ohněm zkušebným. F.

V pátek o 3. hodině.

1.

Posel maje u sebe mnoho peněz svěřených těžce nesl, že se k němu na cestě přidružil neznámý člověk, když se stmívalo. Ale brzy veliký strach zapudil a důvěrou k cizinci se naklonil. Neboť u kříže, k němuž je přivedla cesta, cizinec nábožně bez přetvářky se pomodlil. — A věru kříž jest nejlepší zárukou pořádku a spravedlnosti, bez nichž společnost lidská trvati nemůže. Zda tedy jedná rozumně onen státník, jenž touto zárukou pohrdá? Modleme se za státníky, aby nepohrdali křížem.

Poslední doby ze života sultánky.

(Podává kan. Frant. Janda)

Bylo to za jedné zimní noci. Pater Chrysostom superior kapucinského kláštera v Cařihradě, vrátiv se do své cely, modlil se kleče u kříže. Rozpoutaná vichřice otřásala zděmi klášterními, rozlehajíc se děsným skuhráním větru, a prudká meluzira černého moře porážejíc kříž na kříž Bosporus, přinesla sebou nesmírnou a vzteklost bouři. Pater Chrysostom slyší

opětně tlučení na klášterní dvěře, a hned na to vidí přicházejícího k sobě bratra fortníka, bledého, strachem se třesoucího v průvodu dvou Janičarů, z nichž jeden přistoupiv k pateru převorovi podává mu písemný ferman.

Ctihodný řeholník divně překvapen, jakmile ho přečetl, hned spěchal ke kostelu, kdež se několik okamžení zdržel; odtud doprovázen janičary, ubíral se k přístavu v předměstí Pera zvanému. Tam všickni vstoupili na loď očekávající je; ihned odrazili od břehu, až zmizeli v stínu tmavé noci.

V té chvíli ležela v komnatě skvostně ozdobené, drahocennými koberci pokryté na loži bolestně paní uchvácená přehorlým utrpením. Dle zdání čítala již asi 60 let; přec ale vyzrazovala ještě úžasnou krásu, byla veliké postavy a neobyčejného vzezření. Vysílená a bledá jako mrtvola; bylo na ni znamenati, že se blíží k poslednímu života okamžiku. Svítlna zavěšená v klenbě s několika svícny, na kterých byly rozsvíceny stearynové svíce červené barvy, které dávaly tolik světla, že viděti bylo zřetelně co se v tomto tichém obydlí bylo přihodilo. U lože stál lékař, přioděn po řecku, ohledávající žilotep nemocné; za zabradlím pak blíže dveří stály dvě černé otrokyně, hotové a připravené k vykonání rozkazů, které jim budou dány.

Nedaleko odsud bylo viděti muže zkomouceného traplivou bolestí. Zdál se být asi třicet let starý, postavy něco více než prostřední, na čele jeho pozorovala se vznešenost a vysoká důstojnost; v pohledu jeho se jevila povaha velitelská, černý nad pomyšlení krásný vous dodával jeho tváři výraz vážný, opravdu panovnický. Jeho nárek a hluboké povzdechy, vycházející proti jeho vůli z úst, svědčily o jeho pohnutí a o bolesti jeho srdce. Nastala právě půlnoc, když se v předsíni ozval lehounký lomoz. Tu se přiblíží černocho a nakloniv se až k zemi, pravil: „on již je zde, smí sem vstoupiti?“ Panovník pokynul, že ano, a Pater Chrysostom v průvodu janičarů, přiveden hned do komnaty. Onen muž, jehož v tomto okolí vše poslouchá, jen pokynul a všickni přistojící hned odstoupili, a přistoupiv k loži umírající, takto jí oslovil: „Máti má, vy si přejete umřítí v náboženství svých otců; staniž se dle zbožné vůle vaší; hle tu stojí katolický kněz.“

To pověděv vyšel panovník z komnaty.

Zbožný mnich Chrysostom skloniv se k loži nemocné, po celou hodinu připravoval ji k sv. zpovědi. On slzel a zbožná nemocná plakala s ním. Na to se zase vrátil vladař nevěřící do komnaty své milé matky a přiblíživ se k jejímu loži, pohlížel na katolického kněze, jenž pozdviženou svatou hostií kladl do úst umírající.

V tomto okamžení vrhl se tento převznesený jediný očitý svědek tohoto nadmíru pohnutlivého výjevu, tváří svou na zemi, modle se k Allahovi.

Mezi tím však se o této nenadálé cestě patera Chrysostoma rychle oznámilo všudy návštějí a došla zpráva do sídla francouzského vyslanectví v Cařihradě. Již od rána nemluvilo se v předměstí Pere a Galatě o jiném, leč o tomto tajemném zmizení patera Chrysostoma, ježto si každý dle svého náhledu vykládal. Jedni tvrdili, že zbožný tento mnich byl uvězněn v tvrzi sedmivěžní, jiní pak docela ubezpečovali že byl usmrcen. Jiní posléze chtíce mítí jistoty vedrali se do vnitř kláštera a k nemalému ustrnutí svému spatřili patera Chrysostoma v kostele, klečícího na stupních oltáře samojediného, obírajícího se s Bohem a nevědoucího co se kolem něho dalo. Bledý v tváři, s očima slzami zarosenýma, modlil se za spásu povznesené hříšnice francouzské Amaty Dubuc z Rivéry, matky to sultana Mahomeda!

První krajinský sněm v Australii.

(Sděлил prof. V. Vojáček.)

Dne 15. listopadu 1885 shromáždili se ponejprv katoličtí biskupové austrálští a novosélandští k úplnému koncilii v městě Sidney-i. Minulo právě 50 let od té doby, co přivtělena byla veliká pevnina austrálská jakožto vikariát apoštolský k hierarchii katolické. R. 1832 plavil se dosud žijící staříčkový biskup Ullathorne z Birminghamu z ostrova Mamitiova po vůli Řehoře XVI. do Australie, aby tam jako první generální vikář převzal duchovní zpravu pevniny austrálské. Komu by bylo tehdaž jen ve snách se zdálo, že katolická církev v zemi té tak spanile vzkvete a zmohutní? Dr. Ullathorne našel v celé Australii toliko tři katolické kněze, nedostavený kostel a dvě nehotové kaple. Nehrubě lépe měly se věci, když Dr. Polding 1. 1835 byl jmenován prvním vikářem apoštolským. Jak

by se byli mužové ti divili, kdyby jim byl Všemohoucí dal viděti do budoucna, kdyby spatřili skvělé shromáždění pastýřů austrálských v nádherném stoličném chrámě Sidneyském dne 15. listopadu 1885 — jen 50 let po začátcích nejhudobnějších a nejpracnějších! Na místě prve řečených tři kněží stáli teď v kůru katedrálním skvostnými rouchy oděni: 1 kardinál, 2 arcibiskupové, 13 biskupů, 1 vikář apoštolský, 1 opat jakožto prefekt apoštolský a vůkol nich na sta kněží a kleriků; ano stádece věřících, které bylo l. 1835 skládalo se z nemnoha tisíc chudých Irčanů z vlasti vypovězených, vzrostlo počtem na 600.000 duší. Město Sidney samo čítá nyní 85.000 katolíků s 43 kostely. Buďte Bohu díky, že způsobil, aby smě více než sterý užitek vydalo!

Když prelát a duchovenstvo do hlavního chrámu vešli průvodem, jehož se účastnily církevní spolky, kongregace, bratrstva a školy Sidneyské s praporce a tisícové věřících z města a z daleka příšlých, jal se Jeho Em. kardinál Moran sloužiti slavnou mši sv. Potom vstane Dr. Redwood, biskup Wellingtonský, učinil přimluvu k otcům shromážděným, k duchovenstvu a k přítomnému lidu Podotknouti dlužno, že biskup Redwood již co malé pacholátko do Novoseelandu přišel a že tedy v něm se duchovní vzrůst a rozkvět vzdálené osady jeho jaksi zosobňuje. Po celou hodinu řečnil vznešený kazatel tak pronikavě a mocně, že uchvacoval a unášel srdce posluchačů. Přístup k řeči vzal ze slov písmu sv.: „Aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ Načež počal v ten rozum: „Zajisté památný jest den dnešní. Zahájení prvního plného koncilie Sidneyského jest událostí jejíhož úplného významu sotva zrakem myslí postihnouti můžeme. Ctihodní pastýři ze všech stran tohoto nesmírného patého dílu světa přikvapili na zavolání Jeho Em. p. kardinála z krajů na tisíce mil vzdálených. Se-stoupili se, jsouce jednoho srdce a jedné myslí a jen to jediné obmyšlejí, aby prospěchům církve napomáhali a spásu duší usnadnili. My všickni znamenáme vážnost doby a zodpovědnost, kterou na nás vkládá, ale též veliké potěšení, jimž nás naplňuje. Komu není s podivením, když srovnává dnešní stav církve v tomto dílu světa s jejími smutnými počátky před polovinou jednoho století? Jaký to rozdíl! Tehdáž jediný vikář apoštolský zpravoval celou

Australii, Tasmanii, Nový Seland a Oceanii, kdežto dnes za velebných obřadů v tomto nádherném chrámě spatřujeme nepřehledné množství věřících, skvělý zástup kněží světského i řeholního duchovenstva, veliký počet biskupů, z nichž každý jest otcem kvetoucí diecese a v jich čele kardinála, knížete církevního. Kdež bychom mohli najíti silnějších pohnutek, abychom děkovali za dny minulé, kde důvodů, abychom radostně doufajíce hleděli do budoucna? V nejhlubší duši cítíme, že jest Kristus se svou církví, v kteréž tak velikou činnost a životní sílu spatřujeme. Ohlížeje se po nějakém předmětu, jenž by se památností a velikými následky s dnešním dnem srovnával, umínil jsem sobě, několika tahy nakreslit a ukázati vám cestu, kterouž církev bouřlivými věky změřiti musela. Veliké její činy svědčí o božském duchu, kterýž ji oživuje; ale ze všech vlastností jejích nižádná v jasnějším světle neukazuje jarou životní sílu, a její vznešenost tou měrou jako veleslavná historie koncilii.“ Po tomto úvodu ukazoval biskup Redwood, kterak neomylná učitelka církev i za dnů nejmůrnějších čisté učení vysoce sobě pokládala a hájila, aniž kdy podařilo se duchu lživému ji v blud nějaký uvést. Překrásná řeč ta jest delší, než abychom ji celou podati mohli; toho však sobě odepřiti nemůžeme, abychom aspoň některá místa z jejího závěrku nepředložili. Když byl útoky od nepřátel i za našich dnů na církev činěné a její slavné boje vyličil, zvolal: „Ano církev katolická jest nezrušitelná a tedy božská i věčná. Můžete se stejným zdarem pokusiti se o to, kterak byste s oblohy strhli slunce, jakož o to, kterak byste zhasili zářící světlo církve katolické na zemi. Oblaky mohou na chvíli pokrývati okruh slunečný, slunce však svítiti bude jasností nezkalenou: tak i oblaky nepřízné a předpojatých domněnek mohou na čas zahalovati velebnou postavu církve katolické: avšak oko víry konečně prohlédne mraky černými a přesvědčí se, že na chvíli utajená postava její ještě bytuje. Těž, který pravil „nebe a země pomínou, ale slova má nepomínou,“ řekl také: „brány pekelné ji nepřemohou“ a že „s církví bude po všechny dny až do skonání světa.“ — Ano, on jest s církví docela očitě za dnů našich; on jest s církví po všem světě v boji proti bezbožnému vychovávání; jest s církví v podivuhodné obnově katolického života v Anglii; on

jest s církví v jejím podivném rozkvětu v severní Americe a v Austrálii, ať o jiných zemích nemluvíme; on jest s církví zde a dnes! (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Druhou neděli postní bude za příčinou svatokrádeže spáchané v chrámu P. u sv. Apollináře veřejné odprošení nejsv. Svátosti oltářní. V ten den bude v jmenovaném chrámu o 10. hodině kázání, pak velká mše sv. a po té výstav nejsv. Svátosti oltářní, který potrvá do 6. hod. večerní. Na to bude následovati druhé slavnostní kázání a po tom požehnání s litaniami o nejsv. Svátosti oltářní. Obě dvě kázání bude konati slovuť kazatel z Tov. J. P. Jan Křt. Votka.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 24.—28. února u sv. Štěpána a od 1.—5. března u sv. Bartoloměje v konviktské ulici.

— **Kanonická generální visitace** bude se letos konati ve 3 vikariátech; po Velikonocích ve vik. Příbramském, po Božím Těle ve vik. Borském, n. začátku července budou ordinace a po nich generální visitace ve vikariátu Falknovském.

— **Svěcení na kněžství.** Náš krajan p. Vojtěch Kořán, který byl v pražském arcibisk. konviktu vychován a nyní členem české kolleje jest, bude v Římě dne 5. března na kněžství vysvěcen a po té obětovati bude dne 6. u sv. Petra svou první mši svatou.

— **Noví kardinálové.** V papežské konsistoři, která se v polovici března v Římě konati má, bude jmenováno pět nových kardinálův, mezi nimiž nunciové madridský, pařížský, lissabonský a vídeňský; poslední jest Msgr. Serafino Vannutelli, dosavadní papežský vyslanec ve Vídni, který jest nyní 53 let star. Papežský delegat Rotelli v Cařihradě má se státi pak nunciem ve Vídni.

— **Pouť do Palestiny.** Z Mnichova podnikne se i tohoto roku pouť do sv. země a sice mezi 19. dubnem a 17. červnem. V Korfu mohou se připojit k Mnichovanům poutníci rakouští. Do Jerusalema přibudou 3. května a zůstanou tam do 13. téhož měsíce. Cesta stojí něco přes 800 zl.

— **V Římě zemřel zpovědník sv. otce Pia IX.** Msgr. Fr. Marinelli, jsa 80 let star. Náležel řádu Augustiánskému a byl papežským sakristanem. Pius IX. vážil si až na výsost svého zpovědníka.

— **Jubileum sv. Otce Lva XIII.** Dlužno zmíniti se, jakým darem obmyslí chtěl *mni-chové Lerinští* sv. Otce k jeho památnému jubileu. Dají mu knihu, která bude obsahovati krásný hymnus „Magnificat“ v 150 řečích a sice tištěný literami obvyklými každé z těch řečí. Tím zase se naplní prorocké slovo P. Marie: „Ejhle blahoslaviti mne budou všichni národové.“

S m ě s.

— **Věrný služebník.** Valerius Maximus vypravuje krásný příklad o služebníkovi, který obětoval svůj život za pána svého. — Když pán jeho, jménem Panopis, odsouzený byl k smrti, a vojáci již vysláni byli, aby ho usmrtili ve vlastním jeho příbytku, tu služebník zadními dveřmi pána svého pustil ven, v šat jeho se oblekl, i prsten jeho na prst svůj si nasadil, do bytu se zavřel, a odvázně a směle očekával chvíli, kdy ti vojáci násilím k němu se dostali. Skutečně stalo se, že tito, v domnění, že polapili a zajali Panopia, zavraždili jeho služebníka. Věc potom vyšla na světlo, a lid všeobecně obdivoval obětavost věrného sluhu, a událost ta zazoamenána jest v dějepisu. — Jest to krásný obraz ze života pohanského; avšak o kolik krásnější v tom ohledu obraz vidí křesťan na milém Spasiteli. Neboť je-li to krásnou věcí, když služebník obětoval se za pána svého, jemž přede věrností byl zavázán: čím krásnější a vznešenější příklad dal nám Pán, Jež se obětoval za služebníka zlého a nešlechtného. Dle slov Božského Mistra, nemůže přítel příteli větší lásky proukázati, než položí-li za něho život svůj; vznešenější příklad nad to jest, položí-li kdo život svůj za nepřitele, uražený za urážejícího. — A takový příklad, kde pán za služebníka, uražený za urážejícího dal život svůj jest zaznamenán v dějinách jeden jediný; my ho vidíme na Kristu Pánu, Spasiteli našem. Skrze hřích prvních rodičů uražena byla nekonečná velebnost Boha našeho, tak že spravedlivost Jeho musela vynéstí rozsudek věčného zavržení nad nimi i nad jejich potomstvem, to jest, nad celým lidským pokolením, které jako v zárodku bylo v prarodičích. Že spravedlivost božská trestu neprovedla, stalo se tím, že milosrdenství Boží slitovalo se nad pokolením lidským i nad jeho pádem. Služebník Panopiův zachránil svého pána, přijav na sebe jeho šat i prsten. Podobně i Syn Boží obětoval se za nás jako Pán za služebníky nehodné a sice: a) přijav na Se roucho naše, stav se působením Ducha Svatého člověkem smrtelným v životě přecisté Panny; jak sv. Pavel o tom píše: „Který jsa v způsobě

boží, zmařil sebe samého, přijav způsobu služebníka, ku podobnosti lidí učiněn, ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.“ (Filip. 2, 6—8.) Tak, krom hříchu, stal se nám podobný ve všem (Žid. 4, 15.) b) Syn Boží Kristus Ježíš, přijal i prsten náš, t. j. náš dlužný úpis. Prsten jest odznakem vzájemnosti, která jednoho s druhým spojuje, tak že ti, kteří na vzájem prsten si vymění, svého štěstí i neštěstí, slasti i strasti společně zakoušejí. Na tom prstenu jest nápis: „Všichni za jednoho a jeden za všechny.“ Ježíš Kristus tedy, přijav náš dlužní úpis, zničil jej svou smrtí na kříži. A tak nás osvobodil od smrti i od hříchů. Jaká to řídká věrnost a láska!

— **Řídká láska dětinná.** V Gumpendorfu u Vídně upadli jistí starí rodičové, jež dceruška vydržovala, do veliké bídy. Dcera, zaměstnaná u jakéhosi kupce, přišla o svoji službu, a neměla teď, z čeho by staříčkových rodičů svých živila. Krásné svoje vlasy dávno již byla vlasenkáři prodala, jen aby pomohla stísněným rodičům — ale dáte už pomoci nemohla. — Tu ale dozvěděla se kdesi, že ve Vídni jistý lékař kupuje zdravé zuby, jež sám byl vytrhl, po 30 zl. Dceruška měla zuby jako perličky. I nemeškala a vydala se k onomu lékaři, který zvěděl, z jaké příčiny zubů zbavit se chce, pohnut byl až k slzám. I nechal jí zuby a kromě toho daroval jí 100 zl., s kterými dceruška, plná radosti, k rodičům spěchala. Druhého dne dostavil se též onen lékař k rodičům obětavé dcery, a žádal je za ruku tohoto dítky, pravě, že takový klenot obětavé lásky hoden jest lásky ještě větší.

— **Poslušnost.** Při vykopávání města Pompejí, nalezeno bylo též 38 koster římských vojinův. Setník se svým mužstvem, vzdor nebezpečí života a všeobecnému úprku obyvatel, neopustil svého místa; tito vojáci nechali se raději žhavým popelem zasypat a udusit, než aby bez komanda opustili svoje stanoviště. Taková svědomitá poslušnost, takový přísný cit povinnosti a taková věrnost má i nás ovládat — vůči Bohu a Jeho svatým příkázáním.

Literární oznamovatel.

— **„Upomínka na první sv. přijímání.“** Pobožnost k uctění nejsv. Svátosti oltární, sestavil Karel Vondruška, koop. u svatého Havla. S povolením kníž. arc. kons. v Praze. Tiskem a nákladem kníž. arc. knihtiskárny 1887. Malý sice, ale úhledný dárek dítkám jako upomínka na první sv. přijímání. Lepšího dárku se jim

ani nemůže dát, nežli návod, jak mají v životě nejsv. Svátost oltární ctíti, své duše k životu nebeskému mannou rajsskou sytiti.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Jos. *Rydval*, kněz ř. křížovníků a kapl. v Starém Klně, 21. února 1887, (nar. 11. pros. 1856, vysv. 15. července 1881).

Vyznamenán jest:

p. Karel *Hrdina*, far. v Netvořicích, obdržel expos. canon.

Ustanoveni jsou:

p. Frant. *Marek*, zat. katech. na Vinohradech, za kapl. ve Vlniři;

p. Jos. *Svatoš*, kapl., za admin. v Oudřech;

p. Václ. *Bartoš*, koop. Vodolecký, za koop. v Mrtníku;

p. Frant. *Bečka*, kapl. Kornouzký, za koop. ve Vodolce;

p. Benno *Brauner*, za kapl. v Ludwigsdorfu v hrabství Kládkém.

Uprazdněná místa:

Oudř (Udritsch), fara patr. p. Morice Srnky, od 1. února 1887;

Bärringen, fara patr. Ferdinanda IV. velkovévody Toskánského, od 9. února 1887.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

P. Alexander *Wawera*, kněz. ř. cisterc. kláštera Vyšebrodského a farní admin., 19. ledna 1887, (nar. v Budějovicích 1. ledna 1822, vysv. 1. srpna 1846);

p. Em. *Stampach*, far. v Rudolfově, 2. února 1887, (nar. v Petrovčicích 25. pros. 1843, vysv. 11. července 1869).

Vyznamenáni jsou:

p. Jan *Pruner*, jubil. kněz, far. a osob. děkan v Hosíně, obdržel zlatý zasl. kříž s korunou;

p. Jos. *Wačkář*, os. děkan v Ševětíně, jmenován jest skut. konsist. radou a bisk. vikářem státnictví Hlubockého;

P. Gottfried *Sukdol*, kněz ř. cisterc. kláštera Vyšebrodského a farní admin. v Strýčicích, jmenován jest tajemníkem Hlubockého bisk. vikariátního úřadu.

Milodar. Ctihodní pp. bohoslovci pražského semináře darovali na chrám sv. Víta učinivše mezi sebou IV. sbírku v letošním školním roce 5 zl. 72 kr. Zaplat Pán Bůh.

Vydává se

5., 15. 25. každého měsíce.

Redakce :

v kníž. arcib. semináři, č. 190 — I.

Expedice:

v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786 — II.Nedostla čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předpláci se

v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—

poštou „ 3.50

pololetně „ 1.50

poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.Jednotlivá čísla
se neprodávají.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Postní kázání.

Podává Fr. Ekert.

III. Dvůr Herodův.

„I pohrdl jím Herodes se svým
vojskem a odeslal jej zase k Pi-
látovi.“ Luk. 23, 11.

V tmavé noci odsoudili mužové vysoké rady židovské Krista Pána k smrti. A sotva svítati počalo, záhy z rána, vstávají již zase, aby dokonali krvavé dílo, o němž se usnesli. Tu se znova schází vysoká rada, aby opět konala soud nad Pánem, nebo půlnocní zasedání bylo zcela protizákonné aniž dovoleno bylo, před uplynutím celého dne dáti právní průchod ortelu, jímž někdo k smrti odsouzen byl, jednaloť se tedy o to, aby nespravedlivému tomuto soudu dalo se aspoň nějaké zdání, nějaký stín práva. I shromáždí se tedy opět narychlo jedenasedmdesát přísedících členů nejvyššího soudního dvoru židovského, jsouť to vybraní výtečníci celého národa, kněží, učitelé lidu, učenci v Písmě znali a knížata jednotlivých kmenů, scházejíť se, aby ještě jednou vyslovili svůj ortel a potvrdili jej. Avšak tím nebylo ještě odbyto všecko, nebo od vlády Pompejovy neměla více rada židovská práva, vykonati na někom ortel smrti, to právo si přivlastnila vláda římská, pod níž Židé slušeli a Římané, jakkoli byli pohané, neznali v těch věcech žádných žertů, byliť mužové práva milovní a bděli přísně nad pletichami soudců židovských. Kdykoli tedy vysoká rada židovská někoho ku smrti odsoudila, bylo třeba dožadovati se potvrzení vladaře římského, k němuž obžalovaný a odsouzený přiveden býti musel. Soudcové židovští vystupovali zde jako žalobníci. Záhy z rána vedli Krista Pána k místodržiteli císaře římského, Pilátovi a poněvadž Židé o svátcích velikonočních nesměli vkročiti do domu

pohanského, aby se tím neposkvrnili, vyšel Pilát ven na pavlán svého domu, aby vyslyšel žaloby jejich. A tu se ukázali ti žalobníci v celé své ošemetnosti a prohnanosti. V noci, v domě Kai-fášově odsoudili Krista Pána z vyhaných příčin náboženských — že prý se rouhal — nyní před pohanským Pilátem mluví však zcela něco jiného, s vyhaným rouháním nepořídili by u pohanského právníka ničeho, to vědí dobře, jdou tedy na něho z chytra, lhou sice znova právě tak ošemetně jako v noci, avšak přenášejí žaloby své na pole politické, snažíce se vydávati Spasitele za politického buřiče, jenž prý proti císaři římskému lid bouří, svádí prý lidi, aby neplatili císařských daní a sám prý králem Židů býti chce. Moudrý Pilát prohlédl však brzo pletivo lidí těchto a když prohlásil, že na Kristu Pánu žádné viny nenalezá, hned na to ale nová bouře v lidu povstala a farizeové křičeli, že prý Spasitel bouří lid počna od Galileje až do Jeruzaléma, tu projala Piláta myšlenka, aby zbavil se všeho dalšího oplétání v této věci a poslal tudíž žalobníky s Kristem Pánem k Heródovi, knížeti Galilejskému, jenž tehdaž ku svátkům do Jeruzaléma právě zavítal Tam, do domu Heródova následujmež N. v P. v této hodině Spasitele, tam soustrasně rozjímajme, kterak Pán od Heródesa oblečen byl v roucho bílé a potupen. —

Palác Herodův stál v horním městě na Siónu, kde již za starodávna stával hrad Davídův. Zde vystavěl starý ukrutník Heródes hned vedle starého královského zámku Asmonéovců budovu nádhernou, kterou ozdobil vnitř i vně knížecím přepychem a které současní spisovatelé nemohli se dosti vynadiviti. Co mohly země judská i země sousední poskytnouti drahokamů a vzácných ozdob, toho užilo se při stavbě v míře nadhojně. Tam, v tom stkvostném paláci bydlil Heródes příjímím Antipas, syn známého

ukrutného Heróda. Byltě čtvrtníkem v Galileji, ač lichotníci mu dávali titul krále, který mu ale nepatřil. Z veškerého náboženství uměl pouze několik průpovědek a držel se některých vnějších obřadů; náboženství jeho bylo asi takové. Jaké i za našich časů mnozí lidé mají, užíval totiž hodně světa a rozkoší jeho, dobře jedl, pil a bavil se, a přitom z módy více nežli z přesvědčení přiznával se k víře židovské. Právě byl zavítal do Jeruzaléma, aby účastnil se slavností svátečních, při tom ale hleděl v lidnatém a stkvělém městě naléztí lepší zábavu než ve svém odlehlem sídle v Galileji.

Právě seděl uprostřed v městě, kde nesměl co poroučeti, na trůnu, maje u sebe manželku bratra svého Herodiádu a dceru její, tanečnici Salomu, obklopen jsa knížaty galilejskými, anož se mu ohlásilo, že římský vladař Pilát posílá k němu Ježíše Nazaretského, aby nad ním jakožto Galilejským, konal soud. To nemálo lichotilo Heródovi, radoval se i tomu, že užří Krista Pána, o jehožto zázracích již často slychal. Toto přání nevycházelo však z lásky ku pravdě a z touhy po poučení se. Tři leta procházel již Spasitel zemi židovskou, obzvláště byla pak Galiléa jevištěm jeho kázání a zázraků, Heródes měl tedy až na zbytek příležitosti, aby Krista poznal, kdyby byl jenom chtěl. Nikoli touha po pravdě, nýbrž pouhá sprostá zvědavost pudila Heróda, že těšil se uviděti Krista Ježíše, nemálo se tedy zaradoval, když mu jej farizeové a zákonníci předvedli. Heródes vstává, nevšímá si žalob a falešných svědectví proti Pánu přednášených, ale zvědavě pohlíží na Krista Pána, klade mu tisíce otázky, žádostivě čeká, až Pán otevře ústa, myslí, že Spasitel vykoná zde nějaký zázrak, domnívá se, že spatří se svými dvořany nějaké kratochvilné divadlo. Kristus Pán má před Heródem rychle osvědčiti svou divotvornou moc — jedině jen slovo mohl promluvit, jedině znamení vykonati a Heródes by si ho byl oblíbil a nespravedlivým žalobcům ústa zaccpal. Či nemluvil Pán a neucíval pravdám nebeským uprostřed tisícerych posluchačů — či nerozmlouval se Samaritánkou u studnice Jakubovy, se slepcem u cesty, či nesnížil se laskavými slovy svými i k malomocnému na poušti? Zde však; před očima Heróda a pyšných jeho dvořanů Kristus Pán mlčí. Spasitel s nehodným Heródem ani nemluví, poněvadž mluvívá jen k srdcím čistým, nikoli ale k nadutcům a cizoložníkům, jakým byl Heródes, jenž žil s manželkou bratra svého Filipa, nemluví s Heródem, který nedávno dal milovaného sluhu a mocného hlasatele Páně, hlas volajícího na poušti, sv. Jana Křtitele, z bídné povolenosti ku choutkám mstivě ženy, zavražditi. Žádného skutku zázrač-

ného neucínil Pán před chtivým a zvědavým Heródem, nebo konal zázraky pouze k tomu konci, aby Božské poslání své dokázal a lidem nešťastným pomáhal, nikoli pak z pouhé chlubivosti, aby ho lidé chválili aneb aby je bavil. Kristus Pán mlčel — velebný klid a nezlomná vážnost, které se zrcadlily v tváři jeho v těchto protivenstvích, mohly otevřítí Heródovi oči, aby se přesvědčil o nevinosti a božské důstojnosti Páně. Než Herodes byl člověk zpustlý a nepřístupný pro dojmy takové. Ve své pošetilé nadutosti byl uražen tím, že Kristus Pán s ním nemluví a považoval jej za člověka bláznivého a aby úsudek jeho veřejně se osvědčil, odevzdal Pána svým dvořanům, aby jej potupili. I vedli jej na dvůr a hodili na něho bílý šat posmívající se jemu tloukli jej v sv. tvář jeho a úsměšně nazývali králem. Tak pomstil se Heródes na Spasiteli — rouhavě prohlásil jej za pošetilce. Bílým rouchem bývali tehdaž oblačeni bláznové. Tak hluboko byl Syn Boží, pravda a moudrost věčná ponížen, že největší ničema v celé zemi židovské prohlásil jej za pomatence! Bílé, skvělé roucho bylo tehdaž ve východních krajinách též odznakem důstojnosti královské. Vznesené osoby nosily o slavnostech bílé pláště, též oděv vojevůdců v míru a oblek těch, kdež domáhali se veřejných hodností, býval bílý. V takovém rouchu bílém měl Spasitel nyní se ukázati jako někdo, jenž královské moci se domáhá a v tom oděvu odeslal Heródes Pána nazpět k Pilátovi s potupou — avšak ta bohaprázdná potupa spadla na hlavu jeho — deset let později byl Heródes s trůnu svržen a s potupou poslán do mrzkého vyhnanství do Lyonu ve Francii, kde brzo zahynul.

Pozoruj ó duše křesťanská Spasitele svého, jenž jest králem srdce tvého, pozoruj ho, an v bílém posměšném rouchu jest tupen a vysmíván! Bílé, potupné roucho nese, aby tebe oblekl bílým rouchem svatosti a spravedlnosti. Tím rouchem oblekl nás v svátosti sv. křtu, an očistil nás a posvětil v koupeli znovuzrození, avšak jak málo jest těch, kteří svou milost křestnou uchovají si čistou a neporušenou až do konce! Kolik jest těch, kdož jako marnotratný syn své nebeské dědictví promrhali a potulujíce se pouští hříchů rozedrali sobě roucho milosti Boží, jimž ozdobi byli na křtu sv.! Avšak Pán hotov jest vrátiti jim tuto ztracenou milost, hotov jest obmýti a očistiti jim duše jejich hříchem poskvřené. „Živť jsem, praví Hospodin, že nechci smrti hříšníka, ale aby se obrátil na cestě své a živ byl“ (Ezech. 33, 11.). „A kdyby hříchové vaši jako červci byli, zbělení budou jako sníh“ (Isai. 1, 18.) mluví Bůh u proroka Izaiáše. A prorok Zachariáš volá:

„V čem den otevře se pramen domu Davidovu a obyvatelům Jeruzalémským k očistění hříšníka poskvrněného“ (Zach. 13, 1) Toto živé vířilo milosti Boží k očistění hříchů našich přystí se v Církvi Páně v svátosti sv. pokání, v níž přivlastňují se zásluhy Kristovy kajícím hříšníkům a rozdáváči této sv. svátosti ustanovil Spasitel své apoštoly a jich nástupce, an dal jim moc hříchy odpouštět a zadržovati. Ježíš Kristus, jemuž Otec nebeský všeliký soud odevzdal, zřídil ve své Církvi zde na zemi soudnou stolicí sv. pokání a za soudce ustanovil své apoštoly i jich nástupce, aby zde na zemi na místě něho soudili a odsuzovali hříchy a nepravosti spáchané proti němu.

Když někdo se rozstůně, volá k sobě lékaře a dí jemu: „Jsem nemocen, rád bych zase okrál, rád bych užíval přiměřených léků, abych došel opět zdraví.“ Co učiní tu lékař? Předpíše mu beze všeho kterýkoliv lék? Zajisté že nikoliv, nýbrž bude se zprvu důkladně tázati, co nemocnému schází, aby vyzkoumal počátek, pramen, sídlo a průběh choroby jeho. Kdyby nemocný ku všem otázkám lékařovým odpovídal všeobecně: „Jsem nemocen a chci býti zdravý,“ tu by lékař takového pošetilce ponechal osudu jeho a šel dále. Toť zajisté zcela přirozeno. A co u nemoci tělesných přirozeno jest, nemělo by samozřejmě býti i u chorob duchovních? Hříšník jest churav na duši, zpovědník má býti jeho lékařem duchovním, jako však nemoci tělesné jsou rozličné a různé majíce rozmanité příčiny a jsouce co do nebezpečnosti nestejny, tak i různé choroby duchovní, totiž hříchové jsou nestejného druhu, nestejné váhy, aby je tedy vyléčiti mohl, aby přiměřené léky vyhledal, buďto sál ostrou, buď balzám laskavosti, buď víno útěchy, musí zpovědník tyto nemoci důkladně znáti, musí tudíž kajcník z hříchů svých úplně se vyznati, jako churavec před lékařem nemoc svou dopodrobna vyléčiti musí. Z toho však zcela jasně poznáváme, že Ježíš Kristus an své apoštoly a jich nástupce ustanovil soudci a a rozhodčími a chtěl, aby hříšníkům buď hříchy odpustili, aneb zadrželi, t. j. neodpustili, sv. zpověď sám ustanovil. To věřila a vyznávala Církve sv. po všechny věky, tomu učili a to hlásali sv. Otcové již v nejstarších dobách. Sv. ap. Jakub ve své epištole výslovně napomíná věřící řka: „Vyznávejte hříchy své“ (Jak. 5, 16), sv. ev. Jan píše: „Budeme-li vyznávati hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti“ (I. Jan 1, 9.) a skutky apošt. vypravují, kterak obyvatelé města Efezu přicházeli k sv. Pavlu a z hříchů svých jemu se vyznávali (Sk. ap. 19, 18.).

Kristus Pán žádá od hříšníka, jenž odpustění dojití chce, aby z břichů svých se vyznal — a žádá tím snad mnoho? Pán nebes i země uražen a rozhněván byl hříchy člověka, člověk zasloužil si jimi smrt a záhubu věčnou, uvalil na svou duši vinu nesmírnou — nuže jest to snad veliká a nemožná mzda, kterou hříšník svou duši vykoupiti může ze zavržení, když žádá se od něho, aby před náměstkem Kristovým kajcně poklekl, v prsa se bil, svou vinu uznal a skroušeně se z ní vyznal? Či nežádá otec od svého dítěte, jež se proti němu provinilo a o odpustění žebrá, aby nejprve z viny své upřímně se vyznalo? Či nežádáme to my lidé jeden od druhého, přítel od přítele, aby ten, jenž se provinil, skroušeně a poctivě se nám přiznal? Když praotec náš Adam v ráji zhřešil, přišel Hospodin Bůh vševedoucí a tázal se ho: „Co jsi to učinil?“ Adam se měl vyznati a poněvadž skroušeně se vyznal, netrestal jej Bůh tak, jak toho zaslouhoval. Tak byla tedy zpověď již v zákoně Starém, byla již v ráji a Ježíš Kristus naleznuv ji udělil ji svátostního posvěcení an ji učinil nezbytnou podmínkou smíření hříšník s Bohem. Proto neříkej: „Rozhněval jsem Boha, jemu samému se vyznám a Bůh vševedoucí bude věděti, co v srdci mém se děje“ — nemluv tak, nebo bez zpovědi není žádného odpustění hříchů, k čemu pak by byl Kristus Pán ku svým apoštolům pravil: „Cožkoli rozvázete na zemi, rozvázáno bude i na nebi,“ k čemu by byl dal své Církvi moc klíčů? Bez zpovědi budeš zavržen! Rozdej všecken statek svůj chudým — bez zpovědi hříchů odpustění nedojdeš, bez zpovědi budeš zavržen! Konej nejprísnejší posty jako poustevníci za dávných časů — bez zpovědi ti to nic neprospěje! Putuj ku všem posvátným místům světa, bez zpovědi na věky zahyneš! Pláč nad svými hříchy a se svatým kajcníkem Davidem lůžko své smáčeš slzami svými — bez sv. zpovědi budeš zavržen! Proto pravil sv. Jeroným ono slovo památné, které sv. sném Tridentský opakoval, že sv. pokání jest jediným trámem zbylým člověku, když koráb milosti Boží na křtu sv. získané se mu rozkotal. Často, když loď na moři se rozbila, uchvacuje tonoucí loďník trám z roztrštěné lodi a drží se ho tak dlouho, až mu přichází pomoc — tak nám nezbyvá, když pozbyli jsme prvotné milosti křestné, žádný jiný spasný prostředek, abychom nezahynuli na věky, nežli svátost sv. pokání.

Sv. zpověď jest tudíž ku spasení. nevyhnutelně potřebna, jest však též veleprospěšna ku blahu člověčenstva. Odkud mnedle přystí se všechny ony nepravosti, jež pokrývají zemi, hubí rodiny a otravují národy? Zdaž, nepřystí se ze srdcí lidských? Všecky nepravosti mají kořen v srdci

člověka, tam se ujímají, tam rostou, tam zrajou, až jedovaté ovoce jejich objevuje se zjevně v slovech a v skutcích. Má-li tudíž člověčenstvo polepšeno, napraveno a posvěceno býti, musí nejprve srdce lidské býti napraveno, na místo nepravosti musí tam sv. ctnost zaseta býti. A kdo se podvolí této práci, kdo vnikne do hlubin lidského srdce, aby je očistil a k dobrému naklonil? Zákony lidské mohou sice postaviti proudu nepravostí mocnou hráz, aby ale vysušily a vyhubily to vřídlo, odkud nepravost se prýští, k tomu zákony lidské nemají síly nemohouce kořeny skutků lidských, totiž myšlenky a žádosti řídit a napravovati. Proč pak mnedle trestnice a káznice z pravidla nikoho nepolepšují? Poněvadž žádná moc lidská nemá tolik síly, aby vnikla do srdce člověka a tam vášeň popadla u kořene a vytrhla. Hle, čeho nedovede trest lidský zákon světský, toho dovede soud v sv. zpovědi od Boha ustanovený. Tam otvírá se dokořán srdce člověka, tam zpovědník jest upřímným přítelem viinníka, tam jest láskyplným lékařem, jenž pátrá po příčině nemoci, aby chorou duši vyléčiti mohl. Ano v sv. zpovědi bývají zatvrzeli hříšníci obměkčováni, rozdvojení manželé smiřováni, pyšní k pokoře, lakomí k štědrosti, opilci k střídmosti, mrhači ku pracovitosti, nečistí k životu počestnému vedeni. V sv. zpovědi bývají nevědomí poučováni, dítky ku poslušnosti a bázni Boží vedeny, nešťastní těšeni, úzkostliví upokožováni, nemocní a umírající ku šťastné, svaté smrti připravováni. V sv. zpovědi bývají zlé navyklosti mrtveny, hříšné náklonnosti potlačovány, špatné úmysly v kořenu hubeny. Kdož dovede vyličiti, kolik výhod posvátná zpovědnice blahu obecnému již přinesla! Tam potají kuly se záhubné pikle k násilnému podvratu obecného řádu — a pikle ty udusil v zpovědnici kněz, jemuž se podařilo domluvami, prosbami a zapřísáháním pohnouti jednoho z hlavních viinníků, aby od záhubných plánů svých ustál. Tam opět podařilo se zpovědníkovi v sv. zpovědi smířiti dvě rozdvojené, až na smrt sobě vespolek nepřátelské rodiny. Tam zase odcizené statky byly navráceny, pomluva a na cti utrhačství napraveny — jinde opět proměnil se v zpovědnici nespravedlivý odírač a potlačovatel svých podřízených v laskavého otce chudých a utiskovaných. Kdo vykonal všechny tyto změny pro obecné blaho tak veleprospěšné? Zpovědník v zpovědnici, jehožto slovům dal Bůh požehnání. Bez zpovědi málo který hříšník myslil by na to, aby nespravedlivě nabytý statek navrátil, učiněnou škodu nahradil, zničenou čest blízného napravil, pohoršení dané a zlý příklad neškodným učinil. Kdyby sv. zpověď pouze toto ovoce vydávala, již to by stačilo, aby všichni lidmi-

lové ji velebili. To poznal jednou jistý nepřítel a tupitel sv. zpovědi. Seděl kdysi uprostřed své rodiny a právě nevrle mluvil o povinnosti, kterou ukládá Církev všem věřícím, aby aspoň jednou v roce k sv. zpovědi šli. Činil si posměch ze sv. zpovědi, an tu pojednou vstoupil do světnice neznámý kněz a vlídně přiblíživ se k tupiteli sv. zpovědi položil před něho na stůl velikou sumu peněz řka: „Vezměte tyto peníze, jsou vaše.“ Překvapen odpověděl muž ten, že snad jest to mýlka, když však kněz jej ujišťoval, že peníze ty mu byly odcizeny a že neznámý kající zloděj mu je vrací, tu pravil tento muž, jenž právě sv. zpověď byl tupil: „Hle, ta zpověď přece k něčemu jest dobra a užitečná.“ Ó jak mnoho jest za dnů našich lidí, kteří zaslepeni byvše lživými tlachy, veřejně i soukromně mluví s potupou proti sv. zpovědi, tomuto svatému a blahodárnému zařízení Kristovu nazývající je dílem a výmyslem lidským zbytkem z temného středověku a skřipcem svědomí lidského a radují se tomu, že tak mnoho nedbalých katolíků k sv. zpovědi ani nechodí. O lidech těch platí vesměs slovo sv. apoštola, že tupí to, čeho neznají a čemu nerozumí. Všecky své vědomosti o sv. zpovědi čerpali a čerpají z židovských románů a nevěreckých listů psaných od lidí, kteří jakživi u zpovědi ani nebyli. Sv. zpověď jest jedním z nejpevnějších základních kamenů Církve Páně, to vědí dobře ti světoborcové, kteří by rádi budovu Církve rozmetali, proto snaží se rozdrtníti základní kameny její, zejména sv. zpověď. Když základy se rozbíjí, tak mudrují, spadne budova — nepomýšlí ale, že tu budovu i základní kameny její drží a opatruje někdo, jenž mocnější jest než všeliká lež a všechny zbraně její — totiž Kristus Ježíš sám. Když v 16. století mnozí zaslepení celé národy do bludů strhli a od Církve katolické odtrhli, zrušili falešní ti proroci, kteří se vydávali za reformatory Církve, i sv. zpověď. Jaký byl toho následek? Lid ode dne ku dni stával se surovějším a zpustlejším, tak že rada města Norimberka v Němcích poslala k císaři Karlu V. posly, kteří ho žádali, aby císařským rozkazem v městě jejich zpověď zase zavedl, jelikož z krátké zkušenosti nabyli přesvědčení, že od té doby, co přestali lidé k zpovědi choditi, pášou se v Norimberku takové zločiny, že o nich jakživi dříve ani neslychali. Proto povstali od té doby i z těch, kdož k Církvi katol. se nehlásili, mnozí slavní mužové, kteří sv. zpověď hájili a odporučeli, zejména známý mudrc Leibnic. Čím více sv. zpověď se zanedbává, tím více množí se zločiny, čím prázdnější jsou zpovědnice, tím plnější jsou trestnice a káznice. Jen podívejme se do těch prevelikých domů, kde uzavření jsou zločincové, tažme se tam, kolik

z nich častěji k zpovědi chodili — uslyšíme, že ohromná většina těch ztracených lidí náboženské povinnosti své zanedbávala, zejména sv. zpovědi se štitila. Nejhlubší příčina vznášající se zkaženosti spočívá v zanedbávání sv. zpovědi. Či bylo by mezi námi tolik sebevrahů, vrahů a lupičů, podvodníků a škádců společnosti lidské, tolik hýřilů a prostopášníků a nemravů, kdyby každý a sice častěji k sv. zpovědi chodil? Či nejsou tedy ti lidé, kteří při těchto smutných úkazech tvrdošijně pravé příčiny mravní zpuštělosti za naší doby nevidí a sv. zpověď, tento vydatný lék proti chorobě času našeho ještě tupí, pravými slepci?

Avšak sv. zpověď jest netoliko velice prospěšná blahu člověčenstva, přináší mnoho užtku i každému jednotlivci, nebo vede člověka k poznání sebe sama, k lítosti, pokoře a pokoji svědomí.

Kdo k sv. zpovědi jde, musí zprvu svědomí své zpytovat. Tím učí se poznávati své náklonnosti a své bludy. Veliká většina lidí stůně tou nemocí, že lidé ti neznají samých sebe, nebo jest to zajisté velmi nesnadno, aby člověk sám sebe znal a spravedlivě, bez vášně a stranickosti posuzoval. Mnohému člověku neotevřely by se oči nikdy, aby uzřel to nebezpečí, v němž pro hříchy své se ocitl, kdyby mu oči neotevřel moudrý a láskyplný zpovědník, kdyby nesestoupil do nejhlubších tajností srdce jeho a neřekl mu: Příteli, ty stůněš, ač to nevíš — hle, viz ty hluboké rány své duše, pohled do které propasti jsi se dostal! Mnozí lidé jsou do sebe zamilováni, tak zaslepeni lichou samoláskou, že považují se za nejlepší, dívají se do malovaného zrcadla a vidí tam tvář svou nejkrásnější a zatím se klamou. Čím více křesťan k sv. zpovědi chodí, tím lépe poznává sebe sama, poznává své chyby, své hříšné navyklosti. Proto shledáváme v těch svatých Božích, kteří svátost sv. pokání často přijímali, podivuhodnou znalost srdce svého shledáváme, že mužové ti, ač žili odloučení od světa, ve zdech klášterních a na poušti, tak výborně znali svět a lidi, že i mocnářové a mudrcové nezřídka hledali u nich poučení a rady, jakož stalo se sv. poustevníkovi Antonínu a sv. opatu Bernardovi, nebo kdo své srdce dobře zná, ten rozumí i světu, srdce naše jest zajisté zrcadlem světa, tisícové ty náruživosti, které hýbají světem, hýbají se i v srdci našem. Sv. zpověď vede tedy k poznání sama sebe, vede i k lítosti a ošklivosti nad hříchy. Před hříšníkem kajícím leží kniha skutkův jeho otevřena — on vidí tu ohavnost zpuštění, kterou v duši jeho natropil hřích, on se chvěje a hrozí vída, kterak obraz Boží byl v něm zohaven a krása duše jeho zohyžděna. Jde a vyznává se z hříchů svých

a když slyší z úst zpovědníka o sv. krvi Páně, která tekla za hříchy naše, když slyší, kterak hříchy svými Spasitele znova křižoval, ó kterak chvěje se tu srdce jeho, kterak běže si v ošklivost hříchy své, kterak vře a upřímně jich lituje! Sv. zpověď vede člověka též k pokoře. Pýcha byla zajisté prvním hříchem a bývá kořenem všech jiných. Pýcha může vyléčena býti jenom pokorou, pokora pak vychází z ponížení sebe sama. Nejvíce poníží se však člověk, když upřímně a skroušeně chyby své vyznává. Jest to pokoření se, pokleknouti před knězem, jenž jest též člověk hříšný a otvíráti před ním své svědomí a podrobiti se jeho výroku soudnímu. Avšak právě toto pokorné ponížení se jest nejvydatnějším prostředkem, kterým pýcha bývá zlomena a hříšník právě tím, že se tak přemáhá a člověku sobě rovnému, na místě Božím, z hříchů svých bez obalu se vyznává, osvědčuje před Bohem, že do opravdy pokání činiti chce. Mnozí lidé vězí v bahně nevěry proto, poněvadž z domýšlivé pýchy rozum svůj nechtějí podrobiti. Kdyby jen jednou k upřímné zpovědi se odhodlali, pochybnosti jejich by zmizely, rozum jejich by byl přesvědčen a srdce upokojeno, nebo sv. zpověď vede i k pokoji svědomí. Hříšník pokoje nemá, zlé svědomí jako jedovatý červ hlodá na životě jeho. Jakmile světlo milosti Boží v duši jeho hříchem uhaseno bylo, rozestřela se nad duší tou děsná tma a zádumčivá těžkomyslnost ji sužuje, kterou nelze žádnými rozkošemi tohoto světa zapudit. Pomyslí-li hříšník: „Bůh jest nepřitelem mým — Bůh, jenž každou chvíli do záhuby mne uvrcí může,“ či neproniká tato myšlenka kosti jeho? Nechtí i pádí z rozkoše do rozkoše, nechtí trávi život svůj v bohatství, nechtí snaží se oslazovati si dny své zábavami a radovánkami — on pokoje nemá, nebo svědomí hřímá mu neustále do duše: „Bůh jest tvým nepřitelem a zemřeš-li jako nepřítel Boží, ztracen jsi na věky!“ Kde dojde nešťastník ten pokoje? Najde jej jenom v sv. zpovědi. „Otče, zhřešil jsem proti tobě,“ tak volá tam kajcník a jakého pokoje, jaké útěchy, jakého občerstvení tam dochází!

Ó křesťane, člověče jdi, učíš totéž! Pln víry a důvěry v neskončené milosrdenství Boží jdi a přístup do zpovědnice a tam otevři srdce své byt i sebe více poraněné a poskvřené a kdyby snad nevčasný stud chtěl svazovati jazyk tvůj a zavíráti ústa tvá, abysi zamlčel některý hřích a ukryl některou ránu duše své, vzpomeň si na pohanění Kristovo v domě Heródově, uvaž, co praví sv. Augustin, že lepší jest zahanbiti se v sv. zpovědi před jedním člověkem, než zahanbenu býti v den soudu před milióny vyvolenců a andělů.

Hle ještě neuplynuly tobě dny milosti, hle nyní jest den spasení, nyní jest čas plný milosti Boží. Nyní jest hodina, abychom procitli ze sna, odvrzmež tedy v upřímné sv. zpovědi skutky temnosti! Volejž, ó křesťané, s královským pěvcem: „Srdce čisté stvoř ve mně ó Bože můj!“ Ano, rozdrť, ó křesťane okovy hříchů svých, jdi ku Kristu Pánu, tomu nebeskému dobrému lékaři a Pastýři — hle on nezemřel Magdalenu, nezavřhl Petra, přijal na milost Zachéa, lotra i Šavla, on ani tebe nezavrhne ale zvolá i k tobě slova plná útěchy: „Odpouštějí se tobě hříchové tvoji, synu můj, dcero má — odejdi v pokoji a nehřeš více!“ Amen.

První krajinský sněm v Australii.

(Sděлил prof. V. Vojáček.)

(Dokončení.)

Koncilia jsou původu apoštolského, zakládají se na učení ve sv. evangeliu jasně vysloveném a již za apoštolů byla v obyčeji. Svou podstatou jsou vážny a ctihodny, svou mocí jsou znamenity, svou jednotou vydatny a obzvláštní pozhledání nebes na nich spočívá. „Kdežkoli shromáždí se dva neb tři ve jménu mém,“ dí Pán, „tuť jsem já uprostřed nich.“ I my jsme zde ve jménu Kristově shromáždění, neboť my se tu sestoupili ve spojení s jeho náměstkem na zemi. Božská pomoc jest nám připověděna a ta biskupům společně se radícím dává tak velkého zdaru ve prospěch církve. Poslušnost, kterou jsme při svém svěcení slíbili, nás sjednotila; duch sv. uprostřed nás bude dlíti, našim poradám světla a síly udíleti a páskou jednoty a pokoje nás těsně obvine. Vyzývejmež pomoc Jeho a všemohutnou přímluvu neposkvrněné Panny a Matky Boží, aby též ona, již církev jakožto „stolici moudrosti“ pozdravuje, nám na Synu svém, Pánu a Spasiteli našem, účastenství moudrosti Jeho vyprosila ke zprávě církve Jeho, k rozšiřování sv. víry a ke spasení nesčíslných duší vykoupených drahou krví Jeho.

Po úvodní řeči říkány litanie Všech Svatých a zpíváno Veni Creator Spiritus. Jeho Eminence složil vyznání víry a přijal je od otců shromážděných, kteří všichni řadou klečíce, sv. evangelium políbili a přísahu obnovili. Ještě v neděli přinesl podmořský telegraf z Říma blahopřání a pozhledání sv. Otce jakožto odpověď na telegrafické návštěvy o zahájení koncilia,

načež rokování v pondělí začítí mohlo. I utvořilo se pět odborů, jeden ústřední, jemuž předsedal kardinál, jeden odbor pro otázky věroučné, jemuž předsedal Byrne, biskup Bathurst-ský; odbor pro věci řádu a kázně se týkající řízený předsedou Murphym, biskupem Hobactown-ským; odbor pro otázky o přísluhování svátostmi pod předsedou Luck-em, biskupem Aucklandským a konečně před důležitý odbor o vyučování, jemuž předsedal Moran, biskup Dunedinský.

Ve středu dne 18. listopadu bylo druhé veřejné shromáždění ve stoličném kostele. P. Catrill-ovi S. J. dostal se vděčný úkol slavit řečí památku zvěčnělého arcipastýře Sidneyského a druhých arcibiskupů, biskupův a kněží o církev australskou velmi zasloužilých, kteří z práce k odplatě byli povoláni. Kázal na slova sv. Pavla: „Vzpomínejte na vůdce své, kteříž vám mluvili slovo Boží, jejichžto obcování jaký byl cíl spatřující, následujtež jejich víry.“ Řeč jeho posluchače patrně dojala a nadšením naplnila. — V neděli dne 22. listopadu bylo třetí veřejné shromáždění. Po slavné mši sv. povstal Moran, biskup Dunedinský, daleko široko známý pro svou horlivost v katolickém školství a měl dojemavé kázání o zásadách křesťanského vychování mládeže. „Tyto zásady,“ pravil, „zakládají se dílem na důvodech rozumových, dílem na učení Ježíše Krista, jenž pravil: „Co prospěje člověku, by celý svět získal a své duši škodu učinil?“ Dále: „Jdouce, učte všechny národy zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám... já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ A konečně: „Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.“ Katolické zásady o vychování jsou jen logické závěrky z těchto slov činěné. Co vlastně rozumíme vychováváním? Mohl by někdo mysliti za našich dnů, kdy se zdá celý svět býti naplněn horlivostí o vychování mládeže, že tato otázka jest zbytečná. V očích mnohých lidí vychování mate se s vyučováním v některých světských vědách a uměních na největší škodu pravého vychování. Nám nejvíce na tom záleží, abychom v pravdě a dokonale poznali, co znamená slovo „vychování.“ Vychováváním my katolíci rozumíme vzdělávání k určitému cíli všech schopností člověka mravních a duchovních a tak rozumějí tomu všichni praví učitelové školní. Ale člověk domáhá se rozličných cílů a má-li zmatek

býti zamezen, musí člověk mít jeden cíl hlavní. Člověk určen jest pro nebe, zde však na zemi musí též v občanské společnosti a v rodině vyplnit místo své. Církev, stát a rodina přihlašují se tedy o právo ku vychováání. Církev chce jej vychovávat k synovství Božímu, stát chce z něho vychovat dobrého občana, otec poslušného syna. Ale tyto tři vlády nemají stejného práva, nýbrž právo přední, jemuž obě druhé vlády podříditi se musí, může příslušet jen tomu, jenž člověka k cíli hlavnímu a konečnému vychovávatí má. Církev má právo a povinnost vésti člověka k cíli jeho věčnému, pročez také jí jí náleží první právo ku vzdělávání mravních a duchovních schopností jeho. Pod jejím opatrováním musí vzdělávání počítati a pod její zprávou dále vedeno býti, nemá-li člověk býti zbaven konečného účelu svého a tudíž i dobra všelikého. Neb cožby člověku prospělo by všecken svět získal a své duši škodu učinil? Nejdůst. biskup božské právo církve sv. ku vychováání vyličiv, ukázal, kterak církev právo to za všech časů vykonávala a všem nepřátelským nárokům odpírala. Zejména také uvedl list Pia IX. k arcibiskupovi Freiburskému, který přísně odmítá a kárá záběhy vládní v obor vychovávací. Konečně katolikům austrálským a novosélandským chválu vzdával, že velikým peněžitým nákladem školy zakládali, aby dítky své vytrhli z nebezpečnosti, v něž byly vydány ve školách, kde se vyučuje bez náboženství. „Vytrvejte na této dráze,“ pravil řeč skonávaje, „nepřestaňte odmítati kalich jedem napuštěný; dětem svým, z nichž v den soudu počet skládati musíte, zachovejte jedinou pravou víru, bez níž nelze Bohu se líbiti. Jako za dnů minulých takž i budoucně všecko vynaložte, abyste drahý, neocenitelný poklad víry sv. po otcích zděděný, dětem svým zachovali.“

Čtvrté veřejné shromáždění dne 25. listopadu bylo zasvěceno slavnému rekviem za zemřelé biskupy austrálské a hned na to v neděli dne 29. listopadu dala se závěrečná slavnost. Jeho Eminenci sám měl řeč na slova sv. Jana: „Toť jest vítězství, kteréž přemáhá svět, víra naše.“ Z veliko lépeho obrazu, jež Jeho Eminenci o boji církve pro pravdu a o vítězoslávě její nakreslil, chceme vytknouti jen následující místo, kteréž nám líčí boj ten a vítězství na půdě austrálské: „Kdož ze přítomných mohl by zapřít, že církev též v této krásné

zemi svou zimu a vesnu, své boje a svíce měla? Hle sněm, který právě zavíráme, jest pádným toho důkazem, že církev nepodlehla. Před stoletím slunko mravopočestnosti křesťanské ještě nebylo vzešlo nad touto zemí. Divocí zeměrodci potulovali se jejími širými rovinami a celý ten díl světa ležel ještě v surovém modlářství. I když světlo křesťanství rozbřesklo na pobřeží jejím, církev katolická ještě půl století byla zakazována a stihána. Okolo l. 1787 prosili dva kněží za dovolení k odplutí do Austrálie, aby zde svým vypo- vězeným souvěrcům mohli svátostmi přisluhovati; avšak písemné jich prosby potupně byly zamítnuty. Za málo let potom Prozřetelnost božská způsobem nenadálým o to se postarala, aby požehnaná činnost sv. církve v těch stranách se prostírala. Za našich dnů viděli jsme, kterak horliví a pobožní kněží v okovech a poutech vlečení byli ze žalářů polských do pustin sibiřských pod záminkou, že vedou vzpouru a odboj proti Rusku; ale v milosrdných radách téže Prozřetelnosti měli býti utěšiteli a blahověsty svým ubohým krajanům vyhostěným v oněch smutných krajinách, kam nižádnému knězi přístup není dovolen. Právě tak stalo se třem kněžím, jichž jména jsou Harold, O'Neill a Diron, kteří l. 1802 v Anglicku jako buřiči odsouzeni byvše, zvláštním řízením božím k těmto břehům připluli, aby na pomoc přispěli duchovním potřebám svých katolických bratří. Teprvé l. 1817 dovolila vláda jednomu knězi, aby jako misionář do těchto vlastí přišel. Ten solva do země vstoupil, byl uvězněn od samovolných, fanatických úřadů místních a donucen, aby se z Austrálie vystěhoval. V památný den povýšení sv. Kříže r. 1835 přistál k austrálskému břehu v Port Lincoen první vikář apoštolský. Dva kněží v duchovní zprávě činně našel mezi katolíky ve Van Diemenslandu a jen tři kněží byli v celé Austrálii Zdlouhavý byl z počátku vzrůst svaté víry. Někteří z mých posluchačů snad se pamatují na ty dny, kdy v celé Austrálii nebylo ani tolik kněží, kolik biskupů dnes zde ve chrámu Páně jest shromážděno. Někteří z těch ctihodných prelátů jsou sami ještě ti první biskupové, kterým bylo základy svých církví hluboko klásti. Tut. stojí ctihodný Dr. Fitzpatriok, generální vikář Melbourský. Když svou kněžskou práci počínal, našel v celém okrese jediný kostel dřevěný. Jaký to rozdíl mezi tím koste-

líčkem a mezi nádherným katedrálním chrámem, jenž dnes město Melbourne ozdobuje! Před 40 lety svěřena byla duchovní zpráva země Morton-Kayské několika řeholníkům; ale řeholníci nemohli tam obstáti a byli nuceni v malé lodi podle břehu mořského do Sidneye se vrátiti. Ještě před 25 lety první oné diecése biskup tázal se: „Kde pak jest Brisbane?“ stoje na témž místě, jež zajímá nyní spanilý katedrální chrám. Před 20 lety vymezen byl okres Bathurst-ský a Maitlandský; nyní pak rovnají se každému okresu biskupskému, co se týče jak zřízení tak počtu škol a kostelů, dobročinných ústavův a klášterů. Když před 15 lety biskup Dundinský své nově zřízené diecése se ujal, nebylo tam, vyjmouc jediný kostel se školou a farou, nižádného ústavu církevního, ba ani posvátných rouch ani oltářních kamenů, na nichž by mohla sloužena býti mše svatá. Dnešního dne shledáváme tam krásné kláštery a kvetoucí školy, četné fary a kostely, nádherný stoličný kostel právě dostavěný. A hle, biskupové všech těch okresů, kteří sami břímě dne nesli, shromáždili se, aby společně poklad zjevené pravdy ochraňovali, dílo služby Boží dokonali, bašty sv. víry znova upevnili a všemu dobrému, jež dosaváde jest vykonáno, moci a trvalosti dodali.“ Jeho Eminenci potom mluvil o činnosti missií, kteréž se kněžstvo austrálské s horlivostí co možná největší věnovati má. Neboť jest prý to skvrnou v koloniální politice Veliké Britanie, že divokým národům místo ratolesti olivové přináší válku až do úplného jich vyhubení. — Biskupové austrálští první než se rozešli, poslali biskupům církve v Německu pronásledované adresu plnou pochvaly a vroucího přání k brzkému zjednání pokoje a svobody, což by také prospělo vzrůstu církve austrálské.

Když jsem šel na sv. Horu.

3.

V chrámě.

A v chrám jsem vkročil — lesem světél planul — jak chorý žebrák u dveří jsem stanul, tam v stínu tmavém klek' jsem v horkém trudu a vroucně líbal jsem tu svatou půdu.

Proud slzí vřelých k zemi rosou kanul,
cit bázně dětinské mou hrudí vanul;
já bil se v prsa rozechvěná, v studu:
„Ne, Matko svatá, víc Tě nezabudu;

jak bílá hvězda hříchu nade srázem,
mně upomínka na Tě pláti bude,
víc neschladne pod pochybností mrazem

i v žití jesení mé srdce chudé!“ —
A v chvíli té mně bylo, jak by svadlo,
co hříchem bylo, vše a — s duše spadlo.

4.

Ještě v chrámě.

Co myslím jen, to píseň jásající,
čím srdce chvěje se, to vůně květů,
stín smutku dávno prehnul s bledých lící
a teskný vzdech jenž roztál na mém retu.

Jak šťasten jsem, já bojím se to říci,
by štěstí jako ptáče z bajných světů
se nevzneslo z mé duše zoufající —
už tisknu ruce k řadům v svatém vznětu.

A hledím k Tobě, ne víc v rozechvění,
v mém nitru záře jako úsvit denní,
kde dříve tměla se poušť citů kletá,

tam vesnou lásky naděje zas zkvétá
a duch můj věrou, jež v mé hrudi dřímá,
teď zem i hvězdné nebe obejmá.

Xavér Dvořák.

Za svatou víru.

Črta od Bohumila Brodského.

(Pokračování.)

Prostranný dvův byl naplněn lidmi,
kteří od práce svoláni jsou vyslechnout
kněze. Sotva že se objevil, upřely se naň
steré zraky a ticho hluboké zavládlo mezi
nimi. Viděl Jesuita mnohé tváře zamračené,
blesky šlehající ze zraků jejich. Ani se
nezachvěl. Byl zvyklý již horší mívati před
sebou nepřátely.

Vkročil na horní stupeň schodů vedoucích k obydlí zemanovu. Pozdravil, pomodlil se a popatřil kratince k nebesům. Pak za hlubokého ticha počal mluvit.

Mluvil nejprve tiše jak vzdálený hlas matky konejšící dítě jedině. Pak počal

hlas jeho stoupatí. Tváře bledé zarděly se mu a oči hořely svatým nadšením. Hlas jeho silil, mohutněl a rostl jak hlas bouře vzdálené. Brzy tichl jak kdyby ztrácel se o lesy daleké, pak jako když na perutích vichru přikvačl hřímál celým objemem svého krásného hlasu.

Lid s počátku s odporem pohlížel na nenáviděného sluhu Páně. Později však počali tajiti dech, zraky jejich jak přikovány na tvář kazatelovu a srdce otevřená plnými doušky přijímala nebeský pokrm.

A kněz mluvil dále. Vše, co ve víře katolické velikého, vznešeného — a takovou jest celá její nauka — nalézalo v ústech jeho nejvýmluvnějšího vykladatele. Slova jeho jak ocel kalená dopadala na rány bolavé bez milosti otevírajíc a odstraňujíc látky škodlivé. Naposled končil hlasem jak lesní potůček, jenž vine se hlubokou tišinou chladě a vítaje k občerstvení. Hlas ztratil se jak ztrácí se stříbrná voda pramene v hebkém mechu.

Jesuita políbil kříž a zahleděl se opět ku nebi. Tvář jeho opět pobledla, jen lesk v očích mu zůstal. Požehnal lidu shromážděnému a vrátil se do síně.

Pomalů počala se zvedati ruka jedna po druhé, lid počal si utírat slzy a hlavy všech k zemi skloněny.

Pan Jan po celou řeč stál opodál podepiraje se o zeď, hledě zamračeně do prázdna. Umínal si, že nebude poslouchati slova jemu protivná, vnucená.

Než bezděky počal naslouchati i on. Nechal klesnouti ruce a maně je sepnul také sám. Zdálo se mu, že kněz zná celé jeho nitro, že odhaluje vše, co přivedlo jej, by se pevně držel svého vyznání. Cítil každé jeho slovo řezati jej v nejtajnějších hlubinách duše své. Jak omámen stál tu, když již zmizel kněz, když lid sklonil hlavy své přemýšleje o slovech kazatelových. V tom vytrhl jej ze zadumaní hlas důstojníkův.

Kdo z přítomných chce ještě v bludu zůstatí a trestu se podrobiti?"

Ani ruka se nepohnula. Důstojník pohleděl tázavě na zemana. Ten vida jeho pohled přikročil k němu.

"Pane důstojníku, našel jsem teď v chvíli této novou cestu. Děkuji vám, že jste sem přišel. Více vám učiniti nemohu."

Celo důstojníkově se vyjasnilo

"Budiž Bohu dík," řekl tentó vře.

V okamžiku věděl celý zástup, že i jich pán se obrátil. Počali radostí plakati

a usmívati se a prosili důstojníka, by kněz ještě na chvíli vyšel mezi ně.

Fulgentius neváhal. Přišel s hlavou odkrytou, s tváří ozářenou, úsměvem nevýslovně lahodným a očima hledícíma na ně tak srdečně, tak upřímně, že se divil mnohý, jak mohl naň z počátku tak pln nenávisti pohlížeti.

První k němu přistoupil zeman.

"Děkuji ti, otče, a odpusť mi chladnost mou. To víš jaké srdce lidské jest."

Mlčky políbil jej kněz.

"Bůh ti oplatil jen, co dobrého jsi sestře mé prokázal."

Vstoupil i do davu po něm ruce vzta hujícího. Mačkali ho líbajíce ruce i oděv jeho, visíce na něm takřka tělem svým a nechtějice se ho spustiti.

Až důstojník napomenuv je, by ho přece šetrili, že potřebuje též odpočinku, že je unaven, vytrhl ho ze zástupu. Pustili ho, ale neradi. Když se však dověděli, že několik dní zde zůstane a bude s nimi bývat pohromadě, odcházeli s radostným srdcem ku svým příbytkům.

Ve dvorci toho dne a večera nezkalená radost. Paní Ludmila nevěděla co radostí má počítí, zeman zasypával ženu i oba hosty své důkazy pravé své vděčnosti a malý Václav šel z ruky do ruky jsa vesel jak jen malé, nezkušené dítě býti může.

Poprvé snad od svatby své pohlížela zemanka na muže svého s láskou pravou, která nedá se vynutit, která pučí jen tenkrát, když slunce pravého blaha rozžárí se nad rodinou. Kdykoliv se na zemana usmála, objevila se v jeho zraku podezřelá mlha a ruka jeho držící ruku ženinu se vřela se těsněji.

I rytmistr, ač cizinec sdílel s nimi radost. Neotupělť v obojí přece tak, jak bývá to a ty jiskry, které v něm nemohl ani blomoz válečný udusit, zasvitly dnes jasnějším světlem než kdy jindy.

Bratr zemančin seděl tu vysílaje k nebi chvílemi povzdechy, jimiž děkoval nebi, že mu popřálo štěstí v práci. Ale neustále vkrádalo se mu pomýšlení, že přece radost ta neúplná — bez otce.

Když již unavení bylo znáti na všech tvářích, r zešli se na odpočinek. Ale neusnuli stejně hned. Vždyť toho měli tolik o čem by přemýšleli. Za to tím více modliteb se vzneslo zpod zdejší střechy tam k výsosti. —

Ještě několik dnů strávila zde tlupa

jezdic po okolí spížívat, při čemž vyučoval kněz pravdám ty, kteří vraceli se k víře pravé. Dny ty byly jedny z nejkrásnějších, které zažil na světě. Než když práce dokonána, musil opustiti vše a bráti se za svým povoláním.

Rozloučil se s drahými svými, kteří prosili ho úpěnlivě, by opět přišel je brzy navštívit. Slíbil jim to, poněvadž tudy musil opět nazpět se bráti. Prosil sestru, by hleděla nějak otce naklonit, by roztála se kůra jeho srdce a on dovršil blaho jejich.

Slibovala sestra, sliboval zeman tak učiniti, ale hleděli smutně k zemi, protože věděli jak těžko, jak velmi těžko se jim to bude dařiti. Nechtěli bráti Fulgentiovi naděje, protože věděli, že hlodá ho ta myšlénka jak červ záhubný.

Ještě jednou si kynuli, ještě jednou zavolali na sebe a podkovy koní zacvakaly po silnici dále ku Brodu. S různými pocity jel kněz po boku důstojníkově. Viděl tam nad Brodem ve výšinách černat se les s těmi známými stezkami a houštěmi, s těmi lesními květy, z nichž mu matička pletla věnec do kadeřavých vlasů. Nebyl tam již patnáct let. Co přeletělo za ty dny větrů a bouří přes rodný jeho dům, přes jeho hlavu. Smutné pomyšlení.

Než napadlo mu něco pojednou. Vždyť ty se tam můžeš podívat. Co ti brání? Kdo ví poznali tě otec? Pozná jistě; ale což se nemůžeš o to pokusiti? Kdyby tak Bůh ho vyslyšel a on našel otce se srdcem pravě otcovským!

Rozhodl se, že tam zajede, až ovšem bude míti čas. Nyní musí zdržeti se v Brodě, kde jistě také práce dost. Ale pak na cestě k Jihlavě bude moci třebas sám odbočit ze silnice do toho známého úvozu vroubeného kolem štíhlými břízami a útlými modřínky.

Sděлил hned úmysl svůj s důstojníkem a ten nabídl se mu, že ho doprovodí sám ku Baštinovu. Zatím přiblížili se již ku branám brodským a umkli.

Brodští měšťané odjakživa náchylní k novotám. Když mistr Hus počal hlásat svoje učení, našel v Brodě přívrženců dost a dost a jakmile se Luther objevil se svým spleteným vyznáním, odpadali houfně opět k němu. To však se musí říci též, že většina v městě vždy a věrně katolická, o čemž dějiny města po bitvě Žižky se Zikmundem u Brodu nejvýmluvnější dávají svědectví pravice, že za jeho příchyl-

nost k Zikmundovi spustošil Žižka město, že nezůstal ani kámen na kameni a po sedm let trvalo neobyváno.

Než jaká pomoc, tím přece nedalo se odstranit, co bylo známo v kraji veškerém, že za brodskými valy a vysokými náspy nalézají podobojí pevné útočiště.

Věděl to Fulgentius, však byl z nedaleka; než nelekal se. Kde hodně katolíků, tam práce mnohem snadnější než kde vše od dětí až do starců podobojí.

Jako jinde i zde musili se tito sejítí a vyslechnouti Jesuitu. A pak počalo vyslýchání. Zde našel se jich bohužel dosti velký počet, že zarytě stáli při bludu ač počet obrácených daleko je převážil. Fulgentius nevyšel za tu dobu ani ven, aby nepotkal někde stěhující se podobojí, aby neviděl ty jejich zraky plny nenávisti a neslyšel kletby svolávat na hlavu svou.

Byl tomu velmi povděčen, když práce byla dokonána. Fulgentius byl celý roztržit mysle neustále na setkání své s otcem.

Když dojeli na Strážný Vrch ukázal důstojníkovi na úzkou cestu ztrácející se nedaleko v zeleni. Ten se zastavil. Promluvil s podřízeným důstojníkem odevzdává mu velitelství a rozkazuje, by na Skřivánku očekávali ho, dokud k nim nepřijazí. Pak mírným klusem pustil se s knězem k Baštinovu. (Pokrač.)

Jaký jest rozdíl mezi missionářem protestantským a katolickým.

(Podává kan. *Frant. Janda*.)

Proslavený severní američan jménem František Traia, ve své vlasti chvalně známý spisovatel a řečník, uveřejnil před nedávnem, jaký dojem naň působila návštěva, kterou byl na svých cestách po Číně jednoho dne učinil. Pan František Traia jest protestant, a tof zvláštní důraz dodává příběhu, o kterém vypravuje to, co na své oči viděl, když vystoupil na břeh čínské země. A přátelé naši, když přečtou jeho vypravování se nemálo potěší vidouce spravedlnost, s jakou příběh vypisuje.

On píše: „Kratíčká cesta dovedla mne do domu missionáře protestantského; krásně upravené stinné stromořadí se rozkládalo před tímto domem, jehož dvěře byly ozdobeny lesklou stříbrnou klikou. Stoje, pozoroval jsem kliku; co myslíte, že se

mi zdálo když jsem ji spatřil? Napadlo mi, že tato stříbrná klika byla udělaná za peníze, které, když jsem byl ještě chlapcem, jsem odváděl na missie protestantské. Za několik minut na to, zazvonil jsem a hned jsem byl přijat anglickým sluhou, slušně přioděným, napudrovaným, vypínavým, jenž se mne panovitě tázal, čím by mně mohl posloužiti. — Rád bych r zprávil, di jemu, s ctihodným misisonářem.

Odpověděl mně, že pán jeho není ještě úplně ustrojen, ale že mně brzy bude k službám, a kázal mi vstoupiti do přijímací síně.

Přijav mou visitku sluha odešel; za jeho nepřítomnosti jsem měl času, obdivovati nadhernost síně. Všeho, co nynější umění vynalezlo, by tím obydlí učiněno bylo krásným, příjemným a pohodlným, nacházelo se tam v hojnosti. Pevné dvěře v hoření poschodí, bohaté čalouny, zrcadla, souměrně rozestavený nábytek vzbudil ve mně myšlenku, že se nacházím v některém paláci na náměstí Graveseurském, ne ale v domě missionáře na lesnatém břehu čínském.

Za čtvrt hodiny slyším po schodech pozvolné kroky, a vidím přicházeti pána postavy vysoké, silného, přioděného dlouhým svrchníkem v lehoučkých střevicích, v náruči svém držel děťátko krásné. Pozdraviv mne uhlazenou zdvořilostí, otevřel siň pro hovor určenou a pokynul mně, abych vešel. Siň tato upravena byla vznešeně. Uprostřed stál široký stůl, na kterém ležela bible bohatě vyzlacená. Cti-hodný missionář postavil své děcko na stůl a bavil se s ním; z toho jsem soudil, že bible nebyla missionáři ani tak milá jako dítě jeho. Shledal jsem v missionáři zdvořilého, uhlazeného dvořana; v rozhovoru velmi příjemného a znalce všech právě se nahodilých novin a příběhů. Právil mně, že ještě ani nepřišel do vnitř země, protože byl zaměstnán jednou misii a stavbou kostela sedm mil vzdáleného. Hlavní jeho zaměstnání bylo však rozšiřovati na všechny strany bible a mapy. Uvedl mne do komnaty, čítající mnoho set svazků posvátné literatury; když jsem mu oznámil, že bych rád do vnitř země, vnucoval mi svého koně a vůdce, prose mne, bych neopomenul při navracení se u něho se občerstviti; což jsem s radostí přijal.

Čím více se od břehu mořského odchylujeme, tím méně se mi líbí tamní krajina. Půda je tvrdá, suchá, neúrodná a

celé oblohy nejjemnějšího písku oslepují cestovatele. Již jsme kráčeli tři míle a již jsem chtěl jíti nazpět, když jsem asi čtvrt míle ve vzdálenosti spatřil postavu pohybující se, jedinou to živou bytost, s kterou jsem se setkal od té doby, co jsem vyšel z domu missionářova.

V blížíci se postavě té poznal jsem člověka vedoucího osla zapřaženého do vozu; na němž složen těžký náklad. Zdálo se, jakoby ten muž táhnul i osla i vůz. Zvědavost mne nutila pozorovati příchod toho cestovatele pustiny; a když se přiblížil, poznal jsem, že to není Číňan, ale ulitování hodný European, jenž musí vésti život přebídný, rozvažuje laciné zboží mezi tuzemce přebývající v této nehostinské zemi. Byl to muž vysoké postavy, jemnocitný, vlasů a vousů slušně dlouhých. Hlavní jeho oděv byl dlouhý šat z hrubého plátna přepásaný provazem. Otázal jsem se ho po francouzsku pozdraviv ho zdvořile. Odpověděl mně v téže řeči. Tázal jsem se ho, kam jde a odpověděl mně, že se ubírá k břehům mořským. Na vozíku měl něco látek na šaty, několik láhví a košík plný ovoce.

„Příteli,“ díj jemu, „vy jste dle povolání svého obchodníkem. Jak pak se vám daří obchod váš v této zemi?“

„Mýlíte se,“ odpovídal, „jsem lékařem a ubírám se do domu spásy, který mám nedaleko odsud.“

„Mějte mne omluvena příteli; povězte mně příčinu, která vás mohla pohnout opustiti Evropu a vydati se do tohoto území k provozování lékařství?“

Zarazil jsem se vida patrné pohnutí, jež slova má roznítala v evropském starci, a počal jsem se domnívati, že jsem se dotkl buď nějaké citlivé stránky jeho, aneb něčeho nemilého, nač by raději byl nevzpomínal; ale hnedle se vzpamatoval a s úsměvem hovořil dále:

„Jsem lékařem a mám nějaké schopnosti poznati účinek rozličných koření, rostlin a nápojů, jimiž léčeny bývají choroby lidské; nicméně přední zaměstnání mé jest léčení duší lidských. Nacházím se zde k r zkazu mého Božského mistra. abych u víře Kristově vyučil tuzemské nešťastné nevěřící. Jsem katolickým knězem konaje povolání své jak nejlépe mohu.“

To pověděv rozepjal svůj opasek, vyndal na prsou položený křížifix, uctivě polibiv ho.

Vypravoval mně, že si dobyt úplně

známosti čínského jazyka a že již přes patnácte let pracuje tu co misionář. Bych se stal užitečným, věnoval jsem se vědám medicinským, učil jsem se znát zdejší rostliny a tak mohu léčit některých neduhů: tím jsem získal sobě vážnost a vděčnost tuzemců, z nichž jsem mnohé na viru obrátil, kteří jsou odsud čtyři míle vzdáleni; tam jsem vystavěl kostel a nemocnici, v níž nemocní bývají ošetřováni

„Jste spokojen s tímto způsobem života?“ tázal jsem se ho, „vzdálen od své vlasti, bez společnosti, bez přátel, bez všeliké pozemské rozkoši? Zajisté, to co vy činíte, to převyšuje síly lidské.“

„Vězte, pane,“ odpověděl mně misionář, „že se pokládám za tak šťastného, jak jen člověk šťastným býti může. Žiji v rozjímání Božských věcí, a snažím se následovati slépějí mého Božského mistra Ježíše Krista. Má nejvřelejší touha v tom záleží, abych k pravé víře přivedl syny těchto pustin, a učinil je syny a učenníky Kristovými; a dojdou-li v tomto povolání koruny mučnické, přijmu ji s radostným srdcem. Prosim vás tedy nezdržujte mne, neb mnozí očekávají mého příchodu k nim; přijmete za pozdrav mé požehnání.“

Na to jsem se, já a můj vůdce poklonili před ctihodným kmetem, přijavše jeho požehnání. Jeho přívětivé oči, bledá upřímná tvář, jeho stárím sešlý oděv, jeho sandály, které ho proti kamení a pisku chránily, to nebyly; jeho příjemné jednání, jeho povznášející vyjavení vnitřních citů, to vše vynutilo u mně přesvědčení, že náboženství, které rozněcuje v srdci lidském tak plamennou sebe obětavost, nemůže býti lidské, ale musí pocházet jen z Boha.

Vzkázal jsem zdvořilou omluvu protestantskému misionáři, že mně nemožno súčastniti se u něho svačiny, jelikož jsem se vrátil ku své lodi a chystám se k odjezdu; zatím jsem sám u sebe myslil: kdybych se jednou dodělal nějaké vydatné úspory, věděl bych jakému misionáři bych ji měl obětovati

Tu máte popis amerického spisovatele, jímž vás upozorňuje na nápadný rozdíl mezi misionáři protestantskými a katolickými, a mezi náboženstvím katolickým a vyznáním protestantským.

Sv. Tomáš Akvinský.

Ke dni 7. března.

„O jak krásné jest pokolení
čistotné v jasnosti; nesmrtelná
jest památka jeho: neboť u
Bcha známo jest i u lidí!“
Sap. 4, 1.

Když Jeho Svatost papež Lev XIII. dne 4. srpna r. 1880 sv. Tomáše Akvinského za patrona veškerých škol katolických byl prohlásil, učinil tak ze dvojí pohůtky; předně, že tento andělský učitel jest nejučenější mezi svatými a pak nejsvětější mezi učenými. Vzhledem k jeho učenosti, porovnává sv. Otec sv. Tomáše k moři, v němž všechno vědění jak mudrců pohanských tak i sv. učitelů církevních jako by se spojilo v jedno. Tuto plnost vědy sv. Tomáš nejenom že důkladně pochopil a pojal — ale i zdokonalil, propracoval, vzdělal a to sice tou měrou, že pozdější učenci nepřestávali a nepřestanou ve spisech jeho bádati, čerpati a pravdy vyvážeti, aniž ho kdy dostihli. Vedle této ohromné vzdělanosti a učenosti stkvěl se sv. Tomáš Akv. nemenší svatostí a jak náš sv. Otec dokládá, právě svatost Tomášova byla základem jeho nadání, průvodcem i vodítkem jeho vzdělání. Vyšedšího kdysi z prudkého boje pokušení, jež příbuzní jeho byli mu nastrojili, chtěje ho svést z povolání řeholního, sprostil Bůh pro přístě sv. Tomáše každé náklonnosti ke hříchu smyslnosti. Jest pak sv. čistota, pro kterou sv. Tomáš „andělským“ sluje, jako královnou všech ctností, které zdobily tohoto muže božího.

Jestliže tedy z těchto pohnutek (učenosti a svatosti) sv. Otec všem: učitelům i žákům, sv. Tomáše za příklad staví — jest následovně první úlohou a cílem těchto, aby zásady sv. učitele andělského hluboce si vštípili, si je osvojili, dle nich se řídili a jeho způsobu života následovali. Především pak ctnost musí býti nezbytným podkladem všeho dalšího pokračování. Prvé nevinnost — pak moudrost. Nebo jak Jeho Svatost dokládá: Jest ctnost nejlepší přípravou ku tříbení ducha a jeho sil a dosažení moudrosti. Není moudrým ten, kdo ctnosti zanedbává; do duše zlé moudrost nevchází — tam bují jenom hřích. A skutečně! Sv. Tomáš sám praví, že ničím jiným duševní zrak se tak nekalí, jako nezřízenou náruživostí, která, dle slov sv. Pavla, mezi křesťany ani jmenována býti

nemá. *Beati mundo corde!* (Math. cap. 5.) Tento hřích smyslnosti jako mrak zahaluje před námi světlo slunce moudrosti, on se také jeví ve zraku ztrhaném, bez lesku a ohně. Duše naše jako v zrcadle v oku se zračí, oko jest rozumu obrazem. Více nežli oko těla trpí touto náruživostí oko duše, neboť ono nesnese pak zářivých paprsků moudrosti a světla nadpřirozeného. Proto duše čisté schopny jsou nazývatí to, co přichází z hůry — „od Otce světla!“ Duše čistá na perutích své ctnosti vznáší se mezi ty, jež těla nemají a na Boha patří, mezi anděly. Sv. Tomáš, jenž zářil a stkvěl se neporušenou čistotou orlím zrakem patřil a kochal se v moudrosti božské. On stal se vzorem a patronem svatosti a učenosti.

Vstupme tedy v tuto školu sv. Tomáše Akv. Začneme třídou první: nevinností! Blahoslavení čistého srdce — neboť oni Boha viděti budou! praví Božský náš Mistr. Ve škole sv. Tomáše dospějeme k této výši, Boha viděti, postupující do třídy vyšší: ku poznání Jeho pravdy a učení. Je-li sv. čistota počátkem, první stopou, prvním krokem za sv. Tomášem, jest patření Boha cílem a slávou jeho následovníků. Platí-li tyto řádky hlavně naší mládeži studující, uvádíme ještě zlatou radu sv. Otce, aby se varovala spisů filosofů moderních a všimla si sv. Tomáše Akvinského. Pojď sem, synu, a uč se moudrým býti! Jeli špatnou známkou věku našeho nevěra a vzdělání jen povrchní — pak tím více zasluhuje povšimnutí a též upřímné uposlechnutí sv. Otce: následovati sv. Tomáše Akv., patrona veškerých škol katolických.

Sv. Tomáš Akv. jest chloubou jak řádu Dominikánského, tak i celé církve svaté. Ačkoli jen 47 let žil, sepsal přece tolik učených knéh theologických a filosofických, že, kdyby je chtěl někdo jen přečísti, celý život by čísti musel. Nejznamenitější dílo jeho jest: „Summa boho-
vědecká,“ o níž papež Jan XXII. pronesl toto: „Kolik článků v knize té napsal — tolik zázraků učinil!“

Od něho pochází též překrásné chvalozpěvy *Pange lingua, Adoro te devote, Lauda Sion Salvalorem*, atd. Též sepsal k rozkazu papežovu hodinky o Nejsv. Svátosti Oltární.

Jednou se mu zjevil Kristus Pán a pravil: „Dobře jsi psal o mně, Tomáši, jakou chceš za to odplatu!“ — „Tebe, o Pane!“ odpověděl svatý.

Zemřel blaženě r. 1274 v stáří 47 let a papež Jan XXII. prohlásil jej za svatého.
J. V. K.

KRONIKA.

Z Prahy. J. kněz. Milost nejd. p. arcibiskup ráčil býti vyznamenán od J. Veličenstva hodností tajného rady. Za tou příčinou odebral se dnes do Vídně, aby tam povinnou přísahu složil do rukou vznešeného mocnáře. Ve Vídni pobývá J. kněz. Milost asi 3 neděle, ku konci března vrátí se do Prahy nazpět. — O pobytu J. kněze. Milosti dne 15. a 16. února v Příbrami píše tamní týdeník „Horymír“ takto: Zdejšímu knězi arcibiskupskému konviktu, Svaté Hoře, závodu hornímu a širšímu městu našemu dostalo se v úterý a ve středu vzácné a milé přítomnosti nejvyššího arcipastýře našeho, Jeho Milosti arcibiskupa hrab. F. Schönborna, kterážto návštěva v mnohém ohledu jsouc památnou zajisté dlouho v dobré paměti všech potrvá, kdož jakýmkoliv způsobem měli v ní účast. Jako dobrý a pečlivý otec na konci studijního pololetí svědomitě se hledí přesvědčiti, jak synáčekové jeho ve studích prospěli, tak zatoužil vznešený arcipastýř náš na své oči shlédnouti ony studující, kteří v ústavě od jeho zvěčnělého předchůdce i od něho zařízeném a vydržovaném opatření nacházejí, toužil přesvědčiti se o jich duševním i tělesném zdatu a o vědeckém pokroku, jakým právě při uplynulém pololetí vykázaní se mohli. Zpráva, že Jeho arcibiskupská Milost do Příbrami zavítá, přišla poměrně pozdě, a vzbudila zvláště v konviktě radostné rozechvění a očekávání. Vždyť mohli chovanci těšiti se, že pochlubí se prospěchem přímo výborným. Ze 60 mohlo jich vykázaní se přes čtyřicet vysvědčení s vyznamenáním, a co do pilnosti nebylo žalovati ani do jediného! Pan arcibiskup přibyl o 10. hod. vlakem pražským, doprovázen jsa svým ceremonálem P. Dědkem, a byl na nádraží uvítán panem starostou města našeho s zástupci městské rady, panem děkanem a gymnasiálním profesorem p. P. Havránkem, jenž p. ředitele konviktu, poněkud chorobného, zastupoval. Uvítání neb, lo umluvené ani oficiální a snad proto tím srdečnější. Z nádraží jel p. arcibiskup volně za hláholu zvonů přes náměstí, žehnaje obecnstvu četnému, až do konviktu, kde jako pravý otec vděčnou rodinou byl uvítán. V kapli domácí zapěli konvikťisté „Ecce sacerdos,“ po čemž Jeho knížecí Milost krátkou a srdečnou řečí shromážděné jinochy oslovil mluvě k nim slova plná uznání zdatu, jehož pílí a vytrvalostí hned prvním pololetím se dodělali. Pak následovala

krátká zkouška z náboženství, kterou s veškerými žáky provedl p. P. Havránek, gymnasiální profesor, z níž vznešený host o výtečném prospěchu chovanců svého ústavu se přesvědčil, což výrazy co nejlichotivějšími sám veřejně uznal a vyznal. O hodině 12. představil se Jeho arcibiskupská Milost sbor professorů zdejšího gymnasia s p. ředitelem Č. Vyhnišem v čele. Jeho arcibiskupská Milost vyslovuje p. řediteli a celému sboru i jednotlivým jeho členům plné uznání péče, jakou chovancům ústavu, kteří z největší části odjinud přišli, věnovali, přijal od p. ředitele ujistění, týkající se vzorné kázně, opravdové péče a horlivosti veškerých chovancův. A již tuto vysloveno Jeho arcibiskupskou Milostí, že by to bylo vroucím jeho přáním, aby ústav svůj brzy tak mohl rozšířiti, aby pojal aspoň ještě jednou tolik chovanců! Žehnej Bůh myšlence této šlechetné a dopřej tomu, v jehož srdci vznešeném se zrodila, možnosti brzo ji ve skutek uvést! O jedné hodině přijal pan arcibiskup pana c. k. dvorního radu A. Exeliho, jemuž na žádost přednesenou laskavě slíbil, že nové prapory hornické mílerád sám posvětil. (Dovídáme se, že slavnostní posvěcení toto konati se bude na den Nejsvětější Trojice). O půl druhé konána v jídelně konviktu hostina, ku které pan arcibiskup celý sbor professorský gymnasia zdejšího jakož i oba učitele zpěvu pozval a kteréž ještě jiní hodnostáři s ústavem související se účastnili. Mezi hostinou sehráli studující gymnasia přesně několik skladeb a stržili zasloužený dík i pochvalu vznešeného hostě. O půl čtvrté odjel pan arcibiskup provázen jsa panem dvorním radou na důl Mariánský, kde památné dolování zdejší si prohlédl. Provázen c. k. dvorním radou p. A. Exelim, c. k. vrchním horním správcem p. K. Brožem a c. k. horním správcem p. H. Grögerem sjel Jeho arcibiskupská Milost v průvodu svého ceremonáře P. Dědka na 28. obzor důlu Mariánského, odkudž vezen po důlní dráze k důlu Vojtěšskému a prohlédnuv si se zvláštní milou zálibou bohatá rudná ložiska a rozdělané práce hornické sjel na 30. obzor důlu Vojtěšského, odkudž po 30. obzoru šel zpět k důlu Mariánskému, načež po 6. hodině vyjel nahoru potěšen jsa z tohoto podzemního poučného výletu. Nahore děkoval Jeho arcibiskupská Milost vřelými slovy panu dvornímu radovi a oběma pp. úředníkům za laskavé doprovázení do důlů, vysvětlení a poučení o pracích hornických. Před 8. hodinou přibyl nejvyšší církevní hodnostář: zpět na Sv. Horu. Ve středu o hodině 11. vznešený host Příbram opustil. Na nádraží dostavili se zástupci městské rady, pan děkan, pan dvorní rada, pan ředitel gymnasia s prof. náboženství p. P. Havránkem

a přes to, že o odjezdu nebylo nic určeno, též dosti jiných zástupců širšího obecnstva. Jeho arcibiskupská Milost rozloučiv se s jedním každým co nejpřívětivěji, vyslovil, že se opravdu těší, až bude moci město naše v blízké budoucnosti na delší dobu navštívit.

— Pobožnost 40-hodinná koná se od 6.—10. března u milosrdných sester v Karlíně, od 11.—15. t. m. v c. k. dvorní kapli na hradě Pražském, která jen při této slavnosti jest v roce obecnstvu přístupna.

— Spolek dětství Páně. Jak rozšířen tento spolek jest, svědčí příjmy jeho za rok 1885: 1,222.307 zl. 92 kr.; z čehož na katolické missie věnováno 1,124.880 zl. Ostatní vydáno za tisk, obrazy a pod. V missiích bylo r. 1884 389.846 dítek pohanských pokřtěno a 85.000 po křesťansku vychováno. K účelu tomu vydržováno 383 sirotčinců, 1844 školy. Jak známo, má spolek tento velikolepý i u nás četné členů, ač příspěvky jeho z Rakouska daleko stojí za příspěvky z malé Belgie (z Rakouska 76.000 zl., z Belgie 123.000 zl.) Bůh dejž dalšího zdaru!

— Svěcení křížové cesty v c. k. všeobecné nemocnici. Jest starý a chvalitebný obyčej v Církvi katolické, že chrámy a kaple zdobený bývají obrazy křížové cesty, ježto již jediný pohled na trpčícího Spasitele mocným jest buditelem útechy pro skormoucené, zvlášť pro nemocné. Ježto kaple pražské všeobecné nemocnice, nalézající se mezi 1. a 2. nádvořím loni dle způsobu kostela jeptišek francouzských „Nejsvětějšího srdce Páně“ na Smíchově obnovena podobných obrazů dosud postrádala, zavedl duchovní správce všeob. nemocnice po třídních pokojích téměř přes tři čtvrtě roku sbírky k zakoupení křížové cesty. Posud sešlo se 131 zl. Akademický malíř ze Žižkova, pan Valentin Skála zhotovil vzhledem na nemocné za levnější cenu 200 zl. 14 obrazů křížové cesty na plátně tak vkusně, že každý, kdo kapli navštíví, pochvalně se o obrazech vyslovuje. K obnosu výše uvedenému hodlá ústav přispěti 60 zl. K obrazům zakoupeny svíce od vlastenecké firmy p. Rotta, na malém staroměstském náměstí, ze žluté kovolitiny, barvy stálé. — První pátek v postě, t. j. 23. února posvětil s povolením Jeho arcibiskupské Milosti veledůst. pán P. Kazimír Adámek, provincial řádu Františkánského, obrazy ty a zároveň vykonal první pobožnost křížové cesty. Kaple byla téhož dne jak v přízemí tak i na obou kůrech nemocnými, zvlášť rekonvalescenty, služebníky i hostmi z města téměř přeplněna. Když byl veledůst. pan provincial původ a ovoce křížové cesty slovy dojemnými vytkl, ukázal zároveň způsob,

jak by i ten, komu málo času zbývá, jako nemocným a opatrovnícm v nemocnici, kteří musí býti v čas na odděleních, odpustků Jerusalemských a posily pro ducha i pro tělo, dosíci mohli. Při těchto slovech mnohé oko, které již po léta zbožným dojmem neslзло, zarosilo se. Všichni vytrvali při celé té pobožnosti s patrným zalíbením až do konce, když veledůst. pan svítitel byl udělil požehnání Nejsvět. Svátosti oltářní a po tom uděleno odpuťkové požehnání při svěcení křížové cesty křížem obvyklé. Pobožnost křížové cesty konána bude nyní v postě každý pátek odpůldne od duchovního správce a velký počet nemocných, kteří při svěcení kapli navštívili, nemohou se té pobožnosti ani dočkat. Tato horlivost jest pro duchovního správce zvláštním potěšením. Že pobožnost křížové cesty velmi vydatně přispívá k oživení ducha křesťanského zejména i ctuostí trpělivosti, kajivosti a odevzdání se do vůle Boží s dostatek jest dokázáno. Kéz i tato křížová cesta k probuzení a k utvrzení v těchto ctnostech posloužila mnohým a mnohým! D—k.

— **Duchovní cvičení česká** konají se letos pro muže od 18.—24. t. m. u sv. Ignáce vždy o půl osmé hod. večerní. Dne 25. t. m. ráno společně sv. přijímání udělí sám J. M. kníže pán arcibiskup, čímž se exercitie zakončí. Tato duchovní cvičení konají se hlavně pro členy mariánské kongregace, — jsou ale všichni páni veleřtitáni. Též, jako po mnohá již léta, podobné duchovní cvičení konají pro muže jazykem českým zdejší veledůst. O. O. Redemptoristé u sv. Kajetána ve sv. témdni; skoučí se spol. sv. přijímáním na pondělí velikonoční. — V německém jazyku konati je bude s síní sv. Václavské záložny ve sv. témdni vdp. provincial P. Hammerle.

— **Spolek arimatejský** v Praze opatřil v měsíci únoru t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 80 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 34, ze zemského blázince 7, ze zemské porodnice 3, z nemocnice milosrdných sester 23, z nemocnice milosrdných bratrů 7, z nemocnice Alžbětinek 1, z umrlčích kaplí 4, a z městské věznice 1; z těch příslušelo ku Praze 3, na venek 70, 2 byli z Haliče, 2 z Uher, 1 z Moravy, 1 z Horvátska a 1 z Dol. Rakous.

— **Úmrtí.** Dne 1. března v poledne zemřel v Římě kardinál Ludvík Jacobini, státní sekretář sv. Stolic. Narodiv se dne 6. června v Genzanu, vstoupil záhy ve službu státu církevního; když se sešel sněm Vatikánský, úřadoval Jacobini jako tajemník Propagandy; později stal se soukromým tajemníkem Jeho Svátosti Pia IX. Od roku 1874—80 byl vyslancem ve

Vidni a konferoval častěji s Bismarkem o srovnání mezi pap. stolicí a Pruskem. R. 1880 byl Jacobini jmenován kardinálem v Římě. Vyrovnaní s Německem spolučinností jeho dospělo až k nynějšímu stavu. Také v jednání o ostrovy karolinské byl úspěšně. Posledním spisem jeho byla známá nota k nunciovi Mnichovskému. Již dříve vyžádal si propuštěnou z úřadu z ohledů zdravotních. — Pověst státníka veleobratného a církvi celým srdcem oddaného zůstane mu navždy.

S m ě s.

— **Rozličné práce strojů.** Obyčejné kapesní hodinky tikají (cvakají) 17.160-krát za hodinu, následovně 411.840 za den a 150,424,560 za rok. Při dobrém zacházení s kapesními hodinkami jdou tyto přesné až 100 let — a za tento čas tikají 15.042,456.000-krát. Hodinky kapesní jsou z tvrdého kovu — avšak jest ještě jiný velmi pozoruhodný stroj, z látky oproti kovu velmi měkkounké, a tento stroj tepne 500-krát za hodinu, 120.000-krát za den: 43,830.000 za rok. Stroj tento, ač zřídka, přede tu a tam jde 100 let, a v tomto čase tépal by 4.383,000.000-krát. Ač z látky velmi jemné a měkké — předce, jak by se snadno mohlo domnívati, neupotřebí se stroj tento tak rychle. Každý člověk nosí tento malý stroj neustále při sobě a cítí jeho tepot: jest to srdce lidské! Kéz každý pohyb jeho v našem nitru stal se a byl důkazem lásky ku Stvořiteli, Jenž vše tak krásně dovede řiditi a spravovati.

— **Výnos kameného uhlí z lůna země** sstoupá rok co rok tak ku př. r. 1870 v Evropě vyneslo se 3,518,187,060 centů — nyní pak mnoho přes 4,110,000,000 centů. Ve Spojených Státech Severní Ameriky v témž čase vzrostl z 28 millionů na 856 mill. a lze očekávati, že stále bude růsti následkem rozšíření výnosu v Rusku, v Číně, v Turkestanu, a v Indii a dále i stálým množením se sítě železných dráh.

— **V pravdě milosrdná sestra.** Za posledního léta mezi cestujícími na korábu z Bordauku do Brasilie nalézalo se též 8 milosrdných sester. Jedna z těchto nábožných řeholnic, Marie Dubostová zamýšlela právě navštívit kláštery svého řádu v Rio, Bahie atd. Ctihodná, tato nevěsta Kristova jest nyní 90 let stará, a podnikla od r. 1848, kdy kongregaci milosrdných sester do Brasilie zavedla, již 50-krátě cestu do jižní Ameriky. Velebná matka Dubostová rodem jest z Paříže, kde v 19. roce svého věku život řeholní si vyvolila. I při vysokém stáří svém jest dosud čilá jak na duchu, tak i na těle.

Literární oznamovatel.

— „*Dalibor*“, časopis pro umění hudební, nastupuje rokem 1887. v IX. ročník svůj a to se změnami podstatnými. Budeť jako koncem r. 1886., redigován JUDr. V. V. Zeleným, ale bude vycházeti nyní každou sobotu ráno ve formátě zvětšeném za posavadní předplatné (na venek poštou čtvrtletně 1 zl. 20 kr.) Mimo značné snížení cen nejnovějších českých hudebnin dostanou celoroční pp. předplatitelé stkvostně vázaný „Kalendář českých hudebníkův“ na rok 1888. v říjnu r. 1887. zdarma. Budiž „*Dalibor*“ vřele poručen všem, kdož o hudební ruch vůbec, zvláště ale český, se zajímají. Číslo 1. na r. 1887. dostati lze v Urbánkové knihkupectví na požádání zdarma.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Bedřich *Gerhardt*, kněz ryt. řádu německého a špitální kapl. v Slavkově, 27. února 1887, (nar. 31. července 1823, vysv. 16. července 1841).

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Vitek*, far. Hředle-Krušovický, za far. v Skřejtech;
- p. Ludvík *Zihlarž*, far. v Brazci (Pergles), za far. v Zalmanově (Sollmuss);
- p. Martin *Kaufner*, kapl. Buchovský, za admin. excurrando v Brazci (Pergles);
- p. Josef *Schöniger*, admin., za far. v Steinu;
- p. Jan *Hanzlik*, kapl. v Schönbachu, za fundatistu tamže;
- p. Jos. *Šindelář*, far. Sázavský, za far. v Křečovicích;
- p. Vilém *Zykán*, kněz diecése Budějovické, za katech. na měšť. dívčí škole v Žižkově;
- p. Frant. *Svoboda*, admin. Skrejský, za admin. v Hředle-Krušovických.

Uprazdněná místa:

Bražec (Pergles), fara patr. p. Heřmana hrab. Černína z Chudenic. od 23. února 1887;
Hředle-Krušovice, fara patr. pana Max Egona kníže. z Fürstenbergů, od 2. března 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Karel *Patočka*, čestný kanovník, kons. rada, b. vikář, děkan a far. v Labském Týnci,

24. února 1887, (nar. v Chrasti 16. října 1806, vysv. 5. srpna 1830).

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Veil*, far. ve Sbhwarzenthalu, jmenován čest. děkanem;
- p. Václ. *Záleský*, far. ve Ždírci,
- p. Václ. *Kořínek*, far. ve Štokách, a
- p. Josef *Jezdinský*, far. v Mříčné, obdrželi exposit. canonice.

Ustanoveni jsou:

- p. Adolf *Scharfenberger*, lokál. Bystřický, za far. do Hnátnice;
- p. Al. *Soukup*, kapl. Králové-Hradecký, za far. do Lochenic;
- p. Ant. *Lacina*, děk. v Lochenicích, vstoupil na odpočinek.

Uprazdněná místa:

Labský Týnec, fara patr. p. Drásche, od 25. února 1887;

Bystřec (Waltersdorf), lokalie patr. nábož. matice, od 1. března 1887.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Kajetan *Turek*, emerit. far., 10. února 1887, (nar. v Malém Boru 26. července 1819, vysv. 22. července 1845).

Vyznamenán jest:

p. Alois *Spalenský*, fund. resid. kapl. v Lhotě Sv. Anna u Krasilova, obdržel Synodalia.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Hytha*, far. v Pačivě, za far. v Kardašově Řečici;
- p. Jan *Urban*, kapl. v Plánicích, za admin. interkal. v Pačivě;
- p. Lambert *Ludvik*, far. v Grafenriedu, za far. ve Vostračině;
- p. Michael *Ring*, kapl. v Hostouni, za admin. interk. v Grafenriedu;
- p. Coelestin *Sedláček*, kapl. v Strážově, za katech. na měšť. škole v Přesticích;
- P. Maximilian *Schinko*, kněz řádu cisterc. kláštera Vyšebrodského, za proz. admin. fary Omleňické;
- p. Jan *Čáp*, kapl. v Nové Bystřici, za kapl. v Hradci Jindřichově;
- p. Ant. *Brandeis*, neom., za koop. v Malém Ždíkově;
- p. Jaroslav *Holeš*, neom., za prozat. kapl. Čachrově.

Milodar. Ctihodní pp. bohoslovci pražského semináře darovali na chrám sv. Víta učinivše mezi sebou V. sbírku v letošním školním roce 6 zl. 84 kr. Zaplat Pán Bůh.

Vydává se

5., 15. 25. každého měsíce.

Redakce :

v kníž. arcib. semináři, č. 190—1.

Expedice:

v kněhkupectví B. Stýbla na sv. Václavském nám. č. 786—II.

Nedostává čísla

reklamujte nejdéle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročné zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetné „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Postní kázání.

Podává Fr. Ekert.

IV. Soudní dům Pilátův.

„Ale oni přece naň dotírali hlasy
velikými, žádajice, aby byl u-
křižován.“ Luk 23, 23.

„Králové země povstali a knížata shromáždila se proti Hospodinu a proti Pomazanému jeho“ Ž. 2, 2. Tak prorokoval ondy Žalmista Páně a prorocké slovo to naplnilo se na Velký Pátek, tu sešli se knížata a náčelníci lidu proti Pomazanému Páně, Kristu Ježíši. Tu stalo se, že římský vladař Pilát Pontský a čtvrtník galilejský Heródes učinění jsou přátely byvše dříve rozvaděnými odpůrci.

Heródomi nemálo lichotilo, že vladař římský jemu poslal Krista Pána, aby nad ním konal soud a Pilát byl rád, že z celé té věci se vytočí; než chytrý světák ten se přepočítal, netrvalo dlouho a zástup s Kristem Pánem hrnul se znovu k jeho paláci a žádal dotěravě, aby Pilát jakožto nejvyšší soudce zemský Pána zkrátka k smrti odsoudil. Rozpačitě vystoupil vladař na pavlán domu svého a promluvil k lidu bez obalu takto: „Dali jste mi člověka tohoto, jakoby odvracel lid, a hle, já před vámi vptává se, žádné viny nenalezl jsem na tomto člověku z toho, co na něj žalujete. Avšak ani Heródes; nebo jsem vás k němu poslal, a hle, nic hodného smrti nestalo se jemu. Protož potrestám ho, a propustím“ Luk. 23, 14—16.

Odpovědi k slovům těm bylo hlasité reptání a pustý křik lidu, který znova žádal, aby vladař Pána na smrt vydal. Avšak Pilát nebral tuto věc, jako Heródes, na lehkou váhu, jemu nebylo do žertu a smíchu, jednalť se mu do opravdy o to, aby Kristus Pán, o jehož nevinosti úplně byl přesvědčen, na svobodu propuštěn byl. Avšak

na místo aby rázně vystoupil a rozhodně řekl: Tento muž jest nevinen a stojí pod ochranou mou, kdo se ho dotkne, ucítí mocné rámě římského zákona, jenž chrání nevinných — místo toho začíná slabý Pilát s Židy nedůstojně smlouvat i vyjednávati a chce Pána vysvoboditi z rukou nespravedlivých žalobců nespravedlivou a mrzkou cenou an dává jej bičova i a trním korunovati.

Byloť o svátcích velkonočních. O těchto svátcích měl lid židovský na vděčnou památku toho, že otcové jeho vyvedeni byli z otroctví egyptského, zvláštní výsadu, totiž právo, že směl žádati za vysvobození a propuštění jednoho zajatého zločince. Toto právo bylo Pilátovi vhod, ba on sám učinil lid na toto právo pozorna a a snažil se opatrně využítkovati této výsady ku svému úmyslu. V žaláři státním byl tehdy přikován pověstný zlosyn Barabáš, jenž svými vraždami a loupežemi hrůzu a postrach celému národu naháněl a všeobecně nenáviděn byl. Jak oddechli si tisícové, když se podařilo tohoto loupežného vraha učiniti neškodným a jak se těšili tomu, že zloboh ten skončí na popravišti. Tu měl Pilát myšlenku, kterou pokládal za šťastnou, dal totiž lidu na vůli, by žádali za propuštění buď Ježíše Nazaretského, buď loupežníka Barabáše. Pilát byl mnoho slyšel o Kristu Pánu a domníval se, že bude mítí asi v lidu mnoho přátel a učeníků a ti že zajisté budou hlasovati pro něho. I vyvádí Barabáše ze žaláře a stavi jej vedle Krista Pána na pavlán domu svého. Tu stojí Spasitel bledý a přece plný božské velebnosti a laskavosti, nebeská láska a svatý klid zírá z utrápené tváře jeho a vedle něho stojí Barabáš s rukama poskvřněnými nevinou krví a stíženými loupežemi spáchanými na ubohých nešťastnících, duše jeho černá zahalena jest děsnými vraždami a oko jeho třešá vyzývavě a drze po shromáždění. Kristus a Barabáš —

den a noc, světlo a tma, svátost a zvrhlost, nebe a peklo, láska a ďábelská nenávisť — jaká to protiva — beránek a dravec, holubice a hádě jedovaté — ta protiva jest tak veliká, tak křiklavá, že i pohan Pilát jest přesvědčen, že nebude v lidu židovském ani jediného sebe skleslejšího člověka, jenž by sám se jí neulekl, proto volá sebevědomě: „Kterého z obou chcete, abych vám propustil, Ježíše, jenž slove Kristus, aneb Barabáš.“ Avšak Pilát se přepočítal. Jako lita víchřice rozčeřuje vody oceánu v divoké vlny, tak bylo i shromáždění lidu židovského na náměstí Jeruzalémském rozeštváno od členů vysoké rady. Náčelníci židovští nešetřili ani slibů ani hrozeb ani peněz ani lichot, aby poštvali a rozvzteklili ten lid, který jako stádo nerozumné zvíře svých náčelníků poslouchal a hanebnému zločinci přednost dal před Kristem Ježíšem. A když ustrnulý Pilát rozpačitě se tázal: Co učiní ale s Ježíšem, tu zkřikl poštvaný lid: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“

Dvojího zločinu dopustil se činem tím národ israelský, an Pána života věčného zavrhl, Syna Božího svatého a spravedlivého zapřel, na smrt žádal a lotra Barabáše propustil. Dvojího rouhavého hříchu tohoto dopustil se onen národ, jež Hospodin z mnoha jiných národů vyvolil, jež tolikerými milostmi vyznamenal, onen národ, pravím, jenž svědkem byl tolikerých podivuhodných skutků Božích, onen národ, který před několika ještě dny Krista Ježíše s nadšeným jásotem v Jeruzalémě vítal a jako syna Davidova zavrhuje a dává před ním přednost lotrovi, hnusnému to vyvrhelu lidstva! Kdo by se nezachvěl nad touto zvrhlostí!

Když sv. biskup Remigius vyučoval krále Franků Chlodvika ve víře křesťanské a ličil jemu, kterak nevděčný, vrtkavý a zaslepený lid židovský dal přednost Barabášovi před Kristem, tu zvolal Chlodvík horlivě a zlostně: „Ó kéž bych tam byl tenkrát se svými Franky býval, byl bych Krista vysvobodil z rukou nepřátel jeho, krvavě bych byl pomstil všechny křivdy jichž se proti němu dopustili a na kusy bych byl rozsekal tyto nepřátele.“ Než sv. Remigius odvětil klidně: „Pomalů, synu můj, obrať raději horlivost a nevoli svou proti sobě samému, abys sám nebyl tak vrtkavý a nevděčný a nedal přednost Barabášovi, totiž hříchu, před Bohem lásky věčné, Kristem Pánem!“

Pamatná to slova — zdaž neplatí slova ta i nám N. v P.? Ó jak často by mohl Bůh mluvit k nám, jako ondy mluvil k nevděčnému Izraeli: „Syny jsem vychoval a vyvíšil, oni pak pohrdli mnou!“ (Isai. 1, 2.) Jak často dáváme přednost i my vrahu Barabášovi před Ježíšem Kristem! Ba, nevytýkejme onen zločin lidu ži-

dovskému, vždyť my často svým nevděkem a svou zatvrzelostí nad něj vynikáme! Či nebyly mezi těmi hlasy, které Krista Pána tehdaž odsuzovaly, slyšány i hlasy naše? Ovšem nestáli jsme tenkrát pod pavlánem Pilátovým, na náměstí Jeruzalémském; avšak jak často voláme byt ne jazykem, tož svým životem „Nechceme Krista, chceme Barabáše?“ Nebo každý křesťan, jenž zákon Boží přestupuje, dává přednost duchu temnosti, duchu tohoto světa před zásadami a duchem Ježíše Krista jakoby volal: „Pryč s Kristem, ať žije Barabáš! Pryč se zákony sv. evangelia, ať žije svět! pryč s náboženstvím, které klade meze naruživostem a hříchům, ať žije rozkoš, ať žije bohatství a pohodlí! Či neozývají se tyto výkřiky světem, či není život nynější naplněn těmito hlasy? Či nevolá hříšník: „Propusťte a vydejte mně Barabáše, jímž jest mně nepravost má oblíbená?“ Či nevolá lakomec: „Nechci Krista, chci peníze a bohatství?“ Či nevolá cizoložník: „Nechci Krista, chci rozkoš hříšnou?“ Ano, N. v P., svět nezměnil se od té doby a odsuzuje posud Krista Pána a zákony jeho jako jej soudil lid židovský o Velikém Pátku před domem Pilátovým. Tisícové svou nesmrtelnou duši do záhuby vrhají, aby jen jejich naruživost, jejich zaslepenost zvůli měly. Proto volají: „Pryč se zpovědi, pryč s postem, pryč s křížem, ať žije svět a radosti jeho!“ A což ty křesťane, nejsi i ty jeden z nich? Nedáváš i ty přednost Barabášovi před Kristem? Ba že dáváš, kdykoli hřích milejší tobě jest nežli celá věčnost, miluješ-li více peníze, zábavu hříšnou, rozkoš, než Boha svého, ba miluješ-li více sebe než Spasitele svého! Přednost dáváš Barabášovi před Kristem, kdykoli vědomě a schválně hřešíš, nebo kdo hřeší, odvrací se od Stvořitele k tvorům, dává přednost tvorů před Bohem. „Pryč s Kristem“ — jaký to výkřik rouhavý a hrozný. A jak se křik ten ozývá za našich časů v mnohých zemích, v mnohých městech. Bývali časové, kdy Ježíš Kristus panoval v srdcích svých věřících. Bývali časové, kdy zákony státní, kdy veřejný život, umění i vědy, školy i rodiny byly prodechnuty duchem Ježíše Krista. Kam se oko obrátilo, všude bylo viděti, že národové křesťanští Kristu Ježíši, králi svému slouží. Avšak od některých let ozývá se na světě podvrtné heslo: „Pryč s Kristem“ — pryč s ním a zákony jeho ze zřízení státního — státy nesmějí míti na sobě žádného rázu náboženského! Pryč s Kristem z rodin, v mnohých domech nepanuje Kristus, ale vládne tam Barabáš, v mnohé rodině užijte na stěnách mnoho obrazů z dílny Barabášovy, ale marně se tam ohledáte po kříži. „Pryč s Kristem z těch štěpnic, kde dozrává mládež,“ — tak slyšíme volati dále,

„mládež ať se vychovává do světa a pro svět bez víry.“ „Pryč s Kristem z manželství,“ ať stane se manželství pouhou občanskou smlouvou bez „Církve a jejího požehnání.“ Pryč s Kristem — hrozné, rouhavé to slovo! Pro slovo to zavřížen byl lid israelský, pro rouhavý výkřik ten spočívá i za našich časů na mnohých rodinách a městech kletba Boží.

Římský vladař Pilát propustil k naléhání poštvaného lidu lotra Barabáše na svobodu a když Židé neustávali žádati, aby vydal Pána na smrt kříže, kázal jej zbičovati — aby tím vzbudil útrpnost lidu a takto snad přece jej vysvobodil.

Bičování bylo u starých Židů i Římanů trestem velice potupným: Pouze otroci a nejhorší lotrové směli býti bičováni. Aj jaké to ponížení, jaké potupení! Kristus Pán měl býti v hlavním městě, o velikém svátku, před tváří velikého davu lidu jako otrok, jako nějaký zločinec bičován. Potupný to byl trest pro Krista Pána, bére-me-li ohled i jen na jeho přirozenost lidskou, an pocházel ze vznešených praotců národa israelského, z pokolení královského! Byltě to však i trest bolestný. Krutou tu práci konávalo obyčejně osm pochopů, kteří po dvou se střídali, když se byli unavili. Drželi v rukou kožené, na konci uzlíky a železnými háčky opatřené řemínky, jimiž podlé velení dozorcova tloukli nešťastné odsouzence tak krutě, že tito bývali až na kosti rozedráni, ba mnozí v hrozných mukách těch i ducha vypouštěli. Pilát kázal Krista Pána bičovati. Jako hladoví vlci padli hned na něho suroví vojáci římsí a vlekli jej jako bezbranného beránka k mučednickému sloupu. Kterak jazyk lidský dovedl by vyličiti to, co se dalo nyní. Násilně strhali pochopové s Pána šaty a přivázali jej k sloupu. O Pane Ježíši Kriste, ty králi slávy věčné, kterýž jsi oblesk velebnosti Otce svého nebeského, kam poděla se sláva tvá, kterouž jsi měl u Otce od věčnosti? Ó vy svatí andělé — patřte na krále svého a plačte nad ním! Přineste oponu ze svatyně chrámové a zahalte Pána svého a ty slunce přikryj svými paprsky toho, jenž šatí lilie, odívá ptactvo a zdobí zemi kvitím!]

Tak stojí Pán u mučednického sloupu — již jsou pochopové připraveni držíce v rukou bičíky a řemeny, již napřáhají ruce své — již padá na svaté Tělo Páně rána za ranou, již proudí z něho krev na zemi a rána po ráně povstává v něm, než ukrutnost krvežíznivých pochopů ještě není nasycena. Ó křesťane! pohleď na svého Ježíše! Vtiskni si do srdce obraz jeho! Hle, kterak naplňuje se na něm slovo prorocké: „Sčítli všechny kosti mé, od paty nohy až k vrcholu hlavy není místa zdravého

na mně!“ (Job. 16, 15.) Krví zalitými očima rozhlíží se Pán kolkolem, zdaž uzerá aspoň jediného člověka, jenž by se nad ním slitoval, ale ach — nenalézá nikoho! Tu dalo se znamení, aby bičovatelé unavení přestali nebo Kristus Pán padá do mdlob smrtelných na zemi. Ale kterak plní se na něm slova Isaiášova: „Viděli jsme jej nemajícího ani podoby ani krásy — zraněn jest pro nepravosti naše, potrín pro hříchy naše!“ Isai 53. Ano, slyšte, co volá k nám Otec nebeský ústama prorockými: „Pro hříchy lidu svého dal jsem zraniti jej!“ Isai 53, 8. Hle, tedy pro nás! A my bychom neměli truchliti, neměli bychom jej za to nade všecko milovati!

Tu leží Beránek Boží u sloupu v krvi, avšak zuřivost mučitelů není posud ukojena — vymyslili si ještě jeden klukovský kousek volající: „Jestli on králem židovským, nuže pojďme korunovat ho!“ Králové mají trůn a jaký trůn upravili pochopové králi slávy věčné? Na potupu povalili starý sloup na zem! Králové nosili skvostný sarlatový plášť a Kristu Pánu dali na tělo starý červený roztrhaný plášť vojenský. Králové nosí korunu ze zlata na hlavě a pochopové spletli korunu z bodlavého trní, kterou postavili Pánu na hlavu tlukouce do ní, tak že ostré trny její probodaly čelo a skráně svaté tváře jeho! A poněvadž znakem důstojnosti královské jest i zlaté žezlo, dali mučitelé Kristu Pánu do svázaných rukou třtinu, po tom tloukli jej do hlavy a čínice úsměšné posuňky klekali před ním volající s rouháním: „Zdráv buď, králi židovský!“

Ó vy svatí králové z kmene Judova! Pohleďte, zdaž jest to Ten, po němž horoucně jste toužili a k němuž dourajíce jste vzhlíželi jakožto útěše a spáse Izraele? Zdaž jest to onen král panovníků, jehožto království nebude konce a před nímž národové klekati budou?

Tu přichází Pilát a káže pochopům, aby v rouhání ustáli. I vede Božského Trpitele na pavlan, aby jej lid uzerl. Ó jaké to podívání srdce rozrývající! Tu stojí náš Pán a Spasitel bolestí zlomený, ranami a jizvami pokrytý s hlavou ověncenou, bodlavým trním, oděn jsa potupným pláštěm, s čelem a tváří krví zalitou! Oko jeho hledí dolů — na shromážděný lid, duch jeho pohlíží vzhůru, k nebi, ústa jeho mlčí, srdce jeho se modlí. Na okamžik shromážděný zástup ulekl se, užásl, ustrnul nad tím, co na pavlanu spatřil. Hluk se utišil, dusné ticho nastalo. Toho okamžiku využítkoval Pilát, aby pohnul lid k citu, který se ozyvá v prsou i nejhoršího lotra, není-li lotr ten ďáblem — k citu soustrasti a útrpnosti s mučedníkem. Pilát ukazuje na Krista volá pohnutlivě: „Ecce

homo — ejhle člověk.“ Ejhle ó nevděčný Izraeli, tvůj učitel, tvůj utěšitel, tvůj král! Ejhle, toť ten, jenž tobě již v ráji byl slíben a jehož otcové tvoji po věky čekali! Ejhle, toť ten Mistr, jenž chodil po tvých vlastech, těšil zarmoucené, uzdravoval nemocné, křísil mrtvé syny národa tvého!

Král slávy věčné s posměchem přistrojen jest za krále falešného. Než v této potupě hluboký se skrývá smysl. Člověk, když odvrátil se od Boha, chtěl být sám nejvyšším králem na zemi an. neuznával nad sebou vůli Boha nejvyššího — hle proto Ježíš Kristus dopustil tomu, aby vydáván byl za falešného, potupného krále, vzal on hříchy naše na sebe, stal se zástupcem člověčenstva padlého. První člověk odpadl v ráji od Boha. Jak vznešený byl člověk, když vyšel z tvůrčí ruky Hospodinovy, jak zdobila jej královská důstojnost svatosti, jak krásila jej koruna spravedlnosti, jak mocné bylo žezlo jeho, an panovati měl nad celou přírodou! Ano králem vznešeným byl první člověk tak že mohl žalmista zvolati: „Co jest člověk ó Pane, že jsi ho tak pamětliv aneb syn člověka, že jsi jej tak navštívil? Málo menším učinil jsi jej andělů, slávou a ctí jsi ho korunoval a postavil jej nad díla rukou svých!“ (Ž. 8, 5—9.) Avšak člověk nechtěl se spokojiti korunou pozemskou, chtěl být jako Bůh, zatoužil po koruně Boha všemohoucího a zatím ztratil korunu spravedlnosti, jakož zvolal prorok: „Běda nám, že jsme zhřešili, spadla koruna s hlavy naší.“ (Žal. Jer. 5, 16.) Na místo koruny svatosti dána jest nyní člověku padlému koruna trnová, nebo kletbou stížená země plodila mu jenom trní a bodláčí, v potu tváří musel dobývati sobě chléb a navrátí se do země, z jejíhožto prachu vzat jest. Bílé roucho nevinnosti člověka změnilo se v šat červený viny hříchu. Žezlo, jímž člověk původně nad přírodou vládl, stalo se slabou třtinou, člověk ztratil mocnou vládu nad tvorstvem, tělo počalo panovati nad jeho duchem, člověk stal se otrokem pekla, ďáblu na posměch. „Ecce homo“ — ejhle člověk, jak se změnil, jak sklesl svým hříchem! Ejhle člověče — ty jsi vyšel z tvůrčí ruky Hospodinovy jako král a co stalo se z tebe! Chtěl jsi být jako Bůh a stal jsi se ku posměchu ďáblu, jenž tebe s potupou pozdravuje: „Zdráv buď králi — Ejhle člověka, krále pozemského, ejhle, kterak jsem si ho podmanil!“

A proto božský Spasitel, chtěje nám navrátiti ztracenou důstojnost synovství Božího, chtěje na hlavu naši postaviti korunu slávy nebeské, nesl korunu trnovou, poněvadž chtěl usmířiti kletbu, kterou hřích Adamův na zemi uvrhl.

Korunu trnovou nese Pán též proto, jelikož jest králem, jehožto poddaní musí ustavičně hotovi býti snášení utrpení, potupu, ba i smrti pro panovníka svého. Červeným pláštěm jest odeěn, poněvadž svou Církev, své království založil prolitím své krve a rozšířil mučnickvím svých apoštolů. Na místo žezla drží v ruce slabou třtinu, aby naznačil, že království jeho, Církev sv. ku svému rozšíření nepotřebuje žádné moci světské; proto vyvolil si k rozšíření svého království nástrojů jen slabých, aby tím zahanbil pýchu, moudrost a moc tohoto světa. Byli to slabí, bezbranní mužové, kteří s berlou sv. kříže a s knihou sv. evangelia vyšli do šířého, pohanského světa, aby skáceli oltáře modlářské a na místo nich postavili kříž. Byly to slabé dívky, útlé panny, jinochové a starci, kteří mile-rádi svou krev vydávali za víru sv. Slabí starci na apoštolské stolici sv. Petra hájili Církev sv. a uhájili jí proti všem útokům a nástrahám mocných protivníků. Ano, Ježíš Kristus rozbíjel slabou třtinou žezlo mocných tohoto světa, kdykoli podmaniti chtěli Církev jeho, nebo království jeho nebude konce a brány pekelné nepřemohou Církev jeho. Tak stojí zde Kristus Pán s korunou trnovou neskonale vyvýšen nad všechny panovníky této země.

Ovšem pozdvihovaly se během věků proti koruně Ježíše Krista mocné bouře a Církev jeho musí až posud korunu trnovou nésti, avšak jako kvetou růže v trní, tak rozkvétá v trní všech bouří a protivenství Církev Páně. Bylať založena v krvi božského ženicha svého, krev sv. muč-níků ji zúrodnila, čím hojněji proudila se krev jejich, tím bujněji vzrůstalo se osení víry sv., čím více jich smrtí mučnickou umíralo, tím více rozmáhalo se stádo Kristovo, krev sv. muč-níků byla semenem nových křesťanů. Tak bylo v prvních stoletích křesťanských a to opakuje se ve všech zemích a stoletích. Dávno již spadly koruny s hlav těch panovníků, kteří Církev Páně vraždili, ale Ježíš Kristus, trním korunovaný král, panuje podnes a panovati bude na věky. Na konci minulého století počala v zemi francouzské nevěra zuřivý vyhlazovací boj proti Církvi sv., tehdejší paparečníci nevěry chtěli víru křesťanskou utopiti v krvi lidské a učiniti vládě Ježíše Krista konec a hle co se zatím stalo? Několik korun spadlo s hlav panovníků, spadla i koruna mocného císaře do propasti zapomenutí, avšak Ježíš Kristus, trním korunovaný král svou korunu neztratil a vyvedl svou Církev z proudů krve prolité nově osvícenou a omladlou.

My všickni jsme poddaní tohoto trním korunovaného krále, my všickni přísahali jsme praporu jeho na křtu sv. věrnost, tam odřekli jsme se ducha zlého i vši pýchy jeho i všech

skutků jeho, tam slíbili jsme Ježíši Kristu, že mu zůstaneme na věky věrní, že budeme se zapírat, jeho následovati, jeho sv. kříž nésti po úzké cestě, která vede k životu, že ponese trnovou korunu, kajcnosti a přemáhání sebe sama, neboť, jak praví krásně sv. Bernard: „Jeli hlava trním korunována, nemůže žádný úd růžemi se zdobiti!“ Než jak mnoho jest těch, kteří této přísaze, tomuto slibu, Kristu Pánu učiněnému nevěrnými se stávají! A kdož jsou ti věrolomní vojínové, kteří prapor svého krále Ježíše Krista opouštějí a jemu nevěrnými se stávají? Jsou to ti, kdož nechťejí slyšeti, co jim Pán káže a poroučí skrze svou církev, s níž zůstává až do konce světa. Kdo vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá“ — tak pravil Pán ku svým apoštolům a jich nástupcům — „kdo neposlouchá Církve, budiž vám jako pohan a publikán,“ tak mluví Kristus a ukládá tím všem svým učedníkům synovskou poslušnost k Církvi sv. Avšak ohlédněmež se kolem sebe a pozorujme, kterak mnozí křesťané tohoto zákona nedbají. Či není to smutným úkazem, vidíme-li, kterak v obrazech, v knihách a časopisech Církve sv., její služebníci, její svátosti, její zřízení, její učení a její obřady jsou staveny na pranýř posměchů a hnusných vtipů, či nemusíme se tu tázati — kde to žijeme — žijeme v městě křesťanském aneb pohanském? Kristu Pánu a Církvi jeho vypověděli mnozí poslušnost a tu se ještě divíme, že nechce poslouchati dítě rodičů, učeník mistra, čeledín pána, divíme se tomu, že trhají se svazky úcty, lásky a kázně v člověčenstvu? Divíme se tomu, že rodí se zločinci, kteří i na korunované hlavy útoky strojí? Ach nedivme se tomu N. v P.! Tam, kde lidé Boha neposlouchají a Církvi Páně pohrdají, nemůže býti jinak! Tam kde podvrtní živlové oltáře boží, úctu k Církvi podkopávají, víru v Boha směšnou činí a zákony Hospodinovými pohrdají, tam neobstojí ani trůn panovníka, ani stolice spravedlivého soudce, ani svatyně rodiny, tam neobstojí ani majetek, třeba by v železných bednách sebe lépe uzavřen byl, ani čest a poctivé jméno — tam nemůže býti ani pořádek, ani bezpečnost, ani spokojenost, ani požehnání Boží.

Kristus, Spasitel světa nese korunu trnovou a zbloudilí křesťané tlukou do sv. hlavy jeho bodlavé trny hloub a hloub, tlukou je tam kladivy svých hříchů! O božská hlavo! nebeská tváři Pána našeho! Kolikráte i my tloukli jsme do tebe bodlavé trny, kolikráte jsme tělo tvé, ó božský mistře náš, bičovali, kolikráte roucho tvé rozdírali! V té sv. hlavě poznej nesmírnou lásku Otce nebeského, který ani vlastního syna neušetřil, aby spasil služebníka nehodného!

„Ecce homo!“ Ó pojdte sem vy rouhači, jimž Kristus Pán a jeho náboženství jest bláznovstvím, podďte a vizte! Tu trnovou korunu dali jste na hlavu jeho vy, kteří domnělým světlem své osvícenosti stavíte se nad světlo Kristovo — přijde jednou čas, kdy oslní vás to světlo, v němž domnělá moudrost vaše shasne! Jen se posmívejte Spasiteli trním-korunovanému, třtina jeho slabá poráží vás jednou a spoutané ruce jeho uvrhnou vás do propasti!

Avšak pojdte sem i vy chudasové, kteří nosíte sami korunu trnovou a tvář máte zalitou slzami strastí, pojdte a hleďte na tu hlavu trním korunovanou! Ježíš Kristus, který pro vás nesl korunu trnovou, zná dobře bídu vaši a volá k vám: „Pojďte ke mně všickni, kteří trpíte a obtížení jste a já občerstvím vás!“ Ó pohleďte na Ježíše Krista, kdykoli trpíte a soužení jste — hle on jest vaším příkladem! Hle on neměl, kamby sklonil hlavy své, kolébkou jeho byly bídné jesle, smrtelným ložem kříž, poduškou koruna trnová! Srovnajte svou bídu s jeho strastmi a seznáte, že tolik bolestí, tolik zármutku, jako on, přece snášeti nemusíte. Ano, pojdte sem, vy chudasové, hleďte na Pána trním korunovaného a uče se trpělivě nésti korunu trnovou bídy a strastí vědouce, že proměnění se vám ten trnový věnec, když z lásky k Bohu jej ponese, v zlatou korunu slávy věčné! Amen.

V. Křížová cesta.

„A nesa sobě kříž, vyšel, na to místo, kteréž slove Golgota.“
Jan 19, 17.

Dusné ticho nastalo v shromážděném lidu když na pavlánu domu Pilátova objevil se trním korunovaný Kristus a římský vladař zvolal: „Ejhle člověk!“ Zdálo se na okamžik, že snad ten lid se již vyzuřil a pomstu svou vyčerpал, avšak nebylo tomu tak. První, mocný dojem brzo ochábl, lid byl náčelníky svými tak zaslepen a otupen, že rozkácenost jeho rostla až k šílenosti, nebo odevšad ozvaly se výkřiky: „Ukřížuj, ukřížuj ho!“ Slabý Pilát nechťel lidu vzdorovati, poněvadž ale o nevinosti Kristově přesvědčen byl a ortel smrti nad Pánem vysloviti se bál, chtěl vydati Spasitele lidu, aby je, sice o své ujmě usmrtili, avšak za smrt jeho i odpovědni byli. Než oni čím dále, tím zuřivěji naléhali na Piláta a hrozili mu posléze nemilostí císařskou volajíce: „Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův“ (Jan 19, 20). Tento výkřik Piláta odzbrojil, počal se báti o svůj úřad a lekal se ztráty milosti císařovy, tak že byl nyní odhodlán ke všemu. Poražen na duchu, skleslý na mysl, soužen svědomím vystupuje

na soudnou stolič na kamenném vyvýšeném podstavci před domem a tam v obleku soudcovském, obklopen jsa nejvyššími úředníky svými již se chystá vysloviti ortel smrti nad Pánem. Mezitím ale nové rozpaky hrnou se na něho — manželka jeho posílá k němu posla a vzkazuje mu: „Nic neměj s tímto spravedlivým, nebo mnoho jsem trpěla pro něho ve snách“ (Mat. 27, 19.). Božská prozřetelnost vnukla šlechtné této Římance, Klaudii Prokle, onen sen, aby probudila váhavého Piláta, avšak Pilát tohoto napomenutí již nedbá, děsný křik rozkáčeného lidu a strach, že by mohl ztratiti milost císařovu tak ho zlomily, že vydává nevinného Krista lidu na smrt. Avšak i nyní snaží se, aby znova veřejně osvědčil, že jest přesvědčen o nevinosti Kristově, snaží se ukonejšiti svědomí své a myje si před tváří lidu ruce, kterýmžto obřadem ná-zorně chce lidu vysloviti to, co i ústa jeho volají: „Nevinnen jsem krvi tohoto spravedlivého. vy vizte“ (Mat. 27, 24.), to jest: zodpovězte si to sami. A co odpovídá k těmto slovům rozkáčený lid? „Krev jeho přijď na nás i na naše syny“ Ó hrozný to křik! Strašná to kletba, kterouž celý národ zaslepen jsa náboženskou pýchou uvaluje na sebe, aby zpečetil míru nepravosti svých! Ó jak krutě zpečetil Bůh tuto kletbu, jak vyplnil rouhavé přání těch zaslepenců! Jak přišla krev Ježíše Krista na ty nezdárníky i na děti jejich, když zavrhl Hospodin tento někdy vyvolený národ a učinil jej vyvrhelem pokolení lidského! Jak tekla krev toho národa za 37 let, když přišli Římané a Jeruzalém rozkotali, syny jeho dílem povraždili, dílem do celého světa rozprášili! Avšak i na Pilátovi lpěla těžká vina, že vědomě schválil ortel nespravedlivý — trest Boží zastihl ho již zde na zemi. V pozdější době nařídil jednou hromadné vraždění Samaritánů, ti žalovali na něho v Římě, kam musel jíti se očistit a když se mu to nepodařilo, byl sesazen s důstojností své a poslán do vyhnanství do Vieny v Gallii, kde brzo hořem se utrápil a jakožto sebevrah sám si život vzal. Ortel smrti byl vynes-en a Pán mlčky jej vyslechl. Ochotně přijímá kalich, ježž Otec mu podává, úplně podrobuje se vůli jeho, stává se poslušným až ku smrti, smrti pak kříže. Otec nebeský potvrzuje ortel a vydává Syna svého, aby zachoval a spasil služebníka — člověka. Jako pravý Isák Novozákoni má sobě nésti sám obětní dřevo, na němž obětován býti má na hoře popravní. „Ó pojďte tedy,“ tak volám s prorokem Izaiášem, „pojďte a vstupmež na horu Hospodinovu! On naučí nás cestám svým a ukáže nám, abychom kráčeli v šlépějích jeho!“ (Is. 2, 3.) Pojďte N. v P. a následujme odsouzeného Spasitele po **cestě křížové** na Kalvárii!

Ó budiž nám vítán ty vítězný průvodce našeho Ježíše! Budiž pozdravena ty královská cesto sv. kříže! Mnohem vzacnějšími věcmi než perlami a drahokamy ozdobena jsi, nebo stkvíš se nejdražší krví našeho Spasitele! Ó královská cesto všech vyvolených, stezka křížová! Ó Ježíši, dovol, ať jdeme po té cestě s tebou, abychom naučili se znáti tajemství, která by nás v lásce k tobě utvrdila a nás naučila, kterak s tebou kříž nésti a tebe následovati máme! —

Ortel smrti byl vynes-en. Nebesa truchlí, země žásne, bezbožníci plésají. Tu seděl Kristus Pán svázán, trním korunován, ranami rozjizven, vysilen a tiše rozjímal, zatím, co ruce zločinců připravovaly nástroje mučednické. Tu přinášejí těžké dřevo kříže a Ježíš hledí naň, jestiž to ono dřevo, na něž měl přibíti dlužný úpis našich hříchů i rozestírá Pán své ruce, hořké slzy kanou z očí jeho a mísí se s krví sv. ran, — On pozdravuje kříž, ten oltář, na němž obět smíření vykonati měl, ten prapor vítězství a spásy, pod nímž chtěl shromážditi všechny učedníky své. Nuže i my tebe tedy pozdravujeme, kříži svatý, ty vyvolený nástroji našeho vykopení, ty tajemství plný oltáři, na kterém věčný velekněz náš jakožto smírná oběť naše dokrvácel! Budiž nám vítána ty vítězná korouhvi hrdinů nebeských, ty svíce, na němž světlo celého světa svítilo, aby všechny ozářilo, ty zbrani, kterou Syn Boží nepřátely své porazil! Všecko již připraveno jest k smutnému průvodu. Posléze přivádějí vojáci ještě ze žaláře dva pověstné zločince, lotry, uprostřed nichž Spasitel měl zemřít jako nejopovrženější zločinec. Nyní kladou těžké břímě kříže na zraněná ramena Kristova. Jaká to bolest pro útlé tolikými ranami se-sláblé tělo jeho, jaká to tíže na ty rozjizvené ruce!

Brána domu Pilátova se otevírá a Spasitel vychází nesa sobě kříž. Před ním jdou oba lotrové, vedlé něho pochopové nesouce mučitelské nástroje a zřízencové vysoké rady židovské. Jakmile se rozšířila v městě zpráva o ortelu vynes-eném nad Pánem, sbíhali se tisícové zvědavců, aby se podívali na krvavé divadlo na Golgotě. O dobrý Ježíši! tolik namáhavých cest vykonal jsi pro spasení naše, svaté nohy tvé kráčely mnohou stezkou trnitou a kamenitou, přestupovaly mnohé hory skalnaté a příkré, avšak žádná cesta nebyla tobě tak bolestná, jako tato poslední cesta tvá křížová, vedoucí ze soudnice Pilátovy na Golgotu!

Lid valí se proudem ku předu a v divoké tlačení hrnou se noví a noví, aby viděli křížový průvod. Tisícové dívají se z otevřených oken a jsou mezi nimi mnozí, kteří se Pánu posmívají. A Kristus nese těžké dřevo kříže sám a sám. Uvažme k tomu, kterakou bolest snášel

Pán v své sv. hlavě probodané trním, kterakou bolest snášel na celém těle bičováním rozjizvením! Jak namáhavě potáčí se Spasitel zraněnýmá nohama po ostré dlažbě ulic an s tíží jen dýchá, a ztrátou krve, zimnicí, palčivou žízni i nevýslovným zármutkem sklíčen jest! Pravicí drží kříž, levicí šat zdvihá. Oko jeho vyhaslé úzkostlivě pohlíží, anž tiché slzy z něho se roní, divý posměch, pustý křik ohlušuje jeho sluch — posléze není Kr. Pán již ani s to, aby na nohou se udržel, omdlívá bolestí a klesá polomrtev na zem! Pochopové zlořečí mu a farizeové volají: „Zdvihněte jej, ať neumře nám na cestě!“ Tu probouzí se Pán ze smrtelné mráčky a ohlíží se úzkostlivě, zdaž nikdo mu nepomůže

Tu přichází do města prostý venkovan, — a vida průvod, chce se mu vyhnouti, avšak již jest pozdě. Vojáci ho uzřeli, polapili a nutili jej, aby pomohl Pánu nésti kříž. On žasne — chce prchnouti, vymlouvá se, že nemá času, že spěchá do města v jisté důležité věci, kterou nelze odložit — to mu však není nic platno, vojáci ho nepouštějí a násilím ho nutí, aby nesl kříž. A Šimon Cyrénský zprvu jen nerad a přinucen to činil, když ale trpící Ježíš naň úzkostlivě pohléd, byl tímto pohledem tak dojat, že neotálel více a šel za Pánem a když chvíli v krvavých šlépějích jeho stoupal, tu nesl kříž juž dobrovolně a rád. A Šimon za tuto službu bohatě byl odměněn. Paprsek milosti Boží osvitil jej na této cestě bolestné, tak že s oběma syny svými přijal později křest svatý. Jeden ze synů jeho Rufus stal se křesťanským biskupem a druhý, Alexander, ozdobil svou víru korunou mučednickou.

Když krácel Spasitel ulicemi Jeruzalémskými, stala se tam zvláštní událost, o které sice sv. evangelisté ničeho nezaznamenali, kterou však známe ze starobylého podání. Polední slunce vysílalo žhavé paprsky své na trním korunovanou hlavu jeho, síla jeho byla zlomena, tvář krví, potem a slzami zbrocena. Tu tlačí se zástupem zvědavců a vojáků vznešená paní Jeruzalémská; marně ji odpuzují pochopové, láska její, silnější než smrt, nedává se odstrašiti, ona zastupuje unavenému Kristu cestu, klesá před ním na kolena a podává mu roucho, jímž utírá jeho upocenou, uslzenou, zakrvácenou tvář. Hle tak tedy přece aspoň jedna dobrá duše měla útrpnost s Pánem a snažila se aspoň pokud mohla uleviti jemu! Ó jak bohatě dobrá ta Veronika byla za tuto svou milosrdnou lásku odměněna! Pán vrátil jí s vděčným pohledem roucho, v něž vtiskl svůj sv. obličej! Ó jaký to poklad, jaká památka, jaká upomínka na trpícího Ježíše!

Tak dostal se Spasitel z města a nastoupil

cestu k nedaleké Golgotě. A sotva vystoupil z brány, spatřil tam zástup milosrdných žen, které útrpně hleděly na něho a když bolesti jeho spozorovaly, tu pohnulo se srdce jejich a z očí jejich se prýštily hojné slzy. Než Pán zastavuje se a dí jim: „Dcery Jeruzalémské, neplačtež nade mnou, ale plačte samy nad sebou a nad svými syny. Nebo přijdou dnové, v nichžto řeknou: Hory padněte na nás a pahrbkové přikrejte nás. Nebo poněvadž na zeleném dřevě toto činí, což bude na suchém?“ (Luk. 23, 28.) jakoby říci chtěl: Neplačte nad utrpením mým, ale plačte nad příčinou jeho, plačte nad hříchy a zaslepenostmi lidu svého, nebo když trpěti musím já, jenž jsem zelené dřevo, jenž jsem úrodný strom života a sice proto trpěti, poněvadž hříchy člověčenstva na sebe jsem přijal, což teprve stane se se stromem neúrodným a suchým, což stane se s hřišníkem, jenž ovoce hodného pokání nositi nechce? Ježíš Kristus jest úrodný strom života, jest vždy zelená réva vinná a přece tak nevýslovně trpí a ty človče, jenž se podobáš suché, neúrodné ratolesti, co smíš doufati? O uvaž a srovnej nevinnost Kristovu a množství hříchů svých, pomni na budoucnost, jaká tě čeká, když utrpení Páně na tobě zmařeno bude! Když Otec nebeský dopustil to na Syna svého jednozrozeného, milovaného, poněvadž hříchy naše vzal na sebe, což teprve sešle na služebníka nevěrného a nevděčného, jenž nechce ovoce pokání nésti. Ach ty suché dřevo, jež ani necítíš svou vyžilost, ty uschlá ratolesti, jež odumřela jsi od kořene, což jiného čeká tě, než že budeš useknuta od stromu života věčného, ulomena od vinné révy, z níž nechťela jsi šťávu bráti!

Mlčky ubírá se Kristus cestou křížovou dále. Hle již vyšel z toho města, nad nímž jednou plakal a volal: „Jeruzaléme, Jeruzaléme, kéž by si poznalo i ty v tento den tvůj, které věci tobě ku pokoji jsou, ale nyní skryto jest to před očima tvýma.“ (Luk. 19, 41.) Dcero sionská, ty město velkého krále, Jeruzaléme ondy svatý, ó kterak hluboko jsi sklesl! Hle ty jsi povrhl korunou svou. Veliké jest neštěstí tvé, nezhojitelná jest rána tvá. Ježíš opouští tebe, tvůj král, tvůj Mistr, tvůj Vykupitel vychází z brány tvé, vzdaluje se ode zdí tvých a s ním odchází od tebe spása i pokoj. Ježíš vychází z tohoto nešťastného města a bere s sebou i všecko požeňnání nebeské, které nad ním spočívalo. Ó třeste se z toho vy pyšní palácové chvějte se vy mocní sloupové svatyně, nebo brzo spadnete na hromadu. Ó Jeruzaléme, kéžbys aspoň dnes poznal, co tobě ku pokoji jest avšak ono jest to skryto před očima tvýma a proto budeš pustý a nezůstane na tobě kámen na kameni. Sedmatřicet let po této chvíli byl Je-

ruzalém hromadou rozvalin, na nichž ani tráva nerostla!

Tak vystupuje Beránek Boží s obětím dřevem svým na horu Kalvárii, an Šimon Cyrenský pomáhá mu nésti kříž. V tom N. v P. hluboký spočívá smysl. Ten Šimon jest zástupcem celého člověčenstva, nebo to, co činil on má konati každý, každý má nésti kříž za Kristem, jakož praví Spasitel: „Chce-li kdo býti učedníkem mým zapřij sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ (Mat. 16, 24.) A jako Kristus Pán nesl kříž za všechny lidi a pro všechny se obětoval, tak má i každý křesťan obětovati se za spolubratry a tak nésti kříž za Pánem a za konáním skutků milosrdné lásky k bližnímu.

Cesta křížová jest cesta vedoucí do nebe. Hříchem ztratil člověk ráj a blaženost věčnou a od té doby nemůže člověk do království Božího dostat se jinak, leč cestou utrpení, cestou křížovou, tedy kříž musí nás vésti vzhůru, ku ztracenému ráji, poněvadž křížem získal nám jej Spasitel znova. Kříž, utrpení a strast jest tedy v rukou Božích prostředkem abychom vychováni byli pro nebe. Nuže vezmi tedy kříž svůj ty křesťane chudobný a nereptej proti Božské prozřetelnosti, že usoudila tobě tak skromný los na zemi. Nechtěj se rovnati oněm pošelcům, kteří chudobou svedení vztahují ruce své po statku cizím aneb dokonce ze zoufalosti sahají si na život. Hle vždyť nejsi tak chudobný a bídny, jako byl tvůj Spasitel, který od jeslí až ku kříži v chudobě žil a neměl, kam by sklonil hlavu svou. Hle on pil kalich utrpení až do poslední krůpěje, proč pak by si i ty nevypil tu hořkou krůpěj, kterou tobě podává.

Vezmi kříž svůj a následuj Krista i ty bratře pronásledovaný od lidí šlechetných. Hle i Pán tvůj byl pronásledován a to více nežli ty — či jest mezi námi někdo, jenž by více potupy, posměchu a pohrdání snášeti musel, nežli On? I ty ženo nešťastná, která nosíš v stavu manželském trnovou korunu zármutku, vezmi ten kříž, jež Pán tobě podává! Když oči tvé prolévají v noci hojné slzy, mezitím co muž tvůj v karbanu a nestřídmosti podkopává blaho tvé a kope dítkám tvým hrob bídy, vzpomeň si na Krista kříž nesoucího, přijímej ráda od něho kříž svatý.

I ty matko opuštěná, obejmí kříž Páně, kdykoli strast, bída, lítost, zármutek na tebe dorážejí. A ty křesťane, který v modlitbě nenalezáš útěchy a o něhož malomyslnost a zoufalost se pokoušejí, vezmi kříž Kristův, jdi se Šimonem Cyrenským za Pánem, který též opuštěný, bez útěchy, bez úlevy po cestě křížové kráčel. Stěžuješ si, že lidé zlí tobě ubližují, že

upoután jsi na lůžko choroby, pláčeš nad tím, že smřt tobě bere miláčky tvé, ó vezmi kříž Kristův, hle Pán tvůj na smrtelném lůžku tvrdého kříže musel umřít. Ty křesťane považuješ to za velice obtížno, abysi odpustil nepříteli svému, abysi přemohl náruživost své, abysi z hříchů svých skroušen se vyzpovídal a přikázání Boží i církevní svědomitě plnil, ó přidej se k Šimonu Cyrenskému, vezmi kříž Páně a považ jak to obtížno pro Spasitele tvého nésti těžký kříž! Jenom cesta kříže, jenom úzká stezka pokání, sebepřemáhání a utrpení povede tě vzhůru k výšinám nebeským. Kříž Kristův jest onen žebřík, po jehožto stupních musíš se vyšínovati k nebesům, kříž Páně jest onen klíč, který ti otevře bránu věčnosti, kříž jest vítěznou onou korouhví, pod níž vyvolenci Páně bojují dobrý boj proti světu, tělu a ďáblu. My všickni máme nésti kříž Ježíše Krista, jako nesl jej zbožný Šimon Cyrénský a jako Veronika podala Pánu potní roucho, tak i my máme mu podobné služby prokazovati a to činíme když bližnímu svému prokazujeme skutky milosrdné, jakož pravil Spasitel: „Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili.“ (Mat. 25, 40.) Či není mezi námi mnoho sklíčených, či není mnoho těch, kteří pod těžkým křížem béd, zármutku a starostí omdlévají a klesají jako Spasitel? O buď tedy, křesťane Šimonem Cyrénským svým spolubližním, pomáhej jim ten kříž nésti. Ty křesťane zámožný buď Šimonem svým spolubratřím chudým. Bůh tobě dal statky pozemské, abysi jimi dobře činil, stíral slzy, napájel a krmil žíznivé a lačné a odíval nahé. Buď jim Šimonem obzvláště v těchto dnech všeobecné bídy a nouze. Kdo má statky pozemské, praví Písmo sv. a vida bratra svého nouzi trpěti nepomáhá jemu, v tom není láska Boží. Ty křesťane zdravý, buď Šimonem Cyrénským těm, kdož stůňou. Bratr tvůj sténá na loži choroby, ó jdi a poskytni mu pomoc a a útěchu, nebo tím pomůžeš mu nésti kříž jeho. Když bližnímu pomáháme, sloužíme tím Kristu Pánu samému, vždyť on lásku k bližnímu jakožto hlavní a povýtečný znak pravého křesťana velebil an pravil: „Přikázání nové dávám vám, abyste se milovali vespolek, po tom pozná svět, že jste učedníci moji, budete-li se milovati vespolek. (Jan 13, 34.) Naše doba chudická vírou mluví mnoho krásných slov o lásce, o humanitě, o lidumilství a přece ještě nebylo na světě tak málo lásky k bližnímu, jako dnes. Doba naše chce skutky lásky bez víry, jako však dle výroku sv. Jakuba „víra mrtvá jest bez skutků“, tak mrtvy jsou i skutky bez víry. Víra sv. jest půdou úrodnou, v níž bylina pravé lásky k bližnímu se daří a prospívá. Před Kristem tato

bylina byla na světě věcí neznámou. Slýcháme a čítáme až do omrzení o jemné vzdělanosti a osvětě starých Řeků, avšak ti vzdělání Řekové neměli ani špetky lásky k nemocným a trpícím. Slýcháme velebiti udatnost starých Římanů, ovšem pak jest pravda, že Římané podmanili a vyloupili celý svět a všude, kam nohou šlápli, udělali z národů žebráky a chudasy, avšak oni pranic neučinili pro blaho trpícího lidstva a v celé jejich světové říši nenalezneme ani jediné chatrče, kde by nemocný opuštěný a sestárýl chudás byl nalezl útočiště. Pokud Kristus nepřišel na svět, byly na zemi pouze dvě třídy lidí — totiž páni a otroci. Otroci byli považováni za věc prodajnou, pán jejich mohl s jejich životem nakládati, jak se mu líbilo. Tenkrát házeli páni své otroky dravcům za pokrm a chudásové ti museli pro zábavu a kratochvíli jejich na život a smrt vespolek zápasiti. Tenkrát byla práva lidská věcí neznámou a pro lásku k bližnímu nebylo ani příslušného významu! Hlavním rázem pohanstva jest ukrutnost, necitelné tyranství, otroctví, potlačování, bližního, barbarství a surovost. Teprve Spasitel přinesl nám s nebe na zem lásku ku bližnímu. Kristus z poslušnosti k Otci svému obětoval se za nás všechny z lásky ku všem a v tom právě spočívá podstata, pravé lásky bliženské: abychom sloužili bližnímu a dobře jemu činili a za něho se obětovali a sice pro Boha, z lásky k Bohu. Tato láska roste však pouze v té půdě, kterou upravil sám Ježíš Kristus, a tou jest jeho Církev; a jako člověk z těla a duše se skládá, tak má i naše láska k bližnímu rozvíjeti se v tomto dvojím směru, pročez mluvíme o tělesných a duchovních skutečích milosrdenství. V obojím tom směru rozvíjela se a rozvíjí v Církvi katolické křesťanská láska k bližnímu.

Po všechny časy ujímala se zajisté Církev sv. chudých a nuzných, nemocných a trpících. Sloužíc chudému, pomáhajíc nemocnému sloužila samému Kristu. Hned v první obci křesťanské v Jeruzalemě bylo o chudinu výborně postaráno, nebo bohatí a zámožní přinášeli statky své k nohoum apoštolů a ti jimi pečovali o chudé. Nejkrásnější osvědčovala se však křesťanská láska v dobách moru a nemoci nakažlivých; tu s bezpříkladnou obětavostí mužové a ženy křesťanské obsluhovali nemocné nebojice se smrtí ba doufajíce, že zemřou-li v této milosrdné službě, korunou sv. mučedníků ozdobeni budou na věčnost. Tato obětavá láska byla povýtečným znakem, dle něhož křesťané se poznávali, tak že i pohané volali: „Hle, kterak ti křesťané se milují! Církev sv. to byla, která zakládala prvně a před tím neznámé nemocnice, chorobnice, sirotčince a domy pro pocestné poutníky; na její

půdě povstaly ony velkolepé ústavy, které všestrannou službu a lásku bližnímu prokazovaly. Láska sama stala se chudou, aby smířila chudásové s osudem jeho. Na člověčenstvu spočívá veliké břímě bolesti a útrap — kdo sečte všechny ty slzy, které od tisíciletí vyronily oči lidské! Člověk přemýšlel o tom a snažil se odpomoci bídě a strastem, lidé vystupovali ze surovosti k nejvyššímu stupni vzdělanosti, národové žili v rozličných útvarech státních, ale vždy a všudy v stavu vzdělanosti i surovosti, v republice, v monarchii i bezvládlí byli velicí zástupové lidí, kteří trpěli a plakali. Spasitel náš Ježíš Kristus, bolest, zármutek a chudobu ze světa nevypudil, on je sám snášel a svým příkladem je oslavil, posvětil. Jsa bohatým stal se chudým, aby smířil chudásové s chudobou a podlé příkladu jeho stali se mnozí následovníci jeho dobrovolně chudými pohrdnuvše bohatstvím svým, aby byli podobni Božskému Mistru svému. Ano, Církev sv. v duchovních řeholích svých posvětila chudobu a povýšila ji za cnost a naučila tím chudásové, aby chudobu svou s odevzdaností do vůle Boží trpělivě snášel. Církev sv. svým sv. Františkem Serafinským, který chudobu svou nejmilejší sestrou nazýval, názorně ukázala chudobným lidem, kterak člověk i bez majetku a bos živ býti a přece cnostným a spokojeným zůstatí může. Církev sv. naši blah. Anežkou Českou dokázala, kterak zbožné duše dovede i císařskou korunou pohrdnouti, chudobu si vyvoliti a přece šťastnou zůstatí! Než láska k bližnímu jevila se v Církvi sv. i skutečným podporováním lidí chudých a bídých. Pokud bořivý duch času nezrušil bývalé řeholní domy, scházivali se tam každodenně zástupcové hladových a žádny z nich neodcházel lačný. V přemnohých zemích staré kláštery byly zrušeny, milosrdní živitelé chudých z nich vyhnáni a dnes marně by hladový chudás klepal na bránu těchto domů — vite kdo bydlí v těchto budovách, v nichž ondy otvíraly se milosrdné ruce trpícím? Buď tam bydlí zločinci, jelikož jest tam trestnice, anebo tam hlídá nedobytných pokladen svých zbohatlý obchodník a lichvář, anebo tam pracují parní stroje — pro chudého hladovce není tam místa žádného. Křesťanská láska k bližnímu ujímala se též po všechny časy nemocných, milosrdní bratří, milosrdné sestry, Alžbětky a šedivé sestry, tito andělové lásky k bližnímu jsou výmluvnými hlasateli, kterak Církev katolická pochopivši Božského zakladatele svého umí provozovati účinnou lásku k bližnímu. Ti bratři, ty sestry řeholní zalétají duchem k nebi a slouží nemocným ubožákům z lásky ku Kristu! O mnoholi z těchto útlých jinochů a panen řeholních klesají jakožto oběti své lásky v předčasný hrob! Otec, matka, bratr, sestra,

syn, dcera i nejmilejší přítel utíkají od nemocného bojce se, že se od něho nakazí, než kdo viděl řeholníka a řeholnici, že by opustili churavce i nejběžnější nemoci stíženého? Nikdo toho neviděl, nebo ti andělové lásky volají s apoštolem Páně: „Žijemeli, Pánu žijeme, umíráme-li, Pánu umíráme, ale vždycky Pánu náležíme“

Avšak láska křesťanská dovedla konati i hrdinské skutky milosrdné. Když nevěřící Turci zaplavili země křesťanské a tisíce křesťanů v hrozné žaláře a hanebné otroctví zavlekli, tu založili sv. Jan z Mathy a sv. Felix z Valois r. 1198 řád Trinitářů, který i v Praze svůj dům řeholní měl. Řeholníci ti sbírali a vyžebravali po křesťanských zemích almužny, jimiž vykupovali ubohé zajatce z hrozného otroctví na svobodu. Jaká to milosrdná láska! Podnes stojí na Pražském mostě sochy těchto milosrdných Samariťanů: sv. Jana z Mathy a sv. Felixe z Valois. Ještě větší lásku a milosrdnou obětavost osvědčil řád, jež založili sv. Petr Nolasko s pomocí Raymunda z Pennaforty. Láska těchto řeholníků byla tak veliká, že když nemohli penězi vykoupiti z otroctví tureckého nešťastného zajatce, sami šli a vstoupili za otroky, aby je vykoupili! Hle N. v P.! jaké světce plodila Církev sv.! Kristus Ježíš zemřel, abychom nezemřeli my a ti světcové šli do otroctví, aby nemuseli otročiti jiní. Kde v celém světě, mimo Církev katolickou, nalezneme takovou hrdinskou lásku k bližnímu!

Jako Církev sv. konala vždycky hrdinské skutky tělesného milosrdenství, tak osvědčovala svou lásku i v oboru milosrdenství duchovního. Láska její vycházela a vychází posud ku zamořským divokým národům, aby zapudila od nich temnosti pohanské a naučila je znáti pravého Boha a jehož poslal, Ježíše Krista. Láska Církve sv. nadchla a posud povzbuzuje tisíce mužů statečných, kteří opouštějí vše co mají a jdou třeba i jisté smrti vstříc, jen aby konali apoštolskou práci misionářů v zemích pohanských. Který jazyk dovedl by vylíčiti lásku sv. Františka Xaverského, tohoto patriarchy misionářů, která ústa dovedla by vysloviti, jakých zásluh pro nebe posud shromažďují si ti nadšení misionáři, kteří z lásky k nesmrtelným duším nebojí se ani palčivých paprsků střední Afriky, ani ledových pouští severních, ani dravé zvěře, ani jedovatých šípů divochů, ani mučednické smrti!

Láska Církve sv. skláněla se obzvláště k malickým a nevědomým a proto zakládala všude školy a ústavy k zaopatření a výchování mládeže. Co jen všeko nevykonal v tom ohledu slavný řád sv. Benedikta, jakých blahodárných účinků dodělovalo se na poli vychovávání a vzdělávání mládeže ono tak tupené a kaceřované Tovaryšstvo Ježíšovo! A jako dobrý Pastýř Ježíš

Kristus hledal ovci opuštěných a bloudících, tak založila Církev sv. i panenské řády, jichž údové se ujmají těch osob nešťastných, které s cesty pravé zabloudily a do propasti hříchu upadly a hle, co žádná trestnice, žádná káznice, co žádný zákon lidský nedovede, to dovedou tyto řeholnice, totiž ony osoby nešťastné polepšiti a napraviti! Hle N. v P. toť jest ta zázračná moc lásky křesťanské, založené na pevné a živé víře v Ježíše Krista! O nebudme N. v P. zahálčivými diváky a svědky této lásky, snažme se, abychom i my všickni, pokud můžeme, slovy i skutky bloudící učili, klesající zdvihali a ku Kristu vedli! To platí zejména Vám, křesťanské ženy a dívky. Jest to vskutku věc pamětihodná, že když trpícího Krista Ježíše mužové pronásledovali a katovali a vlastní jeho učedníci jej zbaběle opustili, ženy mu útěchou a pomocí přispěti se snažily. Klaudia Prokle varovala muže svého Piláta, aby mu neublížoval, Veronika podala mu roucho, aby krev a pot s tváře si setřel a útrpné ženy Jeruzalémské plakaly nad ním. Toť přece patrný důkaz, že ženě jest vrozeno srdce dobré a soustrastné. Ježíš Kristus vrátil ženě důstojnost lidskou, nebo před Kristem byla žena otrokyní, proto měly ženy v rozšiřování křesťanství tak znamenité zásluhy, tak že je sv. apoštol Pavel ve svých epistolách nazývá svými spolupracovnicemi na vinnici Páně.

O kéž i naše ženy a matky v této práci apoštolské se zúčastnějí! Za našich časů připadá ženám úloha veliká — aby totiž v rodinách zachovaly ohroženou víru Krista P.! Jako ondy Klaudia, manželka Pilátova zapřísahala muže svého, aby neublížoval Kristu, tak máte i vy, křesťanské ženy, napomínati a prositi své muže, pozorujete-li, že virou sv. pohrdají, sv. svátostem se vyhýbají a v náboženství ochabují. O vy matky křesťanské, buďte apoštolskými spolupracovnicemi Církve Páně ve svých rodinách! Vedte své dítky záhy k nebeskému Příteli dítek Ježíši Kristu, učte je netoliko modlitbě, učte je i Krista Pána milovati! O třikráte blažené dítky, jimž dal Bůh zbožnou a bohabojnou matku! O kdyby všechny matky křesťanské dítky své vedly na cestu spravedlnosti a spasení, tu rodiny naše znovu by se zrodily, tu by opět naše města, naše obce dýchaly svatostí, jako bylo u nás za času svatých matek Ludmily a Střezislavy, které nám odchovaly sv. Václava a sv. Vojtěcha. O dej národu našemu, Božský Pane, matky svaté, aby nám odchovaly pokolení křesťanské, kteréž chlubilo by se Tvým křížem a po cestě kříže kráčeje láskou křesťanskou život svůj ozdobovalo! Uč nás všechny nésti kříž svůj, abychom dostali se jednou na horu sv. do vlasti naší nebeské. Amen.

Na den Zvěstování Blah. Rod. Boží.

(Výklad čtení Isai. 7, 10—15.)

Slavnost Zvěstování Blah. Rodičky Boží, čili, jak vy, Nejmilejší, říkáte, Matičky Boží; svátek ku kterémuž matky a ženy křesťanské zvláštní důvěru mají.

Včera byl svátek sv. Gabriela archangela; Gabriel, mocnost Boží. Dobře církev svatá položila památku jeho na včerejší den, jakoby na cestě se nalézal do městečka Nazareta; dnes vidíme jej ve skrovnickém domku, kterak pln svatě bázně a úcty stojí před prostínkou, ale svatou a čistou děvou, a čeká na její slovo, na odpověď její. Koná poselství!

Dnes, rozmilí v Kristu, památka toho největšího děje, jenž kdys se udal na tváři země; vykoupení lidstva; dnes vzalo počátek; mimo stvoření jest vykoupení dojista děj ze všech největší, nejpamátnejší. Nebo jakmile Syn Boží opustil trůn slávy Otce svého, jakmile ráčil uložiti se v lůno Pře-svaté Panny, vzalo počátek vykoupení naše; vše ostatní byl jen následek a dokonání toho, co dnes započato bylo.

Připomínáme si, Nejmilejší, toho vznešeného tajemství každodenně, a to třikráte, když ráno, v poledne a večer klekání čili modlení se zvoni. Lidé nábožní, modlíce se slova ta, uklánějí uctivě hlavu a sklánějí kolena svá; dnes pak má každý zvláště nábožně říkati slova: „A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi.“ — Dnes také kněz, když se modlí u oltáře Credo t. j. „Věřím v Boha,“ a když přijde ku slovům: „jenž se počal z Ducha svatého, narodil se z Marie Panny a člověkem učiněn jest,“ z uctivosti k témuž svatému tajemství kleká na obě kolena; i při zpívané zůstává na nejspodnějším stupni při slovích těch tak dlouho klečeti, až je přezpívají.

Já letos chci, Nejmilejší, k vašemu poučení a vzdělání, vyložití vám první dnešní svaté, čtení jež vyňato jest ze starého zákona z proroka Isaiáše 7, 10—15., a kteréž proto na dnešní den stanoveno jest, že v něm obsaženo jest proroctví o vtělení Syna Božího. — Pán vtělič se i v nás v této svaté chvíli a budiž s námi! Rodička Boží přimlouvej se za nás! —

1. Tisíc let před narozením Páně vládl v říši israelské Šalomoun, — král, jemuž Bůh dal takovou moudrost, že žádný ze synů lidských ani před ním, ani po něm

takové moudrosti neměl. Písmo svaté o tom vypravuje. Vládl však moudře jen ze začátku, ku konci nikoli.

2. Za jeho syna Roboama, rozdělena jest říše; deset pokolení se odtrhlo a zvolilo sobě za krále Jeroboama, bývalého úředníka Šalomounova, a nazývalo se království Israel; druhé, menší, mělo pokolení dvě, (Juda a Benjamin) a slulo království Juda. V tomto udržovalo se proroctví o budoucím Messiáši, nebo tu vládl dům Davidův. Obě ty říše byly často ve sváru mezi sebou.

3. Stalo se, že za času krále Achaza, téhož, o němž dnešní svaté čtení se zmiňuje, syna Joathamova (vládl od r. 743—738) přitáhl Rasin, král Syrský, a Facee, syn Romeliášův, král israelský (který s ním se spojil), ku Jerusalemu, aby bojovali proti němu a nemohli ho dobytí. I dali vzkázati Achazovi, že proti němu se spojili. Byl král v úzkosti, a ohlížel se po pomoci; i slíbil mu jí poskytnouti král Assyrský.

4. I poslal Hospodin Bůh proroka Isaiáše, největšího z prorokův ve království Judském a prvního z prorokův, zvaných velkých, ku králi Achazovi, aby mu řekl (7, 4.): Viz, abys mlčel; neboj se a srdce tvé nestrachuj se těch dvou nepřátel. Chtějí svrcti tebe a ustanovit jiného za krále; ale toto praví Hospodin: „Nestanef se toho a nebudeš toho.“ — Spíše ještě 65 let a přestane Efraim býti lidem (královstvím). Jestliže neuvěříte neostanete. (v. 9.).

5. I dal Hospodin mluvití skrze Isaiáše Achazovi a přidal toto: „Požádej sobě znamení od Hospodina Boha svého ve hlubokosti pekelné, anebo na vysosti vzbůru

Znamenáte, rozmilí v Kristu, že to jsou slova už z dnešního svatého čtení. — Chce dodatí důvěry Hospodin Bůh králi Achazovi, aby nespolehal na lidi, ale na něho; a na doklad toho že učiní před ním znamení, zjev neobyčejný, buď na zemi dole, v propasti pekelné, pod zemí, jako bývá zemětřesení, podzemní dunění a jiné zjevy hrůzné a strašlivé, anebo některý neobyčejný úkaz na nebi, jako býval sloup oblakový a ohnivý při vyjití národa israelského z Egypta, anebo déšť kamenný na pobití nepřátel za času Josue, anebo zjevy vojsk nebeských za času Makabeovců, anebo i hvězda za času mudrců.

6. Avšak Achaz nechtěl žádati a řekl: „Nebudu žádati a nebudu pokoušeti Hospodina.

Odpoovídá hrdě a povržlivě; jakoby

řekl: Netřeba mi toho; mámt již pomoc jinou, od Assyrských, kteříž mně ji byli slibili a na kterou spoléhám! Bláhový, jakoby mohl člověk na lidi spoléhati!

7. I řekl mu z rozkazu Božího ještě Isaiáš prorok (v. 13.): „Slyšte tedy, dome Davidův! Zda-li málo jest vám, lidem býti k obtíži, že i Bohu mému obtížni jste?“

Jakoby řekl: Slyš, dome Davidův, vyvolený, který máš býti vzorem a příkladem všem; na kterémž spočívá zaslíbení boží; což málo jest tobě toho, že nejsi na dobrý příklad lidem, národu, že i samého Boha hněváš a urážíš? — A dodal toto (v. 14.): „Protož sám Pán dá vám znamení: Aj, Panna počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emanuel.“

Jakoby řekl: Ještě jedno dá Pán znamení, a to bude poslední: věc velikou, zázračnou a neobyčejnou učiní Hospodin, kteráž se nestala na tváři země, ani kdy stane. Aj, Panna, počne, t. j. děva, čistá, neporušená, kteráž muže nepoznala, počne v životě a porodí syna a nazváno bude jméno jeho Emanuel, t. j. Bůh s námi! — Jméno vzácné, krásné a svaté; jméno významné, kteréž naporučil sám Pán Bůh. Znamená přede vším pomoc a ochranu boží, aby Achaz, viděl, že Bůh mu pomoci chce; avšak ukazuje zároveň i k budoucnosti, ku zaslíbenému Messiáši, ku vtělení Syna Božího z Marie Panny; neboť tomu nasvědčují i slova písma svatého nového zákona, kde u sv. Mat. 1, 20—23. čteme: „když pak Josef o tom přemýšlel, aj anděl Páně ukázal se jemu ve snách řka: Josefe, synu Davidův, neboj se (k sobě) vzítí Marii, manželku svou: nebo což v ní zrozeno jest, z Ducha svatého jest. Porodí pak syna a nazúveš jméno jeho Ježíš; onť zajisté vysvobodí lid svůj od hříchů jejich. — Toto pak všecko stalo se, aby se naplnilo, což povědino bylo ode Pána skrze proroka řkoucího: Aj, panna v životě míti bude, a porodí syna a nazúvou jméno jeho Emanuel, jenž se vykládá: S námi Bůh!“ (Isai. 7, 14.).

8. A končí slovy (v. 15.): Máslo a med jísti bude, aby uměl zavrci zlé a vyvoliti dobré.

Máslo značí stav rolnický; že za času Messiáše jen stav rolnický, t. j. lid venkovský a rolnický bude, kterýž mu uvěří; vznešení, — zákonníci a Fariseové že odporovati mu budou; med — med lesní, znamená spoustu, spustošení; med lesní jidal i sv. Jan Křtitel. Značí med spoustu byt

ne ve smyslu hmotném, tedy ve smyslu duchovním, spoustu mravů, a taková byla u mnohých za časů Krista Pána, úpadek víry a náboženství. Sem spadá i místo Isai. 7, 21. 22.: „A bude v ten čas, že chováti bude člověk krávu a dvě ovce; a pro hojnost mléka jísti bude máslo (budou jen oráči); máslo zajisté a med jísti bude každý, kdožkoli zanechán bude uprostřed země. — Slova pak: aby uměl zavrci zlé a vyvoliti dobré, znamenají, že budoucí Vykupitel bude bojovati proti zlému, proti hříchu a nepravosti, a hlásati dobré, t. j. etnost a spravedlnost, což u Vykupitele lidstva ani jinak býti nemůže. —

9. To, rozmilí v Kristu, výklad. Ůtou se dnes slova ta, že v nich zřejmě obsaženo jest proroctví o budoucím Messiáši, o jeho budoucím, nadpřirozeném původu, jak u Spasitele lidstva ani jinak býti nemůže; neboť nemohl člověka nikdo vykoupiti, jediné Bůh, ten, kterýž ho stvořil; nebo vykoupiti jest úkon rovněž božský, jako stvořiti. Kdyby byl mohl člověka stvořiti tvor, byl by mohl rovněž jej vykoupiti; ale víme, že toho nemůže.

Emanuel, jméno hebrejské, značí „Bůh s námi.“ Od těch dob oblíbeno i ve světě křesťanském a dáváno i chlapečkům, ano i dívkám (Emanuela) na křtu svatém; jméno dojista krásné a významné! Avšak i my jedenkaždý, Nejmilejší, máme býti Emanuel, t. j. Bůh s námi; máme totiž toho pamětlivi býti, že Bůh s námi jest, v křížích a souzeních, v nebezpečích hříchu a pokušeních a vůbec, všudež a na všelikém místě; abychom všudež a vždy živi byli před tváří boží; a tak, až přijde poslední chvíle a Bůh nás k sobě volati bude, plni důvěry a radosti zvolati mohli: Emanuel, Bůh s námi! Amen. *B. Hakl.*

Ř e ě

o službě milosrdenství.

Činil ve schůzi „spolku Marie Anežky,“
Dr. J. Doubrava.

Přes prah ráje, kterýž hříchem ztracen byl, vyšel do širého světa za prvním člověkem krutý host; z té doby prochází kraje, navštěvuje města světová i vesnice odlehlé, jej nezadrží nebezpečné hory ani širošírá moře, a kudy jde, podmaňuje tisíce tvorů v otroctví svoje, a kudy jde, slzy a nářek podmaněných označují dráhu jeho.

Však za ním putuje světem jiný ještě poutník, jenž hledí vymaniti z okovů ty ubohé, slzy jejich stírá, vzdechy tiší —

A ptáte se, kdo onen host krutý, kdo tento tichý poutník? — Jest to *bída*, — jest to *milosrdenství*.

Ano, přes prah ráje pro hřích bída vyšla za praotcem našim do života, a v něm nesčetné oběti vrhá v hlad a bolest, opuštěnost a zármutek. A milosrdenství? Jeho posel s nebes, posel Otce, který se smilovává vždycky, jde stopou bíd, svými skutky hoje rány, těše opuštěné a volaje ve službu svoji spomocníky.

A hle, vy se těšíte tomu štěstí, býti také ve službě jeho —

Nelhu, zove vás z toho šťastnými? Nelhu, neb služba milosrdenství jest služba *vznešená a vděčná*. —

„Stvoření lká a jako ku porodu pracuje až posavád“, (Řím. 8. 22,) di apoštol národů, označuje tak truchlivý stav, který v následcích hříchu potrvá až do toho dne, kdy „zkažena bude nepřítelkyně smrt“ (1. kor. 15. 26.), t. j. až vzkříšení všeobecné vyvolá těla ze hrobů. Tehda přemožena bude na vždy smrt a s ní i spomocnice smrti — bída, neboť jak Duch sv. poučuje ve Zjevení sv. Jana (7. 14—17): „Ti, kteří přišli z velikého soužení a umyli roucha svá, a zbilili je v krvi Beránkově . . . před trůnem Božím . . . nebudou lačnėti ani žízniti více . . . nebo Beránek, kterýž jest uprostřed trůnu pástí je bude, a doveče je k studnicím vod živých, a setře Bůh všelikou slzu s očí jejich.“ —

O těch šťastných, kdo tehda půjdou za Beránkem k oněm studnicím života věčného, šťastného! Však pečlivý Beránek tento i pro čas pozemského života otevřel studnici vod živých pro ty, kdo přechází ze soužení; — učinil to, když louče se s učeníky svými, po večeri poslední pravil: „Přikázání nová dávám vám, abyste se milovali vespolek a jakož jsem miloval vás.“ (Sv. Jan 13. 34).

Otevřel studnici lásky, lásky křesťanské, z které milosrdenství, o němž jsem řekl, že jako poutník jde po stopě bíd, — vyvažuje lék skutků milosrdenství na pomoc a útěchu nuzných a zarmoucených.

Hle, jak *vznešený původ* té služby milosrdenství! Vizte v čí službě jste! Vězte, že jste ve službě Beránkově, jenž jest Kristus Pán. —

A nejen že v službě jeho jste na prospěch chudých a nuzných, — vy *jemu*

samému prokazujete skutky milosrdenství, činíce dobře chudině; vždyť Beránek Boží to byl, jenž řekl: „Amen pravím vám, pokudž jste to učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste to učinili.“ (Sv. Mat. 25. 40.)

V tom služba prokázaná skutkem milosrdenství dosahuje vrcholy své vznešenosti: Směť nasytiti toho, jenž živí tvorstvo všehomíra, směť napojiti toho, jenž rosou svažuje tvář země, směť hostině přijmouti toho, jemuž nebesa trůnem a země podnoží! . . . O, tu pochopiti možno, proč světců a světic Božích bez počtu život svůj věnovali chudině ve službě křesťanské lásky, pochopiti možno, proč také Anežka blahoslavené paměti, jejíž zaštitě svěřen spolek váš, „ruku svou otevřela nuznému a dlaně své vztáhla k chudému.“ (Přisl. 31. 20.) —

A mám-li i toho dovoditi, jak *vděčná* ta služba milosrdenství, třeba jen vzpomenouti zaslubu, jenž učinila božská Moudrost slovy: „Zavři almužnu v srdci chudého a ona vyprosí tebe ze všeho zlého.“ (Sirach 29 15.)

A kdo z nás může říci, že by nepotřeboval tohoto orodovníka za vyprošení ze zla, kdo z nás nezakusil zla aneb jist jest, že ho nezakusí do smrti?!

Vždyť i v hojnosti a majetku zažírá se přecasto červ rozmanitých útrap, jenž hlodá na srdci lidském. A jak často zachvacuje člověka zlo duševní, které slove — hřích. Tu odvrací se od nešťastníka tvář Boží a prchá mír a prchá spokojenost z duše jeho, aniž se vrací, dokud spoután okovy hříchu, okovy, které roztrhnouti může toliko milosrdenství Slitovníka nebeského; avšak „ničehož od dobroty Boží nevyprosí“, — abych užil slov sv. Cypriana — „kdo ku prosbě chudého ohluchnul.“ —

Jak *vděčná* ale služba milosrdenství v ten den veliký a zlý — v den soudu, kdy „tolik vážena bude štedrá laskavost“. — jak di sv. Lev Vel. — „že se za pinost všech cností považovati bude, a že pro toto jediné dobré mnozí v království uvedeni budou.“ —

Uče tak, měl zajisté světec na paměti slova Syna Božího, jenž jednou řekne těm, kteří na pravici státi budou: „Pojďte požehnání Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa. Nebo jsem lačněl, a dali jste mi jísti; žíznul jsem, a dali jste mi pít; hostem

jsem byl, a přijali jste mne; nah jsem byl a oděli jste mne; nemocen a navštívili jste mne, v žaláři jsem byl, a přišli jste ku mně.“ (Sv. Mat. 25. 34—36.)

Toť příčina, pro kterou štěstím jsem to nazval, že náležíte spolku, jenž zasvěcen jest křesťanské lásce a milosrdné péči o chudé i zarmoucené.

Jste v pravdě ve službě vznešené a vděčné, majíce jistotu, že Otec váš, který vidí v skrytě, ví o každém soustu, ví o každém kroku, ví o každém slovu potěšeném, věnovaném chudině; jste šťastni, majíce i tu naději, že splní se vám, co hlásal moudrý Kazatel v Zákoně Starém řka: „Pust chléb svůj po vodě mimo tebouci, nebo po mnohých časech jej najdeš.“ (Kaz. 11. 1.)

Zdá se ovšem mnohdy, že ohléb dobrých skutků, jenž puštěn v proud milosrdenství, nepřináší kýženého vděku; zdá se tak oku, zdá se tak myslí lidské v tomto životě, avšak pamatuj, že po mnohých časech jej najdeš! Najdeš jej v moři věčnosti, kam proud milosrdenství zanáší všechno dobrodiní ke trůnu věčného Soudce; tam nás čeká a orodovati bude, aby vyprosil nás z přísné Spravedlnosti a doporučil Milosrdenství věčnému, která odplatí skutky lásky rozsudkem blahověstným: „Pojďte pozhňání Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.“ Amen.

Maria potkává křížem obtíženého Ježíše.

Kalvarie! Svědku němý!
Mluvit kéž bys uměla —
Abys řekla ve svět šířý
Maria co trpěla. —

Přes tvé týmě, horo svatá,
Noha Její krácela,
Když krev božská Jesu Krista
Kamení tvé smácela. —

Tam se zřely, ty dvě duše
Nemohly se objíti! —
Ne tak lid — spíš kamenové
Citem byli dojati.

Těžký kříž ten Kristu Pánu
Rozedírá svatý bok,
Marie pak z očí milých
Kane slzí vřelých tok!...

Tvé to hříchy, světe bídny,
Na Pána kříž vložily —
A v to srdce Mariinu
Meče bolu složily.

Tu mám žádost, Boluplná,
By mi ráčil dobrý Bůh
Pohledem Tvým odpustiti
Veškerý můj velký dluh!

Slibuji též svatosvatě
Na Tebe vždy hleděti,
A tak k veškerým svým činům
Božskou vůli zvěděti! J. K.

Za svatou víru.

Črta od Bohumila Brodského.

(Pokračování.)

Mlčeli celou cestu. Fulgentiovo nitro chvělo se očekáváním a různými myšlenkami; rytmistr věděl, jaký asi stav panuje v útrobách jeho. Nerušil ho tedy v myšlenkách jeho.

Jeli lesem, který šuměl a voněl, dýchal svěžím vzduchem a zněl ptačím šveholem. Pojednou počala se cesta šířiti, jasnití. Vyjeli na hráz rybníka. Celý dvorec oblit září slunečnou ležel před nimi. Koně zmírnili svůj klus. Náhle se kněz zachvěl.

„Otec,“ zašeptal.

Ze vrat dvorce vyšel zeman statný dosud s prošedivělým vlasem, s dlouhým voussem, oblečen v kabátec, jenž volně kryl mohutné plece jeho, nejša stažen pasem; chodíval pan Jíří doma bez meče.

Vida jezdce zastavil se a pohlížel na ně pátravě. Teď zastavili. Slézají s koní a přivazují je ku staré olši na hrázi. Jeden z nich jest kněz a druhý v barvách vojska císařského.

Oko se mu zajiskřilo.

Již přicházejí přímo k němu. Pokročil několik kroků ku předu nadzvědáje baret.

Pojednou však ucouvnul. Tvář jeho zesinala a zuby křečovitě zatnuly se do rtů. Zdálo se mu, že vidí v té říze, — svého syna.

Nemýlil se. Chtěl se obrátit a odejiti domů, aby se vyhnul setkání s ním. Než v tom již ozval se rytmistr.

„Jsi pane, ty zdejšího dvorce zemanem?“

„Jsem,“ zněla suchá odpověď a oči jeho zabodly se do tváře Jesuity. „Čeho si přejete?“

„Jsem císařského vojska vyslanec. Ty, pane, hlásíš se k podobojí. Jdeme tě vyzvat, bys uposlechl rozkazu Jeho Milosti a zřekl se bludu.“

Zeman se hněvivě zasmál.

„Tak? a k tomu posyláte ke mně bývalého syna mého, aby mne obrátil? Mně se zdá, že mne neznáte, domníváte se, že s lidmi bezectnými budu vyjednávat. To jste se hodně ve mně zmýlili, hodně mnoho zmýlili.“

Obrátil se hrdě a chtěl odejít.

„Stůj, zeman, a dej pozor na ústa. Zapomínáš, že od nějakého času pány my a vaši přívrženci, že daleko za hranicemi. Aby tě tvá pýcha nemrzela více než se domníváš.“

Zeman se opět obrátil.

„Myslíš si, že jsem skéta jako vy, abych se lekl vašich zbraní a vyhrůžek? Musím ustoupit, vím to, protože vás jako kobylek, ale podat se nikdy.“

„Otče“ — ozval se pojednou Jesuita — „zapřisahám tě, zmírní mysl svou.“

„Kdo mne nazývá otcem? Snad ne syn, kterého jsem proklel, jehož nenávidím z celé duše své! Či myslíš, ty bidný odpadlíku, že tvoje hadí srdce dovede mne si naklonit? Nemusil jsi tak daleko jít a milejší by mi byl ďábel, jímž lidi strašíte, než ty. Pamatuj si, že až budu umírat ještě budu klnout okamžiku, kdy jsi ušel světlo pozemské.“

„Viděl jsem hodně mnoho lidí, kteří mohou chlubit se, že místo srdce v prsou mají led, ale takového, jenž by vlastní dítě proklínal pro víru jeho, jsem ještě neviděl. A projel jsem hodně mnoho krajů a viděl smrt v nejrůznější podobě.“

Pan Jiří pohlédl zrakem pomstou dýšícím na rytmistra.

„Co tobě do toho“ zahučel „co děje se v mé rodině? Nech si tu svou šlechtnost, již se vychloubáš. Já se tvými rozumy řídit nedám, kdybys měl po stranách svých celé pluky vojska. A nyní vzdalte se odtud! Máteli co se mnou jednati, jednejte krátce, protože vaše přítomnost mi již pění v žilách krev.“

„Otče“ zvolal bolestně Jesuita „na kolenou tebe prosím, odpusť mi. Špatně o mně soudíš myslíš, že nechovám v srdci to, co na jazyku. Živým Bohem se dokládám, že jen z nejlepšího přesvědčení učinil jsem krok svůj. Smíř se se mnou. Chci ti býti synem upřímným a věrným, chci milerád slzami svými smýtí viny své proti tobě

spáchané. Otče, vlasy tvé již stáří postříbrilo. Zavolá tě také Pán. Ó, neodvracuj tváří své ode mne.“

Chtěl uchopit ho za ruku.

„Pryč ode mne, hadí plémě, jež jsem na vlastních nadrech vyhrál nevěda, jak se zvrhne. Nechci tě ani spatřiti již. Žel, že nemám zbraně, abych to tvoje zrádné srdce protekl a poslal tě tam, kam dávno jsi měl odejít. Umíš žebrati, umíš lisati se, ale buď bez starosti. Znáš tě příliš dobře, než abys mne omámil.“

Odeházal rychlým krokem nechávaje syna zdrceného klečícího v trávě a rytmistra, jenž s nevýslovným opovržením naň pohlížel.

„Abys jedenkrát nechtěl slova svá odvolati a nebylo příliš pozdě, ukrutníče!“

Na slova rytmistrova pohodil zeman jen pohrdlivě hlavou. Zmizel ve dvorci.

„Pojď, otče ctihodný, a zapomeň na chvíli tu. Činil's více ještě než Bůh od tebe žádati mohl. Najde ho jistě Bůh sám.“

Pojal za ruku Jesuitu. Byla studená a bílá jak ta jeho tvář plná bolu nevypsatelného. Bezvládně dal se vésti a bezvládně posadil se na koně, kterého rytmistr byl odvázal.

S pravou soustrastí pohlížel naň po straně rytmistr. Vždyť poznal jej za tu dobu, co mu byl po boku a věděl jak veliká, šlechtná duše dlí v jeho těle. Chvěl se vnitřním hněvem a ruka křečovitě svírala jílec meče, jakby chtěla sama pomstiti bezcitnost zemanovu.

Když vjeli do lesa, zaštkal kněz. Zakryl si rukou tvář a slzel dlouho. Pak oddechnul z hluboka a ústa jeho zašeptala: Staň se vůle Tvá, Otče!

Pobodli koně a v malé chvíli ujížděli ostrým krokem za ostatní družinou.

III.

Trpčí, nevýslovně trudní bývají to dnové, když mysl nezná klidu, pokoje, když před očima mihají se výjevy plné děsu, když na srdce tlukou výčitky s křídly pronikavě šumícíma a plní nitro vřem, jenž nedopřeje oddechu.

Za takových několik dnů blednou tváře, kosti na lících objevují se ostřeji každým ránem, oko plaché, nejisté, hlava i ramena se chýlí a skryté vzdechy derou se z hrdla. Takové dny horší než žalář nejtrpčí, palčivější než nejjasnější žár.

O tom by býval mohl otec Fulgentius pověděti hodně mnoho, jak to povídal

nebesům otevíraje před Bohem za tichých nocí na cestě své útroby své cele a nepokrytě.

Kdyby člověk byl sebe více posílněn duchem Božím, kdyby věděl, že nemusí se báti hněvu nebes, přece trne a úzkostlivě oddychuje při vzpomínce, že jest proklet, že jest svým otcem proklet, vlastní krví proklet, protože toužil po Bohu víc než druhý.

Zdálo se provázejícím jej vojínům, že snad přílišné namáhání hlodá na nitru jeho. Než dobře věděl rytmistr, že práce, již zvyklý byl, nedovedla by zlomiti železnou povahu jeho, ale že jiná horší příčina nápadné změny tváří jeho. Chtěl často a také již pokusil se z povzdálí potěšiti ho, než smutný, trpký úsměv a mávnutí ruky odejmulo mu chuť ku další řeči.

Celý rok konali pouť svou vítání jsouce čím dále tím ochotnější, ale čím dále tím také s větší nenávistí ve zraku a se srdcem lstivým. Rozšířila se všude již pověst o přísném vystupování císaře Ferdinanda, o houfném stěhování se podobojí za hranice, o krutém nakládání mnohých zástupů císařských.

Viděl vše to Fulgenc a zželelo se mu žalostného toho stavu. Než s tím větší horlivostí pracoval na díle spásy.

Když práce v okrsku mu vykázaném dokonána, bral se zpět v průvodu družiny ku Praze. Blížili se opět k Německému Brodu.

Lehké šero počalo přísti jemnou síť svou nad kopci a lesy krajiny okolní, když octli se na Strážném Vrchu.

Zrak Jesuity zabloudil ve stranu tu, kde jeho dvorec otecký, nejlepší svědek jeho výstupu s otcem se skrýval za štíhlými sosnami.

Zasténal a zahleděl se do hřívý koně svého. Myslí jeho táhly časy od dětství blaženého až po onu chvíli, která jako mrazivý víchř zničila mu v srdci vše, co pučelo a bujelo rozvíjejícím se jarem.

Sjížděli již do města, když poněkud se probudil ze svého zadumání. Obrátil se k rytmistovi.

„Kde že myslíš, pane rytmistře, přenocovat?“

Ten na chvíli se zamlčel.

„Jiné asi pomoci nebude, než bychom zůstali v Brodě do rána. Na blízku není místa příhodnějšího.“

„Což nemohli bychom zajeti až na Rozňák k sestře?“

„Jak chceš, ctihodný otče,“ povoloval radostně rytmistr. „I mně to bude milejší, protože aspoň opět jednou octnu se pod střechou, kde příchod náš nebude považován za boží soud a největší neštěstí.“

Obrátil se maličko, dal rozkazy a celý zástup volným klusem projel brodské brány i ulice a ujížděl po chvíli k Rozňáku.

(Pokračování.)

Modlitba dívky pod křížem.

O Kriste! svatý lidstva ideáli,
Ty umučený pro nás slávy králi,
S tou skrvácenou, ušlechtilou skrání
a srdcem, zrakem plným slitování:
Jak miluje Tě duše moje mladá
Jež k nohám Tvým své tužby však skládá!

Zde naděj má i také utrpení!
Tvým pod křížem se slzy v perly mění,
a holé trní růže pučí rudé —
Ach, ozdob jimi srdce moje chudé,
By hlásat mohlo božskou lásku Tvoji
Ty Pane všehomíra — lásky zdroji.

Marie Habltová.

Povstání Indianů l. 1885 ve britské Severní Americe.

(Podává prof. V. Vojáček.)

Výsadním listem Karla II., krále Anglického, z r. 1670 dovoleno bylo společnosti od králeviče Ruperta založené, aby směla ve všech zemích vůkol zálivu Hudsonského (Hudsonbay) výhradně provozovati obchod a vykonávati jistá práva panovnická: tak povstala společnost Hudsonbai-ská. Nikdy dosti určeny nebyly hranice okresu jejího, kterýž ostatně za té doby, když jej Karel II. darem udělil, Anglicku ani nepatřil. Ještě r. 1838. práva dotčené společnosti na dalších 21 let jsou prodloužena; musela však mezitím l. 1846 soustátí severoamerickému podstoupiti Oregon; l. 1858 utvořena jest osada britská Kolumbia, a když 21 let prošlo, společnost již neobdržela dalšího potvrzení práv svých. Vláda Kanadská však náhradou jí zaplatila 6 milionů marků a zavázala se, že jí dá 50.000 aků půdy a dvacátý díl tak nazvaného „úrodného prásla“, jestliže by toho na ni v 50 potomních letech bylo žádáno. Takž se vyhovělo pochybným právům

mocné té společnosti a vláda l. 1870. přikročila k zakládání osady Manitoby. Tu však pozdvihli se Indiané toho dosti úrodného kraje a chtěli též svého práva užiti. Pravili totiž, že náhrada 6 milionů jim měla býti dána i protivili se zbrojně vládě Kanadské. Vůdce jejich jmenoval se Kiel, rodem Poloindian, v jehož žilách proudila krev francouzská. Osadili stanice společnosti Hudsonbaiské, zatkli agenti její a chtěli válce. Vladař Kanadský s nimi vyjednával. Oznamil jim, že práv jejich nezapírá a že jest hotov každému v zemi zrozenému dáti slušný kus půdy a něco náhrady na penězích. Tak smluven pokoj. Někteří vzali po kousku půdy, divokým kmenům dostalo se rezervací, t. j. krajin, kde mohli pásiti a lovit jako jim vyhrazeno jest v soustátí severoamerickém, a divochům, kteří v těch vyhrazených krajích bydleli, měly jiti malé platy životní. Indiané se upokojili a složili zbraně; jich vůdce Kiel odešel do vyhnanství a bydlel tiše 15 let v Montansku. Byl dobrý katolík, jak pravil P. Kataldo, jenž ho osobně znal; ale kdykoli přišel v řeči na utiskování svých krajanů, nebyl přístupen domluvám misionářů, ač jich sobě jinak vážil. Osvobození Indianů stalo se v něm zámyslem nepohnutelným; též byl nebezpečně náchylen k blouznivosti v náboženství. Proto již před l. 1885 misionáři jej pokládali za blouznivce u věcech politických a náboženských. Pohřichu práva Indianův a povinnosti vlády Kanadské byly ve smlouvě velmi neurčitě vyměřeny a vláda prosby Rudokožců, (jak Indianům přezdívali) jen váhavě plnila aneb ani plniti nedbala. Nespokojenost zmáhala se tím více, když někteří agenti angličtí nešetně a ukrutně s domorodými obyvateli nakládali, protož P. Fahard dlouho před pozdvížením předpovídal, že agenti budou pykati surovosti své, a skutečně jeden z nich byl první z těch, jež Indiané skláli v krvavé sečbě na Jezeře Žabím. Tou měrou jak přibývalo přistěhovalců v Mantinobě v krajinách dále k severozápadu na řece Saskačevanu ležících, tak Indianům nouze a svízeli přibývalo. Zakládáním nových farem přicházely prerie k rozkouskování, mizela stáda bůvolů, jimiž se Indiané na mnoze živili, stěncily se lovy na zvěř a tím i výměnný obchod v kožešinách. Indiané předvíkali, že takto hladem a bídou vyhynou. Naproti tomu viděli, kterak společnost Hudsonbaiská bohatla, což jak se

domnívali, přicházelo od těch 6 milionů náhrady, jež vlastně Indianům patřily, ale o něž je připravila dotčená společnost. Vladařové Indianští mezi sebou říkali, že ona tyje z krve jejich a ještě se posmívá jejich bídě. Leta 1880 byl v krajích Indianských veliký hlad, což nevoli ještě množilo. „Hlad nás dotírá“, říkali Indiané; „prve než umřeme, chceme se ještě naposledy o něco pokusiti. Chceme ty kupčíky donutiti, aby nám těch 6 milionů vydali. Zmocněme se osad a skladišť i všeho, co společnosti patří. Vláda k doprání nám práva našeho a k vyplnění žádosti našich tak váhavá uvidí a zkusí, že nejsme otroci. Máme vlast velickou a bohatou; můžeme v ní těžiti sami. Chceme se zpravovati sami. Bratři naši v Severním Soustátí, kteří nám tolik lásky prokazovali, zajistě nám na pomoc přispějí.“ Za vůdce k vybojování svobody zvolen jest jednohlasně Kiel. Poslal k němu do Montany a po nedlouhém váhání nešťastný člověk nabídnuté velitelství přijal. V jeseni léta 1884 vstoupil na půdu sobě zapovězenou a vyhlédl sobě za sídlo krajinu na Jezeře Kachním, která byla právě středisko obyvatelstva domácího a kde bydlilo několik nejbojovnějších kmenů. Zřídil vedle sebe radu, vydal svolání a vyzval vládu, aby krajanům jeho za spravedlivé učinila. Ve Quebecu smáli se tomu brojení a za nic je nevážili. „Povstání mohlo býti snadně zamezeno,“ dí arcibiskup Taché, „ale nedbalo se na přátelské rady těch mužů, kteří pohromu přicházeti vidouce v čas dávali úřadům výstrahu. Misto aby neštěstí odvrátili a zamezili, úřadové přísnými tresty přikročovali k těm, kteří písemnou prosbu byli podali. Tu vypuklo povstání. Povstalci zmocnili se nejprve zbrojných zásob vládních; po tom odolali outoku, jímž bylo ně hnáno na Jezeře Kachním, bez rozmyslu a beze zdaru, což jim dodalo mysli a zástupy jejich rozmnožilo.“

Misionáři všemožně přičinili se, aby to neštěstí od zaslepených Indianův odvrátili, a skutečně se jim podařilo alespoň u jedné části mesticův a divochův v diecési sv. Alberta, že je od vzpoury zdrželi. Ale povstalce tím na sebe náramně popudili. Neb ačkoli divochové jindy „černořízce“ či černokabátníky za své zvláštní přátely a ochránce pokládali, nyní však proti nim reptali říkajice: „Oni s našimi vrahy v jedno dychají a za jeden provaz táhnou, svrhneme tedy járho víry, kteréž

na nás vložili. Ohněm spálíme osady jejich a je samy pobijeme.“ Řeholníci, jež se nazývají Oblati neposkrvněného početi, měli ve povstale krajině 13 missijních stanic s 11 kněžími a několika bratry a mimo to dvě stanice řeholnic, které slovou věrné družky Ježíšovy (Fidèles compagnes de Jésus); to všecko bylo na ránu vydáno Indianům, proto že je misionáři od jejich předsevzetí odrazovali. — V noci před svátkem sv. Josefa Kiel sebe a svrhupsanou radu svou jmenoval prozatimní vládou a obsadil kostel a stanici misijní sv. Antonína v Batoche, ač tomu kladl odpor tamější misionář P. Moulin. To všecko Kiela náramně rozvášnilo. Písař jeho později vyznal v soudním výsledku, že Kiel nazýval sebe proroka Bohem povolaného, jenž má nejen brániti krajany své, ale vybojovati celou Kanadu, Anglii a Itálii, ba i papežem býti. I P. Moulin vypravuje, že Kiel jsa rozhněván, že misionáři nechtějí podporovati vzpouru jeho, církve se odřekl a za proroka se prohlásil, jenž jest poslán k reformování církve, která prý po každých třech stoletích potřebuje reformace. Marně PP. Moulin, Végreville a Fourmont všecku práci na to vynakládali, aby zaslepenému oči otevřeli. Hnedle potom tekla první krev. Kiel vybídl Indiany na prérích bydlící, aby se s ním spojili a ti všichni téměř pohany jsouce vrhli se na missie Žabiho Jezera (Frog Lake) a pobili tam asi 200 bělochů, mezi nimiž P. Fafarda a P. Marchanda, jejichž mrtvoly do kaple odvlékli, kdež prý je tak polekal pohled nejsvětějšího srdce Ježíšova, že z kaple utekli. Jiní pak Indiané kapli z venku zapálili. Indianský vладыka Poundmaker a 28 jeho druhů, kteří se účastnili vraždy misionářů, byli od arcibiskupa pokřtěni dne 28. února 1886 u sv. Bonifacia v Manitobě. Jest pravdě podobno, že zavraždění misionáři jim tu milost vyprosili. Prolitím krve misionářské rozlícenost Indianů vzrůstala. Kiel nebyl s to, aby ji skrotil a utišil, ačkoli své katolické mestice v dobré kázni držel. Každou chvíli očekávali osaměli farmeži, že se ozývati bude vyti Indianů dvorce obkličujících, kteří těkali po celém kraji vedeni jsouce od „tlustého medvěda“, tak totiž říkali nejhroznějšímu vůdci svému. Kdo mohl utekl se do některé ze mnoha pevnůstek. Teprve dne 17. dubna došly zprávy k Jezeru Srnčímu o vraždách spáchaných v okolí Jezera Žabiho. Tehdáž přebýval v missijní stanici

Matky Boží Vítězné apoštolský vikář Msgr. Faraud. Ten neprodleně svolal shromáždění mesticův a divokých Indianů, aby se radili o obranu. Zůstali na tom, že všichni k boji schopní muži dnem a nocí tvrzí a misii ostříhati mají. Po celý týden očekávali nepřítele. — Zatím se poštěstilo některým z misie na Jezeře Žabím utéci do tvrze Pit, která leží na severním rameně Saskatchevanu. V zápětí za nimi přitrhli povstalci. První útok Indianů na tvrz Pitskou byl sice posádkou krvavě odražen. Ale bylo na konci zimy; potravních zásob se nedostávalo a teď přibýlo do tvrze mnoho lidí před Indiany utíkajících. Zdá se, že „tlustý medvěd“ o tom měl dobrou vědomost, neboť nedaleko té malé tvrze osadil zálohu. Velitel Dickens nevěřil tichu, které po prvním útoku nastalo a uzavřel zachrániti posádku a uprchlíky převezněním jich po řece na místo bezpečné. Poněvadž do jediné lodi, kterou měl, jen vojáci se vešli, dal ludělati veliký vor, na nějž uprchlíci vstoupiti měli. Za dne prerie, hledíc na ni s naspů, zdála se jako vymřelá. Když se setmělo, potichu posádka vstoupila na loď, ostatní lidstvo vešlo na vor. Ale sotva vypluli, rozléhal se válečný ryk Indianů. (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Pořádek udílení sv. biřmování ve vikariatu Příbramském l. P. 1887). J. kníž. Milost nejd. p. arcibiskup přibude dne 22. dubna v pátek o půl 5. hod. odp. do *Příbrami*. V sobotu dne 23. dubna o 7. hod. průvod na *Sv. Horu*, tam mše sv. Odpoledne v *Příbrami* ve 3 hod. kázání a biřmování studujících středních škol. V neděli dne 24. dubna v *Příbrami* o půl 8. hod. mše sv., kázání a biřmování odrostlých mužského pohlaví. Odpoledne kázání o 3 hod. a biřmování odrostlých ženského pohlaví. V pondělí dne 25. dubna v *Příbrami* o půl 8. hod. mše sv., kázání a biřmování mládeže obecných škol obého pohlaví. Odpoledne o 4. hod. v *Obecnici* kázání a biřmování. V úterý dne 26. dubna v *Příbrami* o 8. hod. mše sv., kázání a biřmování biřmovanců z *Březových Hor*. Ve středu dne 27. dubna v *Hbitkách* o 9. hod. mše sv., kázání a biřmování biřmovanců domácích, z *Kamýka a Makové*. Ve čtvrtek dne 28. dubna v *Hluboši* o 9. hod. mše sv., kázání a biřmování. V pátek dne 29. dubna v *Hluboši* odpočinek. V sobotu dne 30.

dubna v *Pičíně* o 8. hod. mše sv., kázání a bířmování. V neděli dne 1. května ve *Slivici* o 8. hod. mše sv., kázání a bířmování odrostlých. Odpoledne o 3. hod. křesťanské cvičení a sv. požehnání, bířmování školní mládeže. Dne 2. května v pondělí ve *Slivici* o 9. hod. mše sv., kázání a bířmování bířmovanců z *Pečice a ze Střeboka*. Dne 3. května v úterý ve *Slivici* mše sv. V *Dobříši* odpoledne o 3. h. kázání a bířmování školní mládeže. Dne 4. května ve středu v *Dobříši* o 8. hod. mše sv., kázání a bířmování odrostlých. Ve čtvrtek dne 5. května v *Scatém poli* o 8. hod. mše sv., kázání a bířmování domácích a z *Višnové*. V pátek dne 6. května v *Dobříši* odpočinek. V sobotu dne 7. května ve *Verměřicích* v 8. hod. mše sv.; kázání a bířmování. V neděli dne 8. května v *Kníně* v 8. hod. mše sv., kázání a bířmování; odpoledne křesťanské cvičení a sv. požehnání. V pondělí 9. května v *Kníně* v 9. hod. mše sv., kázání a bířmování bířmovanců z *Borotic*. — Noclehem na této apoštolské cestě bude Jeho kníž. Milost od 22. dubna do 27. dubna v *Příbrami*. Od 28. t. m. do 30. v *Hluboši*. Dne 1. a 2. května v *Slivici*; od 3. do 7. května v *Dobříši*, a 8. května v *Kníně*.

— **Letošní svěcení** ustanovena jsou od Jeho kníž. Milosti na 1. července v pátek, kdy se bude udělovati podjáhensství, na 3. července v neděli, kdy se bude udělovati jáhensství, na 5. července v úterý, kdy v den sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje se bude udíleti kněžství.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 16.—20. března u sv. Václava na Smíchově a od 21.—25. března u Matky Boží v Týně.

— **P. Petr Jan Bekx**, jedenadvacátý v řadě generálů Tov. Ježíšova zemřel v Římě dne 4. t. m. Zvěčnělý narodil se v městě Sichemu v Belgii dne 8. února r. 1795, do Tov. Jež. vstoupil 22. října 1819, provincialem v Rakousku stal se 8. září 1852, a prve než rok minul (2. července 1853) zvolen jest za generála řádu. P. Bekx byl miláčkem papeže Pia IX. a zasluhoval ovšem lásky a důvěry jeho plnou měrou, zdoben jsa všemi ctnostmi křesťanskými v míře vrchovaté a stkvěje se mimo to svojí učenností a politickým věhlasem. R. 1870 přikvačila na Tov. Jež. v Italii krutá bouře. Hanebný piemontský klášterní zákon potlačil kollegia v Římě a v jiných místech, zvláště pak dům professů „al Gesù“, v němž jen několik světnic pro generála a jeho assistenty bylo ponecháno. I to zdálo se smečce revoluční přílišným: najatá lůza povykovala a bouřila před příbytkem generálovým tak dlouho, až konečně sám papež

Pius IX. mu dal radu, by Řím opustil. Od té doby žil P. Bekx v San Gerolamo v Toskánsku. V září r. 1883, stížen jsa vysokým stářím, dal na generální kongregaci v Římě zvoliti P. Antonina Marii Anderledyho za svého generálního vikáře s právem nástupnictví v hodnosti generála. Zbaviv se takto tíže úřadu, žil nadále jen zbožné přípravě k smrti. Nebude zde od místa poznámka, že všecka pronásledování, jichž za posledních desetiletí v různých zemích Tov. Jež. bylo zakoušeti nebylo, s to ztenčiti lásku k němu a počet jeho členstva. Dělo se spíše naopak. R. 1841 čítalo Tov. pouze 3565 členů, nyní však jich má plných 10.000 Otcové Jesuité působí blahodárně jako misijnáři ve všech končinách světa. — Nový generál Tov. Jež. Anderledy přibyl už do Říma, aby převzal dědictví po zemřelém P. Bekxovi. P. Anderledy narodil se r. 1819 ve Švýcarsku a jako člen Tov. Jež. zakusil za doby jeho pronásledování mnoha příkoří. Byl vězněn a do Ameriky vyhnán.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

vdp. Frant. de Paula *Auerhan*, čestný kanov. starosl. kapitoly staroboleslavské, býv. kn. arcib. vikář a školdozorce okresu slanského, osob. děkan ve Zlonicích, jubil. kněz, 11. března 1887, (nar. 2. dubna 1810 v Liboci u Prahy, vysv. 1. ledna 1833 v Tarnově). Působil co ceremonář, katech. při tamní hlavní škole a spolu co učitel paedagogiky, katechetiky a methodiky v Tarnovském semináři. R. 1837 stal se vicerektorem arcib. lat. sem. ve Lvově. Ustanoven r. 1842 za far. a vikáře v Opryłowcích, kraje Tarnopolského, po čtyřech letech vzdal se úřadu svého a přijal místo vychovatele u J. J. mladého tehdy knížete Ferdinanda z Kinských, kdež až do r. 1853 pobyl. R. 1862 stal se farářem ve Zlonicích a uvázal se ve správu vikariátu slanského a v okr. školdozorství. Od r. 1873 byl osob. děkanem a v r. 1875 instalován co čestný kanovník starosl. kapitoly staroboleslavské. Pohřeb a zádušní mše sv. byly konány v pondělí dne 14. března 1887 o 10. hod. dopol. v Zlonicích. Pochoval jej nejd. p. gener. vikář Ant. Hora za četné assistence duchovních. p. Václav *Jünger*, far. Tuklatský, 6. března 1887, (nar. 6. června 1823, vysv. 16. července 1848).

Vyznamenání jsou :

- p. Ferd. *Kirchner*, far. v Kozolupech (Kosolup), jmenován osob. děkanem;
- p. Ant. *Früsch*, far. v Nahořeticích,
- p. Václ. *Habertzell*, far. ve Válcí (Waltsch),
- p. Jan *Vilim*, far. v Praskolesích,
- p. Václ. *Hradec*, far. v Železně, a
- p. Ant. *Patera*, far. v Tettně, obdrželi Exposit. canonicale.

Ustanovení jsou :

- p. Eman. *Kulhánek*, koop. v Uhl. Janovicích, za admin. v Tuklatech;
- p. Jan. *Mučí*, koop. v Kinsbergu, za zat. koop. v Uhl. Janovicích;
- p. Vendelín *Honěk*, kapl. Říčanský, za admin. v Sázavě;
- p. Frant. *Jelínek*, kapl. Sázavský, za zat. kapl. v Říčanech;
- p. Frant. *Šilha*, far. v Červeném Újezdě, za far. v Arnoštovicích;
- p. Jan *Karpfinger*, kněz ř. křížov., za kapl. v Starém Kníně;
- p. Hugo *Kozel*, kněz ř. křížov., za kapl. v Tachově;
- p. Jan *Churý*, kapl. ve Stříbře (Mies), za duch. správce v ústavě choromysl. v Dobřanech;
- p. Frant. *Kahoun*, koop. v Chýši, za kapl. ve Stříbře.

Uprázdňená místa :

- Tuklaty*, fara patr. p. Jana kníže z Lichtensteinů, od 9. března t. r.;
- Slavkov* (Schlaggenwald), místo altarářů, od 9. března t. r. na 6 neděl;
- Sázava*, fara patr. p. Bedř. Schwarze, od 9. března t. r.;
- Červený Újezd*, fara patr. p. Augusta Doerr-a, od 12. března t. r.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli :

- p. Václ. *Böhm*, osob. děkan a pens. far. Žitavský (Schima), 20. pros. 1886, (nar. 28. list. 1827, vysv. 25. července 1851);
- p. Jos. *Kvičala*, lokalista v Oknech (Woken), 30. ledna 1887, (nar. 11. listop. 1840, vysv. 15. července 1868);
- p. Ant. *Müller*, osob. děkan a far. v Brenné (Brenn), 31. ledna 1887, (nar. 15. listop. 1811, vysv. 3. srpna 1834);
- p. Ant. *Mišek*, kapl. v Udlicích (Eidlitz), 9. února 1887, (nar. 17. února 1860, vysv. 11. května 1884);
- p. Jos. *Šimůnek*, admin. děkanství v Sobotce, 20. února 1887, (nar. 18. června 1847, vysv. 25. července 1871);
- p. Bened. *Büchse*, kons. rada a osob. děkan v Krásné Lípě, 25. února 1887, (nar. 21. března 1808, vysv. 3. srpna 1833).

Vyznamenání jsou :

- p. Ant. *Rössler*, far. v Bohušovicích (Puschwitz),
- p. Ant. *Košták*, far. v Strenicích,
- p. Jan *Matouš*, far. ve Všebořsku, a
- p. Frant. *Dressler*, far. v Blatně (Platten), jmenování osob. děkany;
- p. Jos. *Frocházka*, far. v Řitonicích, a
- p. Jos. *Dobicer*, far. v Morech (Mohr), obdrželi exposit. canon.

Ustanovení jsou :

- p. Bedř. *Hahnel*, admin. v Kvítkově (Quitkau), za far. v Jestřebí (Habstein);
- p. Ant. *Kliemt*, osob. děkan a far. v Čermné (Lenkersdorf), za far. v Trmicích;
- p. Jos. *Böhm*, far. v Česk. Zlatníkách, za far. v Novosedlech (Neundorf);
- p. Ant. *Baselt*, far. v Bělé, za far. v Bosni;
- p. Josef *Passig*, far. v Cinvaldu, za far. v Moldavě;
- p. Jan *Pažout*, kapl. v Bullendorfu, za kapl. v Doln. Bousově;
- p. Alois *Kousal*, kapl. v Nábsí, za kapl. v Sobotce;
- p. Hyn. *Schreyer*, kapl. v Ruprechticích, za kapl. v Semilech.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli :

- p. Jos. *Müller*, jubil., b. notář, far. Němčoveský na odpoč. v Kopidlně, 3. března 1887, (nar. 15. března 1803 v Hořicích, vysv. 24. srpna 1827);
- p. Al. *Makarius*, b. notář, maj. zlat. zasl. kříže a korunou, děkan v Novém Bydžově, 8. března 1887, (nar. 29. listop. 1827 v Kutné Hoře, vysv. 24. července 1853).

Vyznamenání jsou :

- p. Frant. *Vorlíček*, děkan v Ledči, jmenován vikářem okresu Ledečského;
- p. Ferd. *Kopecký*, děkan v Kopidlně, vikářem okresu Kopidlnského;
- p. Jos. *Leder*, far. v České Třebové, vikářem okresu Lanškronského.

Ustanovení jsou :

- p. Frant. *Vorlíček*, far. v Bohdánči, za děkana do Ledče;
- p. Jos. *Vobořil*, kapl., za admin. v Labském Týnci;
- p. Frant. *Kašík*, kapl., za admin. v Novém Bydžově;
- p. Jos. *Melichar*, koop. Josefovský, za II. kapl. Hradci Králové.

Uprázdňená místa :

- Bohdaneč* (u Ledče), fara patr. Theresian. ústavu šlechticů v Praze, od 3. března t. r.;
- Nový Bydžov*, děkanství patr. Její Velič. císařovny Alžběty, co České královny, od 9. března t. r.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Postní kázání.

Podává Fr. Ekert.

VI. Golgotha.

„A nesa sobě kříž vyšel na to místo, kteréž slove po-pravné a židovsky Golgotha a kdež ukřížovali jej. — Stála pak blízko kříže Ježíšova matka jeho.“

Jan 19, 17—18. a 25.

Davy lidu Jeruzalemského hrnou se za Kristem Pánem cestou křížovou. Zástup vystupuje již po příkrém svahu ku Golgotě, tu pojednou zalétá smutná zpráva o odsouzení Páně i do tiché komůrky, v níž sv. Matka Ježíše Krista, Maria opuštěná truchlí. Ach jaká to zpráva bolestná! Maria přijímá ji z rukou Božích odhodlaně, vstává a spěchá ulicemi Jeruzalemskými, — stopy sv. krve Páně ukazují jí cestu, kterouž ubírá se za milovaným Synem svým — posléze unavena dochází zástupu, v němž Spasitel s křížem se vleče. Oči její hledají a nalézají Ho. Ó jaký to pohled, jaké to shledání! Uzírela miláčka svého, an v největší potupě kráčí na smrt nejbolestnější! Který jazyk dovedl by vyličiti bolest, kterou pocítilo srdce její mateřské, když uzírela Ježíše Krista zbroceného krví, s hlavou ověncenou trním — který jazyk dovedl by vysloviti, co asi dalo se v duši té sv. Panny, když uviděla Syna svého milovaného sklíčeného pod těžkým břemenem potupného kříže! Zraky její setkaly se s bolestným pohledem Páně, a duši její pronikl ostrý meč. Božský Spasitel dobře porozuměl tomu, co ona trpí, měl s ní synovskou soustrasť, proto sebral poslední síly své a ubíral se s křížem dále a věrná matka jeho vystupuje za ním k vrcholu hory Kalvárie, aby ho tam viděla na obětním oltáři sv. kříže umírat.

Ó pojďme N. v P. i my duchem i srdcem na Golgothu! Tam uzmíme dvojí oběť, jednu ná kříži, druhou pod křížem. Na kříži vidíme Božského Prostředníka, jehožto vykoupenci a žáky jsme, pod křížem pak spatřujeme bolestiplnou Matku Páně, jejížto jsme dítkami.

Ó kříži svatý, na němž Spasitel přibit býti má! Ty jsi oltářem, na kterém dokrváceti má Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa, ty jsi vznešená kazatelna, s níž učí nás Spasitel křížovati tělo a žádosti jeho! Ó Ježíši, dejž nám svou milost, abychom ukřížování tvé spásitelně uvažovali! Ó bolestná Matko, nauč nás, abychom příkladu tvého následovali a s tebou za Tvým Synem po cestě křížové šli! —

Těsně vedlé hradeb Jeruzalemských vypínala se, za městem skalnatá vysočina Golgota, která Římanům sloužila za popraviště. Tot to místo, kde Syn Boží uprostřed dvou lotrů zemřiti měl, aby usmířil vinu člověčenstva. Namáhavě dovlekl se božský Spasitel s břemenem kříže skalnatého temene Golgoty. Tam teprve šnali katané na smrt unavenému Pánu s poraněných ramen těžký kříž. Tam stojí nyní Beránek Boží před velkými zástupy diváků, oko jeho hledí k nebesům, ústa jeho mlčí, srdce se modlí. Ó Pane a Bože náš! jak ukrutnou smrt máš podstoupiti, jak bolestné hodiny čekají na tebe — tři dlouhé, trapné hodiny — ale potom bude veliké, světové dílo vykoupení lidstva dokonáno! Katané konají k ukřížování rychle přípravy. Bylot u Židů zákonem a zvykem nařízeno, aby odsouzencům před bolestnou smrtí podán byl silicí nápoj, obyčejně silně kořeněné víno, aby smysly jejich byly omámeny a tím nešťastníkům těm smrtelná trápení poněkud se ulehčila. Tento nápoj připravovaly milosrdné útrpné ženy, braly k tomu obyčejně nejsilnější víno a smísily je s rozličným opojným kořením. Není pochybností, že i svaté ženy, které za Kristem na Golgotu

kráčely, i o tuto poslední službu se postaraly a jemn výborné, kořeněné víno přichystali. Avšak katané chovali se ku Kristu Pánu tak bezohledné a ukrutně, že mu nedopřáli ani tohoto občerstvení, zkaziliť zajisté nápoj nalivše do něho myrhu a hořkou žluč. To byla tedy odměna za všecka ta dobrodini, jež Spasitel tomu lidu prokázal, že jak již prorok předpovídal „dali mu za pokrm žluč a v žízní napájeli jej octem!“ (Žalm 68, 22) Tot byl ten nápoj, jež podal mu onen národ, kterého napojil někdy na poušti sladkou vodou ze skály!

Když katané podali Spasiteli kalich hořký, okusiv jej nechtěl pít dále, poněvadž nechtěl býti při utrpení svém omámen a opojen. Okusil jej pouze, aby usmířil hříchy, jichž lidé chutí a jazykem se dopouštějí. Žádostivě stál první člověk pod stromem poznání v ráji a hleděl po ovoci zakázaném, okusil z něho a pykal za to se všemi potomky svými smrti. Ježíš Kr., druhý, nebeský Adam, stojí před stromem kříže, aby nevýslovnými bolestmi zmařil následky prvního hříchu jakož i všechny nepravosti, jichž potomci Adamovi nestřídmostí svou se dopouštějí.

Ó pojďte a vizte Krista Pána, an běře do ruky kalich se žlučí, vy labužníci a pilci, kteří nestřídmostí svou obraz Boží na sobě hanobíte a sebe i rodiny své v bídu a zoufalství vrháte, vizte přece, kterak Ježíš Kristus za hříchy vaše myrhu a trpkou žluč okouší!

Kristus okusil hořkého kalicha, aby usmířil i viny, jichž lidé dopouštějí se jazykem. Hled křesťane na Pána a pamatuj si to, že kdykoli bližního pomlouváš, jemu na cti utrháš, jeho hanobíš, kdykoli lžeš, kdykoli křivě svědčíš a přísaháš, naplňuje tím kalich, jehož Spasitel tvůj okusiti musel a mícháš do něho žluč a pelyněk!

Než Kristus Pán okusil nápoj hořký i proto, aby dodal tobě odvahy a zmužlosti, aby si pil hořký kalich utrpení, jenž i tobě bývá podáván.

Někdy býváš ty křesťane za své dobré srdce a za své šlechetné úmysly špatně odměňován, zlí lidé kazí tobě někdy radost a štěstí, vystupují proti tobě nepřátelsky, kdežto jsi přece nikomu neublížil, zlomyslník tobě uskodil a ještě k tomu tebe potupil a tobě se vysmál, a tak i tobě bývá přimíseno do kalicha života tvého mnoho hořké žluči, mnoho pelyňku a ty musíš hořkého nápoje okoušet. Ó pohled na svého Spasitele, an drží v ruce kalich s myrhou a volá k tobě: Čiň tak, jak já jsem činil, okus ten nápoj hořký společně se mnou zde na zemi abys jednou v království Otce mého na nebesích pít mohl se mnou z kalicha radosti věčných. Ano, nechat Bůh jakékoliv utrpení, jakoukoliv

zkoušku na tebe sesílá, přijímej všechno z rukou jeho ochotně.

Již všechno jest uchystáno, již připraven jest kříž, na němž Spasitel jako obět za hříchy světa dokrváceti má. Tisícové diváků a zvědavců stojí v boufech kolkolem na výšinách a kopcích upírajíce zraky své na Beránka Velkonočního, jenž stojí uprostřed katanů. Již leží nebeský Isák na obětném oltáři kříže, již napínají mučitelé násilně svaté ruce a nohy jeho. Hluk a šum zástupu diváků mizí, nastává ticho, hrozný klid na Golgotě. Jeden z katanů otvírá dlaň Spasitelovu, jiný klade na žehnající pravici Páně silný, dlouhý hřeb, zdvihá svalovitou rukou svou těžké kladivo — kladivo dopadá hřmotně, roztrhává kosti sv. ruky, vysoko vytryskuje z ní sv. krev a barví ramena katanů. Rána na ránu duní hrozně v šíř i v dál příšerným tichem. Adame, ty jsi vztáhl v ráji ruku svou po ovoci zakázaném — hle Ježíš Kristus vztáhl pravici svou na stromu kříže, aby hřích tvůj smazal! Otče na nebesích! Když Abraham vztáhl ruku, aby zasadil synu svému Isákovi smrtící ránu, tu poslal jsi anděla, aby volal: „Nevztahuj ruky své na pachole aniž čiň mu co zlého“ (I. Mojž. 22, 12.). Hle zde jest Syn tvůj jednorozený, v němž dobře se ti zalíbilo a bídný katan pozdvihl rámě své a probodl pravici Syna tvého, bezbožníci kladou ruce na Pomazaného tvého? Ó bezbožné ruce! Kterak přitloukají ruce a nohy Páně na kříž! Hle, kterak se naplňuje, co předpověděl prorok: „Zbodí ruce i nohy mé a sčítli všechny kosti mé“ (Žalm 21, 17. 18.).

Mučitelé dokonali kruté dílo a nyní se namáhají, aby kříž s Ukřižovaným vztýčili. I táhnou jej provazy vzhůru a spouštějí ho do jámy hluboké. Kříž dopadl do jámy, zatřásl se a rány v sv. těle Páně se rozšířily.

Byl to okamžik úchvatný, když nejsvětější Syn Boží při hluku divoké směsice shromážděných diváků s křížem vztýčen byl vzhůru, když pak dřevo kříže dopadlo do jámy, hle, tehdy pohnula a zatřásla se země, základové hor zbourili a pohnuli se“ (Žalm 17, 8.), říše temnosti s hrůzou ucítila ránu dopadajícího kříže a kníže temnosti vztýčil se ještě jednou proti kříži, avšak nadarmo — brzo ležel roztráštěn u paty kříže, arcicítcové pak svatí, kteří očekávali s radostí svého vykoupení přejíraje pozdravovali sv. kříž a když dopadl do jámy, tu bylo jim, jakoby klepalo se na bránu vězení jejich a zvěstovalo jim, že se již blíží hodina vysvobození.

Právě se zabíjel beránek velkonoční v chrámu na hoře Morii a zvuky polnic oznamovaly hodinu velkonoční. Vystuptež dcery Sionské, pojďtež vy dítky Církve sv. a hleďte na Spasitele svého oděného rouchem krvavým! Hleďte na Beránka

Božího, jenž snímá hříchy světa! Patřte na toho Pastýře dobrého, jenž život svůj dává za ovce své, patřte naň, kterak přibít jest na stromu kříže a z tisícových ran krvácí! Hledte, kterak v smrtelných mdlobách kloní svou svatou trním korunovanou hlavu s jedné strany na druhou, hledte, kterak pokoje a úlevy hledá a nenalezá, tvář jeho zbarvena jest stékající krví, jež oči i ústa zsinající naplňuje, ruce jeho jsou rozpjaty a z kloubů vyraženy — ó pozoruj duše křesťanská, kterak Spasitel tvůj v bolesti umírá! A v těchto mukách pněl jsi, ó Pane Ježíši, celé tři hodiny na kříži! Ó ty muži bolesti, to všecko trpěl jsi pro nás! To vše snášel jsi na svém těle a co teprve vytrpěl jsi na duši! „O vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vízte, jest-li bolest jako bolest má“ (Pláč Jer. 1, 12.). Ó nezapomínejte, kolik duše vaše mne stály, vzpomínejte na utrpení má a nezplácejte lásku mou nevděkem lhotejností a nevěrou. Anž pohled' ó křesťane na Golgotu a viz tam ukřižovanou lásku, patř tam muže bolesti, „od spodku nohy až do vrchu hlavy není na něm místa zdravého, samá rána a zsinalost!“ (Izai. 1, 6.) Pohled' na hlavu jeho — vidíš pouze bodlavé trny a zjitřené rány, vidíš, že Syn člověka nemá, kamby složil hlavy své. Pohled' na jeho krvavou tvář — jest rozbrázděná, „není podoby ani krásy na ní“ (Iz. 53, 2.), pohled' na tělo jeho a seznáš, že ovšem naplňuje se na Spasiteli proctví Izaiášovo, „že jest Kristus jako pohrdaný a nejposlednější z mužů,“ ba poznáš, „že podobá se červu v prachu se vinoucímu“ (Iz. 53, 3, 4.) a že mohl umírající Pán opakovati o sobě slova žalmisty: „Jako voda vytlit jsem a rozptýleny jsou všecky kosti mé.“ Vypráhla jako stěpina síla má a jazyk můj přilnul k dásním mým. Zbodli ruce a nohy mé a zčetli všecky kosti mé“ (Žalm 21, 1.). Ó dovol Pane a Spasiteli náš, ať i my, nehodní vykoupenci tvoji, smíme přistoupiti blíže ku kříži tvému, státi pod nohama tvýma a vzhlížeti k tobě! Dobrovolně vydals ruce i nohy své, abys nás vymanol z okovů hříchu a pekla „On zraněn jest pro nepravosti naše, potřen pro hříchy naše a zsinalostí jeho uzdravení jsme“ (Iz. 53, 5.), jakož věstil prorok Isaiáš, a sv. Pavel napsal: „Kristus miloval nás a vydal sebe samého za nás v dar a obět Bohu k vůni rozkošné“ (Efes. 5, 2.). „V něm máme vykoupení skrze krev jeho, odpuštění hříchů podlé bohatství milosti jeho“ (Efes. 1, 7.).

A toť právě jest úloha, kterou vyplniti máme, abychom dobře užívali tohoto bohatství milosti jeho ku svému posvěcení nebo „kdo chce býti učedníkem mým,“ tak volá Pán s učedníky sv. kříže, „zapřiz sebe sám, vezmiž kříž

svojí a následuj mne“ (Mat.) a sv. Petr píše že „Kristus hříchy naše sám na svém těle vnesl na dřevo, abychom hříchům zemrouce, spravedlností živi byli“ (I. Petr 2, 24.). Podobně napomíná nás sv. Pavel říka, že máme věděti, „že starý člověk náš ukřižován jest, aby bylo zkaženo tělo hříchu, abychom více nesloužili hříchů“ (Řím. 6, 6.). „Kteríž pak jsou Kristovi, tiť ukřižovali tělo své s hříchy a žádostmi“ (Galat. 5, 24.). Podlé učení sv. Pavla máme tedy tajemství sv. kříže sami na sobě uskutečňovati, křižovati a mrtviti máme sebe, totiž tělo své podrobovati duši a duši se všemi náklonnostmi a žádostmi jejími podrobovati Bohu a jeho nejvyšší vůli, nemáme tedy nic mysliti, ničeho sobě přát, ničeho nemluvíti, ničeho nekonati, co odporuje vůli Boží a zákonu Ježíše Krista. Mrtviti a křižovati máme samy sebe, t. j. máme panovati nad sebou, máme podříditi se vyššímu zákonu, slovem máme odříci se hříchu a plni býti sv. ctností. To jest učení sv. kříže, jež hlásá nám Ježíš Kristus umírající, ovšem jest to učení velice nepohodlné tomuto světu, který ničeho slyšeti nechce o utrpení a o poslušnosti, který touží po životě rozmarilém plném radostí a pohodlí, který ničeho sobě odepríti neřádá a každé přání, každou žádost svou ukojiti chce. Ó hleďtež vy marniví synové tohoto světa na ukřižovaného Spasitele! Ůi neodsuzuje jeho kříž celý život váš? Hle Ježíš Kristus nese na své hlavě hroznou korunu z bodlavých trnů a vy zdobíte hlavy své růžemi hříchů! Pohled' tam ty pyšný človče! Popatři na Spasitele obnaženého a opuštěného — kdež jest jeho krása, kam se poděla spanilost jeho? A ty nemáš jiných myšlének, než abysi ukájel svou marnivost a pýchu! Pohleďte vzhůru k ukřižovanému Pánu i vy lakotníci a mamonáři, pozorujte ho — hle on umíraje nemá ani misticčka, kamby sklonil utrpenou hlavu svou a vy nemáte jiných myšlének, než kterak byste všemi i nedovolenými cestami sebe obohacovali nestarajíce se pranic o duši svou nesmrtelnou. Jste bohatí statky vezdějšími, ale chudí statky, jež trvají až za hrob. Hledte na Spasitele, kterak v smrtelných mrákotách omdlévá — jazyk jeho přilnul k dásni a vy labužníci a opilci nechcete ani jednou ob čas ujmu v jidle sobě učiniti. O hleď křesťane na svého Ježíše — ejhle tvůj Pán umírá v chudobě a ty, jeho učedník, žiješ snad v přepychu a bohatství a máš při tom ku prosbám hladového spolubratra svého srdce kamené! Kristus, tvůj Pán, tvůj Soudec, umírá hladem a žizní, a ty, jeho učedník se opiješ a žiješ v nestřidmosti, Kristus, tvůj Bůh jest obnažen a ty oblékáš se drahocenně, On v bolesti skonává a ty chceš žíti jen v samé rozkoši a zábavě!

Ó rozjímej křesťane, zdaž jest to přirozeno, aby Mistr trpěl hladem a žízni umíral a učedník jeho v rozkoši a v přepychu živ byl? Ó chceš-li býti učeníkem jeho, musíš se mu státi podobným, musíš sebe zapřít a ho následovati. Jsi-li chudý, nemůžeš-li v potu svých tváří vydobiti sobě ani vezdejšího chleba svého, zápasíš-li každodenně s bídou a nedostatkem, tož poznej, že Ježíš Kristus, tvůj Spasitel byl ještě chudším a ještě více ubohým, než-li jsi ti. Ten, jemuž náleží celý svět a všechny poklady jeho, odřekl se pro tebe všeho bohatství, tak že i o jeho poslední majetek — o roucho jeho katané metalos a o ně se dělili. Stůněš-li bolestnou nemocí, sklíčen-li jsi trapnou chorobou, pohled' na kříž a uvažuj, zdaž bolesti tvé jsou větší, nežli bolesti tvého Ježíše. Jsi-li chudý i nemocný, tož snad máš přece aspoň skromné lůžko, na němž choré tělo tvé odpočinouti může a snad některá milosrdná ruka poskytuje tobě léků a pokrmů, avšak Ježíš Kristus, tvůj Spasitel umírá opuštěn jsa od celého světa a nikdo nedává mu ani útěchy ani občerstvení. Jestliže se rmoutíš, že zlí lidé tobě na cti utrhnají, dobré jméno tvé hanobí, pomlouvají a tebe tupí, ó přístup tam ku kříži a pozoruj, kolik potupy, utrhačství a hanby zloba lidská uvalila na Krista nejsvětějšího! Kamkoli oko své obrací, cožkoli ucho jeho zaslechá — všude jen tupení, hanobení a posměch a on uprostřed těch tupitelů a utrhačů obrací umírající oko své k nebi a modlí se za své nepřátely. Když ve dnech neštěstí a soužení všickni přátelé tvoji nevěrně tebe opouštějí a nikdo tobě pomoci nechce, tu hled' na Krista Pána opuštěného na kříži, pohled', kterak všickni ho opustili, kterak žádný z těch, jimž tolik dobrodiní prokázal, nestojí u něho, aby ho v bolestech těšil. Když pocituješ v duši své zármutek, když bez útěchy, bez naděje se rmoutíš a truchlíš, i tu patří na Krista Ježíše — hle i on sestoupil do nejhlubších hlubin zarmoucenosti a truhlivosti! Bývá-li ti to velice obtížným, abys vášně své potlačil, pohled' na kříž — uť se od svého Mistra a Pána býti tichým, mírným a pokorným.

Pohlížej na ukřižovanou lásku na dřevě kříže, avšak pohled' i pod kříž — i tam uťíš lásku, lásku to trpící, bolestnou Matku Páně. Celý život její byl cestou křížovou. Jaká to byla bolest pro materské srdce její, když přišla ta hodina hrozná, v níž milovaný Syn její podle vůle Otce nebeského za hříchy světa obětovati se měl. Maria provází Syna svého na Golgotu, chceť viděti jej umíráti a svou oběť s jeho obětí spojit. Hle ona slyší kruté rány kladiva dopadajícího na sv. ruce a nohy Miláčka svého a ty rány dotýkají se srdce její. Ona vidí Ježíše povýšeného na kříži a pozdravuje tklivým žalem

Slovo tělem učiněné pníci na potupném dřevu. Přistupuje blíže, již stojí až u samého kříže, na němž bolesti nevýslovné trpí Syn její. Nuže, již všecko se naplnilo, což tak často slyšávala z úst jeho, již přišla ta hodina bolestná, kterou již dávno předvíдалa — ano již všecko se naplnilo. Maria upírá zaslzené zraky své ku Kristu, srdce její mocně tlučé, údy její ztuhly bolem — vidí, kterak Ježíš trním ověncenou hlavu kloní se strany na stranu, kterak hledá úlevy a nenalézá. Když matka milovanému umírajícímu dítěti svému poslední hodiny může oslazovati, jest to pro ni velikou útěchou; avšak nejsvětější matka útěchy a potěšení toho nemá. Ona slyší všechny potupy a hany, které jen peklo vymysleti mohlo, a ty drtí materské srdce její — slyší i kterak Ježíš modlí se za své vrahy a ona mluví v srdci svém: Ježíši, ty odpouštíš jim, poněvadž tebe nepoznali! Osvět je světlem poznání a milosti své! A prosba Matky Boží vystupuje k nebesům, smilování pak sestupuje s nebe, nebeský paprsek svítí do srdce lotra ukřižovaného na pravici Páně, on vyznává svou vinu a Ježíšovu nevinnost, vyzývá Krista jakožto krále věčného volaje pokorně: „Rozpomeň se Pane nade mnou, až přijdeš do svého království.“ Láskyplně odpovídá mu Spasitel: „Dnes ještě budeš se mnou v ráji“ — než jak tesklivě dotýkají se slova ta srdce bolestné Matky Páně — dnes ještě, tak vzdychá k Ježíši, bude s tebou v nebesích, já však zůstanu opuštěna v tomto údolí slzavém. Církvi své odkázal Kristus své učení a své tělo, o roucho jeho rozdělili se vojáci, za své nepřátely se pomodlil, lotrovi slíbil ráj — nuže co odkáže své Matce — či snad ji opustí bez útěchy? Hle již táhne na něho smrtelná mrákota, již prchají poslední síly jeho, již obrací se oko jeho svaté v sloup — již poznává jen slabě milovanou Matku, kterak stojí dole očima zaslzenými hledíc k němu — vidí tam i miláčka svého Jana a tu zlomeným hlasem mluví k Marii: „Ženo, hle syn tvůj“ — a k Janovi „ejhle Matka tvá.“ Bylať to vůle jeho, aby Maria ještě zůstala na živě, aby byla matkou apoštolů, jasnou světilnou evangelia, ochranitelkou nové Církve, proto chtěl, aby Maria byla matkou Janovi a všem vykoupencům. Byla to slova zdrcující, jimiž loučil se Kristus s Marií, avšak ona v svaté oddanosti do vůle Boží pravila: „Ano, Synu můj a Pane! Tvá vůle jest i vůle má, zůstanu na zemi, chci býti matkou miláčka tvého Jana a všech věrných vykoupenců tvých!“ Podivuhodná temnost počíná zahalovati již zemi, příroda počíná chvěti se a sténati, po celé tři hodiny trpěl Kristus bolesti nejhorší, tři hodiny umírá Kristus, tři hodiny stojí pod křížem Maria, půda mizí pod nohama jejima — ona

plyne v moři zármutku umírajíc s Ježíšem. Vidí smrtelnou mdlobu jeho, vidí, kterak otvírá zsinálá, vypráhla ústa a dí: „Žizním“ — avšak nemůže poskytnouti mu ani krůpěje občerstvujícího nápoje. Jednou, v oné blažené době, když Ježíš celý jí náležel, vyhledala mu na poušti v Egyptě svěží pramen, aby ukojila žízeň jeho, zde jest ji to nemožno a s bolestí hledí, kterak Miláček srdce jejího na kříži práhne, kterak oko zavírá a mrtvou hlavu na mrtvá prsa kloní. Pohled na umírajícího Ježíše probodl srdce její, oči její proměnily se v studnici slz. „Komu přirovnám tě aneb komu připodobním tebe dcero Jeruzalémská, komu tě rovnou učiním a potěším tě panno, dcero Sionská? Nebo veliké jest jako moře potření tvé, kdož tě zhojí?“ (Žalozp. J. 2, 13.) „Ó vy všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, jest-li bolest, jako bolest má“ (Žalozp. J. 1, 12.).

Ó Matko bolestiplná, dovol nám, ať pláče s tebou, ať i naše srdce vzplané láskou ku Kristu! Vtlač nám hluboko do duše rány Kristovy a když přijde hrozný den soudu, stůj při nás, mluv za nás, abychom spatřili oslaveného Ježíše Krista a jeho velebiti mohli na věky. Amen.

● sancta crux!

Bludištěm hříchů tapám, o Pane! —
cos jako bázeň srdce mi úží,
noha má každý okamžik stane;
nevím, zda k boji rámě se vzmůží.

Sila má chábne, z ruky meč padá,
z pravice štít můj řítí se k zemi,
chrabrosti květ mi ve prsou svadá,
k nebi zrak třeštím ztrnulý, němý.

Přede mnou propast, kolem noc tmavá,
kdes v bezdnu stezka náhle se ztrácí;
pochybnost chmurná v duši mé vstává,
poslední naděj v trosky se kácí.

Což není pro mě více již spásy?
v úzkosti ret můj vzlyká a vzdychá —
Tu blesknul kříž tmou zářivě krásy;
tvář Krista, zdá se, láskou že dýchá.

Před její jasem prchá stín, mlha
a jak se zdvihá skráň Jeho bledá,
hle, kterak krve perlami zvlhá —
zrak Jeho zvolna z mrákot se zvedá.

Pohledl na mě — ó, co v něm chvělo
předtucha ráje, rozkoš eden ...

Já v slzách sklonil k podnoží čelo,
neznámou mocí, touhou ach veden.

Hořečně tisk jsem žhavé své skráně
na dřevo kříže ku nohám Spásce;
slze mé mísí s krví se Páně —
Ten k moji hlavě sklání se v lásce:

„Synu můj,“ šeptal, „vytrvej vezdy,
zmužile kráčeť pravdou vždy k předu;
Já ti vstříc vzplanu, nechť hasnou hvězdy,
v příč hory rostou, přes ně tě svedu.“

A silen vstal jsem, do noci kráčel,
přede mnou kříž šel, k zemi stín lehnul
a když sklon cesty v propast se stácel,
přes ni se kříž mně v zlatý most klenul.

A s něho manna v duši mou padla,
když cestou znaven, hladem jsem hynul,
žizní-li spráhla náhle zas vadla
s něho se pramen nejčistší řinul ...

O kříži svatý! Plaň mi tak stále,
poslední stín již z nitra mně mizí,
štěstím ach zpít jdu za tebou dále ...
A svět? — mně se vši touhou je cizí.
Xaver Dvořák.

Odůvodněná „Lež a pravda o sv. Janu Nepomuckém.“

Napsal Jan Křtitel Votka T. J.

Článek první.

Kterak čeští nevěrci a svobodomyšlníci nekalou zbraň k hanobení sv. Jana Nep. u cizáckých nevěrců vyhledávají a při tom za vzdělavatele ryze slovanské osvěty se vydávají.

Naši čeští nevěrci a svobodomyšlníci zaslepeni jsouce neukojitelnou záští proti víře katolické, víře svatováclavské, neostýchají se lidu českému od delší doby již namlouvati, že prý náš milý sv. Jan Nep. jest jenom čirá baječná osobnost, čili smýšlenina, že prý historickým jádrem téhož našeho sv. patrona a dědice není nikdo jiný nežli Jan Hus, že prý tu baječnou osobnost sv. Jana Nepom. smyslili si jesuité, aby pomocí této smýšleniny památku na Jana Husa z paměti lidu českého vystrnaditi a mu ušní zpověď snadněji odporučovati mohli, a konečně že prý všechny zázraky, které na přímluvu sv. Jana Nep. se staly, nejsou nic jiného než balamucení lidu a pouhá blbost.

Tyto rouhavé nesmysly rozšiřují naši čeští nevěrci a svobodomyšlníci zejména v jedné malé brožurce, kterouž pod názvem „*Lež a pravda o sv. Janu Nep.*“ již několikrátě tiskem za tím účelem vydali, aby lid český od úcty sv. Jana Nep. a zejména od pouti k jeho hrobu odvrátili. Nebude tedy od místa, když zde na dotčené rouhavé nesmysly, a také na drzé falšování dějepisných zpráv posvítíme, kterého nevěrci naši za prostředek k dosažení svého nekalého cíle užívají. A především jiným obrátíme pozornost čtenáře hned na jednu stránku této činnosti českých nevěrců a svobodomyšlníků, kteráž stránka nám zároveň také původ dotčené hanopisné brožurky vysvětlí a jejich „vlastenecké snahy“ objasní.

Jak vůbec známo, namlouvají tito nevěrci a svobodomyšlníci neustále lidu českému ve svých spisech a veřejných listech, že prý jim jen o čest a slávu národnosti české běží, že prý lid náš především jiným před tak zvanou germanisací čili před poněmčením zachrániti usilují, a že prý na zbudování ryze české a slovanské vzdělanosti vši sílu svou, a veškeré vědomosti své vynakládají. Pozorujme však, jak si tito ryze čeští a slovanští nevěrci a svobodomyšlníci skutečně a v pravdě vedou. Sv. Jan Nep. byl, jest a zůstane chloubou a slávou naší české vlasti, pročez jej také cizí národové častokráte „divotvorem“ země české nazývají. Hospodin Bůh všemohoucí ráčil ze svého neskončeného milosrdenství právě naší české vlasti uděliti za zvláštního patrona téhož sv. Jana Nep., který po celé u světě proslul jako zvláštní patron dobrého jména a dobré pověsti, poněvadž právě národ náš český takového patrona měl velice zapotřebí, neměl-li následkem toho úplně zahynouti, že velká jeho část k vůli cizáckým domněnkám Angličana Wiklefa a německých protestantů víru svatováclavskou opustila. Sám Fr. Palacký, ač katolíkem nebyl, doznal a dokázal makavě, že husitismus a utrakvismus na ubohý národ náš nejen nesčetných útrap, ale mimo to i velmi zlou pověst a potupu po celém světě uvalil. Za příčinou války husitské „vzali národové jméno České v nenávist a v potupu“*). A tuto všeobecnou nenávist a potupu jména českého nemohla žádná síla lidská odčiniti:

podobně tak jako za našich dnů všechny časopisy a všechny řeči a snahy i nejvčetnějších poslanců našich na sněmích utračené útoky nesmířitelných nepřátel zameziti a neškodnými učiniti nedovedou. Cos takového učiniti dovede jenom Prozřetelnost Božská svou neskončenou moudrostí a všemohoucností. A to také tatáž Prozřetelnost Božská s ubohým národem našim po skončených rozbrojích husitských, utrakvistických a po válce 30 letě z nevystíhlého milosrdenství svého skutečně učinila. A k tomuto cíli a konci vyvolil si Hospodin milosrdný za nástroj a prostředek právě našeho milého, slavného rodáka Jana Nep., učiniv z něho „divotvorce země české“ a postarav se o to, aby výrokem sv. Stolice apoštolské za svatého byl prohlášen, a jakožto zvláštní ochránce proti utračeným pomluvám, proti potupě a hanbě světské po celém světě u všech národů, katolických byl vzýván. Když totiž na vlasti české, a na jménu českém již od dlouhé doby zlá pověst u všech národů lpěla, když jméno české jen s příhanou po světě se ozývalo: tu najednou počaly se po celém světě roznášeti spolehlivé zprávy, jedna druhou v samém zápleti sledující, že Hospodin Bůh všemohoucí našeho rodáka českého, Jana Nep., a hrob jeho v Praze ustavičně novými divy a zázraky oslavuje. Následkem toho počali katolíci nejen v zemích sousedních, ale i ve vzdálených na zemi českou, na Prahu a na náš národ zcela jinak svou pozornost nežli dříve obracet, a o nás zcela jinak smýšlet i mluvit. Následkem těchto divů a zázraků přestalo pak zaznívati jméno české v cizině s obvyklou příhanou, potupou a nenávistí; zlá pověst, která s jménem českým od času válek husitských sloučena byla, počala mizeti, a místo její začalo jakési obdivování zaujímati. Mnohý cizinec, který si před nedávnem ještě české země a Prahy a národa našeho nevšímal, začal po Praze, a to za příčinou hrobu svatojanského, divy a zázraky Bohem oslavovaného, toužiti a nezdral se i k témuž hrobu z daleka putovati. Nejen tu ale i cizozemští katolíci z této neobyčejné oslavy sv. Jana Nep. porozuměli snadno, že Prozřetelnost Božská právě naší vlasti a našemu národu zvláštního nového patrona pro zachránění dobrého jména, a dobré pověsti milostivě uděliti ráčila, aby na mocné přímlyvě téhož sv. Jana Nep. zlá pověst, potupa a nenávist národa našeho

*) V předmluvě k pátému dílu „Dějiny národa Českého.“

i v budoucích časech vždy se rozrážela a ničila, když jenom téhož sv. Jana Nep. za jeho mocnou přímluvu pokorně a důvěrně vzývati budeme*).

A hle, právě tohoto našeho slavného a obdivuhodného rodáka, ježž daleko a široko po světě cizí národové v největší úctě mají, a ježž vlastní naši závidějí: tohoto právě sv. patrona a dědice českého, který vlast naši po celém světě tak velice oslavil jako nikdo jiný, tohoto právě sv. Jana Nep. zneuctivají a hanobí za našich dnů dotčení mladočeští nevěrci a svobodomyšlníci, seč jim síly stačí. A poněvadž se jim k tomuto nekalému řemeslu vlastních sil nedostávalo, viděli se nuceni zverbovati sobě cizácké pomoci. A kde a jaké? Oni, kteří jak praveno, jen českou vzdělanost, slovanskou kulturu a inteligenci neustále na jazyku mají, utekli se přímo do Berlína, aby si tam nějakého přítelička našli, který by jim z nouze pomoci, a jim nějakých nových zbraní milostivě poskytnouti ráčil, kterými by dle způsobu nevěrců a rozumářů našeho sv. Jana Nep. ještě dále hanobiti, a náš zbožný český lid od jeho úcty snadněji odvrátiti mohli. Stalo se to skutečně roku 1850. Jeden totiž český svobodomyšlník našel téhož roku 1850 v Berlíně jakéhosi mladého človíčka jménem Ottu Abela, který právě tou dobou svá studia teprv skončil, a v úmyslu měl státi se během času professorem dějepisu na některé protestantské neb rozumářské universitě v Německu. Tohoto tedy ze škol sotva vyšlého človíčka, který se po roce z Berlína do Bonnu přestěhoval, a tam jako pouhý soukromný čekatel či docent dějepisu vykládati počal, zverboval onen mladočeský svobodomyšlník, aby nějakou historickou rozprávku o sv. Janu Nep. dle obvyklého způsobu nevěrců a rozumářů sepsal, a ji tiskem vydal. Otto Abel pustil se tedy do práce, držel pak r. 1853 v jakémsi spolku soukromých docentů v Bonnu jednu přednášku o sv. Janu Nep., tuto přednášku svou napotom ještě, jsa již na smrt nemocen připravoval, ale tiskem vydati ji nemohl, poněvadž r. 1854 zemřel. Teprv po smrti jeho byla tedy rozprava ta r. 1855 v Berlíně vydána pod názvem:

Die Legende vom heiligen Johann von Nepomuk, eine geschichtliche Abhandlung aus dem Nachlass von Dr. Otto Abel, weiland Privatdocent in Bonn*).

Tento tedy hanopis stal se pak a jest až podnes hlavní zbrojnicí českých svobodomyšlníků a nevěrců, kteří se tím neustále chlubí a nezkušeným namlouvati chtějí, že prý jedině ryze českou a ryze slovanskou kulturu a vzdělanost fedrovati a náš národ před germanisací zachrániti chtějí. Tentýž německý hanopis vydán byl tedy nejprve v českém překladu v druhém ročníku časopisu „Hus.“ Později otištěn byl tentýž překlad ve zvláštní brožurce. Ale poněvadž tentýž český překlad lidu našemu k duhu nešel, učinili z něho čeští nevěrci jakýsi výtah, a výtah ten jest právě svrchu uvedená brožurka „*Lež a pravda o svatém Janu Nep.*“ kterouž občas tiskem vydávají. Poslední takové vydání vyšlo r. 1885 v Českém Brodě nedlouho před poutí svatojanskou. Z tohoto tedy původně od nemocného soukromného docenta sepsaného hanopisu o sv. Janu Nep. má dle českých nevěrců, lid tu pravou, ryzou, slovanskou osvětu a inteligenci čerpati a vážiti. Kdo čteš, rozuměj! Když v století sedmáctém před bitvou Bělohorskou protestantští stavové v Čechách a v čele jejich tak zvaní Pikardi čeští, kterým nyní České Bratří říkají, viru svatojákovskou z vlasti naší vyhubiti chtěli, utekli se také jinam a hledali nového krále pro vlast naši tak dlouho, až kalvinistu Bedřicha Falckého do Čech přivábili a jej v chrámu sv. Víta, nedaleko hrobů sv. Václava, sv. Jana Nep. a ostatních svatých patronů a dědiců českých za krále korunovali. Kratičké panování tohoto nového krále, kterého lid náš až podnes jalovým neb zimním králem nazývá, dostačovalo k tomu, že on a titíž stavové protestantští, kteří jej do Čech přilákali národ náš v bitvě Bělohorské na samý kraj hrobu zavedli, a na něho nesčetných útrap uvalili, tak že po dlouhá leta v mrakotách smrtelných

*) V předmluvě naznačen jest podnět a původ téhož hanopisu, kdež výslovně se čte: „Er (Otto Abel) empfing die erste Anregung die Legende vom hl. Johann von Nepomuk geschichtlich (?) zu untersuchen, von einem böhmischen Freunde, mit dem er im Jahre 1850 zu Berlin verkehrte.“ Na stránce pak 69 vyznává tentýž Otto Abel, že si s českými svobodomyšlníky o téžž předmětu dopisoval.

*) O tomto předmětu jedná se zevrubněji ve spisu „Kanonizace sv. Jana Nep. a zřejmě v ní Prozřetelnost Božská o Čechy pečující“, vydaném v Jubilejní knize 1885 Dědictvím svatojanským na str. 297-315.

svijeti se musel. A jakou osvětu a inteligenci pověstný kalvinský superintendent Škultet, kterého král jalový do Prahy přivedl, v hlavním chrámu země české rozšiřoval, když staročeské umělecké památky katolické způsobem barbarským hubil a ničil, to také ještě z paměti lidu nevyšlo. Chtěli by snad mladočeští nevěrci a slobodomyslníci národ náš opět podobnou osvětou a inteligencí oblažiti, a do třetice hrobaři našeho ubohého národa se státí?!

Článek druhý.

Kterak mnozí spisovatelé kanonizaci sv. Jana Nep. falešným loktem měřili, a do jakých obrovských nesmyslů čeští nevěrci nutně zabíjají, když cizáckého nevěrce za svého proroka pokládajíce, zázraky svatojanské popírají a hanobí.

Nejeden z těch spisovatelů, kteří během posledních sto let o kanonizaci sv. Jana Nep. psali, počínal si při skládání spisu svého takovým způsobem, jakoby celá ta kanonisace jediné a výhradně na pouhých dějepisných zprávách závisela, a k ní pranic jiného než historických zpráv bylo potřebí. Takové mylné a nesprávné počínání nemohlo ovšem bez mylných, nesprávných a leckdy i směšných výsledků zůstat, jako se jich ku př. známý Jan Zimmermann svými smýšleninami v dosti hojně míře skutečně dodělal, a tak volky nevolky vodu na mlýny nynějších českých nevěrců a rozumářů sháněl, pro kterou příčinu se oni také až podnes na jeho nejapné smýšleniny ve svých hano-pisech o sv. Janu Nep. rádi odvolávají, jako by církev katolická neb sv. Stolice apoštolská za jeho nejapnost a za jeho německo-febroniánské domněnky a omyly zodpovědná býti měla. Kdo falešným loktem plátno neb jinou látku měří, správné míry její nedodělá se, a kdo rybu za ocas a ne za hlavu chytá, může býti napřed již o tom ujištěn, že mu uklouzne. Tak vedlo se nejen četným dějepiscům, ale i tak zvaným febroniánským bohoslovcům, kteří kanonisaci sv. Jana Nep. nepravým loktem měřili, nevěšmajíce si a nedbajíce toho, že rozhodujícím činitelem při každé kanonisaci, kterou sv. Stolice apoštolská vykoná, jsou vždy pravé zázraky, které sv. Otec dříve ještě než formální kanonisaci vykoná, po všestranném obezřetném zkoumání výrokem svým jako pravé, skutečné a nepopíratelné zázraky stvrditi musí.

Příčina pak podstatná, proč sv. Stolice apoštolská žádného člověka bez pra-

vých zázraků na jeho přimluvu od Boha učiněných za svatého neprohlásí, jest tato: Pouhý lidský rozum, i sebe vybroušenější a sebe učenější nemůže toho nikdy úplně a nepopíratelně dokázati, že ten který sluha Boží skutečně již v nebi mezi svatými nachází se, když to Hospodin Bůh sám nějakým takovým znamením nepotvrdí, kteréž jediné jeho všemohoucnost učiniti dovede, a pražádná jiná stvořená moc neb síla učiniti nemůže. A znamení takové neobyčejné, veškerou stvořenou sílu a moc převyšující jest a nazývá se pravým a skutečným zázrakem. Pravý a skutečný zázrak všemohoucností Božskou na přimluvu některého světce učiněný má do sebe jakousi podobnost s pečeti královskou, jakož sv. Tomáš Akvinský vykládá*). Přinese-li úředník královský nějakou listinu pečeti královskou opatřenou, povinen jest každý poddaný věřiti, že rozkaz v listině té obsažený od samého krále pochází: a podobně tak zavázán jest každý rozumný a v Boha všemohoucího věřící člověk, že ten který sluha Boží skutečně již slávy nebeské požívá, když Bůh na jeho přimluvu skutečné a pravé zázraky učini a když zázraky tyto od patřičné duchovní vrchnosti za skutečné a pravé uznány a prohlášeny byly. A příčiny, proč člověk rozumný povinen jest na základě pravých zázraků tak věřiti jsou, poněvadž předně každý pravý zázrak všechny stvořené síly a mocnosti daleko a daleko převyšuje a jediné všemohoucností Božskou učiněn býti může; a poněvadž za druhé Hospodin Bůh nejvyš pravdomluvný a nejvyš svatý nikdy a nikdy na přimluvu kteréhokoli člověka neb anděla na věky již zavrženého žádných zázraků činiti nebude a nemůže; neboť by v případě takovém nebyl více nejvyš svatým a nejvyš pravdomluvným.

Avšak má-li kterýkoli pravý zázrak na přimluvu některého světce, Bohem samým učiněný, býti rozhodujícím činitelem pro kanonisaci téhož světce, jest mimo to ještě nevyhnutelně zapotřebí, aby Bůh všemohoucí tentýž zázrak na přimluvu téhož světce teprv po jeho smrti učinil. Ty četné a mnohdy také preveliké divy a zázraky, kteréž Bůh na přimluvu a oslavu jednotlivých sluhů svých učiniti ráčil, když ještě zde na zemi žili, nemají nikdy a nikdy rozhodujícího vlivu na to, aby je

*) Summa theol. p. III. q. 48. ar. 1.

sv. Otec za svaté prohlásil. V processu kanonisacním činívá se sice zmínka o nich, ale zmínka ta nemá žádného rozhodujícího vlivu na to, má-li je sv. Otec za svaté prohlásiti čili nic. A příčina, proč na konečnou kanonisaci rozhodujícího vlivu míti nemohou jest, poněvadž z toho ještě nikterak nenásleduje, že takový člověk do slávy nebeský přijíti musel, kterému Bůh všemohoucí za jeho pozemského živobytí takový blahodar (charisma) udělil, aby skutečně zázraky činil neb budoucí věci, které jen sám Bůh věděti může, skutečně prorokoval. Jidáš Iškariotský činil také, jako ostatní sv. apoštolové skutečné zázraky, a přes to všechno svatým není. A podobně tak stalo se již aneb stane se i jiným lidem, kteří za živobytí svého pozemského skutečně zázraky činili, poněvadž sám Syn Boží, mluvě o posledním soudu, výslovně pravil (Mat. 7, 22. a 23.): „Mnozí řeknou mi v onen den: Pane, pane, zdali jsme ve jménu tvém neprorokovali, a ve jménu tvém zloduchů nevymítali, a ve jménu tvém divů mnohých nečinili? A tehdy vyznam jim: Nikdy jsem neznal vás; odejděte ode mne, činitelové nepravosti.“ Lidem takovým udělil Bůh všemohoucí dar zázraky činiti neb prorokovati za tou příčinou, poněvadž dobře věděl, že to ku spasení jiných lidí a ku potvrzení některé zjevené pravdy náboženské v jistých okolnostech bude mnoho přispívati.

Z poznámek těchto vysvitá patrně, že každý nevěrecký neb rozumářský spisovatel k tomu ani schopen není, aby správně a spravedlivě kanonisaci kteréhokoli svatého posouditi mohl, a že se nutně nejen notných omylů a také nesmyslů dodělati musí, když se na posuzování kterékoli kanonisace odváží.

Takový něvěrecký neb rozumářský spisovatel v zázraky věřiti nechce; je-li nevěrec, nevěří ani v Boha samého, a je-li rozumář, vymyslí si svým krátkým a obmezeným rozumem nějakého takového bůžka, který se právě k jeho náruživostem dobře hodí, a kterého pak zase s opovržením sám zahodí, když se jiným náruživostem oddá, aneb si jiné doměnký vymyslí.

Nevěrec a rozumář, byť by sebe účinnějším byl, bude tedy vždy o zázracích a tudíž i o kanonisaci svatých, při které právě zázraky rozhodujícím činitelem jsou, podobně tak mluvit, jako kdyby člověk od narození slepý krásu neb ošklivost barev jiným zdravého zraku majícím chtěl

vykládati. Kdo si kozla ve svém krásosadu za zahradníka vyvolí, nediv se tomu, když mu kozel nejkrásnější květiny sežere a zpustoší, a mu z celé zahrady hnusné strniště udělá. A podobně tak jako ten kozel v krásosadu, počínají si obyčejně všichni nevěrci a rozumáři, když o kanonisaci svatých své rozumy vykládají. A právě tak počínají si také naši čeští nevěrci a svobodomyslníci, když po svrchu řečeném soukromném docentu německém Abdovi papouškujice, našeho velikého světce Jana Nep. a kanonisaci jeho hanobí a pustoší. Počne-li kozel v krásosadu hospodařiti, poláme, sežere a zpustoší obyčejně bez rozpaků nejprve ty nejkrásnější květiny, a pak se s jakousi samolibostí po zahradě ohlíží, jakoby říci chtěl: Vidíte, já umím hospodařiti, já jsem jinší chlapík nežli ten váš bývalý zahradník. Což není-li snad toto strniště krásnější, nežli ten bývalý krásosad?

A jak to dělají čeští nevěrci a svobodomyslníci za příkladem svého osvíceného pána proroka, soukromého docenta Bonnského Dr. Abela, když kanonisaci sv. Jana Nep. posuzují, a tak tu domnělou ryze slovanskou vzdělanost a inteligenci v našem lidu zaváděti chtějí?

Inu takto: Prohlašují jednoduše každý zázrak vůbec za „*nahou blbost*“)“ a o všech těch nepopíratelných zázracích, které rozhodujícího vlivu na kanonisaci sv. Jana Nep. měly, neostýchají se s drzostí neslýchanou rozhlašovati, že prý „*nebyly než pouhé balamutení lidu.*“**) A jakými důkazy a jakými doklady to doličují? Na cos takového se milý čtenáři našich českých nevěrců a svobodomyslníků ptáti nesmíš; vždyť oni jsou osvícenci, oni jsou inteligenci, oni se drží toho velikána, nevěreckého docenta Bonnského Dr. Abela, a co on a oni řeknou, to musí každý za pravdu držeti, oni jsou neomylní a oni mají právo každého za blbce a za balamutele prohlásiti, kdo zázraky uznává, a kdo nevěří, že oni jsou pěstitelové pravé, ryze slovanské vzdělanosti! A kdyby se někdo odvážil od nich důkazů vědeckých žádati, tuť jej hbitě za tmáře, za reakcionáře atd. v novinách svých prohlásí, a důkaz je hotový.

Na kanonisaci sv. Jana Nep. měly jak známo čtyry zázraky rozhodujícího vlivu, kteréž po všestraném soudním a vědeckém

*) Lež a pravda atd. na str. 5.

**) Tamtéž str. 25.

vyšetřování a zkoumání nejprve v Praze a pak ještě v Římě zavedeném, papež Benedikt XIII. dne 8. ledna 1729 zvláštním dekretem za pravé a skutečné zázraky potvrdil a prohlásil. Tyto čtyři stvrzené zázraky jsou: První, že jazyk sv. Jana Nep. po více než 300. let od jeho umučení uplynulých nalezen byl dne 19. dubna 1719 v hrobě jeho zcela neporušený. Druhý, že tentýž posvátný jazyk dne 27. ledna 1725 před samou komisí apoštolskou opět nabíhal, a barvu živého jazyka nabýval. Třetí stvrzený zázrak bylo okamžité uzdravení Terezie Krebsové v Praze 1701, a čtvrtý bylo zázračné vysvobození Rosalie Hodankovy z nebezpečnosti smrtelného pod kolem mlýnským v Strakoniciích r. 1718. Až po dnešní den zachovaly se nejen v Římě v archivu sv. kongregace církevních obřadů, ale také v Praze v archivu arcibiskupském písemní protokoly úřední, které v samé soudní komisi apoštolské o celém průběhu dotčených zázraků úředně sepsány a přísahami četných svědků očitých, neuhonných a poctivých, a z velké části i vysokostavených a ve vědách lékařských a právnických výborně sběhlých stvrzeny byly. Jména všech těchto svědků a také všech těch na slovo vzatých učenců, kteří tyto jednotlivé zázraky z vědeckého hlediště zkoumali a svůj úsudek úředně o nich pronášeli, jsou též v dotčených protokolech soudních zaznamenána. Komu tedy skutečně jde o pravdu, ten si snadno bez velkých obtíží může přístup do archivu arcibiskupského v Praze zjednat, a všechny tyto soudní protokoly o dotčených zázracích bedlivě prozkoumat. A zde důrazně ještě jednou opakujeme, že všechny tyto soudní protokoly jsou přísahami všech svědků a všech soudců stvrzeny. Kdyby tedy kterýkoli právník, neb lékař, neb dějepisec, neb učenec zprávy v těchto soudních protokolech zaznamenané chtěl snad libovolně zavrhnouti a jim hodnověrnost a právnickou platnost popíráti, tentýž byl by také rovným právem nucen zavrhnouti i všechny soudní protokoly, všechny právní smlouvy, tržové a závěty, které zanešeny jsou úředně ve všech tak zvaných kvaternech desk zemských celého království českého a musel by jim také všechnu hodnověrnost a právnickou platnost popíráti. A na tomto obrovském a skutečně bláznovském nesmyslu by ani přestatí nesměl, ale nucen by byl zároveň i každému domácímu pánu

v Praze, každému měšťanu, rolníku a chalupníku na venkově a také každému majiteli tiskařského neb novinářského závodu atd. popíráti, že jeho právní a tržové smlouvy a listiny, kterýmiž za majitele uznán jest, pražádné hodnověrnosti a právnické platnosti nemají, a že mu tudíž v každém okamžení jeho dům, neb statek, neb chalupa, neb pole neb závod odejmuty býti mohou. Do tohoto šířím socialismem a čistou anarchií prosáklého nesmyslu musí každý nevyhnutelně upadnouti, kdo svrchu dotčeným soudním protokolům o zázracích sv. Jana Nep. jednajícím víru a platnost právnickou a vědeckou chce popíráti.

A což ti naši čeští nevěrci a svobodomyšlníci? Oni při své nevěrecké a rozumné osvěcenosti žádných soudních, přísahami stvrzených protokolů a úsudků na slovo vzatých učenců a odborníků nepotřebují. Oni měli svého proroka v Bonnu, nevěreckého docenta Dra. Abela, jehož nevěrecká osvěcenost jim millionkrátě více se líbí, nežli všechny zprávy těch poctivých, šlechtitných a učených mužů, kteří pod přísahami svědectví svá o zázracích sv. Jana před soudem vydávali. Dr. Otto Abel, soukromý docent v Bonnu tropil si smích ze zázraků svatojanských, a tu čeští nevěrci a svobodomyšlníci, kteří si jej za proroka svého vyvolili, nemohli jinak než všechny zázraky vůbec a zejména zázraky svatojanské za blbství a za balamucení lidu prohlásiti, doufajíce, že jim také každý Čech tak snadno na vějíčku sednouti musí, jako oni sami německému docentu nevěreckému na vějíčku sedli. Proti gustu není žádný disputat — říkával náš nebožtík Rubeš, někdo má chuť na kapustu, jiný zase na salát. Avšak o tom balamucení si řáhy ještě více povíme.

(Pokračování.)

Matce Boží sedmibolestné.

Jak smutný obraz se mi v duchu tvoří!
Já vidím Tu — Již meč se v srdce noří,
A v svaté tváři blahý úsměv zmírá,
Kdy za slzou zas slzu z oka stírá

O Maria! jak hloubka všechněch moří!
Ta bolest Tvá jak hloubka všechněch moří!

Ói meč ten v srdce Tvé jen vbodly paže?
Tak Matičky se ret můj ihned táže;

Však vidím tu, jak v procitnutém snění,
Ze na mých rukou ještě krev se mění —
O Maria!

Kdo břichy mé, kdo všechny mi je smaže?

Však rozumím teď milostnému kynu!
Hle! Prosit ona za mne: „Drahý Synu! —
Zde kajícího nezapomeň tvora!“

A rudé slunko právě kryje hora —
O Maria!

Teď zemřel Pán — by každou smazal vinu!
J. K.

Za svatou víru.

Črta od Bohumila Brodského.

(Pokračování.)

Šeror již valně pokročilo, když uzřeli
pod sebou v dolíku stavení se mihat v
zeleni a když zabočili ku vratům dvoreckým.

V malé chvíli vyběhli jim vstříc zeman i paní Ludmila a malý Václav chtěl první býti u strýce. Vítali je radostně a z obličeje jim zářilo štěstí nad opětným se shledáním se svými drahými.

Co venku vojínové ošetřovali koně a občerstvovali se po namahavé v parnu přestálé jízdě, bavili se Jesuita i rytmistr v rodině zemanově jednou po dlouhé době citice se opět jako doma mezi dušemi jim nakloněnými.

O starém zemanu ani zmínka učiněna nebyla, ač by si mohli povídat strany obě o něm od té doby; co se neviděli, mnoho a mnoho.

Věděliť dobře Liduška i Jan, že byl Jesuita u otce a jak pochodil. Vyprávěla zemance stará Běta, jež jedenkrát s čínsi na Rozňák přibyla, jak toho dne byl pan Jiří jako beze smyslů, jak chodil rozčileně po celém dvorci proklínaje pro sebe a pronášeje často jméno syna svého. Dodala též, že viděla čeleď zemana rozmlouvat s cizinci jakýms před dvorem, že jeden z nich klekl a ruce sepjaté zdvihal úpěnlivě k němu, jak však zeman pohroživ a cosi hlasem hněvivým promluviv odešel od nich do dvora.

Věděla paní Liduše dost již a domyslivši si ostatní učinila si v srdci svém věrný obraz celého výstupu. Slza bolu kanula jí při tom po tváři a rty zašeptaly modlitbu za otce i za bratra.

Jedenkrát též po několika měsících po události té přijel k nim pan Jiří. Nevě-

děl ničeho o tom jak jeho zeť přiveden opět k víře otců svých, ale přece zdálo se mu podezřelými býti to štěstí, jež viděl na tvářích jich obou a klid, který rozeštěl se v celém dvorci.

Tázal se též pana Jana proč nikdy již nejedná do Brodu, že často táží se okolní zemané, s nimiž dříve tak často býval pospolu, proč na ně tak náhle zanevřel. Chvěla se tenkrát paní Ludmila čekajíc odpovědi muže svého, jehož tvář při otázce starého zemana se slabě zarděla.

„Mám mnoho práce,“ vymlouval se pan Jan, ač byla právě zima a práce po skrovnu „a pak nechce se mi z domu. Přijíždívám obyčejně pozdě z města zpět a abych přiznal se, přecházejí mne ty veselé pitky.“

Pan Jiří podíval se naň pronikavě, ale neřekl ničeho. Od té doby však neobjevil se ještě na dvorci. Oddechli si tenkrát mladí manželé z hluboka ani netušíce, jakého hosta nasadili do prsou pana Jiřího.

„Jsou šťastní!“ — mluvil tento k sobě odjížděje. „Ani se mu nechce z domu protože tam má vše, co ho blaží. A já? Prokletý den, kdy jsem si myslil, že u mě lépe než v celém širém kraji. Co mám? Co mi pomáhá to bohatství? K čemu ještě trápím se na tom dvorci? Zeman baštinnovský — a hůř na tom než každý robotník.“

Zaskřípěl zuby při pomyslení, jak hrozné dny tráví nyní ve své samotě. Celé dny trápily ho myšlénky přivádějící ho takřka k šílenosti.

Jednu chvíli hučel mu jakýs hlas mocněji a mocněji, že až by byl již podlehl, že jenom vinen on tím nepokojem, tím těsným tichem v domě svém. Povíдалo mu to bez obalu jak špatným byl mužem, jak příliš špatným otcem, jak nelidsky se k vlastnímu dítěti zachoval.

Kdyby ve chvíli tu objevil se snad před ním syn jeho, byl by ho přijal se slzami v oku, s otevřenou náručí a srdcem vělým.

Ale přicházely i chvíle černější než noc, kdy v celé síle rozpoutaly se vášně v hrudi jeho. A tu kletby strašlivé plynuly přes rty na syna i na ženu, na Boha, že neztrestal dosud nezdárného potomka jeho. V okamžicích takových nelekal se ani lidské krve, nerozpakoval by se stopiti meč svůj v hrudi kohokoliv, třeba to byla i jeho krev i jeho syn.

A v dobách takových vyhýbala se mu čeleď z daleka, protože pěstě jeho za-

taty, jak by hledaly ukojení na někom, ať by to byl kdokoliv. A běda tomu, kdo by pocítil sílu svalovitého ramene jeho.

Chodíval neb jezdíval pak celé hodiny po lesích a polích, padaje do příkopů, jichž si nevšimal, rozdiraje šat o suché trny i větve a nechávaje na rukou i ve tváři schnouti krev deroucí se z ran, o nichž ani nevěděl.

Již mnohokrát chtěl se podívat na Roznáka, ale vždy vrátil se z poloviční cesty. Viděl by tam opak nitra svého a s novými, krutějšími boji, s rozedranými jízvami srdce svého vracel by se zpět.

Ty noci, jež strávil po dnech svého rozčilení, byly mu nevýslovně trapné a prudké kroky jeho po komnatách byly čeledi neklamným znamením, že na zemana přišla zlá jeho chvíle.

Po jedné takové noci, jež byla mu delší než moře, která tolik studeného potu naperlila mu na čelo, kázal si časným jítrem koně osedlat.

Vyhoupl se do sedla ani nepromluviv a bodnův koně do slabin, že až vysoko se vzepjal, vyletěl takorůzka ze dvora uháněje ku Brodu.

Ve dvorci si oddechli a tváře všech se vyjasnily na chvíli. Vždyť aspoň kratičkou dobu odtáhla z jejich obzoru hrozivá bouře a to bývalo málokdy.

Pan Jiří projed Brodem ujížděl po silnici k Roznáku. Musil se opět k nim podívat, aby viděl jak vypadá to tam, kde jest štěstí a blaho v plném květu. Věděl to, že mu budou chvíle tam zažité pravou mukou; ale nedbal. Jakýsi vzdor, aby nitro jeho burácelo co nejhluchěji, aby vnitřní hněv rozlil se až do nejjemnějších záhybů těla jeho, poháněl ho v předsevzetí tom.

Příjížděl ku dvorci. Pohlédl udiveně před sebe. Tam před vraty stála řada jezdců císařských. Zarazil se. Aby tak byl mezi nimi jeho syn; však beztoho také s takovými jezdí všemi kraji.

Ozvalo se v něm cosi jako hlas výstražný, aby se vrátil. Než pobodl koně a blížil se kvapně ku dvorci. Tvář jeho se hrozně zasmušila, modravé žíly na skráních mu naběhly a ruka trhala hněvivě uzdu.

Jel nevěšimavě kol vojínů. Zarazil se a hodiv uzdu jednomu z čeledi kráčel rychle do vnitř. Tušení jakés volalo naň sterými hlasy: „Ty se setkáš se synem.“ A on na to odpovídal hněvivým bleskem očí svých.

Stanul v síni. Až sem k němu dozníval hovor mluvících uvnitř komnaty. Otevřel dvěře. Stanul na prahu.

U stolu stála deera jeho držíc za ruku muže v říze kněžské zády k němu obráceného a opodál pan Jan rozmlouval s důstojníkem jakýmsi.

Zavřel rychle hlučně dvěře. Tvář všech obrátily se po zvuku a hrobové ticho rozložilo se mžikem komnatou.

Pan Jiří sesinal. Neklamalo ho tušení.

Jeho syn a onen důstojník, který byl s ním ve dvorci jeho.

Zraky sršícími zlověstné blesky tékal s tváře jednoho na tvář druhého.

„Buď vítán, otče,“ vzpamatoval se první pan Jan a pokročil blíže k přichozímu.

„Stůj a nechoď ke mně,“ zakřikl ho starý zeman. „Jak přicházejí sem tito?“

Ruka jeho ukazovala na oba hosty.

„Přirazili sem k večeru a noclehovali zde na pochodu svém.“

„A vy jste je zde nechali, vy jste je přijali pod střechu svou a nebáli se, že vám zde otráví vzduch? Vy že jste je pohostili ty prokleté duše?“

Hlas jeho dusil se hněvem, jenž lomcoval celým tělem jeho.

„Otče,“ zaúpěla paní Ludmila blížíc se k němu a vztahujíc k němu ruce sepjaté. „Otče, zapomeň na vše a přijmi bratra do náruče své. Vždyť jest tak dobrý a nevinen.“

Pan Jiří couvl o krok do zadu.

„Tak to tedy jest? On vám již tak drahý, tak přirostlý k srdci, že se nemůžete od něho odloučiti? Naposled jste tím morem nakaženi i vy. Umí mluvit jako had a vy jste myslili, že to nebeský hlas? Hahaha. Vydáři jste se věru velmi dobře, ani bych to ve vás nebyl hledal. A jak jste laskaví, že i mě chcete zavléci s sebou do toho kalu neřesti. Takového dovedného synáčka hned tak každý nevychová. Ještě štěstí, že jsem před časem neoslepl. To by bylo bývalo cos pro vás, vid', ty otče ctihodný?“

Hlas jeho byl pln zloby a hněvu plnicího jeho útroby, pln zášti a marně zdržované zlosti.

Při řeči jeho stál Jesuita jak socha pohlížeje s nevýslovným klidem na otce.

„Bylo by to štěstí pro tebe, otče, kdybys byl jak tito, protože bys nemusil trásti se před oním dnem, kdy budeš klásti účty ze svého jednání.“

Mluvil klidně zvučným hlasem plným
ražené co nejbolestněji pravé, šlechetné
ýchy. Při jeho slovech bez obavy pro-
esených vehnala se krev zemanovi do
váře. (Pokračování.)

O pouti Lourské.

Podává prof. *Rudolf Kadeřávek* v Hranici.

Bude Vám as' známo, že počátkem
oku předešlého utvořil se ve Vídni ko-
itét, jehož chvalitebným cílem bylo vy-
ravení rakouského poutního vlaku do
větoznámých Lourdes, na severním úpatí
Tyrenei ležících. Úloha, ač nesnadná, zda-
la se nade vše očekávání. Enthusiasmu,
akému účta Lourské P. Marie po celém
akousku se těší, děkovati jest, že čítalo
e do posledního července na 600 účast-
íků, ač i nízká cena jízdních lístků
102 zl. listek II. třídy i s příspěvkem na
rapor) nemalým byla při tom činitelem.
Den odjezdu určen na den 9. srpna. Téhož
ne ráno o 9. hodině přítomni byli pouti-
ci slavné mši sv., kterou v chrámu sv.
těpána ve Vídni sloužil světící biskup
ngerer. Mnohé as' oko se zarosilo, když
tikodný tento stařeček po požehnání do-
mnou řečí s námi se loučil, když chva-
tebný účel cesty naší, jakož i svízele a
trapy, které nás čekají, v paměť nás uvá-
ěl a drahou vlast a slavný panovníků
od modlitbám našim poroučel. Odpoledne
řed 5. hod. bylo na nádraží západní dráhy
eobyčejně živo. Čekací síně i peron hem-
ily se poutníky a jich průvodci, jichž
žné kroje zjevně nasvědčovaly, že z růz-
ých provincií pocházejí a různým stavům
áležejí. Kněžstvo bylo ovšem zastoupeno
ejšetněji; leč i šlechta čítala mnoho dů-
ojných zástupců. Mezi poutníky viděl
em i několik nemocných, z nichž hlu-
oněmý mladík a žena na obě nohy
romá soustrast všeobecnou budili. Všickni
těli od P. Marie v Lourdech zdraví si
yprositi. O 5. hodině hnul se vlak, pro-
ázen hlučným blahopřáním, jež tisícera
sta za námi vysílala.

Rakousy a Solnohradsko projeli jsme
noci, nemohli jsme se tudíž kochati pohle-
em na libezné jich kraje, které čím blíže
Tyrolsku, tím větší nabývají velkoleposti.
Innomostí jsme snídali a po krátké za-
ávce k Arlbergu ujížděli. Nechci se ani
okusiti o to, bych vyličil Vám rozkošné

ty obrázky, jaké umělá dráha tato udive-
nému zraku mému v hojně míře poskyto-
vala. — Nedostal bych se jinak k cíli.
Spěchejme jen k Feldkirchu, poobědváme
na rychlo a hajdy samostatným knížetstvím
Lichtenštýnským k Buchsu, kde hranice
(Švýcarské) překročíme a v pohodlné vozy
Švýcarské přeseďme.

Další cesta vedla širokým údolím hor-
ního Rýnu kolem četných trosek starých
hradu k městečku Sargansu. Zde odbočili
jsme v pravo od hlavní tratě Engadinské
k romantickému jezeru Wallenstädtskému,
jež četnými tunely jsme objeli majíce
stále výhled na nebetyčné skály sedmera
kurfürstů, které na protější straně kolmo
z hladiny strmí. — Netrvalo to dlouho, co
z očí nám zmizel divoký tento obraz, když
rozvinulo se před zrakem našim rozkošné
jezero Curyšské, jehož světlemodrou hla-
dinu plachtové lodice a elegantní parníky
rozrývaly, jehož libezné břehy sterými
vesnicemi a městy, vinicemi a sady, poli
a lesy byly posety. Jak rád bych byl za-
chytil v okně některý z půvabných těch
obrázků, které jak ve stereoskopickém
salonu v nich se střídaly, — leč neuprosný
parostroj bez oddechu spěchal v před, až
zastavil se na nádraží Curyšském. Ač již
k večeru se chýlilo, spěchal jsem přec
nádhernou hlavní třídou k přístavu, jež
velkolepé hotely s pěkným parkem lemují.
Zde bavil jsem se až do noci jednak vý-
hledem na malebné jezero a starobylé
město, jež rozsáhlá budova polytechniky
na vysokém návrší vévodí, jednak čilým
životem zde panujícím. Druhý den ráno
o 6 hod. jsme odjeli. Přšelo. Veškerá ná-
děje, že uvidíme ledové velikány Bernské
minula. Ba ani krajiny a město blíže trati
nebylo řádně rozeznati. Teprve odpoledne,
když Genevě jsme se blížili, roztrhly se
mraky, až mlha větší část jezera zakry-
vala, nedovolují dohlednouti břehu pro-
tějšího.

Teprve když zpět jsem se vracel a
delší dobu v krajinách těch trval, přálo
mi nebe a dalo mi patřiti velebnou pří-
rodu tuto v počasí nejkrásnějším. V Ge-
nevě přeseďli jsme ve vlak Francouzský.
Již první pohled na nízké neúhledné vozy
dal tušiti nám útrapy, jaké nás čekaly.
Bohužel nás tušení toto neklamalo. Jízda
na tvrdých polštářích v kupé přeplněném,
v němž nikdo nohy natahnouti ani hlavu
podepřiti nemohl, a zavazadla, jež každý
u sebe podržeti musel a jež všude vadila,

byla pro nás zvláště v noci mukou nesnesitelnou. Sotva přejeli jsme hranice, kde přísné prohlídce nám podrobiti se bylo, změnila krajina jakoby kouzlem dosavadní svůj ráz. Místo bujných lesů, nízké zakrslé křoví, místo lahodné zeleni, pustá šedá skála, patrná to kletba špatného hospodářství, jakému od 16. století v jižní Evropě bohaté lesy v obět padaly. Není divu, že divoké a romantické údolí řeky Rhony, po jejímž břehu dráha k Lyonu se vine, ztrácí okolností tou polovici svého půvabu. (Pokračování.)

Povstání Indianů I. 1885 ve britské Severní Americe.

(Podává prof. V. Vojáček.)

(Dokončení.)

Tito v okamžení slezli násyp, parkány vytrhali, pevné brány prolomili, nahromaděné stavební dříví zapálili a při světle požáru toho přitrhli ku břehu, odkud stříleli na temnou hmotu, která po řece dolů plula. Vojáci jim odpovídali střelbou, ale neměřili do jistého cíle, poněvadž se Indiané skrývali za křovím a za stromy nábrežními. Kromě toho loď těžký vor jen pracně za sebou táhla. Na uprchnutí nebylo pomyslit; koho neporazila střelba Indianů, toho čekala smrt ještě horší. — Zdlouhá zatím plukovník Middleton s vládním vojskem k osvobození ostatních tvrzi postupoval. Sněhy činily cestu neschůdnou, zejména dělostřelectvu. Po obou stranách Saskáčevanu táhly zástupy jeho k Batoche, kde je Riel*) se hlavní silou svou očekával. Parní loď, která za vojskem táhnoucím plula, měla obě polovice vojska střelivem a potravou opatřovati. Riel velmi obmyslně sobě vyhlédl a zvolil místo, kde se chtěl utkat s voji vládními. Na lesnatých výšinách blízko Rybího Potoka (Fish Creek), na jihu od Batoche dal zdělati střelecké zákopy z důli jako po stupních se táhnoucí až na vrch těch strání a v tomto pevném postavení se usadil. Middleton dne 24. dubna v ta místa s vojskem přitáhl ihned velel hnáti útokem na zákopy. Ale Indiané přivítali ho střelbou tak důraznou, že i pěchota i jízdné dělostřelectvo s velikou ztrátou ucouvlo. — Posla za poslem vy-

sílal Middleton k Malgundovi táhnoucím po pravém břehu řeky, žádaje, aby na pomoc přispěl. Přes to že šli tedy plnou řekou, přeplavil se Malgund s jedním dílem svých vojáků na levý břeh a přišel právě v čas, aby zamezil úplnou porážku. Ale ani tak nic nezmohli proti povstalcům, a když Riel na ně útokem dorážel, museli spěšně ustoupiti. Ztráty Middletonovy byly znamenité. Návěští o této nehodě polekalo osadníky Severozápadu ano i obyvatěle hlavních měst Kanadských. — Zatím, jak jsme svrchu pověděli, v missii Panny Marie Vítězné, kdež byl Msgr. Farand a v příležičí tvrzi očekávali nepřítele. V noci mezi 26. a 27. dnem měsíce dubna poslové „nepřátelští“ přišli na břehy Jezera bobřího, jež leží na jih od Jezera srnčího, od něhož jen pohořím jest odděleno. Přišli tam proto, že na pobřeží Jezera bobřího nejvíce divokých Indianů přebývá. Jednak strachu jim nahánějice jednak ctižádost jejich povzbuzující, tak je pobouřili, že vesměs přešli k nepříteli ačkoli byli připověděni, že jsou hotovi krev svou za missonáře cediti. Hned na to z rána u velikém počtu přitrhli ke tvrzi, násilně odňali klíče strážci, jenž se arci brániti nemohl, za hodinku pobrali zásoby, roztrískali dvěře, lavice, stoly, okna a k oslavení svého rekovství hodovali na zříceninách. Missie Vítězné Matky Boží jest asi 8—9 Km. ode tvrze vzdálena i bylo ustanoveno, že druhého dne na ni bude udeřeno. Když se zpráva o tom roznesla, shromáždilo se v missii asi 40 ozbrojených mužů, největším dílem mesticů, aby ji proti Indianům bránili. Avšak ani těm 40 nebylo lze všem věriti, že by se k Indianům nepřidali. Bděno celou noc. Fráteri a několik dobrých lidí použilo noční temnoty k uschování věcí nejpotřebnějších. Mezi tím dalo se vyjednávání s nepřítelem, což na ten čas odvrátilo pohromu od missie Panny Marie Vítězné. Indiané rozpomenuli se na velikou laskavost a na mnohá dobrodíní staříckého biskupa Faranda a oznámili poslům Rielovým, že při vybíjení missie nebudou pomáhati. Poslové strašného vladyky odešli hrozíce, že za osm dní u velikém počtu přijdou a pomstu vykonají. Biskup dal missijní sestry převésti přes jezero pevným ledem pokryté do rybařské chatrče asi 6 Km. vzdálené, kdež v ustavičném strachu su utné dny trávil až do toho času, když zpráva přišla o vítězství nad povstalcí. Biskup sám s. P. Collignio-

*) Čti všude Riel místo Kiel.

nem, s šesti bratřími, s jedním sluhou a s jedním dobrým sousedem vytrval v domě missijním a tak zachoval zásoby jakkoli skrovnické, které by jistě byly ztraceny, kdyby se byl na útěk dal. — Plukovník Middletonovi teprve dne 5. května parní loď přinesla žádoucí pomoc. Riel zatím nedaleko od Batoche před missijní stanicí sv. Antonína, u Batoche Crossingu položil se na místě velmi výhodném a zase ve střeleckých zákopech očekával voje vládní. Dne 9. činěn jest útok. Parní loď měla přitom pomáhati, ale sama první oetnula se v nebezpečnosti. Na místě naproti domu missijnímu bylo na ni z obou stran od Indianů střeleno a málo chybělo, byla by zahynula. Taktéž by se bylo Indiánům poštěstilo dobytí baterií, z nichž dělostřelba k vesnici bila. Oni totiž vylezli na křovinatou stranu, která měla spád k řece Saskačevanu i divě vyjíce přikvácili na dělostřelce. Pouhé štěstí chtělo tomu, že jedna baterie nebyla ještě vypřažena. Ta tedy ujížděla na zad, vdáti několika set kroků se postavila, osypala útočníky koulemi a sehnávši je s pahorku, děla zachránila. Riel tedy musel vykliditi se z Batoche Crossingu. Couvnul v dobrém pořádku k lesnatým výšinám za dům missijní sv. Antonína, v němž bylo několik misisonářův a řeholnic, jimž tam bylo přechkati všecky bitvy. Tam se Riel položil opět velmi zistně v zákopech střeleckých. Když Middleton až k missijnímu kostelu přitřhl, spatřil jednoho z misisonářů P. Moulina s bílým praporem před kostelem státi; přivítiv ho pozdraviv zvěděl, že jest kostel plný ženských a dětí, které v něm ochrany hledaly. Dobytím městečka Batoche-Croningu nebylo ještě dobojováno; nastala bitva podobná nešťastné šarváce svedené na Rybím Jezeru. Vypuditi ze zákopů Indiany nebylo možno. Když nastávala noc, Riel obrátiv se přistoupil opět k útoku. Počal příznivý větřík vát a tak Riel velel zapáliti trávu a křoví, aby vítr hnál plameny a dým na vojsko vládní. Middleton raněn v kostele uložený musil dáti honem do tábora převésti, neboť byl strach, že kostel hořeti bude. Jenerál ještě téže noci dal telegrafovati vládě o rychlou pomoc, neboť byl v postavení dosti zlém. Avšak umínil sobě, že bude hájiti tábor svůj a dal jej na spěch záseky ohraditi. Dne 10. útok byl obnoven, avšak od Indianů zase na dobro odražen. Ještě 11. Riel odolával; ale teprve 12. května když povstal-

cům střelivo došlo, mohl Middleton dobytí lesa a tím bylo dobojováno. Riel postavil se dobrovolně do zajetí. Právil jenerálu Middletonovi: „Odpor jež jsem činil, kanadskou vládu alespoň přinutí, aby zkoumala stesky krajanů mých.“ Dne 30. července byl jakožto velezrádce před soud postaven. Nezapíral aniž se omlouval; ale dokazoval, že jen práva svých krajanů od dráhných let neuznávaná a násilně rušená, rovněž mocně hájil. Právní obhájci jeho předstírali, že jemu, poněvadž jest na mysl pomaten, ni žádná vina přičítati nelze, ale on se takové obraně velmi horlivě vzpíral. Za svědky povoláni jsou též z Batoche misisonáři André a Fourmont a ti pravili, že Riel kdykoli o věcech politických neb o náboženství mluví, při sobě nebývá. Ještě prý jinak mírný a tichý jest, hned se osupuje a zpouzí, tlachá a do světa bouchá i vyhrožuje, že kostely rozboří a kněze vyžene. Jiní lidé, kteří Riela dobře znali, toho svědectví dotvrzovali a pravili, že se vyhlásoval za člověka vyšším duchem nadšeného a že prorokoval ano i říkal, že bude papežem. Dva lékaři chorob duševních potvrdili tu jeho choromyslnost, třetí lékař však vysvědčil, že nic takového na něm nespozoroval. Jenerál Middleton a jeho důstojníci pravili, že cokoli Riel při útoku a při obraně nařídil, jakož i chladnokrevnost jeho v boji a chování se v zajetí jest důkazem zdravého rozumu jeho. Riel poděkoval veřejně za toto svědectví a pravil, že chce býti raději na smrt odsouzen než za blázna pokládán. Avšak v řeči své obhajovací, která dvě hodiny trvala, mezi jiným pravil, že ve jmenu Ježíše Krista jednal, nad to dovolil sobě tak prudkých útoků na vládu, že se tím úsudek misisonářů o jeho pošestilosti stvrzoval. Riel byl odsouzen k provázu a dne 16. listopadu 1885 oběšen. Poslední noc před popravou ztrávil na modlitbách s P. André-m, ráno obceval mši sv. a přijal velebnou Svátost. Zmužile vstoupil na popraviště a hlasitě se modlil. Při poslední prosbě Otčenáše kat vykonal rozsudek. Tím Riel za své provinění pokání učinil.

Obřady mše sv. řádu východního.

(Pokračování.)

20. *Praeface*. Jakmile ukončeno jest Vyznání víry, řekne jáhen hlasitě: „Stůjme

v mravnosti, stůjme v uctivosti! Pozor mějme, abychom v pokoji přinesli svatou oběť!“ Chor: „Milostivé udělení pokoje, oběť chvály.“ Kněz vece hlasitě: „Milost Pána našeho Ježíše Krista, láska Boha Otce a účastenství Ducha sv. budiž se všemi vámi!“ Chor: „I s duchem tvým.“ Kněz: „Srdce vzhůru!“ Chor: „Máme je povznesena ku Pánu.“ Kněz: „Díky vzdáváme Pánu!“ Chor: „Důstojno a spravedливо jest, klaněti se Otci a Synu a Duchu sv., jedno- bytné a nerozdlilné Trojici.“ Kněz skloniv se, koná modlitbu po tichu: „Důstojno a spravedливо jest Tebe oslavovati, Tebe velebiti, Tebe chváliti, Tobě díky vzdávati, Tobě se klaněti na všelikém místě panování Tvého: neboť Ty jsi Bůh nevýslovný, kterého nelze pochopiti aniž viděti aniž postihnouti, věčný, neproměnlivý, Ty a Tvůj ze stejné podstaty zplozený Syn a Tvůj Duch sv. Ty stvořil jsi nás z ničeho a když jsme klesli, opět jsi nás pozdvihl a neopomíjel jsi činiti vše, abys vedl nás k nebi a milostí svou nás obdařil v nebeské říši své. Za to vše děkujeme Tobě a jedno- rozenému Synu Tvému a Duchu sv. Tvému, děkujeme za všechno, co víme a čeho nevíme, za všechna dobrodini viditelná i neviditelná, kterých se nám dostalo. Děku- jeme Tobě i za tuto svatou službu, kterou jsi ráčil přijati z rukou našich, ačkoli po boku Tvém stojí tisícové archandělův a desíti tisícové andělův, cherubinův a serafi- nův šestikřídých, mnohočetých a vzneše- ných.“ Hlasite: „Kterí pějí zpěv vítězný a volají mocným hlasem, říkajíce: Svatý, svatý, svatý jest Pán zástupův! Plna jsou nebesa i země slávy Tvé! Hosanna na výsostech! Požehnaný jenž přichází ve jmé- nu Páně! Hosanna na výsostech!“

21. *Kanon.* Jáhen chopiv se hvězdice, dělá ji znamení kříže nad posvátnou pate- nou a když ji byl otřel nad korporálem, políbí ji a odloží zároveň s aěrem. Na to pokročí na pravou stranu a mává nad obět- ními dary ohánkou (vějřem) nebo aěrem, jestliže ohánka není po ruce. Kněz modlí se šeptem: „S těmito blahoslavenými moc- nostmi i my voláme k Tobě, milostivý Pane, říkajíce: Svatý jsi Ty a přesvatý, Ty a ze stejné podstaty zplozený Syn Tvůj a sv. Duch Tvůj; svatý jsi Ty a přesvatý a velikomocná jest sláva Tvá. Který jsi tak miloval svět, že jsi dal jedno- rozeného Syna svého, aby žádný, kdož v něj věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný. On přišel a dokonat dílo, jež za nás přijal na

sebe a oné noci, kdy vydán byl, či spíše sám sebe vydal za život světa, vzal chléb do svatých a neposkrvněných rukou svých a díky němu a požehnav a posvětiv a zlo- miv, dal svým svatým učeníkům a apo- stolům, řka: (Kněz skloní hlavu, pozdvihne zbožně pravou ruku, žehná posvátný chléb a řekne hlasitě) „*Vezměte, jezte; toto jest tělo mé, které za vás obětováno bude na odpu- štění hříchův.*“ Chor: „Amen.“ Jáhen pak chopí se štolý a spolu s knězem ukazuje na posvátnou patenu a na posvátný kalich, zatím co kněz dole říká slova: „Tvoje ze Tvého.“ Kněz po tichu: „Podobně i kalich po večeri a pravil: „*Píte z něho všichni, to- toť jest krev má Nového Zákona, která za vás a za mnohé prolita bude na odpuštění hříchův.*“ Chor: „Amen.“

Kněz máje hlavu skloněnou, di po ti- chu: „Pamětlivi tudíž jsouce tohoto spasi- telného rozkazu a všeho, co za nás bylo učiněno, kříže, hrobu, z mrtvých vstání po třech dnech, na nebe vstoupení, trůnu po pravici, druhého a slavného přístí,“ (hlasitě:) obětujeme Tobě Tvoje z Tvého ve všem a za všechno.“ Chor: „Tobě pě- jeme chválu, Tebe velebíme, Tobě děku- jeme, ó Pane, a prosíme Tě, Bože náš!“ Kněz skláněje opět hlavu, vece po tichu: „I přinášejíce Tobě tuto případnou a nekr- vavou službu, prosíme, modlíme se a žá- dáme: Sešli svého Ducha sv. na nás a na tyto dary předložené.“ Jáhen odloží ohánku nebo velum, které rukou držel, přistoupí ku knězi a oba hluboce kloní se před posvátným stolem, modlíce se v duchu: „Pane, buď milostiv mně hříšnému!“ Tak říkají šeptem po třikráte. „Pane, který jsi seslal na apoštoly nejsvětějšího Ducha o hodině třetí, neodněmež Ho, o Dobroději, od nás!“ A: „Srdce čisté stvoř ve mně, o Bože, a ducha přímého obnov v útrobach mých!“ Jáhen skloní potom hlavu, ukazuje štolou na posvátný chléb a di po tichu: „Požehnej, pane, posvátný chléb!“ Kněz pak stoje z přima znamená svatý chléb třikráte křížem, říká po tichu: „Učiň tento posvátný chléb drahocenným tělem Krista svého!“ Jáhen: „Amen.“ A opět jáhen: „Požehnej, pane, posvátný kalich!“ Kněz žehnaje říká: „Co v tomto kalichu jest, budiž drahocennou krví Krista Tvého!“ Jáhen: „Amen.“ Jáhen ukazuje opět sto- lou na obě svaté způsoby a praví: „Žeh- nej, pane!“ Kněz žehná obě rukou, říká: „Proměň je Duchem Tvým svatým.“ Já- hen: „Amen, amen, amen.“ Jáhen skloní

hlavu a di knězi: „Rozpomeň se na mne hříšného, svatý pane!“ To řka, vrátí se tam, kde prve stál a vezme do rukou vějíř. Kněz pak modlí se po tichu: „Aby prospělo to přijímajícím ku občerstvení duše, k odpuštění hříchův, ke společenství sv. Ducha, ku dokonání říše nebeské, k důvěře v Tebe a nikoli k soudu nebo ku zavržení.“

Kněz pokračuje: „Taktéž přinášíme Tobě tuto případnou oběť za ty, kteří zesnuli v Kristu, za praotce, otce, patriarchy, proroky, apoštoly, kazatele, evangelisty, mučelníky, vyznavače, zdržlivé panice a za každou duši, která u víře dokonala.“ Hlasitě: „Obzvláště za nejsvětější, neposkvřenou, nade všechny blahoslavenou, přeslavnou královnu a Matku boží a ustavičnou Pannu Marii.“ Chor zpívá: „V pravdě důstojno jest chváliti tebe, Rodičko boží, povždy blahoslavení hodná a dokonce neposkvřená a Matko Boha našeho; která jsi ctihodnější nežli cherubini, daleko vznešenější nežli serafini, která jsi bez úhony porodila Boha Slovo; jakožto pravou Rodičku boží Tebe velebíme!“ Nebo zpívá se zpěv na ten den připadající. Zatím okurkuje jáhen posvátný stůl kolem a seznamy kostelní (diptycha) i rozpomíná se na zemřelé i živé, jak mu líbo. Kněz pak nakloněn jsa, modlí se po tichu: „Pamatujice na sv. Jana, proroka, předchůdce Páně a křtitele, svatých a blahoslavených apoštolův, sv. N., jehož památku slavíme a všech Tvých svatých, ku jejichž přimluvě na nás shlédni, o Bože, a rozpomeň se na všechny, kteří zesnuli, majíce naději z mrtvých vzkříšení k životu věčnému.“ Tuto upomíná se kněz na živé a zemřelé, pokud je mu líbo. Za živé modlí se: „Za spásu, ochranu a prominutí hříchů služebníka božího N.“ Za zemřelé modlí se: „Za pokoj a občerstvení duše služebníka Tvého N., ve stánku světla, kde není zármutku a lkání; popřej jí pokoje, Ty Bože náš, uděl jí odpočinku tam, kde nazíratí může na cblíče Tvůj. Také prosíme Tebe, abys rozpomenul se, Pane, na veškeré pravověřící biskupstvo, na ty, kteří věrně přisluhují slovem pravdy Tvé, na veškeren stav kněžský, jáhenský v Kristu a všeliké duchovenstvo. Taktéž přinášíme Tobě tuto smysluplnou oběť za celou obydlanou zemi; za svatou, katolickou a apoštolskou církev; za ty, kteří žijí v nevinnosti a bohumilé bázni; za naše nejvěrnější a Krista milující císaře; za celý dvůr a vojsko jejich. Popřej jim, ó Pane,

pokojného panství, abychom i my za pokojné doby jejich klidný, bezpečný život trávití mohli ve všeliké zbožnosti a poctivosti.“ Jáhen obrátí se na to ku dveřím presbytere a drže třemi prsty stolu, říká: „A na každého a na každou (t. j. rozpomeň se, Pane).“ Chor zpívá: „A na každého a na každou.“ Kněz hlasitě: „Především rozpomeň se, ó Pane, na našeho nejdůstojnějšího arcibiskupa N. kterého račiž zachovati u víře svaté církve své, aby byl ctěn, blaze a dlouho žil a věrně přisluhoval slovem pravdy Tvé.“ Jáhen stojí u dveří, praví: „Na nejdůstojnějšího arcibiskupa našeho N. nebo biskupa (podle hodnosti jednoho každého). I na toho, který obětuje tyto posvátné dary, na nejzbožnějšího kněze N. Za spásu našich bohumilých a bohochráněných císařův.“ Kněz modlí se po tichu: „Rozpomeň se, ó Pane, na město, ve kterém bydlíme a na všeliké město a krajinu a na věřící obyvatelstvo jejich. Pamatuj, Pane, na plavící se, cestující, nemocné, utiskované, zajaté a na spásu jejich. Rozpomeň se, ó Pane, na ty, kteří přinášejí ovoce a statečně pracují ve svatých chrámech Tvých a pamatuj na chudé a nám všem šesli milosrdenství své.“ Hlasitě: „A dopřej nám, abychom jedněmi ústy a jedním srdcem oslavovali a velebili ctihodné a přemocné Jméno Tvé, Otce, Syna a Ducha sv. nyní vždycky a po všechny věky.“ Chor: „Amen.“

Kněz obrátí se ke dveřím a žehnaje, praví hlasitě: „A smilování velikého Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista budiž se všemi vámi!“ Chor: „I s duchem tvým.“ Jáhen vyčká příhodné chvíle; stojí pak na obvyklém místě, vece: „Slavice památku všech svatých, opět a opět prosme Pána.“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Za obětované a posvěcené drahocenné dary prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Aby nám nejdobrotivější Bůh, který přijal je na svůj svatý, nebeský oltář k líbeznému vůni duchovní sladkosti, propůjčil milost nebeskou a dar Ducha nejsvětějšího, prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Abychom zbaveni byli všelikého útisku, hněvu, nebezpečství a úzkosti, prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Kněz modlí se po tichu: „Tobě, ó dobrotivý Pane, poručíme celý život svůj a celou naději svou a prosíme a modlíme se a lkáme, abychom byli hodnými podíl míti na nebeských a hrozných tajemstvích tohoto posvátného a duchovního stolu při čistém

svědomí, na odpuštění hříchův, ku promínutí pokléskův, ku společenství Duchu sv., ku dědictví království nebeského, ku důvěře v Tebe a nikoliv ku soudu nebo zavržení.“ Jáhen: „Přijmi nás, zachraň, smiluj se nad námi a opatruj nás, o Bože, svou milostí.“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhen: „Aby každý den byl dokonalý, svatý, pokojný a bez hříchu, prosme Pána!“ Chor: „Propůjč nám toho, Pane!“ Jáhen: „Anděla pokoje, věrného yůdce a strážce duší našich i těl vyprosme si na Pánu!“ Chor: „Pane, propůjč nám Ho!“ Jáhen: „Za to, co dobrého a spasitelného pro duše naše a pro pokoj, vyprosme sobě na Pánu!“ Chor: „Propůjč nám toho, Pane!“ Jáhen: „Abychom ostatek života svého trávili v pokoji a pokání, prosme Pána!“ Chor: „Propůjč nám toho, Pane!“ Jáhen: „Prosíme za jednotu víry a společenství Duchu sv., poručejme sebe vespolek a celý život svůj Kristu Bohu našemu!“ Chor: „Tobě, Pane!“

22. *Modlitba Páně.* Kněz řekne hlasitě: „A učíš nás hodnými, o Pane, abychom odvážiti se mohli s důvěrou a beze hříchu vzývati Tebe, nebeského Boha jakožto Otce a abychom říci mohli:“ (Chor) „Otče náš, jenž jsi na nebesích“ atd. Kněz hlasitě dří: „Neboť Tobě náleží království a moc a sláva, Tobě Otci a Synu a Duchu sv. nyní, vždycky a po všechny věky.“ Chor: „Amen.“ (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho knížecí milost náš nejdůstojnější arcipastýř a metropolita hrabě František ze Schönbornů učinil pozvání k mnohým katolickým mužům duchovním i světským v příčině zařízení komitétu na oslavu 50-letého kněžského jubilea Jeho Svatosti Lva XIII., kteráž připadá ke dni 31. prosince. Komitét tento se pak skutečně dne 28. února b. r. za předsednictví nejdůstojnějšího arcipastýře knížete arcibiskupa Pražského hraběte Františka ze Schönbornu v residenci arcibiskupské konstitoval. — Po dojemné řeči Jeho knížecí Milosti ustavil se z členů komitétu metropolitního trojí subkomitét. První z nich obral sobě za účel sbírku ve prospěch mešního stipendia, které sv. Otci v den slavnostní podáno býti má. Předsedou jeho zvolen hrabě Jan Ledebur; místopředsedou pan generální vikář Antonín Hora a jednatelem kníže arcib. rada Josef Zvěřina.

Druhý subkomitét starati se bude o obeslání Vatikánské výstavy a volil sobě za předsedu p. generál. vikáře Antonína Hora a za jednatele pana kaplana Františka Ekerta. Třetí subkomitét bude dbáti, aby bylo zasláno sv. Otci holdovací album katolických spolků naší církevní provincie a pak, aby se mezi 10. a 20. dubnem 1888 pořádala pouť do Říma. Za předsedu zvolen hrabě Karel Schönborn, za místopředsedy nejdůst. pan světec biskup Karel Schwarz a kníže Ferdinand z Lobkovic, za jednatele kanovník dr. František Krásl.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 26.—30. března u Vrsílek a od 31. března do 4. dubna u Maltézů.

— **Dva svobodomyšlníci na smrtelné posteli se obrátili.** Zjištěno jest, že bývalý francouzský ministr vyučování Paul Bert, který tolik církvi katolické škodil, v Tonkině, zachvácen jsa žlutou zimnicí, v poslední hodině života svého se obrátiv, hříchů svých litoval, zaopatřen byl, ačkoliv toho frimauři tají. — Podobně v těchto dnech i bývalý Jesuita Passaglia kající: v Turině zemřel. Jest známo, že býval professorem theologie v Římě a že napsal učenou knihu o Neposkvrněném Početí Panny Marie. V letech šedesátých vystoupiv z Tov. Ježíšova, stal se stoupencem Garibaldiho a co vláda Italská na újmu státu papežského podnikala, schvaloval. Vláda za to jmenovala jej professorem v Turině. Tam založil svobodomyšlný časopis „Mír“ a byl zvolen za poslance. Avšak v poslední době všeho toho se zřekl, poznáv bludy své. Kardinál arcibiskup turinský Alimonda zaopatřil ho svátostmi umírajících.

Z Říma. Dne 13. t. m. odbyvalo se v Římě tajné konsistorium, v němž měl sv. Otec krátkou allokuci a jmenoval tyto nové kardinály: Msgr. Serafina Vanutelliho, titulárního arcibiskupa v Nicei a dosavadního nuncia ve Vídni; tento narodil se r. 1834 dne 25. listopadu na Genazzoně v Itálii a jest tudíž jeden z mladších kardinálů. Studoval v Římě a nejdřív oučinkoval u tamního kostela sv. Petra. V době, kdy císař Maximilian v Mexiku žil, byl u tamního papežského vyslance sekretářem. Roku 1880 přišel co papežský vyslanec do Vídne. Ve svém 35. roce byl Vanutelli jmenován arcibiskupem v Nicei. — Msgr. Kajetána Aloisia Maselli, titul. arcibiskupa novocásarejského, roz. 1822; msgr. Camilla Siciliano die Rende, arcibiskupa beneventského, apošt. nuncia v Paříži, roz. 1847; msgr. Mariana Rampollu del Tindaro, titul. arcibiskupa heraklejského, nuncia v Madridu, r. 1843. Po té praekonisoval sv. Otec několik arcibiskupů a biskupů.

S m ě s.

— **Gordický uzel.** Největší vojevůdce a hrdina Alexander Veliký přišel kdysi na svých vojenských taženích do Gordia ve Frygii. V tamějším chrámu nalezal se uzel, o němž bylo toto proroctví: „Kdo by tento uzel rozvázal, dožude celé Asie.“ Myšlenkou, celé Asie se zmocniti zabýval se Alexander a proto pokusil se onen záhadný uzel rozvázati; než ale uzel byl tak přepodivně zmotaný, že Alexander k cíli nepřicházel. Proto vytrhnul prudce meč, a onen uzel rozefal. Pak také v čele svého vojska Asie dobyl. — Podobně jednež křesťan, jenž s pokáním svým upřímně miní. S napnutím veškerých sil přetrhni a přetni gordický uzel svých hříchů, náklonností a náruživostí. Musíš v pokušeních bojovati proti světu, ďáblu a tělu a tak dožudeš — země zaslíbené: nebe!

— **Metla penitentiářova.** Za časů pohanského Říma byli otroci, na svobodu propuštění, dotknuti metlou, zvanou vindictou, na znamení, že jsou osvobozeni. — Podobně děje se kajícím hříšníkům a poustníkům do Říma křesťanského, že po obdržení absoluce, dotknuti bývají dlouhou metlou, zvanou cannuccií od kardinála zpovědníka, na znamení, že osvobozeni jsou z otroctví hříchů. Též se přirovnává cannuccií udici rybářské, dle slov Spasitelových ku sv. Petru: „Budeš lidí lovit.“

— **Pomník sněmu vatikánského** nalezl konečně příhodné místo. Dle plánu papeže Pia IX. blahé paměti, měl původně na Janikulu postaven býti. Sloup, nejohromnější část celku, byl tam již dopraven, když událostmi 24. září 1870 byly práce přerušeny. Sloup ležel tam až do r. 1882. Již chystal se papež Lev XIII. dílo slavného předchůdce svého dokončiti, když nová naskytla se překážka. Městská rada římská totiž se usnesla na tom, že vztýčí na Janikulu pomník Garibaldiho — vedle něhož ovšem nebylo příhodného místa pro pomník sněmu. Proto rozhodl se sv. Otec v ten smysl, že pomník sněmu Vatikánského státi má ve Vatikáně samém, uprostřed dvora, se znamenitou velikou bronzovou šíškou, která ve starověku mausoleum Hadrianovo, dle jiných pantheon zdobila. Sloup pomníku vatikánského sněmu jest z afrického mramoru, 10 metrů vysoký a 1·35 m. v průřezu. Na něm stojí bronzová socha sv. Petra. Podstavec jest z mramoru karrarského, ozdobený na přední straně vypuklinou, ukazující, kterak Pius IX. uprostřed sněmu, dogma o neomylnosti papežově prohláší. Uprostřed sněmu dobře znatelný jest Lev XIII., tehdejší kardinál a arcibiskup v Pe-

rugii; ukazuje prstem na místo v knize, kterou drží vedle něho stojící biskup jeden arménský. Poukazuje se tím k tomu, že právě prohlašovaný článek víry jest pouze zjevenou pravdou. Na stranách pobočních podstavce jest umístěn tento nápis: „Papež Pius IX. rozkázal r. 1870 tento pomník církevního sněmu od něho svolaného a slaveného na temeni Janikulu vztýčiti. Lev XIII. kázal jej r. 1886 pro nepřítel času uvnitř Vatikánu postaviti.“ Prozatím není Piazzetta della Pigna, jak se onen dvůr jmenuje, přístupna; pilně se zde zřizují sady. Jak se doslýchá, má zde míti své místo jubilejní výstava, jež při slavnosti druhotin Lva XIII. zahájena bude.

— **Kniha života.** Celý čas žití našeho podobá se prázdné knize, kterou nám dal Pán, abychom ji vyplnili a popsali skutky dobrými. Pro každý den určena jest stránka, pro každou hodinu odstavec, pro každou minutu řádka. Dle své vůle nesmíme v této knize nic vytrhnouti, aniž jeden vynechat, aniž by zapsán nebyl v knize té. Též nám není popráno sčísti stránky knihy této, ani jak mnoho listů popsat máme — nevíme. Státi se nám může ale zcela lehce, že v tu hodinu, v ten den, nám neznámý, octneme se u stránky poslední, kde smrt napsala: Konec tvému životu! — Můžeme pak tuto knihu, Bohem nám danou, popsat skutky šlechetnými, můžeme i to, co nedobře jsme napsali, zase napravit, ano, můžeme též i nečistotu, hříchy způsobenou, slzami pravé lítosti a pokání vyčistiti a odstraniti. Šťastný člověk, který na lůžku smrtelném při světle svíčky hromičné může beze strachu a bázně stránky knihy té převraceti a počítati. S útěchou může takový člověk očekávati den, kdy před zrakem všech národů a lidí bude kniha jeho života otevřena, kde každý může v ní čísti, co kdo dobrého mluvil, činil a myslil! Šťastný ten, kterému kniha ta v den poslední bude neklamným svědkem nevinnosti a spravedlnosti, pro které od světa bylo mu snášeti urážek a ústrků. Běda, přeběda ale pokrytcům, ošemetníkům, kterých tajné a skryté hříchy pojednou v den soudný zjevnými se stanou. Šťastný ten, jehož kniha i majitelem nebude, v oheň věčný uvržena, nýbrž v zlaté svázana v knihovně nebeské stkvíti se bude. Blažený ten, kdo svoji knihu života zlatem lásky křesťanské zdobí a kráší, svědomitě a věrně do ní skutky bohumilé zaznamenává. Jméno jeho stkvíti se bude na věky.

— **Něco ze života stigmatizované Palmy Marie Martellové.** Palma Maria Martellová narodila se r. 1825 dne 31. března v městečku Oriu u Neapole z chudobných rodičů stavu rolnického. Dne 3. května r. 1857

obdržela na rukách i nohách znaky ran Krista Pána. R. 1865 obdržela na boku ránu Kristovu a od toho času vytéká z ní ustavičně krev a voda. Obdržela znaky ran Kristových i na hlavě od koruny trnové, z kterých vytéká krev. Počátkem července 1865 zjevil se jí ukřižovaný Spasitel v veliké jasnosti, a raulil ji do duše tak, že celou hodinu byla bez sebe jako mrtvola. Tato stigmatizovaná osoba viděla na nebi veliký kříž, z kterého osm jasných paprsků vycházelo a zemi osvětlovala a sice 4 paprsky Božího milosrdenství, 4 pak boží spravedlnosti. Paprskové milosrdenství dopadali na východ a západ, t. j. Turecko, Ameriku, a mezi tím na Anglii, země polské a ruské. Paprsky spravedlnosti čili hněvu dopadaly na Francii, Německo, Španělsko a Itálii. — Tedy Turecko, Amerika, Anglie, Polsko a Rusko mají doufat a očekávat milosrdenství a smilování Božího. Francie, Německo, Španělsko a Itálie pak necht očekávat spravedlnosti a přísných trestů Božích. — Roku 1863 Palma Maria předpovídala: Budou krvavé vojny, zvláště občanské čili revoluce. Španělsko, Francie a Itálie stanou se republikami. — R. 1871 po čas války francouzsko-pruské častěji mluvila: To je všechno ničím oproti tomu, co ještě přijde. — R. 1872 zvěstuje Palma vždy „veliké svízely, ale i vítězství církve.“

— **O všeobecném vzdělání.** Ze 100 osob musí čísti: v Německu 94, v Anglii 91, ve Francii a Rakousku 88, v Itálii 74, ve Španělsku 69, v Rusku 53. — Čísti, psáti a počítati musí: v Německu 89, v Anglii 81, ve Francii 77, v Rakousku 75, v Itálii 63, ve Španělsku 49, v Rusku 39. — Cizími jazyky mluví: v Německu 69, v Rakousku 61, v Anglii 34, ve Francii 29, v Itálii 28, v Rusku 23, ve Španělsku 13.

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 2. roč. XXVIII. má tento obsah: Rád přirozený a nadpřirozený. Víra v nejsv. Svátost oltářní a účta k ní za dob minulých v Praze. Jubilea všeobecné církve. Veliké zásluhy sv. Otce Lva XIII. o národy slovanské. — Kronika: Proč jsme nezaslali vys. říšské radě petici za upravení platů svých? Nařízení posv. kongregace rituum o hudbě chrámové. Vydání z obecního jmění. Vklady do Dědictví sv. Prokopa. — V literárním oznamovateli posouzeno mimo Blahověsta šestero spisů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Václ. Marek, far. Mukařovský, za děkana v Lochovicích;
- p. Antonín Šindelář, kaplan, za admin. v Zlonicích;
- p. Jan Slávek, far. Podčepický, za děkana v Selčanech.

Uprázdňená místa:

- Zlonice, fara patr. p. Ferd. kníž. z Kinských, od 16. března 1887;
- Mukařov, fara patr. náboženské matice, od 23. března 1887;
- Fodčepice, fara patr. p. Morice kníž. z Lobkovic, od 23. března 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. Martinec, far. v Křižlicích, za far. do Plotišť;
- p. Ant. Kopecký, admin. za far. ve Dřítčích;
- p. Ant. Mířek, admin. Ledčický, za admin. do Bohdanče;
- p. Frant. Marek, vikarista, za kapl. do Nov. Bydžova.

Uprázdňené místo:

- Křižlice, fara patr. náboženské matice, od 15. března 1887.

Hospodářská záložna

v Praze

půjčuje na směnky,

cenné papíry, hypotéky

a na zástavy

i přijímá vklady

na úrok 5⁰o,

proti výpovědi 6⁰o.

(Venkovští vkladatelé mohou své vklady poštou zaslati, načež se jim obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.

Dr. Ferd. Budil.

Vydává se

5., 15. 25. každého měsíce.

Redakce:

v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:

v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláti se

v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—

poštou „ 3.50

pololetně „ 1.50

poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepřijímá.Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Postní kázání.

Podává Fr. Ekert.

VII. Hrob Páně.

„V onen den bude kořen Jesse
na znamení národům, jemu po-
hané modlíti se budou a hrob
jeho bude slavný.“

Izaiáš 11, 10.

V nejhlubším smutku koná nevěsta Páně, Církev sv. dnešního dne památku smrti a pohřbu Ženicha svého. Odhaluje oltáře, zbavuje své chrámy okras, nechává zvony oněměti a velebným tichem tohoto svatého, Velikého pátku ozývá se vážně a úpěnlivě volání apoštolovo: „Kristus stal se poslušným za nás ku smrti, smrti pak kříže“ (Filip. 2, 8.). Zahalena rouchem smutečným sedí Církev Páně u hrobu Spasitelova oslavujíc ve svých hodinách dojemným způsobem odpočinutí umučeného Spasitele v hrobě. „V onen den,“ tak dí Izaiáš, „bude kořen Jesse (t. j. Messias, potomek Davida otce Jesse), na znamení národům, jemu pohané modlíti se budou a hrob jeho bude slavný“ (Isai. 11, 10.). Slavná byla jeho smrt, pocítila ji v útrobach svých příroda, ať slunce se zahalilo, skály pukaly, hrobové se otvírali a setník pod křížem volal: „Jistě, Syn Boží byl tento!“ (Mat. 27, 54.) Slavný byl pohřeb Páně, nebo v hodině nejhlubšího zármutku, kdy učenníci úzkostlivě se skrývali a Maria pouze s několika dušemi věrnými pod křížem stála, povzbudila vítězná milost Boží dva muže, vzácné a bohaté to měšťany Jerusalemské, aby tělo Páně uctivě vložili do nového nádherného hrobu. Slavný byl hrob Páně, nebo stal se rodištěm nového, nesmrtelného života, nadějí a ozdobou Církve, útěchou a radostí křesťanů. Ano slavným byl hrob Páně, nebo ten hrob stal se nejvzácnějším místem na zemi, jež všickni národové křesťanští v uctivosti mají.

Což bychom tedy v této posvátné hodině činili lepšího, než že doprovodíme v duchu Spasitele svého ku hrobu. Provázeli jsme jej po cestě jeho křížové, nuže dnes navštívíme jeho sv. hrob a tam se naučíme tomu, kterak máme sobě odumírat i Pánu v srdci svém hrob upravit.

Ticho a pusto jest na Golgotě. Zástupové rozprášili se odtud plaše a bázlivě, obloha zatažena jest dusnými mraky a příroda zahalena hlubokým smutkem. Mrtvé tělo Páně pňi studeno a ztuhlo na kříži. Božský Mistr dokonal nevýslovné muky své a duše jeho sestoupila ku zbožným praotcům zvěstovat jim vykoupení. Dole pod křížem pohřžena jest v tichý bol Maria, než míra utrpení jejich posud není doplněna. Vedle ní stojí věrný učenník Jan a svaté ženy s hlavami zahalenými bolestí. Na zemi sedí několik vojáků s oštěpy do země zaraženými. Posvátný pátek klonil se ku konci. Podlé zvyku ukrutných Římanů bývali ukřižováni na kříži ponechávání potud, až v zdoluhavých trápeních dokrváceli a když umřeli, i tu zůstávala těla jejich na kříži, až buď setlela aneb od dravých ptáků pohlčena byla. Zákon Mojžíšův nařizoval však, aby každý odpravenec téhož ještě dne byl pohřben a Římané v tom ohledu tomu nebránili. Mimo to byl svatvečer veliké soboty velikonočních svátků a bylo by to bývalo proti zákonu i proti slavnosti sváteční, kdyby ukřižování, ať živí či mrtví, na kříži byli zůstali. Proto rozkázal Pilát, když večer se blížil, aby vojáci ukřižovaným kosti zlámali a je před západem slunce pohřbili. I přicházejí vojáci a rozbíjí těžkými, železnými sochory hnáty obou, vedle Pána ukřižovaných lotrů. I ku Kristu Pánu přišli, spozorovavše však, že již skončil, nezlámali kosti jeho, nýbrž jeden z nich vrazil své ostré železné kopí do boku Páně tak zhurta, že kříž se otrásl a když kopí prudce vytrhl z rány, vytryskl z ní

proud krve smíšené s vodou. Svatá Panna viděla chvěje se hrůzou, kterak ostré kopí rozdírá srdce Páně a to kopí poranilo i duši její. Tak visí bezduché, rozedrané, zkrvácené tělo Páně na kříži i se srdcem probodeným, avšak s kostmi neporušenými, tak tomu zajisté chtěl Otec věčný, aby na tomto pravém velkonočním Beránku naplnilo se to, co bylo předobrazeno beránkem v Egyptě, jemuž nesměly kosti zlámány býti. Dal pak svůj bok a srdce své poraniti a otevřítí, aby nás docista smřil a obmyl, svatá rána srdce jeho jest brána života, z které vyšly ve vodě a krvi sv. svátosti, bez nichž nelze do života vjíti. Voda poukazuje ke křtu, první to a nejpotřebnější svátosti, krev pak znamená nejsvětější tajemství víry, největší nejvznešenější ze všech svátostí, v níž Spasitel ustavičně za nás se obětuje a mezi námi trvá. Tekla pak krev z otevřeného boku Páně, aby dala Církvi život lásky. Budiž tedy pozdravena ty bráno svatá! Budiž od nás uctěna ty schránko božské lásky! Otevřela jsi se, abysi nám byla útočištěm! Budiž nám ty sv. ráno boku Páně útěchou v zármutku, občerstvením a silou v pokušení a pevným hradem našim v nebezpečí.

Tu kráčeji dva muži na Golgotu, oba náležejí mezi nejvácnější a nejbohatší občany, jsouce oba členy vysoké rady, jeden z nich sluje Josef z Arimathie, jest to muž velevážený pro svou znalost zákona a spravedlivost, jej zdobí chvála Pisma sv., byltě spravedliv a očekával království Boží. Soudruh jeho jest Nikodem, jenž ondy přišel ku Pánu v noci a tajně, aby se od Božského Mistra poučiti dal. Oba byli již od dáвна učennici Páně, než jen potají, z bázně před Židy. A hle dnes vystupují rozhodně a zmužile jakožto učennici a ctitelé Ukřižovaného Krista!

Až posud zloba nepřátel se nevyzuřila, posud neodvažují se apoštolové veřejně obcházeti, oba tyto učennici jednají však bez bázně, zcela rozhodně a směle, nebo smrt Páně je posilnila a láska nezná bázně (Jan 4, 18.), proto veřejně se vyznávají za učenníky Kristovy a nebojí se, že zastíní tím svůj stav; nebojí se toho, že vzbudí nenávisť Židů. Josef jde směle k Pilátovi a žádá od něho tělo Ježíšovo a Pilát rád svoluje k žádosti jeho dílem, aby vzbouřené svědomí své poněkud utišil, dílem aby zlomyslné Židy pozlobil. A sotva vznešený ten dar obdržel, již chystá se s Nikodémem k tomu, aby tělo Páně uctivě a slávně pohřbil. Nikodém přináší drahocenné masti a nejjemnější kment, aby tělo dle domácího zvyku pohřbil, Josef pak odstupuje svou rodinnou hrobku, kterou nedávno pro sebe a přátele své ve skále zříditi dal. Již kloní se slunce k západu, tu spěchají Josef a Nikodém

se služebníky svými na Golgotu, aby tělo Páně ještě za večera pohřbili. S očima zaslzenými vystupují po žebřících na kříž, vytahují s posvátnou úctou hřeby a spouštějí v bílém rouchu sv. tělo dolů. Bolestná Matka Boží hledí se srdcem zlomeným a rukama vztyčenými mlčky na mrtvé tělo, kterak s kříže klesá. I bere mrtvolu do náručí, zatlačuje polootevřené oči, zavírá vypráhlá, zsinalá ústa, hledí s něžnou bolestí na bledou, podivuhodně vážnou tvář, v níž nevýslovně tajemná velebnost se kryje, patří na ztuhlé ruce a nohy a chvěje se nad hroznými ranami. Jak veliká byla míra milosti Boží, která osvěcovala Matku Boží a posilovala ji v této chvíli, aby pod strašným břemenem nevýslovných bolestí nesklesla a nezemřela! Milosrdné ruce snímají uctivě se sv. hlavy trnový věnec a očisťují sv. tělo od krve. Tu leží nyní zabítý Beránek na Golgotě před očima všech těch, kteří zůstali mu věrni až do smrti. Jaký to pohled srdce rozrývací! Mlčky, plačíc a hluboko dojati pohlížíjí na sv. tvář a umučené tělo a zkrápějí rány jeho slzami svými. Vrhají se na kolena, líbají posvátné tělo, loučí se s ním a vzdechý jejich ozývají se smutně večerním tichem. Ještě jednou objímá Maria sv. tělo Miláčka svého, naposled vtiskuje políbení na studené čelo jeho a loučí se s ním.

Josef a Nikodém natírají nyní sv. tělo vzácnými mastmi, zaobalují je drahocenným kmentem a zdvihají, aby je odnesli ku hrobu. Sluhové jdou napřed nesouce hořící pochodně. Pohřební průvod umučeného Krista! Jaké dojmy v srdci vnímavém působí! Sv. Matka Boží Maria, miláček Jan, Maří Magdalena a několik jiných svatých žen sestupují v zármutku s Golgoty za mrtvým Pánem.

Slunce krvavého dne zapadlo. Ticho a smutno jest po ulicích města Jerusalema, jež dopustilo se dnes děsné bohovraždy. Strach a hrůza jímá srdce obyvatelů Jerusalemských od té chvíle, co slunce o polednách se zatmělo, co země v hlubinách svých se zatřásla, opona v chrámě se roztrhla a mrtví z hrobů povstali. Plná luna, která včera pozdě večer dívala se na Krista na hoře Olivetské omdlévajícího, osvěcuje dnes matným světlem jeho hrob. Ticho a pusto jest i u sv. hrobu, jenž nalézá se v zahradě Josefa z Arimathie mezi cypřišemi, palmami a terebinty. Dokonalť již a dobojoval slavný bohatýr! Již odpocívá v hrobě. Šestého dne dokonal ondy Pán dílo stvoření světa, sedmého pak dne odpočinul od práce své, tak i Boho-člověk dokonal šestého dne dílo vykoupení a spočinul dne sedmého v hrobě — zde teprve došel svátečního klidu. Odpočívej tedy v pokoji, božský, nepřemožitelný bohatýře. Odpočín

si, vždyť přemohl jsi dnes nepřítele onoho, jenž ondy prvního člověka sobě podmanil, odpočin sobě, vždyť jsi dnes rozdrtil brány a závory smrti, rozbil jsi dvěře pekla, zlomil moc ďábla.

Byltě pak hrob Páně, jakož byl předpověděl prorok Isaiáš, hrob slavný (Is. 11, 10). Josef Arimatejský dal jej vytesati do skály ve své zahradě, která sousedila přímo s Kalvárií. Byl to hrob nový, důstojný to odpočinek pro nového, nebeského Adama, obnovitele člověčenstva. Hrob ten byl v zahradě, nebo v zahradě rajske počátek měly hřích a smrt a tak i v zahradě měly hřích a smrt zahynouti a vzkřísení i život věčný povstati. Hrob vytesán byl ve skále, aby ukrýval onu živou skálu a ten úhelný kámen, ježž nerozumní stavitelé zavrhlí a na kterém Ježíš Kristus založil svou církev. Z této skály vyprýštil se sedmerým tokem pramen sv. svátosti, jenž proudí posud tělem Církve Páně.

Ano, slavný byl hrob Božského Spasitele, stal se původem nového, nesmrtelného života, nadějí a slávou Církve, útěchou a radostí křesťanů. Proto chovají všichni národové křesťanští toto místo, na němž vzkřísení a život nám rozkvětly, v posvátné účtě. Ačkoli Židé, pohané a Mohamedáni všemožně usilovali zničit tuto velebnou svatyni, nepodařilo se jim to, nemohliť zahubiti místo to, nemohliť ze srdcí národů křesťanských zapuditi lásku ku sv. hrobu Páně, kde člověčenstvu nová vesna nastala. Jestliť to onen sv. hrob, na nějž někdy v křižáckých válkách nejlepší mužové křesťanské Evropy v posvátném boji prolévali svou krev, aby jej očistili od ohavnosti pohanské, onen sv. hrob, za nějž bojovali a umírali i naši předkové, onen hrob, k němuž podnes tisícové zbožných poutníků ze všech národů a zemí křesťanských spěchají, aby slzami svými skropili a ústama svýma zulibali to svatosvaté místo, na němž Ježíš Kristus odpočinul. Ó kéž by nám možno bylo, N. v P., v této chvíli duchem a srdcem zaletnouti do sv. města a na chvíli pokleknouti se zástupy zbožných poutníků v chrámu Božího hrobu! Ó navštěvujeme v těchto dnech aspoň ten hrob Páně, který v našich chrámech kvítím a světlem se stkví, ten hrob Páně, kde oslavené tělo Ježíše Krista v nejsvětějším tajemství převelebné svátosti oltářní jest uloženo! Tam u toho sv. hrobu prodlíme, tam Pánu a Bohu svému oběť diků, oběť lásky a poslušnosti podávejme!

Avšak Pán chce odpočinouti i v nás samých a naše srdce má býti jeho hrobem svatým. Spasitel přichází do našeho srdce při sv. přijímání. Rozjímali jsme nyní o tom, kterak Kristus Pán byl pohřben, nuže tento sv. pohřeb budí nám vzorem, kterak jej do svého srdce přijímáme.

Hrob Páně byl hrob nový, jelikož ještě žádná mrtvola v něm nalezla, tak i naše srdce, chceme-li Pána hodně přijímati, musí býti hrobem novým, t. j. žádná mrtvola, žádná hniloba smrtelného hříchu nesmí ležeti v něm. Nuže zkusíš, křesťane sám sebe, zdaž srdce tvé jest takovýmto hrobem novým? Prohlédni si srdce své, zdaliž neleží tam nějaká mrtvola, mrtvola pýchy, mrtvola nenávisti, lakoty, nečistoty, nestřídmosti a pomsty, prohlédni duši svou, zdaž netlí a nehnije již dlouho mravní skleslostí, lhostejností a nevěrou? Jeli tomu tak, ó tu musíš tu mrtvolu vynésti ze srdce svého musíš srdce své obnoviti upřímnou lítostí, skroušenou zpovědí musíš srdce své očistiti slzami opravdového pokání, musíš volati se Žalmistou: „Srdce čisté stvoř ve mně Bože: a ducha přímého obnov v útrobach mých“ (Žalm 50, 12.). Ano ten hrob, v němž Pán odpočívati má, musí býti hrobem novým a nesmí v něm scházeti ani stkvělý bílý kment, do něhož tělo Páně by zaobaleno bylo, jestliť to bílé roucho posvěcující milostí a čistoty svědomí. „Neklademe,“ dí sv. Augustín, „stkvostné šaty do špinavé skříně — kterak by mohla tedy Ježíše Krista v nejsvětější svátosti přijímati taková duše, kteráž jest znečištěná hříchem!“ Ó jak čistým má býti ten, jenž bere účastenství při stole Páně! — volá sv. Jan Zlatoústý. Jak čisty mají býti rty zářící tímto posvátným ohněm, jak čistým jazyk zbarvený posvátnou krví touto! Uvažtež, jaké cti se Vám dostává, uvažte, k jakému stolu přístup máte! Proto volával v prvních stoletích křesťanských, když nejsvětější svátost věřícím při sv. přijímání podávati se měla, jáhen k lidu: „Svaté svatým,“ t. j. svaté a čisté tělo Páně jen od těch duší přijímáno budiž, které jsou čisty a svaty.

Na hoře Horeb uzel Mojžíš hořící keř a když blíže přistupoval, volal k němu hlas Hospodinův: „Nepřistupuj sem, zuj obuv s nohou svých, nebo místo, na kterém stojíš, země svatá jest“ (II. Mojž. 3, 5.). Tak stojí na oltáři Spasitel rozplameněný ohněm sv. lásky k nám lidem, avšak i on volá k těm, kdož k oltáři přistupují: Místo, k němuž se blížíš, jest svaté. Zuj nejprve obuv svých hříšných navyklostí, jimiž jsi posaváde chodil po široké cestě, která vede do záhuby! Sejmi nejprve s hlavy své závoj své pýchy a rozmařilosti, v tomto obleku nesmíš se objeviti před nebeským Ženichem svým, jenž oblečen jest rouchem krvavým! Odlož starý oděv nenávisti, chceš-li se blížiti k oltáři smíření, jinak by tobě byl Kristus ne ku vzkříšení a životu, ale ku pádu a ku smrti, nebo „kdokoli jísti bude chléb tento nebo píti kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně. Zkusíš pak sám sebe člověk, a tak z toho chleba jez

a z kalicha pij. Nebo kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, jelikož nerozsuzuje těla Páně“ (I. Kor. 11, 27—29.). Nehodně však přijímají tělo Páně, kdož k oltáři se blíží v stavu smrtelného hříchu buď že neplatně sv. zpověď vykonali, aneb že nevyplnili všechny podmínky, jichž třeba jest k odpuštění hříchů. Hle, tak i největší tajemství víry, nejkrásnější důkaz lásky Páně k nám, chléb s nebe, svátost nejsvětější, bývá nejednou pokrmem ku smrti věčné, tak že stává se vinným tělem a krví Páně, an jí a pije sobě odsouzení — ó jak strašlivé to slovo! Jidáš zradil Krista, an nevěrnýma ústoma ho políbil a ten, kdo nehodně přijímá velebnou svátost, zrazuje Pána, an bere jej do srdce nečistého! On takoruka křičuje a bičuje Pána znova. Jako hrob Páně v kvetoucí zahradě se nalézal, tak i srdce naše podobati se má kvetoucímu sadu, máme-li do něho přijati Pána svého, rozkvéstí tam musí květiny bohumilých skutků, a sice nejprve zdobiti nás musí živá víra a vroucí zbožnost, tak že s Tomášem apoštolem klekající na kolena volati máme: „Pán můj a Bůh můj“ (Jan 20, 28.), neboť, jak dí sv. Jan Zlatoustec, „neblížíš se tu cherubům, nýbrž Bohu cherubů, nevzdáváš tu poctu manně, ani arše úmluvy s deskami zákonů, nýbrž tělu a krvi Páně!“ A víra tvá nechať jest u stolu Páně provanuta i pokorou i litostí. Uvaž jen dobře: Kdo jest Ten, jenž k tobě přichází a kdo jsi ty, jenž k němu se blížíš! Rozvaž, že k tobě přichází věčný a všemocný Pán, jenž v světle nepřístupném přebývá, jenž nad oblaky vládne, před nímž celý svět jest jako prášek a jako kapka ranní rosy! Aby ale pokora tebe nesklíčovala, podporuj ji pevnou nadějí, těš se tou myšlénkou, že Spasitel sám pravil, že „zdraví lékaře nepotřebují, nýbrž ovšem nemocní“ (Mat. 9, 12.), a že „přišel hledat a spasit, což bylo ztraceno“ (Luk. 19, 10.). Vzpomeň si, kterak zval Pán ku hostině své i chudé, slabé, slepé a chromé a to proto, aby obohatil chudasy nesmírnými poklady milosti své, aby slabé sílil, slepce světlem pravdy své osvitil a chromé ku přímé chůzi na cestě do života povzbudil. A poněvadž Spasitel nám se podává v svátosti oltářní s tak štědrou láskou, máme se k němu blížit i s posvátnou touhou a láskou volající s Žalmistou: „Jako jelen dychtí po studnicích vod, tak dychtí duše má po tobě, o Bože“ (Žalm 41, 2.). Jako Spasitel z lásky ku všem se vydává, tak i nás, když blížíme se k tajemství lásky jeho v Svátosti nejsvětější, oživovati má duch sv. lásky k bližnímu, nebo co by nám to prospělo, kdybychom sice věřili, že Spasitel nám v přesvatém tajemství této svátosti poskytuje všechny poklady milosti a kdybychom při

tom ku svým spolubližním měli srdce ledové, závistné, pomstychtivé — co by nám to prospělo, kdybychom Boha lásky do srdce přijali, ale žádné lásky neměli vespolek? Jako tělo Kristovo myrhou a aloem pomazáno jest, tak máme i my duši svou vzácnými mastmi sebezapírání chrániti od hniloby, mravní zkázy.

A když Pán v srdci našem odpočinul, tut musí to srdce naše zůstati dobře uzavřeno kamenem pevné vůle a dobrého předsevzetí. Kdo od stolu Páně odchází a Krista v srdci si odnáší, ten musí od té chvíle nad srdcem svým stále bdíti a ctnost sv. milovati, kdo krve Páně se účastnil, ten v duši své musí věrný obraz Ježíše Krista nositi. Tu nestačí, aby křesťan pouze záhubný požár vášní a náruživosti udusil, ale třeba, aby v srdci svém rozplamenil posvátný oheň lásky k Bohu. A jako byl kámen na hrobu Kristově zapečetěn, tak má i kámen našich dobrých předsevzetí opatřen býti pečeti a tou pečeti bude vytrvalost v dobrém, nebo „kdo setrvá až do konce, ten bude spasen“ (Mat. 10, 22.), praví Spasitel. A jako sv. ženy plačice trvaly u hrobu Páně, tak i my rádi trvejme u Ježíše Krista, jenž uprostřed mezi námi učinil sobě stánek, rád a často navštěvuje velebnou svátost, rád a často Pána do srdce svého přijímáme! Budiz tajemství večere Páně duši naší chlebem vzdejší, aby nasycena jsouc v tomto slzavém údolí chlebem andělským ne-lačněla na věky, ale hodna nalezena byla účastnovati se jednou hodů nebeských na věčnost. Amen.

Na hod Boží velikonoční.

(Podává Bohumil Hakl.).

Kristus svatým životem přemohl hřích, vzkříšením smrt.

„Pohlce na jest smrt ve vítězství;
kde jest, ó smrti, vítězství tvé?
kde jest, ó smrti, osten tvůj?“
I. Kor. 15, 54, 55.

Dokonalý a dobrý vyšel člověk z ruky boží. Bůh ho nadal dary přirozenými a nadpřirozenými, jak na těle, tak na duchu.

Přirození darové těla jsou: zdravé smysly (čidla) a síly těla; ducha: rozum, vůle a cit (svědomí). Tito darové byli by postačovali, kdyby byl měl člověk před sebou cíl pouze časný; ale měl cíl věčný, věčné spojení s Bohem, Tvůrcem svým, u blaženosti věčné. A k tomu nadal ho Bůh i dary nadpřirozenými, přidanými; tak na duchu svátost a spravedlnost, na těle ne-

smrtelnost. Písmo dí, „že Bůh stvořil člověka k obrazu a podobnosti svému“ (1. Mojž. 1, 26). Obrazem míní bohoslovci přirozenou, a podobenstvím nadpřirozenou bohopodobnost.

Vše dary ty obdržel člověk nejen pro sebe, ale i pro všechny své potomky; nebo v jednom, v praotci našem požehnal jim Bůh a řekl: „Rosttež a množtež se, a naplňte zemi“ (1. Mojž. 1, 28.).

Avšak člověk, jsa svobodný, musil si blaženosti věčné zasloužiti, pro Boha svobodně se rozhodnouti; proto dal mu Bůh příkázání. Ale člověk neobstál, zhřešil; proto darů nadpřirozených pozbyl, dary přirozené oslabeny jsou; nebo, kde je hřích, nemůže býti svatost a spravedlnost, ani na těle nesmrtelnost, nebo Bůh řekl: „Ze dřeva vědění dobrého a zlého ať nejíš; nebo v kterýkoli den by z něho jedl, smrti umřeš“ (1. Mojž. 2, 17.).

Jako pak člověk dary ty všechny nejen pro sebe obdržel, ale i pro své potomky: tak ztrativ je, nejen sobě je ztratil, ale i svým potomkům. Proto písmo: „Jako skrze jednoho člověka hřích na tento svět všel a skrze hřích smrt: tak smrt na všechny lidi přešla, v němž všickni zhřešili“ (Řím. 5, 12.). Pozbyl pak člověk ovšem jen darů nadpřirozených: svatosti a spravedlnosti na duši, a nesmrtelnosti na těle; přirození mu zůstali, ale oslabeni jsou: rozum zatemněn, vůle nakloněna více ku zlému, než k dobrému; svědomí mu činilo výčitky; tělo stalo se chorobným, práce obtížnou, a naposledy — bolestná smrt.

Toť ten hřích, kterýž slove dědičný anebo prvotný. Spasitel, maje vykoupiti lidstvo, musil i hřích, i následky jeho zničiti; musil přemoci hřích i smrt; neboť lidé nebyli, jako pyšní andělé, od Boha na věky zavržení, neboť nezhřešili svou zlostí, nébrž svedeni jsouce. Proto se Bůh smiloval a slibil Vykupitele, a to již v ráji; a poněvadž žádný člověk, ani žádný tvor, tedy ani anděl člověka vykoupiti nemohl, poněvadž žádný člověk nebyl čistý a zadostučinění tvora zadostučinění nemůže uražené Velebnosti Boží: obětoval se Bůh sám, Syn Boží v neskonalé lásce své. Když se naplnil čas, přišel — narodil se, v těle lidském, vzav na se přirozenost lidskou, i duši i tělo: Bůh člověk, Kristus Ježíš.

Měl tedy Vykupitel úlohu tu: svatým životem svým zničiti hřích, utrpením a ponížením zaň zadost učiniti, vzkříšením

přemoci smrt, že Pán a Spasitel náš, Ježíš Kristus, tak učinil, ukážeme. —

1. Svatým životem svým překonal Pán Ježíš Kristus hřích; ponížením a utrpením učinil Bohu zadost. Měloť hříšné pokolení lidské míti před sebou vzor a příklad svého života. Ten Pán Kristus dal.

Již od svého mládí; jsa ve 12. letech, co řekl matce v chrámě Jerusalemském: „Zda-liž jste nevěděli, že já v těch věcech, kteréž jsou Otce mého, musím býti?“ Pak byl živ v zátíši v Nazaretě. Když pak, jsa ve 30 letech, nastoupiti měl úřad učitelský, ke komu šel nejdříve? K Janu Křtiteli, aby křtem úřadu svému se zasvětil. Pak odešel na poušť; tu 40 dní se modlil a postil; a když zlačněl, překonal pokušení; byla to skutečná pokušení, neboť byl nejen Bůh, ale i člověk, maje lidskou duši i lidské tělo, podléhající potřebám tělesným a duši lidskou, přístupnou i lidským citům. — Pak učil: Obcházel dobřečině (Sk. 10, 38.); všeliký krok jeho označen byl láskou. Učením lidí k Bohu vedl: „Učení mé není mé, ale toho, kterýž mne poslal. Bude-li kdo chtíti vůli Otce mého plniti, pozná o učení mém, zda-li z Boha jest, čili já sám ze sebe mluvím.“ A mohl nepřátelům do očí říci: „Kdo z vás bude mne trestati ze hříchu?“ (Jan 8, 46.) a nikdo se neopovážil. Proto apoštol o něm dí: „Kterýž hříchu neučinil, aniž jest nalezena lest v ústech jeho; kterýžto, když mu zlořečili, nezlořečil, když trpěl, nebrazil, ale vydával se soudícímu ho nespravedlivě“ (1. Petr. 2, 22. 23.). Jemuž i Pilát svědectví dal, řka přede vším lidem: Já na něm žádné viny nenalezám. I pohan pod křížem: „Tak umírá spravedlivý! V pravdě Syn Boží byl tento!“ (Mat. 27, 54. Mar. 15, 39. Luk. 23, 47.) Sám pravil: Učte se ode mne, nebť jsem tichý a pokorný srdcem. A lidi k Bohu vedl: Svatí buďte, jako Otec váš nebeský jest; dokonali buďtež, jako Otec váš nebeský dokonalý jest. — Příklad zajisté dal jsem vám, abyste, jako jsem já činil, i vy činili. Sami filosofové vyznali (Rousseau): Tak se nebásní; nemožno, aby taková povaha (charakter tak vznešený), život tak svatý, vybásněn byl. Tak Kristus překonal hřích svým svatým životem.

2. Překonal i smrt svým vzkříšením. Že vstal z mrtvých, svědčí všickni čtyři evangelisté. Sám pak opět a opět co nejurčiteji vzkříšení své předpověděl. Tak Jan 2, 19.: „Zrušte chrám tento...“ Jan 10, 17. 18.: „Já život svůj dávám, abych

jej zase vzal. Zádny ho neběře ode mne, ale já jej dávám sám od sebe; a mám moc, jej dát, a mám moc, jej zase vzít.“ Též Mat. 16, 21.: „A od té chvíle počal Ježíš učenníkům svým oznamovati, že musí jíti do Jerusalema a mnoho trpěti od starších a zákonníků a od kníží kněžských a zabít býti a třetího dne z mrtvých vstáti.“ Též Luk. 18, 31. nn.: „Aj vstupujeme do Jerusalema a naplní se všechno, což povědino jest skrze proroky o Synu člověka. Nebo vydán bude pohanům, bude posmíván a bičován, i uplván; a když jej ubíjejí, zabijí jej a třetího dne vstane z mrtvých.“ A na mnohých místech jiných. — Co byl předpověděl, naplnil; musil tak učiniti; všickni čtyři evandělisté o tom svědčí. Proto církev také i nevyslovnou radostí památku toho koná. Sv. Mat. 28, 5—7. píše: „I promluviv anděl, řekl ženám: Nebojte se vy, neboť vím, že Ježíše, kterýž jest ukřižován, hledáte. Neníť ho tuto; vstalť jest zajisté, jakož byl řekl; pojdte a vizte místo, kdež byl položen Pán. A jdouce rychle, povězte učenníkům jeho, že vstal z mrtvých; a aj, předchází vás do Galileje; tamť jej uzříte, aj předpověděl jsem vám.“ — A ze sv. Marka máte svědectví dnešní sv. evang. 16, 1—7. Rovněž sv. Luk. 24, 1—12. vypravuje o ženách, jak šly třetího dne ku hrobu, aby pomazaly těla Páně, a jak přisedše našly kamen od hrobu odvalený, a kterak, všedše do hrobu, těla Pána Ježíše nenalezly; ale kterak vedle nich pojednou stáli dva muži v rouše stkvoucím, kteřížto jim, bojícím se, řekli: „Co hledáte živého mezi mrtvými? Neníť ho tu, ale vstalť jest; rozvzpomenuly se na slova jeho.“ Též sv. Jan vypravuje a svědčí o vzkříšení, jak včera, o bílé sobotě, vám čteno bylo 20, 1—18., o ženách, zvláště o Marii Magdaleně, jak, nenaležši Pána v hrobě, ihned běžela a řekla touž věc Šimonovi a Petrovi a jinému učenníku (Janovi), a jak tito dva běželi ku hrobu, a kterak druhý (Jan), jsa mladší, předběhl Petra a přišel první ku hrobu, a kterak, nachýliv se, užírl prostěradla položená, ale nevešel. Tedy přišel Šimon Petr, jda za ním a všel do hrobu, i užírl prostěradla položená a rouchu, kteráž byla na hlavě jeho, ne s prostěradly položenou, ale obzvláště na jednom místě

svinutou. Potom tedy vešel tam i ten učenník, kterýž byl první přišel k hrobu a užírl a uvěřil, t. j. přesvědčil se, že skutečně vstal.

Ejhle, tak svědčí všickni čtyři evandělisté, že Pán Ježíš Kristus skutečně z mrtvých vstal, a to s tím tělem, ve kterém živ byl, trpěl a umřel, jako vítěz nad hříchem, smrtí a ďáblem. Sámť pravil dvěma učnům, jdoucím do Emmaus Luk. 24, 25.: „O blázni a zpozdilí srdcem ku věření všemu, co mluvili proroci! Zdalíž nemusil Kristus těch věcí trpěti a tak vejíti do slávy své? A počav od Mojžíše a všech proroků, vykládal jim všechna písma, kteráž o něm byla.

Tak splnilo se, co dí ap. 1. Kor. 15, 54. 55.: „Pohlceňa jest smrt ve vítězství; kde jest, ó smrti, vítězství tvé? kde jest, ó smrti, osten tvůj?“ — Proto kladla církev vždy tak velikou váhu na vzkříšení Páně, jakožto poslední kámen ku stavbě církve boží a nejpatrnější důkaz božství Páně a božského původu nauky jeho, jak 1. Kor. 15, 13. 14. píše: „Není-li vzkříšení z mrtvých, ani Kristus nevstal z mrtvých. A nevstal-li Kristus z mrtvých: tedyť jest marné kázání naše, marná i vira naše.“ A v témž duchu dokazuje dále: „Ale nyní Kristus vstal z mrtvých, prvotiny těch, kteříž zesnuli. Nebo zajisté skrze člověka smrt, skrze člověka i vzkříšení z mrtvých. A jakož v Adamovi všickni umírají: tak i skrze Krista všickni obživeni budou.“

Proto s jásotem nekonečným slaví církev vzkříšení Páně; radostně allelujah ozývá se při všech modlitbách i bohoslužebných úkonech; služby boží konají se radostně, v bílých rouchách, modlitby stojmo. — I v životě církevním a veřejném, též domácím a rodinném, ano i v přírodě ozývá se táž radost. Příroda, ze spánku zimního procitla, zvěstuje nám budoucí naše vzkříšení. — Tak Kristus Pán svatým životem a smrtí svou přemohl hřích, vzkříšením přemohl smrt.

Hleďte s úctou na tělo své, nádobu posvátnou, příbytek ducha nesmrtelného. Pamatujte, Nejmilejší, že to tělo má jedinkrát vstáti ve slávě k životu věčně blaženému, a že v témž těle máte patřiti na tvář Boží; proto končím slovy velikého apoštola národů, Kol. 3, 1—4.: „Protož, jest-li jste s Kristem povstali, těch věcí, kteréž svrchu jsou, hledejte, kdež Kristus jest, sedě na pravici boží: o věci, kteréž svrchu jsou, pečujte, ne o ty, kteréž jsou

na zemi; nebo zemřeli jste (hříchu) a život váš skryt jest s Kristem v Bohu. Když pak se ukáže Kristus, život váš, tehdy i vy se ukážete s ním ve slávě.“ Amen.

Má svoboda.

Mně svobodou jest víra
ta římská, odvěká;
kde není ji, tam svírá
blud vrátký člověka.

Mně svobodou jest naděj',
tať smrti porobou;
kde není ji, tam raděj'
se těši — hnilobou.

Mně svobodou jest láska,
jež plodí mír i vděk;
kde není ji — kdež páska,
jež poutá vášní vztek? E. B.

Odůvodněná „Lež a pravda o sv. Janu Nepomuckém.“

Napsal Jan Kr. Votka T. J.

Článek třetí.

Kdo vlastně *balamuti* lid český o kanonizaci svatého Jana Nep.: papež-li Benedikt XIII. a jiní kněží a laikové katoličtí, aneb český nevěrecký hanopisec, po Bonnském docentu papouškující. Nejspíše poznámka, kterouž by tentýž český svobodomyšlník pravdivost dvou zázraků na jazyku sv. Jana Nepom. Bohem učiněných chtěl vyvrátiti.

V hanopisu „Lež a pravda o sv. Janu Nep.“ v Českém Brodě, nákladem Jos. Miškovského 1885 vydaném, nalezá se na stránce 25. tato nejen utrhačná, ale zároveň také rouhavá věta: „Hlavní příčina, pro kterouž byl (totiž sv. Jan Nep.) do počtu sv. mučenníků přijat, byla, že činil množství zázraků, o kterých však každý soudný člověk na první pohled pozná, že nebyly než *pouhé balamucení lidu.*“

Kdo však soudní protokoly o kanonizaci sv. Jana Nep., stvrzené přísahami závažných a poctivých svědků a znalců přechetl, a pak do svrchu řečeného hanopisu nahlédl, přesvědčí se bez dlouhého badání makavě o tom, že hanopisec dotčené brožurky s drzou a rouhavou odvážlivostí čírou lež lidu českému za pravdu vydává a vtírá, a že nikoli papež Benedikt XIII.,

kteřý našeho sv. Jana Nep. do počtu svatých vřadil, a velké množství učených a šlechtitných kněží a laiků, papeži v tom napomocných lid český *balamutili*, ale že dotčený nevěrecký hanopisec sám, za příkladem svého proroka, docenta Abela, lid český *skutečně a nehorázně balamuti*. A to mu nyní patrně dokážeme.

Na stránce 27. praví tentýž nevěrecký svobodomyšlník s ironickým úsměchem doslovně takto: „*Veliký* pak jest počet zázraků, jež byly po důkladném a svědomitém zkoušení a vyvrácení všelikých námitek advokata ďáblová od papežů a kardinálů za pravdivé a pravé uznány, a které k vyhlášení Jana z Pomuku za svatého spolu za základ sloužily. Veškeré tyto zázraky i s jinými zprávami o životě mučenníkově zaznamenány jsou v knize, která vydána byla r. 1722 ve Vídni v jazyku latinském a *obsahuje vše*, co považuje se za příčinu a původ vyhlášení za svatého Jana z Nepomuku, kteréž byl papež Benedikt XIII. roku 1729 vykonal. Kniha ta obsahuje na větším díle pouhé protokoly, sepsané v Praze, v Olomouci, ve Vídni a v Římě o udání svědků, kterýchž jest pět a padesát.“

V těchto větách jsou následující omyly a také zřejmé lži proneseny, kterými svobodomyšlník lid český *balamuti*:

1. Jest to čirá lež, že papež a kardinálové „*veliký počet zázraků*,“ které se na přímluvu sv. Jana Nep. staly, zkoumali a že je za pravdivé a pravé uznali. Svrchu jsme již pověděli (v článku druhém), že v kongregaci Římské od četných kardinálů a jiných proslulých učenců duchovních a světských jenom *čtyři* zázraky všestranně zkoumány a pak od papeže Benedikta XIII. za pravé a skutečné zázraky uznány a prohlášeny byly. O tomto uznání a prohlášení čtyř zázraků vydán byl také v Římě zvláštní dekret čili nález od kongregace sv. obřadů, a sice dne 18. ledna 1729, který dle obyčeje Římského podepsán jest od tehdejšího předsedy čili praefekta téže kongregace, kardinála Coscia a také od tajemníka arcibiskupa Tedeschiho. A dekret tentýž doslovně jest otištěn v latinském spisu J. T. Berghaura *).

2. Jest to čirá lež, kterouž svobodomyšlník lid náš *balamuti*, že onen od něho smýšlený *veliký počet* od papeže uznaných zázraků „zaznamenán jest v knize, která

*) Protomartyr Poenit. tom. II. pag. 423 et 424.

vydána byla r. 1722 ve Vídni v jazyku latinském,“ a která prý t. j. dle *živého* udání svobodomyšlníka českého „obsahuje vše, co považuje se za příčinu a původ“ kanonizace sv. Jana Nep. Kniha latinská, na kterouž se svobodomyšlník odvolává, vydána byla jen jednou ve Vídni a sice r. 1721 a nikoli r. 1722, jako svobodomyšlník napsal. A dříve již než ve Vídni z tiskárny universitní vyšla, byla v Římě tiskem vydána, od komory apoštolské a sice také r. 1721 a nikoli r. 1722. Pravdě tedy velmi podobno, že svobodomyšlník knihu tu ani neviděl, poněvadž ani neví, kdy tiskem vyšla a falešné datum o jejím vydání udává. Mimo to jeden z těch čtyř zázraků, které za základ kanonizace sv. Jana Nep. sloužily, sběhl se teprv dne 27. ledna 1725. Avšak kniha latinská, na kterouž se svobodomyšlník odvolává, vyšla tiskem o čtyři leta dříve, roku totiž 1721, a proto věc zholá nemožná jest, aby zprávu v sobě obsahovala o nejhlavnějším zázraku, který se teprv po čtyřech letech roku totiž 1725 udál. Není-li to tedy holá lež, kterouž svobodomyšlník lid český balamutí, dokládaje, že tatáž kniha „obsahuje vše, co považuje se za příčinu a původ“ kanonizace sv. Jana Nep.?

3. Ze soudních protokolů kanonizačních víme na jisto, že papež Benedikt XIII. teprv dne 22. července 1723 k tomu své apoštolské svolení dal, aby tak zvaný proces za příčinou kanonizace sv. Jana Nep. byl zahájen, což se pak skutečně stalo*). Každý tedy člověk zdravého rozumu snadno pochopí, že svobodomyšlník buď úmyslně lže, když praví, že kniha dvě leta dříve již tiskem vydaná, „vše obsahuje,“ co považuje se za příčinu a původ kanonizace sv. Jana Nep. aneb že týž svobodomyšlník ani nejpovrchnějších vědomostí o kanonizaci sv. Jana Nep. nemá, a že při vši své nevědomosti přece se osměluje papeže, kardinály, četné jiné učené a poctivé muže, a tisíce ano miliony jiných ctitelů sv. Jana Nep. hanobiti. A takovéto jednání jest právě skutečné a nepopíratelné *balamucení lidu*, když mu totiž kdo buď pouhou lež za pravdu vědomě prohlašuje, aneb když ho kdo o takových věcech, o kterých sám ani nejpovrchnějších vědomostí nemá, chce poučovati, aby příležitosti nabyl jiné lidi zlehčovati a tupiti, aby se posvátným

věcem rouhati mohl. Kdo v té peci bývá, jiného tam hledá, praví staré české přísloví. Svobodomyšlník český sám lid náš balamutí, a tu neostýchá se jiným bezdůvodně předhazovati, že prý lid balamutí. Od dávných časů bývá to již poslední útočiště nevěreckých svobodomyšlníků, obviňovati kněžstvo katolické z podvodu, když se jim jiné poctivé zbraně nedostává, aneb když lež za pravdu vydávati chtějí, aby lid k nevěře neb k zapření víry katolické sváděti mohli.

Pozoruhodná také jest hanopiscova poznámka, kterouž podstatnost a pravdivost dvou světoznámých zázraků, kteréž Bůh na jazyku sv. Jana Nep. učiniti ráčil, vyvrátiti obmýšlí. Mluvě o těchto dvou zázracích, praví na straně 28. takto: „Jazyk „svatého“ Jana Nep. není však jediný tohoto druhu. Tutěž vlastnost má i jazyk sv. Antonína Paduánského, kterýž v Padově, v kterémžto městě sv. Antonín zemřel, chová se v takové uctivosti, jako jazyk sv. Jana Nep. v Praze. Není zde tedy ani za mák původnosti“

Tato poznámka „není zde tedy ani za mák původnosti,“ kterouž docent Abel nemá, a kterou český hanopisec ze svého rozumu přidal, má za důkaz sloužiti, že tyto dva zázraky jsou podvrženy a falešny. Jiných důkazů ani ten pan docent soukromý ani jeho čeští osvěcení žáci proti dotčeným dvěma zázrakům přes všecku svou inteligenci a osvěcenost nenalezli. Dle svobodomyšlníckých rozumů českého hanopisce nesměly by tedy dva neb tři neb více zázraků sobě býti podobny, sice budou hned falešny. Takovéto genialní námitky proti zázrakům nedočtli jsme se ještě nikde, ač jsme mnoho spisů o zázracích pročtli. Dle sv. evangelia vzkřísil Kristus Pán tři mrtvé k životu; věz tedy lidé český, že aspoň dva z těch zázraků nemohly býti zázraky, poněvadž se prvnímu podobaly. Kristus Pán také nejen jednomu od narození slepému zázračně zrak udělil. To však nemohly by býti zázraky, poněvadž sobě byly podobny; tak dokládá český svobodomyšlník, a co on řekne, musí býti pravda, poněvadž jest osvěcenec a svobodomyšlník. Mohli bychom témuž svobodomyšlníku mimo zázračně zachovalý jazyk sv. Antonína Pad. ještě jiný podobný jazyk udati, který též zázračně zachován byl; avšak on žádá „původnosti,“ nuže i tou mu posloužíme. V celém dějepisu církevním nenašli jsme přes všecko dlouhé bádání podobného zá-

*) Viz Dekret ten u Berghaura tom. II. pag. 419.

zraků, jako jest druhý zázrak na jazyku sv. Jana Nep., který se dne 27. ledna 1725 u přítomnosti komise apoštolské, zkušených znalců lékařských a celkem 50 i v nejvyšších hodnostech postavených svědků v kapli svatováclavské v Praze na Hradčanech udál, když totiž tentýž posvátný jazyk, zblednuv a zvačnuv po roce 1723, mimo vše nadání lidské, znenáhla opět očividně nabíhati a přibývati, a svou bledou zamodralou barvu opět v šarlatovou červenost před všemi dotčenými svědky měniti počal, kteří svědkové událost tuto, ovšem zázračnou, přísahami před soudem stvrditi neváhali. Nuže tímto *ryze původním*, až po tu dobu neslýchaným zázrakem oslavil Bůh našeho milého sv. Jana Nep., kterého svobodomyšlník proto hanobí, poněvadž prý zázraký na jeho jazyku nemají „ani za mák původnosti“ *).

Článek čtvrtý.

Jak falešně zastrkují se Bonnský docent Abel a po něm čeští svobodomyšlníci za mistra Jana Husa a jak mistrně dovolávají se táboritských článků, aby církev katolickou, sv. Jana Nep. a kněžstvo katolické hanobiti mohli.

V brožurce „Lež a pravda o svatém Janu Nep.“, vydané 1885 v Českém Brodě čteme na str. 31. doslovně takto: „*Ušní zpověď* byla Husem zavržena, a ve zvláštním ustanovení táboritských článků r. 1420 na dobro zrušena. Avšak na ušní zpovědi katolickým kněžím právě nejvíce záleželo, a proto musil býti z národa českého nproti Husovi postaven muž (rozuměj sv. Jan Nep.), který podstoupením smrti mučnické pro zachování zpovědního tajemství tuto svátost v ceně i povaze povýšil.“ Slova tato jsou volný překlad ze spisku docenta Abela (na str. 55. a 56.). A tak tedy papouškují český pisálek po soukromém docentu Bonnském, aby tou novověkou inteligencí lid český oblažil. Tážeme se tedy: Je to skutečně pravda, že Hus ušní zpověď zavrhoval? A odpověď zní

*) O celém průběhu dotčených dvou zázraků na jazyku sv. Jana Nep. Bohem učiněných, jakož i o svědectvích k nim se nesoucích a o jejich zkoumání v Římě podali jsme zevrubnější zprávy ve spisu „Zázračný jazyk sv. Jana Nep.“ Spis ten vydán byl r. 1884 nákladem Katolického spolku tiskového a po druhé r. 1885 nákladem Dědictví Svatojanského v Jubilejní knize. Na vědecké vyvrácení spisu dotčeného neodvážili se ovšem naši čeští nevěrci a rozumáři!

takto: Jan Hus nikdy ušní zpovědi nezavrhoval, ale výslovně dokládal ve spisech svých na více místech, že povinni jsme zpovídati se knězi. — Bonnský docent Abel a po něm papouškující český pisálek tedy buď zúmyslně lež za pravdu vydávají, aby viru katolickou, sv. Jana Nep. a kněžstvo katolické utrhačně hanobiti mohli, aneb oba dva, Bonnský docent totiž a po něm papouškující pisálek český, spisy Jana Husi a bludy jeho náboženské ani neznají, a přese všecku svou nevědomost čtenáře německé a české chtějí „balamutiti,“ jakoby je dobře znali, a tak zastrkující se falešně za Jana Husa, viru katolickou, sv. Jana Nep. a kněžstvo katolické utrhačně hanobiti mohli. A to jim nyní dokážeme.

Mistr Jan Hus, který také místo víry katolické, nové domněnky anglického bludáře Wiklefa v Čechách rozséval a tím na národ český množství útrap, svízeli a pohrom, a také potupu a nenávisť po světě uvalil, tentýž Jan Hus rozséval sice mimo jiné bludy i o svátosti sv. pokání zvláště některé bludy a omyly, jako na příklad, že rozřešení kněžské ve sv. zpovědi jest pouhé *ohlášení*, že Bůh kajcníkovi odpustil*), dále že nížádné pravomoci čili jurisdikce k platnému rozřešení nevyžadoval**), že moc ukládati pokání kněžím vůbec a moc udělovati odpustky papeži upíral***) atd. Těchto a ještě jiných omylů proti svátosti sv. pokání dopustil se Jan Hus skutečně. Avšak, že by Hus ušní zpověď byl zavrhoval, to jen neznalec spisů jeho aneb zúmyslný lhář může tvrditi, poněvadž přímý opak toho pravda jest. Za nezvratný důkaz toho uvedeme zde doslovně několik výpovědí Jana Husi z jeho spisů řeči českou sepsaných a ve třech dílech od Karla J. Erbena v letech 1865—1868 v Praze, nákladem B. Tempského vydaných. V druhém tedy dílu, ve spisu „Postilla“ nazvaném, praví Jan Hus doslovně (na str. 45.) takto: „A pak světi (t. j. svatí) toho znamenají, že ač člověku před *zpovědí* často od boha jest hříech cdpuštěn, však hříesný ten z pokory má jiti ke knězi mudrému a *jemu hříechy oznámiti* a žádati od něho dobrého naučení“ atd. A že hříšník povinen jest zpovídati se ze

*) Viz Dr. Ant. Lenze „Učení mistra Jana Husi na základě latinských i českých spisů jeho“ vydané 1875 Dědictvím sv. Prokopa, str. 151.

**) Tamtéž str. 152.

***) Tamtéž str. 154 a 156 a násl.

všech jednotlivých hříchů těžkých čili smrtelných, a že jakési pouze všeobecné vyznání o své vině, jako to protestanté někdy dělají, nikterak nedostačuje, dokládá Jan Hus v jiném spisu svém „Výklad viery“ nazvaném a v prvním dílu vydání Erbenova na prvním místě vytištěném. Ve výkladu totiž dvanáctého článku víry praví Hus (na str. 35.) mezi jiným, že při posledním soudu „všichni lidé, angělé i ďablové zvědie mé i každého člověka hříechy...“ „neb každý plně pozná každého hříechy i dobré skutky.“ A pak uzavírá Hus těmito slovy svůj výklad: „O by nynější pokrytci a všeteční sudiči tuto řeč svatů drželi! zdá mi se, že by se hříechův varovali více než se varují; také nekryli by hrubých hříechův na zpovědi, věduc, že když z mrtvých vstaneme, budú bez jich vôle, ostanú-li zlí, všemu světu oznámení.“ Jan Hus tedy za pravdu držel a hlásal, že zakrývání hrubých čili smrtelných hříchů na zpovědi, za následek mítí bude zahanbení před celým světem v posledním soudu a tudíž také věčné od Boha zavržení. A tu se odváží český svobodomyslník lidu českému namlouvat, že Jan Hus ušní zpověď zavrhoval, a se za Husa falešně zastrkovati, aby víru katolickou, sv. Jana Nepom. a kněžstvo katolické hanobiti mohl! A neméně důrazně dokládá Jan Hus, že hříšník povinen jest zpovídati se knězi z jednotlivých hříchů těžkých opět ve spisu „Výklad desatera božieho přikázanie“ nadepsaném, kterýž spis otištěn jest v prvním dílu vydání Erbenova na třetím místě. Mluvě totiž o takzvaných němých hříších praví Hus (na str. 194), že Čechové nenazývají je ve své řeči proto němými, aby snad o nich „jako němci (t. j. němí) nic nemluvili; neb i knězie mají je lidu, jak bůh přikázal, praviti, i lidé, kteříž sú v ně upadlí, mají se jich zpoviedati, nechtie-li na věky zatracení býti...“ A pak praví ještě dále: „A zdá mi se, že lidé, kteříž těmi hříechy se przníe, mají často ďabla v sobě, jenž je němý činí, aby se těch hříechův nezpoviedali, a proto mohou slúti dobře nemá ďabelstvie a němí hříeši.“

Bonnský prorok českých svobodomyslníků Otto Abel zemřel již před vydáním spisu svého roku totiž 1854. Od té doby vydal K. J. Erben r. 1865—68 české spisy Husovy ve třech dílech v Praze samé, a mimo to vydalo Dědictví sv. Prokopa r. 1875 důkladný spis Dra. Ant. Lenze, který

ve spisu tom bludy a omyly Husovy proti víře katolické nejen zřetelně sestavil a je vždy doklady ze spisů Husových doložil, ale zároveň také důkladně po bohoslovecku vyvrátil. Čeští svobodomyslníci mohli tedy aspoň před druhým vydáním „Lži a pravdy o sv. Janu Nep.“ roku 1880 a pak také před třetím vydáním roku 1885 velmi snadno a makavě ze samých spisů Husových, od K. J. Erbena vydaných aneb ze spisu Dr. A. Lenze uveřejněného o tom se přesvědčiti, kterak falešně zastrkoval se docent Abel za Jana Husa dokládaje, že Hus ušní zpověď zavrhoval, aby sv. Jana Nep. za smýšleninu vydávati, a Jana Husa za jeho jádro prohlašovati mohl. Čeští svobodomyslníci si však ani samých spisů Husových, ani spisu Dra. Lenze nevšimli, jim dostačí autoritota toho velikána Abela, soukromého docenta v Bonnu. Otto Abel to řekl, a v Berlíně to bylo černé na bílém vytištěno, že Hus ušní zpověď zavrhoval, tedy to musí býti pravda, i když to skutečná nepravda jest. Což tedy chceš národe český ještě více? Neuvěříš-li tomu soukromému docentu Bonnskému, pak nebudeš moci také věriti, že jádro sv. Jana Nep. jest mistr Jan Hus, ale pak také nebudeš národem intelligentním, nebudeš národem osvíceným, ale tmářským a reakcionářským. Ažběda pak tobě národe svatováclavský!

Avšak soukromý docent Bonnský Abel a po něm papouškující český svobodomyslník dovolávají se — jakož ze slov svrchu uvedených patrnó — také autority kněží taboritských, že prý oni r. 1420 „ušní zpověď na dobro zrušili.“ A to jest skutečná pravda, že Táboři v pátém roce po upálení Husa — ale přímo *proti* výslovnému učení Husovu — ušní zpověď mezi sebou zrušili a pak stůj co stůj chtěli, aby i takzvaní utrakvisté čeští, kteří se k bludům Husovým hlásili, taktéž ušní zpověď zavrhlí, ale toho nedocílili*). O tom všem zaznamenal Vavřinec z Březové, současný utrakvista a přívrženec Husův, hojných zpráv ve spisu svém latinském, na který spis se také V. V. Tomek často odvolává, když prostopášný život a řádění Táborů popisuje**).

*) Toho docílilo se teprv po dlouhých letech, když se totiž čeští utrakvisté nových domněnek náboženských v Němcích vzešlých přidrželi a se z nich místo utrakvistů luteráni neb kalviniani stali.

**) Dějepis města Prahy, díl IV. str. 89 a dále.

Nuže tedy dle docenta Abela a dle českého svobodomyšlníka, kteří Husa za jádro sv. Jana vydávají, byli tedy Táboři ti praví osvícenci, ta pravá intelligence, ta pravá vznešená autorita a ten vznešený ideal osvěty a pokroku, kteří o tom (a sice proti samému Husovi), platně a neomylně rozhodli, že ušní zpověď na dobro má býti zrušena. A poněvadž ti osvícenci táboritští r. 1420 ušní zpověď mezi sebou na dobro zrušili, proto tedy, jak se docent Abel a po něm český svobodomyšlník domnívá, musí býti mistr Jan Hus jádrem sv. Jana Nep., a proto také všickni ti nesčetní kněží katoličtí, kteří lidu českému dle víry katolické hlásali, že ušní zpověď od Boha jest ustanovena a že sv. Jan Nep pro zpovědní tajemství mučen byl, musí býti podvodníky, kterým „na ušní zpovědi nejvíce záleželo“ atd.

Třeba zde podotknouti, že tentýž Vavřínek z Březové, z jehož kroniky Bonnský docent Abel zprávu, o tom vypsal, že Táboři r. 1420 ušní zpověď na dobro zrušili, celých 14 článků v téže své kronice uvádí, kteráž Táboři za své *náboženské zásady* prohlašovali, a mezi těmi 14 články stojí onen o zrušení ušní zpovědi na sedmém místě. Ale upozorňujeme čtenáře naše zvláště také na to, jaký úsudek sám Vavřínek z Březové, utrakvista a professor na tehdejší universitě Pražské, o těchto 14 člancích táboritských zaznamenal. Právě totiž: „Ze článků svrchu řečených vůbec, léta Páně 1420-tého *pohoršlivě a na potupu celého království* (českého) *urputně prohlášených*, povstala v lidu a v duchovenstvu, kteří se pro obranu zákona Božího dobře sjednotili (t. j. mezi utrakvisty) nová i náramná sváda a roztržka.“ A proč Vavřínek z Březové výslovně a vším právem dokládá, že dotčených 14 článků táboritských „*na potupu celého království českého urputně*“ bylo od Táborů prohlášeno,“ o tom může se každý čtenář snadno poučiti, když mu zde aspoň druhý z těchto článků v doslovním překladu podáme, který takto zní: „Každý člověk, tím že studuje svobodná umění (t. j. vědy, kterým se tenkrát na všech universitách vyučovalo) a stupně (t. j. universitní jako bakalářství, licentiatství, mistrovství čili doktorat) v nich přijímá, jest *marný a spohanštělý a hřeší proti evangeliu* Pána našeho Ježíše Krista.“ V článku pak šestém prohlásili tito osvícenci táboritští, za svou *náboženskou zásadu*, že všechny missaly a zpěvníky kostelní, všechny ka-

lichy a monstrance, všechna roucha bohoslužebná zničena a spálena býti mají, a že lépe jest, když si sedláci z nich jupky a rukávy udělají, než aby se jich při službách Božích užívalo. A tak také ti osvícenci táboritští skutečně jednali a nesčetných stkvostných knih a drahocenných památek uměleckých, chrámů, kaplí a jiných velikolepých budov v Čechách zničili, a jak tentýž Vavřínek z Březové doslovně vypravuje, „vzdali se titěž Táboři napotom téměř vši milostivosti, spravedlnosti, pokory, všeho milosrdenství a vši trpělivosti, a ne jako lidé rozumu mající, ale jako dravá zvěř a jako vztekli psi a lití lvové vrhali se úprkem na všechny ty, kdo s dotčenými domněnkami souhlasiti nechtěli, trýzníce je kořistováním, ohněm a rozličnými tresty a potupami. A tak stalo se, praví opět tentýž Vavřínek, že slavné druhy království České za divadlo dáno bylo všem národům, a že (zlou pověsti) na věky v pořekadlo přišlo.“ A nestačí-li českým svobodomyšlníkům tento popis těch osvícených a intelligentních Táboritů podáme jim o nich ještě více zjištěných zpráv ze spisu téhož českého utrakvisty a také z jiných závažných spisovatelů.

Tací tedy byli ti osvícenci táboritští, na které se docent Bonnský a s ním čeští svobodomyšlníci, jako na nějakou závažnou vědeckou a vši úcty hodnou autoritu odvolávají, poněvadž ušní zpověď již r. 1420 „na dobro zrušili.“ Takovou táboritskou osvíceností a intelligencí se arcí ani sv. Václav, který národ náš před záhubou zachránil, ani Karel IV. Otec vlasti honositi nemohli. Za to však uměl kalvinský superintendent Škultet, kterého jalový král do Čech s sebou přivedl, podobnou osvíceností jako Táboři v chrámu Páně svatovítském zářiti.

Z celého tohoto článku jest tedy na jev, jak krásných prostředků Bonnský docent Abel a po něm čeští svobodomyšlníci slepě neb zúmyslně užívali, aby si jakéhosi základu historického k tomu cíli utvořili, aby čtenářům v dějepisu neobeznaným a lidu vůbec namlouvati mohli, že prý mistr Jan Hus jest jádrem sv. Jana Nep. Prostředky tyto jsou: Předně vydávají za pravdu, že Jan Hus ušní zpověď zavrhoval, a to je čirá nepravda, jakož jsme dokázali. Za druhé odvolávají se na Táboře, kteří svými články náboženskými „na celé království české potupu“ a svou

surovostí nesčetných útrap uvalili, jakoby velicí osvícenci byli bývali a jako by jim ta vyhlaná osvěcenost a intelligence jakéhosi práva byla sjednala zrušiti ušní zpořád, která Bohem byla ustanovena a kterouž přese všechny jiné bludy své Hus sám a utrakvisté čeští hájili. Není-li to vydávání černého za bílé, lži za pravdu a pravdy za lež? A není-li takové jednání balamucení?

Takovéto tedy patrné falšování historických pravd obrali si Bonnský docent Abel a svobodomyšlníci čeští za svůj historický základ, aby v dějepisu a v bohosloveckých vědách neobeznalé lidi „balamutiti“ mohli, že prý Jan Hus jest jádrem sv. Jana Nep., že prý osobnost jeho jest pouhá smýšlenina atd., ačkoli Hospodin Bůh sám svědectvím svým stvrditi ráčil, že tentýž náš milý sv. Jan pro tajemství zpovědní mučennickou smrti podstoupil, a nám o tom i lidská svědectví v dějepisu se zachovala, o čemž zevrubněji v příštím článku promluvíme a opět novými příklady dokážeme, kterak si titěž svobodomyšlníci dějepisné pravdy pro své nekalé účely a záměry překrucovati dovedou.

(Pokračování.)

Za svatou víru.

Črta od *Bohumila Brodského.*

(Pokračování.)

„Ty že, bídničku, budeš poučovat mne ty že mně budeš chyby vytýkat?“

Otec pokročil blízoučko k synovi.

„Nevytýkám tobě, otče, chyb, ač nejsi bez nich jako každý jiný, ale nepovažuji za důstojné starého, sešedivělého muže, aby dral se násilně do srdce druhých a vytýkal jim nejhorší věci tam, kde bázeň boží má svůj stan.“

V tom vyletěl z pochvy pana Jiřího meč. Beze slov pln nenávisti rozpráhl se po Jesuitovi míře na hlavu. Všichni strnuli jen paní Ludmila přiskočila a strhla rázem rámě otcevo. Rána namířená na syna dopadla na dceru. Ostrý meč zaryl se do ramene jejího. S bolestným stenem sklesla zemanka k zemi barvíc koberce krví svou.

Meč vypadl z ruky pana Jiřího; oko jeho vytřeštěné se zahledělo na dceru a ruka zaryl se do vlasů.

„Vrahu, vrahu!“ vydralo se mu ze rtů. Prostovlasý vyběhl z komnaty a uhá-

něl kolem divicích se lidí pryč silnicí ku Brodu.

Sotva že vrátilo se přítomným vědomí, vrhli se všichni k paní Liduši. Byla ve mdlobách. Pan rytmistr zkušený v bojích a šarvátkách znal dobře též nejznámější prostředky, jimiž by pomoc v nouzi poskytnuta býti mohla. Strhl rychle roucho kolem rány a krátkými slovy dával rozkazy, co mají mu přinést, aby zastavil krev a pozkoumal ránu a možno-li odvrátil blížící se snad smrt.

Bledí na smrt zeman i bratr raněné snášeli vodu i obvazky a léky, které nescházely v žádném dvorci zemanském. Hleděli úzkostlivě na tvář důstojníkovu i ránu zející.

Jesuita byl němý, oči jeho beze slzy a rty ubledlé těsně se svíraly. Zeman stíral slzy řinoucí se po tváři a konejšil malého Václava, jenž s hlasitým pláčem dral se k matce.

Po chvíli zvedl rytmistr hlavu.

„Nebojte se, bude opět dobře. Rána sice hluboká a zlá, ale při dobrém ošetření mine poranění beze všech horších následků. Nyní rychle na lože.“

Když uložili paní Liduši na lože, otevřela tato oči. Zasténala a pohlédla na přítomné. Usmála se; avšak bolestí přemožena upadla opět do mdloby.

Mezitím dal rychle rytmistr družině rozkazy, by sesedla. Chtěl pozdržeti se zde do rána a poučiti zemana, jak zacházeti má s raněnou. —

A slunce vítězně stoupajíc plným proudem paprsků ozářilo skupení divajíc se dlouho na sněhobílou tvář paní Liduše a na nevýslovný bol zračící se ve tvářích přítomných.

Ten skřivánek, který vznesl se té chvíle nade dvorcem, nesl sebou modlitby ze rtů toho, jenž prosil nebe o milost pro otce vraha.

IV.

Probudil se na loži, kamž jej čeled naležší ho z večera prostovlasého, v mdlobách ležícího před dvorcem, uložila.

Poděpřel se slabýma rukama a posadil se. Zrak jeho široce otevřený přelétl komnatu v šeru ranním se halící. Utkvěl na staré Bětě, která sedíc opodál na stoličce podrímovala držíc ve svislé ruce křížek, před nímž se v noci u pána bđíc modlila.

Odvrátil rychle zraky své před tím znamením spásy a zahleděl se do prázdna. Před očima jeho různé postavy se počaly

tvořiti, pohybovati a hleděti mu vstříc. Oddychoval těžce, protože zdálo se mu, že vidí zástup běsů, kteří šklebi se naň, blíží a opět couvají ukazující naň kostnatýma rukama a povídajíce si: „Vrah, vrah, vrah.“

Pohlédl k oknu. Tam větve stromů kolíbaly se ranním větříkem, skláněly hlaluze své dohromady a šeptali si tajemně: „Vrah, vrah, vrah.“

Usedli na nich ptáci dva se svislýma křidelkama ohlížejíce se kolem, tulíce se k sobě a nahlédající zvědavě ku oknu. A ty jejich zobáčky otevíraly se tikáním, jež proměňovalo se mu ve hrozné: Vrah, vrah, vrah.

Stará Běta počala ze snění pohybovati rty šeptající cos, co dolétlo k uchu zemanovu jako úzkostlivé: vrah, vrah, vrah.

Tvář jeho vyhublá potahovala se zděšením a zdrcením, dech se mu krátil a ruce křečovitě držely se příkrývky, jak by bál se, aby nebyl odtržen z lože svého ve vír sudiček, které čekaly, aby ho pojaly ve vír svůj a odplatily mu za činy jeho. „Nejsem, nejsem, nejsem,“ rozkřikl se zoufale, že Běta celá uděšená vyskočila pohlížejíc zmateně, co se děje.

Zeman ležel na loži zsinálý s očima těkajícíma po stropě, s rukama do výše vztáženými, jak by odvrátiti chtěl záhubu již již naň se hrnoucí.

„Nepřibližuj se ke mně,“ bránil se, když Běta se blížila k loži jeho. „Nejsem vrahem, nejsem. O pomoz mi, ať nezhygnu. Nejsem jim, nejsem.“

Na tváři jeho objevily se slzy a tělo jeho vyhublé počalo se třásti.

Úzkostí se chvějíc poklekla stará služka vprostřed komnaty a počala se modlití. Z počátku jen šeptala, pak polohlasitě nesly se modlitby z hrdla jejího až hlasem pohnutým, vroucím počala na hlas odříkávati prosby o smilování k Pánu nebes.

Boj rozzuřil se v nitru zemanově. Požídal mu jeden hlas, aby vyskočil a zničil tu ženu, která slovy svými ostré výčitky mu seje do nitra. Ale cosi šeptalo mu bez přestání jak hlas tajemný, aby uchopil se té cesty, která otevírala se před ním, aby ty ruce své, které po tolik již let nebyly sepjaty k modlitbě, vztáhl též a spojil hlas svůj s hlasem jejím. A hlas tento rostl, hučel mocněji a mocněji, plnil srdce jeho i mysl a zachvacoval celou duši jeho.

Mimovolně sblížily se ruce, rty chvějící se počaly slovo za slovem opakovati prosby ženiny a zrak jeho zatahl se

mlhou nevýslovného, úpěnlivého volání o milost.

A když stará žena domodlila se, když bázlivě pohlédla na zemana, celá udivena pozorovala, že se modlí. (Dokon.)

Amor meus crucifixus est!

Tak úpíš, Matko, v onu chvíli
Kdy Syn Tvůj k prsoum hlavu chýlí
Na dřevě kříže svatého;
Tu každým dechem ocel nabá
Ach — neuprosně hrotem sáhá
Do srdce bolem jatého. —

A v této ráně, v této muce
Své požehnané spináš ruce
A opět kladeš do klína;
Pak oko zvedáš zarmoucené
Na dřevo kříže posvěcené,
Kde Synáček Tvůj zhasíná. —

Ty anděli z mocného křtu
Jenž zprávu neseš k nebi vzhůru,
Že skonál Ten, jenž život dal —
Rci! Zda-li lépe, snáze jesti
Na kříži zemřít, čili nésti.
Ve srdci meč a žít dál!?...

A tak tu stojí na smrt bledá,
Hle — Maria! A víš co hledá,
Kdy Syn už Božský dokonál? —
By s Ní i Tebe duše moje
Do věčného vzal do pokoje —
Tě hořkou smrtí zachoval. —

A proto s Tebou zemřít žádám,
Ty lásco věčná, do níž skládám
Svou smrt i věčnou naději;
Jak dlouho ale žít mi velí
Tvá vůle, nechať povždy celý
Svůj křížek nesu raději. —

Ted' ač ne tělem — duchem ale
Ti, světe, dávám navždy vale —
Neb pro tebe jsem odumřel;
Chci život počít na té hoře
Kde lidstvu vzplála spásy zoře
Kdy Pán tam oči uzavřel. —

Ty pak, o Panno, vzpomeň sobě,
Že dal nás Pán na kříži Tobě
Za Matku plnou milosti!
I prosit tedy nepřestanu
Až Tvým se navždy Synem stanu —
Tu ve mne touhu rozkosti!

O pouti Lourdské.

Podává prof. *Rudolf Kadeřávek* v Hranici.

(Pokračování.)

Když jsme pohoří opustili, provázela nás po obou stranách úrodná pole, bohaté vinice a sady s četnými vinicemi a městečky. O 8. hodině dojeli jsme do Lyonu, kde měli jsme den a dvě noci si odpočinouti. Před nádražím čekalo sice několik dostavníků, v nichž ale sotva desátý díl poutníků se vtěsna. Ostatní musili buď na vlastní vrub po voze se sháněti, buď pěšky vykázaný hotel hledati. I já sestoupil po schodech na ulici, kde vozy v dlouhé řadě čekaly. Již zdaleka slyšeti bylo pustý hluk a hlomoz. Někteří společníci moji přičítali jej podle své prostoty slavnému uvitání, jaké uchystali nám katolíci Lyonští, já pak tušil v něm spíše velkolepou kočičinu a nemýlil jsem se: Neb jak mile na ulici jsme vkročili, obstoupil a obskakoval nás nepřehledný zústup mužů a žen, kteří nevíšmajíce si přítomných policistů tak zběsile si vedli, že každému s nás husí kůže nadskočila strachem, že hrozebná slova: *«Af zahynou Rakušané! co nejdříve v skutek vejdu»*. Páni policisté počínali si při tom s nepochopitelnou lhostejností; teprve, když kamením počalo se házet, vzmušili se a zatklí několik útočnicků. Trvalo to skoro půl hodiny, než zlojící touto rotou prodral jsem se až k vozu patřícímu hotelu „de Lyon“, pro nějž jsem byl určen. Ve voze cítil jsem se bezpečným, úplné však rovnováhy nabyl jsem teprve v hotelu samém, když jsem usedl s 80 druhý ku stolu v nádherné jídelně. Vyborná jídla, více však ještě ohnivě červené víno, rozvázalo strnulé jazyky naše a brzy rozproudil se hlučný rozhovor o podivné oné demonstraci na nádraží Lyonském. Kdyby nebylo několik Rakušanů v Lyoně usedlých k našemu uvitání se dostavilo a nás ujistilo, že jen sprostá lůza, antiklerikálními novinami poštvána byvší, demonstrace se účastnila a že honetní obyvatelstvo nepřátelský ten projev s ošklivostí zamítá a odsuzuje — byli bychom věru ve spravedlivém rozhorlení Lyonanům veškerý cit pro pohostinství upřeli a sami k Zulukafrům je přičetli, jak liberální listy ve své neobalenosti nás pokřtili. S upokoženou myslí odebrali jsme se na lůžko.

Časně z rána probudil mne řev prodáv-

vačů, neunávným hrdlem různé potřeby kuchyňské nabízejících — zvyk to, který živě na Italii upomíná. Mlha ještě zastírala město, když se švakrem hotel jsem opustil a ku kathedrále se ubíral. Cestou zabočil onen k holičovi (který za práci svou 1 frank si zaplatiti dal), já pak posadil se před kavárnou a pozoroval pestrý život, v ulicích právě se rozvíjející. Dvoukolé vozíky, oslem tažené, vlekly se v dlouhé řadě k blízkému zelenému trhu, kde haldy pomoraučů a melonů, artišoků a jiného jižního ovoce byly nakupeny a odkudž ohlušující z zníval — neb francouzské hokynářky mají také dobré vyřidilky. Leč — co znamená ta řada dojných krav, které s velkým zvoncem na krku vážně kolem mne si vyšlapují? Jdou snad na pastvu? Proč pak se asi staví kolem kašny? Co znamenají dojáky v rukou jejich pasáků? Snad nebudou dojeny? Ovšem, že budou, vždyť vidím již, jak služebné hlasem zvonceů upozorněny byvše z vůkolních domů vybíhají a prázdné hrnce čerstvým mlékem si plniti dávají. Směšné to na pohled — ale velmi praktické; ať se tu pokusí mlíkař o falšování. I kozy bývají prý veřejně dojeny. Ze zeleného trhu přešli jsme po mostě do starého města, kde kathedrálu snadno jsme našli. Jest to imponantní stavba z XIII. století s nedostavenými věžemi — škoda, že jest kolem zastavena a že malé náměstí před průčelím nedovoluje přehledu. Vnitřek tmavý, velebný; hlavní oltář k vůli překrásným oknům nízký. Lavic jsem tam jako i jinde ve Francii nenalezl. Kdo chce seděti neb klečeti, vezme si seslík v postranní kapli, kde na sta jest jich nakupeno, a postaví ho, kde se mu líbí. Že tím velký lomoz a nepořádek se působí, rozumí se samo. Když jsme vyšli z kostela, slyšeli jsme rány na zvon, jako když u nás při požáru na poplach se zvoní. Na otázku, co by to znamenalo odpověděli nám, že se ve Francii vůbec nezvoní, nýbrž jen na zvon tluče. Jaký to rozdíl — jak velebně ty zvony u nás hlaholí, když jako zvuky z nebes výšin věřící v Boží stánek zvonu. Leč ku předu — ať nepříjeme pozdě do chrámu Notredamského, jehož pozlácená socha Mariánská v záři vycházejícího slunce tak mile se třpytí. Již poprvé odzvonili, proto raději rychle po provazové dráze vzhůru! Slavné služby Boží slouženy v starém poutním kostelíku, Fourvière (Forum vetus) zvaném, který nevyniká ani stavbou ani

vnitřní úpravou, neb zdi jsou votivními obrazy bez ladu a skladu obvěšený. Vedle něho vypíná se však kostel nový, uvnitř dosud nedohotovný, jehož imposantní a nádherná stavba celému městu vévodí a o křesťanském duchu svědčí, který v Lyoně panuje. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. V svatý týden budou v chrámu sv. Víta církevní pobožnosti za přítomnosti nej důstojnějšího pana arcibiskupa a přítomnosti nejdůstojnější věrné metrop. kapitoly, duchovenstva sv.-Vítského a kníž. arcibisk. alumnů následovně se konati: Ve středu dne 6. dubna ve 4 hod. odpoledne jitřní hodinky. Též se bude ve středu po celé odpoledne zpovídati. — Na Zelený čtvrtek bude se od 6. hod. ráno zpovídati a nejsvětější svátost podávati. V 8 hodin přistoupí o tiché mši sv. císařští úředové k stolu Páně. O velkých službách Božích, které v 9 hod. započnou, posvěť se sv. oleje, duchovenstvo a lid přijme Tělo Páně, načež následovati bude umývání nohou třinácti chudým starcům pražským. Odpoledne na Zelený čtvrtek budou ve 4 hodiny jitřní hodinky a po nich ku konci v 7 hodin litanie a modlení k účtě nejsvětější svátosti. — Na Velký pátek bude ráno v 8 hodin české kázání (kanovník p. dr. Krásl), po kterém v 9 hodin posvátné obřady započnou, po nichž velebná svátost v Božím hrobě k uctění se vystaví a německé kázání (kanovník p. Hornsteiner) dopolední pobožnost ukončí. Odpoledne na Velký pátek budou se ve 4 hod. konati hodinky za soumraku, a v 7 hodin večer zvláštní pobožnost, po které se nejsvětější svátost uloží. — Na Bílou sobotu dne 24. dubna ráno o půl 9. hod. bude svěcení svíce či paschálu, načež se posvěť křestní voda v kapli sv. Zikmunda a bude následovati zpívaná mše sv. v 10 hod. Odpoledne na Bílou sobotu v 5 hod. vykoná se přeradosná památka vzkříšení Páně přenesením nejsvětější svátosti na veliký oltář a jitřními hodinkami. — Na hod. Boží velikonoční bude české kázání o 9 hod., a po něm. kázání ofěra na chudinský ústav pražský. Opol. ve 3 hod. budou pontif. nešpory. V prostřední svátek bude mít české kázání vdp. kanov. dr. Kl. Borový a něm. vdp. kan. Jos. Zenefels.

— **Církevní zprávy.** Na Zelený čtvrtek bude v chrámě křížovníků v 9 hod. velmistr řádu křížovníku vdp. Fr. Huspeka slavnou pontifiální mši sloužiti. O půl 12. hod. před polednem bude velmistr 12. starcům, kteří v klá-

šteře křížovníckém celé zaopatření mají, mýti nohy, po té budou v refektáři rybami, moučnickem a ležákem častováni. Mýť nohou koná se v Emausích, na Strahově, u Milosrdných bratří a u Alžbětinek. V hlavním chrámu v Týně bude v 8. hod. ráno sloužena mše sv. a pak professorům, docentům a adjunktům vysokých škol pražských podávati se bude Tělo Páně. V 9 hod. bude hlavní farář vdp. dr. Knobloch sloužiti slavnou mši sv. U sv. Mikuláše a u sv. Jindřicha jsou též v 6 hod. slavné mše sv. Na Zelený čtvrtek i na Velký pátek putují valné zástupy na Petřín, by tam u 14. štáčí vykonaly svou pobožnost. V 6 hod. večer konají se ve všech pražských chrámech litanie k umučení Páně, avšak bez požehnání.

— **Slavnost Vzkříšení** (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na Bílou sobotu odp. o 4. hod. u sv. Vojtěcha (u Prašné brány) c. k. vojsko, u Milosrdných bratří, u Věch Svätých a na Karlově. — O půl 5. hod. u sv. Josefa na Novém Městě a u Vršilek. — V 5 hod. v Týně, u sv. Ducha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Mikuláše, u Karmelitů na Hradčanech, u sv. Víta, u šedých sester, u nejsv. Trojice v Podskali, na Vyšehradě a na Smíchově. — V 6 hod. u sv. Havla, na Strahově, v Loreť, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Haštala, u sv. Františka (křížovníků), u Dominikánů, v c. k. všeobecné nemocnici, v Karlíně, na sv. poli Malostranském, na Volšanech a v Bubenči. — O půl 7. hod. u sv. Kajetána na Malé straně. — V 7 hod. u sv. Jakuba a v Emausích.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 10.—13. dubna u Kapucínů u sv. Josefa na Novém Městě a od 14.—17. dubna u sv. Jana Nep. na Skalce.

— **Duchovní cvičení** pořádaná Marianskou kongregací v Praze, držána pro katolické muže a jinochy u sv. Ignáce v dnech od 18.—24. března, skončila se dne 25. března spol. sv. přijímáním důstojně a slavně. Exercitator důst. p. P. Jan Cibulka T. J. ředitel kongregace, v důkladných řečech svých vyložil celý postup stavby křesťanské dokonalosti, k jakéž každý muž dospěti má. Plánem a vzorem stavby té má býti život Spasitele milého. Do hlubokého základu sv. pokory vložen má býti základní a útulný kámen, Kristus Ježíš, dle slov sv. Pavla. Stavivo pak nechť jsou ušlechtilí a vzácní kamenové křesťanských dobrých skutků a ctností bohumilých. Vylíčena krása ctností, vylíčena též zhoubnost hříchu, která stavbu ašlechtilou v rozvaliny přivádí. Avšak sv. po-

káním opět stavba se daří, stavba chrámu Ducha svatého, která zde spočívá, na věčnosti se končí — a tam i u hostiny Beránkovy neunavní dělníci jsou odměněni. Po každé řeči následovalo krátké sv. požehnání, při němž před vystavenou velebnou Svátosti *podle staročeského zvyku* zpíván ve dvou sborech žalm: „Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství...“ Dojemné ty chvíle, kdy zástup 400—500 mužů, uvědomělých katolíkův, Bohu se koryli, o smilování ho prosíce, nevyhynou z paměti a ze srdcí účastníkův nikdy. Rovněž k spol. sv. přijímání, při kterémž také promluva byla, dostavilo se asi 400 mužův, kromě as 120—130, kteří se nedostali do 6. hodiny ranní k sv. zpovědi, tak že Tělo Páně při pozdější mši sv. přijali.

— Druhá česká cvičení konají se ve sv. témdni vždy o 7. hod. večerní u sv. Kaje-tána pod vedením důst. O. O. Redemptoristův, jako po mnohá již léta. Společné sv. přijímání bude v pond. velikonoční o 6. hod. ranní. A tak nechť s pomocí Boží probouzí se ten katolický duch v naší Praze i v celé vlasti milené — neboť víra svato-Václavská nevyhynula dosud, ale nepřizní dob minulých a netečnosti mnohých spí. A proto zdař Bůh letošním druhým českým cvičbám duchovním pro katolické muže a jinochy.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

vdp. Jos. *Pohořelý*, far. a čestný děkan Novoveský, na odpočinku v Kutné Hoře, 27. března 1887, (nar. v Kutné Hoře 15. března 1805, vysv. 3. srpna 1835). Pohřben jest na Kutnohorském hřbitově „u všech Svätých“ ve středu dne 30. března za velikého účastenství duchovenstva vikariatu Kolínského a Kutnohorského i lidu z celého vůkolí. U rakve truchlilo 32 duchovních bratří, mezi nimiž veled. p. děkan Kouřimský a Kolínský a bisk. vikář A. L. Dlask, jeho spolurodák, veled. p. Jos. Berger, děkan ze Zásnuv, veled. p. vikář Kutnohorský Vaněk, veled. p. arciděkan Kutnohorský Vorlíček a dva býv. kaplani jeho. Po smutečním obradu v domě nešeny tělesné ostatky jeho v slavném průvodu do arciděk. chrámu Páně. Tam vystoupil na kazatelnu pan vikář Dlask a měl k věřicím velmi srdečnou a významnou řeč o životě a záslužném působení jeho jako kněze, spolubratra a spisovatele. Po slavném „Requiem“, jež sloužil veledůst. p. vikář Kutnohorský Vaněk za četné assistance, hnul

se průvod na hřbitov a tam uloženo tělo v Pánu zesnulého ku dni radostného z mrtvých vstání. Jaké obluby a úcty požíval nejen u duchovenstva ale ve všech kruzích, svědčí to, že slavného pohřbu jeho účastnila se slavná rada města Kutné Hory, jejíž čestným členem byl, ctěný sbor ostroštrelecký, veteránský, školní mládež atd. Chovanci paedagogia pěli krásně při průvodu „Miserere“ česky;

dp. P. Václav *Černý*, čl. řádu křižov. a provisor mateřského domu v Praze, 31. března 1887, (nar. v Solnici 26. května 1839, vysv. 27. května 1866);

P. Jan Bapt. *Leibl*, kněz ř. praem. v Teplé a admin. v Mariánských Stokách, 21. března 1887, (nar. 23. pros. 1843, vysv. 14. července 1872);

P. Fr. Jan *Ibehey*, kněz ř. Maltéžského a bývalý děkan v Radomyšli, 27. března 1887, (nar. 19. dubna 1811, vysv. 4. srpna 1839);

p. Karel *Burian*, duchovní správce ústavu choromyslných v Dobřanech, 1. dubna 1887, (nar. 15. srpna 1829, vysv. 26. července 1854).

Vyznamenání jsou:

p. Ondřej *Günther*, far. v Schmiedebergu,

p. Václ. *Jilek*, far. v Petrovicích,

p. Ant. *Černický*, far. v Chlumu, a

p. Adolf *Seemann*, far. ve Velkém Újezdě, obdrželi exposit. canonice.

Upřázdňené místo:

Všeradice, fara patr. p. Karla kníž. ze Schwarzenbergů, od 23. března 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

p. Frant. *Lichtenberg*, far. Včelákovský, za far. do Jenšovic;

p. Václ. *Ehl*, katech. ve Vrchlabí, za far. do Vidochova;

p. Fr. *Kovařík*, admin. Jenšovický, za admin. do Bystrce;

p. Ant. *Rejzek*, koop. Hnátnický, za admin. do Včelákova;

p. Theod. *Dobruský*, far. Plotištský na odpoč. za fundatisu Millesimovského do Vilímov.

Upřázdňené místo:

Včelákov, fara patr. p. kníž. Kinského, od 22. března 1887.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

p. Frant. *Müller*, far. v Bošilci, 25. února 1887, (nar. v Křenovicích 2. srpna 1819, vysv. 22. července 1845);

p. Ferd. *Schindler*, kapl. v Andreasbergu, 1. března 1887, (nar. v Hundshaberstift 3. června 1844, vysv. 11. července 1869).

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Neděle 1. po velikonoci.

*Kdo věří v Ježíše Krista a dle učení jeho
se řídí, přemáhá svět.*

„Kdo jest, jenž přemáhá svět,
leč kdo věří, že Ježíš jest
Syn Boží?“ 1. Jan 5, 5.

Obojí dnešní čtení, rozmilí v Kristu, jest ze svatého Jana. Dokazoval božství Ježíše Krista proti kacířům (Cerinthovi), odtud zván bohoslovcem (theologus). Sv. Ang. dí: „Ježto druzí evangelisté s Ježíšem Kristem spíše jako s člověkem po zemi krácejí, svatý Jan samojediný až ke trůnu božimu se povznesl.“ Odtud i místo ve dnešní epistole: „Kdo jest, jenž přemáhá svět, leč kdo věří, že Ježíš jest Syn Boží?“ Jen ten, ve spojení s Ježíšem Kristem, přemáhá svět a vítězí nad ním. A dále dí, že Duch svatý (v církvi) vydává svědectví, že Kristus jest pravda. A jako na nebi svědčí tři božské osoby a ty tři jedno jsou: tak i na zemi svědčí tři: Duch sv. v církvi, a voda (křest) a krev, t. j. smrt Páně na kříži, vykoupení naše. — Proto já chci vám, Nejmilejší, dnes ukázati, že jen ten, kdy v Ježíše Krista věří a učení jeho v životě se řídí, přemáhá svět. —

1. Každý jest v boji; a dokud člověk zde jest živ, nebývá boje prázden. Bojování jest život člověka na zemi. Jednak proti pokušením, jednak se strastmi a obtížemi toho života. By pokušení přemáhal a trpěliv byl, potřebuje síly.

2. A člověk sám sebou slabý jest, následek prvotného hříchu. „Ne že bychom dostateční byli, jen mysliti něco sami ze sebe, jakožto sami ze sebe, ale dostatečnost naše z Boha jest“ (2. Kor. 3, 5). Pročež

apoštol dí: „Všecko mohu v tom, kterýž mne posiluje, Bůh.“ Potřebuje pomoci; odkud? kdo mu ji dá? ten svět? tenť právě jest, který jej svádí, a ten má přemáhati. Jak? kterak? čím? Písmo dí 1. Mojž. 8, 21.: „Smysl a myšlení lidského srdce ke zlému nakloněna jsou od mladosti jejich.“

3. Ježíš Kristus, kterýž s nebe sestoupil, člověkem se stal, za nás trpěl a umřel, nás vykoupil; za nás zadost učinil, milost boží nám zjednal. Odtud: Já jsem cesta, pravda a život; nikdo nepřichází k Otci, leč skrze mne. Božství své dokázal svým nejsvětějším životem, svými divy a zázraky; i sám Otec nebeský osvědčil ho. Toť jest svědectví boží, kteréž jest větší, že vysvědčil o Synu svém.

4. Ne sami sebou, ale s pomocí boží přemáháme svět. Bůh udílí nám milosti, pro Ježíše Krista; a to milosti dvojí: skutkové a posvěcující.

Skutkové všem, i pohanům, aby ku poznání pravdy přišli, i hříšníkům, aby se obrátili, nebo Bůh nechce smrti ani hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. Nižádné duše nestvořil Bůh ku peklu, všechny pro nebe; ale nebe si musíme zasloužiti: V domě Otce mého jsou přibytkové mnozí, řekl Pán. Milost skutková jest jednak osvěcující, vztahuje-li se ku rozumu, jednak povzbuzující, vztahuje-li se k vůli. Onou osvěcuje náš rozum, bychom pravdu boží poznali, touto silí naši vůli, bychom ji činili. Sedm darů Ducha sv.

Ale milost skutková připravuje k ospravedlnění, čili ku posvěcení, ku spasení. Toto působí milost posvětná č. posvěcující (ospravedlňující) ve svátostech. Svátosti jsou zevní č. viditelná, účinná č. působivá

znamení (úkony), kteráž Kr. Pán ustanovil, a kteráž milost posvětnou nejen vyznamenávají, ale skutečně ji udílí. Vázal Pán Kristus milost posvětnou na zevní znamení, poněvadž lidé jsme a také tělo máme, abychom věděli, kdy se jí účastní stáváme. S pomocí milosti boží, kdo s ní spolupůsobí, přemáhá svět.

5. Apoštol Páně sv. Jan, dí: „Vše, co na světě jest, jest žádost očí, žádost těla a pýcha života.“ Žádost očí: lakomství a závist; žádost těla: smilství a obžerství; a pýcha života jest pýcha a hněv. Kdo věří v Ježíše Krista, že jest Syn boží a s milostí boží působí, přemáhá žádost očí, nebaží po bohatství; příklad má Ježíše Krista; ví, že, „kteří chtějí zbohatnouti, upadají v osidlo ďáblovo a v žádosti mnohé a neužitečné, kteréž pohřbívají lidi v zahynutí a zatracení (1. Tim. 6, 9.). Nahlíží, že ku spasení není třeba bohatství; sicby i Kristus bohatým se byl narodil. Přemáhá žádost těla, jsa střídým a čistým, neboť Kristus ho učí, že ti, jichžto Bůh břicho jest, jakož i ti, kdož nečistí jsou, královstvím božím vládnouti a Boha viděti nebudou. Přemáhá i pýchu, věda, že Bůh se pyšným protíví, ale pokorným dává milost: a Ježíš řekl: „Učtež se ode mne, neb jsem tichý a pokorný srdcem.“ — Tak kdo v Ježíše Krista věří a učením jeho se řídí, přemáhá svět.

6 Kdo však se nemodlí, do chrámu Páně nechodí, ku sv. zpovědi nejde, doma se hašterí, svým hříšným vášním a náruživostem se oddává: tent ovšem světa nepřemáhá, ale svět jej umorí a on v něm zhyne. Tak patrně, kdo, jsa křesťan, Ježíše Krista se spustil, nepřemáhá světa, a sám světem bývá přemožen a zhyne na věky.

7. Pročež vyznejme, jako Tomáš: Pán můj a Bůh můj! Padejme denuě na kolena před Spasitelem svým, mějme kříž jeho v příbytku svém, a cvičme se v zapírání sebe a následování jeho. Věříme písmu, věříme církvi, co ona hlásá a čemu o Panu Kristu nás učí; zapamatujme, co dí dnes v evang. sv. Jan: „Ale tyto věci jsou napsány, abyste věřili, že Ježíš jest Kristus, Syn Boží, a abyste, věřice, život měli ve jménu jeho.“ Amen. *B. Hakl.*

Neděle 2. po velikonoci.

Budme pastýři a ne nájemníky.

„Nájemník pak utíká, nebo nájemník jest a nemá péče o ovce.“ Jan 10, 13.

Pod rozličnými obrazy představil se nám Spasitel; tak dí o sobě: Já jsem cesta, že nám pravou cestu života a k Bohu ukazoval; já jsem světlo, že poznáním pravého Boha rozum náš osvětlil; pravil: Kdo kráčí ve světle tom, nechodí v temnotech, ale přejde ze smrti do života. Dále řekl: Já jsem chléb, kterýž jsem s nebe sestoupil; bude-li kdo jísti z chleba toho, smrti neužije na věky. Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti; nemůžete ratolest nésti ovoce, leč zůstane-li při kmenu; tak ani vy, leč zůstanete-li ve mně. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese ovoce mnohé. A posléze, jak jste rozmilí v Kristu slyšeli dnes, přirovnává sebe ku pastýři, řka: Já jsem pastýř, a praví též, jaký? já jsem pastýř dobrý, a udává hned důvod: „Dobrý pastýř život svůj dává za ovce své;“ a další důvod: „Známt své a znaji mne mé,“ a třetí: „Mámt i jiné ovce, kteréž nejsou z tohoto ovčince; i ty musím přivésti a hlas můj slyšeti budou a bude jeden ovčinec a jeden pastýř.“ Ejhle, kteráká péče!

A aby pravdivost jeho slov tím více ozřejmela, užívá protikladu řka: „Ale nájemník, a kterýž není pastýř, jehož nejsou ovce vlastní, vida vlka, an jde, opouští ovce a utíká a vlk lapá a rozhání ovce. Nájemník pak utíká, nebo nájemník jest a nemá péče o ovce.“

I mnozí z nás jsou pastýři; ukážu, jakbychom pravými pastýři a ne nájemníky byli. Sám Pán Ježíš Kristus budiž vzorem nám! —

1. Pán Ježíš Kristus ve své církvi úřad pastýřský čili královský ustanovil, aby věřící řízení a spravování byli. Sámť byl, jako nejvyšším učitelem a knězem, tak i nejvyšším pastýřem. Vždy měl stádecko kolem sebe; je vodíval na zdravou pastvu svého svatého učení.

Tento nejvyšší pastýřský úřad svůj přenesl na Petra, zvláště v oně chvíli, kdy po svém vzkříšení u jezera Genesaretského třikráte mu pravil: „Pasiž beránky mé; pasíž ovce mé.“ Beránci — věřící, ovce — představení; tedy vrchním pastýřem i oveček, i pastýřů.

Avšak rovněž nástupci apoštolův,

biskupové jsou vrchní pastýři ve svých biskupských okresech, s plnou mocí apoštolskou, ale pod nejvyšším pastýřem, řádným nástupcem sv. Petra, jenž jest svatý Otec v Římě; a ti mají opět ku své pomoci pastýře po jednotlivých osadách a při chrámech, kteříž pod jejich dozorem stádce sobě svěřené (kollaturu, farnost) spravují a řídí. Takto od nejvyšší hlavy církve počínaje, až ku poslednímu samostatnému správci duchovnímu úřad pastýřský v církvi Páně se koná a plní. A každý, kdo jen poněkud knězem svědomitým jest, svatý úřad svůj věrně a svědomitě zastává. Učí se tomu ve studiích, přináší si opravu z ústavů, zvláště bohoslovného. O těch dí apoštol: „Starší (kněží), kteříž svůj úřad dobře spravují, dvojí cti hodnými jmíni buďtež; zvláště ti, kteříž pracují v slovu a učení“ (I. Tim. 5, 17.). A Žid. 13, 17.: „Poslušni buďte správců svých a buďte jim poddáni; oniť zajisté bdí nad vámi, jako ti, jenž mají počet vydati za duše vaše, aby to s radostí činili a ne se stýskáním; neb to by vám nebylo užitečné.“

2. Avšak úřad pastýřský nekoná kněz, t. otec duchovní sám; má své pomocníky; a víte kdo jsou? všickni, jimž duše jiných, zvláště mladých osob podřízeny a ku vedení svěřeny jsou; sem náleží: rodiče vzhledem ku svým dítkám, a všickni, kdož místo rodičův zastupují; poručníci vzhledem ku sirotkům; pěstouni, vychovatelé vzhledem ku svým svěřencům; učitelové vzhledem ku svému žactvu; kmotři vzhledem ku svým křtěncům a birmovancům, neboť vstupují s nimi v duchovní příbuzenstvo; mistři vzhledem ku svým učňům, hospodáři ku své čeledi, ano i všeliké duchovní a světské vrchnosti vzhledem ku svým podřízeným a poddaným. Ti všickni jsou jaksi také duchovní pastýři, a mají duchovnímu pastýři u vedení těch duší drabých nápomocni býti. Budouť za ně jedenkrátě před Bohem odpovídati. Protož oo rodičům řečeno ohledně dítek, platí všem; a péči, již míti má duchovní pastýř o ovečky sobě svěřené, mají i oni míti. Proto dí pismo: „Vyučuj syna svého a občerství tě a dá rozkoš duši tvé“ (Přisl. 29, 17.). „Vy otcové, nepopouzejte synů svých ku hněvu, ale vychovávejte je v kázni a trestání Páně“ (Ef. 6, 4.). „Neodjímej od pacholete kázně; nebo budeš li je mrskati metlou, neumře. Ty je metlou mrskati budeš a duši jeho z pekla vysvobodíš“ (Přisl. 23, 13. 14.).

3. Péče ta se nese k tomu: varovati je zlého a nedávati jim žádného pohoršení a přidržovati je ke všemu dobrému. Proto sám Spasitel, Mat. 18, 10.: „Viztež, abyste nižádué z maličkých těchto nepotupovali; neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého, kterýž v nebesích jest. A před tím řekl Mat. 18, 6.: „Kdoby pohoršil jedno z pacholat, jenž ve mne věří, lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl žernov oslíci na hrdlo jeho a pohřžen byl do hlubokosti mořské.“ A sám byl nejvroucnějším přítelem dítek, řka: „Nechtež maličkých přijíti ke mně a nebraňtež jim, neboť jejich jest království nebeské.“ Tak každý, jemuž duše drahé k vedení podřízeny jsou, má konati úřad pastýřský a má duchovnímu správci nápomocen býti. Rozumí se, že sám zbožný, mravný a ve všem vzorný musí býti, sic, maje svítiti jiným, by špatně cestu ukazoval; slovy by stavěl a skutky bořil; a víme, že skutky mocnější jsou, než slova. Proto všem těm zvláště platí slovo Páně: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a slaví Otce, jenž jest v nebesích.“

4. Pročež nebudme nájemníky. Kdo jest nájemník? kterýž jest najat a slouží za mzdu; ten nehledí ku prospěchu pánovu, ani ovčí sobě svěřených, ale ku svému; proto dí Spasitel: kterýž není pastýř a jehož nejsou ovce vlastní. Sv. Řehoř Vel. pak o něm dí: „Nemůže státi v nebezpečení ovčí ten, jenž v tom, že představen jest ovčím, nemiluje ovce, nýbrž světský zisk vyhledává; neb požívaje cti a maje časné statky hrozí se, postaviti se vstříc nebezpečení, aby neztratil, co miluje.“ Nájemník nestará se ani o duši svých svěřenců, ni o tělo; ne o blaho věčné, ne o časné; ale jen o své a to jen časné a pomíjející, buď o svou čest a slávu, anebo o mrzký zisk. A tak stává se, že vlk lapá a rozhání ovce. Vlk jest hřích, ovšem ten nejdravější vlk, kterýž nejvíce oveček Kristových podává a do záhuby věčné vrhá. A ten jest náhončím ďábla, kterýž ovšem nejen jako krvelačný vlk, ale jako lev řvoucí obchází, hledaje, koho by zhltil, a tak dílo boží, spásu duší, ustavičně ruší a kazí.

5. Pročež jest-li nás Bůh postavil strážci na Sionu, mne přede vším mezi vámi a pak vás, nebudmež nájemníky, ale věrnými pastýři oveček nám svěřených. Kdybychom si najali strážce, a on nehlídal,

zdaž s ním budeme spokojeni? Tak jest i s námi; považme, oč jde! jak drahá jest duše jediná! proto ap. Řím. 12, 8.: „Kdo jest představeným, budiž jim s pečlivostí.“ A 2. Tim. 4, 2. píše: „Kaž slovo, nabízej v čas i v nečas; tresci, pros, žehři, ve vši trpělivosti a učení.“

Nebudme nájemníky, ale pastýři; abychom, až za nedlouho přijdeme před pastýře věčného a budeme zodpovídati se z povinností svých, říci mohli: Pane, zde jsou všechny, kteréž jsi mi svěřil, neztratil jsem ni jediné. Amen. *B. Hakl.*

V pátek o 3. hodině.

2.

Jistá matka s pláčem knězi žalovala, že její syn, jehož naučila věriti v božství Ježíše ukřižovaného a k němu se modliti, nastoupil studie gymnasiální jako věřící křesťan, ale že je ukoučil jako nevěrec. Zda není takových matek více? Zda nepláče mnohá matka nad synem, jenž zachovav víru v gymnasiu, jí pozbývá na universitě? Onu matku kněz těšil vybízeje ji, aby se modlila u kříže a plakala jako sv. Monika, jež vyslyšení došla: Syn, za něhož matka se slzami se modlí, byl i nevěren se stal kříží, k němu opět se vrátí.

3.

Vším právem visí ve školách katolických obraz císaře pána; neboť víra katolická učí poslouchati světské vrchnosti. Ale týmž právem, ano i větším náleží ve školách katolických místo kříží; neboť kříž je středem a cílem veškerého života křesťanského jakož i nejmocnějším prostředkem paedagogickým. Škola tedy katolická má netoliko neodváděti od kříže, ale spíše k němu vésti; vychování nejlépe se daří, panuje-li ve škole víra v Ježíše ukřižovaného. A přece jsou mnozí, kteří buď nevěrice anebo zároveň přihlížeje k několika židům, jimž jest kříž předmětem potupy, k několika protestantům, kteří úctu kříží povinnou považují křivě za modloslužbu, kříž trpěti nechtějí ve škole. Nenechme si vyhoditi kříž ze školy; nedopouštějme, aby škola naše katolická se stala nekřesťanskou, bezbožeckou, nemravnou.

4.

Když kněz žehná sňatku katolickému, klade na snoubence štolu křížem ozdobenou. A věru kříž Kristův zdrojem jest, z něhož se prýští požehnání manželům, tak že stav jejich se stává

svátostí. Poměr manželů vespolečný, poměr dítek a rodičů takto posvěcený základem společnosti lidské jest nejlepším a nejprospěšnějším, tak že na něm zbudovati možno obec a stát s největší důvěrou. Proto diviti se jest, že mnozí zbaviti chtějí manželství katolíků rázu svátostního a je kříží odciziti. Ježíši ukřižovaný, zmař jejich záměry; neboť Tebe nenávidějí.

5.

Statisticky dokázáno, že čím více kde panuje víra v Ježíše ukřižovaného, tím méně se páše úmyslná samovražda, která nepravost znamená největší odboj proti Bohu a největší zbabělost. Pohané ji velebili a doporučovali; ale víra v Ježíše ukřižovaného ji zavrhl jako nemravný čin a trestu hodnou ji prohlásila. A že mezi křížem a samovraždou takový jest poměr, dokazuje přítomnost. Neboť kdo zavrhuje kříž spásy, ten neuznává nemravnost samovraždy. Tak nalezá Schiller v samovraždě krásu; filosof Schopenhauer k samovraždě pobádá toho, jemuž se zmrzel život; jistý professor universitní nedávno samovraždu doporučoval. Proto jest nám si přát, aby víra v Ježíše ukřižovaného nejen zeslábala, nýbrž i se rozmáhala. S křížem stojí a padá nemravnost samovraždy.

6.

Schiller píše: „Náboženství kříže! Jenom ty v jednom věnci spojuješ palmu pokory s palmou statečnosti.“ A ještě v jiných svých básních velebí kříž. Ale zároveň nařiká, že není více bohů řeckých, a přeje si obětovati Venuši. Čím mu tedy byla krása kříže? Jenom předmětem fantasie, nikoli rozumu a vůle. Podle Schillera básník jiný dnes opěvuje sv. Ludmilu, následovnici kříže, aby zitra se kochal zlobou Tvarovského, nepřítele kříže. Ba i ďábla někteří aesthetikové krásným považují. Tak daleko zabloudila aesthetika novověkých odpůrců kříže, že krásu odloučila od pravdy a dobra činíc ji předmětem toliko fantasie. Vraťme se k aesthetice na základech křesťanských spočívající!

Za svatou víru.

Črta od *Bohumila Brodského.*

(Dokončení.)

Než minula hodina ujížděl posel k Roznáku, aby přivedl Jesuitu neb aspoň mladého zemana.

Paní Liduše okřívala den ode dne. Rámě ovšem dosud slabé, ale tváře nemocí vyhublé den ode dne plnější a oko

bolestí strhané živějším a veselejším výrazem hledělo na obsluhující.

Když poprvé mohla posadit se na loži podporována drahým mužem svým hladící zdravou rukou vlasy tulícího se k ní Václava, otevřely se dvěře. Vstoupil jimi stařec šedivý se šiji hluboko skloněnou a vlasy bílými jak květ jabloní.

Stanul u dveří. Pohleděl na zemanu zotavující se a skloniv hlavu zakryl tvář svou rukama.

I paní Liduše zachvěla se při spatření jeho. Nebyla s to, aby promluvila podepírající unavenou hlavu o rámě zemanovo.

„Otče,“ pronesla tichým pohnutým hlasem plným radosti a prosby, plným oddanosti a blaha nevýslovného.

„Liduško, odpusť mi!“ Starý otec neváhal pokleknouti před dcerou tiskna ruku její spočívající v rukou svých k rozpálenému čelu.

Mezi slzami usmívala se paní Liduše líbajíc šediny otcovy s láskou nezměrnou. Blaženost nevýslovná naplnila jí nitro vědomím, že to, po čem ona i její bratr toužili tolik let, naplnilo se již plnou měrou. Byla by ráda v okamžiku tom na perutích větrů přivolala bratra, by požíval slasti okamžiku toho. Netušila, že její muž již dávno věděl, jaká změna udála se v nitru otcově, že na úpěnlivou prosbu zemanovu jízdného posla vyslal do Prahy, by přivolal Jesuitu, aby po dlouhém, bolestném strádání došel svých nevroucnejších tužeb.

Několik dní trávili mladí manželé pohromadě s panem Jiřím těšíce ho a dodávající mu odvahy. Ten každou chvíli zasmušen a truchliv nevýslovně zalétaje myšlénkami k synu svému chvěje se bázní, zda i on nebude teď zatvrzelým tak k němu, jak nelidsky on s ním zacházel.

Když k večeru zavzněl na dvoře dusot koní, vzchopil se pan Jiří a celý bled zachytil se stolu. Myšlénka, že přijíždí syn, že se blíží ona doba, kdy smazáno má býti vše, co tlačilo ho olovem na úzkosti naplněných prsou, otrásla jím jak vetším kmenem.

Zahleděl se ku dveřím. Ty se otevřely a vysoká postava jesuitova zahalená v tmavou řízu objevila se mezi nimi. Váhal na chvíli.

Pak vztáhl ruce sepjaté a s výkřikem „Otče!“ vrhl se k potácejícímu se panu Jiřímu. Objal šiji jeho ramenoma svýma, jakby připoutat chtěl na věky to srdce

otecovo ku nádrům svým, aby žádná bouře, žádný přival neoderval je od sebe.

A u dveří stojící rytmistr, ježž poprosil s sebou otec Fulgent, nedbal nic, že to není mužné u vojáka zaplakat si jako slabá žena. Hučel cosi do vousů rozpačitě při tom utíraje slzy deroucí se mu do zraků, aby to čas vzal, že nedovede se přemoci. Pohleděv však na paní Liduši zářící blahem nevýslovným, pohodil hlavou, jakby říci chtěl, že se již za ty slzy nestydí, kdyby jich bylo mnohokrát víc. —

Nedivili se pranic okolní zemané proč odtrhl se od nich tak náhle rozňácký zeman, když dověděli se jak veselo bylo na Rozňáku, jak všečen lid vyčastován byl bohatě, a když sami viděli jak v neděli na to vešli do kostela brodského pan Jiří se svým vnukem a rytmistrem a pan Jan podporuje paní Liduši, aby přítomni byli oběti diků, kterou nebi přinášel mladý Jesuita s tváří nadšenon, okem zářícím se svatou velebností přistupující ku hodům Nejvyššího.

Vysmívali se mezi sebou těm, kteří jak mezi sebou povídali — dali se svěsti listivým knězem k odpadnutí od podobojí a zařekli se ještě jedenkrát sejíti se s bývalými svými přátely.

Než přes to vše záviděli přec baštinovským obyvatelům život plný blaha, který usadil se nad hlavami jejich k nezahlázení.

Prodalť pan Jan za levnou cenu panu rytmistrovi dvorec svůj. Znechutil se starému válečníku život bouřlivý, plný třeskotu zbraní a smrti odevšad hroící a s radostí převzal vedení dvorce, na němž nechtěla paní Liduše dliti bojíc se, by její otec neupadl v zasmušilé myšlénky a daleko chtíc býti vzdálena od místa připomínajícího jí onen hrozný den.

A nad baštinovským dvorcem zazářilo slunce plným jasným svým dívajíc se plno udivení zda jest to to staré místo plno neštěstí a trudu, protože teď kam vnikly jeho paprsky pučely bujné květy klidu a lásky vroucí, šířila se vůně pokoje a blaha nevyčerpatelného.

Ty truhlice plné bílého českého stříbra prázdnily se, za to však cesta k Baštinovu pokryta těmi, kdož utíkali se o pomoc k panu Jiřímu a ti žehnali mu volajíce k Bohu, by byl mu sám odplatitelem.

Ten Bůh, jehož spravedlnost a láska bez konce a pochopení, dal za to dojiti zemanovi oné chvíle, kdy pokojně na

rtech s modlitbou žehnaje dítkám i vnukům ubíral se tam, kde Ukřižovaný přijímá duši kající k slávě své.

Ó, lide můj, * * *
cos musil snéstí bďd, než
spravedlnost Nejvyššího naplněna jest. Co
rozlehlo se širými tvými luhy srdcelomných
výkřiků, co bilo k nebi praskotu požárů
a zbrani hlomozu potřísněných teplou krví
bratří tvých. Co rouhání a proseb, co po-
směchu a proklínání hučelo tvými horami
a lesy v době té, kdy v boji zoufalém
vlnily se zástupy.

Co nevýslovně hrozných let převalilo
se přes zamračenou tvoji oblohu než kázal
Pán, by roztrhly se mraky a slunce spásy
zasvitlo.

Ti dnové horší těch, v nichž Hospodin
střelami hněvu svého trestal Israel, v nichž
morem a spustošením stíhal protivníky
lidu svého. —

Ó, lide můj, krvi krve mé, strhni zá-
voj s očí svých a vzhledni k nebesům,
nech oslnit se září nadhvězdou. Nechť
tvoje rty se rozhučí v hymnu jasavou,
v žalmy plesající, spoj hlasy své s bouří
rachotem a řek tvých hučením, se zpěvem
pactva a zvony hlaholicími v prosbu po-
kornou, by chránil tebe Hospodin a vedl
po stezkách těch, jimiž přiváděli tě Cyrill
svatý a Methoděj do brány slávy dřívější,
by trpýtlci se koruna sv. Václava za-
leskla se jasně někdejší, jemuž divil by
se opět svět.

Obřady mše sv. řádu východního.

(Dokončení.)

23. *Příprava ke sv. přijímání.* Kněz:
„Pokoř se před vami všemi!“ Chor: „I s duchem
tvým.“ Jáhen: „Skloněte hlavy své Pánu!“
Chor: „Tobě, Pane!“ Jáhen skloní poněkud
hlavu a pohlížeje na kněze kořícího se,
klaní se taktéž. Kněz říká při tom po
tichu: „Děkujeme Tobě, králi neviditelný,
který jsi neobmezenou mocí všechno stvořil
a vedle množství slitování svého z ničeho
k bytnosti jsi povolal. Shlédni, ó Pane,
s nebes na ty, kteří před Tebou hlavy
sklonili. Neboť neklaní se tělu a krvi
nýbrž Tobě, hroznému Bohu. Ty tedy, ó
Pane, k dobrému řiď obětní dary tuto po-
ložené ku potřebě jednoho každého z nich.
S plavícími se plav; s cestujícími konej
cestu, nemocné uzdrav, Ty, ó lékaři duší

a těla.“ Hlasitě: „Milostí a smilováním a
dobrotivostí jednorozeného Syna, s kterým
veleben jsi ve spolku s nejsvětějším, do-
brým a oživujícím svatým Duchem, nyní,
vždycky a po všechny věky věkův!“
Chor: „Amen.“ Kněz modlí se po tichu:
„Popatři na nás, Pane Ježíši Kriste, Bože
náš, se svého svatého sídla a s trůnu slávy
říše své a přijď uzdravit nás, který s Otcem
na výsostech spolu bydlíš a tuto zároveň
při nás neviditelně prodléváš, a račiž moc-
nou rukou svou sdíleti s námi neposkvř-
něné Tělo své a svou předrahou krev, a
skrže nás sdílej je i všemu lidu.“

24. *Pozdvihování Svátosti a klanění se
jí.* Nato klaní se kněz a jáhen na místě,
kde právě stojí, říkajíce po třikráte: „Pane,
buď milostiv mně hříšnému!“ I veškeren
lid klaní se pobožně. Když pak uzří jáhen,
že kněz vztahuje ruku a dotýká se sva-
tého chleba, aby jej pozdvíhoval, volá hla-
sitě: „Pozor dejme!“ A kněz: „Svaté
svatým!“ Chor: „Jeden jest svatý, jediný
Pán Ježíš Kristus ve slávě Otcově. Amen.“

25. *Lámání sv. hostie.* Potom zpívá chor
„přijímání“ denní nebo toho svatého, jehož
svátek připadá. Jáhen opáje se stolou
v podobě kříže a stoje po pravé straně
knězi, jenž drží svatý chléb, praví: „Roz-
lom, pane, svatý chléb!“ Kněz pak roz-
lomí jej pozorně na čtyři díly, říkáje:
„Láme se a rozdělujeme beránek boží, Syn
Otce, který láme se, ale neumenšuje, vždy
se požívá a neubývá: který posvěcuje ty,
kteří mají účastenství na něm.“

26. *Mísení Těla a Krve Kristovy.* Nato
chápe se jedné částice svatého chleba a
drží ji rukou. Jáhen pak ukazuje stolu
na posvátný kalich a dí: „Naplň, pane,
svatý kalich!“ A kněz vece: „Plnost víry
svatého Ducha.“ Ihned učiní znamení sv.
kříže a spustí svatý chléb do posvátného
kalicha. Jáhen: „Amen.“ Nato vezme teplou
vodu a řekne knězi: „Požehnej, pane, tuto
posvátnou teplou vodu!“ Kněz žehnaje:
vece: „Velebena budiž horkost svatých
Tvých vždycky, nyní a po všechny věky.
Amen.“ Jáhen nalije ji v podobě kříže do
kalicha a dí: „Horkost víry plna Ducha sv.
Amen.“ A tak učiní po třikráte.

27. *Přijímání.* Potom postaví nádobu
teplé vody stranou a kněz mu řekne:
„Přístup sem, jáhne!“ Jáhen přikročí hlu-
boce se kloní a prosí za odpuštění. Kněz
pak podává mu svatý chléb. Jáhen políbí
mu ruku a přijímá svatý chléb, říkáje:
„Dej mně, pane, drahocenné a svaté Tělo

Pána a Boha a Spasitele Ježíše Krista!" Kněz: „Podávám ti drahocenné a svaté a neposkvrněné Tělo našeho Pána a Boha a Spasitele Ježíše Krista na odpuštění hříchův a k životu věčnému.“ Jáhén postoupí, hlavu máje skloněnu, na zadní stranu oltáře a modlí se podobně jako kněz. I kněz vezme svatý chléb, skloní hlavu před posvátným stolem a modlí se takto: „Věřim, Pane, a vyznávám, že jsi Kristus, Syn Boha živého, který jsi přišel na svět zachránit hříšníkův, z nich jsem já první atd.“ Dále: „Přijmi mne, jakož dnes účastenství mám tajuplných hodů Tvých. Neboť nezjevím tajemství nepřátelům Tvým, nechci Ti dáti políbení jako Jidáš, nýbrž s lotrem vyznati chci Tobě a řeknu: Rozpomeň se na mne, Pane v říši své!“ Dále: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod nečistou střechu duše mé. Avšak jako ráčil jsi odpočívati v jeskyni a v jeslích zvířat nerozumných a v domě Šimona málomocného, a jako přijal jsi hříšnici mně podobnou, když před Tebe vstoupila, podobně račiž i vejíti do jeslí duše mé a do poskvrněného, mrtvého a málomocného těla mého. A jako neštítel jsi se nečistých úst hříšnice, která líbala nohy Tvé, tak i, Pane můj a Bože, nevzdaluj se mne hříšného, nýbrž dobrotivostí a laskavostí svou propůjč mně, abych měl účastenství svatého Těla a Krve Tvé. Bože můj, odpust, promiň, zahlaď hříchy mé, kterými proti Tobě jsem se provinil, vědomě i nevědomě, slovem nebo skutkem. Vše promiň mně svou milostí na přimluvu Tvé neposkvrněné a vždy panenské Matky, uchraň mně hříchu, abych přijímal drahocenné a neposkvrněné Tělo Tvé ke spáse duše i těla. Neboť u Tebe jest panování a moc a sláva, Otce, Syna i Ducha sv., nyní vždycky a po věky věkův. Amen.“ A tak tedy přijímají svatý chléb a podobně i posvátný kalich; totiž nejprve přijímá kněz třemi doušky, říkáje při prvním: „Ve jménu Otce,“ při druhém: „i Syna,“ při třetím: „i Ducha sv.“ Přijav, vytře posvátný kalich, otře rty své pečlivě a uctivě, říkáje: „Totéž doteklo se rtů mých a odejme ode mne nespravedlnost mou a očistí mne od hříchů mých, nyní vždycky a po věky věkův. Amen.“ Drže pak rukama posvátný kalich, zavolá na jáhna: „Jáhne, přistup sem!“ Jáhén se přiblíží, pokloní se jednou a vece: „Hle, přicházím ke králi nesmrtelnému.“ A: „Věřim, Pane, a vyznávám atd.“ Kněz pak dí: „Účasten-

ství má, služebník boží, jáhén N., drahocenného a svatého Těla a Krve našeho Pána a Vykupitele Ježíše Krista na odpuštění hříchův a k životu věčnému.“ Když přijímá jáhén, praví kněz: „Totéž doteklo se rtů tvých a odejme od tebe nespravedlnosti tvé a očistí tebe od hříchův.“ Nato vezme jáhén posvátnou patenu se svatého kalicha, otře ji pečlivě posvátnou houbou, pokryje pozorně a zbožně svatý kalich velem a položí taktéž ostatní vela a hvězdici na posvátnou patenu.

28. *Přijímání věřících.* Tu chvíli otevrou bránu presbytáře. Jáhén pokloní se jednou, pojme rukou uctivě svatý kalich, poodejde ke dveřím, ukazuje kalich, zdvíháje jej před lidem, říká: „S bázní boží, věrou a láskou přistupte sem!“ Chor: „Amen. Amen. Požehnaný, Jenž přichází ve jménu Páně!“ (Nyní přijímá věřící lid.) A kněz žehná lidu hlasitě, vece: „Spas, o Bože, lid svůj a požehnej dědictví svému!“ Chor: „Na mnohá léta, pane!“ Jáhén i kněz navrátí se ku posvátnému stolu, kněz okurkuje třikráte a dí u sebe: „Nad nebesa povýšen jsi, ó Bože, a nad veškerou zemi sláva Tvá!“ Na to chopí se posvátné pateny a položí ji jáhnovi na hlavu. Jáhén přijímá ji uctivě, odchází mlčky, tváří ke dveřím jsa obrácen, ku kredenci a položí tam patenu. Kněz pak vezme do rukou, pokloniv se, posvátný kalich a ke dveřím i k lidu tváří jsa obrácen, praví: „Vždycky, nyní a povždy až na věky věkův.“ Chor: „Amen.“

29. *Po svatém přijímání.* Nato modlí se v tichosti: „Díky vzdáváme Tobě, dobrotivý Bože, dobroději duší našich, jelikož i dnešního dne ráčil jsi nás obdariti nebeskými a nesmrtelnými tajemstvími. Řiď cestu naši, utvrzuj nás v bázni své, ochraňuj život náš, bezpečny učin kroky naše ku prosbám a na přimluy slavné Rodičky boží a ustavičné Panny Marie a všech svých svatých.“ A jáhén vece na obvyklém místě svém stoje: „Jakož účastenství jsme měli pravým řádem tajemství božských, svatých, neposkvrněných, nesmrtelných, nebeských a životodárných, děkujeme Panu!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhén: „Přijmi nás, smiluj se a zachovej nás, o Bože, ve své milosti.“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Jáhén: „Aby každý den byl dokonalý, svatý, pokojný a beze hříchu, to si vyžádejme a poručme sebe vespolek a veškeren život Kristu, Bohu našemu!“ Chor: „Pane, smiluj se!“ Kněz hlasitě: „Neboť Ty jsi po-

svěcením naším a Tobě slávu vzdáváme, Otei, Synu a sv. Duchu, nyní, vždycky a po věky věkův.“ Chor: „Amen.“

30. *Propuštění a požehnání.* Jáhen: „Odejďmež v pokoji!“ Chor: „Ve jménu Páně!“ Jáhen: „Prosme Pána!“ Chor: „Pane, smiluj se! Pane, požehnej!“ Kněz říká hlasitě následující modlitbu, stojí za ambonem, mimo presbytér: „Pane, který požehnání dáváš blahoslavicím Tebe, který posvěcuješ doufající v Tebe, zachraň lid svůj a žehnej dědictví svému; zachovej plnost církve své, posvěcuj ty, kteří milují okrasu domu Tvého; naplň je božskou mocí svou a neopouštěj nás, jakož doufáme v Tebe! Uděl pokoje světu, svým církvím, kněžím, našim králům, vojsku jejich a veškerému lidu svému. Neboť každý dar dobrý a všeliký dar dokonalý s hůry přichází, sestupuje od Tebe, Otce světla. A my, vzdáváme Tobě čest a klanění, Otei Synu a sv. Duchu, nyní, vždycky a po všechny věky.“ Chor: „Amen.“ Chor zpívá třikrát: „Buď jméno Páně pochváleno od toho času až na věky.“ Nato žalm 22: „Velebiti chci Pána každý čas, chvála Jeho buď vždy na rtech mých.“

Zatím co skládají se věci posvátné, koná se následující modlitba: „Ty, který jsi plností zákona a prorokův, Kriste, Bože náš, který vykonal jsi veškeré dílo Otcovo, naplň radostí a veselím srdce naše, vždycky, nyní a po všechny věky. Amen.“ Po ukončené modlitbě vystoupí kněz a stojí na obvyklém místě, rozdává požehnaný chléb. Na to pronese slova na rozpuštěnou: „Sláva buď Tobě, Kriste, Bože náš, naděje naše, sláva buď Tobě!“ Chor: „Sláva Bohu Otei i Synu i Duchu sv. nyní, vždycky a po všechny věky věkův. Amen.“ Je-li neděle, říká kněz: „Kriste pravý Bože náš, na přímluvy své neposkvrněné matky, mocí drahého a oživujícího kříže, slavných svatých a velebených apoštolův, sv. N. (jehož svátek připadá), svatých a spravedlivých prarodičů Jáchyma a Anny i všech svatých, smiluj se nad námi a spas nás jakožto Bůh dobrotivý a milosrdný!“ Požehná lidu a vejde do vnitř.

31. *Závěrek a poslední požehnání.* Kněz rozpustiv lid, přistoupí ku kredenci a není-li po ruce jáhna, požívá sám, co zůstalo ve svatém kalichu zbožně a uctivě. Na to vypláčne třikrát posvátný kalich a dí: „Nyní propouštíš služebníka svého, o Pane, v pokoji; neboť oči mé viděli spasení Tvé, které připravil jsi před obličejem všech

národův, světlo ku osvícení pohanův a slávu lidu svého Israelského. I sporádá věci posvátné, kalich, patenu s vely, jakož jest obyčej. Je-li jáhen přítomen, učiní to sám. Kněz odejde do sakristie a svléká se, říká po třikrát: „Svatý Bože“ atd. „Nejsvětější Trojice“ atd.; „Otče náš!“ Na to vece propuštění Zlatoústce: „Milost, která z úst Tvých zářila jako pochodň, osvětila vesmír, poklady štědrosti připravila světu a nám ukázala výsost pokorné mysli. Avšak Ty, jenž slovem svým nás poučuješ; Jene Zlatoústý, pros Krista, Boha našeho, aby zachráněny byly duše naše!“ Nato modlí se, „kantakion“ (krátkou modlitbu děkův): „S nebe obdržel jsi božskou milost a rty svými učíš všechny klaněti se v Trojici Bohu jedinému; přeblahoslavený, svatý Zlatoústce, slušně velebíme Tebe; neboť Ty jsi učitelem, božských věcí povědomým.“ Potom říká buďto kantakion denní buďto modlitbu o vzkříšení, jestliže právě je den nedělní, a propuštění po tichu, jako obyčejně. Dokonav to, odchází z presbytěre v obyčejném rouchu kněžském, pokloní se a řekne: „Bože, buď milostiv mně hříšnému!“ Obrácen jsa k lidu, žehná jemu hlasitě: „Zachovej vás všechny Pán v milosti své a lásce, vždycky, nyní a po věky věkův. Amen.“ Všichni odpovídají mu, sklonivše hlavy: „Nám žehnajícího a nás posvěcujícího zachovej, Pane, na mnohá léta!“ Odcházejí pak v pokoji s Pánem Bohem.

Přeložil F. V.

Odůvodněná „Lež a pravda o sv. Janu Nepomuckém.“

Napsal Jan Kr. Votka T. J.

Článek pátý.

Jak četných viditelných a makavých věcí musilo by býti pouhou smyšleninou, kdyby ta lež svobodomyšlníků pravdou býti měla, že sv. Jan Nep. a přičina jeho mučeníství jsou smyšleniny. Jak falešně zastrkuje se svobodomyšlník za autoritu Frant. Palackého, aby Jana Husa za jádro sv. Jana Nep. nezkušeným vydávati mohl. Nejen historickými doklady, ale i Božským svědectvím jest stvrzeno, že sv. Jan Nep. pro tajemství sv. zpovědi byl umčen. Důvtipný výklad slovního Jos. Görresa, kterak němečtí nevěrci a svobodomyšlníci tomu se naučili, Boha samého a církev katolickou hyzditi, a kterak je v tomto žensalním a originálním umění čeští svobodomyšlníci vzorně napodobují, když zázraky za „blbost“ a mistra Jana Husa za jádro sv. Jana Nepom. lživě vydávají.

Nejznamenitější událost v celém životopisu sv. Jana Nep., a pro jeho kanoni-

zaci také nejdůležitější byla a jest beze vší pochybnosti událost ta, že *pro zachránění tajemství zpovědního smrt mučnickou podstoupil*. Událost tato jest také skutečně bytelným základem dějepisným při jeho procesu kanonizačním, událost tatáž jest pravé jádro historické celé jeho kanonizace.

Kdykoli v Římské kongregaci sv. obřadů jedná se o kanonizaci kteréhokoli mučenika Kristova, předloží se vždy v této kongregaci otázka: „An constet de martyrio et de causa martyrii.“ t. j. je li to událost historicky zjištěná, že tentýž sluha Boží, o jehož kanonizaci právě běží, byl *skutečně umučen, a pro kterou příčinu byl umučen*.

A teprv když po všestranném zkoumání stávajících pramenů a dokladů dějepisných sv. kongregace svůj výrok pronesla, že tentýž sluha Boží byl předně skutečně umučen, a za druhé že příčina, pro kterou byl umučen, skutečně jest taková, jaká pro pravého mučenika Kristova dle víry sv. jest zapotřebí, a když pak ještě papež sám tentýž výrok kongregace svým vlastním výrokem úředně byl schválil a stvrdil; napotom teprv předloží se v kongregaci opět tato nová a konečnou kanonizaci *rozhodující* otázka: Stvrdil-li Bůh vševědoucí sám také svým *Božským svědectvím*, že tentýž sluha Boží byl skutečně, pro takovou příčinu, která se s vírou svatou shoduje, umučen? To jest jinými slovy řečeno: Učinil-li Bůh všemohoucí a nejvyš pravdomluvný na oslavu téhož sluhy Božího a sice po jeho smrti takové zázraky, které každý rozumný, nevěrou neb rozumářstvím aneb vášněmi nepředpojatý člověk za pravé svědectví Boží uznati musí, že tentýž mučeník slávy nebeské již požívá, poněvadž Bůh na oslavu kteréhokoli ztracence zázraky činiti nebude a nemůže. A když po dlouhém zkoumání nejprve od kongregace, a pak také od samého papeže bylo zvláštním nálezem stvrzeno, že Bůh sluhu svého, a sice po jeho smrti pravými zázraky oslavil, pak teprv prohlásí jej papež za svatého.

Nuže celý tento způsob a chod zachovával se v Římě s největší obezřelostí a svědomitostí také při kanonizačním procesu sv. Jana Nep., jakož ze samých protokolů kanonizačních, až podnes stávajících, jest na bledni.

A zde hned ještě se vším důrazem připomínáme a pozornost čtenáře zvláště na tuto velice důležitou okolnost obracíme. Hned od prvního počátku, jakmile se nej-

prvé o beatifikaci a napotom o kanonizaci sv. Jana Nep. v Praze a později v Římě jednati počalo, a po celou následující dobu až kanonizace téhož světce dovršena byla, vztahovalo se vždy veškeré zkoumání a vyšetřování buďsi zpráv a památek historických a rozličných svědectví lidských, buďsi to zázraků; všecko to, jakož konečně i sama formální kanonizace, vztahovalo se *vždy a vždy, jediné a výhradně na toho sluhu Božího, jehož tělo pohřbeno bylo v hlavním chrámu země české v Praze u sv. Víta na Hradčanech*. Hrob ten byl od svého počátku pokryt velkým kamenem, v němž jméno „Jan z Pomuku“ v hrobu tom odpočívajícího velkými písmeny bylo vytesáno; tentýž hrob byl během času nejprve jednou nižší a později ještě druhou vyšší mříží na všech čtyř stranách ohrazen, aby na něj žádný svévolně nohou vstoupiti nemohl, u téhož hrobu modlívával se od časů nepamětných lid český, hrob tentýž byl rozličnými dárky a oběťmi okrášlil. Všecko to dělo se na počest téhož sluhy Božího, jehož tělo v hrobě tom odpočívало, a o kterémž již v krátké době po jeho pohřbu kolovala pověst a se mezi lidem trvanlivě udržovala, že *od krále Václava IV. pro mlčenlivost zpovědní byl trýzněn a do Vltavy uvržen*. Konečně byl hrob tentýž r. 1719. dne 15. dubna před četnou soudní komissi u přítomnosti slovutných a zkušených lékařů, znalců věcí starožitných a jiných závažných a pod přísahu vzatých svědků otevřen, a v něm celá kostra lidská skutečně nalezena, z jejížto polohy vůbec a ze spojení jednotlivých částek lékaři přítomní na první pohled již poznali, že ji od té doby, co do hrobu byla položena, hnuto nebylo.

Všimne-li si člověk rozumný všech těchto věcí a zpráv jen poněkud pozorně, bije mu to zajisté hned do očí, že dotčený hrob Jana z Pomuku nebyl *žádnou smyšleninou*, ale že byl *věci makavou*. Dvoji železná mříže kolem hrobu téhož stojící nebyla též *žádnou smyšleninou*, ale obě dvě mříže byly *makavé*, a konečně kostra lidská Jana z Pomuku, v hrobě téměř nalezená, nebyla také *žádnou smyšleninou*, ale byla *makavá* atd.

Nuže tedy jen blázen, neb člověk zdravých smyslů nemající, aneb náruživosti tak velice zaslepený, že bílé za černé aneb věc rukama makavou za pouhou smyšleninu vydává, může při těchto makavých věcech a udalostech nepopíratelných říci neb jiným

namlouvati, že prý my katolíci nevíme, kterého Jana z Pomuku papež Benedikt XIII. za svatého prohlásil, aneb že osobnost téhož Jana z Pomuku jest osobnost pouze smyšlená a baječná, slovem, že jest čirá smyšlenina.

I kdyby skutečně dva Janové z Pomuku v 14. století byli na světě žili, — jako Hájek z Libočan ve své kronice *bez-důvodně* se domníval — ano kdyby v 14. století i sto Janů z Pomuku bylo žilo, a kdyby všickni v kostele sv. Víta v Praze byli bývali pohřbeni: proto pro všecko věděli jsme my katolíci velmi dobře a s jistotou nezvratnou, kterého Jana z Pomuku papež Benedikt XIII. r. 1729 za svätce prohlásil, poněvadž Bohu díky zdravých smyslů a zdravého rozumu, které svobodomyšlnickou mžitkou a vášní zaslepeny nejsou, máme, a se balamutiti nedáme, že by makavé věci byly pouhou smyšleninou!

Této souvislosti, v kteréž celý process kanonizační sv. Jana Nep. s dotčenými makavými věmi nerozlučně jest spojen, nevšímají si však rádi svobodomyšlníci, poněvadž jim tážá nerozlučná souvislost pod vous nejde a jim nepřekonatelných překážek v tom činí, aby celou osobnost sv. Jana za „baječnou“ vydávati mohli. Skutečnou a makavou stávajícenost hrobu sv. Jana Nep. zřejmě popíráti nemohou, poněvadž by se jim každý obyčejný, ve vědách nezběhlý člověk do očí vysmál a je za hotové bláznův držeti musel. A proto se raději na vědecké knihy odvolávají, ku př. na spisy Frant. Palackého, vědouce, že mnozi čtenáři, kterým se tiskopisy jejich, brožurky neb noviny, do rukou dostanou, ve spisech Frant. Palackého hledati a bádati nemohou, aby se přesvědčili, psal-li skutečně tak, jako ten který svobodomyšlník praví.

A tímto způsobem počíná si právě i pisálek brožurky „Lež a pravda“ atd. Odvolává se totiž mimo jiné hned na prvním místě na autoritu Fr. Palackého, aby čtenářům namluvil, jako by Palacký osobnost sv. Jana Nep. a tudíž i příčinu jeho mučnické smrti za pouhou smyšleninu držel. Vizme tedy, kterak se věc má, co dotčený pisálek a co Fr. Palacký praví.

V brožurce „Lež a pravda“ atd. vydané v Českém Brodě 1885 praví pisálek na str. 4. doslovně takto: „Z následujícího vypravování, k němuž jsme užili *nejhodnověrnějších pramenů*, jako Dějiny od Palackého, Dějiny Prahy od Tomka, O. Abela,

A. H. Vratislava a jiných, sezná každý nepředpojatý a soudný čtenář, že Jan Nep. dostal se do kalendáře jen péčí starostlivých OO. jezovitů, kteří si jeho životopis *vymyslili*, a jen za tou příčinou všelikým způsobem okrášlili, by v národě českém vyhladili památku nesmrtelného Jana Husi.“

Tato věta zahrnuje v sobě hezkých pár kousků právě té osvícenosti a té intelligence, kterouž svobodomyšlníci čeští dle vzoru cizozemských nevěrou takové nedouky do své sítě schytávají, kteří nemajíce ani potřebných schopností k badání vědeckému rádi by před jinými za osvícence za inteligenci platili.

Pisálek tedy praví, že prý užil „*nejhodnověrnějších pramenů*“ dějepisných, aby nepředpojatý a soudný čtenář se o tom přesvědčil, že jesuité si vymyslili životopis sv. Jana Nep. a ho jen za tou příčinou všelikým způsobem okrášlili, by v národě českém *vyhladili památku nesmrtelného Jana Husi*. A aby mu ti jeho nepředpojatí a soudní čtenářové na lep sedli, odvolává se s drzostí neslýchanou na prvním místě na „Dějiny národu českého,“ jež dle původních pramenův sepsal Fr. Palacký, na druhém místě na spisy Tomkovi, a hned po nich na svého hlavního proroka, toho soukromného docenta německého Otty Abela. Každému Čechu, který jen povrchně ví, jak dlouhá léta Fr. Palacký s obdivuhodnou vytrvalostí, zkušeností a obezřelostí shlediváním nesčetných takřka původních pramenů k dějepisů českého národa strávil, a jak velikých neocenitelných zásluh si v ohledu tom vydobyl, každému Čechu, i když s rozličnými jednotlivými úsudky téhož Fr. Palackého souhlasiti nemůže, musí studem krev do tváři vstoupiti, když vidí a čte, že pisálek brožurky „Lež a pravda atd.“ Fr. Palackého na slovo vzátného badatele po pramenech historických na roveň staví s pamfletistou německým, soukromým docentem Bonnským Abelem, který vedle něho tak asi se vyjímá, jako šmatlavý trpaslík vedle krásného a bohatýrského knížete Břetislava, Achillea českého. Není-li to snižování a hanobení Fr. Palackého k vůli německému nevěrci? A to má snad býti kus té ryze slovanské osvěty a vzdělanosti, kterou nám pisálek z Bonnu a z Berlína přináší?

Avšak pozorujme nyní, s jakým právem, a s jakou poctivostí se pisálek dotčeného hanopisu na autoritu Fr. Palackého a na jeho „Dějiny národu českého“ hned

na prvním místě odvolává, aby svým čte nářům namluvil, že si životopis sv. Jana Nep. jesuité *vymyslíli* a jej proto všelikým způsobem okrášlili, by v národě českém památku nesmrtelného Jana Husi vyhládili. Fr. Palacký psal ve svých Dějinách skutečně o sv. Janu Nep. a zmiňuje se také zejména o té nejdůležitější události života jeho, která *rozhodujícího* vlivu měla na jeho kanonizaci. Fr. Palacký psal totiž o tom, byl-li sv. Jan Nep. pro zachránění tajemství zpovědního umučen, čili nie. A co psal tedy Fr. Palacký? V „Dějinách národa českého“ (d. II. část. 2. str. 285.) vydaných v Praze r. 1876 praví doslovně takto: „První spisovatel, jenž o sigillum confessionis (t. j. o mlčenlivosti zpovědní, pro které sv. Jan Nep. byl umučen) učinil zmínku, nebyl Pavel Židek r. 1471, ale Vídeňský professor Tomáš Ebendorfer z Haselbachu, jenž byv r. 1433 v Praze co legat sboru Basilejského, r. 1449—1463 psal o králi Václavovi: Také zpovědníka své ženy Jana mistra bohosloví, i proto poněvadž řekl, že ten hoden jest jména královského, který dobře králuje, a jak se vypravuje, také proto poněvadž mlčenlivost zpovědní porušiti se zdráhal, ve Vltavě utopiti rozkázal“*). A Fr. Palacký také ještě hned udává, že zpráva tato nachází se v jednom rukopisu Liber Augustalis nazvaném, který chová se v císařské knihovně Vídeňské pod číslem 3423, a že v témž rukopisu jest na listu 272. napsaná. Až do té doby, než Frant. Palacký tuto zprávu našel, mělo se vůbec za to, že pražské jiné starší zprávy *listinné* o příčině umučení sv. Jana Nep. nestává nežli té, kterou r. 1471 ve spisu svém „Správozna“ nazvaném zaznamenal bývalý kanovník svatovítský jménem Pavel Židek, který též výslovně zaznamenal, že sv. Jan Nep. pro mlčenlivost zpovědní byl od krále Václava IV. umučen. Zpráva však *listinná* Tomášem Ebendorferem zaznamenaná jest o mnoho let starší nežli zpráva Židkova. A pozorujme ještě dále, že tentýž Tomáš Ebendorf r. 1433 tedy jenom 40 let po smrti sv. Jana Nepom. a jenom 13 let po

smrti krále Václava v samé Praze se zdržoval maje co legat sboru Basilejského úřední postavení, a že mezi jiným výslovně napsal: „a jak se vypravuje, (et ut fertur) také proto (dal Václav IV. sv. Jana Nep. ve Vltavě utopiti), poněvadž mlčenlivost zpovědní porušiti se zdráhal.“ Slova ta, „jak se vypravuje“ mají však ten smysl jako kdyby řekl: „známo jest“ neb vůbec známo jest, aneb pověst o tom koluje. Dle *listinné* zprávy Ebendorfovy bylo tedy již dávno před Židkem známo a vůbec známo, že sv. Jan Nep. pro mlčenlivost zpovědní byl umučen.

Sám Fr. Palacký tedy uvádí v Dějinách svých doslovně nejstarší zprávu nedlouho po smrti sv. Jana Nep. zaznamenanou o příčině, pro kterou tentýž sv. Jan byl umučen, a zpráva ta výslovně praví, že jedna z těch příčin byla také ta, poněvadž tajemství zpovědní porušiti se zdráhal. A tu se osmělí pisálek brožurky „Lež a pravda atd.“ veřejně před světem na Fr. Palackého a jeho Dějiny odvolávati se jakoby Fr. Palacký s ním držel, a jakoby Fr. Palacký tu nejhlavnější událost v životě sv. Jana Nep., za pouhou *smyšleninu* pokládal. Co takového jest buď hrubá nevědomost aneb lež. Jedno z dvou: Je-li to nevědomost, tedy je pisálek dotčené brožurky nedouk, který při své hrubé nevědomosti chce sobě hráti na učence, a svou nevědomost autoritou Fr. Palackého zakrývá, aby nezkušeným namlouvati mohl, že osobnost sv. Jana Nep. jest prý pouhá *smyšlenina*, a že jádro téže osobnosti prý jest mistr Jan Hus. A zde ještě pozorujme, jak snadno se pisálek své hrubé nevědomosti zbaviti mohl. Dotčený druhý díl (částka II.) Dějin Palackého vydán byl v Praze 1876. Brožurka „Lež a pravda atd.“ vyšla v druhém vydání o čtyry léta později; roku totiž 1880 a ve třetím vydání roku 1885. Pisálek měl tedy více let času, aby si tentýž díl Dějin Palackého přečísti mohl. Ale ne! on se drží svého proroka Bonnského, aby tu ryze slovan-skou osvětu z Bonnu mohl do Čech zaváděti. Četl-li však pisálek Dějiny Frant. Palackého a zamlčel-li *zúmyslně* to, co Fr. Palacký o příčině smrti mučenického sv. Jana Nep. napsal: v případě tom vydává lež za pravdu když výslovně dokládá, že prý „užil nejhodnověrnějších pramenů, jako dějiny Fr. Palackého atd.“ aby dokázal, že si jesuité životopis sv. Jana „vymyslíli“, a jen za tou příčinou všelikým

*) Původní zpráva ta v latině sepsána zní dle udání Fr. Palackého takto: „Confessorem etiam uxoris suae Johannem in theologia magistrum, et quia dixit hunc dignum regio nomine, qui bene regit, et ut fertur, quia sigillum confessionis violare detrectavit, ipsum in Moldavia suffocari praecepit.“

způsobem okrášlili, aby v národě českém vyhladili památku nesmrtelného Jana Husi. A není-li to pak opět „balamucení“ lidu?

A pozorujme zde ještě dále i tuto okolnost: Tomáš Ebendorfer, který r. 1433 sám osobně za příčinou věci náboženských v Praze se zdržoval, jsa legatem sboru Basilejského, listinně zaznamenal, kterak zpráva o tom že sv. Jan Nep. pro mlčenlivost zpovědní byl umučen, byla vůbec známa, t. j. že o ní pověst mezi lidem kolovala. Což tedy divu, že zprávy čili pověsti o téže příčině mučnické smrti sv. Jana Nep. i v letech nápotomních t. j. v témž samém století paináctém a pak v šestnáctém atd. stále se udržovaly, a to tím snadněji, poněvadž hrob téhož sv. Jana Nep. nacházel se v hlavním chrámu Páně svatovítském, a Hospodin Bůh tentýž hrob během století 15 atd. i zázraky oslavoval, jakož o tom v dosti četných starých Letopisech českých, i od utrakvistů sepsané zprávy listinné máme. Mnohé z těchto starých Letopisů českých v rozličných knihovnách po světě uložených shledal jak známo, sám Fr. Palacký a je také tiskem již r. 1829 uveřejnil. Ano Palacký odvolává se sám také výslovně ve svých Dějinách na tyto staré Letopočty české a sice na listu svrchu udaném. Právě totiž: „Starí letopisové čeští (na str. 4—5) mluví o něm (t. j. sv. Janu Nep.) v témž smyslu (že totiž již svatým mučnickem jest) i *zázrakův pro něho se dokládajících*“*).

Napotom praví Fr. Palacký ještě dále: „Není tedy pochyby, že umění jeho (sv. Jana Nep.) v ústech lidu obecného záhy zplodilo domysly a řeči všeliké, více neb méně oprávněné, *kteréž za příčinou hrobu jeho v kostele sv. Víta* čím dále tím více šířily a posléze i v legendy proměnily se.“ A po těchto svých slovech podává teprv Fr. Palacký ještě onu svrchu již uvedenou nejstarší listinnou zprávu Tomáše Ebendorfa, že sv. Jan Nep. pro mlčenlivost zpovědní byl umučen.

Nuže přese všechno to, že Fr. Palacký nejstarší listinnou zprávu o příčině mučnické smrti sv. Jana Nep. ve svých Dějinách uveřejnil, že tentýž Fr. Palacký pravdivě a výslovně v Dějinách svých o tom svědčí,

*) Fr. Palacký tedy nepřekrucuje a nefalšuje zprávy listinné o hrobu sv. Jana Nep. v starých Letopisech českých vícekrát se nacházející, že totiž u téhož hrobu sv. Jana Nep. i zázraky se staly.

kterak starí Letopisové čeští, dlouhá léta před Hajkovou kronikou sepsány i zázraků pro sv. Jana Nep. se dokládají; přes to přese všechno neostýchá se pisálek brožurky „Lež a pravda atd.“ drze a falešně na téhož Fr. Palackého odvolávat, jakoby on každou zprávu o sv. Janu Nep. a tudíž i zprávu tu, že umučen byl pro mlčenlivost zpovědní, za pouhou smyšleninu prohlášoval. Není-li to zneužívání autority Fr. Palackého, aby se lidem v dějepisu nezkoušeným falešně namlouvati mohlo, že osobnost sv. Jana Nep. jest pouhá smyšlenina a že tentýž světec jest jádro mistra Jana Husi?

A pozorujme nyní ještě, jak dobře a správně sám Fr. Palacký svrchu uvedenými slovy vyložil, že se i pověst o umučení sv. Jana Nep. a tudíž i o příčině jeho umučení u lidu obecného nejen udržovati, ale také čím dále tím více rozšiřovati musela, a že tudíž následkem téhož rozšiřování u pozdějších spisovatelů kronik českých aneb v životopisních zprávách sv. Jana Nep. pověst tuto obecnou častěji zaznamenanou nacházíme. Tomáš Ebendorfer zaznamenal již dávno před Hájkem z Libočan písemně, kterak vůbec vypravuje se t. j. kterak pověst koluje, že sv. Jan Nep. pro mlčenlivost zpovědní byl umučen. Po Ebendorfovi zaznamenal totéž písemně Pavel Židek kanovník svatovítský, tutéž pověst zaznamenala i kronika Žitavská. Mimo to byl hrob téhož sv. Jana Nep. v kostele sv. Víta vůbec známý, a dle starých Letopisů českých, Fr. Palackým vydaných děly se zázraky u téhož hrobu svatojanského, a zejména bývali dle vypravování těchto starých Letopisů českých u téhož hrobu tací lidé na místě strestáni, kteří tentýž hrob sv. Jana Nep. zneuctívali: což tedy divu, že při těchto okolnostech nejen pověst o umučení sv. Jana Nep., a tudíž i pověst o příčině téhož umučení čím dál tím více mezi lidem se rozšiřovaly, a se také houževnatě udržovaly.

Zpráva, že sv. Jan Nep. byl na rozkaz Václava IV. umučen, a že příčina téhož umučení byla mlčenlivost zpovědní, jest tedy nejen nějakou v pozdějších teprv stoletích počatou tradicí zaručena, ale zaručena jest i takovou tradicí, kteráž již nedlouho po smrti Václava IV. od Tomáše Ebendorfa *listinně* zaznamenána byla a sice jakožto vůbec mezi lidem známá. A spolehlivost a pravdivost této již tak záhy i *listinně* zaznamenané pověsti čili tradice

musí u každého soudného a předsudky nepředpojatého dějepisce tím větší závažností nabýti, poněvadž se vztahovala a v nerozlučném spojení vždy byla právě s tím Janem z Pomuku, jehož hrob v kostele sv. Víta v Praze nejen se nacházel, ale i lidu obecnému vždy nejen velmi dobře znám, ale také u něho ve veliké úctě držán byl. Kým by jen každý dějepisec každou historickou událost, kterouž ve svém spisu jakožto pravdivou vypravuje, zaručiti mohl tak starobylost, tak obecně rozšířenou, a tak záhy i listinně zaznamenanou tradicí jako zaručena jest mučnická smrt sv. Jana Nep. a příčina téže jeho smrti mučnické. Kdyby ku př. Fr. Palacký neb V. V. Tomek podstatnost, spolehlivost a pravdivost takové obecné a tak záhy i listinně zaznamenané tradice neb pověsti nechtěli za dostatečnou uznati, byli by věru nuceni ne jednu ale veliký počet zpráv ve svých dějepisných dílech uveřejněných vyškrtnouti, tak že by se objemná díla jejich velice sevrkla. A proto také Fr. Palacký, který jak známo velkou zkušenost a obezřelost při posuzování listin dějepisných míval, nikterak neváhal, listinnou zprávu Tomáše Ebendorfa ve svých Dějinách národu českého tiskem uveřejniti.

Uveřejněním této nejstarší listinné zprávy o umučení a o příčině umučení sv. Jana Nep. podal však Fr. Palacký zároveň také zcela nový a velice závažný a pádný důkaz a doklad, jak rozumně a správně jednala kongregace Římská, když při vedení procesu svatojanského na základě jiných ve „Správozně“ Pavla Židka, a v „Kronice Žitavské“ písemně zaznamenaných zpráv, které dávno před Hájkem sepsány byly, a mimo to také na základě ústních tradic zejména o hrobu téhož sv. Jana a jiných památek na tom nálezů se usnesla, že nejen smrt mučnická sv. Jana Nep. ale i pravá příčina smrti jeho, zachránění totiž tajemství zpovědního, jsou historickým svědectvím dostatečně zjištěny. Z vědeckého hlediště historického jsou tedy události ty, že sv. Jan Nep. byl umučen, a že pro zachránění tajemství zpovědního byl umučen, zhora nepopíratelné. Popírati je může ale jen člověk buď vášní a náruživostí předpojatý aneb takový spisovatel, který ani ty nejhlavnější zásady nezná, na nichž věda historická vůbec spočívá, a kterými se řídí, když pravdivost událostí historických dokazuje.

Avšak má-li kterýkoli sluha Boží od

Stolice apoštolské za svatého mučnicka býti formálně prohlášen, k tomu nedostačí nikdy a nikdy i taková dle vědeckých zásad historických zhora nepopíratelná událost o jeho smrti mučnické a o pravé její příčině, i kdyby ji všickni nejdůkladnější historikové z celého světa na základě nepopíratelných pramenů dějepisných za zjištěnou a úplně nezvratnou prohlašovali. Má-li ten který sluha Boží od sv. Stolice za svatého mučnicka býti prohlášen, v případě tom jest vždy ještě nezbytně zapotřebí, aby Bůh vševědoucí a nejvyš pravdomluvný svým *Božským svědectvím* zvláště také stvrdil, že tentýž sluha Boží mučnickou smrtí podstoupil, a že příčina téže smrti s vírou Bohem zjevenou skutečně se shoduje.

Tážeme se tedy nyní, stvrdil-li také Hospodin Bůh vševědoucí svým Božským svědectvím dotčené dvě nepopíratelné události historické, že sv. Jan Nep. mučnickou smrtí podstoupil, a že příčinou téže smrti jeho bylo zachránění tajemství zpovědního? Odpověď na tuto otázku zní takto: Ano, Hospodin, Bůh sám stvrdil svým Božským svědectvím obojí dotčenou událost mirou svrchovanou, a k tomu ještě způsobem tak zvláštním, že takřka vlastním prstem svým (po lidsku mluveno) na to *mákové* ukázati ráčil, že sv. Jan Nep. právě pro zachránění tajemství zpovědního byl umučen. Sběhlo se to takto:

Dne 15. dubna 1719 byl hrob téhož sv. Jana Nep., jakož jsme již dříve podotkli, otevřen a sice u přítomnosti soudní komise arcibiskupské, ku kteréž i slovatní lékařové, znalcové starožitnosti a ještě jiní závažní svědkové úředně byli povoláni. Asi dva lokte pod zemí nalezena byla v hrobě téměř rakev dřevěná, která však z velké části již byla spáchrnivěla. V rakvi té nalezena byla celá kostra Jana z Nepomuku t. j. všechny kosti z těla jeho, ale bez masa, kteréž také všechno již bylo tak úplně zpráchnivělo, že z něho jenom prach a popel v rakvi zůstal. Když pak čtyři přítomní lékaři kostru tu ohledali a veřejně prohlásili, že jí od té doby, co do hrobu vložena byla, ani hnuto nebylo, počal jeden z nich jmenem Dr. Šebestián Fuchs jednotlivé kosti z téže kostry vybírat a podával je svědkům okolo hrobu stojícím, kteří je na stůl nedaleko hrobu postavený a bílým ubrusem pokrytý před očima celé komise kladli. Když pak jednotlivé částky celé kostry z hrobu na stůl

byly přenešeny, počali lékaři opět na stole samém hlinu na nich lpící ještě lépe stírat. Za touto příčinou vzal svrchu dotčený Dr. Fuchs lebku na stole stojící do svých rukou, a pozvedl ji poněkud, aby totiž hlinu a prach v ní se nacházející na stůl mohl vysypati. Ale tu právě nastalo okamžení velice důležité a vši paměti lidské hodné, kteréž také celou komissi, počínaje od arcibiskupa samého až do posledního svědka přítomného nejen obdivením ale velkým užasnutím naplnilo a rozechvělo. Jakmile totiž hlína s lebky na stůl padati počala, vypadl s ní na stůl také celý lidský jazyk, což všickni na své vlastní oči viděli. Tentýž jazyk byl sice hlínou kol kolem poněkud potažen, ale přese všecko to vidělo se hned patrně, že i právě takovou, červeně namodralou barvu má, jakou živý a zdravý jazyk lidský vždy mívá; neboť barva ta i skrze hlinu na něm lpící pronikala, a barva ta objevila se na jazyku ještě mnohem zřetelněji a jasněji, když lékaři s něho všechny zbytky hlíny byli setřeli. Všickni přítomní čtyři lékaři ohledávajíc pak jazyk ten s největší pozorností, přesvědčili se úplně a patrně, že jazyk ten jest, jako každý jiný člověčí jazyk skutečně masitý, měkký, úplně oheblivý, sliznou blanou pokrytý a zcela neporušený, slovem že zrovna tak vyhlíží, jako by ze samých úst člověka právě zemřelého vyňat byl. Jednomu z přítomných lékařů napadla konečně ještě i ta pochybnost na mysl, je-li vnitřní ústroj téhož jazyka právě takový, jako se v každém člověčím jazyku nachází. Žádal tedy přítomnou komissi za dovolení, aby ostrým želízem hrotek čili špičku téhož jazyka směl naříznouti, a tak na samý jeho vnitřní ústroj mohl se podívat. Komise k tomu svolila, a když hrotek jazyka byl naříznut, viděli všickni přítomní lékaři na své vlastní oči, že v něm i svaly, cevy a nervy zrovna takové se nacházejí, jaké vždy v živém jazyku člověčím bývají. Žádný z přítomných lékařů a také z ostatních svědků nemohl tedy nikterak popíratí, že jazyk vypadlý z lebky sv. Jana Nep. jest pravý, masitý, měkký, úplně oheblivý a zcela neporušený jazyk člověčí.

Avšak lékaři a ostatní svědkové přítomní také věděli, že dle stávajících zákonů přírodních věc zholá nemožná jest, aby všecko ostatní maso na mrtvole lidské úplně shnilo a v pouhý prach se obrátilo, a aby při takové všeobecné hni-

lobě mrtvoly jenom jeden jediný, a k tomu ještě nejtěplejší masitý oud téže mrtvoly, jaký jazyk lidský jest, přes 300 let zůstal zcela neporušený, ohyblivý, měkký, červený, slovem aby zrovna v takovém stavu se zachoval, v jakém se jazyk živého a zdravého člověka nachází; vždyť i vůbec známo jest, že právě oči a jazyk každé mrtvoly lidské nejprve hnutí počínají a již třetího neb čtvrtého dne po smrti člověka, hnusný zápach hniloby ze sebe vydávají. Všickni čtyři přítomní na slovo vzatí lékaři porozuměli tomu hned na místě zcela patrně, že jazyk člověčí po více než 300 let v samém hrobě, u prostřed úplné hniloby všech ostatních oudů masitých prázdným prostředkem ku př. balzamováním atd. nemůž nikterak býti v tom stavu zachráněn, aby zrovna takový byl, jako jest jazyk člověka živého.

Lékaři přítomní, jsouce mužové svědomití, pravdomluvní a ve vědě lékařské sběhlí a zkušení, neváhali tedy hned na místě, před celou komissi prohlásiti, že sv. Jana Nep. jedinou všemohoucností Božskou proti všem stávajícím zákonům přírodním po více než 300 let zachráněn býti mohl od obyčejné hniloby a od nutného sprachnivnění, a že tedy toto zachránění jest pravý a skutečný zázrak. A tento úsudek svůj potvrdili napotom přísahami svými před soudní stolicí arcibiskupskou. A tentýž úsudek pronesli o nalezeném jazyku sv. Jana Nep. napotom i jiní slovatní lékaři nejen v Praze ale i v Římě v kongregaci sv. obřadů, a úsudek svůj tak závažnými důkazy odůvodnili, že je žádný i sebe vzdělanější a sebe zkušenější lékař vyvrátiti nemohl a až po dnešní den vyvrátiti nemůže. Uvedeme zde slova aspoň jednoho z těchto slovatných lékařů, který Cocchi sloul, a který takto pravil: „Jazyk jest měkký, houbovitý a náleží mezi ty částky těla, které nejsnáze porušení berou. Ano i tenkrát, když se těla za tím účelem balzamují, aby zachovala se po dlouhá léta, musí se dříve vyříznouti jazyk, vndati oči a střeva, nebo tyto tři věci nejdříve porušení podléhají. Je-li nějaké tělo jenom několik dní nepohřbeno, dostává jazyk hnedle temnou barvu, vydává odporný zápach a dotkne-li se ho kdo, rozpadá na kousky. Nejednomu lékaři stalo se, že si přinesl domů jazyk, aby jej prozkoumal; i nechal jej v plátně zaobalený několik dní ležeti, a pak našel místo jazyka samé červy. Tím méně lze jazyk

celé měsíce, neb léta, a tím méně po několik století zachovati. Mimo to sluší uvážiti, že Jan Nepomucký hozen byl do řeky Vltavy a v ní utopen; jazyk jeho vodou nabotnalý musel dle přirozeného průběhu mnohem dříve hnilobou býti uchvácen, než kdyby od samého počátku v zemi byl ležel. A tím méně by dle zákonů přírodních byl ušel zprachnění, an dle seznání lékařů přisežných ani soli, ani lihem neb balzamech nebyl proti porušení chráněn. Ostatně by za 300 let nezůstala ani památka soli, ani lihu, ani jazyka, kdyby těmito dvěma věcmi byl jazyk napuštěn býval. Avšak ani v tom případě, kdyby jazyk balzamech byl napuštěn býval, nebyl by to více jazyk v pravém smyslu, nýbrž jiná hmota, jelikož jednotlivá vlákna byvše zcela vonnou látkou prosáknuta, stávají se pouhými schránkami balsamu, a tvoří hmotu novou s balsamech smíšenou; pohledneme-li na mumii, částky její podobají se spíše větším starého buku, jsou černé, tuhé, tvrdé a křehké; jazyk bl. Jana však jest červený, měkký a ohebný, což se nemohlo státi způsobem přirozeným, nýbrž jedině nadpřirozeným vlivem Boha samého.“

Nechť se tedy jen kterýkoli slovatný lékař na to odváží a vyvrátí, ale vědeckými, na základě přírodních věd spočívajícími důvody, všechny tyto jednotlivé důkazy!

Avšak již toho samého dne, když ne porušený jazyk sv. Jana Nep. mimo vše nadání lidské byl nalezen, a tím samým okamžikem, když zkušeni lékařové neporušenost téhož jazyka za pravý zázrak na základě svého vědeckého přesvědčení prohlásiti neváhali, zmocnilo se lékařů a také všech ostatních oudů a svědků komise arcibiskupské mimovolně i to přesvědčení, že Bůh všemohoucí tentýž zázrak na jazyku sv. Jana Nep. právě za tou příčinou učiniti ráčil, aby jim takřka makavé svědectví vydal, že pravá příčina té smrti mučienické, kterouž sv. Jan Nep. podstoupil, byla ta, poněvadž jazykem svým tajemství zpovědní králi Václavu IV. vyzraditi nechtěl. Nejen přítomní lékařové, ale i ostatní svědkové, jsouce mužové rozumní a poctiví byli totiž o tom přesvědčení, že Bůh všemohoucí a nejmoudřejší pražádné věci neb udalosti ve světě neučiní jenom mané a nahodile, jako to lidé a zejména lidé nerozumní často dělávají: ale že Bůh při každém jednotlivém skutku, který svou

všemohoucností způsobí, vždy velice důležitých a také nejsvětějších záměrů a úmyslů má a míti musí, poněvadž by jinak zajisté ani nejvyšší moudrý ani nejvyšší svatý nebyl, kterým vždy od věčnosti v pravdě býval a v pravdě také po všechny věky zůstane. Hospodin Bůh musil tedy také jakousi zvláštní a důležitou příčinu míti, pro kterouž jeho všemohoucnost právě na jazyku sv. Jana Nep. a nikoli na některém jiném oudu těla neb kostry jeho tak veliký zázrak učinila. A poněvadž již od více století v Čechách mezi lidem stálá a nepřetržitá pověst kolovala, která i v rozličných spisech zaznamenána a takřka i všem dětem známa byla, že sv. Jan Nep. pro zachránění tajemství zpovědního byl umučen, i proto musilo dotčeným lékařům a ostatním členům komise arcibiskupské mimovolně ano nutně hued na mysl přijíti, že Bůh právě jazyk téhož sv. Jana a nikoli některý jiný oud těla jeho tímto zázrakem oslavil, aby všem rozumným a vášni nezaslepeným lidem takřka makavé svědectví podal, že sv. Jan Nep. skutečně pro zachránění tajemství zpovědního byl umučen, a že jakožto pravý mučieník Kristův slávy nebeské skutečně požívá.

Arcib. pro člověka nevěrece neb německým rozumářstvím prosáklého nedostačí ani tento makavý nepopíratelný ani druhý taktéž makavý nepopíratelný zázrak, který Hospodin dne 27. ledna 1725 na téměř svatojanském jazyku za tou příčinou učiniti ráčil, aby lidem rozumným a nevěreckou náruživostí nezaslepeným svým Božským svědectvím ukázal, že tentýž Jan z Pomuku, jehož mrtvola v hlavním chrámu sv. Víta v Praze od roku 1393 pohřbena byla, skutečně pro mlčenlivost zpovědní byl od Václava IV. umučen. Sta tisíce rozumných lidí ze všech tříd a vrstev společenských, mezi nimiž nacházel se veliký počet domácích a cizozemských učenců, právníků a zkušených lékařů, přesvědčili se během času na své vlastní oči, že Bůh dva patrné divy na svatojanském jazyku učiniti ráčil na potvrzení té pravé příčiny, pro kterou sv. Jan Nep. byl umučen; prosluli a ve vědách přírodních, zejména pak ve věcech lékařských na slovo vzati mužové vydali o tom pod slavnou přísahou své vlastní svědectví, že dotčené udalosti na jazyku svatojanském bez pravých zázraků nikterak státi se nemohly; ostatky téhož posvátného jazyka přechovávají se až po

dnešní den v chrámu Páně sv. Víta a bez dotčených dvou zázraků by z téhož posvátného jazyka nyní zajisté ani prášek vice nebyl k nalezení. Ale všechny tyto nepopíratelné udalosti nedostačily a nedostačují ani soukromému docentu Bonnskému Dr. Abelovi ani jeho nohsledům a ctitelům českým; oni zůstanou na svém, a my Čechové katolíci máme se nevěreckému a rouhavému výroku jejich v prachu a v popeli podrobiti, že prý tyto zázraky na jazyku svatojanském jsou pouhé „*balamucení lidu*“ že jsou „*nahou blbostí*“ a že ta pravá a skutečná příčina, pro kterou sv. Jan Nep. byl umučen, jest jako celá osobnost jeho pouhá, ryzá „*smýšlenina*“, a že jádro sv. Jana Nep. jest mistr Jan Hus.

Leckterý rozumný, a nevěreckým svobodomyšlnictvím nezaslepený čtenář bude se tomu diviti, kterak to možná jest, že ti němečtí nevěrci ku př. Otto Abel, a po něm i čeští svobodomyšlníci nejen udalosti a doklady historické tak zjevné a patrně překrucovati, ale mimo to i takové znamení zázraky, jaké Bůh na jazyku sv. Jana Nep. učinil, popíráti a za pouhé blbství a balamucení lidu drze vydávati mohou? Odpovíme tedy hned na tuto otázku: Počinání takové mívá obvykle rozličných příčin, které zde pro nedostatek místa vykládati nemůžeme, ale aspoň na jednu z těchto příčin zde čtenáře upozorníme. A příčinu tuto vyložil dosti krátce ale jasně již před více lety onen proslulý a velevážený německý spisovatel Josef Görres, který svou důkladnou učeností a svým ostrým perem Napoleonovi I. do živého tak dobře zajižděti, a jeho tyrannickým snahám tak vydatných škod způsobiti uměl, že jej tentýž Napoleon I. sám „*pátou velkomocí*“ v Evropě nazýval. V jednom spisu svém vyložil tedy Josef Görres dobře a důvtipně, kterak to možná bylo, že mnozí jeho vlastní krajané němečtí, místo pravými, důkladnými učenici stali se výstřední rozumáři a nevěrci, kteří církev katolickou ustavičně hýždili a pronásledovali a věci svaté hanobili. Právě totiž Josef Görres o těchto německých nevěrcích a rozumářích, kteří již tenkrát v Berlíně a na některých německých universitách svá hlavní sídla měli, asi takto: Když člověk kterýkoli, buď nedouk aneb študovaný nohy své rozkročí, napotom hlavu svou až mezi ty rozkročené nohy schýlí, a se pak na lidi a vůbec na věci kolem něho stojící dívá: tuť okamžitě uvidí, a o tom na své

vlastní oči se přesvědčí, že všickni ti lidé, kteréž spatří, jsou nohama svýma vzhůru a hlavou svou k zemi převráceni, a podobně tak i všechny jiné věci. Jundu tuto dělávají si také leckdy páni kluci na některém vršku hrající, a pak jášají, že prý celý svět docela jinak vyhlíží nežli jiní lidé za to mají. Nuže, praví Jos. Görres dále, ti tak vyhlášení filosofové Berlínští jako Fichte, Hegel atd. dívají se na svět takovýmto způsobem, a proto také vidí ve světě všechno převráceně. Z této tedy výpovědi samého proslulého a šlechtetného učenice německého Josefa Görresa porozumíš snadno, milý čtenáři, proč i čeští nevěrci a svobodomyšlníci spatřují tak často přemnohé věci ve světě v stavu zcela jiném, nežli je statisíce ano milliony jiných rozumných lidí neustále vidělo a posud vidí. Oni je totiž vidí nohama vzhůru a hlavou k zemi převráceny; a to je přece něco originálního, něco z brusů původního, něco až moc genialního! Oni totiž chtějí národ český oblažiti tou ryze slovanskou vzdělaností a intelligencí, utekli se nejprvé (jakož jsme již v Článku I. dokázali) do Berlína, tam si toho nápotomního soukromého docenta Dr. Ottu Abela vyhledali, u něho pak učili se na dějepis, na vědu filosofickou, bohosloveckou atd. a vůbec na svět hlavou schýlenou skrz rozkročené nohy divati, aby aspoň několik kousků té svobodomyšlnické a nade všecko tmářství povznešené osvěty a intelligence do Čech zavéstí mohli. A tam se skutečně dilem od toho velikána Dr. Abela soukromného docenta a bezpochybi také i od některých jiných podobných velikánů ledačemus přiučili. My ostatní Čechové, kteří se víry svatováclavské, víry katolické a obvykle zdravého rozumu až podnes držíme, jsme o tom přesvědčeni, že člověk dle obrazu Božího jest stvořen, že ta nemá tvář, to hovado nemá rozumu a nesmrtelné duše, ale jak často můžeš se toho milý čtenáři v českých svobodomyšlnických tiskopisech dočísti, že prý člověk není nic jiného, nežli vyvinutější opice, neb vůl neb osel atd. Vidíš, milý čtenáři, jaký to ohromný pokrok, jaká to osvěta, když se sám za vyvinutější opici, neb za jemnějšího osla pokládati budeš, jako se za ně svobodomyšlníci při jejich ohromné osvícenosti a intelligenci pokládají. A tatáž novověká osvěta by tebe, když chuť k tomu mítí budeš, oprávnila, že sebe zcela logicky i pánem z Hovad na-

zývají můžeš, poněvadž ti svobodomyšlníci o tom jsou přesvědčeni, že oni z hováda pocházejí. My ostatní Čechové, pokládajíc se dle příkladu otců svých za národ svatováclavský, víme a věříme, že ten odvěký Hospodin Bůh žije a žítí bude na věky, ale čeští svobodomyšlníci nás proto mají za tmáře; neboť oni ve své osvícenosti věděti a věřití nechtějí, podobně tak, jako ti jejich „menší“ bratříčkové, vůl a osel a neb ta opice o tom také nevědí a také nevěří, že Bůh žije, že světem vládne a že každého člověka soudit jednou bude.

Z příkladů těch vyrozumíš tomu, milý čtenáři, dostatečně, jak dobře se ti naši svobodomyšlníci již naučili s hlavou schýlenou celý svět a Pána Boha pozorovati a jak vysoké a vznešené intelligence při tom již také nabyli. Což se tedy tomu divíš, že právě ti čeští svobodomyšlníci, kteří si zvláště do Berlina k nastávajícímu soukromému docentu Dr. Abelovi zajeli, a pak z jeho tiskopisu poslušně se tomu učili, jak o sv. Janu Nep. smýšleti a psáti mají, že právě ti čeští svobodomyšlníci zcela podobně tak, jako slovný Görres o německých nevěřících pravil, nyní na sv. Jana Nep. s hlavou až k rozkročeným nohám schýlenou neustále se dívají, a tu na vlastní oči své vidí a pozorují, že prý sv. Jan Nep. není nic jiného, nežli jádro mistra Jana Husi, že záznaky jsou pouhé a nahé blbství, že Hajkovi z Libočan jesuité dříve než povstali a do Čech přišli, napovídali, jak svou kroniku psáti má atd. atd.

(Dokončení.)

O pouti Lourdské.

Podává prof. *Rudolf Kadeřávek* v Hranici.

(Pokračování.)

Vystoupivše na cymburí jedné z vysokých věží, dlouho kochali jsme se překrásným pohledem na město a utěšené okolí, jehož obzor Savojské Alpy s Mont-blankem v čele uzavírají. Odtud viděli jsme, že Lyon vystavěn jest na polostrově mezi řekami Rhonou a Saonou, přes něž 14 mostů vede. Široké ulice podélní a příční protínají se v novém městě pravými úhly, Nádhernými krámy, které zvláště večer tisícerymi světly oko pozorovatelovo takofka oslňují, a neméně květnými svými sady, jež košaté stromy z obou stran le-

muji, podobají prý se hlavní ulice Lyonské světoznámým Pařížským boulevardům. Leč marně hledal bys na domech architektonicky krásných průčelí — všechny domy jsou z venku, co možná jednoduché, ploché, s několika řadami vysokých oken, která do polovice jsouce zamřížena vesměs zeleně natřené žalusie nesou. Pohled na dlouhou ulici jest proto unavující, jelikož oko nenalezá místečka, na němž by se zálibou utkvělo. Podobné domy uzavírají i velké náměstí Bellecour, na něž Lyoňané jsou prý tak pyšní. Pěkné jsou ovšem na něm sady s umělými vodotrysky a sochami vítané boudy, v nichž příležitost máš se občerstviti; velebný jest odtud i pohled na chrám Notredamský a citadellu — leč domy jak z jedné formy ulité. Zde stával kdysi arsenál, ježž Jakobini v revoluci do povětří vyhodili, při čemž 117 domů v sutiny lehlo. Jako Nero na požár Říma s takovou bestiální surovostí, pohlíželi tito vandalové s bezpečného místa na ďábelské své dílo, o němž nestyděli se psáti konventu v Paříži, že poskytl jim divadlo velkolepější, než výbuch Vesuvu neb Aetny. Na jiném náměstí stojí pomník, ježž vděčný Lyon postavil občanu Jaquardovi, který vynálezem mechanického stávků v hedbávnické industrii takový obrat učinil. Lyon jest také její metropole; zde pracuje 140 tisíc dělníků a hedbávné jich výrobky mají světovou pověst. Z monumentálních budov zasluhují mimo několik prastarých gotických chrámů následující budovy zvláštní zmínky: palác spravedlnosti v podobě Římského chrámu, museum s bohatou sbírkou Římských starožitností v Lyoně samém (někdejším Lugdunum) nalezených, palác vládní, bursa a velkolepá nemocnice.

Pozdě do noci bloudil jsem městem, neb vše mi bylo nové, vše jinaké než doma — neříkám lepší, neb nikde nepocítil jsem více pravdy: „Všude dobře, doma nejlépe.“

Druhý den ráno o 5. hod. jsme odjeli. Lyoňané ještě spali, neměli tudíž času k demonstracím. Cesta vedla nás zprvu údolím řeky Rhony, mezi líbeznými pahorky bohatě vinicemi porostlými, jichž jednotvárnost letohrádky a háje mile přerušují. Na protějším břehu spatřili jsme město Viennu, kolébku to křesťanství ve staré Gallii, kde dle pověsti kázal i apoštol Pavel. Amfiteatralní stavbou nahlédli jsme v úzké křivolaké ulice s mnohými

římskými starožitnostmi. Dosavadní pahorky přecházejí znenáhla v úrodnou rovinu, v níž vinice střídají se s roli. Leč brzy vystupují opět holé skály na obzoru — krajina nabývá nového rázu a parné slunce důtklivě upomíná, že k jihu spějíme. Vše kolem jest žluté, spálené. Nikde lesů, prázdná řečiště, přes něž dlouhé mosty vedou, jsou důkazem, že v deštivém počasí mohutné proudy pod nimi protékají. Jedeme mnohými městy, malebně kolem pahorků se lnuocimi, na nichž rozsáhlé trosky hradů se rozkládají. Leč jedno město jako druhé, žádné pěkné. Ulice úzké, krivolaké, špinavé a příkré; domy vysoké, úzké, s nízkými střechami, žlutou břidlicí kryté, ze žlutého kamene stavené a neobhozané. Věru neutěšený to pohled. Ba i obyvatelé jejich šatí se jednotvárně: Modrá blousa, modré spodky a téže barvy čepice u prvního i u posledního. Sady morušové nasvědčují tomu, že bourec hedbávný pilně se tu ošetřuje. Jen stromy kaštanové oku lahodí. Zeleně jest málo, aby zakryla žlutošedý ten rubáš, který po celé krajině jest rozestřen. Jak postrádá tu Rakušan bujné zeleně našich lesů, pestře květovaného koberce lučního, bohatých ovocných našich sadů se švitořivým ptactvem, bublajících potůčků a šumících vodopádů. Zde daleko široko samý písek žlutými skalisky prostoupený. Olivových sadů jest tu ovšem dosti — vždyť jsme v olejonosné Provincii — leč parkosatá oliva, šedivým svým listem na vrbu upomínající, od vypráhlé půdy ledva se liší a na našince dojem nad míru trudný činí, ba celé krajině ráz melancholický vtiskuje. Též nemohu se nězmíniti o zahradách pomerančových blíže měst na pahorcích stupňovitě se rozkládajících. Mezi stromky stojí sem i tam sloupy, na něž v zimě prkna se kladou, aby choulivé stromky mrazem neutrpěly.

Takovou krajinou jeli jsme až do Avignonu. Nemohu ani vypsat, jaké city rozechvěly duši mou, když poprvé spatřil jsem památné ono město, v němž tak smutná část historie církevní se odehrála, která vším právem sluje Babylonským vyhnanstvím papežů.

Jak litoval jsem, že program cesty nedovoloval, očitě patřiti vše, co p. praelat Zschokke nám vysvětloval, čerpaje z vlastní zkušenosti. Tam na skále vypíná se vedle kostela tvrzí podobný, ze žlutých balvanů stavený palác papežský s mohutnými vě-

žemi a cimbuřimi, v němž před 400 lety 7 papežů po 70 let sídlilo a kde nyní posádka Avignonská se roztahuje. Papežský palác a kasárna — jaký to osud! (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Česká cvičení duchovní pro muže a jinoch, konána od neděle květné do zeleného čtvrtku u sv. Kajetána v Praze, pod vedením důst. O. O. Redemptoristův — opět se zdárným výsledkem se potkala, jak toho také důstojní Otcové za námahu svoji zasluhují. Každé toto cvičení předcházela konference, v níž dp. P. Alois Roller vylíčil význam dvojnásobného letošního jubilea, totiž stoletého úmrtí svatého Alfonssa, učitele církevního a zakladatele shromáždění Nejsv. Vykupitele, pak slavnosti družiny sv. Otce Lva XIII.; pak také důkladně vyložil ctuosti, jež hlavně muže křesťanského mají zdobiti: víra, naděje a láska. — Vlastním exercitátorem byl veledůst. p. P. Karel Nováček, rektor koleje pražské — a tu výmluvná ústa jeho poukázala na onu knihu, z níž Svätí svatými se stali — na knihu, jejíž původcem jest sám Spasitel Ukřižovaný, na knihu kříže svatého! Z několika kapitol této knihy vznešené (spas duši svou; milosrdenství Boží; spravedlnost Božská atd.) poznali přítomní dokonale dílo spásy, jakož i povinnost svoji k Lásce Ukřižované. Zajisté, že všichni přítomní pamatovati budou na slova důstojného kazatele, kteráž k duchovní obnově nemálo přispěli. To ukázalo se hned ve sv. dny, když zpovědnice u sv. Kajetána byly mužským pohlavím obklopeny. Duchovních cvičeb zúčastnilo se na 500 mužů, spol. sv. přijímání na Velikonoční pondělí 300 mužů, mimo kteréž valná část již na Zelený čtvrtek ke Stolu Páně přistoupila. Stájeť zde díky veřejné, jakéž si oba dva kazatelové zasloužili ode všech mužů se zúčastnivších. Dejž Bůh, aby snahy důstoj. O. O. Redemptoristův ve vlasti naší vždy s výsledkem nejskvělejším se potkávaly.

— **Svěcení kaple.** Jeho kníž. Milost nejdůst. p. arcibiskup vysvětlí o neděli bláhou nově vystavenou krásnou kapli na Svém statku v Brežanech. Při této příležitosti bude konati slavnostní řeč vdp. P. Karel Nováček a alumni arc. semináře budou zpívati obvyklé žalmy. K večeru téhož dne vrátí se J. kníž. Milost nazpět do Prahy, aby se účastnil schůze bratrstva sv. Michaelského, která o půl 8. hod. večerní ve dvoraně sv. Václavské záložny započne. Při

těto příležitosti bude mluviti chvalně známý řečník vdp. P. J. Votka T. J.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 17. dubna u sv. Jana Nep. na Skalce, od 18.—21. dubna u sv. Mikulše a od 22.—25. dubna u sv. Jiljí u Dominikánů.

— **Letos budou dne 5. července** následující páni bohoslovci pražského semináře na kněžství svěceni: Balabán Jan, Baeuml Valent., Benda Martin, Bradler Václav, Budka Frant., Bulant Frant., Čubr Václav, Čvančar Emanuel, Hamerle Vojtěch, Houška Václ., Hyněš Otokar, Chýle Josef, Kares Karel, Kedra Ferdinand, Klečka Václav, Korynta Václav, Kostlivý Jiří, Košnář Julius, Krémář Augustin, Kuklich Jos., Lev Jos., Novák Václ., Novotný Robert, Pejša Karel, Pekař František, Pergl Adolf, Postřihač Antonín, Rieber Josef, Sádlo Frant., Schuster Karel, Singbartel Matěj, Smola Jos., Sobotka Josef, Štětka Bohumil, Tauš Frant., Tumpach Jos., Ulrich Augustin, Valásek Jos., Vondrášek Václav, Wünsch Ant., Žák František. — Následující čtyři páni, poněvadž nemají kanonického stáří, budou později vysvěceni: Čabrádek Václav, Frank Josef, Müller Václ., Polák Emanuel.

— **Sedmdesáté narozeniny Františka Pravdy.** Na den 17. dubna připadají sedmdesáté narozeniny spisovatele P. *Frant. Pravdy*, který svými „povídkami z kraje“ v mnohém srdci našeho lidu roznítil jiskru lásky k vlasti a národu. Vlastenečtí spolkové sušičtí, uznávající tyto zásluhy jeho, uspořádají v předvečer narozenin průvod spolků ze Sušice do Hrádku, kde oslavenec již 40 let žije. Při zastaveníčku přednesou pěvecké a hudební spolky několik slavnostních sborů. Na to zástupceve spolků oslavenec odevzdají skvostnou památní knihu. Druhý den uspořádán bude v Sušici v sále u Koruny „slavnostní večer Pravdův.“

S m ě s.

— **Podivín.** Roku 1830 zemřel v Drážďanech usedlý tam ruský kníže Puřatin u vysokém věku. Byl to dobrosrdečný podivín, jenž obyvatelům drážďanským poskytoval mnoho látky ke smíchu. Nosil vždy černou sametovou škrabošku a deštník se skleněnými okénky. V létě, když ubíral se na své venkovské sídlo, býval vůz jeho postaven na velikém měchu, jenž dodával mu pružnosti a zároveň poskytoval mu svěžího vzduchu.

— **Negalantní vtip.** Když polní maršál, vévoda Marlborough nebezpečně byl nemocen, manželka jeho, kteráž, jak známo, nestálala rúže na pozemskou jeho dráhu, náležala naň, aby

užíval léku, jež mu doporučila. Když nemocný se zdráhal, zvolala prudce: „Dám se oběsiti, když nepomůže!“ — „Užívejte, vévodo, honem užívejte,“ zvolal přítomný životní lékař dr. Garth, „za takovýchto okolností lék buď jak buď vám pomůže!“

— **Mocnost zvyku.** Když Filip III., král španělský, dosedl na trůn, jeho ministři domnívali se, že především nutno vykonati skutek spravedlnosti; i prošli poněkud seznamy madridských žalářův a vymazali z nich několik vězňů. V počtu jejich byl i jistý kmet, jenž 47 let úpěl mezi čtyřmi chladnými, těsnými zděmi. Otuzen jsa dlouhým utrpením, jenž člověka zoceluje, pakli ho neusmrtí, snášel nudu a samotu žalární s mužnou a statečnou odevzdaností, pouze vlas jeho zbělel a zřídil. Nyní otevřely se dvěře jeho hrobu, i řečeno mu: Jsi svoboden! Užaslý kmet váhá, konečně vstává, třesa se učiní několik kroků, překročí pak poprvé po 47 letech práh a stěží chápe dlouhou cestu až ke schodům. Schody, síň, dvůr, vše zdá se mu býti nekonečným. Stěží snáší jasné světlo denní. Konečně před branou vsedá do vozu, který má jej dovézti domů; ale brzy musí zase vystoupiti, jízda jest mu nesnesitelným otrásním. Zvolna vedou jej dále. Ocituje se v ulici, kde kdysi stávalo jeho obydlí — po domě není ani památky! Veřejná budova stojí na jeho místě. Část města, ulice, lidé, vše jest mu cizí, celý nový svět je mu neznámým. Konečně vychází ze sousedního domu starý muž; jest to bývalý jeho sluha. Tento vypráví třešoncím se hlasem, že manželka bývalého jeho pána před třiceti lety zemřela hořem, dítky rozešly se do dalekých neznámých končin a ostatní jeho příbuzní že rovněž pomřeli. Nešťastník to slyší a žádá svých průvodců, aby dovedli jej k ministroví, jenž vymohl mu propuštění. Toho prosí úpěnlivě, aby dal jej odvésti nazpět do vězení, že nelze mu žíti v cizím, neznámém světě. Ministr byl dojat. Prání propuštěncova nemohl splniti, avšak vymohl mu roční plat a pohnul starého sluhu, aby zase ujal se bývalého svého pána. Oba starci vystěhovali se do malého domku daleko od města, kde dlouholetý obyvatel žaláře ještě několik let prožil v úplné odloučenosti od světa, neboť nemohl již uvyknouti nynějším jeho snahám a tužbám.

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 3. roč. XXVIII. má tento obsah: Wolfgang Zelender, neohrožený opat v Broumově. Rád přirozený a

nadpřirozený. Rozvod od stolu u lože. — Kro-
nika: Z doby „tolerance.“ Ména rýnská a města
rakouská. Domicil nebo quasidomicil? Rozhře-
šení od případů papežské Stolicí zadržených. —
Literární oznamovatel posuzuje devatero spisů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- P. Cyril *Svoboda*, kněz ř. premonstr. na Stra-
hově v Praze, 5. dubna 1887, (nar. 14.
července 1843, vysv. 23. pros. 1865).

Ustanoveni jsou:

- P. Pius *Markl*, kněz ř. sv. Dominika, za pře-
vora konventu téhož řádu v Praze;
P. Filip *Konečný*, kněz ř. sv. Dominika, za
koop. u sv. Jiljí v Praze;
p. Frant. *Skrbek*, admin. Křečovický, za admin.
v Podčepicích;
p. Alois *Mlčoch*, kapl. Treunický, za admin.
v Komárově (Kumerau);
p. Frant. *Jelínek*, zat. kapl. Říčanský, za admin.
excurrando v Mukařově;
p. Ferd. *Bořický*, koop. na Zbraslavi, za zat.
koop. v Michli;
p. Fr. *Lindner*, koop. Michelský, za kaplana
v Labském Kostelci;
p. Václav *Stejskal*, kapl. Podčepický, za III.
kapl. u sv. Mikuláše v Praze.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Karel *Kotrbelec*, far. v Horách Matky Boží,
6. března 1887, (nar. v Táboře 22. března
1814, vysv. 8. srpna 1844);
p. Jos. *Rozsypal*, os. děkan v Mirovicích, bisk.
kons. rada, 8. března 1887, (nar. v Lipol-
ticích 27. září 1807, vysv. 24. června 1832);
p. Fr. *Svoboda*, ředitel a katech. měšť. škol ve
Vodňanech, 18. března 1887, (nar. v Karlově
4. října 1846; vysv. 14. července 1872);
p. Václ. *Kuchynka*, far. v Letinech, 20. března
1887, (nar. v Sušici 29. ledna 1853, vysv.
18. července 1875).

Jmenování jsou:

- p. Vojtěch *Hlinka*, kněz církevní arcidiecése
Pražské, zám. kapl. v Hrádku-Desfours, arcib.
notář Pražský a bisk. notář Budějovický a
Královéhradecký, jmenován čest. kons. radou;
p. Tomáš *Rejšek*, fund. český kazatel v kostele
sv. Anny v Budějovicích, jmenován jest pre-
fektem v bisk. studentském semináři;
p. Dr. Václ. *Šimanko*, prof. dogmatiky a pro-
paedeutiky filosof. theologické na bisk. theolog.

dieces. ústavě v Budějovicích, jmenován jest
bisk. notářem;

- p. Václ. *Petr*, vicerektor v bisk. klerikálním
semináři v Budějovicích, obdržel právo nositi
Exposit. canonice.

Ustanoveni jsou:

- p. Fr. *Čáp*, far. ve Všeradicích (Praž. arcidiecé.),
za far. v Horním Záhoří;
P. Otto *Kohout*, kněz ř. cisterc. kláštera Vyše-
brodského, farní admin. na Vejtoně (Hen-
raffel), za farního admin. v Rychnově;
P. Zephyrin *Tobner*, kněz ř. cisterc. kláštera
Vyšebrodského, za farního adm. na Vejtoně;
p. Petr *Částka*, studijní prefekt, bisk. student-
ského semináře v Budějovicích, za far. v
Hůrce (Hurkenthal);
p. Matěj *Novák*, zám. kapl. v Čimelicích, za
resid. zám. kapl. ve Varvažové;
p. Fr. *Paleček*, kapl. v Mirovicích, za admin.
interkal. tamtéž;
p. Ant. *Šonka*, far. v Hamru, za excurrando-
interkal. admin. fary Bošilecké;
p. Jos. *Kovář*, far. ve Svojsicích, za excurrando-
interkal. admin. fary Hory Matky Boží;
p. Václ. *Novák*, kapl. v Měčíně, za admin.
interkal. v Letinech.

Uprázdňená místa:

- Hora Matky Boží* fara patr. c. kr. horní aerar.,
do 20. dubna t. r.;
Mirovice, fara patr. p. Karla kníž. ze Schwar-
zenbergu, do 23. dubna t. r.;
Rudolfov (Rudolphstadt), fara patr. král. města
Budějovic, opětne do 13. května 1887.

Hospodářská záložna
v Praze
půjčuje nasměnký,
cenné papíry, hypotéky
a na zástavy
i přijímá vklady
na úrok 5⁰%,
proti výpovědi 6⁰%.

(Venkovští vkladatelé mohou své
vklady poštou zaslati, načež se jim
obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.
Dr. Ferd. Budil.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

U večer pobožnosti májové.

Rodička Boží palma jest a růže.

„Jako palma v Kades vyvý-
šena jsem a štěp růže v Je-
richu.“ Sir. 24, 18.

Opět uplynul rok a opět dal se nám Bůh dočkat této milé pobožnosti. Víím, že ji milujete, důkaz mi hojná přítomnost vaše. Srdečně vás vítám, všechny horlivé čtitele a čtitelky Mariánské. A zároveň srdečné díky vzdávám, za všeliký dárek, jímž jste oltář Rodičky Boží ozdobili. Bůh Vám žehnej!

Pobožnost májová je as 100 let stará a vzala původ svůj v Římě, knězem mis-
sionářem La Lomie; týž viděl, že v každém
měsíci jest některý svátek Rodičky Boží.
jen v měsíci nejkrásnějším, v máji, nikoli.
I připadla mu myšlénka, veškerý ten měsíc,
měsíc květů, zasvětit květině té nejkrás-
nější na nebi i na zemi, Rodičce Boží. I
počal ji světit pobožností večerní, modlit-
bami, zpěvem, rozjímáními. Pobožnost brzy
došla obliby a rozšířila se nejen po Italii,
ale i Francii, Němcích, až přišla i k nám,
a teď není téměř kostela, kdeby milá po-
božnost májová se nekonala. L. 1815 dne
21. března svatý Otec Pius VII. ji schválil
a mnohými odpustky ano i plnomocnými
ji nadal.

My k uctění Rodičky Boží chceme
rozjímati dnes sobě o sloví, jež předeslal
sem a jež svatá církev na Rodičku Boží
obrací, totiž: „Jako palma v Kades vyvý-
šena jsem a jako štěp růže v Jerichu,“ a
ukázati, že Blahoslavená Panna jest v pravdě

ta palma vznešená a ten vonný štěp růže
v Jerichu. —

1. Církev svatá přirovnává ráda Ro-
dičku Boží ku krásným květinám, vzácným
rostlinám, stromům vznešeným a ušlech-
tilým. Tak ono krásné místo Sir. 24, 17—
23.: „Vyvýšena jsem jako cedr na Libánu
a jako cypřiš na hoře Sionu; jako palma
v Kades vyvýšena jsem a jako štěp růže
v Jerichu; jako oliva spanilá na polích a
jako javor vyvýšena jsem podlé vody na
ulicích. Jako skořice a balsám vonný vůni
vydala jsem; jako myrrha výborná vydala
jsem líbeznost vůně... Jako terebint roz-
ložila jsem ratolesti své a ratolesti mé
jsou cti a milosti. Já jako vinný kmen
vypučila jsem libost vůně; a květ můj
přináší ovoce cti a poctivosti.“ Aj, která
to přirovnání, která chvála! Zvláště pak
vhodnými se nám zdají býti slova o palmě
a růži. I křesťanství, t. j. církev svatá na-
zývá ji růží, růží duchovní v litanii Lo-
rettanské.

2. Rodička Boží jest palma. Jako palma
(dle přírodozpytců) jediný jest strom, nám
pozůstalý z bylinstva předpotopního, neboť
nemá dřeva, ni větví, jako nynější rostlin-
stvo, nébrž jen kmen a veliké listy: tak
Rodička Boží sama jediná pozůstala ze
všeho člověčenstva záplavou hříchu poto-
peného; neboť víme, že ona jediná zvláštní
milostí boží od hříchu prvotného, jakožto
předurčená matka Páně, ochráněna jest
byla; jak dí Jes. Sir. 8, 22.: „Od věčnosti
zřízena jsem a od starodávna, prve než
země učiněna byla.“

3. Palma vyniká výškou nad ostatní
bylinstvo a dosahuje druhdy výšky zna-

menité, neobyčejné; tak i Matka Páně vyniká ctností a svatostí života nade všechny syny a dcery pokolení Adamova, ano nade všechny svaté a světice boží, ano i nad samy kůry andělské, nazývána jsouc královnou jejich. Proto na ni obrací slova svatá církev: „Vyvýšena jsem jako cedr na Libánu a jako cypřiš na hoře Sionu; jako palma v Kádes vyvýšena jsem.“

4. Palma roste na poušti v horkých krajinách a potěšuje poutníka, pouští obtížně putujícího; tak i Rodička Boží potěšuje nás na poušti tohoto života a zve do stínu svého.

5. Palma listí své daleko rozkládá; tak i mocná jest přímluva Rodičky Boží; sv. jeden otec ji nazývá: „Všemohoucnost prosící;“ a právem; není, čeho by jí Bůh odepřel. Utečme se i my, jsouce poutníky pouští tohoto života, pod ochranný plášť její, do stínu její moci její. Ve stínu její, té palmy vznešené, poutník bezpečně odpocívá, okřeje.

6. Palma má sladké ovoce, jímž poutníka občerstvuje; tak i Přesvatá Panna — ctností a svatého života; proto volá: „Přistuptež ke mně všickni, kteříž mne žádostivi jste a plody mými nasytte se; nebo duch můj jest nad med sladší a dědictví mé nad med a plášť strdí“ (Sir. 24, 26.). „Jako vinný kmen vypučila jsem libost vůně a květ můj přináší ovoce cti a poctivosti“ (Sir. 24, 23).

7. Dí písmo: Jako palma v Kádes vyvýšena jsem; Kádes, slovo hebrejské, znamená svatost; v pravdě svatostí svou vyvýšena jest, avšak ze zvláštní milosti boží. Tak v pravdě Rodička Boží jest palma vznešená.

8. Ale i přirovnání druhé, o štěpu růže v Jerichu, výborně hodí se na Rodičku Boží.

V pravdě jest ona růží. Růže stolistka, červená, nachová, jest královnou květín; Matka Páně královnou všech květů rajských, nebeských. Jest červená; znamená její planoucí lásku; vůně znamená její převznešené ctnosti, svatost života; odtud dí písmo: „Poběhneme za vůni mastí (ctností) tvých.“ — Má trní — jsou její bolesti, utrpení; odtud sedmibolestná; a má i list zelený, znamená stálou v Boha důvěru. Tak v pravdě jest Rodička Boží i štěp růže v Jerichu. Štěp růže, dí, tedy ne růže planá, nébrž štěpná, ušlechtilá a

ušlechtněná; a. dí: v Jerichu; Jericho jest měsíc; měsíc je znakem proměnlivosti, a to jest náš pozemský život; zdeť tedy, v tomto pozemském životě, jest Blahoslavená Panna štěpem růže, kterýž nás potěšuje. A tak tedy pěkně a dobře obrací sv. církev ona slova na Rodičku Boží: „Jako palma v Kádes vyvýšena jsem a jako štěp růže v Jerichu.“ Onať palma vznešená, ona růže štěpná. Utečme se do stínu palmy té, běžme po vůni růže té.

9. A to učiníme, Nejmilejší, zvláště teď, v době pobožnosti májové. Co učiníme?

Může-liž byti, hned zpočátku, anebo aspoň během měsíce, srdce své skroušenou zpovědí očistíme a Nejsvět. Svátost Oltářní přijmeme. Zvláště učin tak každý, kdo ještě velikonoční svatou zpověď nevykonal.

Pracujmež a přičiňujmež se po celý měsíc k tomu, abychom některou zlou navyklostí odložili a za to tu kterou ctnost si osvojili; zvláště pak, abychom ctnost čistoty zachovali.

Obětujme každé ráno všechny práce své Rodičce Boží a ji častěji i za dne pamětlivi budme, by veškeré jednání naše svaté a dokonale bylo a ke cti Rodičky Boží směřovalo.

Bývejme po všechem měsíc, jest-li poněkud jen nám možno bude, přítomni každého dne nejdražší oběti.

Rádi a často s dítkami a svými domácními modleme se růženec

Vynasnažme se, bychom i jiných ku ctnění Rodičky Boží povzbudili a přispějme horlivou modlitbou k obrácení hříšníkův.

Takto-li činiti budeme, jistě Rodičce Boží bude účta naše milá, bude nám již zde na zemi přímluvkyní laskavou, ochraňkyní mocnou, a i jedenkrát na nebesích matkou milostivou. Amen. *B. Hakl.*

Neděle 4. po velikonoce.

O hněvu a tichosti.

„Budiž pak každý člověk zpozdlý ku hněvu; nebo hněv muže nekoná spravedlnosti boží.“

Jak. 1, 10.

Praví Kristus Ježíš ve dnešním sv. evangeliu: „Jdu k tomu, kterýž mne poslal;“ a dále: „Když pak přijde ten Duch

pravdy, naučí vás všeliké pravdě.“ Mluví Pán o svém odchodu a slibuje Ducha sv. Proto dává předčítati dnes církev slova ta, že se blíží svátek nanebevstoupení Páně a hod boží svatodušní.

V epístole připomíná sv. Jakub Menší, že všeliké dáni výborné a každý dar dokonalejší shůry jest, sestupující od Otce světla t. j. od Boha Všemohoucího. Bůh jest světlo a Tvůrce a dárce všelikého světla, jak přírodního, tak duchovního. Onť světlo věčné, beze vsí proměny, kteréž vždy stejně září i beze všeho stínu proměny; a z toho svého světla udělil nám na křtu svatém, zplodil nás dobrovolně, z milosti, abychom byli nějaký počátek (tehdaž na počátku v církvi) nového stvoření čili znovuzrození jeho. A poněvadž ku světlu stvoření jsme, varuj se každý všeho, co světlo v něm zastínuje; víte to, bratří moji nejmilejší! Proto budiž každý (napomíná svatý apoštol) rychlý ku slyšení, ale zpozdlý k mluvení a rovněž zpozdlý (volný, nenáhlý) ku hněvu; proč? že hněv může nekoná spravedlnosti boží, t. j. nekoná, co dobrého jest před Pánem. Proto odvrhounce všelikou nečistotu, v myšlení, slovu i skutku, a hojnost zlosti, s tichostí přijímejte vsáté slovo, slovo boží, kteréž jediné může spasiti duše vaše.

Že za dnů našich lidé rádi se prou, se nesnášejí, nikdo ničeho nesnese, jeden proti druhému hned povstává, jeden od druhého si nic libiti dáti nechce, mnohé hněvy, spory a soudy mezi křesťany jsou: promluví, Nejmilejší, o hněvu, na základě slov: Budiž každý člověk zpozdlý ku hněvu a ukážu, jak veliký hřích hněv jest a jak mnoho zlého z něho pochází a kterak naproti němu ctnost tichosti sobě psvojiti máme. —

1. Na lásce založil Kristus Ježíš viru svou; lásku učinil zákonem hlavním, základem: Milovati budeš Pána Boha svého nade všechno, a bližního svého jako sebe.

2. Čemu učil, to činil. Celé noci trval na modlitbě boží, obíraje se s Otcem nebeským. Já a Otec jedno jsme, pravil v dnešním sv. evangeliu: Všecko, cokoli ná Otec, mé jest. A lásku k lidem? Z nekonale lásky k nám s nebe sestoupil, člověkem se stal, v chudobě žil, za nás trpěl a umřel. Každý jeho krok znamenán byl láskou; ubohé, trpící, chorobné vždy něl kolem sebe, i chudé; uzdravoval všechny. Apoštolům řekl: Chudé vždycky máte sebou; jakoby řekl, kde a kdykoli chcete,

všude můžete dobře činiti. Ano láska jeho ku člověčenstvu nejkrásněji tu září, když hříšníky přijímá; všechny k sobě volá řka: „Pojďtež ke mně všickni, kdož pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím;“ a které břemeno je těžší, ne-li hřích? Neprátele to Pánu i vytýkali řkouce: „Tento přijímá hříšníky a jsi s nimi;“ ale Spasitel pravil: „Nepotřebuji zdraví lékaře, ale nemocní.“ — A kterakou lásku osvědčoval i k samým nepřatelům svým? „Když mu zlořečili, nezlořečil, když trpěl, nehrozil, ale vydával se soudicimu ho nespravedlivě“ (1. Petr. 2, 23). Pravil jim: „Já nehledám slávy své; ale ctím Otce svého a vy jste mne zneuctili“ (Jan 8, 49. 50.). Malcha sluhu ihned uzdravil; ano i na kříži za své nepřátele se modlil, kteraká to láska k lidem!

3. A jako mistr, tak i učnové. Apoštol národů píše k Ef. 4, 26.: „Hněvejte se (na neřest a nepravosti) a nehřešte; slunce nezapadej na hněvivost vaši.“ A dnes: „Budiž každý zpozdlý ku hněvu, nebo hněv může nekoná spravedlnosti boží.“ Hněv čelí přímo proti lásce a jest nedostatkem lásky.

4. Co jest hněv? nezřízená rozjiřenost myslí, se žádostí se pomstiti. A co jest mstiti se? zlé zlým odplatiti, obyčejně větším.

Jest však hněv dvoji: spravedlivý a nespravedlivý. Spravedlivý není hřích, ano jest povinností; jest horlení pro čest a slávu boží. Takovým hněvem, jak líčí písmo, hněval se Hospodin na pokolení lidské před potopou; na Sodomu a Homorrh, často na národ israelský, na hřích a nepravost; tak hněval se i sám Kristus Pán na prodáváče a kupující ve chrámě; takovým hněvem hněvati se mají rodiče na děti, kdy neposlušují, učitelé na žáky, kdy nechovají se tak, jak mají; představení na podřízené, kdy nekonají tito povinnosti své. Takový hněv jest povinnost a hřešilby, kdoby mlčel. Tyž hněv myslí i apoštol, an dří: Hněvejte se, ale sami nehřešte; ale hned zas buďte dobří, netrvejte ve hněvu tom; slunce nezapadej na hněvivost vaši

5. Hněv jest hřích veliký; náležít ku hlavním hříchům a jest šestý. Spadá v jedno s pýchou, neboť není, leč vzpoura, povstání proti bližnímu, nedostatek skromnosti a pokory. Hlavním slove, že z něho mnohé jiné hříchy pocházejí. Katechismus dří: Z hněvu pochází nenávisť, pomatenost myslí, hádky, sváry a různice, hanění a

zlořečení, soudy a nepřátelství, rvačky, poranění i vraždy čili zabití.

Nenávist je nechuť k bližnímu; hořkost v srdci proti němu. Pomatenost myslí pochází ze hněvu, že hněv je vášně, která zaslepuje; nedá člověku jasně mysliti; jest jako mrak, který slunce zakrývá, jako dým, který světlu zaslání; jako divoký oř, který neví, kam uhání, a kdo by splašenému koni svěřil život svůj? — Že i hádky, sváry a rŕznice z hněvu pocházejí, vidáme bohužel u sprostých lidí velmi často, kteří, chtěje si vyliti zlost svou, ani veřejnosti se nestydí a často až i na ulici se vyrojí, si spilají, ošklivých jmen sobě dávajíce a sobě klnouce. Ach, může-liž větší sprostoty myšleno býti? kde zůstává důstojnost člověka křestana?

A nemohouce sami po chuti a vůli vyliti si zlost svou a cítíce k tomu se býti nedosti silnými, vyhledávají soudní a právní zastance; i povstávají častokráte z hněvu soudní pře, které léta trvají a obyčejně tím končí, že obě strany přivedeny bývají na mizinu, až konečně ruce si podají. A co jiného zlého ze zjevného nepřátelství pochází.

A že i rvačky bývají mezi surovými a hrubými, poranění, často smrtelné, i zabití ve hněvu a ráži, kdožby nevěděl? A kdože vypočte všecko to zlé, jež z hněvu pochází? právem náleží ku hlavním hříchům; a dobře proto apoštol napomíná: „Budiž každý člověk zpozdilý ku hněvu; nebo hněv muže nekoná spravedlnosti boží.“ Hněvivý podobá se vápnu, které když dost málo vody na ně se naleje, ihned syčí, kypí a kouří; ale — se rozpadá. Tak i hněvivý sám sobě nejvíce škodí. Proto sv. Zlat. (hom. 21. ad pop. Antioch.): „Hněv jest oheň prudký, všecko z žirající; neboť i tělo ničí, i duši kazí, každého čině odporným, potupy nejvš hodným. Kdyby mohl hněvivec v čas vzteku sebe samého poznati, nijakého jiného nebyloby třeba napomenutí. Nebo nad pohled na hněvívce nic ošklivějšího není. Hněv jest opilství ducha; ano horší než opilství.“ A sv. Jaronim (Commen. in prov. I. III.): „Mnohých nepravostí dvěřmi jest hněv; zavři dvěře tyto a mnohým nepravostem zamezil jsi přístup k sobě.“

6. Naproti hněvu stojí tichost. S ní kráčí mírnost, trpělivost, dlouhočekání, dobrota, jak ap. dí (Gal. 5, 22.): „Ovoce pak ducha jest: Láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobrota, dlouhočekání,

tichost, věrnost, mírnost, zdrželivost, čistota.“ Proto i sám napomíná: „Učtež se ode mne, nebť jsem tický a pokorný srdcem.“ A učí nás lásce k nepřátelům, řka: „Já pak pravím vám, abyste neodpírali zlému; ale udeři-li tě kdo v pravé lice tvé, nastav mu i druhé, a tomu, kdož se s tebou chce souditi a sukni tvou vzíti, nech mu i pláště, a nutil-li by tě kdo jíti míli jednu, jdi s ním i jiné dvě.“ — Proto dále i zjevně prikazuje řka: „Milujte nepřátele své, dobře činite těm, kteří vás nenávidí a modlete se za ty, kteří vám protivenství činí a utrhnají vám, abyste byli synové Otce svého, kterýž jest v nebesích, a kterýž dává slunci svému vycházeti na dobré i na zlé a déšť sesylá na pole spravedlivých i nespravedlivých.“ A jinde: „Odpusťte a bude i vám odpuštěno, dejte a bude vám dáno; jakou měrou měřiti budete, takovou vám bude odměřeno.“ Proto i učenníci: „Neodplacujte zlého za zlé, ani zlořečení za zlořečení, ale raději dobrořečte.“ A k Řím. 12, 10.: „Lačni-li nepřítel tvůj, nakrm jej, žizní-li, dej mu píti; to učině, uhlí řeřavé hrneš na hlavu jeho.“ A sv. Aug. krásně dí: „Učiní-li tobě zlé nepřítel tvůj, nemsti se, abyste nebyli zlí oba.“

7. Pročež, Nejmilejší, snažte se mírní býti a práci svou konati v míru a tichosti, v lásce a svornosti živi býti. Po tom poznají vás, řekl Pán Kristus učenníkům svým, že jste učenníci moji, budete-li míti lásku jedni ke druhým. Tak i křestané, po lásce, jakouž se milují. Napsal jeden církevní spisovatel o křestanech prvňích dob, že divívali se pohané té lásce křestanův, říkajíce: Ejhle, jak se milují, dříve než se znají! O sv. Janu Zlatoustém napsal jeho životopisec, že spojoval v sobě vlastnosti dvou nerostů; k nepřátelům byl prý jako dralo (magnet), všecky k sobě přitahoval; a k těm, kdož ho uráželi, byl prý jako diamant; nikým uražen nebyl. Známoť jest, že diamant je kámen nejtvrďší, a žádným jiným kamenem urýpnut býti nemůže; proto také napsal spis, že nikdo nemůže uražen býti, jediné sám od sebe, t. j. svým hřichem.

Proto, Nejmilejší, složte všeliký hněv; odpouštějte sobě vespolek, vědouce, že i sami prosíte, by Bůh i vám odpustil, by pátá prosba modlitby Páně nebyla lži v ústech vašich; nebo jen pak se můžete nadíti, že Dobrotivý Bůh odpustí i vám.

Amen. B. Hahl.

0 sv. svátostech v církvi pravoslavné se stránky dogmatické i liturgické *).

Dle ruských katechismu srovnává far.

Václav Brabec.

Co jest svátost, v katechismu Zarkevičově definuje se takto: Tajemství (svátost) jest posvátný děj, skrze nějž člověku způsobem neviditelným sděluje se milost Boží, k spasení nevyhnutelně potřebná. Definice správná i ve smyslu našem a zajisté školnímu vyučování jasnější než výměr v našem katechismu: „Svátost jest zevnější znamení“ atd.

I ve příčině počtu sv. svátostí pravoslavní námi za jedno jde, jen v tom od našeho učení se rozcházejí, jak sv. svátostí za sebou řídíme. Vypočítávají se tam takto: 1. křest (kreščenje), 2. birmování (myromazanije), 3.** pokání (pokajanije či spověď), 4. svátost oltární (přičaščenje = přijímání), 5. svátost manželsví (brak), 6. svátost posledního pomazání (Eleosvjažčenje), 7. svěcení kněžstva (Svjaščerstvo).

Milost Boží, již se nám sv. svátostmi dostává, i ve smyslu učení pravoslavného jest jednak a) milostí *posvěcující*, již duše naše hříchů bývá sprostěna; jednak b) *námocná* potřebná k tomu, abychom za pomoci ji konali dobré skutky a vedli dorůž život.

Moc svátostmi *přisluhovati* v pravoslaví přísluší toliko pastýřům církevním dle slov v. Pavla ke Kor. I. kap. 4, 1.: „Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových a rozdávacích tajemství Božích.“ Jenom křtem svatým v případě nevyhnutelné potřeby, kdyby posvěcenou osobu přijíti naprosto bylo nemožno, přisluhovati v církvi pravoslavné může každý křesťan v církvi katolické každý člověk).

I. Křest (kreščenje).

Ruský katechismus definuje křest takto: Křest jest tajemství (svátost), v němž věcí trojnásobným pohroužením těla ve

vodě ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého odumírají životu tělesnému, hříšnému, a znovu rodí se skrze Ducha sv. k životu duchovnímu svatému.“ Protojerej Joan Zarkevič ve svém katechismu k otázce: Co jest křest? odpovídá: „Křest jest posvátný děj, jímž věřící v Krista trojnásobným pohroužením ve vodě a říkáním slov: křtí se služebník (služebnice) Boží ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého očišťuje se od hříchu prvotního a všech jiných před křtem spáchaných hříchů, odumírá podle života tělesného a znovu rodí se k životu duchovnímu, svatému.“

Z obou těchto definic patrné, že v té příčině mezi učením církve západní a východní podstatného rozdílu není, leda kdyby kdo pozastavoval se nad slovy: „trojnásobným pohroužením“, kterýžto úkon zdá se, že církev pravoslavná za podstatný při křtu pokládá, ježto slova uvedená ve všech definicích nalazíme. Avšak slova ta v definici logického místa ani nemají, což vysvětluje z toho, že i v církvi pravoslavné v času potřeby, zvláště kdyby dítě bylo zdraví chatrného, dovoluje se, aby místo pohroužení ve vodu toliko polito neb pokropeno bylo vodou svěcenou. K tomu-li ještě se přihlédne, že ani v církvi pravoslavné křest od jinověrců, heretiků (v jejich smyslu ovšem bráno) řádně udělený se neopakuje, leda nebyl-li udělen ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, že tedy za platný pokládá se i tu, když jen poléváním vodou se stal, pochopíme, že ani v církvi pravoslavné trojnásobné pohroužení za věc tak podstatnou se nebere, aby křest jiným způsobem udělený pokládal se za neplatný. Logicky správněji znělo by to i v ruském katechismu: Křest jest svátost, v níž „vodou a slovem Božím“ atd.

K ostatním otázkám o křtu sv., kdo svátost tu ustanovil, co působí, co žádá se od dospělého, který chce býti pokřtěn, proč i nedospělým svátost ta může se uděleti, proč berou se kmotři, které povinnosti tím berou na sebe, ke všem těmto otázkám církev katolická i pravoslavná stejným způsobem odpovídá.

Se stránky liturgické církev západní a východní více již než v dogmatice rozcházejí se, což z příčin známých věcí jest přirozenou. Držíce se hlavně výkladů v knize Vasilja Michajlovskago vedle výkladů jiných shora uvedených, vyložíme krátce, které jsou tu při udělování křtu sv. obřady, a v kterém pořádku po sobě následují.

*) „Pravoslavnaja vjera,“ od svjasčenika Aleksandra Svirělina. Moskva 1869. — „Očerki unija christianskoj vjery,“ od protivijereja Joanna Zarkeviča. 1873. — „Objasnění obradov pri veršeniji svjatých tajnstv,“ od svjasčenika Vasilja Michajlovskago. Petěrburg 1867.

**) Některé katechismy pravoslavné na třech místech kladou svátost oltární, na čtvrtém svátost pokání,

1. *Křtenci dává se jméno* („narečeníje imeni“) některého svatého, jenž v církvi pravoslavně se proslavil, a sice za tímže účelem jako u nás, aby nově pokřtěný ve světo zvoleném měl v nebi přímluvce a ochrance, v životě pak pozemském příklad života vznešený.

2. *Uvádí se v církev pravoslavnou* („oglašeníje“). Katechumen obličejem obrácen jest k východu, odkudž vyšlo světlo světa, P. Ježíš; kněz po třikráte dýchá v tvář jeho, trojnásobným křížem znamená jeho čelo, ústa a prsa, a konečně kladě naň ruku na označení ochrany, již jenom v církvi Boží hojně se dostane proti nástrahám zlého ducha.

3. *Exorcismus* („zaklínáníje i otrečeníje ot satany“). Jak kněz začíná říkati modlitbu zažehnavací, kmotrí s katechumenem obličejem obrácen se k západu (ďábel — původce tmy a nevěry) a kněz potříkráte táže se: „Odříkáš-li se satanášě i všech skutkův jeho, i všech andělův jeho, i vši pýchy jeho?“ „Odříkám,“ odpovídá kmotr, a kněz tutéž otázku určitěji ještě opakuje táže se: „Odřekl-liš ty se ďábla,“ a kmotr odpovídá: „Odřekl jsem se.“

4. *Katechumen oddává se Kristu* („sočetiáníje Christu“). Ďábla odřeknuv se katechumen obličejem obrácen se zase k východu, a kněz k trojnásobné otázce: „Oddáváš-li se Kristu,“ dostává v odpověď: „Oddávám,“ a k otázce: „Věříš-li v něho,“ odpověď: „Věřím v něho jako v Pána a Boha,“ načez kmotrí odřikávají symbolum pravoslavné víry (Věřím v Boha atd.). Vyznavše víru svou kmotrí před nejsv. Trojicí sklání se na kolena a následuje

5. *děj křestný* („soveršeníje křeščenija“). K vlastnímu aktu křestnímu kněz přistupuje obláci se v posvátný bílý šat, a přistoupiv ku křtitelnici (kupel) posvěcuje především vodu křestní, říkáje modlitby přiměřené, třikráte na vodu dýchaje a třikráte nad ní děláje kříž se svatým olejem. Voda ve křtitelnici musí býti čistá a mírně teplá. Kmotrí v ruku drží hořící svíci a u křtitelnice též hoří svíce — to vše na označení radosti, že nový člen v církev vstupuje a k životu věčnému se rodí. Kněz katechumena na čele, prsou, uších; na rukou a nohou sv. olejem pomazav béře již dítko do svých rukou a třikráte ve vodě jej pohružuje; při prvním pohroužení říkáje slova: „Křtí se služebník B. (služebnice B.) N. N. ve jmenu Otce, Amen;“ při druhém pohroužení: „I Syna, Amen;“

při třetím: „I Ducha sv., Amen. Nyní i budoucně na věky věkův; Amen.“ Voda ze křtitelnice vyleje se na čisté místo, k tomu účelu upravené.

Když kmotrem (při děvčeti kmotrou) dítě z koupele bylo vyneseno, kněz jménem církve nového člena vítá radostnými slovy 31. žalmu: „Blahoslavení, jichž opustilo bezzákoní atd.,“ obláci je v bílý šat čistoty a nevinnosti a konečně kladě naň kříž, připomínaje jemu, že nyní učiněn byv vojínem Kristovým vzal na sebe povinnost, s radostí nésti jeho přikázání Božích a trpělivě snášeti bídu tohoto pozemského života.

Jakož v starých dobách křesťanských bývalo, hned při sv. křtu uděluje se svátost bířmování. (Pokračování.)

V pátek o 3. hodině.

7.

Ježíš na kříži se modlil za své nepřátele: „Otče, odpust jim, neboť nevědí, co činí.“ Zdaž jest podoben Mistru božskému mnohý vzdělanec nového věku, jenž praví: „Dá-li mi někdo políček, vrátím mu dva?“ Majíce na mysli Ježíše ukřižovaného milujme nepřátele a prokazujme jim dobrotu. A kam vede pomsta? Společnost lidskou podvrací, kdežto láska k nepřítelům milujícího zdokonaluje, společnosti lidské slouží k velikému prospěchu a nepřátele na dobrou cestu přivádí. A jsme-li v právu skrácení a nemůžeme-li svého práva se vzdáti, obracejice se k vrchnostem ustanoveným nepozbývejme lásky k nepřítelům. Pomsta raku se podobá, jenž co den se rozžírá; jí jsou trhány svazky, jež lidi vespolek mají spojovati.

8.

Jistý vzdělanec pravil nedávno ke knězi: „Učinil jsem si ideál života podle klasiků řeckých a římských a — sklamal jsem se.“ Načež kněz odvětil: „Nedivím se tomu; neboť vzdělanost Řeků a Římanů přípravou byla křesťanství negativnou. A pouhá příprava uspokojiti nemůže toho, jenž nad pozemskost zrak svůj zvedá. Učiňte si Ježíše ukřižovaného vzorem; postavte se na Golgotu a odtud pozorujte a posuzujte život lidský; pak se nesklamete a spokojený trávití budete život.“ Čtení klasiků řeckých a římských s velkým spojením jest nebezpečím a za následek má novověké pohanství, nevykládají-li se spisové jejich z hlodiště, jež nám poskytuje Golgota. Čtení kříže spisy jejich ani nezavrhne ani nepřeceňuje; tím způsobem užitek z nich má veliký.

9.

Co jest moudrost lidská, k původu a cíli všeho míra směřující, neopírá-li se o kříž? Mudre nového věku, jenž nenávidí kříž spásy a zavrhuje učení Ježíše ukřižovaného, v církvi katolické uložené, mnohem méně pravdy pozná, do větších bludů zabředne, než pohanský mudre starého věku; větší úcty zasluhuji Sokrates, Plato a Aristoteles, kteří upřímně pravdu hledali a také z části ji našli, než novověcí mudrci, kteří zjevně odporují pravdě křesťanské a dobrovolně, či zlovolně s pravdou úplně se minou. Sv. Tomáš Akvinský, veliký theolog a slavný filosof, o sobě praví, že moudrost hledal u kříže, a tam ji také našel. A k tomuto ctiteli kříže sv. Otec Lev XIII. nás vede, vybízí nás od něho se učití pravé moudrosti. Jaký to rozdíl mezi filosofií Kantovou, Hegelovou, Hartmannovou, jež pravdu všelikou ničí a obrovské vyvinuje nesmysly způsobem sofistickým, a mezi filosofií, kterou na základě Sokrata, Platona a Aristotela zbudovali a budují ctitelé kříže, ozáření světlem učení Kristova! Jakou tito jeví opravdivost, bystrost a svatost! Jak snadno jejich výzkumy obrátiti lze na život obecný a vědy zkušební, jež z nich světla patřičného čerpají.

10.

Kříž, na němž Kristus Pán pněl, zaražen byl v zemi a k nebi se vznášel. To znamená, že vykoupení člověku do nebes otevřelo cestu přivádějící jej z poměrů přirozených do nadpřirozených. Avšak nadpřirozeností, do které nás Ježíš uvádí svou smrtí, přirozenost lidská se netoliko neničí, ale spíše obnovuje byvší dědičným hříchem pokažena, ba i vyššího stupně dokonalosti dochází. Jak tedy pošetile soudí Schiller, jenž Rousseau-a chválí proto, že z křesťana činí člověka, jako by křesťan nebyl člověkem. Mnohem správněji pochopil jej Voltaire řka o něm, že z člověka činí zvíře. A byl věru Rousseau nepřítel kříže.

11.

Ježíš na kříži visí a volá: „Žízním“ t. j. přeju si toužebně, aby lidé si osvojovali zásluh mé smrti; ruce mám rozepjaty, abych je objal a k srdci svému přitiskl. A tato žádost vychází z nejvroucnější lásky mé k lidem, jimž prokázati chci největší dobrodiní, jež učiniti chci dítkami Božími, jimž zjednatí chci pravou dokonalost a blaženost. — A přece zamítají mnozí Ježíše po nich ruce na kříži vztahujícího. Zdaž mají z toho prospěchu? Věru prospěchem není, že následkem toho zamítnutí rozum bloudí a vůle na zlém zalibění má, že nespokojenost všechny rozkoše strpčuje a otravuje. Zda šťastným

byl Voltaire, od nepřátel kříže velebený? Umřel v zoufalství. Jinak ovšem umřel jeho krajan, sv. Ludvík IX., král francouzský, přítel kříže.

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

I.

Zavedu tě, milý čtenáři, do útulné krajinky na jihu českém za doby, kdy ani železnic ano ani pravidelné počty nebylo. Vesnička naše jmenuje se Zlakovice a sestává asi ze sta nevelikých stavení. Mezi nimi vyniká úhledný kostelíček, fara a škola; ostatní je vše došky pokryto, ať statek ať chaloupka. Zlakovice leží stranou císařské silnice vedoucí přes Budějovice až k Vídni, mají deset statků, osm chalup a hojnější počet domků nebo baráček. Domkáři pracují času zimního v blízkém lese, porážejíce dříví, v letě pak docházejí k Vídni, aby sobě výživu tam opatřili a nějaký groš zahospodařili na stará leta.

Ke Zlakoviciům je přifařeno několik vesniček a samot, z nichž tam také své mrtvé pohřbívají; je tam hospoda a kramář, což jindy nebylo v každé vsi. Kramář je žid. Má praskrovný výběr ve svém zboží a pochybuji, že by dnes asi co podobného prodal; zlakovští však i okolní se spokojili, když dostali ke koupi sůl, tabák, nějakou tu dýmku, kudlu a ošití, knoflíky, řeménky a kůži na boty. Kdo chtěl více, musel do města. Než tu stal se pojednou v obci obrat.

Za krásného jarního jitra přijel obstarlý muž s trakařem a s nim přišla žena nesusoucí na zádech dřevěnou putnu víkem a zámekem opatřenou. Za ruku vedla slíčné děvčátko. Byla právě neděle. Lid domáci i vůkolní vycházejí z kostelíčka po ranních službách Božích, nemálo se podívil novým příchozím. Stanuli u kostela. Muž otevřel bednu, kterou vezl na trakaři, žena postavila putnu, sňala víko a hnedle spatřili zvědavci poklady nově příchozích. Byl to kalounář (jak takovým obchodníkům se říkalo), vezl na prodej šerku na sukně, vlněné punčochy a šátky; žena měla v putně barevné kalouny, tkanice, pentličky, prýmky a něco mosazných i cínových knoflíků. To bylo něco neobyčejného; žid podobných věcí neměl. Ký div, že hlavně ženštiny obstoupily kalounáře a prohlížely si vše, co ku prodeji nabízel. Líbilo se jim

arci mnohé, ale kdo pak se toho nadál; málo která selka měla v kapse groš. Nevzaly sebou jen na světlo a na modlení, vždyť nechtěly ničeho kupovati, ale kdyby byly věděly, že přijede kalounář, jinak by se byly penězi zásobily.

Kalounář vykládal, chválil, že je šerka jako kůže pevná; kalounářka otáčela pentličky a blýskala prýmkami, jen aby chutě ke koupi dodávala. Prodej však váznul, jak víme, nebylo peněz. Některá hospodíně zaskočila domů pro peníze a koupila několik loket kalounů nebo prýmek; přespolní však vedly jen stesk, že nevěděly a proto peněz sebou nevzaly.

Pan farář vycházeje z kostela, musel jíti kolem kalounáře, aby se dostal k faře. Zočivše kněze, rozestoupily se ženy uctivě stranou, kalounář smekl, popošel i se ženou od trakaře, aby duchovnímu ruku políbil. S kalounářkou šlo i děvčátko, které však nesměle na kněze hledělo a teprv, když matka je notným štulcem pobídla, velebnému pánu ruku políbilo. Lidumilný pan farář nevnímal si toho, co cizinci vložili, ale tím výrazněji zadíval se na děvčátko, tázaje se matky, jak je to s dítětem, zdali navštěvuje školu a jaké má vůbec vychování. Muže i ženu polil růměncem při této otázce — co světem šli, nepadlo jim snad, že dítě jejich náleží do školy, a přece již, jak se zdálo, bylo děvčeti alespoň dvanácte let. Kalounář čepici nemotorně rukou mačkaje, díval se na kněze a nevěděl, co by měl říci; žena však ve své prostotě odpovídala za něj.

„Jemináčku, velebný pane, to není ani možné. My jsme dnes zde a zýtra jinde. Kdo pak by nám to dítě živil a tolik nevýděláme, abychom na ně platili. Já také neumím ani čísti, ani psátí a přece se uživím; snad děvče jednou také vydělá si chléb.“

Pan farář asi co podobného tušil; lichá vytáčka kalounářčina ho nepřekvapila. Upozornil ženu s důrazem na to, co je škola pro dítě a jak se prohřešují rodičové na dětech, nedbajíce, by jim školního vychování se dostalo.

„Co zanedbáte v tomhle věku, to dítěti nikdy více nenahradíte a kdybyste mu zanechali tu truhlici svou i tu putnu plnou zlata.“

Kalounář poslouchal, ženu polily slze a děvče se znova za sukně matčiny choulilo. Ženy příkyvující, políbily odcházejícímu knězi ruku. Kalounářka otřela zástěrou

uslzené oči, kalounář vyložil jiné šátky a za chvíli nevzpomněl nikdo na významné napomenutí svědomitého pana faráře.

Tak to bývá. Pro zisk namáhají se mnozí rodičové, starají a lopotí se do únavy, aby dětem něco nashromáždili a zachovali pro tělo, ale o největší poklad, o nesmrtelnou duši jejich, není při tom té nejmenší starosti. Jak dlouho to bude ještě trvati, nežli rodiče úlohu svou dokonale pochopí? Kalounářce utkvěla přece jen výtka pana faráře v duši a přemýšlela, jak by možno bylo, aby dítěti jejímu, které nadevše milovala, dostalo se potřebného vzdělání. Lid se rozházel do svých dědin a naši známí skládali svůj majetek, aby brali se dále.

„Josefe!“ oslovila žena muže, „je dnes svátek a hnedle poledne. Co myslíš, abychom zde dnes ostali?“

„Jak chceš,“ odpovídá kalounář. Bylo mu to divné, že žena jeho, která jindy neměla nikde stání, pojednou chce zůstat. On se rád pozdržel, vždyť (můžeme to na něj prozraditi) nebylo mu nevhod, mohl-li se po odbytém obchodu podívatí někdykrát na dno plecháče v hospodě. Myslíval: zkusím dosti při tom trakaři, proč bych si něčeho nepopřál? Žena byla spořivá a tu se obyčejně pohasteřili. Aby tomu ušla, nutívala muže dále a prosívali o nocleh ve statku, zřídka na hospodě. Táhl-li krájinou vícekrát v roce, měli již obyčejně místa, kde se jim noclehu popřálo; ano i trochu polévky neb nějaký brambor jim darovali, začež z vděčnosti panímámě neb dcceři nějakou pentličku neb kaloun k zástěře velmi levně nebo docela zdarma ponechali. Ve Zlakovicích byli dnes poprvé a tu nebylo rady, než obrátiti se na hospodu. To kalounář dobře věděl a proto ženě neodporoval, když ho k zástěře vybízela.

Složili a šli na poledne do protější hospody. Oběd byl prostičký. Na venkovské hospodě jindy kromě piva a chleba nebylo lze jiného koupiti. Několik přespolních vesničanů popíjelo za stolem a dívali se na kalounáře a ženu jeho, jak jim suchý chléb při sklenici piva dobře chutná. Děvčeti se ani do chleba ani do piva nechtělo. Matka ji hrubě nenutila myslet, až bude mítí hlad, že si dá říci. Vesničané povídali mezi sebou, kdyby tak kalounář na příští neděli zde byl a ženské o tom věděly, jistě že by více prodal, nežli dnes. Žena poštouchla muže a ten dovtípiv se, vstal ze svého koutka a jda mezi sousedy,

sdělil s nimi, že tedy v témdni opět tu zastaví, aby to ve své domovině pověděli. Sedláci slíbili a hnedle začali s kalounářem rozhovor, z které strany jede, kde je domovem a jak zboží své si opatřuje?

Kalounář nedal se dlouho pobízeti. Vyprávěl o své domovině, vesničce na Domažlicku, popisoval cestu, kterou ročně koná a podotkl, že zásoby dováží mu kmotr Jiřík, který formani a dojíždí až do Buďovic pro sůl. Za takového povídání utekla hodina a druhá a již zvoněno na požehnání. Sedlákům ani kalounáři nechtělo se od plných plecháčů; kalounářka však se zdvihla a vzavši děvče za ruku, šla do kostela.

Služby Boží jsou ukončeny. Zbožné ženy zastavují se na hřbitově, by za své drahé ještě nad hrobem jejich se pomodlily. Kalounářka vyšla a zastavila se též na hřbitově, dívaje se, jak kdo hrob svých milých označil. Tu stihnul ji vracející se pan farář — zdali byla to náhoda, či čekala-li žena schválně, to neumíme říci — tolik je jisto, že ani ji ani jemu setkání se nemile nebylo. Kolik uplynulo okamžiků od té chvíle, kdy ctihodný kněz ženu napomenul, jaké jsou povinnosti její k dítěti, tolik vzpomínek zalétalo z duše její k němu a tak mocně otrásla pravda ta nitrem jejím, že toužila, jak a kde by ji možno bylo povinnosti té dostáti.

Pan farář shlédnuv kalounářku, přivětivě se pousmál. Poznal hned, že byla v kostele a že tedy i při tom stálém bloudění světem přece na Boha pamatuje. Políbila mu ruku uctivě a pohlédla na něj jaksi tázavě. Zkušený znatel a rádce lidu poznal okamžitě, že žena ta něco má na srdci, čím by se mu ráda svěřila a proto usnadnil jí cestu k řeči, sám rozmluvu rozprádaje.

„Jak pak jste dnes pochodili, matko, hodně jste utržili?“

„Mnoho toho nebylo, velebný pane, ale říkali nám v hospodě, abychom přišli druhou neděli, že to doma povědí, a že pak panímámy vezmou peníze sebou,“ tak vykládala kalounice.

„A což přijdete?“

„Ba že, člověk je rád, když ví, že něco prodá. Proto jdeme světem.“

„Ale matko, nebylo by lépe, kdybyste přece nějaké stálé bydliště měli, z něhož byste do okolí docházeli a aspoň za den nebo za dva se opět vraceli. Takhle je to přece jen jako toulání se a jak jsem vám

již ráno řekl, vaše děvče při tom nejvíce trpí.“

Nyní byl pan farář zase tam, kde ráno ukončil a ženě se počalo jaksi rozbřeskovati. Návrh pana faráře nebyl jen tak ledabylý. Beztoho neměli dosud svého přístřeší. Ve své domovině žili v podruží, něco peněz také měli i myslala hned, že musí s mužem návrh uvážiti a také dle toho se k panu faráři vyslovila. Velebný pán louče se s ní, napomínal ji, aby při dobrém předsevzetí svém setrvala a dítěti pravidelné navštěvování školy zaopatřila. Jest sice již pozdě dost, ale bude-li mít chuť a lásku k učení, dohoní snadno, co bylo zameškalo. Rozešli se.

„Kalounářka vrátivši se do hospody, zastala muže svého celého rozjařeného pitím a povídáním se sousedy. Jak by byla jindy se na něj osopila a snad i jemu spílala! Dnes, ký div, ani nemuká. Muž vida ženu se vraceti, trochu stichl. Přípravoval se na nějakou důtku a byl tím veselejší, když viděl, že žena jeho se nedurdí.“

„Ještě plecháč sem na naši novou známost. Pojď matko, připij si, však už nebudeme vícekrát tak mladí jako dnes,“ pobízel veselý kalounář ženu.

Ta se ani po něm neohlédla, ale usedla tiše na dřívější místo v koutku, děvčátko vedle ní a počala přemítati a uvažovati, zdali by se někde mohli osaditi. Jak ji byl dříve ten celý šířý kraj, po kterém cestovali, stejně milý — jak byla hned všude jako doma, nablížela nyní přece, že že by výhodnější bylo pro ni i pro dítě, kdyby měli stálé přístřeší. Těch několik set, co po leta nahospodařili, nosila sebou. Jak snadno by mohli o ně někde přijíti a kdyby i se to nestalo, rozmýšlela, povolá-li mě Pán Bůh dříve, nežli mého muže, pak bude zle. Promarní peníze a dítě bude žebráčkou. Takto uvažujíc, dospěla ku rozhodnutí, že stůj co stůj bude se přičiňovati, aby něco zakoupili. Velké to arci býti nemůže, k tomu není peněz. Než co potřebí třem lidem, když den po dni jdou za obchodem, jiného hospodářství při tom si nehledíce. S mužem se dnes raditi nemohla, neboť ze samé radosti, že žena mlčí, stále si přihýbal, až usnul. Zůstal spáti za stolem, kde popíjel. Pro ni přinesli otep žitné slámy, na kterou se s děvčetem uložila.

Nemohla usnouti. Starost před tím netušená dolehla jí na srdce a jakýsi podivný strach odháněl spánek od prostínkého

lože jejího. Bála se o své peníze, které tolik let beze strachu sebou nosila a mohla sotva rána se dočkat, by poprosila pana faráře, k němuž neobmezenou důvěru pojala, aby peníze jí uschoval, než se jim nahodí se někde zakoupiti.

Sotva kostelník ráno zazvonil, byla kalounárka první v kostele. Klečela celou mši sv. a modlila se vroucně, aby Bohorodička pomáhala přimlouvou svou ke skutku, který podniká a který se jí po toulavém životě, jaký vedla, zdál dosti odvážný a přece zase nutný. Po mši sv. čekala na hřbitově na pana faráře, s nímž se o celé své starosti sdělila a zároveň prosila, aby radou i skutkem jí byl nápomocen. Vlidný kněz máje radost, jak slovo jeho zdárně se ujalo, ujistil ženu, že možno vždy o radu k němu přijíti a peníze do ochrany přijal.

Vše to událo se v čase, kde kalounář ještě včerejší opičku za stolem vyspával. Žena se ho neptala. Věděla, že beztoho po hýření hlava jeho vždy jako prázdná. Chtěla vyčkat, až zase přijde k sobě, pak že jistě budou stejného náhledu. Vrátivši se z kostela, požádala hostinskou o trochu vařící vody, skrájela od večere zbývající chléb, rozetřela ve špetce soli kousek česneku, přidala kousek sádla a oukrop byl hotový. Za naší doby snídaně tak lehce se neodbývá. Musí býti káva, cukr, mléko a ještě bílé pečivo; chléb prý je zakyslý. I ten jazyk je mlsnější, než býval jindy. Pojedli. Muž vynesl bednu, žena vzala putnu na záda, děvče za ruku a dandouce s Pánem Bohem, v neděli „na shledanou“, pustili se za obchodem o dědinu dále. Jednotvárnou cestu jejich stopovati nebudeme. Počkáme na ně, až v neděli vrátí se do Zlákovic, aby, jak slíbili, před kostelem opět prodávali. (Pokrač.)

Odůvodněná „Lež a pravda o sv. Janu Nepomuckém.“

Napsal Jan Kř. Votka T. J.

Článek šestý.

Přehled důkazů, že svobodomyšlníci lid náš o sv. Janu Nep. v pravém smyslu slova „balamutí.“ — Kterak svobodomyšlníci čeští hanobice sv. Jana Nep. podobají se nevěreckým židům St. Zákona, a do jakého nebezpečení tím vlast naši a národ náš zavádějí.

V člancích předcházejících dokázali jsme, jak patrného falšování zjištěných a

nepopíratelných zpráv dějepisných dopouštějí se čeští nevěrci a svobodomyšlníci, aby sv. Jana Nep. našeho patrona a dědice českého rouhavě hanobiti, osobnost jeho za pouhou smýšleninu rozhlašovali, a mistra Jana Husa za jeho jádro lidem v bohosloví, v právu církevním a dějepisu neznalým vydávati, a při tom sv. Stolicí apoštolskou, kněžstvo katolické z podvodu a z balamucení lidu falešně a utrhačně obvinovati mohli.

Dokázali jsme jim (v článku II.), do jakých obrovských nesmyslů nevyhnutelně zabíhají, když soudním, tolikými přísahami poctivých a vzdělaných mužů stvrzeným protokolům kanonizačním hodnověrnost popírají, a kterak tímto popíráním blouznivým a zkázonosným smýšleninám anarchickým a nihilistickým cestu klesí.

Dokázali jsme jim (v čl. III.), kterak oni sami lid český v pravém smyslu slova toho „balamutí,“ když na knihu o procesu svatojanském v Římě a ve Vídni r. 1721 vydanou se odvolávají, dokládajíce falešně, že prý v ní řeč jest o věcech, které se teprv nápotom za několik let staly atd.

Dokázali jsme jim (v čl. IV.), jak veliká jest jejich nevědomost a jak falešně se na mistra Jana Husa odvolávají, nezkušeným namlouvajíce, že prý Hus ušní zpověď zavrhoval, aby pak na základě této nepravdy téhož Husa za jádro sv. Jana Nep. nezkušeným vydávati a kněžstvo katolické hanobiti mohli.

Dokázali jsme jim také (v téměř článku), jak falešně Tábority, kteří svou surovostí na naše druhdy tak slavné království české potupu všeobecnou, nenávisť a přehromnou zkázu hmotnou uvalili, za jakousi autoritu osvícenou obecnému lidu vydávají, aby pak proti sv. zpovědi a sv. Janu Nep. dále brojiti mohli.

Dokázali jsme jim (v článku V.), jak četných viditelných a makavých věcí by muselo býti pouhou smýšleninou, aby lež ta, že Hus jest jádrem sv. Jana Nep., mohla býti pravdou.

Dokázali jsme jim (v článku V.), jak falešně se kryjí autoritou Fr. Palackého, jako by on také za lež prohlašoval, že sv. Jan Nep. pro tajemství zpovědní byl umučen. A zároveň jsme, a dilem také ze spisů téhož Palackého dokázali, kterak zpráva o mučnické smrti sv. Jana Nep. a o příčině téže jeho smrti jest doklady dějepisnými tak zjištěna, že by sám Palacký a každý jiný dějepisec velmi mnoho zpráv

ze svých dějepisných díl odstraniti musil, kdyby podstatnost a pravdivost dotčené zprávy chtěl popírati, čehož však Palacký neučinil, ačkoli se svobodomyšlníci na něho, ovšem bez důkazů a tudíž falešně odvolávají a lidu namlouvají, jakoby s nimi držel.

Dokázali jsme také (v čl. V.), kterak Bůh sám svým svědectvím t. j. zázrakem, mučennickou smrtí a příčinu její stvrditi ráčil, uváděje úsudky a výroky lékařů proslulých, kteří na základě stávajících zákonů přírodních vědecky dokázali, že Bůh pravý, skutečný zázrak na jazyku sv. Jana Nep. učiniti ráčil, upozorňuje na to, že žádný sebe proslulejší lékař výroky tyto nemůže vyvrátiti.

Z toho ze všeho však také na jevě jest, že ani papež, ani kněžstvo katolické a četní jiní ve vědách proslulí a poctiví mužové, kteří na kanonizaci sv. Jana Nep. pracovali, lid český a celý ostatní svět katolický „nebalamutili,“ ale že Bonnský docent Otto Abel a po něm papouškovající svobodomyšlníci čeští lid skutečně „balamutili,“ když mu mistra Jana Husa za jádro sv. Jana Nep. falešně vydávají, když osobnost téhož svatého patrona a dědice českého za báhorku neb smýšleninu, a zázraky, kteréž Bůh na oslavu téhož sv. Jana učinil, za „blbství“ prohlašují.

V brožurce „Lež a pravda atd.“ roku 1885 v Českém Brodě bez jména pisatele vydané, nachází se však ještě dost hojný počet jiných vět, které pravdu historickou za lež, a lež za pravdu vydávají a v kterých se pisatel částečně také za autoritu Fr. Palackého ovšem falešně skrývá, aby sv. Jana Nep. a katolické kněžstvo hanobiti mohl. Bude-li potřeba objasníme a odůvodníme i tyto ostatní částky dotčeného hanopisu jak sluší a patří, a svobodomyšlníkům českým ještě dosti hojných důkazů a dokladů podáme, kterak dle návodu Bonnského nevěreckého docenta dějepisné zprávy překrucují a se falešně za jiné dějepisce zastrkují, aby lid náš český od úcty sv. Jana Nep. odvrátili a jej takto k cizácké nevěře, k nadutosti rozumářské a k odpadlictví od víry, od církve katolické sváděti mohli. A zde konečně jen několik poznámek učiníme. Čeští nevěrci a svobodomyšlníci vedou si při tomto hanobení našeho milého sv. Jana Nep. zcela podobně, jako si již ve Starém Zákoně židovští nevěrci, modláři a svobodomyšlníci počínali, když cizáckoou nevěru neb modlo-

službu do vlasti své zaváděli, a při tom sv. proroky, od Boha poslané, zneuctivali, hanobili, ano je i usmrcovali. Ale tím právě vyvolávali na sebe a na vlast svou spravedlivý hněv Boží. Trestry Boží přicházely pak na ně jako rána za ranou, hlad, mor, války na ně přikvačily, výbojní národové vlast jejich dopuštěním a řízením Božím zpustošili, velkou část národa do zajetí odvedli, a mimo to vydal Bůh národ židovský „v pohanění národům a k posmívání všechněm zemím,“ jakož doslovně psáno jest u Ezechiele (22, 4. 5.) a na jiných místech Písma svatého.

A což nezakusili snad již předkové naši česťi cos podobného, když předně za dob husitských, a po druhé před bitvou Bělohorskou nových cizáckých domněnek náboženských se chytili, a od víry katolické, víry svatováclavské odpadli? A nezavedli-li snad tímto způsobem národ náš a vlast naši do nesčetných svizelů a útrap, a konečně až na samý kraj hrobu, kdež se pak ubohý národ český po dlouhá, dlouhá léta ve smrtelných mrákotách svižeti musil? A nebyli to snad právě *kněží katoličtí*, kteří nehledajíce ani zisku časného ani slávy pozemské, s obdivuhodným sebezapíráním tentýž ubohý, již již umírající národ náš z jeho smrtelných mrákot křísili? A nebyla-li právě úcta našich sv. patronů a dědiců českých, a mezi nimi i úcta sv. Jana Nep. těmto vzorným, nezištným kněžím katolickým útěchou a posilou při této obrovské práci? A nenalezli-li snad ubohý národ náš novou důvěru v Boha a novou posilu právě tím *katolickým* přesvědčením, že naši sv. patronové a dědicové čeští nedají zahynouti ani nám ani budoucím? Ty rány a jizvy, které národu našemu cizácké, protikatolické domněnky původně zasadily, nejsou až podnes úplně zaceleny, a hle! — ti nynější svobodomyšlníci čeští opět již putovali do ciziny, kdež si nového proroka nevěry, soukromého docenta Abela zverbovali, aby dle jeho návodu lid náš cizáckou nevěrou a hanobením sv. Jana Nep. od víry katolické a od úcty sv. patronů našich odvrátili. A co očekává vlast naši a národ náš, kdyby se jim to podařiti mělo?

Ten bývalý, odvěký Hospodin Bůh, který židovské nevěrce a svobodomyšlníky tak důtklivě válkou, vyhnanstvím z vlasti, bídou a potupou trestával, když svaté proroky pronásledovali a hanobili; tentýž Hospodin Bůh žije až podnes, a nedá věru

i nyní své svaté bez trestu hanobiti! — Ty mlýny Boží pomalu sice, ale dobře melou, až konečně také domelou! —

Když tedy my Čechové katoličtí vidíme a slyšíme, kterak čeští svobodomyslníci k vůli cizácké nevěře, našeho sv. Jana Nep. hanobí, přičiňmež se všemožně, jedenkaždý dle poměrů svých, aby téhož velikého světce tím horlivěji sám ctil, aby úctu jeho dle možnosti své u jiných krajanů svých pilně rozšiřoval, a tak tresty Boží od ubohého národa našeho a od vlasti naší odvrátil. Oroduj, oroduj za nás, za vlast, za národ náš sv. Jene Nepomucký, a nedej a nedopust se sv. Václavem a všemi ostatními sv. patrony našimi, aby ve vlasti naší a národu našem cizácká nevěra se zahnízdila, a na ubohý národ náš hněv Boží a tresty Boží poznovu uvalila. O svatí naši patronové a dědicové země české nedejtež mocnou přimluvou svou u Hospodina zahynouti ani nám, ani budoucím!

Léo Taxil.

(Podává J. Ostašský.)

Léo Taxil byl jeden z nejuhlavnějších nepřátel církve a kněžstva. Po 17 let bojoval neunavně s vynaložením všech sil svých proti kněžstvu užívaje zbraní nejhorších. V roce 1885 však obrátil se a tu napsal dílo, v němž celý svůj neblahý život upřímně líčí, jak stal se nevěrcem, jak útočil na církev, jak konečně obrácen byl, a vyznává a odvolává své lži a hanobení veřejně. Vlastně byl to charakter dobrý, avšak na cestu nepravou svedený. Chceme zde krátký obsah spisu podati, protože vidíme z něho, kam vede jediný chybný prostředek u výchování; že vidíme lživost a zvrhlost listů liberálních, jak přemnoží, ani nevědouce jak uvržení bývají v nevěru; že vidíme jak děsně rozšířený jest liberalismus a zednářstvo ve Francii a jak oprávněný tedy jest varující hlas sv. Otce Lva XIII.; že vidíme jak první zpověď dobrá a příměluva u Boha jsou mocny.

Léo Taxil, vlastně Gabriel Tagand-Pages, narodil se v Marseillu 1854. Rodičů byl velice zbožných a proto i výchování jeho bylo přísně katolické. Jsa 4 a půl léta star dán byl do pensionatu Sacré-cœur v rodišti, v němž nakládáno s nim velice šetrně, tak že i později, když jako nevěrec

hanobil jeptišky a líčil je jako dračice bez srdce a citu, o těchto svých učitelkách nic zlého říci nemohl. V roce 11. věku svého dán do jesuitské kolleje, kde dvě léta setrval. I zde bylo vyučování a vychovávání tak výtečné, že své učitelky haněti se neopovážil nikdy. Ano metody jich vyučovací vždy hájil. Zde přistoupil k prvnímu sv. přijímání, k němuž připravoval jej P. Samuel. Vykonal je s takovou hlubokou zbožností, že všickni byli dojati. A když pak odpadl, tu říkával tento P. Samuel: „Gabriel se navrátí, vykonal příliš dobrou první zpověď.“ Měl pravdu, neklamal se. — Pro nemoc bylo mu ústav opustiti a dán do jiného ústavu katolického, kde 3 léta pobyl. (Collège Catholique de Saint-Louis). Študoval výborně a zbožností vyznamenával se nemalou, zvláště úctou k P. Marii; byl i horlivým členem bratrstva P. Marie. Avšak tento ústav stal se jeho neštěstím. Zde seznámil se se synem námořního důstojníka zednáře. Když tu dostala se mu do rukou brožurka proti zednářům, tento přítel jeho namluvil mu, že není vše tak zlé, jak se to tu líčí, že jeho otec předce je také zednářem. Hořečná touha zmocnila se ho, poznati tuto sektu, jejíž ceremonie jej zajímaly. Pokoj jeho duševní byl ten tam. V náboženství, ve zbožnosti počal ochabovati. Dobře pozoroval to professor jeho jeden a nespouštěl ho z očí. Naleznuv výpisky z oné brožurky, jež si byl vypsal, v jeho stolku, přísně zakázal mu čísti věci podobné. Předce však koupil si Gabriel při vycházce noviny svobodomyslné, jež přechta spaloval. Tím stával se ještě rozháranějším a ačkoliv ještě se modlil, zvláště k P. Marii, aby mu dala pokoj duševní, již nebyly modlitby tyto vroucné a byly také jeho poslední. Tu přišla velikonoční zpověď. Sel k zpovědi nepřipraven, bez lítosti. Poznal to zpovědník jeho a napomínal jej otcovsky, aby své hříchy vyznal, že Bůh mu odpustí, avšak marně. Nevěřim více, zněla cynická odpověď jeho „je ne crois pas (pag. 37.).“ Se slzami v očích upozornil jej zpovědník, že mu nemůže dáti rozřešení. Chladně odpověděl: ať mi rozřešení dáte nebo nedáte, k přijímání půjdu.“ Marně upozorňoval jej zpovědník na svatokrádež, již by se dopustil. A skutečně ze strachu, aby nebyl propuštěn, druhého dne přistoupil k stolu Páně. S hrůzou očekával zpovědník okamžik ten, a když hřích jeho hrozný viděl, bez vědomí klesl k zemi. Hnětla svatokrádež-

nika tato bolest jeho zpovědníka, avšak chladným nechala jej jeho svatokrádež. Byl ztracen. Již nebylo Gabriele, ale povstal nevěrec Léo Taxil. V listu, jež toho času chovanci založili, zračil se již revolucionářský duch v člancích jeho a pro ně zapověděl řídítel vydávání listu.

Toho času začaly vycházeti pamflety Rochefortovy. Všecky je skoupil a přímo je hltal. Rochefort stal se jeho idealem vedle Marata a podobných. I jiné časopisy revolucionářské četl a tak jimi byl zaujat, že i do jich redakcí docházel. Silou magickou připoutali nadaného chlapce někteří žurnalisté k sobě; z nichž žid jeden svou zásadou „největší nepřítel jest papež,“ vdechl mu ducha protikřesťanského.

Otec jeho o pobloudění syna svého dosud ničeho nevěděl. Tento nechtěl otci ničeho vyzraditi věda, že by mu způsobil bolest velikou. Vyzradilo se to však jiným způsobem. Toho času Rochefort vypovězen z Francie. I pojal Gabriel s bratrem svým šílený úmysl jíti za ním. Co usmyslíli, vykonali. Prodávše knihy, nepotřebné šaty, uprchli z domu. Zabředl již hluboko, ale mysl zkaženou ještě úplně neměl. Dokažuje to událost, že ačkoliv peněz velice potřeboval, právě ku svému účelu vrátil 25 franků, jež jako člen bratrstva P. Marie sesbíral. Tento skutek jeho přiměl říditele onoho bratrstva k výroku o něm „ten nezemře v nekajcnosti, vždyť stojí pod ochranou P. Marie.“ A tak o tom byl přesvědčen, že když při pohřbu Garibaldiho v roce 1882 Léo Taxil s fanatickou záští mluvil proti kněžstvu a papeži, s kazatelnou volal: „Modleme se bratři, modleme se za slepého, za jednoho žáka mého, jež peklo nám vzalo a z nějž ho musíme zase vytrhnouti,“ a vypravoval pak onu událost o 25 fr.

Rodiče, dověděvše se, kam synové se odebrali, přivedli je zpět. Gabriel dán do káznice v Mettray-i. To byla chyba veliká. Mírnost a láska byly by jej napravily, tento trest však dokonil jeho záhubu. V malé vězňovně v Mettray, kdež přísně byl držán, vzbudila se jeho nesmírná zášť proti kněžím. Myslel totiž a to mylně, že na radu kněží totiž strýce svého, a na radu farářovu sem poslán. Jaké city zmítaly jím, ukazují písně, jež tu ve formě žalmů básnil. Nazval je „žalmy pomsty“. Nesmírný žal a smutek, touha po svobodě, láska k matce ano i k otci z nich vyznívala. Pak uchvátil jej zase vztek proti

kněžím, svým doranělým mučitelům, jež obrátil se posléze i proti Bohu. Non! Dieu n'existe pas! volal tu, brzy zase Comme je me vengerai! Poznali řídítel ústavu a rodiče, že chybili ve volbě prostředku a vzali jej zpět. Avšak srdce jeho bylo již zatvrzeno. Když se slzami v očích napomínal jej otec, aby se změnil, ukázal mu vždy na stěnu, kde velikými písmeny stálo „Mettray“. — Prozatím nepomohl ani poslední prostředek, k němuž se otec utekl — modlitba. Ano i papeži Piovi IX. poslal list, prose jej o přispění. A papež skutečně neoslyšel ho. Jaká to péče otcovská! Sv. otec odepsal mu „Dominus te benedicat et illuminet filios tuos ita ut videant et amplectentur veritatem.“ 17 let haněl jej Leo Taxil co zatím sv. otec se za něho modlil.

Konečně poslán nezdárný syn na lyceum v Marseillu. Avšak odtud za krátko pro vzdory a demonstrace vyloučen. Od té doby všelijak protloukal se životem konaje služby v redakcích a spolicích republikánských, roznášeje bulletin jejich a pod. Také k vojsku se dal a nemaje ještě 18 let zákonem žádaných, zfalšoval rok svého narození.

V r. 1871 stal se již placeným spolupracovníkem listů protikřesťanských, avšak od rodičů byl ještě podporován. Tu počaly vycházeti články jeho paličské a hanopisy všeho druhu. Jaká byla jeho činnost, vidíme z toho, jak mnohokrát byl obžalován pro zneuctování a hanění mužů, zlehčování náboženství, že processy, duely bylo mu mnohokrát podstoupiti, že k pokutám odsouzen, jež činily tisíce. Vždyť i Francii opustiti mu bylo. Tak zakoreněnila se zášť proti kněžstvu v srdci jeho, že oženiv se ženu o víru oloupil, dívky v nevěře vychovával. Upadnuv v bídu, raději hladu umříti chtěl, nežli by přijal výnosné místo při listě konservativním. A příčiny svého jednání neměl žádné, leda domněnky.

Navrátil se do Francie, usadil se v r. 1879 v Paříži. Nyní teprve začal boj jeho. Guerre a Dieu! a všem kdož mu slouží! Zbraň byla lež, tupení. V časopise jeho vycházely články, jež vše co katolické bylo, haněly a tupily. Věrouka, bohoslužba, kněží, papež, vše vydáváno v posměch. Hanebné brožurky, z nichž některé až 200.000 výtisků měly, vycházely z jeho péra. Spolky protináboženské zakládány po celé Francii. Mnoho nepřítelů.

jemností, processů, pokut přinášela mu činnost jeho, pronásledování i od stejné smýšlejících, jež mu nepřáli úspěchy jeho, ale neustoupil. Často poznal zvrhlost svobodomyšlníků, otroctví členů spolků zednářských, jich veškerý nedostatek vlastenectví, jich prolhanost, již opovrhovati musel, a přece neustoupil. Slepý musel jsem býti, volá nyní jsa obrácen.

Avšak není divu, že byl zaslepen, vždyť sám držel se zásad Voltairových. Poslyšme, vypravuje nám v udaném spise své a druhů zásady: „Lež není hříchem, učili, lež škodí-li komu; jest ctností, vykoná-li se jí nějaké dobro. Buďte ctnostní t. j. lžete jako ďábel. Lháti proti církvi a jí takto hleděti zahladiti, jest dobro veliké, proto lháti tupiti církev jest ctnost veliká. Ano spisovatel antiklerikální má povinnost vynalézati lži a pomluvy, jež jsou s to, aby církvi uškodily.“ „A my, praví ve své zpovědi Leo Taxil, pilně tyto zásady v skutek uváděli.

Také v ložích zednářských panují tyto zásady. Lež opakuje-li se po jiném, byť i s vědomím, že jest lež, není nic zlého. Proti církvi rozšiřovati lži, nad to není skutku spravedlivějšího. Frivolní vtip praví Leo Taxil dále, „že nejsou všechny hříchy a zločiny papeže známy, a že tudíž, vypravuje-li kdo dvakráte nebo třikráte více než slyšel, zbude ještě mnoho k úplnosti, denně v redakcích listův svobodomyšlných se uskutečňoval. Jedni lži a hany vynalézali, jiní vykrašlovali a zvětšovali.“

Taková pitomá lež, již bedlivě rozšiřovali, jest o farářovi Meslierovi, že prý na smrtelné posteli nechtěl přijati svátosti umírajících. Proto, praví, byla vynalezena, aby ji prostý věřící lid u víře byl zvyklán, aby se zdálo, že kněží z něho jen šašky si tropí, peklem jej straší, sami nevěřící jsouce. Podloženo tomuto faráři několik spisů, z nichž některé pocházejí od Voltaira, jiné od barona Holbacha. Ačkoliv v těchto pamfletech mnoho nesmyslů a sporu obsaženo bylo, encyklopedisté a pak zednáři a Taxil s nimi s největším úsilím je rozšiřovali a smýšlenky hájili. Některý spisek měl až 30.000 výtisků. Tak nejen haněli kněze ale klamali lid ti, kteří kněze vyhlášovali za lháře, pokrytce a podvodníky! Že mnozí všemu tomu věřili a snad i odvráceni byli od víry, kdo směl by pochybovati; vypravuje Leo Taxil sám, že podán i návrh, aby tomuto faráři zří-

zen pomník, jež první troufal si odhaliti lež a pověděti pravdu. Nedošlo k tomu jedině proto, praví, že báli se sami svobodomyšlníci, aby se na pranýř nepostavili. (Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. Pobožnost třídní k účtě Matky dobré rady, bude se konati letos v klášterním a farním chrámě u sv. Tomáše na Malé Straně dne 24., 25. a 26. dubna t. r., totiž v neděli, v pondělí a v úterý, obvyklým způsobem. O všechny tyto dny bude ráno mše svatá o půl 7. hodině; odpolední služby Boží budou se konati o půl 6. hodině a započnou českým kazáním a zpívanou litaní loretauskou a zkončí se sv. požehnáním.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 26.—29. dubna na Strahově, 30. dubna a od 1.—3. května u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně, od 4.—7. května u nejsv. Trojice v Podskalí.

— **Smutné znamení doby.** Za jediný týden od 27. března spácháno, pokud z veřejných listů známo, jenom ve Vídni a v Čechách 5 sebevražd a 2 vraždy vesměs lidí pod 20 a nanejvýš 25 let starých! Jest to bohaprázdne furiantství, jež vzniká z novodobé nevěry, podporované hanebnou literaturou a zprávami ze soudní síně, v nichž liberální časopisectvo zločiny líčí líbeznými barvami, ba nepřímou i ku páchání jich návod podává.

— **Majová pobožnost.** koná se od 30. dubna večer až do 31. května v jazyku českém u sv. Klementa, u Dominikánů, u sv. Ignáce, u Redemptoristů a na Žižkově; v jazyku německém u Voršilek, u anglických panen a u milosrdných sester pod Petřínem.

— **Oslavení jubilea papežského.** Za příčinou 50.-letého kněžského jubilea Jeho Svatosti papeže Lva XIII. utvořil se zde za protektorátu nejd. pana arcibiskupa a za předsednictví hr. Marie Waldšteínové, rozené kněžny Schwarzenberkové, druh. řad, kterýž vytkl sobě za účel sbíratí mezi paními pražskými příspěvky peněžité, plátno, paramenty a náčiní kostelní. Všechny k účelu tomu věnované dary zašlou se do Říma, kdež vystaveny budou ve Vatikáně s ostatními dary, poslanými sv. Otci ze všech krajův světa, načež Jeho Svatost jimi missie a chudé kostely veškerého křesťanstva podělí. Z došlých dárek peněžitých hodlá komité poříditi prádlo kostelní, což plátnictví a zhotovování krajek, těmto dvěma znamenitým od-

větvím průmyslu českého, dobře poslouží. Ustavující hromada byla konána dne 13. dubna a do výboru zvoleny byly následující dámy: Její Exc. hrab. Waldšteínová, předsedkyně, Její Osvícenost kněžna Ida Lobkovicová, místopředsedkyně, paní šl. Skramlíková, místopředsedkyně, paní hrab. Johanna Nosticová, místopředsedkyně, sl. Vilemína Gintlová, jednatelka, pí. Antonie Přibíková, pokladnice, pí. Šťastná, zapisovatelka, pí. hr. Leopoldina Sporková, sl. Ludmila Tichá, pí. bar. Ringhofferová, pí. Eliška Vlčková, pí. Anna Štěrbová, pí. Růžena Wertmüllerová, které vesměs dary k tomuto účelu pro komitě přijímají. —

S m ě s .

— **Lesseps a milosrdné sestry.** Známý budovatel průplavu suezského a panamského, 81-letý hrabě Ferdinand Lesseps měl nedávno na velkém zeměpisném sjezdu v Lyoně řeč o průplavu suezském a panamském. Slavného řečníka zasyпали posluchači bouřlivým potleskem, když se zmínil o nemocnicích, jež pro své dělníky zbudoval, a jež péči milosrdných sester svěřil. Mezi jiným pravil Lesseps: „Když jsem zvěděl, že vyhánějí milosrdné sestry ze země francouzské, poprosil jsem je, aby přibýly do Panamy. Jest jich tam nyní šedesát a od jejich tam příchodu přestala neobyčejná dřívější úmrtnost. (V krajině panamské zuří zvláště mezi nové přibylými Evropany neobyčejně prudké zimnice, které až polovici onemocnělých do hrobu sklátí). Nejsem přívržencem žádné zvláštní soustavy vládní, ale zajisté nejsem přívržencem oněch „svobodomyslných,“ kteří náboženství válku vypověděli.

— **Zaměstnání obyvatelstva ve Vídni.** Zajímavá je zajisté statistika, která nám vypočítává, kolik z obyvatelstva v tom kterém městě oddává se vůbec zaměstnání. Takovou statistiku sestavil na př. o Vídni magistrátní sekretář dr. St. Sedláček. Dle statistiky této zabývá se ve Vídni z 407.284 civil. obyvatelů 247.472 duší nějakým zaměstnáním. (Tedy tři pětiny.) Připadá tedy ve Vídni na 1000 obyvatelů vždy 730 zaměstnaných. V Paříži připadá jich na 1000 obyvatelů 541. Co do zaměstnání jest ve Vídni 16.589 úředníků, 5657 zřízců různých ústavů, 1106 komisionářů a posluhů, 80.539 služebného personálu, 1639 duchovních a klášternic, 1130 vychovatelek a vychovatelů, 16.697 dělnic ručních prací, 5060 domovníků a vrátných, 858 pomocnic ku porodu, 991 ošetřovatelů nemocných, 5297 profesorů a učitelů, 1026 hudebníků a zpěváků (u divadla), 8568 pensionistů, 5889 nadanců, 10.802 nádeníků, 21.021 lidí z vlastních prostředků žijících, 1934

hlídačů a strážníků a 711 bez zaměstnání. Samostatným zaměstnáním žije se 168.264 osob žen. pohlaví. Téměř 62.914 ženských jsou služebné. Ženských úředníků je 354, kasírek mezi těmi 139. Učitelskému stavu přináleží 3291 osob žen. pohlaví. Malířek je 24, spisovatelek 20, při divadle 582, při loterních kolekturách 137 atd. Z osob zaměstnaných nezná čísti a psátí celkem 5 procent.

— **Tajemné město.** Jak velice Tibet neboli „vlast sněhu“ uzavírá se proti ostatnímu světu, o tom svědčí ta věc, že žádný nyní žijící Evropan jaktživ na vlastní oči neuzfěl Lhasy anebo Lchasy, hlavního města oné asijské říše. Jesuitští missionáři, jejichž horlivost a neohroženost u šíření víry nezná překážek, navštěvovali často tuto zemi mezi počátkem 17. a polovicí 18. století, a abbé Huc, jenž ještě v roce 1846 krátkou dobu tam prodlel, jest posledním Evropanem, jenž navštívil město a zůstavil nám o něm zpráv. Počet obyvatelstva jest neznámý a kolísá mezi 40.000 a 80.000. Město leží 12.000 stop nad hladinou mořskou, jest tudíž nejvýše položeným městem na zemi a pro srázné hory svého okolí také nejtěžší přístupným; zároveň jest nejdůležitějším střediskem obchodu mezi Čínou a Kaspickým mořem a skladištěm celé východní Asie. Ve Lhase jest ohromný klášter anebo spíše celá řada klášterů, z nichž mnohé čítají na tisíce kněží neboli lamů. V jedenácti klášterích ve Lhase a v její okolí bydlí prý 20.000 mnichů. Jest to Mekka střední Asie a v jistých dobách ročních bývá přcpněna poutníky četných kmenů. Domy jsou špinavé, ulicemi prohánějí se hejna psů, tu a tam leží zdechlin a četným krkavcům a supům na pospasy. Jsou prý tam však také vysoké, krásné, obilné domy, a mohutné věkovité stromy.

— **Zajímavé odsouzení.** Manželka ruského cara Alexeje (1645—1676) často bývala vyrušena v nočním svém odpočinku zvonek blízkého kláštera. Timto rušením ubohý zvon tou měrou popudil na sebe vznešenou paní, že učiněn následující nález: „Věž, v níž zvon visel, budiž stržena, zvon zmrskán a poslán do Sibíře na věčné časy do vyhnanství.“ Tento nález by býval nepochybně také vykonán, kdyby carevna brzy potom nebyla zemřela a neť carevna nebyla prosila za milost pro odsouzený zvon. Nález byl tudíž zmírněn v ten smysl, že provinilý zvon za trest dopraven byl do podzemního sklepení, a zde ku věčnému mlčení odsouzen.

Literární oznamovatel.

— „*Májová pobožnost.*“ Písně a modlitby ku počtě blahosl. Rodičky Boží Marie Panny. Nákladem Mariánské kongregace u sv. Ignáce v Praze. Knížečka tato obsahuje 24. nejoblíbenějších písní Mariánských, pak obvyklé modlitby při každodenní pobožnosti — i doporučuje se nejen širšímu obecenstvu, ale též veledůst. duchovenstvu k hojnému rozšíření. Ke všem těmto písním vydala kongregace též *nápěvy s průvodem varhan.* Májová pobožnost, 32 stran m. 8° stojí 10 kr. a při větších objednávkách lze dostati 10 exempl. za 85 kr., 25. exempl. za 2 zl., 50 exempl. za 3 zl. 50 kr., 100 exempl. za 6 zl. Nápěvy s průvodem na varhany stojí 50 kr. Poštovní výlohy uhraňuje kongregace sama. Veškeré objednávky vyřizuje M. V. Zahradnický, v ul. Salmové č. 1517—II.

— „*Kněz u lůžka nemocných a umírajících.*“ Navedení k duchovnímu ošetřování nemocných. Dle něm. vydání od A. Tappehoma vzhledem k manuálu rituů duchovenstva v Čechách a na Moravě spracoval a s povolením spisovatelovým vydal dr. Ant. Višek. Se schválením nejđ. kníž. arcib. ordinariátu Pražského. V Olomouci nákladem Bedřicha Grosse. 1887. — Tuto záslužnou knížku co nejvřeleji doporučujeme všem, kteří vznešený úkol zaopatřování nemocných vykonávají. U lůžka nemocného má býti duchovní pastýř lékařem, rádcem i vůdcem. Jediným slovem kolikrát může hříšníka ze spánku probudit i duši jeho na věky zachrániti. Úkol ten jest vznešený, ale také nesnadný. Jak by jej vykonávali, o tom dává naučení svrchu uvedená knížka všem duchovním správcům. V Německu byla opětovně vydána a p. spisovatel má zásluhu, že ji podává v rouše českém, vynechav nepřístupné citáty církevních německých sněmů a nahradiv je doklady našeho Pražského provincialního sněmu a diecesančních synod. Též citáty písma sv., které v německém vydání tu a tam chybně se uvádějí, uvádí přesně. Mluva jest správná a plynná. Poněvadž se dovoluje, že po latinských modlitbách může se kněz modliti též v jazyku mateřském, udávají se na konci knížky rozličné modlitby a rozjímání v jazyku českém.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Ludvík *Jelínek*, kapl. v Jindřichovicích (Hein-

richsgrünu, 15. dubna 1887, (nar. 4. října 1861, vysv. 5. července 1885).

Zvolen jest:

Vdp. P. Frant. *Slanský*, far. u Panny Marie Vítězné, za převora řádu maltánského. Nový vdp. převor rozen jest ze Sedce u Mšena, čítaje nyní 62 let věku svého. Řádu malt. náleží od r. 1847, slavné sliby složil dne 22. srpna 1850 a na kněžství vysvěcen byl 4. srpna 1851. Účinkoval jako ředitel hlavní školy v Horaždovicích, jako far. v Skalici (Langenau) a od r. 1874 jako far. u P. Marie Vítězné v Praze. Pro svou lidumilnost a horlivost zvlášť co se tkne opravy domu Božího těší se všeobecné oblibě nejen u svých spolubratří, ale také u věřícího lidu.

Ustanoveni jsou:

- P. Frant. *Marat*, kněz ř. křtšov., za I. kapl. u sv. Františka v Praze;
- P. Karel *Svoboda*, kněz ř. křtšov., za II. kapl. v Karlových Varech;
- P. Josef *Pohl*, kněz ř. křtšov., za kapl. ve Františkových Lázních;
- P. Josef *Čížek*, kněz ř. premonstr. v Teplé, za kapl. v Liticích;
- P. Cyril *Sequens*, kněz ř. premonstr. v Teplé, za kapl. v Uherci (Auherzen).

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- P. Jos. *Stibral*, z řádu premonstr. kanon. Želivské, ředitel a katech. škol měšť. v Něm. Brodě, 4. dubna 1887, (nar. v Ml. Vozici 18. pros. 1824, vysv. 25. července 1853).

Ustanoveni jsou:

- p. Josef *Thal*, admin., za far. ve V. Jeřicích;
- p. Václ. *Dvořák*, koop. Mlýčenský, za admin. do Křižlic;
- p. Josef *Fátek*, kapl. Horičský, za koop. do Studnic.

 Články apologetické o sv. Janu Nep., od J. Křt. Votky, budou vydány ve zvláštní brožůrce pode jménem: „Odůvodněná lež a pravda o sv. Janu Nepom.“, na kterou již nyní upozorňujeme. Brožůrka ta prodávati se bude za velmi levný peníz, aby sv. Jan, chlouba vlasti naší, kterého čestí nevěrci v poslední době stále hanobí a tak českému národu ostudu v cizině působí, u všech dobrých křesťanů obhájen byl.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectví

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přís. XIV, 34.)

Neděle 5. po velikonoci.

*Že nemáme slova božího jen poslouchati,
ale je i činiti.*

„Nejmilejší, buďtež činitelé
slova a ne posluchači toliko,
oklamávající sami sebe.“
Jak. 1, 22.

Jest povinností katol. křesťana, sly-
šeti slovo boží. Druhé přikázání církevní
káže: v neděli a ve svátek celou mši sv.
pobožně slyšeti. Ke mši sv. náleží však také
slovo boží; nebo nikdy nebyla a není mše
sv. bez slova božího.

A co jest slovo boží? epistola a evan-
gelium; částky písem svatých, kteréž při
každé mši sv. se čtou; všedního dne sice jen
knězem latinsky, někdy též česky; ale
v neděli a svátek vždycky také česky
k lidu, a nejen že se čtou, ale duchovní
pastýř má i svatou povinnost, je v národ-
ním jazyku lidu i vykládati a potřebná
naučení a napomenutí připojovati. A jako
kněz má povinnost kázati, rovněž i ovečky
mají povinnost poslouchati. Proto má každý
nejen býti na mši svaté, ale má také sly-
šeti slovo boží.

Mnohý ovšem praví: „Co se káže, já
dávno vím.“ Není pravda; takový vi nej-
méně. Pýcha, nadutost jím lomeuje a rozum
jeho zatemňuje; druhdy překází mu fa-
lešná osvěta a nevěra. Ten a taký má
však slova božího největší potřebu; nena-
lázá-li v něm chuti, důkaz, že jeho duše
jest nezdráva, nesnese silného pokrmu.
Proto chci na základě slov svrchu uvede-
ných ukázati, že máme slovo boží slyšeti
a nejen slyšeti, ale dle něho i činiti. —
Pán sám mluví k nám, slyšmež ho! —

1. Duchovní pastýř má povinnost ká-
zati, ovečky poslouchati. Slovo boží jest
pokrm duše. Jako tělo denně krmeno býti
musí, nemá-li zajíti, tak duše. Hynět i
duše, smrti duchovní, krmena-li nebývá.
Rekl Pán Kristus: Ne samým chlebem živ
jest člověk, ale všelikým slovem, kteréž
vychází z úst božích. A chléb duše před-
nější jest, než tělo; jako duše dražší, než
tělo. Proto sám Spasitel dříve na poušti
nasytil duši, pak i tělo, učiniv zázrak.
Proto velel i apoštolům: Jdouce učte; kažte
evang. všemu stvoření. A předešlou neděli:
„V tichosti přijímejte vseté slovo, kteréž
může spasiti duše vaše“ (Jak. 1, 21.). Onť
ten pastýř dobrý, který vodí ovečky na
pastvu dobrou. Toť ten pramen vody živé,
vskakující do života věčného, ježž slíbil
dávati u studně Jakobovy.

2. A jako pastýř má povinnost kázati,
tak ovečky — poslouchati. Katechism dí:
Abychom neděle a svátky po úmyslu svaté
církvě světili, jsme povinni, též kázání
čili výklad slyšeti; a udává důvody:

a) že v kázání či výkladu slovo boží
se přednáší a vysvětluje;

b) že snadno se zapomíná, čemu z mládí
jsme se byli učili a tudy málo kdo pravdy
sv. víry dobře ví; a

c) že, bychomť i věděli, co činiti máme,
přece nečiníme, někým-li jiným, jmenovitě
otcem duchovním, pamatování nebýváme.
Proto již jeden pohanský básník: Vidím
to lepší a schvaluji je, ale přece nečiním.
Proto nejen děti, ale i velcí musejí po-
vzbuzování býti; nestačí hlas vnitřní (svě-
domí), jest třeba i vnějšího.

3. Ale by kdo z kázání užitek měl,
praví katechism dále musí:

a) pozorně, t. j. beze vší roztržitosti poslouchati;

b) slovo boží na sebe a ne na jiné vztahovati, t. j. sebe, život svůj se slovem božím srovnávati, zdaž mu odpovídá, čili nie; a

c) dle toho v životě se i řídit, č. životem slovo boží osvědčovati. A toť jest, co apoštol dí: „Nejmilejší, buďtež činitelé slova a ne posluchači toliko, oklamávající sami sebe. Nebo, jest-li kdo posluchač, a ne činitel, přirovnán bude muži, spatřujícímu obličej narození svého v zrcadle; i vzhlédl se a odešel a hned zapomenul, jakýby byl.“ — A to pravda; zdaž kdo spokojen bude se stromkem, kterýž sice stále se zelená, ale žádného ovoce nenasazuje? zdaž učitel se žákem, který sice tiše sedí, ale nic neprospívá? Zdaž rodiče s dítětem, kteréž sice napomenutí jejich poslouchá, ale jím se neřídí? Zdaž kdo s dělníkem, kterýž sice škody nedělá, ale leží a nepracuje? Zdaž Pán Bůh s námi, slovo boží sice poslouchajícími, ale podle něho v životě se nespravujícími? Proto dí týž ap. Páně, sv. Jakub: „Co jest platno, bratři moji, praví-li kdo, že má víru a nemá-li skutků? Zdalíž bude moci víra spasiti jej? Jako tělo bez ducha mrtvé jest: tak i víra bez dobrých skutků mrtva.“ A jinde dí pismo: „V církvi platí víra, kteráž skrze lásku působí“ (Gal. 5, 6). Proto dí dále ap. ve dnešní sv. epištole: Ale kdožby se vzhlédl v dokonalý zákon svobody, t. j. poznalby zákon boží a zůstalby v něm, nejsa zapomínavý posluchač, ale činitel skutku, ten blahoslavený bude ve skutku svém. Proto ukazuje dále, jak se má víra jeviti: Náboženství čisté a neposkvrněné u Boha a Otce toto jest: Navštěvovati sirotky a vdovy v souženích jejich, t. j. činiti skutky lásky a útrpnosti a sebe neposkvrněného ostříhati od tohoto světa, t. j. bojovati proti pokušením. Tak budeme nejen posluchači, ale i činitelé slova božího. Ne za pouhou vůli odměni nás Bůh, ale za skutky; ne za pouhé slyšení, ale konání. Tak-li se vynasnažíme, i životem osvědčovati víru a slovo boží, budeme i my, jak apoštol dí, blahoslavení ve skutku svém. Amen.

B. Hahl.

O sv. Janu Nepom.

*Sv. Jan, veliký svatý a mučenník boží;
pět jeho hvězd.*

„Aneb co jste vyšli vidět? proroka-li? Jistě pravím vám, i více, než-li proroka.“ Mat. 11, 9.

Kteraké chvály, kteraké slávy rozléhají se dnes po všem katolickém světě ke cti našeho svatého krajana, jmenovitě ve vlasti naší! Jestliž on první mučenník za zpovědní tajemství. Svatá stolice římská rozšířila svátek jeho na všecku církev; a poněvadž tato po všem světě rozšířena jest, tedy rozléhají se dnes slávy a chvály jeho po všech dílech světa, nejen v Evropě a Asii, ale i v Americe, Africe a daleké Australii; všudež, kde katolíci jsou, všudež, aspoň při mši svaté a v církevních hodinkách ozývá se sláva jeho. Kde který kraján tak oslavil vlast? kde který Čech tak proslavil národ svůj?

Rozléhá se chvála jeho tu s kazatelny, tam u oltáře při nejdražší oběti, v církevních hodinkách, v nábožných písních a modlitbách, v litaních a pobožnostech, v posvátných průvodech, vedených k jeho sochám, a i tím, že sochy a obrazy jeho všemožně ozdobovány bývají. Komu kdys se to vše děje? není to, rozmilí v Kristu, sláva? neproslavil svůj národ? kde kdo druhý? učinil tak Jan Hus? Jan Žižka? i ti proslavili vlast svou, ale smutně! Ne slavným, ale pověstným stalo se jejich přičiněním jméno české.

Všudež požívá sv. Jan převeliké úcty a vážnosti, i v nejvzdálenějších země krajínách; všudež, kde katolíci jsou, tak, žeby záviděli nám snadno toho světce jiní národové; jen doma u mnohých nepožívá úcty a vážnosti, ano mnozí i rouhají se mu, i spílají mu; a ti rovněž chtějí býti Čechové a vlastenci. Ale těch a takých musíme politovati; nevědí, co činí; jsouť slepí a vůdcové slepých; vašeň je zaslepuje. Jsou svedeni; sami ničeho nečetli, ani se nepřesvědčili, a jen tak po jiných mluví, rovněž rouhačích a nevěreích, nepřátelích sv. církve; ano, tak daleko jde vašeň u mnohých, žeby dítkám svým ná křtu svatém raději dali jméno ukrutného Nerona, než svatého krajana svého a mučenníka Páně, Jana Nepomuckého.

O životě jeho dopodrobna nebudu vám, rozmilí v Kristu, ničehož vypravovati, předpokládaje, že všem znám jest, a hanba

by bylo, kdyby kdo o životě jeho nic nevěděl; ale raději ukážu, jak veliký svatý jest a jak slavný mučenník boží, náš sv. Jan, a že právem naň obrací slova svatá církev: „Aneb co jste vyšli vidět? proroka-li? Jistě pravím vám, i více, než-li proroka.“ Ano, on více, než spravedliví starého zákona, on povýšen nad patriarchy a proroky. — O budiž nám vzorem v této svaté chvíli; jakoby sám — slavný kazatel — kázal nám! —

Svatý Jan, veliký svatý, slavný mučenník boží! okrasa, chloubka českého národa! Čím? Vypodobňuje se s pěti hvězdami kolem hlavy své. Jsou:

1. Jeho pokora. Mívá v ruce kříž, s obrazem ukřižovaného Pána Jesu Krista; naň zírá, všecek u svatém rozjímání do něho ponořen; vzpomíná slov Páně: „Učtež se ode mne, nebť jsem tichý a pokorný srdcem.“ Věděl, že pokora jest základem všech ctností a strážcem všech; s pokorou stojí a klesá všeliká ctnost; znal dobře výrok velikého učitele církve, sv. Augustina: „Pomýšlí-li na to, vystavěti budovu dokonalosti křesťanské, hleď, abys za základ položil pokoru.“ Čím kdo výše stavěti hodlá, tím hlouběji k základům sestoupiti musí. Vzorem mu byl sv. Jan Křtitel, který pravil: „Nejsem hoden rozvázati řeménka u obuvi božského Pána a Mistra mého,“ ježž Spasitel sám prohlásil největším ze synův lidských. A hvězda druhá:

2. Jeho nábožnost. Zbožně jsa od rodičů vychován, záhy oblíbil si chrám Páně. Radostí jeho, chlapečka, bylo, posluhovati při službách božích v blízkém klášteře otců Cisterciáků na Zelené Hoře, od nichž cvičen a vyučován byl. Dán na studie, zůstal jinochem zbožným, ctnostným a mravným, vzorem jsa ostatním; proto vynikal a předčil nad jiné. Přišla do let, kde mohl voliti stav, volil býti duchovním, doufaje, že ve stavu tom bude moci nejlépe sloužiti Bohu. Ano ještě před svou mučennickou smrtí podal důkaz své nábožnosti. Vida, že z hněvu a vášnivosti krále Václava IV. bouře na něho se valí, hodlal posílniti se a připraviti duši svou pouti ku Matičce Boží Staro-Boleslavské, kam uvykli utíkati se o pomoc všickni nábožní Čechové od dávných dob. I on vykonal tu pouť a vrátil se, posílněn jsa a připraven na vše, i na smrt. Hvězda třetí jest:

3. Jeho dobročinnost a láska k chudíně. Znalťe slova Páně: „Chudé vždycky máte sebou; a cokoli jste učinili jednomu

z mých nejmenších, mně jste učinili.“ Proto zjednala mu jeho dobročinnost i čestný úřad almužníka u královny Johanny; vědělať, že v jeho ruku peníze pro chudé bezpečně uchovány jsou; že, nepřidá-li, jistě jim neujme. Vědělť Jan, že, kdo dává chudým, na dluh půjčuje Hospodinu; tak že nejlépe poklady tohoto světa uchovány jsou. Proto se zhusta představuje jako almužník, jak chudému almužnu udílí. A hvězda čtvrtá jest:

4. Jeho učenost. Pamětliv byl slov písma: „Rtové kněze šetřiti budou moudrosti a vědění hledati budou z úst jeho.“ Bylťe mistrem, což nyní jest jako doktor, na vysokém učení Pražském dvojnásobným, z bohosloví a práva, a proto, pro učenost svou a mravy neuhonné postupoval od hodnosti ku hodnosti, až došel důstojnosti, po arcibiskupu první, ve stavu kněžském. Splnilo se na něm slovo písma: „Kterž učení budou, stkvíti se budou jako blesk oblohy; a kterž spravedlnosti vyučují mnohé, jako hvězdy na věčné věky“ (Dan. 12, 3.). Konečně hvězda pátá:

5. Jeho horlivost v úřadě svém. Konal všecky povinnosti kněze s láskou a horlivostí příkladnou. Až dosud ukazuje se ve chrámě Matky Boží před Týnem (na Starém Městě Pražském) kazatelna, kde hlásával lidu slovo boží; znalťe dobře cestu k chudým a nuzným, jakož i ubohým, kterž potřebovali útěchy a pomoci na smrtelném loži; hledán jest ve zpovědnici, jako těšitel; proto i samou královnou za zpovědníka zvolen jest. A jak věrně v úřadě svém stál, důkaz, že život obětoval, stana se mučenníkem.

Toť těch pět hvězd sv. Jana; jeho pokora, nábožnost, dobročinnost, učenost a horlivost ve svatém úřadě. Ó zdaž právem neobrací naň dnes sv. církev slova: „Aneb, co jste vyšli vidět? proroka-li? Jistě pravím vám, i více, než-li proroka.“ Onť v pravdě vyniká nade všechny svaté a svěťice starozakonní, nad patriarchy a proroky; neboť jej Pán mnohými zázraky oslavil, jichž napočítáno k jeho svatořečení dvacet pět; mezi nimi zvláště ten, že po 335 letech, v nichž v zemi odpočíval, nalezen jazyk jeho neporušený. Tak oslavil Pán věrného sluhu svého; tak odměnil již zde věrnost jeho v zachování svatostního tajemství!

Jsou však, rozmilí v Kristu, i mezi námi, českými katolíky, kdož nemohou zapomenouti ani Jana Husí, ani Jana Žižky,

a nepováží, že Jan Hus svými bludy u víře rozdělil národ ve dvě polovice, které více než dvě století příkře proti sobě stály a vlast i národ na pokraj záhuby uvedly; kde otec stál proti synu, syn proti otcí, bratr proti bratru, vlast pustošena, drahé a vzácné památky po otcích ničeny, chrámy a kláštery bořeny, krev bratrská prolévána; a ač Jan Žižka, pověstný vůdce Táborů, znamenitá slavil vítězství, však co bylo platno, když zůstavena vlast pouští? Strážlivější dějepisci již zcela jinak soudí o oněch dobách a nerozpalují se tak již ani pro Jana Husa, ani pro Jana Žižku; vidí, kterakých svízeli, jakých strastí uvalili oba na vlast a národ! Ještě jedenkrát taková doba a bude po národě českém; to je jistá pravda!

Proto, budme katolíci, ne Husité a Žižkovci; přilneme k Římu upřímným srdcem! Svatá církev katolická jest matka všech národů, ke všem rovněž laskavá a spravedlivá. Všecky má shromažďovati do lůna svého, po rozkazu Kristovu; a ona také všecky shromáždí a spojuje, jako děti jedné rodiny; nebo jako v rodině nedá moudrá matka ubližovati malým dítkám od větších a silnějších: tak nedá svatá matka církev křivdu činiti národům menším od větších a mocnějších; ale chce, aby v lásce a svornosti vedle sebe živi byli a v míru a pokoji se snášeli. Řím nás netlačí; Řím ukrývděných národů se ujímá; jest jiný nepřítel, jenž nám hrozí a jenž pohltnouti nás usiluje.

Ano, zvláště teď, Nejmilejší, v těchto těžkých časech, bychom tím horlivěji ctíti měli sv. patrony své, ne se od nich odvracet. Jest-li my je opustíme, oni opustí nás, ti věrní strážcové národa svého od pradávna; a jim dojísta, jejich mocné přimluvě náleží zásluha, že náš, poměrně malý národ, nezahynul, ale opět se vzkřísil. Běda, přestaneme-li býti katolíci; brzy pozbyli bychom i vlasti i národnosti, blaha časného i věčného!

A proto tím vroucněji přilneme i ku sv. Janu, té ozdobě národa našeho nejpřednější. Vyzván bývá na ochranu cti a dobrého jména; prosme jej za blaho národa svého, by ohájil nás hanby a pokoreni od nepřátel, by vzkvétala mezi námi čím dále tím více svatá víra katolická; ctíme, vzývejme, prosme jej, oslavujme ho, ano i chlubme se jím; prosme, by nepouštěl nás, ale stál při národě našem, by vyžádal nám blaha, vítězství nad ne-

přátely našeho spasení, bychom, jako on, dobyli palmy vítězství a radovali se s ním ve slávě nebeské na věky věkův. Amen.

B. Hahl.

Ř e č

P. Methoděje Halabaly, kněze rajhradského, u příležitosti svěcení praporu spolku veteránského v Blučině na Moravě.

1. Nejmilejší vojínové, měšťané a občané! Shromáždili jste se u velikém počtu na tomto z dob válek francouzských velepamátném místě, na náměstí staroslavného městečka Blučiny, okrášleného slavnostně prapory a věnci, u krásné a umělecké sochy blahoslavené rodičky Boží Marie Panny, na vysokém sloupu stojící, a u oltáře Páně, zelením a kvítím ozdobeného, abyste tu dnes obcovali slavným službám Božím, zpívané totiž mši svaté, oběti to novozákonné, a svěcení nového praporu drahocenného, slavného a počestného spolku vojenských vysloužilcův zdějších, stojících pod ochranou Jeho císařské i královské Výsosti arciknížete rakouského Bedřicha. Na praporu tom, právě nyní církevně posvěceném, vidíme, nejmilejší bratři a sestry, v Pánu zde shromážděné, na jedné straně obraz blahoslavené Marie Panny, bez poskvrny počaté a královny nebes i země, na druhé pak straně dvojhlavého císařského orla rakouského, v líbezném a poučném to shodě, jako znak lásky k vlasti a Marii Panně.

I.

2. Především dovolu, stateční vojínové! abych vroucí a srdečné díky složil ve jménu vás všech, vele důst. p. radovi konsistornímu a faráři blučinskému Frant. Eisenfestovi, světiteli velekrásného praporu vašeho, a veškerému duchovenstvu zde přítomnému, též i velectěnému panu hejtmánu okresnímu Kallerovi z Hustopeče, zástupci to Jeho Veličenstva císaře i krále našeho Františka Josefa I., neméně děkuji též blahorodé paní kmotře praporu vašeho, paní Adéle Švédrové z Uherského Hradiště, zástupkyni to Její císařské a královské Výsosti paní arcikněžny rakouské Isabelly, ježto drahocennou, zlatem vyšívanou stužku na prapor tento věnovala; díky vzdávám též vrochnímu veliteli vašemu p. Hemzalovi a p. praporečníku Novotnému, jakož i všem spolkům slavným

vojenských vysloužilcův i hasičův vůbec, z blízka i z daleka, a všem jednotlivým členům jejich zvláště, družičkám, zpěvákům, všem milým hostům, krásnou a velikolepou slavnost vaši poctivším, a konečně upřímné díky skládám a nadšené: Zaplať Pán Bůh! volám všem dobrodincům i dobrodějkám, bohatým a chudobným, ježto jakýmkoli, byť i nepatrujím dárkem, dle možnosti své přispěli ku zhotovení tohoto drahocenného praporu, vítaje vás všechny k této slavnosti ve jmenu Páně!

3. Každý spolek, buď církevní neb občanský, má jistá pravidla čili stanovy, dle nichž jeden každý člen spolku, ať představený ať podřízený, povždy dokud členem spolku jest řídit se má. Tak zajisté i Vy, stateční vojínové vysloužilí, ve spolku svém bratrském stanovy čili pravidla máte. I mám za to, že veškeren obsah těch stanov vašich nejvhodněji shrnouti se dá v slova napomenutí sv. Petra, knížete apoštolského: „Všecky ctěte, bratrstva milujte, Boha se bojte, krále v uctivosti mějte!“ (I 2, 17.) Všecky ctěte, to jest všecky lidi vůbec a každého člověka zvláště, s každým šetrně zacházejte, jsouce bratři a sestry v Bohu, majíce jednoho Otce společného v nebesích; zvláště ale ctěte duchovní a světské vrchnosti své, dle slov sv. Pavla, učitele národův: „Komu bázeň, tomu bázeň; komu čest, tomu čest.“ (Řím. 13, 7.) „Bratrstvo milujte!“ Největším bratrstvem na zemi jest ovšem veškeré lidstvo, a jmenovitě církev svatá katolická čili obecná. Milujte tedy církev svatou obecnou, jako duchovní máteř svou, milujte upřímně a věrně veškeré lidstvo! Ale též vlast svou moravskou i národ drahý, z kteréhož jste posli, jakož i říši rakouskou, všem nám společnou, milujte nadšeně i vřecně. Bratrstvo milujte! totiž i spolek svůj, milujte se vzájemně láskou bratrskou ve svornosti a jednomyslnosti. „Boha se bojte!“ Neboť jak vědomo, počátek moudrosti jest bázeň Hospodinova: a umění svatých jest opatrnost. (Přisl. 9, 10.)

II.

4. „Krále v uctivosti mějte!“ — Tak napomíná a zároveň poučuje nás dále sv. Petr, první to svatý Otec papež římský, první to viditelná hlava církve svaté obecné. „Krále v uctivosti mějte!“ zvláště vy, nejmilejší vojínové vysloužilí, a netoliko to, nýbrž i nadšeně a obětovně milujte jej, jsouce povždy poslušní jeho rozkazův u

všech věcech dobrých, slušných a spravedlivých. Ctěte tedy a milujte císaře a krále svého Františka Josefa I., vždyť on jest vznešeným panovníkem a zeměpánem naším, onť jest pravým Otcem vlasti naší a národu našeho, onť jest apoštolským králem a ochráncem církve svaté katolické, onť jest nejvyšším zákonodárcem naším světským, jelikož potvrzuje zákony zemské a říšské, onť jest konečně i nejvyšším vojevůdcem naším, jelikož válka i mír spočívá v rukou Jeho. A proto milujte a ctěte císaře a krále svého, jako věrné ditky otce svého, lásku svou dokazující poslušností.

5. Nejkrásnějším vzorem a příkladem takové obětovné a nezištné lásky k Bohu i panovníku svému, k církvi sv. i Marii Panně jest nám otec Radecký, polní maršálek rakouský. Narodil se dne 2. listop. l. P. 1766 v Třebnicích, v nynějším kraji tábořském v Čechách; otec jeho byl hrabě Petr Euseb Radecký, setník rakouský, matka jeho byla Maria Venantia, rozená svobodná paní Bechyňova z Lažan. Polní maršálek Josef hrabě Radecký z Radče sloužil po 72 let ve vojště rakouském, milovav upřímně a nadšeně církev svatou i vlast, a maje prsa svá hrdinská ozdobena 64 řády čestnými. Tot byl pravý rek a vítěz rakouský a katolický. Vypravuje se o něm, že před bitvou u Novarry dne 23. března l. P. 1849 dříve nežli na kůň vystoupil, cosi okolo sebe na zemi pilně hledal, i shýbl se rychle k půdě jeho pobochník, polní prý myslivec, a podal jemu — co že myslíte? stateční vojínové, — podal jemu: růženec, jehož byl ztratil. Vyhoupł se do sedla, a s růžencem v ruce slavně zvítězil. Nestyďte se nikdy a nikdy za svaté náboženství katolické, za svatý růženec! A když se posléze po životě zbožném a záslužném blížila jeho poslední hodinka: tu dal sobě zavolatí dne 31. prosince l. P. 1857 biskupa veronenského Benedikta Riccabonu, aby jeho vyzpovídal a podal jemu Tělo Páně, což když stalo se v nehlubší pokoře a zbožnosti nemocného a staříckého hrdiny: tu dal opět zavolatí k sobě ctihodného biskupa, i pravil jemu, záře duchovní radosti na loži úmrtném: „Dovolte, milý pane biskupe, abych naposledy ještě objati Vás; neboť cítím největší blaženost a štěstí, že s Bohem svým spojen jsa, odcházím na věčnost! S Bohem!“ Dne 2. ledna 1858 přijal nábožně poslední pomazání a dne 5. ledna r. 1858 v 92. roce

věku svého tiše skonal v Pánu. Otec Ra-decký miloval vojíny jako dítky své, on miloval Boha i vlast svou, on miloval církev svatou, on miloval císaře i krále svého. A proto i vy, stateční vojínové a všichni zde v Pánu shromáždění, následujte slavného reka v jeho ctnostech.

Doslov.

6. Četl jsem v knize příkladův, že jistý nábožný a udatný rytíř jmenem Hugo v bojích křížáckých proti nevěřícím Saracénům často pronášel heslo: „Ave Maria!“ to jest Zdrávas Maria! A když v pravo i v levo spolubojovníci jeho v krvavé seči padali: tu on dlouhým a britkým mečem svým vítězně porážel nepřátele jména křesťanského, volaje důvěrně: „Zdrávas Maria!“ Leč v bojovné vřavě už už klesá prapor křesťanský z ruky slábnoucí smrtelně poraněného praporečníka: tu přiskočí v rozhodné chvíli rytíř Hugo, pravý to rek křesťanský, a uchopiv levicí prapor mariánský a v pravici třímaje meč, zvolal nadšeně: „Zdrávas Maria!“ A po bitvě vítězně ukončené nesl rytíř Hugo prapor mariánský u vítězoslávě do tábora křesťanského, radostně blásaje: „Zdrávas Maria!“ Takto číňte i vy, stateční vojínové! Kdyby nutná potřeba toho žádala. Ovšem jest spolek váš v době míru především čestnou stráží nejsvětější Svatosti oltářní, k ozdobě služeb Božích, slavnosti a průvodův: avšak prapor tento s obrazem neposkvrněného Početí Marie Panny nemá toliko naznačovatí vám místo vašeho shromáždění: on má býti zároveň znkem vaší lásky k Bohu i Marii Panně, vaší lásky k církvi svaté, vlasti a národu, vaší lásky a oddanosti k císaři a králi našemu, známkou a zárukou vaší cti, zástavou vaší slávy! A kdykoli pohlednete na prapor tento, budiž i vám heslem: „Zdrávas Maria!“ Nyní však povznesme ztaky a srdce svá k nebesům, volajíce nábožně: „Ó Maria, bez poskvrnny počatá, královno sv. růžence! žehnej s trůnu svého nebeského sv. Otci našemu, papeži římskému, slavně nyní panujícímu Lvu XIII. a veškeré církvi sv., chraň i opatruj všemocnou přímlovou svou u milného Syna svého Ježíše Krista katolického mocnáře našeho, císaře a krále Františka Josefa I., i vznešenou choť jeho a veškeren dům rakouský, žehnej vlasti naší a národu našemu, jakož i veškeré říši rakouské, přispěj nám ku pomoci v míru a boji, královno nebes i země! obrať k nám

své milosrdné oči, ó matko milosrdenství! a žehnej dítkám svým věrným pod praporem Tvým stojícím, žehnej dědictví svému, všem spolkům křesťanským a katolickým, i jednotlivým členům jejich, důvěrně a nadšeně volajícíím k Tobě: Zdrávas, Maria!“ Amen.

Úvahy o sv. missiích v krajinách našich.

Podává Boh. Hakl.

Známo jest, kterak svaté missie působí; že výborným jsou prostředkem k oživení ducha křesťanského, probuzení svaté víry, napravení mravův a obnovení řádu křesťanského, jak v rodinách, tak i v obcích, při kterémžto řádu bývalo otcům a předkům našim blaze; ale novověká, cizácká nevěra, již bláhoví nedoukové říkají osvěta, za posledních dob i v našem lidu podryla namnoze zdravé základy blaha pravého, jak časného, tak věčného.

A národ náš nebude blažen, ano, můžeme směle říci, neobstojí a nepotrvá, jest-li k těm zdravým základům svatého učení Kristova se nevrátí. A proto velmi špatnou službu prokazují národu našemu ti, kdož mu víru křesťanskou berou, ji v něm podvracejí a nevěrou cizáckou, a třeba z Paříže byla, jej otravují. Velmi špatnou službu mu prokazují, neboť jen spravedlnost, t. j. víra a ctnost zvyšuje národ, ale hřích, t. j. nevěra a z ní pochodící nemravnost bídné činí národy (Přís. 14, 34), a nejen bídné, ale on je zničuje a hubí.

Že to svatá pravda jest, dosvědčuje dějepis všelikým listem; zhynuli národové velicí, světoborní, čím spíše náš národ malý, nesamostatný! Proto nahlížejí to i biskupové, jež ustanovil Pán, strážci býti na Sionu, a ku svatým missiím pozornost obracejí, jakožto ku prostředku osvědčenímu a nejvýše vydatnému. Proto i nejdůst. p. biskup Kralohradecký vydal ku svým duchovním, na vinici Páně pracujícím, loňského roku spis, vybízeje, aby, který beneficiát může, missie ve své farnosti konal.

Že svaté missie tak blahodárně účinkují a mezi lidem zdatně a zdárně působí, jest věc přirozená; důvody toho jsou nejedny.

1. Nejprv novost věci; tím se stává,

že každý už s napnutostí poslouchá a s pozorností, jakéž stálý a ustavičný kazatel v osadě nemívá. Nebo, byť sebe lépe kázal, sebe krásněji látku vypracovanou měl a ji probíral, tím, že každou neděli a všeliký svátek káže, že ho lid zná, je zvyklý jeho hlasu, jeho postavě, jeho způsobu mluvení, už tím pozbývá půvabnosti řeč jeho a každý více méně ohladným zůstává. A považí-li se, že mnohý káže na témž místě 15, 20 i 30 let, tím hůře. Pak ovšem jest slyšati ta nerozvážná slova: Ach, co on tam káže, to já už dávno vím — ač nic neví.

Věc se má tak, jako když máme některý vzácný předmět, na př. obraz, byť sebe výbornější byl, když denně jej vidíme, ano doma jej máme stále před očima, málo nás zajímá a chladně, netečně kráčíme kolem něho; kdežto, když cizinec přijde a poprvé jej vidí, ustrne a stana, jemu se obdivuje. Tak jest s kazatelem. Kdo po léta téhož kazatele poslouchá, posléze ustydne, ochladne a netečně poslouchá; ale když přijde kazatel nový, ihned pozornost napne a jej srovnává. Jest tedy novost věci, kteráž láká, a kteráž, byť nebyla důvodem prvním, ano nejslabším, nicméně proto jest dobrá, že budí pozornost; nu, a co s pozorností se poslouchá, utkví v duchu; proč ku slavnostem zveme cizí kazatele?

A při svaté missii bývá kazatelů více, obyčejně řečníků dobrých, výborných, z nichž každý má své dobré vlastnosti, svou výbornou stránku, nuž a ta láká, vábí, k sobě táhne.

2. Důvod druhý jest výbornost zpracování. O čem kází missionáři? O čem jiném, než o základních pravdách křesťanských? jako: o hříchu, prvotném i osobním; o hříšnosti člověka, o potřebě vykoupění, o Kristu Pánu, Spasiteli našem; dále o smrti, soudu; o věčnosti, šťastné neb nešťastné a t. p. Pravdy ty jsou základ; na ten staví, s těmi musejí napřed; pak ostatní stavení; neboť ze základních pravd ostatní pravdy jako potůček z pramene samy plynou. Třebať jest, otrástit srdcem ve hlubinách jeho, zlé vytrhnouti i s kořenem jeho.

3. Důvod třetí, že řeči jejich jsou logicky t. j. důsledně pracovány a tudý hloub vnikají a snáze pamatovány bývají; a tudý i také lépe účinkují. Jsouť otcové missionáři důkladní znatelé ducha i srdce lidského, znajíť velmi dobře jeho stinné i jasné, slabé i silné stránky a vědí velmi dobře,

kde které se chopiti. K tomu je vedou jejich studie, jejich dlouhá a svědomitá příprava, i jejich zkušenost. Konajíť studia filosofická, aby do ústrojí ducha lidského tím hlouběji vnikali, jeho choroby a slabosti poznávali, ale též, v čem zdravota jeho záleží, ráznost a jadrnost, a tudý dobře vědí, kde a jak toho se chopiti, aby na duši lidskou působili, by churavost svou uznala, po zdraví zatoužila a prostředkův, když se jí podávají, se uchopila. Jsouť zkušení lékaři duše.

4. Důvodem čtvrtým, že svaté missie blahodárně a s důrazem působí, jest dojista i to, že kázání rychle následují za sebou; nebo kdežto při obvyklých a obyčejných nedělních anebo svátečních službách božích lid za týden zase ochladne a začasté už neví, co předešlou neděli bylo (proto se chválí kázání cyklická): tu nedají missionáři lidu takoruka ani vychladnouti, nébrž ustavičně příkládají, rozněčují, rozpalují, až srdce takoruka do žáru přivedou, jako ten tvrdý kov žarem roztaven bývá, až se stává měkkým, tekutým; tak i zde. I to tvrdé, zatvrzelé srdce posléze se obměkčí, až pláče a slzy prolévá. Proto ty zázračné účinky milosti boží; mnohý, který už léta nebyl u správy boží, obyčejně od svatby, svátostí pokání a stolem Páně púhřdal, poslouchaje missionáře a chodě pilně na jejich kázání, posléze tak dojat a v duši znepokojen bývá, že nahližeje nezbytnost, smířiti se s Bohem a začítí život jiný, jde, pokorně klekne ve zpovědnici, ze hříšného dosavadního života se vyzná, křivdy nahliží, napravuje, nový život v Bohu začíná. Svaté missie přivedly jej ku poznání, zpamatovaly, zachránily jej — snad na věky! O co tu křivd napraveno, nepřátel smířeno, cizího statku navráćeno, neřestí a nespravedlivostí zastaveno! což vše účinky jsou milosti boží při svatých missiích, která druhdy i zázračně působí. To ví nejlépe Pán Bůh a otcové missionáři — zpovědníci!

Missionáři stále a stále buší, vracejí se k téže věci, nedají srdci oddechu; neustanou, až změkne; ovšem, kdo stále, s chutí a dobrou vůlí poslouchá. Tak musí býti, má-li býti účinek. Jeden výtečný řečník (tušíme P. Rodriguez) pravil: Jako ten, kdo jámu vykopati chce, vždy a neustále na jednom a témže místě hlinu vybíráti musí, a ne brzy tu a brzy tam: tak i kazatel, který jámu v srdci lidském vyhloubiti chce, vždy a neustále o témž

mluviti, k témuž předmětu se vraceti a poukazovati musí; a to jsou svaté základní pravdy, které samy sebou mocně ku srdci člověka mluví, neboť jí jsou přirozené, ležít v ní, duše po nich touží, prahne. Napsal první větu svých vyznání svatý Augustin: „Tys, ó Bože, pro sebe nás stvořil a nepokojno jest srdce člověka, dokud nespočinulo v tobě, ó Bože!“

5. Důvod pátý: Všeliká svatá missie jest celek, aby účel veliký a svatý dosažen byl. Všecky řeči směřují k témuž cíli, jsou to takměř veliké, populární exercicie lidu. Co pro společnost vzdělanou jsou svaté exercicie anebo konference, to jsou lidu svaté missie. Návrat k Bohu, smíření duše s Bohem, tot účel jejich. Počne se cestou očišťovací: poznáním hříchu, vyznáním, pokáním; osvícení: co mi prospívá, čeho nezbytně třeba, spojení s Bohem, stálost a utvrzení v dobrém; proto na konec odprosení Ježíše Krista v Nejsvětější Svátosti a na památku svatý kříž missionářský — stálá upomínka na dobrou předsevzetí a sliby Bohu učiněné.

Všeliká řeč k tomu jednomu cíli směřovati musí. Účel: všeobecná náprava, obnovení křesťanského života, vzpružení, povzbuzení, probuzení. I řeči, jako: kázání Mariánské, dušičkové, mluví ku srdci; ale ty bývají už ku konci, kdy srdce již pohuto jest a kající; jsou to řeči, jež lahodí srdci a mírní jeho bolest

6. Bývají kázání missionářská obyčejně řeči delší a důrazné, kdežto homiletika praví, že postačí, exhortu (výklad) míti čtvrt, kázání půl hodiny: missionáři káží hodinu, ano přes hodinu, půldruhé, třeba déle. Tuť ovšem vniká věc hloub, mohou hlouběji do věci se ponořiti; ten čas pak tomu již jest věnován; nikdo starostmi a věcmi nepatřičnými vyrušován není.

7. Ten zvláštní důraz, ta horlivost, s kterou káží, vědouce, že to jejich úkol; ano, řekli bychom, druhdy i ta smělost a bezohlednost, s kterou mluví; mohou tak mluvit, jsouce cizí a hlasatelé pravdy; co jim do koho? dnes jsou zde a zítra jinde; proto coby domácí duchovní se nesměl opovážiti říci, řečnou missionáři; jim netřeba hleděti na osobu lidskou; a přece toho třeba, aby v kollatuře se to řeklo.

K tomu napomáhá i ta hojná návštěva, kteráž i řečníka rozehřeje, rozplamení; nebo s chutí zcela jinou káže kazatel, když, ovšem svědomitě se připraviv, vidí

před sebou plný kostel, anebo jen prázdné lavice a holé zdi. Zůstane chladným, jako tý zdi; kdežto naopak, vida kostel plný, předpokládá touhu, slyšeti slovo boží, a tudy i sám rozohněn bývá. Proto říkají missionáři: O to nám nejde, budeme-li se líbiti, čili nic; ale jen lid, kde má předsudky, dostati do kostela, pak je už náš; ale kde je prázdný kostel, tam je smutno.

8. Napomáhá i sv. zpověď, ano tot jest cíl; tať upraví srdce a uchystá půdu slovu božímu. „Srdce čisté stvoř ve mně, ó Bože, a ducha přímého obnov v útrobách mých“ volá Žalmista Páně. Ž. 50. Srdce čisté, s Bohem smířené, jest půda dobrá, upravená pro slovo boží, zkyplená; jako pole zorané pro zrní; tam se ujme, poroste; proto podmínka, bez kteréž náprava není možná, jest zpověď, smíření s Bohem, očištění srdce. Tu také bude trvalý účinek, úroda, ovoce.

9. I k tomu jsou sv. missie výborné, že jsou tu zpovědníci cizí. Mnohý se ostýchá, stydí k domácímu duchovnímu jíti; myslí, žeby u něho pozbyl cti, dobrého mínění o sobě a tudy raději nejde, třeba léta; avšak když přijde kněz missionář, cizí, který i srdce jeho připraví, tuť ovšem nemůže odolati potřebě, touze duše a jde; a tak duše jeho zachráněna bývá.

10. I to velice prospěšné jest u sv. missií, že mají poučení pro stavy. Všeliký stav má své zvláštnosti, své povinnosti; když se káže všem společně, nemůže tak jednotlivě probíráno býti, coby každému zvlášť se hodilo; ovšem pak, když se cvičení čili poučení vezmou podle stavů. Jsou tato poučení příprava ku sv. zpovědi, jsou jako veřejné zpytování svědomí; avšak nikomu se nebrání, aby jim přítomen byl. Probírá tu řečník povinnosti každého stavu zvlášť, nejprv dětí, pak panen, mládců, žen a posléze mužů.

11. Rovněž promluvy ku jednotlivému stavu před sv. přijímáním jsou velice dobré; jsou srdečny, přiměřeny; ať se kdo modlí z knížek potichu modlitby sebe krásnější, však živé slovo jest nade všecko; toť vniká hloub, proniká tuk i kosti; toť tím, že člověk všemi smysly ponořiti se může ve slovo hlásané, ten hlas a důraz — vše to jinak k duši mluví, než mrtvá litera. Ta promluva pak rozehřeje, že srdce s vroucností, láskou a pokorou přistupuje ke stolu Páně.

12. Působí sv. missie i na duchovního správce sama; povzbuzují ho k horlivosti,

že pak i sám s větší láskou a trpělivostí pracuje, než prve. Námitkami, jako: že si missiemi škodí, vyznává se býti nedostačným, že se zahanbuje a t. p. nesmí se dáti odstrašiti. Kde jde o spásu duši, vše musí stranou a netřeba se čeho báti. A byť i něco trpěti měl, má vše z lásky k duším, sobě svěřeným, nésti; neset to pro Ježíše Krista; vzor má jej sama, kterýž řekl: „Já jsem pastýř dobrý; dobrý pastýř dává život svůj za ovoce své.“ Však toho nebude, ale bude míti čest u hodných, že se stará jako věrný pastýř o ovečky své a hlasu zlých netřeba dbáti. Býti hanoben od zlých, jest čest poctivého; důkaz, že s nimi nejde.

Ještě jiné obtíže stavívají se na cestu, jako: ubytování, pohostění, náklad na cestu, zvláště, je-li delší; avšak tu třeba říci: otcové missionáři jsou řeholníci, nevycházejí na hody, nébrž do práce; jsouť zvyklí podle řehole, zapíratí sebe a žiti skromně, i v nepohodlí a třeba nedostatku, aniž mohou tělu hověti, pracující duchem. Nehledajíť slávy své, ale slávu boží. Ovšemť jest hoden dělník mzdy své, ale pamětlivi jsou i slov Páně: Jezte a píte, co vám kde předloží; vezměte za vděk. Však i ten kousek stravy sobě perně zasluhuji, pracující od rána až do večera, do umdlení.

Co tedy výloh se týče, nejsou tak značny; a kdyby beneficiat, sv. missii jsa pamětliv, po několik let jen skrovnou částku stranou uložil, však by za několik let kollatury své ty duchovní hody připraviti mohl. Slyšeli jsme nejednoho starého kněze, který též sv. missie vě farnosti své byl konal, s radostnou upomínkou říci: „To byly mé nejradostnější dni ve správě duchovní, dni svatých missii.“

Ze všeho patrné, že věc výborná jsou svaté missie a to zvláště v těchto našich časech, zlých a obtížných, kdež každý vidí, že s věcmi vezdejšími, v němž mnohý doufal, dále nemůže, že naděje se bortí a sesypají, že v duši prázdnota, opuštěnost, neútěcha, nespokojenost se pocituje; že srdce se ohlíží, coby je potěšilo, že se vzpamatovává, a tudy, že nadešla doba zvláště příhodná ku sv. missiím; a proto kdo jen poněkud můžeš, použi toho prostředku výborného, vydatného, aby byla v národě našem náprava všeobecná. Patrněji, než kdy jindy, působí milost boží v srdcích lidských; voláte k nám: „Dnes uslyšíš hlas jeho, hlas boží, nezátvrzujte srdci svých!“

Carmina paschalia.

I.

U božeho hrobu.

Moc neznámá mě ve prach kleknout nutí;
já nevím proč se ruka moje spiná,
proč s očí trýsky slzy ve pohnutí;
to chvějí se Tvá ústa, Kriste, siná?

„Tvůj dech jak páchne smrtí, bidný, bidný,
z tvých očí nenávisť se děsně šklebí;
ó marně hledáš mír, chceš býti klidný
a rouháním svou ruku zvedáš k nebi;

co bylo svatého, tys vyrval z nitra,
ve bahně hříchu toneš zvolna, jistě;
chceš uloupiti sobě eden z chytra
a klam a hřích je tvoje útočiště;

viz rány mé, jak zas se otvírají,
tvá ruka hlouběj ve skráň trny tlačí,
hle, krve křupěje jak na nich hraji
a místo slzí proud jich tvář mou smačí;

jak Jidáš přicházíš smích ve své tváři,
jak on chceš líbat krvavé to čelo
a svědomí tvé křičí: lháři, lháři!
a přec se ti mne neszelelo?...

A bledý klečím, úzkost v srdce padá;
ach, myslím, duch můj žalem náhle zšílí —
jdou líbat, lidstva kolem dlouhá řada,
jen já, jen já, ach nemám k tomu síly.

II.

Resurgendis

Den svatý vzplanul již, hle, zlatá zora
kol rozhodila paprsků zář smavou,
květ voní, zpívá pták, že lesa hora
se chvěje pod těch písní zvučnou vřavou.

Den svatý vzplanul již, den alleluji,
na srdci vašich hrob zář jeho padá,
kde ještě stín a temno chmurné bují
a hřích své pavučiny rozepřádá.

Ach, otevřete srdce svoje honem,
kdy na ně tuká jako posel Boží
ne anděl, milost svatá, v květu vonném
ať v nitro vaše bohatství své složí;

ať těžký kámen s duše zvolna svalí
a masti drahých vůní v hrob ten střese
a jako Kristus — vítěz z mrtvých vstalý
duch očistěn se do azuru vznese;

v své ruce kříž tu mdlobu přemůžeť
a pouta těsná lehce rozlomíte,
v své ruce kříž, jenž jasem nebes zkvete,
v tom znamení, ó jistě zvítězíte.

Tom. Lesčinský.

O pouti Lourdské.

Podává prof. *Rudolf Kadeřávek* v Hranici.

(Pokračování.)

Smutnou krajinou — byloť všude již dávno po žních — vedla nás cesta dále ku městu Nimes-u, jehož 62 tisíc obyvatelů hlavně hedbávnictvím se živí. Již zdaleka kynul nám obrovský Amfiteater, který nad novými stavbami vysoko se pne a k nejdůležitějším památkám prastarého města tohoto náleží. Jako v Římském Colosseu děly se v něm kdysi zápasy gladiatorů mezi sebou i s divokou zvěří. Jak mnoho křesťanských reků prolilo tu nevinnou svoji krev v drápech krutých šelem před zrakem zhovadilého lidu. Jak jsem slyšel, zahnízdily se tu v novější době zápasy s býky, po příkladu z rytířského Španělska. O ostatních starožitnostech nechci se šířiti, jelikož neměl jsem štěstí, sám je prohlédnouti.

Jedme raději dále, abychom unikli jednotvárné, vyprahlé té krajině, která čím dále tím smutnějšího nabývá rázu, jakoby anděl smrti perutě své byl nad ní rozestřel. Písek přechází znenáhla v bahnitou půdu rašelinatou, z které sem a tam zelené oasy vystupují travou a nízkým křovím tamaryšku porostlé. Jen porůznu cypřišové háje, osamělé pinie štihlý to druh borovic, který až u samého vršku vodorovně se rozvětňuje a jedlé oříšky nese — přerušují tu jednotvárnost. Každý se divil, kterak může sporá tato pastva vyživiti dosti četná stáda vysokonohých ovců a hleděl s překvapením na pastýře jejich, kteří na dřevěných nohou statně si vykračovali, čas po čase dlouhou holi záda si podpírajíce. Čas krátí si, jak viděli jsme, pletením punčoch. Močály přecházejí dále v solná jezera — étang zvaná — zbytky to moře, které v historické ještě době celou krajinu zaplavovalo. Násep železniční jest daleko široko jedinou pevnou zemí. Voda v pravo, voda v levo. Tu konečně spatřilo oko naše na obzoru tmavomodrý pas, který s oblohou v jedno splýval. „Jest to moře?“ ozývalo se ze všech stran.

Ba že moře, vždyť šplouhají čeříci se jeho vlny na pevné hrázi, na níž jedeme. Již vidíme několik rybářských člunů s rozepjatými trojhranými plachtami jako racky po hladině letěti. Každý vleče za sebou vždy více se šířící pás jako ze samých drahokamů. I velká jedna loď o třech stožárech majestátně vlny rozrývala, blížíc se k ochrannému přístavu města Cettu, jehož maják daleko již bylo viděti. I nám kyne tu po dlouhé cestě žádoucí odpočinek.

Jak rád bych vystoupil na skalnatou horu, která na temeni svém pevnůstku nese a jistě velikolepý rozhled dovoluje, jak rád bych byl koupelí v moři zmalátnělé tělo osvěžil — leč tříhodinná zastávka stačila sotva ku prohlédnutí přístavu a pestrého života, který v něm panoval. Byl jsem věru jako v Jiříkově vidění, když viděl jsem tu pestrou směsicí lidstva, Vlachů, Francouzů, Španělů a Řeků, ani tu zimním chvatem obchodní své záležitosti vyřizovali. Tu lodě přijížděly, tam odjížděly. Tam sudy se nakládaly, tam skládaly. Na otázku, jaké výrobky se hlavně odtud vyvázejí, odpovědělo se mi, že jemná francouzská vína, která ve zdejších továrnách ze sprostších druhů francouzských, řeckých a španělských se padělají a hlavní odbyv v Americe nalézají. Procházka po dlouhém molo, hrázi, která přístav před vlnami mořskými chrání, zůstane mi nezapomenutelnou. Byl bych rád ještě hodinu naslouchal šumotu vln — leč obava, abych se neopozdil, zahнала mne na nádraží zpět.

Hůře není ani sledi v soudku, než bylo nám v nepohodlných vozech jižní dráhy. Kdyby nebylo moře, kolem něhož jsme hodinu ještě jeli, a velikolepé solárny, v nichž z vody solného jezera toliko úzkým pruhem země od moře odděleného sůl vypařováním v mělkých nádržkách se vyrábí, pozornost naši od pramizerných vozů odvracovaly, a kdyby konečně Morfeus vzdor nepohodlí víčka nám nebyl zavřel, věru zlostí zluč by nám byla překypěla. Jaká to byla as krajina, kterou v noci jsme proletěli, nevím. Pro mne mohla být pravým rájem, po tmě bych bez toho ničeho z ní nebyl spatřil, tím méně, an probudil jsem se až o druhé hodině v Tolose, kde bez útrpnosti vyhnali nás z kupé do čekáren. Jelikož se lavic nedostávalo a nával byl veliký, lehl jsem si na zemi položiv si vak pod hlavu. Měl jsem divoké sny. Zdálo se mi o Albígenských, oněch sektářích, kteří pravého Boha zavrhnuvše v dobrého

a zlého ducha věřili, svátosti zavrhli a v divokém manželství žili. Jelikož blud jejich po celé jižní Francii se rozšířil a veřejný pořádek úplně podrytí hrozil, vyslán od papeže nejprve sv. Bernard, by ohnivou výmluvností svou kacíře v lůno církve opět přivedl. Teprve když po us ten se nezdařil, sáhl papež k násilí. Vypraveno křížácké vojsko, které po dlouhém obléhání sídlo Albigenských Tolosu steklo a kacíře podrobilo. Kdyby mi nebyl švakrův vak s lavice na hlavu spadl, kdož ví, jak dlouho v divokém snu byl bych trval.

Šli jsme do města. Má 120 tisíc obyvatelů a leží na řece Garonně, kterou kanál zde počínající, již od r. 1680 se středozemním mořem spojuje. Staré město má ovšem krivolaké, úzké ulice s domy vysokými, nová část honosí se však nádhernými stavbami. Velikou památkostí nejen Tolosy, nýbrž celého Francouska jest veliký kostel sv. Saturnina, románská to stavba z XI. století o pěti lodích, délky 109 metrů; pod ní dvoupatrová krypta s velevzácnými ostatky, nad jejímž vcho dem tento nápis: „Non est in toto sanctior orbe locus,“ lze čísti.

Kathedrála, ač stará, pro svoji neobyčejnou nenapravitelnost a různost slouhu — byla totiž v rozličných stoletích stavěna — nemá tak velké ceny. Zminky zasluhuje též inquisiční palác, v němž sv. Dominik přebýval, a bližně něho zábradlím ohražené místo, kde oni kacíři, rušitelé všelikého řádu, byli trestáni.

Krásnou a úrodnou krajinou, která stále výše stoupá a později rozkošný pohled na horstvo Pyrenejské dovoluje, jeli jsme kolem mnohých měst, z nichž biskupské sídlo *Tarbes* největší, do Lourdu, kam o 3. hod. odpolední jsme dospěli. Každý z poutníků mohl si oči vykoukati, když k cíli jsme se blížili; leč zpropadené hory zakrývaly nám je tak dlouho, pokud na nádraží jsme nezastavili. Dostavník dovezl mně do Hotelu du Nord od komitétu mi vykázaného. (Pokračování.)

Kalounářova kněžna.

Vypravuje *Jan Nepom. Ráž.*

(Pokračování.)

II.

Čas utíká jako voda a nežli se člověk naděje, uplyne hodina, den, ano i celý

týden. Je večer sobotní. Na Zlákonickém kosteličku rozhoupali všechny zvony, aby hlásaly, že zítra den Páně.

Hlubokou cestou po ní vrzá trakař kalounářův. Za ním tihne zemdlená žena s děvčetem. U vsi zastavili. Kalounář sedl si na bednu, stíraje pot s čela. Žena postavila putnu na mez a posadila se s děvčetem vedle ní. Nemluvili ničeho. Okolí lid světem jdoucí nezajímá. Přemýšlejí jen o svém obchodě a to zaneprázdnňuje je úplně. Chůzí a nesením těla beztoho zemdleno bývá do úmoru. Sjezdili, jak kalounář říkal, celé okolí, ari jen trakařem a prodali hojně. Byla, jak víme, krajina zdejší stranou města, skoro beze všeho spojení s ním a tu se panimámy k nastávajícím poutím a posvícením rády nějakou pentličkou zásobovaly. V kapse byl ne jeden grůš a v putně i truhlici nebylo ještě ani znamenati, že čeho ubylo. Kalounář i žena byli velice spokojeni a těšili se z toho, že do té krajiny přišli.

„Mně se zde velmi líbí, tatíku,“ přerušila mlčení žena.

„Mně také,“ odpovídal muž, vzpomínaje bezpochyby na nedělní pitku a doufaje, že zítra to bude zase.

„Kdyby bylo možná ve Zlákonicích se zakoupiti, hned bych tě k tomu měla,“ hovořila kalounářka dále.

„Jak povídám, nejsem proti tomu a byl bych spokojen,“ dokládal muž.

Děvče ani nedýchalo. Stišlo se a poslouchalo rozmluvu rodičů na pohled lhostejně, v nitru jeho však nebylo tomu tak. Od té chvíle, kdy matka s ním sdělila, že se bude starati, aby někde mohlo choditi do školy, bylo při vzpomínce na to velmi poděšeno. Bezstarostný toulavý život, prostý všeho namáhání, se dítěti tou měrou zalíbil, že bálo se školy jako trestnice, která pozbaviti je měla lenošivé svobody.

„Kalounář odpočav si, nadzvedl trakař, žena vzala putnu a došli do vsi. Bylo již šero. V hospodě nesvítili, nikdo tam nebyl. Na kraji vesnice napadlo ženě, aby poprosila o nocleh v některém baráku, že jí snad neoslyší. A vskutku se nemýlila. Zaklepala hned na dvéře první chaloupky a vyšedší stařena svolila bez obtíže, aby u ní přenocovali.

„Jsem sama a mám místa dosti, pojďte jen dále,“ pobízela přichozí.

Kalounář postavil trakař na dvorek, sundal bednu do síňky; žena vešla do světnice a putnu postavila na pec. Vlídna

hospodyně přiložila na krb kousek smolné louče a hned bylo po světnici jasno.

„Vítám vás, sedněte a odpočíte si,“ hovořila přátelivě.

Kalounářka byla ráda, že ji napadlo vyhnouti se hospodě. Zнала svého muže předobře, než aby netušila, že by v hospodě dal se opět do pití jako před týdnem a na tolik obchod přece nevynášel. Z chaloupky že by do hospody zabloudil, toho se ne bála. Pil, když se to právě hodilo. Aby byl pitky náruživě vyhledával, tak daleko to s ním přece ještě nedošlo.

Hospodyně byla vdova. Muž její býval tesařem a pracoval po celá léta ve Vidni při stavbě lodí, v zimě pak v blízkém lese. Chaloupku měla porodičích a to bylo její štěstí, jinak by byla neměla, kam by na svá stará léta hlavu položila. Říkali jí Sosnovcová. Byla to žena poctivá, která mnoho v životě vytrpěla. Kalounářka se brzy s vdovou seznámila. Sedly vedle sebe a než se úplně venku setmělo, byly jako dvě dávno známé. Náš lid jest dobrý a upřímný; otvírá přichozímu nejen svoji chatrč, ale přecasto i své srdce. Tak bylo u Sosnovcové. Hnedle věděla kalounářka celý běh života jejího a veškeré útrapy, které kdy zakusila. Vdova sdělila, kde a jak se s nebožtíkem seznámila, jak si ji předešel a jak mu uvěřila a se sklámala. Muž dělal, ale co vydělal to také propil.

Kalounářka se při těch slovech podívala na svého muže po straně; on pohleděl na ni a jak se zdálo, dobře si rozuměli. Oči její asi vyčítaly: „to bys také dovedl, vid?“ však ústa její vyčítky té neproněsala. „Což pak jste mu panímámo nebránila?“ otázala se Sosnovcové.

„I holenku, bránila dost. Dokud jsem jej měla na očích, ještě to ušlo“ — tu se zase kalounářka na muže podívala — „ale braňte, matko, když jste doma a on až ve Vidni. To víte, peníze vydělal, ale ani na sebe ani na mne ničeho nekoupil. Všecko to zůstalo v hospodě a v kartech. Inu Bůh mu to za hřích nepokládá, on byl dobrý člověk; ale co platno, já dřela a on rozhazoval. V takovém domě není žádné štěstí.“

„Což pak jste neměli děti?“ hovořila kalounářka.

„Ba měli; tři holčičky jsem měla, ale jsou všechny na pravdě Boží. Kolikráte si si myslím, proč mi Pán Bůh aspoň jedno pro radost nenechal a hned zase mu děkuji; vždyť mi náš velebníček povídal, když jsem to poslední vyprovodila: „Sos-

novcová, věřte, co Bůh činí, dobře činí. Snad by se byly vaše děti po muži zvrhly a než takové děti, raději žádné.“ Měl pravdu. U nás to bylo smutné. Jen samá nespokojenost, jen samá váda. Co pak může z takových dětí pak býti? Bohaté slzy tekly stařeně po vráskovitě tváři a sepjaté ruce značily, jak odevzdaně snáší osud svůj, věřic, co Bůh činí, že dobře činí.

Kalounářka přilnula v malé chvílce celým srdcem ke vdově. Ačkoli nebylo jí posud tolik zakusiti, mohla si přece částečně představit utrpení Sosnovcové. Měla muže, který se také rád zapomínal. Hádali se se proto přecasto, a to vždy před dítětem, což jí nikdy dříve nevadilo, až dnes. Srdce měla pojednou celé stisnuté a hluboce se zamyslíla. Kalounář si lehl na zemi, která byla čistě vydrhnuta. Zapálil si tabák v dýmce a pokuřoval. Slovo z úst jeho po celé vypravování Sosnovcové ani nevyšlo. Poslouchali čili nic, nemohl nikdo z přítomných říci. Ležel ve stínu a bylo to štěstí pro něj, neboť mnohé pravdivé slovo hospodyně vehnalo růměnec do tváře jeho větrem a sluncem osmahlé. Děvče za řeči usnulo na povýšené peci. Sosnovcová nechystala žádné večere. Kalounář se nehlásil a ženě jeho zašel při poslouchání všecken hlad. Tak seděli dále.

Venku byla krásná letní noc. Měsíc vycházel nad blízkým lesem a zdobil stříbrným leskem osušené chaloupky Zlákonické. Obloha plná hvězdiček a ani vetérek se nehýbal. Vše, jak se zdálo, uctivě očekávalo den Páně. Nikde ani hlesnutí. Celá vesnička byla jako po vymření. Snad již všude ulehli ku spaní. I kalounář odloživ dýmku, natáhl se pohodlněji a drímal; děvče pak na peci spalo spánek bezstarostný.

Jen obě ženy seděly těsně vedle sebe, nepozorující ani, že noc již nastala a na krbu že jen některý uhel doutná ve chladnoucím popelu. Nic jim to nevadilo. K tomu, co si vyprávěly, nepotřebovaly světla. Sosnovcová byla bolestně dojata vzpomínkou do minulosti a zároveň s ní dojata byla kalounářka starostí o budoucnost. Začalo jí v mysli svítati, že stále nebude při síle, aby mohla den ode dne jíti světem, že děvče její nebude také pořád jen dítětem, které by bez účelu mohla sebou voditi, nýbrž že doroste a bude třeba se postarati o její budoucnost. Dvě třetiny života jí uběhly, aniž by byla kdy podobné starosti pocítila. Jí ležel na srdci užitek z obchodu a když ten měla, byla úplně spokojena.

Nemyslela nikdy, že bude jinak. Teprv tomu týden, co jí zdejší pan farář z bezstarostnosti vytrhl; za to však dolehla starost ta na ni teď dvojnásobně. Se vším tím se Sosnovcové svěřila. Zkušená hospodyně jí radila to, co jsme již z úst pana faráře slyšeli, ano radila jí ještě více, majíc ji k tomu, aby děvče u ní nechala, že je bude posýlati ve Zlákonicích do školy, jestliže něčím skrovným přispěje na výživu, jiného platu že na ni žádati nebude. Tím byl osud Rozárčín, tak jmenovalo se děvčátko, rozhodnut. Kalounářce nebylo arci možno věc ihned ukončit. Musela se v příčině té dohodnouti prve s mužem, ale tolik věděla, že na pevné vůli její nyní všechno záleží a že snadno muže svého o nutnosti přesvědčí. Byla by již ráda ulehla a hovor ukončila. Měla hojnou zásobu myšlének, že nestačila ani zbývající část noci k tomu, aby je všechny jak náleží uvážila. Ale Sosnovcová, jak to již bývá u lidí trpce životem zkoušených, nechtěla si dáti ujíti, aby útrapy své opět jednou po čase vypovídati mohla a proto nepamatujíc na spánek, vracela se znovu ke svému mládí a minulému životu.

(Pokračování.)

O sv. svátostech v církvi pravoslavné se stránky dogmatické i liturgické.

Dle ruských katechismů srovnává far.

Václav Brabec.

(Pokračování.)

II. Svátost bířmování (myropomazání).

„Bířmování (dle katech. pravosl.) jest svátost (tajemství), v níž člověk pokřtěný sv. křížem (myro) a slovy: „pečeť (znamení) daru ducha svatého“ přijímá posilu k tomu, aby v životě křesťanském se utvrdil a vytrval.“

Olej bířmovanců (křížmo, myro) jinaký jest než olej katechumenů a smí jen od archiereje svěcen býti v Kievě a Moskvě na Veliký čtvrtek. Bířmování však či mazání sv. křížem udělovati může každýkoliv duchovník (svjaščennik), což děje se tím způsobem, že po křtu svatém ihned maže křtěnce na čele, na očích, uších, chrápech nosu, na ústech, na prsou, na rukou a nohou. Pravoslavní bířmování

hned po křtu udělujíce dovolávají se příkladu P. Ježíše, nad ním ihned při křtu svatém duch sv. se vznášel a praxe apoštolův i sv. otcův, kteří jak známo, hned po křtu sv. na pokřtěné ruce vkládali.

Po vykonaném bířmování dějí se ještě některé modlitby a obřady, které jsou vlastně doplňkem k svátosti křtu, a sice:

1. Kněz s kmotry, kteříž na rukou nesou dítko držíce i svíce rozsvěcené, *obcházejí kolem křtitelnice*, odřikávajíc z listu sv. Pavla ku Galat. verš (3, 27.): „Kteřížkoliv jste v Kristu pokřtěni, Krista jste oblekli.“

2. Před křtitelnicí čte se *epistola* sv. Pavla k Římanům v 6 k., 3—11. v., kdež ti, kteří pokřtěni byli, napomínají se, aby odumřevše hříchu v novotě života chodili; hned potom

3. čte se *evangelium* sv. Matouše kap. 28, 16—20. v., kdež mluví se o tom, jak Pán Ježíš sv. apoštolům na hoře Galileji se byl zjevil a aby všechny národy křtili jim přikázal.

4. Kněz pak říká *modlitbu* („jekténija“), v níž na Bohu vyprošuje milost, pokoj, zdraví a spasení pokřtěnému i kmotrům.

5. Kněz říkáje vhodnou modlitbu s pokřtěného *svláčí bílý šat* a utírá či *omývá* („omovenije“ = umývání) pokřtěného na těch místech, kdež sv. olejem byl pomazán.

6. Posledním obřadem křesťanem jest konečně *postrížení vlasů* („postríženíje volos“). Kněz pokřtěnému na hlavě v podobě kříže ustříhne kousek vlasů na označení toho, že on, křtem svatým stav se služebníkem (služebnicí) Boží, od toho času vzal na sebe povinnost, svaté jeho vůli úplně se podrobovati a dle přikázání jeho žíti a k jeho slávě vše konati.

III. Svátost pokání (pokajanje či ispověd.)

Pokání (dle kat. pravosl.) jest svátost (tajemství), v níž hříšník před knězem ze hříchů svých se vyznává a způsobem neviditelným rozřešuje se od hříchů samým Ježíšem Kristem.

K otázkám, kdo svátost pokání ustanovil, kdo svátostí tou řádným způsobem přisluhuje, co k hodnému a platnému přijetí svátosti pokání podstatně náleží, katechismus katolický i pravoslavný odpovídá jednomyslně. Nejínak než v katol. církvi i v pravoslaví zřejmě učí se, že k platnému přijetí svátosti pokání nepostačí nikterakž jen obřadům zevnějšímu podrobiti

se, nýbrž třeba srdečné lítosti, upřímného úmyslu, hříchů budoucně všemožně se varovati, živé víry v Boha a pevné důvěry v jeho milosrdenství; jinak těm, kdož bez pravé lítosti ku zpovědi přistupují, nejen odpuštění hříchů se nedostává, ale Boha k spravedlivému hněvu proti sobě popouzejí.

Mimo obyčejnou u nás přípravu k sv. zpovědi na pravoslavných žádá se i *půst* („gověnije“), jenž duši k lítosti probouzí a člověka uschopňuje, aby hříšný stav svůj dokonaleji poznal.

Svátost pokání přijímání na pravoslavných žádá se od dokonaného sedmého roku počínajíc alespoň jednou v roce, ale i častěji v roce, kdykoliv upadli v těžký hřích; zvláště pak žádá církev pravoslavná, aby křesťané k sv. přijímání přistupující dříve očišťovali svědomí své svátostním pokáním.

Vykonávají pak zpověď křesťané pravoslavní způsobem tímto:

Kajeník k sv. zpovědi postem, modlitbou a zpytováním svědomí řádně se připraviv přichází do kostela, kdež za tím účelem před zpovědníci postaven jest podstavec („nalož“), na němž položen jest kříž a evangelium. Kněz stojí u podstavce napomíná kajeníka, aby bez bázně odkryl celou duši svou, aby upřímně jemu vyznal se ze všech hříchů svých pamětliv toho jsa, že vyznává se Bohu vševědoucemu, kdežto kněz toliko svědkem jest jeho vyznání. Pokleknuv na kolena kajeník říká vyznání víry pravoslavné, a kněz vyslechnuv jeho zpověď, jež má být upřímná i úplná, a doplniv, čeho potřebí jemu se vidělo, klade na hlavu kajeníkovu stolu („epitrachil“) a říká *formuli rozřešující*: „Hospodin náš, Ježíš Kristus, z velikého milosrdenství svého odpusti ti, dítě, všechny hříchy tvoje, a já nehodný služebník jeho z Jeho moci mně dané odpouštím a rozřešuji tě ode všech hříchů tvých ve jménu Otce, i Syna, i Ducha sv. Amen.“ Říkaje slova: „Rozřešuji tě atd.“ kněz na kajeníkem dělá kříž na označení toho, že odpuštění hříchů dostalo se jemu pro zásluhy ukřižovaného Spasitele našeho. Tím zpověď pravoslavných pokládá se za ukončenou a kněz učiniv ještě nad kajeníkem sv. kříž propouští jej v pokoji.

Že by zpovědníci pravoslavným po zpovědi z pravidla a po každé ukládali nějaké pokání, jako u nás děje se, v katechismech pravoslavných nedočítáme se. Jsou ovšem pravoslavní obecně vázáni, po

zpovědi dobrých skutků pilnými bytí, avšak církevní pokání („epitimija“) kněz kajeníku jen někdy ukládá, v případech obzvláštních, když jemu potřeba toho se býtí vidí anebo když kajeník zvláště o to byl požádal, a sice ukládá se půst, almužna, některé zvláštní modlitby, návštěva posvátných míst a jiné kající skutky dle povahy hříchů a poměrů kajeníkových.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Ke druhotinám sv. Otce).

Vídeňský výbor ústřední na oslavu kněžských druhotin sv. Otce Lva XIII. uveřejnil již program k pouti do Říma, jež v měsíci dubnu 1888 má se podniknouti. V době mezi 10.—20. dubnem mají poutníci z Rakonska sv. Otcem přijati býtí. Za jízdu do Říma a zpět má se platiti: 100 zl. v I., 75 zl. v II., a 45 zl. ve III. tř. Bližší zprávy o pouti té uveřejní se později. — Císař německý Vilém dá sv. Otcovi na památku velevskvostnou drahokamy ozdobenou tiaru. Podobně hodlají učiniti nejd. biskupové Brasilští a republika francouzská. — Jistá šlechtice podala z téže příčiny svatému Otcovi velikonoční dárek; skvostné vajíčko, ozdobené rubiny a démanty, v ceně 50 000 franků. — Velkopřevor řádu Karthusianského, P. Anselm Bruniaux, podstoupil sv. Otcovi letohrad sv. Brunona a značnou částku peněz na rozšíření ústavu Piem IX. založeného ku vzdělání křesťanských umělců.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 7. května u nejsv. Trojice v Podskalí, od 8.—11. května u sv. Víta na hradě Pražském a od 12.—15. t. m. u sv. Jindřicha.

— Dnes 5. května připadla patnáctiletá památka Obrácení se a křtu sv. Augustina, velkého biskupa, učitele Církve a zakladatele řádu. V slušném ocenění této jak pro Církev tak pro řád augustiánský důležité události uspořádal zdejší Konvent augustiánský u sv. Tomáše třídní církevní slavnost dne 3., 4. a 5. května. Každého dotčeného dne byla o půl 7. h. ráno slavná mše sv., odpůldne o 5. hod. slavnostní kázání a o půl 6. slavné nešpory a sice první a třetí den v jazyku českém, druhý den v jazyku německém. K povzbuzení věřících k hojnému účastenství v této pobožnosti nadal sv. Otec Lev XIII. pobožnost tuto plnomocnými odpustky.

— **Třídenní pobožnost** Zbožné jednoty Marie, Matky dobré rady, u sv. Tomáše v Praze, jež konána byla ve dnech 25., 26. a 27. dubna

slavným způsobem, těšila se valně účasti ctitelů Mariánských vůbec a členů řečeného bratrstva zvlášť. Slavnost sama sestávala z ranních a odpoledních služeb Božích, jež konány za četné assistance u bratrského oltáře velmi vkusně okrášleného a hojnými světly opatřeného. Slavnostní kázání měl po všechny tři dni ze zvláštní ochoty důst. p. dr. Ant. Vřešťal, vychovatel v kníž. rodině Lobkovicův. Nadšená slova výmluvného kazatele působila přesvědčivě a povznášela horlivé posluchačstvo. V první řeči své líčil *potřebu víry*, ve druhé *jak se proti víře hrěší* a v třetí *jaká má býti víra*. Po kázání konáno vždy slavným způsobem sv. požehnání a měl první a druhé týž důst. p. kazatel, třetí pak, jež bylo spojeno s Ambrosiánským chvalozpěvem, konal vysoce důst. p. dr. Frant. Krásil, sídelní kanovník vždy věrné metrop. kapituly. Byla to rozkoš k nevypsání pro účastníka, jenž pozoroval krásný zpěv litanií loretaňských, kteréž tak mocně a dojemně hlásají slávu Rodičky Boží. Vel. duchovenstvo u oltáře zpívalo za doprovodu varhan střídavě s lidem, jak to v posledních letech v Praze o větších slavnostech téměř zvykem se stalo. Též zmínky zasluhuje ta okolnost, že při ranních službách Božích neobyčejně valný počet věřících ku stolu Páně přistupoval. Proto sluší za to míti, že i tato slavnost platně přispěla ku duchovní obnově členů bratrstva i jiných účastníků této třídní pobožnosti.

— **Spolek Arimatejský v Praze** opatřil v měsíci dubnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 108 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 37, ze zemského blázince 8, z nemocnice milosrdných sester 43, z nemocnice milosrdných bratrů 11, z nemocnice Alžbětinek 1, z umřelých kaplí 7 a z městské věznice 1; z těch příslušelo ku Praze 10, na venek 95, 1 byl z Haliče, 1 z Uher a 1 z Pruska.

— **O tovaryšstvu Ježíšovu.** V Němcích vydávají rozs. hlé dílo: „Monumenta Germaniae paedagogica“ (Památky německého vychovatelství). Ve druhém svazku jedná se o školství a vychovatelství Jesuitův. Čtenáři díla jest diviti se, jak bohatí byli Jesuité v prostředcích a pomůckách vyučovacích. Bylyť školy Jesuitské po dvě století vzorem všelikého vyučování i vychovávání vůbec netoliko v Německu, nýbrž po celé Evropě. S obzvláštním povolením nedávno zesnulého generála P. Beckxa prameny a listiny ke školství Jesuitův se vztahující redaktoru řečeného díla dru. Kehrbachovi propůjčeny byly. Muž tento, ač protestant, nestranným svědectvím o vyučování ve školách Jesuitských před celým světem oslavil velikolepý řád tento.

— **Slovanská liturgie.** Sv. Otec ráčil

dovoliti, aby v arcibiskupství Barském (na Černé Hoře) užívalo se při službách Božích dle privileje papežem Benediktem XIV. uděleného slovanského jazyka. Toto svolení jest proto z míry důležité, poněvadž lze očekávati s blíženi se obou církví latinské a řecké.

— **Řecká církev v Rusku.** Pravoslavi čítá v Rusku 3 metropolity: v Moskvě, Kievě a v Petrohradě, 15 arcibiskupů a 75 biskupů. V 380 mužských klášterech žije 10.879 duchovních a v 171 ženských klášterech 17.907 jeptišek. Světské duchovenstvo záleží ze 1418 arcikněží a 34.375 kněží, 6810 jahnů a 42.371 zpěváků. Vydaje na tobo duchovenstvo obnášejí 6 millionů rublů.

— **Pokrok katolicismu v Uhrách.** Noviny uherské přinášejí utěšené zprávy o hromadném navracení se odstěpenců do lůna církve katolické v Uhrách. V diecési Szamoské obřadu řecko-rumenského přestoupilo o náboženství nesjednocených Řeků 40.000 duší k náboženství řecko-katolickému; v obci Rogozi odřeklo se 40 rozkolníků dosavadního vyznání, stavše se řeckými katolíky; v Ugurfaley celá obec, čítající 2800 duší, mající v čele svého duchovního, vrátila se do lůna církve katolické.

S m ě s.

Dobročinnost a zábavy. Arcibiskup v Tolose horlí ve svém pastýřském listu proti slavnostem, ježto se zařizují k tomu účelu, by se jimi přispělo ku pomoci chudým neb nějakým neštěstím postíženým. Slavnosti, tak dokládá velepastýř, konané k napravení a ulevení strasti, jsou drahé, neboť se jimi ztenčují sešlé se pro chudé příspěvky a dary, a vydávají se jimi bohatí v podezření, že dávají almužnu proto, aby si za ni pomohli k rozkošným zábavám; jejich dobročinnost tím pozbývá zásluhu.

Věnce na rakve zemřelých. Noviny vycházející v Cambrai, městě francouzském vážně se zmiňují o nechvalném obyčeji, jenž se vetřel do Francie a Italie (bohužel i do naší Čechie), totiž pokrývati rakve zemřelých nesčíslnými věnci. Tento obyčej, tak se píše v onom listu, jakož i rozžehati plynové světlo v lampách po stranách rakve jest původu zednářského. Mnozí křesťané se nechávají tímto zvykem svěstí, aniž by se tázali, odkud pochází a co znamená. Vážné jsou výstrahy, jimiž se upozorňují a poučují, a lze se nadíti, že se upustí od těchto nevěreckých odznaků, kterými se člověk opovážlivě staví na místo věčného spravedlivého soudce, a neostýchá se oslavovati často nezvrhlejší lidi za zvrhlé činy jejich. Církev mluví sice ve svých hodinkách za zemřelé o květinách, ale

míní, že se květin užívati má jen při dítkách zemřelých. Květiny označují totiž nevinnost oněch dítek, a jsou-li utkány u věnců, znamenají, že milost Ježíše Krista, na křtu sv. jim všúpená, jim pojišťuje blaženou korunu nevinnosti na onom světě. Sluší tedy, aby krásné a libovonné květiny ověnovaly rakve dítek nevinných; ale užívati jich při pohřbech dospělých církev neschvaluje; Tisíce se tu vyhází marně, jimiž by tisíce hladových mohlo býti nasyceno, kteří by se za zemřelé vroucně pomodlili a tím ku spáse pomohli.

Literární oznamovatel.

— Nákladem katol. spolku tiskového vyšel před nedávnem spis „*sv. Jan Nepomucký a knížecí rod Švarcenberský*.“ Články historicko-apologetické sepsal Jan Kř. Votka T. J. Cena 30 kr.

— „*Mariologie Arnošta z Pardubic*“, prvního arcibiskupa Pražského. Na základě jeho spisu: Psalterium de laudibus Beatissimae Virginis čili Mariale Arnesti. Napsal dr. Ant. Lenz, kanovník. Cena 1 zl. 35 kr., poštou 1 zl. 45 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Hötzel*, far. v Ebersdoru u Habelschwerdtu v hrabství Kladském, 16. dubna 1887, (nar. 14. července 1819, vysv. 26. ledna 1845);
- p. Hugo *Schössler*, far. v Ludwigsdoru v hrabství Kladském, 18. dubna 1887, (nar. 29. listop. 1818, vysv. 18. srpna 1844).

Vyznamenáni jsou:

- p. Ant. *Křížek*, far. v Liblíně, a
- p. Jarosl. *Štětka*, far. v Předměstích, obdrželi Expositorium canonicale.

Ustanoven jest:

- p. Frant. *Nohejl*, far. v Komárově (Kumerau), za far. v Lukově.

Uprázdňená místa:

Dvě místa kanovnícká při král. kolleg. kapitole u Všech Svatých v Praze, od 18. dubna 1887; *Komárov* (Kumerau), fara patr. nábož. matice, od 20. dubna 1887; *Žebnice*, fara patr. p. Richarda kníž. z Metternichů, od 27. dubna 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Knap*, far. v Moravanech, 25. dubna 1887, (nar. 14. března 1843 v Podulči, vysv. 26. července 1867);

- p. Ant. *Sanla*, arcikněz, kons. rada, b. vikář a děkan v Litomyšli, 27. dubna 1887, (nar. 6. května 1817 v Chocni, vysv. 25. července 1842);
- p. Frant. *Hyhlík*, jubil., č. děkan a far. Bejtský na odpoč. na Novém Hradci, 28. dubna 1887, (nar. 23. července 1804 v Bělé, vysv. 25. srpna 1829).

Uprázdňená místa:

Moravany, fara patr. náboženské matice, od 26. dubna t. r.;

Litomyšle, děkanství patr. p. kníž. Thurn Taxise, od 28. dubna t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- P. Hugo *Zahnschirm*, kněz ř. premon. kanonie Drkolinské (Schlaegel); admin. statku Cernonice, 30. března 1887, (nar. v Thaja 3. ledna 1821, vysv. 25. července 1847);
- Msgr. Josef Alfons *Šulák*, kněz církevní diecése Budějovické, 2. dubna 1887, (nar. v Praze 10. května 1824, vysv. 16. července 1848);
- p. Fr. *Noska*, far. v Miroticích a osob. děkan, 22. dubna 1887, (nar. v Komarově 10. pros. 1811, vysv. 25. července 1836).

Jmenování jsou:

- p. Frant. *Beránek*, far. v Pohoří, jmenován jest bisk. vikářem střídnictví Mirovického a skutečným bisk. kons. radou;
- p. Vincenc *Kary*, emerit. far., obdržel právo nositi Expositorium canonicale.

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Müller*, far. v Ledenicích, za far. v Kameném Újezdě;
- p. Jan *Kříž*, kaplan v Miroticích, za admin. interkal. tamtéž;
- p. Bartoloměj *Pubec*, kaplan v Stankově, za admin. interkal. tamtéž;
- p. Jan *Soukup*, far. v Stankově, odebral se na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa:

Dubec (Tutz), fara praesentant nejdůst. knížecí arcib. konsistoř v Praze, opětně do 10. června; *Neugebau*, fara patr. náboženské matice, opětně do 15. června; *Grafenried*, fara patr. Consortium majitelů parcelovaného statku Grafenried, opětně do 15. června; *Ledenice*, fara patr. p. Jana Adolfa knížete ze Schwarzenbergu, do 12. června; *Mirovice*, fara patr. p. Norberta Schachingera, opata kanonie ř. premon. Drkolinské (Schlaegel), do 12. června; *Stankov*, fara patr. p. Karla knížete ze Trauttmannsdorfu, do 22. června 1887.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročné zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetné „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV, 34.)

R e ě

o Nanebevstoupení Páně.

*Chovejme svatě i tělo své, má vstoupiti
na nebesa.*

„Kterýž promění tělo ponižení
našeho, aby připodobněno bylo
k tělu jasnosti jeho.“

Filipp. 3, 21.

S toužebností pohlížíme dnes Nejmi-
lejší, do nebe; jeť nanebevstoupení Páně.
Čtyřicet dní po svém vzkříšení obcoval
Pán Ježíš Kristus s apoštoly svými; jistě
dost, aby se byli mohli přesvědčiti, že sku-
tečně s týmž tělem z mrtvých vstal, jež
byl před svým utrpením měl; jakž dí první
dnešní naše čtení: „Jimžto i sebe samého
zjevoval živého po svém umučení ve mno-
hých důvodech, ukazuje se jim po čtyřicet
dní a mluvě o království božím“ (Sk. 1, 3.).
Ano ještě dnes, 40. dne, ukázal se jim,
když seděli za stolem, a pojedl s nimi.
Přikázal, by neodcházeli z Jerusalema, až
se na nich splní zaslíbení jeho.

Pak vyvedl je ven cestou ku Bethanii;
vedla přes horu Olivetskou; odtud roz-
košná vyhlídka na všecko svaté město,
Mrtvé Moře i Jordan. Tu duch okřívá po-
vznáší se. Tu stanul, tu i s učenníky svými
se rozloučil; tu jim i řekl: „Dána jest mi
všeliká moc na nebi i na zemi; jdouce po
všem světě, kažte evangelium všemu stvo-
ření“ (Mar. 16, 15.). „A pozdvihl rukou
svých, dal jim požehnání. I stalo se, když
je žehnal, bral se od nich a nesen jest do
nebe“ (Luk. 24, 50. 51.). „Oblak vzal jej
od očí jejich“ Sk. 1, 9.).

Tam posadil přirozenost lidskou na
pravici moci boží; nejen duši, ale i tělo.

S toužebností hleděli za ním, tak i my.
Co zde stojíte, hledíce do nebe? Ten Ježíš
zas přijde, jak jste jej viděli jdoucího do
nebe. Tedy nejen duše, ale i tělo naše má
uzříti slávu boží. Jdu, abych vám připravil
misto; v domě Otce mého jsou příbytkové
mnozí.

Chci promluvit, rozmilí v Kristu, na
základě slov, svrchu uvedených, o tom:
které povinnosti máme ohledně těla, aby
mohlo jedenkrát vejíti do slávy nebeské. —

1. Tělo naše jest nádoba křehká,
smrtelná; čeká ji nemoc a smrt.

2. Přijde do hrobu, zetlí, spráchniví;
ale nezůstane ve hrobě, vstane. Věřím
v těla z mrtvých vzkříšení. Spasitel dí:
„Amen pravím vám, že všickni, kteříž
v hrobích jsou, uslyší hlas Syna člověka,
a kdož uslyší vstanou.“ Job: A v těle svém
užrím Boha svého. Též Dan. 12, 2. 3.

3. O vzkříšení tělo s duší opět se spojí.
Bůh ukázal to proroku Ezechielovi vidě-
ním o množství kostí suchých na poli, jež
ožily a stály na nohách svých. Kap. 37.

4. Proto jak mám tělo své chovati?
V uctivosti a počestnosti; neboť jest:

a) nádoba posvátná, posvěcena sv. svá-
tostmi: křtem, biřmováním, pokáním, po-
sledním pomazáním, svátostí stavu manžel-
ského, zvláště pak Nejsvětější Svátostí
Oltářní, kdy tělo naše stává se oltářem
božím a Kristus Pán viditelně a tělesně
s ním se spojuje.

b) Jest příbytkem duše nesmrtelné,
obrazu božího; nebo k obrazu božimu
stvořen jest člověk. Učinil je Bůh z hlíny
země, a jak učený a výtečný Bossuet dí,
jako vlastními prsty.

c) Jest krásné a sličné, krásnější a
dokonalejší, než všeliký útvar pozemský.

Starý lékař Galenus říkal, když zpytoval tělo lidské, že se mu zdá, jakoby chvalo- zpěvy Hospodinu Bohu prozpěvoval; a nevěrci Epikurovi řekl, že mu dá sto let na přemýšlenou, jest-li kterou chybkou na těle lidském najde.

d) Jest nástrojem duše, společníkem a pomáhatelům její; s ní trpí a strádá, s ní se těší a raduje.

5. Proto nemá nikdo těla svého ke hříchu užívati; ne ku smilství, ne ku krádeži; jazyka ne k pomluvě, klení, rouhání; očí ne ku patření na věci oplzlé, uši ne ku poslouchání řečí hříšných a vůbec ni žádného údu ku žádnému hříchu.

Má tělo své chovati zdravé a čisté; ne je hubiti vášněmi a náruživostmi, ne je hyzditi hříchem; ne obžerstvím, hněvem, vilností, závistí, nenávistí, hejřením, nesmyslným tancem, přílišným napínáním sil z lakotnosti.

6. Ale s úctou má vždy pohlížeti na tělo své, věda, že má jedenkrát vstáti z mrtvých a oslavené vejíti do slávy nebeské a patřiti na tvář boží: „Kteríž promění tělo ponížení našeho, aby připodobněno bylo k tělu jasnosti jeho, podlé působení, kterýmž také může podmaniti sobě všecky věci“ (Filipp. 3, 21.). „My sami v sobě lkáme, očekávajice vyvolení synů božích, vykoupení těla našeho“ (Řím. 8, 23.). A I. Kor. 3, 16. píše: „Zdaliž nevíte, že chrám boží jste, a že Duch sv. přebývá ve vás.“ „Zdaliž nevíte, že údové vaši jsou chrám Ducha sv., jenž jest ve vás, ježž máte od Boha a nejste sami svoji?“ (I. Kor. 6, 19.)

Proto sv. Aug. (in serm. 2. de Ascens. de Temp. serm. 175): „Vzkříšení Páně jest naše naděje, nanebevstoupení naše oslava. Jestliže tedy náležitě, jestliže věrně, jestliže nábožně vstoupení Páně slavíme, s ním se vznesme a vzhůru srdce mějme. Avšak vezme, že se Spasitelem nevstupuje pýcha, nebo pokorný byl; ne lakomství, nebo nejchudší byl; ne smilství, nebo nejčistší byl; ne závist, neboť přál všecněmu, byl dobročinný a láska vtělená; ne obžerství, neboť třídmy byl a se postil; ne hněv, neboť tichý byl; ne lenost, neboť horlil pro čest a slávu boží. Ty a takové věci ovšem s Ježíšem Kristem do nebe vstoupiti nemohou a proto zapamatujme si, co sv. Jan Zlatoustý (de Symb. Ascendit ad coelos) praví: Hněv na uzdě drž, zlomyslnost vyvrz, proti prostopášnosti bojuj (odlož všelikou vášeň a všeliký hřích), a takto

jsi i ze hříchů, i ze ctností učinil stupeň, kterýž vede k nebi, — a po kterém by vstoupil za Spasitelem svým do slávy nebeské. Amen. B. Hakt.

Neděle 6. po velikonoci.

Ne vždycky mluví lidé řeči boží.

„Mluví-li kdo, mluviž jako řeči boží.“ 1. Petr. 4, 11.

Přednosti těla lidského jsou: přímá postava; vzhled k nebi, tam že naše vlast; tvář, již vyjádřiti můžeme radost i žalost, smích i pláč, a v níž všeliký duše stav se zračí; ruce, schopné práce všeliké, jak nejhrubší, tak té nejjemnější; nohy, k chůzi, skoku i běhu; zvláště pak řeč čili mluva.

Co jest řeč? schopnost, jistými pravidelnými, článkovanými zvuky pronášeti své myšlenky. Řeč čili mluva jest dar zázračný. V témž okamžiku, kdy něco si pomyslí, již mocí řeči jiným to mohou sděliti a hned ozývá se v hlavách, t. j. v duši, v mysli všech, co mne jich mluvíti slyšelo, ať jich jest sto, anebo tisíc, anebo kolik tisíc. A což veškeré ústrojí mluví! kterak podivuhodně zařízeno! Plíce, hrdlo, patro, jazyk, zuby, rty a vše, co k tomu náleží. Tot div a dar převzácný!

Jest řeč i posunová, jakou se dorozumívají němi, ale ta přece daleko zůstává pozadu za řečí zvukovou a jest i obtížná. Mají-li i zvířata řeč? mají jistá znamení, ano i jisté zvuky, jimiž se dorozumívají; ale nejsouce bytostí rozumné, nemají ani rozumné řeči, t. j. takové, kteroby o věcech vyšších, nadmyslných, nebeských, mluvíti mohla; nechápají jich.

Všelikého daru božího dobře užívati máme, tím více řeči; proto dnes v epístole: „Mluví-li kdo, mluviž jako řeči boží.“ Ukážu, že lidé ne vždycky mluví řeči boží; zvláště za dnů našich. — Duch sv. osvětiž mne, abych aspoň já k vám dnes, Nejmilejší, mluvil řeči boží. —

Za dnů našich mnoho se mluví; vy-máháť toho veřejné řízení a jednání. Zvláště pak mluví kdo?

1. Kněz; musí, z rozkazu Kristova: Jdouce učte, kažte! Kněz mluví všude: u lože nemocného, ve zpovědnici, při sv. obřadech, ve škole, při cvičení, zvláště pak zde, na kazatelnu; jenže má kázati Pána Boha a ne sebe, moudrost Kristovu, a ne svou; hledati slávu boží, a ne svou,

jako pravil Pán Kristus: „Já nehledám slávy své! — A toť jest řečnictví duchovní.

2. Mluví i poslanci: na říšské radě, na sněmích. Radí se o blaho země, národů; dávají zákony. Zdaž tu vždy bývají řeči boží, dobře víte; mluvíť často vašeň, a to není řeč boží. Ostatně zákonodárství za dnů našich se úplně vyzulo z ducha Kristova. Na sněmích, v poradách, při soudech bývá řečnictví světské.

3. Mluví učitel; a ten zvláště má mluvíti řeči boží; stojí hned za knězem, vedle chrámu škola; jeť mu svěřeno to nejdražší, mládež. Ale zdaž za dnů našich ve školách zavznívají vždy řeči boží? Ve školách nižších, národních, snad ještě; ale ve školách vyšších aspoň u nás, málo; i ty vyzuly se z ducha Kristova a zavládlo staré pohanství a smyslnost. A přece církev zakládala školy; škola jest dítě církve!

4. Mluví i novináři a mnoho mluví; mluví se ne vždycky slovy, ale i písmem, a to zvláště za dnů našich. A to tím hůře jest; nebo noviny a veřejné listy přicházejí tisícům do rukou. Zdaž jsou v novinách a veřejných listech vždy řeči boží? Kéž byly! Ale sami dobře víte, jak mnohé listy rozšiřují nevěru, osvětu falešnou a tudy lid kazí, berouce víru a spokojenost. Mnoho dobrého učinily veřejné listy, ale také mnoho zlého.

5. Mluví i učenci a spisovatelé v knihách; ale zdaž ve všech knihách jsou řeči boží? Ach, bohužel, že jest knih dosti i špatných! knih, jež odpirají duchu Kristovu! A přece nikdo člověčenstvo nespasí, leč Kristus! nižádná moudrost světská. Chtíce býti moudřími, blázni učiněni jsou! Kniha špatná, nevěrecká jest jed, kterou nejlépe hoditi do ohně.

6. Avšak i lidé vůbec nemluví namnoze řeči božích. I při veřejném jednání, na soudech, co křivých přísah, žalob, podvodů, lstí a úskoků! — V obecném životě ne přítel příteli, soused sousedu, známý známému, může věřiti! A což dím o mládeži odrostlejší? co řeči ošklivých, rozpustilých a prostopášných, oplzlých šprýmů a žertů! co i řeči rouhavých, bohopustých a zločajných! Nejsou v pravdě řeči, jež lidé vedou, řeči boží. A můžeme říci, že nejvíce hříchů se páše řeči. Jazyk jest sice poměrně malý úd v těle lidském, ale nejvíce zlého natropí. „Aj, jak malý oheň, a jak veliký les zapálí!“ (Jak. 3, 4.) Proto Sir. 29, 29. 30.: „Ústům svým udělej dvěře a zámky a slovům svým přičiň váhu

a ústům svým udělej uzdu rovnou.“ a 21, 28.: „Rtové neopatrných bláznivé věci rozprávěti budou, slova pak opatrných na váze vážena budou.“ Proto Spasitel Kristus Ježíš Mat. 12, 36.: „Ale pravím vám, z každého slova prázdného, kteréž mluvíti budou lidé, vydají počet v den soudný.“ Proto i svatí otcové na přecetních místech radí k opatrnosti v mluvení. Sv. Isidor (kniha utěš. str. 72.): „Mluv krátce a skrovně. Mnohé a nepotřebné mluvení nebývá bez hříchu. Řeka rozvodněná rychle zachvacuje a pojímá v sebe bahno i bláto.“ A sv. Jan Zlat. (hom. in Matth. 42. n. 1.): „Když slyšíš člověka zlé věci mluvíti, nemysli, že taková zloba vězí v něm, jakou slovy pronáší, ale suď, že mnohem větší jest vřídlo vnitř; nebo co ven se vypouští, tohoť hojnost uvnitř.“ Spíše se Žalmistou: „Pane, rtý mé otevřeš a ústa má zvěstovati budou chválu tvou. Prozpěvovati budu tobě, Pane, králi a jménu tvému budu zpívati.“ A tak bděme nad jazykem svým! Mluvíme-li, mluvmež vždy jako řeči boží, aby ve všem otěň byl Bůh skrze Ježíše Krista, Pána našeho, jemuž sláva a panování na věky věkův! Amen. B. Hakl.

O hoďu božím svatodušním.

Až dosud mluví Duch sv. v církvi rozličnými jazyky a zvěstuje veliké skutky boží.

„A počali mluvíti rozličnými jazyky, jakž Duch sv. dával jim vymlouvati.“ Sk. 2, 4.

Veliký byl div boží, když Duch sv. na apoštoly sestoupil a oni počali mluvit rozličnými jazyky. „I děsili se všickni a divili se řkouce: Aj, zda-liž nejsou tito všickni, kteříž mluví Galilejští? a kterak jsme my slyšeli (od nich) jeden každý jazyk svůj, ve kterémž jsme se zrodili?“ (Sk. 2, 7. 8.)

Jak se to stalo, kdož ví? Zdaž skutečně apoštolové mluvíli rozličnými jazyky, anebo zdaž Duch sv. učinil, že všickni, kdož je slyšeli, ačť byli z rozličných národů, jim rozuměli, kdož ví? to i ono bylby div rovněž veliký a neobyčejný, účinek zázračného působení Ducha svatého.

Při stavění věže Babylonské mluvíli všickni jedním jazykem: „Byla pak země jazyka jednoho a řeči jednotejných“ (1. Mojž. 11, 1.). Ale byla v nich pycha; chtěli stavěti věž až do oblaků. „A rekli:

Pojďte, učinme sobě město a věž, jejíž by vrch dosahoval k nebi; a oslavme jméno své“ — ne boží. (1. Mojš. 11, 4.) I zmátl jim Hospodin jazyky a rozešli se; chtěl také Hospodin, aby zalidnili zemi, a nezůstávali na témž místě. I rozešli se; a tak povstali rozliční národové a jazykové.

Při seslání Ducha sv. všickni jazykové v jedné církvi shromáždění jsou a dal jim Duch sv. sám dar jazyků. Tam ustali stavěti, tu nová budova církve budována jest; tam byla pýcha a zpupnost, tu víra a pokora; tam oslavovali jméno své, tu jméno boží, Boha Trojjediného.

Letnice křesťanské zobrazeny byly letnicemi starozákonními. Ty konány jsou na památku dání zákona na hoře Sinai; pak každého roku obětovány jsou první dva chlebičky, na poděkování Pánu Bohu za ukončenou žeh. Tu, o letnicích křesťanských, poprvé hlásán jest zákon nový, zákon Ježíše Krista, zákon lásky a poprvé obětovány jsou z úrody církve první duše; neboť víme, že ku kázání Petrovu dalo se jich pokřtiti na 3000. To byl počátek církve, a proto dnes, rozmilí v Kristu, slavíme též památku založení církve Boží.

Já dnes, o slavném hodu božím svato-dušním, jímž započíná zjevné působení Ducha sv. v církvi boží, obral jsem sobě za předmět slova z dnešního prvního čtení: „A počali mluvit rozličnými jazyky, jakž Duch sv. dával jim vymlouvatí,“ a chci vám ukázati, že „týž Duch sv. až dosud mluví v církvi rozličnými jazyky a zvěstuje národům veliké skutky boží.“

Sám Duch sv. sestup na nás a osvětiž nás v této svaté chvíli; uděl částečku té milosti, již tak hojně vyhlil na sv. apoštoly! —

1. Převeliká, nesmírná rozmanitost panuje v tvorstvu božím; v nerostech: kovech a kameních; v bylinstvu, od nejmenší travinky počínaje až ku palmě a cedru na Libánu; v živočištvu od brončka až ku velrybě, pštrosu a slonu; a tak i v lidech; jaká tu rozmanitost v národech a řečích; čítá se na 3000 rozličných jazyků a řečí. Avšak právě v té rozmanitosti zpočívá krása; nebo úplnost, rozmanitost, jednota, dá pojem svět.

2. Vzácný jest dar jazyků. Někdo snadno jazykům se učí; jiný sotva jedním mluví. Ale co dá práce, než člověk jedním jazykem pěkně a správně mluví se naučí! Tu však svatí apoštolové hned dobře a správně rozličnými jazyky mluvíti dovedli; kteraký to div a zázrak! O sv. Františku,

přijmím Xaverském, jediném se dočítáme, že týmž divem Bůh ho obdařil, že, když kázal, všickni, ho slyšící, mu rozuměli. Srdce jejich otevřel Pán, že pozorni byli na to, co se jim pravilo. I bývá proto, jako sv. Pavel, nazýván apoštolem národů.

3. Dar řeči jest vzácný dar a nemá ho ku zlému užíváno býti; nébrž aby mluvil člověk věci boží, jak předešlé neděle v epistole stojí: „Mluví-li kdo, mluviž jako řeči boží“ (1. Petr. 4, 11.). Máť zajisté člověk hlásati veliké skutky boží; a které jsou? stvoření, vykoupení a posvěcení. Ačkoli všekro tvorstvo, veškeren život náš pln jest skutků božích, přece v těchto třech sbíhají se všechny; v nich vše, co Bůh učinil, zahrnuto jest.

4. Ale až dosud působí týž Duch sv., že se rozličnými jazyky hlásají, jako skrze apoštoly, veliké skutky boží. Či nejsou všickni národové povoláni do církve? neputují ke všem národům na světě kazatelé, misijnáři, aby zvěstovali jim veliké skutky boží? Duch sv. rozněcuje srdce jejich láskou, dává zmužilosti a odvahy, že nelekají se obtíží, strastí, muk, ano ani smrti. Duch svatý řídí kroky jejich, že nesou evangelium, radostné poselství ku národům, kteří ve tmách a ve stínu smrti sedí. Jsouť rovněž naši bratři, vykoupení touž krví Kristovou, povoláni do církve, jako my, a mají táž práva jako my. A kazatelé učí je modlití se, a vzývati Boha živého a pravého a kteréhož poslal, Ježíše Krista, a tak činí týž Duch svatý, že až dosud v církvi zvěstují se a velebí rozličnými jazyky veliké skutky Boží.

5. Ano, co dobrého v tom kterém národě se nalézá, z Ducha sv. jest; udělujeť darů svých; působí, kde a jak chce. „Láska boží rozlita jest v srdcích našich skrze Ducha sv., kterýž dán jest nám“ (Řím. 5, 8.). Proto apoštol Páně: „Ovoce pak Ducha (svatého) jest: Láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobrota, dlouhočekání, tichost, věrnost, mírnost, zdržlivost, čistota“ (Gal. 5, 22.). I vzdělanost, již národové křesťanští nyní se chlubí, účinek jest Ducha sv. Ano, cokoli dobrého i mezi pohany se naskytá, z Ducha sv. pochodí; nebo Duch svatý byl, jenž při stvoření ožívoval vše, lidem dal rozum, svobodnou vůli a cit (svědomí), a tudy i toho původcem jest, cokoli dobrého mezi nimi se nalézá.

6. Ale zvláště působí Duch sv. v církvi boží; a tu nejprv že uděluje nám milost

skutkových a pak milosti posvátné (ospravedlňující, posvěcující). Skutkové milosti jsou, když osvěcuje náš rozum; proto modlíme se za dar a osvětlení Ducha sv.; když sílí, okřepuje, pobádá naši vůli, by činila dobré, byť obtížné bylo a v něm setrvala; rozněcuje v srdci lásku, by k Bohu přilnulo, jemu se oddalo, jej milovalo. Duch sv. srdce naše k sobě táhne; mocně působí na duši naši; jako magnet železo přitahuje, tak milost boží duši naši; a nepokojno jest srdce člověka, dokud nespočinulo v Bohu. Sem spadají i dary Ducha sv.: dar moudrosti, rozumu, rady, síly, umění, pobožnosti a bázně boží. — Zvláště však zázračné jest jeho působení ve sv. svátostech; tuť přenáší duši hříšnou ze stavu hříšnosti do stavu svatosti a spravedlnosti, činí z nepřítelkyně přítelkyni boží, milost boží posvětnou buď znova jí uděluje, anebo již udělenou rozmnožuje. Toť ta milost zázračná, kteráž ve sv. svátostech nám udělována bývá.

7. Ale s milostí Ducha sv. musí člověk spolupůsobiti; jeť bytost svobodná; nebo spása duše jest výsledek činitelů dvou: milosti boží a svobodné vůle člověka. Nesmí člověk milosti boží odpírati. Dnes uslyšíte-li hlas jeho, nezatvrzujte srdce svých. Svátý Augustin dí: „Bůh nepůsobí v nás spasení naše, jakobychem bezcitní kamenové byli, anebo takové bytosti, jimž příroda žádného rozumu nepřitvořila.“ (De pecc. et remiss. I. 2. c. 5.) A dále dí: „Stvořil tě bez tebe, ale neospravedlní tě bez tebe; stvořil tě, žes o tom nevěděl; ale ospravedlní tě, sám-li budeš chtít.“ Serm. 15. de verb. Apost. c. 11.

8. Ať není však působení Ducha sv. na nás zmařeno; bychom milosti boží neodpírali, neboť není hroznějšího hříchu nad ten: v životě nekajícím až do smrti setrvati. Hříchy proti Duchu sv. nebudou odpuštěny: ani zde, ani na onom světě; ne, žeby Bůh jich odpustiti nechtěl, ale že Bůh jich odpustiti nemůže, poněvadž ten a taký pokání činiti nechce, a bez pokání není odpuštění.

9. Proto prosíme, zvláště dnes Ducha sv., by osvětlil rozum náš, bychom sebe dobře poznávali; ponuknul vůli naši, bychom ku pokání se pohnuli; ale aby i ve sv. svátostech uděloval nám milosti posvětné, bychom i my jazykem svým ohlašovali veliké skutky boží nejen zde, ale i na věčnosti. Amen. Boh. Hskl.

Z paměti čestinských.

Cyklus obrázků od Bohumila Brodského.

Bylo to o naší pouti, když mezi jinými navštívil nás též známý mi z let studií dp. S. ze sousední fary čestinské. Mluvili jsme o všeličems, až jsme přišli na staré památky našich pamětí farních. Chlubil jsem se, že máme u nás matriky již od roku 1654, načež on doložil, že sice tak starých matrik nemají, že však mají zato zachovalé listiny o svém kostelu a jeho podacích pánech již ze 14. století. „Chcete-li půjčím Vám je, ale pozor na ně musíte dáti, by se neztratily.“ Přijal jsem milerád jeho nabídnutí a chtěje se přesvědčiti, zda skutečně slova jeho nevycházela ze žárливosti na starobylost naší obce farní, prohlížel jsem pilně. Že jsem se přesvědčil o pravdě jeho slov, dokazují nejlépe následující obrázky z pamětí oněch čerpané, jichž základní rysy vzaty jsou z poznámek tam uvedených nezměněné.

I.

Pastorkové.

Paní Dorotě z Holohlav, vdově po panu Burjanovi Trčkově z Lípy, nechťel se líbiti vdovský její stav ani v nejmenším. Ač byla matkou několika synů, z nichž nejstarší Mikuláš počal odrůstati letem dětským, přece ohlížela se po novém ženichu, jenž by pomohl jí k novému veselému životu. Bylo známo široko daleko, že jest znamenitou hostitelkou, vynikající pohostinstvím zvláště proti pánům i zemanům stavu svobodného, ale za to prabídnou matkou dítkám svým. Proto nedivil se nikdo, když podala podruhé ruky své panu Michalu ze Loběšína, jen to bylo divno všem, že paní tak sličná a veselá provdala se za muže, kterému by se byly lépe hodily zdi některého kláštera než veselé hostiny ve dvorci Čestinském.

Povídali si pomlouvační jazykové, že toho učinila proto, aby jí nový její choť nepřekážel v její až příliš hlučných veselostech, ale důkazů neměl nikdo žádných. Zdálo se, že pozapomněla v novém svém manželství na svůj starý život, zvláště, když stala se matkou dvou dítek, nesoucích jména druhého, jejího manžela.

Než jakoby podrobena měla býti nové zkoušce o svém obrácení, ztratila v krátkém čase obě dítky z druhého svého manželství a sám pan Michal v krátkém čase odešel

za dítkami svými pohřben jsa v čestínském kostele. Tak stala se paní Dorota vdovou a dítky její po panu Burjanovi podruhé sirotkami.

Bylo tehdy paní Dorotě několik let přes třicet a byla dosud sličnou, a k tomu paní zboží čestínského, které nebylo nejmenším. Proto ani teď nescházelo nápadníků a to dosti mladých, kteří by byli rádi dostali paní Dorotu do sítě svých nedbajících, že synové z prvního jejího manželství již dorůstají. Paní Dorota zdála se váhati, ale přece jednoho dne dala své slovo panu Slavatovi z Chlumu a v krátkém čase slovo to sňatkem spečetila.

Tak dostal Mikuláš a jeho bratři nového otce. Byl k nim z počátku vlídným, nevěda jak paní Dorota sama se k dítkám chová. Ale ku podivu brzy se změnil. V paní jeho starý duch počal ožiovati nad míru rychle a s ním i lhostejnost, ba neláska k vlastním dítkám. A protože byl otčímem, dovedl brzy předčítí nad choť svou v nelidském nakládání se sirotky.

Nejvíce ovšem trpěl Michal. Byl nejstarším a jaksi hlavou bratří svých. Ač mlád, přece dobře cítil, čím jest mu matka i pan Slavata a v jeho útlem srdci počala klíčiti nenávist proti oběma. Dával ji na jevo svými pohledy, protože jinak nesměl, ale v tom zraku probleskovalo cosi jako pohrdání a výhrůžka, že může býti jednou oběma osudným.

Na Čestíně počaly veselé dny opět střídati se, plné hostin a kvasů, ale ani jedinkrát Michal neb bratři jeho nesměli zúčastnit se veselí, jsouce odkázáni na své dvě úzké světnice, nalézající se ve věži tvrze. Poslouchávali jen ten hlučný smích, hovor a cinkot číši rozjařených hodovníků a mysli si, že těm tam dole musí býti mnohem lépe než-li jim všude odstrkovaným.

Bylo to v srpnu, když čestínská tvrz opět plnila se okolními zemany. Divnou náhodou vyšel si Michal s bratry ven do lesa, nejsouce nikým ve všeobecném ruchu střeženi. Teprve k večeru vraceli se zpět. Přišli na nádvoří. Bylo naplněno hosty, kteří rozjaření hojnou medovinou šli prohlížet si hřebce pana Slavaty, o němž tento věci podivné jim vykládal.

Když synové paní Doroty ubírajíce se k svému obydlí přišli blíže, obrátil se náhodou Kácovský pan Václav a zahleděl se na Michala.

„A ty máš pane Slavato již statného

syna. Ani jsem ho nikdy neviděl. Kolik pak čítá let?“

Pan z Chlumu se obrátil, sraštil čelo a hněvivými zraky měřil Michala, divajícího se mu směle do očí.

„Kde jsi byl Michale? Proč chodíš ven, když víš, že jsem ti toho zakázal? Měl bych sto chutí zmrskati tě za tvou neposlušnost.“

„Byl jsem v lese, protože si nás doma nikdo nevšimnul, a snad to není tak hrozným proviněním.“

„Snad nebudeš, klouče, chtítí odmlouvati“ — a pan Slavata pokročil až k němu — „či chceš, abych tě před hosty učil poslušnosti?“

„Nemusíte, otče. Poslouchám až příliš mnoho.“

„Zadrž již, sice neodejdeš zdrav.“

Panu z Chlumu zarděly se ještě více rozpálené vínem tváře a ruka zvedala se hrozivě do výše.

„Nebudu mlčeti, protože jsem nevinný.“

Michal se taktéž vzpřimil a jiskřicím zrakem, plným nenávisti měřil otčíma svého.

Pěst pana Slavaty mihla se a udeřila jinocha do tváře. V témže okamžiku zbarvila se jeho tvář krví a druzí bratři vypukli v pláč.

„To ti pane Slavato nedaruji.“

Michal již nenazýval pana z Chlumu svým otcem. Slova jeho popudila otčíma ještě více a zuřivě vrhl se na svého pastorka, bije jej do hlavy. Hosté divající se z počátku mlčky na podivný výstup mezi synem a otcem přiskočili nyní a zadrželi pana Slavatu, jenž sebou lomcoval, chtěje pokračovati v díle svém.

„Pamatuj se přece pane Slavato, vždyť jest to tvůj syn a nedopustil se skutečně ničeho. Potrestej ho jinak, ale bít tak, jak ty činíš, tebe nedůstojno.“

Pan Václav celý zachmuřen odcházel do tvrze, rozmrzen nad divadlem, jehož co živ neviděl. Mezi tím přikvapila i paní Dorota. Jediným pohledem pochopila co se děje a uchopiv Michala za ruku vlekla jej k věži, co druhé děti její se vzlykotem ubíraly se za ní. Teprve snad cítila, že jest to krev krve její, že v prsou její přece probleskuje cosi jako láska matky, která se nenechá udusit přes veškeré snahy protivné.

Nevesele skončily se nody toho dne na tvrzi čestínské a hosté odjížděli odtud zcela jinak než jindy, protože pana Slavatu takhle ještě neviděli.

„Kdyby tak pan Burjan viděl jak Slavata umí vychovávat syny jeho, jistě žeby mu toho nedaroval. Věru že se bojím, aby těm sirotkám ještě hůře se nevedlo.“

Zemané, kteří odjížděli v tu stranu co Kácovský pan Václav přikyvovali mu a rozvažovali sami u sebe, jak může v muži tak proslulém vášeň se vznítit ve věci nejchoulostivější.

Paní Dorota toho večera proti obyčeji svému netrávila se svým chotěm, nalezajíc se v kobce dítek svých ošetřujíc Michala, jenž bled a se známky ran odpočíval na loži, všecka pohřížena v myšlenky, jež dnes poprvé počaly se jí vtírat do hlavy. Napadalo ji, že byla špatnou matkou a vinna že jest všeho toho co se stalo.

V tom Michal tiše zastenal. Obrátila se k němu a slza zavěsila se jí na řasy.

„Již nenáříkej Michale. Neopustím vás nyní a nedám vám ublížit, uvidíš.“

A že tentokráte do opravdy slibovala ukázala druhého dne. Michal posilniv se spánkem, vstal a počal se strojiti, chtěje vyjíti.

„Počkej, půjdu s tebou.“

Paní Dorota přišla již časným jitem k synům svým a nyní chtěla poprvé co matkou snad byla společně s nimi vyjíti. Upravila šat a vyšla vedouc nejstaršího syna za ruku. Docházeli již brány tvrze, když na nádvoří objevil se pan Slavata.

„Paní Doroto zůstaň doma, nemáš co venku dělati.“

Včerejší hněv ještě háral mu nitrem a spadlé oko povídalo, že dnešní noc ztrávil beze sna.

„Jdu s Michalem do lesa. Jest slab a potřebuje zotavení.“

„Má-li málo přidám mu; nechť se hned vrátí a ty se obrať též. Nezahrávejte se mnou.“

Nevšímajíc si jeho slov kráčela paní Dorota dále s hlavou vztýčenou, rty pevně sevřenými s tváří, na niž pýcha se obrazila tak nepodajná, jako hněv manžela jejího.

„Že neposlechněš?“ Pan Slavata syčel hněvem spěchal ke křídlu tvrze, kde čeleď bydlila. Otevřel nízká dvířka nalezajíc se na kraji stavení a jimi vyřítla se smečka honících psů, jichž byl pan Slavata velkým milovníkem vyjížděje s nimi do svých lesů na vlky a zvěř. Počali skákat kolem pána svého štěkajíc a kňučíce, číjíce, že nastává nějaký lov.

„Chyť Vyhoňi.“

Veliký pes ceně zuby první vyřítil se s chumáče a v čele svých druhů letících za ním ubíhal ku padacímu mostu. Musil asi již častěji vyprovázeti někoho z tvrze, protože vyrazil ze sebe zuřivý štěkot, k němuž druzí přizvukovali. Pan z Ohlumu spěchal za nimi. Stanul v bráně. Viděl jak psi obklopili paní Dorotu a syny její, kteří se nyní zastavili, tisknouce se uděšeně k matce. Vyhoň dorazil až k nim, ale zarazil se vida místo vítané kořisti svou paní. Přiblížil se až k ní a natáhnuv hlavu do výše pohlížel zvědavě na paní Dorotu. Ta se sklonila a pohládila psa po hlavě. Zášlehal radostně ohonem a zival, dávaje tak na jevo svou lásku k ní.

„Chyť Vyhoňi a trhej.“

Pan slavata křičel zběsile popouzeje psa k útoku. Ale zvíře ono jindy hrozné, nyní celé ustrašené přitisklo se k zemi a plazilo se odtud chtíc se skryti, nevědouc čeho si pán přeje. Ten mezi tím zmizel, ale v okamžiku objevil se na valech.

„Paní Doroto pojď domů, sice bude zle.“

„Nebojím se toho, který dovede na svou ženu psy štvátí.“

Obrátila se a pokročila ku předu. Sotva však učinila krok vykřikla srdcervoucím hlasem a klesala k zemi. V její hrdle vřel šíp, který za ni vyslal z kuše vlastní její muž. S pláčem vrhli se dívky k matce ležící jako bez ducha vidouce, jak se jí krev řine a tvář její bledne. Pan Slavata zmizel z valů odhodiv daleko kuší a hned na to někteří z čeledi spěchali, zvedajíce paní Dorotu a odnášejíce ji zpět do tvrze.

Na čestinské tvrzi toho dne vypadalo to, jakby nepřítel stál za příkopy a chystal se udeřiti na parkány. Čeleď zděšeně přebíhala po dvoře a sluha, který panu Slavatovi posluhoval povídal, že jeho pán dnes učiněný ďábel. K večeru zavzněl z dřevěného kostelíka smutný kvílivý hlas zvonku. Odzváněli paní Dorotě. U jejího lože úpěly dívky její, které sotva že matku našly, musily ji ztratiti a ve své komnatě klečel pan Slavata zarývaje tvář svou hrůzou skrivenou do perin. Zdálo se mu, že ten hlas zvonu jest děsná obžaloba proti němu, vrahu vlastní ženy své.

Na pohřeb paní Doroty přijelo panstva i zemanstva dost, protože byla známa v celém vukolí. Jak umřela nikdo nevěděl, protože pan Slavata slíbil čeledi osud podobný ženy své, jest-li jen slůvkem vyžradí čin jeho. Ale jak by všichni tušili co se stalo, vyhýbali se panu Slavatovi,

jehož zrak nepokojně těkal po tvářích jejich.

Když paní Dorotu odevzdali zemi, rozjížděli se hned nečekajice obvyklého kvasu. Jen pan Václav se chvíli pozdržel.

„Dovol pane Slavato, bych mohl si vzít Michala a jeho bratry na nějaký čas k sobě. Upokojí se jsouce vzdálení místa pro ně upomínky truchlivé chovajícího.“

Milerád svolil pan Slavata a pranic nezdržoval pana Václava, když tento hned chystal se odvézt si své svěřence. Na cestě pojal pan Václav bližší Michala a zadívav se mu do zkrvavělých plácem očí pravil tichým vážným hlasem:

„Vid' že se matce tvé hůře vedlo než-li tobě tenkrát na dvoře.“

Místo odpovědi vytryskly jinochovi slzy.

„Odpouštěj, Michali, a budeš šlechetnější než nepřítel.“

A jako na dotvrzení slov jeho zašuměly koruny stromů hlubokého lesa, jimž jeli. Že Michal odpustil nejlepším svědectvím, že při smrti své odkázal zboží své dítkám, jež nebohá matka jeho zanechala panu Slavatovi, který brzy ubíral se sklíčen a zdrcen za ní ku věčnému spánku. Ukázal, že jest lepším synem, než pan Slavata otcem, zapomenuv, že vlastní krev volá k nebi po pomstě. (Pokračování.)

O pouti Lourské.

Podává prof. *Rudolf Kaderávek* v Hranici.

(Pokračování.)

V Lourdech.

Město Lourdy čítající 4600 obyvatelů, jest prastarého původu, neb tvrž, kolem níž se rozkládá, bývala již za časů Římských klíčem Pyrenejským. Zde přešel Hannibal divoké to pohoří. Zde obléhal Karel Veliký Saracenského Mirata. Odtud podnikali Gothové a Vandálové loupeživá svá tažení v bohaté okolí. Nyní jest tvrž kasárnou a Lourdy jen co sídlo vysokého tribunálu důležitý. Světovou svou pověst co poutní místo prvního druhu děkuje následující události: Blíže skály, na které tvrž trůní, teče divoká bystřina Gave zvaná. Za ní strmí skála Massabielská, břečtanem a divokými růžemi tu a tam porostlá. Ze tří jeskyň, jichž otvory k řece jsou obráceny, nejspodnější jest největší a jelikož u země leží, bývala často útočištěm

pasáků v bouři. Jeskyně tato stala se dějištěm zázračné oné události, která Vám jistě nebude neznáma.

Zde zjevila se Bernadettě, dceři chudého mlynáře, Bohorodička 18-kráté zvolivši ji za tlumočnici své vůle. Vzdor úředním zákazům a protivenstvím, vzdor passivnímu se chování kněžstva tamějšího, rostl den ode dne počet poutníků; zvláště pak, když zázračná voda z jeskyně vyprýstěla a několik nemocných v ní se uzdravilo, tu dosáhlo nadšení obyvatelstva takového stupně, že sám Napoleon pozornost svou k místu tomu obrátil a ohradu, která z úředního nařízení přístup k jeskyni bránila, strhnouti kázal. Tu teprve, když lid proti kněžským orgánům se bouřil a passivní chování jejich zjevně odsuzoval, zavedl biskup Tarbeský přísné kanonické vyšetřování, které na základě hodnověrných svědectví a úředních protokolů jak zjevení tak i zázraky nade vši pochybnost zjistilo a účtu neposkvrněné matky Boží na místě tomtο dovolilo.

Příspěvky ku stavbě kostela plynuly ze všech stran tak hojně, že brzy potom přikročiti se mohlo ku stavbě rozsáhlé a nádherné basiliky na skále samé. Její nepravidelný vrchol musel však dříve býti vyrovnán, což velké summy peněz pohltilo. Říče Gave upraveno bylo nové řečiště, čímž se nabylo místa k širokému kvádru dlážděnému a pěkným kameným nábrežím ohrazenému nábreží. Jeskyně sama vysokými mřížemi byla uzavřena, oltář v ní postaven a zázračná voda rourami ven vedena, kde jednak lázně zásobí, jednak as 20 kohoutky ven vytéká. — Od té doby staly se Lourdy nejoblíbenějším světovým poutním místem, kde křesťané celého světa se scházejí, kde na sta nemocných zázračně bylo již vyhojeno, čemuž jak letopisy Lourské úředním vyšetřováním stvrzené, tak i množství berel a různých chirurgických nástrojů v jeskyni pověšených nasvědčují. Dříve než na pouť jsem se vydal, četl jsem obšírný popis jak poutního tohoto místa, tak i zázraků, které tam se udály. Spisovatelem vzácné této knihy jest učenec Francouzský Laserre. Týž trpěl před lety těžkým očním neduhem, jež nejznamenitější lékaři, k nimž o radu se obrátil, vyhlásili za nezhojitelný. Ve svém zoufalství vzal na radu své manželky útočiště k Panně Marii Lourské, ač dříve co liberál často volil ji za terč svého posměchu. A hle! — on ozdravěl, prohlédl

netoliko tělesně nýbrž i duševně, neb od té doby jest opět dobrým katolíkem a kniha ona jest důkazem jeho vděčnosti. V Lourdech, které často navštěvuje, náhodou i já tehdy jsem jej spatřil.

Brzy po svém příjezdu spěchal jsem městem do basiliky. Krámy, v nichž rozmanité památky se prodávají, a nádherné hotely lemuji nepřetržitě dlouhou novou ulici až k řídce Grave, kde otevře se udivnému zraku překvapující pohled na skály Massabielské, na jejichž temeni bělo-skvoucí chrám trůní. Velebný zvonů hlas zval ku slavnému požehnání. —

Po cestě mírně vystupující spěchal jsem krásným parkem na prostranství před kostelem. Týž jest staven ve slohu čistě gotickém z bílého pyrenejského mramoru a má nad portálem, ježž krášlí mo-saikový obraz papeže Pia IX. jedinou štíhlou věž, která vysoko k nebi se pne. Vnitřek tvoří jen jednu velkou loď, jelikož obě postranní o několik stupňů zvýšené příčnicími stěnami v 10 kaplí jsou rozděleny, které vysokými branami souvisí. Každá kaple jest opatřena jednoduchým z bílého pískovce tesaným oltářem na jedné a uměle vyřezávanou zpovědnicí na druhé straně.

Presbyterium jest o několik schůdků vyšší než loď, od které dělí je nádherné mramorové zábradlí. Krásný oltář z bílého mramoru tesaný nese toliko sochu Bohorodičky a nepřekáží nikterak pohledu na překrásná malovaná okna, život P. Marie a zjevení Lourdské zobrazující. Vysoká bronzovaná mříž dělí jej od 5 postranních kaplí. Stříbrný anděl se zlatou palmovou ratolestí v ruce, dar to papeže Pia, vznáší se nad sochou. Nádherný koberec, vysoké zlacené kandelábry a drahocenné lustry krášlí svatyni.

Na postranních zdích jsou mělké větší a menší výklenky, sloupy oddělené, v nichž symmetricky rozvěšeny jsou bezčetné prapory, zlatem na aksamitu vyšívané, dary to nejrozličnějších osob. Jedny nesou francouzské, druhé španělské, třetí italské a jiné nápisy s letopočtem. Prapory, které i ve velkých výklencích místa nemají, zavěšeny jsou na klenbě a mezi nimi zaujímá prapor Rakouský první čestné místo.

Věru s arsenálem bys mohl kostel Lourdský porovnat, jen že vítězné ty trofeje nebyly dobytý v krvavých bitvách, nýbrž věnovány z vděčnosti a lásky.

Kolem výklenků sestavena jsou z polzlacených srdcí — také votivních darů —

slova, která promluvila Bohorodička k Bernadettě. Mezi nimi: Pokání! Pokání! Stěny postranních kaplí vyloženy jsou vesměs mramorovými deskami téže velikosti a formy, na nichž zlatými písmeny vryto jest poděkování za tu neb onu dosaženou milost. Vyjma důstojnické epoulety a kordy, biskupské berly a mitry nespátřil jsem ni jediného obrazu a obrázku, které, jak známo Vám, v jiných poutních kostelích ne právě k jich okrase po stěnách jsou rozvěšeny:

Celý kostel činí dojem nad míru velebný a důstojný, a každý tvrdil, že krásnějšího chrámu neviděl. Pod nim rozkládá se tak zvaná krypta, skoro tak rozsáhlá, jen že nižší, a sochami a řezbářskou prací právě tak vyzdobena jak onen. Hlavní oltář postaven právě nad jeskyní. V novější době staví se na úpatí skály před průčelím basiliky velikolepý kostel růžencový s tolika kaplemi, kolik má růženec tajemství. S basilikou tvořiti bude jeden celek, aniž kterou část její zakrývati bude. Z basiliky vede cesta v serpentínách krásným parkem ve stínu mohutných stromů, z nichž stromovité Rhododendron nune i ostatní nejvíce překvapilo, dolů na úpatí skály k jeskyni samé.

Co do rozměrů jest jeskyně 4 m. vysoká a 12 m. dlouhá. Do zadu se černošedá skála k zemi sklání. V pravo nad ní jest jeskyně mnohem menší, vlastně jen rozsedlina skalní, výklenku podobná, v níž nepoškvrněná panna Bernadettě se zjevila. Tam stojí na památku překrásná socha P. Marie, dle podrobného udání Bernadettina od znamenitého umělce Lyonského z Karsarského mramoru vytesaná.

(Dokončení.)

Léo Taxil.

(Podává J. Ostašský.)

(Dokončení.)

Dále vyznává, že on to byl, jenž dal myšlenku ku hanebnému románu o Piovi IX. (les Amours de Pie IX.). Sv. Otec, na něž hleděl katolický svět jako na světce mravů nejčistších, měl sníženy býti a sice tím, že mládí jeho se podezřívalo, že líčil se tu jako záletník. Nemohlo býti nic hanebnějšího, a když román vycházel jako feuilleton, podán od dám z okolí, kde list vycházel protest proti takovému tupení. Jak však

předce někteří lidé po takových věcech dychtili, ukazuje, že list, v němž román vycházel, za několik dní měl z 3000 odběratelů 27.000. Vždyť i sám Victor Hugo při té příležitosti zaslal redaktorovi list, v němž vyslovoval svou radost nad hanebným počínáním Taxilovým. Pěkně to světló vrhá na muže a na tu jeho vznešenost, když on, jenž nechával lidi před sebou klečeti a sobě se klaněti, se sprostou lží se šprátoval*). I jiné smyšlenky o papeži Piovi vyhlášíje L. Taxil za vylhané.

Avšak nejen tiskem bojoval on i liberálové s ním proti církvi a kněžstvu; ale i slovem. Slyšme co odhaluje nám tu Leo Taxil. Často, vypravuje, byl zván od stoupenců strany svobodomyšlné do měst, aby tam měl přednášku. Oblíbené thema jeho bylo, o španělské inkvisici. Reč měl tak sestrojenou, že mohl ji podle okolnosti a dojmu buď zkrátiti neb na několik hodin prodloužiti. Co v pamfletách protestantských našel, vše sebral, zvětšil; vše jak se rozumí samo sebou za vinu kněžím dáno, věci až směšné. Ta muka, praví Taxil, jež jsem dal jednomu odpadlému mnichu vytrpěti — jeden prostředek trýznící musil by jej usmrtiti. Hrůzy inkvisice líčil tak, že publikum až ve výkřiky ošklivosti propukalo. Vše to bylo vylhané, vše prohlašuje nyní kající obrácenec za lež. Rozumí se, že v takových přednáškách nescházela papežka Johana, zpověď Alexander VI. atd.

Jaké nesmysly vynalézány, aby poštván byl lid proti kněžstvu, ukazuje nesmyslná pomluva v listech rozšiřovaná, že prý kněží v podzemních skrýších čistí mučidla, aby jich užívali, jakmile vládu dostanou do rukou. A kde jeden list něco takového přinesl, šířeno to po celém světě. Jaká tu úloha žurnalistiky katolické!

Vůbec rozšiřování brožůr takových dělo se prohnáním úžasou. V malých městečkách i ve vesnicích se v množství prodávaly. V malých obchodech, v trafikách, u knikarů, všude se prodávaly. Jich pisateli rozděluje na tři třídy: odpadlíky, skeptiky, jimž rouhání a lež byla zábavným vtípem, a přepjatce, kteří věří skutečně tomu, co chorý mozek jim přednesl.

První, praví, jsou politování hodni. V opovržení jsouce jak u katolíků tak i u

jiných, uvnitř i zevnitř snáší přemnoho. Lehce, myslí, láskou bylo by je lze obrátiti. Druhých jest na sta. Lež platí u nich za duchaplnost. Někteří lhou, aby si ze čtenářů šašky tropili. Sami výtvorům svým hanebným se smějí a jen starost mají, aby snad příliš přepínajícím čtenářstvom neuvěřilo. O třetích udává skutečný případ. Nalezl však i lidi, kteří z nezaviněného odporu jsou protiklerikálními. Za ty máme se modliti, jsou politování hodni.

Dále zmiňuje se o Garibaldim ve svém spise, neb miloval ho jako otce. Lituje jeho nepřátelství k církvi, ale jako člověka ctí ho i nyní po svém obrácení. Za skutky jeho činí zodpovědným zlého genia jeho Bordone-a. Ano diví se, jak mohl Garibaldi umřiti mezi radikaly, těmito pokrytci, již nenávidějí se navzájem se zžirají. Také o Zorillovi, s nímž se seznámil, činí zmínku a charakterisuje ho vlastními jeho slovy: „Jsem revolucionářem před konservativci a konservativcem před revolucionáři.“

Dále udává Léo Taxil rozdíl mezi zednaři a jinými spolky svobodomyšlnými a charakterisuje je. Zednaři mají spolek tajný, tak že ani desátý díl členů nezná skutečného cíle sekty. Mají tajné náboženství s tajemným kultem, dogmatem, ritem. Podle dogmatu zednařského stává Bůh, řiditel (ne stvořitel) světa, jemuž jsme povinni vzdáti hold; avšak to není Bůh křesťanský. Podle učení zednařů přeměnila bible řád mocností vyšších. Bůh, v nějž věří katolíci, jest princip zlý, duch zlomyslný, závistivý, barbarský, tyran netělesný; naopak ale Lucifer jest duch dobra, princip ctností a moudrosti, duch svobody, přítel člověka, jest pravý bůh. V ložích tedy Luciferu se klaní a nazývají ho bytostí nejvyšší, bůh příroda, veliký stavitel všehomíra. Zednaři jsou krátce „ďábloslužebníci.“ Zednaři přijímají do loží nižších stupňů skeptiky i křesťany, poněvadž by ti asi poznávše skutečnou jejich věrouku, se poděkovali býti jejich členy. Proto hlásají také, že ony všeobecné názvy jsou pouhé všeobecné formule za příčinou tolerance přijaté.

Od zednařů těchto liší se jiní svobodomyšlníci. Ti všichni ví, k jakému cíli tíhnou. Tito nechtějí pouze zničiti a zahladiti katolismus, ale každé vyznání náboženské. Jsou to atheisté výslovní; připouštějí skeptiky, již sice v Boha věří, ale nikterak o něho se nestarají. Zednaři pohlížejí na tyto spolky okem žárlivým a

*) Doslovně zní list Viktora Hugona: Je suis avec vous, chers confrères. Je suis avec tous ceux, qui tournent la jeunesse vers la lumière et la France vers la liberté.

hledí je všemožně izolované udržeti. Ačkoliv jsou to samostatné spolky, přece jsou zednáři ovládání a k cíli těchto využitkování. Vzápětí děje se to za okolností, kdy obávají se, že sami by si škodili.

Spolky těchto svobodomyšlníků činí velkou ligu (le Ligue anti Cléricale). Povstala následovně:

Když v r. 1881 přenášely se ostatky Pia IX., tu podráždily lože mnoho dělníků, aby uchopivše rakevı svrhli ji do Tibery. Tehdy zmarilo arciť vojsko, jemuž bylo se účastniti, kousek tento zednářský. Avšak zednáři poznali, jak při jiných příležitostech dělníků svedených dobře mohou užiti. Proto ustaveny spolky dělnické, v nichž tajní zednáři zasvěcení vloudivše se do nich podněcovali a vůbec vše řídili. Sestávaly spolky ty mimo z dělníků i z nižší třídy lidu, proto také nižší lidé nejsou přijaty do loží. V několika dnech bylo v Římě 10 skupin (cerceles anti-cléricaux) zařízeno. Organizovány i po celé Italii.

Léo Taxil zařídil tyto spolky ve Francii. Zde však byly to spolky samostatné, od zednářů neodvislé. Proto také Grant Orient žárlivým okem na ně pohlížel. V roce 1883 bylo takových spolků již 102, v roku 1885 asi 138 v přímém spojení a asi 143 mezi sebou si dopisujících. Bezprostředně spojené spolky činí „jednotu francouzskou“ (l'Union de France). Zpravuje je centrální komise sídlící v Paříži.

Za nedlouho utvořeny Union de Italie, Union d'Espagne a Union du Sud-Amerique, které všechny jsou ve spojení mezi sebou. Tajné slůvko ročně se měnící slouží k tomu, aby se poznali, svede-li je náhoda nějaká neb jiná záležitost. Jiného tajemství nemají. U nich nepanuje přetvářka a pokrytectví jako u zednářů, veřejně bojují proti církvi. Slepá zášť jediným jich jest vodítkem.

Poznáme ligu antiklerikální (Union de France) z jejich článků:

1. Hlavní účel její jest zlepšení stavu dělnického. Tomu odpírá prý klerikalismus, protož tento jest nejhlavnějším jejím nepřitelem;

2. nepřipouští žádného věročlánku, žádné bohoslužby. Zavrhuje víru ve všeliké božství, všelikou bytost nadpřirozenou;

3. přijímá za člena každého, kdo pracovatı chce na osvobození národů, proto každý kdo zapírá jednoho Boha, jest jí vítán;

4. zásada její jest: svědomí osobní jest jediný zákon;

5. členům jest opustiti každé vyznání, nepřijímatı svátostí jakýchkoliv, upustiti úplně od náboženského vychování mládeže, od církevního sňatku a pohřbu. Rodinu může utvořiti pouze stejnost smýšlení;

6. liga chce mládež vybavitı z pověry, zvláště mládež dělníkův;

7. neuznává různost tříd společenských.

Celá liga skládá se z mnoha skupin dosti samostatných s úplnou svéprávností. Skupiny Francie a Alžírsko činı Union de France.

Centrální komise má 10 členů, jež ročně se volí. Bdí nad zachováváním stanov, dopisují si s jednotami jiných zemí a hledí mezi jednotlivými udržeti jakouž takouž harmonii.

Aby někdo členem ligy státi se mohl, třeba mimo jiné aby byl zachovalých mravů a živil se svou prací. Avšak netřeba, aby žil v řádném manželství, i divoké manželství, trvá-li několik let, platí za morální. Zednářem může býti i kuplíř.

Přijetí jest jednoduché. Každému, kdo chce býti přijat, jest býti přítomen několika sezením, a jak se rozumí samo sebou přislíbiti, že bude žiti jako svobodomyšlník (nekřtiti svých dětí, nedovolovati ženě do kostela atd.). Někde jest členu šlapati nohama k crucifix. Dále učini testament, v němž sůmu za pohřeb církevní uspořádanou věnuje nějakému dobrému účelu. Nad provedením jeho bdí 3 neb 4 členové téže skupiny. Každého roku odbyvá se veřejný kongres.

Mezi tím, co takto Léo Taxil množil své hříchy a pohoršení, sestra otce jeho za něho se modlila. Ani nejstrašnější rouhání jeho nebyly s to vyvrátiti naději její, že se přece obrátí. Když však modlitby její nezdály se mti žádného účinku, celé své jmění, jež prací rukou svých si byla získala, rozdala chudým a vstoupila do kláštera, aby oddala se modlitbě za jeho obrácení. Tak všeho se zbavila, že i nutnou výbavu příbuzní jí dáti musili.

Zatím fanaticism Taxilův dostoupil své výše. V roce 1884 pojal úmysl, napsati historii Johanny d' Arc; zodpovědnost za její upálení a její utrpení, jež co nejsrašlivěji mělo býti vyličeño, uvaliti chtěl na kněžstvo. Zvláště žalařování její v Rouenu, chtěl vyličiti strašlivě. Nechtěl na díve této viděti nic nadpřirozeného, viděl v ní pouze rekyni francouzskou. Z procesu o Johanně d' Arc, jež překládal, jež však podle své chuti měnil, pozoroval však, že

přece nebyla to dívka obyčejná. To uvádělo jej často v zamyšlení. Nad to hanebnost přátel, jich zrada, jich jednání přecho často nanejvýš nehonetní, jež toho času zakoušel, uváděli jej v malomyslnost a zoufalství. Při tom pozoroval, že přemnoží ze zednařů i nejvyšších, ve vážnějších chvílích kostely navštěvovali, že mnozí z nich církevně oddati se dali, že dívky své pokřtiti dali, je k přijímání sv. svátosti připouštěli; a to vše přecho často přimělo jej k přemýšlení. Ano znal i takové, již hlásali nevěru a skrytě do kostela chodili. Velice jej to znepokojovalo.

Když tu zase jednou četl, jak vedla Johanna boj proti Angličanům, jak řídila šiky tato prostá dívka, jež by nejlepšímu vojevůdci sloužily ke cti, když četl její výpovědi před soudci tak jasné, tu uchopilo jej to silou jako nikdy. V hlubokém smutku duše své byl by si vzal život, ale milost boží dotkla se ho. Blázne ty, volal v něm hlas, ty nepochopuješ, že Johanna jest svatou, že nebylo s to, aby upírala vidění jichž neměla? ty nepochopuješ, nešťastníče, že nadpřirozené poslání vyplňovala? ty nepochopuješ, že jest bytost jedna nadpřirozená, nače všemi vládnoucí?

Celý život objevil se mu před očima. Viděl své mládí, své prvé přijímání, svou svatokradež, své rouhání — a slzy polily jeho líc; padnuv na kolena volal, Bože odpusť. — Byl obrácen. Líčí pak radost, již pocítilo srdce jeho, radost, jakéž nikdy nezakusil.

Zpověď, přijetí nejsv. Těla Páně ho utvrdily. Trvalo to arciť ještě dlouho než úplně se zřekl a odvrátil od kruhů, v nichž byl žil, pro něž nyní má bolest, poněvaž vidí, jak přemnoží hodní lidé, svedeni jsou lidmi nesvědomitými, v hanebném otroctví jsou, soudíce se býti volnými. Že mnoho bylo mu trpěti za to, že se obrátil, od svých dřívějších přátel, každý pochopí, vždyť i za nástrahu Jezuitů rozkřičován! Jaká byla asi radost zbožné tety jeho, jež tolik pro něho byla učinila a již obrácení své hlavně připisuje, jaká radost rodičů jeho? —

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

„Milá matko,“ rozhovořila se Sosnovcová dále, „mohla by býti z toho celá

chronika, co já vytrpěla a co jsem se naplakala. Ale co to bylo vše platno? Jako když hrách na stěnu hází. Pobloudilý člověk nedá se více napravit a může to býti jen milostí Boží, ale té se mu nedostalo. Pána Boha se zřekl a Pán Bůh jeho — ať je mu lehká země!“ Tak uvolňovala opuštěná stařenka stísněnému srdci svému. Bolem zbrázděná tvář její stahovala se k pláci při neblahé vzpomínce na dávnou chmurnou minulost.

„Já jsem mnoho vytrpěla, ale Pán Bůh mne silil a já doufala v Něj. Pan farář mně vždycky říkal: buďte jen trpěliva, Pán neposylá více, než můžeme snést, a bylo to pravda. Já se vyplakala, pomodlila a srdce se mi vždy ztišilo. Tak to chodilo po léta. Dokud byl nebožtík můj při síle a dobrý pracovník, bývalo mu hej. Jak mně jeho společníci povídávali, zašel v sobotu po výplatě do hospody, kde drnkaly harfenistky a lítaly nastrojené sklepnice. S nimi při rozpustilých písních a bohapustém řádění po celou neděli a v noci na pondělek výdělek svůj promrhal. S prázdnou kapsou a hlavou sklopenou vracel se v pondělí do díla. Vyhýbal se svým známým. Snad se styděl; ale v sobotu jak shrábl peníze, býval zase ten starý. Domlouvali prý mu, pamatovali jej na domov, ženu, a vše co by mu snad mělo milé býti, ale nic naplat! Odbýval je vždy krátce a stejně: „Co bych neuzíval? Natáhnu brzy bačkory a pak je po všem.“ V jiný život nevěřil. Matko dobrá, to mi bývalo nejbolestnější, když býval v zimě doma a já ho vybízela, aby šel do kostela. Odbyl mě pokaždě z hruba: Až ti tam Pán Bůh něco dá, pak mne zavolej, půjdu také ale dříve nejdu. Mě obešla vždy hrůza z jeho slov a celou mši svatou jsem plakala. Ale co vám to všecko jen povídám? Vy jste ho neznala. Nu, mně to tak, matko, napadlo, abych vám jen pověděla, jak na Pána Boha nevěřil, co z toho měl a jaký konec takový člověk vezme. To vám bylo zrovna pro výstrahu. Do dnes to rodiče povídají dětem, aby jim dokázali, jak spravedlivý je soud Páně. Tak vám to tropil, jak jsem povídala, několik let. Dokud byl při síle a dovednosti, šlo to. Ale jak dlouho může při takovém nepořádku zdraví člověka trvati? Nemírné pití pokazilo mu žaludek, tělo sešlo a z tesaře stal se nádeník. Znali ho všude jako opilce a nikdo ho do práce nechtěl přijati. Bloudil prý celé dni kolem místa, kde

dříve pracoval a žebrol na svých krajanech o nějaký ten krejcar, který pak hned v kořalně propíjel. V takovém čase mi psával z Vidně, co zkouší, že nemá práci, abych se nad ním ustrnula a něco mu tam poslala. Já jsem to udělala několikrát, až pan učitel, který mi to vždy psal a pečtil, pověděl to panu faráři. Ten poslav si pro mne, dočista mi zapověděl, abych to více nedělala, že jen spolehne na mé mozoly a všecko prohýří. Chceli prý poctivě pracovati, že nemusí snášeti bídu ve městě, kde jest vždy práce a není-li jedna, že je druhá. Ostatně prý všichni, co s ním odešli píšou, jak se jim dobře vede; on jediný že nařiká. Nahlédla jsem to a poslechla pana faráře. V tom smyslu dala jsem mu odpověď, na kterou on nectně odpověděl. Poznal hned, že jsem se s někým radila a potupil moje rádce i mě tak, že jsem to po léta ani z mysli pustiti nemohla. Tu jsem teprv poznala, jak měl pan farář pravdu. Celý náš baráček byl by utahal, kdyby byla povolila a přece by nebylo bývalo mezi námi dobře. Bůh mi dal, že jsem byla v čas na to upozorněna. Dnes snad neměla bych jinak kam hlavu po ložití. Tak, abych ukončila, musí býti již pozdě, ani ponocného není slyšeti.

Kalounářka poslouchala pozorně vše, co jí stařenka sdílela. Mnohdy jí bodlo u srdce a lecos utkvělo jí v mysli, čehož přistě chtěla naproti svému muži použiti. I on jí vyčítával, že mu ničeho nepřeje jen to dření s trakařem, že je lakomkyně, která nebude míti ani tenkrát dost, až na ni té černé země nasypou a podobně. Tu obyčejně povolila a myslela, že nějaké to napití jednou za čas neškodí. Ale ode dneška nepovolí, aby to s kalouníkem nepřišlo v ta místa jako s nebožtíkem Sosnovcem.

„Že pak jsme již tak daleko, dopovím vám to a pak si lehneme, abychom ráno nezaspali. Šlo to tedy s ním rok od roku hůře. První léta se mi vracel aspoň v zimě domů, ale později ani v zimě nepřicházel. Běhal a toulal se světem. Počátkem jara vracel se přece k Vidni, aby tam hledal práci, nebo spíše žebrol. Bylo to jednou k večeru. Poslal pro mě náš pan farář, abych k němu přišla. Vracela jsem se zrovna z lesa, kde jsem trochu chrastí na zimu sbírala. Šla jsem na faru ve zlé předtuše. To víte, člověk není-li v životě spokojen, nemá nikdy nic dobrého k očekávání. Myšlenky mé mně neklamaly. Pan

farář mi sděloval, že došlo psaní z Vidně na obecní úřad, abych se jen nelekala, kde se úřad vyzývá, aby příbuzným Josefa Sosnovce sdělil, že ve stavu naplém z nábrží spadl a se zabil. Útraty pohřební v částce 15 zl. aby zaplatili příbuzní a nemají-li čím, aby je zaslala obec. Já se třásla jako osyka. Ruce majíc sepiaté, stála jsem jako socha. Nemohla jsem leknutím a lítostí ani slovaze sebe vypraviti. Rychtář, který psaní na faru přinesl, začal mně těšiti, abych byla moudrá a poděkovala Pánu Bohu, že mě takového souzení zbavil. Pan farář dodal, že jiný konec nemohl vzíti; jak byl živ, tak umřel. Já byla celá stísněná. Myslívla jsem si přece, že ho snad někdy Pán Bůh napravi, že se pozná a obrátí. Chtěla jsem mu všecko odpustiti, jen když zase bude dělat dobrotu, nějak se přece užívíme, myslila jsem a teď je po všem, již není žádné naděje a on na dobro ztracen. Sotva jsem se domů dovlékla. Přišly sousedky a těšily mě. Povídalý všechny. Nemohla jsem se vzpamatovati. Celou noc jsem vyseďla a stále se modlila, aby byl Bůh jeho duši milostiv. Ráno jsem sebrala perinu, donesla ji k židu. Ke strženým penězům přidala, co chybělo a došla s tím k rychtáři, aby to do Vidně za pohřeb odeslal. Byla bych ráda dala ještě jednou tolik, aby to bylo co platné a on byl živ, ale marné myšlenky. Radost se mi od té doby nevrátila žádná. Stojím jako kůl v plotě na tom Božím světě. Časem jsem se přece upokojila. Vím že nemám co bych čekala ale také čeho bych se bála. Jsem do vůle Boží odevzdána, ať mne kdykoli Pán k sobě zavolá; dlouho již to trvati nebude. Za to, co mám, mi přece někdo ke smrti poslouží a tak jsem živa bez starosti. Nyní si však ulehnu. Není jistě do rána daleko.“

Stařenka vstala, přinesla ze síně otěp slámy, rozetřela jí u kamen a sama uložila se na skrovníčké své lóže. Děvče a kalounář spali, kam se hned z večera uložili. Kalounářka nerušíc klidu jejich, ulehla na slámu. Netrvalo to dlouho a obě ženy usnuly. (Pokračování)

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost sv. Jana Nepomuckého, mučeníka a hlavního patrona království českého, koná se tímto pořádkem:

Dnes v svatvečer slavnosti (15. května) ve 3. hod. odpol. budou slavné nešpory a hodinky jitřní, v 5 hod. u hrobu sv. Jana česká pobožnost, v 6 hod. německá pobožnost. — Zítřa o slavnosti bude první mše sv. se zpěvem a českou pobožností, v 7 hod. z rána zpívaná ranní pak tichá mše svatá. Od 5 hodin bude se zpovídati po celý den. O půl 9. hod. bude německé a v 10 hod. české kázání, načež o 11. hod. Jeho kníž. Milost nejdůst. pan arcibiskup sloužití bude pontifikální mši svatou. Při této mši sv. koná se též sbírka na dostavění velechrámu svato-Vítského. Po mši svaté uděli se papežské požehnání, s kterým spojeny jsou plnomocné odpustky pro všechny, kteří mši sv. nábožně přítomni budou, ze svých hříchů se vyzpovídavše a nejsvětější Svátost přijavše. Odpoledne, o 2. hod. bude u sv. Víta české kázání, o 3. hod. slavnostní nešpory, pak bude tamtéž kázání německé, po němž povede se uvnitř chrámu sv.-Vítského slavný průvod s nejsv. Svátostí ku hrobu sv. Jana, kdež uděleno bude požehnání. U téhož hrobu budou pak od půl 5. české zpěvy a v 5 hod. české litanie a sv. požehnání, pak libání sv. ostatkův, konečně v 6 hod. pobožnost německá. — V úterý 17. t. m. budou u hrobu sv. Jana mše sv. opět od 5 hodin z rána až do poledne. Mše sv. v 6 hod. s českou pobožností (bude se konati po celý oktáv), v 7 h. zpívaná mše ranní, o půl 9. hod. mše sv.; odp. o 5. hod. české zpěvy, o 6. hod. litanie a modlitby české, pak sv. požehnání a libání ostatkův sv. Jana, v 7. hod. táž pobožnost v řeči německé. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanovníci. V týž den o 1/2 9. hod. rekvie za ř. kněze Ant. Hanikýře, zaklad. Dědictví Sv. Jansk. — Na mostě u sochy sv. Jana Nep. koná se večerní pobožnost jazykem českým v 7 hod., něm. pak před 8. hod. Dnes a zítřa budou ji konati pp. kanovníci pod infulou, v ostatní dny po celý oktáv farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — U sochy sv. Jana na sv. Janském náměstí koná se v 8 hod. večer pobožnost po celý oktáv farním duchovenstvem od sv. Ducha. — V kostele sv. Jana Nep. na Skalce slaví se pouť tímto způsobem: O slavnosti sv. Jana Nep. bude v 7 hod. ranní mše sv., v 10 hod. kázání české, v 11 hod. zpívaná mše sv., odpol. o 4. hod. kázání německé, v 5 hod. nešpory; po celý oktáv bude v 7 hod. tichá, v 10 hod. zpívaná mše sv. a ve 4 hod.

odpoledne požehnání. — Osmidenní pobožnost k sv. Janu Nep. koná se též u sochy téhož světce na Pohořelci každodenně večer v 8 hod. a sice v svatvečer, v den, a pak v oktáv slavnosti při osvětlení náměstí Pohořeleckého. Pobožnost tu koná farní duchovenstvo Strahovské.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 16.—19. května u sv. Jakuba, od 20.—23. t. m. v Emausích a od 24.—27. května u sv. Petra na Poříčí.

— **Biřmovanců** ve vikariátě Příbramském bylo 14 541 a sice v Příbrami 4210, v Obecnici 444, na Březových Horách 1189, v Hbitech domácích, z Kamýka a z Makové 1104, v Hluboši 633, v Pičíně 763, v Slivici 1158, z Pečice a Střebeska 930, v Dobříši 1038, v svatém poli domácích a z Višnové 1007, ve Verměřicích 605, v Kníně 919, v Boroticích 531.

— **Svěcení na kněžství.** V době od 15.—22. května bude v hlavním chrámě v Litoměřicích 32 alumnů z tamního biskupského semináře na kněžství vysvěceno. Mezi nimi nalezá se 21 Čechů a 11 Němců.

— **Spolek sv. Josefa** k podporování světského duchovenstva ve výslužbě pro církevní provincii Českou konal za předešlé tříletí valnou hromadu dne 11. května 1887, po mši sv. u sv. Salvatora v 9 hod. místopředsedou za členy a dobrodince spolkové sloužené, v 10 h. v síni bohoslovecké fakulty č. 3. v Praze. V předešlém tříletí přistoupilo 171 nových členů, z Pražské arcidiecese 62, z diecese Králové Hradecké 41, Litoměřické 37 a Budějovické 31; die národnosti 130 Čechů a 41 Němců. V tom tříletí zemřelo 23 členů a 5 vystouplo. Koncem správního roku 1886 bylo poslední číslo členské 669; ještě však od počátku spolku (r. 1873) 18 členů vystouplo, 14 vyloučeno bylo a 65 zemřelo, tedy 97 členů ubylo, zbývá po odraze 21 oprávněných deficientů, jenž roční příspěvek více neplatí, 551 členů činných. (V roce 1887 přistouplo opět nových 30 členů). V tom tříletí oblažili spolek přistoupením svým dva zakládající členové, jeden s 1000 zl. a jeden se 100 zl., dále obdržel spolek 3 legaty po 150, 50, 500 zl. a dar 200 zl. Fási spolkovou zvýšilo si v tom tříletí 46 členů z 21.000 zl. na 39.600 zl. V roce 1884 obdrželo 13 oprávněných deficientů podporu v obnosu 1624 zl. 40 kr.; v roce 1885 obdrželo 15 deficientů a 1 za 8 měsíců roku předešlého úhrnem 3018 zl. 31 kr. V roce 1886 obdrželo 21 deficientů podporu úhrnem 3018 zl. 78 kr. Na Pražskou arcidiecesi připadá 8, na Král. Hradeckou 6, na Litoměřickou 5 a na Budějovickou 2 deficienti (16 farářů a 5 kaplanů). Spolek drží se usnešení výboru

z r. 1877 a valné hromady z r. 1878 a přijímá za členy duchovní, které skrovná a k živobytí nedostatečná pense 300—400 zl. z náboženské matice očekává, tedy faráře, kaplany, katechety městanských škol; nepřijímá však vychovatele a katechety středních škol, jež slušná pense očekává. Jmění spolkové vzrostlo na 123.000 zl. — Po důkladném výkladu dp. far. V. Šimerky zvýšena byla ve prospěch deficientů formule k výpočtění podpory pro ně na budoucí tři roky (1888—1890) z A—U z 8 zl. 40 kr. na 10 zl. a F z 80 kr. na 1 zl., tak že deficienti budou ročně o 16—74 zl. více brát. — Do správního výboru opět zvoleni byli: P. T. Fiala Frant., sídelní kanovník Král. Hradecký, Havlů Jan, hl. farář u sv. Mikuláše, Klein Jan, děkan v Činěvsi (Kr. d.), Duben Jan, b. vikář v Nezamyslicích (Buděj. d.), Ehl Josef, b. vikář v Terezně (Litom. d.), Honejssek Václav, farář v Kojeticích, Oehm Vincenc, kaplan Týnský; za dp. Václ. Šimerku faráře, jenž na odpočinek vstoupil, zvolen dp. Frant. Benda, farář u sv. Haštala v Praze. Výbor zvolil ze svého středu za starostu opět vdp. Fr. Fialu, kanovníka, za místopředsedu Jana Havlů, faráře a za pokladníka dp. Fr. Bendu, faráře, ježto se posavadní pokladník Jan Havlů toho úřadu vzdal. Dp. Václ. Šimerka farář na odpoč. a bývalý prof. matematiky zvolen od výboru za rádce výboru a dp. Jan Kačer, kaplan u sv. Štěpána opět za účetního. Veškeré písemné dotazy, peněžní psaní a poštovní poukázky v záležitosti spolku sv. Josefa budtež nyní na farní úřad u svatého Haštala v Praze řízeny. *J. Havlů.*

Z Anglicka. Boj proti hostinským zdvihl se se strany těch, kteří zahrnojí pití opojných nápojů. Těch shromáždilo se asi 5000 nedávno na jednom táboře za předsednictví sir Wilfrida Lawsons, člena sněmovny poslanecké. Bouřlivým souhlasem jsa přerušován, promluvil Lawson pozoruhodnou a ráznou řeč proti příliš svobodnému a nevázanému udílení koncesí výčepnických. Mezi jiným vyjádřil se před posluchači, střídmosti oddanými, s nadšením takto: „Strana střídmosti chce vyprostiti lid z podruží nápojů líhových. Dokud náš národ nebude střídmostí, dotud nevyšine se ku pravé důstojnosti. Platno-li cos vládnouti velikým bohatstvím a získávati dobré mzdy? Což platno nazývati se svobodnými občany, když muži samochťíc stávají se otroky nezřízeného obžerství? Co jsou platny všechny naše školy, když na vzdor jim upadá lid do zvyků, které činí člověka horším zvířetem? Opilci nevěří sice, že stojí pod něnou tvář. Četl jsem však kdysi historku případnou k té věci. Ve příkopě ležel slušně oděný opilec v úpravném šatě a s prsteny na rukou. Jemu na

blízkou procházel se v blátě holub. Sotva že kdosi z těch, kteří šli kolem, připomenul, „pověz mi s kým obcuješ, a řeknu ti, kdo jsi,“ holub ihned odletěl. — Ve střídmosti dělnictvo anglické již před půl stoletím zahanbovalo přední stavy naší země, ačkoli za to zakouselo mnoho úsměšků. Vysmívali se dělníkům, že mají v mozku samou vodu, a když některý střídmostník zemřel, hned proskočila po něm pověst, že při pytvání nalezen byl v jeho žaludku kus ledu. Kdežto tedy nižší třídy lidu samy ze své vůle vystříhaly se pití, připravovaly vyšší stavy, vládou chráněné, při nabývání koncesí hostinských střídmosti vždy nové a nové úklady. Nad míru svobodné rozhojňování hostincův obohatilo sice průmysl pivovarský, ale vyssálo národ, nadělalo ze sládků boháče a z lidu hodně žebráků. Byli jsme arci tuze mohutným národem a měli jsme neustále co činiti na celém světě, k čemuž ovšem náš finanční ministr potřeboval mnoho peněz. Členové všech nových a nových společností krváceli v různých dílech světa a ke všemu tomu pohltily tyto lidské jatky ještě ohromné sumy státních příjmů. Kancelér pokladu byl si vědom, že by ze střídmosti národa tolik peněz nevytloukl, a proto rozdával koncesse plnou rukou. — Bič obrací se tedy v Anglii nejen proti hostinským, ale i proti těm, kdož dovedli ze živnosti výčepnické hodné těžiti, aniž měli při tom ohled ke mravnímu stavu lidu. Nebylo-by dobře také u nás podobně jednati?

S m ě s .

Počet vystěhovalců do Ameriky. „Courrier du Soir“ uveřejňuje následující statistiku o vystěhovalcích do Spojených států. Počet vystěhovalců obnašel v čase od 1. července 1886. do 28. února 1887. celkem 221.049 osob. Mezi těmi jest jich 22.351 z Rakousko-Uherska, 51.450 z Německa, 39.339 z Anglie, 25.119 z Irska, 8154 ze Škotska, 23.405 z Ruska, 19.678 ze Švédska a Norvéžska, 17.914 z Itálie, 2107 ze Švýcar, 9815 osob různé národnosti, a z Francie jen 3073. V celku jest ve Spojených státech severo-amerických 482.663 Francouzů, 2.601.000 Němců, 4.200.000 Angličanů, 1.077.000 Italů, 497.000 Belgičanů, 795.000 Švédův a Dánů, 337.000 Rakušanů, 453.000 Španělů a Portugalců, 207.000 Švýcarův a 148.000 Rusů.

O kouření. Dr. Favarger, lázeňský lékař v Uží, měl ve společnosti lékařů ve Vídni výlice zajímavou přednášku o chronickém otravování tabákem. Přednáškou tou bylo zjištěno, že nemírné kouření má často za následek nemoci nervové soustavy a dýchacích ústrojí. Méně

známo jest, že velcí kuřáci jsou vydáni chorobám srdečním, jelikož nikotin působí zvláště škodlivě na srdeční svaly. U kuřáků často dostávají se žaludeční nemoci, a kouření při prázdném žaludku způsobuje vůbec špatnou chuť a kazí trávení; na štěstí vystupují vážné nemoci teprve tenkrát, když příliš mnoho se kouří. Velice škodlivým jest zlozvyk, pouštět se kouřem nosem.

Dvorní černochoch. Císařovna Alžběta získala na světové výstavě roku 1873. černošského hochu, jenž zůstal asi dva roky ve službě císařovny a často na procházkách doprovázel arcivévodkyni Marii Valerii. R. 1875. vrátil se malý černochoch do teplé Afriky, protože mu ve Vídni podnebí nesvědčilo. Dle zpráv afrického cestovatele Bohndorfa stal se nyní z malého černochocha statný rolník u Dongoly, jenž zabývá se pěstováním datlových palm a jest úplně spokojen, třeba že neměl doma tak hezké šaty, jako mívával druhdy ve Vídni. Stal se filosofem a říká rovněž, že „všude dobře, doma nejlíp!“

Zajímavý prostředek proti lenosti. V Holandských kaznicích používali dříve zvláštního prostředku proti líným káráncům. Lenoch byl postaven do hluboké nádržky, kam přiváděna stále voda, tak že neustále musil otáčeti klikou, již voda se čerpala, by se neutopil. Množství vody a trvání práce vypočítáno podle jeho sil, a každého dne trochu přidáváno. „Lenivé údy,“ podotýká zpráva, „stávají se při tom velice rychle pružnými a lidé prosívají brzy za jinou, méně nudnou práci, kterou také obyčejně pilně konají.“

Literární oznamovatel.

— „*Staropohanské štěstí, svoboda a lidskost.*“ Napsal Frant. Pohunek. Poopravený a místy rozšířený otisk z „Vlasti.“ V Praze 1887. Tiskem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny. (J. Zeman a spol.) Nákladem vlastním. Cena 30 kr. Oproti jistým básníkům, kteří staré pohanství až na výsost chválou vynášejí a osvědčenou křesťanskou nauku zavrhuji, doporučujeme tento spisec co nejvřeleji. Dojdou-li spisky podobné obdytu, hodlá p. spisovatel ještě jiné proti českým nevěrcům a samozvaným básníkům vydati.

— „*Skřípeč na české nevěrce a svobodomyslníky*“ čili objasněná a odůvodněná „*Lež a pravda o sv. Jana Nepomuckém.*“ Napsal J. Křt. Votka T. J. Druhé vydání. V Praze nákladem vlastním. Tiskem kn. arc. knihtiskárny 1887. Cena 6 kr. Poněvadž Miškovský v Českém Brodě vydává hanopis o sv. Janu Nep. téměř každého roku, napsal P. Votka apologii sv. Jana Nep.,

ve které na přčetné lži a na hrubou nevědomost pisálka pamfletu Česko-Brodského poukazuje. Duchovní správce měli by si této knížky povšimnouti a ji dle možnosti rozšiřovati. Lze ji koupiti v arcibiskupské knihtiskárně, u Stýbla a v Cyrillo-Meth. knihkupectví.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- p. Petr *Matiak*, far. v Bríství, jmenován II. sekretářem k. a. vikariátu Českobrodského;
- p. Vojtěch *Polanecký*, far. v Poříčanech, a
- p. Frant. *Suttner*, far. ve Lstiboři, jmenování kn. arcib. notáři;
- p. Frant. *Holada*, farář v Ouvalech, obdržel Exposit. canonice.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Svoboda*, admin. v Hředle-Krušovicích, za kapl. ve Všetatech;
- P. Frant. Othmar *Pohl*, z řádu sv. Dominika, za admin. v Hředle-Krušovicích;
- P. Angelus Ludvík *Lubojacký*, z řádu sv. Dominika, za zat. admin. u sv. Jiljí v Praze;
- P. Ferd. *Cívka*, kněz ř. Praemonstr., za kapl. na Strahově v Praze.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Antes*, č. děkan v Cerekvici, jmenován správcem vikariátu Litomyšlského;
- p. Pavel *Rozinek*, zám. kapl. na Skalce, jmenován čestným far.;
- p. Frant. *Vintera*, kapl. v Král. Městci, obdržel farní synodalie.

Ustanovení jsou:

- p. Václ. *Piša*, zám. kapl. v Rychnově, za far. do Liberka;
- p. Václ. *Matzke*, far. v Dittersdorfu, za far. do Koclérova (Ketzelsdorf);
- p. Jan *Lžičar*, far. v Žihlinku, za faráře do Třebovice;
- p. Jan *Vaniček*, far. Turkovický, za faráře do Kaňku.

Uprázdňená místa:

- Dittersdorf*, fara patr. kníž. Thurn-Taxis, od 3. května;
- Žihlink*, fara patr. kníž. Lichtenšteina, od 4. května t. r.;
- Turkovice*, fara patr. náboženské matice, od 11. května 1887.

Vydává se
5., 15. 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jimá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přís. XIV, 34.)

Neděle 1. po sv. Duchu.

Opravuj dříve chyby své a pak jiných.

„Což pak vidíš mrvu v oku
bratra svého, a břevna, kteréž
v oku tvém jest, neznamenáš?“
Luk. 6, 41.

Pohanský císař Mark Aurel, přijímám mudrce, napsal knihu: O sobě samém. Sokrates a jiní řeční mudrcové stavili za vrchol moudrosti: Znej sebe sama. Tedy již pohané uznávali za nezbytnou cestu ku otnosti: poznání sebe.

Totéž i křesťanští. Sv. Augustin, první světlo západní církve, pěkně napsal: Člověk, který přemýšletí začíná (rozuměj o sobě), počátek jest všeho dobrého. A o marnotratném synu pověděl Spasitel, že šel do sebe, a od té chvíle počalo poplpení jeho.

Kdyby člověk byl v původním, dokonalém stavu, hleděl by ovšem dříve na sebe a pak na jiné; opravoval by dříve sebe a pak teprv jiné; ale že porušen jest, a více se kloní ku zlému, než k dobrému, i v té věci převrácen jest a hledí dříve na jiné, než na sebe; chyby své vidí malé, bližního velké; své omlouvá, jiných zatracuje. Znej sebe; opravuj dříve chyby své, pak jiných. Pročez choi dnes o věci té a to na základě slov, samým Pánem Kristem pronesených a na počátku mnou uvedených — promluví. Slyšte! —

1. Známa jest báje, již vypravují staří, že nejvyšší bůh, stvořiv člověka, dal mu přes rameno vak a přikázal, aby do přední části vrhal chyby své, do zadní bližního, to proto, aby své opravoval, ale ku chybám bližního nehleděl. Člověk některý čas tak činil; pak nahlédna do přední části zhrozil

se, vida, jak velikých chyb do sebe má. I neváhal a přehodil rychle vak, tak že jeho chyby přišly do zadu a bližního do předu, a od těch dob vidí prý člověk vždycky jen chyby bližního, ale svých nevidí. Jeť to jen báje, ale svatou pravdu v sobě chová.

2. Nic dokonalého pod sluncem, ani člověk; vše má své chyby, své nedostatky; jest to ta stinná stránka. Odtud i ono známé: Nikdo před smrtí není blaženým. I to slunce má své skvrny.

3. Jen pozoruj a neklamej sebe; nechať tě nerozumná samoláska nezaslepuje; jestiť ona jako mrak, který slunce zakrývá, jako mlha, kouř a dým, který brání, že jasné nevidíme. (Proto sv. Aug. (expos. in ps. 85.): „Nahližej jeden každý do srdce svého bez pochlebenství; neboť nic není pošetilejšího, jako sváděti sebe same.“

4. I největší muži viděli nedokonalosti na sobě, a to tím, že moudří byli, a ovšem tím více v dokonalosti prospívali, čím více chyby své uznávali a se snažili, je odložit. Proto sv. Jan Zlat.: „Poznatí sebe, není v mudrctví věci nejposlednější.“ A svatý Ambrož: „Poznej, o člověče, poznej sebe, kdo jsi; měj pozor na sebe a uvažuj, co myšlením v tebe vchází a co řeči z tebe vychází.“

5. I svatí a světice boží; ti právě nejvíce se vynasnažovali, aby sebe poznali; a znalice slabost lidskou a chyby své, často ty nejnepatrnější, sebe za největší hříšníky pokládali; ale k tomu vedla je čistá a upřímná láska boží, kteráž raději chce umřít, než Boha i nejmenším hříchem urazit. V ohledu tom krásně napsal Blah. Tomáš Kemp. ve své zlaté knize o následování Krista Pána: „Největší a nejprospěšnější učení jest, sebe sama náležitě poznati a

snížití . . . Bys také koho viděl zjevně hřešiti, aneb cosi těžkého páchatí, neměl bys proto sebe za lepšího míti; neboť nevíš, dlouho-li sám v dobrém setrváš. Jsme všickni křehcí, ty pak sebe za nejkřehčejšího pokládej.“

6. Protož nebuď mravokárcem; nechť netěká oko tvé po světě, ale obrať je do sebe, a tu, v hlubině srdce svého skoumej a zpytuj. Sv. Bernard (Serm. super Cant. Serm. 37. n. 1.): „Vímť, že bez poznání sebe nikdo spasení nedojde; nebo odtud rodí se matka spasení, pokora totiž a bázeň boží: kterážto sama jakož jest počátek moudrosti, rovněž jest i počátek spasení.“ A jinde dí: „S nebe spadl výrok onen: Člověče, znej nebe sama . . . Poznání sebe záleží v trojím, aby poznal člověk, co učinil, čeho zasloužil a čeho pozbýl.“

7. Viz, pokrytcem nazývá Pán toho, kdo jiné kárá, sebe však neopravuje. Pokrytec jest, kdo na jiných pro čest a chválu Boží horlí, ale na sobě tak učiniti zanedbává, kdežto by sám u sebe začítí měl.

8. Proto, opravuj dříve sebe, pak jiné. Z toho bude ti smíření s Bohem, pokoj a blaženost v srdci; proto sv. Jarolím (lib. 6. in Isai. c. 15.): „Počátek blaženosti jest: sebe samého znáti a pak hříchů svých oplakávati.“ Učený Hugo a S. Vikt. (de anima lib. 2. cap. 9.) dí: „Mnozí vědí věci mnohé a neznají sami sebe; ješto přece poznání sebe nejvyšší jest mudretví.“ Podobají se tomu, jenž jde hledí na hvězdy, ale na cestu nezírá; i stane se, že klopýtne a sebe obrazí. Spasitel plakal nad Jerusál.: „Kéž bys bylo poznalo, a to aspoň v tento den tvůj, co tobě ku pokoji, nyní však skryto jest před očima tvýma . . . a nepoznalo (město) času navštívení svého.“ (Luk. 19, 42.)

My ne tak, Nejmilejší, ale zirejme na sebe; pozorujme kroků svých! Slyšme, co dí Spasitel, Pravda věčná: „Touž zajisté měrou, kterouž měřiti budete, bude vám zase odměřeno.“ I měřme tedy láskou, aby nám jedenkrátě láskou odměřeno bylo.

Amen. *B. Haki.*

○ Božím Těle.

„Jako mne poslal živý Otec a já živ jsem pro Otce: tak i ten, kdo jí mne, živ bude pro mne.“
Jan 6, 58.

Bůh Otec jest život, vše stvořil, všemu život dal; on počátek všeho, sám

pak počátku nemá, jsa počátkem bez počátku.

Dal všemu život; ale jest život dvojit: hmotný a duchovní. Hmotný (tělesný) u tvorů, jež Pána a Tvůrce svého nepoznávají; duchovní, u tvorů (bytostí), jež Pána a Tvůrce svého poznávají.

V přírodě, v říši hmoty, vše jest živo: kamení, bylinstvo i živočišstvo; a podivuhodný, zázračný jest ten život, vázán na jisté zákony a v zákonech těch se udržuje. Tak i člověk dle těla.

Ale člověk měl i život duše a to jest milost boží. A toho života člověk pozbýl; Bůh jej obnovil; poslal Syna svého. Proto pravil Kristus: Jako mne poslal živý Otec a já živ jsem pro Otce, t. j. k jeho cti a slávě: tak i ten, kdož jí mne, živ bude pro mne.

Ukážu, že, kdo důstojně ku stolu Páně přistupuje, živ jest pro Ježíše Krista a Ježíši Kristu, k jeho cti a slávě, jeho čest a slávu rozšiřuje.

Spasitel sám, v Nejsvětější Svátosti přítomný, budiž s námi, bychom shromáždění byli k jeho cti a slávě. —

1. Jest dnes památka ustanovení Nejsvětější Svátosti Oltární, svátek radostný a slavný.

2. Kristus Pán ji ustanovil; abychom jí k životu věčnému krmení byli. Jako tělo potřebuje pokrmu a nápoje: tak i duch; ale poněvadž žijeme v tomto světě hmotném a v těle viditelném: třeba, abychom i viditelně přesvědčeni byli, že se Ježíš Kristus s námi a my s ním spojujeme. A proto Nejsv. Svátost ustanovil.

3. Nejsv. Svátost Oltární jest důkaz neskonalé lásky k nám. Proto při poslední večeři ji ustanovil, když naposledy Beránka Velikonočního s učenníky svými jedl; dal to nejlepší, co měl; přípravy činil.

Což nám měl více dáti? Sv. Aug. dí: „Důvěřuju si tvrditi, že Pán náš J. Kristus ve své vševědoucečnosti ani nevěděl, ve své lásce ani neměl, ve své všemohoucnosti ani nemohl co lepšího nám dáti, než sebe sama.“ Věděl, že slabá jest duše naše, že v dobrém hned ohabujeme, klesáme, a že třeba nám posily.

4. Živ byl pro nás; pro nás s nebe sestoupil, vzal na se tělo, trpěl, snášel, vše pro nás činil, proč? — tak i my živi býti máme pro něho. Tak i ten, kdož jí mne, živ bude pro mne.

5. Kdo Ježíše Krista miluje, jistě za něho se nebude stydět, ale přistupovati

bude ku stolu Páně, živ bude pro něho; bude vyznávati víru svou, že věří, že v té Nejsvět. Svátosti skutečně přítomen jest; naději, že k životu věčnému krměn a silen bude; lásku, že se mu podává důkaz lásky největší. Bude vše mu obětovati, jej v srdci nositi; a tak pravda bude: Kdo ji mne, živ bude pro mne; protože čím dále, tím více v lásce ku Ježíši Kristu a v životě duchovním utvrzen bude.

6. Povzbuzení. Přistupujme nábožně... „Zkusíš pak sám sebe člověk, a tak z toho chleba jez a z kalicha pij; nebo kdo ji a pije nehodně, odsouzení sobě ji a pije, poněvadž nerozsuzuje těla Páně“ (I. Kor. 11, 28. 29.). Praviltě sám Spasitel: „Jako mne poslal živý Otec a já živ jsem pro Otce: tak i ten, kdož ji mne, živ bude pro mne;“ ano, živ bude pro mne a se mnou v ráji nebeském. Amen. *B. Hakl.*

Neděle 2. po sv. Duchu.

Kdo jsou služebníci, co hodina večeře, kdo pozvani a kterak připraveno jest všecko?

„I poslal služebníka svého v hodinu večeře, by řekl pozvaným, aby přišli, že již připraveno jest všecko.“ Luk. 14, 17.

Jsme, rozmilí v Kristu, v oktavu Božího Těla; církev svatá velmi vhodně dává čítati evangelium o veliké večeři.

Vypravoval Spasitel náš podobenství to ve třetím roce veřejného života svého, když se ubíral na slavnost stánků do Jerusalema. Stalo se, že pozván jest jedním vznešeným Farizeem v sobotu, tedy v den sváteční židovský, aby s ním jedl chléb, t. j. pozval ho ku stolu, na hostinu.

Pán přijal pozvání to a vejda, uzřel ubožáka vodnatelného, ježž uzdravil, nehledě k tomu, že šetrili ho. Pokáral jich. Vida pak, kterak hledají první místa při hostině, učil o pokoře. To čte se, jak známo, o neděli 16. po sv. Duchu.

Vida pak, kterak hostitel hojných a vzácných krmí předkládá, poučoval ho, jak zváti by měl chudé spíše, ne bohaté; nebo tito mohou odplatiti jemu, nikoli však chudí; a proto (praví), bude mítí zásluhu v nebi, což slyše jeden ze spolustolicích, v ta propukl slova: „Blahoslavený, kdož jísti bude chléb ve království božím!“ (Luk. 14, 15.) Myslil, když svatý mistr chudých tak se ujmá, jak mnohem více

naděje na blahý život mají ti, kdož přátely jsou Messiašovými! Z toho vzal námět čili příležitost božský Spasitel, aby vypravoval podobenství; vypravil je a to dnešní, o veliké večeři. — Význam (smysl může mítí trojí: Nejprv může rozuměno býti o království nebeském; pak o království božím na zemi, t. o církvi; a posléze o svatém přijímání.

Já na základě slov předem uvedených: „I poslal služebníka svého, by řekl pozvaným, aby přišli, že jest již připraveno všecko,“ chci ukázati postupem slov svých, kdož jest ten služebník, kterého pán poslal, která hodina večeře, kdo pozvaní a kterak připraveno jest všecko. — Spasitel sám Kristus Ježíš, před jehož tváří tu jsme, neboť jest tam na oltáři, budiž s námi! —

1. I poslal služebníka svého. Kdo jest ten služebník? Ve starém zákoně byli patriarchové a proroci, byl veliký sluha boží, Mojžíš, byl předchůdce Páně, sv. Jan Křtitel. V zákoně novém byl sám Spasitel, Kristus Ježíš; neboť sám řekl: „Syn člověka nepřišel, aby jemu slouženo bylo, ale aby sám sloužil.“ Byli sv. apoštolové, po nich jejich nástupci, biskupové a pomocníci těchto, kněží. Ti všickni pozývali do království nebeského; Kristus Pán a sv. apoštolové, a po nich žáci jejich zvali do církve, a pastýři duchovní pozývají každého roku, ano neustále věřících, by přistupovali ku stolu Páně.

2. V hodinu večeře; která jest ta hodina večeře? Vzhledem ku veškerému pokolení lidskému jest doba trvání pokolení lidského na zemi; nebo veškeré lidstvo Bůh k sobě pozývá milostmi skutkovými, ješto nižádné duše Bůh nestvořil ku záhubě, ale všechny ku spasení. Vzhledem ku katolickému křesťanu jest veškeren jeho život v církvi boží, kdežto Kristus Ježíš, hostitel nebeský, nasycuje a krmí jej po veškeren život slovem božím, pokrmem duchovním. Vzhledem pak k rodu církevnímu a Nejsvětější Svátosti Oltářní jest to zvláště svatý čas postní a posvátná doba velikonoční, v nížto církev káže, by každý katolický křesťan aspoň jednou v roce šel ku správě boží a přistoupil ku stolu Páně, jak svatá církev ve 4. přikázání svém nařizuje.

3. By řekl pozvaným. Kdo jsou pozvaní? Jsou všickni lidé, všech národů a jazyků. V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí, řekl Pán Ježíš Kristus. I pohané

mohou býti spaseni, žijí-li po přirozeném zákoně, jež Bůh do srdcí jejich vštípl. — Vzhledem ku církvi rozuměni jsou rovněž všickni národové; neboť Pán Kristus apoštoly ku všem národům poslal, řka: Učte všechny národy, pozývejte všech do církve. Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude. A bude jeden ovčinec a jeden pastýř. — Avšak hledíce ku Nejsv. Svátosti Oltářní jsou pozvani pouze katoličtí křesťané, neboť jiní nemají práva, přiklěkati s námi ku stolu Páně, jak apoštol sv. Pavel k Žid. 13, 10. dí: „Mámeť oltář, z něhož nemají moci jísti, kteří stánku slouží“ (Židé). A jinde dí: „Pečujte o pokrm, ne o ten, kterýž hyne, ale kterýž zůstává k životu věčnému, jež Syn člověka dá vám. Jáť jsem chléb živý, kterýž s nebe sestoupil; bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. A chléb, kterýž já dám, tělo mé jest, jež vydám za život světa. — Ne jako otcové vaši jedli mannu a zemřeli. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky“ (Jan 6, 56—59.).

4. Aby přišli, že již připraveno jest všecko. Všecko připravil Bůh ku spasení našemu; vším člověka obdařil, aby spasení svého dosáti mohl; silami ducha i těla, milosti svou jej k sobě táhne. Tak 4000 let připravoval Dobrotivý Bůh vykoupení jeho; až připraveno, uchystáno bylo vše, přišel Vykupitel, Messiaš, zdávna zaslíbený. Přišel v těle lidském; svítil životem, příkladem; učil, ukazoval cestu spasení; trpěl a umřel, nás vykoupil. Aby pak památka toho stále, jak slušno bylo, mezi námi zůstala, ustanovil Nejsvět. Svátost Oltářní, vždy trvající památku té krvavé oběti, kterou na kříži dokonat. A nejen to, ale i sám sebe zanechal, aby stále mezi námi žil a nám se podával, s námi i bytně a viditelně se spojoval. Podal se nám za pokrm k životu věčnému. Toť ta večere veliká, ku kteréž sám pozývá, řka: „Pojďtež ke mně všickni, kdož pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím.“ — „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm; nebo tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v den nejposlednější.“ Tak dal se v moc naši; a uchystán jest, tam na oltáři, a hotov každé chvíle, aby se nám podal za pokrm a slil na cestu k životu věčnému.

5. Toť tedy ten člověk, kterýž učinil večeri velikou a pozval mnohých. Ukázal jsem, kdo jest ten služebník, jež vyslal,

která ta hodina večere, kdo pozvaní a kterak připraveno jest všecko. A veliká, v pravdě veliká, jest ta večere jak hostitelem, tak krmí a počtem pozvaných. Hostitelem, neboť jest sám Syn Boží, Kristus Ježíš, kterýž se nám podává; krmí, neboť jest jeho pravé tělo a pravá krev, v nichž sám skutečně, podstatně a opravdově jest přítomen; a počtem pozvaných, neboť přistoupení mohou všickni, jak bohatí tak chudí, jak vznešení, tak nízcí, jak učení tak neučení; všickni, kdož katoličtí křesťané jsou.

6. Avšak jako tenkrát nechtěli přijíti, všelijaké nepodstatné a malicherné příčiny předstírajíce, tak i dnes. I za dnů našich mnozí neslyší pozvání a pohrdají; jedni nevěří, jiní se stydí, jiní pro samé péče a starosti světské nemají pokdy. Ale co řekl Spasitel? „Kdo se bude styděti za mne před lidmi, za toho se i já styděti budu před Otcem svým.“ A dále: „Neskládejte sobě pokladův na zemi... Co platno člověku, byť světa pozískal, jest-li na své duši škodu trpí? co dá za duši svou? — Hleďte nejprv království božího a spravedlnosti jeho, ostatní bude vám přidáno.“

7. Ale my ne tak, Nejmilejší. I my jsme pozvaní, uznejme to, važme si toho. Jsme pozvaní do království nebeského; nemámeť zde místa zůstávajícího, ale budoucího hledáme. (Žid. 13, 14.) — Jsme už ve večeradle, v církvi boží, kdež se nám láme chléb duchovní, slovo boží. Ano, i zde jsme ve večeradle, v domě božím; stůl nebeský zde ustavičně jest uchystán, připraven; třeba jen přistoupení, ovšem jen s čistým a pokorným srdcem, ve svátečním obleku. I přijde nebeský hostitel, s radostí uvítá, skloní se, podá svatou krmí, sám sebe řka: „Tělo Pána a Spasitele tvého ostřihejž duši tvou k životu věčnému. I stane se, že se bude k nám znáti i tam, před Otcem svým nebeským a že budeme podíl míti i tam ve veliké večeri v království nebeském. Amen.“ B. Hakl.

O pouti Lourdské.

Podává prof. Rudolf Kadeřávek v Hranici.

(Dokončení.)

Pod výklenkem tímto stojí v jeskyni dva velké kandelábrы, na nichž dnem i nocí nesčíslné množství svící hoří, mnohé

jako ruka tlusté, vesměs dary poutníků. Sotva jedna uhasla, jiná se rozsvěcuje. Kolem na stěnách rozvěšeny jsou berly na památku zázračných uzdravení. Uprostřed stojí oltář, stříbrnými plotnami bohatě obložený. Před mříží na pravo stojí pod širým nebem kazatelna, v levo ona mramorová nádrž, z níž mnohými kohoutky pramen vytéká. Opodál spatříš domek lazeňský a několik bud s památkami a svícemi. Před jeskyní stojí ve dvou řadách lavice a tu i tam vozík neb nosítka, z nichž nemocní ruce vzhůru vzpínají. Na protějším břehu rozkládají se dva kláštery jeptišek, z nichž jeden poskytuje útočiště ubohým sirotkům. Nový jeden veliký klášter staví se za basilikou, kde stojí již rozsáhlá budova pro missionáře, jimž duchovní správa jest svěřena a letohrádek biskupa Tarbeského. Všecky tyto budovy jeví bohatství a vkus. Jen mlýnek otce Bernadetty, která — ovšem jen co nástroj v rukou Bohorodičky — všecku tuto náheru takorba ze země vykouzila, jest dosud týž nepatrný barák; Bernadetta sama zemřela před několika lety co chudička jeptiška v klášteře v Nevers-u.

Když k jeskyni jsem se blížil, slyšel jsem již zdáli Francouzské poutníky modlití se růženec a sice s takovou vroucností, že u nás toho ani schopni nejsme. I v modlitbě jeví se ohnivá jejich povaha. Tu pracují nejen ústa, nýbrž i ruce. Ještě dosud zní mi v uších lahodná slova andělského pozdravení: „Je vous salue, Marie, pleine des graces!“ I lahodného zpěvu jejich nemohl jsem se nasytit.

Po večeri spěchal jsem opět k jeskyni, nemoha se nasytit krásného tohoto divadla. Jest večer. Slunce právě zapadá, posledními svými paprsky ozlacující ledové ty velikány, které údolí Lourdské v dálece uzavírají. Blahý mír vládne celou krajinou, nad níž noc roušku svou znenáhla rozestírá. Bílý chrám dává mi již zdáli svůj pozdrav. Jeskyně září v moři světél, která sochu čarovně osvětlují. Několik set poutníků klečí kolem, zraky své opět a opět k ní obracejíce. Každý v tichosti útroby srdce svého otvírá a nějakou tajnou prosbu Bohorodičce sděluje.

Tu bohatý hrabě vedle chudého nádeníka se stejnou vroucností růženec se modlí; tam Američan s Vlachem svorně z jedné nádoby pijí; tu opět Španěl ochotně Polákovi svíčku svoji půjčuje, aby svíci svoji rozžal. Tu stařec stříbrovlasý vyhaslé

své oči k nebi obrací; tam muž v nejlepším věku bolavou svou ruku k posvěcené skále tiskne; tu ubohá matka nemocné své dítě k Bohorodičce zdvihá; tam opět vdečná dcera záda matky dnou sklíčené podepírá, která v lůžku se sem donéstí dala. V tvářích všech zračí se táže důvěra skalopevná, táže láska neobmezená, která nás všechny jako bratry a sestry v jednu rodinu víže.

Na blízké věži bilo 9. Stříbrný hlas zvonku zval k „Ave Maria!“ — To bylo již mnoho pro rozechvěné čivy mé — já slzel. Proč, nemohu Vám ani povědět; neb dojmý, jaké útroby moje tehda tak mocně rozvlnily, dají se jen pocítiti, nikoliv vypsati. Ještě dlouho seděl jsem u břehu, nemoha zraku odvrátiti od čarovného tohoto divadla. Zde i ostatní večery jsem prosnil.

Druhý den ráno přijali jsme všickni tělo Páně, které podával nám arcibiskup Vannutelli. Při tom stalo se boдрému jednomu Tyrolanu vedle mne klečícímu nemilé intermezzo, které nemohu Vám zatajit. Dříve než sv. hostii na jazyk položil, podal arcibiskup každému prsten svůj k políbení. Tyrolan, který u velké vroucnosti při otevření úst oči zavřel, chytil nejd. p. arcibiskupa za prst, když prstenem rtů jeho se dotekl. — Týž den dopoledne bylo české a německé kázání, večer slavný průvod se svíčkami od jeskyně ku kostelu a parkem zpět k jeskyni. Při tom průčelí kostela i park lampičkami slavnostně byl osvětlen.

V pondělí nato dopoledne opět dvojí kázání, odpoledne pak průvod s překrásným naším praporem a slavné jeho věnování basilice Lourdské. Průvodu účastnili se všickni kněží poutního vlaku ve slavnostním rouše a mimo ně i přítomní tu arcibiskupové Kagliarský a Lissabonský. Onen na latinské oslovení pana praelata Zschokka v témže jazyku odpověděl, načež za zvuků Rakouské hymny prapor ku klenbě se zdvihal. Večer byly slavné nešpory u jeskyně.

Úterek strávil jsem v nedalekém městě Pau (as 8 stanic vzdáleném), jehož návštěvu každá cestovní kniha vřele doporučuje. Prohlédnuv si prastarý zámek královské rodiny z Bearnů, v němž mimo jiné vzácné starožitnosti ukazuje se i ložnice a kolebka Jindřicha IV. (vrchní to krunýř želvy obrovské, na pozlacených kopích zavěšené) a světnice, jež za doby vyhnanství svého obýval statečný vůdce Alžírských Arabů, Abder-Kader, prošel jsem kříž na kříž město, jehož obrovské hotely

a krásné kostely různých vyznání o velké oblíbenosti jeho zřejmě svědčí a usedl konečně ve stínu palem a obrovských oleandrů na Boulevardu du Midi, vysokém to tarasu, který na straně severní největší hotely města Pau, na jihu pak nízké zábradlí uzavírá. Zde objevilo se zraku mému velikolepé panorama, jemuž rovného neznám. Na úpatí příkrě spadající vysočiny, na níž město se rozkládá, vine se řeka Gave rovinou úrodnou jako pestrý koberec poli a lukami, vesnicemi a zahradami bohatě protkanou. Na pahorcích k jihu se zdviha- jících střídají se háje a vinice s nádhernými letohrádky, tvořice tak celek anglickému parku podobný a oku nemálo lahodící. Zelené háje přecházejí v tmavé hvozdy, z nichž holé skály se vypínají, ohromných sice rozměrů, nicméně však pravý pidimu- žici proti obrovským oněm velikanům, které ledovými svými vrcholy obzor uza- vírají a na temenech svých klenbu ne- beskou nesou.

Příznivá poloha tarasu činí, že pře- hledneš tu pásmo Pyrenejské v celé jeho délce se všemi hlavními štíty, z nichž Pic de Bigorre, Mont, Perdu a dvojhrot hory Pic du Midi zvláště vynikají. Více než dvě hodiny kochal jsem se rozkošným tímto výhledem a jen obava, že vlak zmeškám, zahнала mne na nádraží.

Vrátiv se do Lourd nakoupil jsem pa- mátek, byl večer přítomen slavnému roz- loučení s Bohorodičkou u jeskyně a o 11. hodině seděl jsem již s ostatními poutníky v přečpaných vozech.

Obyvatelé Lourd patří ku kmenu Gascoňskému a mluví nařečím francouz- ským, které sice příjemně se poslouchá, ale nesnadno rozumí: Strojí se po španěl- sku: modrá bunda, kalhoty téže barvy a na hlavě placatá čepice v podobě koláče s knoflíkem uprostřed: toť kroj mužů. Ženy pak a děvčata nosí přes hlavu až po bedra řasnatou, vlněnou mantilu. Za vedra nosí ji v podobě baretu na temeni hlavy; v chladném počasí celou horní část těla ji zahalí. Dle barvy její poznáš u venko- vanů stáří a stav. Mladé ženy volí barvu červenou, staré černou, děvčata bílou s čer- veným lemem. Městské dámy nosí hedbávné černé mantily, které koketně kolem hlavy a prsou omotávají. Pleti jsou jak Španělky hebké, tahů přívětivých a ušlechtilých. Něžné vousky pod nosem nejsou kráse je- jich nijak na ujmu — jen že v stáří pře- cházejí v dragounské kníry.

S obsluhou i s úpravou jídel, jichž bylo jak při obědě tak i při večeři velký výběr, byli jsme ve Francii vesměs spo- kojeni. Za celé zaopatření platili jsme denně 9—10 franků. Výborného červeného vína mohl při jídle každý pít, kolik si přál. Pivo se v jižní Francii nepije. V Lyoně prodávají teplou sladkou břečku, pivu po- dobnou, v kavárnách nalévajíce ji do ma- lých vinných sklenic. (Za láhev půllitrovou platil jsem v hotelu 1 fr.)

Zpáteční cesta, kterou konali jsme Toulousami, Avignonem a Lyonem bez delší zastávky, neposkytla nám ničeho nového. Nebudu se tudíž o ní rozepisovati. Pomínu též mlčením desítidenní můj pobyt ve Švýcarsku, který seznámil mne s nej- zajímavějšími krajinami krásné této země, jako s Genevou a Genevským jezerem, Lausannem, Fribourgem, Bernem, Zü- richem, klášterem Einsiedel, Schwyzen, je- zerem Vierwaldstätským, Luzernem, dra- hou na Rigi a výhledem s vrcholu jejího, drahou Gotthardskou až po Göschenen a Andermatt — vybočil bych tuze daleko z rámce poutě Lourdské a nedostal bych se ku konci.

Jen tolik připomenu, že na zpáteční cestě zastavil jsem se v Zell am See, kde s bratrem jsem se shledal, který tu již několik týdnů na zotavené trval. Po pěti- denním pobytu v rozhošném tomto místě vrátil jsem se v jeho společnosti přes Vídeň zpět do milého domova.

Črty Sázavské.

(Podává Jos. Šindelář, býv. farář Sázavský.)

1. Obraz sv. Prokopa.

Legenda a tradice praví: Když svatý Prokop zemřel a vše potřebné k pohřbu chystáno bylo; tehdy jeden z mnichů v malbě obeznalý zhotovil obraz sv. Pro- kopa dle toho jak mrtev ležel se zavře- nýma očima. Obraz ten že jest onen, který se v Sázavě nalezá. Tak legenda a tradice.

K tomu nutno podotknouti, že mnich Sázavský, který tak důkladně o posledních hodinách světce sv. Prokopa pojednává *ni žádné zmínky* o tom nečiní, že po smrti světce obraz jeho byl zhotoven. Že za dnů Božetěchových, kdy všeho druhu krásné umění na Sázavě kvetlo i škola malířská na Sázavě byla, která chrámy zřizující se v obvodu kláštera sázavského potřebnými

obrazy opatrovala, jest pravdě podobno — i to že v klášteře zajisté podobiznu svého zakladatele svatého chovali — ale jak již praveno dokázati to nelze, poněvadž jediný spolehlivý pramen mnich Sázavský o tom úplně mlčí.

První zmínka o obraze sv. Prokopa děje se při jeho svatořečení. Tělo sv. Prokopa bylo z hrobu vyzdviženo a vloženo na oltář, na který byl též *postaven obraz Světcův*. Až do roku 1204 nikde není o obraze tom zmínky.

Nastává otázka: Jest obraz sv. Prokopa, který se na Sázavě nalezá totožný s tím, který při jeho kanonisaci na oltář byl postaven? — Na to dáti určitou odpověď jest velice obtížno. Museli bychom především vědět, jakým způsobem se na počátku 13. století v Čechách malovalo. Mluvil jsem o té záležitosti s četnými malíři, kteří na Sázavu přišli — ale ani *od jediného* určité odpovědi jsem nedostal. Většina souhlasí, že *stará škola* malířská u nás užívala k obrazům prkna, na němž přihněteno sádrou neb jinou hmotou plátno, na kterém se pak malovalo. Obraz sv. Prokopa jest skutečně tímto způsobem zhotoven — plátno přihněteno na prkno. Bylo by tedy velice žádoucí zvědět dobu, kdy se u nás přestalo malovati na *pouhém* dřevě a započalo malovati na plátně na dřevě přihněteném — a doba, kdy se od tohoto způsobu opět upustilo a počalo malovati na plátně na slepém rámě napnutém. Tím bychom poznali alespoň přibližně dobu, ve které památný náš obraz povstal.

Od roku 1204 až do roku 1638 nikde se mi nepodařilo o obraze tom něčeho se dopátrati, ba ani zmínky o něm není. Teprve památná kniha rokn 1785 zrušeného kláštera měla o něm poznámky. Tam se pravit, že roku 1638 byl v sutínách a rumu chrámovém nalezen obraz sv. Prokopa valně poškozený. Malíř, který obraz opravoval napsal na něj letopočet 1638. Tento letopočet jest *nejkrásnější mezi*, až po kterou lze původ obrazu připustiti. Kdy mohl obraz před touto dobou povstati? — Asi 1420 byl chrám od Husitů vyplněn a zbořen — několik mnichů na Sázavě dosti bidně se živilo v duchovní správě po 244 roků. Za chrám jim sloužila malá kaple sv. Barbory. Kdyby byli v té době obraz sv. Prokopa zhotovili, byl by býval zajisté rozměrů *mnohem menších*. Tak též obraz sv. Prokopa, do kaple křížové sv. Barbory toliko asi 4 metry vysoké *nikterak*

se nehodí, neřku-li, aby pod ním ještě oltář stál. Poněvadž žebra křížové klenby na vrchu úzce se sbíhají, byl by mohl obraz podoby čtverhraného obdélníku v šíři více než 1 metr asi teprve metr pod lomeným klenutím zavěšen býti, tak že by s rámem téměř až dlažby se dotýkal. Obraz sv. Prokopa na první pohled svědčí, že byl ustanoven *pro chrám veliký*, kdež zajisté v značné výši zavěšen byl, čemuž se zdá nasvědčovati polozařvené oko, kteréž dolů hledí. Postava sv. Prokopa na obraze jest štíhlá. I lze souditi, že obraz sv. Prokopa při spustošení chrámu od Husitů 1420 již zde byl, a že ušel jejich vandalismu jako jeho evangelium v Praze na Slovanech. Mohl tedy obraz sv. Prokopa v době od 1204—1420 povstati. Ovšem záhadnou jest v tom okolnost, že se na obraze představuje světec bez vousů. — Tvář světcova má individuální podobu i zdá se, že při opravě 1638 změněna nebyla. Barvy temné převládají. Oči zdají se býti zavřeny ale dobrým pozorováním jsem poznal, že jsou jen přivřeny a že lze panenky v očích poznati. Oči jsou tím způsobem malovány, že se zdají z některého místa, ale jen někdy, býti úplně otevřeny a k nebi pohlížeti. Odtud na Sázavě povstalo, že kdykoliv sv. Prokop oči otevře, stihne v tom roce zemi českou neštěstí. První pohled ve tvář světcovu učiní na nás dojem, že obraz jest značně starý. Dojem ten rušen jest mitrou, svatozáří a zlatým lemem pluvialu. Jakou mitru obraz prvotně při nalezení 1638 měl, nyní nelze říci. Počátkem 18. století daroval tomuto obrazu majitel panství vlašimského masívní stříbrnou pozlacenou mitru, svatozář a berlu, kteréž věci na obraz byly připevněny. Asi před 50 roky byly však v noci z obrazu uloupeny. Část berly byla v žitě na Bektině nalezena a chová se v zádušní pokladně. Na to neznámý malíř namaloval na obraz zlatou mitru, paprsky a berlu, což vše na pozorovatele činí dojem novoty. Tunicela na obraze jest barvy zelené. Pluvial barvy temnooranžové a jest vzorkován. V rozličném ornamentu nalezá se podoba křížků malých. Pravou rukou drží sv. Prokop řemen, na němž připoutána podoba ďábla se vzpínajícího. Na levé straně v pozadí namalovány skály, před těmi v miniatuře sv. Prokop jako mnich oře pluhem, v němž zapřažen jest ďábel. Pravou rukou drží světec kříž, jímž ďábla pobádá. Na pravé straně nalezá se kosteliček a pod tím je vinoucí řeka Sá-

zava, v pozadí temné horstvo a takové též mraky. Obraz, aby pokud lze před vlivem škodným nejvíce byl uchráněn, jest z úplná zasklen. Dekretem pražského ordinariátu v 18. století obraz ten byl za milostný prohlášen.

2. Obraz představující nadání kláštera.

V starém klášteře Sázavském nalezala se malba (fresco), na některé stěně neznámé. Obraz představoval oltář, u něhož stál kníže Břetislav a biskup Šebř. Břetislav držel v ruce listinu a kladl ji na oltář. Sv. Prokop klečel u oltáře, za ním stáli řeholní bratři. Obsah listiny byl dle Hájka: „Otče počtivý Prokope a bratře řádu sv. Benedikta! Vám dávám i vašim budoucím všechny tyto listy, svými pečeti utvrzené a teď je na oltář kladu blahoslovené Panny Marie, abyste je otuď ve své ruce přijali a všechna zboží v nich napsaná a ode mne vám daná, abyste drželi, jich užívali, vy i vaši budoucí až na věky, jestliže by pak kdo této mé vám učiněné milosti na odpor býti chtěl, a vám toto zboží buď na díle neb všechno odjíti a sobě osobiti chtěl, aneb osobil a je držel, aby upadl v hněv Boží, a Pán Bůh, aby jej slepotou a chudobou trestal, tak aby nedostatek na zdraví on i rod jeho; též i na statku on i rod jeho trpěl dotud, dokud by neuznal Pána Boha svého, a jemu jeho zboží ode mne nadaného zase nedal a ne navrátil. Odpověď biskup: Amen a staň se tak.“

Při požáru r. 1746 utrpěla ona malba na stěně velice. Jeden z řeholníků, pokud bylo lze ještě poznati, namaloval na plátně obraz dle onoho vzoru, avšak uvedl řeholníky i sv. Prokopa v rouše řeholním, jaké se v 18. století nosilo. Taktéž kletbu Břetislavovu celou přečísti s to nebyl, nýbrž až od místa „Jestliže by pak kdo této mé vám učiněné milosti“ atd. Na obraze dole nalezá se zaznamenaný památný události kláštera se týkající. Bienenberg, který to uveřejňuje až na poslední poznámku: „Capato poenitus monasterio 1785 4. Novembris icon laec a V. P. Venc. Martinek loci curato empta et hujatae parochiae legata est.“ Obraz nalezá se nyní na faře Sázavské. (Pokračování.)

Před obrazem Tvým...

Před obrazem Tvým, Matko svatá,
ach, klečím zde a mysl vznatá
Tě velebit chce na věky;

Tys ochrankyní lidských duší,
kdy klamu sítě sotva tuší,
jež tká jim svědce odvěký;

Ty lačné sytíš v trpké mdlobě,
kdy sotva vzdechnout mohou k Tobě
a za pomoc Tě prositi;

Ty v srdce teskná, plná vzdechů
lék smíru liješ, strášáš těchu,
jak jitro rosu po kvítí,

že slzy v úsměvu se stají
a v žáru jeho usychají,
jak bolest byla by jen snem.

Ó vyslyš také plosbu moji
a skytni lék, jenž rány zhojí
mně zasazené osudem;

v mé srdce zkoušené tak přísně,
dej mír — kde rostou žalů tísne,
mír dej, ach, mně tak daleký.
Zda slyšíš mne, ó Matko svatá,
hle, klečím zde a mysl vznatá
Tě velebit chce na věky...

F. K. Šionský.

Z paměti čestínských.

Cyklus obrázků od Bohumila Brodského.

(Pokračování.)

II.

Soud boží.

Když člověka si osedlá jakákoliv náruživost, učiní z něho svého sluhu nejpokornějšího. Ale žádná prý není tak nebezpečná jako lakomost, protože ta nešetří sama sebe. Tato paní s bledou tváří, vychrtlými údy a nenasytným pohledem navštívila také paní Kateřinu Skuhrovskou rozenou Kokořovnu a zalíbila se jí na první pohled. Aby vzácného hostě dobře uctila upravila mu místo ve své komnatě a přijala ji za svou nerozlučnou družku. Proto si poddaní paní Kateřiny povídali, že kdyby jejich paní mohla toho dokázati, aby sama i oni nejedli, že by toho učinila.

hned. Běda tomu, kdo byl jen sám. Byl rád, když ochránil jen to holé živobytí a ti, kteří pracovali společně, aspoň tolik vydělali, aby mohli nějaký ten cár zaplatit si na své tělo.

Ale jak to bývá, že nespravedlivé groše najdou vždy pravého majitele, tak počalo se ukazovati i na paní Kateřině. Zanechal ji manžel její dvě dcerušky, Ludmilu a Alžbětu a ty matky své pravým opakem. Samy majíce nedostatek cítily též nedostatek lidu, který vidaly s tou nesmazatelnou známkou utrpení na hubených tvářích jeho. Byly by snad rozdaly vše, kdyby byly měly a mohly. Někdy přece podařilo se jim tajným způsobem uleviti bídu někoho, ale když dozvěděla se o tom paní Kateřina mohly býti jisty, že budou na několik dní zavřeny ve své komnatě. —

U starého Slavíka v Kněži byla bída snad největší. Měli několik kousků polí, ale samý kámen a ten prý prašpatné ovoce nese, zvláště i když ta trocha hlíny mezi nim se nevzdělá a někdy ani zrno do ní se nevloží. A to bývalo u Slavíků velmi často. Starý muž sotva že mohl přecházeti po světlici, jeho žena ležela již kolik let na slámě chřadnouc, volajíc na sebe smrt a nemohouc se jí dočkat, aby se zbavila své bídý a bolesti a jediný syn Vít musil pracovati na dvorech patřících k tvrzi čestinské do úpadu. Ještě že pevně v Boha věřili. Byli by musili věru zoufati.

Jednoho večera, když se syn vrátil z práce všecek utmáčen a pojídal kus černého, sraženého chleba sedl si k němu starý jeho otec.

„Poslouchej, Víte, musíš se oženit. Takhle to již dále nejde. Vidíš, že zítra nebudeme všichni míti co jísti. Pole jsou ještě holé a ty se k nim již letos nedostaneš. Bude-li u nás mladá hospodyně aspoň ten kus země obdělá a nebudeme musiti v zimě trásti se hladem. Viď že to uděláš.“

Zamřely se chudákovi starému oči při pomýšlení na hroznou bídu jejich a Vítovi, jakby to sousto z úst chtělo vyskočiti, když si vzpomněl, že zítra nebude míti otec ani matka ani toho.

„Udělám, tatínku. Jen kdyby si mne některá chtěla vzíti. To víte, do takové bídý nerada jde každá. V neděli se pohlednu po okolí. Dej Bůh, abych se s prázdnou nevrátil.“

Celou noc přemítal o slovech otcových a probíral v mysli svobodná děvčata z vū-

koli. Pak jakby se na něčem ustanovil, oddechnul si a na okamžik zavřel oči ku spánku.

V neděli skutečně se vybral na cestu a když k večeru se vracel, uzřel otce státi nedočkavě před chatrčí. Pokročil mu vstříc a zrak jeho lpěl na tváři jeho.

„Nu jaks pochodil?“ Trásl se očekáváním.

„Dobře tatínku. Anežka Zemanová z Budějova slíbila mi, že za mne půjde. Bojím se jen, aby paní Kateřina svolila.“

„Svolí. neboj se. Jest ráda, když ji novou robotnici přivedeš. Stav se u ní zítra a řekni jí, že tvá nevěsta dovede dobře pracovat a dovoli ti hned vzíti si ji.“

Znal dobře starý Slavík svou paní a nemýlil se. Jakmile uslyšela, že Vít má nevěstu cizí a mladou, dovolila hned přikazující, aby ji přivedl ukázati. Radostně rozrušen, že vše se mu daří, ubíral se Vít z tvrze usmívaje se vesele. Nevšimnul si ani, že dcera paní Kateřiny Ludmila přichází mu vstříc. Teprvé, když ji měl minouti spozoroval ji a nadzvednuv čepici chtěl rukou ji polibiti. Bránila se a zastavila pohlížeje naň zvědavě.

„Tobě se jistě dnes něco hodně veselého přihodilo, protože tě vidím se smáti.“

„Ba přihodilo, urozená paní, chci se ženiti a byl jsem si pro dovolení.“

„A obdržel jsi je?“

„Obdržel.“

„To ti věřím, že budeš veselejším než dříve. A kdy že budeš míti svatbu? Přijdu na ni, pozveš-li mne.“

Vít se zarděl ostýchavostí. Mluvila s ním Ludmila tolik přívětivě, že přirovnávala ji k paní Kateřině ani nechtěl věřiti, že by se matka od dcery mohla tolik lišiti.

„Nevím ještě sám, ale jak budu moci učiním toho, protože půst nedaleko.“

„Vidím, že mne přece nechceš pozvati. Ale abys viděl, že mám s tebou radost také já, pošlu ti něco na hody. Jen se o tom nikomu nezmiňuj.“

Pokynula mu rukou a spěchala do tvrze obávajíc se, že by snad mohla matkou býti viděna a vzbudila tak podezření na Víta. Ten skutečně nevěděl, kdy se bude ženit, ale nelhal také, že do postu to bude. Scházelo několik dní do něho, když si vedl Anežku k oltáři za časného jitra a odváděl odtamtud co družku svého lopotného života. Nešel ten den na robotu, protože přece dovedl i on i nevěsta tolik

sehnati, aby mohli poněkud oslaviti památnou pro ně chvíli.

Když usedali ku stolu, na němž chudická hostina připravena byla, otevřely se dvěře a jimi vešla žena jakás, nesouc v šatě ukrytý předmět nějaký.

„Posylá vám panna Ludmila z tvrze, ale nemáte o tom nikomu nic říkati.“

Odkryla šat a zrakům přítomných se objevila — husa.

„Máte si prý na ni pochutnat a vzpoménout si na pannu Ludmilu. Přišla by sama, ale bojí se paní. Jest dnes jakás celá rozhorčena.“

Obrátila se a spěchala odtud, zanechávajíc druhé v úžasu nad dobrotou dcery tak nelitostné matky.

„Budeme mít přece veselou svatbu,“ smál se radostně Vít. „Jdi Anežko a uprav dárek, aby měl otec i matička něco dobrého po dlouhém čase bídy své.“

Zasmušlost zmizela všem z tváří a veselý hovor zazníval nízkými stěnami. Vůně, na niž již dávno se nepamatovali šířila se a zraky všech nedočkavě hleděli k ohništi, brzo-li budou moci okusiti vzácné pochoutky. Konečně bylo vše hotovo a Anežka poprvé v novém domově činila hospodyní přinášejíc na dřevěném hrubém talíři chutný pokrm.

Ale div jí z ruky nevypadl, neboť ohlednouc se, spatřila mezi dveřmi — paní Kateřinu, kterou znala i dle tváře i dle pověsti. Mlčky učinila několik kroků váhavých a postavila talíř na stůl spěchajíc polibiti ruku přichozí paní své. I druzí učinili totéž, ale na jejich lících zračilo se zděšení. Vzpomněli si všichni, že poroučela paní již dávno a přísně, aby každý kdo chovati bude husy odvedl jich do tvrze.

Chvilí panovalo ticho; jen paní Kateřina smála se polohlasně, jenže ten smích její byl pln zloby a hněvu. Konečně pokročila poněkud ku předu a zrak její utkvěl na huse, z níž pára vystupovala, jakby zvala ty chudáky k hojné pochoutce.

„Pak prý je vám zle. Jen když to vím, jaké hostiny si musíte upravit. A husa! Dávno-li pak tomu ty starče i ty podvodníku, co jsem poručila všem, aby odvedly se všechny husy do tvrze. Či myslíš, že má slova jsou pro hluché a že nechám jen tak libovolně dělati vás, co vy chcete? To je tvá nevěsta, vlastně žena již. Nuže, když ještě nyní nedbal jsi svých rozkazů, budeš vodit ženu s sebou tak často na robotu, jako sám jsi chodíval a ty starče

přiideš odpoledne do tvrze, kde tě čeled bude učit poslušnosti.“

Vyšla ven hořic hněvem, zanechávajíc všechny zděšené tušící, že dar dcery matka zle jim připraví.

„Děj se vůle Boží,“ vzdychl po chvíli starý Slavík, pohlížeje na druhé plačící. „Chce nás tím více zkouseti. Neplačte, vždyť on si ji Pán Bůh najde též. Odnas Anežko tu husu, nechutnala by nám beztoho.“

V slzách a úpění strávili dopoledne. Když slunce stálo nejvýšše, připravoval se Slavík na cestu. Poslechnouti musil, protože věděl, že by mu vzdor proti rozkazům paní ještě více škodil.

„Buďte tu s Bohem. Ty Víte mne trochu vyprovod, rád bych ti něco pověděl.“

Obejmul přítomné a vyšel ven. Chvilí krácel mlčky po boku synově.

„Poslouchej Víte, cosi mi povídá, že se zdrav nevrátím. Jsem na to připraven, stár a u správy Boží jsem byl nedávno. Jen to ti prikazuji, starej se o matku i ženu poctivě. Bude vám přece jednou lépe než-li nyní. Modlete se za mne a za paní též, aby jí Bůh hříchy její odpustil.“

Syn mlčel a slzel. Před tvrzí obejmul stařec ještě jednou syna svého a slabým krokem ubíral se do vnitř. V bráně se ohledl, kynul na pozdrav a zašel do vnitř. Bolestí naplněn hleděl za ním Vít. Pak usednul na kámen a podepřev si hlavu, čekal návratu otcova. Čekal dlouho, ale běda, čeho se dočkal. As po hodině vlekla hradní čeleď cosi z brány. Pln hrozného tušení vzbopil se Vít a pokročil jim vstříc. Vykřikl velikým hlasem. Vynášeli to jeho otce, polomrtvého, sešlehaného takorška k smrti, celého zkrváceného. Mlčky vyrval jim jej Vít a uchopiv silnými pažemi spěšně odnášel ho. Když byl kus od tvrze, zastavil se a obrátiv se s hrozně zsinanou tváří, že to mohla ještě čeleď zaslechnouti.

„Bůh sám tě trestej ženo bez citu.“ —

U Slavíků byly nyní trudné dny, trudnější než dříve. Vedle ženy odpočíval starý Slavík potáčeje se mezi životem a smrtí, nařikaje bolestně, volaje milosrdenství Boží, aby ukončilo muky jeho, jež mu nelitostná paní Kateřina připravila. Syn chodil zachmuřen, skřípaje zuby, pokoušen, aby šel a rukou svou odměnil se paní Kateřině za její dílo. Vzpomínka na dcery její, anděly lidu chudého, zadržela jej od skutku jeho.

Když se blížila Veliká noc zesnul ko-

neěně otec vypiv kalich bolů až na dno. Pochovali jej s pláčem za jitra u čestinského kostelíka a když se vraceli, všichni k tvrzi pohlédli a zraky všech byly pln hněvu.

„Nebudu zde. Utečeme z moci té divé ženy. Zabíla by nás všechny. Svět jest široký a kus chleba dostaneme všude.“

Vít osušiv své slzy počal probírat v mysli svoje předsevzetí. Večer, když v dědině již bylo ticho a mrtvo sdělil se svou ženou i matkou úmysl svůj. Bránily se, ale konečně přece svolily. Nyní čekal Vít jen, až doba příhodná nastane k vyplnění tužby jeho. Dověděl se, že paní Kateřina o Velikém Pátku jezdí do Kutných Hor do kostela, aby tu ličenou zbožností napravila, co spáchala provinění.

Připravil den před tím vozík, jež mu tajně přítel jeho půjčil a ráno naloživ matku a něco chudičkových věcí vyjel za šera z dědiny nikým nepozorován. Táhl vozík sám s Anežkou bera se užlabinami, mezi lesy, protože věděl, že kdyby viděn byl, musil by se vrátiti a pak dvojnásobný trest čekal by ho za jeho odvalu. Cesta ubíhala zdlouhavě a teprve k polednímu vyjel na cestu nalezající se daleko za Čestínem, maje nyní se bezpečným. Ale sotva učinil několik kroků, strnul.

Proti němu jela na voze paní Kateřina z Kutnohorského kostela. Vyhnouti se nemohl, protože se nalezal právě na hrázi rybníka, jemuž Pách říkali. Paní Kateřina spatřila ho hned a nadzvednuvši se hrozila již z dál rukou zatatou.

Uprchlíci bledí, zděšení, čekali nevědouce co počíti. Když je vůz s paní Kateřinou dojel, zastavil se a ona sama povstala volajíc, aby se obrátili. Neodpovídali, ale také nehýbali se z místa.

„Vjeď do nich,“ poroučela vysokým hlasem kočímu, sipajíc hněvem.

Ten trhl uzdou pobízeje koně ku předu. Zatahli, ale opět couvali bázlívě opakujíce pokus ten. Děsil je vozík stojící před nimi. Nadzvednul bič a chtěl je udeřiti. Trhli sebou zděšeně, uhnuli stranou a v témže okamžiku řítí se zadní kola do vody, strhující za sebou vůz i koně, kteří vyděšení podávali se síle táhnoucí je zpět. Voda se zpěnila a v malé chvíli její rozbourané vlny obemýkaly kořist svou, která sřítíla se po srážném břehu do hlubiny. A uprchlíci bez dechu dívali se roztřeštěnými zraky na divný soud Boží.

Neplakal nikdo v Čestíně pro paní Kateřinu, jen dcery, protože ty měly lepší

srdce než matka; spíše bylo více veselých tváří na její pohřbu viděti než kdy jindy. Pochovali s ní svou bídu, protože ta nelítostná její družka, lakomost, dcerám její do těch duší protivná byla.

(Pokračování.)

Dej vůdce mi!

Ó Bože věčný ve hvězdnatém nebi,
jenž myšlenky nám vkládáš v pustou lebi,
jenž strastmi steleš mnohdy cestu žiti
a jehož ruka vlídná časem vznítí
též hvězdu štěstí strastnou touto poutí!...
O nenech mě tak bez pomoci plouti
v té hrůzné všedního života bouři;
ach, vůdce dej mi, jenžto nezamhouří
své oko bdělé,
bych vplouti mohl bezpečně a směle
v tu věčných ideálů bájnou říši,
kde rajskou vůni každý žal se stíší
kde věčně „Hossannah“ Ti v ústech hřímá;
je slabé veslo, jež má ruka třímá,
Dej vůdce mi, neb tonu, tonu;
jak vlny dravé, duši mou hřích obejmá.

F. K. Sionský.

0 sv. svátostech v církvi pravoslavné se stránky dogmatické i liturgické.

Dle ruských katechismů srovnává far.

Václav Brabec.

(Pokračování.)

IV. Svátost oltářní (Tajnstvo přičasčenijsa.)

„Přijímání (přičasčenijsa) jest svátost, v níž věřící pod spůsobou chleba a vína požívají těla i krve Kristovy k životu věčnému.“ Těmito slovy některé katechismy pravoslavné definují svátost oltářní. Protojerej Zarkevič ve své knize zhora již uvedené takto vykládá: „Přijímání jest svátost, v níž působením ducha sv. chléb a víno proměňuje se v pravé tělo a krev Ježíše Krista a křesťané účast majíce na svátosti té požívají pravé tělo a pravou krev Kristovu.“

Ve příčině ustanovení svátosti oltářní při poslední večeři církev pravoslavná od učení církve katol. nikterak se neodchyluje dokládá se slovy evang. sv. Mat. 26, 26—28., a sv. Luk. 22, 19.

Svátost oltární Pán Ježíš ustanovil hlavně proto: *a)* aby se za nás obětoval při mši sv. (liturgija); *b)* aby se ve sv. přijímání za pokrm duším věřících podával (přičasčeni).

Liturgije, t. j. obřad katexochen, jímž nejsvět. přičast se připravuje a vykonává, i v církvi pravoslavné jest nejpřednější bohoslužba a drží v sobě tři části podstatné:

1. *část přípravnou, proskomidija* = přinášení, kteréž pojmenování pochází odtud, že v staré církvi věřící sami k službám Božím přinášeli chleb a víno. Chleb, jehož církev pravosl. při liturgii užívá, sluje *agneć* (beránek starozákonní) a musí býti kvašený, čistý a pšeničný; víno tolikéž má býti čisté, právě a barvy červené (krev Kristova);

2. *liturgii ohlášených*, t. j. katechumenů a kajicníků, jímž zároveň s věřícími jest přístupná a sestává z odřikávání modliteb, pěni písní a čtení z písma sv.;

3. *liturgii věřících*, část nejpodstatnější, jejíž středem, k němuž vše se odnáší, jest „*presusčestolemiye*“, transsubstantiatio, proměňování chleba a vína v tělo a krev Ježíše Krista.

Sv. přijímání, t. j. skutečné požívání těla i krve Ježíše Krista, v církvi pravoslavné děje se *pod způsobami chleba a vína*, jen dítky do 7 let svátost oltární přijímají jen pod jednou způsobou, a to pod způsobou vína. Pravoslavní slova Kristova: „Pijte z toho (kalicha) všickni“ do slova berouce i nemluvnátkům po křtu svatém několik kapek vína konsekrovaného podávají, aby i ona ve svaté víře byla potvrzena a posílněna.

Dobou k sv. přijímání příhodnou v církvi pravoslavné jest den kterýkoliv, avšak obyčejně a nejraději volivají dny postní, zvláště pak „půst veliký.“ Zbožní pravosl. křesťané svátost oltární přijímají častěji v roce, povinností náboženskou pro každého jest, aby *alespoň jednou v roce* svátost oltární a pokání přijal.

Slov sv. Pavla I. Kor. 11, 28. 29.: „Zkusíš pak sám sebe člověk a pak z toho chleba jez a z kalicha pij, neboť kdož jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, jelikož nerozsuzuje těla Páně,“ slov těch dbajíce i křesťané pravoslavní *k sv. přijímání velmi berlivě připravují se* na duchu i na těle. Přípravou duše jest jim pravá, pevná víra, srdce skroušené a Bohu oddané a čisté svědomí, jehož v řádné zpo-

vědi se nabývá. Den před sv. přijímáním křesťan pravoslavný mimo obyčejné modlitby své má vykonati i modlitby přípravné. Příprava těla i na pravoslavném vyžaduje, aby od půlnoci byl lačen, t. j. aby ničeho nejedl ani nepil.

Před samým přijímáním odřikává se v církvi pravoslavné obecné vyznání víry, komunikanti před Bohem ve svátosti přítomným na kolena se sklonivše křížem složí ruce na prsa a přijavše tělo a krev Kristovu připraveným šatem ústa sobě utírají a líbají okraj kalicha, jakoby líbali žebro Kristovo, z něhož spásné krve proud byl vyšel. Po mši sv. (liturgii) odřikávají se modlitby po přijímání. Den sv. přijímání i křesťanu pravoslavnému jest dnem svatým a prikazuje se jemu, aby chránil se všeho pohoršení, aby střídme jedl, pil i spal a aby více než jindy trval na modlitbách.

V. Svátost stavu manželského (tajnsívo braka).

Svátost manželství („brak“), jak definuje protojerej Joan Zarkevič, jest svátost, kterou ženichu a nevěstě vzájemném souhlasu pod jeho manželské vstupujícím milost Boží se vyprošuje, i uděluje pomoc potřebná k životu rodinnému. V katechismu Vasilja Michailovskago, Aleksandra Svirětina a jiných poněkud rozvláčněji hořejší výměr takto podává se: „Manželství jest svátost, v níž ženich a nevěsta před knězem a církvi dobrovolně slibují, věrnost manželskou zachovávat, požehnání uděluje se manželskému jejich spojení, jímž označuje se duchovní spojení Kristovo s církvi, i vyprošuje se milost potřebná k svornému žití manželskému a ku křesťanskému vychovávání dítek.“

Že *manželství jest pravá svátost*, církev pravoslavná dovozuje ze slov sv. Pavla, jenž učí, že manželství jest pozemským obrazem milostiplného spojení Kristova s církvi (Efes. 5, 23. 24.) a že jest velikým tajemstvím (svátostí) v Kristu a církvi (Efes. 5, 32.). I k tomu pravoslaví poukazuje, že Kristus přítomností svou na svatbě v Kani Galilejské manželství posvětil a slovy „Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj“ (Mat. 19, 6.), manželství spojením nerozlučným učinil.

Od těch, kdož vstupují v stav manželský, církev pravoslavná žádá:

a) aby ve sv. náboženství byli vycvičeni alespoň do té míry, aby znali modlitbu

Páně, Vyznání víry pravoslavné a desatero Božích přikázání;

b) aby mezi nimi nebylo žádné překážky; proto i duchovníci pravoslavní o snoubencích zapisují zkušební protokol, jež podpisují ženich i nevěsta a dva nebo i více svědků se strany ženicha i nevěsty. V stav manželský vstoupiti dovoluje se osobám mužským alespoň 18 roků, ženským alespoň 16 let starým, až do 80 roku stáří při mužských i ženských; osoby po občanském zákonu neplnoleté potřebují svolení se strany rodičů, po případě poručníků a opatrovníků, osoby stojící v poměru služebném potřebují povolení politického, ženich, jenž přináleží k stavu kupeckému neb měšťanskému, na základě úkazu z r. 1825 potřebí má vysvědčení vydaného od správních úřadů kupeckých neb měšťanských o tom, že proti uzavření sňatku není překážek žádných. Aby se ukázalo, že mezi ženichem a nevěstou není bližšího příbuzenstva, předkládají se řádné výpisy z matrik. Mimo to předepsáno jest, aby po tři neděle neb svátky po sobě jdoucí po službách Božích stalo se řádné prohlášení snoubenců.

Když vše, co zákony církevními i politickými v té příčině předepsáno, bylo vykonáno, následují *oddavky*, k nimž přináleží:

1. zasnoubení ženicha s nevěstou;
2. sezdání jich církevní.

Zasnoubení („obručení“) děje se vzájemným prohlásem obou snoubenců, že jeho manželské dobrovolně berou na sebe a že chtějí vésti řádný život manželský, k čemuž uděluje se jim církevního požehnání. Úmysl svůj snoubenci pronášejí veřejně před celou církví, na vzájem snubní prsteny sobě podávající. Zasnoubení toto, jež podstatnou částí jest církevních oddavek, děje se s těmito obřady: Ženich a nevěsta, onen v pravo, tato v levo, postaví se opodál „naloje“ či „analogie“ (analogij jest podstavec v kostele, kamž kladou se modlitební knížky) skoro u samé předsíně chrámové; kněz přijme od nich prsteny snubní, jež položí na prestol (trůn oltářní) a snoubencům na označenou radosti a veselí duchovního do rukou dává rozžaté svíce. Po zákonu církevním prsten ženichův má býti zlatý, prsten nevěstin jen stříbrný, aby již tím bylo naznačeno, že žena na muže závislejší jest ceny a jeho má býti poslušna. Prsteny požehnáv kněz snoubencům je přináší; nad ženichem učiniv

prstenem po třikráte znamení kříže slova říká: „Zasnubuje se služebník Boží N. služebníci Boží N. ve jmenu Otce, i Syna, i Ducha sv. nyní i vždycky až na věky věkův. Amen.“ Tolikéž učiniv nad nevěstou prsteny jim podává, jež oni prostřednictvím družbů na vzájem si vyměňují.

Tím obřad zasnoubení jest zakončen a za zpěvu choru: „Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě,“ snoubenci až k „naloji“ (k podstavci, klekátku) přistupují, kdež děje se nyní vlastní *oddavky* („věňčanie“). Kněz nejprve ptá se ženicha i nevěsty, každého zvláště, mají-li oba pevný a dobrovolný úmysl, spolu ve svazek manželský vstoupiti a neruší-li tím slibu dříve snad učiněného. Kladnou odpověď od nich obdržev kněz pronáší „jekteniji“ t. j. modlitbu, k níž sbor odpovídá: „Gospodi pomiluj“ a jiné ještě tři modlitby případné, jimiž snoubencům požehnání Boží se vyprošuje. Potom kladou se jim na hlavu věnce s významnými, třikráte opakovanými slovy: „Ověňčuje se služebník Boží N. a služebnice Boží N. ve jmenu Otce atd.“

Po modlitbě „Otče náš“ přináší se nádoba s vínem, jež kněz požehnáv snoubencům podává, aby oba třikráte z nádoby se napili na označenou toho, že od nyní všecko má jim býti společno a že spolu sdíleti mají vše, dobré i zlé, radosti i žalosti.

Na označení toho, že svazek manželský jest nerozlučný, kněz ruce snoubencův spojiv překrývá je „epitrachilji“ (štolou kněžskou) a třikráte vede je kolem „naloje“, načež napřed ženichu, pak nevěstě snímá se věnec, snoubenci na označení lásky nerozdílné na vzájem se líbají a kněz na odchodnou přeje jim těch milostí, jimiž Bůh požehnal rodině sv. patriarchův Abrahama, Isaka a Jakuba, propouští je v pokoji. (Dokončení.)

DOPISY.

V Kolíně, 20. května 1887.

(Zpráva o pastorální konferenci.)

Dne 12. května t. r. konána jarní porada duchovenstva Kolínského vikariatu v prostranné síni kapucínského konventu v Kolíně. Děkazem, že tyto schůze bratrské nám jsou milými, bývá hojně a živě účastensství při nich. Předseda konference vdp. vikář Ant. L. Dlask, děkan Kouřimský, projeviv radost nad přítomností dva a

dvaceti poradníků, pohřešoval předce jednoho, zvláště horlivého člena našich vikariátních shromáždění, bývalého faráře a č. děkana v Nové Vsi, Jos. Mír. Pohořelého, jenž letos dne 27. března ve svém rodišti, Kutné Hoře, ve věku 82 let, činný svůj život v Pánu skončil. Chopiv se hned jako jiných spisovatelského péra, nepřestal četnými a na mnoze i cennými pracemi literárními sloužiti mládeži, církvi a vlasti, až mu smrt tak říkajíc, pero z ruky vytrhla. Vytvářel jeden a padesát let v neunavené činnosti duchovního správce, sotva půl léta se těšil ze žádoucího odpočinku. Vyznamenán ode všech čtyř českých ordinariátů, počten okázale od mnohých sborů a spolků, ozdoben zlatým záslužným křížem s korunou od samého panovníka Jeho Veličenství císaře a krále našeho, mohl s potěšením hleděti na dlouhý uplynulý svůj život a pokojně v Pánu usnouti. — Po této vzpomínce sdělil p. předseda výnos, jímž nejdůst. k. a. konsistoř vyřídila *školní zprávu vikariátní* za rok minulý. Mimo jiné zvláště na vědomí vzala, že někteří duchovní, chudých dětí se ujmávající, po celý školní rok obědem je opatřují. Tolikéž pochvalné uznání projeveno učitelům, kteří zvláště o nábožensko-mravné výchování mládeže školní upřímně usilují. — Rokující pak o způsobu *oslavení vzácného jubilea sv. Otce Lva XIII.*, usnesli se shromáždění, podati adresy samostatných spolků a jednot katolických s připojenými jmeny údů jakož i sbíratí peněžité příspěvky, za něž by jubilejní výbor Pražský po svém zdání pořídil jubilejní dar. Na to odpovídáno k následujícím třem otázkám: 1. *Za našich časů rozmnožují se v městech i na venkově konkubinaty, jimiž se mravnost podřívá a pohoršení velké se rozšiřuje. Co by měl duchovní činit, aby je zamezil a rozehnal?* Stručnou a jadrnou odpověď dal dp. J. Ohlupáč, farář v Sanech. Vycházejce od slova Páně „Po ovoci poznáte je“ připomenul, že novověký liberalismus naplodil tolik ovoce trpkého, že se ho i sami pěstovatelé nabažili. Svátostný ráz z manželství všemožně stírán, svazky manželské uvolněny, církevní předpisy uváděny v nevážnost, nenábožným materialistickým smýšlením i občanským manželstvím otvírány konkubinátům dvěře. Bývají dvojího druhu: jedny se mohou proměnit ve sňatky manželské; druhé nemohou. V případě prvním správce duchovní domlouvej, napomínej, obecní úřad upozorni, a všemožně k tomu směřuj, aby souložnictví napraveno bylo řádným manželstvím. V případě druhém napomínej dle apoštola (II. Tim. 4, 2. 3.): „vhod i nevhod; tresci, pros, zehři, ve vši trpělivosti a v nucení;“ učiň dle potřeby oznámení představenstvu obce, okrsknímu hejtmanství, pro

větší důraz a jistější výsledek i nejdůst. konsistoři. — 2. *Mnoho nalezenců bývá nyní přijímáno do obcí. Jak má duchovní si počínati v tomto pádu? má ženám jíti na ruku, které se o ně hlásí, aneb je spíše zrazovati? které příslušné předpisy platí? Jsou-li světskou vládou toliko anebo i církevně schváleny?* Tuto otázku po její historické i morální stránce zevrubně probíral dp. Jos. Smělý, prvofarář v Ratnicích. Po jeho výkladu jsou nalezenci smutnou radostí duchovní zprávy; jsou ubozí dítkami hříchu, duchovnímu správci působí mnoho starosti, práce a zlosti. Raditi osadníkům, povzbuzovati je, aby se o „pražádná“ hlásili, nikdy ovšem nebude; avšak, jakkoli by nerad tento přírůstek své kolatury viděl, není oprávněn, naprosto a v každém případě zrazovati a překážeti. Nařízení nejdůst. k. a. konsistoře Pražské dne 6. srpna 1862 č. 5401, majíce na zřeteli tělesnou i duševní bídu nebohých těch robátek, ukládají duchovnímu správci, aby péči o nalezence považoval za jednu z nejdůležitějších stránek svého úřadu a za skutek dobrodinné lásky křesťanské. Jest mu o to dbáti, aby osadníci nepřijímali nalezenců jen a pouze ku vlastnímu zisku a prospěchu a pro svou výživu, ale aby ošetřování nalezence považovali za skutek lásky k ubohému bližnímu, za věc, na níž obci křesťanské velice záleží. Vydávaje vysvědčení, dává je duchovní správce jen osobám mravů počestných. Pouhá občanská logální bezúhonnost a zachovalost nestačí ale i čistota, správnost, svědomitost, zbožnost v domácnosti ošetřovatelů se vyhledává. I pro svou úlevu, dbej, aby kde třeba, ustanovení dle vládních předpisů „otcové“ nalezenců, dohlížejíce na ošetřovatele jejich. Taktéž pilně třeba přihlížeti, aby nalezenci, pokud jsou spůsobilí, škole a službám Božím řádně obovali. Nejposlednější nařízení, jež v této příčině nejdůstojnější konsistoř Pražská duchovním správcům ku správnému zachovávaní oznámila, jest výnos vys. c. k. místodržitelství ze dne 10. května 1875 č. 22.834, jenžto zní: „Dle guberniálního nařízení ze dne 28. listopadu 1833 č. 45.132 (prov. zákon. sbír. ad 1833 č. 349) jsou duchovní správcové, kteří o žití a domovu nalezenců svědectví potvrzují, nejenom za každou při takovém potvrzení způsobenou nesprávnost přísně zodpovědní, nýbrž také beze všeho ohledu povinni vše, co by se na základě nesprávného takového svědectví pěstounům nalezenců bylo vyplatilo, v případě, kdyby tito platiti nemohli, vynahraditi.“ (Ordin. l. 1875 str. 40.) — 3. *Konečně Kolínský kaplan dp. Frant. Růžička probíral otázku: Má-li se odporoučeti dítkám školním, aby z listků při svatě zpovědi hříchy četly aneb hleděti to zameziti?* Četnými a po

svém způsobu slibnými důvody, zvláště pokud se týče úplnosti zpovědi a útlosti svědomí, hájil statečně své mínění, aby dívky četly, avšak shromáždění poradníci, bez mála všichni, zůstali na tom, co píše Dr. Rup. Smolik ve své „Rukověti pro zpovědníky“ na str. 202: „Lépe jest, když dívky se zpovídají z paměti, než když si hříchy na list píší.“ (Srov. také Časop. katol. duchov. z r. 1884, svazek 9.). J. E.

Z Hradce Králové.

Obvyklá — lidu domácímu i vůkolnímu milá — osmidenní slavnost svatojanská nekonala se letos v seminářském chrámu Páně čili, jak se dosud tu i tam udrželo, „na hradě“, vlastně na místě bývalého v bouřích náboženských rozbořeného hradu Eliščina. Příčinou toho jsou velkolepé opravy, jež se na chrámu tom zevně i uvnitř konají. Staré umělecky bezcenné oltáře všechny i s kazatelnou jsou odstraněny. Na místo oltářních obrazů provedou se malby „fresko“ na zděch; i na kopuli provede se zcela nová malba. Zkrátka, oblíbený kostelík zastkví se v novém drahocenném rouchu; zvláště alumni našeho semináře nynější i budoucí mohou se z toho radovati; budeť kostelíček jejich vzorem, jak se mají upravovati v duchu umění církevního chrámy slohu renaissaičního. Že naděje naše nás nesklame, za to ručí nám umělecký věhlas benediktinů emauzkých, jimž a zvláště ct. p. P. Efrémovi cíe dílo svěřeno jest. Rozpočet na novou tuto úpravu chrámu Páně svatojanského vykazuje značné — prozatím neprozdíme jak velíké — tisíce, k jejichž zaplacení by ovšem nestačily prostředky, jimiž vládne p. t. správa semináře; přispějí tu jako jindy štědré ruce J. M. nejd. pana biskupa. — Na konec podotýkáme, že obraz starého hlavního oltáře od Brandla pocházející a tím památný, že již před kanonisací sv. Jana hlásal slávu velkého syna vlasti naší, bude zachován. Kam se dostane, záleží na rozhodnutí J. B. Milosti. — Tolik prozatím. Po dokonané práci, dále Bůh, více.

KRONIKA.

Z Prahy. (Pořádek kan. gen. visitace ve vikariátě Borském.) J. kn. Milost' nejd. Arcipastýř nastoupí apoštolskou cestu letos do druhého vikariátu a přibude dne 10. června večer do *Boru*. V sobotu dne 11. června jest v *Boru* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování a visitace. V neděli dne 12. června v *Přímě* v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování a visitace. Odpol.

křest. cvičení, požehnání a zkouška z náboženství ve škole. V pondělí 13. června v *Stráži* (Neustadtlu) v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z náboženství ve škole. V úterý dne 14. v *Neudorfu* totéž. Ve středu dne 15. v *Bohuslavi* (Wussleben) totéž. Ve čtvrtek dne 16. ve *sv. Kateřině* totéž. V pátek dne 17. v *Boru* o půl 8. h. mše sv. a zkouška z náboženství ve škole. V sobotu dne 18. v *Neuhäuslu* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z náb. ve škole. V neděli dne 19. v *Starém Sedlišti* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace. Odpol. křest. cvičení, požehnání a zkouška z náb. V pondělí dne 20. v *Haesselsdorfu* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z náb. V úterý dne 21. června mše sv. v *Boru*. Odjezd do Tachova. Odpol. v *Tachově* křest. cvičení a biřmování školní mládeže. Ve středu dne 22. v *Tachově* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování dospělých a visitace. Ve čtvrtek dne 23. v *Tisově* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z náb. ve škole. V pátek dne 24. v *Tachově* u Františkánů o půl 8. h. mše sv. a zkouška z nábož. V sobotu 25. v *Pořejově* (Purschau) v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z náb. V neděli dne 26. v *Halsu* v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování, visitace. Odpol. křest. cvičení, požehnání a zkouška z nábož. V pondělí dne 27. v *Milířích* (Brand) v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z náb. V úterý dne 28. totéž v *Schoewaldu*. Ve středu dne 29. června v *Neulosimthalu* v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování, visitace. Odpol. křest. cvičení, požehnání a zkouška z náb. Ve čtvrtek dne 30. v *Paulusbrunnu* v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z náb. V pátek dne 1. července svobodný den v *Inselthalu* neb v *Tachově*. Noclehem na této apošt. cestě bude Jeho kníž. Milost' od 11.—20. června v *Boru*, od 21.—26. června v *Tachově* a od 27. června do 1. července *Inselthalu*.

— **Sv. biřmování.** Poslední leta byl v sobotu před svatodušními svátky odpoledne a na hod boží svatodušní takový nával biřmovanců v chrámu Páně u sv. Mikuláše, že posvátný výkon příliš dlouho trval a nebylo možná pořádek udržeti. Proto učinil nejdůst. pan arcibiskup hrabě Schönborn opatření, aby se sv. biřmování ve dvou chrámech stejnou dobou udělovalo a sice u sv. Mikuláše na Malé straně, kde je bude udělovati jako obyčejně pan arcibiskup sám, a v Týně na Starém městě, kde je bude udělovati světicí biskup pan Karel Schwarz. Dny k tomu určené jsou: v sobotu před svatodušními svátky dne 28. května ve 4 hod. odpol.; na hod boží svatodušní dne 29.

května taktéž ve 4 hod. odpol.; v pondělí svatodušní dne 30. května v 9 hod. ráno a ve 4 h. odpol.; a v úterý svatodušní dne 31. května taktéž v 9 hod. ráno a ve 4 hod. odpol.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 27. května u sv. Petra na Poříčí, od 28.—31. května u sv. Salvátora v semináři a od 1.—4. června u sv. Jiří na Hradčanech.

— **Jednota pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském** koná valnou hromadu za správní rok 1886, ve čtvrtek dne 26. května 1887 o 4. hod. odpol. v staroměstské radnici v Praze. Program: 1. Výroční zpráva. 2. Vykaz o správě jmění jednoty. 3. Zpráva revisorů. 4. Volba 3 členů ředitelstva. 5. Volba revisorů pro účet z peněz a staviva. 6. Porada o volných návrzích, budou-li jaké do 18. května t. r. ředitelstvu písemně dodány.

Ze Staré Boleslavi. Dne 1. května bylo zde jako každoročně četné processí z Bezna, před svátkem sv. Jana Nep. processí od Vodňan a od Poličky, v den Nanebevstoupení Páně přijeli poutníci z Opatovic u Pardubic s vp. kaplanem a k hodům Svatodušním zavítá valné processí Čáslavské. O těchto svátcích Svatodušních kázati zde bude dp. Jan Kř. Votka.

Literární oznamovatel.

— *Časopisu katol. duchov.* čís. 4. roč. XXVIII. má tento obsah: Probabile = důvodné. Volfgang Zelender, neohrožený opat v Broumově. Rozvod od stolu a lože. Veliké zásluhy sv. Otce Lva XIII. o národy slovanské. — Kronika: Žádušní pozemky a užívání jich od učitelů za nynější moderní školy. Kostely a nové pozemkové knihy. Legalisace smluv. Při vývazovacích obligacích čeho zvláště šetřiti nutno. Náboženská matice. LXIII. schůze výboru Dědictví sv. Prokopa. — Literární oznamovatel pojednává o devatenáctero spisů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Fr. *Barták*, far. Dublovický ve výslužbě, 16. dubna 1887, (nar. 20. září 1816, vysv. 30. července 1843).

Vyznamenáni jsou:

p. Ant. *Čížek*, far. v Maloticích, a

p. Frant. *Chaloupecký*, far. v Starém Kolíně, obdrželi exposit. canonice;

p. Jan *Musil*, kapl. v Dobřichově, obdržel Synodalie.

Ustanoven jest:

p. Karel *Liška*, kapl. Hořelický, za kapl. v Hostivících.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Frant. *Tůma*, kapl. v Ktišu (Tisch), 8. května 1887, (nar. v Libivě 21. října 1847, vysv. 18. července 1875).

Ustanoveni jsou:

p. Michael *Sturany*, far. ve Vltavici hořejší, za děkana ve Vimberku;

p. Jos. *Škopek*, katech. na obecní a na občanské škole v Krumlově, za far. v Rehbergu;

p. Vít *Dolejší*, kapl. v Lišově, za admin. interkal. v Ledenicích;

p. Václ. *Železný*, koop. ve Vltavici hořejší, za admin. interkal. tamtéž.

Upřazdačné místo:

Vltavice hořejší (Obermoldau), fara patr. Jeho Jasnosti p. Jana Adolfa kníž. ze Schwarzenbergu, do 28. června 1887.

Milodar. Otihodní pp. bohoslovci pražského semináře darovali na chrám sv. Vitský v šesté, sedmé a osmé společné sbírce celkem 13 zl. 31 kr. Zaplat Pán Bůh.

Hospodářská záložna

v Praze

půjčuje na směnky,

cenné papíry, hypotéky

a na zástavy

i přijímá vklady

na úrok 5⁰/₀,

proti výpovědi 6⁰/₀.

(Venkovští vkladatelé mohou své vklady poštou zaslati, načež se jim obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.

Dr. Ferd. Budil.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kniž. arcib. se-
mináři, č. 190—1.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání

na III neděli po svatém Duchu.

Napsal Alois Dostál.

O přísaze.

„A přísahati budeš: Živ jest
Hospodin v pravdě a v soudu
a v spravedlnosti.“ Jer. 4, 2.

Soud světský v rozhodných otázkách musí se utíkat ku svědectví Hospodinovu. Bůh vševědoucí zná všechna smýšlení, všechny řeči a skutky naše a my se časem dokládáme Bohem, aby dosvědčil, že jsme pravdu mluvili. Svědectví boží je posledním a nejdůležitějším rozhodnutím. Člověk nemaje jiných svědků, kteří by pravdivost slov jeho dokázali, jeho nevinu potvrdili, Boha samého za svědka si bere, by tím spíše mu bylo uvěřeno. Lidé přísahají. Přísaha bývala kdysi u vyšší vážnosti, známe lidi, kteří se podnes bojí přísahati třeba na věc nejspravedlivější, by neuválili na sebe hříchu z přísahy křivé čili falešné. Nelze se nikomu diviti, že se tak přísahy bojí, vždyť svědectví samého Boha se dovoláváme a jak, není-li vše, co přísahou potvrzujeme, pravé a dosti jasné? Přísaha je v životě lidském událostí památnou a často se namane otázka, nepřísahal-li u věcech nepravých a netisnil-li duši jeho těžký hřích křivopřísahy. Tou příčinou nutno, bychom o důležitosti pravé a hříchu křivé přísahy porozprávěli. —

Kdyby lidé vždycky pravdu jenom mluvili, kdyby víra mezi lidmi na vyšším byla stupni a možno také bylo všem věřit, nikdy by se člověk nemusil Bohem vševědoucím dokládati. Spasitel napomíná lidi, by řeč mezi nimi byla buď „ano“

nebo „ne“, to jest, aby vždy pravdu mluvili a nikdy lehkomyšlně nepřísahali. Než táže se kdo, co je přísaha? Přísaha je slavné dovolávání se Boha na dosvědčení toho, co se tvrdí nebo slibuje. Přísahou tedy buď něco potvrzujeme nebo slibujeme.

Přísahati je dovoleno ovšem pod zvláštními podmínkami, jež zahrnuty jsou ve výroku proroka Jeremiáše: „A přísahati budeš: Živ jest Hospodin v pravdě a v soudu a v spravedlnosti.“

První podmínka přísahy dovolené je pravda. Má-li všechna řeč naše býti pravdivá, jakž přísaha, kde za svědka берeme samého Boha? Lidi lze oklamati, však Bůh zná i nejtajnější myšlenky naše. Kdo něco nepravého, křivého přísahou stvrzuje nebo slibuje, co splniti nechce, přísahá křivě. Bůh má dosvědčiti lež, Bohu upíráme vševědoucnost, spravedlnost a svatost! Jak těžkého hříchu dopouští se křivopřísežník! Blázna si z Boha dělá, svatost jeho poskvrnit chce, jeho vševědoucnosti se vysmívá. Křivou přísahou mizí mezi lidmi všechna víra a pravda. Nedávno si stěžoval soudce po procesu, při němž svědci křivě přísahali, čím že poznati ještě pravdivost, když ani přísaha nezaručuje pravdy?

Druhá podmínka přísahy je soudnost, to jest abyhom vždy s rozvahou a jenom v důležitých příčinách přísahali. Jako lékův užíváno jenom v čas nemoci tudý v případech zvláštních a mimořádných, tak také přísahy budiž užito v poměrech takých, kde by jiným způsobem pravda nemohla býti dosvědčena. Písmo sv. nás varuje: „Přísahání necht nepřivýkají ústa tvá, nebo mnozí jsou v něm pádové“ (Eccl. 23, 9.). Kdo často při věcech nepatrných a malicherných přísahy užívá, ji si tedy

do zvyku bře, provinuje se proti povinné uctivosti k Bohu a do nebezpečnosti se vydává, že nesplní nebo pravdou není, co přísahou potvrzuje. „Člověk, který mnoho přísahá, naplněn bude nepravostí a rána neodejde od domu jeho“ (Eccl. 23, 12.).

Rozeznáváme přísahu slavnou, jakás před soudem při rozžatých svících, evangeliu, prstech k nebi pozdvížených a jiných obřadech se činí a přísahu prostou. Všechny obřady ty mají upamatovati na posvátnost přísahy, by se každý ještě rozpomenul, zda pravá věc, na kterou přísahá a rozhodl se, než pronese slova: tak mi pomahej Bůh a toto sv. evangelium.“ Však jak slavná tak i prostá přísaha stejně platí a víže. Přísahá-li kdo slavně buď na prapor anebo před soudem, před oltářem anebo dosvědčuje-li slova svá jenom pouhým: „Při sám Bůh!“ „Bůh mi svědkem“ atd., všechno stejně platí před Bohem. Ať se přímo Bohem anebo nepřímo na př. nebem, svátostí, spásou své duše dosvědčuje, rovněž přísaha a je-li věc, již dosvědčuje, klamná, křivě přísahy se dopouští. „Kdo přísahá skrze nebe, přísahá skrze trůn boží, i skrze toho, jenž na něm sedí“ (Mat. 23, 22.).

Třetí podmínka pravé přísahy je spravedlnost. Předmět přísahy nesmí se nikdy přičítati zákonům božím. Herodes přísahal Herodianě, že jí vše dá, co si zvolí, i kdyby to půl království bylo. A Herodiana zvolila si hlavu Janovu. Taková přísaha neváže, když se kdo zavázal, že zlého něco učiní anebo dobrého opomene. Ano hřeší ještě více ten, kdoby podobnou přísahu vyplniti chtěl. Přísahal-li kdo pomstu, hřeší, když skutečně zlé provede. Zapřísáhl-li kdo nenávisť proti lidem, hněv proti sousedům, prohřešuje se, když plní, co slibuje. Bůh nemůže býti svědkem hříchu, Bůh nejčistší a nejsvětější, nenávidí hřích a jak by mohl vyžadovati splnění přísahy ku zlým skutkům?

Přísahati je dovoleno, když toho vrchnost řádná vyžaduje, když běží o věc důležitou a dobrou, když splniti chceme a můžeme, co přísahou slibujeme. Sv. apoštol Pavel zapřísahal se Římanům (1, 9.): „Svědék jest mi zajisté Bůh, kterému sloužím duchem svým a evangeliu Syna jeho.“ Spravedliví a svatí mužové přísahali jako Abraham, Jakub, a sám Spasitel odpověděl na přísahu nejvyššímu knězi židovskému. Řádná a spravedlivá přísaha ani nemůže hříchem býti. „Všeliké rozepře konec jest dotvrzení přísahou“ (Žid. 6, 16.).

Křivá přísaha je však hříchem smrtelným, je velikou urážkou Boha nejsvětějšího, je také hříchem proti společnosti lidské. Křivě přísahal Ananiaš s manželkou Sáfírou, oklamavše Ducha sv. a hned smrti trestáni jsou. Že hřích křivé přísahy tak těžkým, již na tomto světě trestán a každý ví, co o křivopřísežnicích v ústech lidu koluje. „Do roka a do dne zemrou.“ Nevtrdím, že by Bůh vždycky tímto způsobem lidi trestal, ale mnoho příkladů výstražných dokladem, že Bůh všemohoucí hned zde uraženou moc svoji může a také skutečně trestává. Dějiny, svědky dosvědčené, podávají ne jeden důkaz. Na hranicích šumavských obývali od dávna tak zvaní Chodové, strážcové země, kteří žádných daní za služby své neplatili, svobodnými jsouce nikomu poddáni nebyli leč samému králi. Než tu vyskytl se utlačovatel jejich hrabě Leminger, který počal svobodné Chody otročiti, robotu jim ukládaje a o stará práva je olupuje. Na stranu selskou postavil se vůdce Kozina a vznikly boje a hádky. Leminger zvítězil, povolav si vojsko a Chodové jsou uvězněni v Plzni. Kozina jako přední obhájce měl vytrpěti. Leminger přísahal mu pomstu a smrt. Odpravovaný sedlák volal svého utiskovatele k soudu za rok a za den. Když čas ten se přiblížil, Leminger schválně vystrojil hostinu, sezval četné své přátele. Když připitky kolovaly a Leminger naschvál na zásluhu Chodův vyzvedl pohár, zvolal kdosi z hostů: „Pamatuješ, že tomu dnes rok a den,“ a Leminger uleknuv se, spadl mrtev se stolice. Děj ten je zajištěn neklamnými prameny historickými.

Chraňme se tedy křivé přísahy a kdyby přece kdo na srdci podobnou vinu nesl, vzpomeň na Petra, který zapřísahal se, že nezná Spasitele a pak hřích ten těžce oplakal. Litujme hříchů svých, pamatujíce, že Bůh zná ledví srdcí našich a že potrestá neb odplatí nám dle zásluhu. Amen.

Neděle 3. po sv. Duchu.

*Že člověk má se starati; ale jak naše péče
spřádána býti má.*

„Všelikou péčí svou uvrhnuce
na něj, nebo on má péči o vás.“
I. Petr. 5, 7.

Hned, jakmile Pán Bůh řekl Adamovi (1. Mojž. 3, 17.): „V pracech jistí budeš

z ní (země) po všechny dny života svého; trní a hloží tobě ploditi bude," a k Evě: „Rozmnožím bídu tvé a početí tvá; v bolestech rodiš budeš děti a počtí mocí muže budeš a on panovati bude nad tebou," sedla starost na člověka a již neopustila ho a neopouští, dokud posledního vzdechu ze sebe nevydá.

Bůh chce, abychom se starali; a nikdo nemá bezstarostně býti živ; dalt nám k tomu Bůh síly duše a těla. I samo dnešní sv. evangelium podává nám příklady péče — o ztracenou ovci, o ztracený peníz. Ztracená ovce a peníz zakulený jest duše od Boha odvrácená; Bůh má péči o ni. Bůh sám ji hledá. Pořádný hospodář a pečlivá hospodyně má péči o všechno a neodává se nepečlivému životu.

Člověk má se starati; ale jest otázka, jak péče jeho sporádána býti má? — Spasitel sám učí nás! —

1. Člověk má se starati, má si připouštět starosti; kdo tak nečiní, jest lehkomyslný. Starost jest práce, nu a ku práci stvořen jest člověk. A oč se má starati člověk?

a) Nejvíce starají se lidé o živobytí (časné). A to dobře jest, musí tak býti. Toť jest, co Hospodin Bůh řekl k Adamovi (I. Mojž 3, 19.): „V potu tváři své jísti budeš chléb, dokavad se nenavrátiš do země, ze kteréž vzat jsi.“ Říkámeť sami: Nikdo bez práce neji koláče. Komu se nelení, tomu se zelení. Člověče, přičiň se, a Bůh ti požehná.

b) A tu jest starost rozličná, dle stavu a povolání; jeden je rolníkem, má se starati o rolnictví; jiný obchodníkem o obchod; průmyslník o svůj průmysl, úředník o úřad, vojín o vojančinu, a tak každý o povinnosti stavu svého; kam ho Bůh postavil; nikdo nemá chleba svého zahálčivě jísti. I ten mrzák byt sklíčen byl na všech údech, má se aspoň modliti. Věrně plniti povinnosti své, jest péče a starost.

c) Ale mají lidé starosti ještě jiné. Přirozený následek manželství jsou děti. Tu nastává manželům, rodičům, starost důležitější, než všeliká jiná starost — o děti; neboť děti jsou to nejdražší, co mají; duše nesmrtelné, jim svěřené; a tu jest starost, aby nezhybnuly, ale ku slávě boží prospívaly a jednou spaseny byly; jest starost, je zaopatřiti; postarati se o to, by z nich užiteční členové společnosti lidské byli.

d) A jiná starost jest o přátely a pří-

buzné; nejprv o staré rodiče, o sirotky po bratrích a sestrách, o přátely a příbuzné, dobrodince a jiné, k nimž buď svazek pokrevnosti, anebo příbuznosti, anebo vděčnosti nás váže.

e) A starost též o své zdraví, zvláště kdož churaví jsou a ku jisté nemoci se kloní. Nebo Bůh tak činiti káže; zdraví jest vzácný dar, na něm se zakládá působení naše; proto nemá nikdo na zdraví své hřešiti, ale jak možná nejdéle je dochovati.

f) A jsou jiné a jiné starosti, všeobecnější; o blaho církve, vlasti, obce, jichž jistě každý dobrý katolík, vlastenec i občan si připouští a v nichž, dle sil svých, pomáhá; neboť má katolík milovati církev, vlastenec vlast, občan obec svou.

2. To vše starosti jsou, jichž každý sobě připustiti má, nebo Bůh sám tak činiti káže. Musíme si nebe zasloužiti. Bůh sám pracuje, jsa život; onť sám vše zachovává a řídí, vše mocí pravice své nese, všem všechno dává.

Avšak nesmíme překročiti meze; všeliká péče a starost naše má býti moudrá a rozumná, má se držeti v míře a rozumnosti; a toť jest, co pismo dí: „Všelikou péči svou uvrhne na něj, nebo on má péči o vás.“ „A kdo z vás,“ dí Spasitel (Mt. 6, 27.), „při vši péči své může přidati ku postavě své loket jeden?“ Proto Žalmista Páně: „Nebude-li Pán stavěti domu, marně pracují, kdož staví jej; nebude-li Pán ostříhati města, marně bdí, kdož ostříhá ho.“ My toho neuděláme; proto apoštol: „Všecko mohu v tom, kterýž mne posiluje Bůh.

A proto nemáme starati se příliš, zapomínati Boha, mysliti, že my jen všechno můžeme; nikoli; Bůh bez nás může všechno, my bez Boha nic. Proto má všeliká naše starost tak býti sporádána, abychom péči vedli nejprv o to, co nejdůležitější jest: „Hleďte neprv království božího a spravedlnosti jeho, ostatní bude vám přidáno.“ Nebo: „Co platno člověku, byt světa získal, na své duši pak škodu trpěl?“

3. Všelikou péči svou můžeme uvreči na Boha, nikoli však péči o duši, o tu se musíme starati sami. Ale i při vši jiné práci musíme sami nejprv činiti tolik, co můžeme, pak teprv můžeme spoléhati na pomoc boží: Člověče pomoz si a Bůh ti pomůže; přičiň se a Bůh ti požehná. Ale při duši musíme my hlavně míti péči o spasení její, nespoléhati na milosrdenství

boží, sic by byl hřích proti Duchu sv., ačkoli i tu Bůh nám pomáhá milostí svou, hojnou a dostatečnou, tak že každý spasen býti může, kdo spasen býti chce. Nižádné duše nestvořil Bůh ku peklu, všecky pro nebe. Bůh hledá duši naši; podobenství o ztracené ovci a ztraceném groši. Tu platí: S bázní a třesením spasení své konejte.

Proto nebuďme malomyslní, ale ve všeliké potřebě na Boha spoléhejme, nebo on má péči o nás; ale starajme se věrně a poctivě, vždy pamětlivi jsouce, co přednější jest. Těšme se, že jedenkrát duše odpočine od starostí pozemských, neboť bude náležeti ku radostem nebeským, býti prost všeliké péče a starosti pozemské; setřet Bůh všelikou slzu s očí blaženců svých; proto volám na konec ještě jedenkrát s apoštolem: „Všelikou péčí svou uvrhouce na něj, nebo on má péči o vás.“

Amen.

B. Hahl.

Neděle 4. po sv. Duchu.

Pán Ježíš Kristus i přírodu z kletby a porušenosti prvotního hříchu vykoupil.

„I samo stvoření vysvobozeno bude od služebnosti porušení, ve svobodu slávy synů božích.“
Řím. 8, 21.

Ne snadno pochopitelná jest vám asi, rozmilí v Kristu, dnešní svatá epistola. Jeť nesnadným a druhdy velice hlubokým veliký národů apoštol, sv. Pavel. Největší učenec své doby, veliký církevní otec sv. Jarolím, který znal vše, co tehdy znáti se mohlo, sám prý, čítaje Pavla, někdy jej odkládal se slovy: Pavle, ty nechceš rozuměn býti. Avšak dnešní sv. epistola, Nejmilejší, není taková, kteráby nemohla rozuměna býti; spíše jest dosti jasná a srozumitelná, jenže pojednává o předmětu, o kterém ne tak zhusta se mluvívá, totiž: „Že prvotním hříchem i příroda uběhla v kletbu, ze kteréžto Spasiteli, Kristu Ježíši, ji bylo vykoupiti, poněvadž pro člověka stvořena byla.“ A o tom dnes! —

1. Prve, než Bůh člověka stvořil, všecko mu uchystal: suchou zemi, bylinstvo, slunce, měsíc a hvězdy, živočišstvo; uvedl jej do domu již hotového — vystaveného.

2. Učinil jej pánem všeho, náměstkem svým na zemi; všecko poddal pod nohy jeho. I. Mojž. 1, 26.: „I řekl Hospodin: Učiníme člověka k obrazu a podobnosti

svému; a ať panuje nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským i nad zvířaty, i nade vši zemí, i nad všelikým plazem, kterýž se hýbe na zemi.“ A v. 28.: „I požehnal jim Bůh (prvním lidem) a řekl: Roste a množte se a naplňte zemi a podmaňte ji.“ Proto ž. 8, 5 nn.: „Což jest člověk, že jsi naň pamětliv? anebo syn člověka, že navštěvuješ jej? učinil jsi ho málo menším andělův, slávou a cti korunoval jsi jej a ustanovil jsi jej nad dílem rukou svých. Všecko jsi položil pod nohy jeho, ovce i voly všecky, nad to i zvíř polní. Ptactvo nebeské, i ryby mořské, jenž procházejí stezky mořské.“ — Proto v ráji panoval lad a mír; zvířata i lita tulila se ku člověku, panoval zlatý věk.

3. Avšak člověk ten lad a pořádek porušil, hřešil; Boha neposlechl; zrušil poměr poddanosti k Bohu, tak i příroda ku člověku. Člověk nechtěl poslouchati Boha, tak ni příroda člověka. Stal se rozpor mezi člověkem a Bohem, a proto i mezi přírodou a člověkem. Sv. Augustin dí: „Jako člověk neposlechl Boha, tak nemohl teď ani sebe, t. j. rozumu svého poslouchati.“ Poněvadž pak člověk tělem svým rovněž do této přírody náleží: stal se rozpor v člověku samém, t. j. tělo nechtělo poslušno býti ducha, nižší povstal proti vyššímu. Proto sv. Pavel Řím. 7, 23.: „Vidím jiný zákon v údech svých, kterýž odporuje zákonu mysli mé.“ Tělo žádá proti duchu a duch proti tělu. Nečiním toho dobrého, kteréž chci, ale činím to zlé, kteréž nechci.

4. A tak, jako Hospodin Bůh přírodě pro člověka požehnal: tak i skrze člověka a s ním uběhla ve zlořečenství; a proto, jako člověk, měla i ona vykoupěna, t. j. kletby a zlořečenství sprostěna býti. A toť jest, o čem apoštol ve dnešní sv. epistole mluví, an dí: „Marností zajisté poddáno jest stvoření, nechtějíc, ale pro toho, kterýž je poddal v naději; nebo i samo stvoření vysvobozeno bude od služebnosti porušení, ve svobodu slávy synů božích. Vímeť zajisté, že všecko stvoření lká a jako ku porodu (ku znovuzrození) pracuje až posaváde. Netoliko pak ono, ale i my sami, prvotiny Ducha (svatého) mající, i my sami v sobě lkáme, očekávajíce vyvolení synů božích, vykoupění těla našeho.“ Tak jest a jinak ani býti nemůže.

5. A na tom se zakládají všecka církevní svěcení a žehnání. Církev snímá s věcí stvořených, viditelných, zde na zemi

kletbu a zlořečenství prvotního hříchu, vede k moudrému a mírnému jich užívání a zasvěcuje užívání to modlitbou. Tak světi a žehná církev osení a stromoví; světi příbytky, lodi, zbraně; oltáře, sochy, obrazy, zvony, chrámy, poněvadž z hmoty přírodní zhotoveny jsou; ve chrámu Páně světi vodu, svíce, ratolesti, sůl, kadidlo; žehná lidu skrze kněze starce i novosvěcence; žehná ženě, šestinedělce, udílí požehnání sv. Blažeje; ano i nad dítětem novorozenětem říká hned na začátku křtu: Vyjdiž z tebe duch zlý a dej místo Utěšiteli Duchu svatému; ne žeby dítěto zlým duchem bylo posedlé, ale že tělo jeho rovněž jest útvar přírodní a tudý ovšem stížený kletbou a zlořečenstvím prvotního hříchu, kteréž církevním svěcením a žehnáním s něho se snímají.

6. Význam pak, Nejmilejší, církevních svěcení a žehnání jest: by příroda sprostěna byla kletby, do níž hříchem prvního člověka upadla a aby nebyla člověku námětem a příčinou hříchu, ale spíše k tomu napomáhala, by člověk, užívaje jí, z toho Pána Boha chválil a velebil a tak i spásu svou způsoboval a o ní pracoval.

Z toho pak již jde, bychom přírody t. j. stvořených věcí ku zlému neužívali, nébrž k dobrému; nejprv ovšem ku svému živobytí, i svému pohodlí; ale mírně a střídmo; a pak hlavně ku podporování bližního a konání dobrých skutků; toť účel spasitelný a Bohu milý, neboť nejsme pány, nébrž jen správci a uživateli věcí stvořených, nám propůjčených.

Ale i co vlastního těla našeho se týče, rozumí se, že rovněž jeho ku zlému užívati nemáme; že jest to útvar přírodní ten nejkrásnější a nejmistrnější, koruna veškerého viditelného tvorstva božího; že i s něho kletba snata a mnohokrátě posvěceno a požehnáno bylo, zvláště přijímáním svatých svátostí, jmenovitě Nejsvětější Svátosti Oltářní, kdež Kristus přímo a viditelně s ním se spojuje a ono stává se oltářem Božím. Proto s úctou pohlížejme i na tělo své a chraňme se, ku hříchu, kterémukoli, ho nadužívati a znešvecovati. Pak stane se, co apoštol dí ve dnešní sv. epístole a čím epístola končí: „Netoliko pak ono stvoření, ale i my sami, prvotiny Ducha (svatého) mající, i my sami v sobě lkáme, očekávajíce vyvolení synů božích, vykoupení těla našeho, v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ Amen. *B. Hakl.*

Z paměti čestínských.

Cyklos obrázků od *Bohumila Brodského.*

(Pokračování.)

III.

Dvě listiny.

Krasoňovický mlynář Vojtěch Molenda byl znám hodně daleko. Uměl semlíti obilí, že se mu nikdo nevyrovnal, bral za mletí nejméně, a co hlavního, bylo v jeho mlýně veselo pokaždé. Uměl povídati tolik nových věcí, že se každý těšil, poseděti si v šalandě s panem otcem, který ke každému stejně byl přívětivý a hovorný k neumdlení. Měl ještě něco, co mleče, zvláště mladší, do mlýna vábilo, dcerku dospívající právě v pannu a sličnou ku podivu. Byla rozhlášena daleko, a mnohý jel do mlýna jenom proto, aby si prohlédl ten květ, který vzbuzoval obdiv i u starých.

Zasluhovala toho také Stázička, s tou svou rdící se, vábivou tvářičkou, očima hlubokýma a tělem jako bílá bříza. Usednula-li někdy v šalandě, jistě měl pan otec nepozorné posluchače, protože zraky všech zalétaly k dceři jeho, a byli-li mladí mleči přítomní, jistě že myslili více na Stázičku nežli na řeči pana otce, který pozoruje to, čtverácky se usmíval mysle si, že ta jejich nevinná záliba spíše pomůže mu k hojnému mletí než ku škodě. O Stázičku se nebál. Vychoval si ji dobře a věděl, že její nitro čisto a průhledno jest jako voda v potoce, co kolom skákala přes omlété křemení.

Ale bývá to tak, že když člověk nejvíce upokojen usíná, probuzení ze sna za tmavé noci bývá nejohrovnější. Pan otec nepomyslel na to, že by mu mohla Stázička také jednou sehnati s čela klid a nasaditi mu do nitra místo klidu zžírající nepokoj. Ale vyburcovala jej z jeho upokojení děsná skutečnost, a ta dovedla rázem dosíci toho, že loučil se na vždy se svou růžovou, blahou minulostí.

Pověst o kráse Stáziččině zalétla až do čestínské tvrze a našla tam mladého vdovce pana Zdeslava Zvířetického z Vartemberka, toužícího neustále, aby trudné dny svého samotářského života učinil si veselejšími, ať již způsobem jakýmkoliv. Aby podíval se mezi druhé panstvo a tak stavu svému přiměřeného občerstvení získal, nemohl, protože čestínská tvrz měla na sobě dluhů hojnou řadu. Zkoušel neustále,

kde najít ukojení, jehož mu zastrčený kraj dáti nemohl, až ho napadlo, že by ho mohla slíčená dcera krašonovického pana otce pobaviti lépe, než urozená slečna některá. —

Mlynář Molenda nechtěl ani věřiti vlastním očím, když odpoledne podzimního dne viděl sjížděti po stráni dva jezdce, a v jednom z nich čestinského pana Zdeslava. Po jeho boku jel kdosi, oblečen taktéž v roucho rytířské, ale jaksi celé otřelé a chatrné, až běda podívat. Byl to schudlý rytíř pan Albrecht Kamenický, pana Zdeslava pravý stín, protože ten za jeho společníctví častoval pana Albrechta do sytosti. Potřeboval ho pan z Vartemberku každé chvíle k službám svým, zvláště k těm, které by byly vrhaly na něho samého podezřelý stín. Dnes vybrali se oba soudruhové, jeden lepší druhého, aby přesvědčili se o pravdě pověstí kolujících o kráse dcery ze mlýna.

„Poslouchej ty umoučený kulichu,“ volal z daleka pan Zdeslav na Molendu, „máš li pak něco k občerstvení. Zaplatíme ti dobře, a budeš aspoň jednou pod svou střechou vítati vzácné hosty.“

Mlynář se zamračil. Pěkně vzácní hosté, když s takovou příjíždějí. Sam jeho pán, Jiří Salava byl k němu zdvořilejší. Chtěl jim odpověditi lépe než ho oslovili, ale rozmyslil si to. Což musí být hrubým, když oni to ukazují? A pak dosud nikdo od jeho mlýna nešel, aby ho nepohostil.

„Mám, urození pání, a poskytl jsem již hodně velkému počtu tak urozených pánů jako vy pod svou chudou střechou, co jest v komoře. Je-li libo, přejedte jen potok, dostanete se sem lépe než já k vám.“

Oba jezdci bez rozmyšlení vjeli do vody a vyjížděli na sad táhnoucí se od potoka po mírném svahu. Pan otec nadzvednuv vydovku prohlížel si je pozorně a zvláště na panu Albrechtovi utkvíval jeho pohled hodně dlouho.

„Nuže nehleď na nás tak zvědavě, ty vydro, a přines, co máš, ať dokážeš pravdu své chlubné.“

Mlynář se obrátil a bral se dovnitř, aby slíbené občerstvení přinesl.

„Není-li v tomhle podivném opelichaném rytíři sám ďábel zašit, pak bych chtěl svůj krk strčiti pod mlýnské kolo.“

Pan otec mluvil sám k sobě, vzpomínaje na Kamenického, a to bylo důkazem, že jeho veselá jinak mysl vážnými se obírá myšlenkami.

„Stázičko,“ volal do světnice na dceru, „vezmi chléb a sůl a dones to na zahradu těm pánům, co tam odpočívají; ale povídám ti, abys se tam dlouho nezdržovala a nechoď blízko. Koukají jim sami rohatí z očí. Divní to urození pání.“

Poslední slova mluvil již na cestě do sklepa, aby láhev medoviny, vlastní to výrobek svůj, na světlo denní vynesl; ukázal, že jeho mlýn všelicos chutného chová ve svém jednoduchém zevnějšku. Zvyklá jsouc poslouchati rozkazů otcových, spěchala Stázička puzena ještě k tomu zvědavosti, aby po zvyku starých předků chlebem a solí uvítala neznámé. Ale věru, že by se byla hned vrátila. Sotva že ji totiž oba cizinci uviděli, zvedli se a pokročili jaksi dychtivě ku předu. Měli tak podivný pohled a tváře odporné, že si pomyslíla hned, jak mnohem milejší ji jest mnohý ten mleč v chatrné selské haleně.

„Vida, jaký poklad chová ten šelma mlynář, k závidění pěkný. Jsi panenka jeho deerou?“

Pan Zdeslav předešel svého společníka a postavil se hodně blízko Stázičky, která zdála se couvati čím blíže hleděl k ní přistoupiti.

„Jsem urozený pane. Otec posílá mne napřed, byste pojedli kousek chleba se solí, aby požehnání boží nám ze střechy neuletělo.“

„A jak pěkně mluvíš. Věř mi, že se mi líbíš více než bys věřila. Měl bych sto chutí tě tomu tvému tatínkovi ukrásti. Co pak bys tomu řikala?“

„Nic, urozený pane, protože bych se nedala. Nebojím se ničeho, protože mám síly dost a co bych neměla, otec by doplnil.“

V tom uskočila, protože pan z Vartenberka chtěl ji vzíti za bradu.

„Pozor, urozený pane, nejsem zvyklá na takové žerty, a kdyby vás viděl otec, mohl byste to zle odnésti.“

Z černých očí jí jiskry hněvu sršely a zardělá tvář se do krvava studem zbarvila. Pan Zdeslav se usmál posměšně, aby zakryl nevoli nad zmařeným pokusem.

„Však ty se nebudeš brzy tak zdráhat. uvidíš, a ještě ráda necháš si líbiti, když si tě povšímnu.“

Zasmál se významně a pohlédl na svého soudruha, jehož rty staženy byly také k úsměšku. Uražena z hloubi svého srdce odvrátila se Stázička a spěchala do

mlýna. Div, že nevrátila do otce svého, přinášejícího medovinu.

„Jdi, jdi, jsi za to hodná, beztoho vidím na tvé tváři, že ti tam asi pěkného neříkali.“

Posloužil hostem a věru že se zara- doval, když tito se zvedali k odchodu. Pan Zdeslav vyňal stříbrný peníz a po- dával jej mlynáři za pohostění. Ten couvl zpět a zamračil se.

„U nás není, urozený pane, hospoda a co dáváme, z lásky dáváme.“

„Také dobře,“ pochvaloval si čestinský pan Zdeslav, „přijedeme hodně často, ale musíš té své dceři říci, aby se nás tolik nebála. Jest to jak náleží hezká dívčice, a škoda ji v tom mlýně.“

„Ba není, urozený pane. Jest ji tady lépe než na mnohé tvrzi.“

„Mně se zdá, že jsi takový jako ona,“ smál se host sedaje na koně.

„Tak jsem věru rád, protože ona o- pravdu hodnou deerou jest.“

„Když ji tolik vychvaluješ, tím spíše si sem za ni zajedu,“ dráždil dále pan Zdeslav, směje se hlučněji.

„Jen dej, urozený pane pozor, abych tě neuvítal snad něčím jiným, než chlebem a solí.“

Pan otec hořel již hněvem a všecek zamračen, pohlížel za jezdci, kteří volným krokem sjížděli do potoka.

„Budeme se tedy měřiti, čekej hodně brzy; tedy na brzké shledání.“

Oba se dali do hlučného smichu; pan otec pohlížeje za nimi slyšel ještě se stráně protější ozývat se hláhol smichu.

„Sám zlý duch vás mi sem byl dlužen. Ale jen se opovažte, uvidíte co umí starý Molenda.“

Zašel do šalandy, a dnes si povídali mleči, že s mlynářem nic není. Vypadal jako mračna, která před bouřkou visí na obloze. —

Minulo skoro čtrnáct dní od oné udá- losti a ve mlýně po nepěkném výstupu vracelo se vše do starých kolejí. Pan otec vesel jako dříve a Stázička bezstarostná jako ptáče lesní. Vyšla si za tichého od- poledne podzimního ven, aby užila poněkud ještě těch teplých paprsků slunečních, jež beztoho blížící se větry zimavé činily řidčími a řidčími.

Vešla na stráž břežím pokrytou a za myšlena nepozorovala, že zakuklené po- stavy lidské berou se za ní. Až teprvé, když mocné paže chopily se jí jak želez-

nými okovy a k zemi tiskly, viděla, že ji nastává nebezpečná chvíle. Probravši se z prvního leknutí byla s to, aby vykřikla jediné slovo: pomoc. Další slova udusil šat, jež ji na hlavu hodili. Pak vyzvedli ji a položivše ji na koně jednoho v houšti skrytých, vsedali sami a počali se dráti kvapně ku předu.

Ani si nevšimli, že dole za nimi šíří se ruch a pokřik. Jeden z mlečů totiž stoje před mlýnem viděl na stráni poči- nání neznámých a zpraviv o tom pana otce i chasu první pustil se za prchajícími. Nastal divý hon. Koně nemohli dráti se rychle houštinami stojícími v cestě a tak se stalo, že praskot větví oznamující, že se blíží pronasledovatelé, ozýval se již blizoučko jezdců. Cítili již jejich kroky a dech, než hle, již svítá a cesta lesní před nimi se otevírající slibuje, že nyní bude útěk s kořistí snadný.

Jezdec, jenž nesl Stázičku vyrazil první z houští, a bodnův svého koně do slabin, vyletěl přes široký příkop, za ním pak druzí dva následovali jeho příkladu. Ale zarazili se oba, protože viděli, jak kůň vůdce jejich klesl na zem padaje na Stá- zičku, pan jeho pak odletěv daleko leží na zemi jak bez ducha.

„Bídáci,“ zahřmělo to za nimi, že se ulekli a mimovolně trhli úzdami k prud- kému trysku. Velikým skokem přehoupl se mlynář přes příkop. Proti němu zvedal se cizinec probíraje se z prvního nárazu jež utrpěl, shozen byv koněm sklesnuvším, a mimovolně sáhal k boku po meči, aby mohl odraziti útok ženoucího se naň mly- náře. Bylo pozdě a kyj dopadnuvší temnou ranou na jeho hlavu podruhé jej sklonil k zemi, tentokráte na vždy.

Mezi tím chasa i mleči zvedali koně, aby osvobodili Stázičku těžkého břemene. Byla hrozně bledá. Křísili ji, ale ne- vzkřísili. —

V archivu Kutnohorském uložil písař krevního soudu dvě listiny. Na jedné pan Zdeslav Zvířetický z Vartenberka prosil pány šefmistry i rady Kutnohorské, aby Molendu, mlynáře paně Salavova, vedle zřízení zemského před soud postavili a potrestali, protože „některou chvíli slu- žebník jeho z stavu rytířského Albrecht Kamenický jedouc po potřebě jeho jest zamordován na veřejné silnici*)“ týmž mlynářem, na druhé, že mlynář Molenda

*) Nezměněná slova listiny oné.

souzen a odsouzen a mistrem popravčím stát pro neslýchaný svůj zločin na pánu ze stavu urozeného. —

Inu ovšem bylo tenkrát skoro jako teď. Chudák vždycky více snese a když nechce — musí. (Pokračování.)

O sv. svátostech v církvi pravoslavné se stránky dogmatické i liturgické.

Dle ruských katechismů srovnává far.

Václ. Brabec.

(Dokončení.)

VI. Svátost posledního pomazání.

„*Svátost posledního pomazání*“) („tajinstvo eleosvjasčenijs“) jest posvátné jednání, kterým těžce nemocný skrze pomazání sv. olejem na čelnějších částech těla a skrze modlitbu kněžskou nabývá milosti Boží, jež působí odpuštění hříchů a uzdravení od bolesti.“

Aleksander Svinělin definuje: „Svátost posledního pomazání jest svátost, v které skrze mazání těla sv. olejem na nemocného vylévá se milost Boží k uzdravení neduhů duševních i tělesných.“

V obecné mluvě svátost tato nazývá se také *soborovanije* (sbor = sbor, collegium); ježto po starém zvyku církevním měla se udělovati celým sborem kněží a to sedmi neb alespoň třemi kněžími, avšak nyní pro nedostatek duchovenstva z pravidla toliko jedním knězem se jí přisluhuje.

Ve příčině *ustanovení svátosti* samým Ježíšem Kristem církev pravoslavná s učením katolickým se shodujíc dokládá se známým výrokem v sv. Jakuba 5, 14. 15. a dovolává se i evangelia sv. Marka 6, 13., kdež o tom řeč, že sv. apoštolové mnohé nemocné olejem mazali a uzdravovali.

Ani jinak v učení o svátosti posledního pomazání mezi oběma církvemi podstatných rozdílů není, až na některé obrady, jež v pravoslaví takto se praktikují:

V domě nemocného na stůl položí se sv. evangelium a miska suché pšenice, do níž postaví se nádoba se sv. olejem. Olej,

jehož se k mazání nemocných užívá, míchá se s vínem červeným k upamatování na onen posvátný děj v písmě svatém, jak milosrdný Samaritán v rány nemocného vléval víno a olej. Okolo nádoby kněz rozlcí 7 kousků bavlny jako štětičky natrhaných a rozžehne se 7 svíček. Číslem 7 na paměť uvádí se sedmero darů ducha svatého.

Kněz odříkav žalm 142. a několik případných modliteb a versů z písma sv., způsobem předepsaným posvěcuje připravený olej, načež čte se sedmero výňatků z písma sv., po každé s přiměřenou modlitbou; kněz, po případě každý z přítomných kněží, štětičku bavlny ve sv. oleji namočiv, ve způsobě kříže maže nemocného na čele, na chrápech nosu, na tvářích, na ústech, na prsech a na rukou s obou stran, vnitř i zevnitř. Potom kněz bere do rukou sv. evangelium a rozevřené klade na hlavu nemocného, jakoby nemocného dotýkal se sám Pán Ježíš, jenž nemocných tělem svým dotýká se je ihned uzdravoval. Kněz — je-li jich více, nejprřednější z nich — nad nemocným říká formuli absoluce či rozřešení od hříchů, zároveň modle se, aby Hospodin sám štědrou rukou svou vložil na nemocného a milosrdenství své jemu prokázal a na odchodnou napomíná ještě nemocného, aby nyní pln důvěry odevzdal se do vůle Boží.

VII. Svěcení kněžstva (sojaščerstvo).

„*Svěcení kněžstva* jest svátost, kterou osobám církevní službě řádně se oddávajícím, skládáním rukou biskupových uděluje se moc kněžská a milost Ducha svatého, aby přisluhovali sv. svátostmi a páslí stádo Kristovo.“

O svátosti této církve pravoslavná s učením naším shodujíc se učí, že *Ježíš Kristus ji ustanovil*, když apoštolům troji svůj úřad svěřil a zároveň též i moc, úřad tento vznášeti zase na jiné. Tímto způsobem přišlo, ucí pravoslaví, že nynějších biskupů pravoslavných právomoc prostřednictvím sv. apoštolů a jich nástupců pochází od samého P. Ježíše, a proto tam, kde této postoupnosti od sv. apoštolů není, jako na př. v luteranství, není žádné pravé svátosti kněžstva.

Světiti na kněžství i v církvi pravoslavné mohou toliko biskupové jakožto plnomocní nástupcové apoštolův.

V řádě kněžském jest třé stupňů:

*) Některé katechismy ruské kladouce svátost svěcení kněžstva na místo páté a manželství na místo šesté, kladou svátost pomazání na místo poslední. My v té příčině držíme se katech. protojereje Jana Zarkeviče.

a) *diakon* (i podiakon či subdiakon a protodiakon), jemuž nenáleží právo sv. tajemství konati, nýbrž toliko při konání jich přisluhovati;

b) *kněz* (presbyter, svjaščennik, duchovník), jemuž náleží, přisluhovati všemi svátostmi až na birmování a svěcení kněžstva;

c) *biskup* (episkop, archijerej, protoijerej). Svěcení na všechny tyto tři řády děje se při službách Božích od prestolu (oltáře), aby již z toho zjevno bylo, že svěcenci stávají se služebníky oltářními. Před každým svěcením zvláště pronáší se k přítomným věřícím, ke sboru kněžskému při kostele ustanovenému a konečně k sveticimu biskupovi proba veřejná za vyjádření souhlasu, aby žadatelům, jakožto osobám úřadu důstojným svěcení se udělilo.

a) *Svěcení na diakona* děje se při liturgii, ale už po posvěcení darů posvátných, a to na označenou, že na diakona nepřísluší tajemství sv. Těla konati, ale tu toliko přisluhovati. Dva subdiakonové od severních dveří vedou svěcence ke dveřím carským, kdež přijmou ho diakoni a doprovází jej až k samému oltáři, kdež biskup jej očekává sedě na svém trůně. Protodiakon k biskupovi promluviv slovy: „Poroučej, nejdůstojnější vladyko,“ svěcence vede třikráte kolem prestolu, svěcenec prestol obešel pokaždé líbá hrany jeho, taktéž plášť a ruku biskupa sveticího, vyznačuje tím duchovní radost svou, oddanost i pokoru; obcházeje prestol odřikává modlitbu: Svatý Bože, svatý silný, svatý nesmrtelný, smiluj se nad námi. Po třikráte již obešel na prestol křížem ruce skládá, chtěje tím dátí na jevo, že všechny síly své věnovati chce službě oltářní, a na ruce přikloniv ještě hlavu, kleká, ale jen na jedno koleno na označenou, že na sebe neběře ještě celé jho stavu duchovního, což teprve stává se svěcením na kněžství, a proto knězi — svěcenci — na obě kolena jest pokleknouti.

Mezi tím na choru zpívají se tropary (písně): 1. Svatí mučenníci; 2. Sláva Tobě Kriste, slávo apoštolův; a 3. Isaie, plesej; když dokončili, biskup cípem pláště svého přikrývá svěcencovu hlavu, odřiká formuli k svěcení předepsanou žádaje i přítomné, aby za nového diakona se modlili. Na označení lásky bratrské diakoni přisluhující jej líbají oblekající ho i v roucha diakonské důstojnosti příslušná, jež biskup sám jemu podal, pokaždé říkáje po řecku *αγιος* (dignus).

b) *Svěcení na kněze* děje se hned po písni cherubinské před posvěcováním darů obětí na označenou toho, že svěcenci dostává se pravomoci, aby sám dary obětí posvěcoval. Když byl diakon tak, jak při svěcení na diakonství, přítomné věřící, sbor kněžský a sveticího biskupa za projevení souhlasu k svěcení nahlas byl požádal, diakonové svěcence z prostřed chrámu přivádí carskými dveřmi k oltáři, kdež očekávají jej knězi i biskup na trůně, jemuž udělá hlubokou poklonu. Jako při svěcení na diakonství jeden z předních kněží svěcence zase vede třikráte kolem prestolu, jehož hrany jakož i plášť a ruku biskupovu on líbá. Třikráte obešel a ruce zase křížem na prestol položiv a hlavu přikloniv kleká, ale již na obě kolena, čímž na jevo se dává, že kněz mnohem větší jho a těžší povinnosti než diakon běře na sebe. Biskup pak s trůnu sestoupiv koncem pláště pokrývá hlavu svěcencovu, potřikráte kříž nad ním děláje a vloživ naň i ruku svou, říká formuli, již diakon na kněžství se skutečně zřizuje, modle se zároveň, aby Bůh milost Ducha sv. naň vyliti ráčil a žádaje i přítomný lid věřící, aby za novoposvěceného kněze se pomodlil.

Mezi tím, co na choru (klíros) zpěváci po řecku zpívají *Kyrie eleison* a u oltáře duchovenstvo po rusku: *Gospodi, pomiluj*, biskup za pomoci kněžstva nově posvěceného obléčí v oděv důstojnosti kněžské příslušný, po každé zase říkáje *αγιος* (dignus), pak do ruky podav jemu agendu církevní (služebníku, knihu obřadů církevních), líbá jej jakožto bratra v kněžství a vykazuje mu místo v řadě kněží.

c) *Svěcení na biskupa* koná se s největší slávou a okázalostí před službami Božími. Svěcence řádně zvoleného v průvodě přivádějí do prostřed kostela, kde postaví se na orlec, t. j. okrouhlý koberec s vyšitým orlem, na němž biskup i při službách B. stává. Zde stoje, nahlas přede vším lidem odřikává symbolum církve pravoslavné a skládá slavný slib věrnosti k církvi pravoslavné i ke gosударu imperatorovi. Za zpívání písně: Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný, přední z kněží a diakonů svěcence přivádějí k carským dveřím, kdež očekávají ho biskupové (dle zřízení církve pravoslavné alespoň dva) a jak přistoupí k prestolu, kleká ihned na obě kolena na označenou, že vždy hotov jest Bohu a církvi sloužiti. Archijerejové (biskupové) na hlavu jeho vkládajíce pravou

ruku drží nad ním otevřené evangelium tím na jevo dávající, že úřad jeho již toho žádá, aby dle učení sv. evangelia vždy jednali živ byl. Přední hodnostář odřikává formuli, již na biskupství se zřizuje a ostatní biskupové jemu blahopřejíce olibácejí jej v roucha biskupská, jež světitel podává slovy: *αἰσῖος* (dignus) a líbají ho jako bratra; on pak na povýšené místo vystoupiv slouží s nimi liturgii. Po službách Božích zavěšují jemu ještě biskupský plášť (mantija) a do ruky podávají jemu biskupské žezlo (pedum), jež on v ruce drže a vystoupiv na ambonu (kazatelnu) lidu na všechny strany žehná.

Poznámka o bohoslužebném oděvu.

a) *oděv diakonský*:

1. *Stichar*, komže kryjící celé tělo, vyznamenává čistotu a nevinnost srdce, sjakou bohoslužebník k oltáři přistupovati má, upomínaje na bílé roucho andělů, kdekoli při Kristu se ukázali, ku př. u hrobu jeho.

2. *Orar*, štola, již diakon nosí převěšenou přes rameno levé, vyznamenává andělská křídla.

3. *Poruče*, krátké rukávce, jež při službách B. mají kněží též i biskupové.

b) *Oděvy kněžské*:

1. *Podriznik*, spodní oděv kněžský, diakonské komži podobný formou i významem.

2. *Epitrachil*, štola kněžská, již kněz nosí pověšenou přes šíji, vyznamenává milost ducha sv. vylitou na kněze.

3. *Pojaz* (pár, cingulum), vyznamenává ručník, jímž Kristus při poslední večeři byl podpásán.

4. *Felon* či *riza* (kasule mešní), vyznamenávající nachový plášť, jímž Kristus ve dvoře Pilatově byl přioděn.

5. *Nabedrník*, dlouhý šátek, štole podobný, jež některým jen kněžím dovoluje se nositi při službách B. jakožto vyznamenání zásluh a k bedrám se zavěšuje znamenajíc duchovní meč.

c) *Oděvy biskupské*:

1. *Omofofor*, dlouhý, široký plášť s křížem, jenž jako vrchní roucho na ramena se zavěšuje; upomínaje na ovcí zbloudilou, již dobrý pastýř vyhledav vložil na ramena svá, připomíná biskupu jeho pastýřskou povinnost.

2. *Sakkos* (řec. = pytel), formou podobné komži diakonské, vyznamenává plášť, jímž na potupu P. Ježíš byl oblečen.

3. *Krest* (kříž naprsní), nošený přes svrchní oděv.

4. *Panagija*, obraz P. Ježíše neb P. Marie, jež biskup nosí na prsou, v ochranu P. Marie zvláště se oddávaje.

5. *Mitra*, odznak vznešené důstojnosti biskupské.

6. *Mantija*, plášť s vyšívanými květy na okraji.

7. *Žezl*, žezlo, pedum, berla pastýřská.

8. *Orlec*, okrouhlý koberec s vyšítm městem, nad nímž orel krouží, jako orel vysoko vznáší se nad městem, takž biskup pevnou vírou a onostným životem vynikej nad stádem svěřeným a dobrým vždy příkladem předcházej lidu.

9. *Palica* (palcát, palice), vyznamenání pro zasloužilé biskupy, čtverhranná okrasa na trůně s pravé strany zavěšená naznačujíc meč duchovní moci.

Znělky o lásce Boží.

I.

Nad nivou zkvétlou hvězdičkami květů,
hle, zlatým deštěm mihnul se roj včel,
vždy s květu na květ, v harašivém letu
jak pracně sbírají med, zlatý pel.
Ten úkol dal jim Pán, jenž Pánem světa
a tvorů nejmoudřejší učitel;

pel snášet k osvětě — tu žití metu
jim určil — s květu, jež v klín země vsel,
by pokrm sladký lidstvu přinášely.
O Boží lásky velké hlubiny
vy věčných luhů bájně, zlaté včely!

Z té lásky Kristus na se kříž vzal svatý,
by sebe dal nám v pokrm jediný
a otevřel nám nebes eden zlatý.

II.

„Hle, já jsem světlo světa,“ děl Pán milý,
kdy svoji láskou zářil v stínu vin;
neb počat Pannou, z hříchů prohlubin,
— v jichž dno až lidstva kořeny se ryly —

jež sama plála jen jak leknín bílý,
co lidstvo ostatní-kryl hříchů stín;
A soucitem jat On, sám Boha Syn,
svou smrtí světu milost dal i síly,

by v záři, která na Golgotě zkvétla
a šíří se a roste v světě pol,

vždy výš se bralo — k zdroji toho světla; až světlem tím — tou velkou láskou Boží v jas zaplá náhle celý světa dol v hruď lidstva pustou víry perlu vloží.

F. J.

Črty Sázavské.

(Podává Jos. Šindelář, býv. farář Sázavský.)

3. Koflík sv. Prokopa.

Jako téměř o všech památkostech Sázavských tak i o *koflíku* sv. Prokopa nic určitěho nelze udati. Koflík uvádí se ve spojení se založením kláštera — ale mnich Sázav., který dosti obšírně líčí setkání se Oldřichovo se sv. Prokopem, *nečini o něm žádné zmínky* — a to zdá se býti velice důležitým, neboť nedá se dobře mysliti, aby děj a zázrak, kterýž se státi měl a jemuž se částečně založení kláštera Sázavského připisuje, mlčením pominul. — Než ať tomu jakkoliv, tradice připisuje koflík sv. Prokopu a praví, že ho světec sám vlastní rukou z jalovcového dřeva vroubil, v něm vodu ve víno proměnil a Oldřichovi podal. O události té tuším vypravuje kronika Hájkova a Beckovského, křížovníka. Před vpádem husitů, jak Bienenberg vypravuje, odvezli mniši sázavští veškeré drahocené věci, monstrance, kalichy, paramenty k uchování minemistrovi Rosenbachovi (?) do Hor Kutných — *nikoliv* ale koflík sv. Prokopa, jak o tom paměti zrušeného kláštera vypravovati měly. Když již bylo patrné, že klášter útoku husitů neodolá, hodil jeden z mnichů koflík do studny, která se v nádvoří klášterním nalezala. Když nastaly doby pokojné, byl koflík zase vyloven. Ovšem vše to jest pouze tradice, která se v ústech lidu zdejší krajiny uchovala — dokladů pro ni není. Kniha o sv. Prokopu r. 1780 vydaná píše: „V klášteře sázavském zachovává se koflík sv. Prokopa, v kterém jak výše podotknuto, sv. Prokop vodu ve víno jest obrátil a ustálému knížeti podal. Ten koflík jest dílo rukou sv. Prokopa, z kořene jalovcového, nyní pro větší počest v stříbře fasovaný, všem žádostivým svato-prokopským horlivým poutníkům se podává; a mnozí, kteří s důvěrou z něho pili, od zimnice též i jiných nemocí uzdraveni byli skrze mocné zásluhy sv. Prokopa.“ Koflík byl prvotně bez podstavce a bez puklice. Proto také starší obrazy a sochy představující sv. Prokopa

co poustevníka do ruky mu dávají podobný koflík. Kdy byl koflík stříbrem obrouben, nikde poznamenáno není. Stříbrné okrasy v horním okraji kupy nesou stopy pěkné renesance, kdežto puklice jest slohu velice barokního. Přese vše to archeolog Gruber, který před lety Sázavu navštívil, tvrdí, že na puklici poznal stopy ornamentiky byzantské z 11. věku. Většina znaleců, kteří za mého farářování Sázavu navštívili, tvrdí, že veškeré stříbrné okrasy pocházejí z 18 a 19. věku. Spolu s koflíkem chová se na Sázavě též malá lžička zvaná sv. Prokopa. V předu jest kulatá, k držadlu končí ostřeji. Držadlo jest od polovice stříbrné a zakončeno úhledným andílkem, který v ruce štítek drží. Mnozí turisté, kteří tuto lžičku viděli, mi vypravovali, že se v českém museu lžičky téhož tvaru a téže podoby ze starých dob pochodící nalezají. Dr. Šlecht, který déle na Rusku bydlel, při prvním spatření lžičky mi pravil, že lžiček tvaru úplně podobného až podnes v Rusku se užívá. Co charakteristikou tamnějších lžiček mi uváděl, že jsou v předu skoro půlkruhým zakončené a k držadlu že ústí ostře, jak tomu i u naší lžičky.

Památní kniha fary sázavské k roku 1812 poznamenala, že po zrušení kláštera r. 1785 též rámě sv. Prokopa a dřevěný koflík se ztratily. Teprv po 27 letech nalezl je po velikém namáhání majitel Sázavského panství p. Vilém Tiegl u opata Břevnovského. Obě bylo s povolením arcib. Konsistoře na Sázavu navraceno *).

*) „Post levationem monasterii hujati A. 1785 die 4. Novemb. etiam reliquiae Scti Procopii ablatae sunt et nominatim poculum illud ligneum, in quo aquam conversit in vinum; cochlear quoque ligneum, quo usus est et brachium scti corporis. Jam viginti septem anni elapsi sunt, a quo ecclesia nostra reliquiis his caruit, neque sciebat, ubi essent cum anno praecedente Spiritus sanctus movit cor Domini possessoris nostri Wilhelmi Tiegl ut ista quaerere et ecclesiae revindicare statuerit. Et vero impendit omnem curam et laborem, nec sumptibus parcens, donec investigavisset reliquias has apud Abbatem Monasterii Braunoviensis asservari. Continuo ergo porrecto libello supplici tam ad Reverend. Consistorium Archiepiscopale, quam ad inclitum regni Gubernium reliquias has ecclesiae nostrae reddi ursit. Haec ergo setae reliquiae dominica XXII. post Pentec., in quam simul incidit festum Dedicationis Ecclesiae, in

4. O poušti Sázavské.

Obecně má se za to, že celá krajina, kdež nyní zbytky kláštera sv. prokopského se nacházejí, byla úplně pustá a neobydlena. Proti tomu zdají se svědčiti ně, která stará pojmenování obcí v dosti blízkém okolí bývalého kláštera sv. prokopského. Půl hodiny severovýchodně od kláštera směrem ku Kouřimi nalezá se obec *Mělník*. Archivář Brandl praví, že uvedené jméno jest původu jihoslovanského, a že jméno to Čechové ze staré do nové své vlasti přinesli. Mělník v jihoslovanštině až po dnes znamená tolik co u nás „chlum“ a v skutku také uvedená obec nalezá se na dosti vysokém kopci 452 metrů nad mořem středozemním. Asi dvě hodiny od Mělníka nalezá se jiná obec, která též na kopci leží ale „*Chlum*“ se zove. Jest patrné, že toto pojmenování pozdějšího jest původu a „Mělník“ že původ svůj vzalo, kdy po příchodu Čechů do vlasti naší ono pojmenování jihoslovanské v dobré paměti bylo — v době dřívější než v svato-prokopské.

Jiná obec východně asi 1 hodinu od kláštera slove *Mrchojedy*. Tradice, která se v lidu zdejší krajiny uchovala praví, že poblíž uvedené obce *pohanské pohřebiště* bývalo. Jak jsem již sdělil soudím, že pojmenování ono vzalo původ svůj v době, kdy vedle křesťanů ještě také pohané v některých krajinách bydleli. Jméno pak Mrchojedy bylo od křesťanů dáno obyvatelům těm, že obětní maso požívali — a stávala obec tato zajisté již v době sv. Prokopa. *Krlišťe* jest nyní les nedaleko Mrchojed a ukazuje na místo, kde snad křesťanská kaple někdy stávala. — Že krajina celá kolem Sázavy neobydlena nebyla, tomu zdá se nasvědčovati i ta okolnost, že když Břetislav půdu od Milobuz až k jeskyni Zákolnici a okolní lesy sv. Prokopu daroval, *přihlásili se dědicové*, kteří na některé částky co svůj majetek nároky činili a které, aby upokojil Břetislav pozemky od nich vykoupil za 300 denárů. Což nasvědčovati se zdá také tomu, že krajina celá sázavská neobydlena nebyla — ovšem snad nejbližší toliko okolí, kdež přišel na Sázu sv. Prokop se usadil. Sotva by

se byl Oldřich do krajiu od Prahy tak vzdálené, když by úplně byla bývala pustá odvážil. (Pokračování.)

Auxiliatrix nostra!

V těch smutných dnech, kdy hřích své
křídlo dračí
nad světu prostorem v dál rozprostírá,
kde hnus a nepravost v jho lidstvo tlačí,
kde posměchem je prostých srdcí víra
i ruka v zanícení spjatá k nebi
a každý vzdech jest příliš staromódní;
kde zoufalost jen šlehá pustou lebi
a lidstvo žitím syté klesá pod ní;
v těch dobách teskných, kdy jen plná číše
krev srdcí rozpění a ještě vzruší
a není touhy, kterouž žije, dýše
vždy člověk, a jež chvěje jeho duši,
snů kouzlem opeřádá chmárné žití,
o štěstí věčném v nitru našeptává,
v noc neštěstí nám, maják zárný, svítí,
v poušť žalů zkvétá nám jak růže smavá,
jež vůni svojí city naše spijí
a v snění kolébá a v zapomnění
svou tichou, sladkou, věčnou melodii
kde svatých snah a ideálů není;
v těch chvílích v slzách, Matko, k Tobě
hle, vzdycháme tak těžkou bázní jati,
ó pomoz, pomoz v tížící nás mdlobě,
než v pouta svá nás cele, cele schvátí;
ó pomoz, jež Jsi hvězdou naší, Paní
a balsám těch mísí v osud lidský,
jež slzy naše stíráš měkkou dlaní
— nám líce bédná jimi vlnnou vždycky —
a přivíh nás v Svou náruč úže, úže —
syp dál nám v trnnou cestu růže, růže!...

Xaver Dvořák.

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

III.

Ač obě ženy velmi pozdě ulehly, přece je ráno kostelník zvoniv klekání, probudil. Sosnovcová vstala první. Rozdělala oheň na krbu a postavila na třínožku hrnec plný vody na polévku. Kalounář se také probudil. Zároveň se ženou vyšli do síně, aby se umyli a šat trochu na sobě urovnali. Kalounář vyndal z příhrady v truhlici

solemni processione ex oppido Sázava ad ecclesiam Scti Procopii delata sunt confluentes ingenti copia populi.“

mazání, kterým nejdříve boty a pak hřidelník na trakaři s dostatek namazal. Rozárka spala dále. Jindy by se byla matka po ní sotva ohlédla, ale dnes bylo jinak. Vzbudila děvče, vyvedla je do síně, pořádně je umyla a učesala, šaty spořádala a prikazovala, by nezaběhlo, že půjdou spolu do kostela. Sosnovcová přinesla na žádost kalounářky hrnek mléka, svařila je a to byla snídaně pro nocleháře. Než se trochu uklidilo, co nebylo na svém místě, zvonili na Zlákovickém kostelíčku poprvé ku mši sv.

Kalounářka by jindy na mši sv. nepřechala, majíc předem obchod svůj na mysli: ale dnes vybízela i muže, aby se o uzamčenou putnu ani truhlici před kostelem nebál a také na mši šel, že budou teprve prodávati, až bude po všem a lid k domovu vraceti se bude. Muž poslechl. Naložil truhlici i putnu na trakař, dojel ke kostelu a žena vedouc Rozárku za ruku, šla se Sosnovcovou přímo ke kostelu. Sly raději záhy, aby se dostali do stolice. Rozárku poslala matka ku mřížce, dadouc ji napomenutí, aby pěkně klečela, na oltář se dívala a nikam neohlížela.

Což bylo platné napominání! Sotva že kalounářka sedla do stolice, otočila se Rozárka po ní a celou mši sv. se stále jen točila, na oltář ani nepohlížejíc. Matka roztržitosť její velmi dobře pozorovala a nelibě nesla. Než jaká rada? Musila seděti z ticha, aby nedělala ještě větší výtržnost. Děti klečící u Rozárky divily se dosti jejímu počínání a myslily si v duchu: Však on tě zítra pan učitel spořádá! Jemu totiž ani za nejzbožnějšího zpěvu a hraní varhan nejmenší hnutí dítek u mřížky neušlo. Než co bylo děvčeti po dětech? O panu učiteli již dokonce nic nevěděla. Vedla svoji dále, až ji matka po skončených službách Božích z kostela k čekajícímu otci odváděla.

Kalounář vyšel z kostela dříve. Otevřel truhlu i putnu a vyložil co možná vše, aby koupěchtiví hnedle potřebné věci shlédlí. Panimámy obstoupily prodavače a nestačila ani žena ani muž, aby slovem ptající se upokojili. Smlouvali, měřili a stříhali, plnice při tom kožené kapsáře strženými penězi. Dnes pan farář přešel kolem, aniž kdo pro zvědavost či jinak zaměstnán, ho byl upozoroval. Po ranní mši sv. bylo již dávno, nežli se lid od kostela rozcházel.

Žid kramář, který v ten čas mívál

nejpilněji, stál dnes před krámkem a závistivým okem sledoval čilý obchod kalounářův; jen na chvíly vracel se do vnitř, aby nějakou maličkost prodal, což stalo se za příčinou vydaných již peněz na dluh k nemalé jeho zlosti. O to se arci naši obchodníci nestarali a složivše nevyprodané zboží, vrátili se zase k Sosnovcové, aby tam stržené peníze spočítali a trochu si oddechli.

Po celou tu dobu nikdo o Rozárku se nestaral. Matka si ani nepovšimla, že ji děvče pod rukou papír plný olověných knoflíků s blýskavými obrázky vzala a nepozorovaně s nimi mezi děti ku hře odběhla. Ve světnici Sosnovcové napadlo teprve matce, kde je děvče i vyšla, aby ji hledala. Kalounář zasedl ke stolu, vyndal peníze z kapsáře a počítal. Čím dále počítal, tím více tvář jeho se jasnila. Občas ztrácel se nepočítaný stříbrňáček v poboční kapse pestře kostkované vesty. „Něco pro schlazení žáhy, aby žena nevěděla,“ podobná myšlenka provázela peníz do tajné kapsy.

Kalounářka našla děvče při veselé zábavě. Seděla jako královna na místě vyvýšeném. Kolem ní houfec dětí. Z nich vybírala si nejhezčí hochy a rozdávala jim odcizené knoflíky. Hoši byli jako posedlí. Byli by skákali třeba do ohně, tahali se o děvče tak, že ráno pečlivě učesaný vlas její ježil se jí podivně kolem hlavy. Oči její se blýskaly a skotačiví hoši neznali míry. Matka vyrušila děvče ze zábavy notným štulcem. Poznala z prázdného již skoro papíru, co se bylo stalo a spustivší hojnost výčitek, odváděla děvče k chaloupce.

V malé vzdálenosti za nimi plížil se slouhvův Petřík, hoch asi o dva roky starší, nežli Rozárka, velmi sličné tváře a nasmělých způsobův. On snad jediný odcházel, nemaje ani knoflíku, ač jej Rozázka několikráte k sobě volala. Petřík nemaje smělosti, se nehýbal a tu jej jiní obyčejně předběhli. Bylo mu snad těch knoflíků líto, či co jiného? Kdož to může říci? Kalounářka uvažovala cestou, má-li žalovati na Rozárku muže, aby děvče potrestal, avšak rozhodla se po způsobu povolných matek, že raději vše zamlčí. Zahodila tedy papír, na kterém asi tři knoflíky zbyly. Petřík skočil, papír rychle zvedl. V tom se Rozárka ohlédla a pohledy jejich se setkaly. Petřík pln radosti, jako by říci chtěl, že má přece knoflíky a Rozázka plná hněvu, že k nim tak levně přišel.

Byl to jen okamžik a přece dojem jeho nezůstal pro budoucnost bez účinku.

Kalounářka zavedla děvče do světnice, posadila je na pec a přisednuvši ke stolu, rozevřela svůj kapsář, aby dnešní tržbu spočítala. Kalounář měl již hromádky urovnané. Žena je přepočítala, ku svým penězům přidala a vše pečlivě na dně putny uschovala. Sosnovcová šukala po dvorečku a přijavši od kalounářky něco peněz, vyšla, aby k obědu cosi opatřila. Stržené peníze nebyly dnes kalounici pranic milé. Na mysli jí tanula Rozárka. Poznávala, kterak děvče neopatrně vychovávané, v divokosti odrostlé bře se cestou nebezpečnou. Odhodlala-li se již dříve, že se něco ku prospěchu dítěte státi musí, cítila to nyní dvojnásobně a pevně si umínila, že Rozárku na toulavou cestu sebou více nevezme.

Sosnovcová snesla, co potřebno bylo a kalounářka uvařila skrovný oběd, který dnes muži jejímu nikterak nechutnal. Myslil ovšem, že po dobrém prodeji by bylo lépe v hospodě něco pojísti, hlavně pak ženou nepočítané stříbrňáky hrdlem prolíti. Netajil se tím také, ale žena jako by nárážkám jeho nerozuměla, obrátila z čista jasna jinou. Nemohla tudíž odolati starému dávno osvědčenému pořekadlu: „čím srdce naplněno, tím i ústa přetékají.“ Jala se muži domlouvati, aby spíše pomýšlel na to, jak dítě usadí, by do školy choditi mohlo a jestli dnes něco vydělal, aby raději na Rozárku to vynaložil nežli pro svůj mlsný jazyk a vždy práhnoucí hrdlo. To zase jemu nebylo po chuti. Však děvče naučím sám počítati, až bude k tomu; ještě aby měl za ně platiti a s ním míti výlohu, to by ještě scházelo! Právě, že to nemůže býti, co si to jen vzpoměla a kdo jí takové hlouposti do hlavy nahučel?

Mezi manžely strhla se hádka. Žena však pamětliva jsouc své úlohy, nepopustila, až kalounář, jak se zdálo, unaven nezdařeným pokusem, vyšel ze stavení a rovnou cestou zaměřil k hospodě.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Májová pobožnost u sv. Klementa.*) Hojné požehnání Boží spočívá na té pobožnosti zasvěcené účtě Blahoslavené Panny; důkazem toho zástupy zbožného lidu, které na každý den plnily prostory svatyně Klementske,

dokladem toho vroucnost nelíčená, s jakou zpěvem i modlitbou oslavována byla Bohorodička po celý máj, zvláště velkolepým však toho projevem slavnost závěrečná. — Případna byla tu slova, o něž vdp. rektor semináře Mottl opíral řeč svou, slova knihy Sirachovy (24, 16.): „V lidu uctěném vkořenila jsem se;“ projevuje radost z účastenství shromážděného lidu, v němž také Maria se vkořenila. Vroucně a nadšeně doporučoval pak řečník pro život modlitbu posvátného růžence, o které po celý měsíc rozjímání se dala, ano v modlitbě této duši křesťanské na paměť se přivádí nejvznešenější tajemství spásy naší. — Po kázání zpívány byly litanie o Panně Marii, chvalozpěv „Te Deum,“ a na konec ve slavném průvodu přenesena Velebná Svátost do chrámu sv. Salvatora. Při tom z tisíce srdcí zbožných drala se prosba v dojemnou píseň Marianskou: „Neopouštěj nás — Matko, neopouštěj nás,“ a dojista že zaletěla až k branám nebe, kde Syn Boží Matičku svou korunoval. — K uctění Bohorodice přispěli letos kázáním tito p. t. pánové: Dr. Blanda, Brusák, Duffek, Dusil, Dvořák, Ekert, Hejhal, Dr. Horák, Ibl, Janků, Kačer, Kordule, Labler, Langer, Mergl, Motl, Nepil, Oehm, Pohunek, Sedláček, Tauš, Tumpach, Vondruška, Wünsch.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 5.—8. června ve Volšanech, od 9.—12. t. m. na Malostranském hřbitově v Košířích a od 13.—16. t. m. u sv. Haštala.

— V Praze bylo letos bířmovanců 5062, a sice u sv. Klementa studujících škol středních 770, u sv. Mikuláše 2033, v Týně 2259.

— **Spolek arimatejský** v Praze opatřil v měsíci květnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 124 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 50, ze zemského blázince 9, ze zemské porodnice 1, z nemocnice milosrdných sester 40, z nemocnice milosrdných bratří 13, z nemocnice Alžbětinek 1, z umrlých kaplí 5, z vyšetřovacího vězení 2 a z městské věznice 3; z těch příslušelo ku Praze 11, na venek 107, 4 byli z Uher a 2 neznámí.

— **Pořádek při slavnosti budoucího vzkříšení na Volšanských hřbitovech** v neděli dne 3. července 1887. Před polednem: O 7. hodině mše sv. s požehnáním v kostele. O 8. hod. české kázání na čtvrtém hřbitově, německé kázání na druhém hřbitově. O 9. hod. slavná mše v kostele, mše sv. u oltářů na druhém a čtvrtém hřbitově. O půl 10. hod. mše sv. u oltáře na prvním hřbitově za všechny v Pánu zesnulé dobrodince této slavnosti. Píseň „Nesmrtelnost“ bude se zpívati po slavné mši sv. při průvodu z kostela od sboru zpěváckého a celého shromáždění. Slavný průvod ke čtyřem

oltářům na všech hřbitovech. (Modlitby v jazyku českém i německém.) Potom slavné: „Tě Boha chválíme“ v kostele jakožto skončení předpolední slavnosti. — Z poledne: O 5. hodině české kázání na čtvrtém hřbitově, německé kázání na druhém hřbitově, a o 6. hod. litanie k nejsvět. jměnu Ježíš, pak „Tě Boha chválíme“ v kostele, jakož i na druhém hřbitově u oltáře prvního zastavení — a tímto skončí se pobožnost odpolední. — Nastane-li v nadřčeném dnu nepříznivé počasí, bude se tato slavnost odbyvati jenom v chrámu Páně.

— Zpráva o činnosti **Jednoty k ustavičnému klanění se Nejsv. Svátosti Oltářní a k podporování chudých chrámů Páně v Cechách** za rok 1886—1887. Jednota čítá nyní 21.515 členů, z nichž připadá na arcidiecési Pražskou 3371 členů v 91 farnostech, na Královéhradeckou diecési 3926 členů v 84 farnostech, na Litoměřickou diecési 1662 členů ve 72 farnostech, na Budějovickou diecési 12.556 členů v 169 farnostech. Jednotě darovali: Protektorka jednoty J. C. V. nejjasnější paní korunní princezna arcivévodkyně Stefanie 100 zl. Jeho knížecí arcibiskupská Milost z pozůstalosti J. Eminence 14 miter, 3 rochety, soukené pláště a různé jiné dary. J. Exc. hrab. Valdštýnová, předsedkyně jednoty, více velmi krásných prostředků, monstranci, velum, kasuli, látku na několik kasulí; kněžna Arnoštka Auerspergová z ústavu šlechtičen černou kasuli, 18 m. krajek; baronka Anna Dobřenská závoj na monstranci; baronka Anna Stillfriedová prostředek na kasuli; nejmenovaná bílou korouhev; hrab. Thun-Kinský prostředek; princezna Lobkovicová prostředek; hrab. Sporcková 3 vyšíváné paly; šedé sestry 8 m. červeného sametu; kněžna Mathilda Windischgrätzová bílou kasuli; hrab. Marie Sporcková prostředek ku kasuli; hrab. Waldstein-Thunová krásnou bílou kasuli, hrab. Chotek-Auerspergová prostředek; slečna Krausová 12 cingulí; hrab. Czernin-Morzinová prostředek; princezna Lobkovic-Podstálzky pláštík na ciborium; baronka Laudonová prostředek; hrab. Huynová květiny; hrab. Anna Hartmannová krajky na dva malé oltáře, monsignor Kahl látku na kasuli; hrab. Kersenbrock-Lobkovicová červenou kasuli; hrab. Anna Sporcková prostředek ku kasuli; hrab. Trojerová prostředek ku kasuli; slečna Turbová dva bílé polštáře, hrab. Tereza Westphalenová fialovou kasuli, 3 rozličné bursy, dva pláštíky na ciborium, závoj před nejsv. Svátostí; princezna Mariana Lobkovicová krásně vyšívanou albu; hrab. Westphalenová čtyry bursy. — Roku 1887 odbyvala se výstava bohoslužebných rouch a jiných potřeb od 17. do 23. května, kdežto bylo vystaveno: 126 kasulí, 45 pluviálů, 8 párů

dalmatik, 8 nebes, 14 burs, 12 pláštíků na ciborium, 2 závoje na monstranci, 16 vel, 9 antependií, 4 kaditelnice s loďkami, 4 nové kalichy, 3 obnovené kalichy, 1 ciborium, 1 monstrance, 6 svícňů, 2 nádoby na sv. oleje, 4 missály, 1 kropenka s kropáčem. Těmito věsměs již posvěcenými předměty poděleny byly následující chrámy Páně: V Pražské arcidiecési: Vojkov, Skořice, Podol, Lochovice, Hořovice (kostel františkánský), sv. Jakuba v Praze, Toco, Lobkovic, Karlovy Vary (sestry sv. Kříže), sv. Havla v Praze, Hostivaře, kr. Vinohrady, Bohnice, Sedlec, Mariánský ústav v Praze, Kristovy služby v Praze, Všerov, sv. Alžběty v Praze, Citov, Skrejšov, šedé sestry v Praze, Mirošov, Haslava, Malkovice, Jinonice, Hořovice, Vosov, Toužim, Bečov, Domašín, Libštejn, Veliš, Cheb sestry sv. Kříže (pro Loket), Radnice, Dolní Jamné, Kaceřov, Střezmíř, Kolín, Mnichov (šk. sestry), Popovice, Redemptoristé v Praze, Beroun, sv. Ignáce v Praze, Libšice, Obecnice, Vildstein, Engelhaus, Kladruhy, Svojsín, Nová Ves, Stěnovice, Sluhy, Budyň, Plzeň (šk. sestry), Bubny, Lomnice, Rataje, u P. Marie Vít. v Praze, Skalka (františkánský), Václavice, Děkov, Bohuslav, Chlum, Kladno, Kotěšov, Erpušice, Bělce, sv. Kilian, Svojsice, Hrádek, Plzenec, Nelahozeves, Spál. Poříčí, Tetín, Boněnov, Kouřim, Chocenice (u Křečhoře), Ratenice, Žizkov u Prahy, Stanovice, Ondřč, Kobyla, ústav slepců v Praze, Hirschenstand, Stein, Bor. — Celkem 87 kostelů. V Královéhradecké diecési, celkem 56 kostelů. V Litoměřické diecési: celkem 54 kostely. V Budějovické diecési: celkem 81 kostelů. Veškeré vydání činilo 7151 zl. 85 kr.

S m ě s.

Bosko (sochař) u papeže. Slavný sochař Bosko byl nedávno povolán do Vatikánu, aby se papeži představil. Umělec vešel poklekl před sv. Otcem a ujistil ho jako dobrý křesťan, že všechny práce jeho jsou výsledkem dovednosti a nadšení ducha a že zlý duch nemá s nimi nic společného. Papež usmívaje se pravil, že o tom nikdy nepochyboval. Potom prohlížel si s velikou bedlivostí, ba i s jakýmsi údivem výrobky jeho. Na konec udělil papež umělci požehnání a projevil naději, že Bosko bude pamatovati i na dobročinnost veřejnou při umění svém. —

Náboženský fanatismus Indů. Časopisy anglické píš: Na ostrově sv. Mauricia slavnost konána „Svatého Ohně“ ku počtě boha „Šivy“ u přítomnosti nejvyššího brahmína (kněze) Sinatain-Bu-a. Socha Šivy sedícího na trůně oděna jest v drahocenný šat, s trojbarevným přikrytím

hlavy, má mohutný vzhůru zakroucený vous a zrak pohrdlivě upřený na zmiji jeho ruku otáčející. Přes 24 hodin hořela veliká hromice. Po mnohých ceremoniích utvořen 24 stop dlouhý a 14 stop široký ohnivý koberec ze žhavého dříví, na nějž nasypáno řežavého uhlí. Tu přistoupili k vrchnímu knězi mladí brahmini, prosíce ho, aby dovolil jim, složití u nohou boha koše kvítí. Obdrževše dovolení ubírají se mladí brahmini s koši na hlavách pěšky ku soše Šivově. Klesne-li některý z nich, nepřispěje mu na pomoc nikdo z přítomných, nýbrž shromážděný lid dívá se lhostejně na mučnickou jeho smrt. Jestli to znamením, že nepřijal Šiva od něho, jako od nehodného, oběti. Při slavnosti letošní neklesl z brahminů žádný. Jedni z nich přeběhli rychle ohnivý koberec, druhí ubírali se ku soše zvolna odměřeným krokem, a ač tryskal jim oheň spod nohou, nevydali ani hlesu bolesti. Teprve když přešli ohnivý koberec a složili koše své, vložili nohy do připravených kádí s vodou a počali vydávati jeky nelidské, svíjíce se v hrozných bolestech. Pobožní Indové dívali se na to lhostejně, beze všeho slitování s nešťastníky těmi, kteří bolestí zemi hryzli. A věru lze nazvati šťastnými ty, kteří brzy po té následkem poranění zemrou, neboť vyhojí-li se některý náhodou, zůstane přece po celý život svůj mrzákem.

Zápisky sv. Janského Dědictví v Praze.

K sv. Janskému Dědictví přihlásili se tímto rokem až posud a zapsáni jsou údové: *Z Čech*: Frant. Vrzal v Pyšelicích, rod Kajetána Konečného v Humpolci, Ant. Hejlek ve Vysokém Poříčí, Barb. Krutová v Dobřívě, Marie Dinnebierová v Mirošově, Maria Jedličková v Sadešské, dp. Frant. Smrž, kaplan v Kněževsi, Helena Charazimova v Praze, rod Frant. Hocha v Lichově, Bratrstvo literátské v Sebranicích, Anna Táborková v Skutci, Ant. Lukeš, Anna Gerhartova a Václav Hofmajer v Petrovicích, Maria Vanečková v Břehově, Bohumil Švanda v Praze, Alois Rataj v Pejskově, Teresie Sternbergová v Berouně. — *Z Moravy*: Bratrstvo živého růžence v Němčicích na Hané, M. Anna Rektorčíková ve Trýstaku, Anna Srubařová v Metylovicích, rod Jana Sobotky v Dobříšku u Krušovic, Apolonie Krejčířská v Kutu v Slezku, Václ. Hittl v Slávkově, Františka Vaňatková ve Vrběticích, dp. Emanuel Svitavský, farář v Lažančích, rod Frant. a Anny Ženčákových manželů v Kozušanech, Anna a Marie Škrabalová v Příkozích, Anna Škrabalová za † Michala v Příkozích, Frant. Vidrman v Šumvaldě, Josefa Libičková ve Velkém Újezdě, Matěj Drábek a

Gabriela manž. v Lesovicích, Františka Adamčíková v Huštěnovicích, Františka Líbalová v Plenkovicích, rod Anny Redové v Opatovicích, M. Anna Reiblová v Opatovicích, Maria Roháčová v Žeranicích, Petronila Slavíková v Přerově, Beata Valášková v Kutech, Jan Moural ve Výšovicích, rod Karla a Kateř. Šestořádových ve Výšovicích, Frant. Látal ve Výšovicích, Marie Čallová ve Vídni. — *Z Uher*: Jan Slováček a Alžběta a Martin Kovárovich a Anna v Kutech, Ondřej Polák a Juliana, Emerych Hýzu a Marie, Petr Zámečník a Teresie, Anna Rampáček, Marie Hrubša, Pavel Skuba a Anna a Tomáš Mlčoch a Marie v Petrově Vsi u Holice na Slovensku poutníci.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- P. Jos. *Dobner*, kněz řádu křížovníkův, děkan Karlovarský, za probošta na Chlumu Mariánském;
- P. Norbert *Horáček*, kněz ř. praemon. na Strahovské, za expositu na Andělkách.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanovení jsou:

- P. Theoph. *Oliva*, kněz ř. praemon., kapl. Humpolecký, za prozat. katech. do Něm. Brodu;
- P. Xaver *Štěgr*, kněz ř. praemon., za kapl. do Humpolce;
- p. Jos. *Pohl*, koop. Doberský, za kapl. do Bíl. Újezda;
- p. Karel *Fink*, kapl. Újezdský, za zám. kapl. do Rychnova;
- p. Otto *Danielis*, zám. kapl., za admin. v Litomyšli;
- p. Frant. *Janeček*, admin. v Chrudimi, za admin. do Moravan;
- p. Karel *Kořil*, koop. Moravanský, za III. kapl. do Chrudimi;
- p. Al. *Sedláček*, kapl. Lanškrounský, za II. duch. správce do trestnice Kartouzské;
- p. Jos. *Vacek*, expos. Jamanský, za admin. do Žihlí;
- p. Ant. *Šklíba*, koop. Dobroučský, za expositu do Jamné;
- p. Jos. *Mikáška*, děkan v Dolní Branné odebral se na odpočinek.

Uprázdnené místo:

Dolní Branná (Hennersdorf), fara patr. pana hraběte Jana Harracha, od 1. června 1887.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

O sv. Petru a Pavlu.

*Kristus Pán vyznamenal Petra; i ostatními
apoštolý Petr hlavou církve uznáván jest.*

„Ty jsi Petr a na té skále vzdě-
lám církev svou.“ Mat. 16, 18.

Jako dvě hvězdy na obloze nebeské, jako dva mohutní stromové na posvátném vrchu, jako dvě věže vzhůru čnící při chrámu Páně: tak připadají mi býti ti velící dva světcové, jejichžto památku ko-
náme dnes. Konáme ji, rozmilí v Kristu, svátkem zasvěceným a jest jeden z nej-
slavnějších a má svou vigilií a oktavu; vigilií, t. j. den přípravní, postní, by vě-
řící, modlíce a postíce se, dobře k němu se připravili; a oktavu, totiž, že se koná
v církvi při mši svaté a církevními hodin-
kami po osm dní.

Petr a Pavel, milí a krásní v životě
svém, ani při smrti nejsou rozloučení. Sleva
ta, jež pronesl David nad Saulem a Jo-
nathou, když byli padli spolu na hoře
Gelboe, možno pronést i nad svatými
apoštolý, Petrem a Pavlem.

Petr, první z apoštolů řádných, i řád-
ným způsobem k úřadu apoštolskému po-
volán jest. Stalo se při zázračném nalo-
vení ryb, když Kristus Pán řekl jemu:
„Neboj se, již od tohoto času lidi budeš
loviti“ (Luk. 5, 10.) „Pojďte za mnou, učiním vás rybáře lidí. A přivezše k zemi
lodi a všecko opustivše, šli za ním“ (Luk.
5, 11.).

Pavel, první a největší z apoštolů mi-
mořádných, též mimořádným způsobem
k apoštolskému úřadu povolán jest. „Onť
bude mi,“ řekl Pán k Ananiášovi v Da-
masku, „nádobou vyvolenou, aby nésł jméno

mé před pohany, i krále, i syny israelské“
(Sk. 9, 15.). Mimořádní apoštolové, čili
spíše pomocníci apoštolův byli: Barnabáš,
příbuzný Pavlův, kterýž hlavně na ostrově
Kypru působil, Silas, průvodčí Pavlův,
Epaphras, Timotheus a Titus, žáci Pavlovi,
též Marek a Lukáš, evangelisté; i sedm
jáhnů, kteří rovněž kázali a křtili a
mnozí jiní.

Mnoho chrámů, rozmilí v Kristu, sva-
tým knížatům apoštolským po veškeré
církvi zasvěceno jest; jmenovitě v Římě,
ty nejkrásnější. A má tam sv. Petr veliké
chrámy tři: nejprv ten největší, který jest
v katolickém světě, a osmý div světa,
chrám sv. Petra na Vatikáně, kde i ostatky
jeho odpočívají; pak jiný, kde se chovají
okovy, jimiž spiat byl a tam se říká u
sv. Petra v okovech; a třetí, kde byl ukři-
žován, na vrchu Janikulu, a slove u sv.
Petra na kopci (in Montorio).

Svatý Pavel má rovněž přenádherný
chrám a to as půl hodiny za městem, na
cestě k Ostii, kudy na smrt veden jest a
kdež i ostatky jeho odpočívají, a pak ještě
dále, as půl hodiny, jiný — zvaný u tří
studní č. pramenů, kde byl stat. Chrámy
sv. Petra a Pavla v Římě, jsou ty nej-
krásnější v katolickém světě.

Mimo to jest nesmírné množství chrámů
světcům těm po veškeré církvi zasvěceno,
buď společně, anebo každému zvlášť. Chrá-
my ty jsou drahé perly, nejdražší v Římě,
a v nich stkvosty ještě dražší, svaté jejich
ostatky.

Já chci obrátiti dnes, Nejmilejší, po-
zornost vaši, hlavně ku sv. Petru a chci
ukázati, že:

1. Pán Kristus Petra vyznamenal,

chtěje jej míti prvním, náměstkem svým a hlavou církve; a

2. že Petr toho si byl vědom, tak si počínal a též od apoštolů za hlavu církve uznáván jest.

Svatá knížata apoštolská přimluvejte se za nás!

1.

Jako Petr silou víry, přímostí povahy a vroucností lásky nade všechny apoštoly vynikal: rovněž i Pánem Kristem samým nad ostatní odměněn a vyznamenán jest.

a) Hned, jakmile bratr jeho Ondřej ku Kristu Pánu ho přivedl, změnil tento jméno jeho, řka: Nebudeš slouti Šimon, ale Kefas, což jest syrsky; řecky Petros, latině Petrus, česky skála, vlastně muž skálopevný, pevné, železné povahy. A to jest významné; toho u žádného jiného apoštola neučinil; tím poukazoval Pán již k budoucnosti. Dnes nazývá jej: Ty jsi skála!

b) Kdykoli apoštolův se táže a je k odpovědi vyzývá, na něho nejdříve se obrací.

c) Jej činí zvláštním svědkem některých činů svých, jako vzkříšení dcery Jairovy, proměnění na hoře Tábor, i smrtelné své úzkosti v zahradě Getsemanské. Bývali tu sice tři, Petr, Jakob Starší a Jan, ale první z nich jmenován jest vždy Petr.

d) Jemu dává nalézt v ústech ryby peníz (dvoudrachmu) a zaplatiti daň za něho i za sebe, což u žádného jiného apoštola neučinil.

e) Na jeho loďci rybářskou vstoupil a z ní učil zástupy. „Vstoupiv pak na jednu z lodí, kteráž byla Simonova, prosil ho, aby od země odvezl maličko. A sedě učil s lodičky zástupy“ (Luk. 5, 3. 4.). Což jest významné; až dosud učil Kristus s lodičky Petrovy, v církvi. A následovalo zázračné naložení ryb, vejiti duší do církve.

f) Za něho, jda smrti vstříc, zvláště se modlí, by neumiňovala víra jeho, a on jedenkrát, obrátě se, u víře potvrzoval bratři svých.

g) Jemu před ostatními při poslední večeři nohy myl. I divil se Petr řka: Pane, ty mi myješ nohy?

h) Jemu po svém z mrtvých zvláště se zjevuje.

i) Jemu též oznamuje, jakou smrtí se světa sejde, ne přirozenou, ale násilnou. „Když jsi byl mladší, opasoval jsi se a chodíval, kam jsi chtěl; ale když se sestaráš, vztáhneš ruce své a jiný tě opáše a povede, kam ty nechceš. To pak pověděl,

znamenal, kteroby smrti měl oslaviti Boha. A to pověděl, řekl jemu: Pojď za mnou“ (Jan 21, 18. 19).

k) Nejvíce však a zřejmě vysvitá věc ze dnešního sv. evangelia. I tu osvědčil Petr živou a pevnou víru svou. Odměnou před ostatními jsou mu slova Páně: Co skála znamená, co klíče, nepodléhá žádné pochybnosti a rádi bychom věděli, jak všickni ti, kdož od katolické církve se odtrhli, místo to vykládají, jehož z pisma sv. vymazati nemohou. Nemožnost jinak, leč o primatu, t. j. přednosti Petrově je vyložiti.

l) I po svém vzkříšení na jezeře Genesaretském uděluje mu po třikráte vrchní pastýřský úřad řka po dvakráte: Pasiž beránky mé a po třetí: Pasiž ovce mé. Budiž představeným nejen věřících vůbec (beránkův), ale i představeným představených (ovcí).

m) Jej Pán i zázračně ze žaláře vysvobozuje. Jakob byl stat. I Petr měl býti, jak di svaté čtení, po velikonoci vyveden lidu, totiž na smrt; ale neměl ještě zemříti, měl býti zachován církvi. Modlitba pak dala se bez přestání od církve k Bohu za něj. Ale když vykonal úkol a přišla doba, dovedl i on smrti mučennickou zemříti.

Ze všeho vysvitá, že Petr Kristem Pánem vyznamenán a hlavou církve ustanoven jest.

2.

Ale i Petr sám té moci si byl vědom; i ostatními za prvního i hlavu církve uznáván jest.

a) Hned po nanebevstoupení Páně činí návrh, by za Jidáše jiný zvolen byl a řídí volbu apoštola Matěje.

b) Při seslání Ducha sv. první vystupuje u veřejnost a řeční, a první věřící přijímá do církve.

c) První zázrak činí na chromci u dvéří chrámových.

d) První s Janem pro Krista trpí, jsouce uvrženi do žaláře. Sk. 4, 1—23.

e) První s Janem v Samaří birmování uděluje a pokřtěných u víře utvrzuje.

f) Jako vůdce vojska po osadách křesťanských, kde církve zaraženy jsou, cestuje, je přehlíží, divy činí: (Lydda, Joppe), u víře utvrzuje (Chrys.)

g) Do Antiochie, hlavního města Syrie, cestuje a tu sídlo biskupské zakládá; a odtud, on první, až do Říma přichází, první z apoštolův, a to již as r. 42. po Kristu. Prozřetelnost boží jeho prvního kroky tam vedla, aby, kde nejvyšší hlava světská byla,

byla i duchovní; by, kde bylo hlavní sídlo bludu a tmy, bylo zároveň i světla a pravdy. Tu měl hlavně a přede vším utkati se Kristus s Belialem! Odtud odvozuje se 25-leté biskupování Petra v Římě (42—67.).

h) On udůstojen jest vidění v Joppe (u Šimona koželuha), jímž poučen, že všickni, i pohané, mají do církve přijímání býti. On tedy první pohany do církve přijímá, Kornelia setníka s rodinou.

i) Svolal první sněm církevní do Jerusalema r. 50., jemu předsedá, jej řídí, první pozvedá slova a mluví.

k) Svatí spisovatelé, vypočítávající apoštoly kladou jej na první místo; tak Mar. 3, 16 dí: „A dal Šimonovi jméno Petr,“ a pak jmenuje ostatní. Luk. 6, 14.: „A když byl den, povolal učenníků svých a vyvolil z nich 12, (kteréž i apoštoly t. j. poslance nazval): Šimona, kterémuž dal jméno Petr.“ Rovněž Sk. 1, 13. a Mat. 10, 2. jmenuje jej zřejmě prvním, ačkoli jisto jest, že první k apoštolskému úřadu povolán nebyl.

l) I ostatní apoštolové učili a jednali, vždy s ním ve spojení zůstávající.

Tak Petr, Nejmilejší, nejen Ježíšem Kristem za hlavu církve ustanoven, ale i ostatními přednost jeho uznávána jest, jí si byl vědom a tak si i počínal. Rádným jeho nástupcem jest sv. Otec v Římě; zůstáváme spojení s ním živou vírou a svatým, křesťanským životem. Buďmež každý, dle možnosti, apoštolem, v těchto časech, viry prázdných; snášeje pro Ježíše Krista utrpení a strasti tohoto života, aby otevřel nám jedenkrát sv. Petr, ten klíčnik nebeský, bránu nebeskou. Amen. B. H.

Blah. Rod. Boží z hory Karmel.

Blahoslavení, kdož slyší slovo boží a ostříhají ho.

„Ovšem pak blahoslavení, kteříž slyší slovo boží a ostříhají ho.“
Luk. 11, 28.

Památka Blah. Rodičky Boží z hory Karmel. Karmel, pohoří ve Svaté zemi, mezi Samařím a Galileou; znamená úrodnost. Tu již Eliáš a Elizeus. Jeskyně tu, v nichž bydleli. Tu viděl Eliáš obláček bílý (za časů krále Achaba), obraz Rodičky Boží.

Též za prvních dob církve (jak breviář dí) odešli sem mnozí věřící, dříve žáci sv. Jana Křtitele, aby tu společně

žijíce, Kristu Pánu se klaněli a Matku Páně ctili.

„Když v den seslání Ducha sv. apoštolové nadchnutí, rozličnými jazyky mluvili a ve jménu Ježíše Krista mnohé divy činili: mnozí mužové (jak sv. pověst vypravuje), chtíce následovati příkladu Eliášova a Elizeova a kteříž kázáním Janovým na příchod Kristův připraveni byli, vidouce pravdivost věci, učení Ježíše Krista prý ihned přijali a Blahosl. Rodičku Boží tak ctili počali, že první všech na témž místě, kde Eliáš onen bílý obláček byl spatřil, chrámek ke cti Rodičky Boží postavili.“

„Tu častěji za dne se scházely, Přesvatou Pannu, jakožto zvláštní řádu čili bratrstva svého ochránitelku ctili. Odtud „bratři Blahoslavené Marie z hory Karmel“ nazýváni jsou, kteréžto jméno papežové nejen stvrdili, ale i zvláštních odpustků všem, kdož řád ten aneb bratry tak nazývali, udělili.“

„Avšak nejen jméno propůjčila řádu Blahoslavená Panna, ale i škapulír, aby nebeským tímto rouchem řád ten od ostatních se lišil a od zlého, ježby naň připadnouti mělo, chráněn byl.“

Jest pak škapulír svrchní roucho (scapula, plece), jež šestý general téhož řádu, Angličan Simon Stock, mezi modlením od Rodičky Boží obdržel, se slibem, že, kdo v rouchu tom zemře, ohně pekelného nezakusí.

Vlastně však povstal řád ten r. 1156 rytířem Bertholdem z Kalabrie, za doby křížových výprav. Týž u jeskyně Eliášovy několik chatrčí vystavěl, z nichž potom klášter povstal. Na prosbu druhého představeného, Brokarda, dal patriarcha Jerusalemský, Albert, r. 1171 spolku přísnou řeholi, kterou Honorius III. r. 1226 potvrdil.

Tito „poustevníci“ z hory Karmel (též poustevníci Blah. Panny Marie zvaní), vázání byli ku přísné chudobě, zdržovali se masa, bydleli ve zvláštních cellich, a mlčeti jim bylo každého dne od nešpor až do tertie (hodinky třetí) t. j. do devíti ráno každého dne.

Když však Turci sv. země dobyli a náboženství mohamedanské se šířilo: požbyli Karmelitáni všech klášterů na východě a r. 1246 přišli do Evropy, kdež se brzy rozšířili, nové domy stavěli a ku řádům chudým (žebrařům) přivtěleni byli.

Avšak život, původně poustevnícký, ustoupil životu klášternímu, pospolitému.

Řehole jejich od papežů častěji prohlédnuta i přizpůsobena jest. Měl rád ten domy mužské i ženské a má až dosavad. I bratrstva, zvaná škapulířová, ze řádu toho vyšla, anebo k němu se přiklonila, jakož i zde, rozm. v Kristu bylo (od r. 1685—1785) a znamenitě kvetlo. Ta daleko se rozšířila a úctu Rodičky Boží pěstovala, jakož i skutky milosrdenství konala. Až dosud nosí mnozí i z lidu sv. škapulíř.

Karmelitáni dělili se později v přísné (původní, observanty) čili bosé (bosáky) a Karmelitány obuté (volnější, honventualy). Ve Španělech za pozdější doby sv. Terezie na obnovení staré kázně naléhala a ji také provedla. Též mnoho nových domů vystavěla. I v Praze byli obojí, jak název „u Karmelitánů“ dosud svědčí. Bylitz za Karla IV. (1344) v Praze a měli kostel u P. Marie Sněžné; roku pak 1627 u sv. Havla na Starém městě Pražském.

Já dnes o slovích: „Ovšem pak blahoslavení, kteříž slyší slovo boží a ostříhají ho. —

1. Pravitel: „Blahoslavení, kteříž slyší slovo boží a ostříhají ho.“

Kdožby byl více a lépe poslouchal slovo boží, ne-li Blahoslavená Panna Maria? Hned od svých rodičů, Jáchimk a Anny, slyšala slovo boží; vypočtena bývá, jak čte s mateří svou na knize.

Vychována byla (tak praví svatá pověst) ve chrámě, kdež měla doista nejlepší učitelé a slyšala slovo boží.

Čítala v písmách svatých — Bůh mluvil k ní; v rozjímáních i na modlitbách. Anděl zastal ji modlící se.

2. Avšak Slovo Boží se vtělilo. Svatý Jan dí: „Na počátku bylo Slovo a Slovo bylo u Boha a Bůh byl Slovo.“

Poslán k ní archanděl; pozdravil: „Zdráva Maria, milosti plna, Pán s tebou, požehnaná ty mezi ženami.“ Slyšela; řekla: „Aj já dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.“

Slyšela Alžbětu, z vnuknutí božího ji pozdravující: „Požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého.“ I zapěla chvalo zpěv: „Velebí duše má Hospodina a zplésal duch můj v Bohu, Spasiteli mém.“

Slyšela a naslouchala i zpěvům andělským při narození Páně; poslušna byla i rozkazu božího, skrze Josefa k ní mluvícího.

Slyšela i dítě Ježíše mluvit, obdivovala se jemu ve chrámě, když našla jej a pismo dí, „že schovávala všecka slova jeho v srdci svém“ (Luk. 2, 51.). A což,

když veřejně učival? nebylo horlivější posluchatelky nad Matičku jeho, kteráž provázela jej věrně až do posledního okamžiku jeho.

3. Ale nejen že slyšela slovo boží, ale ona i ostříhala ho; t. j. nejen že Pána Krista poslouchala, ona i následovala ho; a toť jest apoštolské; pismo dí: „Apoštolové všecko opustivše, šli za ním“

Ale i jinak ostříhala to Slovo věčné, jsouc jeho matkou; nosila pod srdcem, na svém srdci, svým mlékem odkájela je; jemu sloužila, je ošetřovala, jemu posluhovala.

4. Avšak to málo by bylo prospělo, ošetřovati to Slovo věčné, jemu sloužiti, býti jeho matkou tělesnou, kdyby, jak sv. Aug. dí, je byla více nenosila vnitř, v srdci svém, než na loktech. Živa byla podle Slova toho; že po něm se řídila a vedla život svatý, nejsvětější; důkaz, že hodna byla, státi se Matkou Syna Božího. Jistě že dosti i jiných ctnostných a sličných děv bylo v Izraeli, a přece ku žádné z nich nebyl poslán archanděl, jedině k ní — že ostříhala slovo boží.

5. O, dnes velebme a oslavujme ji, zvláště vy poutníčkové Zpíváte:

Kdyby všeho světa jazykové,
všecku chválu pěli vždy o tobě,
to by vše ještě nic nebylo,
co by k tvé chvále postačilo.“

Pak budeme i my, jako ona, rádi poslouchati slovo boží; ale je i ostříhati; pak budou platiti i o nás slova: „Blahoslavení, kteříž slyší slovo boží a ostříhají ho.“

Amen. *B. Hakl.*

O socialismu, jaký má býti.

Ve spolku svatého Vincence přednesl

Josef V. Kratochvíl.

To, co již dávno národové pohanští hluboce pocítovali a co moudrý Sirach pronesl slovy, že jho těžké složeno jest na syny lidské (Sir. 40, 1.), zdá se, jakoby za dnů našich vrchole svého dosáhlo. Neboť kamkolivěk se poohlédneme, shledáváme jen samou bídu a nouzi, úpadek a rozklad všeobecný. A podobně jako kdysi Gnostikové — i naši filosofové lámou si hlavu, odkud že tolik zla!?

Ten, komu dosud světlo svaté víry neuhasl, zcela jednoduše odpovídá na tuto

otázku, že toho všeho původcem jest — nevěra. Oni to sice vědí i ti učení pánové — avšak věděti nechťi, hledajíce původ někde jinde. A o takových napsal již nadšený Ovid: „Video meliora proboque — deteriora sequor!“

Od Pelagia až do Rousseau-a, a od tohoto až na mudráře naší doby hledají mnozí původ vši bdy všude jinde, jenom ne ve hříchu!

Avšak nám nejedná se zde tak o původ zla, jako spíše o snahu toho zla co možná zmírniti, když ne zcela odstraniti; neboť svět zůstane přece vždy údolím pláče a kvílení.

Nynější člověčenstvo připomíná mi onoho ubožáka, jenž cestou do Jerusalema mezi lotry upadl. Nepomohl mu ani židovský kněz svým politováním, ale milosrdný Samaritán, jenž rány jeho obvázával, dále v hospodě o něho se postaral.

A podobně i to člověčenstvo dojde vyhojení jediné milosrdným svým Samaritánem, jenž jest Kristus Ježíš, a nalezne zdraví svého tělesného i duševního v církvi Páně.

Největší ránu zasadil člověčenstvu socialismus, a proto předkem ten musí býti odstraněn, anebo spíše socialismus pohanický musí býti zaměněn socialismem křesťanským.

Tento posléze jmenovaný socialismus ovládal již první křesťany — a svatí apoštolové nebyli ničím jiným, než sociálními demokraty — ovšem ale křesťanskými.

A hle! církev Páně nepozbyla dosud tohoto prvotního ducha svého; ba zdá se, že právě tento duch jest jejím charakterem.

Vy, pánové, a blahočinný spolek Váš, Jste toho jen živým dokladem. I Vy jste socialisté — v duchu křesťanském!

Přihlédněme nyní aspoň trochu blíže, jak socialismus nevěrecký (novomodní pohanství) má se neutralisovati socialismem křesťanským, a v jakém poměru k sociální otázce stojí spolek sv. Vincence de Paul.

Přední snahou socialismu nevěreckého jest hromadění jmění, t. j. jinak řečeno materialismus. (Zde všelicos říci by se dalo o semitech — avšak vše ta nepatří do mého dnešního tematu). I socialismus křesťanský sbírá jmění — ale ne pro sebe a pak ne násilnický, nýbrž s láskou. Socialistá nevěrecký pachtí se po mamoně, aby dobré bydlo si pojistil, třeba by ten ubohý dělník na něho se dřel za bídný

groš, třeba by o klid a odpočinek nedělní byl oloupen a zbaven i slova božího!

Hlas nevěreckého socialisty káže: Ty, člověče chudý, pracuj i v neděli, chceš-li též v neděli jísti; u mne jest to něco jiného. Já jsem továrníkem, jsem bohatcem — mne práce neživí*).

Ne tak socialismus křesťanský! I on pachtí se, ale ne aby pojistil si dobré bydlo sobě, nýbrž aby pojistil i tomu bídnému bhudáku, který vůbec ani pracovati nemůže, chléb vezdejší a blaženost nebeskou! On klepe na dvěře boháčův, on shýbá se i pod ten stůl jeho, aby zbylými drobtý nasýtil ubohého a lačného!

Hle! jako jest pycha a zahálka křeslem socialisty nevěreckého — tak jest láska, obět a sebezapírání onou mocnou pákou k činům bohumilým pro socialistu křesťanského.

Pýchou a zahálkou kazí se a ničí ten podivuhodný motor lidské společnosti, jehož strůjcem Hospodin. Obět a sebezapírání jest však vydatnou parou, kterou v pohyb pravidelný se přivádí, a křesťanská láska jest jako olej, kterýmž strojová kolečka se natírají, aby rychle se otáčela.

Toto přirovnání jest zcela přirozené. Neboť dělníku znechutí se konečně toho jho, které mu jen tvrdý kus chleba přináší. On v práci ustane — a co medle následuje. On chopí se něčeho pohodlnějšího: krádeže a vraždy! Schopným k tomu jest! Neboť zakrsl na duchu, zapomněl na Boha a nebojí se ničehož! Svět se mu znechutil — on sahá i na svůj vlastní život.

To jsou nepřekroucené následky socialismu nevěreckého. Zkušenost každodenní nás o tom přesvědčuje. A jak smutné a záhubné jsou tyto následky — tak zase utěšené a krásné ovoce přináší socialismus křesťanský. Jeho heslem jest: Modli se a pracuj! Modli se, t. j. pamatuj na Boha, kterýž si tě stvořil pro sebe a pro své nebe, byť bys byl posledním mezi bratřími: chudákem, nuzákem, opovrhelem v očích nevěrců. A pracuj, poněvadž i k práci stvořen jsi.

Je-li chudý takto k práci pobádán, neupírá-li se mu důstojnost lidská, jest spokojen i ve svém málu, on pracuje spravedlivě. A má-li chudý, který pro své stáří, nemoc neb jiné příčiny pracovati ne-

*) Tak mluví proletariát vznešený, a proletariát sprostý si zase prozpěvuje: „Nás práce neživí, nás živí magistrát, atd.“

může, existenci zabezpečenou v klínu lásky křesťanské, jest šťastným a blaženým, jeho svět více těší, než socialního, nevěreckého tyranu.

Tyranem jest socialismus nevěrecký, milosrdným Samaritánem socialismus křesťanský. Onen rány zasazuje — tento však hojí, Onen trhá a dělí společnost lidskou, tento jest však zlatou maltou blaha a spokojenosti mezi více majících a mezi nouzi a bídu trpícím.

Avšak nesmím ani toho opomenouti, že i nevěra, původ všeho zla, často se zástěrou dobročinnosti k chudým se plíží, a v klínu svém hmotnou pomoc přináší — avšak jest to její jedovaté ovoce. Myslím zde svobodné zednáře, čili fraimaury.

Katoličtí missionáři v zemích pohan-
ských ti prý, když jedno z míst, kde byli k Bohu lid obrátili, opouštějí, dávají novověrcům napomenutí, aby nevěřili tomu hlasateli evangelia, který ženu s sebou přivádí — chtějí tak zabezpečiti sámě, jež byli zasili, před evangelickými predikanty.

A podobně ty ubožáku, nevěř slovům toho, který k tobě se blíží byť i s pomocí hmotnou, avšak bez Krista. Z jedné bída by tě vytrhl, avšak do mnohem větší a hroznější by tě přivedl. Neboť jedině socialismus Kristův, účinná láska křesťanská oboje blaho přináší: tělesné i duševní, pozemské i věčné.

A vizte pánové! takovými dobrodinci lidské společnosti Jste vy! Spolek svatého Vincence jest tím košatým stromem, jehož ovoce živí nuzného i bohatého, učence i člověka jednoduchého. Každý, bez rozdílu každý může býti členem tohoto spolku. Bohatý, aby jako člen činný aneb aspoň přispívající milosrdenstvím k bližnímu zjednal si a pojistil milosrdenství Boží. A ten chudák, aby může-li pracovati, našel přímluvou členů činných práci a zaměstnání — a je-li stár, nemocen, vůbec k práci neschopen, aby našel chleba vzdějího v ruce útrpné, v ruce toho, jenž i šat svůj půl jako sv. Martin, a nahého odívá.

V tom jest veliká moudrost skryta, které ani nevěrci upříti nemohou. Francie po smrti sv. Vincence de Paula vystavěla tomuto apoštolu pomník s nápisem: „Vincenci z Paula, největšímu filosofu Francie.“

Kéž by také mládež studující tuto filosofii pěstovala, stávajíc se členy spolku sv. Vincence, mezi sebou konference spolku toho pro své chudé kollegy zarážela — a kéž by se jí v tom také nepřekáželo.

Jen jediná jest námitka možná proti spolku, o němž se jedná. Mohlo by se říci, že jest to proti křesťanské pokoře a skromnosti, veřejně milosrdným a dobročinným se ukazovati a slouiti! Ne tak! Dílo sv. Vincence jest veřejné i skryté zároveň! Včelku jest všude viděti: na každém květu, — ale mnoho-li medu v oulu jejím — to ví jen její opatrovník, včelař. Takovou včelkou jest každý Vincencián! Svět musí věděti a cítiti, že socialismus křesťanský nevyhynul, že žije, že se šíří. Ale ty utřené slzy opuštěných vdov a siroteků, ta slova děků a vděčnosti, to tisícere Zaplať Bůh, to vše zná a čítá jedině Hospodář nebeský.

Jediné když za příkladem božského Mistra bohatý sníží se k nohám chudého a chudý když vděčností splicí obdržená dobrodini, jedině socialismem křesťanským, jenž ovládá různé spolky jako jsou: mariánské kongregace, třetí řady sv. Františka, sv. Dominika a těm pod. jako jest též spolek sv. Vincence — jedině tím může dobře rozřešena býti sociální otázka.

I do milé naší vlasti české vloudil se socialismus nevěrecký a účinky jeho jsou citelné. Dejž Bůh, aby též socialismus křesťanský, jehož prvním u nás šířitelem byl sv. dědic Václav a sv. Ludmila, i jejich následovníci sv. Jan Nepom., blah. naše Anežka — aby tento socialismus vzámáhal se vůbec, zvláště však ve spolku sv. Vincence. A k tomu cíli: „Zdar Bůh!“

Svatý Ivan.

Že legendy mají svůj podkladek historický, toť zapřít je dějezpytce nehodná skepsis. Je pravda, že mnohé obsahují v sobě omyly: K tomu je však nestranná a objektivní kritika, která by oddělila zrno od plevy. Taká, ačkoliv nesnadná, práce naskytuje se dějezpytci při uvažování legendy o sv. Ivanu. Nejzáhadnějším je určení jeho původu a chronologie, tak že dosavad zůstalo to nerozhoduto, ačkoliv Slovanům musí na tom záležeti, by se více a více rozjasnilo v dějepise slovanském. Za tou příčinou předevzal jsem sobě jednat o sv. Ivanu, aby se nenašel skeptik, který by legendu o sv. Ivanu vřadil mezi bájky.

O původu sv. Ivana máme troje podání. Hájek činí jej synem Gestimula, krále chorvatského, ale dle svého působu, přiměšuje k jistým podáním své nejisté

výmysly, které věc činí neuvěřitelnou, místo toho, by ji objasnily. Starší prameny o králi chorvatském Gestimulovi nevědí ničeho, ano jemu odporují: protože Dobnerem bájku Hajkovou rozhodně odmítám*). Staroslovanská legenda**), ku které Hájek přivěsil své výmysly, jmenuje sv. Ivana synem krále chorvátského, neudávaje jeho jméno osobní. Uvážíme-li, že posávské Chorvatsko bylo daleko a v té době bez krále, musíme přijít k tomu domyslu, že království toho krále položit třeba jinam, nežli do posávského Chorvatska. Latinská legenda činí sv. Ivana příbuzným sv. Štěpána I., krále uherského***). Je to „Úvod“ do legendy, osnovaný na tom vyznání sv. Ivana: „Přišel jsem sem (do Čech) ze země uherské, neb jsem rodem z Uher.“ Poněvadž uherský lidšepis počíná křesťanství v Uhersku až se sv. Štěpánem, sestavovatel legendy položil sv. Ivana až do doby sv. Štěpána, krále uherského; poněvadž sv. Ivan pravil k Bořivojovi: „Jsem kníže jako ty, neb pocházím z rodu královského,“ sestavovatel legendy učinil jej příbuzným sv. Štěpána, rního krále uherského. Sestavovatel legendy měl se držet jen vyznání sv. Ivana, že je kníže z rodu královského a pochází z Uherska, a tak nebyl by se dopustil tolikého anachronismu. Když sv. Ivan obýval pustevnu v Čechách, v té době ještě nebylo sv. Štěpána, krále uherského, neb předkové tohoto ještě tehdy potulovali se kdesi nad Černým mořem.

Vezmeme-li z legendy, jak slovanské tak latinské, jen same vyznání sv. Ivana, že je synem krále chorvátského, knížetem z rodu královského, rodem z Uherska, snadno uvedeme do shody obě legendy a vysvětlíme původ sv. Ivana. Dle Konstantina Porph. Bílé Chorvatsko čili Bílé Uhersko leželo u Malých Karpatů čili okolo Bílé Hory: tedy Bílé Chorvátsko čili Bílé Uhersko bylo totožné se Slovenskem†), a tak sv. Ivan skutečně mohl se jmenovat dle jedné legendy chorvátským, dle druhé uherským knížetem z rodu královského. Potvrzuje mne v tom ta okolnost, že na Slovensku a v Pannonii již před dobou sv. Cyrilla a Methoděje panoval obřad

glagotský*), z něhož pochází jméno Ivan. Svědkem toho jsou početná jména osob a míst v nejstarších diplomech uherských, dle sv. Ivana nazvaných.

Co se již týče rodu královského, z něhož pocházel sv. Ivan, uvážíme-li dobře věc, sv. Ivan musel byt synem knížete s trůnu svrženého, neb jen to naklonit mohlo sv. Ivana k tomu, že se odřekl marností světa a utáhl se na poušť, by sloužil Bohu. Kdo tedy byl tím s trůnu svrženým otcem sv. Ivana? Neváhám dat odpověď, že to byl Privina, kníže Slovenska, kterého slovanská legenda mohla jmenovat nejen knížetem z rodu královského, ale i králem, poněvadž samostatně vládl Slovenském. Tento knížecí původ sv. Ivana nachází potvrzení v chronologii a v celém běhu tehdejších okolností**).

Mojmír I. v r. 830 svrhl Privinu s trůnu a vyhnal ho z hradu nitranského. Následkem toho syn jeho Ivan utáhl se do (nitranské) pustevny, kde pobýl 10 let, tedy do r. 840; pak odešel do Čech, kde v pustevně u Lodenice žil 42 let, tedy do r. 882. Poněvadž Bořivoj r. 875 podrobil se arcibiskupství sv. Methoda, děje, které vyprávějí legenda o poměrech Bořivoje († 890) a sv. Ludmily († 921) k sv. Ivanovi, padají do r. 875—882 a úplně se shodují s tehdejšími poměry církevními v Čechách, ne ale s pozdějšími, které obřadu slovanskému, k němuž náležel sv. Ivan, nebyly příznivé a vrtkavé. Poměry tyto se napravily až za Oldřicha (1012—1037) a Břetislava (1037—1055). Tento, co přítel slovanského kláštera Sazavského obrátil zřetel i na Svěťce slovanského, sv. Ivana, oddav Benediktinův na Ostrově kapli sv. Jána Křtitele, povstalou z jeskyně, v které přebýval sv. Ivan***). Diplom Břetislava je pro latinskou legendu a pro církevní poměry v Čechách vele významný, neb její obsah potvrzuje a církevní poměry v Čechách nemálo objasňuje. Žádost sv. Ivana byla, aby Bořivoj po jeho smrti jeskyni jeho proměnil v kostel sv. Jána Křtitele; co on též splnil, proměniv jeskyni v kostel a dav

*) Ulfilas a glagolské písmo. V Praze 1887, str. 23. atd.

**) V mém spisku „Čechy v X. století. V Praze, 1886“ na str. 27. byl jsem vytasil domněnku, že sv. Ivan byl synem Mojmirá I. Jelikož Mojmír svržen byl s trůnu r. 846, chronologie a běh dějin zahanbil tu mou domněnku.

***). Dobner: Annales Bohem. III. 426.

*) Annales Bohemorum, III. 82.

**) Prameny dějin českých. I. 111.

***). Prameny dějin českých, I. 114.

†) Čechy v desátém století. V Praze 1886 str. 12 atd.

tento skrze biskupa vysvětit. Za to mám, že tento biskup byl domácí český, konaje to, vysvěcení s účtou k slovanskému Světcu, který na tom místě, kde živ byl, po smrti též odpočíval*). *Fr. V. Sasínek.*

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal *Jos. Pazdérka*, far. v Kateřinkách.

Za našich časů nemůžeme si již ani představití nebezpečí, jímž kdysi Islam, čili přivrženstvo Mohamedovo křesťanstvo ohrožovalo.

Jestliže půlměsíc toliko slabým srpem na politické obloze evropské, a Mohamedáné dávno již přestali Evropu zaplavovat a pustošiti. Ba ten kousek Turecka mnozí by rádi dále zachovali, aby bylo tarasem proti jiné poloasijské moci, od níž pro zájmy západoevropské nic dobrého tušiti nelze.

Tak však vždy nebylo. Sekavská listina z r. 1480 vypravuje nám: „Muži i ženy a nejeden zástup krásných panna od Turků v okovy spjatí a odvléčení jsou, nevinné děti do pytlů jsou strkány, a vystrkovaly otvorem hlavy, bédující a plačící. Co silné a zdravé bylo, Turci s sebou brali, co blbé a chromé, stínali a topili. Bída a nárek byl veliký; Turci jsou lid ukrutný. Tu nespomáhalo ani prošení a lkání; nikdy nebyl bezpečen na horách, v údolích, na salaších.“

Hrůza mohamedánského válčení spočívala v otroctví a loupení lidu, s ním spojeném. V té příčině však jmenovitě Turci hroznými byli, co sultán Urchan (1326—1360) stálé vojsko, Janičáry, zavedl, kteréž se z uloupených a v Islamu vychovávaných křesťanských dětí skládalo.

Kdo pak v těchto nebezpečích evropské křesťanstvo chránil a ho hájil? Světští státníci nejen ho nechránili, nýbrž Turky do zemi křesťanských vábili a štváli, aby jejich pomocí sobeckých politických účelů dosáhli. Jediní papeži mohou směle říci, že chránili a částečně i zachránili křesťanstvo; neb pouze náboženská nadšenost a duch jednoty, již papežové udržovali a vzbuzovali, dokud víra v národech evropských živa byla, dávaly Evropě sílu, aby se strašnému proudu Mohamedánskému

opřela, jej zastavila a odvrátila. Papežové také ustavičně proti Islamu na stráži byli a každé hroziící nebezpečí oznamovali, lid křesťanský do zbraní volali ano zbraní a vším potřebným dle možnosti zaopatřovali.

Zráda a sobectví otvíraly tomuto společnému nepříteli brány, sváry a revnivost většinou překážely a mařily rozhodný odpor.

Představme si v duchu dvoustoletý zápas s Turky, všudy uvidíme papeže, an, třímaje kříž, svobody křesťanské Evropy hájí.

Dějiny vzniku osmanské říše jsou částečně báječné, ale báji těchto prokmitá předtucha budoucí velikosti.

Před Džingiškanem vystěhoval se r. 1224 Suleiman Šach s 50.000 duší z Choravanska do Armenie; po smrti výboje vraceje se do vlasti utopil se r. 1221, lid jeho pak se rozprohl. Dva synové jeho Dündar a Ertoghrul, zůstali v Malé Asii. Vida jednoho dne Ertoghrul, ana se v údolí dvě vojska potýkají, přispěv slabšímu dopomohl vítězství, začož obdržel od vítěze, Alaeddina, sultána Ikonského čestné roucho a ve vlastnictví krásné údolí Söğud, poblíž Angory. Jedné noci četl stoje Koran, až k ránu, kdy usnul; i měl prorocké vidění a slyšel slova: „Ješto jsi slovo mé od věčnosti trvající tak pocítil, budou děti tvoje i děti dětí tvých vysoce váženy po všecka polení i časy.“ Nemenší ctižádost ozývá se ze snu syna jeho, *Osmana* (1288—1326). V noci před svým zasnoubením s krásnou Malchatun, dcerou Edebalih, šeka Adanského, viděl, an měsíc z prsou Edebaliových vyšel, k němu se sklonil a jako plný měsíc v jeho nadrech se skryl. Teď vzrostl z jeho beder strom a, přibíraje krásy a síly víc a víc, rozprostřel své větve a ratolesti přes všechny země i moře. Pod jeho zeleným loubím stály hory jako Kaukasus, Atlas, Taurus a Hämus; z jeho kořenů prýštily se Euphrat, Tigris, Nil a Dunaj; lodě pokrývaly řeky a moře a osení pole, lesy, hory a města údolí; v městech pak byly nádherné chrámy a s věží se ozývalo volání k modlitbě. Z listů vystupovaly dvoušpičaté meče a vítr hnal je proti Konstantinopoli, jež leželo jako prsten mezi dvěma moři a světa díly, jako diamant mezi dvěma safíry a dvěma smaragdy. Ctěje právě prsten na prst nastrčiti Osman procítl. Jest to tušení budoucí světovlády, jež teprv jeho potomkům připadnouti měla. Osman sám dobyl toliko neodvislosti země,

*) Prameny dějin českých. I. 120.

jíž v léno měl, a rozšířil v ustavičných bojích s Reky své panství.

Již r. 1323, když se moc Osmanská tvořiti počínala, vystoupil staříčkový papež Jan XXII. proti novému nepříteli křesťanstva. Kdežto Janovští se nestyděli, spolčiti se s Turky k provozování námořního lupičství, uzavřel papež s Francouzskem a Benátkami spolek k boji proti nim v egejském moři*).

Urchan (1336—1360) dobyv Brusy, když otec skonával, zarazil tam své sídlo a podmanil si z nenáhla Malou Asii, Bythinu a Mysii. I napadlo mu, aby přes Hellespont zbraně své přenesl. „Dnem i nocí, praví se o něm, vyzýval boha, by mu ukázal cestu, na níž by tuto krásnou zemi Rekův sobě podrobiti mohl.“ Vysílenost a boje o trůn v byzantské říši usnadňovali jeho podnik. Syn jeho Suleiman pustiv se na pltích přes Hellespont dobýval města za městem, pevnosti za pevností. Na štěstí Reků zemřel Suleiman r. 1357, spadnův s koně. Urchan zemřel od bolesti nad ztrátou syna svého r. 1360, odevzdav vládu druhému synu Muradovi.

Murad I. (1360—89) počal ihned, jak nastoupil vládu, válku v Evropě, dobyl Drinoplu, jenž až do pádu Konstantinopole sídlem sultánův byl, a Sofie, nejdůležitějšího dosud zbrojiště Řecké říše.

Abý zkázu říše své odvrátil Jan Paläolog odebral se sám osobně osobně do Benátek, Říma a Paříže pomoci hledat. Benátčané, vedouce válku s Janovany přijali ho se vši poctou; pomoci však neposkytli. Ve Francouzsku byl tehda Karel V. sice sám v nesnázích pro válku s Anglickem; ale při smrti své (r. 1380) zanechal pokladnu tak plnou, že mohl alespoň peněžitou obět snadno přinést, aby nejdůležitější křesťanská bašta na východě zachráněna byla. Jen Urban V. slíbil 50 galaj, 500 jezdců a 1000 lučištníků**), ač apoštolská stolice tehda sama v tísní byla.

Murad zahynul ve vražedné bitvě na Kosovu Poli proti Srbům a Bulharům a spojeným s nimi Albáncům a Bosňákům 1389; tamtéž přijal *Bajesid* (1389—1403) hold svých vasalů slavným políbením nohy.

Učiniv Srbského krále Štěpána poplatným, poplenil Bosnii a Albanii. S císařstvím Konstantinopolitánským zahrával si ukrutně a jediné ohledy na západ a na

utvrzení svého vlastního panství jej zdržovali, aby mu neudělal náhlý konec. Nic však méně dvakráte obléhal Konstantinopol, chtěje hladem je vymoriti. Poprvé zachráněno jest od křižáků, po druhé příchodem Tamerlánovým.

Knížata Malé Asie od Bajesida svrženi utekli se k Tamerlánovi o pomoc, jenž v padnův do území Moslemského Bajesida přinutil obléhání Konstantinopole nechati a proti němu se obrátiti. U Angory však Bajesid na hlavu poražen 1402 i jat jest, a zemřel po osmiměsíčním zajetí 1403. Bitvou Angorskou přivedena jest říše Osmanská na kraj záhuby. Bajesidovi synové bojovali proti sobě, až se nejmladšímu *Mohamedovi I.* (1413—1421) podařilo jednotu říše obnoviti. Mohamed I. nebyl výbojcem. Války, jež vedl, čelily proti odbojným vasalům a vnitřním buřičům. S císařem Konstantinopolitánským žil v pokoji a přátelství.

Murad II. (1421—51). Potřev své soupeře a potrestav císaře řeckého pro podporování jich, pustošil Murad a podmaňoval vůkolní země. Nebezpečí pro Uhry bylo čím dál větší, Bosna a Srbsko prosily o pomoc. R. 1440 oblehl Murad Bělohrad, jediné to ještě město, které Turkům cestu do Uher zastupovalo. Než město se udrželo přes sedmiměsíční obléhání. To povznelo mysl Uhrů. Hunyadi obdržel vrchní velení v jižních částech říše a zarazil stan v Bělohradě a odraziv zde 1441 turecké vojsko, obrátil se do Sedmihradska, kdež turecké vojsko plenící na hlavu porazil. 80.000 mužů valilo se 1442 proti Uhrům pomstit té porážky, byli však u Vasapu od Hunyudiho poraženi a potřeni.

Vítězství Vasapské a ohnivé výzvy papeže Eugenia IV. způsobily, že se Uhři rozhodli ve válce pokračovati. Papež byl lčením bídý ubohých křesťanů, jižto od Turků po tisících do otroctví odvečeni byli, bolestně dojat. V tklivých listech líčil západním knížatům přesmutný stav východních křesťanů, slibuje různé prospěchy, kdyby se tažení křižáckého účastnili. Počátkem roku 1442 vydal obecný okružník, v němž ukazuje na svou nemajetnost, všecky arcibiskupy, biskupy a opaty napomínal a vyzýval, aby ze všech svých kostelů, klášterů a far k dalšímu vedení války proti Turkům desátek dávali, a dokládá, že sám veškero křesťanstvo v této společné záležitosti k blahu církve svým příkladem předcházeti bude a že ze

*) Bossuet disc. s. l'hist. univ. a 1323.

**) Weiss Weltgeschichte III. 731.

všech příjmů apoštolské komory k výpravě vojska a lodí proti nevěřícím pátý díl určí. Do Uher poslal kardinála Juliana Cesariniho jako legáta, aby co nejrychleji pokoj v zemi obnovil; také uložil biskupu Christophovi Coronskému, aby knížata, pány a města v sousedních krajinách Moldavy, Valašska, Litvy a Albanie k sjednocení se a k boji proti společnému nepříteli napomenul. V Benátkách započalo s velkým nákladem výzbrojení loďstva.

Ohnivé výmluvnosti Cesariniho především děkovati jest, že v Uhrách pokoj domáci uzavřen a velká výprava proti Turkům umluvena jest. Bohužel, že velká většina západních knížat papežského napomenutí k svaté válce nedbala. Jen Polsko a Valašsko postavily po jednom pomocném sboru pěších i koňáků s potřebným žoldem na půl roku. Skutečnou nadšenost pro hájení křesťanstva jevil lid obecný, jenž houfně do Uher se valil. Papež hleděl výpravu peněžitými příspěvky podporovati.

V červenci r. 1443 hnulo se křížácké vojsko vedením krále Vladislava a Hunyadiho, sprovázeno kardinálem Cesarinim a uprchlým králem srbským, Jiřím Brankovičem. Z počátku dařilo se výpravě dobře; vojsko postupovalo neodolatelně Srbskem, porazilo Turky ve veliké bitvě u Niše (3. listopadu) a dorazilo až do Zlatice, kdež jsouc od Janičářů zastaveno a pro nastálou zimu ku zpátečnému tažení se odhodlalo, avšak s pevným předsevzetím, příští rok ve výpravě pokračovati. Strašná porážka, kterou r. 1443 povstali Albánci pod Jiřím Kapriotou Turkům připravili, snad i zvěsti, že se západních válečný duch mocněji ožívá, přiměly Muráda II., že Uhrům mír nabídl. Přes všechny výstrahy kardinála Cesariniho uzavřeli Uhři 1444 v Segedině desítiletý mír s Turky, dle něhož Valašsko při Uhrách, Bulharsko při Portě zůstalo, Srbsko Brankovičovi vráceno; Dunaj neměli nápoťom ani Uhři ani Turci překročiti.

Ještě před uzavřením míru, jež za velkou politickou chybu pokládati třeba, odplulo křížácké loďstvo sebrané hlavně přičiněním papežovým do Levantě*) Benátským galejím velel Luigi Loredano, kdežto v čele veškeré loďní družiny apo-

štolský legát, kardinál Francesco Condulmaro stál. Sotva že turečtí vyslanci Segedin opustili, došly od křesťanského loďstva listy, aby křesťanské vojsko bez prodlení do pole vytrhlo; Sultán Murad že se vším svým vojskem do Asie se přeplavil, Evropa že jest bez všech tureckých vojinů; s nepatrnými silami bojovnými může prý v tomto příznivém okamžení celá země se opanovati a nevěřícím vyrvati; král at prý pováží, co knížatům křesťanským slíbil a kterak tito se přičiňovali, aby svým slibům dostáli. Výmluvností Cesariniho podařilo se, že Uhři teď mír právě uzavřený zrušili. Výsledek byl velice nešťastný. Sultán vypravil se ihned s velkým vojskem do Evropy. Křesťanské loďstvo marně usilovalo přepravu přes Hellespont zameziti. Zděšení v Uhrách bylo tím větší, any pomocné voje z rozličných stran, zvláště pak z Albanie*) očekávané se nedostavily. Teprv 20. září 1444 hnul se Vladislav král z Budína. Ačkoliv měl jen 30.000 mužů, táhl déle a dorazil v listopadu k břehu Černého moře. Desátého listopadu přišlo u Varny k rozhodné bitvě, jež úplnou porážkou křesťanů skončila. Vladislav zemřel smrtí hrdinskou, kardinál Cesarin na útěku zavražděn. V té příčině viděl Eugen V. všechny své snahy zmařeny.

Neposlední zásluha Eugena IV. v záležitostech Východu byla unie s Řeky na sněmu Florentském pracně a slavně uzavřená. Provedení této unie zdálo se býti jediným prostředkem k zahojení těžkých ran, jimiž východní jako každá jiná od obecné církve odtržena zvláštní církev trpěla, a k zotavení řecké říše. Avšak, k čemu Řeci ve Florencii svolili, toho ne mohli doma pro prudký a mocní odpor provésti. Vnitřní duchovní rozkol od západu tak hluboko byl zakořeněn, že unie ujmouti se nemohla.

(Pokračování.)

*) Albánci byli se pozdvihli proti Turkům návodem Jiřího Kastrioty, zmocnili se pevnosti od Turků obsazených, Turky povraždili a vojsko Turecké, jež vpadlo v červenci 1444 do Albanie porazili. Nicméně však chválili Uhrům k pomoci, ale byli od Srbů zadrženi.

*) 10 galejí vypravily Benátky, 4 zaplatil Filip Burgundský, 6 postavil král Arragonský, 25 papež a Janované.

Z paměti čestínských.

Cykluš obrázků od *Bohumila Brodského.*

(Pokračování.)

IV.

Z lásky k matce.

Pohaň někdo rodičům dítky, muži jeho ženu, poddaným dobrého pána, máš-li moc v rukou zůstaneš bez trestu, byť tě kletby stížených stihaly. Ale běda tobě, jest-li že hodným dětem zneuctíš matku. Touha smýti pohanění spáchaného na rodné matičce dovede rozjítřiti mysl sebe chladnější a nalíti do údů místo krve žhavé železo žíznicí po ukojení sálajícího svého žáru.

Na to vše zapomněl čestínský pan baron Jan Vojtěch z Freisleben, jehož na českou půdu zavály prudké větry posledních bouří války třicetileté a protože, maje dříve sice titul panský, ale nic více, stal se pojednou českým bohatým pánem myslil, že se panské hlavě všecko dovolí. Nejlépe to dosvědčoval jeho karabáč, jež nosil na psy, který se však, jak se smával, znamenitě hodí na lidskou kůži. A že hodil, znamením nejlepším zmodralá záda jeho poddaných a krvavé jizvy na tvářích.

Byl dříve, jak jsem pravil, pánem, ale bez panství a proto když zabral zboží čestínské myslil, že toho trochu málo. A aby toho bylo víc, musili poddaní pomáhat. Že oni mají bídu, toho nedbal. Vždyť jsou pro to zrozeni. Co za dřívějších pánů jim bylo dovoleno, zmizelo a hole bířičů pomáhaly na to zapominat. Jenže, když na člověka dolehne bída tak krutá, jak mrazy lednové, zapomene člověk na všecko, i na ty rány, které mu hrozí.

Stará vdova Peroutková také tak rozjímala ve své světničce, krčíc se celá skřehlá u vyhaslého ohniska. Již kolik dní okna její jako železo zamrzlá, ruce zmodralé a vetché její zuby krvavé stopy zanechávaly na zledovatělem kousku chleba. Dokud přešli páni vládli v Čestíně, mohla aspoň v lese kus toho dříví nadělat a ohrát se, ale pan z Freislebenu šetřil i tu, nechávaje raději suché kletí hníti v mechu, než by dovolil, aby chudina si toho nabírala.

Peroutková chvíli přemýšlela, třesouc se bázni i zimou. Měla sice syna ve tvrzi, a ten byl sluhou pana barona, ale ubohý byl sám rád, že se najedl. Byla tedy bez pomoci, opuštěná, na kraji zoufalství. Zvedla

se z bídne stolice a připravovala se na cestu. Pokřižovala se, rty se jí zahýbaly kratičkou modlitbou a vyšla ven. Ledový vítr ovál její tvář a vnikal chatrným oděvem na vyhublé tělo její. Spěchala sněhem, nedbejíc všeho toho, toužíc, aby již raději se vracela cestou tou k domovu.

Zašla do blízkého lesa a ohlédnouc se ještě jedenkrát opatrně, není-li stíhaná, počala sbírat i olamovati suchou chrašť. Myšlénka, že bude mítí opět jednou hodně teplo ve své světničce dodávala jí síly a poháněla jí dál a dále. Kdo ví jak brzy bude moci se opět vybrati a zda jí bude přátí štěstí osud tak jak dnes. Ani si ubohá nevšimla, že lesní stezkou jedou jacísi jezdcové, protože sníh dusil kroky koní. Teprve když ozvalo se zvolání, vykřikla zděšeně a náručka větví vypadla jí z ruky. Nemusila ani viděti, kdo to zavolal, poznala ho podle hlasu a věděla, že to sám pán.

Pan Jan vjel z cestičky, kterou se z vyjíždky ubíral, mezi stromy a čekal brzy-li se stařena, na níž zavolal, přiblíží. Šla vrávoravým krokem, jakby měla nohy zabalené v hadrech, protože viděla jak ruka pánova si s pověstným karabáčem pohrává. Zastavila se několik kroků před ním, s hlavou sklopenou, polomrtvá, cítíc již bolestné šlehnutí, které ji jistě nemine.

„Blíž pojd a podívej se mi hezky do očí. Víš co jsem poručil? Pomohu tvé paměti. Neměl mi nikdo do lesů ani vkročit. Myslíš že s tebou budu dělat výjimky, když se nebojíš za bílého dne přestupovat příkaz můj?“

Ozvalo se zasvištění a v téže chvíli dopadal karabáč na její shrbená záda. Klesla na kolena, ruce se křečovitě sepjaly a oči plné slz zvedly se k pánovi, pohlížejícímu na ni zrakem plným nenasytného hněvu.

„Milost,“ zvolala úpěnlivě, „smilujte se milostivý pane. Byla bych zmrzla. Jsem stará, nemohu pracovat a můj jediný syn slouží u vás.“

„A proto že slouží u mne, mám já snad nechati tě pustošiti své lesy? Tu máš tu mou milost, bidnice.“

Podrážděn její snahou ospravedlniti se, máchl ještě jednou po její šíji. Konec uzlovitého karabáče zasáhl jí tvář i hlavu a proud rudé krve vytryskl ven. Jak by ten pohled na krev lidskou ještě více jej rozpálil, šlehal bez ustání, až tvář její

byla zbarvena hroznými známkami panského milosrdenství.

Upěla tíše a zakryjíc si obličej rukama padla tváří do sněhu.

„Máš již dost, a pověz těm druhým, že dostanou ještě více, opovží-li se překročiti hranice lesa.“

Připínaje svou „rytířskou“ zbraň k sedlu, vjel opět na cestu a ujížděl mýrným klusem dále. Nenapadlo mu, že tam v zadu nejposlednější z jezdců sluha jeho, poznal z cesty podle šatu matku svou, že má ve chvíli té oči slzami zalité a zuby i pěstě zatáté. Cosi ho nutkalo, aby vlastní rukou ztrestal bídný skutek svého pána. Ale vždyť s ním jedou ještě jiní a ti by musili pánu svému pomoci.

„Však my se ještě shledáme a běda ti, ty ukrutníku až budu odpláceť za matku,“ hučel mezi zuby a přitáhl křečovitě úzdu již v rukou držel, že se kůň pod ním vysoko vzepjal.

Když vjeli do čestinské tvrze a sluha Martin syn vdovy, koně ošetřil, vytratil se přes příkopy a oklikou spěchal k domovu. Otevřel dvěře u světnice matčiny. Světnice prázdná. Hrozně tušení se ho zmocnilo. Úprkem ubíhal k lesu k onomu místu, kde ji trestal jeho pán. Viděl již z dále tmavou její postavu odrážeti se od bílého závoje sněhového. Dorazil k ní, zvedal ji a volal. Neodpovídala mu a tělo její bez vlády. Nazvedl její hlavu. Kousky krvavého ledu přimrzly k tváři její, oko skleněné, rty zmodralé. Chopil ji do náruče a položiv ji opatrně počal tříti spánky její i ruce, vzlykaje přitom ušedavě. To tělo ale stejně bez vlády, skřehlé — mrtvé.

Klesl sám vedle ní nejsa mocen výkřiku, bije nohama do umrzlé země. Když se utišil, zvedl se a pohledl k nebesům zrakem strhaným, zoufalým, jak by od tamtud čekal pomoci. Pak se shýbnul, vzal mrtvolu matky své a odnášel k dědině.

Lidé se sbíhali vidouce podivné brnění Martinovo a zhrozili se. Šli povzdáleci za ním. Vešel do světnice, položil matku na kus slámy, na níž jinovatka třpytila se v jasných hvězdičkách a zadíav se na ni, obrátil se náhle k těm, kteří za ním vstoupili.

„Vidíte, tak umí náš pán chudě častovat, protože šli kus chrástí nasbírat. Zabil mi matku, nemám teď nikoho, měl jsem jenom ji a tu mi ubil. Pro kus chrástí! Divíte se vidíte, ale nedivte, však ono se vám to také může státí a nebudu vám

moci pomoci, protože jsem ani matce nemohl a díval jsem se na to. Znali jste ji, jest chudá, ale pochovejte ji, já nesmím, protože musím jít zas sloužit tomu, co mi ji vzal. Pochováte ji, vidíte, že ano, vždyť jest z vás.“

„Pochováme, Martine, nic se nestarej.“

Mladý muž si zakryl tvář. Pak klekl u bezduchého těla matčina a vtiskl ji dlouhý polibek na ty zsinálé rty.

„Odpusť mi matičko,“ šeptal trhavě, nemohl jsem tě zachránit. Ale já se za tebe odplatím, uvidíš. S Pánem Bohem dobrá stará hlavo.“

Ještě jednou přitiskl tvář svou k tváři matčině a zvedl se rychle. Rozhrnul kvapně zástup hledící s dojmutím na loučení se synovo a ubíhal dědinou ku tvrzi. Viděl druhého dne z hradních náspů prostý průvod táhnouti se bílou plání od rodné vesnice. Nesli mu to matičku k poslednímu odpočinku. Klekl a pomodlil se celým srdcem za spásu duše její. Pak s čelem vzpřímeným a tváří ledovou šel po své povinnosti. Ale ten pohled, který vrhl na okna, za nimiž dlel pan baron z Freislebenů povídal nejlépe, že tichá sopka bývá nejhroznější, protože překvapuje, když se toho nikdo nenadá. —

Vavřinec Bernard Mecer z tovaryšstva Ježíšova, zatímni farář Čestinský, měl bystré oko a to vidělo, že pan Jan jest sice jménem katolík, ale ta víra, že jest mu tak milou jako věc, jež nám užitek nenese. Byl podacím pánem čestinského kostela, ale věru zase jenom dle jména, protože kostelíček, chuděra, byl celý otlučený, zašlý a ve vnitř mimo svatostánek běda podívat.

Žádal již několikráte pana Jana, aby kázal opravit co opravy potřebuje, ale krátkou dostal odpověď: aby si to udělal sám, on že do kostela beztoho celý čas nejde, že toho tedy nepotřebuje.

Páter Vavřinec po poslední takové odpovědi se na chvíli zamlčel a upřeně se zadíval do tváře páně baronovy.

„Když nepotřebuješ urozený pane, potřebuji jej tvoji poddaní.“

„Však ti také o tvé výklady nestojí, protože je učím já, co mají dělati a co ne.“

„Pak jsem zde vsutku zbytečným. Odeberu se po neděli do Kutné Hory zpět a oznámím otci provinciálovi, že na čestinské fáře farářem sám podací pán. Dej ti tu Bůh hojně svého požehnání, urozený pane!“

Vyšel ven, protože mu bylo úzko u toho člověka, který zamítal pomoc Boží.

Přiblížila se neděle a ctihodný starší farář Mecer loučil se svými osadníky. Kladl jim na srdce, aby poslouchali své vrchnosti. „Nepotřebujete prý,“ dokládal, „Pána Boha, tedy volte sami co chcete. Buď spásu neb zahynutí. Bůh vás neopustí a já se brzy vrátím snad. Teď ale nemohu již déle mezi vámi býti. Pamatujte na slova má, jež jsem vám vštěpoval a ne-zbloudíte.“

Vyšel klidně z kostela požeňnav na-
posled lidu stojícímu tiše, nemohoucímu
dosud uvěřit, že jest pravdou, co povídal.
Teprve když vyšli ven a viděli, jak sku-
tečně jich starý, dobrý farář ubírá se ve
svém rouchu řeholním z dědiny, probudili
se ze svého zaražení.

„A pěkné nám nastávají časy, velmi
pěkné. Nemáme již ničeho, ještě nás o
Boha chci okrásti.“

Starý Jiráček z Kněže mluvil hodně
hlasitě, že ho mohli všichni lidé slyšeti.

„Dobře na vás. Ještě rádi trpíte a
kdyby snad vám řekli, abyste svému ple-
bánovi do očí naplili, učinili byste to,
protože nemáte v těle kus odvahy a
v prsou citu.“

Mezi lidem se objevil pojednou Martin,
sluha hradního pána a po slovech Jirako-
vých hodil jiskru do jitrního se lidu.

„Ba že nemáme, protože bychom na
toto nenechali dojíti, protože by každý
z nás musil potrestati všeho toho původce
a krev svou dáti za víru svou.“

Starý Jiráček stál již také vzpřímen a
oči mu jen hořely.

„Jest času dost, pojďme,“ vykřikl tu
kdosi mezi zástupy.

„Pojďme zahučelo to hromem a lid
jak obrovské vlny hrnul se ku tvrzi.“

Padací most byl spuštěn, protože nikdo
nepomyslel na náhlé vzbouření. Zástupy
lidu rozvášněné hrnuly se na nádvoří a
zuřivě pokřiky drželi se z úst mužů třima-
jících v rukou svých kyje neb zbraň, která
jim do rukou přišla.

Ve dveřích na povýšeném místě objevil
se pan Jan s tváří bledou, pohlížeje zdě-
šeně na strašlivé divadlo.

„Vrať nám našeho kněze. Vrať nám
naše uloupené jmění,“ hučelo to jako
bouře.

„Vrať mi matku, již jsi zabil.“ Výkřik
ten přehlušil všechno volání a lidé viděli,
jak se Martin vrhá na pana barona, jak

jej chápe mocnými pažema a jak tento
klesá k zemi.

V tom se kdosi tlačil zástupy. Otec
Vavřinec slyše z dálí hluk bouřícího se
lidu spěchal nazpět, chtěje vlivem svým
zabrániti nastávajícímu neštěstí. Dotlačil
se až k Martinovi svírajícímu hrdlo svého
pána. Odtřhl ho a pohledl na bezduchou
tvář jeho oběti.

„Co jsi to učinil. Tys zavraždil svého
pána.“

„Vím otče, že jsem vrah,“ a Martin
se zachvěl při tom slově, „ale on mi na-
před zabil chudou matku.“

Zástup četl na tváři Martinově, jak
hrozné to ztratiti matku a jak hrozné státi
se vrahem. (Pokračování.)

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

V té chvíli cítila žena, že nyní jen
na ní vše záleží a že dítě její na dobro
bude ztraceno, jestli povolí. Vzdala se vši
naděje, že by se s mužem v brzku do-
hodla. Jediným útočištěm v tísni byla
jí stařenka Sosnovcová. S ní brala radu a
než se slunce chýlilo k západu, kráčely
obě ženy k blízké škole, aby tam za při-
jetí Rozárky požádaly. Pan učitel ochotně
vyhověl přání kalounářčině, která s ním
sdělila, že děvčátko u Sosnové ponechá a
čas od času na ně dohlídne. Spolu pak
prosila, by pan učitel pilně k děvčeti při-
hlížel, že ráda jeho práci odmění. Na zpá-
teční cestě zastavila se ještě na faře, ozná-
mila panu faráři své rozhodnutí, a prosila
jej, aby laskavě z uschovaných peněz co
potřeba Rozárce koupiti dal. Tím se sta-
rosti její nad míru umenšily. Cítila, že
stal se rozhodný krok, a to k lepšímu pro
jediné dítě její. Co a jak dále bude, říci
nemohla, ale aspoň co mohla, učinila. Kéž
by se to bylo již dříve stalo! Po muži se
neptala, věděla, kde asi je a že pozdě
noci z hospody se nevrátí. Jíti pro něj
nechtěla, neboť by jí byl neposlechl. Ba
byli by marně stropili lidem divadlo. Má-li
dítě opatřené, bude nyní jen muže hlídati
a snad přece se jí podaří časem dobrému
jej navykati. Těšila se a doufala.

Sosnovcová usedla vedle ní a povídaly
si podobně jako za předešlé noci o svých
trampotách. Večer poklekly obě k modlitbě

a Rozárka musils s nimi. Než jaké bylo podivení stařenky, že děvče neumí ani „Otče náš!“ Kalounárka se z celé duše zastyděla. Vyznala, že uléhaly vždy bez modlení a tu že také dítě modlitbě nena-učila. Sosnovcová jí slíbila, že bude učití Rozárku teď sama, co umí. „Ostatní naučí se ve škole, jen jestli děvče si dá říci.“

Rozárka poslouchala pozorně a ani nemukala. Co se v nitru jejím dělo, ne-umíme pověditi. Po osmahlé tváři její kmitlo cosi jako tajný vzdor, což však že-nám ušlo. Sosnovcová ustlala slámu jako včera vedle kamen a kalounárka i Rozárka ulehy. Kalounáře se nedočkaly. Vyspal nepochybně za stolem a ráno bez řeči přišel, rovnaje si trakař, aby zase dále jeli.

Kalounárka ustrojila a učesala Rozárku, napominajíc ji, aby byla poslušná a hodná a chtěla ji odvésti do školy. Než tomu protivil se muž řka, že to není třeba, že tomu nedovolí. Žena nedala se másti Vzala děvče za ruku a odešla. Kalounář bručel, chopil se trakaře a nečekaje, až se žena vrátí, ba ani nepoděkovav Sosnovcové, vydal se na cestu.

Rozárka se nevzpírala, když ji matka mezi dětmi ve škole zanechala. Zнала některé z kostela od mřížky, některé od včerejší hry. Ano jí nejbližší seděl i Petřík, dívaje se potutelně na ni. Tři blýskavé knoflíky měl přišity již na otrhané kazajce. Matka ještě jednou pana učitele poprosila a již odcházela s okem zaroseným ze školy. Znamenala, jak nastal ji nový životní boj a spolu, jak slabá je zápasiti, muže svého majíc spíše za odpůrce nežli za pomocníka.

Rozárka se za odcházející matkou neohlédla. Ji zajímali více včerejší spoluhráči, které si po řadě prohlížela, nedbajíc na to, že stále napomínána byla od pana učitele. Nebylo možno vzbuditi při ní pozornost ani nejmenší; nezastyděla se, když upomenuta byla, že o polovinu mladší děti lépe poslouchají nežli ona. Její divokost nedala se zkrotiti ani sebe citelnějšími tresty. Jsouc plna vzdoru, neposlechla ani ve škole, tím méně doma, kde Sosnovcová měla s ní pravý kříž a přecasto litovala, že v dobrotě srdce se k tomu uvolila státi se pěstounkou divoké dívky. Její napominání a dobrá slova byla marna. Rozárka nebyla přístupna a vedla stále svoji. Ze školy přecasto utekla a toulala se lesem celý den. Někdy pustila se do divoké hry s hochy a vracela se celá o-

trhána domů. Kalounárka docházela do Zlákovíc; ale smutnější vracela se ze vsi, nežli tam zavítala, slyšíc mnohé žaloby na svoji Rozárku. Ta se ani hrubě k matce nehlásila. Kalounárku bolelo to tím více, že se všim i před mužem tajiti se musila. Vědělat předobře, že by zlomyslný posměch byl jeho odpovědí. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho kníž. Milost nejdůst. pan arcibiskup odebral se, vykonav pohřební obřady dne 8. června nad mrtvolou šlechtetného hraběte a velikého vlastence českého Clam-Martince na Smečně, dne 10. t. m. na kanonickou gener. visitaci do vikariatu Borského.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 16. června u sv. Haštala, od 17.—20. června u milosrdných sester pod Petřínem a od 21.—24. t. m. u sv. Ignáce.

— **Majová pobožnost na Žižkově.** Tuto tak milou a tak potřebnou pobožnost v Žižkově, započal slavným způsobem vdp. Dr. Kl. Borový, metropolitní kanovník a ukončil vdp. A. Hora, generální vikář. Látku rozjímání rozdělenou ve 3 cikly (1. Svatost P. Marie na zemi, 2. podíl Její na díle vykupitelském, 3. o slávě Její v nebesích), probírali následující kazatelé: ct. pp. pastoralisté Müller, Pergl, Pejša, Polák, Sobotka, Štětka; dpp. V. Červinka, J. Duffek, A. Foret, J. Houžvička, P. F. Ibl, P. J. Mergl, vdpp. Redemptoristé, P. Němec, P. Polák, P. Roller, J. Šprongl, J. Šteinochr, F. Vaněček, V. Zyan. Kéž Matka Boží za obětavou horlivost, vyprosí odměnu jim. Bůh zaplať to všem. — Vyznání víry učinila v chrámu P. v Žižkově, Marie Novopatská, helvitka naroz. roku 1852 v Časlavi.

Z Hradce Králové. (*Májová pobožnost.*) V dobách těžkých a plných nevěry, když Církev s branami pekelnými zápasiti musela o pokolení lidské, byla to vždy Rodička Boží, která pomohla věřícím, a zachránila klesající. Že i za našich dnů v duších purí boj víry s nevěrou, pravdy se lží, dosvědčují nesčíslné důkazy každému, kdo hloub pohledne na život pokolení lidského. A jakoby neviditelnou mocí vedeni hledají věřící útočiště u Matky Boží. Dvakráte do roka spěchají k oltářům její, a opět a opět prosí Matku Boží, aby i nyní pomohla. Je to pobožnost růžencová a májová. Tuto skončili jsme Bohu díky zase letos; doufáme, že i letos Matka Boží požehnala kazatelům i věřícím: mnohé srdce zatvrzelé a mnohá duše zašlá,

po mnoha a mnoha létech vzpomněla si zase na své povinnosti křesťanské a vyrvána záhubě, vrácena rodině, Církvi a Bohu. Látku k rozjímání podával nám život Rodičky Boží; S nadšeností předkládány její ctnosti, její vzor věřícím k následování; poukázáno na zkázu života křesťanského, ale také vytknuto, kde nalezneme pomoci, čím napravití úpadek rodiny křesťanské. Věřící, prostí i vznešení, bohatí i chudí, učení i neučení zúčastnili se s horlivostí — vzácnou jindy v našem městě, ale při této pobožnosti nyní již obvyklou. Hojně přispíváno též milodary na světlo a ozdobu domu Božího. Z kněží pak radostně převzali k zani; pp. kan. Musil, Frodl, Barták, Kryštáfek, Tondl, Ehmer, Beran, Brynych, Kerner, Zima, Ruth, Soukup, Šule, Beneš, Kubát, Škoda a Melichar. — Jakkoli vždycky se těšíme na tu pobožnost a s vděčností vzpomínáme po celý rok na krásné hodiny večerní zažité u oltáře Matky Boží: tenkrát Rodička Boží zvláštní radost uchystala nám. Sám nejdůst. Vrchní Pastýř, povstav z těžké nemoci zdráv ukončil letošní pobožnost májovou díky vzdávaje Matce Boží, na jejíž přímluvu — doufáme — žádoucího stálého zdraví dosáhl. Ač neradi loučíme se s dojemnou pobožností tou, letos jedna radost zařila z každého oka v ten poslední večer její, a jedna prosba vinula se z každého srdce: aby Matka Boží přímluvou svou vyprosila obnovení života křesťanského v městě našem a rodinách našich, a požehnaním svým provázela Toho, který otcem té pobožnosti se stal, otcovským slovem každého roku k ní povzbuzuje, a za ni děkuje, otcovským způsobem o památku na ni kazatelům se stará; a všem kněžím i věřícím v těžkých dobách života a zvláště v hodině smrti udělila zač prosili u oltáře její — hojnost milostí Božích.

— **Sekularisované poklady církevní v rukou židovských.** R. 1886 zemřel baron Meyer Karel Rothschild ve Frankobrodě n. Moh.; týž zanechal dědicům svým celý poklad uměleckých předmětů zlatých i stříbrných, hlavně oltářních kalichů ze 14. až 18. století. Jediný předmět sám o sobě páčí se na 800.000 marků v ceně. O těchto uměleckých předmětech vyšlo dílo ilustrované pod názvem: Poklad svob. p. z Rothschildů.

— **Katolická šlechta v klášteře.** Dne 8. května složila nejstarší dcera kníž. Löwensteina, princezna Marie, slavné sliby řeholní v opatství benediktinek v sv. Cecilie (ve Francii) jako sestra Benedikta Maria, a v několika dnech po té vstoupila do téhož kláštera mladší sestra její, princezna Anežka.

— **Nová missie katolická.** Ve městě

Osterwicu v Harcu v starobylém místě, již od pohanských Němců velice ctěném, byla slavně nová katolická missie zahájena.

— **Volapyk.** Schleyeova světová řeč (opětné dílo kněze katolického) našla průchodu do všech vzdělaných zemí, neboť ona usnadňuje mezinárodní spojení, příjemňuje cestování v cizích zemích a prospívá k jednotě člověč. nstva.

— **Učený kněz.** Z Florencie dává se zpráva o úmrtí učeného kněze a člena shromáždění zbožných škol P. Filipa Cecchiho, ředitele tamnější observatoře. Věda fysická děkuje těmž za mnohé vynálezy, hlavně z oboru elektromagnetismu. V posledním čase pracoval P. Cecchi na několika meteorologických nástrojích, mezi jiným hlavně na sestrojení nového úplného meteorografu. P. Cecchi nejenom že hlubokou svoji učeností s věrou pojil — on byl též vzorem dětině zbožného řeholníka.

— **Solun.** Sv. apoštolská stolice založila před více než třemi lety v Soluni, v Macedonii, biskupství, jemuž poddáno jest 70.000 Bulharů Macedonských, nově z řeckého rozkolu do lůna církve přivedených. Nyní pomýšlí se stavbu kathedrály ke cti sv. apoštolů Slovanských Cyrilla a Methoděje, v rodném jejich městě; též škola a sirotčinec se vystaví.

S m ě s.

Sestra Anna Magdalena de **Remusat** narozená v Marseill-u 30. listopadu 1696 žila od mladí svého nevině, andělsky. V 15. roce svého věku vstoupila do kláštera Navštívení Panny Marie v Marseillu. Za ctností její dostalo se jí od Boha zvláštních, neobyčejných milostí. Ona nejhorlivěji šířila pobožnost k Srdci Páně, až do dálných misii, jako bl. Markéta Maria Alacoque v klášteře Navštívení v Paray-le Monial. Když r. 1720 mor v Marseill-u se rozšířil, kteroužto metlu boží byla předzvídala — udělil jí Pán na snažné prosby její, prostředek, aby hněv jeho byl utišen, totiž, aby věřící na rozkaz biskupův nejsvětější Srdce Páně uctívali, Jemu se klaněli, a každoročně v pátek v oktávě po božím tělu svátek Srdce Páně slavili. Sestra Anna Magdalena sdělila to nejdůst. svému arcipastýři Msgr. de Belzunce, a horlivý biskup tento nařídil, aby slavnost Srdce Páně ročně v určitý den v jeho diecési konána byla; sám pak u přítomnosti věřících zasvětil se i diecési svoji Srdci Páně. On přiměl magistrát Marseillský ku slibu ve jménu celého města, že tuto slavnost konati budou, což dosud se děje. Od té doby mor přestával, až docela ustal. Sestra Anna Magdalena zemřela v pověsti svaté dne 15. února r. 1730. Jelikož úcta mezi lidem

k ní neustala, mnoho zázračných uzdravení na její přímluvu se stalo i mnoho žádostí od Boha vyslyšení došlo — zahájil r. 1885 12. června nejd. biskup Marseillský Msgr. Robert kanonické vyšetřování života, ctností, zázraků a svatosti sestry Remusatovy. Proces ordinariátní dobře skončen a věc postoupí se Římu. Msgr. Robert přeje si postulata; od kardinalů francouzských došel již souhlas.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Homolka*, far. v Dřevčicích, 27. května 1887, (nar. 19. prosince 1807, vysv. 6. dubna 1834);
- p. Jos. *Schiel*, prof. gymn. ve výslužbě, k. arcib. notář, v Kladsku 30. května 1887, (nar. 5. dubna 1831, vysv. 1. července 1854);
- P. Pavel *Rath*, z řádu sv. Bened., fund. zám. kapl. v Kinžvartě (Königswart) a arcib. notář, 7. června 1887, (nar. 10. června 1807, vysv. 12. srpna 1832);
- P. Justin *Falb*, kněz ř. praemon. v Teplé, kn. arcib. notář a bývalý gymn. prof. v Plzni, 10. června 1887, (nar. 9. ledna 1817, vysv. 31. července 1842);
- p. Ignát *Praský*, far. v Lišnici, 12. června 1887, (nar. 4. října 1812, vysv. 6. srpna 1837).

Jmenování a vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Tanql*, far. Chválenický, skut. kn. arc. vikářem Rokycanským;
- p. Frant. *Rošícký*, probošt Roudnický, skut. kn. arc. vikářem Roudnickým;
- p. Jos. *Černohous*, far. v Horním Stupně, a
- p. Frant. *Pilný*, katech. na obec. gym. reálném v Roudnici, obdrželi Exposit. canonice.

Ustanovení jsou:

- P. Coelestin *Jana*, kněz ř. praemon. v Teplé, za farního admin. v Mariánských Stokách (Maria Stock);
- P. Jan *Würl*, kněz řádu křížov., za děkana v Karlových Varech.

Upřázdňené místo:

Dřevčice, fara patr. Jeho cíls. Výs. arcivévodý Ludvíka Salvatora Toskánského, od 3. června 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- P. M. Wolfgang *Morávek*, z řádu sv. Benedikta, em. direktor gymn., b. notář, v Broumově 30. května 1887, (nar. 5. listop. 1817 v Jindř. Hradci, vysv. 31. července 1841);
- p. Karel *Weidenhoffer*, far. v Pohledu, 8. června

1887, (nar. 23. ledna 1839 v Ném. Brodě, vysv. 27. května 1866).

Ustanovení jsou:

- p. Ferd. *Beneš*, kandid. theol. doktor., za prof. morálky na ústavu theolog. v Hradci Král.;
- p. Alois *Dokonal*, za katech. na měst. škole v Hlasku;
- p. V. cl. *Kracík*, admin. Kaňský, za admin. do Turkovic;
- p. Jindř. *Jakubička*, koop. Pohledský, za II. kapl. do Čermné.

Upřázdňené místo:

Pohled (Frauenthal), fara patr. pí. hrab. Clotildy Clam-Gallasové od 8. června b. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václ. *Machník*, kněz jubilární, osob. děkan, emerit. far., 10. května 1887, (nar. v Nebřehovicích 9. května 1806, vysv. 25. července 1831);
- p. Kašpar *Černý*, kněz jubil., os. děkan a b. notář, 27. května 1887, (nar. v Budějovicích 2. ledna 1805, vysv. 12. pros. 1827).

Vyznamenání jsou:

- p. Eman. *Roth*, kapit. kustos v Budějovicích, jmenován tajným komořím Jeho Svatosti;
- p. Ant. *Luger*, osob. děkan v Nové Cerekvi, jmenován čestným komořím Jeho Svatosti;
- p. Frant. *Cimrhanz*, far. v Unterreichensteinu, obdržel Exposit. canonice.

Upřázdňené místo:

Rudolfov (Rudolphstadt), fara patr. slavné obce kr. města Budějovic, do 15. července 1877.

Hospodářská záložna
v Praze
půjčuje na směnky,
cenné papíry, hypotéky
a na zástavy
i přijímá vklady
na úrok 5⁰/₀,
proti výpovědi 6⁰/₀.

(Venkovští vkladatelé mohou své vklady poštou zaslati, načež se jim obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.
Dr. Ferd. Budil.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Neděle 7. po sv. Duchu.

*O tom, že hřích a spravedlnost zároveň spolu
obstati nemohou.*

„Nebo když jste byli služebníci
hříchu, zbaveni jste byli spra-
vedlnosti.“ Řím. 6, 20.

Jisto jest, že svatě a spravedlivě živ
má býti člověk na světě, ke cti a chvále
boží, ku blahu bližního a ku spasení duše
své; že nemá býti, jak Spasitel v dnešním
evangelii dí, stromem neužitečným, ale
užitečným; nemá nésti plané a trpké ovoce
hříchu, ovšem pak dobré a sladké — dobrých
skutků. Neboť „všeliký strom, nenesoucí
ovoce dobrého, vyfat a na oheň uvržen
bude“ (Mat. 7, 19.). Proto hřích a spra-
vedlnost zároveň v srdci člověka býti ne-
mohou, jak apoštol dí: „Když jste byli
služebníky hříchu, zbaveni jste byli spra-
vedlnosti“ (Řím. 6, 20.). A o tom já dnes. —

Rozoznává mravoučení křesťanské spra-
vedlnost dvojí, v užším a širším smyslu.

1. Spravedlnost ve smyslu užším vzta-
huje se ku statkům časným a náleží ku
čtyřem základním čili stěžejným ctnostem,
kteréž jsou: opatrnost, střidmost, spravedl-
nost a síla čili statečnost.

Jest pak tato spravedlnost ctnost,
kterouž každému, pokud hlavně statků
vezdejších se týče, dáváme, co jsme po-
vinni, a necháváme, což jeho jest.

Avšak spravedlnost tato není, leč vý-
sledek spravedlnosti ve smyslu širším. Co
jest tato?

2. Spravedlnost ve smyslu širším není,
leč zbožný, křesťanský život. V čem ten
záleží? varovati se hříchu a zachovávat
příkázání boží.

Takými spravedlivci byli již v pra-
věku: „Enos, kterýž počal vzývat jméno
Hospodinovo“ (Gen. 4, 26.), t. j. počal konat
veřejnou bohoslužbu; „Henoch, kterýž
chodil s Bohem a neukázal se; nebo vzal
ho Bůh“ (Gen. 5, 24. Žid. 11, 5.). Pak Noe,
ježž zachránil Bůh s rodinou při potopě.

Spravedliví byli patriarchové: Ábra-
ham, Isák, Jakob, Josef Eg. i Lot, ježž
ochránil Hospodin při zkáze Sodomy a
Gomorrhhy. Spravedlivý byl i Tobiaš, otec
i syn, a trpělivý Job. Dále Mojžíš, Aron,
Josue; někteří z králův i proroci, muži
boží, jako: Eliáš, Eliseus, Isaiáš, Jeremiáš,
Ezechiél, Daniel a jiní.

V pozdější době i stařec Eleazar, který
raději smrt podstoupil, nežby byl pokrmu
zapovězeného požíval; a sedm bratří Makka-
bejských s matkou, kteří raději nejkřutější
muky snášeli, nežby byli modlám se klaněli.

3. V novém pak zákoně jakožto spra-
vedlivci známi jsou: Sv. Jan Křtitel, který
nápoje opojného nepil a svatě a přísně byl
živ, posvěcen jsa ze života matky své. Ro-
dičové jeho, Zachariáš a Alžběta; o nich
dí písmo: „Byli pak oba spravedliví před
Bohem, chodíce ve všech příkázáních a
spravedlnostech Páně bez úhony“ (Luk.
1, 6.). Tak byl i Josef, pěstoun Páně,
spravedlivý. Čteme o něm u sv. Mat.
1, 19.: „Josef pak, muž její, spravedlivý
jsa a nechtě ji v lehkost uvést, ohtěl ji
tajně propustiti.“ Taková byla i přesvatá
Panna, i rodiče její, svatí Jáchym a Anna.
Spravedlivým (Barsabas) nazýván i ten
Josef, který za Jidáše apoštolem zvolen
býti měl; ano spravedlivým jmenován od
lidu pro svatý a přísný život též sv. Jakub
Menší ap., potomní biskup Jerusalemský
a pro tu svou spravedlivost ode všech

otěn, vážen, i milován, křesťanů, židů i pohanů. Ale nejvznešenější vzor svatého a spravedlivého života podal nám sám Spasitel Kristus Ježíš, neboť k tomu se i vtělil. Právil k apoštolům: Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal.

4. Spravedlivými chtěli býti i Farizeové, ale nebyli. Tak modlil se Farizej v chrámě: „Děkuji tobě, Bože, že nejsem jako jiní lidé, dráči, cizoložníci, nespravedliví;“ a vypočítává, co dobrého činí; a přece ne on, ale publikán, jak pravil Spasitel, vrátil se ospravedlněn do příbytku svého. Měliť Farizeové spravedlnost jen napohlednou, jen náoční, nikoli opravdovou a skutečnou. Proto pravil J. Kristus: „Nebude-li hojnější spravedlnost vaše, než-li zákonníků a Farizeů, nevejdete do království nebeského“ (Mat. 5, 20.). Proto pravda jest, co píše dnes apoštol: „Když jste byli služebníci hříchu, zbaveni jste byli spravedlností“ (Řím. 6, 20.). Pravda, že hřích a spravedlnost spolu obstáti nemohou.

5. Mnohý sice mluví: Já jsem žádného nezabil, já žádného neokradl, já nikomu nezapálil, já jsem spravedlivý člověk; a měl by doložiti: a nebyl jsem ještě v kriminále! Toliž má býti spravedlnost křesťanská? varovati se těch nejhrubších poklesků? a to ne z lásky k Bohu, ale z bázně před trestem? jsi-li spravedliv v hrubém, nemáš-liž býti i v nejmenším? A toliž jest již spravedlnost, varovati se zlého? nemáš-li činiti i dobré? Neslyšel-lis: Všeliký strom, nenesoucí ovoce dobrého, vyřat a na oheň uvržen bude? Toť jen polovice spravedlnosti křesťanské. Katechism žádá: Varuj se zlého a čini dobré. Nejsi-li čist, spravedliv před Bohem, jdi, očisti se; jest svátost pokání; nabudeš milosti, kteráž slove posvětná čili ospravedlňující, že ne-svatého činí svatým, nespravedlivého spravedlivým před Bohem.

A tak pravda jest, že, kdo služebník jest hříchu, anebo čí srdce hříchem poskvrněno jest, nemůže slouiti spravedlivým před Bohem. Očistme se a snažme se, kráčeť v příkazích božích po všechny dny života svého bez úhony. Pak splní se na nás, co praví dále apoštol Páně ve dnešní sv. epistole: „Nyní pak vysvobození jsouce od hříchu a služebníky božími učiněni jsouce, máte užitek svůj ku posvěcení, konec pak život věčný.“ Amen.

B. H.

Slovo o installaci

důst. p. *Jana Kamarytá*, far. v Miletině, dne 23. května r. 1886. Pronešl *B. Hakl*, děk. a bisk. vikář Hořícký.

Při této slavné příležitosti nemohu opomenouti, k Vám, mileny pane bratře, jakož i k vám, drahé ovečky jeho, několik slov promluvit.

Já již dávno s kollaturou Miletinskou srostl jsem. Jest tomu dojista již 11 let, co jsem tu kázal o installaci v Pánu zesnulého důst. p. faráře, Antonína Kopecského, jakožto jeho nejbližší soused a dávný přítel, jehož tuto čestná a vděčná vzpomínka učiněna budiž; a nenadál jsem se, že po desíti letech opět o jeho pohřbu kázati budu a jako jeho vikář ku hrobu ho doprovodím. I mimo to častěji jsem už v tomto domě božím mluvil, kázal. A i dnes jakožto vikář čili zástupce nejdůst. p. biskupa přišel jsem, abych konal úřad svůj.

Osiřela zdejší osada, byla bez řádného svého pastýře. Já rovněž toužil jsem, jako vy, Nejmilejší, aby již řádný pastýř duchovní sem dosazen byl, neboť bedra jediná nemohou nikterak nésti břemene kollatury tak rozsáhlé a četné.

A Bůh vyslyšel přání a prosby naše, a jak Jeho Jasnost, vysoce urozený pan patron, tak i nejdůst. náš vrchní pastýř postarali se o to, aby vám zase řádný duchovní správce dosazen byl, ježž já dnes tuto do vašeho staroslavného chrámu jsem uvedl a vám po starobylém obyčeji a řádu církevním představil. Buďtež Bohu z toho díky!

Jaký ten nový váš pan farář bude, zvěstovala již nejchvalnější pověst, kteráž předcházela ho. Ostatně na tom nezáleží; neboť víme, že není na světě člověk ten, jenžby se zachoval lidem všem; a ten, jenž miluje pořádek, rovnost, právo a spravedlnost, vždycky narazí u těch, kdož těch věcí nemilují.

Vás pak, důst. p. bratře, ve jménu našeho nejdůst. vrchního pastýře za to prosím a žádám, abyste, ješto vcházíte skrze dvěře jakožto řádně ustanovený pastýř do ovčince Kristova, i také všechny povinnosti své věrně a svědomitě zastával; čekajíť na vás, žádají toto: byste přede vším zde u oltáře přinášel tu oběť nej-světější, Beránka Božího, neposkvrněného; byste s kazatelný lámal lačným chléb slova božího; ve zpovědnici rád snímal

břímě hříchů a ulehčoval stísněným dle slov Spasitelových: Pojdtež ke mně všickni, kdož pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím; byste ditky křtem svatým do církve boží uváděl, k nemocným a umírajícím rád spěchal, za živé i za mrtvé se modlil, a bedlivým okem, jako věrný pastýř a ne nájemník, stádce svého střežil; nebo časy jsou zlé a mnoho protivníků církve boží obchází, hledajíce, kterou duši drahou by ulovili. Že takovým budete, ručí mi vaše mírná a laskavá povaha, vaše vzdělání, vaše pověst, vaše kněžské, církevní smýšlení; že si vážíte svého stavu, svého povolání; jeť vznešené a má velikou zásluhu u Boha; veliký apoštol těšil se koruně spravedlnosti. Pročež svítte dobrým příkladem: Vy jste světlo, sůl, město na vrchu ležící. Apoštol napomíná Sk. 20, 28.: „Budtež bedliví sebe i všeho stáda.“

Poněvadž pak dobrotitivý Bůh tak se o vás postaral, milé ovečky: třeba též, abyste i vy šly jemu vstříc a na mysl si uvedly povinnosti své. Jest středem, duší, srdcem osady. I nastává vám;

a) povinnost úcty. Považte, kdo jest, jenž k vám přichází a kdo ho posílá. Jest váš otec, pastýř duchovní. Apoštol píše: „Kněží, kteří dobře spravují, dvojí cti hodni jmíni buďte, zvláště kteří pracují v slovu (Božím) a v učení“ (I. Tim. 5, 17.). Slavný biskup a sv. mučenník boží, sv. Ignác, píše ve svém listě k Efez. 6.: „Kohokolivěk hospodář na hospodárství posílá, toho jest nám tak přijmouti, jako toho, kterýž ho poslal; patrně tedy, že ku biskupu, jako k samému Pánu, prohlédati máme.“

b) Poslušnosti. Apoštol opět dí: „Poslušni buďte správců svých; oni zajisté bdí nad vámi, jako ti, kteříž mají počet vydati za duše vaše, aby to s radostí činili a ne se stýskáním, neboť toby vám nebylo užitečné“ (Žid. 13, 17.). A týž sv. Ignác dále píše: Snažmež se tedy, neodporovati biskupovi (a tudy i náměstkům jeho od něho poslaným), abychom Boha poslušni byli. Ef. 6. Též 1. Kor. 4, 1.

c) Důvěry, lásky a vděčnosti. Tu osvědčíte chováním svým, modlitbou. Modlete se za sebe vespolek, abyste spaseni byli; přikázal Spasitel. On za vás, vy za něho; spása duší jest cíl; vy pomoci jeho, on zásluhami o vás; a tak cíl bude dosažen.

Tak-li s obojí strany, jak nepochybuji, přináší se dobrá vůle, dílo se podaří.

Jest sňatek, radostný sňatek. O sňatcích se praví, že bývají uzavírány v nebi;

doufám, že i tento sňatek duchovní, že z Boha jest.

Proto na konec volám: Žehnej, Bože, sňatku tomu, by byl ke cti a slávě boží, pastýři pak a ovečkám ku spasení. Amen.

Neděle 8. po sv. Duchu.

Kterak mnozí opatrnější jsou u věcech časných, než u věčných.

„I pochválil pán vladaře nepravého, že opatrně učinil; nebo synové tohoto světa jsou opatrnější v pokolení svém, než-li synové světla.“

Luk. 16, 8.

I epištola i evangelium odvrací nás, rozmilí v Kristu, od věcí zemských a vede ku věcem nebeským. Epištola: Dlužníci jsme, ne tělu, abychom podle těla byli živi; nebo budete-li podle těla živi, praví apoštol, zemřete t. věčně; pakli duchem skutky těla mrtviti budete, živi budete — na věky. Toť jsou táž slova, jako: Kdoby chtěl zachovati život svůj, ztratí jej; kdoby však ztratil život svůj pro mne, nalezne jej. A v evang.: Čiňte sobě přátely z mamony nepravosti, t. j. nevíste srdcem na bohatství, na statcích pozemských, ale vynakládejte je dobře, posýlejte do nebe, aby, až zhynete, t. j. až přijde ona chvíle poslední, že byste zhynouti mohli na věky, jste nezhylnuli, ale vešli do stanů věčných.

Výklad podobenství je znám. Divná zdají se vám snad býti slova: I pochválil pán vladaře nepravého; ale vězte, že nepochválil ho proto, že ho ošidil, okradl; jen té opatrnosti jeho pochválil, že, maje přijíti do nouze a bídy, pamatoval na budoucnost. Tak mnozí opatrnější jsou ve věcech časných, než u věčných; a o tom dnes. —

1. Dvojí cíl má člověk před sebou: časný a věčný. Časný končí smrtí, věčný jest bez konce, u Boha. K obojímu ubírá se každým dnem. Prvý bývá dosažen pod všelikou výminkou; člověk umře, jistě umře; zda-li i druhý, spojení s Bohem v lásce věčné? Avšak tu bývá opak; čím kdo více visí na životě tomto časném, tím více vzdaluje se života věčného; čím kdo více miluje statek, dobro pozemské, tím více vzdaluje se statku a dobra nejvyššího, Boha.

2. A přece lidé obyčejně více se sta-

raji o věci vezdejší, než o věci věčné, po slovích Páně: Synové tohoto světa opatrnější jsou v pokolení svém, než-li synové světla. Tak:

a) Mnohý velice opatrný jest, aby ztráty neutrpěl na jmění, a nesnese ni nejmenší křivdy, by o peníze přišel, dlužník mu neplatil, nájmu nedostával a úroku; by škody nějaké, byť sebe menší, vzal na domě, na poli, na lukách, na sadech. Tu ihned volá, křičí, se hájí, ano i pomoci úřadů se dovolává, právního zástupce bere, slovem, na všeliký halěr velice opatrným jest. A k čemu? proč? by snad v krátce všecko zde zanechal a z toho radoval se jiný. Nebo splní se i na něm slova: Blázne, ještě této noci požádám duše tvé od tebe a cos nashromaždil, či bude? Ó by jen desátý díl té opatrnosti věnoval duši své! Ovšem, všecken-li život věnuje statkům pozemským, věčným co zbude?

b) Jiný velice opatrným jest, co se cti jeho týče; nesnese ni nejmenší urážky, pohanění, potupy; hned žádá zadostučinění, jest velice žárliv na svou čest a dobré jméno; ale aby se snažil, dojítí jedenkráté té nejvyšší hodnosti, toho nedbá. A přece slíbil Pán: Bude-li mi kdo sloužiti, poctíť ho Otec můj a kde jsem já, tu i služebník můj bude.

c) Ještě jiný velice opatrný jest na své zdraví. Toť ovšem dobře jest; máme tak činiti; nebo zdraví, život tělesný, nejdražší jest ze statků pozemských; avšak přílišná opatrnost často spíše škodí, než prospívá. A právě; máme zvykati strastem a trampotám, neboť řečeno i nám: V potu tváří své jísti budeš chléb po všechny dny života svého. Mnohý nesnese, když větřík naň zavane; ale co platno, když neodvratně smrti se blíží a on každým dnem stárne, a všechna jeho opatrnost, jakoby věčně tady živ býti měl, nic mu nepomůže; až dojde hodinka, umře.

3. A tak pravda jest, že synové tohoto světa opatrnější jsou v pokolení svém, než-li synové světla. A kdo jsou synové světla? Jsou křesťané dobří, spravedliví, kteří pamětliví jsou cíle svého věčného; kteří vědí, že nic platno člověku není, byť světa pozískal, jest-li na své duši škodu trpí; kteří pamětliví jsou rozkazu Páně: Hleďte nejprve království božího, ostatní vše bude vám přidáno, přehozeno, jako nádavkem. Ne, žeby neuznávali ceny statků vezdejších; jsou rovněž statky a milosti boží; ale nemají ceny naprosté, nébrž mají

cenu jen podřízenou; jsou prostředkem k účelu a tím mají zůstati, nikoli však účelem samým. Tak ví křesťan, syn světla, osvěcený naukou Kristovou, a krácející za J. Kristem, že i jmění svého, nadbytku, má užívatí k tomu, by dobře činil; ke cti a slávě boží, ku spasení duše své, též ke svému živobytí, ale hlavně též k almužnám. Nazývá Pán statky vezdejší mammonou nepravosti. Mammon, modla, místo bohatství; nepravosti, že veliké jmění zřídka kdy spravedlivým způsobem získáno bývá; že jsou to statky nepravé u přirovnání ku věčným, a že snadno ku nepravostem, jako ku pyšce anebo životu prostopášnému, svádějí. Jako pak lakomství jest hřích, kteréhož je činí účelem: rovněž marnotratnost, kteráž si jich neváží. Obojí jest hřích. Statky vezdejší jsou dary boží, kterých moudře a rozumně, po vůli boží, užíváno býti má.

Rovněž i čest jest vzácný dar: „Dobré jméno lepší jest, než bohatství veliké, a přízeň míti, jest lepší než stříbro a zlato“ (Přís. 22, 1.). Na cti zakládá se působení naše; ale rovněž jest jen prostředkem, nikoli účelem. Ne nám Pane, ne nám, ale jménu tvému budiž sláva. Ctižádost rovněž tak špatná jest, jako úplná své cti nevšímanost. A život dlouhý co platen, nebyl-li bohobojně stráven? tím hůře. Jest milost dlouhý věk; že buď mnoho dobrého působiti, anebo za své hříchy pokání činiti můžeme.

A tak, Nejmil., všechny časné statky: jmění, čest, zdraví a dlouhý život, nemají ceny naprosté, nébrž podmíněnou; a proto jsou statky nepravé, ač dary boží; a proto užívejme jich moudře, činme sobě z nich přátely, aby, až zhyneme, t. j. až budeme v nebezpečí, zhynouti snad na věky, přijali nás do stanů věčných. Amen. B. H.

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal Jos. Pazderka, far. v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Že Eugen IV. přes to přese všecko s chvályhodnou vytrvalostí usiloval, aby šíření se Turků v Evropě hráz položena a trvání říše řecké zabezpečeno bylo, vším právem za velikou velmi zásluhu se mu klade. „Málo který papež tolik pro Východ učinil, jako Eugen,“ praví Dr. Pastor

(Geschichte der Päpste L. I. 244*). Vyvážnův ze zajetí vojvody Valašského, v němž se byl po bitvě u Varny octnul, a jmenován jsa za nezletilosti Ladislava Pohrobka správcem říše, Hunyadi vpadl do Turecka, a poraziv i popraviv Drakula, vojvodu Valašského i se synem, utekl se k papeži o pomoc. Tento však byl té chvíle bez prostředků, Benátky obnovily 1444 obchodní smlouvu se Sultánem, k tomu všemu přišla ještě válka Uhrů proti Friedrichu III. o Ladislava, jež teprv prostřednictvím papežovým skončena jest. Než Hunyadi nespustil cíle svého s mysli. Roku 1448 vypravil se s květem šlechty uherské do území Tureckého a dorazil až ku Kosovu Poli, kdež od přesily turecké na hlavu poražen jest 19. října. Ztráty Uhrů tak byly velké, že na válku proti Turkům tak brzy mysliti nemohli.

Zbraně Turků obrátily se nyní proti Peloponesu na jihu, jenž podmaněn, a na západě proti Albánii, která své samostatnosti vítězně obhájila. Také Uhry velice byly ohroženy. Že se při těchto poměrech pozornost Evropy především k těmto zemím obracela, Byzantinci pak v zapomenutí přicházeli, jmenovitě, když při rozhodných bitvách u Varny a Kosova habebně nečinnými zůstali, zcela přirozeno jest. Víc a víc šířil se náhled, že „štitem proti Turkům“ není Řecko, nýbrž Uhry.

Toho mínění byl také Mikuláš V., nástupce Eugena IV. Od počátku svého papežování věnoval záležitostem na východě pozornost svou a hleděl přímo neb nepřímě vše, co se proti Turkům podnikalo, podporovati.

Strašnou porážkou u Kosova byl papež velice poděšen. Proto prohlásil Uhrům skrze svého Nuntia, žeby dle jeho rozumu přiměřenější bylo, kdyby se v nejbližší čas v mezích své říše drželi. Ale Hunyadi a Uhři o tom slyšeti nechtěli; tím úsilovněji obnovili své prosby o podporu sv. Stolice, kteréžto se jim také dostalo.

Za příležitosti milostivého léta vydal papež bullu, v níž pro hrozící od Turků nebezpečí všem prelátům, baronům, rytířům a obyvatelům Uher, kteří by se války proti nevěřícím účastnili, promíjí osobně Řím navštívit. Aby jich však dobrodiní plnomocných odpustků, které při

té příležitosti se udělovaly, úplně nezbavil, ustanovil zároveň z apoštolské pravomoci, že odpustků těch dojiti mohou, jestliže kathedrátku Veradinskou a některé jiné zvlášť, určené kostely v Uhrách po tři dny navštíví a do schránky tam postavených polovici peněz (ražených), jichž by na cestu do Říma a zpět, jakož i k patnáctidennímu pobytu v Římě potřeboval, vloží; to pak mělo se jim tak počítati, jakoby po patnáct dnů kostely: Sv. Petra, sv. Pavla, Lateránský a Maria Maggiore v Římě byli navštěvovali, při čemž se předkládalo, že ten rok Uher neopustí, leda pro válku proti nevěřícím. V určených chrámech měly k tomu cíli trojnásob uzavřené pokladnice postaveny býti. Všeci kněží obdrželi rozsáhlá plnomocenství i pro rezerváty.

Velká byla také zásluha, že se Mikoláš V. přičiňoval spor mezi Hunyadim a říšským kapitánem Gislirou vzuikly ukliditi, a že Hunyadiho moci a strachem vynucené přísahy, nikdy skrze Srbsko netáhnouti, 12. dubna 1450 sprostil. Tak jen bylo Hunyadimu možno velkolepé vítězství u Bělohradu, jímž porážky u Varny a Kosova skvěle pomstil.

Rovněž usiloval papež podporovati odpor Albánců proti Turkům a pohnouti je k společné se sousedními zeměmi činnosti. Z těchto sousedních zemí byla jmenovitě Bosna převelké důležitosti. Tamnější král Štěpán byl za Eugena IV. r. 1444 k církvi katolické přestoupil. Mikoláš se ihned vřele o něho zaujímal. Hned v červnu r. 1447 vzal jej a obráceně magnáty pod ochranu sv. Stolice a potvrdil biskupa Lesinského, Tomáše, za svého legáta. Všemi způsoby podporoval také papež stavění katolických chrámů v zemi válkou spustošené; ale se zvláštní horlivostí vystoupil proti sektě Patarenů v Bosně silně rozšířené. Zvědév od biskupa Lesinského, že přes to vše zmíněné bludné učení se rozmáhá, dal mu plnou moc, aby všem, kteří by proti těmto „nevěřcům“ bojovali, odpustků a duchovních milostí udělil. Aby činnost proti Patarenům sesílil, poslal Mikoláš V. r. 1450 nového Nuntia s plnou mocí legáta do Bosny, kterýž i pro vnitřní pokoj země pracovati měl. Že si tak počínal, k tomu nepřiměl papeže pouze zájem církevní; bylť Patarení tajně i zjevně s Turky ve srozumění, v čemž, jak v Římě, dobře poznali, pro Bosnu velké vězelo nebezpečí. I kněží, řeholní i světští, mezi oněmi jmenovitě několik nehodných údů řehole Be-

*) Srv. Frommane: Kritische Beiträge zur Geschichte der Florentiner Union; str. 189, 204, 208 násl.

nediktinské, měli v tom své ruce; společně na přízeň Sultánovu, pokusili se církevních statků se zmocnití. Papež přikázal svému Nuntiovi, aby odbýje ty prvé v dobrém napomenul, ale potom církevními tresty a, třeba-li, s pomocí světské moci zakročil.

Také Jiřího Kastriota čili Skanderbega, jak po turecku jmenován jest, papež všemožně podporoval, když mu r. 1449 s Muradem samým a 150.000 vojnů nerovný, avšak vítězný boj v Albanii podstoupiti bylo.

Tím vším činnost papežova proti Turkům nikterak vyčerpána nebyla. S napnutou pozorností stopoval jednotlivé proměny boje o Rhodus a rozmanitým způsobem se vynasnažoval, Johannity v hrdinském odporu podporovati. Stejným způsobem dbal o zachování ostrovu Cypru, jenž od r. 1451 od Turků povážlivě ohrožen býti se zdál. Netoliko k císaři, nýbrž i k ostatním knížatům křesťanským, k Francouzsku, Polsku, Švédsku, Dánsku, Norvežsku, Anglicku, Škotsku, Kastilii a Leonu, Aragonii, Portugalsku a Navarre, jakož i k jednotlivým státům Itálie obrátil se papež s důtklivou prosbou o pomoc, povoliv zároveň na tři léta odpustky. K obnovení zdí pevnosti Nikosie poskytl Mikoláš později králi Cyperskému polovice odpustkových peněz z Francouzska. Nespravedlivé jest tedy nařknutí, žeby Mikoláš válku proti nevěřícím byl zanedbával; rovněž nespravedlivě jest, žeby byl k zachránění řecké říše co nejméně činil. Pravda jest, že Mikoláš žádal, aby unie Florencká provedena byla, nežli pomoci poskytne. Tuto podmínku jako papež položití musil, jakož i proti šíření se řecké rozkolnické propagandy bojovati.

Naděje v provedení unie v řecké říši bohužel velmi nepříznivy byly. Ani nový císař Konstantin, poslední Paleolog, nemohl nic poříditi proti ztřeštěnému lidu. Aby se u papeže pro neprovedení unie ospravedlnil, poslal r. 1451 zvláštního vyslance do Říma. Papež odpověděl důrazně a důtklivě delším listem 11. října 1451.

„Jednáť se,“ praví tam Mikoláš, „o hlavní článek křesťanského vyznání víry, o jednotu církve. Jednotnou církev pak mysliti nelze, není-li jedné viditelné hlavy, zastupující místo nejvyššího velekněze, jenž v nebi svůj trůn má, a neposluhají-li této jedné hlavy všichni údové. Kde dva panovníci vládou, tam není jednotného císařství. Mimo církevní jednotu není spásy; kdo nebyl v arše Noemově,

v potopě zahynul, Rozkoly povždy přísněji byly trestány, než jiné přečiny. Core, Dathan a Abiron, kteří lid Boží rozdvojiti chtěli, strašněji byli potrestáni, než ti, kteří modloslužbou se byli poskvrnili.“

„Řecké císařství samo jest toho živým důkazem. Národ tento, druhdy tak slavný a svatými i učenými muži tak oplývající, učiněn jest nejbídnejším všech; téměř celé Řecko vydáno jest v ruce nepřátel kříže. Co jest asi příčinou tohoto těžkého trestu Božího? Pro dva zločiny byl lid Boží druhdy vyvolený od Boha trestán. Pro modloslužebnost odveden jest do zajetí Babylonského, pro Bohovraždu, zpáchanou na Spasiteli našem Ježíši Kristu, vydán jest veškeren lid v moc Římanů, město Jerusálém ztroskotáno, a po tu chvíli žije všecek národ po všem světě rozptýlený ve vyhnanství. Víme pak, že Řekové, co přijali katolickou víru, ani modlám se neklaněli, ani Bohovraždy se nedopustili. Musí tedy jiný zločin spravedlnost Božskou vyzývatí, a ten zločin jest rozkol, jenž započal za Fotia a po pět století trvá. Plní bolesti a s těžkým srdcem pronášíme tuto žalobu, a raději bychom ji ve věčném mlčení pohřbili; ale kdo chce vyhoviti, musí ránu odkryti.“

„Již tomu téměř pět set let, co satan, původce všeho zlého, popředně však nesvornosti, církev Konstantinopolskou k neposlušnosti biskupa římského svedl, jenž jest nástupcem Petrovým a náměstkem Pána našeho Ježíše Krista. Nesčíslné smlouvání se mezitím dělo, přemnoho sněmů bylo slaveno, bez počtu vyslanců sem tam posíláno, až konečně císař Jan a patriarcha Josef Konstantinopolský, provázeni od četných prelátů a velmožů, s papežem Eugenem IV., s kardinály římské církve a značným množstvím západních prelátů ve Florencii se sešli, aby s pomocí Boží rozkol skončili a unii uzavřeli.“

„Jednání toto dělo se před očima veškerého světa, a dekret unijní, řecký a latinský složený a ode všech přítomných vlastní rukou podepsaný, všemu světu ohlášen byl. Svědkem toho jest Španělsko se svými čtyřmi křesťanskými říšemi: Kastilií, Aragonem, Portugalskem a Navarrou; svědkem jest Velká Británie, Irsko a Škotsko, velké ostrovy mimo pevninu ležící; svědkem jest Německo, od četných národů obydlené a po rozsáhlých zemích rozšířené; svědkem říše Dánů, Norvežanů a Švédů, ležící nejvíce k severu; svědkem slavná říše

Polská, Uhry a Pannonie; svědkem jest celá Gallie, prostírající se mezi Španělským a Německem od západního moře až k střednímu. Všecky tyto říše mají opisy unijního dekretu, dle nichž onen zastaralý rozkol konečně odklizen, podle svědeckví řeckého císaře Jana Palaeologa, patriarchy Josefa a všech jiných, kteří z Řecka k synodě do Florencie přišli a unii svými podpisy potvrdili.“

„A po tolika létech dekret unijní u Řeků nepovšimnutý zůstává; ba nekmitá ani naděje, žeby se zdáli ochotni býti přijmouti ji, odkládá se s ní den ode dne, a tytéž omluvy pořád se přednášejí. Ať nemyslí Řekové, že papež a veškerá západní církev rozumem se pominuli, žeby nepochopovali, jaký smysl tyto omluvy a odklady mají. Vědít to dobře, ale snášejí podle příkladu věčného vrchního pastýře, jenž neúrodnému fiku dvě léta popřál, aby ovoce nesl.“

„Věziž tudíž tvá císařská výsost,“ pokračuje papež, „že také my čekati budeme, až tento náš list u tebe povšimnutí dojde, a jestliže se svými velmoži a s lidem svým lépe si usmyslíš a dekret unijní přijmeš, nalezněš nás, kardinály a veškeru západní církev pro sebe a blaho své hotovy. Pakli se toho i s lidem svým zpečovatí budeš, přinutíte nás, bychom činili, co vašemu blahu a naší cti stejně prospěšno jest.“ Za podmínky míru klade papež ještě, aby císař patriarchu Řehoře zpět povolal a ve všecky hodnosti jeho opět dosadil, aby jméno papežovo do diptychů přijato bylo a ve všech chrámech řeckých modlitby za něj se konaly. Kdyby někteří o tom, co v unijním dekretě obsaženo jest, v pochybnostech byli, ať je císař pošle do Říma, kde se vynasnaží tyto pochybnosti rozptýlit a se vši úctou s nimi nakládati.

(Pokračování.)

Črty Sázavské.

(Podává Jos. Šindelář, býv. farář Sázavský.)

5. Místa sv. Prokopská na Sázavě.

Mnich sáz. praví: „Hic quippe . . . et domum uxoremque, agros, cognatos . . . abrogans . . . secreta solitudinis petiit atque supercilio cunjusdam desertae speluncae, quam mille Daemonia, ut fertur, inhabitabant . . . consedit.“ Kde ona jeskyně se

nalezala, určitě udati nelze — toliko to, že asi vzdálena nebyla od té církvičky, kterou si zde vystavěl ještě jako poustevník sv. Prokop. Kaplička ta pak nalezala se dle tradice na onom místě, kdež později vystavena byla krypta pod apsidou chrámovou. Proto nutno hledati také onu jeskyni *poblíže toho místa*. Asi před 26. roky bylo na 100 kroků od chrámu souběžně s řekou na jih u rohu budovy klášterní kopáno a tam nalezen byl ve skále značný otvor do země ovšem hlinou a šterkem zasypaný, který když ještě vrchní jeho část stávala, po případě stříškou pokryta byla, dobře mohl sloužiti za jeskyni k obývání. Místo to jest dnes úplně zasypano a aby z pa-měti nevyšlo vsazena u kraje lípa. Poně-vadž pak celá nejbližší poloha kolem ko-stela jest taková, že nikde jinde jeskyně nalezati se nemohla, není naprosto vy-loučena možnost, že snad právě zde ona jeskyně „sv. Prokopa“ stávala. Lid v zdejší krajině nazývá kryptu pod presbyteriem se nalezající „jeskyní sv. Prokopa,“ která ale není nic jiného, než čím vůbec krypty v románských kostelích bývaly — a myslím, že lid právě v době po zpusťování kláštera, když místo toto po 244 léta v ssutinách leželo a jeskyně pravá též zasypana byla, z paměti ji ztratil a pojmenování na kryptu pod kostelem přenesl. A stavitelové v 17. století byli této důmence lidu nápomocni a v jinak hladké půlkoulové kryptě malbou naznačili *skály a kameny* a postavena tam socha sv. Prokopa, která světce představuje v rouše benediktinském 17. století, obklopeného skalínami ze dřeva zhotovenými.

6. Místo setkání se Oldřicha se sv. Prokopem.

Dle toho, co jsem právě uvedl, lze souditi, že jak církvička tak i jeskyně sv. Prokopa byla na strmém pravém břehu řeky Sázavy. Místo setkání se Oldřicha se sv. Prokopem naznačuje monach sáz. takto: „Dux . . . unum ex multitudinem cervum ad secretiora nemoris profugientem insecutus usque *in verticem praedictae speluncae*, reperit exili tugurio Procopium.“ Dle toho byl by Oldřich sv. Prokopa našel u jeho jeskyně na břehu pravém v místech přítomného kostela sv. Prokopského.

Místo to mohlo jen tak dlouho platiti jako místo setkání se Oldřicha se sv. Prokopem — dokud nepovstala ona legenda o tom, že sv. Prokop vodu studánky čistou

posvětil, ve víno proměnil a Oldřichovi podal, neboť v místech kostela sv. Prokopa není žádné studánky. Jak již dříve jsem se zmínil, neuvádí jinak dosti obšírné a podrobné pojednání mnicha sázav. o tom ničeho — a musila ona legenda a pověst v lidu povstati později než v 12. století. A když se ujala, potřebí bylo blízko u Sázavy studánky, která by zároveň tou byla, z které sv. Prokop vodu čerpal. Tou stala se studánka „Vosovka“ asi 20 minut od kostela sv. Prokopského na opácném břehu ležící, která hojnost studené železité vody v sobě chová. Že tato studánka byt i nebyla snad pravým místem setkání se svätce s Oldřichem, přece od sv. Prokopa navštívována a používána bývala, když na druhém břehu pracoval a meškal, nelze pochybovati a proto vším právem svatoprokopskou slouti může. Nyní platí *všeobecně* u lidu za místo setkání se Oldřicha se sv. Prokopem. Po nějaké jeskyni v těch místech, ač jsem v celém okolí důkladně pátral, není ani stopy, aniž si dovedu vysvětliti, jak by Oldřich sem do toho vysokým skalnatým pohořím a řekou sevřeného úzoučkého pruhu země za jelenem se byl mohl dostat.

Studánka jest do hloubky více než jednoho metru, kamenem vroubena a železnou přenosnou mřížkou opatřena. Asi 5 kroků od studánky nalézá se kaple asi 200 let stará. V té na oltáři uprostřed sv. Prokop v ornátu opatském. Na pravé straně jest socha menší představující sv. Prokopa v hávu poustevníckem, s kapí na hlavě, v plnovousu a koflíkem v ruce. Této soše koresponduje na pravé straně stejně velká socha představující Oldřicha s toulcem a šípy na plecích. Na kapliče nalezá se tento nápis:

„Poustevníče křesťanský čin zastavení,
Neb vidíš před sebou krásné znamení
Milosti Boha, jenž co otec pravý
K našemu spasení chrámy staví.
Sem kníže Oldřich, pán český, zabloudil,
Kde pramen čistý ze země se proudil.
Poustevníka našel zde nábožného,
Prokopa z Chotouně, muže svätého,
Ten naprav koflík, křížem požehnal,
Oldřich však za dobré víno to seznal.
Pročež mu věnoval tuto krajinu,
Postavil nádherný klášter v pustinu,
To léta Páně tisícým devátým.
Buď nám Bůh milostiv Prokopem Svätým!

Od dávných dob panuje v osadě farní sázavské ten obyčej, že v den sv. Prokopa

4. července z rána se u této studánky shromáždí celá osada sázavská. Po vykonané zde pobožnosti ubírá se v průvodu k službám Božím do chrámu svätého Prokopa na pravém břehu. Jako Benediktini vůbec v konventě aneb poblíž něho lázně zakládali — podobně i blízko u studánky „Vosovky“ vystavěli dům za účelem lázní. Starší kronika zrušeného kláštera praví: „Voda z této studánky znamenitá, čistá a čerstvá jest, chutná k pití a jsouc požehnána od sv. Prokopa, mnohým neduživým na oči, v nohách, oteklině, prašivíně, lámání údů, mysle zmatení, kteří ji s důvěrností pili, ne tak přirozeným minerálním způsobem a mocí, jako zázračným působením pro zásluhy svätého milého Prokopa velmi prospěšná a užitečná byla shledána, schválena, odkud také pro větší pohodlnost takového umývání, lázeň skrovná schválně k tomu cíli leta 1750 jest při studánce postavena, které již mnozí jak duchovního, tak i svätského stavu užívali a vinšovaný oučinek svého zdraví jsou skusili.“ (Pokračování.)

Z paměti čestinských.

Cyklos obrázků od Bohumila Brodského.

(Pokračování.)

V.

Z á v ě ť.

O neděli Invocavit rozhostilo se dusné ticho ve tvrzi čestinské. Osoby služebné braly se tiše svou cestou, obracejíce za časté zraky k oknům, za nimiž jejich pán Hanibal z Brunierů čekal poslední chvíle. Nedlouho po Vánočních svätcích ulehl, churav jsa; poslední neděli masopustní dostavila se nemoc celou silou, lomcujíc jim a nedadouc pokojně ani oka zamhouřiti. Měl prudkou zimnici a kdo jej v nemoci viděl, řekl hned, že jí nepředřší.

A nepředřšel. Čekali každé chvíle jeho zhasnutí a druhá již paní jeho Marie, rozená z Viltkýnu, trvajíc ve své komnatě, měla každý ohlas kroků v siní za blížící se poselství, že její manžel dokonal. K němu nešla, vymlouvajíc se, že by jí to srdce utrhlo, kdyby se měla dívati, jak vroucně milovaný choť její umírá. Zatím ale netrpklivě čekala chvíle, kdy smrt přetrhne poslední pásku vízící ji k panu Hanibalovi. Sama zaopatřena byla dobře a kdo ji viděl

odcházeti den před tím od lože manželova, seznal hned, že to nebyla pouhá návštěva umírajícího muže. Neslat si v ruce jakousi listinu a svírala ji pevně, protože v ní měla toho upsáno tolik, kolik ani sama nechtěla.

Konečně se její přání vyplnilo a zvonek s kostelní věže hlaholící zvěstoval, že se dobrý pan Hanibal rozloučil se světem. Paní Marie majíc otevřené dvěře své komnaty, aby ji bylo dobře viděti, klečela na skvostném klekátku a naříkala bolestně, nutíc se uroniti hojné slzy. Třela si potajmu oči, aby ji hodně zčervenaly a lidé si povíдали, že manžela svého zajisté vroucně milovala. U mrtvoly pána čestinského klečela dívka, hořce plačíc. Oplakávala to dcera Františka svého otce upřímně, nemohouc se odtrhnouti od mrtvoly jeho.

Nevšímalá si, že její nevlastní matka přišla také a pokleknuvši povzdálí rukama tvář si zakrývá a vzlyká hlasitě. Bylať všecka bolem zaujata a u matky ukojení hledati dávno odvykla. Teprve když mrtvolu otcovu do rakve uložili a temná noc počala vnikati okny, zvedla se a pocelovavši ještě stuhlou tvář otcovu, odebrala se k bezesnému odpočinku.

A jako při smrti, podobně to bylo i při pohřbu. Plakala dcera i žena, každá dle svého způsobu, jenže jedna, když tělo do krypty bylo spuštěno, bolem omdlela, druhá si z hluboka oddechla, jako by říci chtěla, že konečně přece ty protivné ji obřady jsou skončeny. Panstvo, jež přišlo ku pohřbu, vracelo se z kostela do tvrze, aby podle starodávneho zvyku pohodovalo a bylo přítomno otevření závěti zemřelého pana Hanibala. Po obyčejných přípravách přinesena listina počínající slovy: „Ve jménu Nejsvětější Trojice“ a končící podpisem pana z Brunieru. Přítomní vyslechli udiveně obsah listiny a dívali se významně na sebe, protože jim to nešlo do hlavy, jak pan Hanibal mohl odkázati dceři své z prvního manželství pouze 600 zl. rýnských, paní Marii, druhé své manželce, 3000 a jejímu synu ostatní jmění.

Ale protože byli hosty, mlčeli. Zasedli k plným stolům, ani nepozorujíc, že osiřelá dcera Františka zmizela ze středu hostí, vyslechnuvši poslední vůli otcovu. Jen zručský p. Hložek seděl všecek zamlklý. Nechápal, jak mohl jeho zesnulý přítel tak podivnou závěť učiniti. Pojednou se mu zalesklo v očích. „A kde že jest ten dědic, jemuž veškeró jmění poručeno?“

Nahnul se přes stůl, aby byl blíže paní Marii, sedící proti němu.

„Proč jsi nevzala, paní, také sem šťastného dědice? Měl by si již nyní zvýkati mezi svými sousedy.“

„Byl poněkud churav, pane Bohuslave, a poslala jsem jej před nedávnem ke svým rodičům, protože jsem musila se starati o ubohého Hanibala.“

Zarděla se lehce a zrak její nepokojně tékal po tváři pana Hložka, který, jak se zdálo, chtěl proniknouti jí až na dno útroh.

„A jaké jsi dostala zprávy o zdraví jeho? Snad jest již úplně zdrav, zvláště nyní, když toho bude potřebovat?“

„Doufám v to pevně. Ostatně minim za ním sama zítra jeti.“

Obrátila řeč jinam, ale netěšila ji více zábava. I pan Bohuslav byl neustále roztržitý, až konečně se zvedl a ukazuje na neschůdnou cestu, vybral se k odchodu.

„Ať jsem slepým, když ta žena nekuje pikle. Dobrý Hanibal že by odkázal Františce těch několik rýnských, když ji tolik miloval a těm druhým vše? Počkej, milá paní, posvítím si na tvou šlechetnost!“

Takto uvažuje, pobídl koně a tryskem uháněl cestou vedoucí do vrchu k dědině Samechovu. Skoro u prvních domků zastavila se mu ryzka jako přikována a zafrkala nepokojně. Pan Bohuslav vytrhl se ze svých myšlének.

„Nu, co se děš? Či tě přeshla chuť dále poslouchati? U všech řasť, proto nechceš dále. Vida, někdo tu odpočívá, a ve sněhu. Hej, příteli, vstávej, ať mohu jeti dále.“

Viděl v úvoze ležeti schoulenou postavu. Když na volání jeho nevstávala, seskočil s koně, aby mohl blíže prohlédnouti si podivného opozdilce. Vytkl a pustil úzdu koňovu, shýbaje se k postavě ženy. Nadzvedl ji hlavu.

„Ať jsem slepým, není-li to čestinská Františka. A jak jest skřehlá! Hej, Václave, pomoz rychle!“

Zbrojnoš jedoucí vžadu popojel a seskočil, pomáhaje zdvihatí dívku, která byla všecka bez sebe.

„Drž ji, hochu, budu ji tříti. Nedej Bůh, aby bylo již pozdě. Chuděra, pěkný to má domov, když musí z něho utíkat. Krkavčí matka. Ale počkej, paní Marie, však já ti povím lépe než by to sám pan Hanibal dovedl.“

Usilovné práci jeho, při níž svolával na hlavu paní Marie trest boží, podařilo

se mu vrátiti život údům dívčíným. Pootevřela oči, ale ihned je opět zavřela.

„Buď Bohu chvála! A teď, Václave, dej sem svůj plášť, já dám také svůj. My nezmrzneme, ale ona by nám mohla zahynouti, než bychom domů dojeli.“

Vysadil Františku na svého koně zahalenou v oba pláště. Sám sedl k ní a již ujížděl pán i sluha plným tryskem do Zruče, aby uložil svůj nález do vytopené komnaty. Toho večera všechna čeled na zručském zámku pobíhala zděšena, protože hlas pana Bohuslava hřměl hrozivě. Poroučuje a hubuje, rozdával rukou odměnu za špatné vykonání svých rozkazů. Když tma usedla na vysokou střechu zámeckou, bylo ticho všude, jen pan Bohuslav seděl u lože Františčina, pozoruje bedlivě tvář její. Dívka upadla v blahodárny spánek. Báł se nahlas mluvíti, jak měl v obyčeji, ale přece chvílemi zapomenuv se, zahučel hněvivě, slibuje opět a opět čestinské vdově, že jí posvítí. —

Paní Marie pohřešivši druhého dne Františku, byla nad tím celá zaražena. Kam se poděla? Snad utekla z domova z lítosti, že byla otcem svým odstrčena? Což snad byla tušila, že to způsobila nevládní matka její? Nebyla přece v komnatě otcově, když mu ona podala závěť sestavenou Krasoňovickým panem Salavou, svým nápadníkem ještě z dob svobodných k podepsání, nadržující ji a odstrkující vlastní dceru.

Odpoledne měla veškerá nejistota zmizeti. Přijel ze Zruče čeledín se vzkázáním od pana Bohuslava, že její pastorkyně Františka mešká u pana rytíře zdráva sice, ale jen s pomocí boží. Vyprávěl jí čeledín, že jeho pán našel ji včera večer celou skřehlou u Samechova a že nyní nechá ji tak dlouho u sebe, dokud se nezotaví.

Ulehčilo se paní Marii, ale zároveň tušení jí hlavou projelo. Pan Bohuslav se jí nechtěl a nechtěl libiti. Proč se tázal včera na jejího syna Filipa? Či snad by tušil, že Filip již déle než dva měsíce odpočívá tajně pohřben a že proto jej za živého vydávala, aby se mohla zmocniti jeho otcovského podílu? Přemýšlela o tom dlouho a konečně se rozhodla, že požádá magistrát čestinský, aby co nejdříve ohlásil závěť pana Hanibala. Prodá ihned čestinské zboží a bude se stěhovati za panem Salavou. Beztoho mu včera po odjezdu pohřebních hostí slíbila, že čas svého vdovského smutku zkrátí.

Vybrala se také skutečně druhého dne sama k panu primasovi městečka, ale vrátila se brzy a všechna pobouřena hněvem ve tváři. Dal jí pan primas přečísti list od pana Bohuslava ze Zruče jemu zaslaný, kterým důtklivě kladl moudrým radám obce na srdce, aby nespíchali s ohlášením poslední vůle, pokud by urozená paní Marie nepředstavila jim syna svého Filipa, kterého on za mrtvého pokládá. A kdyby přece opovážili se jmenované paní učiniti po vůli, že by celou věc vznesl před komisi stavů na hradě pražském.

Nyní byla dobrá rada vzácna. Podvod její odkryt a naděje na hojné dědictví mizela v nedohlednou dálku. Sedla a napsala uctivě a pokorně psaní panu Bohuslavovi, vybízejíc ho k přátelskému porovnání. Nečekala dlouho na odpověď, přijel sám pan Hložek za několik dní. Nesetoupl ve tvrzi, ale zajel k primasovi a dal paní Marii vzkázati, že jest hotov s ní učiniti porovnání.

Plna ostýchavosti přišla vdova, nemohouc se ani podívati do očí svému protivníkovi.

„Odpusť, urozená paní, že tě sem dávám volati. Přijel jsem jménem dcery zemřelého tvého manžela, abych se s tebou dohodl o závěti jeho. Víím, paní, jak ta závěť byla zhotovena,“ a pan Bohuslav naklonil se k uchu jejímu, „protože mají také někdy stěny sluch a náhodou za stěnou stála tvá pastorkyně, když jsi s panem Salavou začínala nehodnou hru, a proto doufám, že nebudeš činiti obtíží.“

A na hlas dodal:

„Ty, pane primase, dej věděti moudrým konšelům, aby se sešli a před nimi prohlásíme svoje dohodnutí.“

Zdrcená, málomocná ve svém hněvu, jenž jí v nitru bouřil, mlčela paní Marie i tenkrát, když před radou pan Bohuslav prohlašoval dohodnutí, ovšem že vlastně jenom vůli svou, kteréž nemohla se protiviti. Františce měly připadnouti dvě třetiny ze všeho jmění, vdově třetina.

„Jsi snad spokojena, paní, s takovým dohodnutím?“ obrátil se k paní Marii Zručský pan Bohuslav a podíval se na ni tak, že rychle hlavou přikývla.

Toho dne přijel i pan Salava z Krasoňovic za svou nevěstou, ale nemohli se asi dohodnouti, neboť v malé chvíli odjížděl opět z tvrze, potupně se usmívaje.

Ovšem pan Salava potřeboval peníze a paní Marie jich teď měla velmi málo

pro něj. Spíše si vzpomněl na Františku, jenže věděl, že tu stráží pan Bohuslav jako oko v hlavě a ta že by si ho jistě nevzala.

A paní Marie ve své komnatě pobíhající, lála osudu, který ji oloupil o ženicha.

(Pokračování.)

Roztěžská kaple.

Napsal F. K. Sionský.

V rozkošném údolí na západ od Malešova se táhnoucím, kol do kola lesy obklíčeném, na malém pahrbku stojí kaple blahoslavené Panny Marie. Jest to kaple Roztěžská. Malý stánek boží s presbytěrem a jednou lodí. V ní několik lavic a vkusný oltář se zázračným obrazem P. Marie.

Nad střechou kaple prostírají mohutné koruny dvě prastaré lípy, chráníce ji tak, jako ptáče perutemi chrání mláďata před všelikou nepohodou.

Kaple nestojí tam dávno. Avšak nikdo se nedomnívej, že snad místo to teprve nedávno za zázračné jest vyhlášeno. Kaple ve své nynější podobě jest tam několik desítek let, kdežto místo za zázračné vyhlášeno bylo již před sto lety.

O původu jeho koluje v okolní krajině pověst následující: Kdysi před mnohými léty vedla tudy pěšinka hustým lesem z okolních vesnic do Kutné Hory. Podle cesty prýstila se z nehluboké studánky pod vysokým dubem čistá voda. Lidé umdlení cestou zastavovali se na tom místě, aby se občerstvili studeným nápojem a odpočinku dopřáli umdleným údům. Jakási zbožná duše pověsila na strom obrázek Panny Marie, aby putující mohl občerstviti i mysl svou. Kdo to byl a kdy se to stalo, určitě říci nelze. Také žádné písemné památky se o tom nezachovalo.

V předešlém století kopali dělníci, chtějíce studánku rozšířiti a vyzditi. Odpočívajícím zjevila se na blízkém keři hlohovém obklopena jsouc jasnou září, Panna Maria s Ježíškem na rukou. Nena-
dálý zjev ohromil dělníky, že nemohli se ani zpatovat. Když pak nabyli smyslu, zjevení zmizelo. Schýlivě kolena, vroucně se modlili a potom vypravovali o zjevu tom široko daleko. Zbožný lid z daleka přicházel na zázračné místo. Když ještě některým zbožným poutníkům se Bohorodička zjevila a přemnoží poutníci ne-

duhem skličeni, omyvše se vodou z pramene, se uzdravili, vystavena na místě tom dřevěná kaple, obrázek se stromu sňat a zavěšen do ní. Tím rozhlásilo se místo to ještě více.

Klidné druhdy ústraní oživilo. Malé zřídlo rozšířeno a řádně vyzděno.

Než dřevěná kaple málo jsouc chráněna před větry a deštěm, tlela, až zetlela. Avšak tím návštěva nijak neutuchla. Ano vzmáhala se každoročně. Tu snahou několika zbožných poutníků učiněna byla sbírka, a výnosem jejím r. 1819 zbudována kaple okrouhlá, kamenná, to jest presbytěr nynější kaple. Do ní postavili oltář malý, ale vkusný. Obrázek z dřívější kaple na oltář pověšen nebyl, nýbrž po straně na zeď. Místo něho podařilo se zaopatřiti na plátně malovaný obraz Bohorodičky, pocházející z koleje Jezuitské na Horách Kutných, jenž prý byl malován od jakéhosi bratra laika

Brzy však nestačila ani tato kaple. I pomýšlelo se na rozšíření. Sbíráno opět. Přičiněním mnohých dobrodinců shromážděno bylo konečně tolik, že ku práci mohlo se přistoupiti. Stará kaple upravena a k ní přistavěla se ještě loď. Přispěl k tomu především svobodný pán Karel z Dalbergu, otec nynějšího majitele panství Malešovského. Roku 1830 práce byla dohotovena. Na den nejsvětější Trojice téhož roku posvětil vysoce urozený pan hrabě z Coudenhove kapli tuto. Při tom pomýšleno i na tělesné občerstvení poutníků. Dole v údolí vystaven hostinec a lázně.

Od té doby trvá kaple ve své podobě až na naše časy. Jedině roku 1878 byla opravena, při čemž však na tvaru jejím ničeho se nezměnilo.

Studánka s uzdravující vodou jest nyní pěkně vyzděná, klenutá a nalézá se právě pod oltářem. Vede do ní dlouhá chodba. Voda ta jest léčiva až dosud.

Že v pravdě léčiva byla a jest, ochci ukázati příklady. Jeden ze starších dob vypravuje dp. Svoboda, děkan Kolínský, ve svém spise: „Dějiny poutí do Roztěže.“ Syn Labsko-Týneckého souseda, Františka Krblicha, cítil 5 let v očích velkou bolest, máje je opuchly a otekly. Rodiče jeho hledali rady na různých místech, ale marně. Tu odhodlala se matka nemocného k tomu, že pospíšila s ním do Roztěže, jakož věděla, že mnoho neduživých se tam uzdravilo. Tam modlila se vroucně k Matce Boží. Když pak se domů vraceli, okřál syn její

poněkud. A doma uzdravil se úplně. To potvrzují svědkové a sám pan farář Antonín Šafařík.

Z doby novější se zachovala paměť tato: V jakési vsi u Malešova žila matka, jež měla jediného syna. Ten neštěstím oslepl. Matka odešla s ním do Roztěže a před oltářem modlila se vroucně k Bohorodičce, napomínajíc chlapce, aby pohleděl na oltář, že tam spatří krásnou Pannu Marii a Ježíška. Chlapec hleděl na oltář, maje ruce sepjaty. V tom vzkřikl: „Matko, já vidím Pannu Marii a Ježíška.“ A od té doby byl úplně pozdraven.

Ještě o jednom podivném úkazu dlužno se zmíniti. Roku 1879 na den Nejsv. Trojice při odpoledních službách Božích skácel se neopatrností svícen s hořící svící na oltář. Všeckrá okrasa byla v jednom plameni. Však ku podivu všech přítomných neutrpěl obraz Bohorodičky ani nejmenší pohromy.

Není tedy divu, že k místu zázračnému putuje množství lidí, aby tu hledali útechy. Při všech třech poutích jest nával ohromný. Před službami Božími jest kázání pod jednou z oněch dvou lip a po skončeném kázání slavné služby Boží.

Poutí, z nichž prvá jest na den Nejsv. Trojice, druhá na den Navštívení Panny Marie, třetí na Narození Panny Marie, účastní se více nežli 30 processí. Mimo to leckdy v neděli připutuje tam zbožný lid z některé osady.

Odnáší si pak každý z kaple Roztěžské něco na památku: Vzpomínku na krásnou slavnost a úctu k nejsvětějšímu Tvůrci a Jeho velebné Matce.

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

IV.

Ponenáhlu uběhla dvě léta, a z Rozárky stala se statná, hezká dívka. Ve škole ji více míti nemohli a i stará Sosnovcová toužila po tom, aby se divokého děvčete zbavila, které jí jen starost působilo. Rozárka nejraději skotačila s hochy. Škádčila je všechny a nejvíce z nich sluhovic Petříka, kterému pro jeho nesmělost „prkenný Petr“ přezdívala. Ten stával vždy stranou jako pěna, dívaje se na její divý rej. Do-

růstal ve statného, hezkého jinocha, ale nepozbýval mírných mravů. Za to se mu dostávalo přecasto posměchu, což jej přece jen hnětlo. Nejvíce ze všech smávala se mu Rozárka: někdy jej strčila, až zavrával, někdy jej z nenadání zatahala a mohla smíchem se zalknouti, když viděla, jak se zalekl a začervenal.

Kalounářka konečně nahlédla, že děvče musí chopiti se něčeho jiného a brala radu se Sosnovcovou, co by s ní počítí měla, aby jaksi usedlejší a moudřejší se stala. Ženy se dohodly, že bude nejlépe, dáti děvče do služby. Hned konány byly přípravy, aby se věc co možná nejdříve uskutečnila. Zlákovický truhlář udělal Rozárce pěknou truhlu, modře malovanou; na víku z červených dřebánů vykvétaly bílé lilie. Sešla se celá ves na ni se podívat, když ji na slunce vystavil. Kalounářka připravila několik sukni, zástěr, šněrovačku a punčochy Rozárce do výbavy. Jirka, který obstarával potřebné zboží Kalounáři, dojížděje do Budějovic pro sůl, měl uloženo, aby dívka službu v městě vyhledal.

Netrvalo to dlouho a Rozárce nastalo loučení se Zlákovici. Stará Sosnovcová upřímně se rozplakala, když měla se rozjetí s děvčetem, které jí jen starost a nepokoj působilo. Uvykla Rozárce za ten čas a zdálo se jí, že bude jí všude chyběti. I zapomněla té chvíle na vše, co jí děvče počas svého pobytu nepříjemného způsobilo. S Rozárkou těžce loučil se i Petřík. Ani na mysl mu nepřišlo, co mu zlého kdysi udělala. Tiskl jí ruku na rozhodnou a byl by ji snad políbil, kdyby v čas tomu se nevyhnula, notně se mu vysmívajíc.

Kalounář přijel s trakařem pro truhlu. Kalounářka obešla pana učitele i velebného pána a všude uctivě poděkovala. Potom vydali se všichni k hlavní silnici, aby na Jirku čekali. Sosnovcová vyprovodila je ještě kousek cesty a po té stále Rozárku napomínala, aby byla poslušná, pamatovala na Pána Boha a svoji čest, aby starostlivé matce hanbu neudělala. Rozárka šla chutě do světa. Nadešel jí nový oddíl života, na který se takoruka těšila. Věděla, že zamění malou vesničku za veliké město, o kterém tu a tam lecos hezkého zaslechla.

Kalounář dovezl truhlu na křižovatku, kde stála zájezdni hospoda. Jirka tam obyčejně krmíval koně. Čekali tam na něj do večera. Když pak přijel, odevzdali mu Rozárku, prosíce, aby na ni cestou do-

hlédl a v městě dle slibu na místo služby ji provodil.

Kalounárka loučila se s Rozárkou bolestněji, nežli otec. Přišlo jí na mysl, čemu dítě její ve vzdáleném městě vydáno bude. Jakási bolná předtucha kmitala se ustrašeným nitrem jejím, a to tím více, ana Rozárka žádnou skličenosť nejevila, a jak se zdálo, s velikou radostí do služby popíchala.

„Nevím, děvče, nevím,“ napomínala ji, „ty spěcháš; nebude-li to k tvému neštěstí.“

Rozárka hodila hlavou, jako by říci chtěla: Nevidáno, to je strachů, přece však matce neodpověděla, vidouc ji tak skličenou.

Rodiče se vrátili na svůj noceleh, neboť chtěli druhý den v jinou stranu za obchodem se bráti. Rozárka zašla k hospodě, kde pro dnešek nocelehovati měla, aby časné z rána s Jirkou k městu dále jela. Na zmíněné křižovatce stála naproti hospodě jen kovárna. Bývalo tam po celý skoro den pusto. Jen k polednímu a hlavně k večeru oživila místa ta, neboť zastavovalo se tu mnoho vozků, aby koně své a ještě vydatněji sebe posilnili. Jindy byl takový život povoznický velmi výnosný. Forman, jak mu obyčejně říkali, měl lepší a jistější příjmy než kterýkoliv sedlák a dle toho také na svůj žaludek jak náleží pamatoval. V zájezdních hostincích byl vítaným hostem; pil a jedl dost a co hlavního platil hotovými. Formanem byl i Domažlický Jirka, majitel dvou párů koní, které měli na sobě náčiní lesklou mosazí kované, že třpytilo se na tisíc kroků. Vozy jeho byly důkladné a přes tíži svou měly chůzi jako namazané kolovrátky; kryty byly šedou režnou plachtou, pečlivě se stran a vzadu vozu uvázanou, aby nikdo nepovoláný do vozu sáhnouti nemohl. Po jedné straně houpala se veliká plechová lucerna kulaté podoby, jejížto sklo napříč drátem chráněno bylo a která se za tmavé noci zpředu na voji uvazovala. Na druhé straně vozu viselo řešeto ku podsívání ova; lub mělo pěkně natřený a na drátěné ploše byl Jirka, jak tvrdíval, namalován i se svými čtyřmi tahouny a plachetním vozem. Býval to mnohdy celý majetek povozníkův, avšak jak jsme již pověděli, vydal více než celý statek, hlavně byl-li majitel jeho hodný, spolehlivý a poctivý člověk, jako tvrditi můžeme o Jirkovi. Jeho mohutná postava zdála se ještě silnější v té modré u krku zdrhnuté haleně, ve vysokých

botách a kolem pasu s objemným koženým opaskem, do kterého psaní a peníze ukládal. Střed pasu ozdoben byl malými škeblemi pěkné bílé barvy, mezi nimiž jméno majitele peřím vyšívané se skvělo. Zapráskl-li Jirka před hospodou, vyběhl hned podomek na silnici. Jirka bič mu odevzdáváje, odevzdal tím jemu i koně i celý náklad v opatrování, jsa jist, že vše dobře bude obstaráno. Byloť té doby na hostinském zájezdni hospody, aby k obsluze formanů měl lidi spolehlivé, kteří by nejen koně řádně nakrmili, ale také za noci vůz před zlodějem chránili. Nestaral se tudíž forman, zavítav do hospody, než o své pohodlí. Ostatní přenechal za dobré zpropitné posluhům.

Když se Rozárka od rodičů vracela, seděl již Jirka za stolem. Pochutnával si na tučné vepřové. Klobouk jeho, veliký širák, seděl mu v týle a zlatá růžička se zelenými lístky potřásala se sem i tam, když plný plecháč k vypráhlým ústům přihýbal. Před ním na stole ležel plný opasek a vedle na lavici zrakem sledoval dychtivě každé sousto malý huňatý psík, hlídač vozu cestou, který nedočkavě na zbytky obyčejně jemu určené pohlížel. Než dnes Jirka nedal, co nedojedl, psíkovi, nýbrž pamatoval na Rozárku. Přiložil ještě dvě housky k tomu a pobízel ji, aby pojedla.

Rozárka byla, jak víme, plna života a nedala se dlouho nutiti. Upejpání, jak takovým děvčatům obyčejem, neznala a bez okolků přisedla k Jirkovi.

„Tak se mi děvče líbíš! Jen žádné zdráhání a dobře to ve světě půjde. Je hned na tobě znáti, že jsi od nás; tam jsou přece lidé upřímní. Mají-li hlad, řeknou to, a nemají-li, řeknou to také. Jinde, když by jedli nebo pili, dělají jako by to nebylo možné. Tak jen jez a pij to mám rád!“

Rozárka pojedla a pak dívala se kolem po naplněném hostinci. Takových povozníků, jakým byl Jirka, sjelo se na noc několik a aby jim večer trochu uběhl, začalo se hráti v karty. Rozárku to nebavilo a proto vyšla ven. Noc byla jasná, hvězdičky se kmitaly jak diamanty a z nedalekých luk ozývaly se žabky svými chraptivými hlasy. Rozárka popošla až ke kovárně, jejíž dvěře byly otevřeny a kdež při plápolajícím ohni hušilo několik osmáhých kovárů, kterým obyčejně uloženo bylo do slunce východu koně okovati aneb jinon správkou na vozích před hostincem stojících

vykonati. Zvědavě pohlédla Rozárka do vnitř a již chtěla zase spěšně odejít, když z temného koutu kovárny oslovil ji známý hlas.

„Rozárko, počkej přece, musím s tebou mluvit.“

Byl to Petřík. Dozvěděl se, že Rozárka ve službu do města odešla, pustil se za ní s tím úmyslem, že ji bude provázeti. Rozárka se podivila, kde se tu Petřík vzal. To jí nenapadlo, že by schválně k vůli ní cestu z domova až sem byl vážil. Vidál ji každý den a měl-li jí co říci, mohl to u-činit doma. V ten rozum zněla také její odpověď.

„Nevěděla bych, co bys ty mi mohl pověditi. Měl si včera času dost. Stál si na kraji lesa proti naší chaloupce celé půldne a to jsi ničeho nevěděl a teď najednou běžíš až sem snad?“

Petřík se zarděl a jal se zapíratí.

„I to to... já k vůli tobě sem nepřišel. Já jen tak náhodou jsem se tu zastavil a že tě vidím, chci ti něco říci.“

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Valná hromada spolku arimatejského.*) Dne 3. června konána byla ve velké síni sv. Václavské záložny desátá valná hromada spolku arimatejského. Dp. Fr. Benda, farář u sv. Haštala a jednatel spolku, přednesl zprávu o činnosti jednoty za minulé třiletí 1884—1886, ze které vidno bylo, kolik skutků tělesného milosrdenství prokázati lze spolku čítajícímu asi tisíc členův. V létech svrchu uvedených přišlo ke slušnému pohřbu nákladem jednoty arimatejské celkem 3749 osob dospělých, a to 1583 ze všeobecné nemocnice, 596 ze zemského blázince, 22 ze zemské porodnice, 977 z nemocnice milosrdných sester, 303 z nemocnice milosrdných bratří, 25 z nemocnice u Alžbětinek, 218 z umrlích kaplí, 9 z vyšetřovací vazby, 16 z městské věznice. Ze zprávy účetní, kterou podal účetní p. Ferd. Vogl, vyjímáme, že roční příjem spolkový obnáší asi 4000 zl. Darem obdržel spolek za minulé třiletí 774 zl., odkazem 110 zl., milodary okr. výborů činily 4099 zl., občanských záložen 830 zl. Členové spolku přispívají ročně nejméně 1 zl. 20 kr. Členem doživotním se stává, kdo položí na vždy 24 zl. Takových údů čítá spolek celkem 58. Po schválení účtův uchopil se slova vdp. předseda Jan Havlí, hl. farář u sv. Mikuláše, a oceniv

zásluhy členstva a výboru, připomenul, že každoročně konají se slavné zádušní služby boží v kostele sv. Jana na Skalce za všechny členy a dobrodince spolku arimatejského. Jelikož vedle stanov polovice výboru vždy po uplynulém třiletí z úřadů svých vystupuje, konala se volba 6 členů výboru a 12 náhradníkův. Ku konci vzpomenu to bylo i zesnulých členů výboru spolkového, jimž povstáním vzdána byla úcta. Valná hromada těšila se četné návštěvě, což svědčí o horlivosti členstva a oprávněné naději na rozkvět spolku tak záslužného.

— Pobožnost 40-hodinná koná se od 25.—28. června u Panny Marie Vítězné u Karmelitánů, od 29. června do 2. července u Matky Boží Sněžné u Františkánů.

— Slavné zádušní služby boží za zvěčnělého císaře a krále Ferdinanda Dobrotivého konány budou dne 28. června v metropolitním kostele sv. Víta na hradě Pražském.

— Poslední vůle katol. šlechtyce. Některé časopisy uveřejňují následující vyňatek ze závěti šlechtetného hraběte Jindřicha Jaroslava Clam-Martince: „Žil jsem v době pohnuté a měl jsem nejednou bezprostřední účastenství na bojích života veřejného. Urazil-li jsem v nich někoho nebo vědomě mu ukřivdil, prosím jej z hloubi srdce svého, by mně odpustil, tak jako i já vůbec a se zvláštním zřetelem na hodinu smrti své všem a každému bez výjimky upřímně odpouštím a bez zášti z tohoto světa se odebrati chci. Jsem si vědom, že u veřejné činnosti své vždy poctivě o nejlepší jsem se snažil a vždy jednal toliko po zralém nvažování a dle hlasu svědomí svého; chybil-li jsem, bude, tak doufám, Bůh milostivým mi soudcem; kéž by i ti, kdož mne přežijí, nestraně a laskavě o mně soudili! Svému milému synovci, Jindřichu Clam-Martincovi, kteréhož jsem, jelikož mi Bůh ve své moudrosti požehnal vlastními dětmi odepřel, od narození jeho se zvláštní přichylností za budoucího náčelníka rodu našeho považoval a láskou otcovskou miloval, vyslovil co odkaz poslední přání, prosbu, napomenutí, aby, ať se stane cokoli, *svatě víře katolické* a zásadám cti a dobrých mravů *věrným zůstal*, našemu císaři a králi po všechy časy věrnost zachoval, své vlasti české lásku, přichylnost a obětavost osvědčoval, aby hodným, věrným synem zůstal svého n. rodu, aby vůči všem, zejména pak vůči příslušníkům svých panství a v první řadě vůči pracujícím a chudým osvědčoval neunavnou, účinnou lásku bližního, bude-li dle zásad těch, dle nichž se řídití bylo vždy poctivou snahou mou, žiti a působiti, vyplní závětí mou v tom, co mi nejdražším bylo a nejsvětějším, i bude

dědicem mým podle srdce mého. Báh dejž mu k tomu požeňání své a žeňám jej s láskou v pravdě otcovskou. Na Smečně dne 15. července.“

— **Soud spravedlivého protestanta o jesuitech.** Když na kongressu severoamerických států jednalo se r. 1884 o zvýšení rozpočtu výloh na vychování divokých kmenů indiánských, promluvil senátor a zástupce státu Missourského Mr. Westen následovně: „Já jsem protestant a tuším také jím zůstanu, chci však pravdě dáti čestné svědectví. Prohlašuji slavně, že vyučovací soustava jesuitů samojediná jest soustavou praktickou k vychování indiánů, kteráž sama jen dobrým úspěchem se vykázáti může. Vyberte duchovního protestantského a pošlete jej daleko na západ mezi indiány. Dávám za pravdu, věříte-li, že jest horlivým a činným; ale on cestuje se svou rodinou, ohlíží se nazpět na civilisovaný svět, jehož nerad opouští a věnuje svému málo půvabnému poslání pouze z citu povinnosti jen poloviční péčí. Vyvolte však k tomu jesuitu a pozorujte, co ten činí? On jest jednak kazatel, jednak vojn, neboť náleží setnině čili tovaryšstvu Ježíšovu; nemá nic kromě šatu, kterým se pokrývá. Dojde-li ho od náčelníka setniny čili tovaryšstva toho o půl noci rozkaz, aby se odebral do pustin Afriky, neb do vnitra Asie, hned se zvedá a nečině žádné proti tomu námítky, vydává se na cestu, vždyť žije v odloučenosti od světa.“ — S takovým vřelým hlasem provádějí Jesuité civilisování Indiánů. Žádají na vládě potřebné svobody a volnosti, aby své blahonosné dílo bez překážky prováděti mohli a nebyli při tom od ničemných jednatelů a penězochtivých kazatelů té které sekty americké zlomyslně poškozováni. A sama vláda, ač většinou protestantská, uznává jejich zásluhy a dává jejich způsobu vychovávajícímu nejskvělejší svědectví chvály. Což je proti tomu všeliké ničemné útočení lichých osvětářů evropských na česká a slavná zásluhy Tovařšstva Ježíšova? Všelike takové útočení, sočení a zuření zapřísáhlých nepřátel tohoto řádu neodčiní trvalý a nehynoucí pomník slávy, jež sobě Jesuité svým genialným důvtipem, svou obezřetností a všestranně dokonalou správou, svou diamantovou vytrvalostí v civilisačním díle postavili a zůstane to věčnou hanbou jejich mocných bezbožeckých protivníků, že tak krásné blahonosné dílo jejich zlomyslně zničili.

— **Jak se ve Vídni rozmáhá chudoba.** Nedávno vyšla tiskem statistika města Vídně, která podává mnohá zajímavá data o všeobecných poměrech obyvatelstva. Člověk se skoro zhroutil nad počtem chudých, kteří r. 1885 veřejně podělení byli. Vídeň sama bez předměstí čítala r. 1880 753.960 duší a z těch bylo pod-

porováno 276.293 osob, více nežli třetina obyvatelstva. Jest sice pravda, že rozdáno bylo celkem 6,567.723 zl. 75 kr., tak že na osobu připadá průměrně jen 24 zl., kterážto částka sama o sobě nemůže chudobnému ku blahobytu pomoci. Avšak chudí najdou dosti dobrodinců i v privátních domech, vzdor přísnému zákazu a bdělosti policie; ty peníze tudíž nemůže žádný spočítati. — Jako dodatek podáváme též statistiku malé loterie též z r. 1885. Počet kolektantů obnášel v Rakousku 3755, z čehož připadá 938 na Dolní Rakousy. Sázek: 121,229.900 za 22,018.766 zl. v Rakousku, 54,462.750 za 9,884.498 zl. v Dolních Rakousích. Výher: 1,865.729 za 12,861.584 zlatých v Rakousku, 821.816 za 5,943.165 v Dol. Rakousích; na 100 zl. sázky připadlo výhry 58 zl. 41 kr. v Rakousku, 60 zl. 13 kr. v Dol. Rakousích. Výtěžek, který stát tímto způsobem nabývá páčí se v Rakousku na 9,157.182 zl., v Dol. Rakousích na 3,941.733 zl. Bolestno, povážíme-li, že jest to dobrovolná daň, kterou si chudina, žijící z rukou do úst sama ukládá.

Literární oznamovatel.

— *Kardinál Schwarzenberg.* List na památku. Z vále Jeho nástupce vydán od Roberta Nostice Rienecka, S. J. S obrazem Jeho Eminenci. V Praze, nákladem vlastním, tiskem kníž. arcib. knihtiskárny v Praze. 1887. — Brzy potom, co rozžehnal se nezapomenutelný kardinál Bedřich kníže Schwarzenberg se stádcem svým, jal se člen řádu Ježíšova hrabě Robert Nostic Rieneck vydávati v časopise „Stimmen aus Maria Laach“ vřelé upomínky na zvěčnělého arcipastýře, podáváje na veřejnost věrné líčení povahy a života znamenitého knížete církevního, který neméně než 35 let řídil moudře a laskavě arcidiecési Pražskou. Náš nejdůst. kníže arcibiskup František de Paula oceniv práci svrchu řečenou, přál sobě, aby rozšířila se i po krajích Českých a nedala utuhnouti vděčnosti, kterou mnozí zavázáni jsou bývalému arcipastýři svému. Za tou příčinou pořízen byl rozmnožený otisk zdařilého pojednání jakož i překlad jeho v jazyku českém. Původci upomínek na v Pánu odpočívajícího kardinála Bedřicha nebylo lze jinak nežli vzletným slohem, biblickými obrazy, lahodnými obraty tlumočiti city své, an kreslí obraz povahy vznešené, lidumilné i pokorné, jak vyznamenával se jí urozený kníže na stolci arcipastýřském. Není to snad podrobný životopis zvěčnělého, jenž naplní knihu velmi objemnou, nýbrž jednotlivé rysy ze života soukromého i

veřejného. Největší pozornost věnována byla popisu mládí, volby za arcibiskupa v Solnohradě, vyznamenání při dvoře papežském, pracím velekněžským a pohřbu Jeho Eminencí. Duchovenstvo naše a vzdělání věřící vážiti si budou zajisté spisku tohoto, jenž připadá nám jako mistrný výklad fotografického obrazu v čelo knížky položeného. F. V.

— „*Kříže a kalichy*.“ Obrázky ze smíšené osady. Část II. „Otcův odkaz.“ Napsal Eduard Brynych. Jest to druhý díl velice poučné literární práce Brynychovy, jež dle právních, dogmatických a morálních zásad podává nám ve způsobě povídky jasný, ač všemi stinnými stránkami opatřený obraz smíšených osad, jednání, styků a působení strany nekatolické. Díl ten vydán byl jako první podíl „Hlasů katol. spolku“ na r. 1887, tak že nyní práce celá činí krásný celek a dobrým vodítkem býti může a jistě i bude všem těm katolíkům, kdož v osadách smíšených žijí. Nemělo by věru dílo to scházeti v žádné rodině katolické, ba často měla by řečená kniha předčítána býti v kruhu rodinném, ne-li i v širším, k utužení zásad křesťanských a k sesílení vědomí katolického. Hlavně pak pojednává se v II. dílu o kultu Mariánském, o mši sv. a svatých svátostech, a to s přesností a důkladností nemenší, nežli s jakou jednáno bylo o jiných pravdách náboženských v díle I. Děj povídkový, jenž tuto arci podřízené místo zaujímá, rozvíjí se a projednává týmiž osobami, o kterých vědomost máme již z první části, leda že ještě několik nových přibýlo: p. Mayer, zednář, manželka jeho, zbožná paní a slečna vychovatelka, evangelička, která však otcem svým, pastorem, učiněný odkaz vyplňuje, tím totiž, že věru katolickou za svou přijímá.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Vojáček*, děkan Příbramský, skutečným k. a. vikářem okresu Příbramského;
- p. Václ. *Slavík*, děkan v Berouně, jmenován správcem k. a. vikariát. úřadu Berounského;
- p. Václ. *Brož*, k. a. vikář Příbramský a far. v Svatém Poli, jmenován osob. děkanem;
- p. Václ. *Zvelebil*, far. v Hluboši, obdržel exsistorium canonicale;
- p. Ant. *Lór*, katech. na měšť. školách Příbramských, obdržel Synodalié.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Maděra*, exposita na Břez. Horách, za far. tamtéž;

- p. Jan *Novák*, katech. na měšť. školách pro chlapce v Kolíně, za far. v Ohařích.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Václ. *Triska*, lokal. ve Studnici, 14. června 1887, (nar. 4. září 1842 v Plchu, vysv. 27. května 1866);
- p. Pavel *Dusilek*, čest. děkan ve Lhotě Zálesní, 19. června 1887, (nar. 12. srpna 1812 v Dobré, vysv. 25. července 1838).

Vyznamenání jsou:

- vdp. Ant. *Frodl*, č. kons. rada, rektor b. semináře v Hradci Králové, a
- vdp. Jan *Nožička*, b. notář a děkan v Čáslavi, jmenování čest. kanovníky při kathedr. kapitole v Hradci Králové.

Upřázdnená místa:

Studnice, lokalie, patr. kníž. Schaumburg-Lippe, od 15. června;

Lhota Zálesní (Huttendorf), fara patr. nábož. matice, od 20. června t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Heinz*, kněz jubilární, děkan v Nové Kdyni, bisk. notář, 11. června 1887, (nar. v Budějovicích 15. prosince 1805, vysv. 16. listopadu 1828).

Ustanovení jsou:

- P. Melchior Maria *Karner*, kněz řádu Servitů, převor a farní admin. ve Frohnleiten (diecése Sekavské), za převora a farního admin. na Nových Hradech;
- p. Jan *Veselý*, far. v Modré Hůrce, za far. v Bošilci;
- p. Jos. *Lejčar*, kapl. v Starém Sedle, za zámeckého kapl. v Čimelicích;
- p. Ant. *März*, kapl. v Nové Kdyni, za admin. interkal. tamtéž;
- p. Jos. *Melena*, koop. v Sudoměřicích, za admin. interkal. v Modré Hůrce.

Upřázdnená místa:

Nová Kdyně, děkanství patr. Bedřicha a Filipa hrabat ze Stadionů, do 30. července;

Modrá Hůrka, fara patr. p. Jana Adolfa kníž. ze Schwarzenbergu, do 30. července t. r.

☛ Číslem tímto končí I. půlletí „Blahověsta“ ročníku letošního, a dovolujeme si tudíž pp. předplatitele požádati o další předplatné, kteří totiž v lednu jen na půl roku abonovali, aby v zasílání žádná přestávka nenastala. Kdo však vůbec ještě předplatné za letošní ročník neposlal, ty snažně žádáme, aby co nejdříve nám předplatné zaslali, abychom upomínky posílali nuceně nebyli. — Zároveň podotýkáme, že úplné výtisky „Blah.“ z r. 1876—1880 v snížené ceně ročník za zl. 1 50 v expedici tohoto listu (knihkupectv. B. Stýbla v Praze) se prodávají.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech fádých
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě

při svěcení obnovené sochy Mariánské na
památném vrchu „Mohejliku“ u Hořic.

„Královno andělů, královno
všech svatých, oroduj za nás!“
Z litanie Loret.

1. Jest, rozmilí v Kristu, článkem víry
svaté katolické církve, anděly a svaté ctíti.

Ctíme anděly, že jsou bytosti vyšší a
dokonalejší, než my; že jsou služebníci a
přatelé boží; Boha více milují a vůli jeho
dokonaleji plní, než my; a že jsou i nám
k ochraně ustanoveni.

Svaté ctíme, že v nich ctíme Boha
sama; podivný jest Bůh ve svatých svých;
že jsou přátelé a miláckové boží, jež On
sám ctí a slávou korunoval. „Mně pak
příliš uctění jsou přátelé tvoji, ó Bože;
příliš posilněno jest knížectví jejich;“ že
ctnost vždy jest ctihodna, kteráž ve sva-
tých se zobrazila; že úcta svatých vždy
v církvi byla.

2. Úcta andělů a svatých nemá nic
nerozumného do sebe; spíše jest velice
moudra a rozumna; ctímeť již zde každého,
kdo úcty hoden jest, pro jeho ctnosti
anebo zásluhy; čím více anděly a svaté?
Andělé pomáhali k našemu spasení, andělé
nás opatrují, modlitby naše Pánu Bohu
předkládají; svatí za nás u Boha prosí,
jsou našimi vzory a příklady.

3. Především anděly a svatými cti
však svatá církev Rodičku Boží, matku
Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista;
proto ji nazývá „královnou andělů, krá-
lovnou všech svatých.“ Cti ji:

a) že jest matkou Syna Božího;

b) pro její převznešené ctnosti a sva-
tost života;

c) že jest naší přímlyvkyní a oro-
dovnicí u Boha; „všemohoucnost prosebná,“
jak ji jeden svatý otec nazval;

d) že jest naší prostředkyní; proto ji
církev vyšší stupeň úcty přikládá, než
andělům a svatým.

4. Způsoby úcty její v církvi jsou:
a) modlitbou; b) písněmi (sami jste, N.,
nyní pěti nábožnou píseň Mariánskou);
c) slavením její svátků; d) dáváním její
jména; e) následováním její života a ctností;
f) vyvěšováním její obrazů a g) stavěním
její soch.

5. Osada naše vždy se vyznamenávala
úctou Rodičky Boží; tu chrám, kaple,
bratrstvo růžencové, majová pobožnost...
tu i tato socha, kterou přišli jsme posvětit
a veřejné úctě odevzdat. Jest socha sličná
a představuje Rodičku Boží královnou ne-
bes s korunou na hlavě a žezlem v ruce;
Rodička Boží radostná.

Kdy, kým postavena jest, neznámo;
letopočet, kterýž v nápisu obsažen jest,
vykazuje číslo 1735; tedy již uplynulo
150 let, kdy postavena byla. Nápis na ní
jest dvoji; z předu latinský a po stranách
český. Latinský zní: „Pono e voto, animo
devoto, Tuo honori, regina poli; ave virgo
sacrata, salve spes nostra beata;“ což
po česku zní: „Kladu ze slibu, zbožným
duchem, ku tvé cti, královno světa; zdráva
buď, Panno svatá, zdráva naděje naše bla-
žená.“ České nápisy pak jsou: „Buď po-
zdravena, od všech zvelebena, ó královno
nebeská.“ „Tak tebe pozdravují, již tebe
milují, ctitelové tvoji.“ Pod latinským ná-
pisem jsou ještě některé veliké začáteční
písmeny, nepochybně jména toho, jenž sochu
postavil; a poslední dvě litery ukazují, že
byl nepochybně měšťan náš.

6. Vrch, na němž socha stojí, nese starobylé, přepamatné jméno „Mohejlik;“ jistě z dob pohanských. Nebo mohyla slove nasypaná země na hrobích; v mohylách bývají nádoby s kostmi a popelem, popelnice; spalovaliť mrtvoly. Bylo tedy zde za pohanských dob pohřebiště, čemuž nasvědčuje i název Hořehlíd, jenž se jihozápadní části tohoto vrchu dává, bezmála proto, že odtud hořká, smutná vyhlídka na ono pohřebiště byla. Hořce, teskně, smutno bylo hleděti.

7. Z lat. nápisu vysvitá, že kdo sochu tuto postavil, učinil to ze slibu; který slib ho vázal, kdož ví? že učinil to zbožným srdcem a že byl ctitel Rodičky Boží.

Památka na socha; ctěmež v ní Rodičku Boží. Díky vám, kdož jste přispěli, že obnovena byla; Bůh budiž vám odplatitelem a požehnej ve vašich domácnostech!

Žehnej vám tuto na polích, jež svým potem a svými mozoly vzděláváte, a chraň od krupobití. Požehnej práci vaší i v domácnostech; požehnej v dítkách, dej sv. mír a pokoj, byste jako věrné děti Máteře nebeské ji ctíce, a v životě ji následující, s ní ve slávě nebeské jedenkrát se radovali. Amen. B. H.

Homilie

na neděli IX. po sv. Duchu.

Z vlastiny dle Centurione převedl kan. Janda.

Ježíš Kristus milosrdný k nepřátelům, horlící pro čest Otce nebes. a učitel člověčenstva.

Prorok Ezechiel měl jednu tajemné vidění. „Viděl jsem,“ tak dí, „ruku vztaženou ke mně, v níž byla svinutá kniha a rozvinul ji přede mnou, kteráž byla popsána vnitř i zevnitř“ (II. 9.). Či podobností byla kniha, již viděl Ezechiel, popsána vnitř i zevnitř? Sv. Bernard z Kiara-valle (řeč I. o vzkr.) odpovídá, že to byl obraz Ježíše Krista, bytost oplývající dokonalostmi ať vzhledem k božství neb člověčenství. Je-li jaká kniha, která zasluhuje býti často pozorně čtena od věřících, jest to zajisté P. Ježíš; protože každé jeho slovo, každý jeho skutek podává nám úžasné poučení. Dnešní evangelium (Luk. 19, 41—47.), které se může rozdělit na tři částky, připomíná tři skutky, z nichž každý potvrzuje jednu vznešenou dokonalost našeho božského Vykupitele. První část

dnešního evangelia ukazuje nám J. Krista, an pláče nad nevděčným Jerusálemem, uváděje jej milosrdným k nepřátelům; druhá část nám ukazuje J. Krista, an vyhání rušitele z chrámu, představuje jej horlícího pro čest Otce nebeského; třetí díl posléze nám ukazuje J. Krista, an učí v chrámě, představuje ho jako učitele lidí; hle tu rozvrh dnešní řeči. O jak užitečný a utěšený a tedy hodný vaší laskavé pozornosti jest předmět tohoto duchovního našeho pojednání. —

I. První část dnešního evangelia ukazuje nám J. Krista, an pláče nad nevděčným Jerusálemem představuje jej, jako milosrdného k nepřátelům. Co byl Jerusálem před utrpením a smrtí Páně? Byl veliké město, zalidněné a slavné; ale hříšné před obličejem Páně pro hrůznou nevděčnost. J. Kristus mu hlásal přecasto své božské učení, potvrzuje je úžasnými zázraky: ale ono hluché k poznání nebeskému, nechťelo jej uznati za pravého Boha. Může-li být cos horšího: za několik dní se učiní vinným nejhrůznějšího zločinu, poskvrnivši ruce své v božské krvi jeho, usmrtivši jej. Tak krutá nevděčnost, kdož toho nenahlíží? musila být trestána pokutou pamětihodnou; protož bylo psáno v soudech Božích, že za málo let bude město sevřeno obležením, napadeno a ztroskotáno. Opětují tedy, město tak ohavné před očima Božíma, mohlo být ještě předmětem laskavého milosrdenství srdce J. Krista? Nám se zdá, že ne.

A přec vizte, Ježíš obklopen převelikým zástupem, jenž ho oslavuje a ho prohlašuje za syna Davidova přicházejícího ve jménu Božím, hle On se blíží k Jerusálemu. Sotva že se totéž město objevilo očím jeho, pohnul se Ježíš a proléval hojných slz. Bez ohledu na to, že byl Jerusálem vinen před očima jeho nevděčností. Nehledě na to, že shromáždil v lůnu svém ukrutníky, kteří právě zamýšlejí jeho smrt. Ač za málo dní se mělo stát městem kletby, městem bohovraždy. Vykupitel jest Bohem lásky, Bohem nejvyšší milosrdným i k samým nepřátelům svým; a protož spatřiv je, prolévá slz a mluví k němu útrpně jako laskavý otec, který se rmoutí a pláče nad nesmyslnou dcerou, jež jest sama příčinou největšího neštěstí svého. O zvláštní to útrpnost J. Krista k nepřátelům. O útrpnost hodná především Toho, který za málo dní tam v trudné záhradě Getsemanské mluvití bude přívě-

tivě k zrádnému Jidášovi a tam na Kalvarii modliti se bude za ukrutné křížovatele.

O hříšníce, který již mnohá leta odplácuješ nepravostmi za dobrodiní Boží, jak pohnutlivé divadlo se představuje očím tvým. Vidíš J. Krista, an pláče nad tebou, jako nad nevďěčným Jerusalemem. On pláče, že tvá duše je poskvrněna skvrnami. On pláče, že nejdeš do sebe, až snad ďáblové tě obstoupí a zabijí v tobě vši nebeskou naději. On pláče, protože, nepoznáš-li se, bude po smrti tvá záhuba věčná. Protož hříšníce jdi do sebe, prosím tě o to, setři takto slzy z očí Kristových. Považ, jak blahoslavení jsou ti, kteří pláčují svých hříchů. Blahoslavení lkající.

II. Přistupme k druhému dílu dnešního evangelia, který nám ukazuje Ježíše, an vyhání z chrámu prodavače. J. Kristus jako Bůh — člověk měl v nejvyšším stupni všechny ctnosti a tedy i horlivost. Vypravování dnešního evangelia potvrzuje tuto pravdu. Zajisté J. Kristus zaplakav nad Jerusalemem, vešel do města. Přišel do chrámu, spatřil tam věc, která ho musila pohnouti k osvědčení vroucího horlení pro slávu Boha Otce. Viděl předsíní chrámovou proměněnou ve veřejné tržiště. Prodavače hověd, hrdliček a holoubat; tam penězomence věstí obchod s penězi, tam zástupy zahálečů. Při patření na toto zneuctění hořel Ježíš svatým hněvem; přistoupil k onomu zástupu, jenž zneuctil dům Boží a mocným rozkazem jim velel hned se odstraniti. Nic naplat, že zlehčovatelé byli v nesmírném počtu, ani že mezi nimi mnozí nevěřili v jeho božství a že to byli lidé statní a zlostní, ani že on neměl ozbrojené zástupy, kteří by podporovali rozkazy jeho. J. Kristus horlil pro čest nebeského Otce, a na tom bylo dosti. On káže zlehčovatelům, aby hned vyšli z chrámu a spojiv s rozkazem přísné výčitky, řekl jim: „Psáno jest: dům můj dům modlitby jest, vy pak jste jej učinili peleší lotrovskou.“ Ó té vroucí horlivosti J. Krista pro slávu milovaného Otce. Ó horlivosti hodna Toho, jenž se nazývá v písmě „Bůh horlící.“ Ó horlivosti nepochopitelná rozumu lidskému; protože přiměřena neskončené moudrosti a neskončené lásce.

O křesťane, který svou neslušností, svou neuctivostí, svým pohoršením zlehčuješ posvátný chrám, věz, ty provoláváš hněv Boha všemohoucího. Ó jak veliký zločin, který pášeš zlehčuješ chrám Boží! Ty potupuješ Pána před očima jeho, potupuješ

v domě Jeho, potupuješ ho tam, kde rozlévá v plné míře milosti. Místo abys proměnil příbytek Boží v dům modlitby, činíš jej peleší. Jakými tresty musila by tě stíhati svrchovaná spravedlnost. Víra ti to praví, že zlehčovatel posvátného chrámu za trest, že zneuctil dům, který má Bůh na zemi, ubíhá v hrůzné nebezpečí, že bude na vždy vypuzen z domu, který On má na nebi.

III. Přikročme k třetímu a poslednímu dílu dnešního evangelia, který nám ukazuje J. Krista, an učí v chrámě; představuje Ho co učitele člověčenstva. Slyšte slova sv. Lukáše: „a učil na každý den v chrámě.“ Jedna z nejkrásnějších vlastností J. Krista jest ona, že jest učitelem lidí a proto řekl On jednoho dne: „Ale vy nechtějte býti nazýváni Rabbi, nebo jeden jest mistr váš; vy pak všickni bratři jste“ (Mat. 23, 8.). Vykupitel učinil tomuto převznešenému úřadu zadoš již od prvních let v Nazaretě ukrytého života; především mu ale zadoš učinil za svého tříletého působení.

Jaké to vznešené podívání. Bůh — člověk, to jest bytost, proti které umění všech věhlasných mudrců je jako bod, pouhé nic v tom, když zjevuje nebeské učení některému byt i korunovanému bídnému tvorů. Leč pozorujme tré okolností, které činí podivuhodné vyučování J. Krista po jeho pláči nad Jerusalemem a po vypuzení prznitelů z chrámu. Ježíš vyučuje lid v chrámu Jerusalemském, v chrámu t. j. na místě, kdež všecek povznášá duši svou k vznešeným rozjímáním; aby se jeho naučení tím hlouběji zakotvila v duši posluchačů. Ježíš učil lid v posvátném chrámu každého dne; proto se učení Jeho hluboko vtisklo v duši posluchačů. Posléze učí Ježíš lid v posvátném chrámu a po několik dní, až se blížila hodina jeho utrpení a smrti. Tak jest; za kratičký čas, za den bude musit snášet zármutek v Getsemanské zahradě, potupy v radním domě, bičování, trním korunování, úzkost na Kalvarii; nicméně On přece neustával učiti lid s obvyklým pokojem a dobrotivostí v učení určeném k vzdělání a posvěcení lidstva. Byl-li kdy učitel moudřejší Ježíše Krista? Zajisté on je hodný, dokonalý, jediný učitel kleslého pokolení lidského.

O mudrče zemský, jenž si nevšímáš nebeského učení; vzdávám úctu tvým naukám o hvězdách, o velikosti trojí říše přírody; ale přec tě lituji. Ty poznáváš

to, co věděti málo prospěje; ty nepoznáváš toho, čeho poznati zvláště třeba.

Neprožřetelný člověče! tys podoben onomu nesmyslnému císaři římskému, který místo aby byl přihlížel k znamenitým zjevům rozsáhlé říše své, bavil se honbou na mouchy. Raději obrať svou mysl k umění Svatých, k umění, které jediné tě může uvést na cestu uplného štěstí. Jinak, praví ti to největší mudřec, sv. apoštol národů, staneš se otrokem hnusných náruživostí. Ach tvůj věrný stánek bude království temností zevnitřních! --

J. Kristus jest, jak jsem na počátku ukázal, knihou, kterou zřel Ezechiel, popsanou vnitř i zevnitř; dnešní evangelium, jak jsme viděli, uvádí nám tři krásné vlastnosti této božské knihy, jelikož nás Ho učí znáti útrpným k nepřátelům, horlivým o čest Otce a učitelem lidí. Taková li je dokonalost J. Krista, kdož by Ho nechtěl milovati a kdo by mu nechtěl být vděčný za svrchovaná dobrodíní, která nám prokazuje? Srdce naše miluje nepřekonatelnou touhou dobré. Srdce naše plane vděčností k pozemským dobrodincům, nuže nerozplamení se v nás nejživější láska k nebeskému dobrodinci, od kterého řinou se ne potoky, ale řeky milosti Boží. Vypravuje se o císaři Basiliovi, že se jednoho dne vydal na hon do lesa. Tu se objevil jelen veliký před očima jeho a Basilius běžel za ním a dohoniv ho, chtěl ho probodnouti pikou. Ale jelen se obrátil proti němu a vrazil mu jeden roh do pasu jeho. Při pohledu na to jeden dvořan zmužil se, vytáhl meč, rozřízl pas a vysvobodil císaře od smrti. Po ukončeném honu, když se roznesla zvěst o tomto případě, všickni se i s dvořanem radovali z tohoto šťastného zachování; a někteří mu předpovídali čestné úřady, jiní převzácné dary a jiné vznešené hodnosti. Než klamná byla podobná přání. Nevděčný Basilius povolav k sobě zástupce spravedlnosti, nařídil mu, aby stal dvořana, proto že se opovážil vložit ruku na císařskou osobu jeho. Hrůzný ten rozkaz vykonán a zahynul na popravišti ten, o němž všickni se domnívali, že povýšen bude na nejvyšší stupeň hodnosti.

Slyšíce tento příběh, nazvete Basilia překrutným. Jak že ne? Nemilujeme-li J. Krista, nevzdáváme-li mu patřičné úcty, předčíme nad Basilia v nevděčnosti a ukrutnosti. Kterak to? Buďto že dobrodíní, která jsme přijali od J. Krista, převyšují velmi dobrodíní, které zmíněný dvořan

prokázal Basiliovi; buď že potupa, kterou činíme J. Kristu nemilujice ho a nejsouce mu vděčni, velmi převyšuje potupu, kterou nevděčný Basil učinil svému velikému dobrodinci. Bůh nás zachovej, aby tak nectné a nepřirozené bylo naše chování. Protož milujme J. Krista a budme mu vděčni plněním všech přikázání Božích a církevních. Chovajice v sobě živou a účinnou lásku a vděčnost k J. Kristu, zasloužíme si, aby požehnání Boží v hojnosti sestoupilo s nebe na nás. Andělové Boží pozdraví nás jako moudré pozemčany. Pokoj, který nemůže od světa udělen býti, bude naším údělem. Posléze každý z nás uslyší v hloubi srdce svého tato utěšená slova: Blahoslavený, jenž miluješ Ježíše, On miluje tebe a bude tě milovati a šťastným tě učiní po všecky věky. Amen.

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal Jos. Pazderka, far. v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Po Muradovi, jenž Řeků vždy šetřil, jsa přesvědčen, že by ztečení Konstantinopole spolek křesťanských národů proti němu vzbudilo, a řídě se radou Chalila paše: vždy máme čas vzít si, co nám více ujítí nemůže, nastoupil Mohamed II. (1451 - 81). Očekávalo se, že pod tímto slabým a sprostým pacholíkem, jež otec dvakráte ssaditi přinucen byl, říše Osmanská se rozpadne; než Mohamed rozvínoval najednou všechny vlohy panovníka a výbojce, vlastnosti velké i strašné. Ačkoliv slíbil pokoj a přátelství vyslancům poplatných a sousedních národů, když mu k nastoupení vlády blahopřáli, pustil se ihned na dráhu výbojnou a sice proti Řecku. Řekové sami zavdali mu k tomu ve své lakotnosti a zaslepenosti příčinu. Neb když Mohamed v Asii proti starému nepříteli své říše, mohamedánskému knížeti Karamanskému bojoval, opovážili se Řekové výhrůžky mu činiti. Žádalíť, aby Mohamed roční plat na Urchana, vnuka Solejmanova, který v Konstantinopoli žil, od Řeků jsa střežen, zdvojnásobil, sic že jej propustí a za pretendenta trůnu postaví. Mohamed zuřil nad tímto požadavkem nesmyslné lakoty, uzavřel rychle mír s knížetem Karamanským a uspokojil janičáry dary peněžnými,

aby, nejsa ani vnitřními a zevnějšími nepřátely znepokojován, všechnu svou moc proti Konstantinopoli obrátiti mohl. Navrátil se do Drinopolu, zakázal odváděti císaři důchody krajín na Strymonu, pro Urchana určené. Potom počal činiti přípravy, aby Konstantinopol zardousil. Nepřátelství počalo stavbou pevnosti Rumili Hisari (= evropský zámek) naproti Anatol Hisari (= asijský zámek), na nejužším místě průlivu severně od Konstantinopole. Tím bylo hlavní město řecké od Černého moře odloučeno a stále ohroženo. Císař si stěžoval, nabízejí pokoj a přátelství ba i poplatek, než sultán odpověděl zpupně. Hned když pevnost se stavěla — ve třech měsících byla hotova — počalo nepřátelství. V spravedlivé nevoli poslal císař Mohamedovi listiny přátelské zpět a dal zavřítí brány města. Sultán opověděl válku v červnu 1452, nezapočal však boje ihned, nýbrž ohlédáv zdi, příkopy a věže Konstantinopole vrátil se 1. září do Drinopolu. Také následující zima pominula bez válečných událostí; na obou stranách děly se všemožné přípravy k boji, jenž hrozné rozhodnutí přinéstí musil. Císař Konstantin ukazoval se teď zas náchylným k unii s Latiníky, zdaž upřímně a do opravdy, neví se. Ale by do opravdy unii byl chtěl, neměl moci, provésti ji u lidu proti Latiníkům fanaticky pobouřenému. V Římě se této naději také neoddávali. Avšak, aby se důstojnosti papežově příliš nezadalo, bylo třeba alespoň zdání zachovati a oficielní uznání práv ve Florencii mu přířknutých i v Konstantinopoli provéstí; teprv na tom základě mohl se papež za povinna míti, hmotně přispěti.

Otázka, zdali Řekům pomoci poskytnouti třeba, byla tehdy v Římě horlivě přetřásána a velmi rozdílně řešena, což vysvítá ze spisu v prosinci 1452 v Římě vydaného. Dle toho byli jedni, držíce se zásady, že s kacíři, rozkolníky a vybočovanými obcovati nedovoleno jest, proti všeliké pomoci, ba žádali, aby tito bezbožní rozkolníci tresty jim náležitými stížení byli. Proti nim polemizuje spisovatel zmíněného spisu ostře, dovolává se výroků jak sv. Otců tak pohanských klasiků, a snaží se dokázati nutnost zachrániti Konstantinopol. Dovolává se křesťanské lásky k bližnímu, lásky k hříšníkům od Spasitele přikázané a hájí rozhodně věty, že Řekům přes jejich rozkol a nevďěčnost pomoci třeba. Odepře-li se jim podpora,

jest prý se obávati, že po pádu Konstantinopole hromadné vraždění křesťanů nastane. Že Řekové v rozkolu setrvati chtějí, jest prý pravda, ale ne o všech; jsou prý mezi nimi přemnozí výteční a nábožní lidé. Co tito učiní, neví prý se, o budoucnost netřeba prý se starati; teď prý především běží o vyslyšení proseb nešťastníků od nepřátel křesťanského jména těžce skličných. Také prý třeba pomoci poskytnouti Konstantinopoli pro její slavnou minulost. Žilo prý tam mnoho učenosti, zbožnosti a čistotou života proslulých mužů, město přechovává prý četné ostatky svatých a bohatě ozdobené chrámy. Konečně prý i účta ku Konstantinovi císaři vysoce zasloužilému o křesťanský lid a jmenovitě o římskou církev ukládá povinnost zaméziti, aby město jeho neupadlo v ruce nevěřících.

Potom ukazuje spisovatel, z kterých příčin jmenovitě papež povinnost má, o zachování Konstantinopole pečovati a vzmiňuje se čestně o námahách Eugena IV. naproti Turkům. Živými barvami líčí ještě jednou nebezpečí od východu hrozíci a vypočítává ohavnosti od nevěřících páchané; na konec dokládá, jak potřebno jest, aby v Itálii ne li stálý, alespoň dočasný pokoj zjedнан byl. Pro nebezpečí, jímž Konstantinopol, Cypr a všechny břehy Středomoře ohroženy jsou, musí prý se všichni králové a knížata, zvláště pak všichni preláti a kněží k hájení křesťanstva chystati.

Tyto úvahy rozhodly v Římě ve prospěch neunavně prosících, an i císař papežovy podmínky přijal. V květnu 1452 poslal papež kardinála Isidora, rodilého a pro svou vlast nadšeného Řeka, jako legáta do Konstantinopole. Avšak většině Řeků nebylo ani teď do opravdy s unií, unijní slavnost pak, jež se 12. prosince 1452 v chrámě sv. Žofie za modliteb jak za papeže tak za patriarchu Řehoře ve vyhnanství dlícího, konala, nebyla vlastně nic jiného, než komedie.

Mnozí Řekové neostýchali se, veřejně to vysloviti: Až turecký drak zmizí, uvidíte, jestli s azymity držeti budeme, či ne. Lid a duchovenstvo zmařili opět unii. Vidouce kněžská roucha západní, lámání nekvašeného chleba, nalévání studené místo vlažné vody do kalicha, Řekové opustili rychle chrám sv. Žofie a hledali rady u mnicha Gennadia za svatého jminého. Fanatik věstil: „O nešťastní občané, rozvažujte, zadržte, litujte. V okamžení, kdy

se víry otců svých zřeknete a k bezbožnosti obrátíte, podrobíte se cizímu otroctví.“ Teď zavrhli jeptišky, čisté jako andělé a pyšné jako ďáblice, všecku společnost s přívrženci latiníků, luza zlořečila sjednocencům, lodníci v přístavu pili na zkázu papeže a jeho otroků a vyprazdňovali poháry ke cti sv. Panny: „Nač potřebujeme pomoci latiníků?“ Kněží vynášeli slavně kletbu na všechny přívržence Florentského sněmu, odpírali ve zpovědnici všem účastníkům slavnosti unijní rozřešení, ba napomínali nemocné, by raději bez svátostí zemřeli, než by je od unity přijali, a zuřili celou zimu s kazatelen proti unitům. Prátele unie nebyli tak silní, aby takový fanatismus zmohli. Unie opět jest zrušena; chrám svaté Žofie prohlášen za modlárnou, jižto pravověrní štítiti se musí. Tento vztek proti jednotě s Římem sahal až do nejvyšších kruhů dvorských. Velkovévoda Lukáš Notaras, nejmocnější muž malomocné říše, neostýchal se vysloviti bezbožná slova: že raději chce viděti v Konstantinopoli turban Mohamedův, nežli tiaru papežovu. Ký div, že horlivost Latiníkův zachrániti národ tak nenapravitelně zaslepený nepatrná byla.

Krom papeže a krále Neapolského poskytl císaři řeckému ze všech křesťanských mocí pouze republiky Benátská a Janovská skutečné pomoci, a to více ze sobectví než z obětavosti. Benátčané i Janované dobře totiž tušili, jak velice by útokem Turků na Konstantinopol zájmy jejich utrpěly; vždyť byla Konstantinopol a předměstí její druhou vlastí mnoha set jejich občanů; obě obchodní města měla tam ležeti neocenitelné obecní i soukromé jmění; padla-li Konstantinopol, bylo spojení s pontskými koloniemi přerušeno a tyto téměř ztraceny.

Janované a jejich osada Chios poslali válečné zásoby a výtečný zástup vojáků, kteří pod Justinianem hrdinsky města hájili.

Poměrně menší byla horlivost Benátčanů. Dvakrát r. 1452 přišli vyslanci císaře řeckého do Benátek za pomoc a radu naproti hrozícímu útoku Turků nalehavě prosit; nedostali však žádné určité přípovědi, ana válka s Milánem všechnu veřejnou pozornost na sebe obracela. Pouze pro hmotné zájmy posláno několik lodí do Konstantinopole. S odesláním většího pomocného loďstva odkládaly Benátky až do 7. května 1453, pod záminkou, že loďstvo jejich s loďmi od papeže a krále

Alfonsa slíbenými operovati má. Deset lodí, jimž velel Jacopo Loredano, a na jejichž toužebně očekávaný příchod obležení velké naděje skládali, přišly teď ovšem pozdě.

Zprávy o pomoci od papeže Mikoláše V. poskytnuté jsou bohužel nanejdůležitější chudé a částečně si odporují. Dle jedné byli prý vyslanci císařovi v Římě zdržováni aniz nějakého rozhodnutí docíliti mohli, dle druhé prý Mikoláš odepřel jim přímo velikou pomoc peněžitou.

Tyto zprávy neskládají se se svědectvím, jež papež sám na smrtelném loži vydal. Obdržev zprávu o obléhání Konstantinopole, prohlásil papež kardinálům okolo smrtelného lože svého shromážděným, že chce Řekům podle sil k pomoci přispěti. Ale dobře prý si byl vědom, že není s to, aby postavil sám a z vlastních prostředků dostatečnou moc proti nesmírnému vojsku Turkův. Rovněž i řeckým vyslancům „zřetelně a upřímně“ prohlásil, že peníze, lodě a mužstvo, jež má, císaři v moc dává, ale pro nedostatečnost této pomoci ať císař i pomoci jiných knížat rychle pohledává: při tom že může prohlásiti, že papežova pomoc takorba jako pevný základ ostatních k službám bude. S touto odpovědí prý vyslanci úplně spokojeni odešli; nepořídívše však u rozličných knížat, opět prý do Říma přišli a tu prý jim (papež) svou pomoc dal, jak byla. Dle toho nařídil Mikoláš 28. dubna Dubrovnickému arcibiskupu Jakubovi Veniero de Recanati, aby deset papežských galejí, jakož i několik lodí od Neapole, Janova a Benátek jako legát do Konstantinopole doprovodil. Loďstvo toto přišlo však již pozdě, neb 29. května Konstantinopol útokem strašným vzata jest.

Konečné vyvrácení říše Byzantinské na východě dojímal tím živěji celou Evropu, čím více se ukazovalo, že dobytí Konstantinopole bylo jen počátkem výbojův, jež obmyslel mladý, podnikavý Mohamed II. proti křesťanstvu. Pověst o strašlivém pádu staroslavného sídla osvěty poděsila národy a ohlédáno se po štítě i ochraně proti bližícímu se nebezpečí. Duch ale středověký u velikých pohromách neuměl ještě hledati rady a pomoci, leda u papeže a císařů; proto také obrácely se všechny zraky k těmto hlavním křesťanstva.

Papež obdržev děsnou zprávu, vypravil ihned legáty k vlašským mocem, ježto se potíraly, aby je pro mír získal. Výtečný kardinál Kapranica poslán jest do Neapole,

kardinál Carvajal do Florencie a Benátek a do ležení vévody milánského. Onen odešel již 18. července, tento dva dni později. Krom toho rozkázal Mikoláš, aby ihned na jeho útraty (17.352 benátských zlatých dukátů) v Benátkách pět třím vybrojeno bylo; Janovan Angelo Ambrogini poslán hned s třemi galejemi do řeckých moří, ale nalezl středozevní moře plné nesčíslných tureckých lodí a stíží se zachránit.

Třicátého září vydal papež velkou křižáckou bullu ku všemu křesťanstvu, v níž sultána Mohameda předchůdcem antikristovým zve. Aby ďábelská zpupnost jeho přemožena byla, vyzývá papež všechna křesťanská knížata k hájení víry hrdly a statky a připomíná jim přísahy při korunování skládané. Kdo od 1. února příštího roku (1454) po šest měsíců buď osobně ve sv. válce se účastní aneb jednoho muže postaví, obdrží plnomocné odpustky. Každý bojovník proti nevěřícím má, jako před časy, znamení kříže na rámě si připnouti. Církev dary peněžitémi toho sv. díla se účastní. Apoštelská komora určí k tomu všechny své příjmy, které jí z velkých a malých far, arcibiskupství a biskupství, klášterů a opatství plynou. Kardinálové mají desetinu všech svých příjmů složit, jakož i všichni úředníci římské kurie až na nejnížší stupně též dani podvoliti se musí. Kdoby se při tom nějakého podvodu dopustil, aneb desátek snad celý neodvedl, bude vyobcován a pozbude svého úřadu. Po všem křesťanstvu vypsán bude k těmž účelům a pod týmž trestem pro zdráhající se všeobecný desátek. Kdoby však nevěřící zrádným způsobem, zbraněmi, potřebami válečnými, špiží a podobným podporoval, ať očekává nejprísnější tresty. Aby pak ani z té strany podniknutí tomuto žádná překážka se nekladla, ustanovuje a nařizuje se, pod autoritou všemohoucího Boha, aby po všem křesťanstvu mír byl; preláti a představení církve jsou zplnomocněni, válčící strany k pokoji přiměti; kde tento nemožen jest, budiž alespoň příměří přísně zachováno; zpurní budou trestáni vyobcováním, jsou-li to celé obce, interdiktum.

Obnovily se tudíž ve krajinách západních tytéž výjevy, jako na počátku válek husitských: misijnářská kázání a horlení, znamení kříže, odpustky, desátky, sjezdy a zbrojení, ale vše ještě s větší loudavostí a jalovostí nežli prve. Tak

chatrnou moc provozovaly v myslích lidských ústavy a symboly, které někdy s to byly, roznititi celý svět k boji nadšenému pro hrob Boží a zemi zaslíbenou. Evropské státy byly příliš rozhárány a vnitřními záležitostmi zaneprázdněny, aby se k odvrácení nebezpečnosti tureckého byly vzmužily a sjednotily. Velká politická jednota středověku byla zničena, vlastně nebylo již jednotného křesťanstva. Rozumní lidé neoddávali se v těch věcech žádnému klamu. „Nedává se,“ nařiká Aeneáš Sylvius, „ani papeži, co papežovo, ani císaři, co císařovo jest. Nikde není úcty ani poslušnosti. Papež a císař pokládají se pouze za pyšné tituly, za skvělé obrazy. Každý stát má svého zvláštního knížete, a každý kníže svůj zvláštní zájem. Která výmluvnost mohla by tolik rozmrzelých a nepřátelských mocností pod jedním praporem spojit? A kdyby se pod zbraní shromáždili, kdoby se opovážil úřad vojévůdce převzít? Jakého válečného řádu se držeti? Jakou kázeň zjednat? Jak poslušnost zabezpečiti? Kdo bude pastýřem tohoto stáda národův? Kdo pak zná ty mnohé, tak rozličné řeči a dovede ovládati a řídit mravy a povahy tak rozdílné? Který smrtelník smířil by Angličany s Francouzy, Janovany s Aragongi, Němce s Uhry a Čechy? Půjde-li malý zástup do svaté války, musí od nevěřících přemožen býti; pakli velké zástupy potáhnou, zahynou svou vlastní tíží a zmatkem. Všudy přicházíme do tísně. Jen hleďte, jak křesťanstvo vypadá!“ Při takovém stavu věcí musily Uhry nejpříměji ohrožené boj se strašným nepřítelem samy podstoupiti.

Valný sněm Budínský ku konci ledna 1454 s přísností neobyčejnou nařídil všeobecnou hotovost, tak že netoliko zemané velicí a malí, ale i preláti zavázáni byli sáhnouti ke zbraní. Šlechtici, kteří by bez dostatečné příčiny ležení opustili, měli potrestáni býti ztrátou jmění, nešlechtici na hrdle. Slavný Hunyadi zvolen jest na jeden rok za vůdce, seznal však brzy, že vojsko jeho k rozkolnému podniku slabé bylo.

(Pokračování.)

Sirotci.

Obrázek ze skutečnosti. Napsal *Al. Dostál*.

Jeli vždycky hřbitov pochmurný a každým krokem rozlaňuje-li mysl naši:

v jistých dobách a příležitostech ohmůra příliš na srdce uléhá těm, kteří mezi hroby se procházejí. V létě i na hřbitově tráva se zazelená, květiny jako důkaz vděčnosti a lásky zdobí hroby, v křoví hnízdí pták; hřbitov se mění v kvetoucí sad. V zimě je hřbitov dvakrát tak smutný; tu jako by všechny rovy kryty byly rubášem bělostným a z každého kouta zřela na nás smrt. Hřbitov v pravé podobě. —

V adventě byla zaopatřena vdova v odlehlé vesnici svátostmi umírajících. Kraftová požívala dobrodiní obecního chudobince a nemocnice zároveň. Nemoc s chudobou jdou ruku v ruce. Několik let nemohla na nohy a že postrádala všech potřeb, jež tělo vymáhá, byla dána do světničky bez podlahy, s rozbitým oknem černými stěnami, kde několik domácích chudáků nalézalo den co den přístřeší a nocleh. Kraftová se nehnula z lože.

Obec pomáhala, milosrdenství ze sousedstva probleskovalo, ale vše to bylo málo k živobytí a mnoho ke smrti. Vdova měla dvě děti: chlapce asi sedmiletého a poněkud starší děvče. Popisovati je nemíním, stačí, řeknu-li, že byli „žebravými dětmi.“ Chudáci živili svoji matku.

Den co den vysílala vdova děti se žebráky do vesnice a v sousedství blízké, by prosily za kus chleba pro sebe a skývu pro matku.

„Leží nám nemocná matka, nikoho nemáme a trpíme hlad.“

Lidé posílali děti do školy.

„A kdo by donesl matce vody, kdo by ji vyprosil kousek chleba? Umřela by hladem.“

Každý musil uznati takovou omluvu za spravedlivou. Soucitní lidé zakývali jenom hlavou a skrovnou almužnu provázeli slovy: „Dobře matce poslužte a poslouchejte!“

Maňě zatanula otázka jiným, co že z těch dětí bude. Dobrodiní školy ještě nezakusily, a život toulavý poskytoval na sta klukých příležitostí a úskalí nebezpečných. Dokud ještě mateřské oko prohlédalo, nic nezkalilo srdce nevinných dítek.

Eva s Frantíkem spali vedle matky v koutě na hromadě starých šatů, Kraftová znamenala denně děti křížkem na čele a bez modlitby nikdy se neukládal ani umdlený Frantik na lože. Matčino křídlo ochranné chránilo je.

Ze svých cest skládali na večer účty. Nikdo nesměl zatajiti, věděl-li něco špat-

ného na soudruha. Zvláště Eva musila často žalovati na Frantíka. Nechránila, netajila jeho chyb, každý malý poklesek oznámila matce.

Kraftová nemohla trestati, vždyť malomocná na loži ležela, nemocná jsou na všech údech, avšak napomínala alespoň děti, ukazujíc na své rány a bolesti. Děti se schoulily u postele. Vždyť ani vlastně do nemocnice — lze-li toho slova užiti o chalupě rozdrohané a nepohodlné — nenáležely. Ale jak mohly opustiti matku?

Zde ssály do sebe chudoby bol, zde viděly umíratí lidi, jež nemilosrdenství sousedních obcí sem dováželo, by ve své osadě vypustili ducha, zde slyšely výkřiky jak bolesti tak nenávisti proti boháčům, zde vyslechly historky bídy a vzdechy trpících. Také Kraftová se někdy vmísila do řeči svých sousedů. Stařec u okna mluvil velmi málo, spoluložník v pravo vynahradil všechno za něho a dvě ženy u dveří nepřestaly probíratí všechny všední i zvláštní události ve vesnici.

Byla to osudná společnost pro děti. Mladá srdce plnila se hořkostí a do paměti vkládány příběhy lidské bídy. To byla škola pro budoucí život.

„Bože, je to na světě nespravedlnost,“ naříkal stařec u dveří, „celý den se brousím po vsích — a co jsem si vyprosil? Tamhle to je všecko v šátku. Na den nejdéle. V pondělí abych šel na novo.“

„Nenaříkejte, by vás Bůh nepotrestal!“ ozvala se Kraftová. „Dokud máte zdravé nohy, proč byste nechodil? Však kdyby vás zastihlo takové neštěstí jako mě, co byste si počal?“

„Vám je hej. Tady se vyležíte a děti na vás seženou. Běhají jako čechetky, nikdy nepřišly s prázdnou.“

„Ovšem, ale co jich čeká? Budou-li takto dlouho lazarem, čemu se vyučí, v čem se vycvičí?“

Stařec u okna zakýval vážně hlavou. Kraftová to dobře pozorovala. Eva vařila večeri nejen matce, ale i oběma starcům. Ostatní spolubydlící ženy ještě nepřišly domů. Snad zůstaly někde noclehem. Špitál byl holubníkem. Kdo chtěl, přišel třeba o půl noci. Dveří nikdo nezavíral.

„Snad nechcete mítí z dětí pány?“ posmíval se stařec, sedící na pelesti. „Žebrati umějí dobře a jiného bez toho dělatí nebudou.“

„Moji siroteci — žebráky,“ zaúpěla vdova na loži. Hlava trpitelčina sklesla na

lože, oči se zavřely a suchá ruka hledala Frantíka u postele. Chlapec s velikou hlavou, omrzlými nohami, nabubřelým tělem, odutými pysky seděl na kupě roztrhaných šatů, dívaje se do kamen na plamen. Na hry dětské ani pomyšlení. Frantík nebyl bezstarostným dítětem, hned se musil starati o matku, se sestrou sháněti stravu, dostačující pro tři osoby. Celodenním pobíháním dům od domu jsa utrácen, rád si sedl vedle postele. Někdy se naklonil až přes pelest, aby si mohl s matkou pohrát. Byl nejmladším mazánkem — Eva již dělala hospodyní pro matku a dva starce.

„Že na tato místa přijdu, nikdy jsem si ani nepomyslela, z mládí jsem pracovala pilně, sloužíc u sedláků, pak když jsem se provdala, také jsem nelenila, až mi muž umřel, až mě tato nemoc nepředvídaná zastihla. Také jsem měla něco nahospodařeno, ale za krátko jsem vše vynaložila na lékaře a léky. Sama ráda již v tomto stavu dožiji, ale co bude z dětí až zavru oči a nikdy jich neotevru?“

„Maminko!“ zalkal chlapec. „Zítřa půjdu až za vodu a přinesu vám chleba bílého, mouky a krupěk ze mlýna. Jenom nás neopouštějte!“

Frantík se vyšplhal na postel.

Ve špitále bylo hrobové ticho. Starci umlkli, hlas dětský jim projel všemi údy. Sami již se dovlekou bídným životem jako Kraftová, jim není života líto, rádi zavolají smrt, až přijde; ale dítě odsouzené od mladosti k trpkému životu a toulavému žebrání, pohnulo všemi. Teď i stařec u dveří uvažoval, že by se děti něčemu měly vyučiti, by nevstoupily do šlépějí matky své.

„Upokoj se, dítě, ještě od vás neodcháším.“

V ten právě čas Kraftová smířila se s Bohem. Bolest příliš na ni dolehala, cítila, že dlouho dobrodiní a milosrdenství lidského požívatí nebude. Podivno, Kraftová se radovala ze zvláštní příčiny. Smrtí její budou děti lépe zaopatřeny.

Vyptala se ve dne na osud svých dětí, když zemře, a bylo jí řečeno, že se o ně obec postará, jistí budou po číslech, do školy musí každý den, obec se postará o šaty — a až povyrosteou, vstoupí do služby. Tato útěcha potěšila nemocnou. Uvažovala, že lépe bude dětem až zemře. Netajila se s myšlenkami svými před starci.

„Frantík bude obecním pasačkem, Eva

obecní pasačkou; tak tomu bude,“ kýval hlavou dolejší žebrák.

„Půjdou do školy, naučí se potřebným věcem,“ dotvrzoval stařec u okna. „Takto by zůstaly do smrti nevědomci a brašna žebrácká neminula by jich.“

Zatím Eva uvařila večeři. Matce nechutnalo, ač při nemoci chuti k jídlu neztratila. Zvala jenom děti, by se najedly.

„Co z vás, děti, bude?“ uvažovala v duchu. „Jak vyrůstáte vedle své matky?“ Modliti je sice naučila, ale jiného neuměla starší Eva. Matka sama cítila, jak jí bylo, když se neuměla podepsati, když neznala čísti. Kdyby se byla oběmu naučila z mládí, mohla by nyní děti své aspoň sama cvičiti. Poznávala nebohá, že děti pustnou kvůli své matce.

Té noci neusnula. Ve dne byla sama ve světnici, zdířila si, večer pozorovala dech svých dětí. Tak je milovala, a přece vlastním dětem je na obtíž. Obec by se o ně postarala, kdyby neměly na starosti matku svoji.

Poslala k představenému. Nemohl přídati, obec živí mnoho chudých, musí posýlati za ně peníze do cizích nemocnic, má jiné vydání. Eva odcházela s nepořízenou. Co matka posud dostává, to jí sice nebude skráceno, ale také nelze příspěvek zvýšiti.

Představená aspoň děvčeti dala mimo kasu obecní do zástěrky bramborů.

Den ode dne musily děti po okolí. Již měly určitý plán, aby nikde mnoho neobtěžovaly. Od pátku začaly a v pátek skončily cesty své. Tak to ohodilo den ode dne.

Aspoň když byla příprava ku sv. zpovědi, Kraftová Evu poslala do školy, by docela nespustla. Však do kostela nemohla, neměla šatů. —

Ze školy upomínali, by Kraftová plnila přísný zákon a děti do školy poslala, však nikdo ani nepomýšlel neplnění rozkazu trestati. Každý věděl ve vsi, že nemožno zde plniti povinnost. Stav v nemocnici byl známý. Vždyť ob čas i hospodyně si vzpomněly na nemocnou přebytkem ze stolu, ale celé rodiny uživiti nemohly nebo nechtěly.

Pokud matka žila, nedalo se nic pozměniti. —

Bylo to právě o štedrý den — den radosti a plesu — když Kraftovou přivezli na hřbitov v prosté, jednoduché rakvi. Sypal se sníh a mrazivý vítr jim poha-

zoval. Hřbitov jedna závěj. Jen větší hroby vynikaly.

Pozemská pouť zkušené vdovy skončena. Dotrpěla. Děti prosily na matku naposledy. Dříve než se vrátily s almužnou, byla po smrti. Hned několik příslušníkův obecních se hlásilo do nemocnice na místo, kde Kraftová ležela.

Obec vypravila pohřeb, za rakví následovali dva sirotci, tetelící se zimou. Oči měli opuchlé, údy skřehlé. Běželi skokem. Na voze poskakovala černá rakev, jakmile kola do kamenů narážela.

Nikdo nezvonil, neplakal. Děti byly zmořeny. U hrobu poklekly a pomodlily se. V brzku padaly hroudy na rakev matčinu.

Eva s Frantíkem osamotněli — na štědrý den. Stali se obecním majetkem, smutným zlem, byli povrženi, opuštěni.

Hned štědrý večer strávili u prvního hospodáře. Jak docela jinak na ně působilo teplo v kamnech, sporádaný byt, radující se rodina z narození Spasitelova! Okřivali. Dostalo se jim teplých pokrmů, ráno vyměnili šaty. Ježíšek na ně pamatoval a od útrpných sousedek daroval, čeho potřebovali. Eva vypomáhala, Frantik si hrál s dětmi.

Dítě brzo zapomíná.

S večerem šli o dům dále. Opět byli mile přivítáni. Najedli se, uslyšeli mnoho hezkých věcí, také ku společné modlitbě poklekli. Znovu okřáli

Po svátcích nastala škola. Sirotci začali od počátku. Pan učitel si dal s nimi práci, by dohonili, čeho zameškali. Škola působila na děti blahodárně. Měnily se očíhledě a prospívaly. Byly vystaveny veřejnému doзору, žádné dobré slovo na nich neminulo se s nezdarem.

„Ty, Evo, takto jsme se u matky neměli,“ šeptal jednou na lůžku Frantik sestře.

„Mlč; maminka byla nemocna, nemohla se o nás starati, ale my jsme ji živili.“

„Však jsem to slyšel, jak si přála umřít, by se alespoň nám lépe vedlo.“

Eva zakryla bratru rukou ústa.

„Modli se za maminku, byla tak hodna! Chtěla jenom našemu štěstí.“

„A nemohla nám je zjednati.“

„Aspoň se za nás v nebi přimlouvá.“

Sirotci se schoulili a spali sen spravedlivých. Štěstí se na ně usmálo. Obec se postarala o byt a stravu, — ale kdo nahradí jim starostlivé oko mateřské? Obec je posílá do školy, ale kdo jim bude stálým vůdcem života? —

Črty Sázavské.

(Podává Jos. Šindelář, býv. farář Sázavský.)

7. O liturgii na Sázavě.

Ti, kteří tvrdí, že hned od pokřesťanství Čech zde *výhradně* liturgie jazykem latinským se konávala, praví: 1. Čechy byly od roku 845 připojeny k biskupství řezenskému a podřízení to bylo hrází, kteráž bránila, aby liturgie slovanská, sv. Methodějem na Moravu uvedená také v Čechách se nerozšířila. 2. Biskupové podnikali boj proti slovanské liturgii na Moravě, která jejich právomoci nepodléhala. Čím více byli by bojovali proti takové liturgii ve svých diecésích; o čemž nikde zmínka se neděje. 3. Zajisté by v listu svém papeži Janu IX. okolo 900 zaslaném nebyli biskupové toho mlčením pominuli, kdyby liturgie slovanská z Moravy do Čech byla vnikla. Naopak byli by toho použili jakožto nového důkazu pro svou stížnost.

Zastancem náhledů právě uvedených jest Kopitar: „Certo est certius Bohemiam ab olim pertinuisse in ecclesiasticis ad episcopatum Ratisbonensem, nec unquam domi audivisse missas slavicas nisi a. 1030 — 1096 in monasterio Sazavae.“ *Palacký* jest náhledu, že hned za doby Bořivojovy v Čechách rítus latinský *vedle* slovanského se pěstoval: „Slovanský rítus od dob Bořivojových a Methodějových vedle latinského ač na mnoze utiskován přízni lidu se uchoval a zdá se, že teprve ve druhé polovici 11. věku pouze na Sázavu co své útočiště byl omezen.“

Kterak se stalo, že byl na Sázavu uveden slovanský rítus?

Byli tři činitelové, to jest sv. Prokop, vévoda Břetislav, a zvláštní postavení řádu benediktinského. 1. Sv. Prokop umožnil zavedení řečené liturgie tím, že ji sám dokonale znal, že byl s literaturou cyrillo-methodějskou náležitě obeznámen. Mnich sázavský dí: „Slavonicis litteris a sanctissimo Quirillo episcopo quondam inventis et statutis canonice admodum imbutus.“ 2. K tomu přistoupila náklonnost Břetislavova ke slovanské liturgii, byvši podněcována politickými snahami. Břetislav o to se pokoušel, aby zemi své zase dal samostatnosti, které se těšivala za jeho děda Boleslava II. On věděl zcela dobře, že jen tehdy bude mu lze získati politickou neodvislost a samostatnost, když se mu podaří vymaniti zemi z církevní

závislosti na metropoli německé. Tak jako na Moravě Rastislav, tak v Čechách Břetislav považoval za prostředek k tomu nejvhodnější zavedení liturgie slovanské. Palacký dosvědčuje, že Břetislav skutečně podobnými záměry se zanášel, an pravi: „Zdaž nemluví od saského analisty uvedená okolnost, že již před r. 1041 kroky v Římě se staly o zřízení arcibiskupství v Praze, dosti zřejmě pro podobné záměry?“ „Quod Severus — pallium apud apostolicum — sibi usurpare vellet.“ Uvedeme-li rok, kdy sv. Prokop opatem na Sázavě se stal jakožto dobu, kdy liturgie na Sázavu uvedena byla, to jest 1039, spadá skutečně zavedení liturgie slovanské na Sázavě s kroky, které Břetislav v Římě činil, v jednu a tutéž dobu. 3. Třetím činitelem byla výsada, kterou Zachariáš papež roku 748 všechny řády benediktinské z jurisdikce biskupské vyňal. Biskup Šebíř, který jednak k Břetislavovi a ke dvoru jeho v přátelských poměrech stál a snahy Břetislavovy podporoval, byl právě uvedenou exemcí oproti biskupům německým kryt. Ovšem že musel pro čas — než snad slov. liturgie pro celou zemi schválena bude — dvojnásobně k tomu hleděti, aby liturgie slovanská ze Sázavy po diecési se nešířila.

Jako každá věc příznivce i nepřítel má, tak tomu bylo i se slov. liturgií na Sázavě. Prátely a příznivce měla liturgie u dvora Břetislavova a lidu obecného. Avšak mnohý český velmož, ano i sám syn Břetislavův Svytihněv jí valně nepřál. Roku 1053 zemřel sv. Prokop a nastoupil Vitoš. Dvě léta na to 1055 zemřel v Chrudimi Břetislav a nastoupil na stolec knížecí Svytihněv. V jeho srdci nenalézala liturgie slovanská na Sázavě žádné přízně v letech dřívějších, tím méně nyní. A že smýšlení knížete vůbec známo bylo, vystoupili nepřátelé slov. liturgie proti ní s tím větší odvahou. Kníže řídě se jednak svým vlastním přesvědčením, jednak podněcován byv od nepřátel liturgie slovanské, rozhodl se liturgii tu ze Sázavy zapuditi a latinskou jí nahraditi. Že proti slov. mnichům za Svytihněva tak přikře se vystupovalo, toho příčinu snad také lze hledati v šířícím se rozkolu církve římské a řecké po smrti sv. Prokopa. Zdá se, že Vitoš se slov. mnichy nebyl ze Sázavy násilím vypuzen, nýbrž zvědév o rozkazu knížecím, kterým se slov. liturgie na Sázavě rušila, sám se svými bratřími do Uher odešel, kam též

liturgické knihy sebou vzali. Šafařík píše, v brzkou na to, co se Maďaři v Uhřích usadili, že se tam vyskytlo několik řecko-slovanských klášterů pod ochranou králů uherských a pod suprematií papežovou. Tak zejména ve Vesprímě, Vyšehradě, Csand-u, Aradu, snad také v Nitře a na hoře Sabor. Papež Innocenc v listu svém králi Emerichu píše mezi jiným: „licet unum sit ibi latinorum coenobium, quum tamen ibidem sint multa Graecorum.“ Byly tam řecké kláštery (řecké ritem — nikoliv národnosti, poněvadž byly v krajinách obývaných Slovy) a tam v některém se usadil Vitoš s bratřími. Pulkava a Balbin myslí, že to byl klášter v Luku, který jim Vratislavova matka Jitka darovala a který se pod Znojmem nalezal. Do Uher též utekl se Vratislav pro rozmišky se Svytihněvem, který za svého života nedal se více pohnouti k tomu, aby mnichy slovanské nazpět povolal. Zemřel pak dne 28. ledna 1061.

Po něm nastoupil na trůn příznivce liturgie slovanské Vratislav. Víta a jeho mnichy zpět povolal a aby se předešlo všemu možnému osočování, po případě novému zapuzení, obrátil se kníže, jak Dobner pravi, na žádost Vitošovu, aneb jak Palacký, na radu sněmu k římské stolici se žádosti, aby liturgii slovanskou pro Čechy schválila. To stalo se r. 1079. Doba ta k podobné žádosti byla velice nepřívětivá. Stolicí římskou měla právě té doby potíže s liturgií ve Španělech a mimo to roku 1068 sněm ve Špalatu zakázal v Chorvátsku a v Dalmácii liturgii slovanskou. Tím méně mohla stolice římská přání tomu vyhověti, poněvadž se nevztahovalo na jedinou Sázavu, ale na celou zemi. „Nobilitas tua postulavit, quo secundum slavonicam linguam apud vos divinum celebrari annueremus officium.“ Řehoř VII. tedy brevem ze dne 2. ledna 1080 žádost Vratislavovu zamítl: „Unde ne id fiat, quod a vestris imprudenter exposcitur, auctoritate beati Petri inhibemus, teque . . . huic vanae temeritati viribus totis resistere praecipimus.“ Než Vratislav, který již tehdy při straně Fridricha IV. stál, nedbal nařízení toho a tak konána liturgie i na dále na Sázavě v jazyku slovanském, až konečně rozbroje mezi mnichy slovanskými k jejímu zapuzení ze Sázavy značně přispěly.

To stalo se za opata Božetěcha. Život a osudy jeho ličí mnich sázavský. Dobře

srovnati si nedovedeme okolnost, že biskup Kosmas Božetěchovi uložil pokání „nésti kříž do Říma a tam ho vztýčiti v chrámě sv. Petrském.“ Událost ta jakoby pravila, že klášter sázavský podléhal jurisdikci biskupa pražského, a přece biskup nemohl sám trestem stíhati opata, který mu vůbec zodpovědným a podřízeným nebyl, ana, jak myslíme, exemce papežem Zachariášem všem Benediktinským opatstvím udělená se Sázavou žádnou výjimku nečinila. Jest blízka domněnka, že asi byla jiná příčina cesty Božetěchovy do Říma nežli jinak nepatrná urážka biskupa Kosmy tím, že Božetěch místo něho knížeti korunu na hlavu postavil. Že nepřátelé ritu slovanského jako činili za dnů Methodějových, i proti mnichům sázavským vystupovali, vinice je z kacířství, jest známo a že podobné žaloby asi také k římské stolici proti mnichům sázavským se dostati mohly, jest pravdě dosti podobno, poněvadž zvláště za panování Vratislavova veškeré žaloby u tohoto jich příznivce marny byly a z této strany žádná naděje na zapuzení mnichů nesvitala. Možno tedy, že Božetěch, jako ondy učinil sv. Methoděj, do Říma pospíchal, aby tam ad limina apostolorum pravověrnost svou a svého konventu osvědčil a žaloby proti němu nahromaděné vyvrátil. Ovšem jest to pouhá domněnka!

Po smrti korunovaného krále Vratislava († 14. ledna 1092) nastoupil vládu Břetislav II., který slovanské mnichy navždy zapudil ku konci roku 1096. „*Abbates itaque ejecti, ejus fratres, qui prodicionis auctores contra eum extiterant, ex tunc erraverunt usquequaque per incerta loca girovagi, donec ad ultimum aliqui corde compuncti vix in loco proprio recepti, eidem loco inepti vitam finierunt, et libri linguae eorum deleti omnino et disperditi, nequaquam ulterius in eodem loco recitabantur.*“ Mnich sázavský.

8. Z pamětní knihy sázavské.

Když r. 1798 opravovala se malá věž při kostele, nalezena byla v báni skříň a v ní tři medalie sv. Benedikta, kniha o účtě sv. Benedikta a následující listina:

„Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! Jakož druhdy přeslovutný tento klášter sv. Prokopa od Oldřicha, vévody Českého, velmi štědře byl založen a od nástupce jeho Břetislava tak byl nadán, že vedle pověsti tři sta řeholníků v něm bydlilo;

konečně dopuštěním božím nevýslovně doznal pohromy, neboť když podnícen byl vztek doby Žižkovy proti mnichům, řeholníci tuto sídlící byli dilem pobiti, dilem zaplášeni jsouce, pomřeli, klášter pak osiřelý, všeho zboží zbavený takorba 200 let po záhubě své v rumu a popelu se skrýval. Zatím vypraven byl z kláštera Broumovského řeholník, aby tu zastával úřad farní. Ten časem svým vyznamenán byl názvem opata. Konečně za slavné paměti velmocného císaře Leopolda I., když navraceny byly pohněhlí statky jiným ústavům řeholním, i klášter sv. Prokopa získav panství některých statkův, dočkal se obnovy. Roku 1666 za opata nejdůstojnějšího pána Ildefonsa Nigrina, který chvály boží dávno umklé šťastně obnovil, posvátné místo zdárně vzkvétati počalo. Než vizte! Nádherná druhdy budova poněkud ze základů vyzdvížená, z chatrného a politování hodného stavu vyvedená, nemohla vyrovnati se způsobu bývalé nádhery své; neuběhlo ještě osmdesáte let a opět nastávala jí pohroma a zkáza, když r. 1740 a po pět let následujících protivenstvím vojanským za války Francouzské a Pruské způsobem politování hodným byla obrána a konečně, co zbylo přes zběsilost nepřátelskou a nestalo se kořistí válečnou, r. 1746 ve výroční den obdarování, 10. ledna, v noci okolo půl desáté hodiny, ani všichni v prvním spánku byli pohrouženi, požárem, jenž vznikl nenadále, spolu s budovou kostelní v rum a popel bylo obráceno. Zajisté za velikou a pláče hodnou nehodu budeš to pokládati, laskavý čtenáři, avšak znamenej, jaká milost boží a péče sv. Prokopa spočívá na místě tomto. Oheň právě řečený poskytl obcerstvení posvátnému útulku, ba odvažují se tvrditi, že vzplanul klášter a do popelu pochován byl zároveň s chrámem, avšak jako fœnix, jenž hyne, aby nezahynul; neboť skrývala se v oněch troskách popelných síla jakási hybná a popudná, působící na srdce dobrodincův, s pomocí jejichž nejdůstojnější pán Anastáz, mistní opat, ještě téhož léta kostel a dva díly kláštera a v letech následujících dosti záhy ostatní dílo dokonat tak skvěle, že úhlednost a podoba stavby mnohým znalcům byly na podiv. Té doby žili jsme v klášteře řeholníci počtem 13 a jeden nováček; totiž nejdůst. pán opat Anastáz; velebný otec Bernard Městecký, převor; v. o. Prokop Dittrich, superior a starší konventu; v. o. Karloman Šlechta, farář; v. o. Edmund

Chvalkovský; v. o. Fulgent Pokorný; v. o. Hugo Fabricius; v. o. Justinian Šnejdr; v. o. Leander Kramář; v. o. Maximilián Štěpánův; v. o. Norbert Housenka; v. o. Otmar; bratr Maurus Mejštrík, novic a bratr Placidus.

Poklad věru převzácný byl a jest až po dnešní den posvátný zázračný obraz sv. Prokopa, před nímž, prosím vás za to, buďte nás pamětlivi! I za naší doby počala se při první mši sv. pobožnost ke sv. Prokopu, která kéž by potvrzati chtěla až do skonání světa! Zpívali literáti s průvodem varhan nejprve píseň sv. Vojtěcha: „Hospodine, pomiluj nás!“ načež říkala se litanie o sv. Prokopu; dva mládenci klečíc níže před obrazem předzpěvovali dvojhlasem, diskantem a altem, a lid odpovídal: „Oroduj za nás!“ Po skončené litanii zanotovala se antifona ke sv. Prokopu, a to dalo se den co den. Po kolektě uděleno bylo požehnání velebnou svátostí. Aby pak tím spíše pobožnost se udržovala, určeno bylo pro literáty deset měřic polí osetých. Kéž by i potomci zbožností svou tomu zůstali nakloněni! Stokrát tolik vezmete. Toto pak bylo sepsáno, když přítomná věž zároveň s kostelem se opravovala r. 1746 dne 18. srpna. Sv. Prokope, přimlouvej se za nás a ochraňuj místo toto a nedopusť, aby pohromou jakou bylo stíženo! Amen.“

(Pokračování.)

Aforismy.

Každé století má své formule, svá hesla, svá slova, jimiž všechny dvěře se otvírají, jež dovolují postrádati vzdělanosti, schopnosti a ctnosti. *G. M. Waltour.*

Romány a divadlo neukazují cesty života; označují jen jeho vrcholy a propasti. —

Muž největší jest ten, jenž koná dobře povinnosti svého povolání, jakkoli umí dělati i jiné věci. *Cherbulez.*

Jest potřebí celých století, aby objevil se veliký muž, ale není potřebí než ctnosti, aby žena stala se velkou. *Prosper-Merimeé.*

Kdo lehké věci rád mluví, všechna toho člověka duše lehkostmi naplněna jest. Neb řeč a písmo jsou dva poslové, ba zářcové toho všeho, co v člověku jest. *Z řeči hlubokých mudrců.*

Byl jsem; co ty; budeš, co já.

Hrobní nápis.

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

Za té řeči vyšli opodál na silnici a Petřík se díval upřeně do tváři Rozárce, kterou oheň z kovárný ozařoval. Děvče stálo mlčky, čekajíc na jeho výklady. Nemohouc se dočkat, začala Rozárka znova: „Nu tak spust; či myslíš, že tu budeš státi do rána, ty prkený Petře.“

Při této přezdínce jak by Petříka studenou vodou polil, trhl sebou a přece, ač dosti těžce, ze sebe vypravil: „Já, já ti chtěl jen říci, že jdu také do služby do města, abys to věděla.“

„Můj ty Bože! což mi do toho, já se po tobě ptáti nebudu, jen jdi!“ doložila se smíchem Rozárka a otáčela k hospodě.

Než Petřík! umíniv si, že jí musí jednou říci všechno, obnovil řeč, dodávaje: „Viš, já jen tak myslil, kdyby se ti zastesklo, abys měla někoho známého na blízku.“

„I to jsi nemusil,“ smála se dále Rozárka, „však oni se tam známi hnedle najdou, nestarej se! S Pánem Bohem“, otočila a vracela se k hospodě.

Petřík zůstal jako omráčený. Myslil, že udělá Rozárce radost, když se s ní do služby pustí a zatím má z toho jen posměch. Z místa se hnouti nemohl, Opakoval si všechna slova, která Rozárka před chvílí tak nešetrně prohodila.

„Bylo by nejlépe, kdybych se vrátil domů a Rozárku nechal jíti svou cestou. Co je mi po ní; je to bez toho cizáčka, až Bůh ví odkud a srdce také nemá, to již mi dávno teta Sosnovcová říkala... A přece nemohu, musím za ní, táhne mě to tím více, čím příkrější a tvrdší ke mně je. Snad se jen tak dělá. aby mě za moji nesmělost potrestala.“

Tak a podobně rozumoval Petřík, usedaje do příkopu vedle silnice kde dnešní noc hodlal strávit, aby s východem slunce dále k Budějovicům kráčet.

Rozárka vrátila se do hospody a ulehla v koutě na prázdnou lavici ku spaní. V pravdě však přece nemohla usnout. Musila se několikráte zasmáti obavě Petříkově, „aby prý se jí nezastesklo.“ „Ty jsi zrovna podle toho, abys mě rozveselil,“ přemýšlela dále a v duchu se jí stavěly celé řady švarných jinochů městských, ze kterých si bude moci dle chuti vybrati.

KRONIKA.

Letní noc není dlouhá a přinastalém svítání bylo v hospodě všechno na nohou. Jirka nechal koně zapráhnouti, Rozárka vlezla pod plachtu, kde se na své truhle usadila, čeledín vyjel ze dvora a šlo to dále ke kýženému cíli. Petřík odjezdu Rozárčina ani nevyčkal. Vstal ještě časněji než povozníci a předešel je tak, že než večerem Jirka do Budějovic dojel, byl již Petřík v městě a čekal, na kterou hospodu forman zajede. Po dobré zkušenosti zastavovali vozkové v hospodách na předměstí, kde levněji a lépe obslouženi byli, než v samém městě. Jirka zajel na prostranný dvůr „U zlaté růže“ a jako včera tak i dnes bičem odevzdal podomkovi celý statek svůj. Cesta jeho nevedla dnes přímo do hospody, nýbrž zastaviv se u vozu, kde Rozárka seděla, vybídl ji, aby slezla, že ji na místo dovede. „Kde bys tu noc trávila? Není zde žádný pokoj a máš lépe, když budeš hned u paní. Truhlu ti tam ráno zavezu, až budu skládati po městě zboží. Tak pojd!“ Rozárka slezla, uhladila si pod šátek vlasy z čela, načechrala zmačkané sukně a šla za Jirkou.

V jedné ze živějších ulic zastavil povozník u dveří kupeckého krámu a tam ji majitelce představil jakožto slíbenou služku. Paní domu podívala se vlně na Rozárku a pobídla ji, aby vešla, že jí zatím místo k noclehu vykáže a ráno vše ostatní poví. Několik kroků za Jirkou Rozárku vedoucím šel Petřík, který, jak víme, ze zdáli na příjezd povozníkův čekal.

Když Rozárka vešla a Jirka se vzdálil, přistoupil Petřík těsně k domu a prohlížel si důkladně krám, okna, dvéře a vše, jen aby si dům, ve kterém Rozárka slouží, dobře zapamatoval. Stál před ním, až se setmělo. Pak teprve si vzpomněl, že nutno nějaký nocleh vyhledati. Kam jíti v městě? Nikoho tu neznal a zdarma by jej sotva kdo pohostil. Zaměřil tedy z města ven do šířého pole. Tam mu bylo nejvolněji. Spával přecasto jako hoch na mezi anebo v kopce sena. I dnes tak učiní. A v skutku, nedaleko města prostírala se louka a na ní stála řada vonných kopek schnoucího sena. Do jedné z nich zalezl Petřík a u naven cestou i předešlou probdělou nocí, v brzkou usnul. (Pokračování.)

Z Prahy. Z letošních pp. novosvětců budou slaviti své prvotiny čili primice tyto pp. neomysté v následujících kostelích: p. Jan *Balaban* dne 6. července v Loretě v Praze o 8. hod.; p. Valentin *Báuml* dne 6. červ. v chrámu Páně Anglických Panen na Malé Straně o půl 8. h.; p. Martin *Benda* dne 6. červ. v Mariánském ústavu v Ječné ulici o 8. hod.; p. Václav *Bradler* dne 7. červ. u Alžbětinek o 9. hod.; p. Frant. *Budka* dne 6. červ. u sv. Mikuláše o 7. hod.; p. Václav *Čubr* dne 6. července v Emausích o 8. hod.; p. Emanuel *Čvančar* dne 6. červ. v chrámu Páně Milosrdných sester v Karlíně o 10. hod.; p. Josef *Frank* dne 6. červ. v chrámu Páně sv. Jiljí u Dominikánů o 8. hod.; p. Vojtěch *Hammerle* dne 6. červ. v kostele Milosrdných sester pod Petřínem o půl 8. hod.; p. Otakar *Hynes* dne 6. července u Karmelitek na Hradčanech o 9. h.; p. Josef *Chýle* dne 10. červ. v Dobříši; p. Karel *Kareš* dne 17. červ. v Radomyšli; p. Ferd. *Kedra* dne 6. červ. u Uršulinek o 7. hod.; p. Václav *Klečka* dne 10. červ. ve Zbiroze; p. Václav *Korynta* dne 10. červ. v Michli; p. Jiří *Kostlivý* dne 6. července u Věch Svatých o 10. hod.; p. Julius *Košnář* dne 6. července na hrobě sv. Jana Nep. o 8. hod.; p. Augustin *Křemář* dne 10. červ. ve Vamberce; p. Josef *Kuklich* dne 17. červ. u sv. Jindřicha o 11. hod.; p. Josef *Lev* dne 7. červ. u sv. Kajetána o půl 8. h.; p. Václav *Novák* dne 17. červ. v Dražicích; p. Robert *Novotný* dne 6. červ. u Křižovníků o 8. hod.; p. Karel *Fejša* dne 6. červ. u Šedivých sester v Bartolomějské ulici o 8. hod.; p. Frant. *Pekař* dne 6. červ. v ústavě sv. Anny v Ječné ulici o 7. hod.; p. Adolf *Pergl* dne 10. červ. na Velízi; p. Antonín *Postřiháč* dne 6. červ. u sester Božského Srdce Paně (Sacré Coeur) na Smíchově o 7. hod.; p. Jos. *Rieber* dne 10. červ. v Pečově; p. František *Sádlo* dne 6. červ. v kapli Malostranského gymnasia o 8. hod.; p. Karel *Schuster* v oratoři sester Božské Lásky v semináři o půl 6. h.; p. Matěj *Singbartl* dne 10. červ. v Dobřanech; p. Josef *Smola* dne 6. července v chrámu Panny Marie před Týnem o 9. hod.; p. Josef *Sobotka* dne 10. července v Zámukách; p. Bohumír *Štěrka* dne 10. červ. v Třeboni; p. Frant. *Taus* dne 10. červ. v Cerhovicích; p. František *Trnka* dne 10. červ. v Nezdicích; p. Josef *Tumpach* dne 10. července v Oseku; p. Augustin *Ulrich* dne 6. červ. u Chudých Dívek Páně na Malé Straně o 7. hod.; p. Josef *Valášek* dne 17. červ. v Přistoupímí; p. Václ. *Vondrášek* dne 6. červ. v kapli sv. Václava na hradě Pražském o 6. h.;

p. Antonín *Wünsch* dne 6. červ. v chrámu P. sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně o 3 $\frac{1}{4}$ 7. hod.; p. František *Zák* dne 6. červ. v seminářském chrámu P. nejsv. Salvátora o 7. hodině.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 6. července u Alžbětinek, od 7.—10. července u sv. Tomáše a od 11.—14. t. m. u sv. Havla.

— Pořádek kan. gen. visitace do vikariátu **Falknovského**. J. kn. Milost nejdůst. p. arcibiskup nastoupí třetí letošní apoštolskou cestu a sice do vikariátu Falknovského v pondělí dne 11. července. V úterý dne 12. t. m. bude v *Žandově* v 8 hod. mše sv., kázání, biřmování pro *Žandovské* a *Maiersgrünského*, odpol. ve 3 hod. kázání a biřmování pro *Miltikovské*. Ve středu dne 13. t. m. v *Kynžwartě* v 8 hod. mše sv., kázání a biřmování. Ve čtvrtek dne 14. v *Schoenfichtu* v 9 hod. mše sv., kázání a biřmování. V pátek dne 15. svobodný den v *Kynžwartě*. V sobotu dne 16. v *Trisekerách* v 8 hod. mše sv., kázání a biřmování. (Dokonč. budoucně.)

— Spolek **arimatejský** v Praze opatřil v měsíci červnu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 100 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 47, ze zemského blázince 6, z nemocnice milosrdných sester 27, z nemocnice milosrdných bratří 12, z umřelých kapli 2, z vyšetřovacího vězení 1 a z městské věznice 5; z těch příslušelo ku Praze 15, na venek 82, 2 byli z Moravy a 1 z Uher.

— **Pouť do Staré Boleslavi** uspořádá Mariánská kongregace mužů od sv. Ignatia v neděli dne 10. července. K této pouti vypraven bude zvláštní vlak z nádraží severozápadní dráhy u bývalé Poříčské brány za velmi sníženou cenu, kterýž vyjede o 5. hodině ráno a v 7 h. večer z Boleslavi do Prahy se navrátí. Jízda tam a zpět stojí 1 zl. Děti mohou jeti dvě na jeden lístek. Lístky lze dostati až do večera 7. července a prodávají se od výboru. Při té příležitosti přinese řečená kongregace mužů sebou do Boleslavi též drahocenný dar Panně Marii v oběť, to jest stříbrnou skříňku na památný obraz Panny Marie Boleslavské. Skříňka ta jest celá z ryziho stříbra zhotovena a váží 1170 gramů, jest 40 ctm. vysoká a 28 ctm. široká. Ozdobena jest kolem dvanácti hvězdami mezi ornamenty a nahoře zaokrouhlená. Svrchu pak uprostřed ornamentu velké „M“ se nalézá. Dole pak pod obrazem Panny Marie vyryt případný nápis.

— **Dary sv. Otcí Lvu XIII. k jeho druhotinám**. Tři domácí preláti J. Svatosti msgr. Bodoyra, Schiapparelli a Ighina umínili si s ostatními preláty, že se společně složí a podají Lvu XIII. k Jeho druhotinám dar na

osvědčení své úcty a vděčnosti. A jako diecése Vetimighská přinese v oběť zlaté pero, tak tito jmenovaní prelátové podají Jeho Svatosti uměle spracovaný kalamář, kterým se znázorní tři stupně, na které se Lev XIII. vyšinul dříve, než se povznesl na prestol papežský; na prvním stupni jako muž důkladných studií, na druhém jako utužený moudrý státník, na třetím jako neunnavný biskup. — Několik jeptišek ze Sensu ve Francii odeslaly zvláštní jubilejní dar sv. Otcí. Záleží z drahocenné větve olivové s ovocem, které naplněno jest drobnými penězi, každé v obnosu 20 franků. Odeslán byl tento dar s dopisem: Dcery odevzdané pod ochranu svaté Kolumby podávají sv. Otcí, po příkladu holubice Noemovy ratolest olivovou jako znamení pokoje, za který pro církev prosí; a připojují malý dárek co ovoce olivové jako slabý důkaz jejího vroucí oddanosti k Sv. Otcí Lvu XIII.

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 5. roč. XXVIII. má tento obsah: Pohřební řeč u svatých Otců IV. století. Rozvod od stolu a lože. Veliké zásluhy sv. Otce Lva XIII. o národy slovanské. — Kronika: Zpráva o valné hromadě spolku sv. Josefa. O sňatech příslušníků říše Německé. Ve kterých diecésích severní Ameriky prohlášen jest dekret „Tametsi?“ Křest v domě soukromém. Valná hromada Akademie křesťanské v Praze. — V literárním oznamovateli posouzeny dva spisy.

— „*Můj pohřeb a mé vzkříšení.*“ Obraz z počátku našeho století. Podává Jos. Souhrada. Hlasů katol. spolku tiskového na r. 1877 č. 4. Spisky dp. faráře Souhrady dychtivě běheme vždy do rukou a neodkládáme jich dříve, dokud nedospěli jsme ku poslední stránce. Vypravování tak srdečné a poutavé zasluhuje právem naší pozornosti. Pan spisovatel zabývá se líčením života kněžského, jak v pravdě jest a býti má. Uvádí nás do domácnosti duchovního pastýře, ukazuje na soukromé i veřejné působení jeho. Jakožto pilný pozorovatel všimá si nejen skutkův ale i úmyslu vůdce duchovního. Otvírá záhyby srdce, stopuje poklesky a vady, netají se dobrou radou. Knížku nově vydanou věnoval důstojným spolubratřím svým ku 25-letému jubileu kněžského a přinesl nejen jim nýbrž i všem údům katol. spolku tiskového cenný dárek. Dějištěm povídky jest farnost Chudenicka z počátku našeho století. Osoby jednající jsou na díle znamenití mužové naší vlastenecké minulosti. Kostra povídky: Duchovní správce dosti horlivý ve svém

povolání stížen jest nebezpečnou horečkou. V zimním blouznění představuje sobě svou smrt a pohřeb. Vidí nedostatky předešlého života. Při soudu na věčnosti prosí za prodloužení života a slibuje nápravu jeho. Procitnuv a ozdravěv, horlivě věnuje se službě boží a spásě svěřeného stáda. Památka jeho zůstává v požehnání. Čtěte, prosím, spisek ten kněží i věřící! F. V.

— „O pouti.“ Obrázek z hudebního života dřívějších dob. Napsal Václav Kosmák. Zábavné bibliotéky, kterou vydává Bernard Plaček a pořádá Karel Štastný, dílo CXV. V Brně, 1887. Obrázek roztomilý, překypující zdravým humorem, věrně líčený způsob pouti na venkově za doby, kdy učitelstvo katolické služeb božích a hudby kostelní milovné bylo věrným pomocníkem duchovenstva. Vypravování vyniká věrností a živostí jako všechny spisy Kosmákovy.

F. V.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Vejchar*, far. Sluštický, za far. v Tuklatech;
- P. Leop. *Tůma*, kněz řádu Minor. v Praze, za koop. u sv. Jakuba v Praze.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Štursa*, kons. rada, vik. em., děkan v Rokytnici, 24. června 1887, (nar. v Sedliši 8. září 1815, vysv. 28. pros. 1838).

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Krátký*, far. Ždánický, za faráře do L. Týnce;
- p. Josef *Brožek*, far. Křenovický, za far. do Bohdánče;
- p. Frant. *Kovařík*, admin., za lokal. v Bysterci;
- p. Václ. *Havlík*, kapl. Příbyslavský, za admin. do Pohledu;
- p. Jos. *Čečetka*, kapl. Čermenský, za II. kapl. do Lanškrona;
- p. Jan *Otčenášek*, kapl. Č. Kostelecký, za admin. do Studnice;
- p. Frant. *Křivohlávek*, admin. Vidochovský, za admin. do Lhoty Zálesní;
- p. Frant. *Sedlatý*, kapl. Pardubický, za admin. do Ždánic;
- p. Fr. *Voršíšek*, kapl. Mikulovický, za kapl. II. do Pardubic;
- p. Josef *Folta*, kapl. L. Týnecký, za kapl. do Sezemic;

p. Fr. *Hromadník*, far. Liberský na odpoč., za fandatistu do Trpína.

Upřázděná místa:

- Studnice*, lokalie patr. kníž. Schaumburg-Lippe, od 15. června;
- Lhota Zálesní* (Huttendorf), fara patr. nábož. matice, od 20. června;
- Zdánice*, fara patron. barona Drasche, od 22. června;
- Chřenovice*, fara patr. ústavu šlechticů na Hradčanech v Praze, od 24. června;
- Rokytnice* (Rochlitz), fara patr. hrab. Harracha, od 25. června 1887.

Zasláno. Dp. J. Ježek, prof. náboženství při c. kr. vyšší reálné škole v Praze hodlá vydávati knihovnu katechetskou. Spisy, jež pro knihovnu tuto jsou již schváleny aneb upraveny aneb se upravují, jsou tyto: 1. „Praktická rukověť pro katechety,“ návod s příklady, jak u výkladu jednotlivých částí katechismových si vésti od J. Ježka. 2. „Praktický komentář k biblické dějepřavě“ od J. Doležela v Mor. Ostravě. 3. „Biblický zeměpis“ od Al. Hruďáky v Brně. 4. „Výklad nedělních epistol“ pro záky škol středních (exhorty) od B. Hakla v Hořicích. 5. „Výklad nedělních a svátečních evangelií“ pro školu od Fr. Dusila. 6. „Sbírka zákonů, nařízení a rozhodnutí,“ týkajících se vyučování náboženského a úřadu katechetského od prof. dra. A. Brychty v Hradci Králové. 7. „Příprava k sv. birmování“ od dra. Rydvana v Lysé. 8. „Výbor statí ze sv. Augustina“ „De catechizandis rudibus,“ z Gersona a ze sv. Cyrilla Jerusalemského od Dr. Rydvana, prof. Jokla a dr. Sýkory. 9. „Z dějin českého katechismu“ od J. Ježka. 10. „Výklad evangeliálních parabol.“ (Promluvy) od Václava Macka v Soběslavi. 11. „Exhorty ku mládeži studující“ oddělení vyššího od prof. Nedvidka, Žáka a Ježka. 12. „Exhorty ku mládeži“ oddělení nižšího od V. Macka a F. Schindlera v Kroměříži. — Každý spis bude o 6—12 arších tiskových formátu kapesního slušně vázaný v plátně. Ročně vyjdou nejméně dva spisy.

Číslem tímto začíná II. půlletí „Blahověsta“ ročníku letošního, a dovolujeme si tudíž pp. odběratele požádati o další předplatné, kteří totiž v lednu jen na půl roku abonovali, aby v zasílání žádná přestávka nenastala. Kdo však vůbec ještě předplatné za letošní ročník neposlal, ty snažně žádáme, aby co nejdříve nám je zaslali, abychom upomínky posílali nucení nebyli. — Zároveň podotýkáme, že úplné výtisky „Blah.“ z r. 1876—1880 v snížené ceně ročník za zl. 1.50 v expedici tohoto listu (knihkupectví B. Stybla v Praze) se prodávají.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Neděle 10. po sv. Duchu.

Pýcha ponížena, pokora povýšena bývá.

„Nebo každý, kdo se povyšuje,
bude ponížen, a kdo se poníží,
bude povýšen.“ Luk. 18, 14.

Jest dvojí směr, nahoru a dolů, č. k nebi a k zemi; a podivno, čím kdo více zde se poníží, tím více k nebi vstoupá, a čím kdo více zde se povyšuje, tím více od nebe se vzdaluje. Doklad toho dnešní sv. evangelium. Pýcha a pokora, fariseus a publikán. Jedno z nejkrásnějších podobenství, jež s některými jinými jediný sv. Lukáš nám zaznamenal.

Spasitel je vypravoval, když v druhém roce veřejného života svého ubíral se na slavnost stánků do Jerusalema. Napomínal ku modlitbě; někteří doufali v sebe, jakoby byli spravedliví a jinými pohrdali; chtěje ukázati jim, jak se mají modliti (pokorně) a čeho pamětlivi býti (hříchů svých), ono podobenství vypravil. Kdo byli fariseové, a kdo publikáni, známo vám. — Abyste i vy, Nejmilejší, pravdivost slov Páně nahlédli a se přesvědčili, že každý, kdo se povyšuje, ponížen a kdo se poníží, povýšen bývá, zvolil jsem ta slova Páně za předmět dnešních slov svých a chci ukázati vám, že pýcha ovšem pokořena, pokora pak povýšena bývá. Pokorný publikán sám budiž nám příkladem v této svaté chvíli. —

1. Kdo se povyšuje, bude ponížen. A kdo jest, jenž se povyšuje? Kdo o sobě myslí, že lepší jest než jiní; že mnohem výše stojí a větších předností do sebe má, než jiní; jako fariseus se modlil: Děkuji tobě, Bože, že nejsem jako jiní lidé, dračí,

nespravedliví, cizoložníci, jako i tento publikán.

A čím se povyšují? nač jsou pyšní? mohou býti jen ty věci dvě: a) buď na přednosti ducha, anebo b) těla.

ad a) Přednosti ducha: bystrost rozumu, věrnost paměti, rozsáhlost vědění, živost obraznosti, dobrota vůle, jemnost citu, ušlechtilost srdce.

ad b) Statky pozemské (bohatství); sličnost těla, důstojnosti.

Sv. Řehoř Vel. rozeznává čtyřery druh pýchy: když kdo přednosti sám sobě přičítá; když kdo je přičítá sice Bohu, ale následkem svých zásluh; když kdo si přičítá přednosti, kterých ani nemá; a konečně, když kdo přednosti své na odív staví a jinými pohrdá.

Patrně, že kdo takto o sobě domýšlivý jest a se povyšuje, v pravdě se poníží; tratiť ceny u moudrých a rozumných; neboť nemá člověk v pravdě, coby sám sobě připisoval, ještoť nemá nic sám ze sebe, ale vše od Boha; jak apoštol píše: Co máš, ó človče, čeho bys byl nevzal? a jestli jsi vzal, proč se chlubiš, jakobys byl nevzal?

Všeliký člověk hrdý a nadutý odporný jest všem, nejen Bohu, ale i lidem; tito, ač nedokonali, žádají dokonalosti. Písmo pak dí: Bůh se pyšným protíví, ale pokorným dává milost.

Bude ponížen již zde, a ještě více na věčnosti; pyšný jest pamětliv jen svých předností, ale chyb svých zapomíná. Jak Bůh pýchu trestal, příkladem jsou pyšní andělé, první rodiče, Farao, Nabuchodonosor, Goliáš a mnozí jiní.

2. Kdo se poníží, bude povýšen. Kdo jest, jenž se poníží? Kdo o sobě

skromně myslí, přednosti ducha i těla Bohu přičítá, a hříchů svých pamětliv jest. Ví, že všechno, co člověk má, od Boha má, že nic není našeho, leč hříchů, a proto se poníží, jako onen publikán. „A když jste vše učinili,“ pravil Pán Kristus k apoštolům, „rcete, služebníci neužiteční jsme.“

Příklady pokory: Panna Maria, sv. Jan Křtitel, sv. apoštolové (radovali se, že udůstojeni byli, trpěti něco pro Krista), sv. Pavel, který se sám nedochůdčetem nazýval, a nehodným, býti apoštolem. Ve starém Zákoně Josef Egyptský, David, Esther a mn. j. — a všickni svatí a světice Boží. Nade všechny pak Pán Kristus sám, Spasitel náš, kterýž pravil: „Učtež se ode mne, neb jsem tichý a pokorný srdcem.“ A sv. Pavel k Filipp. 2, 6—11.: „Kterýž jsa ve způsobě boží, nepoložil sobě toho za loupež, že jest rovný Bohu, ale sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka, k podobnosti lidí učiněn a ve způsobu nalezen jako člověk. Ponižil sebe sama, učiněn jsa poslušným až ku smrti kříže. Protož i Bůh povýšil jej a dal jemu jméno, kteréž jest . . .“

A tak pravda jest, co Spasitel pravil, že kdo se povyšuje, bude ponížen a kdo se poníží, bude povýšen. Ponižujte se i vy, r. v Kr., pamětlivi jsouce poklesků svých a kdykoli přijdete sem, vcházejte v ducha publikánově; přinásejte v srdci jeho pokoru; stane se, že i vy, jako on, sestoupíte do příbytku svého ospravedlnění — zde i na věčnosti. Amen. B. H.

N á s t u p n í ř e č .

(Podává J. Ježek.)

A já když jsem přišel k vám, bratří! nepřišel jsem s vysokou řečí anebo moudrostí, zvěstuje vám svědectví Kristovo.

I. ku Korint. 2, 1.

Apoštol národů sv. Pavel vyznává veřejně v prvním listu ku Korintským, že maje vstoupiti ponejprv do města jejich, učinil to jen se strachem a bázní mnohou. Čeho as obával a strachoval se tento jinak neohrožený věrozvěst? Snad práci a tuhého namáhání, kteréž na něho čekaly v Korintě? Nikoliv! Ten, jenž učedníka svého Timothea vybízěl k boji pro víru svatou, kterýž z vězení mu psal: „Posilniž se, synu můj, v milosti, kteráž jest v Kristu

Ježíši, a pracuj jako dobrý bojovník jeho, a nezaplítej se v obchody světské, abys se líbil tomu, od kohož jsi zvolen,“ ten, jenž mohl na krátko před svou smrtí říci: Pracuji až do umdlení a okovů: ten zajisté i do Korintu přicházející nebál se práci a namáhání s úřadem apoštolským spojených! Tedy snad v duchu předvídal těžké pronásledování, jehož Korintané proti němu se podejmou, řekl k nim se bera: „V bázni a strachu mnohém přicházím k vám?“ Pamětlivému zaslíbení božského Mistra svého: „Blahoslavení, kdož protiventství trpí pro spravedlnost, neb jejich je království nebeské,“ snadné bylo zajisté snášeti všeliké nátisky a útrapy pro jméno Ježíšovo. „Kdož nás odloučí od lásky Kristovy,“ píše sv. Pavel k Římanům, „zdali soužení? aneb ouzkost? nebo hlad? zdali nahota, čili nebezpečnost? zdali protiventství, čili meč? Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, aniž jaké stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši Pánu našem.“ Nuže tedy, proč bál a strachoval se statečný, neohrožený apoštol, když vcházel do města Korintu? Vroucí láska ku Kristu a hluboké přesvědčení, že není spásy leč v Něm, z jedné, z druhé pak strany známost poměrů mravně společenských onoho města byly příčinou jeho obav. Za poměrů těchto těžko bylo se nadíti, že by věc Kristova mohla tam v platnost uvedena býti. A přece o potřebě toho byl apoštol Pavel pevně přesvědčen. Cítě tedy svou slabost ku překonání tolika nepříznivých okolností, proniknut jednak důležitostí své úlohy, jednak nedostatečností svých sil, ku provedení úkolu tak nesnadného potřebných, s bázní a se strachem bral se ku Korintským.

Bál se, že nepronikne svým působením, že marná bude snaha a práce jeho, že budou slova jeho hlasem volajícího na poušti.

Tak-li apoštolu se dělo, s jakým pocitem má se bráti ku práci ten, kdo za těchto dnů našich má sobě svěřenou úlohu pěstování ducha křesťanského, hlásání zásad víry, v platnost uvádění pravd náboženství Kristova! Či nejsou poměry nynější zdárnému v tomto směru působení taktéž nepříznivé? Proto doufám, že mi nebude za neskromnost vykládáno, upřímně-li vyznám, že s podobnou bázní přicházím k vám, drazí mladiství přátelé! Dejž Bůh, aby bázeň ta ukázala se býti

bezpodstatnou; dejž Bůh, bych přece něčím mohl přispěti k náboženskému vzdělání vašemu; dejž Bůh, bych alespoň poněkud prospěl vám ve smyslu evangelia Kristova. Doufání mám v Boha, který zhusta ve slabosti svou sílu objevuje, sám pak nemyslím, než jak slušno mysliti za nynějších náboženských poměrů a při povaze mých povinností. Přicházím k vám ne s vyvýšeností řeči, aniž s moudrostí knížat či mluvčích nynějšího světa; nesoudím, že bych co jiného mezi vámi uměl, než Krista ukřižovaného; řeč má k vám nebude ve krásných slovech a v oblíbených obratech řečnických. Budu mluvit k vám o tajemstvích, kteráž jsou skryta, jež Bůh před věky uložil zjevití všem, k slávě naší, avšak ku slávě, která velice se liší od slávy té, po které touží svět za našich dnů. Vím, že věci duchovní, kteréž zjevuje nám náboženství, materialistickému směru nynějšímu jsou pošetilostí, neboť tělesný člověk nechápe věci duchovních, poněvadž tyto musí duchovně posuzovány býti; vím vše to a tudíž v bázni přicházím; v bázni ne o sebe — mé přesvědčení jest skálopevné a vůle dobrá — v bázni o vás, abyste nástrahami zloby ze všech stran obklíčení jsouce, škodu na víře nevzali, a to snad nedostatečností mou. Avšak dosti již o těch obavách, aby snad podobný výrok nade mnou nebyl pronešen, jakýmž za dávných časů bázni podléhající vojiny odbyl vojevůdce Caesar. Když bylo mu vésti válku proti králi Numidskému v Africe, tu kdysi desíti a báti se počali vojínové jeho, slyšíce, že již na blízku jest král Tuba s velikými zástupy strašlivého vojska svého. Leč Caesar nřisto aby poděšené mysli svých bojovníků chlácholil, jal se jim líčiti věci ještě hroznější, než jaké byli dosud slyšeli. „Pravda, jistá pravda jesti,“ řekl k nim, „že král za několik dní bude zde, a že povede deset legií, třicet tisíc jezdců, stotisíc pěších vojinů a tři sta slonů do boje proti nám! Proto mne již neobtěžujte otázkami co do věci té; spolehejte na mne, kterýž vše to vím, a vše dobře jsem uvážil; sic,“ tak doložil s důrazem, „naložím všechny nedůvěřivce a bázlivce na spuchřelou loď a dám je vyvézt na širé moře, aby větrové zanesly je, kam budou chtíti.“

„Proč jsi pochyboval, malověrný?“ řekl Pán k třesoucímu se u prostřed nebezpečení učedníku. „Posilňuj se a jednej zmužile a očekávej Pána,“ praví Písmo sv.

„Tys Bože síla má, proč smuten chodím, když nebezpečení doléhá na mne? Doufejž v Nejvyššího duše má.“

Představme si již, j. dr., všeliké nebezpečení, jež ze všech stran hrozí víře naší, všeliké útoky, kteréž za těchto dnů činí se proti náboženství a proti Církvi jako hlasatelkyni náboženství toho, pak rozpomínajíc se na to, že neviditelná hlava a vůdce Církve vše to zná i ví, vše to že dopuštěním jeho se stává a že moci jeho nikdo neodolá: vzbudme důvěru ve srdcích svých a upevněmež se u víře a visme, kde bude naše stanoviště proti útokům těm v řadách bojující Církve Páně.

Pojednání.

Za našich dnů jsou proti nám pravověrným křesťanům davy učených i neučených, prostých i vznešených, chudých i bohatých nevěrců (nihilistů, všebožců) náboženských. Jejich „Věřím“ zní as následovně: „Není žádné nejvyšší bytosti, nejmoudřejší a nejvyšší prozíratelné bytosti božské, rozdílné od všehomíru. Co uvykli lidé nazývati Bohem, jest vlastně příroda; protož i změnám podroben jest tento Bůh, jenž ve člověku přichází teprv k sebevědomí. Každá věc má vlastně božskou povahu, vše jest Bůh, a táž věc jest Bůh i svět — tudíž i duch i hmota, nutnost i svoboda, pravé i nepravé, dobré i zlé, spravedlnost i bezpráví.“ Netřeba doličovat, že učení toto, osobnost božskou zapírající, naši individuálnost zrušující, svobodu vůle lidské a tudíž všecku mravnost zneuznávající, nesmrtelnost zavrhuující a nepravost schvalující, učení křesťanskému přímo na odpor jest; nieméně počet přívrženců nauky této den ode dne roste. Neboť přední šířitelé této nevěry, materialističtí přírodopysci a přírodopisci, drze, pánovitě, velmi nesnášlivě sobě vedou. Všecky své domněnky čelící proti křesťanstvu za nezvratné dogma prohlašujíce, ustavičně volným zkoumáním, svobodnou vědou se honosíce, sami všecku vědeckost, jako monopol sobě vyhrazující, všem křesťanským učencům tutéž vědeckost upírajíce, ba pošetilců jim spilající; rozšiřují lidé ti zhoubný směr svůj ve přecetných časopisech a knihách, v monografiích, ve spisech belletristických pod kuklou i bez kukly, ba i v učebných knihách a slavnostních řečech. Náboženství vyhlašují za stanovisko již přemožené a uznávání člověka za podstatně rozdílného od

zvlířete, jmenuji dobrodružným nárokem pychy lidské.

Kolem praporu jejich shromažďují se davy tak nazvané intelligence, buď aby se nezdálo, že zůstali ve vzdělanosti pozadu, buď aby laciným způsobem dosáhli jména osvícenců, aneb proto, že vůbec hlubšího zkoumání neschopni jsouce, všemu novému rychle se přidružují, aneb že názor materialistický a theorie jeho jim se zamlouvá, ana se shoduje s praktickým jich životem a jemu všemožnou omluvu a ospravedlnění skýtá. Lidé tito v řadách nepřátel víry a Církve jsou — abych tak řekl — stará garda. Před nimi táhnou silné voje tak zvaných *rozumářů*, slabší to druh odpůrců co do zbraně, avšak předešlých silnější počtem. Poněvadž na rozumu a osvícenosti své velmi si zakládají, možno jim přezdíti náboženských výtečníků. O Bohu smýšlejí tito lidé všelijak. ni méně připouštějí, že člověk i svět viditelný od Boha stvořen jest. To však jest první a také poslední článek jejich víry. Všecko ostatní učení křesťanské zamítají. Stvořením světa a člověka ukončena prý všeliká působnost Boha na svět i na člověka. Bůh ponechává člověčenstvo přirozenému jeho vývoji. Žeby Bůh člověku zvláštním kdys způsobem se byl zjevil, není prý pravda. Rozum lidský jediným jest a tudíž nejvyšším pravidlem veškerého poznání lidského vůbec, tedy i pravdy náboženské zvlášť a není mu tudíž zjevení Božího třeba. Rozum sám v sobě nejvyšším je zákonem a netřeba mu ani ve věcech nadpřirozených řídit se zákony vyššími, božskými. Rozum jediné jest s to, přivést jednotlivce i národy k žádoucí blaženosti, pomoci vyšší k tomu prý nijak zapotřebí není. Poněvadž jediné zjevení Boží rozumem lidským se děje, jiné pak zjevení ani možné není, tedy Kristus Pán byl pouhý člověk, který dospěl ku zvláštní výši rozumového vzdělání a ku zvláštní, vzorné bezúhonosti života a svatosti. Náboženství pak od něho založené jsouce proto dilem lidským, podléhá změnám a může se státi den ode dne dokonalejším, jako lidský rozum vůbec vždy více a více se zdokonaluje. Některé zásady víry Kristovy jsou prý nepravé. Člověk ku př. nemá, jakož se tvrdí, na sobě hříchu, tudíž není mu ani třeba vykoupenu býti od hříchu. Věčného zavržení není prý, jelikož by se to nesrovnávalo se svatostí a spravedlností Boží. Křesťanství přijetím učení toho do

své soustavy uškodilo prý velice přirozenému vývoji rozumovému a pokroku vzdělanosti. Ostatně prý víra křesťanská není než souhrnem filosofických badání; ve knihách pak Starého Zákona jsou na mnoze obsaženy vyšší pravdy ve formě báji a pověstí, jakýmiž podobně jsou zázrakové a proroctví v Písmě sv. vyprávěné. Toť zásady racionalistů či rozumářů nynějších. Povrchné to bludné zásady a bezdůvodné, avšak hloubka přemýšlení není vlastností současníků; nadto ukládá víra povinnosti a vyžaduje oběti, kteréžto přinášeti smyslnosti, sobectví a pýše velikých davů velmi jest nepohodlné; proto místo věřiti a dle víry živu býti, přemnozí raději rozumují, a jelikož se lidé náboženství bojí, proto uspokojují sebe samých lžemi, jež si o něm buď sami vymýšlejí buď psáti a mluvíti nechávají. Jelikož úlohou tohoto pojednání není a nemůže býti obhájení víry, nýbrž jen upozornění, jak snadné to za dnů našich utrpěti zkázu na vlastním přesvědčení, na víře i na mravech svých, proto upozorňuji vás ještě na ty veliké davy náboženských indiferentistů, *netečníků*, lidí to, jimž jest víra jako víra, vyznání jako vyznání, pohanstvo a židovstvo jako křesťanstvo, vše jednostejné. Velmi laciná to a proto velmi rozšířená moudrost.

My však věříme, že Bůh člověka, jejž dle svého obrazu byl stvořil, nenechal bez poučení o pravém poměru jeho k sobě a k tvorstvu i říši nadsmyslné; my věříme, my víme, že pravé náboženství jest a musí býti zjevené, že pravé zjevení světu podává se křesťanstvem a že pravé křesťanství hlásá Církev katolická. Víra naše zakládá se na autoritě božské; my věříme, poněvadž Ten, jenž mnohonásobným způsobem mluvil jest skrze ústa proroků, konečně pak skrze Syna svého, neomylný jest i ve svých výrociích. A jelikož o božském původu víry své co nejhlouběji jsme přesvědčeni, proto vidí se nám býti zásada, že je víra jako víra, jednak útokem na zdravý rozum, jednak rouháním. Ostatně netřeba tuším obsírně dovozovati, co známo jest každému osvícenému křesťanu, že totiž zamítá li církev indiferentismus v náboženství, když činí rozdíl mezi evangeliem a alkoranem, Budhou a Ježíšem Kristem, mezi pravým a nepravým, že to není zamítati snášelivost vzhledem k lidem a k občanské svobodě kultu. Takto v krátkosti naznačil jsem ráz a povahu odpůrců křesťanstva za dnů našich. Nezbyvá mi,

než zmíniti se ještě o těch, kteří starají se o zorganizování, sesílení, rozmnožování: o ustálení protikřesťanských živlů tuto zmíněných. Jako kdysi jménem vítězného vojska svého diktoval poraženým národům římský senát: že povinností jejich jest nemít za přitele či nepřitele, leč koho za přitele neb nepřitele uznává národ římský a ve všem všudy šetřiti a dbáti majestátu římského jména, tak i tito zbloudilci ukládají Církvi za povinnost: vzdáti se práva sebourčování a ve všem všudy uznávati souverenitu (svrchovanost) jimi utvořeného státu nad sebou. Pravím „ve všem všudy,“ neb ve věcech, které se nepříčí vůli Boží, uznává ji Církev bez toho sama. Při tom mluví se ještě o náboženské svobodě: Svobodná Církev prý ve svobodném státu!

Než pěkných slov bývá v životě často užíváno k zastření lichých myšlének; tak i tuto. Vzhledem na Církev, pravý smysl slova „svoboda“ jesti tento: Zabráni všeho majetku církevního, vyloučení Církeve ze všech oborů dosavadní veřejné činnosti její, potlačování duchovních řádů, zrušení všech svátků, zneřestánění života rodinného v jeho základech, zrušení úmluv se stolicí Petrovou učiněných, založení bohosloveckých škol pod dohlídkou a dle programu státního atd. Tak chtějí mítí mnozí svobodnou Církev ve svobodném státě! Jelikož stát u své vznešenosti má chovati se vzhledem na náboženství zcela indiferentně, jelikož nepřisluší státu mítí jakési náboženství, jelikož státu jest každé náboženství jednostejné, tož nesluší se, by dával některému přednost, nýbrž všechna náboženství vesměs těší se stejně ochraň jeho; tak se slibuje a mluví. Avšak ve skutečnosti dovoluje se štváti proti Církvi katolické a házetí po ní každodenně tolika lžemi, že by ani stý díl těch lží nesměl se nikdo opovážiti vysloviti proti těm oněm jinověrcům. Arciť: Náboženství katolické jest jediné, kteréhož se nevěra dosud bojí.

Leč už dosti. Zřejmo, že za dnů našich proti křesťanstvu, zvláště katolickému, vede se odpor velmi tuhý. Proti němu jest na mnoze literatura, zvláště přírodopisná; proti němu jest novinářstvo; proti němu vystupuje tu a tam zákonodárstvo, proti němu jest vzrůstající se porušenost mravů. Pachtíci se po bohatství a chtíčům tělesným otročí pokolení lidské nechce mítí, nemiluje evangelium, ani Církev, kteráž hlásá sebezapírání a pokorů. Nic však méně

budiž to, j. dr., k povzbuzení našemu řečeno, že přes všeliké útoky materialistické vědy, přes žalostné zásady státního zákonodárstva, přes všelikou porušenost mravů a nedokonalost a křehkost těch, jimž svěřeno hájení a zastupování víry, křesťanství v nebezpečení není. Mnozí se domnívají, že až stolec Petrův v Římě se sřítí, bude po všem veta! Nikoli; tehdy vše vezme svůj počátek! S bořením stolce neodklidí se ani Církev ani hlava její. Ale mocnostem pozemským nastanou nesnáze četné. Hlava křesťanů dokáže pak světu, že se Církev snaší se všemi způsoby vlády, ano i s pronásledováním. Ostatně nyní již za těchto bouřlivých časů probouzejí se vůkol Krista i pravá věda i horlivost a svědomí. Právě milovníci moudrosti, hlubocí myslitelé vracejí se k nám; k nám navracejí se rovněž osvícení státníci. Pohlížejíce na rostoucí proudy bezuzdnosti, cítí dobře, že budoucnost uvidí hnutí, jež bude strašlivé, ač nebude-li křesťanské. Také umělci hledají místa ve stínu chrámů, kde by jim přáno bylo nastíniti něco jiného než nemotorné malby a chlipné obrazy. Ano i průmysl navrácuje se k nám touž měrou, jakouž rodinný duch v dílně nastupuje na místo ducha nelidského, spekulacího, tolikéž i kříž navrácuje se do mnohých pracoven. Vida útoky na vládce a Pána světa, šlechetnější díl pokolení lidského povstává všecek uděšen a rozhorlen a studem se pyří. —

Když Pán Ježíš po zázračném nasycení pěti tisíců mužů učil ve škole Kafarnaumské, že on jest chléb nebeský k životu věčnému, že tělo jeho jest pravý pokrm, krev jeho pravý nápoj, a Židé o to vespolek se hádali, ano i někteří učenci horšíce se nad tím odešli od Mistra, tedy řekl Ježíš ke dvanácti: „Zdaliž i vy chcete odejiti?“ I odpověděl jemu Šimon Petr: „Pane, ke komu půjdeme? Slova života věčného ty máš. My věříme a víme, že jsi ty Kristus Syn Boží“ (Jan 6, 68—70.).

Tak i vy, j. dr., mluvte a jednejte v době naší, kdy svět nad Kristem se horší, od Něho se odvrací. Evangelium Kristovo budiž první duše vaší potřebou. Avšak nebuďte jen posluchači nýbrž i horlivými plniteli slova, zbožností, ušlechtilými mravy a pilností se vyznamenávající. Všemohoucí Hospodin, Bůh, jenž ráčil ve zdraví přivéstí nás na počátek roku školního, nechť v něm řídí a upravuje všeliké kroky naše po cestách spásy, abychom

všeho hříchu se varujice, ku plnění vůle jeho myšlením, slovy i skutky svými směřovali stále. Amen.

Z paměti čestínských.

Cyklos obrázků od *Bohumila Brodského*.

(Dokončení.)

VI.

P o z d ě.

Věřte mi, že by Vám byly vytryskly slzy jednomu každému, kdo byste ji býval znal a věděl co trpí. Byla tak kolem dvaceti let stará, sličná, milá a dobrá, že by si získala lásku každého. Od své matky zdědila příkladnou zbožnost, která nechlubí se děláním zkroušené tváří, kterou ale můžete zřítí v zanícených očích posvátným nadšením. Snad proto, že tolik Boha milovala, chtěl tento opět lásku tuto posvětit trpkou zkouškou, již na ni seslal.

Měla rodiče, o nichž jedni povídali, že jsou zámožní, druzí, že často pod jich střechou zatluče bida nelítošnou rukou svou. Byli poctiví, ale což pak jest to poctivost za dnešních dnů, kde se po většině měří hodnota lidská dle bohatství, byť při tom nitro bylo na ctnosti chudičké jak žebrák na jmění. Na otce hodné Marušky dolehala starost olovenýma svýma křídly, že nevěděl věru co počítí. Jeho otec zanechal mu statek prodlužený, a když on sám pracuje do úmoru chtěl zbavit se tohoto upíra, musil vidět, jak neštěstí jedno za druhým křížuje mu jeho záměry. Jednoho leta udeřilo sucho, druhého deště zmařily úrodu polní, třetího padl mu dobytek nemocí, pak přišly kroupy a když konečně doufal, že mira trpkostí jest dovršena, musil hledět, jak jeho soused neopatrností nechal zapálit statek svůj a s ním lehla popelem i jeho stavení.

Kdyby člověk byl sebe lepším plavcem, když na něho se hrne jedna vlna po druhé, jedna větší druhé, přece ochabne, neobjeví-li se někdo na břehu, kdo by mu podal prostředek ochrany. Starý Pešout také tonul a nevěděl skutečně, že by mohl jemu spása přijít. Počal jaksi stávat se otrhlým a připravoval se na konečný krutý cíl. Avšak mimo nadání počalo mu svítat, když myslil, že již vše jest ztraceno. Ze sousední dědiny počal do statku chodit mladý muž. Neměl již otce, po

němž zdědil pěkný statek a jak lidé vyprávěli také několik tisíc. Ale jak to bývá, koho Pán Bůh obdaří na statech, tomu na statech duše schází hodně mnoho. A jemu jich scházelo dost a dost.

Člověk ale, když vidí, že místo záhuby může spásy dojít, přelhává sebe, jsa naplněn jen touhou zbavit se obtížného břemene. Pešout viděl, že mladý Janata má tolik prostředků, aby zabezpečil jemu i ženě i děti pokojnou budoucnost, a proto bez rozvahy svolil k žádosti, jež mu jednou Janata v soukromí přednesl, aby mu dal Marušku za ženu. Neptal se dcery, protože byl zvyklý vidět ji ve všem poslušnou. S tváří zářící, všecek blažen, že zachráni svůj statek otecký, sdělil krátce s Maruškou po odchodu jejího ženicha, o němž ani tušení neměla, aby se chystala k brzké svatbě.

Nevšiml si, že ubohá zbledla a zachvěla se; teprve když s pláčem odvrátila se k oknu, obrátil se všecek udiven k ní, nevěda, proč tak podivným způsobem odpovídá mu na jeho radostnou zprávu.

„Co se děje? Což pak to bude neštěstí? Pamatuj, holka, že jsme bez něho ztraceni a nevezme-li si tebe on, nevezme si tě jiný; pak jsem na mizině.“

„Tatínku, prosím vás pro všechno na světě, nenutte mne do tohoto sňatku. Budu ráda pracovat a dovedu vás i maminku vyživit a vdám se i bez něho.“

„A to se pěkných věcí na tobě dočkávám. Spíše abys mně měla děkovat, že se o tebe starám, chceš mne opět uvést na zpět do dluhů a vidět starého svého tatíka v bídě umírat. Snad jsi naposled dala své slovo jinému, s kterým jsi se scházela bez vědomí rodičů, abys tak jen hanbu nám na stará kolena spáchala. Mluv, děvče, pravdu a pamatuj, že tě Pán Bůh vidí a bude trestati, jestli se nemýlíš.“

Byl chudák zdrcen, vida svoje naděje řítit se dolů do té propasti, v níž viděl zkázu svého jmění šklebiti se naň ve své hrozné podobě.

„Mám tatínku ráda jiného, ale nescházela jsem se s ním nikdy. O pouti mi jen vypravoval, abych, chci-li, na něho počkala, že si jinou nevezme než mne. Jest to kovář Frantík. Vy ho znáte, tatínku, a víte, že jest hodný, že bude za vás také rád pracovat i otiti vás jako svého otce. Starý kovář chce mu na druhý rok dát kovárnu a on nechtěl k vám dříve jít, až by byla jeho. Otče, prosím vás,

nechte mne jíti za tohoto, vždyť nás Pán Bůh neopustí a víte, že Janata jest zlý."

Nemohla dále pro pláč. Ale málo vyprosila. Hněv nad tím, že nemá jíti po jeho, rozbouřil Pešoutka tím více.

"Nezdárnice jsi a ne dcera. Pěkně se odměňuješ rodičům. Dělej co chceš, ale pamatuj si, nevezmeš-li si Janatu, nehlas se vícekrát ku svým rodičům. Kdybych já nebo tvá matka hlady umírali, ani sousta od tebe nechci."

Vyšel ven bouchnuv dveřmi až se okna zatřásla a zařinčela a ještě venku bylo slyšeti, jak si opakuje: nezdárnice a ne dcera.

Říci někomu, kdo by takorčka krev svou dal za své rodiče, že jest nezdárným dítětem, jest tolik jako proklínati ho, a to musí zatřásti nitrem každého. S tváří na smrt ubledlou stála chvilku Maruška bez pomoci, nevědouc co počíti v hrozné chvíli té.

"Nezdárnice," vyklouzlo jí tichounce přes rty, "tou přece nebudu, kdybych měla umřítí."

Přejela si rukou tvář, oddechla z hluboka a sklonila hlavu. Loučila se v tu chvíli se svými růžovými sny, svým pokojem a blahem na vždycky. Šla ven. Otec stál na zápraží. Spatřiv ji, zamračil se a odvrátil tvář jinam.

"Tatinku, řekněte Janatovi až sem přijde, že si ho vezmu, kdy bude chtítí."

Byla již klidná, ale v očích její bylo zřítí, že si ten klid koupila za velikou cenu. Otec pohlédl na ni udiveně a tázvavě, nedoveda si vysvětliti náhlou její změnu.

"Nenutím tě, dělej co chceš. Ale když již chceš učiniti to, čeho od tebe žádám pro své štěstí, pamatuj, že není již žádného odvolání. Rozmysli si to dobře, abys mně s tím pak nepřišla, až bude pozdě."

"Rozmyslila jsem si dobře vše, jen mu řekněte a buďte bez starosti."

Šla po práci s tím vědomím, že již nebude nezdárnice, byť ji při tom srdce krvácelo. Rty její šeptaly kratičkou modlitbu, aby mohla vytrvati ve všem, co na ni Bůh sešle. A otec její oddechnul si vida, že přece dojde cíle touhy své. —

Svatba byla slavná. Svatebníci stříleli, výskali, hudba hrála, tváře všech byly rozjařeny, jen nevěsta jako umrlac tichá, ledá, s očima zardělýma. Proplakala celou noc. Lidé říkali, že udělala štěstí a Frantik dívaje se ze své dílny na průvod

myslil si, jak dovede se pod nevinou tváří podvod skrývati. Dnes pod jeho perlikem jiskry jen se sypaly a lidé nosící práci do kovárny po vídali, že vypadá dnes jak by tím kladivem zabíjel do kovadliny to největší utrpení.

U Pešoutů bylo první dny pěkně jako již dávno nebylo. Mladý hospodář přistěhoval se sem a vysázel na stůl řadu papírů, které měly odvrátiti od střechy jistou zkázu. Choval se k Marušce laskavě a tato snažila se býti k němu co možná nejpřívětivější. Chtěla ten slib, jež u oltáře činila, splniti do posledního písmene. Ale tušila, že musí snést o něco více než dosud a nemýlila se.

Přistěhovala se za jejím mužem matka jeho a první její příchod byl znamením, že obloha štěstí domácího se zatáhne na vždycky. Hleděla na Marušku pyšně a mnohé uštěpačné slovo proletlo jí rty. Maruška mlčela a jen stará její matka i otec podívali se na sebe významně, jakby si říci chtěli, že jim již na tom jejich statku také odzvánějí. Ba že odzvánějí a jak smutně. Byli rádi, že jim jejich zeť nechal jejich výminkářskou světničku. Na dvůr neb k "mladým" se báli, aby je odtud stará Janatka nevyštvala svým posměchem o žebrotě. Co se naplakala matka Maruščina, těžko povědět. Věděla, za jakou cenu prodala se dcera její a musila nyní říci sama u sebe, že vlastní rodiče byli toho příčinou. Nesměla viděti Marušku ubledlou s vyhaslým okem, se tváří jaksi nápadně sestaralou, protože jí ten pohled byl dvojostrou výčitkou do srdce.

Trpěla ubohá mladá žínka mnoho, že toho matka její nevěděla ani díl desátý, ale mlčela ke všemu. Však slíbila otcí, že vytrvá a povídala, že si dobře rozmyslila; a aby ji ještě jednou nevděčnicí nazval, tomu nechtěla připustiti stůj co stůj. Zdálo se jí, že jí svitá, protože muž její ulehl a jak lidé říkali, na dobro. Obsluhovala jej s láskou bezpříkladnou, ale marno vše. Vyprovodila jej brzy na čestinský hřbitov. —

Byla nyní mladou vdovou. Muž jí odkázal to, co dal otcí jejimu na dluhy, ponechav matce své, která se po jeho smrti odstěhovala, vše ostatní. Byla nyní zámožnou a svobodnou. Často jí staré vzpomínky bily na skráně, volající, aby se k nim vrátila. Vracela se k nim, ale již byl přes ně rozestřen závoj, který ne-

dovedl roztrhnouti nikdo. Chřadla ubohá jak květ, který k podzimu kloní svou hlavíčku k svému zahynutí.

Bylo opět jaro a za teplého dne, když příroda dýchala sterými půvaby, přišel k ní Frantík. Byl dosud svobodný a nemohl zapomenout. Přivítala ho chvějíc se neznámým pocitem blaha, po němž mohla nyní sáhnouti, a které přece pro ni již nemohlo rozkvést. Šel jí říkat, aby nyní splnila svůj slib. Podívala se naň svým krásným okem, které dosud neztratilo svého půvabu.

„Najdi si Frantíku jinou a buď šťastným. Nebudu tvou, nechtěj toho ode mne. Vidiš, že se chystám k jiné veselce. Pomodlím se za tebe vroucně i za tu, která se stane tvou. Na mne jest již pozdě.“

Odešel. K podzimu šel na pohřeb. Byl dosud svobodným a kdyby býval mohl někdo nahlédnouti v jeho nitro, byl by viděl, že si umínuje u hrobu Maruščina, že slovo, které ji dal, nezruší na věky. Viděl i její rodiče úpěti pod tíží osudu. Byli zbaveni dluhů, ale nikdo netušil, že by jim byla hůl žebrácká stokrát milejší než vědomí, že jsou bez starostí. Volalo to na ně doma z každého koutu, že si ten svůj život v pohodlí koupili za jedinou dceru. A to jest rodičům, kteří kus lásky k dětem mají, hroznější, než když vlastní děti je o majetek okradou.

Ovšem teď bylo již pozdě, velmi pozdě.

* * *

Několik prostých obrázků. Přidal jsem do nich sám velmi málo, jen tak trochu toho neumělého roucha. Ale věřte mi, když jsem tak probíral se těmi zažloutlými listky, že mi bylo často nevýslovně smutno. Našel jsem v nich kalu, bídy, zmařených nadějí dost a dost.

Větry se valí dál a ti, kdo leží pod travou, dávno popelem a hlinou. Vzpomene na ně někdo? Pomodlí se za ně? Těžko!

Jest v pamětech čestinských toho více, ale máte toho věru každý ve svém domově, byť v jiné podobě, až do dneška často nazbyt. Nenapadne také vám, že jest pro každého z nás nejlepším okamžikem, až budou nad námi znít ona slova „De profundis?“

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal Jos. Pazderka, far. v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Krom Uher hrozilo bez pochyby největší nebezpečí republice Benátské. Opatrní kupci Benátsi netajili se také, co pád Konstantinopole znamená: věděli, že jejich bohaté osady na východě v nebezpečí jsou a těch-li pozbudou, že i půlostrov italský ohrožen jest. Avšak při jejich krátkozrakosti a sobeckosti především na tom jim záleželo, aby v rozhodném okamžiku zachránili, co zachráněno býti mohlo, aby si příznivé postavení u Porty zjednali, a tak před ostatními námořními mocmi přednost obdrželi, a svou obchodní moc na té výši udrželi, kterou před pádem Konstantinopole s takovým štěstím zaujímal.

Ký div, že napominání papežských legátů ku křížáckému tažení sluchu nedošlo. Místo aby započali sv. válku, usilovali o uzavření smlouvy obchodní s Turkem. I poštěstilo se jim v dubnu (18.) 1454 smlouvu smírnou uzavřít, jež byla základem všech dalších vztahů a styků Benátek s Portou. Jedním z článků výslovně se ustanovovalo, že Sinorie Benátská nesmí nikterak nepřátely Sultánovy při jejich podnicích proti Turecké říši loďmi, zbraněmi, špiží neb penězi podporovati.

Jak hanebně jednala, věděla Sinorie dobře, neboť ještě před uzavřením míru omlouvala se písemně a vymlouvala u Mikoláše V.

V Janově, jehož po Benátkách pád Konstantinopole nejvíce se dotýkal, způsobil první zpráva o něm strašné zděšení, jako v Benátkách. V první poradě uzavřeno jest, všechny lodi, jež sehnati možno, vypraviti a vyslance ku králi Alfonsovi poslati. Kdyby se zpráva o pádu Konstantinopole — o níž jako jinde nevěřili — potvrdila, měl býti po všem křesťanstvu vyslanec poslán, aby zjednal byl mír, neboť prý hrozí zráta Východu. Ale při těch dobrých předsevzetích zůstali. Republika tato věčnými vnitřními sváry a válkou s Neapolskem oslabená nemohla se na důraznější prostředky zmoci. Bezhlavost a zoufalost její v tomto kritickém okamžiku tak byla velká, že se svými državami na černém moři více ostouzeti se nechtěla a proto všechny v půlletě rádnou

smlouvou od 15. listopadu 1453 bance sv. Jiří postoupila.

Jako od Benátek a Janova, tak nebylo také od krále Neapolského Alfonsa podpory křížáckého tažení očekávati. Pěkných slov sice nešetřil, avšak po slovech nenásledovaly žádné skutky: hledě jen sebe a svou dynastii zachovati, Alfons nehnul ani teď ani později prstem k ochraně křesťanstva.

Neméně hanebně jednal vévoda Milánský. Vida své nepřátely Benátčany na východě zapleteny, vtrhl do Bresciánska. Spojenci jeho, Florentané, plesali ze slepé nenávisti k Benátčanům nad ranou, která křesťanstvu na východě zasazena byla.

Jako Itálie, jejíž hlavní moci dle výroku současného kronisty jako psi se trhali, tak se choval i ostatní západ k výpravě křížácké téměř naprosto lhostejně. Zjevně ovšem nikdo se k tomu nepřiznal, úředně ujišťovali knížata, že jsou ochotni táhnouti proti Turkům, ale ke skutkům nikdo se neměl. Že od severních mocností nic očekávati nelze, sám Aeneáš Sylvius přímne vyznal. Podobně nemohlo se od Anglicka vnitř neustále rozervaného žádné pomoci očekávati; Mikoláš V. nadarmo se namáhal zjednatí tam alespoň pokoje a svornosti. Také ve velké Francouzské říši vyzvání papežovo k sv. válce beze stopy se ztratilo. Král Karel VII. ani za potřebno neuznal, odpověděti na expediční plán, jež mu polorek Filelfo ještě před pádem Konstantinopole byl podal. Císař Bedřich III. konečně, jemuž dle náhledu středověkého přede všemi knížaty příslušelo křesťanstvo hájiti, nebyl ten, jenž by se k takovému podniku byl odhodlati mohl. Kromě Uhrů dělalo snad jediné Portugalsko opravdové přípravy k boji proti nevěřícím. Král Alfons slíbil postaviti na vlastní útraty dvanáct tisíc vojnů na celý rok a zbrojil se značným nákladem peněžitým přes hlasité nářky lidu; avšak pro nejrozmanitější překážky ani on úmyslů svých neprovedl.

Co Aeneáš Sylvius v listu svém k papeži řekl, bylo svatá pravda; veškerá Evropa byla tehda v poměrech napnutých a sotva hnouti se opovážila naproti společnému nepříteli křesťanstva, zvláště když pokoj v příštích měsících patrně ukazoval, že nebezpečí od východu ani tak blízké ani náhlé není, jak se v prvním zděšení svět domníval. Pranepatrný souhlas, s nímž se papežské napomenutí ku křížáckému tažení téměř všudy potkalo, patrně uka-

zoval, jak volný již ten svazek byl, který ve velkých stoletích středověku národy a knížata evropského křesťanstva spojoval. Když se na západě všichni radili, kterak by strašnému útoku Turků opřítí se bylo, ale nikdo opravdových obětí pro společnou věc přinéstí hotov nebyl, přišli z východu jako živí svědkové nebezpečí odtamtud všemu křesťanstvu hrozícího poslové z Cypru a Rhodu, pomoci hledající. Ti jednomyslně uznávali, že mysliti nelze, by Turci ustáli. K nim se připojilo několik málo Vlachů, kteří krveprolití v Konstantinopoli aneb otroctví tureckého byli ušli; jmenovitě několik františkánů z Bononie a kardinál Izidor Ruský, kterýžto, vyměniv svůj oděv kardinálský s oděvem padlého, sečí v dobytém městě ušel, potom pak jat a nepoznán za otroka prodán byv šťastně uprel. Od něho a zmíněných františkánů dověděli se v Itálii prvních zevrubných zpráv o katastrofě od 29. května 1453.

Kardinál Izidor zvěštoval strašné věci o ukrutnostech Turků a jejich pevném úmyslu také Itálii zpusťiti. „Nebezpečí,“ pravil, „jest nesmírné, sjednocení křesťanů nevyhnutelně potřebné.“ Moc sultánova byla kardinálovi větší, než kteréhokolivěk výbojce, ať Caesara, Alexandra. Nadto, dokládal, vládne Mohamed nesmírnými penězi. Loďstvo turecké skládá prý se již z 230 lodí, jezdeckto z 30.000, počet pěších může prý nesmírně rozmnožen býti. Nevěřící vpadnou prý do Itálie bezpochyby přes Kalabrii, snad i přes Benátky. Kardinál byl, jak Sienský vyslanec v Benátkách zvěstuje, pevně přesvědčen, že Turek v 18 měsících v Itálii bude, nebude-li v šesti měsících mír mezi mocnostmi italskými na vzájem se potírajícími zjedнан. A nepochybno bylo zajisté, že nic opravdového proti Turkům podniknouti lze nebude, dokud pokoj a svornost mezi státy apenninského poloostrova zjedнан nebude. Aby tohoto velkého cíle dosáhl papež Mikoláš V. povolal vyslance všech mocí Itálie k sjezdu o pokoj do Říma. Záležitost tato byla náhlá; proto vypravil papež, zděšen jsa pádem Konstantinopole, v druhé polovici září hlasatele míru s největším chvatem. Asi měsíc později počali se vyslanci vládky v Římě scházeti. Dne 24. října 1453 dostavili se vyslanci republiky Florentské a Benátské, tito se zvláštním rozkazem, aby vyjednávání Sinorie s Turky omluvili. Déle dali na sebe čekati vyslanci

vévody Milánského. Konečně dostavili se 10. listopadu. Jednání mohlo tedy začít. Ze zpráv o něm tolik vysvitá, že se příznivému skončení největší překážky v cestu stavěly. Všichni přítomní pěknými slovy smírnými ovšem neskrbili, jakmile však se svými náhledy se vytyčili, vidělo se, že všichni tak přepjaté požadavky činili, že zjednání míru jako nemožné bylo.

I papeži Mikolášovi dává se vina, že řídil vyjednávání mdle a lhostejně, ohlídl se příliš na sebe a svůj vlastní prospěch, jakož i na Alfonsa Neapolského a jsa k tomu trápen ukrutnou dnou.

Proto vzal sjezd konec, jaký předvídati bylo. Dne 19. března oznamovali Sienští vyslanci svému rodnému městu, že se vyjednávání úplně rozbilo. Dne 24. března opustili vyslanci Florentští Řím; poslové míru rozešli se beze všeho výsledku, s vzájemnou rozmrzelostí.

Co se nepodařilo shromážděným diplomatům, toho dosáhl jednoduchý mnich Augustinián, fra Simonetto z Camerina. Byl od Benátčanů k Františku Sforzovi, vévodovi Milánskému, tajně poslán, aby s ním o mír jednal a slušné návrhy mu učinil. Sforza byl ochoten přijmouti je. Cosimo de Medici dostav zprávu o tomto vyjednávání, jevil k němu také chuť. Jednání o mír od Simoneta započaté skončilo smlouvou v Lodi 9. dubna 1454. Všecky mocnosti v Itálii byly pak vyzvány, aby v určité době mír potvrdily, chtějí-li v jeho dobrodiních podílu mít. Dne 30. srpna uzavřely Benátky, Milán a Florencie na 25 let ligu k hájení svých států proti jakémukoliv útoku. Král Neapolitánský, maje se za uražena, že bez jeho vědomí a schválení mír uzavřen byl, dlouho se zdráhal k němu přistoupiti; teprv když ho zvláštní legát papežův, výtečný kardinál Capranica, přemluvil, potvrdil jej 26. ledna 1455. Novou smlouvou uzavřeli pak papež, Neapol, Florencie, Benátky a Milán na 25 let spolek obranný i vzdorný. Tato velká vlašská liga byla od papeže 25. února 1455 potvrzena a 2. března v Římě slavně ohlášena a skvělými slavnostmi oslavována.

Mnohem smutnějšího divadla, nežli vlašské konečně šťastné ukončené jednání o mír, poskytují porady o bránění se proti Turkům ve sv. římské říši německého národa odbývané. Zde se zrovna děsným způsobem ukázalo, jak velice myšlenka solidarnosti křesťanstva proti Islamu již zatměna byla.

Císař rozepsal ke dni 24. dubna 1454 sněm říšský do Řezna ku poradě o vystrojení vojska potřebného a poslal zvací listy netoliko německým stavům říšským, nýbrž všem knížatům a svobodným obcím křesťanské Evropy; i mělo se za to, že to bude hlučný křesťanstva sjezd, jako někdy sbor Konstantský. Císař sám slíbil přijíti, nebude-li ho zdržovati nějaká důležitá překážka. Když pak doba otevření se blížila, bylo zklamání veliké velmi. Císař nepřišel osobně, nýbrž poslal zástupce. Ze všech vlašských států byl zastoupen jediný papež svým legátem, biskupem Janem z Pavie, a Savojsko vyslanectvem. Jediný cizí kníže, jenž vůbec do Řezna přibyl, byl Filip vévoda Burgundský; z mnohých knížat německých dostavili se toliko markrabě Albrecht Achilles Braniborský, hledaje především pomoci pro křižáky, a Ludvík, vévoda Bavorský. Nejvíce nápadno bylo, že jménem mladého krále českého nikdo nepřišel, pro něhož se pomoc křesťanstva především pohledávala. Mluveno mnoho a někdy dosti krásně, přemítány všeliké návrhy, ale podstatného neuzavřeno nic, leda že přikázáno zachovávatí pokoj ve všech zemích a nařizeno, že 29. září měl se státi ve Frankfurtě nový sjezd, bohdá hlučnější a vydatnější. Vévoda burgundský prohlásil, chlubně jako vždy, že potáhne na Turka s 6000 mužů, jestli také ostatní knížata se připojí. Když se blížil čas sněmu Frankfurského, Aeneáš Sylvius předvídal, že naň opět bude vloženo nejtěžší břímě jednání, povolal Kapistrána, tehdaž v Olo-mouci meškavšího, ku pomoci své, s ním i s markrabaty Braniborským a Badenským, co plnomoceníky císařovými, vjel 29. září do Frankfurtu. Kromě nich byli přítomni: biskup Krčský, jako poslanec císařův, biskup Pavijský od papeže zvlášť splnomocněný, z kurfirstů: Jakob Trevířský a Dětrich Mohučský, ze světských knížat později přibylý arcivévoda Albrecht. Bohužel trvali přišli ve své obyčejné ochablosti a netečnosti. Mnozí z nich bez okolku vyjádřili svou nechuť ku křižáckému tažení a opovržení papeži a císaři. „Tito dva páni,“ pravili, „chtějí jen naše peníze vydířiti, ale zklamou se, my nebudeme tak ochotni, jak se domnívali.“ Ani řeči Kapistránovy a Sylviovy, ani prosby vyslanců uherských nemohly vzbuditi nějaké horlivosti pro obecnou záležitost západu. Činnosti a úsilnosti markraběte Braniborského

děkovati jest, že se jednání docela neroz-
bilo, a alespoň „čestné zdání“ k místu
přivezeno jest. Uzavřeno, jako z hanby,
že příštího léta mělo se vypraviti Uhrům
k pomoci z říše vojsko 10.000 jezdců a
32.000 pěchoty, ale zároveň mělo z pří-
stavů Italských loďstvo proti Turkům vy-
plouti. O jeho vyzbrojení měl se papež
s králem Neapolským, Benátkami a Ja-
novem dohodnouti, císař pak s německými
knížaty ve Vídenském Novém Městě o
výpravě pozemního vojska se smluviti.
Takž mohl Aeneáš Sylvius těšiti se aspoň
dávným vtípem svým, že sněmové němečti
nebývali ovšem jaloví, když každý prý
rodíval své mladátka.

Sněm Novoměstský náležel mezi nej-
významnější a nejstrastnější úkazy věku
svého, tak že i jeho přední účastníci přáli
si, aby raději pohřížen byl do tmy ne-
paměti. Vyšly zajisté na něm všechny toho
věku mravní neduhy a rány na jevo, aniž
nalezly léku a léčitele. Počal se, jak oby-
čejně, mnohem později nežli ustanoveno
bylo; stal se však posléze velmi hlučným.
Jednalo se tam o všech věcech a nezjed-
nalo nic. Nejvíce času zmařeno malichernými
hádkami o přednost v posezeních,
zvláště proto nemilými, že se děly mezi
kurfirstem Trevířským a zástupcem pa-
pežovým, legátem Janem z Kastilionů.
Hlavní však úloha sněmu, vypravení vojska
křesťanského proti Turkům, nevyřízena.
Vůdcem a vladařem byl schytralý Jakub
Trevířský, jenž sám čtyry kurfirsty za-
stupoval, radové ostatních se mu podří-
zovali. Ti byli vesměs přišli s nařízením,
aby se turecké otázky vyhýbali, zato však
na císaře s reformami dotírali. A na tom
stanovisku setrvali všichni přes řeči proti
Turkům, jež Aeneáš Sylvius, Kapistran a
Jan Vítěz ze Zredny, zástupce Ladislava
krále činili. Přišlo k pohoršlivým hádkám,
jednání pak o záležitosti turecké nikterak
nepokročilo. Sněm unaviv se rokováním
nekonečným, zpozoroval posléze, že k vý-
pravě dostatečné v běhu leta 1455 již ne-
dostávalo se času. Když mezi to tedy
přišla zpráva o smrti papeže Mikuláše V.
(† 24. března), sněmovníci uzavřevše, že
vojska svolená teprv roku následujícího
měla dostaviti se do Uher, rozešli se z No-
vého Města. (Pokračování.)

Črty Sázavské.

(Podává Jos. Šindelář, býv. farář Sázavský.)

9. O čertu sv. Prokopa a čertové brázdě.

Jako pokoušel Spasitele ďábel na poušti,
tak vydání jsme všichni nástrahám a úto-
kům jeho a nebylo jinak ani u světce
Prokopa. Že bylo mu vésti tuhý a strá-
dání plný život jakožto příchozímu pou-
stevníku na Sázavě, pokud půda ještě
vzdělána nebyla, lze si snadno představit.
I porozumíme dobře slovům mnicha Sá-
zavského: „Hic supercilio ejusdam spel-
luncae desertae, quam mille daemonia,
ut fertur, inhabitabant, caelestibus armis
loricatus consedit, ibique, quibus se posset
tueri, obstaculis virtutum constructis, contra
canes vitiorum et impetum spiritualium ne-
quitiarum, ac suggestionum sagittas, ad
petram, quae Christus est, orationibus,
vigiliis, jejuniis allideus viriliter pugnare
coepit.“ Jest tedy oněch „tisíc ďáblů“,
svět, tělo, ďábel, kteří tisícerymi úskoky,
svody, pokušením na sv. Prokopa zde do-
ráželi. Aby nástrahám a pokušením světa
ušel, opustil Vyšehrad a zde jako pou-
stevník žil. Zbyl mu tudíž zde ještě tuhý
boj proti tělu a ďáblu, kteréž přemáhal
modlitbou, bděním a postem. A zvítězil
sv. Prokop jak nad tělem, tak i nad ďáblem.
Proto zobrazen bývá, pravici drže ďábla
připoutaného a na schodech do kobky pod-
zemní ukazují se místa, kudy ďábla odtud
vypudil. Jako Benediktini vůbec, tak i sv.
Prokop se svými bratřími řeholními přin-
esl křesťanskou osvětu do krajín sázav-
ských, jichž půda ještě dosti pustá a ne-
vzdělána byla. Zde jal se světec a jeho
mniši vzdělávati půdu pilnou a neunavnou
prací. Ovoce pile jejich v brzku se uka-
zovalo. Krajina ondy pustá skvěla se ú-
rodou. Lid krajiny této cosi podobného
posud neviděl a proto přičítal, jak tomu
u lidu obecného, na nejnižším stupni vzdě-
lání stojícího bývá, že *pomoci ďábla zde oral
světec* a pojmenování dle toho dal lid zvláště
rokli, která asi 10 minut od kláštera ne-
daleko řeky se nalézá a kterou nazval
„Čertova brázda.“ O ní bájí lid, že ji sv.
Prokop oral čertem, kterého v pluhu za-
praženého měl a kterého křížem v pravé
ruce pobádal. Rokle ta jest velice strmá
a hluboká a lze prý ji sledovati až ku
Kouřimi, než k tomu bylo by třeba příliš
veliké obrazotvornosti.

10. Pramen Rakovka.

Na východní straně vrchu zvaného „bílý kámen“, asi půl hodiny od kláštera na strmném levém břehu řeky Sázavy prýští ze země pramen mohutný jak křišťál čisté vody. Teplota vody i v letě bývá + 7° R. Misto to uvádí se též ve spojení se sv. Prokopem. Nad pramenem ve výši asi 3 metrů nalézá se skála dosti uhlazená, která dle pověsti lidu sloužila Světcí, když unaven po práci v těchto místech si odpočinouti chtěl, za lůžko. Proto zve se „lůžkem sv. Prokopa.“ Misto to bylo jakoby stvořeno pro poustevnu. Proti severním větrům chráněno jest strmuou stráni, dole teče Sázava a za ní návrší zvané „krlíště“ u Mrchojed.

11. Které zázraky připisují se sv. Prokopu?

1. Sv. Prokop žádal si jako dítě za tuhé zimy sbírat v lese jahody, kteréžto nerozumné žádosti rodičové jeho se zasmáli. Než jak velikým podivením je naplnilo, když dítě s velikou kyticí jahod se navrátilo. Na Sázavě zvláště při processí Kolínském bývá obyčej, že každý hledí o pouti nakoupiti jahod, alespoň několik, aby je domů přinesl. 2. Původ studánky v Chotouni. Rodičové sv. Prokopa marně hledali místo, kde by studánku zřídili; dítě vzalo proutek, vyvrtalo v zemi důlek a hle, vyprýstl pramen. 3. Sv. Prokop s čeledínem svého otce byl poslán do lesa pro dříví. Na zpáteční cestě ďábel zlomil kolo. Sv. Prokop pohlédl k nebi a donutil ďábla, aby nápravu nesl. 4. Sv. Prokop v zimě venku pracoval, ale sil mu již ubývalo, poněvadž velikým hladem trápen byl. Popatřil k nebi, pomodlil se a hle, suchý dřínec (modřín) se čerstvě zazelenal a byl plný zralého ovoce, kterýmž se světec občerstvil. 5. Sv. Prokop tisíce ďáblů z jeskyně vyhnal. 6. Sv. Prokop vymítal ďábla z člověka posedlého. 7. Sv. Prokop vypudil zlého ducha a sehnal jej po kamených schodech z kláštera. 8. Sv. Prokop ďáblem oral. 9. Sv. Prokop zahnal straky od kláštera sázavského proto, že jej v modlitbě vyrušovaly. Až podnes se vypravuje, když sem zabloudí některá straka, že nešťestí stihne krajinu sázavskou. 10. Sv. Prokop vzkřísil utopeného, který převážej se ke službám Božím utonul. 11. Sv. Prokop posměšně „Brodkorbem“ nazván

v Olomouci, začož město ohněm ztrááno bylo.

12. Proroctví při smrti sv. Prokopa, co se stane s bratřími. 13. Zjevení se opatovi latinskému po zapuzení Vitoše. 14. Zjevení se sv. Prokopa papeži Innocencovi III. před kanonisací. 15. R. 1204 dne 4. července o kanonisaci mnoho nemocných uzdraveno bylo. 16. Beneš z Veitmile líčí dějiny kláštera sázavského a vypisuje dva zázraky, které se 4. července 1316 staly. 17. R. 1324 sv. Prokop zachránil dva sluhy klášterní před utopením. 18. Roku 1213 ukázal se sv. Prokop Sudislavovi a manželce jeho Dobromile a pobídl je, aby mu vystavěli v Praze kostel. I vystavěli kostel na Malé straně u Panny Marie pod řetězem na maltézském náměstí. Chrám ten posvětil biskup Daniel, jinak Milík zvaný u přítomnosti Přemysla Otakara. 19. Sv. Prokop zločince, který k němu o pomoc volal a k šibenici veden byl, před smrtí zachránil. 20. Na přímluvu sv. Prokopa v letě zamrzla řeka, když dva lotři pronásledovali ctitele sv. Prokopa. Tento na ledě přeběhl, oni však nemohli, poněvadž led zase roztál. 21. Sv. Prokop trestal berlou žence, kteří den jeho 4. července nesvětili a na poli osení žali. 22. Sv. Prokop trestal učitele, který dovoliti nechtěl žákům dne 4. července putovati na Sázavu.

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

V.

Slunce již svítilo vysoko a mile hrálo, když byl Petřík udeřením ze sna vyburčován.

„Vždycky to říkám, že ti tuláci jinde nespí nežli v mém seně! K čemu platím na hlídače? horlí důrazně tělnatý měščenín, oháněje se lehkými hraběmi.“

„Vstaň, lenochu, a táhni po svých; nebo tě pořádně přetáhnu.“

Petřík vyskočil jak srna, protřel si oči a jal se omlouvat, že je zde cizí, že přišel samou noc do města a nikoho nezná, aby byl mohl o nocleh prositi.

„Ulehl jsem tedy zde a jestli že jsem něco poškodil, chci to nahraditi a pomohu na louce pracovati.“

Měščenín ohlédl se zkoumavě po mla-

díku. Omluva se mu patrně zalíbila a hned také přijal nabídnutí jeho.

„Dobrá, když chceš pracovat, můžeš. Zde máš desetník: skoč do města a kup si nové hrábě a můžeš zůstat tu přes léto u mne. Zaměstnání bude dosti, plat až jaký zasloužíš. Nerad, co slibuji, dokud neuvidím.“

Petrík byl jako u vytržení. Našel práci, aniž se byl nadál. Cesta vedla jej kolem kapličky, kde zobrazen byl ukřižovaný Spasitel. Petřík poklekl a pomodlil se vroucně, děkuje Pánu Bohu, že se tak milostivě o něj postaral a prose o Jeho svatou pomoc i na dále. Povstav, pospíšil k blízkému hokynáři a s koupenými hráběmi vracel se na louku. Hospodář ohlížel se již nedůvěřivě k městu. Myslí asi, že mu neznámý i s desetikem upláchl a byl tím vlídnější, když mu Petřík krejcar odevzdával.

„Vidím, že jsi hodný hoch a zůstanešli jím, rád tě ve službě podržím.“

Petrík potěšen dal se s chutí do práce a ta šla mu při jeho síle a obratnosti dosti rychle od ruky.

Než podívejme se také po Rozárce. Paní zavedla ji do malé komůrky, kde stálo prosté lože a podavši ji večeri, řekla, aby jen ulehla a po cestě si odpočinula, dnes že žádné práce více nebude, ráno že jí vše ukáže a poví. Rozárka ulehla a po cestě znavená hnedle usnula. Spala tak dlouho, až paní ráno do komůrky vkročila. Bylo jí to divné, že děvče ještě spí a proto hned Rozárce připomenula, že nesmí tak dlouho si hověti, z rána je práce nejvíce a k té že musí pilně přihlížeti. Rozárka nad tím stála celá podivená. Poznávala pojednou, že služba nebude jen tak lehká, jak ona si jí představovala. Doma u Sosnovcové vstávala, kdy chtěla, třeba jí byla stařenka sebe důrazněji napomínala. Než umínila si, že druhý den si přivstane a paní hned po příchodu nepohněvá. Strojní jí mnoho práce nedalo a tak hnedle stála v čeledniku vedle paní, která jí všecku potřebnou práci pro ten den nařizovala a vysvětlovala. Tu obcházel Rozárku mráz. Ani si nemohla vše zapamatovati, co paní poroučela, jak pak možno to vykonati? K tomu neměla, jak víme, ani nejmenšího cviku a ani špetku dobré vůle. Starý vzdor se dostavil. Í jala se, co jí bylo ještě nejsnažší, umýváti nádoby. Za nedlouho přišel Jirka a mnoho nescházelo, že by byla Rozárka z nového místa svého hned s ním zase utekla. Říci však se to po okamžik

styděla a tak zůstala, nevědouc sama, jak dlouho to asi zde vydrží.

Zatím co Petřík na předměstí u známého nám měštěnína pilně pracoval a přízeň lidí domácích si získal, vedlo se naši Rozárce nevalně. Paní musela ji ke vší práci domluvou nutiti, ničeho neuměla, na vše zapomínala a stále jsouc napomínána, chodila celý den zamračená, ani slova nemluvíc. Nadešla neděle. Petřík si naleštil boty, vyčistil chudičský šat a šel do města. První jeho cesta byla k domu, kde Rozárka sloužila. Postavil se na druhou stranu ulice a čekal, jestli ji uvidí.

Vyšla. Paní totiž poslala ji do kostela, nařizujíc, aby se hned po službách Božích domů vracela. Rozárka oblečena jsouc do nejlepších šatů, vyhlížela na děvče venkovské velmi slušně, ale slídívý její zrak brzy postřehl, že děvčata v městě mají jiný střih i jinou látku na svých šatech a tu zdál se jí vesnický oděv její bezcenným. V tom přistoupil k ní Petřík. Rozárka podivením div nevzkřikla. Vzpamatovala se však a pohlédnouc na něj, pravila:

„Tak je to přece pravda, že zde sloužíš? Já myslela, že si ze mne děláš jen dobrý den, když jsi mi to před kovárnou povídal.“

Setkání se s Petříkem bylo jí asi milé. Bylať sama úplně cizí a jak víme, v sel-ském šatě svém i dosti stísněna. Petřík to mžikem znamenal a jsa tomu rád ze srdce, vyprávěl upřímně, jak místo nalezl, jak je spokojen a jak s ním vlídně zacházejí. Rozárka poslouchala napjatě. Ani jí nenapadlo, že by to mohlo býti, aby ten prkený Petr hned se mohl míti dobře. Ona slyšela ve službě jen samé výčitky a hrozby, když to takhle půjde, že jí paní míti nemůže a tak dále. Usoudila, že vším tím sama je vinna a kdyby byla pilnější a vlídnější, že by se jí lépe dařilo. Ještě si sama ničeho nevysloužila a již to, co jí matka dala, se jí nelíbilo. Ještě nic kloudného neuměla a bylo jí za těžké poslouchati, když jí paní napomínala, aniž se snažila přiučiti se tomu. Však tím vším se Petříkovi nesvěřila. Smávala se mu jindy a dnes on by se mohl vysmáti jí ač, jak víme, jsa srdce dobrého, nikdy by to byl neučinil. Šli spolu kousek cesty, až Rozárka prohlédnouc si Petříka, pohledem na jeho chudobný šat náhle se zarazila a nedadouc mu ani s Bohem, do jiné ulice od něho odešla.

Byla to zase studená lázeň pro našeho Petra. Stál opět jako opařený a neuměl si

vše to vysvětliti. Před chvílí se mu zdálo, že Rozárka se poznává a již zase shledal důkaz její divokosti. Šel skroušeně na náměstí; tam odbočil ke kostelu a pokleknuv u samých dveří, modlil se zbožně, prose Pána Boha, aby jej silil, by mu bolest, kterou v srdci nosí, hlavu nepomátla. Miloval Rozárku náruživě a ona jím úplně zhrdala.

Rozárka byla také v kostele. Petřík jí neviděl. Vešla jinými dveřmi. Co se však Petřík zkroušeně modlil, neměla jinou starost, než aby kolem ní stojící ženštiny důkladně si prohlédla a pak uvažujíc řekla, jak sprostá je ta její suknice proti těm lesknoucím se šatům ostatních děvčat. K jiným nectnostem jejím dostavovala se pýcha a závist, dvě zmije, které člověka uštknuvše, až po hrob jedem svým jej provázejí. Neměla v kostele stání. Nutkalo ji to ven a do myslí její drala se jediná touha, jak by co nejdříve podobný šat si obstarala. Nevyčkala, až služby Boží se ukončí a opustila chrám Páně, pospíchajíc plná závisti a nepokoje k domovu.

Paní se podivila, vidouc ji tak brzo se vraceti. Rozárka vymluvila se, že nechťela vyčkatí, aby se nedostala do tlačenice. Svlékla oděv svrchní a šla po určené práci. Šat svůj již tenkrát pečlivě neuschovala. Zdál se jí bezcenným a proto nedbala o to, zdali se poškodí. Paní povšimnuvši si toho, napomenula ji, načež Rozárka odnesla si vše do komůrky a tam to opět nesložené do truhlice hodila.

Byla druhá neděle. Petřík obcházel opět kolem domu, ale Rozárka nevycházela. Bylo mu toho právě dnes líto. Obdržel od hospodáře obnošený kabát, který dnes poprvé oblekl a který se mu zdál pravým pokladem, neboť cosi podobného nikdy neměl. Pro Petříka bylo to však pravým štěstím, že se Rozárce z domu nechtělo. Smávala-li se mu jindy bez příčiny, byla by měla dnes aspoň proč se smáti. Vypadal v darovaném kabátě málem jako hastroš. Ovšem kabát sám o sobě byl ještě dosti pěkný, ale na Petříka šit nebyl, neboť hospodář, jak víme, byl obtloustlý a náš Petřík štíhlý jako smrk ve Zlakovickém lesíku. Petříkovi to nenapadlo a myslil, když se lidé po něm dívali, že obdivují se jeho kabátu. Dnes však se Rozárce přes všechno pobízení domácí paní do kostela nechtělo. Ve všední den si šatu jejího nikdo nepovšiml, ale v neděli bylo jinak. Tu myslila, že všickni se po ní

dívají a jejímu prostému šatu smějí. Paní neznajíc příčiny, pro kterou Rozárka z domu nechce, dále na ní nenaléhala a tak ji Petřík, ač celé půldne číhal, ani okem nespátril. S nepořízenou vracel se k polednímu domů. Darovaný kabát pečlivě uschoval a těšil se, že příští neděli se jím Rozárce pochlubí. Byl skoro rád, že ji dnes nespátril. Měl aspoň při celotýdenní práci čím opět se těšiti.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Poř dek kan. gen. visitace ve vikariatu Falknovském. (Pokračování.) V neděli dne 17. července v *Králově Chlumu* v 9 hod. mše sv., kazání a biřmování odrostlých. Odpol. křesť. cvičení a požehnání. V pondělí dne 18. t. m. v *Králově Chlumu* v 8 hod. mše sv., kazání a biřmování. V úterý dne 19. v *Mariánském Chlumu* totéž. Ve středu dne 20. v *Kirchenbirku* totéž. Ve čtvrtek dne 21. t. m. v *Lonnici* (Lanzu) totéž. V pátek dne 22. svobodný den ve *Falknově*. V sobotu dne 23. ve *Falknově* v 8 hod. mše sv., kazání a biřmování školní mládeže. V neděli dne 24. ve *Falknově* v 8 hod. mše sv., kazání a biřmování dospělých mužského pohlaví. Odpol. ve 3 hod. kazání, požehnání a biřmování dospělých ženského pohlaví. V pondělí dne 25. t. m. ve *Falknově* v 9 hod. mše sv., kazání a biřmování pro příslušníky *Staro-Sedlecké, Vranovské a Lobské*. V úterý dne 26. v *Haberspirku* v 8 hod. mše sv., kazání a biřmování. — Noclehem bude J. kníž. Mil. nejdůst. p. arcibiskup od 17.—26. července ve *Falknově*.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 18. července u sv. Ducha, od 19.—22. t. m. u Kapucínů na Hradčanech a od 23.—26. července u sv. Apolináře.

— **Kněžské exercicie** budou se letos konati v německém jazyku chvalné známým exercitorem P. Lukášem, karmelitou Lineckým pro duchovenstvo arcidiecése Pražské od 12.—16. září.

— **Pouť do Staré Boleslavi**, kterou od jubilejního roku cyrillo-methodějského 1885 každoročně podniká mariánská kongregace u sv. Ignacia v Praze, osvědčila se i letos milou a příjemnou všem, kteříž se jí účastnili, neboť páčilo se letos na 1000 poutníků, kteříž dne 10. t. m. dráhou severozápadní ve dvou zvláštních vlacích na den domov svůj v Praze opustivše, ve Staré Boleslavi slavnou Matku Páně

navštívili, jí se poklonili, záležitosti své jí doporučili, a sebe, své milé a drahé, jakož i celou českou vlast mateřské ochraně Její svěřili. Kongregace mariánská plní takto svoji milou a vzácnou povinnost: veřejně Rodičku Boží ctíti, když podobné poutě podniká zároveň i s těmi, kteříž ke kongregaci nenáleží. Jestliže se jí dílo toto až dosud vždy zdařilo, buďtež za to díky Bohu a jeho předrahé Matce. Průvod vedl vdp. P. Vostatek, superior residence Jesuitů v Praze. Veledůstojný pan děkan vyšel s assistencí processí vstříc, valný kus cesty, načež za hlaholu zvónů a zpěvu „Tisíckrát pozdravujem Tebe“ bral se průvod do svatyně mariánské. Zde odevzdal jménem kongregace dp. superior dar Matce Boží: drahocnou schránku pro milostný obraz, když týž se libati podává. Schránka tato umělecky provedena v dílně pana Tenglera v Praze, nese z předu nápis: „S vroucí láskou, Matko Páně, libám nyní obraz Tvůj — Ach, kéž někdy v nebes bráně zplešá s Tebou i duch můj!“ Na zadní desce pak vyryto jest věnování milostnému obrazu svatomethodějskému od kongregace. Schránku tuto s poděkováním jménem Marie P. převzal vdp. kanovník strážce, načež sloužena byla mše sv., po ní obvyklé modlitby kongregační konány. Množství komunikantů posloužili místní dva velební páni, podávající po celou mši svatou Tělo Páně. Slavnostní kázání konal dp. P. superior, po té pontifikální mše sv. sloužena. Odpůldne o půl 2. hod. libání milostného obrazu, načež velezasloužilý dp. P. Jan Votka T. J. ujal se poutníků, aby jim památkou Staroboleslavské vysvětloval. Ve 3. hod. zpívali v kapitolním kostele české nešpory kongreganisté, načež ve 4. hod. byly slavné nešpory v chrámě Mariánském. Po půl 6. hod. počalo loučení, při němž dp. P. Votka měl dojmavou promluvu. Za zpěvu „Musím Tě dřív pozdravit“ opustili pražští poutníci Starou Boleslav, doprovázeni jsouce opět veledůst. p. děkanem. Doufáme, že i slavná Matka Páně se zalíbením patřila na tento projev lásky a úcty svých dětí a že před trůnem božím přimluvila se zároveň se svatými českými patrony, aby všemohoucí Bůh nedal zahynouti nám, ni budoucím!

S m ě s.

Činohra dějin světových. *Děj první:* Před trůnem Nejvyššího rozdělila se vojska nebeská na dva tábory. V čele prvního stojí Michael, v čele druhého Lucifer. Michael volá: „Kdo jako Bůh?“ Lucifer: „Já!“ — Z trůnu božího zní po všechny věky ke každému tvorů: „Kdo jako Bůh?“ K hlasu tomu dělí se duchové opět na dva tábory. „Já,“ volá Lucifer.

„Já,“ mluví nešťastná Eva. „Já,“ výská si světák. „Já,“ posmívá se svobodomyšlný mudrák. „Já,“ zní mnohonásobně z úst Bohu odbojných. *Děj druhý:* V chaloupce nazaretské pozdravuje anděl Marii a zvěstuje jí početí Syna božího. „Ejhle, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého!“ A z domku toho zní do celého světa: „Ejhle, dívka Páně!“ Církev volá: „Jsem dívka Páně!“ „My služebníci boží,“ volají nejosvícenější učenci všech národův a věkův a spolu s nimi všichni lidé spravedliví. *Děj třetí:* Na oblaku nad údolím Josafat trůní Syn boží, kříž jakožto znak vítězství máje v pravici a před ním pokolení lidské na dvě rozdělené. Věčný soudce mluví k těm na levici: „Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného!“ a ke stojícím na pravici: „Pojďte, požehnání Otce mého, a vládněte královstvím připraveným vám od počátku světa.“ — Konec sebe zbožňování v nevěře a v nepravostech jest kletba věčná. Konec služebnictva božího ve víře a v nevinnosti jest radost věčná v království nebeském. — Toté veliká činohra světová, kterou nám na oči staví církev svatá od počátku doby vánoční (adventu) až do konce období svatodušního (všech Svátých). To jest obsah všech svátků církevních, jádro dějin světových.

Z paměti dělnických. Proč mají horníci na hlavách pokrývky podobné kněžským, o tom poučují nás Kořínkovy staré paměti kutnohorské zrovna na tom místě, kde řeč jest, jak objeveny byly doly kutnohorské. Roku 1237 vyšel si z kláštera sedleckého mnich Antonín na procházku do blízkých pahorků, kdež v lese unaven usednuv usnul. Probudiv se, shlédl vedle sebe v mechu tři malé kvítky z pravého stříbra, čemuž tím se více divil, že dříve než usnul, na tom místě nic takového neviděl. I odhodlal se, že o tom donese zprávu svému opatovi. Aby pak to místo zase jistě našel, šňal svou kápi s hlavy a přikryl jí ony zázračné kvítky. — Potom jali se na tom místě kopati a záhy objevena bohatá stříbrná žíla, načež brzo pravidelné a neslýchané výnosné dolování tu povstalo. Na památku této události pak horníci na Horách Kutných nosili čapky podobné kápím mnichů v sedleckém klášteře.

Varhany z papíru. V Miláně jsou vystaveny varhany, které jsou celé zhotoveny z papíru. Zhotovil je tamní kněz a profesor lycea don Giovanni Crespi-Righizzo a dělník Luigi Colombo. Tito dostali již také výsadu na svůj vynález. Jistý německý dům nabídl jim již padesát tisíc lir za odstoupení patentu.

Literární oznamovatel.

— „*Cyrillská škola zpěvu.*“ Sepsal Fr. Chlum, učitel pěvecké školy sborové „Obecné Jednoty Cyrillské“ a ředitel kůru u sv. Jiljí v Praze. Druhé, opravené a valně rozmnožené vydání. V Praze 1887. Nakladatel M. Knapp, knihtiskárna v Karlíně. Cena 70 kr., ztuha váz. 80 kr. r. č.

— „*Sto úvah krátkých a vážných*“ rozjímajícím o svém spasení k rozmyšlení podaných od Davida Pilchovského, kněze T. J., potom biskupa Echinského atd. Přeložil Jan Bloksa, kněz církevní. S povolením duchovní vrchnosti. V Praze 1887. Nákladem knibk. Cyrillo-Meth. Cena 40 kr.

— „*Krátké úvahy*“ pro každý den v roce vůbec, a pro některé slavnosti ještě zvlášť. S úchvalou církevní v prvé řadě pro řeholníky, ale i ku potřebě všech duší ostatních, na život dokonalejší se snažících, vzdělal P. Leop. Stix, kongr. SS. Redemptoris. Se svolením skladatele i nakladatele v jazyku českém prací společnou volně sdělali: † Terezie hraběnka Schmisings-Kerssenbrocková, rodem hraběnka Lažanská a Th. Dr. Karel Lev Řehák, farář v Podolí u Prahy. Díl I. Tiskem a nákl. kniht. Cyrillo-Meth. Cena 1 zl. 50 kr.

— „*Patronátní právo,*“ dějiny jeho v zemi svatováclavské a žádoucí jeho oprava, a úprava. Napsal a sestavil na základě církevních pramenů, církv. sněmů a děl katol. učit. církv. práva Pravoslav Pravdomil Pravdodatný, církv. kněz a farář arcidiecése Pražské. Druhé vydání. Tiskem a nákladem Cyrillo-Meth. knihtiskárny. Cena 70 kr.

— „*Moravská bibliotéka.*“ Dílo 28. Pořádá Frant. Bayer. „Z blízka a zdáli.“ Obrázky z cest Josefa Wünsche. I. svazek. Nakl. J. F. Šašek ve Vel. Meziříčí. Cena 20 kr.

— „*O církevním dějepise Slovanů.*“ Jedná Fr. V. Sasinek. V komisi F. Urbánka, č. knihkuce, na Ferdinandově třídě č. 25 n. Cena 30 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Václ. *Bernardin*, k. a. notář a děkan Vel. varský, 12. července 1887, (nar. 27. března 1812, vysv. 2. srpna 1840).

Vyznamenán jest:

p. Ferd. *Lehner*, koop. v Karlíně, obdržel exposit. canonice.

Ustanovení jsou:

- p. Dr. Heřman *Müller*, far. v Rosenthalu, za far. v Ebersdorfu v Habelschwerdtu v Kladsku;
- p. Jos. *Dengler*, far. v Boru (Haid), za far. v Perninku (Bärringen);
- p. Bedř. *Neumann*, admin. v Perninku, za admin. v Boru;
- p. Karel *Schneider*, kapl. Hradešinský, za admin. v Slušticích;
- p. Jan *Mašek*, koop. Kraslický, za admin. v Oloví (Bleistadt);
- p. Fr. *Kuschel*, za kapl. v Reinerz-u v hrabství Kladském;
- p. Frant. *Frolík*, koop. u sv. Kiliana, za admin. v Lišnici;
- p. Jan *Roškot*, far. Nechvalický, za far. v Podčepicích;
- p. Frant. *Skrbek*, admin. Podčepický, za admin. v Nechvalicích.

Upřádněná místa:

- Zbečno*, fara patr. p. Max. Egona kníž. z Fürstenbergů, od 4. července 1887;
- Lišnice*, fara patr. p. Karla Bedřicha knížete z Ottingen-Wallersteinů, od 20. června 1887;
- Brlož* (Püries), fara patr. pana Alfreda vévody z Beaufort-Spontin, od 4. července 1887;
- Sluštice*, fara patr. p. Jana knížete z Lichtensteinů, od 1. července 1887;
- Bor* (Haid), fara patr. p. Ferdinanda IV. velkovévody Toskánského, od 4. července 1887;
- Nechvalice*, fara patr. p. Morice kníž. z Lobkoviců, od 13. července 1887.

Hospodářská záložna
v Praze
půjčuje nasměnký,
cenné papíry, hypotéky
a na zástavy

i přijímá vklady

na úrok 5⁰%,
proti výpovědi 6⁰%.

(Venkovští vkladatelé mohou své vklady poštou zaslati, načež se jim obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.

Dr. Ferd. Budil.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání na slavnost svatého Jakuba.

Napsal L. K.

„Odpovídaje pak Ježíš řekl:
Nevíte, zač prosíte. Můžete-liž
pítí kalich, který já pítí budu?
Řkou jemu: Můžeme!“
Mat. 20.

Naposledy již ubíral se Kristus P. se svými učenníky do Jerusalema na slavnost velikonoční. Cestou předpovídá jim své utrpení, svou smrt a slavné vzkříšení; než učenníci nemohou pochopiti slov Mistra svého, nemohou srovnati ve své mysli, že by Ten, jenž přišel vykoupit lidstva, jenž přišel padlé pokolení lidské smířiti s rozhněvaným Bohem, mohl umřítí smrtí tak potupnou. Vykládali si tedy slova Kristova v ten smysl, že snad v Jerusalemě utrpí nějakého protivenství, z něhož pak vítězo-
slavně jako král povstane a království Mesiášovo založí. A tu dva z apoštolů, Zebedeovci, Jan a Jakub, již napřed chtějí si nějaké důstojné postavení v tom novém království zabezpečiti a pojistiti. K tomu konci navedli svou matku, aby za ně Krista prosila. Oba s matkou předstupují před Spasitele a matka chápe se slova a praví: „Rei, ať tito dva synové moji sedí jeden na pravici a druhý na levici v království Tvém!“ Ale co jí odpověděl Kristus? „Nevíte, zač prosíte; můžete-liž pítí kalich, který já pítí budu?“ Řkou jemu: „Můžeme!“ — Drazí v Kristu! slovy těmi Kristus P. zřejmě a jasně pronesl podmínku, pod jakou možno účastným se státi království Božího. A co pravil Kristus P. k synům Zebedeovým, ke sv. Janu a sv. Jakubu, jehož památku dnes slavným způ-

sobem konáme, to praví dnes i k nám: i nás táže se dnes: „Můžete-liž pítí kalich, který já pítí budu?“ A co my odpovíme? Zde při té otázce jest se mi zastaviti; nevím, jak mám za vás za všechny odpověditi. Ale než odpovím na otázku tu, chci ukázati vám, jak věrně splnili své slovo sv. apoštolové, kdy Kristu P. řekli: „Můžeme!“

Pojednání.

Ježíš Kr. chodě po krajině Jordanské mnoho učival posluchačů, mnoho hlásilo se k němu učenníků; vždyť viděli na vlastní oči věci takové, kterých žádný člověk obyčejný činiti nemůže; viděli, kterak proměnil vodu ve víno, kterak vzkřísil mládence v Naimu, dceru Jairovu, Lazara; byli svědky toho, kdy na mocné slovo Jeho utišila se bouře mořská, byli svědky, kdy Kristus dvakráte nasýtil nescetné zástupy málo chleby. A zázraky ty byly příčinou, že uvěřili mnozí, velmi mnozí, že On jest Bohem poslaný Mesiáš. A ze všech těch učenníků — vyvolil si dvanácte apoštolů, kteří se měli potom rozejíti do veškerého světa a učiti všechny národy. Tito byli obzvláště proniknutí sv. věrou. Ale víra jejich měla býti zkušena. Často jim předpovídal svá utrpení — ale oni toho nechápali; konečně, jak předpověděl, stalo se. V zahradě getsemanské byl jat, předveden před soudce, křivě obžalován, veden s křížem na horu Kalvarii a tam ukřižován. A kam se octli jeho věrní apoštolé? Kde byl sv. Jan, sv. Jakub, kteří krátce před smrtí Kristovou řekli, že mohou pítí kalich, který pítí bude jejich mistr?! Zde ukázala se jejich křehkost lidská; oni z bázně před židy ukryli se bojíce se, aby

jich nepotkal osud podobný. Jak tedy splnili to slovo: Můžeme!

Než uvažujeme dále. Třetího dne po smrti Krista P. — tu rozletne se Jerusálémem zvěst: Kristus vstal z mrtvých! A zvěst ta šla od úst k ústům u Židů hněv plodící, u apoštolů pak radost. Tu opět oživena jejich víra, nyní teprve poznali, že Kristus jich klamati nechtěl ani neklamal; opět Jej obklopují, obcují s Ním, ale rmoutí se zase, že chce od nich odejiti. Uplynulo 40 dní, a tu promlouvá Kristus P. ku svým apoštolům naposledy, přislíbiv jim před tím utěšitele Ducha sv.: „Dána jest mi všeliká moc.“ Potom vznesl se na oblacích do říše světél. A apoštolé? Opět bojí se vyjíti na ulice a čekají přislíbeného Ducha sv. Konečně desátého dne po nanebevstoupení P., když shromáždění byli, nastal víchř, bylo slyšeti zvuk a nad každým z apoštolův objevil se ohnivý jazyk. Byl to Duch sv.

A jak účinkoval ten Duch sv. svou milostí? Tu teprve rozbřesklo se jim v hlavě, tu vzpomněli si, co mají činiti, rozpomněli se i synové Zebedeovi, že pravili Kristu P.: Můžeme. A dříve tak nesměli, dříve tak bojácní — nyní již vycházejí na veřejné ulice a směle a neohroženě hlásají Krista ukřižovaného. Již nebojí se nebezpečství a protivenství, které jim hrozilo od Židů, neleká jich nepřítel vlnařova. Jejich heslem jest: Můžeme a chceme pít kalich, který pil náš Mistr. Tak sv. Petr dobře věděl, že mu Židé uškoditi mohou, ale on se nebojí, on do očí jim praví: „Vy jste spravedlivého a svatého zapřeli a prosili jste za muže vražedníka (Barabáše), aby vám byl propuštěn, ale původce života jste zabili“ (Sk. ap. 3, 14.).

A když uzdravil od narození chromého tázan byv od knížete kněžského, odpověděl zmužile: „Známo buď všechněm vám i všemu lidu israelskému: Ve jménu Pána našeho Ježíše Kr. Nazar., kteréhož jste vy ukřižovali a jehož Bůh vzkřísil z mrtvých, skrze toho stojí tento před vámi zdrav.“ (L. 4, 20.)

Byl sice potom žalařován, ale to jen pil kalich utrpení. A jak jej pil sv. Petr, tak všickni apoštolé a první z nich až na dno jej dopil sv. Jakub. Ten přijav po Nanebevstoupení Páně Ducha sv. kázal v Judstvu a v Samarii Krista ukřižovaného a obrátil velmi mnoho na víru Kristovu. Potom odebral se do Španěl, kdež neohroženě hlásal učení Kristovo. Chtěje pak

Krista mučnickou smrtí následovati a ho oslaviti, navrátil se zase do Jerusáléma. A když tuto mezi jinými i čarodějnika Hermogena víře křesťanské vyučil, Herodes Agrippa, jenž byl tehda na trůně židovském chtěje se Židům zalíbiti, odsoudil sv. Jakuba k smrti jen z té příčiny, že veřejně Krista vyznával a hlásal. Přiblížil se den smrti; bez bázně a beze strachu kráčí svatý muž k poprávišti. Tu ten, jenž ho vedl, vidí, kterak apoštol Kristův neleká se smrti mučnické; příkladem tím jsa pohnut vyznal ihned sám, že chce býti křesťanem, ihned nad ním vyrčen ortel smrti a tak vedeni jsou dva na místo hrůzy. Cestou prosil onen sv. Jakuba, aby mu odpustil, jestliže mu nějak ublížil, a sv. Jakub naklonil se k němu a políbil ho řka: Pokoj budiž tobě. Po tom oba klekli pod sekerou katovou. Tak skončil sv. Jakub, tak dopil on první kalich utrpení, a tak skončili všichni sv. apoštolé smrtí mučnickou vyjma sv. Jana, který ostatně mučnictví také podstoupil vhozen byv do kotle naplněného olejem vařícím.

Tak sv. Jakub ml., první biskup Jerusálémský, skončil byv svržen se střechy chrámové, potom kamenován. Sv. Filipp byl v Hierapoli na rozkaz představených zabít. Sv. Juda a Šimon Chananejský podstoupili mučnickou smrt v Persii. Sv. Tomáš umučen v Indii. Sv. Bartoloměj ukrutnou smrtí v Armenii zahynul. Sv. Matěj v Aethiopii při službách B. zabít. Svatý Ondřej v Achaji ukřižován. Sv. Petr a Pavel, knížata apoštolů byli jednoho dne za pronásledování Neronova usmrceni. Tak tedy všichni sv. apoštolé pili kalich utrpení, trpěli pro víru v Ježíše Krista a pro tu víru smrt podstoupili.

Tak také všichni mučenníci pili trpký kalich a smrtí svou jej až na dno vyprázdnili. Tři sta dlouhých let trvalo pronásledování, a za těch tři sta let bylo na sta, na tisíce nevinných křesťanů mučeno a způsobem nelidským usmrceno. My nemáme ani tušení, co všechno trpěli sv. mučenníci jen proto, aby i oni potvrdili, že mohou pít kalich utrpení, aby si nebe zasloužili. Až divno jest nám u srdce, když čteme, jaká muka byla nalézána na mučení křesťanů, jichžto vina nebyla žádná jiná, leda to, že byli křesťany. Co jen nelidské srdce ukrutných císařů římských a jejich místodržitelů mohlo vymysleti, to všechno, všechno protřpěli svatí mučenníci.

Předhazování lýtým šelmám, zašití do

pytlů vzhůru vyhazování. Jiní sedíce na rozpálených stolicích polévání byli vařící smolou nebo rozpustěným olovem. Jiné nahé přivázali ke sloupům, — natřeli je medem; vosy a včely přilétaly — několik dní takto trápení byli. Jiné křižovali, dřeli, mrskali, kolem lámali, do vody metali. V těchto však hrozných, nevýslovných mukách počínali si právě křesťansky — nereptali, ba samou vřidností ke svým trýznitelům mnohé na víru obrátili. Svatý Štěpán: „Nepokládej jim toho, Pane, za hřích.“ Každý z nich měl před očima ten kalich trpký, který Ježíš Kristus vypil za nás, každému z nich tanula na mysli slova Spasitelova: „Blahoslaveni jste, když vám zlořečítí budou a protivenství činíti a mluvíti všecko zlé o vás lhouce, pro mne; radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojna jest v nebesích“ (Mat. 5, 11. 12.). Tak trpěli sv. mučenníci, tak pili kalich utrpení ti praví následovníci Ježíše Krista, všichni jeho zmužili a věrní bojovníci a za utrpení to nyní tam nad hvězdami používají neskonalé blaženosti a ověnění jsouce vavřínovými věnci slávy pohlízejí dolů na nás, jak my pijeme kalich utrpení.

Jak my pijeme kalich utrpení! Milý Ježíši, za nynějších časů, kdybys předložil otázku: Můžete-liž pít kalich, který já pít budu, různou dostal bys odpověď: jedni, Tvoji nepřátelé — a těch je za nynějších truchlivých časů všude dosti, ti pijí raději kalich, jež jim svět nabízí a podává, kalich rozkoší, ti haní a tupí a zlehčují Tvou sv. víru, ti potupně a rouhavě mluví o sv. náboženství, my nazýváme je jedním slovem nevěrci, ti dali by Tobě odpověď: My nechceme pít kalich, který Ty nám podáváš. Jiní však odpovídají sice: Můžeme, ale když mají skutečně okusiti nějaké trpkosti, tu odmítají od sebe kalich utrpení a raději sahají po kalichu, v němž sladký med světských rozkoší jest, ale na dně — jed.

A ku kterým my se máme čítati? Snad k oněm, kteří nechtějí kalich utrpení pít? A jsou toho zrna lidé? Jest jich bohužel za našich dnů mnoho, jak mezi vzdělanci, tak mezi obyčejným lidem venkovským. A jak to možno, že jsou takoví lidé nevěrci? To není snadno, státi se a býti nevěrcem. Nestojí to nic jiného leda si umíniti, že nebude nic věřiti. K víře je potřeba dobré vůle; kdo nechce věřiti, toho nikdo nepřinutí. Příklad máme na farisejích. Ti byli očitémi svědky zázraků,

kteří konal Kristus P. — a uvěřili? Nikoli! a proč? Protože nechtěli. Tak i nyní kdyby sám anděl s nebe sestoupil, kdyby sám Kristus přišel hlásat sv. evangelia, nevěrci přece se neobráti, protože nechtějí.

K těm tedy, drazí v Kristu, nesmíme se přidružiti, ani k oněm, kteří snad ochotni jsou přijati trpký kalich, jakmile však mají jej pít, jakmile Bůh protivenstvím je navštíví, tu odmítají kalich ten od sebe a nechtějí pít. K těm též nesmíme se přidružiti, my připojme se raději k těm, kteří chtějí kalich utrpení pít. Ano jako druhdy synové Zebedeovi rozhodně řekli: „Můžeme!“ tak i my rozhodně říci máme: „Můžeme a chceme pít kalich ten.“ A jestliže až posud mnohý z vás toužil po kalichu světských rozkoší, po kalichu takovém, který jen s vrchu naplněn jest sladkostí, na dně však chová skrytý jed, jestliže mnohý z vás odmítal kalich Kristův nechtěje jej pít, pak aspoň dnes kéž odpoví na otázku Spasitelovu, že může pít kalich utrpení, že chce pro Krista trpět.

A jaký je ten kalich? Každý musí pít svůj. Někomu nalil nebeský Hospodář do něho chudoby — tu chudobu musíš snášeti, chceš-li vejíti do říše nebeské. Přijmi kalich ten z rukou Ježíše Krista, musíš jej vypít. Jinému naplnil kalich nouzí, bédou, soužením, musí trpět. Jinému naplnil kalich neduhem a nemocí. Přijmi kalich ten. O jak mnohý stěžuje si a nařiká, jaké má soužení, on zapomíná, že to kalich trpkosti, který jest mu vypít. Jak mnohý by rád sáhl spíše po kalichu sladkém, ale tu zapomíná, že kalich rozkoší není kalich Kristův, ten tedy by mu nepochybně k nebeskému království. Po vzoru svatých mučenníků, po vzoru sv. Jakuba — přijímejme rádi kalich utrpení z rukou Božích; neboť tím zajisté si získáme zásluhu, tím utrpením proklestíme si cestu tam, kam přešel nás sv. Jakub, a my za všeliké to utrpení pak přijmeme v odměnu věčnou radost, věčnou slast. Amen.

Kázání

na den sv. Ignáce z Loioly.

V chrámě téhož světce na Novém městě v Praze
r. 1886 konal *Frant. Ekert*.

„Oheň přišel jsem pustit na zemi
a což chci, leč aby hořel.“

Luk. 12, 49.

Na vrcholku hlavního oltáře, pod
samou klenbou tohoto chrámu Páně, spa-

třujeme blankytnou kouli, na níž porůznu hoří plaménky. Stavitel, který oltář ten r. 1690 budoval, znázornil tím myšlenku vznešenou. Znamenat ta koule naši zemi, a ty plaménky uvádějí nám na mysl hluboká slova Pána a Spasitele našeho: „Oheň přišel jsem pustit na zemi a což chci, leč aby hořel.“

Před Kristem Pánem byla na světě tma. Tma byla ve hlavách, tma a zima v srdcích lidských. Šeredná modloslužba zatemňovala rozum i těch národů, kteří jinak ve věcech přirozených dosti vysoko vynikali, a kazila srdce jejich. Tu hroznou tmou nevědomosti náboženské a porušenosti mravní zapudil Spasitel Ježíš Kristus. Přišel jako „světlo, kteréž osvěcuje každého člověka na svět tento přicházejícího.“ „Já jsem světlo světa, dí Pán, kdo mne následuje, nechodí ve tmách, ale bude mít světlo života“ (Jan 8, 12.). Svým nebeským učením osvitil rozum náš, rozehrál srdce naše ohněm své svaté lásky, získal nám opět ztracený poklad milosti boží, uvedl lidstvo v náručí Otce nebeského, a obnovil, posvětil tvářnost země naší.

Ten oheň víry a lásky svaté měl dle vůle Páně hořeti na zemi až na konec, a proto zřídil Spasitel apoštoly za své náměstky, aby oni rozněcovali jej ve všech národech. A mužové ti vyvolení úkol sobě svěřený plnili s milostí boží horlivě a požehnaně. Do světa tmavého nesli světlo víry, do světa chladného a mravně hybnoucího nesli teplo lásky k Bohu a bližnímu. Veliký Pavel vztýčil pochodeň víry Kristovy i na areopagu v Athenách, v ohnisku vzdělanosti starého pohanstva, a Šimon Petr s ním společně rozžehl oheň Kristův v samém sídle světovládnych císařů v Římě, odkud potom světlo a teplo to šířilo se a sálalo dále a dále. Ani proudy krve mučnické, která po staletí prolévána byla, nemohly světla toho udusiti. Světloonošové Kristovi klesali pod rukama katanů, avšak Pán vzbuzoval své Církvi nové a nové apoštoly, a tak stalo se, že tmy starého pohanstva čím dále více mizely, až oheň Kristův plápolal ve všech zemích velestatu římského.

Avšak duch temnosti vzbuzoval ve stoletích budoucích Církvi sv. nebezpečí nová. Když staré pohanstvo překonáno bylo, povstávali občas bludaři, kteří tichými výmysly svými otravovali národy křesťanské a olupovali je o pravou víru. V takových dobách nebezpečných posýlal

Kristus Pán své Církvi výtečné, svaté muže, kteří s milostí boží uměli porážeti bludy, a světlo pravé víry rozžehovati v národech. Zlatými písmeny stkvějí se v dějinách církevních jména a skutky těchto světloonošů Kristových, jakýmiž byli Athanáš, Augustin, Jeroným, Basil a Řehořové. A když později osvěta křesťanská návalem surových v době stěhování se národů již již hynula, tenkrát poslal Bůh na svět velikého světce Benedikta, jenž slavným řádem svým dal Církvi sv. celé pluky učitelů a vůdců křesťanských, kteří pod sladké jho sv. evangelia uvedli mnoho národů. A tak bylo po všecky časy. Kristus Pán založiv Církev svou na skále, bděl nad ní ustavičně, aby jí zloba pekel přemoci nemohla. Kdežkoliv povstávali nepřátelé, kteří odvažovali se proti zjevené víře Kristově podnikati útoky, tam ihned vystupovali udatní obránci, kteří mečem pravdy útočníky zaháněli a poráželi.

A takým mužem plným ohně Kristova byl i světec, jehož jménu zasvěcen jest tento chrám, a jehož památku dnešního dne slavíme. *Sv. Ignác z Loyoly rozžihal svým apoštolským životem oheň Kristův na zemi a prokázal Církvi katolické neocenitelnou službu svým Tovaryšstvem, které v duchu jeho světlo a teplo víry a lásky sv. nad jiné požehnaně šířilo a šíří mezi národy.* Budiž tedy tato hodina posvátná věnována úvaze o tom:

1. Kterak sv. Ignác životem i dílem svým oheň Kristův rozněcoval na zemi;

2. kterak Tovaryšstvo jeho zejména ve vlasti naší ku zdaru Církve sv. působilo. —

1. Počátkem století šestnáctého stahovaly se nad Církvi katolickou temné mraky, které brzo hrozivě se rozburácely a v národech křesťanských strašných zratků a spoust natropily. V národě německém vztýčil odpadlý mnich Martin Luter prapor vzpoury proti své matce duchovní, Církvi katolické, a zaslepen jsa bezedrou pýchou, jal se hlásati bludy nebezpečnější a horší nade všechna stará kacířstva, ježto bludy ty namířeny byly proti samým základům jedné, svaté, katolické, apoštolské Církve Páně. Brzo vlákal zpronevěřilec ten do sítě svých mocné spojence, zejména mnoho knížat světských, kterým kázeň Církve katolické byla jhem nesnesitelným. Za nedlouho vyskytli se i v jiných zemích učňové, kteří lichého toho proroka bludy i vášnivou nenávistí proti Církvi katolické překonati se snažili, jako Kalvin ve Francii a Zvingli

ve Švýcarech. Lidé ti nazývali se pyšným jmenem reformatoři, to jest oprávcové církevní, v pravdě však byli to vesměs nezdárníci, kteří proti matce Církvi soptili, ji šaty s těla trhali a nadobro ji zardousiti chtěli. Zradou, Istí a násilím brali Církvi katolické dívky z náručí a lapali do tenat svých celé veliké národy; utínali s rozložitého pravěkého stromu církevního ratolest po ratolesti, a již na samý kmen a kořen jeho odvažovali se. Zkázonosnou povodni zaplavilo nové bludařství již celou severní Evropu, hrnulo se dále do Polska, Uher i zemí českých a rakouských, ba i přes Alpy do samé Italie a přes Pyreneje do starokatolické Hispanie. Zdálo se, že skála Petrova snad již se rozpadne a že lodička Kristova v takovém vlnobití utone. Avšak jako ondy na moři galilejském Pán poručil moři i větrům, aby se ztišily, a lodička, v níž s apoštoly se plavil, klidně dále jela, tak bylo i nyní. Prozřetelnost boží zvolila kromě jiných osvěcených a horlivých mužů ku rozprášení těch černých mraků a ku zachránění lodičky Kristovy, Církve katolické, španělského šlechtice Ignáce, a ten založil Tovaryšstvo udatných, osvěcených bojovníků a věrných pastýřů stáda Kristova, kteří počali vítěznou obranu Církve sv. proti hubitelům jejím.

Když uvažujeme život sv. Ignáce, jasně přesvědčujeme se o tom, kterak Prozřetelnost boží člověkem vládne. Jako Pavel, jako Augustin, jako Norbert, tak také Ignác povolán byl ku dílu apoštolskému zvláštní milostí boží. Šavel spěchal do Damašku hubit Církev boží a přišel tam jako pokorný kajeník; Augustin odešel z vlasti jako nevěrec a vrátil se po letech jako osvěcený bohovědec křesťanský; Norbert hledal marných rozkoší světských a místo nich nalezl Krista; a Ignác hledaje slávy na dráze vojenské, raněn byl při obléhání Pampeluny a odnesen ku léčení na svůj rodný hrad Loiolu. Že vojn v válce nebezpečně poraněn byl, to ovšem událost jest obyčejná a všední, avšak právě tato událost v životě sv. Ignáce, na pohled všední, jest nám dokladem, kterak bez vůle boží nic se neděje v životě našem. Nemocný Ignác z nudy a dlouhé chvíle, nemaje jiné četby jal se čísti život Krista Pána a životy svatých. A hle, tu poprvé hlas boží ozval se k němu. Mladý ohnivý vojn počal se kochati těmi vznešenými vzory ctností, jež v životě Kristově a následovníků jeho shledával. Jako ondy Augustin,

jal se Ignác přemítati o svém posavadním svěťáckém životě a utvrdil se v předsevzetí, že mu rázem učiní konec a začne život nový. Byv viděním Matky boží ve snách v úmyslu svém posílněn, zpřetrhal všecka pouta, která ho ještě ku světu vázala, a když okrál, ihned vykonal, na čemž se byl ustanovil. Tu ho vidíme, kterak spěchá do poutního chrámu Matky boží Montserratské, kterak tam koná životní zpověď a Bohu slibem se zasvěcuje. Vidíme ho, kterak odtud ubírá se jako chudý poutník na poušť u Manresy, aby tam v ústraní rozjímaje, snáze porozuměl hlasu, jímž mluvil k němu Bůh. A světec Ignác hlasu tomu porozuměl. Tam na poušti postavil muž ten, tehdaž ještě neučený, podivuhodná svoje duchovní cvičení, kteráž naskrze Duchem svatým provanuta jsou a podnes cestu ku spasení ukazují. Tam z vnuknutí božského rozhodl se, že založí družinu mužů, kteří po způsobu sv. apoštolů životy své zasvěťí ku větší cti a slávě boží. Odtud potom nastoupil dalekou cestu až ku hrobu Spasitelovu v Jerusalemě, a vrátiv se do vlasti, jal se horlivě vzdělávati se ve vědách, kteréžto vzdělání potom dovršil na vysokých školách v Paříži.

Ignác byl syn hrdého národa španělského, byl šlechtic, býval vojínem, byl učněm a potom mistrem slavných vysokých škol pařížských; avšak kromě toho měl mnoho darů a vlastností neobyčejných, které uchvacovaly každého, kdož ho znal. Bylatě to podivuhodná jeho pokora, které se naučil ve škole Ježíše Krista; byla to neuhasitelná touha a horlivost jeho, pro spásu bližních podstoupiti i největší oběti; byla to jasná záře svatosti, kterou svítla duše jeho. I jaký div, že kolem toho omilostněného muže skupila se brzo v Paříži družina věrných přátel, kteří lnuli k němu jako ku výbornému mistru a nabídlí se jemu za pomocníky ku provádění velikých záměrů jeho! Ten malý hlouček šesti ohnivých mužů, mezi nimiž byl i František Xaverský, toť to horčičné símě, z něhož potom vzrostl veliký strom Tovaryšstva Ježíšova. A co zamýšlel svatý Ignác? Čeho domoci se chtěla družina jeho? Tovaryšstvo sv. Ignáce stanovilo si ten úkol, že pod praporem Ježíše Krista bojovati bude proti bludům a nepravostem, že bude pečovati o spásu duší, obracet zbloudilce a pohany, rozmnožovati pobožnost a zvelebovati víru sv. Zajisté jest to úkol vznešený, právě apoštolský, a proto

poznal papež Pavel III. v podniku Ignácově prst boží, a neváhal r. 1540 potvrditi stanovy Tovaryšstva Ježíšova. Byloť mu jasno, že nový ten řád posílá sám Bůh na obranu své Církvi proti hrozivému bludařství německému. Ignác stal se zatím již v Benátkách knězem a potom učiněn jest vrchním představeným nového řádu se sídlem v Římě. A nyní již rozmáhalo se nové Tovaryšstvo podivuhodně rychle, tak že po patnácti letech, když sv. Ignác umřel, čítalo r. 1556 přes tisíc členů. Co všecko družina tato ku cti a slávě boží, ku spáse nesmrtelných duší a ku prospěchu Církve katolické vykonala, o tom dějiny církevní vypravují na svých stránkách nejstkvělejších. Kamkolivěk Jesuité přicházeli, všude jali se kázati živým slovem pravdy Církve katolické, a uměli to konati tak přesvědčivě, že dodělali se tím úspěchů podivuhodných. Vedle kazatelny obraceli hlavní zřetel svůj ku vyučování a výchově mládeže. I zakládali četné výborné školy a kolleje a každá ta škola, každá kollej jejich byla úrodnou štěpnicí života katolického a mocnou tvrzí víry proti nepřítelům jejím. Ze škol těch vycházely zástupy osvicených a zbožných katolíků, kteří uměli víru svou neohroženě vyznávat i ji hájiti i dle ní žíti. Kolik nevěrců obrátili ti horliví učnové sv. Ignáce! Kolik hříšníků polepšili a posvětili ve sv. zpovědi! Kolik bludařů uvedli nazpět do lůna ovčince Kristova, a kolik národů již svedených vzdělali a opět napravili! V době, kdy Tovaryšstvo Ježíšovo nastoupilo práci svou, podobala se veliká část Evropy v duchovní stránce vypráhlé poušti. Prostý lid byl ve věcech náboženských nevědomý a v mravích surový, města pak a hradby byly porušeny rozmařilostí a spustlostí. Přecetné staré kláštery byly buď násilně zrušeny, buď chřadly svou nekázní, podobající se vypáchlé soli a stromu usychajícímu. A hle! do tohoto světa mravně hynoucího, tmavého a chladného, pustilo Tovaryšstvo sv. Ignáce oheň Kristův a rozněcovalo jej tak, že během půl století Evropa měla jinou, lepší tvářnost. Zejména postavili Jesuité mocnou hráz proti další zaplavě německého bludařství protestantského, ba vymanili z jeho pout celé země a národy. Proti mělkému rozumářství a pyšnému sektářství bojovali zbraněmi neodolatelnými, a těmi byly hluboká učnost, nezvratná přesvědčenost o pravdě učení katolického, neuhasitelná horlivost

a čistota mravní. A co říci mám o nesmrtelných zásluhách, jež získali si Jesuité apoštolským působením svým v zemích zamořských, mezi národy pohanskými ve východní Indii, v Číně i v Japonsku a v jižní Americe! Mnozí z nich neměli horoucnější touhy, leč aby na misiích mezi pohany za Krista Pána trpěli a smrti mučnickou zemřeli. Kolik těch horlivých misijnářů zhynulo úpalem slunečním, hladem i rukama pohanů! Který jazyk lidský dovedl by vyličiti apoštolské práce sv. Františka Xaverského mezi pohany ve východní Indii! V pravdě, kromě sv. apoštola Pavla žádný člověk nevykonal pro spásu lidskou tolik a žádný misijnář neobrátil tolik lidí ku Kristu, jako tento velikan, jako tento pokorný tovaryš sv. Ignáce. A kdo z nás neznal by aspoň ještě několik jiných světců z Tovaryšstva Ježíšova, kteří stkvějí se na obloze Církve boží jako jasné hvězdy svatosti; komu z nás nebyli by známi kromě sv. Ignáce a sv. Františka Xaverského ještě světcové František Borgiáš, Alois, Stanislav Kostka!

Ejhle N., kterak sv. Ignác Tovaryštvem svým rozněcoval na světě oheň víry a teplo svatosti! Že proti tomuto Tovaryšstvu povstali časem mocní nepřatelé, jichž spojeným útokům konečně se podařilo, výtečnou tuto řeholi na nějaký čas udolati, tomu nediv se nikdo, kdožkoli znáš život Ježíše Krista i osudy sv. apoštolů a rozumíš slovům sv. Pavla, že „všickni, kteříž chtějí pobožně žíti býti v Kristu Ježíši, protiventství trpěti budou“ (II. Timot. 3, 12.). Tovaryšstvo Ježíšovo všeliké to protiventství, jehož dostalo se mu vrchovitou měrou a to nejen lži a potupou, nýbrž i hrubým násilím, snášelo po všecky časy klidně a trpělivě. Proto dějiny církevní povždy s úctou a obdivem vypravovati budou o nich, že oheň, jež Kristus Pán na zemi přinesl, zaněcovali horlivě a neunaveně. Činili to zejména i ve vlasti naší, o čemž dále. —

2. Když sv. bratři soluňští Cyrill a Methoděj světlo víry křesťanské na moravském Velehradě rozžehli, osvitila záře jeho za dobu nedlouhou celý národ náš. Otcové naši přilnuli rychle ku sv. Církvi katolické, tak že vlast naše záhy již ho nosila se nad jiné národy křesťanské četnými světci a blahoslavenci. Bořivoj i Ludmila, Václav a Křišťan, Mlada, Doubravka, Vojtěch, Prokop, Anežka, a jiná jména blahoslavenců v prvních dobách

křesťanské víry u nás, z české krve pošlých, jsou důkazem toho, jak hluboké kořeny v národě našem Církev katolická zapustila. A za Otce vlasti Karla dosáhl národ náš na výsluní víry katolické nejvyššího stupně moci, slávy a blahobytu. Praha naše byla Římem severu, byla ohniskem vzdělanosti, honosila se nádhernými chrámy i kvetoucími školami a zářila leskem svým po celé Evropě. Národ český mezi křesťanskými národy stál v popředí, a cizinci s úctou vzhlíželi k němu. Tu moc, tu vážnost, tu slávu čerpala vlast naše ze živého zřídla Církve katolické. Na neštěstí stal se u nás potom žalostný převrat. Jako po smrti slavného krále Davida a nástupce jeho Šalomouna národ israelský rozdvojen byl mezi Roboamem a Jeroboamem a odvrátiv se od víry otcovské, potíral se, až obě nesvorné části jeho, království israelské i království judské žalostně zahynuly, podobně bylo i u nás. Po smrti velkého katolického krále Karla začaly v naší Praze neblahé spory o náboženství, které potom vzplanuly strašným požárem válek bratrovražedných. Ubohý národ náš ztratil nejdražší dědictví otců svých, víru katolickou a svornou jednotu, a zachvácen byl bludy a nekonečnými zmatky, kteréž posléze na mizinu jej přivedly. Lid český upadl v porobu, vysoké školy pražské téměř nadobro zanikly, a celá vlast krvácela samými různicemi. Na konec přikvačilo do rozervané země této nové neštěstí, a tím bylo německé protestantství. Otcové naši bohužel opíčili se povždy rádi po cizině, jakož vytykal jim již kronikář Dalimil, a v století šestnáctém zaslepili se tou měrou, že dokořán otevřeli dvěře domu svého cizáckému tomu bludařství, jež odpadlík mnich Luter a učňové jeho za hranicemi šířili. Srdce nám krvácí, když o tom přemýšlíme. Cyrilla a Methoděje, Václava s Ludmilou, Prokopa a Karla ubozí Čechové zavrhlí, a šli za cizími bludaři Luterem a Kalvinem; světlem víry sv. Václavské pohrdli a oblíbili si matný oheň bludů, který nesvitla a nehrál, a jen zhoubný požár rozněcoval v národech. A v té době, kdy na této sv. Václavské půdě německé protestantství rakovinou se rozežíralo, přišel r. 1555 do Prahy první Jesuita, blahosl. Petr Canisius, a již následujícího roku podařilo se mu, společně s 11 spolutovaryši usaditi se při starobylém chrámu sv. Klementa na Starém městě. To byla událost v církevních dějinách českých nad jiné

důležitá, neboť od té doby měla tupená a potlačovaná víra katolická v Praze statečné obránce, kteří za ni bojovati uměli a nepřátel se nelekali. Jako všude jinde, jali se i v Praze Jesuité působiti nejprv hlavně ve škole. Škola jest štěpnice budoucích pokolení, a proto Tovaryšstvo Ježíšovo velmi moudře hlavní část svého působení věnovalo výchově a vzdělávání mládeže v duchu katolickém. Proto zřídil blah. Canisius u sv. Klementa v Praze ihned školy nižší i vyšší a měl tu útěchu, že za nedlouho valný počet nadějných žáků do škol těch chodil. Vedle toho byli řeholníci ti horliví ve hlásání slova božího a ve slyšení sv. zpovědi, a působení jejich rozkvétalo zejména od té doby, co do Tovaryšstva vstoupil značný počet jinochů českých a moravských, kteří potom mohli k lidu českému mluvit jazykem mateřským. Z těchto prvních českých Jesuitů vynikal zvláště ohnivý kněz Václav Šturm, který netoliko uměl výborně slovo boží hlásati, nýbrž i důkladnými spisy českými bojoval proti bludům protestantským. A tak stala se záhy mladá kolej sv. Klementska ohniskem nového života katolického v Praze. Odtamtud vycházeli horliví Otcové ven, do krajů, mezi svedený lid český, aby ho učili zapomenuté víře svato-Václavské.

Sotva však Jesuité do Prahy přišli a na opuštěné vinici Páně pracovati začali, povstala strana nekatolická proti nim, a jala se týrati je a hroziti jim. V letech 1609 a 1611 chtěl rozeštvaný lid jižjiž hnáti útokem na kolej sv. Klementa, a posléze byli r. 1618 Jesuité z Prahy a z Čech vypověděni. A vite, N., kdož to byli, kteří tyto horlivé kazatele a osvěcené učitele a pěstouny mládeže násilím vypudili z vlasti naší? Byli to ti pánové čeští, kteří nad celou minulostí národa tak se zapomnuli a německým protestantstvím tak se zaslepili, že povolali na trůn království Českého jalového krále kalvince Bedřicha Falckého, a neostýchali se v pohřebním chrámě sv. patronů našich, ve velebném domu sv. Vitském, na hlavu jeho postavití posvátnou korunu sv. Václava! Tímto šíleným skutkem vykopali ti pánové nešťastnému národu našemu hluboký hrob, a do hrobu toho sklesl národ náš bitvou bělohorskou. V pravdě, N., když o těchto věcech přemítáme, a když uvážíme, že národ náš v tom hrobu, do něhož vlastní vinou sklesl, přece nezůstal, tu jest

nám, jakobychem slyšeli slova proroka Jeremiáše na zříceninách Jerusalemských: „Rozpomeň se, Hospodine, co se nám přihodilo; popatř a viz pohanění naše. Otcové naši zhřešili a není jich, a my nepravosti jejich neseme. Spadla koruna s hlavy naší, běda nám, že jsme zhřešili. Ale ty, Hospodine, na věky zůstaneš, a trůn tvůj do národu a národu. Obrat nás Hospodine a obnov dny naše, jakož byly od počátku“ (Pláč Jer. kap. 5.). Ba zajisté, N., Hospodin národ náš obrátil a obnovil dny jeho, jakož byly na počátku. Po hrozných zkouškách, když národ náš za své hříchy vypil hořký kalich bídý až do poslední krůpěje, poslala Prozřetelnost boží otcům našim kajícím opět časy lepší. Čechové přilnuli opět ku víře svých svatých patronů a slavných králů, a že to učinili, o to vedle jiných mužů získali si převeliké zásluhy i čeští Jesuité. Z hlubokého náboženského přesvědčení vstupovali do Tovaryšstva sv. Ignáce, a poněvadž dobře znali ty děsné spousty, jež v národě našem natropilo náboženské bludařství, poněvadž dále byli přesvědčeni, že jediná víra katolická národu našemu spásu věčnou i blaho časné získá, proto ovšem rozhodně a vytrvale potírali protestantství a utvrzovali lid ve víře sv. Václavské. Slyšíme a čítáme často, že prý vedli si při tom bezohledně, ba náruživě. Avšak nezapomínejme, N., jaké zmatky panovaly v Čechách již po dvě století; nezapomínejme, jak bezohledně a násilně vedli si u nás protestanté, kdekoli jen k tomu moc měli! Vzpomeňme si jen na ty kalvinské bořitele, kteří před očima jalového krále Bedřicha r. 1619 poskvrnili nám velebný chrám sv. Vítský, kde sekerami rozbíjeli oltáře i hroby českých králů a prznili posvátné hroby sv. patronů českých! Čeští Jesuité obraceli svedený lid český na víru živým slovem, a činili to z hlubokého přesvědčení. Že u nás ubohý zaslepený lid namnoze násilím vojenským ku víře katolické donucován byl, toho žádný katolík a žádný Jesuita nikdy neschvaloval aříž k tomu kdy radil; to zavinili jiní mocní činitelé, jakož o tom nestranné dějiny již dávno rozhodly. A že Jesuité lidu českému brali bludařské knihy české, v tom dobře dělali, neboť matka bře také dítě svému ostrý nůž z ruky. Brali lidu české knihy protestantské, dávali mu však za ně ihned české knihy katolické, tudíž hubili sice protestantství, nikoli však jazyk český.

A kdo může právem vytýkati Tovaryšstvu Ježíšovu v Čechách jakousi nenávisť k jazyku českému, tomu Tovaryšstvu, dím, z něhož v době největšího úpadku téhož jazyka našeho vzešlo dvaadesáte spisovatelů českých, mezi nimi i největší vlastenec český na konci XVII. století, Bohuslav Balbin? Či to nebyl Balbin, jenž ve smutné době této napsal památnou svoji Obranu jazyka českého, ve které zbožně volá ku sv. dědici našemu: „Sv. Václave, buď nám Vratislavem, vrať nám bývalou slávu naši!“ A co Jesuité u nás pro stavbu chrámů Páně činili, o tom podnes svědectví vydávají četné svatyně v Čechách od nich zbudované, zejména v Praze chrámy v kolleji sv. Klementa, sv. Mikuláše na Malé straně, sv. Bartoloměje na Starém městě i veliký tento stánek boží, který založen byl r. 1665. A mám-li se zmíniti stručně ještě o někdejších jezuitských školách ve vlasti naší, podotýkámpouze, že již r. 1696 na školách těch bylo přes 1000 chudých nadaných žáků zdarma živeno a vzděláváno. Pokud Jesuité u nás mládež vychovávali a na vinici Páně pracovali, potud marně vtírala se do vlasti naší cizácká novověká nevěra, ta mělká a lichá osvěta, která upírá Krista Pána i všelike zjevení náboženství, a všecky poměry ve mnohých národech otravuje a převrací. Jesuité rozněcovali na zemi světlo Kristovo; novověká osvěta bez Boha zapaluje však v jednotlivcích i celých státech jen zhoubné vášně, běre lidu víru i naději a pokoj, a vrhá jej ve propast nepravosti a zoufalství! —

Uvažovali jsme, N., kterak sv. Ignác a Tovaryšstvo jeho oheň víry a lásky Kristovy rozežihali v národech vůbec a ve vlasti naší zvlášť. Spravedlivě jest tudíž a slušno, abychom vědeckě uznávali všecko, co Tovaryšstvo Ježíšovo pro Církev katolickou obzvláště v národě našem vykonalo, i abychom velebili za to všecko Prozřetelnost boží, která sv. Ignáce ku založení tohoto slavného řádu vedla a řád ten neobyčejnými milostmi obdařila, že na vinici Páně tak požehnaně pracoval a podnes pracuje. Avšak, N., pečujme i my o to, aby ten oheň víry a lásky Kristovy, jímž sv. Ignác planul a již na zemi rozněcoval, také v nás samých hořel! Važme si světla sv. naší katolické víry; učme se, víru tu milovati a ji vyznávatí jazykem, i podle ní ctnostně a svatě žítí, dle slov Kristových: „Choďte, dokud světlo máte,

ať vás nezachvátí tmy, nebo kdo chodí ve tmách, neví, kam jde. Dokud světlo máte, věřte v světlo, ať jste synové světla“ (Jan 12, 35. 36.). A když světlo víry v nás svítí a oheň lásky a milosti boží plápolatí bude, potom zajisté po překonání mrákot smrtelných spatříme jednou světlo života věčného na nebesích. Amen.

Na schodech odpustkových.

Napsal Alois Dostál.

Těžkým krokem šla Dobroňka ku Praze. Byla to stařenka ani ne tak lety ustaralá jako rozličnými trampotami a bolestmi, jež ji stihaly. Hlava byla nakloněna ku předu, záda zakulacená, tělo vychrtlé — kost a kůže. Jenom jasné oko dosud těkalo mladistvě, jakoby ani vráskám na čele neslušelo.

Na druhý den brala se již uprášenými silnicemi. Loktuška jí spadla na ramena a bělavý vlas se ukázal. Dobroňka byla oděna chudě — chatrně. Šat prozrazoval její původ a postavení. Sukně květovaná do polovice kryta zástěrou „polohedvábní“ a kabátek s varhánkami v zádu a paušemi na rukou byl také nějak odřen a na mnohých místech vyspravován.

Stařena se opírala pravici o hůl, na levé ruce měla ovinutý růženec jako poutnice svatojanská. Na zádech se jí houpal skrovný uzel s potravou na cestu.

Dobroňka se několikrát zastavila, by se podívala na modravé hory, jež se za ní v mlhách ztrácely.

„Tam asi někde Kounice, tam naše chalupa chudá s doškami pod kopcem, lesem porostlým. Doma muž s dětmi vzpomíná, kde asi jsem a jak brzo cíle svého dojdou. Šťastně jsem až dosud všude prošla. Boží požehnání a modlitba mých drahých mne doprovází.“

Stařena si usedla na pokraji lesa, by posnídala; z poslední vesnice, kde u dobrych lidí našla přístřeší a pohostinství, časně z rána vyšla, by do poledne do Prahy dorazila. Ranní modlitbu cestou vykonala a teď se musí posilnit.

U lesa byl příjemný chládek, ptáci zpívali, nedaleko hrčel potok, brouci bzucheli, kvítka se usmívala, obilí vesele šumělo a Dobroňka — plakala.

Jak by se mohla veseliti s celou přírodou, tak krásně Božím okem okrášlenou, majíc na paměti cíl cesty své.

„Kam pak, stařenko?“ ozval se za ní mužský silný hlas.

Dobroňka se ohlédla a spatřila myslivce zarostlého vousem ve tváři, s puškou na rameni a dlouhým pérem na klobouce. Dobroňka se ulekla, ale myslivec se ji jal chlácholiti:

„Nestrachujte se. Myslivci jsou postrachem toliko zvěři škodlivé a lidem zlým. Vy dle toho nevypadáte tak.“

„Chtěla jsem si odpočinouti“

„A myslíte, že vám kouska toho místa nedopřeji? Vy nám nebudete kaziti stromků, trhati kořenů.“

„Co by se za nehet vešlo, nikomu jsem neodcizila,“ bránila se Dobroňka.

„Však tomu také věřím; kdo by do vaší poctivé tváře mohl říci něco nešlechtného? Ale kam jsou obráceny kroky vaše?“

„Ku Praze, pane myslivče. Ráda bych tam do poledne dorazila. Zdá se mně, že tamo, kde kouř jak mlha se zvedá a nějaké obrysy věží k nebi vystupují, je hlavní královské město.“

„Zdání vás neklame. Tam naše sídelní město a půjdete-li jenom poněkud rázně, uslyšíte velebný hlas zvonů ve stověžaté Praze v pravé poledne. A jaká příčina kroků vašich do města?“

„Jdu za dcerou.“

„Ach, ta se potěší, až spatří dceru svoji!“

„Jdu jí vyhledat a domů odvést.“

„Tu by snad dopis nebo telegram dostačil. Také mám děti ve světě a chci-li je míti kolem sebe, jenom sednu, napíši několik dopisův a v určitou dobu jsou děti kolem mne.“

„Zajisté máte hodné a poslušné děti.“

„Stěžovati si nemusím; dávno metle vyrostly a samy o chleb se starají.“

„Rovněž moje děti Bohu věrně slouží, rodičů poslouchají a své cti dbalé jsou, radost z nich mám a denně jim na Bohu štěstí vyprošuji; však jedno dítě mne velice zarmoutilo. Marie jakoby ani naše nebyla, zapomněla na nás, odrodila se.“

Dobroňová zaštkala, myslivec se odvrátil do lesa.

„Znáte ten bol duše, když vlastní dítě na rodiče zapomene, rad a pokynů jejich nedbá, když klesá mravně do propasti? Neznáte, nemůžete také pochopiti, jak jsem zarmoucená, jaká bolest v duši mé.“

Moje Marie odešla na službu do města. Doma byla děvčetem pořádným a ctnost-

ným, radost jsem z ní měla. Že byla ráda veselá, že zpívala od rána do večera, kdo by se na ni mrzel? Družky vyvábily ji do Prahy, na vesnici prý si nemůže ani kloudný kus šatu poříditi, v městě si vyslouží více za měsíc než u sedláka za rok. A je to jinší také práce v městě, tam si děvčata slušně chodí a mnohdy i paním se vyrovnají.“

Myslivec zakýval hlavou. „Takovým lákadlům děvče těžko odolá.“

„Také naše Marie naklonila sluch k řečem těm a usmyslila si, že stůj co stůj z domu půjde do města na službu.“

Pro mne a za mne, myslila jsem si, hodné děvče se nikde neztratí. Jdi si, ale pamatuj všudy na Boha.

Před dvěma roky jsem vypravila Marii do Prahy. Nejprve nám psala, že je přece lépe na vesnici než v městě. Ještě nepřivykla a také těžko služby dostala. Z venkova se nyní všechno žene do města. Pak se nám svěřila, že také práce v městě dost obtížná, že spíše u sedláka si může pohovět.

Myslili jsme si, že taková zkouška Marii dobře poslouží. Až bude nejhůře, vrátí se domů, což bylo naším přáním všeobecným. Nerada jsem měla sedmnáctileté nezkušené děvče s mateřských očí. Ale v Marii jsem kladla přece všechnu důvěru.

Dopisy dceriny řídly tím více, čím méně si počala stěžovat. Pořídila prý si pěkné již šaty, prádlo a službu má mnoho snadnější.

O svátcích velikonočních nás navštívila jenom na tři dny. Churavěla jsem, proto se přijela jako hodné dítě na mne podívat.

Ale nepotěšila jsem se mnoho z té návštěvy. Marie se mně docela nelíbila. Zpaněštila řeči, chováním a zvláště oblekem. Když jsem se jí ptala, na kolika byla místech, musila je na prstech počítati. Ale nyní prý našla místo velmi výhodné. Kdyby se na ni paní utrhla, zastane se jí pán.

Já bloud, já nepoznala nebezpečí, jež mému dítěti hrozilo. Hned jsem měla Marii doma zadržet a nepustiti ani na krok. Vymlouvala se, že musí opět do Prahy, že má kufr s prádlem a knížku služební u pána. Přišla by o vše, kdyby se v čas nedostavila.

S těžkým propustila jsem srdcem Marii. Zdálo se mně, že ji vidím naposledy, že se loučíme na vždycky. Myslila jsem, že sama brzo opustím tento svět; o Marii nikdy ve snách mně nenapadlo.“

„Co pak umřela?“

Starěna zavrtěla hlavou.

„Neumřela, ale je již pochována. Poslyšte, vše vám dopovím. Marie přestala najednou psáti. Ještě jsme nezoufali, až když i naše dopisy zpět přicházely. Buď našich dopisů nepřijímá nebo změnila službu a nám ani o tom věděti nedala. Nyní veškera úzkost pojala duši moji. Poptávala jsem se matek, jež také dcery své v Praze měly na službě, nezmiňují-li se o mé Marii. Ani slova jsem se nedověděla. Nejistota svírala srdce mé, neměla jsem nikde pokoje.“

„Ubohá ženo!“

„Posléze jsem se dověděla o Marii. Kéž jsem toho nemusila nikdy slyšeti!“

Dobroňka si zakryla oči šátkem a zaštkala hlasitě.

„Proč si mne tenkrátě Bůh nevzal, když jsem nebezpečně stonala? Lépe by mně bylo pod drnem na hřbitově. Aspoň bych nemusila slyšet o hanebném životě dcery, již jsem kdysi pod srdcem nosila.“

„Nezoufejte, matka v bolestech zkušená. Nedaleko odtud v lese na starém dubě obraz sedmibolestné Bohorodičky.“

„Odpusťte, že jsem pronesla slovo rouhavé. Moje bolest toho příčinou. Prosila jsem Marii Pannu, by za mé zdraví u Boha orodovala. Chci žíti, chci býti silná, bych dceru zpět do domu přivedla otcovského. Byla bych špatnou křesťankou, kdybych v pomoc Boží nedůvěřovala a také čestný název matky neprávě bych nesla, kdybych dceru nevytrhla z propasti, kam se řítí životem nectným. Odpusťte, že jsem vám všeho ještě nedopověděla. Děvčata posléze psala rodičům o mé Marii, ale matky se bály mně sdělit čistou pravdu. Snad byly ke mně neupřímný nebo se ostýchaly. Ale matka má vše o dítěti svém zvědět do podrobnosti jako lékař o nemoci.“

Myslivec přisvědčil moudré řeči té.

„Posléze se jedna nade mnou smílovala. Řekla mně vše, nezatajila slova. Nemohu vám to říci slovy, zde čtete sám a suďte.“

Dobroňka vyndala malý kousek papíru, zmačkaný a několikrátě slzami skropený a podala jej myslivci, který s ní měl takovou útrpnost.

List byl psán osobě třetí a o Mařence v něm byla toliko poznámka.

„Tázali Jste se několikrátě, co dělá Marie Dobroňova z Kounic; rozmilí rodiče, takovým lidem nejlépe se vyhnouti hodně daleko. Jenom tolik Vám napovím, že

Marie se pěkně šatí, dobře je živa a od velikonoc žádné služby nemá a také žádné nehledá. Nalezla prý zde bohatého strýce a ten ji podporuje, že může panský žítí, v kočáře se voziti a světa užívatí. Pořádne děvče si Marie nevšímá, třeba byla naší rodačkou.“

Myslivec četl na hlas a Dobroňová tiše slzela.

„Jenom je mně líto staré nebohé matky; až se doví o dceři své, jaká to bude pro ni bolest. Jistě že domů nepíše; buď se stydí nebo se bojí. Buďte s Bohem, dobře se mějte a vzpomínejte na svoji —“

Myslivec nedočel dopis, ruka mu sklesla a oko utkvělo na nešťastné matce. Nyní pochopoval cíl cesty její.

„A vy nyní jdete pro svoji dceru do Prahy? Což nenajdete-li ji?“

„Musím ji naléztí, kdybych kraj světa projítí měla.“

„Neposlechne-li vás, nepůjde-li s vámi?“

„Musí jítí se mnou a také půjde Moje dcera snad poklesla, však pohledem na ustaralou matku obrátí se. Pevně doufám v Boha, že se tak stane.“

„Jdi, ubohá ženo, jdi za cílem svým. Velikou mám s tebou útrpnost a kdyby jsi na zpáteční cestě někde odpočinouti si chtěla, tamo moje myslivna. Aspoň se dovím, jak jsi dopadla.“

„O nic jiného již Boha neprosím, než aby mi dal milost naléztí a šťastně zachrániti dítě mé.“ (Dokončení.)

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal Jos. Pazderka, far. v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Nástupcem Mikolášovým stal se proti všemu nadání téměř osmdesátiletý Španěl, Alfons de Borja (Borgia), jenž přijal jméno Kalixt III. Pro záležitost východní byla tato volba rozhodná.

Boj Španělska s Maury přes sedm set let trvavší vtiskl povaze národů pyrenejského půlostrova i jednotlivým vynikajícím jejich členům svůj nevyhladitelný ráz. V dějinách jiných národů tvoří války křižácké toliko epizodu; život lidu španělského byl ustavičným křižáckým tažením. Tak se vyvinul hlavní ráz španělské povahy, onen národní vznešený cit, jímžto

se každý cítil jako úd lidu vyvoleného, za předního bojovníka pro křesťanstvo povoláného. Takto se ve Španělsku v nezmalené síle zachoval onen rytířsko-nábožný duch, jenž v ostatních evropských zemích dávno byl myšlení a dychtění více hmotnému ustoupil, aneb v divoké pútky se zvrhnul. Jako tisícové jeho krajanů měl i Kalixt III. horoucí nenávisť proti úhlavnímu nepříteli křesťanského jména; bojovati proti němu bylo mu, když byl povýšen k nejvyšší důstojnosti křesťanstva, dvoji povinností. Neníť pouhé mluvení, jistí-li papež ve svých listech opět a opět, že si krom života věčného ničeho tak nežádá, jako splnití slib svůj týkající se vysvobození Konstantinopole. Co o té příčině od jeho nebojovného předchůdce opomenuto bylo, chtěl Kalixt v nejrozsáhlejší míře napravití. Kdo čte vzletné listy tohoto papeže, cítí, že počet let ohnivě myslí tohoto Španěla zchladiti nemohl. Spojiti křesťanský západ proti půlměsíci, podporovati Uhry na nejvyšší ohrožené, vystavěti a vyzbrojiti papežské loďstvo, to vše mělo v kratičké době skutečně provedeno býti. S čilostí vysokým letům jeho takřka se posmívající papež záležitosti této se všech stran zároveň se chopil.

A měl proč. Nebezpečí hrozící od východu církvi západní i civilizaci, jež poslední dny života Mikolášovi V. ztrpčilo, patrně rostlo. Stav západu rezervaného křižujícími se zájmy a vnitřními sváry byl naproti Islamu jednotně a se vši silou fanatismu postupujícímu na nejvyšší kritický. Pád Konstantinopole ihned se přebolestně pocítoval, netoliko že všecek obchod na východ značně váznul, nýbrž i svobodná plavba v moři středomořním od Turků ohrožena byla. Srbsko a Uhry, Řecko, křesťanské státy na ostrovech, jmenovitě Rhodus, komnenské císařství Trapezunt na nejvyšší byly ohroženy; kolonie Pontské téměř úplně ztraceny. Mohamed vyvínoval neunavnou činnost, aby lstí i násilím panství své rozšířil.

Knížata pak nejslovutnější a národové Evropy nejevili téměř bez výjimky, než vlažnost a lhostejnost k společným zájmům křesťanstva. Byliť vespolek příliš rozpadlí, horlivost jejich ve víře i hrdinnost byla příliš ochabla, aby se byli mohli povznéstí nad své nejbližší zájmy, svých sporů zanechali a kolem práporu kříže se shlukli.

Dědičná moudrost apoštolské Stolice nepodceňovala velikost nebezpečí, roz-

važujíc také, žeby vítězstvím nevěřících, jako kdysi ztrátou Božího hrobu všechna křesťanská horlivost znova rozpálena, a tím během nad srdci křesťanského lidu moc získána býti mohla, kteráž dílu restaurace tak šťastně započatému vítězství za vítězstvím slibovala. Čím více se po všem světě na poli politickém i církevním zvláštní snahy platnosti domáhaly, tím více musilo sv. Stolicí na hájení obecních zájmů záležeti. Kalixtem III. byl pravý muž v čelo postaven, aby výpravy křížácké znova a mocně povzneseny byly. Při něm se v té příčině povinnost i náklonnost shodovaly. Jako určitý cíl, jenž na mysli mu tanul, vyslovoval veřejně i tajně, ve svých listech ku křesťanským knížatům a prelátům jako v slavných bullách ku všemu křesťanstvu, od počátku svého panování až na konec, vždy totéž: býti ochrancem a předním bojovníkem křesťanstva proti Turkům. Křížácká výprava proti úhlavnímu nepříteli křesťanstva byla základem všeho jeho působení, ohniskem, v němž se paraskové činnosti jeho spojovali.

Kalixt myslil, že by důstojněji vládu církve nastoupiti nemohl, než že se hned po své volbě slavným slibem zavázal, vše, jak poklady církve tak, kdyby třeba bylo, svůj vlastní život obětovati, aby vítězně postupující Mohamedáni na zpět zahrnutí a Konstantinopole opět dobyto bylo. Tento slib, jenž tehdy ve všech téměř zemích v opisech šířen byl, a v srdcích lepších křesťanů radostné naděje budil, dosud se zachoval.

Válečná horlivost a ničím neoblomná síla vůle, s níž Kalixt III. při svém vysokém stáří a při své churavosti slib tento splniti usiloval, zve se od annalistů církevních právem podivnou.

První čin nového papeže byl, že již 15. května 1455 slavnou křížáckou bullu vydal, jížto všechny milosti a indulgence od Mikuláše V. 30. září 1454 křížákům propůjčené potvrdil, všechny jiné od sněmu Kostnického udělené odpustky zrušil, bližší ustanovení o tureckém desátku učinil a 1. března příštího roku jako den odchodu pro křížáky ustanovil.

Aby jednota mezi křesťanskými knížaty obnovena a všickni k boji proti Turkům povzbuzeni byli, ustanovil se papež na tom, vyslati do hlavních zemí křesťanských zvláštní legáty. Pro Uhry ustanoven kardinál-arciobiskup Ostrihomský, Dionysius Széchy, pro Německo, Uhry a Polsko

neunavný kardinál Carvajal, pro Německo a Anglicko kardinál Mikoláš Kusánský a pro Francouzsko kardinál Alain. Dne 8. září přijal Kalixt III. sám osobně kříž kardinálům Alainovi a Carvajalovi i arcibiskupu Urrea-ovi z Tarragony, který s několika lodmi stísněným křesťanským ostrovům v egejském a jonském moři přispěti měl. Přitom jevil papež převelikou pobožnost a proléval hojně slzy. Již 17. září nastoupil Alain svou legaci. Osm dní později opustil Carvajal Řím bera se na sever. Mikuláš Kusánský dle všeho cesty do Anglicka nenastoupil. (Pokračování.)

Počátky spolku sv. Vincence z Pauly.

Podle Františka Lallier-a, spoluzakladatele tohoto, podává *Jos. V. Kratochvíl*.

Podáváme tuto kratičký nástin původu a počátku spolku sv. Vincence z Pauly, jenž, maje za úkol ošetřování skryté chudiny, brzy se rozšířil po širém světě katolickém. Ponechávajíc si vylíčiti původ a působení spolku tohoto blahoděnného po vlasti naší, kamž jako nepatrné símě horčičné položen byl před jedenácti lety, na dobu pozdější, hodláme zde vypsati jak studující, nadšení duchem náboženským, počali dílo, které v míře netušené brzy se rozmohlo a stalo se vydatným činitelem v otázce sociální ve prospěch církve a národa. Malá jiskra rozšířila se v plamen; a tu poznáváme, že při dobré vůli, byť i sil zdánlivě bylo málo, možno vykonati mnoho. Spolek sv. Vincence (zároveň také kongregace Mariánská, vzavši původ před 300 lety od studujících na školách Jesuitských v Syrakusách) jest historickým dokladem, že jinoch studující, jehož na dráze vzdělání doprovází šlechetné náboženské uvědomění, vykoná mnoho a stane se zářivým meteorom v lidské společnosti, v životě praktickém, když síně škol byl opustil; postrádá-li této páky k dokonalosti, jest z něho bídny nedouk, socialista a nihilista v pravém slova smyslu, který nezapnými a pamfletickými články novinářskými se živě, škodí státu i církvi; a takových dnes více než mnoho.

František Lallier, spoluzakladatel spolku sv. Vincence z Pauly, šepsal tyto poznámky dle paměti prvních členů spolkových — a my je tuto v českém rouše upravené podáváme milému čtenářstvu listu tohoto za tím jediným účelem, aby spolek jmenovaný u nás ještě většího došel uznání, podpory a obliby a pak též aby studující jinoši čeští, hlavně na školách vysokých, chopili se toho mudrosloví, jež jest: spolupracovati na spáse duše nesmrtelné vlastní i bližního. —

I.

Počátky spolku sv. Vincence z Pauly byly zcela jednoduché a přirozené. V prvních letech, jež následovaly francouzskou revoluci r. 1830, zdráhaly se křesťanské rodiny dítky své do Paříže posýlati. Tak ku př. z 50 žáků, kteří v červenci r. 1830 studia rhetorická v kolleji Stanislavské byli dokončili, vrátilo se na to vříjnu pouze 10, aby studium filosofické počali. Na oddělení právnickém jen slabý počet studentů křesťanských se nalézal. Jeden z nich, jmenem de Goy, myslil, že on sám jest jediným praktickým vyznavačem víry křesťanské, a proto pevně se odhodlal, tuto víru svoji povždy v ry-zosti zachovati; za tím také účelem vzdaloval se po šest měsíců každého druha.

Jednou v neděli r. 1832 spatřil při velkých službách Božích u sv. Štěpána několik mladíků; i vzpomněl si, že je kdysi v síních školních vidával. Rozradostněn opustil kostel, očekávaje na náměstí své druhy. Prosil je, by jim ruku přátelsky mohli stisknouti a v bližší styky s nimi mohl vejíti. Prosba jeho byla radostně přijata.

Ve škole lékařské bylo křesťanských studentů ještě méně. Ústavy před rokem 1830 v Paříži pro křesťanskou mládež založené vymizely, mezi nimi zvláště „Société des bonnes études“ (společnost dobrých studií), jejíž účel pouhým jménem dostatečně vyznačen jest Místnost ale, kteráž nalézala se na náměstí de l' Estrapade čís. 11 několik kroků od školy právnické a již jmenovaná společnost užívala, zůstavena k volnému použití jejího nejstaršího ředitele Bailly-ho. Tato místnost měla v přízemku veliký dobře zařízený sál, knihovnic a jiných prostor, v hořejších patrech byt pana Bailly-ho, a několik různých pokojů. Těchto pokojů užívali mladí studující, chovanci pana Bailly-ho, který pro ně čítárnu v knihovně zřídil. By svých chovanců ještě více k vědám pobádal, dovolil pan Bailly, by se několik jinochů z města k návštěvě knihovny a ku konferencím vědeckým připustilo.

Nejvíce navštěvována byla konference pro dějepis, v níž se i literatura a filosofie probíraly. Na ní také bral podílu Bedřich Ozanam. Přibyv v listopadu r. 1831 do Paříže, věnoval se studiu práv. Bydlil u soukromníka M. Ampèra v ulici des Fosses-Saint-Viktor, který mu otcovskou věnoval péči. Jsa pevně a osvědčené víry, pomýšlel Ozanam již dávno, založiti společnost křesťanských jinochů za účelem společného studování. V konferenci dějepisné našel prostředek, úmysl tento uskutečniti, a protož vynakládal vše, aby nové členy pro ni získal. Jeho přičiněním zaveden byl do ní také Lallier, jeden z 10 studujících filosofie z kolleje Stanislavské r. 1832. Krátce po tom přistoupil také Lamache, na-

rozený v okolí Cherbourském, jenž bydlil v Paříži od listopadu r. 1830.

Avšak konference dějepisná nesestávala pouze ze studujících smýšlení křesťanského; byli tu i voltairiani, deisté a simonisté. Práce nebyly v konferenci té obligatními. Nejhorlivější a nejpilnější z navštěvovatelů konali své přednášky na základě svobodně zvolených otázek. Mnohdy byly přednášky tyto příčinou živých kontrovers, zvláště tehda, když se do nich voltairiani vmíchali.

Takové boje, které se strany křesťanských údů konference k obhájení jich víry podnikány býti musely, staly se znenáhla pásmem přátelských styků mezi těmi, kteří se dříve blíže neznali a utužovaly též i svazky dřívější.

Hovory o předmětech byly také často příčinou různých zmatků, i seznalo se ovšem trochu pozdě, že ti, kteří se přeli, vyjímaje přednášejícího, který ovšem dobře připraven byl, o věci s důstatek nebyli poučeni.

By podobným neshodám přítrž učiněna byla, usnesl se Ozanam s přátely svými mezidobu jednotlivých schůzí konference dějepisné k řádným přípravám použiti, tak sice, aby se předmět k projednání určený druhům sdělil a jim příležitost se naskytla, věc tu dobře prostudovati, by ji důkladně avšak i k slávě jich víry zastupovati mohli. Byla-li záležitost řádně prostudována, byla i snadná možnost, slova s výsledkem příznivým se ujati. Kommise Ozanadem, Lamachem a Lallierem sestavená byla splnomocněna, návrh prozkoumati, jakož i o prostředcích rozvažovati, které by k uskutečnění potřebnými býti se zdály. Brzy po tom sešla se komise u Lamachea, avšak první schůze vyplnila se jen lichými řeči bez výsledku.

Dne následujícího měl jeden člen příležitost, mluvit o věci té s Le Taillandierem, studujícím práv, který rovněž ku konferenci náležel. Týž bydlil u svých rodičů blíž Luxembourg. Byl povahy tiché, vši pře se vzdalující a navštěvoval schůze pilně, ale jen jako posluchač, aniž by na hovoru podílu bral. Když tak s Lallierem o tom mluvil, počal pojednou: „Mně by se líbil spíše jiný způsob spojení — v němž by se vůbec otázky sporné vylučovaly, jenž by z mladých mužů křesťanských sestával, a dobrými skutky se obíral.“

Lallier přijal poznámku tuto velmi chladně, sdělil ji ale druhého dne s oběma druhy komise. I ti neprokázali zvláštního souhlasu s návrhem tím, i pokračovali klidně ve svých poradách v přípravných shromážděních.

Nedlouho po té byla schůze konference a sice živější než kdy jindy. Odpůrci křesťanství zpustili se do útoků, několik z nich i do trpkých, zlomyslných důvodů, které každý podobný spor

činí křesťanu nepříjemným. Jeden z nich měl zvláštní chvalořeč na lorda Byrona; dokazoval příbuzenství tohoto skeptika s uštěpačným Voltairem a použil té příležitosti, by jak náleží proti církvi katolické se postavil, ač zbožně vychován byl.

Ozanam, jenž vždy s nadšením na hovoru podílu bral, učinil tak i tentokráte. Hluboce zarmoucen, obrátil se na konec schůze k Lamacheovi, a k ostatním přátelům se slovy:

„Bolestně jest nám patřiti, kterak katolicism a naše drahá matka, církev, podobným způsobem se napadá a uráží; jak se jí jen posměchu dostává. Spojme se a odraďejme podobné útoky! Či necítíte jako já, tužbu, mimo tuto bojující konferenci býti, ale jiné náležitosti, která výhradně z křesťanských přátel sestává a zcela křesťanské dobročinnosti se oddává! Či nezdá se Vám také, že již na čase jest slovo se skutkem spojití a jsoucnost víry naší dobrými skutky prokazovati!“

Jestě po půl staletí jest tato epizoda v živé paměti onoho Lamachea, ku kterému Ozanam zvláště slova tato pronesl. Vidí ještě, jak oči Ozanamovy byly plny zármutku a žalu, zároveň ale plny ohně a horlivosti, ještě slyší jeho pohnutý, hluboký dojem duševní prozrazovati. —

Když malý hlouček se loučil, cítil každý člen srdce své Božskou láskou nadšené tlouci; srdce takové, jež Spasitel sám ústy mladého studujícího byl rozpálil!

A myšlénka Le Taillandierova ihned a jednohlasně byla přijata. (Pokračování.)

Bráno nebeská, oroduj za nás!

Člověk:

Kéž směl bych jednou jenom v krátkou chvíli v klín nebe pohlednouti tiše v taji, zřít vlasti, jež mne věčně blažit mají: ó jistě ret víc žalem nezakvílí.

Maria:

Sem patří ke mně, chceš-li, synu milý, to robě mé přivíneš k srdci v ráji jak lokty mé je v štěstí objímají, jen to — a v srdce tvé se nebe schýlí.

Člověk:

Je dej mi hned! Ach, dej, ať v žití bídu jen jeden zvuk té věčné melodie, jen jiskra padne z jasu věčné zore!

Maria:

Hle, denně dává se ti — všemu lidu; a přijde den, kde spadne, co jej kryje a obkličí tě slast jak — širé moře.

Ze sonetů „Lauretské litanie.“

Přel. Xaver Dvořák.

KRONIKA.

Z Prahy. Z Králova Hradce došlo sem toto pozvání k pouťi na svatou Horu Matky Boží u Králík dne 1. 2. a 3. srpna 1887: V dobách našich se mnoho cestuje; jedni cestují, aby se po namahavé práci zotavili, osvěžili; jiní, aby nabyli zdraví; jiní opět, aby nabyli větší zkušenosti a konečně jiní, aby se pobavili. I my hodláme cestovati čili putovati a to za účelem vznešeným, který by sloužil k počtě Boha nejvyššího vůbec a k oslavě nebes i země Královny Marie Panny zvláště, nám pak k osvěžení těla i duše. Chceme putovati opět na svatou Horu Matky Boží u Králík dne 1. srpna b. r. *Dne 2. srpna připadá slavná 100-letá památka úmrtí velkého biskupa a zakladatele řehole či kongregace ctiuhodných Otců Redemptoristů, svatého Alfonse z Liguori, vroucího to ctitele neporašené Matky Páně.* Synové duchovní sv. Alfonse působí jakožto strážcové Svatyně Matky Boží na hoře blíže Králík blahodárně ku spáse věřících na sv. Horu putujících. Na památku toho slaví se v řečené Svatyni (dne 31. července, 1. a 2. srpna t. r.) tak zvané Triduum, t. j. třídení zvláštní pobožnost spojená s plnomocnými odpustky, kterých získati mohou všickni přítomní, jenž svátost pokání a nejsvět. Svátost Oltární přijímají budou. V poslední den (2. srpna) této slavnosti bude v určitou hodinu pontifikální mše svatá s předcházejícím českým i německým kázáním sloužena; odpoledne pak slavné nešpory s Te Deum laudamus. — Za tou příčinou obrácíme se, jako roku 1884 jsme to byli učinili, k důstojným pánům duchovním správcům a vp. kaplanům, aby s námi dle možnosti hojného účastenství při této vhodné příležitosti brali a toto pozvání, jelikož čas kvapí, laskavě při nejblížeších nedělních službách Božích ctitelům Marianským oznámili, abychom pak další nutné opatření néiniti mohli. Církev svatá vyzývá nejblahoslavenější Pannu Marii jako „Stolici moudrosti“ — „Matku dobré rady“ — „Uzdravení nemocných“ atd., a proto chceme i my tam před milostivým obrazem neporašené Matky Páně ve svých tělesných i duševních potřebách za mocnou ochranu, za blaho Církve svaté, za

nejvyšší hlavu její, sv. Otce Lva XIII. a za nejdůstojnějšího biskupa našeho Josefa Jana Ji vyzývati a Bohu děkovati, že zvlášť na přímlovu Její vroucně milovaný Velepastýř Náš opětého zdraví nabyl. — Počet u farního úřadu přihlásivších se poutníků budiž nám cestou biskupské Konsistoře co nejdříve udán, aby pak legimitační lístky v pravý čas účastníkům dodány býti mohly; neboť nám ředitelství severozápadní dráhy jízdu za sníženou cenu zaručilo. Odjezd ze stanice Králové Hradecké určen jest dne 1. srpna r. b. o 1 hodině 29 minutách odpoledne — v Králíkách by se nocovalo; u večer v chrámu Páně Králíckém bude se slyšet svatá zpověď. Ráno 2. srpna r. b. povede se průvod v 6 hodin na svatou Horu. — Odjezd z Králík určen na den 3. srpna r. b. okolo 10. hodině ranní. Kdožby však dříve aneb později zpáteční cestu nastoupiti chtěl, jest mu volno každým příhodným vlakem se navrátiti. Podotýkáme, že lístek jízdní platnost míti bude na 5 dní t. j. od 1. do 5. srpna. — Když jsme 6. července roku 1884 rozradostnění, posílnění a občerstvení ze svaté Hory se vraceli, slibili jsme, že Matičku Boží Králickou opět navštívíme. Co jsme tenkrát slibili — vyplíme letos s radostí! — V Hradei Králové dne 6. července 1887. Eduard Prašinger m. p. biskupský generální vikář. Jan Barták m. p. biskupský notář, jednatel.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 26. července u sv. Františka n křižovníků, od 27.—30. července u sv. Apolináře, 31. července, 1. 2. 3. srpna u sv. Vojtěcha a od 4.—7. srpna u nejsv. Trojice v Spálené ulici.

— **V Hradci Králové** vysvětil nejdůst. pan biskup v neděli dne 17. července 33 jáhnů na kněžství.

— **Drahocenné klíče.** Duchovenstvo v Římě působící přinese sv. Otcí dar, totiž dva drahocenné klíče, jeden ze zlata, druhý ze stříbra, co znamená vrchnopastýřské moci, a připojí k tomu album s podobiznami všech dotčených darců. Řečené duchovenstvo chce tímto darem sv. Otcí osvědčiti svou úplnou oddanost, jakož i jednosvornou nezlomnou věrnost k svrchované moci jeho klíčů vrchnopastýřských.

— **Působení propagandy čili ústavu pro rozšíření víry.** Roku 1886 měla propaganda všech příjmů z katolických zemí 6,649.952 lir. K tomu přispěla Francie 4,353.638 lirami, Německá říše 400.271 lir, Belgie 385.767 lir, Itálie 382.314 lir, Elsassko a Lotharinsko 286.909, Španělsko 95.522, Holandsko 112 lirami, Rakousy 88.403 lirami. Značný to příspěvek, ale působení propagandy v prospěch rozšíření víry potřebuje více. Národové protestanští posílají svým missionářům pět a dvacet millionů

marků ročně; kdežto my katolíci přispíváme ani ne sedmi milliony našim v Asii, v Africe, v Americe a v Australii pro spásu lidstva pracujícím missionářům. Proto musilo od dalšího působení jen v střední Africe 52 missionářů upustiti nemajíce k tomu důstatek peněz.

— **Vzácný příklad obětavosti z Montaubanu.** Ve Francii se usilovně pracuje o znechrštění tamních škol. Tak zřízena i v Montaubanu beznáboženská škola. Dvě stě dítek ji navštěvovalo. Svobodní zednáři plesali z vítězství tím dosaženého, a již si připovídali z toho ohromné prospěchy. Ale přepočítali se; nebo za krátko museli se dívati, jak všech 200 žáků jejich školu opustilo a odešlo do školy svobodné, katolické. Můžeme si pomysleti, jak zurili nad tím zjevem zklamaní zednáři.

— **Jubileum sv. Otce.** Katolické listy z celého světa uvádějí každodenně dary, jimiž obohacena bude výstava Vatikánská. Missionáři Františkánští z Horního Egypta chtějí osvědčiti svou synovskou oddanost sv. Otcí o jeho kněžských druhotinách, odeslali bednu naplněnou rozmanitými starožitnými předměty Egyptskými, jež nasbírali po osadách rozložených v těch rovinách, v kterých se někdy rozkládalo staroslavné město Theby.

— **Dar sjednocených států v Kolumbii k jubileu sv. Otce.** Zákonodárny parlament v Kolumbii (v Jižní Americe) jednosvorně odhlasoval znamenitý peněžitý dar pro sv. Otce Lva XIII. Tento dar se sv. Otcí odevzdá jménem vlády a lidu v Kolumbii, jenž v papeži uznává střed pravé křesťanské osvěty, jíž pro vládu a blaho národa nevyhnutelně třeba.

S m ě s.

Umělecké dílo hodinářské shotoveno od známého mechanika Kristiana Martina ve Vilíngách ve Švarcvaldu. Dle podrobného popisu Londýnských Daily News, jsou všechna dosavadní umělecká díla hodinová oproti tomuto pouhou hrou. Tyto hodiny jsou 3 1/2 m. vysoké, 2 3/4 m. široké, ukazují sekundy, minuty, čtvrt-hodiny, hodiny, dny, týdny, měsíce, čtvero ročních počasí, léta, přestupná léta, až do posledního udeření zvonu roku 99.999 dle křesťanského letopočtu; ukazují změny na měsíci a udávají spolu různá data, která vůbec v kalendáři se nalézají. Mistrovské toto dílo Kristiana Martina zdobí veliký počet pohyblivých figurek, znázorňujících lidský věk, křesťanství, a starou, klassickou mythologii. Šedesát zvláštních figurek ukazuje na minuty. Smrt jest tu dle Holbeinova tance mrtvých znázorněna jako kostra. Tam jest dvanácte apoštolův, tu zase

sedm stupňů lidského života dle Shakespearova popisu krásně znázorněno; zde ukazuje se nám čtvero ročních počasí, tam zase dvanácte znamení obratníku (zvěrokruhu). Na noc vyjde ponocný a na roh odtrubuje hodinu; když slunce vychází, zazpívá kohout vesele. I kukačka volá, ale pouze jednou do roka — na první jarní den. Mimo sošky vidíme i řadu pohyblivých obrazů na emailu, které znázornují sedm dní stvoření světa, 14 zastavení cesty křížové. V jistou hodinu zvoní malý sakristán ve vížce, klekne a sepne ruce k modlitbě. A k tomu všemu hrací stroj doprovází svými zvuky flétnovými dojem, jaký toto dílo mistrné bylo na nás učinilo. Kristian Martin předčil nad všechny své druhy; před dvěma sty lety vzbudily první švarevaldovky s třemi kolečky, kývadlem a těžkým kamenem jako závažím rovněž tolik podivu, jako v druhé knize Herodotově popsany heliotropion (hodiny sluneční).

Jak mají děti jísti. 1. Zvykej dítě zachování jistého pořádku v jídle v určitých přestávkách, ne častěji nežli 3—5-krát denně. 2. Nedávejte dítěti příliš mnoho různých jídel. 3. Jídla nebuďte horká, nýbrž vlažná. 4. Matky dbejte, aby dítě rádně potravu polykalo. Rychlým polykáním překáží se trávení a bývá ono často zárodkem mnohých nemocí a špatného vývinu tělesného. Zachováváním pravidel těchto budou děti i při skrovnější stravě zdravější a silnější nežli děti jídlem a lahůdkami přecpávané.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- p. Jan *Vilím*, far. v Praskolestech, jmenován sekretářem k. a. vik. úřadu Hořovického;
- p. Eduard *Kaulig*, okresní kapl. v Ludwigsdorfu v hrabství Kladském, jmenován k. a. notářem.

Ustanovení jsou:

- P. Eduard *Kolenatý*, kněz ryt. řádu Maltéžského a farní admin. v Rabensburgu, za admin. fary u Panny Marie Vítězné v Praze;
- P. Václ. *Bubeník*, kněz řádu sv. Dominika, za koop. u sv. Jiljí v Praze.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Eixner*, b. notář, far. Bärnwaldský na odpoč. v Rokytnici, 3. července 1887, (nar. 3. pros. 1809 v Giessově, vysv. 25. července 1835);

- p. Jan *Ehmer*, prof. a katech. na gymnas. v Hradci Králové, 11. července 1887, (nar. 29. pros. 1844 v Borové, vysv. 25. července 1867).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Podhajský*, kons. rada, b. vikář, děkan v Opatovicích, jmenován arciknězem Chrudimského kraje;
- p. Karel *Šolta*, děkan v Bykání, jmenován čestným konsist. radou;
- p. Jos. *Spitzer*, far. v Č. Verneřovicích, jmenován čest. děkanem.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Miffek*, admin. Bohdanečský, za admin. do Chřenovic;
- p. Jos. *Votočka*, kapl., za admin. v Rokytnici.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Sommer*, kněz jubil. a far. ve Lštěni na odpoč., 19. června 1887, (nar. v Hradci Jindřichově 19. srpna 1800, vysv. 24. srpna 1824);
- p. Frant. *Czapko*, far. Zelnavský na odpoč. a bisk. notář, 12. července 1887, (nar. v Křižovicích 2. března 1817, vysv. 22. července 1841).

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Hofmann*, kapl. v Přesticích, za far. v Letinech;
- p. Jan *Fetter*, koop. v Rehbergu, za kaplana v Strážově;
- Frá Ondřej *Schuster*, kněz ř. Johannitů, farní admin. v Podsrpu, za far. admin. ve Spital (v dieděsi Svatothypolitské);
- Frá Václ. *Ryčan*, kněz řádu Johannitů, kapl. v Strakoniciích, za farního admin. v Podsrpu;
- Frá Jos. *Hamršmid*, kněz ř. Johannitů, kapl. v Rabensburgu (Videňské arcidiecése), za kapl. v Strakoniciích;
- p. Vojtěch *Kellner*, kapl. v Dnešicích, za kapl. v Přesticích;
- p. Ignác *Paták*, far. v Chrašticích, za faráře v Mirovicích;
- p. Karel *Němec*, kapl. v Chrašticích, za admin. interkal. tamtéž;
- p. Jan *Novák*, kněz církevní diecése Buděj., katech. na chlapecké obecné a měst. škole v Kolíně, za far. v Ohařích (v Pražské arcidiecési).

Upřázdňená místa:

- Dubec* (Tutz), fara. Presentant Nejdůst. knížectví arcibiskupská konsistoř v Praze, opětně do 18. srpna 1887;
- Chrašnice*, fara patr. p. Karla kníž. ze Schwarzenbergu, do 28. srpna 1887.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech rádných
knihkupců

celoročné zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetné „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost“ zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Promluva na den svatého Vavřince. (Podává Al. Dostál.)

Věrný přítel zlata dražší, věrný přítel k nezaplacení. Právě přátelství neleká se obtíží, nevyhýbá se těžkým protivěnstvím pro druhá milého, druhá upřímného. O přátelství otců našich mnoho by bylo vypravovati. Jen tolik podotýkám, že ruky dání platilo více než podpisy nynější před notářem a svědky. Však s mravy a chvalitebnými vlastnostmi otců našich i přátelství valně porušeno. Kde pak bychom našli dnes upřímného druhá, věrného přítele, který by nám jmění, život obětoval? Však co dím — jmění, život; nyní přátelství na vrátké noze, ani slova, ba ani haléře neobětuje přítel pro přítele; dokud jsme šťastni, dokud sami můžeme pomáhati a snad když někdo i štědrou ruku otevře, to má přítel hned kolem sebe s dostatek; ale jakmile zaklepe přítel na dvěře přítelovy, pak, jak di písmo sv., dříve horlivý druh, přítel pokrevní, spí, nemůže otevřít, by nezbudil domácích a místo chleba podá kámen, místo ryby hada.

Vzor věrného přátelství máme na sv. Vavřinci, patronu zdejšího chrámu Páně. Papež Sixtus a jáhen Vavřinec byli přátelé na život i na smrt. Vavřinec, sluha oltární, almužník a hlava církve za pronásledování císaře Valeriána r. 258 dokázali cenu pravého, obětovného přátelství. Papež Sixtus byl jat, na smrt odsouzen a veden na popraviště. Na cestě potká se s jáhnem Vavřincem. Přátelé se zastaví a utkví bolestným na sobě pohledem. „Otče, kam jdeš bez syna? Kněže, kam spíšíš bez jáhna

svého? Vždyť pak jsi nikdy nekonal oběť bez služebníka svého?“ Papež bolestným pohledem patří na Vavřince: „Já tě neopustím, synu můj! Tobě uchystán jest těžší boj. Mne šetří, protože jsem stařec; ale tebe čeká vítězství krásnější; půjdeš brzy za mnou, přestaň plakati; po třech dnech budeš mne následovati. Zatím, máš-li co v pokladně, rozdej mezi chudé.“

Sixtus padl rukou katanskou a věrný přítel chystal se za otcem svým na cestu věčnosti. Šel rád věda, že se sejde s papežem, že opět spolu žiti budou život lepší, blaženější na věčnosti. Sv. Vavřinec byl almužníkem, rozdal všechno jmění chudým a čekal, kdy zavolán bude na smrt mučnickou. I bylo mu přikázáno náměstkem římského císaře, by shromáždil a odvedl všechny poklady církevní. Slíbil tak ochotně. Svolal všechny starce, žebráky, neduživce, všechny panny a vdovy křesťanské, přivedl je k náměstku říka: „V těchto ubožácích spatřuješ naše poklady, které slíbil jsem tobě. Zde naše zlato a stříbro; a v těchto pannách a vdovách vidíš naše perly a drahokamy. Přijmiž poklady ty a starej se o ně, abys rozmnožil slávu města římského, abys zvelebil blahobyť císařův a obohatil sebe.“

Ať již nic nedím o Vavřincově zmužilosti v mukách, neohroženosti v trápení, ať pomlčím o jeho hrdinné smrti, z těchto dvou příkladů vidíme dosti: Vavřince, věrného přítele, Vavřince, dobrodince, Vavřince, hrdinu v smrti a oslavence na nebesích.

Často se klameme v příteli na světě a pak nevěříme. Nedávno byv kdosi upomenut, že vezma si kmotry ke křtu dítěte, nového přítele si zjedná, vyňav z kapsy

několik zlatek, ukazoval: „Zde nejvěrnější přítel.“ A jistý vzdělaný muž dával tu radu sklamáným v přátelích: „Až nebudete věřiti nikomu mezi lidmi, pak přilněte k němé tváři, ta vás neoklame.“ Věrných přátel opravdu velmi málo na světě a přece jak jsou potřební? Čím bychom byli bez nich? Dobrý, hodný soused k neocenění, upřímný rádce, ochotný spomocník, důvěrný přítel setře s hlavy starosti, poradí, pomůže. Hledejme si tedy přátel mezi takými lidmi, na jejichž věrnost bychom mohli spolehati, kteří by nám byli opravdu přátely jako sv. Vavřinec papeží Sixtu a sobě svěřené chudině. Ještě snad na světě nalezneme takové lidi, kteří by nám otevřeli srdce, poradili a pomohli. Peníze se rozhodí, síla člověka opustí, a pak přátelské stisknutí ruky balsámem. Však nezapomínejme na toho přítele, který nás doprovází až za hrob, který chce býti nám jako sv. Vavřinci mluvčím před Soudcem nebeským, který bude mluvit ve prospěch náš a zajistí nám sídlo u věčném království, pamatujme na ctnostný, bohumilý, řádný život, bychom jako patron náš došli slávy království nadhvězdného. Amen.

Neděle 11. po sv. Duchu.

Proč Pán Ježíš pojal hluchoněmého ven ze zástupu?

„A pojav jej soukromí ven ze zástupu, vložil prsty své v uši jeho a plinuv, dotekl se jazyka jeho.“ Mar. 7, 33.

Uhnul se Spasitel nepřítelům v Galileji a odebral se na sever do sousední země, Fenikie. Ta byla pruh země, as 30 mil dlouhá a 2 až 3 míle široká, při břehu Středoziemního moře; proto byli Feníkové nejznamenitější obchodníci a plavci staré doby; tu ležela i stará, znamenitá města, Tyrus a Sidon, o nichž i dnešní sv. evang. se zmiňuje.

Tu chtěl Pán Kristus v tichosti pobyti, tu i učenníky své vyučovati; ale i tu brzy poznán a i zde uchylovali se k němu trpící, hledající pomoci u Něho, jako ona žena Syrofeničanka, jejíž dceru do brotivý Spasitel, zkusiv dříve důvěru její, zlého ducha oprostil, jak o tom sv. Marek v téže kapitole 7. a sv. Matouš 15, 26. nn. vypravují.

A zdržev se tu některý čas vyšel zase

z končin Tyrských a přišel škrze město Sidon k moři Galilejskému, t. j. na východní břeh, prostředkem krajin desíti měst (Dekapolis). A sotva že přišel, přivedli mu hluchého a němého t. j. hluchoněmého a prosili ho, aby na něj ruku vložil t. j. ho uzdravil, poněvadž P. Kristus zhusta pouhým dotknutím se nemocné uzdravoval a ruka znak moci a práce jest.

I pojav jej soukromí ven ze zástupu, vložil prsty své v uši jeho a plinuv, dotekl se jazyka jeho; a vzev k nebi, vzdechl a řekl: Effeta, vlastně syrsky Etpetah, t. j. otevři se. A dokládá sv. evang.: A hned otevřeny jsou uši jeho a rozvázan jest svazek jazyka jeho, a mluvil, a nejen že mluvil, ale mluvil právě, t. j. moudře, dobře a srozumitelně, jako druzí lidé. A přikázal jim, aby žádnému nepravili; ale čím jim více přikazoval, tím více ohlašovali a tím více se divili řkouce: Dobře všechny věci učinil; i hluchým rozkázal slyšeti, i němým mluvit.

Já chci dnes, rozmilí v Kristu, pozornost vaši obrátiti ku slovům: A pojav jej soukromí ven ze zástupu, vložil prsty své v uši jeho; a chci zodpověditi vám otázku: Proč Pán Ježíš tak učinil?

Spasitel sám otevřiž v této svaté chvíli i uši naše, aby naslouchaly slovu božimu a rozvaž svazek jazyka našeho, aby se modlil a chvalo zpěvy Hospodinu zpíval; mne pak poslechněte. —

1. I pojal jej soukromí ven ze zástupu. Proč pojal jej? což nemohl v zástupu jej uzdraviti? Mohl; což může brániti všemohoucnosti Boží? Ale vše, co Pán Kristus činil, z úmyslu činil; učilitě nejen slovy, ale i skutky; a více skutky, než slovy.

Obyčejně vykládají, aby pry všeho, coby nápadného bylo, se vystříhal a všeliké shluknutí lidu zamezil. Ale to není výklad pravý; nebo, což nápadného činil? že k nebi pohleděl, že vzdechl a řekl: Effeta? že vložil prst v uši jeho a plinuv dotekl se jazyka jeho? — mohlť ovšem i pouhým slovem, ano i pouhou vůlí svou uzdraviti jej. A aby předešel shluknutí? což nebyl ustavičně lid kolem něho? nepraví evangelium, že pojal jej ven soukromí ze zástupu? kdeže tedy shluknutí? Patrně, to že není výklad pravý. Hlubší jest smysl těch slov.

2. Učinil tak Spasitel, aby ukázal, že mrzáci jsou od Pána Boha vybráni a vyvolení, že jsou naši páni, jako láska jest první všech ctností a svazek dokonalosti.

Bůh dopouští na některé neštěstí, chorobu tělesnou, stálou sklíčenost a zmrzačenost, třeba od narození, jako jsou: slepí od narození, hluchí a němí č. hluchoněmi, chrómí, anebo jistými, nezhojitelnými neduhy stížení, aby ukázal, že bychom my také takými mohli býti, kdyby byl Pán Bůh chtěl a že jest tedy veliká od Boha milost, jest-li takými nejsme; a proto, že zdraví svého tělesného si vážiti a za ně Bohu děkovati máme; hlavně však, aby nám poskytl příležitosti, jim a na nich dobře činiti a zásluh pro nebe si získati; oni pak aby příkladem trpělivosti nám svítili (Job, Tobiáš a jiní) a trpěliví jsouce, nebe si zasloužili.

3. Proto v ubohých trpících (mrzácích) viděti máme sama Krista Pána, který sám, z útrpnosti, ano z neskonale lásky k nám, opustil slávu Otce nebeského a křehkou naši přirozenost lidskou na se vzal, aby za nás trpěl a umřel. Pravilť sám: Cožkoli jste učinili jednomu z mých nejmenších, mně jste učinili.

Jsou tedy jako od Pána Boha vybraní a vyvolení, který je chtěl míti svými nástroji, aby druzí, zdraví, na nich činili dobře; na nich zásluh si získali a skrze ně do nebe se dostali. Říkáme jim sice ponížení; jsou, před světem; ale, jsouce pravými křesťany, a před Bohem pokorní a trpěliví, tím vyvýšenější jsou.

4. Proto, uzříš-li ubožáka, slepce, vzpomenouti máš Krista Pána, jemůž oči zavázali; když trním korunován byl a berouce třtinu z ruky jeho, bili svatou hlavu jeho, volajíce: Hádej nám, Kriste, kdo jest, jenž tebe udeřil? — Uvidíš-li hluchého a budeš-li míti s ním co činiti, vzpomeň, to že Kristus, jehož uši při utrpení rouháním byly naplněny; naskytne-li se ti němý, spatřuj v něm Krista, který na křivé žaloby u Piláta ani neodpovídal a k urážkám a spílání svých nepřátel mlčel, jak již prorok o něm byl předpověděl: „Jako ovce k zabíti veden bude a jako beránek před tím, kterýž ho stříže, oněmi, a neotevře úst svých“ (Isai. 53, 7.). Setkáš-li se s chromcem, hleď na něho jako na Krista, který těžce kráčel na horu Kalvarii a klesal pod křížem; a naskytne-li se ti ubožák neduživce, pokrytý ranami a vředy, věz, že to Kristus, jehož přesvaté tělo rovněž ranami pokryto bylo, a kterýž zdravého místečka na svém těle neměl; jak týž prorok boží předpověděl: „Neduhy naše on nesl, bolesti naše snášel; a my počtli jsme ho jako malo-

mocného a ubitého od Boha a sniženého“ (Isai. 53, 4). Nazývá jej „mužem bolesti, nemajícím podoby, ani krásy“ (Is. 53, 2, 3.).

5. Proto nábožné duše, pamětliví jsouce toho a vidouce v mrzácích a trpících sama Krista, zakládaly ústavy lidumilné, jako: nemocnice a chorobince, ústavy pro slepé a hluchoněmé, pro neduživé a nezhojitelnou nemocí stížené, což činili dobročinní králové a knížata, šlechtici a velmožové všeho druhu, druhdy i samy císařovny a královny, šlechtičny a vznešené dobroditelky, jako blahosl. Anežka Česká, sv. Alžběta a jiné. I činili bohaté odkazy k takovýmto účelům a ústavům.

Jiní založili bratrstva a řády, aby takovýmto ubožákům slouženo bylo a oni bez pomoci nezůstávali. Tak za dob křížáckých výprav založeni bratři špitálští, kdež i sami rytíři nemocným v nemocnicích posluhovali. Sv. Jan Boží založil řád milosrdných bratří, kteří mají povinnost, každého, kdo na jejich vrata zaklepe a pomoci u nich hledá, přijmouti, ať jest kterékoli víry a kterékoli národnosti, jej ošetřiti, obsloužiti a v případě potřeby darmo i léčiti a to zalmužen a dárků, jež si sami vyprosí. — Sv. Alžběta, kteráž jest příkladem nejen vdovám, ale i pannám a ženám, založila řád Alžbětinek ku bezplatnému ošetřování ženských nemocných.

6. A nejen že velmoži a jiní dobrodincové zakládali takové ústavy, druhdy i sami do nich vstupovali, a odkládajíce všecken šperk a zřikajíce se slávy světa, brali roucho řeholní na sebe a nemocným sloužili i nejnižší služby při nich konajíce, jako učinila královská dcera, blahosl. Anežka Česká, i sv. Alžběta. — Tak sloužil Pán Kristus apoštolům a sám jim nohy myl; tak dotkl se malomocného, jehož každý se štilil, řka: Chci, buď čist; tak vodnatelného a jiné; tak i dnes vztáhl ruku svou a vložil prst svůj v uši hluchoněmého a vezma ze sliny své, dotkl se jazyka jeho, čímž ukázal nám, že k obsluze ubohých i tělem svým, silami těla svého se propůjčovati máme, jako onen milosrdný Samaritán vzal zraněného na lokty své, nesl ku hovadu svému a vezl do nejbližší hospody.

7. Jižť pak i sám pohled na trpícího k útrpnosti vybízí a přirozený cit lásky v tobě vzbuzuje; čím více láska křesťanská tě k dobročinnosti a útrpnosti zavazuje! Nepěkné jest ovšem, když všelijací mrzáci na veřejných místech (o poutích) posedajíce,

Ř e ě

*P. Methoděje Halabaly, kněze rajhradského,
o slavnosti Nanebevzetí Marie Panny, dne
15. srpna 1886.*

„Jednohoť jest potřebí. Maria
nejlepší částku vyvolila, kte-
rážto nebude odjata od ní.“
(Luk. 10. 42.)

I.

tu mimojdoucí k útrpnosti pohnouti se snaží, všelijak prosíce a volajíce a zmrzačenost svou ukazující. Ti a taci dělají z věci řemeslo a bývají drzí a nestydatí. Ti a taci, kdož v pravdě pracovati nemohou, měli by od státu anebo obce opatření a živěni býti; kdož však, majíce zdravé ruce, pracovati mohou, mají ku práci přidržování býti.

8. Mnozí ovšem častokráte sami příčinou bývají buď neduhu svého, anebo zmrzačenosti své (jako onen šlakem poražený, jemuž řekl Pán: Doufej, synu, odpouštějí se tobě hříchové tvoji), buď svou neopatrností na zdraví, anebo svými hříchy. Ale k tomu nehleď; ne abys ty mu věc vytýkal a k jeho tíži přidával, ještoť sám dosti nešťastným jest; neboť jeho hřích za omluvu své nelásky, lenosti anebo lakomosti. Tobě nepřisluší, ho souditi; Bůh jest, který ho soudí; hřešil-li, Bohu svému hřešil, ne tobě. Tobě přisluší, jen dobře činiti a postačí ti věděti, že člověk nešťastný jest a pomoci potřebuje, a že ty mu pomoci můžeš; neučiníš-li tak, moha, zhřešíš ty.

9. Tak, rozmilí v Kristu, na mrzáky, ubohé a trpící hleděti máme, okem křesťanské lásky; ovšem, kde třeba, nemáme opominouti, i almužnu duchovní připojiti a k dobrému povzbuditi, napomenouti. A proto vzal Pán ubožáka soukromí ven ze zástupu.

10. I my, Nejmilejší, na ubohé tím okem vždy pohlížejme, majíce Krista Pána na zřeteli. Nezapomínejme, že, ač jim říkáme ponížení, jsou od Pána Boha vybraní a vyvolení, abychom na nich dobře činili a zásluh o ně pro duši svou sobě získali. Tak budeme i my voditi je soukromí ven ze zástupu. — Číňme tak rádi, ježto i my začasté hluchoněmi jsme, ne sice na těle, Bohu díky, ale na duši; začasté ne rádi posloucháme slovo boží, ne rádi se modlíme a chvalozpěvy Bohu zpíváme; aby i nás Pán Kristus jedenkrát ze zástupu vybral a vyléčil naši hluchotu a němotu duševní, abychom slyšeti mohli chvalozpěvy nebeské a sami také jemu slávu a chválu pěti se sbory andělův v nebesích. Amen.

B. Hakl.

1. Na straně východní města Jerusáléma táhne se od severu k jihu údolí Josafat při potoku Kidronu čili Cedronu, mezi městem a horou Olivetskou. Na úpatí pak nevysoké hory této, za branou svatoštěpánskou, po levé straně stezky, vedoucí v pravo k zahradě Gethsemaně, ukazuje se hrob Marie Panny. Navštíviv letos, nejmilejší bratří a sestry v Kristu! před slavností velikonoční zemi svatou Palestinu a svaté město Jerusálém i okolí, stal jsem se milostí Božskou sám očitým svědkem onoho posvátného místa. Dne 12. dubna spatřil jsem odpoledne po 4. hodině drahocenný hrob Páně a horu Kalvarii čili Golgothu, a nazejtří dne 13. dubna ráno po 8. hodině, odslouživ mši sv. v hospici rakouském, uviděl jsem posvátný hrob Marie Panny v údolí Josafatě, nad nímž ve čtvrtém století císař Theodosius Veliký krásný chrám vystavěti dal, jež později v dobách saracénských rozbořen byl.

2. Vykládá se v letopisech církevních kardinála Baronia, že císařovna řecká Pulcheria, stavíc v Cařihradě chrám Bohorodičce Marii Panně, přála sobě míti nějaký ostatek Marianský, i obrátila se v záležitosti té na patriarchu jerusalémského Juvenala, právě tenkrát, totiž r. 451, dlelícího na sněmu církevním v Chalkedonu. Leč patriarcha Juvenal oznámil toliko, že v hrobě Marie Panny, krátce před tím odkrytém, ničeho více nenalezá se, kromě říz kmentových, jimiž tělo její obvinuto bylo; jelikož jak vědomo Panna božská i s tělem na nebesa vzata byla. Na to žádala císařovna ta ony kmentové řízy Marie Panny, jakož i posvátnou rakev kamennou, v níž tělo její druhdy odpočívalo. Což i stalo se. Totéž dosvědčuje i sv. Jan Damascenský v druhé homilii čili rozpravě své na úmrtí čili úspěni Marie Panny, totiž blaženou smrt její, jakož i slavné nanebevzetí Královny nebes i země Marie, v listě Euthymia. (Viz II. homilie Joannis Damasc. in dormitionem B. M. V.).

3. Na hoře Sionské v městě Jerusalemě, poblíže večeřadla Páně ukazuje se podnes místo příbytku sv. Jana apoštola i miláčka Páně, kdež Maria Panna po smrti Syna svého bydlela i sladce v Pánu usnula. Co se o tom ví, zaznameráno jest od sv. Melitona, biskupa ze Sard, totiž že světlice ozářena byla, v kteréž tělo Panny Marie leželo. Všichni přítomní klečeli kolem rakve, velebíce Boha, že se snížil, aby člověčenství z této archy nového zákona na se vzal. Po tři dni propěvovali apoštolové Páně u hrobu Marie Panny; i když sv. Tomáš později přišed prosil, aby mu hrob otevřeli, který v zahradě Gethseman-ské uchystán byl, shledalo se, že libezná vůně z rakve vanula; těla však nebylo tam více. I užasli a zvolali: „Povznes se, o Paní naše, a vejdi v pokoj, archo svatyně naší!“ — Toť dosvědčuje i dějepisec církevní Nikeforus (Hist. eccl. XV. 14.), jakož i list ze VII. neb VIII. století asi pocházející a sv. Paule i dceři její sv. Eustochii domněle od svatého Jarolíma, otce církevního zasláný. — I ženy maho-medánky uctívají hrob Marie Panny v údolí Josafatě, nazývajíce ji: „Paní naše Maria.“ Jestliže sami mohamedáni uctívají Marii Pannu jako svou Paní, kterak bychom my křesťané neměli ji horlivě a nábožně ctíti: 1. jako Bohorodičku, 2. jako Královnu nebes i země a za 3. jako matku naši? — O Marie, živá archo úmluvy nového zákona! shlédni na nás, ditky své věrné, milostivé, a oroduj za nás u Ducha sv. stále, abychom Tebe důstojně rozjímali nyní o přednostech Tvých jako Bohorodičky, Královny nebes i země a matky naší! Vy však, rozmilí v Kristu! poslyšte mne s bedlivou pozorností, když pokračovati budu v tomto rozjímání ve jménu Páně i Marie! —

II.

4. Maria Panna jest předně Bohorodičkou, řecky *θεότοκος* (theótokos), jelikož porodila Krista Ježíše, jenž jest pravý Bůh a zároveň pravý člověk. Tím čestným názvem jmenuje Ji už ve IV. století sv. Jan, biskup i patriarcha cařihradský, pro výmluvnost svou „Zlatouštým“ nazvaný, jakož i v liturgii jeho řecké, v obřadech i modlitbách mešních, výslovně a zřetelně takto psáno stojí: „V skutku slušná a spravedlivě jest, abychom Tebe, Bohorodičko, povždy přeblahoslavenou a docela neporušenou matku Boha našeho oslavovali, kterážto ctihodnější Jsi cherubínův,

a nad porovnání vznešenější Jsi serafínův, kterážto Jsi bez porušení panenství Boha porodila; Tebe, pravá Rodičko Boží, velebíme: Zdrávas Maria, milosti plná! Pán s tebou; požehnaná Ty mezi ženami, a požehnaný plod života Tvého, ana Jsi Spasitele duší našich porodila.“ Tuto důležitou pravdu Církev svatá vždy za nepodvratnou pokládala, a na nejedněch sněmích svých co neživěji proti kacírům zastávala. Tak zavrženo jest na sněmu Efesském (r. 431) bludné učení patriarchy cařihradského Nestoria, kterýž božské matce milosti jméno: „Bohorodička“ a „matka Boží“ odejmouti zamýšlel, a když se církevní otcové roku 451 na sněmu chalkedonském v Bythinii sešli: tu učení to bludné znova zavrženo jest, a shromáždění otcové takřka jedním hlasem volali: „Nechat se napiše: Svatá Panna jest matkou Boží! — Panna Maria jest matkou Boží! — Maria jest matkou Boží! Kristus jest Bůh! Maria jest matkou jeho!“ — A v skutku, jen nevěra a zlomyslnost mohou neblahoslavenější Panně Marii vznešené důstojnosti a vznešeného jména matky Boží a Bohorodičky popírati.

5. Ona jest za druhé: Královnou naší, Královnou nebes i země! Neboť zdalíž po slavném nanebevzetí nekorunoval Ji Bůh Otec jako nejmilejší dceru svou, Bůh Syn jako nejdražší matku, a Duch svatý jako nejčistější nevěstu svou, jako pravou Královnou nebes i země? Všim právem nazývá Ji tudíž Církev svatá v litanii loretánské: Královnou andělův, Královnou patriarchův, prorokův i apoštolův, Královnou mučeníkův, vyznavačův i panen, Královnou všech Svatých, Královnou bez poskvrny hříchu prvotního počatou, ano i Královnou posvátného růžence! dle rozkazu sv. Otce našeho Lva XIII. A jmenovitě Slované vůbec a Moravani zvláště ctí a velebí Marii Pannu jako Královnu mocnou nebes i země. Aj, tam na posvátné hoře Hostýnské, na sv. Hoře v Čechách až podnes Matka Boží divy tvoří, ano i ve zdejších poutním chrámu farním horlivě a vroucně uctívána bývá. Onať jest v pravdě naší Královnou!

6. Leč Maria Panna jest za třetí netoliko Matkou Boží, Onať jest i matkou naší! Všim právem smíme Marii Pannu nazývati matkou naší; neboť Kristus jest našim bratrem dle těla, následovně jest Jeho matka taky naší matkou. „Ejhle syn tvůj! Ejhle, matka tvá!“ tímto závětem svým na kříži odevzdal nás Spasitel

v miláčku svém sv. Janu, apoštolu a evangelistu, jako syny a dcery duchovní pod ochranu matky své a matky naší nebeské. My všichni jsme tudíž dítkami marianskými v smyslu duchovním. „Ó paní!“ volá sv. Anselm, „jestliže Syn Boží stal se Tebou bratrem naším, zdaž jsi ty nestala se jím Matkou naší?“ A sv. Augustin učí, že Maria, jakožto matka Kristova, taky matkou jest jeho údův, kteříž s ním, totiž s Kristem, jakožto s hlavou spojeni jsou. Maria jest matkou naší, protože nám, když ji nábožně ctíme, život milosti zjednává. Proto taky překrásně napsal ctihodný Skaramelli: „Více než Evě přísluší Marii jméno matky všech živoucích; neboť jestliže naší první nešťastné matce tak krásné jméno dáno proto, že jsme od ní tento porušitelný život zdědili: tedy přináleží toto výborné jméno tím více Marii, nové Evě, naší nejšťastnější matce, kteráž ctitelům svým nejvznešenější život milosti, nejšťastnější život slávy zjedнала, a jim bezpečným jest rukojemstvím jejich určení ku věčnému blahoslavenství.“

III.

7. Dokázal jsem Vám, nejmilejší křesťané a křestanky, o dítky Marianské! s milostí Boží, že Maria Panna jest 1. Bohorodičkou, 2. Královnou nebes i země a za 3. i matkou naší! A proto právě byla s tělem i duší na nebe vzata. Neboť zdaliž bylo lze, aby živá archa nové úmluvy, jež v lůně svém plnost božství chovala, v temném hrobě porušení vzala? Nikoliv! ó synové a dcery Marianské. Hrob Její jest sice slavný, ale prázdný! Nynější stavba gotická hrobu Marie Panny, u něhož stálo za doby křížákův i opatství benediktinské, nazvané: Maria Panna v údolí Josafatě, pochází z doby křížácké z XII. století, totiž od nábožné Melisendy, manželky čtvrtého krále jerusalémského, jejíž tělo l. P. 1161 tamže pochováno bylo. Krásná gotická brána vede z prostranného nádvoří do podzemní hrobky, po obojí straně jsou čtyři ozdobné sloupky s bohatou římsou; nad obloukem vyčnívá 15 risalit čili okras stavitelských, a 48 stupňův vede do prostranné jeskyně pohrobní, patřící hlavně Řekům i Armenům, bohužel rozkolnickým. Nesčíslné lampy skytají tam ve tmě světlo, vonné kadidlo vystupuje před oltářem vzhůru ku klenbě, nábožné modlitby a zpěvy naplňují posvátné ty prostory. Samy mahomedanky přinášejí tam drahocenný olej, vodu růžovou i kadidlo vonné, jako obět

dobrolibeznou „veliké Paní“ a Královně nebes i země, dle vlastních slov Její prorockých ve zpěvu „Magnificat:“ „Od této chvíle blahoslavenou Mne nazývají budou všichni národové!“ Amen.

Na schodech odpustkových.

Napsal Alois Dostál.

(Dokončení.)

Dobroňová se vydala na cestu. Kráčela krokem rychlejším a majíc cíl cesty před očima, prosila Boha za šťastné vyřízení. Jako pravá poutnice také sebou vzala několik písniček a modliteb, jež téměř nazpaměť znala a polohlasem odřikávala.

Při jedné modlitbičce bylo připojeno toto poučení: „V tom kostele blahoslavené Panny Marie na Karlově schody jsou odpustkové, to jest ony schody, po nichž Spasiteli od Piláta odsouzenému a zbičovanému kráčetí bylo dvakráte — schody, jež Pán a Vykupitel utrpením a krví svoji byl zasvětil. Osm a dvacet schodů těch z bílého mramoru dala sv. Helena přenést z Jerusalema do Říma. Věřící z veliké úcty ku Kristu po nich stoupajíce po kolenu, místa krví zasvěcená libají a modlíce se, plnomocné odpustky získají.“

„A takové schody že jsou v Čechách, v Praze?“

Dobroňka četla dále:

„Mnozí papežové podobné schody nadali plnomocnými i neplnomocnými odpustky, jako Klement XI. r. 1712. V Čechách podobné schody jsou mimo na Karlově také v Krupce u Bohosudova, v Kralíkách, České Lípě, Šumburce. Ve schodech těch jsou sv. ostatky zasazeny, na druhém, kde krupěj krve Spasitelovy padla, na jednáctém, kde Ježíš od žida bit jsa, krvácel, na posledním, kde trnovou korunu na hlavu přijal.

Modlí se, duše křesťanská a užívej milostí nabízených, konej modlitby předepsané a Bůh vyslyší tebe.“

Stařenka přečetla všechny modlitby a již se blížila velikému městu. Ráda by byla dala všem pozdravení, ale lid proudil tak četně, že nemohla. Ohlížela se po krásných domech, krámech, továrnách a hlava jí šla kolem.

„V tomhle velikém městě že bych našla ztracenou Marii? Neuvěřitelné. A

přece se mně zdálo, přece Bůh mně vnuknul myšlenku tu, že ji naleznou, že ji naléztí musím."

Dobroňová se zamlčela, přemýšlela.

"Což abych vykonala napřed pobožnost onu? Ano, půjdu, Karlov vyhledám a tam Boha poprosím."

Stařena musila ukázati u brány, co má v uzlíku.

"Nesu si chleba trochu a buchtu pro dceru."

Byla v předměstí všechna pomatena, v městě teprve nevěděla, kudy kam. Chvilí chodila, kam ji nohy nesly. Ani nevěděla, kde by poobědvala. Všudy plno lidí, všudy plno očí. Asi dva chrámy navštívila, zde však se bála do úst sousto vložit. Teprve v krásné zahradě na lavičce si odpočala a pojedla.

"Kudy tady vede cesta ke Karlovu," optala se ženy, rychle ulicí spěchající.

"Pojďte se mnou, kus půjdu s vámi a pak vám ukáži."

"Zaplat Pán Bůh!"

"Máte tam snad někoho v chudobinci?"

"Nemám, ale chci se tam pomodlit."

"Tož máte dost kostelů tady na Praze."

"Já bych si přála právě v Karlově. Mám k tomu místu velikou důvěru."

Dobroňová již se octla ve velikém chrámě. Vysoká klenba vznášela se na štíhlých žebřících, dlouhá okna barvenými skly vrhala mlhavé světlo do svatyně, oltáře se třpytily, sochy jak živé shlížely se stěn a balkonů.

Chrám Karlovský byl úplně prázdný. Nikde ani živé duše. Jenom paprsky sluneční pohrávaly si po kobercích a od věčné lampy řinulo se malé světlo na oltář.

Stařena chvatem se rozhlížela po kostele, kde jsou ony schody odpustkové, po nichž Spasitel se bral, jež krví a slzami skropil a zasvětil. Již je viděla, již stála před nimi. Byly ve třech řadách a sbíhaly se v kapličky, kde vyobrazena Kalvarie.

"Tyto prostřední jistě jsou odpustkové."

Dobroňka spatřila na druhém schodě lesklý kříž, kde ostatky byly uloženy. Na jedenáctém kříž podobný.

"Vykonám pobožnost, v níž kladu tolik důvěry. S pomocí Boží!"

Stařena poklekla na prvý stupeň, otevřela modlitby a ponořila se v ně celou duší. Každá její prosba byla za dceru ztracenou.

"Vrať mně, ó Bože, dítě milované! Dej, abych našla svoji Marii a odvedla

ji domů čistou a aby poslušnou se opět stala dcerou, jako kdysi bývala. Za tuto milost prosím Tě, Maria Spomocnice. Přimluv se za dítě mé u Boha všemohoucího."

Dobroňová skropila kříž s ostatky hořkými slzami. Sklonila hlavu a líbala šlépěje, kudy Spasitel kráčel s těžkým křížem na bedrách svých.

Znovu udělala několik kroků, opět se blížila ke Kalvarii. V tom se ohlédla; kdosi za ní koná cestu po schodech odpustkových od prvního stupně. Také jakási žena, velikou loktuškou všecka zahalena. Modlí se a líbá šlépěje, kudy Dobroňka před krátkou dobou putovala.

Stařena stále o deset stupňů napřed. Obě ženy modlily se vroucně. Dobroňová vzdychala tiše, neznámá modlitelka ob chvíli zaštkala hlasitě.

"Zajisté také její bol hluboký," myslila si Dobroňová, "matkou ještě není dle podoby, aby snad stejně se mnou sdílela bolest nad nezvedenými dětmi. Vždyť bolů mnoho, z nichž by některý mohl stihnout i mladou ženu. Ať se jenom vroucně modlí, nalezne potěchy v modlitbě jako já."

Dobroňová se blížila stupni poslednímu.

"Pane Bože, vrať mi dceru, dítě milované!" vykřikla téměř hlasitě.

"Odpustění!" šeptala mladší modlitelka.

V chrámě bylo ticho, jenom dvě kajicnice vroucně se modlily na schodech odpustkových.

"Zde byla ti vložena koruna mučnická. Pro Tvé drahé rány, smiluj se nade mnou!"

"Tady, Spasiteli, neprávem jsi trpěl za nás, za lidi; odpusť mně viny přetěžké."

Zatím co druhá kajicnice pomalu postupovala, Dobroňová již klečela před křížem.

Na okně poletoval motýl a mouchy bzučely, paprsky se křížovaly v hranách barevných skel a kajicnice na osm a dvacátém schodě spínala ruce.

"Spasiteli, vyslyš hříšnici svoji! Vrať mně ztracenou matku, dej mně nevinnost duše a poklid svědomí!"

Dobroňka se ohlédla, vykřikla a do náruče uchopila svoji dceru — svoji Marii. Tato také křikla a byla by málem spadla s odpustkových schodů, kdyby ji byla matka do náruče nechytla.

"Opět tě mám, dítě milované!"

"Matičko, odpusťte mně! Vždyt jsme se sešli na schodech odpustkových."

„Vrátíš se se mnou do svého domova, budeš hodnou dcerou mojí?“

„Ó jak ráda spočinu na prsou mateřských. Hřešila jsem, ale všeho jsem odpýkala. Nyní jsem se domů bála; sama prozřetelnost Boží vás, matičko, sem poslala.“

„Tak jsem mnoho nadějí kladla v tyto posvátné schody a nesklamala jsem se.“

„Již týden den co den tady Boha prosím rukama sepjatýma o smilování. Vnuknutím Božím byla jsem vedena sem.“

„Na schody odpustkové. Ztracenou dceru jsem našla; naše modlitby jsou vyslyšeny. Pojď, Marie, poděkujeme ještě jednou Bohu a vrátíme se do Kounice — svého rodiště.“

Chrást se plnil lidmi na odpolední pobožnost a na Kalvarii klečely dvě ženy, ponořeny jsou ve vroucí modlitbu.

Na večer vyšly z Prahy a na nocleh dorazily k myslivci, který u lesa Dobroňku laskavě vyslechl.

„Hledte, našla jsem dceru a nyní si ji domů odvádím. Ruka Páně vedla nás.“

Když vše vypověděla, myslivec maně sepal ruce a zašeptal: „Bohu díky!“

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal *Jos. Pazderka*, far. v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Věda, jak bídne vypadaly říšské sněmy za předchůdce jeho v příčině Turkův odbyvané, umínil si Kalixt III. s jednotlivými panovníky přímo se dorozuměti. Proto poslal k menším knížatům a státům evropským dílem biskupy a preláty, dílem mnichy, aby o desátek s vrchností vyjednávali, lid k přispívání, k osobnímu účastenství ve výpravě a k horlivé modlitbě za šťastný výsledek vybízeli a za to hojně odpustky povolovali. Působnost starého, churavého papeže v té příčině velkolepá a podivuhodná jest, dí Dr. Pastor (l. c. 518).

Netoliko pro větší státy italské, jako Neapol, Florencie a Benátky, nýbrž i pro menší republiky a města, jakož i pro ostrovy: Sicílii, Sardinii a Korsiku zvláštní poslové jsou jmenováni.

V registech Kalixta III. nalézají se také jmenování kazatelů křížáckých a sbíratelů desátku pro jednotlivé provincie Španělska a Německa, pro Portugalsko,

Polsko, Dalmacii, Norvéžsko, Dánsko a Švédsko, ba i daleko na sever do Škotska a Irska poslání jsou vyslanci.

Většinou jich vzal Kalixt III. z řehole Minoritův, Observantů, jižto, jsouce bratři světoznámého Kapistrána a chudičtí, u lidu největší důvěru měli. Ale také ostatní řehole své údy mu propůjčovaly.

A v jaké rozsáhlé míře žádal této pomoci pro křížácké tažení na řeholích! Tak na př. nařídil 4. května 1456 pod trestem exkomunikace generálovi i provinciálům Augustiniánů, aby všem kazatelům své řehole uložili, by pomínouce všechny jakékoliv předměty (*materiae*), k tomuto svatému a velenutnému dílu křížáckému všechny křesťany ve všech svých kázáních co nejobšírněji napomínali a vzbuzovali.

Chtěje zameziti zlořády dříve sběhlé, Kalixt III. vydal o sbírání a uschování desátku tureckého, jenž ode všech duchovních vymáhán býti měl, jakož i přispěvcích vůbec co nejzevrubnější předpisy.

Ale papež nepřestal na tom, že ve všech zemích sbírký pro sv. válku nařídil, nýbrž ustanovil se jako pravý Španěl, veškeru moc peněžní i válečnou, již sám vládnouti mohl, k boji proti Turkům vynaložiti. Aby sehnal peníze k zapravení svých válečných příprav potřebné, nerozpakoval se papež klenoty papežské komory a i církevní statky prodati. Dlouhý seznam zlatých i stříbrných nádob, jež umění milovný král Alfons Neapolský r. 1456 od něho koupil, jest dosud zachován. Samozřejmě jest, že takový papež bez dlouhého rozmyšlení žebravé literáty odbyl a hejno umělců a řemeslníků, jež předchůdce jeho vydržoval, odpravil. Ti, kteří u něho v službě zůstali, musili pracovati pro válku tureckou. Malíři a vyšivači dělali pouze prápory, kameníci kamenné koule dělové. Jediní téměř a vždy vítaní architekti byli Kalixtovi III. jeho vojenští inženýři a loďaři; těm dával rád z pokladu církve.

Kalixt III. obmýšlel učiniti na Turkey útok po moři i po suchu, a tímto dvojím útokem Konstantinopol opět jim odejmouti. V příčině utvoření vojska zemského skládal nejpřednější naděje na knížete nejbohatší a nejpokročilejší země na západě, vévodu Filipa Burgundského, jemuž, když byl přijal z rukou papežského legáta kříž, jako za Mikuláše V., plnomocné odpustky pro jeho spolubojovníky, dávka z rezervovaných míst a desátek z církevních důchodů jeho

panství kromě jiných milostí povoleny jsou. Aby se vévoda bez překážky podniknutí křižáckému všecek věnovati mohl, potvrdil papež v červenci 1455 mír mezi Burgundskem a Francouzskem uzavřený. K útoku na moři zdál se býti Alfons král Neapolský způsobilý muž, ano na Benátky spoléhati lze nebylo. Vládl Neapolskem, Sicílií, Sardiníí, Aragoníí, Katalonií, Valencií a Balearami; kdyby byl měl ještě Korsiku, byl by býval pánem v západní části středozemního moře. Měl tedy jako málokterý kníže západní Evropy moc, postupování Turků zastaviti. Proto se papež všemožně vynasnažoval, aby ho k výpravě proti Turkům přiměl. A v skutku činil Alfons nejpěknější sliby, a prosil papeže, aby mu kříž na rameno připjat byl. Papež dal s největší radostí svolení své, a již na Vše Svaté 1455 ozdoben jest Alfons u veliké slavnosti znamením křižáků. S ním přijalo množství šlechticů a baronů jeho říše kříž. Papež oddával se proto nejlepším nadějím; tím nemilejší byly mu nepokoje, jež kondottiere Jacopo Piccinino v střední Itálii způsobil.

Nemaje od míru Lodského ani zaměstnání ani žoldu pro své bandy, vrhl se tento odvážný žoldnéřský vůdce na Bologni a Romagni a byv odtud od Milánských vypuzen, vpadl do území Sienského, spoléhaje na nepřátelství Florentských, Benátských a hlavně Alfonsa krále proti nim. Sienští obrátili se ku papeži za pomoc prosíce. Kalixt III. prosbě jejich ochotně vyhověl, ano by znova vypuknutí války ve Střední Itálii přípravy jeho proti Turkům bylo zničilo. V červnu 1456 vyjádřil se papež k vyslanci Benátskému, že bude hraběti Piccininovi týž odpor jako Turkům činiti; na něm že udělá příklad, neboť zachování míru italského tak prý mu na srdci leží, jako hájení křesťanské víry; krom toho prý tyto dvě záležitosti nerozlučně jsou spojeny. K ochraně Sienských vyslal papež vojsko své, které bylo na Turky přichystáno. Také Florencie a Benátky vyslovily se proti Piccininovi, vévoda Milánský pak vypravil vojsko na rušitele pckoje. Jenom Alfons Neapolský nevystoupil jako zjevný protivník Piccininův, ano ho napřed tajně, později i zjevně podporoval. Pro neschopnost a nerozhodnost vrchního velitele papežského vojska protahovala se válka osudně a k náramné škodě Sienských, ale po chuti a vůli krále Neapolského, jenž tím během času nabyl,

nové překážky válce turecké od papeže obmyslené činiti, papeže pak a jeho spolence k velkým výdajům nutil. Proto snad také činil při vyjednávání o mír nespelnitelné požadavky, aby totiž liga stálé vojsko vydržovala, jehož vůdcem by Piccinino byl. Ten prý musil by vždy hotov býti Turky zadržeti. Jak se za vojevůdce proti Turkům hodil, ukázal Piccinino pokusem, papežské loďstvo křižácké v Civittavecchii zapáliti.

Ještě větší mrzutost připravil papeži v prvním roku jeho panování Urrea Tarra-gonský a spoluvelitelé jeho, Antonio Olzina a Antonio de Frescobaldis, kteří byli vysláni s loďstvem na pomoc ostrovům v egejském a jonském moři. Ale tito zrádci nepluli s loďmi, jež Urrea jako apoštolský legát Aragonie, Valencie a Katalonie z křižáckých peněz byl sebral a s loďstvem krále Alfonsa spojil, proti Turkům, nýbrž proti Janovanům, spustošili přímoří jejich a napadali lodi jiných křesťanských mocí jako Benátčanův. Jakmile došla o tom první, ještě nejistá zpráva papeže, žehral na to ihned u krále Alfonsa listy i posly.

„Kdyby se byl sebe menší počet křesťanských galejí u Dubrovníka ukázal,“ psal Kalixt III. v spravedlivém hněvu vyslanci svému v Neapoli, „byli by Uhři znova myslí nabyli, ani teď, neslyšíce nic o našem loďstvu, nárek převeliký vedou. O Urreo a Olzino, vy zrádci, vaše lodi mohly Turky zmásti a křesťany východní k povstání přivést, a i Uhry nebezpečí jim hrozičeho zbaviti. Místo toho započali jste pomocí peněz od nás sebraných habebnou zradu. O vy zrádci před Bohem, před lidmi i apoštolskou Stolicí, trest Boží i trest apoštolské Stolicy vás nemine. O králi Aragonský, pomoz papeži Kalixtovi, sic tě pomsta Boží zastihne.“ Potom vydal papež nařízení, jimiž Urreu a pomocníky jeho s míst jejich složil. Provedení tohoto rozsudku svěřeno jest kardinálu Scarampovi admirálem loďstva jmenovanému.

Všecky tyto nemilé příhody nemohly papeži odejmouti myslí; nýbrž, čím se poměry nesnadnějsími stávaly, s tím větší horlivostí věnoval se Kalixt III. posvátné záležitosti války proti nevěřicím. S ohnivou úsilností pracoval jmenovitě na stavbě a přistrojení loďstva v Římě. Navždy zůstane velkou slávou Kalixta III., že provedl konečně tento plán, z něhož se dosavad svět smál jako z nějakého přeludu aneb papežského předstírání. Udivení Římané viděli,

ana se najednou neobyčejná činnost na břehu Tibery rozvíjela: na Ripa Grande zřízeny loděnice, u S. Spirito budována schválně zeď při stavění galejí. Chtěje vystavění loďstva co nejvíc urychlit, povolal papež i odjinud, na př. ze Spoleta, tesaře a plavce.

Generálním kapitánem a admirálem loďstva tureckého ustanovil papež bojovného kardinála Ludvíka Scarampu. Jmenování to stalo se 17. prosince 1455 a slaveno jest v Římě velkolepými slavnostmi. Novým dekretem papežským rozšířena pak jeho legace na Sicílii, Dalmacii, Macedonii, celé Řecko, ostrovy egejského moře, Kretu, Rhodus, Cypr a province Asie a ustanoveno, že všechny krajiny, ježby nepříteli vyrval, jeho vládě poddány býti mají.

Nařízení o stavbě loďstva děla se napotom hlavně od kardinála Scarampy; vedle něho nalézáme také v činnosti komisi pěti kardinálů od Mikuláše V. jmenovanou. Papež, jehož netrpělivost při špatných zprávách z východu stále rostla, bez ustání usiloval, aby se práce urychlovaly. Krom všeobecného desátku žádal od kardinálů zvláštní příspěvek k stavění loďstva. Seznamy výdajů a nařízení pro stavbu loďstva od 1455—56 chovají se ve státním archivu římském. Z nich vysvitá, že stavění loďstva na podzim 1455 počalo a celou následující zimu trvalo. Tam jsou vydání pro potřebné ku stavbě lodí železo, smůlu a dříví právě tak zevrubně zaznamenána, jako vydaje na zakoupení kulí kamenných a olověných, kuší, šípů, přilbic, pancířů, kopí, mečů, pik, řetězů, provazů a kotví. Veškeré přístrojní až k vlajkám a praporem lodním, stanům a sucharu lodnímu lze zde stopovati do nejmenších podrobností. Ani účet na pět rysů papíru určených pro korespondenci papežského loďstva neschází.

Ve své horoucnosti byl by Kalixt III. rád viděl, kdyby loďstvo turecké již 1. dubna 1456 bylo vyplulo; avšak teprv konec května přípravy tak pokročily, že na to pomýšleti lze bylo. Na slavnost sv. Petronily (31. května) připnul papež sám osobně kardinálu legátovi kříž na rameno, kterýž potom s loďmi v Římě vystavěnými do Ostie odplul. Než loďstvo na moře se spustilo, trvalo ještě tři neděle. Dle obyčejného udání měl Carampo 16 galejí, dle výpočtu novějšího dějepisce skládalo se loďstvo z 25 lodí, a bylo opatřené 1000 námořníků, 5000 vojáků a 300 děl. (Gugliel-

motti Alb., Storia delle fortificazioni nella spiaggia Romana risarcite ed accresciute dal 1560 al 1570 p. 267—268). Vojsko toto pocházelo dílem z Říma, Civitavecchie, Ankony, Perugia, dílem z Ferma a Bologni. Místoadmirálem jmenoval papež Portugalce Velasco Farignu; soudní funkce zastával Aragoňan Alfons de Calatambio. Již v srpnu obnášel náklad na loďstvo přes 150.000 dukátů. (Pokračování.)

Z hořkých sonetů.

1.

Matka.

Jak je milovalas! vím, že chtěla
bys cenou života je vykoupiti,
a rostě bolest, kterou srdce cítí,
jak za noc jednu vrásky tvého čela!

To byla slast tvá, když jsi z práce spěla,
je tisknout k srdci, v ústka polibiti,
to byla zář, jež tkala se v tvé žití,
jež pusto bylo; jak noc, když se stměla.

Teď mrtvo je — vzlyk zoufalý spí v hrudi,
tvá ústa něma, oku slza schází —
Ne, neplač! pohled, jak tě bída mrazí

a kalným okem lačna kolem zírá;
ó potlač bolest, která hrud' tvou svírá,
ať děcko tvé se ještě — neprobudí!

2.

Jitro v horách.

V samých perlách pousmál se sladce,
děcko jak než sklouzne s klínu matce;
dlouho díval se, pak shoup se směle
den v kraj tichý — červánek měl v čele.

Tu hned vzplála země celá v krátkce,
každá snítka, každé okno v chatce
ba i v došky věkem strouchnivělé
zlato paprsků svých jitro stele.

A kol všecko, píseň, štěstí, světlo,
všechno k žití znovu zkvetlo, zkvetlo —
jen v té chatce nad lůžkem tam stojí

dítěk matka a se leká, bojí:
že den v okno bije perutěma,
dítě vstanou, ach — a chleba nemá

Tom Lesčinský.

Počátky spolku sv. Vincence z Pauly.

Podle Františka Lallier-a, spoluzakladatele spolku tohoto, podává *Jos. V. Kratochvíl*.

(Pokračování.)

II.

Jak ale měla se myšlenka Le Taillandierova uskutečnit? Kde se měli shromažďovati a jaký účel měla křesťanská láska a snaha členův si obrátit? I usnesli se, k Baillymu jíti na poradu, jakož i o podporu jej požádati. Ozanam převzal úkol ten. Bailly přijal slova jeho s otcovskou náklonností a schválil také zámysl, založiti malý bratrský spolek důvěrných mladíků k vykonávání křesťanského milosrdenství.

Ohledně skutků, které konati se měly, ponavrhl, aby se poradili s farářem chrámu St. Etienne du Mont (sv. Štěpána na vrchu) abbé-em Olivierem, jenž později se stal farářem u svatého Rocha a biskupem v Evreuxu. Mladí studující odebrali se tedy k Olivierovi a sdělili s ním své předsevzetí. Tento jim dobrotivě vysvětlil skutky stáří a jmění jejich nejpřiměřenější a konče přednášku svou, doporučoval jim, aby chudé dítky katechismu vyučovali.

Odešedše od něho, radili se naši mladiství zakladatelé vespolek. Návrh Olivierův líbil se jim ovšem, ale žádný z nich necítil v sobě povolání k výkonu jeho. Nebo dílo takové vyžadovalo pravidelnosti a bdělosti — kterých žádný z nich slíbiti nemohl. I usnesli se na tom, voliti dílo zájmu *všeobecného*, dílo, které by studiím jejich nepřekáželo a zároveň dostatečné změny poskytlo ku zaměstnávání a povzbuzování ducha jejich. Dílo osobní návštěvy chudých v jich chatrčích, a mezi velikým počtem chudých bylo snadno i pro mladé, nezkušené mládence vhodné rodiny naléztí.

I sdělili tedy naši horlivci s p. Baillym výsledek porady své s knězem Olivierem, a oznámili zároveň úmysl svůj: osobně chudé navštěvovati. Však ale bylo jich dosud málo, pouze čtyři: Le Taillandier, Lamache, Lallier a Ozanam — počet nedostatečný. Protož ohlédlí se po svých spolužácích, by u mladých studujících, kteří konference dějepisné navštěvovali, našli stejné smýšlejších. Ozanam naznačil dva: Clavéa a Devauxa. První byl synem přednosty ústavu v předměstí du Roule v Paříži, druhý, Devaux, rodem z Normandie. Ozanam podjal se úkolu, tyto dva studující pozvati, by k novému spolku přistoupili; a skutečně, oba přijali pozvání toto beze všeho zdráhání se.

Pan. Bailly učinil nyní návrh, aby se shromažďování odbyvalo v ulici du Petit-Boubon-Saint Sulpice č. 18 v úřadovně redakce časopisu „Tri-

bune catholique“, kterýž každý den vycházel a hlavně pro duchovenstvo určen byl, a jehož p. Bailly také majitelem a hlavním redaktorem byl.

Místnost tato byla úplně přiměřena malému spolku, který nijak neobmýšlel veřejně vystupovati a obdiv vzbuzovati. Členové přáli si totiž, jak i později vydané stanovy výslovně dí, sebe vespolek lépe poznati a se milovati, a toho aby dosáhli, učili se i chudé Krista Ježíše poznati, je milovati a jim posluhovati.

První shromáždění odbyvalo se v krásný večer májový r. 1833 okolo 8. hodiny a členové, z nichž žádný nescházel, byli dle pořadí stáří tito:

1. Emanuel Josef Bailly, nar. 9. března r. 1793 v Bryasu (Pas de Calais), první generální předseda spolku až do r. 1844.
2. Pavel Lamache, naroz. 18. července r. 1810 v Saint Pierre Eglise (Manche), právník, syn lékařův.
3. Felix Clavé, naroz. v Paříži, syn ředitele ústavu.
4. August Le Taillandier, nar. 28. ledna 1811 v Rouenu, právník a syn majitele domu v Paříži.
5. Julius Devaux, nar. 18. července v Colombiérésu, medik, syn majitele domu a starosty v Colombiérésu.
6. Bedřich Ozanam, nar. 23. dubna r. 1813 v Miláně v Itálii z rodičů francouzských, právník a syn lékaře v Lyonu.
7. František Lallier, naroz. 24. ledna 1814 v Joigny (Jonne), právník a syn lékaře v Joigny.

Žádný z těchto mládenců nenáležel dosud náboženskému spolku. Jakého politického smýšlení jednotlivci byli, neznámo — ale všichni považovali poslušnost oproti příkázáním božím a dětinou lásku k církvi katolické, strážkyni těchto příkázání, za základ svého života.

První schůze, již Bailly předsedal, začala modlitbou „Přiď Duše svatý“ a krátkým čtením z knihy o Následování Krista Pána. Nato bylo usnešeno, návštěvu osobní u chudých v jich bytech za hlavní úkol spolku považovati. Jelikož ale žádný z nich chudých aspoň v dostatečném počtu neznal, aby pro každého člena příslušná volba se státi mohla, usnešeno, vyžádati od sestry Rozalie Renduové seznam chudých; tato sestra totiž byla v čele spolku dobročinného pro XII. okres ve čtvrti rue Monfelpard. Bratr Devaux obdržel rozkaz, aby ji navštívil a seznamy si vyžádal. Zároveň se usnesli, že podpory pokud možná nikdy v penězích — nýbrž v potravinách se vydávati budou.

Ohledně názvu spolku usnesli se po krátké poradě dáti spolku název „Konference“ v souhlasu s obvyklým pojmenováním jiných spolků, ku kterýmž mladiství studující přináleželi; pojmenování takové bylo všem vhod, jelikož také nemohli jim nikde nijak naraziti.

I byla tedy konference křesťanského milo-

srdenství založena a nezbylo jí více, než voliti patrona pro ni. I navržen byl veliký světec sv. Vincenc z Pauly, jako veliký dobrodinec chudiny ubohé, jako oblíbený světec francouzský a patron účinné lásky křesťanské. *Jednohlasně a nadšeně* byl také sv. Vincenc z Pauly za patrona konference přijat a prohlášen.

Konečně ustanovila konference, že každý podle příjmů svých přispívati bude; neboť může každý sám nejlépe poznati, seč jest a jak hmotné síly jeho stačí. Sběrka na konci schůze učiněná měla tvořiti příjmy konference. Již při první schůzi sbírka ta učiněna; klobouk byl pokladnou a Devaux jednohlasně pokladníkem jmenován. Schůze končila modlitbou „Pod ochranu Tvou se utíkáme!“ A toto první Veni Sancte Spiritus a Sub Tuum praesidium zůstalo zakladatelům našim v nehybnou paměti.

Ve druhé schůzi, 8 dní později, byla každému členu jedna chudá rodina již přikázána. Jeden ze členů až do sklonku života si dobře pamatoval, že mu rodina chudého tovaryše truhlářského, záležející z otce, matky a 7 dětí, přikázána byla.

Při třetí a čtvrté schůzi navrhl Lallier svého starého spolužáka z koleje Stanislavské Gustava Colase de la Noue, právníka a syna rady při dvoře Orléanském, za spolučlena. Tomu návrhu se poněkud zakladatelé přičili, neboť založili spolek přátel, kteří se vespolek delší čas již znali a si důvěřovali. Nezpůsobí nově přístupující, známý jen jednomu z nich, jistou zdrženlivost a rušení dosavadní krásné důvěrnosti? Neodporčuje ale zase z jiné strany křesťanská láska, kteráž se pěstovati měla, přijati zcela opuštěného mladíka, bratra, kterýž pro svou opuštěnost různým nebezpečím vydán jest, jemu ruky pomocné a přátelské nabízet, bratrem ho učiniti a příležitost mu dáti, aby na základě stejné víry spolupůsobil? Tento důvod rozhodl a všichni se podvolili! Přístupem Gustava de la Noue do konference učiněn počátek přístupům dalším. Lze jmenovati: Emanuela de la Condé, právníka, doporučeného Baillym; Karla Hommaise, právníka a druhá z koleje Stanislavské, doporučeného Lallierem; Jindřicha Pesseneaux-a, právníka, pak Chauranda, rovněž právníka a Gignoux-a, medika, všichni tři Ozanamem uvedeni. Ke konci školního roku čítala konference křesťanského milosrdenství 15 členů.

V období 3 neb 4 měsíců od počátku května do konce srpna r. 1833 rozmnožila se kolekta hlavně pěti a šestifranky, které Bailly od času k času do klobouku vkládal. Tyto peníze pokladníkem vyndané vzbudily nemalý obdiv, neboť mladíci naši přispívali jen skromným penízem. Tento příspěvek obnášel ale, jak později se uká-

zalo, honorář, jehož Bailly za různé, od členů konference pro časopis Tribune Catholique sepsané články o dějepisu literatury byl ustanovil.

Členové této první konference sv. Vincence z Pauly v pravdě a velice poznali slova žalmisty: Quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum! Vzdáleny vši jednotvárnosti a sva- touškování, ubíhaly týdenní schůze v rozkošné, mladistvé veselosti, vespolečným přátelstvím oži vené. — Koncem měsíce srpna r. 1833 počaly prázdniny. Členové konference se loučili vespolek s usnešením, že v listopadu na též místě opět se sejdou. (Pokračování.)

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

Rozárka docházela denně pro potřebné mléko k nedaleké mlékařce paní Záhořové, jak jí na ulici říkali. Ve městě je mlékařský sklad velmi důležité místo, nikoli snad proto, že by nejchutnější potravou, dobrým mlékem, odběratele své zásobil, ale že je střediskem a ohlasem všech možných i nemožných denních novinek. U mlékařky dovíš se vše, co se nejen tu v ulici, ale i v ostatních částech města děje. Ký div; vždyť zde shromažďují se aspoň jednou denně všichni strážcové rodin, to jest služby, a donesou všecku pravdu i nepravdu, jak jim napadne. Mlékařka dobře ví, kdy která panička vstává, kolik lotů a jaké kávy dá na snídání, jaké má punčochy a ostatní prádlo a je-li který „milostpán“ povedený, jen tak žertem nebo doopravdy. Vše to jí spravedlivě služby povědí, než jim tu „parádu“ na koupené mléko nakvedlá. Přejde-li nová služka na místo, hnedle jí zkušená paní Záhořová upozorní, jaká je panička.

„Pán Bůh chraň, abych jí chtěla ublížiti, je to velmi hodná paní. Běře u mně již půl léta mléko a ani jednou mi ho dosud nevrátila. Ale povídám jen, co mi to dávče řeklo, které tam bylo před vámi,“ to bývá úvod a pak to začne.

Tak bylo i u Rozárky. Hnedle jí mlékařka nahučela plno nectností, pro které prý u její paní žádná služka nevdrží a hnedle slyšela Rozárka, že již od nového roku mnoho se jich tam vystřídalo a Bůh ví, kolik jich tam ještě do příštího nového roku bude. Paní Záhořová také pod rukou dohazovala služby a to nikoliv v Budě-

žovicích — to je jen hnízdo, „ale já vím o pěkném místě až ve Vidni; tam se mají služby jináče, tam dělají jen slečinky, naučí se při tom německy a já mám balík psaní, kde mi děvčata děkují, že jsem jim k takovému štěstí dopomohla.“

Takové řeči slyšela Rozárka denně a ký div, že pojala ji touha opustiti Budějovice a podívati se do Vidně. Hůře již než u její paní, tak si myslila, ani býti nemůže. Záhořová neustále ji v tom posilovala a než nadešel měsíc, vypověděla Rozárka své paní službu, dodávajíc, že se podívá do Vidně. Paní děvče nezdržovala. Nebylo věru k ničemu a na jejím dalším osudu jí pramálo záleželo. Rozárka zjednala ná denníka, ten odnesl jí truhlu k Záhořové. Ubytovala se tam na čas, než vozka k Vidni jedoucí se na cestu vypraví.

První starostí Rozárky bylo, aby si pořídila jiný šat a ráda dala vše, co si za měsíc vysloužila, za obnošený městský oblek přidavouc ještě malovanou truhlici a prostínké selské šaty své k tomu. Závdavek, který od Záhořové na novou službu ve Vidni přijala, dala vozkovi za dopravu do Vidně a tak přibyla jen s tím, co měla na sobě, do hlavního města. Při loučení pravila jí Záhořová, že ji v hostinci, kde vozka staví, někdo bude již očekávat, který ji na místo služby odvede. Že si odpočine, nikdo že se nebude s ní vaditi, že nebude museti pracovat, nové šaty že dostane a Bůh ví co vše ještě. Rozárka byla tak rozradostněna, že se nemohla již ani dočkat chvíle, kdy Videň spatří. Záhořová jí dala velikou buchtu mákem naplněnou na cestu a Rozárka jela. Vsedajíc pod podobnou plachtu jako měl Jirka na voze pomyslí si, co asi řekne Petřík, až ji nenajde a smála se tak hlasitě, že se vozka tázavě na ni podíval. Co matka či otec řekne, že Budějovice opustila, to jí ani nenapadlo. Dali jí do služby a bude-li mít, jak mlékařka tvrdí, službu tak výhodnou, jistě budou spokojeni. Ostatně otázkati se jich beztoho nemohla; nebyli zde a než by po Jirkovi nějaké odpovědi obdržela, měsíc by byl uběhl. Tak pustila se lehkomyšlně v širý svět, pustila se do hlavního města říše bez ochrany, bez prostředků, poslechnuvši lákavá slova pochlebné Záhořové.

VI.

Jak měla slíbeno, čekala na ni v hostinci vídeňském stařena ošklivého vzezření,

shrbená a šilhavá. Promluvila moravským nářečím, ale velmi špatně bylo jí rozuměti. Rozárka věděla, že ve Vidni jsou Němci, které již v Budějovicích poznala a myslila si, není li němčina horší, než jak babice jí mluví, tož snadno se dohodneme. Nésti nebylo co, i vydaly se z hospody na místo, kde měla Rozárka vstoupiti do služby.

Byla to úzká postranní ulička, kde se dům ten nalézal. Na rohu svítila již mdle svítilna, když stařena s Rozárkou do uličky zahýbaly. Rozárce bylo jaksi nevolno, zdálo se jí vše tak příšerné, jak její průvodkyně tak i místo, na kterém se octly. Pojednou se jí zmocňoval jakýsi tajný nepokoj. Dostavil se i strach a Rozárka v duchu si přála: Kéž by tu byl prkenný Petřík, to bych se ani dosti málo nebála. Ale Petřík byl daleko a vzpomínka na něj marná. Po chvíli dodávala si opět kuráže, myslíc, co by se jí státi mohlo.

Zastavily před nevelikým domem, jehož okna vesměs zasloněna byla tak, že světlo jen jako odstín za nimi kmítalo. Bába zazvonila. Dvěře se otevřely a v nich objevil se houfec zvědavých hlav rozmaňtých učených děvčat, které skotačivým smíchem bábu i Rozárku vítaly. Rozárka ucouvla na krok. Smích děvčat a lesk jejich šatstva i nádhera, kterou okamžitě shlédla, ji zarazil. Nevěděla, zdali to sen či skutečnost. Nebylo však dlouhého rozmýšlení. Děvčata vtáhla ji do předsíně, vesele s ní točice a babice zavřela za ní dvěře. Tak zavedena opět jedna oběť v doupě velkoměstského hříchu a nebylo tu nikoho, kdo by byl nezkušenou dívku uchránil.

Ještě se Rozárka z udivení svého ani nezpamatovala, když přišla paní domu a s ní nějaká starší žena dobře český hovořící, která nesmělé děvče za ruku vzala a na horu po schodech odváděla. Děvčata se za smích a zpěvu rozběhla a ten večer nespátřila z nich Rozárka ani jedinou více. Žena, která Rozárku nahoru uvedla, otevřela malý útulný pokoj a pobídla děvče, aby usedlo. Brzy se pak vrátila, přinášeje něco masitého k večeři.

Rozárka počala uvažovati, jaký rozdíl mezi komůrkou, do které před měsícem její paní ji uváděla a mezi pokojíkem, který se věru nádherným zváti mohl, jaký rozdíl mezi tím, co jí bylo tenkrát k večeři předloženo a tím, co dnes jí zde podávají. Ač vše svědčilo ku prospěchu změny, přece se nemohla jakéhosi podivného citu zbaviti. Vše zdálo se jí tak neobyčejné a

připadalo jí jako pohádky, které jí Sosnovcová kdysi vypravovala.

Hovorná žena jí všelicos o Vídni a životě městském sdělovala, při tom jí po pěkné tváři hladil. Seděla s ní celý večer a než se Rozárka uložila, donesla hojně vody, aby prý po cestě se pořádně mohla umýt, ano i čisté pěkné prádlo jí přinesla, do kterého se Rozárka převleknouti musela. Bohatý její vlas pěkně rozčesala a pečlivě zapletla a pak přejíc dobrou noc, ji opustila.

Rozárka dala si vše líbiti, ač se v duchu nad tím zastavovala. Záhořovou si chválila, že jí tak pěkné místo dohodila, kde se o ni pečlivěji chtějí starati, nežli to učinila její matka. Byla nezkušená světa a nevěděla, že had pod nejkrásnějšími květy nejraději se skrývá a že hřích spíše se halí do hedvábí než do hadrů, ač mu jsou přece jen tyto pravidelným údělem.

Opustme na chvíli Rozárku a podívejme se zatím za Petříkem, jak se mu vedlo. Nadešla neděle, to jest den, kdy Petřík směl po své zábavě do města. Jak víme, bylo jeho touhou, aby se Rozárce v darovaném kabátě okázal. Myslil, že tím náklonost její jistě vzbudí. Tentokráte nechtěl jen tak zhola odejít, jak to byl před týdnem učinil. Uminil si, že musí stůj co stůj s Rozárkou se sejít a nevyjdeji sama, že ji v domě vyhledá. Čekal marně až do poledne. Tu přecházela jej trpělivost. Vešel tedy do krámu a ptal se po Rozárce. Jaké bylo jeho zděšení, když mu hovořivý kucepky učen sdělil, že Rozárka před několika dny ze služby vystoupila a do nové služby do Vídně odjela. Petřík zůstal jako omráčený. Nechtěl sluchu svému věřit a učen musil mu vše ještě jednou opakovati. Petřík vrávorl z krámu.

„Tak tedy odešla, aniž by mi co řekla. Nyní již vim, že se jí stýskati po mně nebude. Má asi jiné známé, nežli jsem já,“ hovořil sklamaný mladík a dvě bohaté slzy polily jeho tváře. První myšlenka jeho byla pustiti se za ní a hledati ji tak dlouho, až ji nalezne. Ale jak to možno? Vídeň jest tak daleko odtud!

Ten den oběd Petříkovi nijak nechtunal. Nechal vše, co mu předložili netknuto, čeho si domácí dobře povšimli. Jídaltě Petřík obyčejně za dva, byl mladý a zdravý a při práci snadno vyhladoval. Domácí kuchařka zkoušela marně své svědomí, zda v něčem chybu učinila, ale toho se nedopátrala. Z Petříka nebylo lze slova dostati a tak zůstalo všem chování se jeho

hádkou. Petřík celou noc nespál a první záblesk nastávajícího dne jej tak pozdravil, jak byl k odpočinku ulehl. Mladou jeho hlavou kmitalo tolik myšlenek, kolik včel v úle a všechny nepokojné, všechny ustrašující, že nebylo před nimi oddechu. Myslíval si, že oddaností a trpělivostí Rozárku k vřidnosti si nakloní a proto šel za ní do města, aby jí byl na blízku. Nyní veškerá jeho naděje se zvrátila. Rozárka zmizela mu s očí a s ní vše, co jej na světě blažilo. V první bolesti se mu zdálo, že by bylo nejlépe, aby běžel k domovu, tam sobě zoufal a tak všemu konec učinil. Vzpomněl si však, jak hanebná a člověka nedůstojná je sebevražda a pustil v brzkou myšlenku tu mimo sebe. Co jen počíti? Zde zůstat, to cítil, že mu nemožno. Neměl nikde stání a stále jej to nutkalo pryč odtud k Vídni, kam Rozárka odešla.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Dary sv. Otcí ku jeho kněžskému jubileu.*) Ze Švýcarska zašlou sv. Otcí darem krom jiných věcí také mramorovou sochu blah. Petra Kanisia. Katolíci v Ženevě, kde se vyrábějí jak známo hodiny, zašlou sv. Otcí jedny veliké hodiny a pak množství kapesních hodin pro missionáře. Diecése sv. Havelská zašle do Říma úplné zařízení oltář i se vším příslušenstvím. Na oltáři bude socha sv. Havla, apoštola země švýcarské. — Mnoho darů chystají obyvatelé Milánští; zašlou k jubileu papežskému kazatelnu, zlaté pero, obraz sv. Joachyma z vosku, vzorek velechrámu Milánského ze stříbra. Diecése reggis-emiliánská veliký olejový obraz na plátně, představující trosky slavného hradu Kanossy. Jednota tamních paní věnuje sv. Otcí drahocenné mešní roucho, albu, korporal a pallu, bobaté a uměle vyšívané; čtyři mešní ornáty z damašku v rozličných barvách; dvě stoly zlatem vyšívané a stříbrný kalich s monstrancí.

— Jeho kníž. Milost nejdůst. Arcipastýř náš navrátil se z kanon. gener. visitace ve vikariatu Falknovském bude sídliti nějaký čas v Břežanech. Dne 15. srpna v den své inthronizace bude sloužiti v Týnském chrámu Páně o 9. hod. pontif. mši sv.

— Výstava darů věnovaných sv. Otcí započne v polovici měsíce září a umístěna bude v seminářské velké jídelně.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 7. srpna u nejsv. Trojice v Spálené ulici, od

8.—11. srpna u Karmelitánek či Barnabitek na Hradčanech a od 12.—15. srpna u svatého Gottharda v Bubenči.

— Spolek **arimatejský** v Praze opatřil v měsíci červenci t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 82 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 31, ze zemského blázince 8, ze zemské porodnice 1, z nemocnice milosrdných sester 27, z nemocnice milosrdných bratří 5, z nemocnice Alžbětinek 1, z umilčích kaplí 4, z vyšetřovacího vězení 3 a z městské věznice 2; z těch příslušelo ku Praze 7, na venek 70, 1 byl z Hor. Rakous, 1 z Uher a 3 neznámí.

— **Židé v Čechách.** Roku 1886 bylo v Čechách 116.600 židů a sice v krajinách českých 102.600, v krajinách německých 14.000. V městech žilo jich 70.720, ve venkovských obcích 45.800. Z veškerého počtu přiznávalo se k řeči české jenom 24.600, k národnosti německé 92.000 židů, ačkoliv je jich ve veškerých krajinách německých pouze 14.000, což nejlépe charakterisuje poměry jich k národnosti české. Až na nepatrné výminky měli židé ve všech českých městech soukromé školy německé, do kterých lákány tu a tam také děti české, aby škola stala se veřejnou a byla vydržována poplatnictvem českým. Nejvíce židů nacházelo se v jihozápadních, nejméně v severních Čechách, v tak zvaném „uzavřeném území.“ Jižní Čechy, zvláště bývalý kraj tábořský, vykazují poměrně největší počet židů, kteří ve městech mají skoro veškerý obchod ve svých rukou a na venkově zabývají se nájmem panských dvorů, obchodem, výrobou líhu a kořalky. Počítáme-li židy na veškeré obyvatelstvo království českého, tu se známe, že připadá jich na obyvatelstvo české 3 proc., na obyvatelstvo německé pouze $\frac{3}{4}$ proc., na Čechy i Němce 2 proc. V německých městech — až na nepatrné výminky — je všecken obchod a průmysl v rukou domácího obyvatelstva a proto tam židův tak málo; kdežto v městech českých, jelikož Čechové dříve obchod zanedbávali, nachází se v rukou židovských a proto procento židů v městech českých tak značné. Zároveň z toho vyplývá, že daří se židům v krajinách českých lépe než v krajinách německých, a přece národnost naši obyčejně ignorují.

S m ě s.

Mučenníci v Africe. Z missionářského okresu kardinála Lavigerila dochází rovněž hrůzyplná jako povznášející zpráva o mučennické smrti nedávno teprve na víru křesťanskou obrácených domorodců z vnitřní Afriky. Apoštolský vikář z Nyanzy, Msgr. Livinhac, mezi jiným takto věc vylichuje: Představený křesťanských

vesnic missie, Karel Luanga, byl zajat a od svých souvěrců odtržen. Chtěli ho ku odpadu od víry křesťanské přiměti. Jistý sengol nabídl se králi toho kmene, že Luanga vybranými mukami k „rozmyslu“ přivede. Ijal se ho znenáhla pálití, počna od nohou. „Tak, nyní může tvůj Bůh přijít a tebe zachrániti,“ posmíval se. Zcela klidně odpovídal mučený: „Pošetilý blázne, uvidíš, co pravíš; mně jest, jako bys vodou tělo mé poléval; avšak nepřestaneš-li Boha na dále urážeti, uvrhne tě do ohně pravého.“ Mléky pak trpěl dále, až ducha vypustil. — Jiný katan, Mkadjanga, obdržel příkaz, aby 46 jinochů a hochů obce křesťanské buď k zapření víry přinutil, aneb usmrtil. Za tím účelem byli přivedeni na vrch Namugongo, poblíže missijní stanice Sancta Maria. Veškeré pokusy, aby víry se zřekli, zůstaly bez výsledku. Tři nejmladší z těchto vyznavačů chtěl katan ušetřiti; i postavil je stranou, aby pohledem na útrapy svých druhů byli zastrašeni. Mezi 43 jinochy nalézal se též syn katanův. Ještě jednou naléhal naň otec: „Synu, chtěj jenom, abych tě ukryl — žádný tě nenalezne.“ „Otče,“ mluvil hoch, „nechci, abys mne ukrýval; jsi otrokem krále; on ti přikázal, abys mne usmrtil; neučiníš-li tak, budeš mti z toho jenom nepřijemnosti — a těch chci tebe zbaviti; znám příčinu smrti své: jest to náboženství moje! Otče, usmrť mne!“ Na to byl od Mkadjangy svázán, holí do vazu udeřen, tak že ihned skonak. Po té nanesli pohané na vrch suchého rákosí, kterým mladistvé vyznavače opletli, je vedle sebe do řady položili a podpálili. Mezi praskotem ohně bylo slyšeti slova modliteb, jimž se tito mučenníci od missionářů byli přiučili. Po půl hodině zbyly jen dopola spálené mrtvoly a popel. Tři nejmladší stáli dosud opodál, čekajíce, až i na ně řada dojde. „Proč nás neusmrťte!“ tak volali, „my jsme právě tak dobří křesťané, jako ti ostatní; my jsme víry své nezapřeli a také tak nikdy neučiníme.“ Mkadjanga je ale nevyslyšel; nemohl je usmrťti. „Ponecháme si vás,“ pravil, „až na podruhé.“ Pak byli pod dozorem odvedeni tito svědkové při hrdinné smrti svých bratří křesťanů. Kardinálovi postačí pro útěchu slovo Tertullianovo: „Krev mučenníků — símě křesťanů!“

Literární oznamovatel.

— „**Malá obrázková Legenda svatých.**“ Stručný životopis svatých na každý den v roce s. přiměřenými úvahami a modlitbami. Sepsal Karel Vondruška, kaplan u sv. Havla v Praze. Sešit prvý. V Praze 1887. Nákladem Rudolfa

Nováka. Cena sešitu 25 kr. — Tato Legenda vychází v měsíčních sešitech s mnohými velmi pěknými umělecky provedenými obrázky též v barvotisku. Úplné dílo bude zahrnovati 14 sešitů. Ku konci přidány budou modlitby ke mši sv., k sv. zpovědi a k sv. přijímání a jiné. Premie bude obraz blah. Panny Marie v značné velikosti. Nakladatel bydlí v Praze na Starom. náměstí čís. 933.

— „**Společenský zpěvník český.**“ Nakladem knihkupectví Kobrova v Praze vydán druhý sešit tohoto pěkného zpěvníku, jež zvláště studujícími doporučujeme. Cena sešitu 40 kr.

— „**Anděl Strážný,**“ č. 7. násl. obsahu: Pšenice. Vit, miláček Boží. Ježíš a sv. Petr. U lázka. Legenda o sv. Antonínu Pad. Papoušek. O ptáčníku Velenovi. V letní noci. Milé dítky! Strýčkovy ořechy.

— „**Přítel dětí.**“ Roč. I. čís. 2. s přílohou pro dítky „Vezmi, čti a neváhej“ obsahuje: K objasnění našich školních poměrů. Křesťanská pravidla vychování. Jen opravdu nábožní rodičové jsou s to, aby dosáhli od dětí svých křesťanské poslušnosti. Špatné vychování dětí příčinou panující zkázy mravní. Záměry zednářů. Návist víry u zednářů. Nepromiňtež dětem jich svéhlavost. Kam to spějeme. Rodičové, vychovatelé, hleďte, abyste nikdy nestáli nespravedlivě. Snažme se necudné obrazy a sošky odstraniti a mládež tohoto pohoršení zbavovati. Úmysly. Přihlášky. Seznam příspěvků. Papež Lev XIII. křesťanských přátel dětí vznešený vzor. Ptáci papíroví. Budiz světlo vzhledem ku křesťanskému spolku „Přítel dětí.“ Stanovy katolického spolku „Přítel dětí.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. **Ferd. Kohlert**, far. ve Vartě, 9. července 1887, (nar. 18. září 1833, vysv. 1. srpna 1859).

Jmenování jsou:

- P. **Pavel Hackel**, provincial řádu Augustiánů v Praze, a
p. **Blažej Prusík**, vikář při metrop. chrámu sv. Víta v Praze, čestnými kons. rady;
p. **Václ. Kroner**, far. v Luku,
p. **Frant. Hlinský**, far. v Šlapánově,
P. **Othmar Roštlapil**, kněz řádu sv. Benedikta v Břevnově a admin. na Bílé Hoře u Prahy, a

- p. **Jan Sebáněk**, far. ve Vršovicích, jmenování k. arc. notary.

Ustanovení jsou:

- p. **Jos. Kurz**, far. v Chocni, za far. v Zlonicích;
P. **Erhard Gregor**, kněz ř. praem. na Strahově, za realn. admin. farý v Kmetňovsi;
P. **Anastasius Runza**, kněz ř. praem. na Strahově, za zatím. admin. v Doksanech;
p. **Jan Schmidt**, zám. kapl. Hauensteinský, za admin. excurrendo ve Vartě;
p. **Josef Boch**, kapl., za admin. děkanství Velvarského;
p. **Benno Brauner**, za admin. v Ludwigsdorfu v Kladsku.

Upřázdňená místa:

Varta, fara patr. p. **Frant. Preidla**, od 20. července 1887;

Velvary, děkanství patr. obce Velvarské, od 27. července 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. **Ferd. Řimek**, far. v Morašicích, 21. července 1887, (nar. 7. října 1826 ve Zdobnici, vysv. 25. července 1853).

Ustanovení jsou:

- P. **Sales. Roubíček**, z řádu praem. kan. Želivské, za admin. do Mladé Břístě;
p. **Jos. Vlček**, kapl. Morašický, za admin. do Uherska;
p. **Stanislav Červ**, kapl. Kutnohorský, za kapl. do Církvice;
p. **Jiří Bayerle**, kapl. Lošanský, za II. kapl. do Kutné Hory;
p. **Ant. Hrubý**, kapl. Ronovský, za II. kapl. do Polné;
p. **Jos. Okrouhlický**, neomysta, za II. kaplana do Pecky.

Upřázdňená místa:

Morašice, fara patr. kněžny Thurn Taxis, od 22. července 1887;

Chocně, fara patr. knížete Ferd. Kinského, od 27. července t. r.

Milodar. Na chrám sv. Vítký darovali ctih. pp. bohoslovci pražského semináře učinivše mezi sebou IX. sbírku v školním roce 1887 11 zl. 50 kr. — Letošní pp. novosvěcenci pak darovali značný dar jednoho sta zlatých. Zaplať Pán Bůh.

 Příští číslo vyjde v úterý dne 16. srpna.

Vydává se
5., 15. 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kniž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost“ zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Kázání

při slavnosti primiční veleb. p. Josefa Mottila
v Sedlci dne 24. července 1887.

Činil Dr. Jos. Doubrava.

„Všeliký zajisté kněz ... k obě-
tování darů a obětí ustanoven
bývá: a protož potřebí jest, aby
i tento měl něco, co by obě-
toval.“ Žid. 8, 3.

Z vyhnanství na ostrově Pathmos psal
druhdy sv. Jan evangelista zjevení svá
církvím v Asii a list svůj započal slovy:
„Milost vám a pokoj ... od Ježíše Krista ...
který zamiloval nás ... a učinil nás krá-
lovstvím a kněžství Bohu a Oci svému“
(Zjev. 1, 4. 5. 6.).

Nenalezám krásnějších slov, jimiž bych
s tohoto posvátného místa jménem du-
chovních bratří i zbožného lidu zde shro-
mážděného pozdravil vás, velebný pane
primiciante, nenalezám vhodnějšího uvítání
nad tento pozdrav apoštolský, který tak
krásně shoduje se s dnešní slavností. —
Ano Pán, zamiloval sluhý své: i nás, co
pracujeme již více méně let v stavu du-
chovním, i vás, ježž vítáme — nového
bratra — v téměř úřadu; zamiloval nás
a zjevil tuto lásku tím, že učinil nás krá-
lovstvím a kněžství Bohu a Oci svému!

Důkazu této lásky Spasitele svého
došel jste před několika dny, když ve
svěcení překročil jste hranici, která od
světa dělí království stavu kněžského, a
dnes již máte poprvé v životě svém užití
svátostné moci kněžské při oltáři — nuže
milost vám a pokoj od Ježíše Krista k tomu
vašemu kněžství!

A této milosti i pokoje na výsost po-
třebí knězi nového zákona pro úlohu, již

zasvěcen bývá. Která to jest? Svatý apo-
štol národů mluvě o Kristu, poučuje nás:
„Všeliký zajisté kněz nejvyšší k obětování
darů a obětí ustanoven bývá, a protož
potřebí jest, aby i tento měl něco, co by
obětoval.“

Co takto propověděl sv. Pavel o vele-
knězi nové úmluvy, do jisté míry říci lze
též o těch, jež povolal Pán ku kněžství
nového zákona, neboť i jejich hlavní úlohou
jest: obětovati, a tudíž právem platí o
novosvětcenci: „potřebí jest, aby i tento
měl, co by obětoval.“

Hodlám pak na základě pravdy této
ukázati, že v povolání kněžském bude mu
obětovati: Ježíše Krista a sebe sama. —

I.

Po dlouhé věky Starého Zákona na
smír a odpuštění přinášeny byly oběti
Hospodinu; potoky obětní krve tekly po
oltářích, kouř zápaly co den vystupoval
k obloze, bez ustání rozléhaly se prosby
kněží po síních chrámových, a přece
Hospodin zástupů praví ústy proroka Ma-
lachiáše (1, 10.) o těchto kněžích i obětech:
„Nemám zalíbení ve vás ... a darů ne-
prijmu z ruky vaší,“ k čemuž týž prorok
dokládá (3, 4.): „líbiti se bude Hospodinu
oběť Judy.“

Tím zaslibena oběť živá, oběť libezná
Hospodinu, kterou přinést měl nový kněz,
pocházející z pokolení Judova, a že tento
kněz Kristus jest, označuje sv. Pavel (Žid.
7, 14—17.) řka: „Zjeveno zajisté jest, že
z Judy posel Pán náš ... kněz na věky
podle řádu Melchisedechova.“

A v pravdě oběť přinešená knězem
tímto zalíbila se Hospodinu, neboť krev
jeji shladila hříchy světa, a milosrdenství,
jež nesvolal křik tisíců kněží starozákoních,

dáno světu k prosbě tichého Beránka. Tak obětoval se Ježíš Kristus a stal se hlavou kněžství nového zákona, jež ustanovil dříve ještě než na smrt se vydal, tehdy totiž, když při poslední večeři „vzav chléb, díky činil a lámal a dával jim (učeníkům) říka: totoť jest tělo mé, které se za vás vydává, to činite na mou památku. Tak i kalich, když povečeřel, říka: tentoť jest kalich, nová úmluva v mé krvi, která za vás vy-lita bude“ (Luk. 22, 19. 20.).

A ta slova: to činite na mou památku, dala moc i povinnost uložila apoštolům, obětovati tělo a krev Páně; že pak tuto moc i povinnost přijímají nástupcové jejich — biskupové a kněží, říci lze, že sluha nového zákona k obětování darů a obětí ustanoven bývá, a že i kněz novosvěcenec povolán, aby obětoval samého Krista. —

O, tajemství nevystihlé, v němž Spasitel obětí se stává, ó lásko nesměrná, jež svěřuješ nám tělo a krev Pána našeho, ó stave přešťastný — stave kněžský, jenž dostupuješ pro tuto oběť důstojnosti tak vznešené! Této důstojnosti účastní jsou všichni, jež Pán zamiloval ustanovit je kněžími Bohu Otci svému, a pakliže odleskem lásky Boží i srdce kněžské plane, musí jásat se sv. Pavlem (I. Kor. 2, 9.): „Čeho oko nevidělo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, (to) připravil Bůh těm, kteří jej milují.“

Právem tak jása kněz. Aneb vidělo snad kdy dříve oko lidské, aby Bůh v prostídkách způsobách chleba a vína přicházel k lidu svému; slychalo kdy ucho lidské, že by nejvyšší Pán nebes i země poslechl rozkazu bídneho tvora a k slovům jeho sestupoval s nebes na oltář; vstoupilo někdy ve srdce lidské tolik štěstí, jako se stává při oběti novozákonní, když kněz co den přijímá do srdce Pána a Boha svého?

Povolán a povýšen v stav ten tak důstojný, jenž opravňuje vás obětovati Krista, zajisté pane, primiciante, koříte se lásce Boží a stanovíte též v srdci svém, hoden býti milosti vám prokázané.

Však také vy, shromáždění v Kr., uznávati máte tuto důstojnost kněží novozákonních, kteří smí právem žádati od vás (I. Kor. 4, 1.) „Tak o nás smýšlej člověk, jako o služebnících Kristových a rozdávacích tajemství Božích.“

Netřeba teprve dokazovati pravdu tuto, vždyť přecasto byli jste již sami účastní té přísluhy kněží, když rozdávali tajem-

ství, zvláště tajemství nejsvětější Svátosti oltářní.

A díky Bohu, že dosud lid křesťanský vědom si jest důstojnosti stavu kněžského a nestydí se toto vědomí na jevo též dáti; ovšem kde bázeň Boží mizí, hyne též úcta k sluhům Kristovým, neboť nemá-li kdo bázně Boží, jak v účtě miti bude oltář Hospodinův, a nemaje v poctivosti oltáře Páně, jak ctíti bude sluhy oltářní? Zlá vůle lidská však tím důstojnosti kněžské neubere, neboť ne svět položil k ní základ, ale Ten, který vydal sama sebe v oběť krvavou, a k obětování poslal i své učeníky. V poslání tomto uloženo jim přinášeti v oběť Krista, uloženo jim však také obětovati *sebe samy*.

II.

V předvečer utrpení svého modlil se Spasitel za synáčky své k Otci nebeskému: „Jakož jsi ty mne poslal na svět, i já jsem je poslal na svět“ (sv. Jan 17, 18.) a cíl svůj již dříve vytknul říka: „přišel Syn člověka, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo“ (Luk. 19, 10.). Posílaje tedy Pán sluhy své do světa s tímtož úkolem, za kterým přišel sám od Otce, ukládá jim hledat a spasit, co bylo zahynulo — činí je pastýři stádece svého, neboť sám také hledal a spásu přinášel co pastýř dobrý.

A co činí pastýř dobrý? „Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své“ (Jan 10, 11.).

Pochopujete již zajisté, proč řekl jsem, že knězi novosvěcení bude též uloženo obětovati sebe sama; povolán ku kněžství vřaden byl v počet těch, jichž úlohou, býti dobrým pastýřem, a život vydat za ovce, k nimž prozřetelnost Božská je vysílá. V tomto obětování sebe sama jeví se stavu duchovního tíha!

Ano, těžký jest život kněžský, neboť dobrý kněz touží, chce a snaží se býti hoden Pána svého; aby však takovým se stal opravdu, k obětem odhodlán býti musí.

Musí býti odhodlán k oběti víry živé: sám utvrzen na tomto základě dobrého života křesťanského, bez únavy a oddechu šíří a šířiti musí mezi lidem křesťanským svatou víru; v srdce maličkých klade první její semě, a mezi dospělými živí ji chlebem slova Božího; když pak nepřítel člověk nasévá mezi lid koukole špatných zásad, neopouští pobloudilých, napomíná, kárá, zapřísahá, „aby nebylo v porouhání dáno slovo Boží“ (1. lit. 2, 5.). A když za práce své svědomitě a horlivě nejednou doznává pravdu slov Kristových: „budete v ne-

návisťi všechněm pro jméno mé“ (Mar. 13, 13.), tu vydává se v oběť pevné naděje, že mu ne v blahobytu a klidu pozemském ustanovena odměna, nýbrž že „složena jest mu koruna spravedlnosti, kterouž mu dá v onen den Pán, spravedlivý soudce“ (II. Tim. 4, 8). A je-li těžká někdy slabému tvoru — takovým zůstává i kněz — obět víry i naděje, těžší ještě oběti žádá na něm vroucí láska k Pánu a Mistru.

Knězi zajisté výtečně platí poučení Kristovo: „Jde-li kdo ke mně a nemá v nenávisti otce svého i máteře i ženy i synů i bratří i sester a ještě i života svého, nemůže býti mým učeníkem. A kdo nese kříže svého a nejde za mnou: nemůže býti mým učeníkem“ (Luk. 14, 26. 27.).

Pozorujte jen, přátelé drazí, jakou to oběť ukládá láska Kristova!

Těch, kdo v životě pozemském člověku bývají milí, kněz opustiti musí — toť význam slov v nenávisti míti — a není-li mu nad svazky rodinné a přátelské svazek s Ježíšem — Krista hoden není; — života svého kněz v nenávisti míti musí, a běží-li mu spíše o štěstí a čest, jak svět jim rozumí, Krista hoden není; kříž svůj bez reptání nésti musí, a nekráčí-li rád cestou kříže, Krista hoden není.

Tak převelká důstojnost stavu kněžského druží se s velikou tíhou, již bedra slabého člověka nésti dovedou jen za zvláštní pomoci Pána a Mistra.

A té se nám dostává. Proto též netřeba lekati se knězi oběti, ale s důvěrou, kterou prodchnut byl sv. Pavel, zvolati mu lze: „všecko mohu skrze toho, který mne posilňuje“ (Filip. 4, 13.).

Ano, tato posila, co v obětech pro Krista těžkého jest, knězi lehkým činí, co trpkého v slast obrací, co bolestného nebeskou radostí nahraňuje, co v přítomnosti se ztrácí v budoucím životě stoná sobnou náhradou zaručuje.

Však ještě k tomu, Nejmn., obraťte pozornost svoji, na čí spásu a prospěch sebe sama v oběť přináší? Zdali jen na spásu svoji? —

Dobrý pastýř dává život svůj za ovce své, a kněz vynakládá se za duše vaše. Ba vaše spása to jest, kterou kněz hledá, pro kterou tak často se zapírá, které své práce za dne i noci, v pohodě i nehodě zasvěcuje.

Kýž by jste jen uznali vždycky snahu i péči pastýřů duchovních a vděčností svoji ulehčili tíhu, jež složena na bedra jejich.

Hle, jaký význam v slovech apoštolo-vých: „Všeliký kněz... k obětování darů a obětí ustanoven bývá: a protože potřebí jest, aby i tento měl něco, co by obětoval,“ hle, jaký v nich význam při knězi nového zákona.

Ustanovení k obětování Krista, k obětování sebe sama, v onom spočívá důstojnost jeho povolání, v tomto stavu jeho tíha.

A tento důstojný i těžký stav z milosti Boží zvolil jste i vy, pane primiciante, za dráhu života svého; potřebí vám také, byste měl, co byste obětoval: potřebí vám k obětování Krista, a aj tento obětní Beránek hotov jest vydati se v oběť skrze ruce vaše dnes poprvé.

Kdož by tu divil se, že svatou radostí duše vaše jásá vstříc nebeskému Pánu, kdož by nepřál, že v pokoře vědom jste sobě důstojnosti své, kdož by pochyboval, že s vroucí vděčností vzpomínáte těch, kteří vedli vás k tomuto šťastnému okamžiku a dnes s vámi se radují?!

Není mezi těmi drahými ovšem otce, jenž dávno již na pravdě Boží, dobrota Hospodinova nahradila však ztrátu tuto, vzbudivši vám pečlivého pěstouna, dobrého vůdce, druhého duchovního otce, hodného nejvřelejších díků; ten vidí dnes den váš a raduje se.

I my — kněží s lidem zbožným — radujeme se z důstojnosti vaší; není to ale jenom radost, již s vámi sdíleti budeme, také prosby své s vašimi spojíme před oltářem Páně, aby Hospodin přispěl se Sionu a učinil vám jho své lehké i sladké, až bude vám v životě kněžském v oběť přináseti sama sebe.

A k tomu: „milost vám a pokoj... od Ježíše Krista...“ kterýž zamiloval nás a učinil nás královstvím a kněžími Bohu Otci svému: jemu buď sláva a panování na věky věkův.“ Amen.

Promluva ve farním domě,

když primiciant, velebný pán Petr Málek z Rohoznice, do chrámu Páně Miletinského veden byl,

dne 24. července 1887, kterou měl B. Hakl, děkan a bisk. vikář Hořický.

Veliká, neobyčejná, přeradostná slavnost zavítala dnes, drazí přátelé a rozmilí v Kristu, do zdejšího chrámu Páně, do tohoto farního domu, do tohoto města,

i veškeré farní osady; máť k oltáři Páně veden býti kněz, mladičský sluha Páně, nově na kněžství posvěcený; a dnes chystá se, první konati svatou oběť, oběť nejsvětější a přinéstí prvotiny své Bohu Hospodinu!

Může-liž býti cos vznešenějšího, cos radostnějšího? nemámeť nic dražšího, než svatou oběť; toť naše krása, naše chlouba, naše sláva; toť střed našeho života, veškeré naši bohoslužby; Pán a Spasitel náš, Ježíš Kristus, kterýž neodporoval v ruce hříšníků se dáti a svou nejdražší krev za nás vyliť; kterýž z lásky k nám opustil slávu Otce, k nám na zem sestoupil, do tohoto údolí pláče, tu křehkou přirozenost lidskou na se vzal, za nás trpěl a umřel, z mrtvých vstal, na nebesa vstoupil a sedí na pravici Boha Otce Všemohoucího. Toho Syna Božího, Boha pravého, živého, Boha z Boha, světlo ze světla, chystá se, mladičský spolubratr náš, uznán jsa za hodna a náměstkem apoštolským, nejdůstojnějším našim panem biskupem řádně na kněžství posvěcen byv, dnes poprvé Otci nebeskému skrze ruce své v oběť přinéstí a my přišli jsme, abychom jej do chrámu Páně doprovodili a milosti té první jeho nejsvětější a nejdražší oběti účastni se stali.

Obyčejně provázen bývá p. primiciant z domu otcovského, na kterýž jej mnohé a drahé upomínky víží; kde světlo světa spatřil, kde Bůh jej rodičům jeho daroval, kde trávil bezstarostná léta svého mládí, kde dobří, starostliví rodičové o něho pečovali, naň pracovali a jej odchováli a kam i za dob studií se vracel, milerád spěchaje ku rodičům svým; ale, že otcovský jeho dům od chrámu Páně poněkud jest vzdálen, nám času nezbyvá, a i zde jest jeho dům otcovský, neboť náleží církvi, a místní správce duchovní jest zároveň i jeho duchovní otec: tedy ubíráme se z domu farního tohoto, z domu duchovního, jak slušno a spravedливо. —

Jest věc veliká, primicie čili první mše svatá; a zbožný náš lid sám říká, žeby nikdo, moha jíti na primicii, obuvi šetřiti neměl, aby milosti první mše sv. účastným se stal.

Jest věc veliká, rozmilí v Kristu, dáti syna na studie; kdo toho nezkusil, posouditi neumí. Co péče a starosti, co dobrých slov a napomínání, co nábožných vzdechů a modliteb, a konečně co nákladu za 12 dlouhých let; a to nejméně dvanácte, když věci dobře dopadají! Ale i také s druhé strany co práce a namáhání, co píle a při-

činění, co i bázně a starosti, aby vše vždy dobře se skončilo, rok nebyl zmařen a rodiče a syn aby po každém roce školním s radostí se shledali! Říkají, že se študii jest tak, jako když se do loterie sází; neví se, zdaž cos z toho bude, rozumí se zdárného, čili nic. A to trvá nejméně 12 let. A proto v pravdě jest věc veliká, dáti syna na studie! Rozumí se, že k tomu přistoupiti musí schop, t. j. darý ducha a mravné chování!

Ležít v přání rodičův, aby dítě své učinili šťastným a blaženým a kteříž rodiče by toho nechtěli? I co mohou zbožný otec a Bohu oddaná matka dítěti svému lepšího, co blaženějšího přáti, než aby syn byl knězem? aby stál tam u oltáře a přinášel nejdražší oběť? sloužil Bohu Hospodinu ve chrámu Páně? může-liž býti stavu krásnějšího, vznešenějšího? Všeliký stav ctihodný jest a v každém může člověk ovšem spasen býti a v každém Pánu Bohu sloužiti; ale stav duchovní jest a zůstane vždy stavem prvním, stavem nejvznešenějším; a víte proč? že to leží v nitru srdce našeho, v nehlubším jádru naší duše, ve víře a náboženství, neboť Bůh duši naší pro sebe stvořil a nepokojno jest srdce člověka, dokud nespočinulo v Bohu; že stav duchovní zastupuje zájmy ducha, ostatní stavy více méně zájmy tělesné; tyto že hledí více k zemi a životu vezdejšímu, stav duchovní však k Bohu a věčnosti. Odtud přirozeno, že jest přednějším stavů ostatních a že mu vždy a všudež táž přednost přiznávána. Jest pak sloužiti Pánu Bohu, sloužiti Pánu Kristu a v něm trpícímu lidstvu!

Proto i přání vašich pánů rodičů, milý a ctěný p. primiciante, k tomu se neslo, aby i vás viděli u oltáře a i Vy abyste náležel stavu duchovnímu; jistě ne proto, aby z toho měli česť a slávu před světem; anebo nějaký časný zisk, anebo aby vám snad zjednali dobré a pohodlné živobytí, nikoli, ale pro česť a slávu Boží; byliť hotovi, obětovati Bohu to, co nejdražšího měli, dítě své, vědouce je býti šťastným a blaženým, když bude knězem, knězem řádným, knězem podle srdce Kristova. A k tomu, jak vím a přesvědčen jsem, od mladosti i srdce Vaše se neslo, a cíle svého jste dosáhl a již dnes strojíte se, jakožto v den své primicie přinéstí Pánu Bohu svou první, nejdražší a nejsvětější oběť! O buďtež Pánu Bohu z toho díky!

Poněvadž pak, mladičský můj a milý

pane bratře, dobře víte, kterakou cenu hodnému dítěti má požehnání rodičův, neboť, jak dí písmo, staví dětem domy, kdežto zlořečení jejich vyvrací je ze základů (Sir. 3, 9—11.), a poněvadž dobré a zbožné dítě ničehož nepočíná, by nevyžádalo si požehnání rodičův, a že vy, jako ženich anebo nevěsta, navždy vykročil jste z domu otcovského, do kterého se již nevrátíte, neboť nenáležíte více rodičům, ale církvi, ježtoť jste se Bohu zasvětil a svatě službě jeho; a poněvadž i Vy, matičko drahá, dávno jste již syna svého Pánu Bohu obětovala, jako ona zbožná matka starozákonní, matka Samuelova, kteréhož proto nazvala Samuel, t. j. na Bohu vyžadaný: slušno a spravedливо, aby v této svaté chvíli ctěný pan primiciant Vám, milým a drahým rodičům svým, za všechno poděkoval, co od mladosti své dobrého od Vás byl přijal a ješt velice mnohé, a aby zulíbal ty stařícké, ctihodné ruce, které po tolik let na něho pracovaly; ale ach, tuť jen matka; otec dávno s touto pozemskostí se rozloučil a trvá ve světě lepším, doufáme, v sídle blažencův; tohoto radostného dne se nedočkal; co máme říci? skloniti šiji svou a říci: Bůh tak usoudil; stala se vůle Boží; ale dá předobrotivá láska Boží, že duch jeho jest zde mezi námi; že, ač ho nevidíme, ví, co se děje, že s námi tu radost sdílí, plesá a se raduje, a že, ač zraku našemu tělesnému viditelným není, i on v této svaté chvíli dítěti svému žehná. Ó kdekoli jsi, duchu zvěčnělý a doufáme, i blažený, shlédni na toto dítě své, na toho milého syna svého a požehnej mu v této svaté chvíli; jeť sluha Páně, požehnej a vyžádej mu milosti boží na tuto těžkou, novou dráhu života, jako on tobě žehnati a tebe vzpomínati bude při každé nejdražší oběti, konaje připomínku za mrtvé. Nuže, matko drahá, požehnejte dítěti svému! — A Vy, mistři důstojní správce duchovní, zastáňte otce jeho v Pánu zesnulého a požehnejte synu jeho; jste i Vy otec jeho, otec duchovní. —

Mnohé a svaté upomínky Vás vízí, ctěný pane primiciante, na zdejší dům boží. Zde přijal jste svatý křest, zde matička vaše, ješt ještě pod srdcem vás nosíc, za Vás se modlívala, a když Bůh jí pomohl a ona poprvé opět mohla do chrámu Páně, tu na loktech Vás nesouc, Pánu Bohu obětovala; tu od ní voděn jste býval sem, do tohoto chrámu Páně, tu učila Vás, ručky spínati

a k Pánu Bohu se modlíti; tu přiklekl jste poprvé ku sv. zpovědi, tu i poprvé ku sv. přijímání; tu i mnohých jiných milostí jste přijal a dnes chystáte se, v témž domě božím přinést svou první, nejdražší a nejsvětější obět! Ó kteraká to připomínka slavná a radostná!

Ale jest ješt jedna, která Vás na zdejší dům boží váže a která mně mimoděk na mysl se tlačí. Pocházíte ze zbožné rodiny; důkaz, že i kněz, Vy, z ní jste vyšel; moha študovati cokoli jiného, vyvolil jste stav kněžský. Ale Váš v Pánu zesnulý otec postaral se i jinak o okrasu tohoto chrámu Páně. Věnovalť, jak mi sděleno bylo, ač prostý občan a ne jeden z nejzamožnějších, osm set zlatých na svatou křížovou cestu pro zdejší chrám Páně. Kteraký to dar hojný, bohatý a požehnaný! Dáť míru hojnou, osutou, bohatou. Dar v pravdě požehnaný! Jak rád chodí lid náš na sv. křížovou cestu! jak rád koná tu pobožnost! Ó co tu modliteb, nábožných písní, kajících vzdechů a slz v rozjímání o umučení a smrti Páně! Věšho toho zásluhu má také Váš v Pánu zesnulý otec; oslavil Pána trpícího, za to Pán oslaví jej; oslavil korunu jeho trnovou, za to dá mu Pán korunu slávy.

Avšak to významné jest! Svatou křížovou cestu daroval v Pánu zesnulý otec, věda, ta že jest cesta slávy. „Úzká jest cesta a těsná brána, kteráž vede k životu“ (Mat. 7, 14.). Toť významné; jakoby i Vám, milý pane primiciante, byl ukázati chtěl, že cesta, kterou nastupujete, není cesta rozkoše a radovánek, ovšem utrpení a strasti, cesta trnitá, cesta kříže, kterouž kráčetí jest bojovníku Kristovu, kterýž ku praporu Kristovu přísahal.

Ale to nic! Cesta kříže jest cesta slávy. Tou cestou kráčel Kristus Pán, tou kráčeli za ním sv. apoštolové, tou jde i veškerá svatá církev; tou šel i sv. Petr, jehož jméno jste na křtu sv. obdržel, až na kříž, neboť zemřel, jako božský mistr jeho, smrti kříže. A toť jest cesta i kněze, krácejícího poprvé k oltáři Páně; vzpomeňte, ten věnec, jež míti budete na kalichu, že jest trnová koruna Páně, tu vstavte i Vy sobě na hlavu, v ní následujte, pokorně a tiše, jako věrný sluha, božského mistra svého, po všechny dny života svého, až ku hrobu a jist buďte, že promění jedenkrát tu korunu trnitou v korunu slávy věčné. Amen.

Et Jesum nobis ostende!

Jak bílý paprsk, z mraků tmy když blýská
a rosy krůpěj svadlém na lupenu;
jak píseň, slavíku jež z hrdla tryská
kdes v šerém stínu trouchavého kmenu,

jak svlačec zlatý, když svou náruč stiská
kdes osamělou, pustou rokli stěnu,
jak červánků nach, který o skaliska
se rozbil, protkal bílou vlny pěnu:

tak duši moji tesknou obejmá
a nachez protkává a květů trisni
a vůni bájnou, sladkodechou písní

ta myšlenka, jež na dně jejím dřímá,
ta touha sladká: před Tebou se snížit
a hled svůj v oko děcka Tvého hřížit.

In hac lacrimarum valle.

Jest zem a svět a duše slzné moře;
vždy bolest — jestřáb v srdci štěstí střehne
a její dech jak sivý mráz hned sžehne,
kde sotva vzkvetlo poupětem jen spore;

když v blahé chvíli slunný paprsk zoře
nám v nádra roztrpčená tiše lehne,
hned hořký kalich svůj nám ke rtům sehne
ten lidstva průvodce zas — teskné hoře.

Tak stále jde náš život žalu plný
a výše rostou slzi rmutné vlny;
kdy zastaví se? či až sáhnou k nebi? —

A v chvílích těch jak zlatá naděj blaha
nám upomínka na Tě v duši sahá:
ach, Matko, máme ji tak zapotřebí!

Xaver Dvořák.

O utrpeních církve katolické v Rusku.

L. 988 kníže Vladimír v Kyjevě vystavěl první křesťanský kostel na témž místě, kde stávala modla Perunova. Svatý Ignatius, patriarcha Cařihradský, poslal prvního biskupa do Kyjeva, odkudž pak rozšířilo se křesťanství i po druhých městech a zemích ruských, v stol. 13. na Litvě a v Čudi, ve 14. stol. v Malé Permi, v 15. stol. u Veliké Permi, v 16. u Loparů, potom u kazaňských a astrachaňských Tatarů a na Sibíři. Církev ruská zůstávala ve spojení s Cařihradem a byla jim stržena

do neblahého rozkolu. Na krátko sice kníže Jaroslav r. 1051 odtrhl metropolitství Kyjevské od Cařihradu; představený velikého kláštera Kyjevského měl býti napotom vročním pastýřem Rusů; ano Jaroslavův syn Izaslav nabídl svou říši svatě stolici římské v léno. Avšak již r. 1071 musel se Kyjev znovu poddati Řekům a počátkem století 12. docela odpadl od církevní jednoty. Přišel čas vpádů mongolských. Čingischán s hordami svými zaplavil Rusko. Cizí podmanitelé, kteří je po dvě století (1244—1480) drželi v porobě, povýšili knížete moskevského na důstojnost velikého knížete ruského, ovšem jakožto mana svého, načež i sídlo metropolitovo jest přeneseno z Kyjeva do Moskvy. Z Ruska Mongolové činili nájezdy a vpády k západu, aby sobě podmanili celou Evropu. Avšak Poláci u Lehnice a Čechové u Olomouce zastavili a odrazili přival těch po hanů. U Lehnice dne 8. m. dubna 1241 Tataři sice zvítězili, ale s velikou ztrátou mužstva; načež, nemohouce jinudy, lesnatou župou opavskou vedrali se do Moravy, kdež plenili a vraždili, až je u Olomouce porazil Jaroslav ze Šternberka, velitel vojska českého. Napotom bylo Polsko hradbou a stráží západní Evropy proti Tatarům. *Triadevadesátkrát* pokusili se Mongolové protrhnouti tu hradbu; *triadevadesátkrát* byli odraženi. V odměnu za to papež Bonifác VIII. polským panovníkům znova dal titul královský, jehož se byl nehodným učinil Boleslav, vrah sv. Stanislava, biskupa krakovského. Žádoucího přírůstku dostalo se Polsku dobytím Červené a Malé Rusi a připojením Litvy, jejíž knížata Rus Bílou sobě byli podmanili a víru ruskou přijali. Kníže litevské Olgerd pojal za manželku Hedviku, vdovu po Kazimíru Velikém, dal se pokřtiti l. 1386 a též národ svůj ke Kristu přivedl l. 1387. Když Hedvika l. 1399 zemřela, podali Poláci korunu svou Jagelovcům a oba národové vždy více přiznili se, až l. 1413 úplné jich spojení slavně jest stvrzeno. Tak veliká část Rusů schismatických či s církví katolickou nespojených přišla pod panství polské. Důvody náboženské i politické byly příčinou, že králové polští snažili se národy téhož jazyka a rodu spojití také jednotou víry. Již v úmluvě l. 1413, již spojena byla Litva s Polskou, ustanovilo se, že jen ti Litvané, kteří jsou vyznání katolického, mají požívatí rovných práv s Poláky. Nyni na Červené Rusi unie či jednota schisma-

tiků s katolíky počala se též ujímati v jedné části Volyně, a na Podolí i v Litvě mnoho šlechticů přestoupilo k obřadu latinskému, kdežto sedláci houževnatě se drželi obřadu řeckého. Avšak víra katolická vždy více šířila se.

Po válkách mongolských bylo na Malé Rusi mnoho zpustlé půdy. Polští katolíci osadili se v pustých krajinách, kdež potom založeno jest r. 1361 latinské biskupství v Haliči, k němuž přidány jsou diecése Přemyšlská, Chelmská a Vladimířská jakožto sufraganství. Potom zřízena jsou dvě nová arcibiskupství: Kyjevské a Křemecké, a metropolitní sídlo z Haliče tehdy již zašlé přeneseno do Lvova. Tyto kostely nadány jsou nemovitým zbožím, jež někdy bývalo duchovenstva schismatického, ale tehdy z veliké části leželo zpustlé a hospodáře nemělo. Z toho lid bral pohoršení, ačkoli ruská biskupství byla vždy ještě hojněji nadána než nová latinská.

Počátkem 15. věku byla doba nejpriznivější k sjednocení ruských křesťanů s latinskými. Arcibiskupové z Cařihradu dosazováni kupovali vždy své důstojenství za veliké peníze, jež potom ze svého stádece vydírali, což dalo se tak bezohledně, že proto Řek Totios r. 1444 z Kyjeva jest vyhnán. Bohužel tehdejší moc papežů zemdlena byla nešťastnou roztržkou v církvi západní. — Když Turci vždy těsněji Cařihrad svírali, Řekové hledali spásy v tom, že se vraceli k jednotě s Církví katolickou. Na sboru Ferrarském a Florentinském v l. 1438—1439 jednota jest uzavřena; avšak věrolomní Řekové ihned hanebně ji roztrhli. Pokuta v zápětí stihla nevěru. L. 1444 u Varny poraženo jest vojsko křižácké, které papež Eugen IV. císaři Cařihradskému na pomoc poslal, a l. 1453 Cařihrad upadl v moc a poddanost Tureckou. Mezi otci na sboru Florentinském shromážděnými byl též Isidor, metropolita Kyjevský. V září l. 1439 opustil Florencii, naplněn jsa radostí nad sjednocením církve západní a východní. Vracaje se do vlasti vydal v Budíně list pastýřský, psaný věřícím v Rusku, v Polsku, v Livonsku a v Litvě v tento smysl: „Radujte se a plesajte, neb církev východní a církev západní byvše tak dlouho v rozdělení a v nepřátelství, nyní k prvotné jednotě, k míru a k lásce navrátily se . . . Především prosím vás, Rusové, Srbové a Rumuni, abyste mezi sebou nižádné nechuti nechovali k latinskému, neboť jste všichni

služebníci našeho Pána Ježíše Krista; a vy národové obřadu latinského objímejte křesťany obřadu řeckého s touž láskou, neboť oni všichni pokřtěni jsou.“ V Sandci Isidor od Ladislava III. krále polského a uherského jest uvítán a sloužil v krakovském katedrálním kostele mši sv. dle obřadu řeckého. Tím Poláci zřetelně osvědčili, že Rusové rovného s nimi práva mají požívat. Ale ne tak pořídil Isidor v Moskvě, která též slušela pod jeho správu duchovní. Při slavných službách Božích hodlal tam prohlásiti usnešení sboru Florentinského. Pastýře vrchního očekával nesčíslný lid s velkým knížetem Basilem, jemuž dějepis dal příjmení „Temný;“ vůkol stolce knížecího stáli četní biskupové, duchovenstvo a bojaři. Již sám vstup Isidorův do kostela katedrálního lidi pohoršoval, poněvadž viděli nésti před ním kříž latinský. Ještě více popudilo fanatiky, že Isidor při mši svatě jméno papežovo pronesl a za něho se modlil. Po vykonání sv. oběti jáhen Isidorův na kazatelnu vystoupiv předčítal písemné usnesení o jednotě církevní. Bylo podepsáno od řeckého císaře a od patriarchů církve východní, pročež nižádný z biskupů nebo z bojarů neosmělil se tomu býti na odpor. Tu vyskočil Basil Temný vzkřikl, že biskupové řečtí ve Florencii zradili církev. Spovykem a rykem biskupové a popové přisvědčovali Velkému knížeti, divíce se moudrosti Basiliově, jenž prý samojediný pravdu poznává a hájí. Jakožto ošemetný pastýř, vrah duší a kacír Isidor jest uvržen do žaláře a jen jako divem ušel konečnému upálení.

(Pokračování.)

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal Jos. Pazderka, far. v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Účel celé té výpravy byl, jednak stíněné tehdá od Turků křesťanské ostrovy v egejském moři chrániti, jednak útokem na moři síly nevěřících rozdvojit. K tomu však bylo loďstvo patrné slabé. Aby je sesílil vesloval Scarampo nejprv do Neapole, kdež měl přijmouti 15 galejí již v loni od Alfonsa slíbených. Leč věrolomný král činil teď všemožné těžkosti; dokud mohl na kostelech a kněžích peníze vydírat,

sliboval všechno; ale když peníze z části na zaplacení svých dluhů obrátil, z částky v skvělých slavnostech promrhal aneb k dalšímu vedení války proti nešťastným Janovanům vynaložil, neměl se k ničemu. Tak se odjezd Scarampův prodloužil. Papež nanejvýš netrpělivý poslal do Neapole schválního posla s rozkazem, aby legáta snažně prosil, by na moře se spustil, byť galeje královny hotovy nebyly; neb v listech kardinála Carvajala přišla prý do Říma zpráva, že Uhři návalu Turků podlehnou, jestliže loďstvo k rozdělení sil tureckých nepřispěje. Brzy potom nařídil Kalixt III. svému vyslanci, aby legáta k odjezdu „přinutil,“ v Sicílii že nalezne peníze a lodě, jimž kdysi arcibiskup Tarragonský velel. I kardinála samého zapřísahal papež, aby bez dalšího prodlévání odjel; konečně mu to poručil pod poslušenstvím sobě povinným. „Opaš se, milý synu, mečem, opusť Neapol a vyplň své sliby, pak bude Bůh s tebou, ani peníze, ani ostatní, čehož ti třeba bude, nebude ti chybět,“ praví papež v jednom listu upomínacím.

Scarampo patrně velmi nerad na tu výpravu se dal a odkládal s odjezdem co mohl. Papež byl nad tím nejvš rozhorlen a vedl velký nárek na kardinála, jenž teprv 6. srpna s několika galejemi královými Neapol opustil. Časté a četné prosby papežovy, jenž ve vlastnoručním listě krále prosil, aby slíbené galeje vypravil, konečně jej oblomily.

Jedva že papež zvěděl o odplutí loďstva do Sicílie, již naléhal, aby dále do řeckých moří plulo. Že papež tak velice náhlil, toho byla příčina, poněvadž z Uher neustále docházely na nejvš znepokojující zprávy o zbrojení Turkův. Kalixt III. doufal, žeby útok Turků proti této říši zmenšen, snad i od ní odvrácen byl, kdyby se papežské loďstvo v egejském moři objevilo. Odtud se také o ně teď tak pilně staral. V Římě se neustále nové lodi stavěly, ježto vyslané sesílit měly. Jednu loď daroval papeži Odoardo Gaetani, hrabě z Fondi. Tato loď měla s jinou v Římě vystavěnou neobyčejně velkou galejí r. 1457 ostrovu Rhodu přispěti; kommando nad oběma loďmi svěřeno dvěma Johanitům. Konečně bylo horoucí přání papežovo splněno: loďstvo jeho objevilo se ve vodách řeckých a poskytlo tamějším křesťanským státům naproti mocně postupujícím Turkům nějaké opory.

Zasáhnuvši ostrov Rhodus nejprv, aby

stísněným rytířům penězi, zbrání a obilím přispělo, plulo pak k ostrovům Chiu a Lesbu. Tu se kardinál marně pokoušel přiměti obyvatele, aby poplatek Turkům odepřeli; z bázně před mstou nevěřících nechtěli o křesťanech slyšeti. Šťastnější byl na ostrově Lemnu, kdež, jakož i na Samothrace a Thasu, posádky turecké vyhnal a papežské vojsko zanechal. Hlavní stan zarazil pak na Rhodu, kdež velký arsenál čili zbrojnici k rukám měl.

Ačkoliv Kalixt III. velké skládal ve své loďstvo naděje, netajil si nikterak, že rozhodných výsledků proti nevěřícím jen tenkrát dosíci lze by bylo, kdyby někteří z nejmočnějších knížat západních spolu se přičinili a o to zasadili. Ale ti měli pro nebezpečí všemu zkázou hrozící, co v křesťanských stoletích velkého vytvořeno bylo, leda pěkná slova. Nadarmo pozdvíhoval staříčkový papež neustále hlasu svého k svaté válce; ohnivá slova jeho ztrácela se téměř bez účinků.

Víc a víc přicházelo na jevo, že doba křížáckých válek tatam jest, že ideje, jež po staletí mysli lidské ovládaly, síly své pozbyly. Vědomí jednoty a souvislosti křesťanstva a společnosti zájmů jeho naproti Islamu ve vnitřních bojech bylo zahynulo. Pro velké úlohy křesťanstva na východě nebylo více smyslu žádného. V Německu konaly se jalové porady, duchovenstvo; většinou v malátnost a sobectví pohřížené, brjilo proti desátkům a odpustkům, ony odpirajíc, tyto zakazujíc, a horlili pro svobodu německé církve od papeže prý zničené, od císaře pak zrazené. Císař Friedrich III., i kdyby nebyl býval pokoje milovný, nemohl říše k jednotnému napnutí sil přivést, neboť „celá říše byla, dle slov vrstevníka, Dr. Martina Mayra, ze všech stran tak otřesena a roztrhána, že se o dalším jejím trvání pochybovalo. V celém Německu není pokojného koutu; kamkoliv se člověk obrátí, musí se na pozoru míti před úklady, loupeží a vraždou; duchovenstvo nemá pokoje, šlechta žádné cti. A ač po pokoji toužím, nekonáme žádných příprav, bychom jej zjednali. Neboť pokoj prospívá jen vykonáváním spravedlnosti, právo pak platí, je-li nějaká ozbrojená moc, která svévoli v mezích drží; poněvadž této není, jest jedenkaždý svým pánem a králem.“

Naprosto hanebně chovalo se Francouzsko. Papež opět a opět se obracel výmluvnými slovy ku králi Karlovi VII., připomínaje mu předchůdce jeho, jmenovitě

Ludvíka sv., ale slabý a vyžilý Karel byl hluchý k všemu tomu napominání. Pod záminkou, že poměr jeho k Anglicku není jistý jest a že se mu před ním na pozoru míti třeba, odepřel vše, čeho papež na něm žádal. Z počátku zapověděl Karel VII. i odchod jakéhokoli vojska, ohlášení papežských křižáckých bull a sbírání desátku. Papež vedl na to trpké nářky. Aby králi zmíněnou záminku odňal, přičiňoval se všemožně zjednatí mir s Anglickem, ale darmo. Také papežský legát, kardinál Alain, počínal si liknavě, o čemž svědčí řada papežských listů upominacích. V prvním, ze září 1456, vyslovuje papež nejprv své podivení nad chováním se francouzského krále, jenž ve své říši desátek pro křižáckou válku sbíráti, ba ani křižáckou bullu ohlásiti nedovolil, což prý mu zvláště v tomto okamžení velice bolestno jest. Na konec napomíná pak Alaina samého co nejdůrazněji, aby v plnění svých povinností horlivým byl, by se nepotvrdilo, co mnozí potupně praví, že tam nadarmo byl poslán. Hned v říjnu nato měl papež příčinu podobný list Alainovi poslati. „Katolický křesťan, který nyní nepomůže od Boha dané vítězství stíhati, dí se tam s nárážkou na bitvu u Bělohradu, božských dobrodiní nehodným býti se jeví.“

V únoru 1457 napomínal Alaina znova co nejdůtklivěji, aby konečně křižácké peníze poslal. Peníze prý v Itálii sebrané daleko nestačí na udržení a sesílení loďstva; nechť prý se stará, aby netoliko z Francouzsko, nýbrž i z Anglicka peníze křižácké sehnal. „Běda, běda všem, volá papež, kteříkoli podniknu křižáckému odporují.“ Dokonce března nedostal Kalixt III. z francouzské říše ani halíře pro vojnu tureckou. Stěžuje si na tuto všemu světu nápadnou věc, hluboce zarmoucený papež výslovně Alaina kárá, že o křižácké výpravě tak málo píše. V témž listě vyslovuje papež svou bolest, že katoličtí knížata na společné záležitosti tak líně a jalově pracují. Chtěje krále francouzského pobídnouti, poslal mu týž rok zlatou růži. Konečně se smluvili král i papež, že z výnosu desátku loďstvo o 30 lodích vystavěno býti má. Ale hned na to zakázal král vyvážeti peníze pro křižáckou výpravu sebrané, ba zadržel lodi smlouvou výslovně připovězené, ne aby jich proti Turkům, nýbrž proti Angličanům, dílem proti Neapoli užil. Toť patrná zrada na věci křesťanské.

Také velká část francouzského ducho-

venstva protivila se urputně požadavkům papežovým.

Již r. 1456 opovážila se universita pařížská pro desátek na Turky vypsaný od papeže k sněmu církevnímu volati. Universita Toulouseská a více duchovních korporací z rozličných diecézí se ihned k ní přidaly. Alain maje důrazně vystoupiti, pozbyl myslí Appellanti podali králi velmi prudkou stížnost, vybízejíce ho co nejdůtklivěji, aby se osobivostí papežově, francouzskou církev bez jejich svolení dani podrobovati, tím pilněji opřel, čím drzeji papež při tom nejnovějším základním zákonem francouzského státu t. pragmatickou sankcí od r. 1438 opomítá.

V srpnu 1457 dostali od krále odpověď: „že se sice desátek od papeže vypsaný vybíráti smí, ale právům francouzské církve že to nikterak na újmu býti nesmí.“ V červnu 1457 vyslala universita pařížská i schválního vyslance do Říma, aby před papežem a kardinály proti sbírání peněz protestoval a o všeobecný sněm žádal. Papež odpověděl co nejrozhodněji, Alaina pro jeho nedbalost pokáral a nařídil mu zároveň, aby universitu k odvolání appellece přiměl. (Pokračování.)

Kostel Jména P. Ježíše v Lánech.

Jest tomu více nežli sto let, co v Lánech, na panství křivoklátském zřízena byla místní správa duchovní. Pokud paměti sáhají, konala se tu dne 4. prosince 1787 první kanonická visitace tehdejší děkanem Smečenským a spolu vikářem Augustinem Haverlikem; od toho roku spisují se na Lánech i farní matriky. Nebude od místa, sdělíme-li něco o přívětivé svatyni Lánské a duchovní správě s ní sloučené. Z uvedených dat lze poznati, jakou příkladnou zbožností a jakým duchem ryze katolickým dával se vésti před 100 léty vznešený rod knížat z Fürstenberka, jemuž Lánský zámek s příslušným panstvím dosud náleží.

Knížecí zámek v Lánech připomíná se již za času Rudolfa II. a Matyáše jakožto zámek lovčí, v jehož držení bývali i dřívější králové čeští. R. 1685 zakoupil hrabě Arnošt J. z Waldštýna, pán statků Zvířetic, Mnich. Hradiště, Bělé, Kuřívod, Hirschberka atd., královské panství na Křivokláte a v Krušovicích, o něco později

i na Nížboru a Lánech. Když pak r. 1723 (dne 6. června) provdala se dědičná hraběnka z Waldštýna Maria Anna za Josefa Viléma Arnošta knížete z Fürstenberka, přešlo Krivoklátské panství jakožto stálé dědictví na knížecí rok Fürstenberský. Tímto šťastným zasnoubením stala se jmenovaná Maria Anna nezapomenutelnou matkou netoliko svých knížecích potomků ale i podřízeného lidu, kterýž k paní té pohlížel jako ku své největší dobrodějce, ano jako ku světici v lidském těle s úplnou důvěrou a vřelou láskou. Ba až podnes zaleskne se bezděky bohatá slza radosti v oku mnohého sešedivělého a upracovaného lesáka na Krivoklátsku, slyší-li náhodou mluvit o bývalé staré paní kněžně Marii Anně; vždyť jak od předků svých slychával, byla paní ta samá zbožnost, samá dobročinnost. Maria Anna sluje vším právem zakladatelkou i chrámu Páně i zámeckého kaplanství na Lánech. Vedle učiněného slibu položila o svátku sv. Františka Borgiaše dne 10. října 1747 vlastní svou rukou základní kámen k nové svatyni, kterou u vroucí zbožnosti věnovala ke cti a slávě Nejvyššího Jména Pána Ježíše. Roku 1750 byl kostel dostaven a v srpnu za hlučné slávy od Zlonického kn. arc. vikáře Josefa Černého církevně požehnan, při kteréžto příležitosti Bohumír Kovář, residentiální čili zamecký kaplan Krivoklátský, konal výběrné kázání. Kostel v podobě kříže vystavený leží na východní straně zámku, jest 14° 5' dlouhý a 4° 3' široký; má 3 velké portály, nad levým přiměřenou věžku se 2 zvony (dohromady as 6 centnýřů vážícími*) a hodinami. Na temeni střechy vyčnívá zkrácené jméno Spasitelovo zhotovené z mosazu na způsob znaku Tovaryšstva Ježíšova, jsouc kolikem obklopeno kovovou září silně pozlacenou. Chrám jest jednolodní, má vysoké klenutí, 3 pěkné oltáře a 6 velkých oken, z nichž obzvláště 4 v lodi překrásnou malbou na

skle zdobené každého návštěvovatele hned při vchodu do prostranné svatyně mile dojmají. Okna nad postrannými portály pořídili r. 1863 knížecí manželé J. J. blahé paměti v Pánu zesnulý Max Egon kníže z Fürstenberka a jeho choť Leontina. Okno nad levým portálem znázorňuje mučnickou smrt sv. Maximiliána v biskupském jeho ornátě; na protějším okně vylíčen děj ze života papeže Lva I., kterak neohroženě stojí před Attilou, chánem Hunů a pomstou sv. apoštolů Petra a Pavla mu vyhrožuje. Ušší poněkud okna nad průčelním vchodem, dar to prince Emila z Fürstenberka z r. 1871 a 1872 představují Božského Spasitele jakožto přítele maličkých (levé) a panenskou Rodičku Boží s dětátkem na rukou (pravé), vedle níž po stranách stojí dva andělé, držíce v rukou dva kvetoucí růžové keře, jimiž celá postava Matičky Boží jest ověncena. Milostná tvář Madonny jest tak mistrně provedena, že při delším na ni pozírání ústa naše mimoděk andělský pozdrav šeptají: Ave Maria!

Na hlavním oltáři sub titulo Ss. Nom. Jesu jest mramorový svatostánek s pozlacenými dvířkami, na nichž připevněn obraz Ukřižovaného taktěž zcela pozlacený. Nad svatostánkem vznáší se na plátně malovaný obraz, jenž představuje Božské dítě, ano držíc v levé ruce světa kouli s křížkem, neseno jest od andělů na nebesa. Na dolní části obrazu věrně vymalován Lánský zámek v novější podobě. Po stranách oltářního obrazu vidíme na podstavcích 4 vysoké sloupy ze dřeva, vedle nichž v popředí bílé sochy Panny Marie a sv. Josefa v nadlidské velikosti, nahoře pak řezby znázorňující Boha Otce, Ducha sv. a množství andělů. Bůh Otec ukazuje prstem dolů na Krista Pána a Duch sv. ve způsobě holubice vznáší se nad oltářem; uprostřed této skupiny nalezá se knížecí znak v barevných sklách. I oba poboční oltáře v presbytáři jsou okrášleny slušnými sochami v lidské velikosti. Mariánský oltář při straně evangelia s olejovým obrazem rodiny Páně má po stranách bílé sochy našich hlavních patronů zemských: sv. Václava a sv. Jana Nep., nad nimiž zavěšen jest ve dřevěném štítku menší kulatý obraz sv. Michaela. Protější oltář sv. Františka Saleského jest v témž slohu postaven; obraz představuje téhož Světce jakožto biskupa, po jehož stranách viděti sochy sv. Jakuba apoštola a sv. Petra

*) Na větším zvonu čteme nápis: Johann Georg Kühner goss mich in der kleinen Stadt Prag, 1750; Dei Filio, Matri, Nutricio F. F. Celsissima DD. Marie S. P. Princeps in Fürstenberg, Landgravin Barae, comes in Heiligenberg et Werdenberg, nata comes de Waldstein, haereditaria Dynastarum Pürlitz, Kruschowitz, Nischburg, Dobrawitz, arcis Neovaldstein et Lahnae etc. Menší ke cti sv. Františka Xav. r. 1787 přelítý má na straně východní toliko začáteční písmena J. G. K.

z Alkantary; ve štítu oltáře jest rovněž menší obraz sv. Terezie, ona oděna jsouc řeholním rouchem karmelitek, drží knihu s heslem „aut pati aut mori.“ Poblíže stranou umístěna jest vkusná kazatelna, nad jejíž stříškou připevněna jest socha sv. Jana Křt., na řečništi pak znázorněno jest podobenství Páně o rozsévání. Mimo to spatřujeme v lodní části chrámové po obou stranách stěn 2 malé kruchty, kamž se z chrámu vstupuje a nad průčelním portálem 2 větší kruchty nad sebou, z nichž na dolejší postaveny jsou drahocenné varhany. Nad hudební kruchtou upravena jest knížecí oratoř, jež se zámkem chodbou na pilíři vystavenou jest ve spojení.

Zde povšimnutí zasluhuje obraz ve skvostném rámu na stěně zavěšený, jež knížecí rodina Fürstenberská u veliké vážnosti má a na nějž také všichni její členové pohlížeti mohou se spravedlivou hrdoostí. Podávát zajisté skvělé svědectví o tom, jak pečlivě a jakým směrem vychovávala dívky svoje bohabojná matka Maria Anna rodem hraběnka Waldštejnova, jejížto vyšším vznětům a snahám chladný a po světských požitcích se pachtící věk náš ani pozorování nedovede. Vytknutý obraz představuje totiž v prostém řeholním obleku nejstarší dceru šlechtetné zakladatelky Lánského chrámu Páně Marii Augustu dne 16. března 1731 zrozenou, kteráž vstoupila do sboru ctihodných benediktinek sv. jirských na hradě Pražském, kdež jakožto abatyše jejich pod jménem Maria Josefa klidně zemřela. Při tom sluší podotknouti, že i dvě mladší sestry zadaly srdce nebeskému ženichu, složivše po příkladě nejstarší princezny doživotní sliby klášterní: Maria Emanuela, nar. 25. prosince 1733 jakožto karmelitka u sv. Josefa na Malé Straně v Praze klášterním jménem Emanuela Josefa a Maria Theresia, dne 4. září 1736 zrozená jakožto Pražská Uršulinka, přijavši řeholní jméno Josefa Maria. Nikoliv nadarmo honosila se tedy rodem i srdcem vznešená roditelka tří ve zdích klášterních Bohu zasvěcených panen křestním jménem Maria Anna; bylať opravdově u svém mateřském působení svým dcerám vším, čímž byla nejistší Panně Marii matka její sv. Anna — základem a vzornou školou pro život ctnostný a bohumilý.

(Dokončení.)

Počátky spolku sv. Vincence z Pauly.

(Pokračování.)

III.

Když doba studií v listopadu r. 1833 opět nadešla, byly úřadovny časopisu Tribune catholique zavrženy. Časopis tento sloučen byl s časopisem „Univers religieux.“ Bailly přenechal tedy konferenci jinou místnost v přízemku domu náměstí de l' Estrapade. Skorem všickni staří členové opět se dostavili; počet jich rozmnožil se novým přijetím krajanů Ozanamových a různými členy koleje Juilly-ovy na 25. Mezi nimi byli též de Redde a Lheremitté. Prázdninami přerušená návštěva opětně počala a každý úterý o 8. hodině večerní schůze konány; Bailly zase předsedal a konference vzkvétala jako roku loňského. Každý dle pořadí podával zprávu o svěřené sobě rodině, kteréžto zprávy poskytovaly dosti příležitosti k různým zkušenostem. V první polovici r. 1833 byl Chaurand za tajemníka předsedovi a pokladníkovi přidělen, by s nimi vnitřní úřadování a krátké protokoly o schůzích vedl.

Neočekávaný případ rozmnožil tehdejší činnost konference. Jeden ze správců úřadovny pro dobročinnost ve XII. okresu, jménem Voltot, uslyšev o konferenci a jejím působení, umínil si členů jejich jako spolupracovníků upotřebiti a jim výkony komisařů dobročinnosti oficiálně svěriti. Bailly, o této myšlence zpraven, sdělil ji se svými druhy v zasedání dne 17. prosince r. 1833. I byla s radostí uvítána a bratři Chernel, Labarthe, de Francheville, Antonín Serre, Chaurand i Ozanam a Lallier dali se ihned zapsat. Ozanamovi byly chudé rodiny bydlící v ulici des boulangers Quartier Saint Viktor v číslech lichých a Lallierovi v číslech sudých od 2—20 téže ulice svěřeny. Dne 1. února r. 1834 obdrželi svá úřední jmenování a konali svůj úkol pro úřadovnu veřejné dobročinnosti po více let. Chaurand a Lallier byli i za administratory, první r. 1835, druhý r. 1836 povýšeni a to v divisích pánů Ratanda a Scellier-Beccaria.

V měsíci lednu r. 1834 uznal Bailly za prospěšno, aby konferenci místnímu faráři doporučil. Nejdříve upozornil shromážděné členy na slova sv. Vincence z Pauly: „světec tento radil totiž svým prvním missionářům, aby nikdež ničeho bez svolení biskupova nepodnikali, ano, aby každé dobro, bez takového svolení učiněné, za zlé měli. K tomu připojil Bailly: „Náš spolek nemá dosud takového významu, aby v zasedání svém těšiti se směl ze přítomnosti páně farářovy — ale můžeme některého z bratří splnomocniti, aby účet o našem jednání jemu před-

kládal; a tak splníme předpis svého drahého patrona.“ Návrh ten byl přijat a výkon jeho tajemníkovi Chaurandovi odevzdán.

Následníkem faráře u sv. Štěpána na vrchu, pana Oliviera, byl abbé Faudes. Každý úterý ráno odebíral se Chaurand dle svého úřadu po mši svaté k jmenovanému pánovi, ličil mu poměry a činnost konference a žádal ho o radu. Na večer pak sděloval shromážděným bratřím výsledek své návštěvy a jmenoval rodiny, které farář jich pomoci a poučení doporučoval.

V téže době účastnili se členové konference na pracích arcibiskupem pařížským de Quéleu-em zařízených: školní mládeži velepotřebného náboženského poučení zaopatřovati. Na počátku roku 1833, kdy konference ještě nestávalo, sepsali mladí vesměs konferencím práva a dějepisu náležející studující prosbu o této záležitosti jednající a splnomocnili Ozanama, Lejoulteuxa a de Montazeta, by odevzdali petici tuto nejdůstojnějšímu arcibiskupovi. Jich prosba směřovala k tomu: Vrchní pastýř duchovní nechať zařídí, aby zvláštní přednášky se povolily, ve kterýchž by boj proti odpůrcům víry mužně se podnikl, a nájezdy i námítky den ode dne tiskem ve veřejných místnostech a posluchárnách se šířící, se vyvracely. Msgr. Quélen přijal je s obvyklou přízní, nemohl však ihned přání jejich splniti, slíbil ale, že roku budoucího potřebné kroky na zkoušku učiní.

Když tedy rok 1834 se blížil, byla nová petice sepsána a ještě větším počtem mladých studujících podepsána. Zvolena deputace 3 členů, k níž určení nejstarší bratři konferenční: Ozanam, Lamache a Lallier. Na jejich žádost za audienci dal Msgr. de Quélen tímto listem odpověděti: „M. arcibiskup pařížský klade si za čest, M. Lalliera a jeho oba druhy uvědomiti, že je ještě dnes, dne 13. ledna, průběhem jitra, v domě sester sv. Michala rue Saint-Jacques 193 přijme V Paříži, dne 13. ledna r. 1834.“

Listek tento, psaný rukou abbé Surata, arcibiskupova tajemníka, byl Lallierovi doručen ne proto, že by se jemu, jako nejmladšímu členu deputace zvláštního vyznamenání dostati mělo, nýbrž jediné za tou příčinou, že v ulici sv. Jakuba č. 185 bydlil, tedy několik kroků od domu sester sv. Michala, u nichž Msgr. de Quélen r. 1831 po zabrání arcibiskupova paláce přistřeší nalezl. Skutečnou blavou deputace byl Ozanam. Audience konala se téhož dne v salonu arcibiskupovu. Vznesený pán byl tak milostiv, že s našimi třemi zakladateli svá zařízení sdělil. Více kazatelů, z duchovenstva vyvolených, obdrželi rozkaz, aby průběhem neděl postních s kazatelnou kostela Notre-Dame přednášky o takových věcech

konali, které by byly s to, aby pozornost mladých posluchačů upoutaly.

Třem vyslancům bylo jich přátely doporučeno, aby prosili, by v petici vyžádané přednášky buď abbému Lacordairovi, který pro svou unášející ano i smělou řeč veleoblíben byl, aneb abbému Bautain-ovi přenechány byly; druhý byl pro své bodré smýšlení a bezpečnost svých filosofických výkladů velice vážen. Oba tedy mohli, každý dle svého, na mládež vydatně působiti. Protož projevíli naši zakladatelové přání, aby jeden z těchto dvou kazatelů se vyvolil a vyslovili zároveň otevřeně, avšak se slušnou uctivostí obavu, že by průběh kázání, z nichž by každé o jiném předmětu jednalo, neměl toho užitku, kterýž by se očekával, pakli by jen jeden řečník o jedné souvislé látce občasně řečnil.

Mezi tím, co se o této závažné věci mluvilo, otevřely se dvěře salonu a byl abbé de la Mennais ohlášen. Msgr. de Quélen vstal ihned, šel vcházejícímu vstříc, chopil se jeho ruky a pravil k jinochům: „Moji pánové, toť muž, jehož si přejete! Kdyby jeho síly a jeho orgán mluvití mu dovolily — musila by se všechna vrata katedrál otevřítí, a ona sama nestačila by, aby posluchačstvo místa nalezlo!“

„Co mne se týče, Monseigneur,“ vece de Mennais, „běh života mého jest u konce!“

Naši tři vyslanci vstali při vstoupení této nové návštěvy, poroucheli se a odešli.

(Pokračování.)

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

Na poli i v zahradě byla tou dobou nejpilnější práce. Petřík byl ke svému hospodáři velmi spravedlivý a nemohl se nikterak odhodlati, aby službu bez příčiny vypověděl. Domácí pozorovali všickni na Petříkovi jakousi změnu, že však nikomu se nesvěřil, přisuzovali vše zvláštnímu podivinství, kterého si teprv nyní povšimli. Petřík pracoval pilně až do unavení. V pilné práci docházel časem přece úplného klidu, ale jakmile večer k odpočinku uleh, vracely se veškeré jeho starosti a ulehly jako tisnící můra na jeho prsa tak, že ráno vstával mnohem zemdlenější, nežli večer ulehal. Za takových okolností počaly červené jeho tváře nápadně blednouti a celé jeho vzezření nabývalo ráz jakési choroby.

Hospodář si toho dobře všímal. I zavolal po obědě jednoho dne Petříka stranou, důvěrně se ho vyptává, co mu schází, že tak očividně chřadne. Petřík dlouho otálel. Nechtěl nikterak s barvou ven. Dobré srdce a sdílná povaha hospodářova však na něj účinkovaly, že povolil a se vším svému životeli se svěřil. Starší již hospodář vyslechl pln podivení Petříka a nikterak nemohl pochopiti, že by mohlo děvče, které jak dobře sondil, ani lásky hodné nebylo, mladíka až k onemocnění trápit, a také se tak k Petříkovi vyslovil.

Petřík asi zprvu myslil, že se mu moudrý hospodář vysměje, jak to Rozárka dělávala, ale zkušený muž toho neučinil, věda, posměšek že není prostředkem, aby chom někoho poučili. Petřík byl dobrý mladík a poctivý dělník, jakých v městě pořádku. Proto snažil se hospodář moudrou řečí jej upokojiti a odkazoval jej ke slovům písně: „pro jedno kvítí slunce nesvíti.“ Kdyby byl Petřík býval lehké mysli, jakou obyčejně má naše mládež, byl by moudré rady svého chleboďáře uposlechl, avšak on byl povahy spíše dumavé, a vše se mu zdálo ve světle jiném, nežli mladíkům jeho stáří a stavu. Zárodek k tomu dala zamítnutá láska. Petřík si myslíval, ať si mne nemá ráda, jen kdyby se mi nevysmívala. Domýšlel se stále, že vytrvalostí svou zvítězí a myšlénka ta ho i nyní neopouštěla. Jediná touha jeho byla k Vidni.

Hospodář nahlédnuv, že veškeré domlouvání a napomínání je marné, rozhodl se, že Petříka ze služby propustí. Petřík poděkoval za vše a sebrav skrovný svůj majetek, vracel se jednoho jitra ke Zlákovcům. Chtěl vyhledati kalounárku a dohodnouti se s ní, jak a kdy by bylo možné s Rozárkou se setkati. Vrací se k domovu, zastavil se u Sosnovcové. Stařenka přivítala Petříka přívětivě. Povážlivě vrtěla hlavou, když jí vypravoval, jak Rozárka z Budějovic do Vidně odešla.

„Nešťastná Videní!“ vyklouzlo Sosnovcové z úst.

Petříkem to mocně otráso.

„Co pravíte teto? proč nešťastná Videní? Myslite, že tam Rozárka vezme za své?“ ptal se Petřík sotva dechu popadaje.

„Ba, synáčku, vezme. Víš, jak je divoká. Někam zabloudí, někomu uvěří a bude to její neštěstí. Mého nebožtíka muže také tak zavedli. . . . To musí býti zrovna učiněná spoušť. Oplač ji chlapče,

ale sám tam nechoď, byl by to také tvůj konec.“

Petřík poslouchal jako u vytržení. Celé řeči zkušené Sosnovcové ani dost málo nerozuměl. To jediné si pamatoval, že jej zrazuje, aby do Vidně nešel. Ale jak jinak bude mít pokoje? On tam musí a již aby tam byl. Což kdyby se Rozárce přece zastesklo, kdo ji v té cizině potěší? tak rozumoval po svém úsudku Petřík.

„Teto, říkejte si co chcete, já ji najít musím. Do Vidně půjdu a kdybych měl mít z toho smrt, musím vědět, kde Rozárka je a jak se jí vede. Co je mně všechno mudrování platné? Nemám nikde stání a také ho dříve mít nebudu, až ji najdu.“

Stařenka jen zlehka kývala hlavou. Nešlo jí to dnes nikterak do hlavy. Znamenala, že všechno domlouvání je marné, že si Petřík poraditi nedá.

(Pokračování.)

DOPIS.

Z Podolí u Prahy dne 10. srpna.

U nás chystá se řada slavností kostelních, jež do jista neminou se s dobrým účinkem na náboženské smýšlení našeho lidu. Po velikonočních začato s přístavbou a výzdobou zdejšího, jindy tak zašlého farního kostela. Do svátku Nanebevzetí Panny Marie bylo vše hotovo. V týž den odpoledne byla slavnost první. O 3. hod. odpolední posvětil místní p. farář překrásnou sochu neposkvrněné Bohorodičky Lurdské, načež řada družiček sošku, na nosítkách, červeným sukrem a kvítky ozdobených, v průvodu kolem kostela donesla do jeskyně, na hřbitově z netesaných kamenů zvláště zhotovené i vyzdobené, kteráž tam je k stále účtě ponechána. Tu vykonala se první pobožnost mariauská, načež průvod vrátil se do kostela, kdež bylo požehnání s nejsv. Svátostí. Podobné slavnosti konati se budou za příznivého počasí v každý den sváteční, mariánský! — V neděli dne 21. srpna, jakožto ve výroční den „posvěcení chrámu“, bude o 10. hod. ranní slavnostní vysvěcení zdejšího chrámu Páně, jež vykoná vdp. kapitulár od sv. Víta, při čemž kázání mítí bude vdp. Štěpán Pittner. V pondělí dne 22. srpna o 7. hod. ranní bude slavnostní vysvěcení umělecky provedené křížové cesty, jež vykonají OO. z řádu sv. Františka z Prahy. Doufáme, že zvláště osadníci vřelě budou mítí účastenství v těchto, pro ně tak významných dnech; také že zbožní

Pražané navštíví tento nyní překrásně uspořádaný a sousedství matici Prahy dojistá zcela důstojný i památný chrám Páně. V Podolí slaviti začnou již v sobotu podvečer, a sice tím, že hudební kapela procházeti bude, hrajíc, Podolí i Dvorce, a že bude i slavnostní střelba, což i v neděli a v pondělí opakovati se bude.

KRONIKA.

Z Prahy. Břimovanců ve vikariátu *Borském* bylo 9520 a sice: v Born 864, v Přímě 407, v Stráži 361, v Nové vsi 604, v Bohuslavě 224, u sv. Kateřiny 237, v Neubauslu 729, v Starém Sedlišti 759, v Hässelsdorfu 362, v Tachově 1998, v Tisové 261, v Pořejově 428, v Halsu 546, v Milřích 633, v Schönwaldu 186, v Neulosimthalu 659, v Paulsbrunnu 262. — Břimovanců ve vikariátu *Falknovském* bylo 11.763 a sice: v Žandově domácích a z Maiersgrunu 906, v Miltikově 410, v Kinžvartě 620, v Schönfichtu 740, v Trisekerách 936, na Královém Chlumu 1674, na Chlumu Mariánském 812, v Kirchenbirku 479, v Lomnici 1008, ve Falknově 2785 domácích, ze Starého Sedla, z Vranova a z Lobsů 910, v Haberspirku 483.

— Pobožnost 40-hodinná koná se od 16.—19. srpna u sv. Kajetána, od 20.—23. t. m. na Karlově a od 24.—27. srpna u sv. Václava na Smíchově.

— Ve čtvrtek dne 18. t. m. bude za příčinou narozenin J. Veličenstva sloužena o 9. hod. v metrop. chrámu P. od J. kn. Milosti pontifikální mše sv. za přítomnosti nejvyšších státních i zemských hodnostářů. O 11. hod. bude v týž den slavná mše sv. v Týně.

— Odkazy vys. důst. P. Msgr. V. Štulce: Pro chrám Vyšehradský 40.000 zl., pro kněze deficienty 4000, konviktu v Příbrami 3000 zl., Svätoboru 3000, dítkám po dr. Zítovi 5000, českému ústavu v Římě 1000, kostelu na Kladně 1000 zl., kostelníkům Vyšehradským 1000 zl., vikarii proboštské 6000 zl., řeholi Alžbětinek 100 zl., milosrdným bratřím 100 zl. a t. d. A pak se mluví o statcích mrtvé ruky!

Ze Staré Boleslavi. Dneš navštívil naši Mariánskou svatyni Jeho kníž. Milost nejduš. pan arcibiskup František de Paula hrabě ze Schoenbornů a sloužil zde mši sv. V neděli 14. t. m. přibýlo sem processí z Prahy z chrámu Páně sv. Havla, v pondělí pak ve svátek Naběvzetí Panny Marie odebralo se zpět. Účastníků mohlo býti na 1000.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

Mons. VÁCLAV ŠTULC,

inf. probošt a první prelát kolegiátního chrámu a kapitoly Vyšehradské, prelát království česk., domácí prelát J. Sv. pap. Lva XIII., kníž. arcib. konsist. rada, též konsist. rada biskupství Budějovického, Litoměřického, Krakovského a Přemyšlského řecko sjednoc., kníž. arcib. notář, poslanec na sněmu král. českého, král. české učené společnosti, císa. akademie věd v Krakově, Poznani a Paříži, hist. společ. stav. na Moravě, Musea král. českého, dědictví sv. Prokopa a Akademie křesťanské, jakož i mnoha jiných společností člen.

Zemřel v Pánu posilniv se častěji za času delší nemoci své svátostmi umírajících a ovšem i krátce před úmrtím nabyv žádoucí posily přijetím Nejsv. Těla svého Spasitele dne 9. srpna o půl 4 hod. odpol. v 73. roce poželnaného věku svého, zanechav po sobě paměť zbožného a dobročinného kněze, laskavého a vzorného učitele studující mládeže, nezapomenutelného křesťatele a buditele kapitoly, jakož i štědrého obnovitele svatyně Vyšehradské. Tělo v Pánu zesnulého bylo v pátek dne 12. srpna t. r. o 9. hodině ranní z kaple sv. Klementa pap. v residenci proboštské donešeno do kolegiátního chrámu Páně, kdež slavné zádušní služby Boží konány byly, načež se k tichému odpočinku pochovalo na hřbitově Vyšehradském. Nejdůst. p. arcibiskup sám sloužil mši sv. a vykonal smuteční obřady. — Václav Štulec narodil se dne 20. prosince 1814 na Kladně, studoval v Praze na akad. gymnasiu pod F. Svobodou a J. Jungmannem, kteří v něm rozvili vřelou lásku k vlasti a jazyku mateřskému, a kdež přátelsky obcoval se stejně smýšlejícími soudruhy Pichlem, Havlíkem, Štrobachem, Frant. Trojanem a Podlipským. Co student již přilnul Štulec, dojat nešťastným osudem Poláků po nezdařené revoluci r. 1830, vřelou přízní k tomuto hrdinnému národu, a zamilovav literaturu jeho zkoušel se v překladech z polštiny, jež uveřejňoval v „Jindy a Nyní.“ Š. byl první studující, který přistoupil za člena k Matici české. V tu dobu seznámil se s mladým Polákem, knížetem Jiřím Lubomírským, s nímž vešel ve vřelý svazek přátelský, jenž na veškerý běh života obou měl vliv rozhodující. Čtením spisů Bolzanových celým srdcem přilnul ke katolictví vstoupil r. 1835 do arcib. semináře a r. 1839 vysvěcen jest na kněžství.

Mezi tím byl každých prázdnin používal k cestování nejenom po vlastech českých, nýbrž i do jiných zemí rakouských ano i přes hranice. Poslán za kaplana do Kvílic jevil velikou horlivost ve správě duchovní, ale r. 1834 přinucen jest chorobou v krku odebrati se do Prahy, aby se tam léčil, i vstoupil jakožto duchovní správce do ústavu pro dospělé slepce pod Bruskou. R. 1843 dostal se Š. odtud v stejné vlastnosti do blázince u sv. Kateřiny v Praze. R. 1848 octnul se i Š. v plném proudu činnosti politické, jmenovitě účastnil se příprav k slovan-skému sjezdu, jež zasvětil modlitbou u ss. Cyrila a Methoda v chrámě Týnském; na sjezdě samém byl pak volen za prostředníka mezi sekci českou a polskou. Později účastnil se prací slovanské Lípy, do jejíhož výboru byl zvolen. Nový obor činnosti otevřel se Štulcovi, když r. 1848 povolán byl za učitele na Staroměstském gymnasiu v Praze, kterýž úřad zastával po dlouhou dobu, vyučuje vedle náboženství také češtině a dějepisu. R. 1860 zvolen jest za sídelního kanovníka na Vyšehradě. Literární jeho činnost byla velice rozsáhlá. Překlad Mickiewizova Konrada Wallenroda, celá řada životopisů svatých, dále Padesát bájek pro naše milé maličky (1844, 1852 a 3. vyd. 1862), Pomněnky na cestách života (1845), Několik slov k poctivým lidem (1849), poučení obecného lidu českého o pořádnějším hospodaření. Od r. 1847 vydával Š. týdeník obsahu nábož. pod názvem Blahověst, a r. 1849 začal vydávat i polit. časopis Občan, který však po vydání oktrojírky byl zastaven. Od r. 1850 vyd. val Š. po 14 let Poutníka z Prahy, kalendář katolický. Roku 1856 dal Š. podnět k slavení 1000leté památky apoštolů slovanských, a v 1. čísle založeného tehdy na Moravě Dědictví Cyrillo-methodějského podal důkladné jich životopisy. Roku 1857 vyšla od něho modlitební kniha Hvězda Betlemská a r. 1860 jiná pod názvem Milosrdný Samaritán. Roku 1861, když po Čechách opět život polit. se rozproudil, jal se Š. vydávati polit. list Pozor, pro nějž odsouzen byl na dva měsíce do vězení a ke ztrátě 1000 zl. z kauce. Později stal se Š. jedním z předních spolupracovníků Časopisu katol. duchovenstva, kamž zejména napsal obšírnější pojednání Renan a pravda, které pak doplněno vyšlo též o sobě. Touž dobou přeložil Š. Mickiewiczovu Grażynu, v Umělecké besedě pak mívál časté přednášky o vynikajících našincích, pak o polské literatuře, kteréžto poslední vycházely pak v Kritické příloze k Národním Listům. Později vydal Š. rozl. sbírky básní, jmenovitě Perly nebeské, Dumy české a Harfa Sionská, obsahu dílem náboženského dílem vlasteneckého, v nichžto Š. poznovu osvědčil vzácné

své nadání básnické a zároveň ukázal se býti dokonalým mistrem formy. Mimo tuto vytčené vydal Š. ještě četné jiné spisy dílem o sobě dílem v časopisech obsažené, které vynikají nejenom obsahem, nýbrž i přesnou mluvou a jímž radí se Š. mezi nejpřednější spisovatele české. I na poli praktického působení vyvíjel Š. značnou činnost: předkem tu jmenovati sluší Katolickou jednotu, v nížto byl po delší čas pravou duší, mívaje tam české výklady; od něho vyšla dále myšlenka stavby Karlínského chrámu, a Š. konečně to byl, jenž purkmistrovi Pštrosovi vnuknul myšlenku zřízení vyšší dívčí školy v Praze, které pak tento horlivě se uchopil o skvělé provedení její se postaral. — Poslední jeho snahou bylo, po zřízení pohodlných residencí kapitulářům vyšehradským opraviti petropavelský chrám P. kapitolní na Vyšehradě a s potěšením hleděl ještě do posledních dnů na stavbu tu, rostoucí z jeho myšlenek a obětí. Byl připraven na smrt dávno, ale dostavila se způsobem neočekávaně trapným. V posledních dnech se ku všemu utrpení velikého vlastence připojilo i vysýchání trubic, tak že nemocný nemohl polykati a v posledních pěti dnech žádného pokrmu nepřijal. Dostavilo se zakrvácení plic a tak vykoupila jej smrt z mnohaměstěnných muk. Zemřel vlastně zadušením, rozedmon plic. Až do poslední doby však byl při plném vědomí a ještě před krátkou chvílí přijav svátosti umírajících skonal v náručí svého žáka, pana kanovníka Karlacha. V nemoci své byl probošt Štule velikým trpitelem; nebylo na něm ani údu zdravého. Byl však trpitelem odevzdaným do vůle Hospodinovy, trpělivým a nereptal. Říkával se sám sobě: „Václave, trp!“ přemáhaje s velikou silou morální veškerou utrpení, na otázky, kde cítí bolesti, odpovídal: „Ach, nechmež toho, nesmímež žalovat na Pána Boha!“ Přes to loučil se nerad s životem. Žije v ideálech samých, viděl mnohou snahu svoji splněnou, ale choval ještě mnohý úmysl ušlechtilý, při němž vždy zapomínal na sebe, kráčeje vždy jen k vytknutému sobě vznešenému cíli. Skromnost, jakou vynikal jeho život, zachoval až ku hrobu: přikázal, aby mu byl vypraven pohřeb neokázalý, jednoduchý, jako nejprostšímu občanu a určil, aby vložen byl do rakve ze dřeva mekkého, jednoduše natřené, tak jako se vypravuje k věčnému spánku každý člen spolku arimatejského. Vše, co měl, věnoval již dříve dobročinným účelům, sám sobě neponechav ničeho, tak že i nesnáze vznikly v poslední době při zvýšeném nákladu v čase dlouho trvající nemoci. V poslední své chvíli, ač úplně byl při vědomí, mluvit již nemohl. Pokoušel se sice pronášeti slova, nebylo mu však již rozumět.

- P. Erasmus Tom. *Biersbach*, kněz ř. praemon. v Teplé, 17. července 1887, (nar. 18. května 1814, vysv. 29. července 1838);
- P. Jos. *Vacek*, kněz ř. křižovn., far. v Hloubětíně, 30. července 1887, (nar. 12. ledna 1827, vysv. 17. srpna 1852).

Ustanoveni jsou:

- P. Václ. *Jonáš*, kněz ř. křižovnického, za zat. admin. v Hloubětíně;
- p. Frant. *Dittert*, lokalista v Stuhlseiffenu, za admin. v Rosenthale v Kladsku;
- p. Eman. *Kulhánek*, admin., za kapl. v Tuklatech.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. P. Tim. *Matoušek*, O. S. B., č. kons. rada, b. vikář, lotář a děkan v Broumově, jmenován skutečným kons. radou a assessorem;
- p. Jos. *Fardus*, děkan v Kamenických, čestným kons. radou.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Bednář*, koop. Mladočovský, za kapl. do Ronova;
- p. Boh. *Beránek*, kapl., za admin. v Chocni;
- p. Ant. *Rejzek*, admin. Včelakovský, za kapl. do Chocně;
- p. Ant. *Liebich*, kapl. Královodvorský, za kapl. do Přelcuče;
- p. Vinc. *Juzl*, koop. Pilnikovský, za II. kapl. do Král. Dvora;
- p. Václ. *Zörnig*, neom., za kapl. do Mikulovic;
- p. Fr. *Nentvich*, neom., za kapl. do Žacléře.

Upřázdňené místo:

Chocně, fara, patr. kníž. Ferd. Kinského, od 27. července 1887.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Kar. *Schneider*, far. v Hřivici, 8. dubna 1887, (nar. 27. října 1826, vysv. 15. list 1850);
- p. Jos. *Totzauer*, far. v Minicích u Žatce, 23. dubna 1887, (nar. 24. července 1825, vysv. 25. července 1850);
- P. Christ. *Eiselt*, člen ř. Cisterc., probošt v Mariastern v Sasku, 3. května 1887. (nar. 3. ledna 1814, vysv. 1. srpna 1838);
- p. Josef *Heinrich*, pens. far. Rýnovický, 31. května 1887, (nar. 30. června 1809, vysv. 28. září 1832);
- P. Richard *Gross*, člen ř. Kapucinsk., vikarista v Zákupcích, 21. června 1887, (nar. 30. ledna 1813, vysv. 30. července 1836).

Jmenován jest:

- p. Em. *Zdobinský*, far. v Semilech, bisk. vikářem v střídn. Semilském.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Čapek*, kapl. v Semilech, za far. v Dlouhých Mostech;
- p. Ant. *Beer*, admin. v Stružnici (Straussnitz), za far. tamže;
- p. Čeněk *Wiensch*, far. ve Velk. Mergenthalu, za far. do Brenn-é;
- p. Jan *Ruita*, far. v Markvarticích, za děkana v Sobotce;
- p. Jos. *Ehl*, osob. děkan v Terezně, za far. v Údlici (Eidlitz);
- p. Jan *Grünert*, far. v Nové vsi v horách (Gebirgsneudorf), za far. v Česk. Zlatníkách;
- p. Jos. *Jireš*, far. v Libochovanech, za far. Žímu (Schima);
- p. Jan *Linhard*, zám. kapl. na Kláštere, za lokalistu v Oknech (Woken);
- p. Jos. *Schütz*, far. v Chříbské (Kreibitz), za far. v Krásné Lípě;
- p. Vilém *Müller*, expos. v Ervěnicích (Seestadt), za far. v Cinvaldu;
- p. Aug. *Müller*, far. v Toucheřinech, za far. na Hoře sv. Kateřiny (Katharinaberg);
- p. Václav *Slánský*, admin. v Kleinhan-u, za far. tamže;
- p. Frant. *Sommer*, far. v Křížanech (Kriesdorf), za far. ve Wittigu;
- p. Josef *Bernat*, vicerektor v bisk. semináři v Litoměřicích, za admin. v Terezně.

Hospodářská záložna

v Praze

půjčuje nasměnký,

cenné papíry, hypotéky

a na zástavy

i přijímá vklady

na úrok 5%,
proti výpovědi 6%.

(Venkovští vkladatelé mohou své vklady poštou zaslati, načež se jim obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.

Dr. Ferd. Budil.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Neděle 14. po sv. Duchu.

*Že nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti a
kdože ti dva páni jsou.*

„Žádný nemůže dvěma pánům
sloužiti.“ Mat. 6, 24.

Jednu a touž myšlenku obsahuje, rozm. v Kristu, dnešní epištola i evangelium; totiž, že člověk světu sloužiti nemá, ovšem Bohu. To vyjadřují již první slova: Duchem choďte a žádosti těla nevykonáte; neboť tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu, nebo ty se sobě vespolek protivi; tak, abyste ne to, což byste podle těla chtěli, činili. Protož, kteřížkoli jsou Kristovi, ukřižovali tělo své se hříchy a žádostmi.

V evangeliu pak zřejmě praví Pán: Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti: ne Bohu a světu, ne duchu a tělu; a varuje v dalších slovích přílišné starosti o věci pozemské, poukazuje ku ptactvu nebeskému, žeť neseje, aniž žne, aniž shromazďuje do stodol a Otec nebeský že přece živí je; a dále ku kvítí polnímu, žeť nepracuje, aniž přede a Otec nebeský přece že tak je odivá, že ani Šalomoun ve vši kráse své tak odin nebyl, jako jedno z nich. A to pravda! A dokládá: Zdaž vy lepší nejste, než ptactvo? více, než kvítí? Proto — poučuje dále — nepečujte, co byste jedli, co byste pili, čím byste se odívali; víť zajisté Otec váš, že toho všeho potřebujete. Toho všeho hledají pohané, kteří jen tělu a světu žijí; vy ne tak; jsteť křesťané a znáte vyšší svůj cíl; pročž vyhledejte nejprv království božího a spravedlnosti jeho, ostatní vám bude přidáno, přihozeno, jako věc, na které méně záleží a která má menší cenu — jako nádavkem!

Chci ukázati, rozmilí v Kristu, že nemůže člověk dvěma pánům sloužiti a kdože ti dva pánové jsou. —

Žádný nemůže dvěma pánům sloužiti, pravila Pravda nebeská, Kristus Ježíš; a udává sám hned důvod toho řka: nebo zajisté jednoho nenáviděti bude a druhého milovati; aneb jednoho strpí a druhým pohrdne. A vysvětluje ihned, kdože ti dva páni jsou, řka: Nemůžete Bohu sloužiti i mamonu. Mamon, vlastně modla bohatství, slovo syrské; tu místo bohatství a statků pozemských, též místo světa; nemůžete Bohu sloužiti a světu. U Feniků, kteříž byli kupci, znamenalo mamon také zisk. (Aug. Lib. 2. de sermon. Dom. in monte, cap. 14.)

1. Nemůže člověk dvěma pánům najednou sloužiti; proč ne? že má duši jen jednu a ji rozdělit nemůže. Jako nemůže mítí zároveň dvě myšlenky, nébrž jen jednu, tak nemožno rovněž dvěma pánům najednou sloužiti, a byť oba stejní byli, dobří anebo zlí. Tím méně pak, jestli oba od sebe rozdílní jsou, jako Bůh a svět, nebe a země, duch a tělo. Proto dí apoštol: „Tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu; nebo ty se sobě vespolek protivi.“ A k Řím. 7, 23. píše: „Vidím jiný zákon v oudech svých, kterýž odporuje zákonu myslí mé a jimá mne pod zákon hříchu, jenž jest v oudech mých.“ A v 2. listě ke Kor. 6, 15. dí: „Netáhněte jha s nevěřícími; nebo které jest oučastenství spravedlnosti s nepravostí? aneb které jest společenství světla s temností? a které sblížení Krista s Belialem (duchem zlým)?“ Sem spadá i to, co (I. Kor. 7, 33.) napsal: „Kdo jest se ženou, pečuje o to, což jest světa, kterakby se líbil ženě a jest roz-

dělen“ — a v. 34.: „Rovněž žena, která jest vdaná, myslí na to, což jest světa, kterakby se líbila muži, a rozdělena jest.“ Patrně z toho, že celou duši člověk jenom jednomu pánu sloužiti může.

2. Avšak komu, kterému ze dvou pánů má sloužiti člověk? ku kterému státi, se přidati? Rozumí se, že raději k vyššímu, než nižšímu; raději ku lepšímu, než horšímu; neboť má naději, tu že lepší mzdu obdrží.

3. A kdož jsou ti dva páni, jimž sloužiti může člověk? Bůh a svět, ctnost a hřích, nebe a peklo. Již Mojžíš mluvil k lidu: „Svědky vzývám dnes nebe i zemi, že jsem předložil vám život i smrt, pozhnání i zlořečení.“ A dokládá: „Vyvol tedy život, abys i ty živ byl i símě tvé a milová Hospodina, Boha svého“ (5. Mojž. 30, 19.).

Ano, má člověk dvě cesty před sebou, cestu dobrého a cestu zlého; může kráčet, kterou chce; cestou světla, anebo cestou temnosti. Můžeť konati cestu ve dne, anebo může cestovati v noci; život cesta jest. Ale moudrý cestuje raději za dne, poněvadž ví, že noc mnohé nebezpečnosti v sobě chová a cestující v noci snadno k úrazu přichází. Ovšem, co bude člověk chtíti, dáno bude jemu, ale která cesta je lepší?

4. Dobrotivý Pán Bůh v neskonalé lásce o to se postaral, abychom na cestě života nezůstávali bez vůdce; dal nám rozum, kterýž jest světlo v nás, světlo přirozené, jiskra boží, kterouž rozeznáváme, co dobrého jest a co nic. Již to světlo svítí a ukazuje nám, kterou cestou se dáti máme. Ale poněvadž člověk začasť, byť i věděl, co dobré jest a co zlé, přece nečiní, co dobrého jest, dle vrozené porušenosti své: dal nám Bůh mimo rozum ještě strážce, kterýž nade vši pochybnost nás upozorňuje, zdaž a jak činiti máme, zdali to dobré jest, anebo zlé. A strážce ten jest hlas svědomí; a jest to hlas boží; a pozdvihuje hlasu svého i před skutkem i po skutku. Před skutkem, je-li dobrý, volá jako rádce: Učiň, udělej! je-li zlý: Nečiň, nechej toho! Po skutku však hlásí se jako soudce: Chváli, byl-li skutek dobrý; tresce a trápí, byl-li zlý. Odměňuje spokojeností, radostí v srdci; trápí výčitkami a hryzením.

5. Že však člověk slab jest a křehek následkem prvotného hříchu a i svědomí časem popletené, zmodrehané, anebo i utlu-

mené býti může, že dosti jasně a mocně se neozývá: oznámil nám dobrotivý Bůh ještě zvlášť vůli svou v desateru přikázání, jež obsahují povinnosti k Bohu, sobě i bližnímu, jež sice Bůh dal původně národu israelskému; jež však, poněvadž od Boha jsou, věčná jsou a nepozbudou platnosti své nikdy; neboť jsou výkladem přirozeného zákona, ježž Bůh dal do našeho rozumu a svědomí. Co tyto všeobecně praví, v desateru zvlášť se vypočítává. Proto Spasitel, Pán Kristus, desatera nezrušil, ale je podržel, a proto zavazuje i nás křesťany; proto se je modlíme, si je připomínáme, v katechismech máme, ve školách i chrámech je vykládáme. V každém pak přikázání se něco velí a něco zapovídá.

Avšak starý zákon byl litera; litera jest mrtva, zabíjí; duch jest, který oživuje. Tam byl Bůh hromu a blesku; tu laskavý Otec. Proto přišel Pán Kristus a učil nás Boha znáti laskavým Otcem a tak k němu volati: Otče náš! Učinil lásku hlavním zákonem učení svého a ve dvou přikázáních lásky zahrnul vše: Milovati budeš Pána Boha svého nade všecko a bližního jako sebe. V těch dvou přikázáních obsažen jest zákon i proroci. A to dost; tím ukázal nám Pán Bůh dostatečně, kterou cestou jíti máme; a tou-li půjdeme, nezboudíme, a sloužiti budeme Pánu nejvyššímu, nejlepšímu, kterýž odmění nás již zde útěchou, radostí, spokojeností, kteráž jest předchůdkyní blaženosti věčné, kterouž nám i dáti může, poněvadž sám jest neskonale blažený a také dá, že jest svrchované dobrotivý a laskavý. Slíbil Spasitel: Bude-li mi kdo sloužiti, poctím ho Otec můj a kde jsem já, tu i služebník můj bude.

6. Jiná jest cesta druhá, kterou člověk ovšem také kráčet — pán druhý, jemuž ovšem také sloužiti může. Avšak noc jest nepřítel člověka; a jen noční ptáci, sovy a lité šelmy vycházejí v noci na lup a kořist. A tak i lidé zlí. „Každý zajisté, kdo činí zle,“ pravil Spasitel, „nenávidí světla a nejde ku světlu, aby nebyli trestáni skutkové jeho; ale kdo činí pravdu, jde ku světlu, aby zjevení byli skutkové jeho, protože v Bohu učinění jsou.“ (Jan 3, 20. 21.). Avšak kdo ve tmě kráčí, zda-liž nepadne? Kdo činí zle, odplatí zlého vezme; kdo činí hřích, odplatu hříchu vezme. Samé přísloví dí: „Čiň duchu zlému dobře, t. j. služ mu, a peklem se ti odmění.“

A ani jinak býti nemůže; nesbírajíť z trní hrozny, ani z bodláčí fíky. Jiným

duch zlý odměnit se nemůže, neboť jiného nemá; peklo, místo věčného nářku a pláče, společnost zlých a zvrhlých a nekonečný trud; neboť sám jsa nejvýše nešťastným nemůže nikoho štěstí a blaženosti účastným učiniti; ovšem pak svrchovaného neblaha a neštěstí. „Hřešícím andělům Bůh neodpustil, ale pekelnými provazy je do pekla strh vydal k mučení, aby k soudu chování byli“ (2. Petr. 2, 4.). Žeby i ďábel se polepšit a spasen býti mohl, církev zavrhl. Spasitel pravil: „Jednoho strpí a druhým pohrdne.“ Sv. Aug. dí: „Strpí tvrdého a záhubného pána, kdož mamonu slouží; nebo ve svou žádost zapleten, poddan jest ďáblu a nemiluje jej. Neboť kdož jest, jenžby ďábla miloval? a přece jej trpí.“

7. A proto držíme se cesty dobré a služíme Pánu lepšímu, ano tomu Nejlepšímu, Nejvyššímu. Ovšem pravil Pán Kristus v téže řeči na hoře: „Úzká jest cesta a těsná brána, kteráž vede k životu a málo jest těch, kteříž ji nalézají“ (Mat. 7, 14.); ale co platno, když jinak býti nemůže; nebe si musíme zasloužit; a vzhůru vždy těžko se kráčí, ale na vrchu odměněn bývá chodec sladkou vyhlídkou. A tak i my; krácejme statně vzhůru, nedadouce se ničím odstrašiti, sloužíce Pánu nejlepšímu! Proto: Duchem chodme a žádosti těla — hříšných — nekonejme! Nepečujeme příliš a jediné o věci světské; důvěřujeme v Boha; víť Otec nebeský, že toho potřebujeme; ale raději hledejme království božího a spravedlnosti jeho, vědouce, že ostatní nám bude přidáno. Amen. *B. Hakl.*

● sv. andělích strážných.

Výsledky z učení o andělích strážných.

„Nejsou-liž všickni andělé služební duchové, posláni k službě pro ty, kteříž obdrží dědictví spasení?“ Žid. 1, 14.

První neděle v měsíci září zasvěcena jest památce sv. *andělů strážných*; těch duchů čistých, blažených, kteříž k ochraně naší ustanoveni jsou. Jest to památka úcty, lásky a vděčnosti.

Člověkem nekončí tvorstvo boží. Mohl-li Bůh stvořiti duchy v těle, duše lidské, mohl stvořiti duchy i bez těla, což jsou andělé. Čeho rozum se domýšlí, o tom zjevení boží nás ujišťuje; nazýváť je duchovním stvořením. I jim bylo blaženosti

věčné si zasloužiti; Bůh je podrobil zkoušce a zkouška jejich byla tím těžší, čím výše stáli. Mnozí neobstáli; odtud duchové dobří, a duchové zlí. Všeliký tvor může hřešiti; jediné Bůh, kterýž jest dobro naprosté, nemůže hřešiti. Pak andělé a svatí, kteří na věky v dobrém utvrzeni jsou.

Všeliký tvor má oslavovati Pána a Tvůrce svého; příroda činí tak nevědomky; tvorové rozumní, andělé a lidé mají tak činiti vědomě, s láskou a oddaností. Andělé tak čini; zdaž lidé?

Katechism dí: Bůh anděly stvořil, aby ho ctili, milovali, jemu se klaněli, jemu sloužili, jeho poslušni byli; a poslední účel, aby nižší tvorstvo a jmenovitě člověka chránili. Odtud název: andělé strážní.

Katolické věroučení naznačuje trojí poměr, v němž andělé jsou: a) k Bohu, b) k lidem a c) k ostatní přírodě. Vztahem k Bohu jsou sluhové, bojovníci, poslové; vztahem k lidem jsou vzory a ochranci; a vzhledem ku přírodě jsou ustanoveni nad živly čili silami přírodními, nad stromy, živočichy a těly nebeskými.

Že jsou sluhové, bojovníci (Michael) i poslové boží, že jsou nám vzory a ochranci, ze mnohých míst písma svatého vysvitá. Že pak jsou i nad přírodou, tomu svědčí slova sv. Jana, Zjev. 7, 2—4.: „V těch dnech hle já Jan viděl jsem jiného anděla, vystupujícího od východu slunce a majícího znamení Boha živého; i volal hlasem velikým na čtyři anděly, kterýmž dáno jest, aby škodili zemi a moři, řka: Neškodte zemi a moři, ani stromům, dokudž nepoznamenáme služebníků Boha našeho na čelích jejich.“

A z lidí zvláště dobří lidé a děti mají, jak svatí otcové učí, svého anděla strážce. Od zlých se odvrací, zlé opouští. Dítka zvláště těší se ochraně jeho, že nemají rozumu, a tudy více jeho vedení a ochrany potřebují. Proto Spasitel v dnešním evang.: „Viztež, abyste nižádné z maličkých těchto nepotupovali; neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého, kterýž jest v nebesích.“

Jestliže Bůh anděly k ostrhávání lidské přirozenosti ustanoviti ráčil, čemu z toho se učíme? které jsou toho výsledky? O tom dnes!

Před zpívanou každou neděli odporoučí kněz po „Asperges“ lid věřící ochraně anděla strážce; i my poručme se jemu v této svaté chvíli dnes. —

Že Bůh anděly, duchy vyšší, k ochraně

přirozenosti lidské ustanoviti ráčil, čemu z toho se učíme?

1. Jak Bůh sám člověka ctí; nebo jestli nejvyšší pán pošle služebníka svého a to jednoho z předních, aby přicházejícího hostě uvítal, ho doprovázel, jemu radou i pomocí byl: jistě tím dává na jevo, že si hostě toho váží, jej ctí a miluje. Tak činí dobrotivý Pán Bůh vzhledem k nám lidem; vysílá vznešené sluhy své k službě nám lidem. Pravěť zajisté písmo svaté: „Andělům svým přikázal o tobě, aby tě ostříhali na všech cestách tvých. Jako na rukou ponosou tě, aby snad neurazil o kámen nohy své“ Ž. 90, 11. 12. A v žalm. 8, 5—8.: „Což jest člověk, že jsi naň pamětliv? aneb syn člověka, že navštěvuješ jej? Učinil jsi ho málo menším andělů, slávou a cti korunoval jsi jej a ustanovil jsi jej nad dílem rukou svých.“ A slova apoštolova, jež předeslali jsme: „Zdaliž všickni andělé nejsou služební duchové, posláni k službě pro ty, kteříž obdrží dědictví spasení?“ (Žid. 1, 14.)

Ejhle tak Bůh sám si váží duše lidské, ji miluje a spásu její hledá. Bůh sám duši lidskou ctí a mnohý si své důstojnosti, ni lidské, ni křesťanské, neváží a ji nohama šlape!

2. Andělé služby své při nás rádi a ochotně konají, jsouce sluhové dobří; jejich rady a vnuknutí poslušni býti máme. Že jsou sluhové dobří, jde odtud, že jsou ve službě nejlepšího Pána. Pán výborný nestrpí sluhův daremných; proto všickni andělé, kteříž v nebesích jsou, dobří andělé jsou; neboť „hřešícím andělům Bůh neodpustil, ale pekelnými provazy je do pekla strh vydal k mučení, aby k soudu chování byli“ (2. Petr. 2, 4.).

Proto uposlechni hlasu sluhy božího, když ti dobrá vnuknutí dává, k dobrému tě nabádá a vede. „Šetřiž ho a poslouchej hlasu jeho; aniž se domnívej, žeby směl potupen býti,“ napomíná dnešní sv. čtení; „nebo neodpustí, když se prohřešíš a jest v něm jméno mé.“

A jeví se nejspíše hlasem srdce, svědomí; proto se praví v jedné národní písni: Odkud klepání to (v srdci), posud jest ukryto; nejspíše víru dáš, že jest to anděl náš, jenž křídlo tam potřepává.

3. Vědouce, že andělé nám slouží, spásu naši hledají, a k ní velice nápomocni jsou, ctíme je a milujeme, a buďme jim za to vděčni; čím? modlitbou. Proto matka učí záhy dítě, i maličké, jakmile mluvíti

počíná, říkati modlitbičku: „Anděličku, můj strážníčku, opatruj mi mou dušičku;“ anebo dítě větší: „Anděle boží, strážce můj, rač vždycky býti ochrance můj.“ — „Za dobrodiní vděčnost, jest prosba za novou milost.“ Anděl i modlitby naše přednáší Hospodinu; pak splní se, co dí dnešní sv. čtení: „Pakli uposlechněš hlasu jeho a učiníš všecko, což mluvím, nepřitelem budu nepřátele tvých a snižovati budu sužující tebe. I půjde před tebou anděl můj.“ Amen. B. Hahl.

Slavnost narození Blah. Rod. B. M. P.

*Že narození Jeji radost přineslo
veškerému světu.*

„Narození tvé, svatá Bohorodice Panno, radost zvěstovalo veškerému světu.“

Antif. o II. nešporách.

Slavnost narození Páně, jakou konáme o vánocích, přeradostná jest; a téměř rovněž radostná jest i slavnost narození Blah. Rodičky Boží, poněvadž s narozením její svítalo radostné ráno vykoupení našeho.

Vedle svátků Páně stojí svátky Rodičky Boží a životy obou jdou jako dvě čáry rovnoběžky vedle sebe. Vedle početí Páně (25. břez.) stojí početí Rod. Boží (8. pros.); vedle narození Páně — narození Blah. Panny (dnes); vedle obětování Krista Pána v chrámě i obětování Rodičky Boží; vedle nejsvětějšího života Páně i přesvatý život božské Mateře jeho; vedle utrpení jeho i utrpení její; vedle sedmi slov jeho na kříži i sedm bolesti Panny Marie; vedle nanebevstoupení Páně i nanebevzetí Rodičky Boží; vedle oslavení Páně v nebesích a sedění na pravici Boží i korunování Blahoslavené Panny ve slávě věčné; a vedle svátku Nejsvětějšího Jména Ježíš stojí i svátek přesvatého a přelíbezného Jména Maria, jaký konati budeme budoucí neděli. Tak říci se může, že Matka Páně jest živý odlesk božského Syna svého, Ježíše Krista. Jakby nebyl radostným svátek ten?

Radost bývá v rodině, když Bůh ji rozmnoží o duši drahou jednu; radost byla v té veliké rodině boží, v lidstvu, když se narodila ta, z nížto naroditi se měl Spasitel světa. A jakby nebyla, když sténalo, úpělo v jarmu? Proto právem pje dnes církev: „Narození tvé, svatá Boho-

rodice Panno, radost zvěstovalo všemu světu.“ — Že tomu tak, rozm. v Kristu, chci s pomocí boží v dalších slovech svých vám ukázati. Přesvatá Panna, Rodička B., sama budiž s námi a oroduj za nás! —

„Narození tvé, svatá Bohorodice Panno, radost zvěstovalo všemu světu.“ Co jest svět? veškerenstvo tvorů božích, úhrn všech věcí stvořených a to jest vše, co jest mimo Boha. I můžeme toto veškerenstvo tvorů božích rozdělit v říše tři: v říši duchů, říši hmoty, čili jak říkáme přírodu a v říši lidí; v tom zahrnuto jest všecko.

1. Radovali se nejprv andělé. Nebo kdo jsou andělé? k čemu je Bůh stvořil? Mezi jiným i k tomu, by nás, lidi, chránili; mají tedy účast v osudech našich. Slyšeli jsme o svátku sv. Andělů Strážných, kterak andělé nás milují, o naše blaho pečují, jemu všelijak napomáhají se snaží. Činí tak rádi, z rozkazu božího, vědouce, že tak se Pánu Bohu zalíbí, k tomu že je stvořil.

Věděli též, jak lidstvo bylo nešťastné, že prvotným hříchem propadlo věčné záhubě. Truchlili; proto, jak neměli se radovati, když se narodila ta, ze které se měl narodit Messias — Ježíš, jenž slove Kristus. Věděli, že nebudou vše ty duše ztraceny, ale vykoupěny, že rozmnoží sbory duchů blažených v nebesích.

Jak neměli se radovati, vědouce, že dostanou královnu; neboť ji pozdravuje církev: Královno andělů, oroduj za nás!

2. Radovali se patriarchové v předpeklí a všickni spravedliví starého zákona; neboť věděli, že ukojena bude touha, patřiti na tvář boží, jižto, ač spravedliví, pro prvotný hřích zbaveni byli.

3. Radovala se příroda, citíc, že s ní snata bude kletba prvotného hříchu a že nebude už člověku námětem hříchu, ale pomůckou ku spáse; slunce, vědouce, že přijde slunce spravedlnosti, J. Kristus, „světlo pravé, osvěcující každého člověka, přicházejícího na tento svět“ (Jan 1. 9.); měsíc, věda, že přijde luna milostná, Maria, aby svítila nám na cestu ve tmách tohoto života, že krásití bude sličné nohy přesvaté Bohorodice; hvězdy, vědouce, že budou tvořiti věnec kolem hlavy Panny nejsvětější. Radovali se stromové, vědouce, že poskytovatí budou stín Matce Boží, když utíkatí bude s božským dítětem svým do Egypta; kvítí, že bude zdobiti její obrazy a oltáře; zvířátka, že budou sloužiti nebes Pánu, a zahřívati jej při jeho

narození v Betlémě a že jedno z nich ponese jej jako krále do Jerusáléma; ptáčky, že z nich Pán, uče, příklad bráti bude; rybky, že, zázračně lově je, Pán jméno své oslaví; hory, že na nich sedaje, s nich učiti bude; jezera, řeky, že křtem svým vody jejich posvětil, studně i prameny, slovem, veškerá příroda — citíc Pána svého a ku svému obrození se těšíc

4. Zvláště pak radovalo se lidstvo; byloť osiřelé, bez matky; dostaloť matku, orodovnici, přímluvkyni, ochranitelku, královnu. Aj, jakby neměl radovati se veškeren svět? A to právem! Právem proto pje církev: „Narození tvé, svatá Bohorodice Panno, radost zvěstovalo všemu světu.“

5. Vše se radovalo; jen jedno se neradovalo a to bylo peklo. Byltě konec vládě jeho; měloť naplniti se: Ona potře hlavu tvou a ty úklady činití budeš patě její. Satan pokořen, moc jeho zlomena; žezlo vlády z pravice jeho vymknuto.

A tak se nemůže radovati, r. v Kr., ani ten, v jehož srdci peklo jest, a to jest, kde je hřích, kde ovládl a srdce otrávil, ať pýcha, lakomství, smilství, závist, obžerství, hněv aneb duchovní lenost. Ó proto vyvrz hřích ze srdce svého, ať tam zavítá nebe: mír a pokoj; pak budeš moci zapěti s církví i ty radostně: „Narození tvé, svatá Bohorodice Panno, radost zvěstovalo všemu světu, neboť z tebe vzešlo slunce spravedlnosti, Kristus Pán náš, kterýž rozvázav zlořečení, dal požehnání, a zahánviv smrt, dal život věčný.“ Amen.

B. Hahl.

Píseň o Narození Panny Marie.

„Kteráž jest to, jež kráčí jako denníce vycházející?“ Pís. Šal.

Proč, ty slunce, světlo svaté
proč dnes paprsky své zlaté
již tak ranně vysíláš?

Proč, květino libovonná,
proč svá očka zarosená
dnes tak záhy otvíráš?

Proč dnes asi ptáček sbory
naplňuje luh i bory
radostným svým jásotem?
Proč as plesá nebe, země,
proč dnes i to srdce ve mně
hlasným buší tlukotem?

Aj! viz, oko, vzhledni vzhůru,
zalet nade světa chmůru

k hebronské tam dědině;
nesestoupil seraf z ráje,
nezakvetlo kvítko máje
v utěšené dolině —

ale přemilé děfátko,
spásonosné všem děvčátko
s nebes výšin dáno dnes.
Panna milá, před níž kletý
prchá duch, jenž poutal světy —
proto dnešní vůkol ples!

Proto slunko, světlo svaté,
svoje dnes paprsky zlaté
již tak ranně vysílá;
proto kvítko libovonné
dnes své očko zarosené
již tak záhy otvírá!

Proto dnes všech ptáčkův sbory
naplňují luh i bory
radostným svým jástem;
proto plesá nebe, země,
proto i to srdce ve mně
hlasným buší tlukotem!

V dálné se již světa pásy
proudí blahé světlo spásy,
z lůna Panny čistého;
a to světlo, hle — jak budí
nový život v každé hrudi,
budí ze sna tvrdého.

O tož vítej, čáko naše,
vítej, Matko Messiáše,
Panno z Boha počatá!
Vítej, ráje Kněžno krásná,
krasší než jitřenka krásná,
vítej, Panno přesvatá!

Vítej nám, Rodičko, vítej,
a svou blahou září svítej
nám, vyhnancům žalostným;
prosiž za nás Hospodina,
pros, ó Máti, svého Syna,
by nám všem byl milostným!

P. Alois Polák.

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal *Jos. Pazderka*, far. v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Jako Karel VII., tak i mocný vévoda
Burgundský přese všechny své velké sliby
ani nejmenšího pro sv. válku neučinil.

Zdá se, že ani křižáckých peněz ve své
zemi nasbíraných do Říma neodeslal, jak
vysvitá z listu Kalixtova k Filipovi, kde
se mluví o velkých summách peněz v Bur-
gundsku na válku sebraných, a papež
prosí, aby alespoň část jich pro sv. válku
odevzdána byla. V prosinci 1457, když do-
cházely do Říma velmi znepokojující zprávy
o velikánském zbrojení Turků, vydal papež
nový upomínací list k vévodě Filipovi,
s tímž výsledkem jako dřívější.

Velkých slibů nadělali také král Dán-
ský a Norvežský Christian, jakož i Alfons,
král Portugalský. Onen byl 2. června 1455
v Rosbildě, kde pobral v sakristii kathe-
drálního chrámu zbožné dary nasbírané
k boji proti Turkům a na pomoc stísně-
nému králi Cyperskému.

Král Portugalský nadělal již na podzim
1456 skrze posly i listy v Římě tolik slibů
v příčině své horlivosti pro válku křižáckou,
že jak papež, tak kardinálové, tak i celá
kurie nejradostnějším nadějím se oddávali.
Proto se Kalixt nerozpákoval ponechat
králi desátek r. 1456 a 1457 v jeho říši
sebraný. Peníze Alfons bezpochyby sebral,
ale z křižácké výpravy nebylo nic. S na-
pomínáním papež neskřbil, lpě tvrdošíjně
na naději, že Alfons slib svůj konečně
splní. Z listu od 23. března 1457 ku kardi-
nálu Carvajalovi vysvitá, že se Kalixt
tehda naději oddával, že Portugalci a Ja-
nované s loďmi svými již již přibudou.
Opět a opět napomínán jest nuntius por-
tugalský; by všemožně usiloval, aby král
co nejrychleji přibyl; leč vše bylo marné.
Ku konci 1457 byla trpělivost papežova
vyčerpána. Rozkázal svému nunciu, jest-
liže král příští duben proti Turkům se
neodplaví, aby se všemi penězy křižáckými
do Říma se vrátil. Když pak onen měsíc
se blížil, aniž portugalské loďstvo vyplulo,
byl Kalixt přinucen hrozbu svou provésti.
Tím zachránil alespoň částku portugalských
peněz na křižácké tažení, jichž k sesílení
svého loďstva pilně potřeboval.

Jsa ode všech mocností evropských
opuštěn, Kalixt odkázán byl jedině na
státy italské. Ale ani tu nebylo, leda
lhostejnost a zrada křesťanské věci, jako
jinde. K myšlence křižáckého tažení ne-
mohl se žádný tehdejší státník vyšinouti;
hleděti výhradně na nejbližší prospěch.

Nejmocnějším panovníkem v Itálii byl
vedle Alfonsa Neapolského František Sforza,
vévoda Milánský. Také Sforza činil papeži
neustále o podporu prosícímu nejlepší sliby.

V skutku pak nemyslel papežových napominání uposlechnouti, nedomníval se v čelo vojska proti Turkům se postavit. Upevnění panství své nad Milánem, byla hlavní jeho starost, před níž všechny jiné zájmy ustoupiti musily.

Benátky, na něž přede všemi slušelo v boji mezi křesťanstvem a mohamedánstvem rozhodnou úlohu převzít, chovaly se ke všemu napominání papežovu naprosto chladně. Sinorie nechtěla stůj co stůj svých obchodních zájmů v nebezpečí uvést; protož trvala ustavičně v přátelském styku s portou.

Také Florencie hleděla všemožně všem obětím pro věc křesťanskou se vyhnouti. Vyslanci, který na podzim 1455 do Porto Pisano k Alainovi do Francouzsko jdoucimu se ubíral, obzvlášť bylo nařizeno, aby pod nižádnou podmínkou nijakých obětí pro válku tureckou nesliboval. Láska k „zlořečené květině,“ florentskému to zlatému, převažovala všechny ostatní zájmy. Tak se téměř všude — jen některé malé moci, jako na př. Mantua, podporovaly papeže — za pravdu potvrdilo slovo Eneáše Sylvia: „Papež volá o pomoc, a nenalézá sluchu; hrozí, a nikdo se ho nebojí.“

Že Kalixt III. uprostřed takovéhoto těžkostí myslí nepozbyl, jest v skutku podivuhodno. Jako dříve tak později zapřísahal křesťanská knížata a vrchnosti, aby pokoj a svornost mezi sebou zjednali a proti nepřítelům Božím zbraní se chopili. Jako dřív tak i později posýlal množství vyslanců, zvlášť z řehole Minoritův, ve všech zemích evropských peněz a vojska pro sv. válku sbírat. Obětavostí sám s nejlépeším příkladem předcházel, an od Mikoláše sebrané poklady a klenoty zpeněžovati nepřestával a na konec i stolního nářadí se oloupil. Gabriel z Verony psal příteli svému Capistránovi, že papež jednoho dne, any pozlacené solníčky a jiné vzácné nádoby na stůl postaveny byly, zvolal: „Pryč s tím, pryč, pro Turka, hliněné jest pro mne také tak dobré.“ V jednom svém breve prohlašuje Kalixt svou ochotu, spokojiti se pro hájení sv. evangelia a pravé víry i se lněnou mitrou.

Nižádné nebezpečí, ani těžkost jakákoli nebyla s to, horoucnou nadšeností starického papeže zchladiti. Rikával: „Jenom zbabělci bojí se nebezpečí, jen na bojišti roste palma slávy.“

Vida Mohamed, an se papež marně namáhá, spojití všechny národy evropské

proti Turkům, usmyslel si sám k útoku přejíti. Cílem toho útoku byly Uhry, ježto ne-li zničeny, aspoň oslabeny býti měly. Aby si výsledek pojistil, hleděl si především Srbsko podmaniti. R. 1454 poslal králi Jiřímu rozkaz: „Země, nad níž panuješ, není tvá; opusť ji co nejdříve, sic potáhnu na tebe s vojskem.“ Jiřímu zbylo sotva času, aby některá města v stav obrany uvedl a do Uher o pomoc se obrátil: tak náhle sultán do Srbska vpadnul. Hunyady nemoha než malé vojsko sebrati, nebyl s to zameziti, aby pevnost Ostrovica a po ní Novoberdo do rukou Turků nepadla.

V zimě r. 1455—1456 činili Turci na všech stranách velkolepé přípravy k válce proti Uhrům; ze všech končin říše stahováno vojsko, v Kruševci založena slévárna na děla, kdež množství dělníků (litci a řiditelé jejich však již tehdaž nebyli Turci, ale křesťané námezdní, dí Palacký: Dějiny IV. 345) ve dne v noci pracovalo a přes dvacet tak ohromných děl ulilo, že jim podobných svět byl ještě neviděl. Pro vojsko k obléhání Bělohradu určené činěny nejrozsáhlejší přípravy: nekonečné řady velbloudů a domářů vlekly tam všeliké náčiní dobývací, náboje a špiže v hrozném množství. Zbraně, jmenovitě luky a šípy a velká část potravy vzata ze sousední Bosny a nakupena ve velikánských skladech. Taková péče při válečných přípravách tehda na západě téměř docela neslychána byla. Až na mlýny k mletí obilí a množství úplné zařízení pekáren, nescházelo nic, co k dlouhému obléhání náleželo a co by, kdyby se podařilo, Bělohrad oporou a hlavním stánem sultánovým pro další podniky proti Uhrům a dále na sever bylo učinilo.

Z počátku měsíce června 1456 hnul se Mohamed s vojskem, přes půl druhého sta tisíc silným a třemi sty děly k Dunaji; i bylo mu potřeba pět neděl ku převozu těch bohopust na místo určené. Cílem jeho byl Bělohrad. O odporu nebylo slechu dechu. Již počátkem července byla zmíněná pevnost tvořící klíč k Uhrům po zemi úplně obklíčena. Pak počala strašná palba, v nížto se i v noci pokračovalo. Až k Segedinu, přes 24 uherských mil, byl slyšeti hukot děl. Mohamed, dobyv Konstantinopole, měl dobytí Bělohradu za hračku a chlubil prý se, že této pevnosti, již otec jeho půl roku marně dobýval, v půl měsíci dobude, po dvou měsících pak v Budíně že večereti bude. Zdi města

se již bořily, obyvatelstvo trpělo hladem a nemocemi a již již mysli pozbývalo, ana pomoc se blížila a sice od hrdiny a mnicha. Hrdina ten byl Hunyady, mnich Jan Kapistrán. S nimi pracoval legát papežský, kardinál Jan Carvajal, jenž přibyv v listopadu 1455 do Vídeňského Nového Města, odtud do Vídně a Budína se odebral. „Nepřinesl, di životopisec Aeneáš Sylvius, nic než plnomocné odpustky všem, kteří by se zbraní proti Turkům chopili, a sliby, které již často byly zklamaly. Ale přinesl sebe a velkou, myslí dodávající činnost svou.“ „Naše námahy hodí se k takovému legátovi, a tento legát k našim námahám,“ těmito slovy děkoval král uherský papežovi, že poslal tohoto výtečného muže, jenž od té doby po šest let na Dunaji meškal, snášel všecko utrpení a všechny strasti spolu s křižáky a jsa hotov, skončiti smrtí mučnickou život, jenž všecek službě Boží a církve zasvěcen byl. Jeho úsilovností hlavně bylo děkovati, že se sněm Uherský ke dni 14. ledna 1456 do Budína sešel a král Ladislav sám ku konci téhož měsíce do Uher přišel. V únoru byl sněm otevřen. Kardinál Carvajal horlivě se na něm přičiňoval, aby myslí Uhrův pozdvihnul, ukazuje na pomoc, jižto od papežského loďstva a zbrojení krále Neapolského i vévody Burgundského očekávají jest. Všem do pole táhnoucím udělil k rozkazu papežovu plnomocné odpustky. Stavové povolili z každého selského dvora po zlatém, činili opatření, aby křižáci, jichžto se davy i z cizích zemí očekávaly, přístřeší i živobyті nalezli, prosili papeže, aby slíbené loďstvo brzy do Hellespontu odeslal, zároveň však prohlásili, že pro loňskou neúrodu teprv v srpnu do pole vypraviti se mohou. Sotva tak usnešeno bylo, přichvátili rychlí poslové z dolních podunajských krajin, zvěstující děsnou zprávu, že sultán s nesmírným vojskem táhne na Bělohrad.

Když první zprávy o hrozícím nebezpečí do Budína přineseny byly, král nemaje na koho spoléhati, nežli na vítězného Hunyada, smířil se s ním úplně, činil mu nové milosti, a dav mu plnomocenství ku sbírání vojska potřebného na rychlost, vypravil jej k ochraně Bělohradu. Legát Carvajal chtěl ihned připojiti se k němu, ale Hunyady stavil se tomu na odpor z té příčiny, aby Turci z přítomnosti jeho u vojště nebrali sobě domněni, jakoby již všechna křesťanská moc stála proti nim

pohromadě. Žádal raději, aby Carvajal obrátil se k císaři a doléhal u něho na slíbenou v loni podporu z říše. Zůstal tedy v Budíně, odtud pak na všechny strany neustále se staral o posilu, špiží a pomoc. Jen Kapistrána chtěl míti po boku, aby stál v čele křižovníkův, se všech stran den co den u větším počtu přispívajících; posádce pak Bělohradské, jejížto velká část byli žoldnéři čeští, dal za vrchního velitele Michala Szillághiho, svaka svého. Dle toho jest se domysleti, že ještě méně chtěl přítomného míti krále u Bělohradu, leč až by tam přítáhnouti mohl s veškerou mocí zemí svých.

Ladislav tedy opustiv Uhry ku konci měsíce máje, přijel do Vídně, ne ze strachu, jakož někteří pravili, ale z potřeby té, aby vojsko, které již byl proti císaři sbírali dal, rozmnožil a obrátil proti Turkům, což vysvitá z psaní daného dne 25. července ku panu Jindřichovi z Rosenberka, hejtmanu Slezskému. Také knížatům a městům Slezským i jiným poddaným svým téhož času psal, že chce dne 8. září dáti se osobně z Vídně v pochod, aby přispěl ku pomoci Hunyadovi, jenž prý s křižovníky některými opatrně a hrdinsky chrání Bělohrad od Mohameda obklíčený; volal je tedy k rychlé a valné pomoci, podáváje každému jezdcu po dukátu, pěšímu po 13 groších na týden. V Čechách uzavřeno na to, že měl vypraven býti na útraty zemské, králi a křesťanstvu ku pomoci, každý šestý muž, a to jak zemané tak i sedláci — svolení potud bezpříkladné, kteréž ale k uskutečnění svému delšího potřebovalo času, a pro nastalé potom proměny ani nedošlo k místu.

Jelikož uherská šlechta, málo koho vyjímajíc, po příkladu Němců netečně se chovala, byli křižáci od Kapistrána a Carvajala sebráni jediní, kteří vojsko Hunyadovo rozmnožili. Většina jich byli chudí měšťané a sedláci, mniši, poustevníci a studenti se zbraněmi, jak jim náhodou do rukou přišly, s motykami, oštěpy, cepy a vidlemi. Třebas se v té směsici korističtivých dobrodruhů nenedostávalo, měla velká většina pevnou vůli, za viru bojovati a pro nebe zemříti. Všichni měli červený kříž na levé straně prsou, také na praporech jejich viděti bylo na jedné straně kříž, na druhé obraz sv. Františka, Antonína, Ludvíka neb Bernardina. Něco německých vojáků a tři sta polských křižáků byli nepravdělným a špatně ozbro-

jeným houfům; jež Kapistrán byl přivedl, oporou, ostatní učinili důvtipný vůdce Hunyady a nadšený sedmdesátník Kapistrán.

Bělohrad leží na skalnatém pahorku, v úhlu klínu utvořeného spojením Sávy s Dunajem. Na temeni toho srázného pahorku vypíná se hrad, jenž tehda dobře opevněn byl. Po stráni podél břehů rozprostírá se dolní město, jež tenkrát zdmi obehnané a stranou do kraje dvojím náspem a příkopem chráněno bylo. Mohamed netoliko od země pevnost úplně obklíčil, nýbrž i spojení po vodě s Dunajem a Sávou lodstvem přerušil. Na protržení tohoto železného kruhu obrátil Hunyady a Kapistrán především všecku svou sílu. U Salankemena sebral Hunyady, za podpory papežského legáta, na dvě stě loděk a člunů, a naloživ na ně válečné náčiní, špiži, svůj průvod a sbírající se křižáky, pustil se 14. července, použiv přeje, na turecké lodi řetězy spoluspjaté. Po pětihodinové kruté bitvě podařilo se křesťanům řadu tureckých lodí protrhnouti a úplného, skvělého vítězství dobytí. Kapistrán stál za boje na břehu nadechuje bojující pozdvihováni kříže, jež mu papež po Carvajalovi byl poslal, a voláním „Ježíš.“ Vítězství to bylo nanejvýš znamenité jednak pro mravní dojem, jež porážka na Turky učinila; neboť domnění, že by Turci nepřemožitelní byli, teď bylo zničeno. Jednak mohli obležení, přestávše při strašném úpalu slunce již čtrnáctidenního obležení, od této chvíle zase si oddechnouti. Dunaj byl teď alespoň zase otevřený a pevnost žitem, vínem a mužstvem na novo opatřena. Hunyady totiž nestíhal přechájecí turecké lodi, nýbrž uživ té příhodné chvíle, vrhl se s vojskem svým do pevnosti téměř bez naděje již ztracené. Také Kapistrán ho tam následoval a sílil mocnou řečí svou mysl obležených ke dni rozhodnému, kterýžto rychle přišel. (Pokračování.)

Kostel Jména P. Ježíše v Lánech.

(Dokončení.)

Veliký díl mateřské péče věnovala neunavná paní poddanému lidu, o jehož blaho a štěstí, zvláště pokud se tkne rozšíření a utvrzení sv. víry, upřímně se starala. Za tou příčinou založila listinou ze dne 25. dubna 1750 při nově zbudovaném kostele v Lánech zámecké kaplanství, jež

spadalo pod duchovní správu děkanství Smečenského. Ustanovený kaplan byl povinován obětovati denně mši sv. za spásu zbožné zakladatelky a jejího chotě Josefa; v případě nemoci měl však sám opatřiti, aby fundální mše sv. od jiného kněze byla sloužena. Krom toho měl o každé neděli a svátku konati křesťanské cvičení, aby odrostlejší mládež mravnímu životu záhy přivykala; za nutné potřeby bylo mu i těžce nemocným v Lánech a ve Vašírově sv. svátostmi přisluhovati. Za to měl kaplan bezplatný byt u kostela a z důchodů knížecích následující roční dávky: a) v hotovosti 200 zl., na kostelní vydání 30 zl., na odměny dítkám 12 zl.; b) v naturalích: piva 24 věder či 6 sudů, pšenice 2 korce, žita 8 korců, hrachu 1 korec, másla 80 liber, sýra 60 liber, soli 60 liber, štik 30 liber, kaprů 60 liber, dříví 25 sáhů. Aby pravá pobožnost v lidu spíše se zakořenila a předem čest a sláva Nejsv. Jména Ježíš se vznáhala, postarala se zbožná nadatelka o zavedení devítidenní pobožnosti čili noveny k uctívání a vzývání Nejsv. Jména Pána Ježíše (r. 1753). Podle vzoru Pražského Jezulátka u bosých karmelitánů v Menším Městě dala postaviti nad svatoštěm hlavního oltáře sošku ve velké skleněné skříni uschovanou. Soška ta až podnes úplně zachovalá jest ze dřeva; Kristus Pán má pravici k žehnání vyzdviženou, v levici drží pozlacenou kouli s křížkem, nad hlavou upevněna jest sličná koruna drahokamy vyzdobená, nad níž se vznášejí 2 stříbrní andělé. Božské děťátko oděno jest rouchem stříbrem pošivaným a perlami bohatě okrášleným. Pobožnost počínala dne 9. ledna nešporami, jež obyčejně jakož i slavnou mši sv. in festo Ss. Nom Jesu konával děkan Smečenský jakožto vlastní správce duchovní. Za kazatele o hlavní slavnosti bývali voleni z pravidla kněží z patronátu Fürstenberského neb Smečenského. Jak oblíbenou bývala u lidu Lánská novena, lze posouditi z toho, že v letech 1753—1774 přistupovalo v Lánech každoročně deset až dvanácte tisíc kajčovníků ke stolu Páně. Již v sobotu před hlavní slavností vypomáhávali ve zpovědnici mimo kněze vůkolní i dva franťáskáni, kteří z kláštera Hájceckého knížecím povozem na Lány byli dopraveni a týmž způsobem zase odvezeni. Za tuto duchovní výpomoc obdržel každého roku klášter Hájcecký 40 sáhů tvrdého dříví a kus vysoké zvěře, kteréžto dávky až podnes klá-

šteru se poskytují. Františkáni Háječti jako ve svém nejbližším vúkolí tak i na Lánech a jeho okolí jsou posud velmi oblíbenými řeholníky a nejen lid ale i jasná knížecí rodina Fürstenberská lne k nim nevšední důvěrou a oddaností. A jest věru litovati, že milnému zátiší jejich mladších kněží nyní se nedostává; letos živoří tam jediný a to ještě stařícký kněz veledůst. pan kvardián a bývalý řádu provincial P. Bernard Vařečka, rodák z Litomyšle, kterýž nejednou k výslovnému přání knížecí rodiny faráři na Lánech o pouti vždy ochotně službami Božími vypomáhal.

Že pak zámecký kaplan po dobu noveny mival značné starosti a výlohy, uštěďřovávala mu vrchnost ročně: jelena, skopce, divokého vepře, 2 mladé srnce, 6 zajíců, 16 koroptví, 2 telat, 6 sudů piva, vědro vína, 10 kapounů, 4 krůty, 4 husy, 6 kachen, 8 sáhů dříví, 15 žejdlíků soli, 50 liber másla, 50 zl. na hovězinu a 2 zl. na ovoce a jiné. Avšak r. 1774 zrušil kníže Karel Egon z Fürstenbergu jmenované dávky přes všechny žádosti kaplanovy, vyměřiv mu na čas celé noveny toliko 3 sudy piva a pro pohostění 8 kněží 45 kr. denně pro osobu. Devítidenní pobožnost, nemohouc okázalým způsobem více slavena býti, ochabovala neustále, až konečně 1783 dokona zanikla, ačkoliv počátkem roku toho sám papež Pius VI. novenu v Lánech k uctívání Božského děťátka plnomocnými odpustky obdati ráčil. Při obnovení kostela bylo r. 1863 přenešeno Jezulátko z hlavního oltáře do koutu při straně pobočného levého portálu, kdež až podnes na dřevěném podstavci se nalezá. Hlavní oltář zato ozdoben novým svrchu již vyličeným obrazem. O, kolik proseb vyslyšelo božské Jezule v té posvátné útulně Lánské, kolik milostí svým ctitelům udělilo, kolik duší s rozněvaným Bohem usmířilo a pro nebe opět získalo!

R. 1857 byla Lánská zámecká lokalie povýšena za faru a r. 1868 vystavena nová farní budova. S nemalým potěšením přijímáme a připojujeme zprávu, že jasný patron fary Lánské zamýšlí letošním rokem tamní obročí dosavad velmi skrovné a chudé, pozemky v značnější výměře plodné půdy milostivě zlepšiti. Dárce Všemohoucí bude mu jistě za toto vzácné a za doby naší knězi velmi zřídka kde prokázané dobrodiní hojným odplatitelem!

Jména duchovních, kteří od založení chrámu Páně na Lánech působili, uvádí

pamětní kniha v této posloupnosti: Václav *Novák*, 1750—1754 zemřel na Lánech v 56. roce svého věku a jest pochován na hřbitově Stochovském († 1754); Jan *Nepom. Cippel*, rodilý z Doubravie 1754—1764, odešel na faru Zbečenskou a po roce do Mutějovic, kdež v mužném věku 47 let umřel († 1779); Jan *Jelínek*, rodem z Kosmanos 1764—1772, zemřel též jakožto farář v Mutějovicích, jsa 51 let stár († 1781); Norbert *Zuna*, rodák z Bohdanče 1772—1779, povýšen za faráře do Zbečna, kdež ve věku 50 let v Pánu zesnul († 1793); František *Budíalowský*, 1779—1788, pohřben na prvním r. 1788 nově zřízeném hřbitově na Lánech, byv živ 47 roků; Jan *Schwarz* z Ledče 1788—1804, přesídlil z Lánů do Velkého Újezda za faráře, odtud (r. 1810) do Nov. Strašecí, kde dočekan se 50-letého jubilea svého činného života kněžského, odebral se na věčnost pro zaslouženou odměnu († 1827), čest budiž jeho památce! František *Trzeský*, rodem z Kóuřima (?) 1804—1810, zemřel jakožto farář v Kněževsi, maje věku svého 72 let († 1831); Dominik *Štastný*, rodem z Prahy 1811—1824, zemřel na Lánech v stáří 42 roků († 1824); Josef *Kurzweil* z Novo-Strašecí 1824—1827, pochován jakožto farář v Hudlicích († 1831); Václav *Novotný* z Družce 1827—1831, přestěhoval se jako farář do Renčova, odtud pak do Mutějovic, kdež zastával úřad vikáře; žil později v Rakovníku, pak v Renči, kdež i skončil; Ludvík *Bayer*, 1831—1837, umřel na Lánech v 52. roce věku svého a pohřben jest na nynějším druhém hřbitově († 1837); Tomáš *Blažek*, 1837—1841; Josef *Dvořák*, rodem z Benešova 1841—1845, zemřel v Renči; Josef *Malý* ze Žloutkovic u Nížboru 1845—1848, obdržel faru ve Zbečně, kdež teprve letos co stařec 80-letý odešel na vyžádaný a dávno již zasloužený odpočinek; Vojtěch *Hněvkovský* ze Žebráka 1848—1865, pro svou vtělenou dobrotu a upřímnost všude od lidu a kněží ctěn i milován, působí doposud jakožto duchovní správce na osadě Mutějovické, kdež r. 1882 důstojně oslavil svoje 50-leté kněžské jubileum; František *Gerábek*, 1865—1871, zemřel na Lánech též předčasně, čítaje teprve 43 let svého stáří († 1871); Adolf *Seemann*, narozen v Krásnovsi 1871—1884, odešel jakožto farář do Velkého Újezda u Rakovníku, kdež letos slaví 25. ročníci svého kněžského působení. Od r. 1884 spravuje Lánskou osadu pisatel těchto vyňatků

Jest tudíž kostel Lánský na pokraji „černých“ lesů Křivoklátských zbudovaný nejkrásnějším pomníkem, kterýž pro sebe šlechtná a zbožná jeho zakladatelka za živobytí svého vystavěti dala, aby nehynoucí slávu její hlásal. Ký div, že lid na panství Křivoklátském po tu dobu s vroucím srdcem panování její všude velebí a jméno matky po všechny časy jednostejným zápallem ji přikládá. Kéž se dostane i nyní nejššímu jasnému knížeti Max Egonovi z Fürstenbergu tak spanilé choti, kteráž by při jeho vrozené dobrosrdečnosti a známé ke každému přívětivosti byla jemu i sobě svěřenému lidu druhou Marií Annou! Doufejmež, že letošní pouť po sv. zemi, kterouž vznešený potomek rodu církvi katolické věrně oddaného na osvědčení své vroucí úcty a důvěry v mocnost a milosrdenství Syna Božího šťastně vykonal a odkud, jak se proslýchá, mnohé převzácné památky pro všechny patronátní kostely farní sebou přinesl, nemálo k tomu přispěje, aby tato všeobecná přání a nejupřímnější tužby naše v brzké se uskutečnily a tím i úcta a sláva Božského Jezulátka na Lánech na novo oživila!

Ign. L. Švancara,
farář.

Počátky spolku sv. Vincence z Pauly.

(Pokračování.)

Druhého dne uveřejnil jistý časopis na nápadném místě krátkou zprávu o přijetí tří jinochů studujících u arcibiskupa a kterak audience abbém de la Mennais byla přerušena. Tato nešetřnost zamrzela je tou měrou, že hned téhož dne k 10. hod. ranní odebrali se Ozanam i Lallier, smluvivše se dříve s Lamachem, který je doprovázeti nemohl, ku Msgr. de Quélenu, kterýž je v předsíni přijal. I vyslovili mu své politování za příčinou předčasného uveřejnění v novinách včerejší audience. Msgr. de Quélen nebyl ještě list četl i dal si jej ihned předložit i prohlídnuv jej rychle, pravil: „Novinářští písaři činí tak vždy!“ Když oba jinoši své omluvy obnovovali, přistoupil k nim blíže, těšil je a přivinuv je k sobě, pravil oteovsky: „Kazatelé, jichž jsem Vám byl určil, jsou právě v mém salonu shromážděni; já Vám je představím, a mezi tím co posnídám, můžete jim svá přání vyložit!“

Tu se octli neočekávaně naši přátelé u prostřed výmluvných řečníků, kteří měli v čase

postním hlásati slovo boží v katedrále Notre-Damské. Když byli vesměs představeni a nejdůstojnější arcipastýř se vzdálil, rozpředl se živý rozhovor. Nadšení jinoši vyličili své myšlenky ve způsobu přednášky tak dobře, že veškeri kazatelé hotovi byli přáním jejich vyhověti. V malé chvíli bylo vše v hlučném proudu. Mezi tím co někteří klidnější poblíže kamen se bavili, přecházeli salonem Ozanam a abbé Thibaut, potomní biskup v Montselliéru. Rozmluva jejich byla horlivá. Když v nejzazším koutu pokoje naproti dvěřím se octli, vstoupil arcibiskup.

„Monseigneur, monseigneur, již si s těmi pány rozumíme úplně,“ zvolal abbé Thibaut.

„I kdybyste Vy jim nerozuměl,“ pravil arcibiskup s úsměvem, „tož Vám je rozuměti vždy.“ Když byli vysokému hodnostáři za jeho zvláštní dobrotu díky vyslovili, vzdálili se naši přátelé.

Přišedše domů, nepochybovali již, že zařízení arcibiskupovo žádoucího bude mítí výsledku; a nemeškajíce chopili se práce, připravovali totiž pro něho pamětní list. Ozanam byl zcela pro věc nadchnut; myšlenky jedna za druhou unikaly rtům jeho. Ostatní přátelé přenášeli myšlenky tyto na papír. Dohodnuvše se mezi sebou o důkladném a zřetelném označení otázek, jichž rozřešení v socialním směru církve zdálo se jim důležité, a při čemž Ozanam vždy první byl, postavili vše písemně. Čistopis této pamětní listiny aneb spíše tohoto programu byl ihned sdělán a pro arcibiskupa přispůsoben. Neví se ale, co potom s touto malou prací se stalo.

Dne 8. února uveřejnil „Univers“ arcibiskupovy příkazy o konání konferencí v chrámu Notre-Damském. Průběhem svatopostního času r. 1834 konány přednášky od určených k tomu řečníků za velikého účastenství mužů každého stáří a stavu. Zároveň počal také abbé Lacordaire své první konference v kapli koleje Stanislavské, jež hlavně od jinochů navštěvovány byly. Poslední přednáška končila se svoláním k milosrdenství posluchačstva ve prospěch chudého umělce, jehož mladistvý malíř Janmot jako člen konference sv. Vincence navštěvoval. Pilná návštěva kázání prospěla tak i konferenci křesťanského milosrdenství.

IV.

Již od první schůze v květnu r. 1833 doporučili se členové ochraně sv. Vincence z Pauly. Dne 4. února 1834 doprošovali se zvláštní přímluvy téhož světce ještě tím, že k modlitbě „Veni Sancte Spiritus“ přidávali ještě: Sancte Vincenti a Paulo, ora pro nobis a uzavřeli zároveň svátek jeho dne 19. července zvláště povždy oslavovati. V téže schůzi vyslovil Ozanam přání, aby spolek také Blahoslavenou Pannu Marii, slavnou Matku Páně, za patronku si vy-

volil, a. Její některý zasvěcený svátek zvláště oslavil; Lheremite navrhl Neposkvrněné Početí; oba návrhy jsou jednohlasně přijaty a k obvyklým již modlitbám přidáno Zdrávas Maria.

Ke konci postní doby r. 1834 počet členů se více než zdvojnásobil. V témž také čase zvýšily horlivost členů dojemné obřady. V neděli dne 13. dubna r. 1834 konána výroční slavnost přenešení ostatků sv. Vincence v kapli Lazaristů v ulici de Sèvres. Tělo světcovo vloženo býti mělo do nové, stříbrem bohatě vyzdobené rakve. Ctihodné, téměř po dvě stě let s úctou chované pozůstatky tělesné byly r. 1789 za příčinou revoluce, aby od zneuctění uchráněny byly, z dosavadní rakve vyzdviženy, tak že pouze ta zničena byla; po té nalezaly se v jakémisi na kapli Lazaristů hraničícím místě nebo v sakristii, za oltářem. Bailly, předseda konference, dožádal pro členy dovolení, aby ostatky svatého patrona z rána před slavností navštívit mohli. Rozradostnění tímto významným odebrali se členové konference, počtem asi 60, dne 12. dubna do kaple Lazaristův. Po mši sv. vstoupili do síně, kde svaté tělo v kněžském ornátě vystaveno bylo. Všichni přítomní pokleknuvše, myslí sebranou tiché se modlili. Pak směl každý dle pořadí políbiti nohy svatého, kteréž podobně jako nohy Božského mistra jen ve službě bližního chodily. A tak před těmito posvátnými pozůstatky vznesl se duch mladých mužův, kteří myšlenkou šlechtou i skutkem bohumilým v jedno spojení byli. (Pokračování.)

Kyrie eleison!

Ó smilování, Pane! zní to z prahu
té tiché svatyně. Dav zbožných sem
k oltáři spěje v oku slznou vláhu,
co vůně květů táhne kostelem.

Tam obraz Panny sladkých, snivých tahů
v jas ozářený světly kolkolem:
ó, před ním prchá hřích a žal je něm
a duše tone v milosti a blahu.

Ó smilování, Pane! to zde místo
Tys volil a chrám divem posvětil,
by tisíc srdcí z hříchu vstalo. Tys to,

Jenž nedáš bez útěchy zde, ach, prodlíš,
kdo Marii svůj přednes žal a kvíl:
Ó smilování! smím se i já modlit.

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

„Nešťastná holka!“ zvolala. „Co řekne matka, až se to doví?“ To bylo vše, co vypravila z úst. Než ve slovech těch tajily se ostatní obavy šedé starostlivé hlavy její.

Petrík ani neposlouchal. Měl jeden jediný cíl a vše, co jej od cíle toho zdržovalo, přehlížel. Sosnovcová nahlédla v brzku, že by marné bylo všeliké vymlouvání. Jediné, co na něm vymohla, bylo, že slíbil jí posečkati do neděle s odchodem k Vidni, až jak myslila kalounář a žena jeho se vrátí. S nimi třeba se mu dohodnouti. Že starost o Rozárku ještě více dolehne na srdce matčinó než na srdce Petříkovo, stařenka dobře věděla a že bude zkušenější kalounářka Petříkovi dobrým průvodcím a pomocnicí při vyhledávání Rozárky, to jemu samému se zdálo. Proto slíbil, že několik dní do návratu rodičů Rozářčiných vyčká. Pod střechou neměl nikde stání. Vycházel na všechny strany do polí a díval se zvědavě cestou, zdali známý trakař a ženu s putnou na zádech na obzoru někde spatří. Avšak marně. Kalounář objížděl celé okolí a vracel se až po čtrnácti dnech ke Zlákovcům. Připadalo to právě na příští neděli, jak Sosnovcová dobře soudila, jenže bylo těžko říci, z které strany asi přijede. Ostražitost a nedočkavost nedala Petříkovi leniti a proto byl první, který bližícího se kalounáře a ženu jeho zrakem postřehl. Byli ještě značný kus cesty vzdáleni od dědiny, když k nim Petřík doběhl. Celý udychtěn, rozechvěn nemohl ani slova ze sebe vypraviti. Kalounář i žena, kterým bylo neznámo, že Petřík o Rozárku dbá, byli by si ho ani nepovšimli a chtěli pomalu v cestě své pokračovati.

Petrík však se postavil těsně před trakař a rukou kalounářku zastaviv, vypravil s velikou těžkostí slova: „Rozárka šla do Vidně. Víte již o tom?“ Více pro těžký dech a sevřená prsa nemohl promluvit.

Kalounář zastavil trakař a díval se celý udiven na Petříka. Žena jeho div pod tíhou putny leknutím nepadla. Sedla na povýšenou mez, vyprostila ruce z popruhů putny a zachytivši Petříka za ruku, plna úzkosti promluvila:

„Pro Pána Boha, kdo pak ti to řekl?

Není to možné, vždyť já ničeho o tom nevím.“

Hoch se trochu vzpamatoval a přisednuv k ženě vyprávěl jí vše, jak šel za Rozárkou do Budějovic a tam si práci našel, jak ji vyhledával, a ona se mu za to vysmála a to mu řekli, když minulou neděli chtěl stůj co stůj s ní mluvit.

Matka byla celá ztrnulá. Jak se za řeči Petříkovi u srdce ulevovalo, tak se kalounářce přitížilo. Mžitky se jí dělaly před očima. Div že neklesla.

„Nešťastná holka, nešťastná holka, co jen to myslela?“ dralo se jí neustále z úst.

Ke všemu tomu byl kalounář zcela lhostejný. Víme, že hned z počátku nebyl téhož smýšlení jako žena, když Rozárku do školy poslala. Od té doby žena s ním se neradila a on byl, jak z výrazu jeho tváře se souditi dalo, tomu nemálo rád, že se plány ženy jeho ohledně dcery pohatily. Na štěstí jediného dítěte mu nezáleželo. Staral se jen o sebe a co kolem něho bylo, toho si velmi málo aneb zcela nic nevšímal. Mnoho jest bohužel otců, kteří ponechávají vychování dítek pouze matce a zasypávají ji přecasto ještě výčitkami, když se dítě řádně nezvede. Nečetností se strany otcovské se mnoho dítek pokazí. Otec takový nepomyslí, že nezvedené dítě bude mu ve stáří stejně jako matce na obtíž. Neříkal nic, děláje, jakoby jej jednání Rozářčino žádným podivením nenaplnilo. Myslel si snad: co si žena vyvedla, to má. Chtěla mít z holky, kdož ví co, a teď jí holka přes hlavu přerostla.

Mlčky seděli tu všichni tři, až je zvoněk na věži Zlákovické vyrušil. Zvonilo se na klekání. Zvláště nábožně modlila se kalounářka a Petřík, když kostelník ku konci třikráte srdcem potřhl, aby věřící pamatovali na věrné dušičky. Modlili se za dušičky a přece mysl jejich dlela u Rozárky, jako by byli tušili, že nešťastné děvče je smrti blíže nežli životu, arci že smrti duchovní, která však jest vždy horší, než umírání tělesné, neboť tímto končí se pozemské utrpení, které při smrti duchovní teprve v plné síle nastane.

Modlitba matku i Petříka značně posilnila. Nemluvíce, zvedli svá břemena a dojížděli ke Zlákovickým do stavení stařenky Sosnovcové. Petřík se od nich ani nehýbal, což jim nikterak nebylo proti mysli. Hlavně kalounářka byla ráda, že Petřík neodchází. Chtěla se ho ještě na

všelicos vyptati, neměla však k tomu tu chvíli dosti síly a odvahy.

Sosnovcová, o níž víme, že byla již dříve Petříkem o všem zpravena, ani dost málo se nepozastavila, spatříc nooleháře své tak stisněné. Jako opatrná a zkušená žena nechtěla však začíti řeč o tom, aby matce bolesti nepřidávala. Uvítala přichozí vřelostí a ptala se jak se jim v obchodu za čas minulý dařilo. Na to ji odpovídal kalounář, libuje si, že jim čím dále tím více známosti a odbytu přibývá. Stařenka chystala na krbu oheň, aby skrovnou večeri si uvařití mohli. Tentokráte se kalounářce do vaření nechtělo. Proti svému obyčejí vybidla muže, aby si došel na sklenici piva do hospody, sama že ničeho nepojí. Kalouník se nedal dvakráte pobízeti, uložil truhlici do síně, postavil trakař na zápraží a šel. Úmysl ženy byl patrný. Chtěla muže odstraniti, aby tím volněji s Petříkem a Sosnovcovou o Rozářčině cestě pohovořila.

Sotva za mužem dvěře zapadly, začala kalounářka zasypávatí Petříka spoustou otázek a nebylo možno na vše jí dosti zevrubně odpovídati. Měl Petřík málo času k tomu, aby byl o všem, co si matka přála, mohl důkladné zprávy podati. Rozárka nejen že se mu nikdy s ničím nesvěřila, ale obyčejně, ptal-li se na něco, ještě se mu vysmála. Mohl tudíž jen to říci, čeho se sám domyslí; to však ustrašené matce nestačilo. (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Český spolek katolických akademiků.) Kdo jen poněkud zná poměry náboženské u akademiků na vysokých školách pražských, musí doznati, že tito studující jinochové církvi pravidelně se odcizují. Toto odcizování se náboženství i církvi má smutné následky na veškeré obyvatelstvo české. Studující tito vstoupí přece do veřejného života po celé vlasti naší a zaujmají budou nejprřednější postavení v jednotlivých obcích. Mužové tito říditi budou školy, mnohdy též správu obecní, budou zasedati na sněmech atd. Jak mohou však mužové působiti na náboženský cit lidu, když již za čas studií svých o náboženství příliš nedbali neb dokonce víru zcela ztratili. Jak působí asi na lid úředník takový, který dvakráte až třikráte do roka do chrámu P. přijde a když ještě tehdy svým chováním jen na pohoršení ostatním věřícím jest? Tu si mnohý ve své sprostnosti řekne: Když

to dělá tak studovaný pán, proč bych já to nesměl dělati? Věru těžko neblabých následků těch sečísti. — Zhoubnému proudu tomuto lze velice odpomoci založením spolku katolických akademiků. A založení spolku tohoto není věci tak nesnadnou, jak by se leckomu na první pohled zdálo. Ovšem na počátku by odporu, překážek a nesnází nechybělo, avšak za to hojného ovoce nadíti se mohou ti, již síly své spolku tomuto věnují. Jak pravím — založení spolku tohoto není tak nesnadno. — Neboť tomu sotva kdo uvěří, že by na naší české universitě nebyl z počátku aspoň malý hlouček studujících, kteří by katolické své přesvědčení veřejně přistoupit ku spolku tomuto vyjeviti se nestyděli. Vždyť jsou přece na universitě synové zbožných matek českých a není tudíž možná, aby všickni synové této náboženství matek svých opovrhnuvše, lhotejnosti náboženské se oddali neb dokonce praporu nevěry a bezbožectví se zapřisáhli. A je-li jen dosti malý hlouček studujících rozhodně katolických, kteří by hned ku spolku přistoupili, již počátek ku zdaru dobré věci učiněn. Neboť malý tento počet brzy by se rozmnožil mnohými, kteří nyní liknaví a lhotejní jsou, s proudem času plovouce. — Věřte, zajisté že lhotejnost náboženská neb dokonce vychloubavé bezbožství za doby naší jest po většině i u vzdělanců jen modou a holým opíčením. Třeba jen dobrého příkladu rozhodných a odhodlaných studujících a mnohý, jenž posud jen proto s proudem plul, poněvadž žádného protiproudu neviděl, přidal by se a tak by spolek jistě budoucnosti vstřík kračel a věru ku největšímu blahu jak studujících samých tak celého našeho národa svato-václavského a cyrillo-methodejského. Či má právě naše universita, již zbožný Karel založil, zůstatí osamocenou, kdežto téměř na všech universitách se spolky katolickými se setkáváme? Těmito myšlenkami veden založil dp. kaplan Karel Vondruška spolek „*Jednota Třebízský*“ v Praze, který byl výnosem cí. kr. místodržitelství v Praze ze dne 19. července 1887 č. j. 60.598 potvrzen. Ze stanov jednoty této hlavně toto uvádíme: § 2. O účelu a prostředcích. Účelem jednoty jest: a) udržovati a utužovati vzájemnost mezi katolicky smýšlejícími posluchači vysokých škol pražských; b) podporovati členy ve snahách po vědeckém vzdělání; c) pečovati o členy nemajetné. § 3. Aby se účelu toho dosáhlo: a) navštěvují členové akademické služby Boží a povzbuzují se ku plnění povinností náboženských; b) pořádá jednota přednášky a rozpravy vědecké i časové (nepolitické), vydává spisy obsahu nepolitického, odebírá časopisy a díla rozličných odvětví literatury; c) udílí jed-

nota podpory hmotné, zaopatřuje obědy a kondice. Peníze ku vyplnění těchto úkolů potřebné zaopatřují se: a) z příspěvků členů, b) z dobrovolných darů, c) z výnosu přednášek, zábav, koncertů, akademií, výletů a pod. O členech: § 4. Členové jednoty jsou: a) čestní, b) zakládající, c) přispívající, d) činní. Ad a) Čestnými členy se mohou státi ti, kdo buď o jednotu neb v jiném ohledu zásluh zvláštních si získali. Čestné členy jmenuje valná hromada k návrhu výboru. Ad b) Zakládajícím členem jest ten, kdo buď najednou neb ve dvou letech složí 100 zl. r. č. Ad c) Přispívajícím členem jest ten, kdo každoročně buď pěti, třemi neb jedním zlatým r. č. jednotě přispíváti se uvolí. Kdo však věnuje jednotě buď peněžitou částku neb cenný předmět, bude zapsán mezi dobrodince jednoty ve správním roce. Ad d) Činnými členy mohou býti katoličtí posluchači na universitě a technice. Povinnosti členů. § 6. 1. Zachovávati stanovy a dbáti povinností náboženských. — Dne 22. m. m. konána byla ustavující valná hromada, ve které po krátkém oslovení předsedajícího Th. C. Karla Vondrušky přečteny stanovy, ustanoveno zápisné činných členů 30 kr. a měsíční příspěvek 10 kr. a provedeny volby, v nichž zvoleni: za starostu Th. C. Karel Vondruška, kp. u sv. Havla, za náměstka starosty: Antonín Ryspler, právník, za pokladníka: Alois Kulháněk, filosof; do výboru: Jaroslav Stehlíček, právník, Jaromír Stehlík, filosof, Ant. Laštovička, právník, Ant. Lešanovský, medik, Josef Lukáš, právník.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 27. srpna u sv. Václava na Smíchově, od 28. —31. srpna u sv. Bartoloměje v Konviktské ulici a od 1.—4. září u Maltézů.

Z Podolí u Prahy. Tichá, milou však upomínku v srdcích všech zůstavující slavnost konána ve svátek na nebevzetí Panny Marie v Podolí, kde toho dne posvěcena nová socha Panny Marie Lourdské. Pěkné počasí přičinilo, že shromáždilo se v kostelíčku pěkně obnoveném i kolem na hřbitově četné obecenstvo nejen z osady samé, nýbrž i mnoho přespolečích. O třetí hod. odpolední započala slavnost promluvou vdp. faráře Th. Dr. Karla Lva Řeháka, jenž krátce přítomným ukázal, proč právě sobě vyvolili Pannu Marii Lourdskou k uctívání, zpomenuv tří prvých zázraků, jež u jeskyně v Lourdu se stěhly, totiž uzdravení skoro úplně osleplého lmače, jenž při práci v lomech prachem se vznávším nebezpečně ve tváři se popálil a o zrak přišel, dále obživnutí dítky, jež dlouho již mrtvým se býti zdálo a konečně zhojení muže, vředy na celém těle pokrytého, jenž jako předešlý vodou z jeskyně se prýstící sebe umyv od neduhů

úplně jest uzdraven. Ku konci promluvy vy-
bízel k horlivé nu, častému navštěvování obrazu
Mariina, by v modlitbách k Matce Boží neocha-
bovali, ta že jediné může tesknost jejich v ra-
dost obrátiti, neduby zhojiti, nebo mocná pří-
mluva Její, mocné Její orodování. Po té následo-
valo posvěcení sochy, při kterémžto obřadu
zapěli pp. učitelé krásný čtvero zpěv „Zdravas
Maria.“ Posvěcená socha položena na okrášlená
nosítka a ve průvodu družičkami nesena kolem
kostela za zpěvu velebné písně „Tisíckrát po-
zdravujeme Tebe“ k jeskyňce na hřbitově z ne-
tesaných kamenů sestavené. Ihned vykonána u
sochy pobožnost k Panně Marii a po té návrat
do kostela, kde slavnost zakončena požehnáním
nejsv. Svátosti Oltářní. Dlouho ještě po slav-
nosti samé družili se kolem jeskyňky zástupové
mnozí, by soukromou ještě pobožnost vykonali
před obrazem Bohorodičky. O kéž stále víc a
více k Ni se druží mladí i staří, jedni ještě
rouchem nevinnosti, druhí opět rouchem ka-
jienosti odění a zajisté Bohorodička vyslyší vo-
lání jejich, jedněm vyprosí u milého Synáčka
svého větší dokonalost, druhým úplné obrácení
a v něm i vytrvání. Vdp. faráři pak nechať vy-
prosí všelikých milostí, by dlouho ještě mohl
působiti k oslavě Boží a Marie Panny, jenž tak
krásný stánek upravil a jenž dne 21. t. m.
slavnostně byl posvěcen.

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 6. roč.
XXVIII. má tento obsah: O povaze naší boho-
vědy. Pohřební řeč u svatých Otců IV. století.
Posvátné vrchy a výsosti u národů pohanských
a u Israelitů zvláště. Kdy lze v Čechách anti-
cipovati. — Kronika: Rodinné hrobky. Pozvání
úřadů ku slavnostem církevním. Peccatores
publici. Praeceptum audiendi missam. Výkaz
vkladů do Dědictví sv. Prokopského. — V li-
terárním oznamovateli posouzeno devět spisů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

vdp. dr. Rupert Smolík,
opat Břevnovsko-Broumovský,
dne 22. srpna 1887.

Opat dr. Rupert Smolík narodil se r 1832
v Praze, kde také odbyl gymnasiální studia na

novoměstském gymnasiu, a vstoupil r. 1854 do
rádu Benediktinův, a sice do kláštera u svaté
Markéty. Na kněžství byl vysvěcen r. 1859 a
věnoval se nejprve úřadu učitelskému působiv
po nějakou dobu na theologické fakultě. Roku
1862 stal se kaplanem v Metličanech u Nov.
Bydžova, kdež působil v duchovní správě do
r. 1866, kdy povolán byl za profesora pasto-
rální a fundamentální theologie do biskupského
semináře v Hradci Králové. Roku 1875 jme-
nován byl P. Smolík konsistorním radou a prof.
na pražské theologické fakultě. Po smrti vele-
zasloužilého opata Rottera stal se jeho důstojným
nástupcem ve vysokém tomto úřadě; byl 12. září
1886 zvolen za opata a 10. října téhož roku
slavnostně v nový úřad svůj uveden. Zesnulý
byl padesátým šestým opatem řádu Benediktinů
v Břevnově a Broumově, dále byl prelátém krá-
lovství Českého, doktorem theologie, poslancem
na sněmu zemském a členem mnoha dobročinných
a lidumilných jednot. Vynikl také jako spiso-
vateľ v oboru bohosloveckém. Pohřeb konal se
slavným způsobem dnes ve čtvrtek v Broumově.
Budiž čest a sláva jeho památce!

- p. Jos. *Schlesinger*, k. a. notář a far. v Kyjích,
11. srpna 1887, (nar. 12. dubna 1802,
vysv. 31. srpna 1828);
P. Bruno *Bayerl*, zemský prelát a opat řádu
praemon. v Teplé, 4. srpna 1887, (nar. 26.
listop. 1831, vysv. 3. srpna 1856).

Jmenování jsou:

- p. Ant. *Dlask*, děkan Kouřimský a k. a. vikář
Kolínský, jmenován čest. kanovníkem starob.
koll. kapitoly Staroboleslavské;
P. Arnošt *Miebes*, zvolen za provinciála řádu
Piaristk. česko-moravsko-slezské provincie.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Schneider*, far. v Oloví (Bleistadt), za
far. v Palici;
p. Frant. *Kovářík*, koop., za admin. in spirit.
v Liebensteině;
p. Jos. *Slavík*, far. v Oužietech, za far. v Mu-
kařově;
p. Jos. *Ptáček*, kapl. Sedlecký, za far. ve Vše-
radicích;
p. Gustav *Láska*, kapl., za adm. fary v Kyjích;
P. Frant. *Jung*, kněz ř. Maltezsk., za koop. u
P. Marie Vítězně v Praze;
p. Ant. *Ritt*, far. v Renčově, za far. v Hředle-
Krušovicích;
p. Frant. *Tůma*, kapl. Mutějovický, za admin.
v Renčově;
p. Jos. *Pacák*, kapl. Radnický, za admin. v
Oužietech;
p. Václ. *Kocián*, koop. u nejsv. Trojice v Praze,
za koop. u sv. Haštala v Praze;

- p. Frant. *Kotalík*, katech. na Kladně, za koop. u nejsv. Trojice v Praze;
- p. Em. *Cívka*, katech. v Slaném, za kaplana v Hofelicích;
- p. Norb. *Košatecký*, kapl. v Železné, za kapl. v Podčepicích;
- p. Jan *Bárta*, kapl. v Horních Lomech (Oberlobma), za II. kapl. v Budyni;
- p. Václ. *Pachl*, kapl. v Boru (Hayd), za kapl. v Tejnici;
- p. Ant. *Ill*, koop. v Trisekerách (Dreihacken), za admin. in spirit. tamže;
- p. Frant. *Stibůrek*, koop. v Neudeku, za II. koop. na Zbraslavi;
- p. Ig. *Šrámek*, zat. kapl. v Ostrově (Schlackenwerth), za koop. v Neudeku;
- p. Václ. *Hůlka*, kapl. v Kaceřově (Gossengrün), za kapl. v Drahno-Újezdě;
- p. Josef *Mihulka*, kapl. v Boru (Hayd), za admin. v Šipíně;
- p. Ant. *Solfronk*, kapl. v Přimdě (Pfraumberg), za kapl. v Liboci;
- p. Frant. *Svatoš*, admin. v Oudrči (Udrisch), za kapl. v Novém Strašecí;
- p. Frant. *Kahoun*, kapl. ve Stříbře (Miss), za kapl. v Mutějovicích;
- p. Jarosl. *Půst*, kapl. v Holostřevcích (Hollezriebe), za kapl. v Třeboraticích;
- p. Frant. *Jelínek*, kapl. v Říčanech, za kapl. v Chlumu;
- p. Frant. *Pohl*, admin. v Hředle-Krušovicích, za admin. v Sázavě;
- p. Jos. *Moldan*, kapl. v Třeboraticích, za kapl. v Čížkově;
- p. Václ. *Müller*, subdiakon, za zatim. katech. v Roudnici;
- p. Ed. *Šittler*, fundatista v Sangerbergu, za kapl. v Petrovicích ve vik. Selčanském;
- p. Ant. *Jiroušek*, kapl. v Načeraďci, za kapl. v Ledcích;
- Novosvěcenci:
- p. Ant. *Bulant*, za zat. koop. u sv. Kiliana;
- p. Fr. *Tauš*, za kapl. v Boru (Hayd);
- p. Ant. *Wünsch*, za koop. v Kirsbergu;
- p. Jos. *Lev*, za koop. v Haslavě;
- p. Ferd. *Kodra*, za III. prozat. kapl. v Kraslici;
- p. Václ. *Vondráček*, za kapl. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün);
- p. Jul. *Košnář*, za kapl. v Schönbachu;
- p. Matěj *Singbartl*, za kapl. v Kaceřově (Gossengrün);
- p. Jan *Řihánek*, za I. kapl. v Boru (Hayd);
- p. Valent. *Baeuml*, za II. kapl. v Boru;
- p. Aug. *Krčmář*, za koop. v Neulosimthalu;
- p. Karel *Schuster*, za kapl. v Stráži (Neustadt);
- p. Jos. *Smola*, za kapl. v Přimdě;
- p. Jos. *Sobotka*, za kapl. ve Vejprtech;

- p. Frant. *Sádlo*, za kapl. v Mníšku;
- p. Václ. *Houška*, za kapl. v Ostrově;
- p. Rob. *Novotný*, za kapl. v Buchově;
- p. Jos. *Tumpach*, za kapl. v Stříbře (Mies);
- p. Martin *Benda*, za kapl. v Svojsíně;
- p. Václ. *Novák*, za kapl. v Holostřevcích (Hollezriebe);
- p. Jos. *Valášek*, za koop. v Jilovém;
- p. Jos. *Frank*, za kapl. v Damnově (Damnan);
- p. Jos. *Chýle*, za kapl. v Toužimi (Theusing);
- p. Jiří *Kostlivý*, za fundatistu v Sangerbergu;
- p. Karel *Pejša*, za koop. v Bečově (Petschau);
- p. Em. *Čvančar*, za kapl. v Načeraďci;
- p. Ant. *Postřihač*, za kapl. ve Vlašimi;
- p. Václ. *Klečka*, za kapl. v Zdislavicích;
- p. Karel *Kareš*, za koop. v Prčici.

Uprázdňená místa:

- Olovi* (Bleistadt), fara patr. Jeho Veličenstva, od 10. srpna;
- Kyje*, fara patr. p. Jana kníž. z Liechtensteinů, od 17. srpna;
- Renčov*, fara patr. p. Max Egona kníž. z Fürstenbergů, od 17. srpna;
- Oužice*, fara patr. náboženské matice, od 24. srpna 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Svoboda*, far. v Korouhvi, 15. srpna 1887, (nar. 15. února 1844 ve Skučí, vysv. 25. července 1868).

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Holub*, katech. v Chocni, za far. do Včelákova;
- p. Mat. *Jičínský*, kapl. Vys. Mýtský, za far. do Křižlic;
- p. Václ. *Bek*, kapl. Újezdský, za admin. do Morašic;
- p. Aug. *Pospíšil*, kapl. Bykáňský, za zám. kapl. v Malešově;
- p. Ladisl. *Leder*, neom., za kapl. do Holohlav;
- p. Fr. *Koten*, neom., za koop. do Chléb;
- p. Frant. *Halbich*, neom., za kapl. do Vys. Veselí;
- p. Al. *Leder*, neom., za koop. do Velké Úpy;
- p. Vinc. *Mencl*, neom., za koop. do Nových Hradů;
- p. Jan *Sedlák*, neom., za koop. do Třebonína.

Uprázdňené místo:

- Korouhev*, fara patr. Jeho Veličenství císaře Františka Josefa I., od 16. srpna t. r.

Milodar. Na dostavění chrámu sv. Víta darovali ctih. členové kláštera Ročovského 5 zl. Zaplat Pán Bůh.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Neděle 15. po sv. Duchu.

*S truchlicími máme útrpnost míti a jim
útrpnost svou všemožně prokazovati.*

„Kteroužto když užířel Pán, jsa
k ní milosrdenstvím hnut, řekl
ji: Neplač! Luk. 7, 13.

Dnešní sv. evang. předvádí nám obraz,
s nimž se velmi zhusta za živobyť potká-
váme — pohřeb; nebo jako lidí se rodí,
tak i umírají; vše, co živo jest, umře.

Zázrak ten učinil Pán v prvním roce
veřejného života svého, kdy ubíral se na
slavnost velikonoční. Naim, na hranicích
Samaří a Galileje, dvě hodiny od hory
Tábor, sedm od Kafarnaum. Na česko:
pěkné, utěšené, od krásné polohy. — Mrtvý,
jediný syn matky své, vdovy. Když ji
užířel, milosrdenstvím hnut jest. Sv. Basil
Vel. dí: Vzpomněl, že sám také jediný
syn jest panenské Matky své. Přistoupil,
dotekl se mar, by okázal, že má skutečně
lidské tělo (Cyr. Jer.). Dotkl se mrtvoly,
by osvědčil, že mrtvola neznečištuje, jako
v zákoně starém, že jest nádoba posvátná.
Vstal mrtvý, mluvil. I Eliáš a Eliseus
mrtvé křísily, ale ne silou svou. Prorok
veliký — jest ten, o němž už Mojžíš V.
18, 15. — Pozastavme se s Pánem u vdovy
ubohé a učme se z příkladu jeho, jak
s truchlicími útrpnost míti máme. I to ná-
leží ku povinnostem křesťana. —

1. Stává se, že buď v sousedstvu anebo
ze známých někdo umře. Jak se tu máme
chovati? Apoštol dí (Řím. 12, 15.): „Ra-
dujte se s radujícími, plačte s plačícími.“
Máme míti podíl v zármutku jejich: sou-
strast, útrpnost; toť zakládá se na lásce
a jest ovoce lásky. Co činil Pán Kristus?

Kteroužto když užířel, milosrdenstvím hnut
jest. Sotva že ji užířel, hned cit milosrden-
ství a útrpnosti ozval se v srdci jeho. Jsa
i člověk, byl lidským citům přístupný.

Tak i my; sotva že uslyšeli jsme, že
někdo umřel, máme milosrdenstvím hnutí
býti a to nejprv ku zemřelému a proč?
že on nejvíce pomoci naší potřebuje; odešlat
duše jeho na věčnost; tam stanouti musila
před soudnou stolicí Kristovou, aby počet
vydala ze skutků svých. „Všickni my uká-
zati se musíme před soudnou stolicí Kri-
stovou, aby přijal jeden každý na těle
svém, jak činil, buďto dobré, anebo zlé“
(2. Kor. 5, 10.). „Uloženo jest lidem, jednou
umřítí a potom soud“ (Žid. 9, 27.).

O tu, jak uslyšíte umíráček a jak hlas
jeho oznámí vám, že zas někoho Pán Bůh
povolal: vzpomeňte Otčenáškem, anebo
zbožným povzdechem: Bůh buď duši tvé
milostiv!

2. Avšak na tom není dosti; pomozte
i ve službě přátelské truchlicím; nabídněte
se, bývá toho třeba; jsou zarmoucení, tělem
i duchem skleslí; nevědí si rady. Poslužte
i v Pánu zesnulému, by byl očistěn, oblečen,
do rakve upraven a uložen, by slušně ubíral
se do příbytku svého posledního, do svaté
země; máť jedenkrát z mrtvých vstáti.

I to ukázal nám příkladem svým Kri-
stus Ježíš; přistoupil, dotekl se mar, roz-
kázal, aby zastavili a potěšil truchlicí
matku: Neplač! I peníze možno chudou
rodinu podporovati; náležít ke skutkům
tělesného milosrdenství: mrtvé uctivě po-
chovávat. V Praze jest spolek sv. Josefa
z Arimathie, který má za účel, vystro-
jovati chudým spolubratřím, katolíkům,
slušný křesťanský pohřeb. Členové dávají
příspěvky peněžité a jsou povinni, chudého

spolubratra ku hrobu doprovoditi a za něho se modlití. Jsou i jiné spolky na pocho-
vávání mrtvých a vystrojování pohřbu, ale
to jsou spolky vydělkařské a je při nich
více parády a světské okázalosti, než lásky
a modlitby.

3. Útrpnost naše má se ovšem osvěd-
čovati hlavně skutky; ale může záležeti
také ve slovích, t. j. ke skutkům a službám
mají přičiníti se také vlídná, laskavá slova:
modlitba za zemřelého, prospěšné rady, a
zvláště slova potěšná. Nikoli však tak,
abychom říkali: Nic si z toho nedělejte;
není tak zle; živí s živými, mrtví s mrtvými
a jiná slova lehkomyšlná a nerozvážená.
Toť by byla urážka a truchlicích by po-
horšilo. Ani se nedomnívejme, že truchli-
cích potěšíme, když před nimi budeme
provozovati kejkly a vypravovati jim
směšné věci, snad aby se rozveselili, roze-
smáli. Toť by bylo nejvyšší nemístné a urá-
žející; ano, byloby truchlícím důkazem, že
s nimi pranic necítíme. „Radujte se s ra-
dujícími, plačte s plačícími,“ dří písmo sv.
Chci-li v zármutku někomu uleviti, musím
plakati s ním. Kdo chce nesoucimu bře-
mene ulehčiti, musí část břemene jeho
vzítí na sebe. „Neopomíjej plačících potě-
šovati a s kvílícími chod“ (Sir. 7, 38j. Tak
plakal Pán Kristus nad Jerusálemem, vida
v duchu zkázu jeho a bídu obyvatelů jeho;
tak plakal i nad hrobem Lazarovým se
sestrami jeho, tak že židé, vidouce to:
řekli: „Aj, kterak jej miloval!“ A i dnes
těší vdovu: Neplač! věda, co učiní; že
brzy zármutek její obrátí se v radost; a
tak se stalo.

4. Avšak i dále útrpnost naše ku
truchlícím se nésti má; máme, pokud
možno, přijíti na pohřeb, mrtvolu ku hrobu
doprovoditi, cestou za duši zesnulého se
modlití, v chrámu Páně nejdražší oběť za
ni přinést, do hrobu rakev uložit, ano i
potom hrobu nezapomínati, ale častěji jej
navštívit, pokleknouti, se pomodlit; hrob
v pořádku chovati. Možno-li i po smrti tu
kterou službu, kterou si přál, zemřelému
prokázati; rádi učiníme tak. Tak osvědčíme
útrpnost s truchlícími, tak lásku ku zemře-
lému; tak učí nás dnes Pán Kristus.

Takto, r. v Kr., jsouce útrpní a milo-
srdní ku bližním, očekávati můžeme, že Pán
Kristus jedenkrát útrpným a milostivým
bude i k nám. Rekne v hodině smrti: Ne-
plač! a v den posledního soudu: Tobě, kře-
stane, pravím, vstaň! vstaň k životu lepšímu,
věčně blaženému! Amen.

B. Hákl.

O svátku Jména Marie Panny.

Proč církev slavi památku tohoto sv. jména?

„Nebo aj, od této chvíle blaho-
slavenou mne nazývati budou
všickni národové.“ Luk. 1, 48.

Tu neděli po svátku Narození blah.
Rodičky Boží bývá, svátek Jména Marie.
A právem koná jej církev; nebo vyjma
Nejsvětější Jméno Ježíš nemáme sladšího
jména na tváři země, v církvi boží. Maara,
slovo hebrejské, znamená hořký; avšak
Maria, jest nám jménem nejsladším.

Vyznamenán jest dnešní svátek tím,
že možno jest, získati plnomocných od-
pustkův. To může každý, kdo sv. zpověď
vykonal, nábožně ku stolu Páně přistoupil,
zpívané mši svaté přítomen byl a pětkrát
Otčenáš a Zdravas a jednou „Věřím v Boha“
za blaho církve se pomodlil. „Svatý Otec
Pius IX. rozšířil možnost, účastným se
státi svatých odpustkův, na veškerý tento
týden.

Svátek ten zaveden jest v církvi, jak
známo, na památku dobytého vítězství nad
Turky u Vídně r. 1683, a osvobození Vídně
i veškerého západního křesťanstva od ná-
silí a svereposti islamu. Do litanie pak
Loretánské přidána prosba: Pomocnice
křesťanů, oroduj za nás.

Chci ukázati, že právem koná církev
památku toho svatého jména. —

1. „Nebo aj, od této chvíle blahosla-
venou mne nazývati budou všickni náro-
dové.“ Tak pěla Matka Páně o sobě. A
v pravdě tak se děje. Veliké jest jméno
její mezi národy; a kdekoli ozývá se jméno
Ježíš, nemožno, aby zároveň s ním neozý-
valo se jméno Maria.

Koná církev památku jeho, že připo-
míná nám tu, kteráž největší dobrodini
nám prokázala, dávši nám Spasitele světa.
S ním pak i život věčný, i slávu věčnou
— vstup do nebe.

Oslavuje svět začasť lidí nepatrné,
ano i ty, kdož i záhubné věci vynášli, a
dějepis zaznamenává jména i zrádců a lidí
špatných, jako: Efialta, Miloty Dědického,
Vuka Brankoviče a jiné, ano zná jména
i těch, kdož schválně zločinu se dopustili,
aby jméno jejich člověčenstvu známo zů-
stalo, jako Herostratos; i pročby neměla
církev oslavovati jméno — po Pánu Bohu
a po Ježíši Kristu — největší dobrodi-
telky své?

2. Oslavuje církev jméno Maria, že

připomíná nám osobu, kteráž všemi ctnostmi a jak člověku možno, nejsvětějším životem se stkvěla.

Obdivují se lidé, když kdo jednou ctností, jedním šlechetným skutkem se proslaví; tuť ctnosti všecky, tuť skutky šlechetné a vznešené, všecky. Jakby neměla církev to jméno slaviti, anot nad slunce jasnější, nad měsíc pěknější jest a nám jako hvězda spasná září na temné poušti toho života?

3. Slaví církev to svaté jméno, že zaslужuje, aby, jako v knize života zapsáno jest, žilo i na zemi v myslí a srdci věřících. Proto také ctěno hned od věků po všech krajinách křesťanských, místy pak slavilo se i svátkem obzvláštním. Tak sv. Epifanius praví (adv. haer. lib. 3., haer. 78.): „Po všecky časy v církvi ještě nikdo to jméno Marie nevyslovil, aby byl ku jménu tomu slova „Panna“ nepřiložil.“ A sv. Bernard, ten přehorlivý ctitel Rodičky Boží, napsal (ap. 3. Bonavent. Spec. cap. 8.): „Ó veliká, ó zbožná, ó vši chvály hodná Panno Maria! Tvé jméno jest tak sladké, tak libezné, že ho nelze jest pojmenovati, abychom nebyli při tom rozniceni láskou k tobě a k Bohu, jenž tobě to jméno uděliti ráčil.“ Tak i jiní sv. otcové, jako: sv. Bonaventura a v nejnovější době sv. Alfons Liguori, který i zvláštní spis ke cti a chvále Rodičky Boží složil, zvaný „Chvály Mariánské,“ který i do našeho jazyka mateřského přeložen jest. Papež Innocenc pak XI. i slavnost Jména Marie založil a na dnešní den ustanovil.

Ó chovejme proto to nejsladší jméno v největší uctivosti; rodiče dávejtež je rádi dceruškámy svým na křtu sv., neboť není krásnějšího jména, ježby dítě mohlo dáno býti. Vzávejme je v životě, vzávejme je i ve smrti, ať plní se, co ona pravila o sobě: „Nebo ať, od této chvíle blahoslavenou mne nazývají budou všichni národové.“ A proto na konec se sv. Bernardem zvolíme takto (Psalter. Deipar.): „Ó blahoslavená Panno, až má duše tento svět opustí, přijď mně pro tvé slavné jméno v ústřety a obejmi mne v náručí své. Tehdáž, ó Maria, tehdáž mne potěš libeznou přítomností svou, buď mi stupněmi, buď mi cestou k nebi. Dosáhni, vypros mi u Boha odpuštění a pokoj věčný.“ Amen.

B. Hakt.

Kázání

na slavnost Jména Marie Panny.

Napsal Leopold Kolisek.

„A jméno Panny bylo Maria.“
Luk. 1, 26.

Radují se dítky, kdy blíží se svátek matky jejich. Již nemohou se ani dočkatí tohoto radostného dne, čítají dny, ba hodiny — a konečně když nadejde ten toužebně očekávaný den, plesá něžné jejich srdce — a dítky ve slavnostním oděvu, ve slavnostní náladě chvátají k matce své, aby projevily jí, co cítí pro ni, aby otevřely jí své dobré, nezkažené srdce. A mnohdy šetří vděčné dítě po celý rok, aby za uschráněný peníz mohlo matce své něco koupiti k svátku a tak jí způsobiti radost. Ó jak krásný a mile dojemný to pohled, když malinké dítě žvatlá matce své několik blahopřejných slov, jimž naučily je starší sestry nebo bratři, a matka za odměnu uchopí to milé dítě, tiskne je k srdci, a v oku jejím zaleskne se slza — radostí.

A dnes, dnes kdo slaví svátek svůj? Panna Maria, matka naše, matka nás všech, matka nejlepší, nejstarostlivější. Ano dnes jména Panny Marie. A jí nepůjdemě blahopřát? Vždyť jsme její dítky, a ona naše matka. Kdyby se nám v tomto okamžiku otevřela nebesa, tu bychom viděli, jak slaví se svátek Marie Panny v nebesích. Tu spatřili bychom, jak proroci a patriarchové kráčeji k blahoslavené Panně, padají před ní na kolena a z úst jejich zaznívá: „Zdrávas Maria!“ Za nimi spěchají nepřehledné zástupy mučenníkův a mučenic, všichni skládají k nohám Marie Panny své věnce vavřínové a z úst rozechvělých volají: „Zdrávas Maria!“ A všichni ti kůrové andělští metají palmy své k nohám Marie Panny a radostně volají: „Zdrávas Maria!“ Konečně bělostný zástup panen a paniců ubírá se k nebeské Panně, všichni skládají k nohám jejím krásné lilie a z úst jejich zaznívá: „Zdrávas Maria!“ A tak plesá a raduje se celé nebe a velebné, radostné: „Zdrávas Maria!“ propěvují všichni nebešťané.

A nejen v nebi rozléhá se: „Zdrávas Maria,“ celá církev, celý katolický svět volá dnes k matce své: „Zdrávas Maria!“ a z tisícerych úst nábožných ctitelů mariánských dnes k nebesům zaznívá: „Zdrávas Maria!“ A co my máme dnes činiti?

Ach, i my spěchejme dnes k milované matce své nebeské, spěchejme k Panně Marii, ale dříve uchystejme si vázanou, a jakou? Nebešťané skládali Ji k nohám: vavřínové věnce, palmy vítězné a lilie bělostné, nuže i my uvijme Ji kytici z vonných kvítků a s kyticí tou pak vmísíme se v duchu mezi ty nebešťany a z rozradostněné duše volati budeme s nimi: „Zdrávas Maria!“ — Ach ano: Zdrávas Maria volám i já k Tobě dnes. O jakou slastí plní se srdce mé, kdy popřáno mi z tohoto místa posvátného hlásati chválu Tvou. Uznávám svou slabotu, jsem nehodné dítě Tvé, ale důvěřuji se v pomoc Tvou, ó Maria! Nuže dotkni se rtů mých, dotkni se jazyka mého, abych důstojně ku Tvé oslavě přispěl.

Pojednání.

Kytici chceme uviti dnes a dáti ji nebeské své matce Panně Marii ke svátku. A z jakých kvítků uvijeme kytici tu? Předně Ji dáme *červenou růži*. A co znamená červená růže? Růže červená znamená lásku. Ano lásku přinesme dnes Marii Panně za dar. To srdce naše nechť náleží Ji, nechť nemá v něm místa nikdo jiný po Bohu než ona. A kdybychom Ji milovali z celého srdce svého a z celé duše své, přece nebudeme Ji moci tak milovati, jako Ona miluje nás; lásku Panny Marie k nám nevyváží žádná láska lidská. A co učinila pro nás, z lásky k nám? Hora Kalvarie může nám vypravovati, tam stála pod křížem, an Syn Ježí umíral — a umíral pro nás. O jakým bolem a žalem tu sklíčeno bylo Ježí mateřské srdce; ale trpěla, poněvadž Ji trpěti kázala láska k nám, nehodným lidem. Ba celý život Ježí protkáno byl bolestí a utrpením. Od onoho okamžiku, kdy v chrámě zaslechla od zbožného Simeona slova: „A duši Tvou pronikne meč!“ od onoho okamžiku trpěla a strádala a to všechno z lásky k nám. Tak tedy milovala nás, pokud byla na světě, a nyní snad už na nás zapomněla? Ach, kterak bychom mohli tak mysliti. Kolik poutnických míst hlásá nám o lásce Ježí k nám. Němé stěny poutnických velechrámů, kdyby mluviti mohly, vypravovaly by nám o lásce Panny Marie k nám. Kde jsou všichni ti, kteří na přímluvu Panny Marie zázračně byli uzdraveni, ti svědectví by nám dali o lásce Ježí k nám. Kde jsou všickni hříšníci, kteří na přímluvu Panny Marie byli obráćeni, ti hlásali by nám o lásce Ježí k nám. A jest vůbec někdo

mezi vámi, drazí v Kristu, který by říci mohl: Mne Panna Maria nemiluje? Tak říci nesmíš nikdo. Miluješ-li ty Pannu Marii, pak věz, že Ona tebe miluje ještě více, a nemiluješ-li Ji, pak věz, že Ona tebe přece miluje a stará se a pečuje o spásu duše tvé. — Tak tedy Panna Maria miluje nás. Nuže, kdo ještě může z vás váhati a neobětovati Ji své srdce — ó milujme Ji vroucím srdcem, obětujme Ji své srdce a tím Ji připravíme největší radost. A láska naše — červená růže — to jest první kvítek v naší kytici.

Druhé kvítko do kytice té dáme *bělostkvoucí lilii*. A co znamená lilie? Nevinost a čistotu srdce. Čisté, nevinné srdce musíme Ji přinést dnes. Výhošť dáti musíme všem nečistým myšlénkám, všem nečistým a nezřízeným žádostem. Srdce naše musí býti tak čisté, jako bylo tehda, když nás poprvé přinesli od křtitelnice kmotři před oltář, tak čisté, jaké měla Panna Maria, ten krásný vzor všech ctností, kdy zavítal k Ní anděl s radostným poselstvím a poprvé Ji řekl: „Zdrávas Maria!“

Třetí kvítko, jež vložíme si do kytice, jest *fialka vonná* — obraz pokory. Na místě nepatrném, neúhledném, leda kde v koutěčku skrývá se fialka a jen libeznou vůni svou dává na jevo místo svého úkrytu. Tak příjemnou vůni vydává a přece se skrývá — toť krásný obraz pokorného člověka. Tak i my, chceme-li radost způsobiti dnes nebeské své matce, musíme Ji v podar přinést tu krásnou ctnost. Sama dala nám tak krásný příklad pokory. Kdy přišel k ní anděl s poselstvím Božím, tu ne, aby se citila nějak povznešenou, ona volá pokorně: „Ejhle, dívka Páně, staniž mi se podle slova Tvého!“

A jiné kvítko, jež zdobiti má naši kytici, jest *reseda vonná*. A čeho jest obrazem reseda? Jako reseda příjemnou vydává vůni, tak duše naše má příjemnou Bohu vydávati vůni — modlitbu. Ano modlitba jest pouto, které nás s samým Bohem víže, vždyť v modlitbě rozmlouváme s Tím, který nás stvořil, vykoupil a posvětil. V modlitbě jako na křídlech zalétá duše naše v ty končiny a kraje nebeské, aby zapomněla na vše bídny a útrapy vezdejšího života. Reete, zda může býti krásnějšího pohledu, než když tu vidíme malé dítě, kterak klečí před obrazem Matky Boží, ručienky má sepjaté a zbožně se modlí. A příkladem vroucí modlitby jest nám opět Panna Maria; vždyť uzavřena ve své komůrce

modlila se, když anděl k ní zavítal. Modlitba, ta má býti jediná útěcha a slast katolického křesťana, vždyť modliti se nás naučil Ten, jenž přinesl nám s nebes spásu, jenž přinesl nám lásku a sláskou všechno. O jak těžce prohřešuji se ti rodiče, kteří neposílají dítek svých do chrámu Páně, kteří zapominají, že jednáji proti vůli Ježíše Krista, přítele dítek, jenž pravil: „Nechte maličkých přijíti ke mně!“ kteří zapominají, že kdysi budou tam před soudnou stolicí za dítky své odpovídati.

Proto dnes přinesme Panně Marii k svátku to vonné kvítko — resedu, přinesme jí vroucí modlitbu, přinesme jí pravou zbožnost; slibme jí, že rádi budeme se modliti, že rádi budete choditi do kostela, ano slibte zde Panně Marii, že budete dítky své posílati tam, kam dítko a každý člověk chvátati má s největší radostí, že posílati je budete do chrámu P.

Jiné kvítko, jež vložíme do kytice, jest *slunečnice*, a co znamená kvítko to? Jako slunečnice stojí zpřímá a k nebesům vždy má otevřenou korunku, tak i my máme státi pevně, máme pozírat k nebesům, máme míti nezlomnou důvěru v Pána Boha, máme míti dětinou důvěru obzvláště k nebeské Matce své Panně Marii. „Neslycháno,“ volá sv. Bernard, „že by Panna Maria byla koho opustila, kdo se k ní s důvěrou utíkal.“ Ach ano s důvěrou, dětinou důvěrou utíkejme se vždy k ní, a Ona — pomůže nám.

A v kytici tu připojme několik *pomněnek* — odznak věrnosti. My slibme jí, že chceme věrni zůstatí Bohu, věrni církvi, věrni vlasti. Že věrni zůstaneme sv. víře, že jí jakožto hodné dítky Panny Marie chceme hájiti neohroženě obzvláště za nynějších časů, kdy mnozí a mnozí smích si tropí ze všeho, co nám svaté. Slibme, že věrnými zůstaneme ctiteli Marie P., vždyť víme, že „ctitel Marianský nezahyne!“

Konečně oviňme celou kytici *barvinkem* neboli *zimostrazem*, jenž v letě v zimě zelený jest a tudíž jest odznakem stálosti. Ten má nás poučiti, že to co zde slibujeme, neslibujeme na krátkou dobu, nýbrž že chceme býti v těchto krásných předsezvetích stáli. —

Tak uvili jsme kytici z krásných kvítků. A s touto kyticí pojďme již k Matce své, pojďme již k Panně Marii, abychom jí projevili, co jí přinášíme vázaného. Nuže připojme se v duchu k těm zástupům nebeským, padněme před ní na kolena a

volejme k ní: „Přijmi od nás, matko milá, tento dar; přinášíme Ti ho s upřímným srdcem. Tobě přinášíme krásnou růži — lásku; milovati Tě chceme, jako hodné dítky milují dobrou matku svou, srdce naše ať od tohoto okamžiku náleží jen Tobě, Ty vládni jim, Ty sama panuj nad nimi. A druhé kvítko — viz lilií — obraz našeho srdce; ano čisté, neposkvrněné srdce chceme míti, aby se Tobě líbilo.

Přinášíme Ti fialku vonnou — odznak pokory; chceme Tě následovati v té krásné ctnosti, vždyť víme, že „Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost svou.“ Tobě přinášíme dnes vonnou resedu, která má býti obrazem naší zbožné mysli. Slibujem Ti, matko milá, že rádi se budeme modliti, rádi budeme choditi do kostela, rádi budeme se k Tobě utíkat, obzvláště ale když ráno, v poledne a večer zahlaholí s věže zvon, tu obzvláště mysl naše kéž k Tobě pozaleť a necht často v životě z úst našich zazní k Tobě: „Zdravas Maria!“ A přinášíme Ti ve své kytici slunečnici — odznak důvěry. Ano k Tobě chceme vždy s dětinou důvěrou utíkat, k Tobě chceme pozvedati rukou svých, neboť přesvědčeni jsme, že nás, dítek svých, neopustíš. Přinášíme Ti pomněnky — odznak věrnosti. My chceme býti Tobě věrni, chceme zůstatí věrnými Tvými ctiteli až za hrob.

Konečně přinášíme Ti barvínek zelený; to co Ti zde slibujeme, neslibujeme na čas, nýbrž slibujeme na celý život svůj, slibujeme navždy.

Nuže přijmi, matko naše, přijmi dar tento, přinášíme Ti, co máme nejlepšího. Nezhrdň darem tím, ale přijmi jej od dítek svých. Dnes plesem zavznívá nebe, dnes plesem hlaholí a rozléhá se země, celý katolický svět zaníceně volá dnes k Tobě radostným hlasem: „Zdravas Maria!“ Ano „Zdravas Maria!“ voláme i my dítky Tvoje. Přijmi nás pod ochranu, řiď kroky naše. a nedopouštěj, abychom se od Tebe, matko nejlepší, odchýlili. Tobě chceme sloužiti, Tebe chceme milovati. O popřej nám, abychom v životě často pocítili moc Tvého svatého jména, popřej nám, abychom se sladkým jménem „Maria“ na rtech mohli umříti, popřej, aby první naše slovo na věčnosti bylo: „Zdravas Maria!“ pak všickni kdysi slaviti budeme svátek Tvůj tam nad hvězdami, kde připojeni budouce k nesčetným těm svatým s nimi po všechny věky volati budeme: „Zdravas Maria!“ Amen.

Z hořkých sonetů.

3.

U dveří cirků.

Bouř potlesku zahřměla skvoucím sálem;
ji k nohám vonné květy vzduchem letly —
jak byla krásná jako anděl světlý,
jak lotosu květ nestřísněný kalem.

A šťastna byla, v blahu neskonalem
jí tváře bílé do růměnce zkvetly
a v hrdé pyše, zdálo se, že hnětly
ty její nožky svěží květy málem . . .

O ženo! v jasot ten zda slyšíš děcka lkání,
jak přede dveřmi náručí se smrti brání —
to dítě tvé! Zda zpomeněš v té chvíli,

jak touží po tobě a mrazem kvílí —
Co tobě po tom? — Pro laur na tvé čelo
v tvých nádrech i to srdce — zkamenělo?
Tom. Lesčinský.

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal *Jos. Pazderka*, far. v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Mohamed, rozlícen jsa všecek nad utrpenou porážkou, byl hotov vše vynaložiti, aby ji úplným vyhlazením Bělohradu pomstil. Co palba proti městu bez ustání trvala, stáhl jádro vojska svého, aby hlavním útokem osud města náhle rozhodnul. Sedmého dne po bitvě na Dunaji, s večera 21. července dal sám v čele svých Janičářů znamení k útoku. I nastal strašný boj, trvavší téměř bez ustání celou noc a následující den. Hunyadi a Kapistrán hleděli na bojující s věže hradu. Onen nařizoval, kam podpora poslána, kde unavení a ranění vystřídání býti měli; kde kterýkoliv zástup ustupovati viděl, sestoupil sám na bojiště a bojuje s ostatními opět a opět myslí jim pozdvihoval. Kapistrán ukazoval bojovníkům s věže kříž a volal úpěnlivě k Bohu o pomoc. Obležení bojovali jako lvi, odrazili všechny útoky Turků a i tu část nepřátel, kteří se v příkopech byli upevnili, v oleji, smůle a síře namočeným a zapáleným proutím zahnali.

Jak bitva rozhodnuta byla, nelze na jisto pověděti, protože zprávy zachované, ač dosti hojně, mezi sebou nesouhlasí.

Věrojatně stalo se to takto. Očekáváje nový útok, Hunyadi zapověděl pod trestem smrti, aby nikdo z města se neodvažoval; avšak křížáci u velikém nadšení vypadli na část tureckého ležení; Kapistrán nemohl jich zadržeti, ani když se zdi volal, ani když osobně k nim přichvátil. Z nenadání vrhla se na ně, ani se nerozvážlivě a lakotně do ležení jakéhos asijského paše drali, turecká jízda a přivedla je do velké tísně. V tomto rozhodném okamžení učinil Hunyadi výpad, při němž opuštěná děla nepřátelská dílem zatloukl, dílem proti Turkům samým obrátil a tak křížáky vysvobodil. Sultán sám vrhnuv se do nejprudšího boje, raněn jest šípem a dal — vztekaje se zlostí — znamení k ústupu. Jakmile nastala noc, dalo se veškeré vojsko na útek, zanechavši 21.000 mrtvých a nesmírnou kořist vítězům, a nezastavilo se až v Sofii. Tak zvítězil, jak praví Mikoláš Kusánský, na sv. Maří Magdalenu kříž Kristův nad nepřitelem kříže. Bělohrad, Uhry, v jistém smyslu křesťanstvo a evropská civilisace byly zachráněny, a to z velké části horoucnou horlivostí neunavného Kapistrána, jenž vedle Hunyada duší těžkého boje byl a k šťastnému výsledku jeho nejvíce přispěl. Avšak také Kalixtovi III. a jeho legátu, šlechtetnému kardinálu Carvajalovi, patří podíl v onom přepamátném vítězství. „Že se aspoň něco proti Turkům stalo, podobně protestantský spisovatel K. A. Menzel ve své *Geschichte der Deutschen* VII. 242, bylo jediné dílo papežovo, a velká ochranná bitva u Bělohradu vlastně jemu připsána býti musí.“

Těžko jest popsati rozčilení staříckého papeže, když první zprávy do Říma stihly, že Turci jsou na pochodu k Bělohradu. Milánský vyslanec, Jacopo Calcatera, jenž 27. července 1456 delší rozmluvu s Kalixtem III. měl, líčí uchvacujícím způsobem starosti a péče staříckého papeže, jenž viděl, že při svých šlechtetných snahách k ochraně křesťanstva ode všech západních knížat opuštěn jest. Z jeho zprávy viděti, jak velice papež pod tíží svého postavení sténal, ale také, jak muž ten srdnatý hotov byl, obětovati sebe samého pro společnou záležitost křesťanstva. „Seznávám a pevně věřím, pravil mu papež, že jest, všemohoucí Bože, Tvá vůle, abych sám se staral a zemřel pro obecné blaho. Nuže, jsem hotov, bychť se i v zajetí vydati měl. Pro křížáckou výpravu chci všechny statky církve bez výjimky prodati.“ Narážaje pak

na mor právě tehdy v Římě silně zuřící, pokračoval: „Já stůj co stůj Řím neopustím, bychť pak třebaš zde moru podlehnul, jako mnozí jiní. K tomu mne nutí nevěrný Mohamed, nepřítel naší víry, jenž neunavně moc svou šířiti se snaží, ač i v jeho nesmírné říši tisícové morem hynou.“ Zmíněný vyslanec slovy staříckého papeže tak byl dojat, že druhý den knížeti svému psal: „Nebude na zemi člověka srdce tak železného a zatvrzelého, aby nebyl pohnut největší útrpností s Jeho Svatostí.“

Měsíc před touto rozmluvou utekl se Kalixt III., vši pomoci lidské jsa zbaven, k Bohu o pomoc. Na sv. Petra a Pavla (29. června) 1456 obrátil se v slavné bulle ku všem patriarchům, arcibiskupům, biskupům a opatům křesťanským napomínaje jich, aby se modlitbou, postem a pokáním „k Hospodinu obrátili, aby on zase k nám se obrátil,“ zároveň pak, aby zření měli k nápravě mravů stád sobě svěřených. Jmenovitě zmíněnou bullou toto ustanovil: První neděli každého měsíce budiž na všech místech konán slavný průvod prosebný k odvrácení nebezpečí tureckého. Při této příležitosti budiž sloužena mše sv. proti pohanům a činěno přiměřené kázání shromážděnému lidu. Krom toho uloženo všem kněžím bez výjimky, aby při každé mši sv. tuto modlitbu se modlili: „Všemohoucí věčný Bože, v jehož ruce všechny mocnosti i práva všech království jsou, chraň křesťanstvo, aby nevěřící na svou moc spoléhající mocí tvou zničení byli.“ Za konání všech těchto pobožností uděleny odpustky. Aby však všecek lid v těchto modlitbách a odpustcích podíl měl, mělo se denně ve všech chrámech mezi nonou a nešporami jedním neb více zvony, jako při pozdravení andělském, zvoniti a při tom tři Otčenáše a tři Zdrávasy se modliti. Také za to slíbeny odpustky. Každodenní modlitbě veškerého křesťanstva touto bullou nařízené připisoval papež na prvním místě velká vítězství na Dunaji dobytá.

Křesťanstvo, zvěděvši o vítězství Hunyadově a Kapistránově, oddechlo si. Byli bázeň před útokem Turků neobyčejně velká, nemělo nyní po dosaženém nenadálém vítězství jásání křesťanstva mezi. Kdekoliv ještě srdce pro viru křesťanskou tlouklo, přijata jest zpráva o vítězství jako dar Boží. „Nenalezneš tuším ani jednoho kronikáře, jenžby o podivném vítězství ubohých křižáků nevypravoval,“ dí Voigt: Enea Silvio II. 184. I v Benátkách přijata

ještě zpráva ta s nesmírnou radostí. Obzvlášť skvělé slavnosti konány jsou v městech církevního státu, jež papež schválnými posly o té šťastné události byl zpravil. V Bologni konány po tři dny průvody, při nichž Madonna od sv. Luky*), hlavy sv. Petronia, sv. Dominika, ruka sv. Cecilie a jiné vzácné ostatky se nosily.

Avšak nikdo neměl takovou radost nad porážkou nevěřících jako papež. V jednom svém breve jmenuje vítězství u Bělohradu nejšťastnější událostí svého života. Když mu císař a jiné mocnosti schválnými posly slavné vítězství oznámili, kázal v Římě všemi zvony zvoniti, ve všech kostelích na poděkování průvody odbývati, radostné ohně zapalovati a vítězství lidu nejslavnějším způsobem oznamovati.

Jaký dojem zpráva o osvobození Bělohradu na staříckého papeže učinila, vypsal obšírně milánský vyslanec, Jacopo Calcaterra. V půlčtvrté hodině audienci vyslovil se Kalixt III. k němu se vši určitostí a upřímností. „Papež, vypravuje onen vyslanec, byl od velkého vítězství tak uchvácen, že se k němu opět a opět vracel. Jméno Hunyadovo vynášel do nebe, nazýváje jej nejslavnějším mužem, jakého svět ode tří set let neviděl. Velice také naříkal na malátnost Uhrů, ani Hunyada a křižáků nepodporovali. Ostatně připisoval Kalixt III. vítězství to více milosti Boží nežli udatnosti lidské. „Bůh, pravil, dopustil toto vítězství zvlášť k zahanbení a pomatení těch, kteří mě námahy o křižáckou výpravu zavrhlí říkajíce, že nevědí, čeho se tím dosíci má, že jsou to sny, pro něž se poklady církve, jež jiní papeži nasbírali, vyhazují.“ Kalixt III. domníval se, že knížata křesťanští snah jeho nyní lépe si vážiti a větší obětavost pro společnou záležitost křesťanstva jeviti budou; vždyť, pravil, se splnilo, co jsem jim tento rok tisíckrát pravil a psal, že nevěrná sekta Mohamedova přemožena a zničena bude.

Není pochybnosti, že papež v prvním radostném nadšení nad vítězstvím u Bělohradu následky jeho příliš skvěle si maloval. Zprávy z Uher přicházející ještě ho více o tom utvrzovaly. Hunyady totiž i Kapistrán byli v první radosti o úplném zničení moci Mohamedovy tak přesvědčeni, že se nerozpakovali, papeži za jisté je líčiti, kdyby jich při tom sv. díle nějakým třebaš

*) Věhlasný poutní chrám na kopci u Bologně.

malým vojskem podporovati chtěl. „Svatý Otče, psal Kapistrán první dni po osvobození Bělohradu Kalixtovi III., nyní přišel pravý čas. Den spásy křesťanstva se blíží. Již nastává čas, kdy se splní dávné přání Vaší Svatosti, že netoliko řecká říše a Evropa získána bude, ale i sv. země a Jerusalems v naše ruce přijdou. Všemohoucí Bůh snadno nám k tomu dopomůže, zůstaneli Vaše Svatost při svém zbožném předsevzetí. Jen to dovolí Vaše Svatost ve své nadostizitelné zbožnosti a neunavné horlivosti pro víru, svým legátům, aby as 10—12 tisíc dobře ozbrojených jezdců z Itálie sem poslali. Kdyby tito jen alespoň šest měsíců s křížáky Vám synovsky odanými a šlechtnými knížaty, preláty a barony říše uherské při nás v poli zůstali, doufáme tolik statků nevěřících nabyti, že za tři léta všechny útráty uhradíme a vojsko naše kořistí bohatou odměněno bude. Neb právě teď můžeme s desíti tisíci mužů k rozšíření křesťanské víry a zničení těchto pohanů více přispěti, než by za jiných časů s 30.000 vojinů možno bylo.“ V téměř smyslu psal Hunyady touž dobou: „Věziž Vaše Svatost, císař turecký jest nyní tak úplně potřen a zničen, že by křesťané s pomocí Boží snadno celou tureckou říši v moc svou dostali. kdyby se, jakž o to usilováno, proti němu pozdvihli.“

Ký div, že živá fantasie španělského papeže následkem těchto listů na obrovské plány připadla. Teď prý třeba od Boha dané vítězství stíhati, teď spojenými silami na Turka táhnouti, přišli březen mělo by se započítí, i musí nejen Konstantinopol znova vydobýt a Evropa osvobozena, nýbrž i sv. země, celá Asie od nevěřících očištěna, ba celé jejich plémě vyhubeno býti. Ve všech brevech této doby opakuji se takovéto přemrštěné plány do omrzení, což svědčí, jak duch papežův jimi naplněn byl.

Takové naděje ovšem se dokonce nesrovnávaly s tehdejší stavem světa — nicméně však bylo pro Evropu neštěstí, že oba hrdinové, od nichž pocházely, a kteří krom papeže nejvíce na nich lpěli, brzy po slavném vítězství u Bělohradu život svůj skončili.

Dne 11. srpna zemřel nenadále na morovou ránu Hunyady. „Když se poslední hodinka jeho blížila, nedovolil, aby tělo Páně k němu přineseno bylo, nýbrž umíraje žádal býti donesen do kostela, kdež přijav velebnou svátost u přítomnosti kněží ducha vypustil,“ vypravuje Eneáš Sylvius.

Brzy po něm 23. října umřel i Kapistrán v městě Illoku.

Smrtí obou těchto hrdinů odňata jest sotva započnuvšímu hnutí proti Turkům nejmocnější opora. Naděje, že nenadále vítězství u Bělohradu sv. válku roznítí, pro liknavost západních mocností v nic se rozpadla. Papež byl sám jediný, jenž se společně věci křesťanstva upřímně a opravdově ujímal. V důtklivých listech obracel se k císaři, ku králi francouzskému a neapolskému, k mocnějším knížatům německým a rozličným státům italským s prosbou, aby Bohu za to vítězství děkovali a také dle sil ho využítkovali; leč všude bez výsledků. Právě proto, že nebezpečí na krátký čas bylo odvráceno, že vítězství od Uhrů a křížáků vydobyto bylo, ponechali jim knížata i další obranu. Všude ve vyšších kruzích společnosti, od nichž popud pocházeti měl, nabyly teď, když činů třeba bylo, stará netečnost, sobeckost a malicherné ohledy opět vrchu nad lepšími myšlenkami a živější úsilovností.

Jako mocné Benátky jednaly téměř všechny ostatní důležité mocnosti. Marne spojil výmluvný Carvajal své prosby s prosbami papežovými; všeliké domlouvání, aby vítězství Bělohradského využítkovaly, bylo marné. Vyslanec krále Uherského nedostal nejprv žádné odpovědi, „jelikož pro mor žádných porad nemůže býti,“ když z Říma se vracel, opět se tam poptával, dostal odpověď odkladnou. Lhostejnost západních mocí neodvrátila Kalixta III. od usilování proti Turkům, nýbrž přiměla jej občas jinde pomoci hledati. V prosinci 1456 obrátil se papež ve své neúmorné horlivosti ku křesťanskému králi Aethiopskému, následujícího roku ku křesťanům v Syrii, Georgii a Persii, konečně i k turkomanskému knížeti Usunhassanovi, kterýžto jediný z východních knížat s tureckým sultánem měřiti se mohl.

Na věčnou památku vítězství Bělohradského a na poděkování za ně ustanovil papež příštího roku, aby slavnost Proměnění Páně 6. srpna každý rok napořád v celém křesťanstvu slavně konána byla. Rada brev ukazuje, jak velkou váhu na provedení tohoto ustanovení kladl; doufal tím nadšenost pro sv. válku znova roznítiti. Od knížat ovšem marně toho doufal.

Větší horlivost naproti výzvům papežovým jevil obecný lid. Na mnoha místech zachvátila jej zvláštní a podivná nadšenost. Vrstevník jakýs vypravuje, že mnozí sedláci

od pluhu utíkali, jiní, byvše před tím oddáni, mladé ženy své opouštěli, aby „z lásky k Bohu křesťanské víry hájili,“ jiní pak že zázraky pohnuti byli, aby na Turka táhli. Jmenovitě v severním Německu sbíraly se brzy po bitvě Bělohorské všudy nové zástupy křížáků lépe než dříve zřízených.

Ku křížákům německým připojili se dle kroniky Špýrské, potom křížáci z Anglicka, Francouzsko a jiných zemí, mezi nimi kněží, mniši a většina chudého řemeslnického lidu. Kardinál Carvajal vítal je s vroucí radostí a kde mohl, největší přízeň jim prokazoval. (Pokračování.)

Maria!

Tvé jméno plné rosy, něhy, vůně,
tak sladké jako hrozný cypresové;
jak v opojení chvějí se mi rtové
a duše zpívala jeho zvukem, stůně,

jest vonné jako nard, jenž v lesní tůně
své roní perly zhavé, rubínové,
jak hudba tklivé, jako tóny nové,
jenž dřímou ještě v chvějící se struně;

jest plno kouzla na rtu starce, děcka,
v něm tají se ach poesie všecka,
necht život drsný žal či rozkoš skýtá,

v něm sladké útěchy jest manna skrytá;
ba jistě věřím, bylo by mi slasti
s tím jménem na rtu tiše v hrob se klásti.

Xaver Dvořák.

O utrpeních církve katolické v Rusku.

(Pokračování.)

Takto se navždy odtrhla Moskva od Kyjeva a od sjednocení s církví západní. Sultán zdědil světskou moc císařů cařihradských, Veliké kníže moskevské a jim i po něm cáři ruští moc duchovní. Velice záleželo na tom, aby alespoň Bílá Rus a Malá Rus v unii zůstaly. Ladislav III. vše činil, aby se to usnadnilo. V pátek po páté neděli postní l. 1443 z Budína vydal ustanovení, které řeckým biskupům a jich duchovenstvu propůjčovalo též práva a důstojenství, která latinským biskupům a kněžím. V letech 1504, 1543 a 1621 to

nařízení jest obnoveno. Vnější překážky byly odstraněny; Rusové krajin západních mohli podržeti obřady východní, a duchovenstvo jejich mělo v řádech a právech rovnost s latinskými. Zevnitř potom unie i v Kyjevě a v Bílé Rusi jest uvedena. Tím však vnitřní duchovní život ruské církvi západní nebyl vdechnut. Řešení té úlohy bohužel metropolitě Isidorovi nezdařilo se; nebylo duchovenstva oživeného duchem apoštolským. Ženatí popové do-cela byli pohroužení do věcí zemských a svrchované nevědomí mniši v klášterích sotva o něco nad ně vynikali. Zkrátka, „sůl té země byla zmařena“ a Isidorovi nedostávalo se prostředkův, odkud by sobě způsobil nové duchovenstvo. Tak unie Florentinská znenáhla upadla ve spánek smrtelný a l. 1520 opět schismatik zjevný vstoupil na stolec Kyjevský.

Tehdáž stihli jihozápadní Rus dnové nejsmutnější. Toho času mnich Wittenberský rozvinul korcuhev vzpoury proti vrchnosti církevní. Z Čech a z Němec náказа vnikla do Polska, kdež jí klestili cestu nevázanost a dychtivost po novotách mnoha šlechticů polských. V četných koloniích německých nové učení nejprve jen se slabým odporem se potkavši zaplavilo celé Polsko. Pod záštitou Polska mohl Albrecht pruský zrušiti svůj slib a posvátné přísahy své a změnití svěcené sobě země křížovníků pruských v knížetství světské. Této loupeže potom nad Polskou v ní spoluvinnou mělo býti hořce pomstěno. Z polských zemí od církve odtržení šířilo se po Jihozápadní Rusi nenacházejíc odporu. Šlechta ráda přijímala nové učení, jímž nabývala církevního jmění a církevní správy; mimo to necvičení popové neuměli hájiti náboženství svého. Odtud přišlo, že na př. ze 600 rodin šlechtických vojvodství Novohradského koncem 16. stol. sotva 16 víře své věrných zůstalo, jak vypravuje P. Skarga S. J. Jenom sedláci ruští tuze přidrželi se obřadu slovanského a leda na oko odstupovali, kde byli k tomu nuceni. A bez nucení ovšem nebyvalo; neboť kolik bylo šlechticův usedlých — a těch počítáno na sto — tolik tyranů nad vírou lidu poddaného ta nová evangelická svoboda zplodila. Knížata dosazovala a sesazovala biskupy a rovněž tak činili šlechticové s popy v osadách svých, při čemž ovšem se provozovalo hanebné svatokupectví. Jediný, jenž ruskému duchovenstvu ochrany ještě poskytoval, byl král polský.

Zikmund I. měl vůli dobrou a z biskupského stolce Chelmského vypudil jednoho šlechtice, kterýž se svou paní zmocnil se naprosto úřadu biskupského. I jinak hleděl Zikmund I. hájiti jmění církevního. Jinak bylo za nástupce jeho, za Zikmunda Augusta, jenž protestantstvu vrata i dvěře dokořán otevřeny nechával. Tu neztídka bývalo, že se biskupství prodávala veřejnou dražbou, ano že též biskupství bylo několika osobám prodáno, a ti se pak o tu svou koupi zbrojně potýkali. Jeden z nejpohoršlivějších takových případů byl spor o biskupství Vlodimířské l. 1565 mezi Krasienským, šlechticem sešlým, a mezi Lazovským, schismatickým biskupem Chelmským, který biskupství své za některé výnosnější chtěl vyměnit. Lazovski zbraněmi zvítězil a posla královského, který na něj měl utýkati, potupil a ubil Krasienskému muselo náhradou býti dáno biskupství Lucké, jež spravoval šest let nejsa svěcen. Konečně dal se posvětit, deři své nemovitě statky Luckého biskupství dal věnem, svými syny a vnuky celou zemi dal šacovati a jen vojenskou mocí od Štěpána Bathoryho mohl býti vypuzen. Podobně dalo se na Červené Rusi, kdež biskupství v rodě Balabánském se dědilo, a pro neslýchané zločiny jméno Balabánovo znamenalo zbůjníka a vraha vůbec. Teprve když Zikmund III., horlivý katolík, vstoupil na trůn polský, zasvitla Rusům jihozápadním naděje lepších dnův. Nejprve upevnil jmenovaný král církev katolickou proti protestantstvu, jež se za Zikmunda velice rozplazilo. Nejbedlivěji byl při tom podporován vynikajícími členy tovaryšstva Ježíšova, jež v Polskě k vítězství staré víry podstatně napomáhalo. Též se ujali ubohého lidu ruského, a slavnému P. Skargovi přísluší zásluha, že již l. 1576 ještě za Štěpána Bathoryho svým spanilým spisem „o jednotě církve Boží“ učinil prvý krok k jednotě, naznačiv s velikou mírností pravou cestu. Zikmund III. hleděl uvésti ve skutek návrh Skargův, při čemž jej podporoval hrabě Zamojski, kardinál Jiří Radziwil a Maciejowski, výborný biskup Lucký. V čele Rusů jihozápadních stál tehdaž Konstantin II. Ostrogski, kníže důchodů převelikých. Dva tisíce šlechticů bylo v jeho službách; mohl postaviti vojsko čítající 1500 mužů a sám třikráte zahnal vojska tatarská. Na svých zbožích, jež se téměř po celé Volyni prostírala, měl podací právo více než 600 kostelů, mnoha klášterů a

ruského biskupství Luckého. Záleželo velmi na tom, aby nejčelnější v oněch stranách muž unii byl získán; neboť jím se spravovali krajané jeho: protož také Skarga jemu připsal knihu svou o jednotě církve. Z počátku zdál se býti králi po vůli; skutečně však hleděl dokonání jednoty zmařiti výhradami nemožnými. Přece však dílo jednoty jest dokonáno. Na církevním sboru Breštském l. 1590 uzavřeli ruští biskupové smlouvu odloučiti se od patriarchy schismatického, l. 1591 tamtéž unie přijata jest a l. 1594 podepsána. Tehdy Ostrogski kuklu se sebe shodil a sboru Breštskému zbraněmi vyhrožoval. Nicméně šli poslové od sboru do Říma a dne 23. prosince 1595 jednání ke šťastným koncům přivedli. Klemens VIII. jako předchůdce jeho Eugen IV. ve Florenci svolil k podržení obřadu řecko-slovanského a Zikmund III. obnovil zákon, jenž ruským biskupům pojišťoval rovná práva s latinskými. Mezi tím chystal se Ostrogski proti unii k boji vražednému, Vydal provolání, jímž těch šest nebo sedm lidí (biskupů) zákeřníky jmenoval, „kteří se potajmu spikli, patriarchu zradili a nás v touž zrádu zaplésti chtěli — nás pravoslavné — jako bychom byli němi psi!“ Ihned někteří ze sjednocených biskupů ruských byli tak slabi, že svůj podpis prohlásili za vymámený — a odvolali. Ostrogski, aby krále k povolnosti donutil, vtrhl zrádně do Polska s Kozáky ukrainskými; byl však zahrán. Též protestantskou šlechtu vzbouřil ku povstání proti králi; ale i toto povstání utlumené jest l. 1607. Rok na to Ostrogski zemřel pomstu v srdci skládaje, jak někteří píší; naproti tomu však jeho vnučka Anna dosvědčuje, že před svým skonáním jevil touhu usmířiti se s církví. Děti jeho přestoupily k církvi katolické a dotčená jeho vnučka Anna v Ostrogu, jež druhdy bylo hlavním sídlem rozkolu, založila slavnou kolej tovaryšstva Jazišova. Tak alespoň veliké částce Rusů byla zachována unie. Avšak unie Breštská nebyla by měla o nic pevnějšího trvání než unie Florentinská, kdyby se nebylo podařilo vdechnouti nového žití aspoň částce duchovenstva ruského. K tomu povolal Bůh sv. Josafata, slavného mučenníka Rusů sjednocených.

Jan Kuncevič narodil se ve Vilně l. 1580 a vstoupil tam l. 1604 do basilianského kláštera nejsv. Trojice, kdež jemu dáno jméno Josafat. Tam samým Duchem svatým veden jsa cvičil se v modlení a

v mrtvení sebe, zanášeje se zároveň horlivým studiem, což jej k tomu přimělo a přispůsobilo, že byl obhájcem unie. V onom klášteře toho času dobrá kázeň velice byla potuchla; ale příklad sv. Josafata nezůstal bez účinku. V krátce tak vzkvetl Vilenský klášter, že světec mohl z něho řeholníky vyvésti do dvou klášterů nových. Pomocníkem Josafatovým v obnovování západní církve ruské byl velenadáný a pobožný přítel jeho Josef Velamin Rutský. Ten byl vykonal studie v řecké koleji v Římě a l. 1603 do Vilna se navrátil též vstoupil do kláštera Svatotrojičného l. 1607. Po smrti staříckého metropolitů Pocije, kterýž unii byl spoluzaložil a patnáct let statečně hájil, vstoupil Rutský l. 1614 na stolec metropolitní. K jeho nalehání svatý Josafat přes všecko své pokorné zdráhání povýšen jest na koadjutorství Polocké a na biskupství Vitebské. Dne 12. listopadu 1617 přijal tentýž vysvěcení na biskupství ve Vilně. Společným přičiněním těchto dvou mužů na začátku l. 1610 unie v celé Bělorusi vítězně jest provedena. Avšak těžké boje bylo jí podstoupiti na Červené Rusi a v Malé Rusi. Rutský ovšem ujal biskupství Kyjevské. Basiliané ze školy sv. Josafata měli tam býti jádrem duchovního obnovení. Přední z jejich oboru Antonín Herkovič od zuřivých schismaticků l. 1618 v Dněpru jest utopen. Prolomili led a průlomem utopili mučenníka volající: „Tys unita a chceš zraditi náboženství!“ Když se chytal ledu, usekali mu ruce posměšně říkajíce: „Vzývej papeže!“ Proud unesl tonoucího pod led. — Těžké zmatky přineslo léto 1620. Když schismatický patriarcha Jerusalemský přišel, shromáždil Konaševič, hejtman kozácký, první zástupce rozkolu v hlavním městě Maloruském, kdež biskupové k unii se přiznávající prohlášení jsou za svržené a celá řada biskupů na jejich místo vysvěcena. Zikmund III. potřeboval hejtmána kozáckého, protože téhož času na jihu válka turecká nastávala, od severu pak Švédové hrozili. Konaševič králi sliboval postaviti proti Turkům 60.000 kozáků beze všeho obtížení komory královské, jestliže by král biskupy schismatické potvrdil a unii pustil. Král však nesvolil; i pravil, že volí raději umřítí než dopomáhati něčeho, což by cti Boží odpořovalo. Sv. Josafat mezi tím statně odolával bouři, kterou proti němu zvolený biskup Smotrycki stropil a která se vždy více rozmáhala a tužila, až jí světec ko-

nečně podlehl. Dne 12. listopadu 1623 Josafat ve Vitebsku ukrutně jest usmrčen, mrtvé tělo zohaveno a do řeky Dviny vhozeno.

Mučennická smrt sv. Josafata mocně dojala latiníky v Polště; a jakož unii proslavila a jí prospěla, tak rozkolu přinesla hanbu a újmu. Umučení světcovo bylo unii spásou. Když Polsko bylo děleno, čítalo na 12 milionů Rusů sjednocených se stolicí apoštolskou.

Tomu pokušení, jemuž podléhali mocnáři v jiných stranách Evropy, ani velicí knížata ruští neodolali. Církevní moc metropolitovu vždy úplněji na sebe převáděli. Feodor I. na Cařihradském patriarchu Jeremiáši II. vyjednal nezávislost církve ruské od patriarchatu Cařihradského a l. 1589 přenesl důstojnost patriarchy Moskevského. Petr I. stolicí patriarchy Moskevského nechával 20 let neobsazenu a konečně ji zrušil. Na místě její zřídil úřad, jež nazval svatou synodou či svatým synodem, kterýž měl vyhlášovati úkazy císařské. Všeliké její plnomocenství pocházelo od cáře. Když pak nebylo lze v tutéž poslušnost uvést i duchovenstvo katolické, snadno se našli rádci, kteří ponoukali k úplnému vyhubení církve katolické. Již l. 1667 mírem Andrušovským bylo Polsko ztenčeno o Smolensko a v jižní krajiny na pravém Podněpří též o panství nad Kyjevem a nad zeměmi odpadlých kozáků Dněperských. Při prvním rozdělení Polsky Kateřina II. 1773 slavně připověděla katolíkům svobodu náboženství; avšak hnedle potom sjednoceným Rusům na Ukrajině z 1900 kostelů odňala jich mocí 1200. Přec směla Piovi VI. dne 31. prosince 1780 psáti, že v její zemích nižádné náboženství není utiskováno; a zatím kněží unité všelikým týráním byli donucováni přestoupiti k církvi „pravoslavné.“ Též při druhém rozdělení Polsky Kateřina II. neopominula slavně připověděti, že římsští katolíci obojího obřadu své náboženství svobodně provozovati mohou. Ale sotva bylo spečetěno toto slovo královské, a již císařovna v Petrohradě držela tajnou radu, k níž všichni schismatictí preláti byli svoláni. Radili se o to, kterak by krajiny jihozápadního Ruska odtrhli od jednoty s církví pravověrnou.

(Pokračování.)

Boží muka.

Hle Boží muka! — kdo je stavěl tady?
ten celý kraj kol plný luzné vnady,
mech hebounký se čeří ve stráni
a lesa stín je křídlem zaslání —

V tom stínu jeho, jenž mě vítá všady
já prosnil v štěstí celý život mladý;
teď vzpomínky mi tlukou do skrání
a v myšlenkách se hlava uklání.

O tehdy tam co muka plály růže,
keř ku keři se tulil úž a úže
ba celý kraj byl jeden vonný květ,

jak žití kraj mých mladých, zaslých let —
teď postavili sem ta muka Boží;
mně v žití růže — vpletli trny z hloží.

Xav. Dvořák.

Počátky spolku sv. Vincence z Pauly.

(Pokračování.)

Dne 6. května r. 1834 požádala sestra Rozalie některé členy, aby tři mladé dělníky v domě jakémsi v ulici de Vaugirard pravopisu učili. Příštího 27. května usneshli se členové konference účastníci se průvodu Božího Těla ve vsi Nanterru. Místní farář, dozvěděv se o tomto předsevzetí, rád a povděčně přivolil tomuto veřejnému osvědčení víry. Podobně stalo se i v letech 1835 a 1836 v Nanterru a v Baginollu.

Zcela přirozeno a pochopitelno jest, že výsledky, jakých se malý spolek dodělal, vzbudily v hlavách spolučlenů myšlenku: spolek rozšířiti, aby ovoce jeho se rozmnožilo. Uznával již každý, že spolek jest chudým potřebný, členům pak požehnání přináší. Víra, zbožnost, vůbec všechny dobré vlohy a náklonnosti srdce lidského, nalézaly dosti posily ve spolku, jež řídil muž pokojný, rozumný a veskrze poctivý. Rozšíření spolku stávalo se již takofa nutnou potřebou! To pocitovali všichni a mínění své při každé příležitosti na jevo dávali.

Takový byl stav věcí, když o Zelený čtvrtek dne 27. března r. 1834 Le Tallandier a Lallier u Ozanama se sešli, aby se o věci smluvili. Neběželo jim o věc nepatrnou — nýbrž o rozsáhlý spolek dobročinný, kterýž by nejenom v Paříži ale i v celé zemi blahodárně působil. Neočekávaná návštěva však překazila další o tom jednání.

Příčinou pro rozšíření konference byla také

nynější její rozsáhlost. Velkým počtem členů mizela původní krásná vzájemná důvěra spolučlenův. Rozdávání poukázek na potraviny zabralo mnoho času a zamezovalo tím podávání zpráv o stavu ošetřovaných rodin a kazilo všeobecnou účast na těchto zprávách.

Ve schůzi dne 29. dubna r. 1834 staly se tyto závary bezpochyby nesnesitelnějšími než kdy jindy — neboť po ukončení schůze v 10 hod. večer procházeli se Ozanam, Devaux a Lallier po náměstí Pantheonu po celou hodinu, trpce si žalující na tyto zlořády. I dohodli se v tom smyslu, aby konference v užší kruhy rozdělena byla, kdež by zase původní důvěrliвість zavládla. Otázka tato došla rozřešení však teprve roku příštího, ačkoli častěji ve schůzích pojednávána byla a nikdy od ní neupouštěno.

Dne 10. června r. 1834 představil Ozanam v konferenci jednoho ze svých někdejších spolužáků, Curniera z Nimesu, kterýž si byl přál jednomu zasedání konference býti přítomen. Nepřihodilo se nic zvláštního, jenom že jeden spolučlen, chovanec pana Ingres-a, odevzdal 35 franků, sbírku to pořádanou v dílně umělcově ve prospěch konference. Ke konci schůze děkoval Curnier spolučlenům za bratrské přijetí a projevil zároveň přání a rozhodnutí své, že v Nimesu podobný spolek založí; uskutečnil také úmysl svůj počátkem roku 1835.

Dne 19. června r. 1834 když jako náměstek po delší dobu za pana Baillyho předsedal abbé Faudet, oznámena byla příští schůze na pátek dne 27. června. Ve schůzi této přednesl Lanoue zprávu o působení konference od počátku školního roku. Mezi jiným oznamoval, že výloha na kupování poukázek na potraviny vzrostla na 1401 franků. Abbé Faudet, zaslechnuv to, změnil jinak přívětivou tvář svou a přísné tahy objevily se na jeho obličej. Ale brzy zase zjemnily se, když uslyšel jiné, radostnější zprávy členův a zakončil schůzi srdečnými a oteckými slovy povzbuzujícími. Kolekta vynesla 50 franků.

V rue des Grès, v okrese školním nalézala se káznice pro mladé zajatce. Dítky tyto, většinou bez náboženského vychování dorostlé, byly úplně samy sobě ponechány. Jeden ze členů konference, Leprevost, podjal se myšlenky, aby se jim základní pojmy křesťanského náboženství vštěpovaly a tak se na dobrou cestu přivedli. Ohlásil záměr svůj v konferenci. Někteří byli ochotni jej v tomto směru podporovati. K cíli tomu bylo ale potřebí svolení pana de Belleyme-ho, presidenta soudu civilního. Žádný z mladých přátel nevěděl ale, jakby si přístup k tomuto vysokému úředníku zjednal. Konečně našel se jakýsi prostředník, který jim svolení vymohl, pan Belleyme přijal žádost s velikou laskavostí a svolil

ke konci července r. 1834. Dílo lásky na polepšování mravů bylo počato; Leprevost, Ozanam, Lamache a Le Taillaudier obzvláště se mu věnovali. „U většiny těchto dítek,“ praví Lamache ve zprávě r. 1842, „nalezli jsme úplnou nevědomost a neznalost i těch nejdůležitějších pojmů náboženských; u některých bezbožnost; viděli jsme hrůznou onu výsadu, kterou si Paříž získala: 15letí atheisté, filosofové k neuvěření, odmítali nám na otázky z katechismu ustěpačnými slovy Voltairovými.“ Ačkoli mnozí členové více hodin týdně věnovali této práci, byl výsledek její neutěšený; po celé dva roky chodili k malým trestancům, až do dne, kdo tito do vězení des Madelonnetes v jiném úhlu Paříže odvedeni byli. Roku 1836 byla návštěva u mladých trestanců jinak nahrazena. (Dokončení.)

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

Hvězdičky již dávno pokryly celou klenbu nebeskou a třpytily se v celé kráse své, když ještě v chaloupce Sosnovcové sedělo zamklé skupení našich známých. Kalounář statně popíjel v hospodě. Věděl, že má dnes žena jeho, jak říkával, v hlavě mutací a tu mu obyčejně něco prominula. Chtěl té příležitosti užítí a přihýbal si bez oddechu z objemného plecháče.

Sosnovcová seděla tiše u krbu a jen čas od času přiložila kousek smolné louče na uhasínající uhlí, která mžikem rudou záplavou celou světničku naplnila. I její těžce zkoušené srdce bylo dnes bočně dotknuto. Zdálo se jí, že ta Viděň, která jí ohudou ženu v odlehlém koutku vlasti naší krutě tísnila, stísni ještě velké množství jiných lidí a přičítala ve prostotě své zlé účinky jen Vídni, a nikdy těm, kteří v ní žijí. „Nebýti Vídne, nikdy by se byl muž můj tak nespustil,“ říkala vždy a vystříhala každého, kdo by do Vídne chtěl jíti. Ze Rozárce tam nic dobrého nevzkve, o tom byla tak jista, jako že čelo její plné vrásek, nikdy více se neuhladí. Totéž myslela si kalounářka a toho obával se i Petřík. Jiné rady není, než aby Rozárku vyhledali a domů přivedli. To doznávali všichni. „Ale jak a kde jen se na Rozárku lze vyptati a kde jí v té spouště a v tom nepřehledném množství domů nalézt? Kdo pak tam zná služebné děvče a kdo jim o něm poví?“ Strach a starost však brzo

rozpláshly tyto obavy a kalounářka se usnesla, že spolu s Petříkem k Vídni se pustí. Důvěřovala pevně, že ji co matka najíti musí, a kdyby dnem i nocí měla na ulici státi a kolem jdoucí prohlížeti. Nevědělať ubohá, že ve velkém městě je člověk jako zrno pisku na dně mořském, přechasto nepoznan od druhých, rovněž je neznaje. Již ani nečekala, aby s mužem ráno po mši svaté před kostelem prodávala. Stržené peníze pro potřebu vzala sebou, ostatní odevzdala muži a prikazujíc mu, aby dobře hospodařil, vypravila se s Petříkem napřed do Budějovic, kde doufala něčeho se dovědět a stopu k vyhledání Rozárky nalézt. Nebudeme provázeti ustrašenou matku na zdoluhavé cestě její a podíváme se zatím na okamžik k Rozárce, kterou hlučný život na ulici z tvrdého spánku probudil.

VII.

Bylo již hodně pozdě, když se Rozárka vzbudila. Přece však znamenala, že je v celém domě ticho jako v hrobě. Nikdo se ani nehýbal. Vše bylo jako po vymření.

Rozárka vstala, umyla se a hledala šaty, které včera před spaním vedle na stolici byla uložila. Šatů zde nebylo. Místo nich ležely tu sněhobílé nedbalky krajkami a vyšíváním bohatě zdobené. Rozárka je několikrát obrátila a zase položila, vždyť nebyly majetkem jejím. Podivné jakési tušení jí říkalo, že jest to přece pro ni určeno. Učesala krásný vlas, splekla ve dva silné copy a zůstala neoblečena, čekajíc, co se dále díti bude.

Asi za hodinu přišla žena, která ji sem včera byla uvedla a divila se, proč Rozárka neoblékla posud přichystaný bílý oblek?

Rozárka se zapýřila a vypravila nesměle ze sebe, že oblek ten není její a že by v něm taky ničeho pracovat nemohla.

Smějíce se, jala se posluhovačka vypravovat, že teď pracovat nebude, že stala se slečnou, která lenošiti může, jak dlouho jí bude líbo. Z večera pak že dostane překrásný šat, a že ji uvede do společnosti veselých děvčat, která ji včera již přivítala; hezčí a bohatí páni že pak přijdou, aby si s ní zažertovali a pobavili. Jiných starostí pravila, že mítí nebude.

Rozárka byla jako u vidění. Vše to zdálo se jí nemožností a nevyslovitelná jakási úzkost se jí zmocnila. Myšlénky její hledaly opět Petříka. „Kdyby aspoň

ten zde byl, mohla bych mu říci, jaké štěstí jsem našla; ale proto přece snad byla se s ním k Sosnovcové vrátila. Nešlo jí to nikterak do hlavy, že by tak bez práce mohla najednou býti šťastná a mimoděk přišlo jí přisloví, které si ze školy zapamatovala, na mysl: „bez práce nikdo není koláče;“ k čemuž dobrý pan učitel vždy ještě přidával: „kdo je přece ji, ten je ji ve spolku se hříchem.“ Ona také neměla pracovati, jen se hezky šatiti a ležeti a při tom se dobře míti. To vše v její ač jinak dosti domýšlivé hlavě srovnati se nechtělo. Než tu nebylo na rozmyšlení času.

Hovorná posluhovačka nepřipustila Rozárku k tomu, aby vzpomínkám oddati se mohla. Přinesla jí snídani a berouc ji při tom za ruce, divila se, jak jsou drsný. Slíbila, že hned jí přinese, po čem by ruce její zjemněly.

Děvče nevycházelo z podivení. „Což je komu po jejich rukou?“ Nevěděla, že nesmí míti ruce drsné, aby nebylo vidno, že ruce ty také jednou poctivě pracovaly; nevěděla že narukou jsou záslužnější poctivě mozoly nežli zlaté prsteny. Posluhovačka dovedla lichotivou řečí toho, že se Rozárka do připravených nedbalek oblékla. To byla ta první síť, do které nebohou obět lupiči vlákali. Šat se jí líbil nad míru a tím ukojena byla částečně pýcha její, kterou jsme při ní již při prvním kroku do města spozorovali. Mimo posluhovačku se nikdo u Rozárky celý den neukázal. Bidná žena přinesla bílou vonnou masť, kterou Rozárce ruce pečlivě natřela a láskujíc s ní, vyprávěla jí rozličné příhody, kterým se děvče chtěj nechtěj smáti musilo.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Nový spolek pod jménem „*Katolická Jednota sv. Václavská*“, který bohda k osvěžení života náboženského v našem městě valnou měrou napomahati bude, zasílá k obyvatelstvu toto svolání: „*Katolíci obyvatelé král. hlavn. města Prahy a okolí!* Přesvědčení své nezapíráti jest povinností každého poctivce. Tato pravda platí též u věcech sv. náboženství se týkajících. Proto má každý řádný katolík i veřejně vyznávatí své náboženské přesvědčení. Jest to zvláště jeho povinností, ana sv. Církve

po všechny časy bez výjimky požadovala na svých členech, aby veřejně vyznávali víru svou a nikdy od toho upustiti nemůže, pamětlivá jsouc slov Kristových: „*Kdo mne vyzná před lidmi, toho i já vyznáám před Otcem svým, kterýž je v nebesích.*“ Za našich časů valná část katolíků sice svou víru zachovává, ale bohužel mnozí z nich veřejně ji nevyznávají. Chrámy Páně bývají naplněny po většině ženami a dívkami; muži však na mnoze pořádku sčastňují se chrámových a jiných pobožností církevních, dávajíce tím nepřímo na jevo, jakoby byli toho smýšlení, že obcovati službám Božím jest hlavně povinností pohlaví ženského. Smutným úkazem tímto zabývali se dlouho pořadatelé lonských jubilejních průvodů církevních, a uváživše důkladně všechny okolnosti, rozhodli se zaraziti spolek zvláštní, jenž by si obral za účel pečovati o četnou návštěvu chrámu Páně zvláště muži a jinochy katolíky, starati se všemožně o zvelebení služeb Božích, podporovati šíření úcty k nejsvětější Svátosti oltářní a hlavně přičiňovati se o posílení katolického vědomí vůbec a v rodinách zvlášť. — Snaha jejich již blízka jest svého uskutečnění, neboť duchovní i světskou vrchností povoleny jsou stanovy a tak možno přikročiti k ustanovení nad jiné potřebného spolku, jehož působení prodlením doby bohda přinese hojného ovoce. Spolek tento, jenž pod jménem „*Katolická Jednota Svatováclavská v Praze*“ 18. dnem měs. září ustavující a prvou řádnou valnou hromadou započne své působení, zve tímto každého muže a jinocha, aby osvědčil víru svou veřejně. Budiž tedy nyní naším vespólným heslem dokazovati přízeň a lásku svou k řečené Jednotě ochotnými a četnými přihláškami za členy tohoto důležitého spolku. — *Zakládajícím členem „Katolické Jednoty Svatováclavské v Praze“* stane se každý řádný a bezúhonný katolík, jenž složí do spolkové pokladny nejméně 20 zl.; *činným členem* katolík, který zapraví 30 kr. zápisného a uvolí se k měsíčnímu příspěvku nejméně 10 kr.; *příspěvajícím členem*, kdo odevzdá spolkové pokladně nejméně 1 zl. ročně; za *dobrodince* Jednoty považují se osoby obojího pohlaví, které jakýmkoli darem přispívají budou k účelům spolkovým. — Přihlášky přijímají a stanovy ochotně zašlou kromě podepsaného předsedy výkonného komitétu pp. *M. V. Zahradnický*, faktor knihtiskárny c. k. knihoskladu (Salmova ulice č. 1517—II.), *Jos. Řeřábek*, praž. měšťan (Josefská ul. č. 43—III.), *Karel Ludvík*, učitel (Letenská ul. č. 28—III.) a *Vilém Svoboda*, c. k. úředník (Lužická ul., č. 83—III.). — V Praze, 24. dne měs. srpna 1887. P. Aurelius Labler, farář u sv. Tomáše, předseda „*Výkonného komitétu*“. M. V. Za-

hradnický, člen komitétu. Jos. Řeřábek, člen komitétu a zat. pokladník.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 5.—8. září u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, od 9.—12. t. m. u sv. Markéty v Břevnově a od 13.—16. u sv. Mikuláše.

— Jeho kníž. Milost nejdůst. náš Arcipastýř odebral se dnes do Rožmitála, kde v tomto témdni pobude, načež se do Prahy navrátí, aby byl přítomen kněžským exerciciím, které jak známo budoucí pondělí v kn. arc. semináři započnou.

— Volba nového opata Teplského konati se bude dne 14. září.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Vít *Redinger*, čestný kanovník Staro-Boleslavský a far. v Liebensteine, 24. srpna 1887, (nar. 6. března 1814, vysv. 25. listopadu 1838);
- p. Jindřich *Mihlan*, kapl. Kladský, 26. srpna 1887, (nar. 21. ledna 1845, vysv. 30. června 1870);
- p. Jos. *Weisser*, kněz na odpoč. v Praze, 31. srpna 1887, (nar. 6. listop. 1836, vysv. 2. srpna 1863).

Jmenování jsou:

- vdp. Dr. Frant. *Krásel*, kanovník při metrop. kapitole u sv. Víta v Praze, a
- vdp. Dr. Ant. *Lenz*, sídelní kanovník na Vyšehradě, jmenování radami kn. arc. diecévního soudu v Praze.

Ustanovení jsou:

- P. Štěpán *Hoffmann*, kněz ř. Františk. v Praze, za koop. ve Voticích;
- p. Frant. *Kovářík*, koop., za admin. v Liebensteine;
- p. Jos. *Kaplický*, admin. v Metřikalově (Meckl), za far. v Brasci (Pergles);
- p. Václ. *Ujka*, kapl. v Ořeše, za kapl. v Železně;
- p. Vilém *Havlák*, kapl. v Netvořicích, za kapl. ve Pcherách;
- p. Eman. *Příbil*, kapl. v Žandově (Sandau), za kapl. ve Vraném;
- p. Otokar *Hála*, kapl. v Schmiedebergu, za koop. v Ondřejově;
- p. Matěj *Dvořák*, kapl. v Stanovicích (Donawitz), za kapl. v Lošanech;
- p. Tom. *Šobr*, kapl. v Kvílicích, za kapl. v Líbeznicích;

- p. Klem. *Kuffner*, kapl. ve Vraném, za kapl. v Ořeše;
- p. Matěj *Frána*, kapl. v Hroznětíně, za zat. katech. v Žižkově;
- p. Mart. *Kaufner*, kapl. v Buchově (Buchau), za kapl. v Kvílicích;
- p. Václ. *Zimmermann*, koop. v Prčici, za koop. v Hudlicích;
- p. Jan *Dušek*, kapl. ve Pcherách, za zat. katech. na Kladně;
- p. Václ. *Dvořák*, kapl. v Toužimi (Theussing), za II. kapl. v Radnicích;
- p. Jos. *Šprongl*, katech. v Žižkově, za zatím. katech. na Vinohradech;
- p. Eman. *Stránský*, katech. na Kladně, za zat. katech. v Žižkově.

Novosvěcenci:

- p. Václ. *Korynta*, za kapl. v Netvořicích;
- p. Frant. *Pekař*, za koop. v Klinghartu;
- p. Václ. *Čubr*, za kapl. v Žandově (Sandau)
- p. Frant. *Žák*, za výpom. kapl. v Hradešíně;
- p. Aug. *Ulrich*, za kapl. v Schmiedebergu;
- p. Jos. *Rieber*, za admin. v Seifenu;
- p. Jan *Balabán*, za kapl. v Hroznětíně (Lichtenstadt);
- p. Bohum. *Štětka*, za výpom. kapl. v Stupně;
- p. Otok. *Hyneš*, za zat. katech. na Kladně;
- p. Frant. *Budka*, za kapl. v Stanovicích (Donawitz);
- p. Jos. *Kuklich*, za zat. katech. na Kladně;
- p. Adolf *Fergl*, za zat. katech. v Úhošti;
- p. Vojt. *Hammerle*, za koop. v Nebanicích;
- p. Em. *Polák*, subdiak, za zat. katech. v Slaném.

Uprázdňená místa:

- Vyšehrad*, proboštsství, patr. Jeho c. kr. Veliceňstva, od 24. srpna;
- Liebenstein*, fara patr. p. Klementa hraběte ze Zedtwitzů, od 2. září;
- Brloz* (Pürles), fara patr. p. Alfreda vévody z Beaufort-Spontin, od 2. září 1887.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ferd. *Peuttschmidt*, far. v Ouboči, 3. srpna 1887, (nar. v Přichovicích 15. října 1824, vysv. 29. srpna 1850);
- p. Jan *Fokorný*, zám. kapl. v Březnici a bisk. notář, 14. srpna 1887, (nar. v Zálší 5. července 1816, vysv. 25. července 1840).

Jmenování jsou:

- p. Ant. *Pichler*, far. ve Sverazu, jmenován jest osobním děkanem;
- p. Petr *Bernardín*, kněz jubil., far. v Žinkovech,

- p. Jiří *Metschl*, kněz jubilární, emer. farář v Hurkenthalu, a
- p. Jos. *Souhrada*, far. v Chudenicích, jmenování biskup. notáry;
- p. Václ. *Švec*, far. v Chrástanech,
- p. Tomáš *Pfauzer*, far. v Křemži, a
- p. Ondřej *Veselák*, far. v Počinovicích, obdrželi Exposit. canonice.
- Ustanoveni jsou:
- p. Jos. *Zach*, c. k. vojenský kurat, za far. v Horách Matky Boží;
- p. Jan *Kříž*, admin. interkal. v Miroticích, za far. tamtéž;
- p. Jos. *Fanta*, kapl. v Malé Chyšce, za far. v Neugebäu;
- p. Jan *Černý*, kapl. v Merklíně, za admin. interkal. v Ouboči;
- p. Alois *Bednář*, koop. v Horách Ratibořských, za fund. česk. kazatela kostela sv. Anny v Budějovicích;
- p. Jindřich *Mates*, kapl. v Hirsavě, za kapl. v Dnešicích;
- p. Frant. *Žlábek*, kapl. v Strunkovicích, za kapl. ve Vítějicích;
- p. Jiří *Steffek*, kapl. v Bělé (Weissensulz), za kapl. v Klenči.
- Upřádněné místo:
- Ouboč*, fara patr. p. Jaromíra brab. Černína z Chudenic a na Chudenicích, do 23. září 1887).

(Z a s l á n o.)

Katolíci!

Jednota „Třebízský“, jejíž účelem jest udržovati a utužovati vzájemnost mezi katolícky smýšlejícími posluchači vysokých škol pražských a povzbuzovati je k plnění povinností náboženských (velikonoční sv. zpověď a sv. přijímání), jsouc nejdůst. kníž. arcib. Konsistoří a veosl. c. k. místodržitelstvím v Praze náležitě potvrzena, započne letošním studijním rokem svou činnost pro blaho studentstva a pro blaho celého milého národa českoslovanského nemálo důležitou a prospěšnou.

Obracíme se tudíž ke všem upřímným katolíkům, zvláště pak k veledůstojnému duchovenstvu v Čechách a na Moravě, aby spolek náš, o jehož potřebě a důležitosti zajisté každý přesvědčen jest, všemožně podporovali. A sice může býti spolek náš podporován následovně:

1. Veledůstojní duchovní správceové račtež upozorněti akademiky své osady (zvláště ty, kteří teprve universitní studia počínati budou), pokud dobré radě Vaší přístupni jsou, na tento katolický spolek, po případě i rodičům jejich na srdce vložte, aby vybilí syny své k přistoupení za členy této jednoty.

2. Pokud možno staniž se každý upřímný katolík členem přispívajícím nebo zakládajícím. Zakládajícím členem se stane, kdo ve dvou letech 100 zl. r. č. složí; přispívajícím, kdo každoročně buď pěti, třemi, nebo jedním zlatým jednotě přispívati se uvolí.

3. Pražští katolíci mohou spolku tomuto dobročinnými se státi též tím, když jeden nebo více obědů týdně chudému studujícímu dávati se uvolí, anebo kondici mu prostřednictvím spolku uděli (kondice svěřovány budou studujícím v každém ohledu řádným).

Konečně obracíme se ku všem posluchačům na universitě a na technice v Praze, vybizejce je, aby hleděli státi se členy této důležité jednoty (zápisné 30 kr., měsíční příspěvek 10 kr.), jimž se zároveň zaručujeme, že zaujímati budeme vždy stanovisko čistě katolické, jakož i dbáti o vědecké vzdělání všech členů a hmotnou podporu nemajetných.

Sídlo jednoty Třebízský jest v Praze v domě sv. Václavské záložny č. 223 – I. v rozsáhlých místnostech katolické besedy, kamž všecky dopisy a příspěvky (za které již nyní snažně prosíme) zasílány buďtež. Stanovy se každému na požádání franko zašlou.

Z výboru jednoty „Třebízský“ v Praze dne 1. září 1887:

Jaroslav Stehlíček, právník,

t. č. jednatele.

Th. C. Karel Vondruška,

kaplan u sv. Havla,

t. č. starosta.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Neděle 16. po sv. Duchu.

*Jak zlost si počíná vzhledem ku pravdě? že
ničím nemáme se dáti odstrašiti, pravdu mlu-
viti a právě jednati.*

„Ale oni mlčeli; tedy on sáhl
a uzdravil jej a propustil.“

Luk. 14, 5.

V boji se zlostí vidíme Pána. Bylo v druhém roce veřejného života Páně; ubíral se na slavnost stánků do Jerusalema. Pozván jedním Farisejem (předním, knížetem) v sobotu, by s ním jedl chléb. Jisti chléb jest hodovati. Byltě den sváteční židovský. Přijal pozvání, by, jak sv. Cyril (in Cat.) dokládá, přítomným prospěl i slovy i divy.

Kde bylo, a kdo byl, jenž ho pozval, písmo nepraví. Byli však pozváni i mnozí jiní, nepřátelé Ježíšovi; a oni ho pozorovali. Byl pak tu člověk jeden vodnatelný; kdo byl, odkud, jak se jmenoval, rovněž písmo sv. neudává; zdaž sám o své ujmě tam přišel, čili nastrojen byl, kdož ví? — Pozorovali, bude-li v sobotu uzdravovati, čili nic. Kteraká to zvrhlost, která převrácenost, konání dobrého pokládati za hřích! Mlčeli; ač dobře věděli, že dobrým Bůh se nezneuctívá, ale velebí, přece mlčeli. Zvrhlost nepřisvědčuje pravdě.

Ale Pán Kristus, nehlédě k jejich zatvrzelosti a převrácenosti, sáhl, a uzdravil jej a propustil. A z dalších slov, jež k nim promluvil, vysvitá jejich převrácená mysl, že dobytčeti by pomohli i v den sobotní, ale člověku nikoli. A nemohli jemu na to odpověditi, Ovšem, pravdě tak patrné, nepopovážili se, odpirati. Ukázal Spasitel, že

dobrymi skutky den Páně se nejen nezneuctívá, ale posvěcuje. Dále učí pokore.

Já na základě slov: Ale oni mlčeli; tedy sáhl a uzdravil jej a propustil, chce ukázati vám, který jest poměr zlosti ku pravdě; a že ničím se nemáme dáti odstrašiti, mluviti a jednati tak, jak zákon a svědomí nám káže. Pán Kristus budiž sám vzorem nám. —

1. Ale oni mlčeli. Jak zlost ku pravdě se má? a ve kterakém poměru k ní jest?

Zlost zvrhlá jest a jde cestou opačnou, směr její jest protivný; pročez co činí?

a) Mlčí; nechce s námi, jest proti nám; nechce s pravdou, jest proti pravdě. Držíc směr opačný, nemůže s námi jiti, nechce; sic by musila ku pravdě říci, že to pravda, a ku lži, že to lež; avšak toho nechce a proto zaryté mlčí. Avšak to svědčí o špatnosti Fariseově; nemohouce odpírati, mlčeli.

b) Podezřívá; nemohouc vystoupiti přímo, činí tak nepřímě; podezřívá, podkládaje špatné úmysly, jako činili Fariseové i jině, pravíce, že Pán ne mocí svou, ale pomocí ďábla vymítá zlé duchy.

c) Škodí; kde a jak může, dílo boží kazi; a škodila by mnohem více, kdyby mohla.

d) Nedá se přesvědčiti; nechce uznati pravdu a se obrátiti, i když přesvědčena a usvědčena jest. Tak vidíme dnes. Avšak to jest smutný stav duše, ano ten nejsmutnější, a ten největší trest od Pána Boha, zatvrzelost srdce. Tot hřích proti Duchu sv., kterýž, dle slov Páně, nebude odpuštěn ani zde, ani na onom světě: poznání pravdě, zvláště pak poznání křesťanské pravdě odpirati.

2. Ale co máme činiti? Dnešní svaté

evang. praví o Kristu Pánu, že, když Fariseové k jeho otázce zarytě mlčeli: on sáhl, uzdravil jej a propustil. Co z toho jde? že nemáme se dáti tím nikterak odstrašiti, když lidé zlí jsou proti pravdě, abychom pravdy snad nemluvili a, jak Bůh a svědomí nám káže, nejednali. Proč nemáme se dáti odstrašiti?

a) Že pravdu máme a pravda zvítěziti musí. Byť na čas utlumená byla: však tím jasněji se zaleskně, čím déle potlačována byla; jako slunko tím veseleji a stkvěleji se objeví, čím déle za mraky se skrývalo.

b) Že bychom sami byli zrádci na svaté věci a úřadě svém, kdybychom mlčeli.

c) Že bychom povolností svou zlomyslníky nikterak neobrátili, ale je spíše utvrdili, smělejšími učinili a tak dobré a svaté věci velice škodili.

d) Že bychom sami osvědčili se býti slabochy a nehodnými svého úřadu, své důstojnosti.

e) Že bychom sami největšího trestu hodnými se stali.

Vizme příklad Pána Krista, Spasitele svého. Nedal se ničím zastrašiti, odvrátiti, by nepřátelům pravdu pověděl. Zvláště pak, co se víry týče, máme ji svobodně, t. j. bez bázně a beze studu vyznávat. Doba naše, která miluje veřejné jednání a jde se vším na světlo, žádá povah rozhodných, jistých a určitých a za svou víru, Bohu díky, stydět se nemusíme. Uznáváš-li tedy víru za potřebnou a cítíš-li se býti katolíkem, tedy ukaž se zjevně, netaj se vírou svou, neboj, nestyď se, nebuď vlažný a líknavý, přidej se ku horlivým a rozhodným. A která vira jest lepší? která nad naši? která božského původu? Proto ap. Páně sv. Petr I. 2, 15.: „Nebo tať jest vůle boží, abyste, dobře činíce, k mlčení přivedli nevědomost nemoudrých lidí, jako (právě) svobodní, a ne, jako majíce svobodu za zástěru zlosti, ale jako služebníci boží.“

Pán Kristus řekl: „Já proto jsem se narodil a k tomu jsem na svět přišel, abych svědectví vydal o pravdě.“ A sv. Jan dí: „Pravda vysvobodí vás.“ Ano, vysvobodí nás od bludů, od zlosti, z tohoto života pozemského, plného bíd a strastí a uvede do slávy synů božích. Amen.

B. Hakl.

● sv. Václavu.

Že Bůh svých neopouští, ale počestné činí je.

„V podvodu oklamávajících jej byl jemu přítomen a počestného učinil jej.“ Moudr. 10, 11.

Máme drahý stkvost; který se chová v Praze, který se chová na hradě, v chrámě sv. Víta, v kapli sv. Václava ve zvláštní komoře na sedm zámků uzavřené a sedmi klíči opatřené; a stkvost ten se třpytil druhy velice slavně a lesk jeho se šířil po veškeré Evropě — ale přišel nyní v zapomenutí; a víte, který jest? Koruna Sv. Václavská.

Je z ryziho zlata, kruh, svrchu kříž a posázená drahými kameny českými. Dal zhotoviti ji Karél IV., otec vlasti; dal vstaviti ji na hlavu sv. Václava, odtud Svato-Václavská. Ryzí zlato na ní jest sv. víra naše katolická; kruh, jest trnová koruna Páně a koruna slávy nebeské; kříž, že všeliká důstojnost od Boha jest, i moc panovníčí, ale nejvyšší že ta jest, jež nám vychází ze sv. kříže, křesťanská; a drahé kameny jsou sv. naši patronové, z nichž dva se lesknou září nejstkvělejší a jsou: sv. Jan Nep. a sv. Václav; onen ze stavu kněžského, tento světského; onen, kanovník u sv. Víta a generální vikář arcidiecése Pražské; tento, vnuk prvního knížete křesťanského Bořivoje a jeho choti Ludmily, první světice české; a jeho památku konáme dnes, po veškerých Čechách svátkem zasvěceným, vlasteneckým.

Výborně obrala církev obojí čtení, kteréž na sv. Václava výborně se hodí. Já z něho vybral jsem slova: V podvodu oklamávajících jej byl jemu přítomen a počestného učinil jej; a chei ukázati: že Bůh věrných svých neopouští, ale že čestné činí je.

Sv. Václav, s korunou a praporem taniž nám na mysli; prapor, vítězství, — koruna, odměna, bychom následovali ho. —

1. V podvodu oklamávajících jej byl jemu přítomen. Bůh věrných svých neopouští, i když zlost lidská obklíčuje je, ale počestné činí je.

Peklo vychrlilo všelikou zlost svou, když církev Páně se šířila; byla zlomena moc jeho, napjalo všecku sílu svou. Strašná byla pronásledování církve boží. Satanská ukrutnost a leť vymyslila vše, čím církvi škoditi se mohlo. Nejprv bráno křesťanům jmění ve prospěch státu a tak ochuzování

jsou; vytrhování z rodin a příbuzenstva a posílání do vyhnanství do dalekých krajín, mezi surové lidi a národy, kdež ve všelijakých útrapách, v nouzi a bídě a ve všelijakém nedostatku dny života svého bídne trávit musili. Jiní na těle i zmrzačování a tak zmrzačení posílání buď do mramorových lomů, by tam lámali kámen, aneb do horních dolů a bání, by tam dobývali rud, anebo za otroky na lodi prodáváni jsou, by tam veslujice poháněli loď. A kdož zůstali doma, do žalářů uvrhování, a tu všelijak mučení a trápení jsou, až v rukách katanských ducha vyponštěli, anebo ku smrti odsuzování a rozličné usmrcování jsou, často způsobem tím nejhorším, nejukrutnějším. Toť jest, o čem již sv. Pav. k Žid. 11, 36. napsal: „Zkusili posmívání a bití, i vězení a žaláře; kmenování jsou, sekáni jsou, pokoušeni jsou, mečem usmrcování jsou; chodili v kožích ovčích a kozelcích, trpíce chudobu, jsouce sužování a trápení.

A nejen násilím, ale i lestí a klamem snažili se pronásledovatelé odvrátiti věrné křesťany od víry jejich, slibující hodnosti, důstojenství, statky pozemské, radosti, rozkoše, pohodlí, přízeň a vyznamenání; ale marné bylo všeliké svádění a lákání; v podvodu oklamávajících je byl jim Pán přítomen, že poznali šalbu a lest, a pamětlivi jsouce slov Páně: „Co prospěje člověku, byť světa pozískal, jestli na své duši škodu trpí? co dá člověk za duši svou?“ s opovržením a nevolí odmítali od sebe všeliké takové pokušení a Pánu Kristu věrní zůstávajíce s radostí a ochotou skláněli šíji svou pod meč katanský. Sem spadají krásná slova sv. Pavla, plná nadšenosti a svaté lásky: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Ždaliž soužení? aneb ouzkość? nebo hlad? nebo nahota? čili nebezpečnost? zdali protivenství? čili meč? — Ale v tom ve všem přemáháme pro toho, kterýž nás zamiloval. Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani knížatstvo, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani budoucí, ani síla, ani vysokost, ani hlubokost, ani jiné stvoření, nebude moci nás odloučiti od lásky boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem“ (Řím. 8, 35—39).

A ještě slavněji a pln svatého zápalu dává na jevo radost svou sv. Cyprian, biskup Karthaginský v Africe a okrasa biskupův, který, uhnuv se pronásledování, zprvu po několik let trval v úkrytu a

odtud spravoval církev svou, by stádece Kristovo v době pronásledování a v hodině nebezpečí nezůstávalo bez pastýře; ale když došla řada na něho, dovedl i on umřítí, položití život za Krista. Týž tedy ve svatě zanicenosti a pln nadšené hrdinosti křesťanské ve svém listě 26. napsal takto: „Což slavnějšího, což šťastnějšího může kterému člověku z ustanovení božího se přihoditi, než mezi samými katany, v hodině hynutí samého, vyznávati Pána Boha svého? než, mezi zuřícími — světské moci rozličnými a vymyšlenými mukami, i při skrouceném, zdrceném a rozdrásaném těle — vyznávati Ježíše Krista, Syna Božího? a to duchem, ačkoli již odcházejícím, přece svobodným? než, opouštěti svět a do nebe se ubírat? zůstaviti lidi a mezi anděly přebývati?“ Kteraká to slova, plná svatého zápalu, důstojná biskupa, důstojná mučenníka Páně!

Ni lstí, ni moci nedali odvrátiti se! Toť ty slavné boje církve, jež peklo strojilo, ale jež všechny církev svatá přemohla a slavně překonala. Nebojtež se, řekl Pán, já jsem přemohl svět! Předpověděl: Zde na světě nátisk míti budete! Avšak ze všeho pomohl Pán; a ze všelikého boje a zápasu slavnější vyšla církev. V podvodu oklamávajících je byl jim přítomen. Církev trpí, ale vítězí, jako Kristus.

Tak bylo i v Čechách. Jest tomu tisíc let, co církev Páně i mezi předky našimi začala se šířit. I tu potkala se u nejedněch s odporem. Člověk nerad se loučí s tím, čemu po dlouhou řadu let byl přivykl, a byť nesmyslné modly byly. Mimo to i mnohé zlovyky a nemravy pohanské v lidu zakořeněny byly. Sv. Václav snažil se, viru šířiti; činil tak sám jsa vzorem křesťanského života a panovníka, v zákoně lásky Kristovy spravoval lid sobě svěřený; stavěl chrámy, podporoval duchovenstvo, zakládal školy, kladl základ osvětě křesťanské. Potkával se s odporem; jmenovitě sama máteř jeho Drahomíra a mladší bratr Boleslav nebyli s vládou jeho spokojeni. I vlákali ho, pod záštitou pozvání ke křtu synáčka Boleslavova do Staré Boleslavi, kde již chrám křesťanský, ke cti a chvále svatých mučňův Kosmy a Damiana se nalézal, a kam sv. Václav rád spěchal. Avšak netušil, že zrada obkličuje jej a že úklady strojí se životu jeho; ale Pán v podvodu oklamávajících jej byl jemu přítomen. Známó vám, r. v Kr., jak zavražděn byl.

Až dosud stojí ten starý chrám, to staré sloupení; až dosud ukazuje se místo, kde se to stalo, kde krev svatého knížete zbarvila zeď, kruh, jehož klesaje se chytil. Jest tam oltář; slouží se tam nyní mše svatá. Padl, klesl sv. Václav, z návodu bratrova i rukou bratrovou, ale Bůh oslavil jej. V podvodu oklamávajících jej byl jemu přítomen a počestného učinil jej. Zemřel za víru a pro víru, ale Bůh ho povznesl; žije v slávě věčné, žije v paměti lidu. Zemřel, jak pověst praví, s obrazem Staro-Boleslavské Rodičky Boží na krku, na prsou!

2. Ale Bůh počestného učinil jej. Nebo co praví písmo? „Kážeme Krista Ukřižovaného, židům pohoršení, národům bláznovství... ale co jest bláznivého božího, moudřejší jest, než lidé; a co jest mdlého božího, silnější jest, než lidé“ (I. Kor. 1, 23—25.). Tak i zde ukázal Pán.

Nebo sotva že roznesla se pověst o zavraždění sv. knížete, již počala úcta jeho mezi věřícím lidem, mezi křesťany se šířit. Tři léta odpočívalo tělo jeho ve Staré Boleslavi, v kostele sv. Kosmy a Damiana. Již tu putovávali zbožní k tělu jeho. Po třech letech dal Boleslav převézt je do Prahy. Dělo se tak v noci; pod ztrátou hrdla přikázáno vozkovi, by do rána, za tmy, byl na místě. Stalo se tak; ale Bůh nechtěl, by zůstalo tajno, kteraké stkvostné brímě se veze. I praví nábožná pověst, že když oři se svatým tělem měli vjížděti do hradu: náhle zůstali státi a nížádným způsobem nemohli svatou tíží s místa hnouti. I sběhlo se lidí a hned zjevno bylo, kdo se tu veze. Až když světlo bylo a shon lidu veliký, a i kněžstvo přišlo, aby svaté ostatky uvítalo: tu vůz i průvod se hnuly a sv. ostatky do chrámu sv. Víta doneseny jsou, ježž sv. Václav byl vystavěl a kdež k úctě a odpočinku jsou uloženy.

Úcta ku sv. patronu začala býti veliká; nazýván dědicem země české, jakož i pramáti jeho, sv. Ludmila. Úcta jeho po vlastech čím dále více se šířila, až i za svatého prohlášen jest a památka jeho konána svátkem zasvěceným. Stavěny na počest sochy, oltáře, chrámy. Oslavován chvalořečmi a zpěvy; a lid uvykl, vše, co mu milo a draho bylo, nazývati Svato-Václavským. Od těch dob však, co Karel IV., otec vlasti, dal sbořiti starý a vystavěti nový chrám sv. Víta, dal též při něm a v něm zvláštní kapli postaviti, ježž stěny samými českými drahými kameny vyklá-

dány jsou a tam dal na oltáři tělo svatého Václava uložit, kdež až dosud odpočívá. Tak pravda jest, co dí písmo: A počestného učinil jej. Pravdiva jsou slova, jež církev sv. o něm čítati dává.

I na nás jest, Nejmilejší, abychom svého sv. patrona ctili a památku jeho důstojným způsobem slavili. Mámeť rozmnožovati čest a slávu jeho; nebo čest jeho jest i naše čest, sláva jeho jest i naše sláva. A to máme zvláště činiti dnes, v úmrtní den mučnické smrti jeho. Pročež dnes každý vroucně se k němu pomodli, vroucně a ze vřelého srdce zapěj dnes staročeskou: Svatý Václave, vojvodo České země! Pros za nás Boha!

Ano prositi má jej dnes každý věrný Čech a vzývati, by se za nás u Boha přimlouval, by nedal zahynouti národu českému, jenž nedávno teprv k životu se vzkřísil, by chránil jej od nepřátel, jako často zkusili Čechové mocné ochrany jeho. Zachovejme jeho sv. víru, snášejme třeba útrapy a protivenství za víru a žijme podle víry, svatě a důstojně, jako sv. Václav, zvláště kdož na křtu sv. na jméno jeho pokřtěni jsme byli, abychom, jako on, vztyčiti mohli jedenkrátě prapor vítězství nad pokušením a ozdobeni byli korunou slávy nebeské. Amen.

B. Hakl.

Advocata nostra!

Jest nepravostí naplněna míra,
zas vládne satan — lidé jeho stvůry;
jak slunce jas se noří v mračen chmůry,
hněv svatý skráně Bohu obestírá —

a žhavé blesky ruka jeho svírá
děšť ohnivý chce na ně dštiti s hůry
co soucit teskný andělské jal kůry,
dav světců tíše v slzách na zem zírá.

Tu v ticho mrtvé, plné tuchy děsné
jak sladký, smírný ton když náhle klesne,
to vane nebem tklivé: „Odpuštění.“

A k trůnu Boha Paní nebes kleká
o slitování prosí pro člověka
a chmůry hněvu — v lásky úsměv mění.

Xav. Dvořák.

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal *Jos. Pazderka*, far. v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Král Ladislav, obdržev zprávu o vítězství u Bělohradu, neoblenil se proto ve zbrojení, ale ještě snažněji chystal se k výpravě do Uher. Opustil tedy Vídeň 26. srpna, ale předeslav hojně zástupy nových křižovníkův po Dunaji k Budínu, čekal ve Prešpurku téměř dvě neděle na knížete Cílského, jenž mezi tím povolal byl pana Jiřího Poděbrada ku sjezdu na hranicích Moravských, kdežto dne 3. září ve vsi Troskotovicích obnovil své přátelské s ním úmluvy. Přední páni čeští, Jindřich z Rosenberka i Zdeněk ze Šternberka, spolu s moravským pánem Hynkem Bitovským z Lichtenberka, stihli ku králi osobně teprv ve Futaku, kamž byl rozepsal mimořádný sněm země uherské. Volání českých válečníkův z hořejších Uher Jana Jiskry a Petra Komorovského, aby pospíšili sobě do Futaku, bylo znamením královny žádosti, dáti se v pochod proti Turkům. Méně jisté jest, svolena-li na sněmu Futackém také další výprava proti Turkům.

S lidem svým branným a s křižovníky, jichž na stu a třech lodích počítáno pospolu 44.000 bojovníkův, přistál král dne 8. listopadu pod večer k Bělohradu a přijat na břehu s velikou ctí a slávou; s ním byli kníže Cílský, kníže Ota Bavorský, čeští páni Rosenberk a Šternberk, mladý hrabě Hořícký, hrabě Frangipan, Vilém z Lichtenštejna, Hynek Bitovský z Lichtenberka i jiného panstva drahé. Když ale s průvodem svým vjel do hradu, zavřena za ním rychle brána i odepřeno vchodu Němcům a Čechům, leč kteří podvolili se vejíti bezbranní. Krále tím poděšeného chlácholeno řečí, že to starý zákon nepouštěti do pevností pohraničních ve zbrani, leda kdo ku posádce náležel; Cílského ale smutná předtucha splnila se brzy. Nazejtří ráno, když byl na mši volán jsa několikrát pilně ku poradě, která v síni u hraběte Ladislava Hunyada držeti se měla, přišel konečně s brněním pod oděvem, a za ním hrabě Řehoř Frangipan i šestnáctiletý Čech Kaplíř ze Sulevic. Přijat jsa od mladého Hunyada s důtkou, a ve hrozící přátel jeho zbrani poznáv své nezbytí, s vytaženým od Frangipana mečem dal se směle do boje, a ranil i Hunyada

i tři pány uherské, dříve nežli na zem povalen a tam dotlučen býti mohl; mrtvému teprv ůtal Szilágyi hlavu. Frangipan i Kaplíř hájivše jeho, poranění také oba. Ve hřmotu a křiku o to povstalém posádka hradská odzbrojila i drancovala všecky pány a panoše německé i české s králem do hradu příslé; neušetřeno ani knížete Oty. Král chován v komnatě zvláštní. Vojsko mezi tím královo a křižovníci, kteří vně hradu byli zůstali, uslyševše, co se dalo, chápali se zbraně a činili přípravy k útoku na hrad, aby vysvobodili pána svého z rukou zrádných; ale tento uznává neúčinnost nového krveprolití, poslal k nim české pány Rosenberka i Šternberka s žádostí a rozkazem, aby vrátili se domů všickni; ana válka s Turky k jinému prý času odložena býti musila.

Po smrti Hunyadově zbýval na evropském bojišti pouze jeden hrdina, jenž s Turky byl, Jiří Kastriot a čili Skanderbeg, zvaný od Mikoláše V. předním bojovníkem a štítem křesťanstva, od Kalixta III. athletem Kristovým. Že rek tento slovanského jest původu a mládí své v horách domácích ztrávil, na jisto nyní postaveno jest. Dle souhlasných zpráv byl Skanderbeg nejkrásnějším mužem svého věku. Každý tah jeho obličej, každé hnutí jeho prozrazovalo hned na pacholíku královského syna a pak muže dospívajícího k velikým činům. Dle zprávy spolubojovníka jeho, byl tak bojechtivý, že mu před bitvou od radosti dolní ret se rozpukl a krev vystříkla a že, by mohl lépe mečem aneb obuchem vládnouti, rukávy si vyhrnul. Bitva prý mu byla občas potřebou. Skanderbeg byl zároveň vojínem a vojevůdcem, rychlý a důvtipný jako Caesar a Hanibal, necitelný ani zimy ani horka, síly tělesné nevyčerpatelné. Ačkoliv neměl nikdy přes 18.000 mužů v boji, nebyl přece nikdy od přesilného nepřítele zničen a platil i u svých nepřátel za nepřemožitelného.

R. 1443 Albánci vzbouřivše se proti Turkům, prohlásili v Lješi Skanderbega za národního vůdce a slíbili ho podporovati hrdly a statky a 200.000 Benátských dukátů. V červnu 1444 poslal sultán nejstatečnějšího vojevůdce s 40.000 jezdců do Albanie. Skanderbeg nemoha postaviti proti nim leč 17.000 mužů, zvolil v lesní úžlabině Dolní Dibry postavení tak výhodné, že Turci přes svou přesilu v půldenní bitvě poraženi a na útěk obráceni jsou. S tímto

vítězstvím, jež v Evropě radostně naděje vzbudilo, počíná neodvislost Albanie, již Skanderbeg přes 20 let hrdinsky hájil. R. 1446 vtrhlo turecké vojsko pod Firem pašem průsmykem Močrejským s neobyčejnou rychlostí do Dibry. Ale Skanderbeg byl rychlejší a opatrný. Firus paša upadl v zálohu a přišel o větší část svých lidí v strašné seči. Po něm přitáhl Mustafa paša s novým vojskem, ale i jej přepadl Skanderbeg v úžlabině, rozprášíl vojsko jeho a pobil 5000 mužů. Murad nařídil prozatím jen hranice chrániti a útoku se zříci. Ihned propukl mezi Albánci vnitřní čili domácí spor. Chtějící ho ve svůj prospěch využítkovati, Turci vpadli pod Mustafou pašou do Albanie; avšak Skanderbeg zničil je u Oraniče se strašnou rázností, 10.000 mrtvých a 15 praporů zůstalo na bojišti. Po porážce Uhrův u Kosova vtrhl Murad sám v květnu 1449 se 150.000 mužů a ohromnými děly do Albanie. Skanderbeg neuzavřel se do žádné pevnosti, nýbrž zůstal v širém poli, zaopatřuje pevnosti Svetigrad i Kroju mužstvem i špiží co nejskvěleji. S neobyčejnou rychlostí i rázností porazil přední voj 40.000 mužů, na sultána samého se svou hrstkou odvážit se nemohl. Svetigrad padl nedostatkem vody v ruce Muradovy, ale před ním padlo také 30.000 Turků při rozličných útocích. Příštího roku přitáhl sultán opět, dobyt Krojy. Skanderbeg držel se s 8000 muži v úžlabině, odjímal Turkům dovoz, přepadal jednotlivé oddíly, vyskytoval se a ztrácel jako blesk, tu ve dne tu zas v noci. Kroja se držela s neobyčejnou vytrvalostí, ač Turci na centy těžké koule tam metali a zdi podkopy podryli. Ani útokem ani zradou nepodařilo se jim Krojy se zmocniti. Pln mrzutosti zanechal sultán obléhání a opustil poražen zemi.

Skanderbegovo jméno šlo v Evropě z úst do úst, on platil za největšího vojévůdce století, stál na vrcholi své slávy a ze všech stran docházela ho blahopřání, pocty a dary. Roku 1452 vpadl Hamsa s 12.000 muži do Dibry, byl však od Skanderbega v noci překvapen a jat, 7000 jeho vojinů pobyto. Roku následujícího přišel Ibrahimbeg s větším vojskem, ale ztratil vítězství i život rukou Skanderbegovou. Teď chopil se sultán proti nepřemoženému nepříteli jiné zbraně, totiž zrady; slibil Mojžiši Golentos-ovi, nejdůvěrnějšímu příteli a často zástupci Skanderbegovu, od něhož knížetstvím Diberským obdařen byl,

celé knížetství Albánské, kdyby Skanderbega odstranil. Roku 1455 pokusil se Isábeg, nejosvědčenější vojévůdce turecký, o nový útok na Albanii. Skanderbeg, chtěje si pojistiti pomoc krále Neapolského, holdoval mu pro své sídlo Kroju a obdržel podporu 1000 pěších a 500 mušketýrů. Když však konec června 1455 se 14.000 mužů na Berat udeřil, poražen jest od přesily turecké. Přes to zůstal nepřemožitelný. V horách hučícími řekami a bystřinami rozklaných byl nepřátelům nedostížitelný. Jakmile se zima blížila, odtáhli Turci, ponechavše Mojžišovi půdu a slibivše mu 100.000 dukátů i Albanii bez poplatku, jestli jim hlavu Skanderbegovu odevzdá.

Po porážce Beratské považován jest Skanderbeg na západě nějaký čas za ztraceného; teprv na jaře 1456 opět se vyskytl. V dubnu psal kardinálu Carvajalovi, líče mu velké zbrojení Turků a prose za přímluvu u papeže. V červnu objevil se vyslanec jeho v Miláně. Hned v říjnu poslal Skanderbeg z Krojy vyslance k Františku Sforzovi a k papeži Kalixtovi III. Tento přijal posla s nevýslovnou radostí; nebyl však s to, Albánce loďmi neb vojskem podporovati, ale propůjčil jim pomoci své posvátné přímluvy a pokud mohl i peníze jim přispěti hleděl.

V březnu 1456 porazil Skanderbeg zrádného Mojžiše, který s tureckým vojskem do své vlasti byl vpadl, v Dolní Dibře se ztrátou 10.000 mužů a zahnal jej za hranice. Lítostí jsa mučen, utekl do Albánie, prose Skanderbega za odpuštění, jehož se mu také dostalo. I zabavené statky jeho mu Skanderbeg velkodušně vrátil. Pomáhaje pak věrně v boji proti společnému nepříteli, Mojžiš snažil se těžkou vinu své zrady smířiti.

Bolestnější nežli Mojžišova byla zrada svatana jeho Hamsy, jenž, zváběn byv od Mohameda, zrádcem krve své rodiny, země i víry otcův svých se stal. Spolu s tureckým vrchním vůdcem Isábegem táhl Hamsa 1457 v čele znamenitého vojska proti Skanderbegovi, jenž nemoha postaviti leč 12.000 mužů bitvě s přemocným nepřítelem vyhnouti se a do vnitř vyprázdňené země vlákati jej hleděl. Ve vši rychlosti sneseno tudíž všechno dozrávající obilí do pevných míst, kamž také největšina venkovského lidu se utekla se svou mohovitostí. Jakmile přední voj nepřátelského vojska horní Dibrou do liduprázdné země se vedral, couvl Skanderbeg

se svým vojskem k Alessiu. Turci opalovali velkou část země a zajížděli až k Alessiu, jež Benátčanům patřilo. Sinorie hlasitě nařikala na porušení neutrálního území, ale stísněným Albáncům nepřispěla. Jako dříve tak i nyní neviděla ráda, že Alfons Neapolský Skanderbegovi dovozu poskytl. Tento se byl ve své nouzi i k papeži obrátil a písemně za pomoc prosil. Bohužel nebyla papežská komora právě skvěle postavena, loďstvo vyžadovalo neustále velké summy; se všech stran činily se na papeže požadavky, an desátek turecký velmi skrovně docházel. Co papež učiniti mohl, bylo, že poslal peníze a slíbil, co nejdřív možno dobře vystrojenou galeji a potom i jiné lodi mu poslati. V červenci 1457 dobyl Skanderbeg v Tomornice svého nejskvělejšího a nejkrvavějšího vítězství. Vojsko Isábegovo přikvačeno jest, anó bezstarostně odpočívalo; kdo neutekl, zabit jest. 30.000 Turků zahynulo, 1500 zajato, 24 koňské ocasy a veškeré ležení ukořistěno. Mezi zajatými byl také Hamsa. Skanderbeg daroval mu velkodušně život, poslal ho však do Neapole, kdež jej král opatřiti měl. (Dokončení.)

Marii vítají družky před chrámem.

Hle, brána svatyně již otvírá se,
ó vstup jen, rajske poupě lilijové,
ty květe, o němž snili prorokové,
ať píseň jejich plesem zachvívá se,

ať dechne slzou, jež v jich plála řase,
když toužili v ráj zpátky — Tys jak nové
jim slunce zářila — jak z kukly klove
se zlatý motýl, naděj blaha zase

z chmúr beznaděje Tebou vstříc jim vzletla:
ó vstup a neprodlevej, hle již zkvetla
zář obětí tam na oltáři v šeru,

a chrámem bouří velebný zpěv kněží,
jas hvězdny na Tvé bílé skrání leží,
hle, Jehova sám čeká Tě — svou dceru.

Xaver Dvořák.

Počátky spolku sv. Vincence z Pauly.

(Dokončení.)

VI.

Prázdniny r. 1834 neučinily přítrž návštěvám chudých. Mnozí ze členů bydleli v Pa-

říži, a neopustili ošetřovanců ze své ochrany; mezi nimi Leprevost, něco starší svých spolu-bratří, jsa churav, horlivostí nahražoval slabé síly své tělesné.

Na počátku nového roku školního nechyběl nikdo! Každý zaujal opět dílo své ve společném úkolu; z krajů přistupovali mnozí přátelé. Ozanam píše dne 15. října 1834: „Získáme našim spolkům mnoho dobrých Lyonských přátel, abych pravdu děl: nedbám mnoho konference historické, spíše považuji ji za prostředek ku získání nových členů pro konferenci křesťanské lásky.“ A dostal slovu: v listopadu a v prosinci r. 1834 dosáhl počet členů konference 100.

Nepříjemnosti, jakých bylo našim druhům již dříve zakoušeti, staly se nyní tak citelnými, že nastala potřeba konečného dělení. Záležitost ta přivedla se na přetřes Ozanmem v sezení dne 16. prosince — potkala se však s velkým odporem, jehož blavním dokladem bylo, že by pan Bailly v rozličných odvětvích pak předsedati nemohl. Všichni byli již na jeho řízení přivykli a nechtěli ho postrádati, kterýž byl tento nový spolek pod svou střechu přijal, jej radou podporoval i jeho vůdcem byl; mysliło se, že bez něho jednotlivá oddělení nevyhnutelně by se rozpadla a vzhledem k takovým dokladům žádného rozhodnutí neučiněno.

Za 14 dní po té obnovil návrh Arthaud. I sestavena byla komise ku prozkoumání věci. Tato sešla se dne následujícího a jelikož věc byla důležitá, účastnili se jí také členové, kteří k ní nenáleželi. Rozmluvy byly živé. Ozanam podporován, odůvodňoval Brac de la Perrière dílo rozdělení. Le Taillandier obával se hlavně, aby tím bratrský svazek porušen nebyl a při této vzpomínce slz zdržeti se nemohl. Sezení trvalo dlouho; všeobecné pohnutí a rozčilení vzrůstalo, když na hodinách dvanáctá udeřila. Nastal nový rok. Tu povstal pan Bailly, sám též velice pohnut, a pravil: „Tyto roztržité otázky a tyto nepříjemnosti dlouho již hlodají na mém zdraví; déle snášeti jich nemohu! Počíná nový rok; přenechejte mi péči vhodná opatření učiniti, kteráž by všem přáním vyhověla! Bratři — obejmeme se!“ Po těchto jednoduchých slovech všichni povstali, objímali se a navzájem si blahopřáli nového roku.

Následující úterý, dne 6. ledna 1835 ustanovil pan Bailly dvě komise: jednu z přátel rozdělení, druhou z jeho odpůrců. Po mnohých schůzích usnešeno rozdělití spolek ve dvě oddělení, kteréž by však v domě pana Bailly-ho se scházely. Ujednáno dále: oba oddíly scházejte se v generální radě, kdež o mimořádných podporách, jakož i o přijímání nových členů rokované budiž. Tím způsobem naděli se nepří-

jemnosti odstraniti. Tímto usnešením komise podporován oznámil pan Bailly v sezení dne 24. února rozdělení konference na příští týden. Každému oddělení ustanovena byla zvláštní síň. Jedno oddělení tvořili členové, jimž přidělení byli chudí XII. okresu a na starém městě, druhému pak chudí XI. X. a I. okresu.

Chudí I. okresu byli svěřeni členům, kteří bydleli u sv. Filipa du Roule; mezi těmi nalezal se též Clavé, který vzdor vzdálenosti nikdy schůzi konferenční nevynechal. Pan Bailly ponechal si předsednictví celého spolku; náměstkem jeho v oddělení I. byl Ozanam, tajemník téhož Brac de la Perrière; v oddělení II. byl náměstkem předsedy Levassor, Thury tajemníkem. Picard a Leprevost působili jako skladníci. Ve schůzi dne 10. února sdělil Ozanam list, v němž Curnier oznamuje založení konference v Nîmesu. Novinka tato vyhověla přání a rozhodnutí se pana Baillyho: dle možnosti spolek rozšiřovati.

Prvním usnešením generální rady bylo tištění poukázek na potraviny pod dohlídkou spolku. Dne 7. dubna jmenován byl Lallier náměstkem Ozanamovým I. sekce, která přijala název: Sekce předměstí sv. Jakuba. Náměstkem Levassora v sekci II., nazvané „sekce Faubourg Saint-Germain,“ stal se Leprevost.

Po odbyté schůzi shromažďovali se obě sekce v amphitheatru. Zvyk tento měl však také své nepřiležitosti; neboť zřídka kdy stávalo se, aby obě sekce zároveň skončily. Jestliže sekce II. byla dříve hotova, tu rušila náhlým svým příchodem jednání sekce I.; a naopak: byla-li prvá dříve hotova, tu musila zbytečně čas mařiti čekáním na sekci druhou. Četnými pak přístupy do konferencí prodlužovaly se společné porady o nových členech dlouho do noci; byly tedy schůze dvojnásobné. To vše nesnesitelným stávalo se hlavně členům daleko bydlícím; Clavé a přátelé jeho bydlící ve předměstí Faubourg du Roule vyslovili se o založení jejich zvláštní sekce. Toto přání zamítalo každý průtah.

První shromáždění nové sekce konalo se v pondělí dne 25. května 1835 u Clavého; Ozanam a Lallier byli přítomni. Jeden z mladších členů navrhoval, aby celá konference přistoupila k bratrstvu věčného růžence, poněvadž, jak dokazoval, jest růženec základem každého křesťanského spolku. Starší bratři vymlouvali mu ale věc, díce, aby každému jednotlivci ponechána byla úplná svoboda v soukromých pobožnostech; střeziti se jest, povinnost takovou všeobecně ukládati, aby tím přístup mnohých ke spolku stal se nemožným aneb aspoň obtížným. Dne 30. června ponavrhoval jiný člen zahájení čtvrté sekce pro odiehlou farnost Bonne-Nouvelle. Zároveň oznámil tři nové kandidáty v téže farnosti

jako on bydlící, kteří by jádro nové sekce tvořili. Návrh byl přijat, a aby času zbytečně se nemarilo, v téže schůzi tři kandidáti za členy jsou přijati. Od 16. června převzal předsednictví sekce sv. Jakuba Le Taillandier, a předměstí St. Germain převzal Maubout.

VII.

Dne 19. července r. 1835 byly všechny sekce spolku shromážděny v kapli Lazaristův, aby svátek svého sv. patrona oslavily. Při velkých službách božích přistoupili mnozí k stolu Páně; rovněž o nešporách o půl třetí hod. se shromáždili. Večer pak o 8. hod. odbývána valná schůze, zakončená loterií ve prospěch ošetřovaných chudých. Průběhem r. 1835 počala se též zakládati knihovna a šatnice pro chudé. V prázdninách pak zůstával vždy dostatečný počet členů v Paříži, tak že ošetřování přerušeno nebylo. V témž čase zároveň počal spolek, který mezitím valně se rozšířil, v Paříži býti znám, ačkoliv v zásadě choval, veřejnosti nehledati. Ve schůzi dne 10. února 1835 navštívili spolek farář od sv. Štěpána na vrchu a pan Pissin-Sicard, ředitel ústavu hluchoněmých v Belgii. Dne 30. března dostavil se zase pan de Rainneville a žádal o adresy těch mistrů, jimž by se učenníci a tovaryši z venkova dobře svěřiti mohli. Dne 15. dubna žádali školní bratři v ulici St. Martin, aby jim členové spolku při vyučování odrostlých ve večerních hodinách nápomocni byli; příležitosti této s radostí uchopili se Le Taillandier a Estève. Dne 28. května přišli tiž bratři s novou záležitostí; běželo tenkrát o krátké proslovy po hudebním kursu v neděli večer. Dne 16. července darován byl spolkovým chudým obnos 250 franků. Ke sklonku r. 1835 dosáhl počet členů od počátku trvání spolku 250. Tu nadešla doba, aby pomýšlelo se na řádnou organizaci.

Když po prázdninách všichni členové shromážděni byli, uzavřel pan Bailly spolku psané stanovy dáti. I vyzval k tomu Lalliera, úvod k tomu sám si ponechav. Zároveň učinil potřebná opatření, aby sekce ve předměstí St. Germain příhodnou místnost měla. Pan Gossin, předseda spolku sv. Františka Regis, ochotně propůjčil k účelu tomu dům spolku svého v ulici Cassette. Pan Gossin neznal tehdejší ještě spolek sv. Vincence z Pauly, jehož generálním předsedou svého času měl býti; Chaurand, jako člen spolku sv. Františka Regis byl mu znám; i udělil sekci St. Germain pohostinnosti pod výminkou, jestli Chaurand její předsedou se stane. Na den Neuposkvrněného Početí Panny Marie, 8. prosince 1835, ohlásil pan Bailly stanovy ve valné schůzi, k nimž byl sám počáteční úvahy připojil; byly to vesměs výňatky ze spisů sv. Vincence — tedy názorům členů zcela příhodné. Podle těchto

stanov přijal pan Bailly pro příště název generálního předsedy; generálním místopředsedou stal se Leprevost, generálním tajemníkem Brac de la Perrière a generálním skladníkem Devaux. Tito čtyři tvořili ředitelství spolku. Sekce St. Germain pojmenována konference St. Sulpice. Předsedou byl Chaurand, Le Taillandier tajemníkem, Delallice skladníkem. Ozanam stal se předsedou sekce sv. Jakuba, pojmenovaná konference sv. Štěpána na vrchu; Renard tajemníkem, Picard skladníkem. Konference St. Sulpice přeložila schůzi svou na 7. hod. v úterý, aby členové její mohli spolubratry konference sv. Štěpána navštívit.

Tak uspořádan byl spolek na počátku roku 1836. První postní neděli obdávána valná schůze všech čtyř konferencí. O prázdninách, 16. srpna 1836 založili bodří Lyonané, studia svá v Paříži dokonavše, konferenci v Lyoně, jejížto předsednictví ponechali dosud nepřítomnému Ozanovi. — R. 1837 počalo nepřetržité spojení konferencí pařížských s konferencemi venkovskými: v Lyonu, v Nîmesu, Renedu a Nantesu, kdež jiní mladí bratři spolku spolek rozmnožovali. Tvořila se tak střediska, z nichž život spolkový tiše proudil a dílo své nábožné konal. Další rozšíření spolku jest tak dalece známo; obmezujeme se, tím co jsme napsali, díky Bohu vzdávajíce, že milost dal prvním našim členům i jich následovníkům k požehnanému úkolu, jež si vytkli:

Učiti se vespolek znáti a milovati; znáti a milovati též chudé Ježíše Krista a službu svou jim věnovati. —

Končíme tuto nepatrnou práci svoji a podáváme ji hlavně našim jinochům vzdělaným na úvahu; spolek sv. Vincence z Pauly trvá v Čechách již po mnohá léta, o čemž jindy zprávu podáme; ale málo jest v něm členů onoho stavu, který vlastně spolek v Paříži založil. A přec není nic důležitějšího, než aby právě lidé mladí, intelligentní, nadšení byli duchem čistě křesťanským, kterýž by je vychoval v pevné a šlechetné povahy, prospěšné církvi, národu a vlasti. Bolzano praví: „Šťastným býti a jiné šťastnými učiniti — toť účel člověka!“ Nuže! spolek sv. Vincence vydatnou k tomu podává příležitost.

Ve stanovách spolku sv. Vincence čteme: „Proto na zdar, bratři! Budme si spojení neb odloučení, blízcí neb vzdálení, vždy budeme se vzájemně milovati a v lásce posluhovati chudým. Milujme tento malý spolek, kterýmž jsme uvedeni na cestu života křesťanského a bohatého skutky lásky! Milujme své zvyky, milujme svá pravidla! Budeme-li je věrně zachovávat, uchovají ony nás i spolek náš všeho zlého. „Zlého páše se tak mnoho,“ pravil jistý bohomyslný

kněz v jednom dobročinném spolku; „nuže, čínmež my alespoň něco dobrého!“ Jak milo nám bude kdysi při vzpomínce, že jsme nepromrhali dnův své mladosti! Mladá léta jsou pole, které sluší vzdělávati; nepřebíhejme ho spěšně, nepamatujíce budoucnosti. Spíše ohlížejme se a sbírejme klasy, ležící u nohou našich a z života prchajícího važme snopy dobrých skutkův, za které bychom očekávati mohli hojně odměny u Boha!“

Tolik i našim bodrým jinochům českým, jež pro věc šlechetnou nadchnouti není věci těžkou; dokázali toho již mnohdykrát a historie o tom nemlčí; nuže — čas přítomný vyžaduje jich síly — spolek sv. Vincence z Pauly budiž i jejich spolkem!

Jinak doporučíme spolek ten ochraně a přízni veledůst. duchovenství českoslovanskému!

Vysoce důstojnému Pánu panu Antonínu Lad. Dlaskovi,

kn. arc. vikáři Kolínskému, děkanu Kouřimskému,
k. a. konsist. radovi a notáři atd. atd.

na památku

jeho povýšení za čestného kanovníka starobylé
kapitoly Staroboleslavské.

Když *slunce* polední své výše dostupuje,
A všechny tvory jasem kolkol oblivá,
Neuzříš *stín*, jenž ve tmách těl se rodívá,
Od *světla* plaše přchá v skalní sluje.
V životě zemském jedva lidem *světlo* vzchází,
Nezbytný *stín* je nezavolan doprovází.
Jak poskrovnu těch bezestinných okamžiků,
Kdy v zenit slávy stoupne hvězda smrtelníků.

Dí Kristus: kněži „sůl jsou země, světlo světa,“
Leč tmou je pohazuje zloba pekelníků,
A šípy kalené na církev marně metá . . .
Svět zajde — a s ním smutku stíny, tma lži tmoucí,
Kristovým sluhům svitne — světlo nehasnoucí!

Jos. V. Smělý,
farář v Ratenicích.

Venkovská idylla.

Jirny — utěšené to zátiší venkovské — leží nedaleko Ouval. Lid skromný a upřímný vzdělává zde svá role a poctivě se živi. K němu každoročně mnozí Pražané přicházívají a po letní dobu se zde ubytovavše, dýchají do sebe vonný lesní vzduch. Venkovské zátiší spojuje je takorůka v jednu

rodinu, neboť ti, kteří se ve městě neznají — pozdravují se vespolek a navzájem srdečnou sdílností si věnují. A co medle spojilo je v tak něžné přátelství? Pojdmež s nimi na procházku do lesa! Z visky vyšla celá karavana měšťáků a po kratičké cestě octla se v hlubokém borovém lese. Za hlučného hovoru a jásotu dětí po houbách se shýbajících, dorazili konečně k cíli svému. Mezi štíhlými borovicemi vypíná se zde dub stařec velikán. Objemný kmen rozděluje se ve výši na tři vzhůru strmicí kmeny, jakoby na znamení nevystihlé Trojice Boží, kteréž pak tvoří ohromnou korunu, v níž ptáci nebeští sídlí.

Dub ten jako nepatrné símě do země vložen, či snad burácející vichřice jej sem přinesla, pamatuje několik pokolení vesničanů a tito za zbožného úmyslu v kmeni jeho jakoby kapličku učinili a ozdobili ji soškou Boží Matěře. Po té pak, kdykoli cesta jednotlivce zde vedla, neobmeškal nikdo zde pomodlit se Zdrávas Maria! Po příkladu zbožných vesničanů i měšťáci uctívají Pannu Marii; za tichého rána i stinného večera šepotají zde své modlitby, a tak stává se tato lesní příroda skutečným chrámem.

A když doba žní přejde, konává se i veřejný průvod ze sousední vesnice Velkých Jiren, jež sám duchovní pastýř vede, do lesa k Panně Marii; jako jindy tak i letos stalo se tak v den Narození Panny Marie. Sotva se o věci dověděli měšťáci, neváhali důstojně ozdobiti malou svatýňku. Z které zbožné mysli vyšel tento návrh — nevím; a všichni uchopili se ho a jakoby o závod pracovali na překrásných věncích z mechu a z lesní květiny.

Tu vidíme, jak dovedná ruka šlechetné dámy vyšívá krásnou roušku, v kterouž oblečena býti má soška Rodičky Boží; tam zas mozolovitá ruka příčinlivého zahradníka sbírá astra a do věnce je vlétá; jiní zase shánějí se po metlicích a v rozkošnou kytici je splétají; a tamo zase jakés útlé děvčátko, dále od čilé společnosti po lesní cestičce se prochází a z popsaných stránek něco pro sebe si odříkává — avšak nesmíme překaziti její radost z překvapení, jaké chce ostatním připraviti, pročož nechme ji zatím samotnu! A na to vše dívá se Matka Boží, v sošce zobrazená, a jakoby si myslila: „Co to vše as znamená?“ Den před zmíněnou slavností všichni obklopili starověký dub, jako včelky

svoji královnu, a v brzku změnil se lesní velikán v květinový sloup. Vážná ústa mužů chválila pilné pracovnice, důmyslné hlavy zbožných dam stále nové a nové okrasy vymýšlely, až je konečně soumrak večerní překvapil. Bylo ale vše již hotovo: soška v krásnou roušku oděna, věncem bílých a červených růží obklopena, krásně za sklem se vyjímala; kolem kapličky velký věnec z mechu, pod ním věnec z aster, mezi oběma kmitalo světélko v barevné svítilně; dolejší část stromu zdobil guirland z jehličí a růží, nejposléze kytice z metlic.

Nastalo odpůldne svátku Narození Panny Marie. V Malých Jirnech zahlaholil zvoneček, zvěstující, že průvod z blízkých Velkých Jiren se blíží; u kapličky spojili se všichni dohromady a pak za zpěvu té vznešené písně národní: „Tisíckrát pozdravujem Tebe“ došlo processí k Panně Marii; zde pokleknuvše, modlili se všichni s duchovním pastýřem loretánskou litanii a přiměřené modlitby. Posléze vystouplo děvčátko v bílých šatečkách — ono, jež jsme již dříve byli v lese pozorovali — a něžným hláskem předneslo tyto verše:

1.

Tak krásný jest ten dnešní den
Jak ne vždycky as bývá: —
Pták bloudí lesem samotén
A píseň rajskou zpívá;
Pak větérek když zaduje
Do starých těchto borů —
Ach, jak se srdce zraduje
Všech lesa volných tvorů!

2.

Tak blahý jest ten dnešní den
Vše hýbe se a dýše plesem . . .
Na poutníka rtech zmirá sten,
Jenž plačky krácel žití lesem;
Nežť uzřel dnes, jak slunka zář,
Jež zlatem šatí kraj i horu
Té hvězdy nebes něžnou tvář —
On uzřel dnes své spásy zoru!

3.

Už beze strachu teď kráčí vstříc
Své cesty kýženému cíli —
On upocenou stírá líc
A zase dál a dále pílí;
A unaven když klesá v mech
I naděj když snad v oku zmirá —
On zbožný vyše k hvězdě vzdech
A k pouti další síly sbírá!

4.

A vizte milí: také nám
Dnes v cestu krásná hvězda svítí;
A proto celý Boží chrám
Tu radost velkou s námi cítí:
Vždyť v ráj se mění celý les,
Pták zpívá dnes jak nejlíp umí —
Duch náš se vzhůru k nebi vznes',
A nelze říci — co srdce tlučí!

5.

Vyšlat nám hvězda: Maria,
Toť krásné, svaté jméno Její;
Jí ke cti: chválu, Gloria
Ti zpěváčkové mají pějí!
A s těmi každý milerád
Z nás chválí slavnou Paní nebe:
„O Maria“ — na tisíckrát
my pozdravujem' Tebe!

6.

O vizte jenom obraz ten,
Jež krásně zdobí Vaše kvítí!
O vizte jej, zvlášť bol a sten,
Když srdce Vaše zbožné cítí!
Pak přejde vše a blaze Vám
Až duch Váš vejde v nebes stán:
Vždyť Maria — ta Matka milá,
Je hvězda Vaše, moc a síla!

7.

Ty pak ó Máti spásy všaké
Svých dítek zbožné vyslyš zpěvy,
I jejich díky, tužby také
Z úst malé, skromné Tvoji děvy!
I také Vám, důstojný Pane,
Buď zasloužený dík náš vělý —
Kéž krajem tím duch zbožný vane
A zůstává tak povždy celý!

Jednoduchá slova ústy nevinnými pro-
nešená nemálo přítomné dojala. Na to
ještě několik slov vzácných místní dp.
farář ke shromáždění pronesl, průvod se
seřadil a za hlaholu písně Mariánské na-
zpět se ubíral.

Tak skončila tichá tato pobožnost více
domácí než veřejná v krásném chrámě
přírody. Hosté z Prahy trvali ještě chvíli
v tichém zadumání u posvátného dubu,
než milý rozhovor se rozpředl. Zapome-
nuvše starosti svých vezdejších, necítíce
mnozí z nich ani bolesti nemoci svých
tělesných, kochali se z blahé přítomnosti,
pili kalich útěchy tak řídké v životě lid-
ském. chvíle; i chválili také výmluvné

děvčátko, které na vavřínech své idyllické
slávy mile odpočívalo. Až zase temno
večera pod útulnou je zahnal střechu.

O utrpeních církve katolické v Rusku.

(Pokračování.)

Eugen Bulgari, přítel Bedřicha II.
navrhl, aby pravoslavní misijníci byli
vysláni pod správou jednoho biskupa, a
tém at se několik vojenských pluků přidá,
aby kázání náležitěho důkladu nabylo.
Ihned jest vybráno několik pluků a každému
přidán dostatečný počet vojáků, s nimiž
on plně a pále naznačeným okresem táhl.
Kněží, kteří hned nepřijali evangelium
Petrohradské, jsou vyhnáni z far svých
nebo uvrženi do žaláře, mnohým uši a
nosy uřezány nebo zuby zvyraženy. V krátkce
téměř zničeny jsou diecése Ukrainské
Lucká, Vladimírská, Chelmská na Volyni
a Kamenecká. Aby se ještě rychleji došlo
účele, unie Breštská prohlášena jest za
vynucenou a násilnou, a tedy nesprave-
dlivou, pročž prý všechny církve, kteréž
se tehdaž s římskou Stolicí sjednotily, od
nynějška za „pravoslavné“ pokládati dlužno.
Dále nařízeno úkazem, že nižádné latinské
či katolické vesnice, které čítají méně než
100 domů, budoucně za fary považovány
býti a svého vlastního kněze katolického
míti nemají. Poněvadž pak se to týkalo
největšího dílu vesnic, téměř všechny fary
vydány jsou v moc a libovůli vlády; jen
diecése Lucká zůstala poněkud ušetřena a
to shovíváním gubernátora. Spojení s Ří-
mem bylo naprosto přetrženo. Také Ka-
teřina II. ze své libosti a vůle zřídila bi-
skupství Mohilevské a učinila je sídlem
metropolitů všech nově přizískaných diecéseí.
Na tento stolec metropolitický dosazen jest
Siestřencevič, rozený kalvin, jenž býval
kandidátem bohosloví, na to důstojníkem,
dříve pruským a potom polským, později
domácím učitelem a konečně knězem. Mezi
články, na něž přísahati musel, nachází
se tento (13. čl.): „Zapovídá se přijímati
bully nebo breve jmenem papežovým
z Říma přicházející. Tyto bully nebo breve
přímo docházejte senátu, aby se tento
nejprvé přesvědčil, není-li v nich nic proti
zákonům zemským nebo proti moci, kterou
Bůh samovládcí dal. Senát je oznámí moc-
náři a bude čekati rozkazu o jich pro-
hlášení.“ Justičné kollegium složené ze

samých protestantů mělo rozhodovati o všech katolických záležitostech. „Toto dílo Kateřinino,“ jakož soudí nynější ministr Tolstoj, „bylo arcidílo věhlasnosti; jedním jistě rázem zjinačilo všechny vztahy vyššího duchovenstva polského ke vládě a ke dvoru římskému a utvořilo řád, kterýž za základní říšský zákon platiti smí. Nepřiznávalo již římské Stoliči žádného práva, aby se pod záminkou náboženství vkládala do kázně duchovenstva neb do záležitostí vládních. Kateřina katolictvu v Rusku dala novou bytnost a — což jest s podivením — nikoliv Řím nespasil církev římskou, ale Kateřina, která byla té církve daleka.“ Tak tomu rozumí ruský ministr. Siestřencevič byl pomocník císařovny hodný. Za katechismus poručil on knihu od sv. Stolice pro kacířství v ní obsažené dávno zapovězenou; právu církevnímu pak bylo učiti „v těch omezeních a změnách, jež císařovna k dobrému církve katolické v říši své za vhodné uzná.“ V letech 1794—1796 dle Tolstoj 1,572.067 katolíků bylo k církvi pravoslavné „zpět přivedeno,“ a „kdyby Kateřina ještě několik let byla na živu zůstala,“ tím zavírá knihu svou ruský ministr, „nebyvalo by již unie nižádné. Ani spravedlnost, ani panovnícké povinnosti k zemi své nedopouštěly jí toho, aby děle ponechávala polovičaté církve, která by přec v krátké době sama sebou zhroutiti se musela.“ L. 1796 zemřela Kateřina II. Z 5000 katolických far diecési Kyjevské, Lucké, Kamenické a Vladimírské pozůstalo jich sotva více než 1000. Za své vlády více než 700.000 křesťanů s církví pravověrnou sjednocených nucením vpravila do pravoslavné církve státní*).

Za Pavla I. a Alexandra II. zdálo se, že zhoubné dílo na chvílku přestává, ano nějaká část unických biskupství opět zřízena jest. Nicméně řádění Kateřinino ještě působilo a při smrti Alexandra I. počítalo Rusko jen ještě 1,398.478 unitů. Alexandrův nástupce Mikuláš I. nalézal, že jest tento počet ještě hrozně veliký i umínil si unii konec něniti. Jako Kateřině Siestrenčevic tak Mikulášovi povolným nástrojem byl v tom jakýsi Siemaško. Člověk ten l. 1827

jsa assessorem katolického vládního kollegia v Petrohradě císaři předložil návrh k utlačení církve, kterýž zůstával v tajnosti až do l. 1872, kteréhož roku v Petrohradě tiskem byl uveřejněn. Císařovna Kateřina II., tak počíná úvod, zjevně prohlásila, že jest její úmysl zničení unii. Pobrání statkův a stav oblehací v krátce utvořily dráhný počet kostelů schismatických. Zatím okolo l. 1800 toto na víru obracování ustávalo vlivem kněžstva latinského, vychováváním atd. Naproti tomu odporoučeli se založení vládního kollegia řeckého. Počet diecési budiž zmenšen, každé na víru katolickou obrácení budiž přísně trestáno. Uničtí mnichové basilianští buďtež pomalu přiváděni pod poslušenství úřadů schismatických. Hlavní věcí jest a bude zakoupení sobě osoby způsobilé. Tak by se mohlo dáti na rozum biskupovi X., kterýž nyní 1000 rublů bere, že jest na něm dostávati 2000 nebo 3000, jestliže se propůjčí zámyslům vlády. Biskupům, kterých takovými prostředky získati nelze, přidány buďte bezpeční koadjutři. Konečně duchovní při kostelích katedrálních kříže latinské vyměňte řeckými, což aby snáze činili, budiž s nosením kříže řeckého spojen plat 100 až 150 rublů. Tím postupem asi jdou myšlenky, jež ctižádostivý Siemaško císaři předložil. Povýšen jest na arcibiskupskou stoliči Mohilevskou a ve skutek uváděl návrh svůj se zdarem až příliš smutným do léta 1868, kteréhož roku smrti sešel. — Zatím Mikuláš I. vždy nešetrněji sobě počínal a vydal řadu ukazů, jimiž katolíci biskupové nuceni byli v konání svých pastýřských povinností poslouchati vlády ruské. Řehole nebyly sice přímo zrušeny, ale novickým jejich domům, studijním ústavům a řeholním slibům taková nařízení jsou dána, že jim byl hrob vykopán. Jestliže přece dosti brzo vymřítí nechtěly, napomáháno plnem statků jejich. Ještě bezohledněji mohla vláda v právo církve katolické sahati, když ji povstání polské l. 1830 žádoucí k tomu příčiny poskytlo. Po bitvě u Ostrolenky musela se vzdáti Varšava na milost a nemilost dne 8. září 1831. Vůdcové povstalců spasili se útekem do ciziny. Dosavadní samospráva království polského vzala konec Statutem organickým z l. 1832. Polsko jest přivtěleno k říši ruské jako část neoddělitelná a polské vojsko vřaděno v pluky ruské. Na tisíce dětí, jmenovitě jichž otcové v bojích padli,

*). Připomenouti sluší, že „orthodoksos,“ jehož překladem „pravověrný“ býti má, znamená toho, jehož víra (dogmata) jest pravá, tedy pravověrného.

do Ruska odvečeno a tam v rozkolnictví vychováno. Kdo však Rusa ke katolictví „svedl,“ tomu brozeno tresty nejpřísnějšími. Všechna smíšená manželství uzavřena před farářem katolickým prohlásil úkaz za neplatná a nařídil, že všechny děti z manželství mezi sjednocenými a nesjednocenými uzavřených, v „pravoslavné víře“ mají býti vychovány. Ustanovení, že k jedné fáře potřeba jest 1000 domů, jest přísně obnoveno; k tomu vyšlo nové nařízení, jímž se faráři pod těžkou pokoutou zapovídalo slyšeti zpověď osob cizích, čímž příslušníkům zrušených far mělo býti zamezeno obcování svátostem. Dále rozkázal Siemaško zrádce sedící na arcibiskupském stolci Mohilevském, aby všechny staré missály, breviáře a modlitební knihy jemu vydány a místo nich rozkolnické moskevské uvedeny byly. Taktéž zrušeny jsou všechny katolické obřady při službách Božích. To pak ospravedlněno tím, že prý papež v unii církvi ruské vnutil jakési latinské ceremonie, jichž se sprostiti jest potřeba. Faráře do sazovala vláda i chránila se ovšem jmenovati kněze horlivé. Vrchem celého toho zhoubného díla bylo konečně l. 1839 smutné odpadnutí tří sjednocených biskupů k rozkolu ruskému. Přece však mezi kněžími nacházeli se muži, kteří více milovali Boha než svět, z nichž také byl staříčkový metropolita Vilenský Bulhak, který nechtěl nic míti činiti se zradou Siemaška a Luzinského, biskupa Plockého, ale za to od vlády složen jest z důstojenství svého. Nižší duchovenstvo namnoze hrdinsky bojovalo a trpělo pro víru. Přemnozí pravověrní kněží jsou z míst svých sesazeni. Siemaškův vlastní otec, kněz ruský, vytýkal zradu synovi a jen „velikomyslnosti“ syna toho a milosti císařově měl co děkovati, že nebyl dopraven na Sibiř.

Léta 1839 myslila vláda, že vyhubení katolictva k místu a konci svému jak náleží jest přivedeno. Nejprve úkaz vládou vydaný napořád do pravoslavné církve přijal všechny fary, které jednou schismatické bývaly, i se všemi jejich osadníky. Potom dne 24. února 1839 vyšlo jest sňesení svatého synodu, jímž se slavně prohlašuje církve sjednocené od Říma odloučení a k ruské státní církvi se připojení. Císař vzal tento skutek pod svou ochranu. Ražen jest peníz památný s nápisem toho smyslu, že, co rozloučeno bylo nenávistí, sloučeno jest láskou. Ze všech biskupství

sjednocených pozůstala jen jediná diecése Chelmská; ve druhých diecésích podařilo se na nejvýše několika osadám ujíti zámeru svatého synody. Nejdříve zrušeny jsou pravověrné ještě kláštery basilianské a „tvrdošijní“ mniši uvrženi jsou v podzemní žaláře, a za žaláříky nad nimi ustanoveni jsou odpadlíci. Ano stalo se, že hrdinští vyznavači hladem jsou umoreni, jako 74 letý P. Slobodský. Jiní kněží byli od odpadlého biskupa Zubka do krypt uzavírání. Úctu národa k zemřelým hleděno zameziti pomluvou, že v podnapilosti skonal. Avšak nejen kněží, i lidé světští vzpírali se proti rozkazům synodním a uměli za víru svou umírat. Jeden příklad ze mnoha ukáže, jak s takovými „odbojníky“ nakládáno. Bylo v pondělí po květné neděli, když setnina pěchoty podgubernatorem a četnými agenty policejními vedená obklíčila vesnici Dudakovice v okrese Mohilevském. Až do velkého pátku vojáci skličovali vesnici, jakoby ji hladem vyležeti chtěli, potom ji zapálili a nejpřednějším sousedům po třech stech ran vysázeli, protože se tito stále ještě zdráhali odpadnouti od víry katolické. Ubozí asi ve dvou hodinách po tom nelidském ubití vypustili duši. Nicméně zdařilo se teprve l. 1854 přemoci poslední odpor v biskupstvích jihozápadních. (Pokračování.)

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

Za smíchu a žertu uběhl den a na dešel večer. Rozárce se pojednou zastesklo. Bílý šat zdál se jí býti rubášem a dorážející k ní smích a zvuk hudebního nástroje z místnosti vedlejší jí přímo poděsil. Schoulila se do koutka a ani nedýchala, očekávajíc, co se dít bude. Bála se však marně. V obvyklý čas donesli jí večeři a zanechali opět o samotě.

Sotva posluhovačka dvěře zavřela, svlékla Rozárka skvostné nedbalky a přehledala celý pokojik, shánějíc se po svém šatě, ale nenalezla ho. Unavena jsouc strachem ulehla a v úzkosti své brzy usnula. Myslila, že nebude daleko jitro, když oči otevřela. Hluk, smích a hudba zaznívaly stále. Děvče neodvážilo se ani

hlavy pozvednouti. Prála si, aby bylo již ráno, že bude mocně žádati za nějakou práci. Život, který zde posud vedla, se jí nikterak nelíbil; podobal se málem životu v žaláři. Ozval se v ní pojednou lepší cit a jistě by byla, majíc od někud pomoci, vši nástraze ušla. Avšak nebylo tu nikoho. Byla zaprodána v cizině, kam ve své lehkomyšlnosti se pustila. Jestřáb uchvátil bezstarostnou holubici a marně snažil se dostat z jeho ostrých spárů.

Tak vedlo se i Rozárce. Nechali ji nuditi se, aby tím spíše zatoužila po zábavě. Nechali ji o samotě, aby pocítila potřebu společnosti, třeba to byla společnost hříšná. Ještě několik dní uzavírali děvče jako v žaláři, ač jinak ničeho jí nescházelo. Ruce její ku podivu zbělely a pleť její stala se mnohem jemnější. Družky své od příchodu do stavení posud nespátřila, jenom v noci slyšela často bujný a skotačivý smích jejich, mezi což i hlasy mužské se mísily. Sama jediná zdála se býti opuštěnou a proto nejednou si zaplakala. Toužila po svobodě, po volnosti ba nebála se více rozpustilých děvčat, jako při svém vstoupení, ano chtěla mezi ně, vždyť den o samotě jí byl věčností.

Bylo to asi za týden po jejím příchodu do Vídně, když jednou odpoledne znamenala, že posluhovačka má všemožnou starost, aby pokojík její byl ještě úpravnější a skvostnější než dříve. Rozárka netajila se s tím a tu žena jí sdělila, že paní domu chce pod večer Rozárku navštívit, proto že musí býti vše v nejlepším pořádku. Rozárka byla na návštěvu zvědavá. Bylo jí divno, co paní asi chce, když jsouc němkně ani slova s ní pohovořit nemůže. Nemohla se ani dočkat večera, až se slíbená návštěva dostaví.

Před soumrakem přišla paní domu nádherně nastrojená a prohlížela zvědavě Rozárku, kterou posluhovačka v nové atlasové šaty ustrojila. Ač dávala si paní všemožnou práci, aby co nejvlídnější se zdála, přece byly oči její jako jedovaté střely a Rozárku obcházel mráz. Nerozuměla ani slova, co paní patrně se zálibou o ní pronášela. Posluhovačka, která zastávala spolu úřad tlumočnice, byla pochvalou paní celá rozradostněná a sdělovala radost svou Rozárce, která dosud nemohla ani pochopiti, proč jí tak skvostně ustrojily a co paní na tom záleží, aby co možná krásnou byla. Paní štípnouc Rozárku do rozpálené tváře odešla, vesele se

usmívajíc. Posluhovačka přehlédla znovu zkoumavým okem pokojík a jala se stůl pokrývat čistým ubrusem, chystajíc přibor pro dvě osoby k večeři.

Rozárka usedla do pohodlné pohovky a dívala se udiveně na vše, co se kolem ní děje. Tušila předobře, že hostitelé její nemají s ní dobrého úmyslu. Rozpomínala se na matku, co by tomu asi řekla, kdyby jí v tom krásném šatě viděla. Jeden loket úzké stužky atlasové stál té doby hezký peníz, jakou cenu měly asi celé šaty? Možná, že by obsah celé putny matčiny ke koupi jich nestačil. A což Petřík? Ten by byl asi teprv celý bez sebe a nemohl by ani slova promluvit, kdyby jí tak uviděl.

Zatím bylo prostřeno na stůl a než se Rozárka mohla ženy pozeptati, proč dnes pro dva chystá se večeře, když obyčejně jen sama jídá, vešla do pokojíka slušně oděná dívka, hezké tváři a dosti uhlazených mravů. Byla asi stejného stáří s Rozárkou, ale jak ze všeho vidno, mnohem zkušenější nežli tato. Začala Rozárce vyprávěti, že také v domě slouží a slyšíc, že je zde Češka, spěchá, aby milou krajanu pozdravila. Při tom vtiskla, jak se Rozárce zdálo, vřelý polibek na její rty. Shledání to zdálo se Rozárce velkým štěstím, a to tím spíše, když jí dívčina sdělila, že chce s ní v pokojíku tom bydleti, nemá-li Rozárka nic proti tomu. Nezkoušené děvče venkovské netušilo, že ptáček, chce-li chytiti opeřence do roztažených tenat vyvěšné volavé ptáky, aby známým hlasem své druhy přilákaly. Tak bylo i zde; nežli se Rozárka nadála, stržena byla v bahno hanby, z kterého není snadného vyvážnutí. Jednoho dne odjížděla v nádherném povozu po boku sličného pána do nového obydlí. Vsedajíc do kočáru, nenadála se, jak nemilá příhoda dnes ještě na ni čeká. Plna rozmaru a bujnosti nedívala se ani kolem sebe, prahnoucí zrak svůj v oku milence svého stápějíc. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (*Reforma z řádu augustiánského.*) Při provincialní kapitole řádu Augustiánů, která konala se letos v měsíci srpnu, přítomen byl v klášteře u sv. Tomáše v Praze také generál řádu z Říma P. Neno a předsedal při volbě provinciála a kapitulářů. Po skončených

volbách oznámil shromážděným bratřím, že také řád Augustiánů v Čechách postupně má býti reformován a že v něm zavedena bude přísná observance, t. j. řeholníci podrobeni budou přísnějším pravidlům života než dosud, a musí do nejmenších podrobností zachovávatí předpisy týkající se života společného a řeholního oděvu. Kněžím, klerikům a novicům, kteří až do letošního roku nalézají se ve svazku řádovém, bylo generálem povoleno, aby žítí mohli dle dosavadních pravidel řádových; avšak počátkem příštího roku v Praze přijatí novicové nebudou se více připravovati ku svému budoucímu povolání v pražském mateřském klášteře u sv. Tomáše, nýbrž odesláni budou do bavorského kláštera v Männerstadtu, kde přísná observance jest již zavedena. Bohoslovecká studia budou pak novicové konati v Římě. Na žádost generála řádu byl klášter augustiánský ve Vrchlabí přenechán jako klášter mateřský oněm řeholníkům augustiánským, kteří na dále žítí budou dle přísné observance. Z nynějších členů řádu Augustiánů přihlásil se na vyzvání generála k dobrovolnému přijetí přísné observance, administrator fary u sv. Tomáše dp. P. Berthold Hejhal. Kdyby se byli kromě tohoto přihlásili ještě dva členové řehole, byla by již nyní ve vrchlabském klášteře přísná observance zavedena.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 15. září u sv. Mikuláše, od 17.—20. t. m. u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně a od 21.—24. září u Všech Svatých na Hradčanech.

— Dne 14. t. m. byl za opata v Teplé zvolen P. **Clementso Alfred**, dozorce v Mariánských lázních, kn. arc. notář. Nový pan opat narodil se v Chebu dne 28. října 1831, slavné sliby složil dne 25. září 1853 a vysvěcen byl dne 26. července 1854. Nejdůst. p. světcí biskup Pražský, který jako ordinariátní komisař do Teplé zavítal, potvrdil nově zvoleného církev. hodnostáře jménem Jeho kn. Milosti nejd. p. arcibiskupa a udělil mu dne 15. září benedikci.

— **Kněz zavražděn.** V noci ze dne 7.—8. září byl lokalista Jan Marell v Passendorfu v hrabství Kladském úkladně od dvou mužů ve svém bytu zavražděn a oloupen. Vrahové jsou dosud neznámí. Zesnulý byl nezámožný, neb na výživu dostávalo se mu ročně pouze 400 tolarů. Žil vždy skromně a byl u lidu velice oblíben.

— Zítřa připadá památka sv. **Ludmily**, mučennice a patronky české země. V ten den bude starobylý chrám sv. Jiří, kde tělo svěřice této odpočívá, obecněvstupem přistupen. Ráno budou tiché mše sv., o 10. hodině zpívaná mše sv., odpoled. ve 4 hod. kázání a po něm požehnání.

S m ě s

Nedělní klid na poštách v Anglicku.

U nás bojí se klidu nedělního, jako čert kříže, a poukazují vždy k tomu, že by tím utrpěl obchod a doprava. Angličané jsou rození obchodníci a přece až úzkostlivě šetří klidu nedělního. Nedávno rozhodla komise ustanovená, aby vyšetřila, mají-li zásylky poštovní býti dodávány, že knihy, obchodní cirkuláře a tiskopisy, noviny vyjímajíc, vůbec nesmějí v neděli býti dodávány, a psaní jen tehdy, když v městech dvě třetiny obecního zastupitelstva, a na venkově dvě třetiny poplatníkův se pro to prohlásí.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Marell*, lokalista v Passendorfu v Kladsku, 7. září 1887, (nar. 6. května 1828, vysv. 28. června 1856);
- p. Karel *Navrátil*, hlavní far. u sv. Jindřicha v Praze, 14. září 1887, (nar. 29. října 1830, vysv. 28. července 1855).

Jmenování jsou:

- p. Ondřej *Deutsch*, kn. arcib. vikář a osobní děkan Borský (Hayd), jmenován čestným k. a. konsist. radou;
- p. Jos. *Kopetz*, far. v St. Sedlišti (Altzedlisch), jmenován osobním děkanem;
- p. Frant. *Passauer*, far. v Schönwaldu, a
- p. Jos. *Springer*, far. v Tisové (Tissa), jmenování kn. arc. notáři;
- p. Mikuláš *Trapp*, far. v Nové Vsi (Neudorf), jmenován II. sekretářem vikariatu Borského (Hayd);
- p. Jan *Heindl*, far. v Neuhauslu, obdržel Expositorium canonicale.

Ustanoven jest:

- P. Aleš *Příbyl*, kněz ř. sv. Dominika, za koop. u sv. Jiljí v Praze.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Gust. *Zeiner*, farář v Řepníkách, 4. září 1887, (nar. 12. října 1832 v Hroch. Týnci, vysv. 25. července 1856).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Rotter*, koop. O. Altstadský, za kapl. do Lanova;
- p. Jos. *Čeravský*, kapl. Chotěbořský, za koop. do Zhoře;

p. Ladisl. *Seidl*, kapl. Dobrušský, za kapl. do Bykáně;
 p. Jos. *Kašpar*, kapl. Mezříčský, za kapl. do Dobrušky;
 p. Fr. *Hendrych*, kapl. Hrádecký, za kapl. do Mezříče;
 p. Jos. *Martínek*, kapl. Janovický, za kaplana do Sedlce;
 p. Jan *Pánek*, kapl. Moračický, za kapl. do Heřmaně;
 p. Jan *Ruml*, kapl. Bysterský, za admin. do Korouhve.

Novosvěcenci:

p. Ferd. *Audrlický*, za kapl. do Bíl. Újezda;

p. Frant. *Radimský*, za kapl. do Chotěboře;
 p. Karel *Kuhn*, za koop. do Kronstadtu;
 p. Ant. *Rohlik*, za koop. do Pohledu;
 p. Fr. *Pospíšil*, za kapl. do Červ. Kostelce;
 p. Ant. *Rubík*, za kapl. do Č. Janovic;
 p. Stanisl. *Schönberg*, za II. kapl. do Chrastí;
 p. Jan *Kalovs*, za II. kapl. do Č. Třebové;
 p. Vít. *Kejzlar*, za koop. do Josefova;
 p. Karel *Voříšek*, far. v Kuněticích odebral se na odpočinek.

Uprázdňená místa:

Kunětice, fara patr. nábož. matice, od 1. září;
Repniky, fara patr. p. Hugona z Baltasaru, od 5. září t. r.

Jsem právě Boleslav,
 mne bolem oslavil,
 když věnec tu dovil,
 své slávy Věnceslav.

Nápis na staroboleslavské bráně.

Každému uvědomělému vlastenci-katolíku zajisté dobře známy jsou význam a vážnost Staré Boleslavi pro naši milou vlast — dědictví sv.-Václavské.

Každý ví, že zde v krvi svatého dědice našeho zarděly se po prvé červánky budoucí slávy české — každý zná, že odsud vyšlo světlo svaté víry Kristovy a pravé osvěty, rozžaté sv. našimi apoštoly Cyrilem a Methodějem.

A pomníkem té slávy a toho štěstí — „mučennictví“ sv. Václava nejvýmluvnějším — to místo krvavé, s něhož svatá krev po staletí nedala se smýti rukou lidskou — ten oltář, na němž pro lid svůj obětoval se sám pán — dědic jeho.

Než místo to nachází se v skrytosti, v podzemním chrámu (kostelíku) sv. Kosmy a Damiana, tak že mnohý z těch tisíců poutníků, již z celé vlasti každoročně k Matičce Boží sem připutují, snad ani netuší, že stojí na půdě krve sv. Václava skropené a že zázračný obraz Matky Boží, kterouž přišel uctit, týž svatý kníže nosil na prsou svých, či, že divotvorný obraz Matky Boží, toto palladium země české — jest odkaz sv. Václava! —

Na trvalou tedy a milou upomínku všech příchozích do starého města Boleslavova, že vzácná a posvátná, mučennickou krví sv. Václava a památkami drahocennými posvěcená to země, po nížto krádeží: ustavil se a již také vys. c. k. místodržitelstvím schválen jest Spolek Václavů staroboleslavských, jenž vytknul sobě za úlohu postaviti na náměstí před hlavním vchodem svatyně Mariánské, důstojnou, uměle provedenou sochu našeho svatého knížete.

Ke kžénému dokonání tétož zbožného, vlasteneckého spolu ale i nákladného díla, obrací se spolek ten ke všemu národu sv.-Václavskému, zejména ke všem Václavům s vřelou prosbou za podporu!

Stavíme-li ochotně pomníky vlastencům o národ zasloužilým, tož zajisté zasloužil sobě pomníku zvláštního na místě své obětavé lásky k národu svému — svatý Václav — ten svatý Václav, kterýž nedal zahynouti předkům našim, a nedá zahynouti také nám i budoucím — a Jehož koruna knížecí září od pravěků, a bohda zářiti bude na vždy jasem nehynoucím . . .

Dle stanov stává se členem *zakládajícím*, kdo jednou pro vždy 30 zl. r. č., *příspěvající*, kdo každého roku 2 zl. a *činným*, kdo ročně 1 zl. co příspěvek složí.

Než každý i sebe menší milodar vítán a uveřejněn bude v těch kterých ochotných listech veřejných.

Nuže bratří Čechové, Vlastenci upřímní, zejména Vy Václavové, kdokoliv a kdekoliv jste, oslavte patrona svého, oslavte sv. knížete našeho, a buďtež ubezpečeni, že sv. Václav a Rodička Boží staroboleslavská budou Vá n štědrými odplatiteli!

V Staré Boleslavi, v září 1887.

Za výbor spolku svatého Václava:

Václav Stibinger,
 t. č. předseda.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190 — I.

Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ř e ě

na neděli 19. po sv. Duchu.

*I za dnů našich jest král a syn, i svatba;
jsou, kdož pozváni jsou, nechtějí přijíti.*

„I poslal služebníky své, aby
povolali pozvaných na svatbu,
ale nechtěli přijíti.“

Mat. 22, 3.

Ku konci chýlil se pozemský život Páně; Spasitel, jakoby poslední síly sbíral, snažil se, ty, kdož až dosud pohrdali, uvésti do království božího. Naposledy učil ve chrámě. Vypravoval podobenství. Knížata kněžská a Fariseové měli mu rozuměti; mnil je. Výklad jest:

Král jest Otec nebeský; syn jest Spasitel náš, Kristus Ježíš. Svatba jest spojení Ježíše Krista s člověčenstvím, s duší lidskou. Lože svatební jest láno přesvaté Panny, do něhož složiti se ráčil. Služebníci jsou v zákoně starém proroci, v novém apoštolové a jejich nástupci a pomocníci, biskupové a kněží. Kdož nechtěli přijíti, jsou křesťané vlažní, nevěřící; kdo se posmívali a služebníkům pobíli, ti, kdož svatým věcem se rouhají, jim se posmívají a dílo boží kazatelův ruší; vraždí je duchovně. Hněv králův jest hněv boží. Pobíti, ztroskotání města jest trest, kterýž je stihne. Povolání druhí jsou národové pohanští. Roucho svatební jest svatý, křesťanský život. Hostina jest radost nebeská. Temnosti zevnitřní jest zavržení od Boha, jest věčný trest. Pláč a skřípění zubů jest lítost a bolest. Mnoho povoláných, ale málo vyvolených; povolání všickni, zdaž vyvolení?

Já dnes o tom, že ovšem až dosud jest týž král, týž jeho syn, svatba, sluhové, ale i ti, kdož pohrdají a přijíti nechtějí. —

„I poslal služebníky své, aby povolali pozvaných na svatbu, ale nechtěli přijíti.“

1. Až dosud je týž král, který strojí svatbu synu svému; jest to Bůh Otec nebeský; a týž syn, Spasitel náš, Ježíš Kristus; a táž svatba; zasnubuje se s duší lidskou, milostí svou a vírou, viditelně pak v nej-světější Svátosti oltářní.

2. A jsou až dosud i služebníci, kteříž vycházejí, aby volali pozvaných, zvěstující, že již jest hotovo vše a uchystáno, aby přišli. A jsou to kněží novozákonní, jež vysílá svatý otec ze Říma na vše strany, do všech dílů světa, ke všem národům, hlasatelé víry, misijnáři. A jsou doma kněží, jež světí biskup a po svém biskupství rozesílá, by vinice Páně nezůstala bez dělníkův, stádece bez pastýřův; a o suchých dnech, kdy za starých časů bývali svěcení kněží, mají modliti se věřící, by Pán poslal hodné dělníky na vinici svou.

3. A co činí služebníci ti? Plní vůli pána svého; činí, nač posláni jsou. Vyřizují, pozývají. To činí na kázáních, v křesťanských cvičeních, ve zpovědnici, ve škole při mládeži, při loži umírajících, a kde vhodná příležitost jim se naskytne. Svědomitý sluha, kde a jak může, věrně a svědomitě plní vůli pána svého. Pozývá ku hostině nebeské.

4. Ale jsou, kdož pohrdají, nechtějí přijíti. Jeden jde do dvora svého, jiný po kupectví svém, t. j. více jim leží na srdci zisk časný, než království nebeské; více statky toho světa, než poklad nebeský. A přece, co platno jim bude vše v poslední hodině? zdaž nenechají všeho zde? zdaž neodejde ta duše nahá a holá na věčnost? Jiní pak posměchy služebníkům učinivše zabili je. Jsou, kdož ze svatých věcí posměch sobě tropí, ano jiným se smějí; těm

kdož na služby boží jdou, a služebníky boží duchovním způsobem zabíjejí, t. j. dílo jejich, dílo boží ruší a kazí.

5. Avšak bez trestu nebudou; jakby mohli býti? Rozhněvá se král, vyšle vojska svá o soudu božím, zahubí vražedníky ty, zavrhně je, že hostiny nebeské účastní nebudou; a město jejich zapálí — smete s tváří země, že po nich památky nebude; nebo kdož jako Bůh? „Řekl Hospodin ku Pánu mému: Sed na pravici mé, dokavadž nepoložím nepřátele tvých za podnoží noh tvých“ (Ž. 109, 1).

6. Řekl opět sluhům král: Jděte na rozcestí a kterékoli naleznete, pozvete na svatbu. Jestliže kde svaté víry a církve si neváží, a volání do království božího nedbají, můžet toto odstěhovati se jinam, kdeby si ho lépe vážili a pozváním nepohrdali. Tak může od nás sv. církev odstěhovati se do Afriky, Ameriky, i daleké Australie, kdež v pravdě také utěšeně zkvétá. Zanechán vám bude dům váš pustý. V Asii i severní Africe byly druhdy církve kvetoucí; kde jsou? dopustil Bůh na ně trest — na jejich místě mohamedanství.

7. Hostina — obraz pobytu v církvi boží — anebo blaženosti nebeské. Třeba však roucha svatebního. Roucho svatební, víra a život podle víry; ctnosti a dobří skutkové. Všeliký strom, nenesoucí ovoce dobrého, vyřadit a na oheň uvržen bude. Temnoty zevnitřní; večer, noc, venku, že hlavní hostiny bývaly večer; tu světlo, záře, venku tma; pláč a skřípění zubů — lítost a bolest.

8. Važme si církve boží; děkujeme Bohu, že v církvi jsme, že už k té hostině duchovní a i nebeské povolání jsme; neboť to milost jest, již jsme došli beze vsí zásluhy před mnohými jinými. Snažme se, bychom měli na sobě stále roucho svatební svaté víry a křesťanských mravů, abychom jedenkrát, až vyšle král služebníky své, aby nás zavolali, byli nejen mezi povolanými, ale i mezi vyvolenými a účastní se stali hostiny nebeské. Amen. *B. Hakl.*

Řeč o slavnosti posvěcení chrámu P.

Dům boží jest místo útěchy a radosti.

„A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich.“ Zjev. 21, 4.

Slavnost posvěcení chrámu Páně jest velikou slavností v církvi boží; proč? že

dům boží jest věřícímu lidu velikým dobrodiním; jestiž středem života, duší, srdcem osady, odkud všechen život, život duchovní vychází a (se) prýští. I koná se po celý oktáv, t. j. osm dní, jak při mši sv., tak církevními hodinkami.

A jakby neměla slavnost ta důstojně a radostně se konati? Tuť Pán Kristus, Pán a Spasitel náš, uprostřed svých věrných, tuť opravdově přítomen, tu s námi přebývá, odtud vycházejí vše milosti, tu místo útěchy a radosti. Kde jest který národ, jenž by měl Boha svého uprostřed sebe přebývajícího, jako my katolíci? (Tom. Akv.). Proto dobře spadají sem slova: „Až stánek boží s lidmi a přebývati bude s nimi. A oni budou jeho lidem a on sám s nimi bude jejich Bohem. A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich; a smrti nebude více, ani křivení, ani křiku, ani bolesti více nebude.“ A ze sv. evangelia: Dnes stalo se spasení domu tomuto. Ukážu, že chrám Páně jest skutečně místem útěchy a radosti. — Pán s námi. Buďmež i my chrámem božím, jak ap. dí: „Zdaliž nevíte, že chrám boží jste a že Duch svatý přebývá ve vás? —

„A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich.“ Chrámu Páně jest místo útěchy a radosti.

1. Chrámu Páně jest obrazem církve boží. Jako chrám Páně oddělen jest od ostatních stavení: tak církev Páně od ostatních věr a učení. Jako dům boží do výše se nese, tak církev Kristova; vedet duše k nebi. Jako chrám Páně vystaven jest z kamení: tak církev z kamení živého, jak dí I. Petr. 2, 5.: „I vy, jako kamení živé, vzdělávejte se na něm v dům duchovní, v kněžstvo svaté, k obětování duchovních obětí, příjemných Bohu skrze Ježíše Krista.“ A jako chrám Páně má základní kámen: tak i církev, jestiž Ježíš Kristus kámen úhelní (Sk. 4, 11.). A jako do chrámu Páně přicházejí mnozí: tak do církve — křtem svatým.

2. Chrámu Páně jest obrazem i samých nebes. V nebesích sídlí sv. Trojice; i chrám Páně katolický Bohu Trojjedinému zasvěcen jest. I když biskup jej světi, obcházeje jej venku třikráte, kropí svěcenou vodou říkaje: Ve jménu Otce, i Syna, i Duchu sv. V nebesích trůní Pán J. Kristus, sedě na pravici Boha Otce Všemohoucího: i zde na oltáři, ve svatostánku. V nebesích jsou andělé a svatí; tak i v chrámu Páně; mámeť tu obrazy a sochy, jsme jako u společnosti svatých. V nebesích jest věčné

světlo; říkáme: A světlo věčné ať jim svítí; i zde hoří věčné světlo, na osvědčení přítomnosti Pána J. Krista, kterýž pravil: Já jsem světlo světa. Do nebes vcházejí duše spravedlivých; tak i sem přicházejí duše zbožné a kající. A tak již proto jest chrám Páně místem útěchy a radosti. Ale i ještě jinak.

3. Tu zvláště se srdce potěší a posilní. Země naše nazývána bývá plačtivým údolím; a právem. Co tu strasti a bídy, co nemoci a chorob, co práci těžkých a namáhavých, co pláče a zármutku! Kde má srdce hledati útěchy? Snad v rozkoších a radovánkách toho světa? Ach, víme, ty že krátky jsou a zůstávají jen hořkost a pelýněk. Také jest třeba k nim peněz a těch nemá každý; ale zármutek, svízele a strasti má každý i nejvíce chudý. Snad v prázdných útěšných, jalových slovích? ta jeví lehkomyšlnost a málo pomáhají; spíše skutkem pomáhají; ale těch málo bývá. Anebo snad hledati útěchy ve věcech časných? bohatství? důstojnostech? víme, všechny věci pozemské že ducha lidského neukojují. Snad v tom posléze, že jiní také trpí? Poněkud snad, neboť i staří říkali, že sladko jest, míti společníky bolesti; ale málo uleví, viděti trpěti i jiné, spíše se bolest ještě rozmnoží a zvýší. Kde tedy má duch skormoucený hledati útěchy? Ach, kde jinde, než ve chrámu Páně? Tu srdce se potěší, tu posilní. Tu slyší slovo boží; snad některé zrno útěchy padne do srdce zarmouceného. Tu přináší se nejdražší oběť, oběť kříže a lásky; týž Kristus, kterýž řekl: Kdo chceš za mnou přijíti, zapři se sám, vezmi kříž svůj, pojď a následuj mne. Tu slyší modlitby, tu i nábožné zpěvy. Sem vidí přicházeti jiné; slyší, jak se modlí, zpívají; sám pohnut, rozehřát bývá; příklad mocně působí. Vidí i slzy mnohých, slyší vzdechy, jak srdce své před Bohem vylévají, jakby nebylo potěšeno i srdce jeho? Tak v pravdě dům boží jest dům útěchy a radosti. A proto pravda jest, co dříve pismo: „A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich a smrti nebude více (smrti duchovní, hříchu) ani kvílení, ani křiku, ani bolesti více nebude.“ A sv. Augustin, býváje přítomen službám božím křesťanův, napsal (Lib. Confess. IX. 6.): „Ó jak jsem pohnut byl, jak hojný proud slz s očí mých kanul, když jsem chvalozpěvy a písně ke cti a chvále Tvé, ó Bože, propěvovati slyšel! Zvukové oni vnikali v uši mé a obměkčili srdce mé ku přijetí Tvé pravdy

a jimi se roznítil plamen zbožnosti v duši mé, slzy kanuly a bylo mi při tom dobře.“ A v pravdě, kde může srdce lépe, více se potěšiti, než v domě božím? — Pročež važte si svého domu božího, děkujte Bohu, že jej máte, jest vám velikým dobrodiním, rádi spěchejte sem, tu otevřete srdce své Pánu Bohu, a jisti buďte, že splní se i na vás slova: A setře Bůh všelikou slzu s očí jejich, a kvílení nebude více ani křiku, ani bolesti, ale útěcha a radost, zde i na věčnosti. Amen. *B. Hahl.*

Ř e ě

o slavnosti posvěcení chrámu Páně.

Neníť tu jiného, jedině dům
Boží a brána nebeská.

I. Mojž. 28, 17.

V dnešní den, který památce zbudování a posvěcení chrámů věnován jest, slušno obrátiti zvláštní pozornost k těmto počtům Nejvyššího zasvěceným místům. Dle svědectví Písma sv. jsou to místa Bohu obzvláště milá; okem milosrdenství svého patřil Hospodin na oltář, na němž nevinný Abel obětoval oběť zápalnou; i žehnal Abelovi a oběti jeho.

Rovněž Noe postavil oltář, aby z vděčnosti za své i rodiny své zachránění přinesl Bohu oběť zápalnou. I požehnal Hospodin Noemovi a synům jeho.

Melchisedech, král sálemský, byl knězem Boha nejvyššího a na oltáři obětoval Hospodinu chléb i víno; a žehnal Pán Abrahamovi pro oběť Melchisedechovu.

Když byl Jakub před svým bratrem Esauem na útěku do Haran, zjevil se mu ve snu Hospodin a řekl jemu: „Já jsem Hospodin Bůh Abrahama otce tvého, a Bůh Isáka. Zemi, na které spíš, tobě dám i semeni tvému. A budu strážcem tvým, kamžkoli půjdeš, a přivedu tě zase do země této: a jsem opustím tebe, leč naplním všecko, což jsem mluvils.“

Procitnuv pak Jakob ze sna, řekl: „V pravdě Hospodin jest na místě tomto, a já jsem nevěděl.“ A lekaje se zvolal: „Jak hrozné jest místo toto! Neníť tu jiného, jedině dům Boží a brána nebeská.“

Vstav tedy Jakob ráno, vzal kámen, kterýž byl podložil pod hlavu svou, a vyzdvihl jej na znamení památné, poliv ho olejem svrchu! I zavázal se slibem říka: „Navrátím-li se šťastně do domu otce svého,

kámen tento, kterýž jsem vyzdvihl na znamení, bude slouti dům Boží!“

Rudé moře šťastně přešedše, rozbili Mojžiš a Aron na rozkaz Boží stan a postavili v něm oltář a uložili tam archu s dvěma deskami (desíti příkázáními). pak mannu i obětní chleby a ozdobili stán lampami, sedmiramenným svícem a mnohými skvosty. Zde mluvil Hospodin k služebníkům svým, zde opětovával dávná příslibení svá, zde uděloval požehnání lidu svému, zde však též ztrestal Josu, Dathana a Abirona, kteříž se byli opovážili, svatyni Jeho zneuctíti.

Později přenesl král David stan zákonu na tvrz Sion do Jerusálema radostně prozpěvuje: „Domu Tvému úcta sluší po všechny věky! Miloval jsem okrasu stánku Tvého, Pane! a příbytek velikosti Tvé a velebnosti.“ Šalomounu králi zůstaveno bylo vystavěti Hospodinu zástupů pevný chrám, kterýž tehdejšímu světu byl pravým divem! Byl pak posvěcen chrám ten a bohoslužbě odevzdán způsobem nad míru slavným. Král totiž postavil se před oltářem Hospodinovým, před obličejem shromáždění israelského a pozdvihl rukou svých k nebi a řekl: „Hospodine Bože israelský, není podobného Tobě Boha na nebi ani na zemi: kterýž ostříháš úmluvy a prokazuješ milosrdenství služebníkům svým, kteříž chodí před Tebou v celém srdci svém! Jestliže nebe a nebesa nebes nemohou obsáhnouti Tebe, čím méně dům tento, který jsem vystavěl? Ale přes to vše vzhledni k modlitbě služebníka svého a k prosbám jeho, Hospodine, Bože můj, slyš chválu a modlitbu, kterouž lid Tvůj modlí se zde před Tebou; aby oči Tvé byly otevřené na dům tento ve dne i v noci, na místo, o němž jsi slíbil, že tu vzýváno bude jméno Tvé. Vyslyš, Pane, prosbu služebníka i veškerého lidu Tvého, začbykoli prosili na místě tomto, a vyslyš, milostiv buď!“

Stalo se pak, že když dokonal Šalomoun všecku modlitbu a prosbu tuto Hospodinu, vstal a dobrořečil všemu shromáždění israelského hlasem velikým řka: „Budiž Hospodin Bůh náš s námi, jako byl s otci našimi, neopouštěje nás aniž zamítaje, ale nakloniž srdce naše k sobě, abychom chodili po všech cestách jeho, a ostříhali příkázání jeho a posvátných obyčejů jeho a soudů, kteréžkoli přikázal otcům našim. A ať jsou řeči tyto mé, kteréž jsem se modlil před Hospodinem, blízké

Bohu našemu, aby učinil soud lidu svému a všickni národové aby poznali, že Hospodin sám jest Bůh a že není jiného, kromě Něho.“

Tedy král i veškeren lid s ním obětovali oběti před Hospodinem a tak posvětili chrám Páně, a byla v ten čas slavnost velická před Hospodinem! Již pak, moji drazí: bylo li patriarchovi Jakubovi svatým místo, kde Bůh ve snách se mu zjevil, byla-li svatá Mojžíšovi hora, s kteréžto Bůh mluvil a zvěstoval příkázání svá lidu israelskému, byl-li v největší počestnosti držán chrám, ježž vystavěl král Šalomoun, kterak nám křesťanům nemá svato býti to místo, kde zvěstují se tajemství nejvznešenější, kde přinášena bývá oběť nejsvětější, kde udělují se dary a milosti nejhojnější. Chrám křesťanský jest I. *dům boží*: 1. svým určením a účelem, jakého se mu svěcením biskupským bylo dostalo. Dům Boží jest mnohem vznešenější než palác kteréhokoli vladaře. Milosti a hodnosti, jichž lze nabyti na dvoře královském — buďtež si jakékoli věk — končí s životem vezdejší a bývají nad to ještě provázeny nepokojem a starostmi. Ale milosti, jichž ve svatyni dochází křesťan, jsou trvalé, bezpečné a všelike starosti prázdné; důstojenství a milosti, které ve chrámu se rozdávají, nebudou míti konce, nemohou býti zničeny ani smrtí, ano právě smrtí stávají se ještě pevnějšími a stálejšími. 2. Jest dům Boží vším tím, co ve chrámě se nalezá. Jsou tam ostatky Svatých, obrazy Páně, P. Marie a rozličných Světců i Světic; jest to příbytek andělů, brána nebeská, ano nebe samo: ba Hospodin sám jest ve svatém chrámě svém, proto umlkniž před ním všecka země. 3. Jest dům Boží vším, co v něm se děje. Koná se tam předraha obět mše sv., rozdávají se věřícím sv. svátosti a hlásá se slovo Boží. Kdož by pochyboval, že dům Boží svatý jest, o němž se čte: Na dům Tvůj přísluší svatost.

Chrám křesťanský jest II. *dům modlitby*, zřejmým výrokem Božím a zaslíbením Páně, jež přímo chrámu jerusalémského a nepřimo všech svatyní našich se týkají. Tak volá Isaiáš prorok: „Dům můj dům modlitby slouti bude všechněm národům“ (Isai. 36, 7.). A v II. knize Paralipomenon v sedmé kapitole čteme: „Oči mé budou otevřené a uši mé nakloněné k modlitbě toho, kdožby se modlil na tomto místě. Nebo jsem vyvolil — dí Hospodin — a

posvětil místo toto, aby tu přebývalo jméno mé na věky, a aby tu byly oči mé i srdce mé po všechny dny.“

V Zákoně Novém dí Kristus: „Dům můj jest dům modlitby“ a o prvních křesťanech se dočítáme, že na každý den trvali jednomyslně v chrámě, chválice Boha.

Hříšník, dobře-li se modlí, dojde odpuštění a vrací se ze chrámu ospravedlněn; kdo v pokušeních, vyžádá si milosti, aby neklesl, nemocný vyprosí zdraví sobě, zarmoucený útěchu, spravedlivý posilu, aby v dobrém setrval až do konce.

Je-li chrám křesťanský dům Boží, dům předrahé oběti, dům modlitby, poučování a místem, kde z nepřeborných zdrojů četné milosti nám prýští, jest zajisté chrám náš III. *dům vši účty hodný*. Každému místu, kde se Hospodin patrným způsobem zjevuje, náleží čest; nejvíce však místu tomu, na kterémžto se nachází nejsvětější tělo Pána Ježíše Krista Spasitele našeho, neboť krásněji a slavněji dojista nezjevuje se Bůh nikde. Jak Seneka vypravuje, vcházeli staří Římané se svatou bázni do chrámů svých bůžků; hlavu měli nepokrytou, i nohy obnažené a oči k zemi sklopené. Přísně bylo tam zakázáno smáti se aneb mluvit i aby každý zákazu toho bedlivě dbal, byl na zdích chrámových zde onde výslovně zaznamenán. — Eugen Cistenius, jsa od Ferdinanda I. jako vyslanec k sultánu Solimanovi vypraven, píše, že Turci u hrobu Mohamedova neosmělili se promluvit, ani vyplivnouti, ani zakašlati, ani všetečně se ohlédnouti a modlitebnu tu opouštějíce, že kráčeji zpětmo až ku dveřím, aby se ke hrobu ani zády neobrátili.

A kterak si oproti tomu v našich chrámech vedou mnozí křesťané? Rozprávějí pospolu hlasitě, pouštějí často uzdu i bohaprázdnému smíchu a všetečnému sem tam pohlížení, obírají se myšlenkami neslušnými, ba opovažují se docela svému tu hovětí mlkovaní, a tak ztrácejí všelikou úctu povinnou Kristu Ježíši, jenž na oltáři v nejsvětější Svátosti přebývati ráčí. Bože můj, jak to možno, že zdi chrámové samy se nezboří a že nás P. Ježíš na vždy nepustí?

Nedočítáme se nikde v Písmě sv., že by byl Kristus někoho bil, ač množství hříchů v Jerusalemě páčano; jedině z chrámu bičem vyhnal kdysi prodáváče nestoudné, aby tak skutkem dal na jevo, jak mu neuctivost k domu Božímu nemilá, odporná jest. Nechtěl-li Pán, aby se ve

chrámě jerusalémském ani to prodávalo, co, aby se tam obětovalo, přece žádal . . . jak velice byl by se rozhorlil, kdyby tam byl nalezl některé, ani smíchem aneb žvaltáním se baví aneb jiné nepravosti pášou. Jsouť mnozí, pro něž by lépe bylo, kdyby ani práh chrámový nepřekročili, jelikož tam svým pohoršlivým chováním větších se dopouštějí hříchů než kdyby vůbec do kostela nechodili.

S bolestí dozvěděl jsem se i já v těchto dnech, co nyní — ač z tohoto místa nerad o věcech podobných mluvím, sděliti musím s vámi všemi. Mnozí z vás ne ku slavení drahé oběti, ale ku pohoršení scházívali se v našem chrámu Páně a když sv. tajemství na oltáři se konají, vedou si neslušně ano urážlivě. Kdož ve svatyni staví na odív své zlozvyky a hrubé nezpůsoby, jež ani ve slušných domácnostech by se netrpěly, ti viru i náboženství i Církev Páně veřejně zlehčují a před jinými potupují. Co těm dnes dím? Mám-li je chváliti? V tom nechválím.

Kdož neuctivě, nedůstojně obcuje sv. obětí, uvaluje vinu, velikou vinu na svědomí své — vinu zneuctění Nejsvětějšího. Zkusíš tedy každý sám sebe, nežli do chrámu vstupuješ, jsi-li schopen rozeznávati místo toto od obyčejných domů a dary oltární od vezdejších požitků. Měj tudíž každý ode dneška chrám za nebe a navštívení jeho za návštěvu nebe a ničeho v něm nemluv ani nečiň, co by páchlo zeminou. Leč nejen v chrámě slušně, uctivě se chovati, nýbrž tam často a ochotně přicházeti, jest na vás, kř. dr., do chrámu jako k občerstvující studánce, jako k řece duchovní spěchejte rádi, abyste nabrali vody živé. Kéž byste se vždy upřímně veselili z toho, kdykoli se vám řekne: „Pojďme do domu Hospodinova!“ Amen.

Turci a papežové, jmenovitě Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Napsal Jos. Pazderka, far. v Kateřinkách.

(Dokončení.)

Jako před rokem bitvou u Bělohradu Uhry, tak byla teď Albanie od Turků osvobozena. Skutečné pomoci dostalo se v té kritické době Skanderbegovi pouze od krále Alfonsa a od papeže. Tento psal 17. září 1457 albánskému hrdinovi: „Milý

synu! Setrvej i nadále v hájení katolické víry; Bůh, pro nějž bojuješ, své věci nepustí. Jsem jist, že tobě i ostatním křesťanům s největší slávou a triumfem dá vítězství nad zavrženými Turky a ostatními nevěřícími.“

Již před tím dne 10. září ustanovil papež, aby třetina desátku z Dalmacie statnému albánskému vůdci poskytnuta byla. Zároveň nařídil legátovi svého loďstva v egejském moři, aby aspoň s části lodí Skanderbegovi k pomoci přispěl. K sbírání desátku poslán zvláštní nuntius, Jan Navar, do Dalmacie a Macedonie, kterýžto zvláště Dubrovičany v placení křížáckých peněz liknavé k plnění povinnosti jejich přiměti měl. Bezpochyby že odporu jejich nepřekonal, neb v prosinci 1457 byl papež nucen pohroziti jim exkomunikací.

Skanderbeg oznámil po svém vítězství západním knížatům, že není s to, přivést tento boj k vítěznému cíli a konci bez cizí pomoci. Teď prý jest konečně čas, aby ze svého dosavadního spaní procitli a zanechajíce všech svých sporů, s ním vši silou se zasadili, svobody křesťanstva vydobyli a pro budoucnost zabezpečili. Ale volání jeho bylo marné, jako dříve papežovo. Jediný král Neapolský poslal něco vojska do Albánie.

Papež nad posledním vítězstvím Skanderbegovým radostně vzplesal a jmenoval jej 23. prosince 1457 generálním kapitánem kurie ve válce turecké. Také peníze častěji ho podporoval. Skanderbeg jmenoval vladaře Romcův Leonarda III. Tocco, bývalého knížete Artského, svým zástupcem, doufaje, že jméno tohoto muže jižní Epirus proti Turkům pozdvihne. Než teď vystoupily Benátky s různými požadavky, následkem čehož i nová vnitřní válka v Albánii přibyla, jež teprv v únoru 1458 skončena jest.

Podivuhodno jest, že Kalixt III. ve své horlivosti pro věc křesťanskou proti Turkům sebe vzdálenějších předních strážů křesťanstva na východě nezapomněl. Obzvláště se ujímal janovských osad v Pontu, ježto již Mikoláše V. zajímaly. Hned druhý den po svém korunování vydal list, v němž obyvatelé janovské pevniny a některé blíže označené kraje co nejnaléhavěji se napomínají, aby banku sv. Jiří peníze a dary podporovaly, by Kaffa nepadla do rukou nevěřících. Kdokolivěk by ústav ten nějak podporoval, aby Turkům odolati mohl, nových hojných odpustků dosáhl. Dne 22.

listopadu téhož roku prohlásil papež, jež zatím i z vlastních prostředků značně bance sv. Jiří přispěl, že křížácká bulla ve prospěch Kaffy vydaná bullou od 15. května suspendována není.

V Janově způsobila tato přízeň velmi velikou radost, do všech od papeže ustanovených krajů poslání rychle spolehliví sběratelé peněz. Tato přízeň trvala i následující léta. „Papež, psali protektoři banky 3. března 1456 do Kaffy, ukazuje se ve všem tak ochotným a příznivým, že mu blaho ligurských osad více na srdci ležeti se zdá, než nám samým.“ A měli pravdu, a sice proto, že pohnutky papežovy byly šlechetnější než jejich. Jim totiž šlo vlastně o zachování osad jako pramenů bohatých příjmů, an papež ochranu nad nimi převzal z horlivosti, aby katolická víra zachována a křesťanská civilisace ochráněna byla, proti návalu Mohamedánův.

Zkorrespondence Kalixta III. s Janovany vysvětluje, jakou k neuvěření horlivou činnost pro východní osady republiky i tenkrát rozvínoval, když Uhry a papežské loďstvo hlavní zření jeho k sobě obracely. Dne 10. března 1456 vztáhnul bullu, kterou Lodisio Fieschi a Giovanni Gatti za sběratele desátku z duchovních beneficí v území janovském jmenováni byli, na diecése Albengu, Savonu a Ventimiglii. Další breve vyzývala biskupy: Tortonského, Luniského, Albského, Acquiského a Astského, aby zmíněné sběratele všemožně podporovali a svou horlivostí pro společnou záležitost křesťanstva svým poddaným dobrý příklad dávali. Jinými brevy potvrdil papež zmíněným komissářům udělená plnomocenství, nařizuje jim, by přísně trestali takové, kteří by pod zástěrou liché zbožnosti nezkušený lid klamali, vydávající se podvodně za sběratele. Přísnými slovy napomínal papež Valeria Calderinu, biskupa Savonského a administrátora diecése Janovské, aby horlivost lidu neochromoval vzbuzuje v něm pochybnosti. Pavla Canipofregosa, zvoleného za arcibiskupa Janovského, napomínal Kalixt III. zvláštním brevem, aby slože rychle a úplně desátek ze svého benefia, dobrý příklad dal. Také k sousedním knížatům, vévodovi Milánskému a markraběti Montferatskému obrátil se neunavný papež s vyzváním, aby Kaffu podporovali. Od místa by bylo vypočítávati všechny podpory a milosti, jež Kalixt III. Janovským proukázal; jisto jest, že papež, seč byl, i tu činil. Co do loďstva vyna-

snažoval se papež neustále, jednak je všelijak sesilovati, jednak myslí legátovi dočkávatí a napominatí ho, aby pro všechny případnosti válečné síly své pohromadě držel.

Za těchto okolností bylo pro papeže velkou útěchou, že loďstvo jeho v srpnu 1457 u Metelina skvělého vítězství nad Turky dobylo; přes 25 lodí při té příležitosti ukořistěno. Na památku této námořní bitvy dal papež raziti peníz s nápisem: „K zničení nepřátel víry zvolen jsem byl.“ Nový tento výsledek pobádal Kalixta III. všechno vynaložiti, aby Scarampovi a lidu jeho posily a podpory poskytnul. Také potom ustavičně kardinála legáta napomínal, aby loďstvo pohromadě držel a přes zimu neopouštěl, neb příští léto mělo se ve výpravě s novou silou pokračovati. K tomuto cíli odeslány jsou počátkem r. 1458 nové posily. Oznamuje je kardinálu legátovi, papež slavně ho ujišťoval, že loďstvo nikdy neopustí, nýbrž podporovati bude, dokud živ bude. Zároveň napomínal Scarampu, aby myslí netratil. Jest prý pevná naděje jeho, že Bůh vítězství propůjčí a skrze loďstvo velké věci vyvede. V této činnosti setrval Kalixt III. až do své smrtelné nemoci; dalšího výsledku se dožiti, nebylo mu žel souzeno.

Krom zmíněných vítězství Scarampova a Skanderbegova nepřinesl rok 1457 Kalixtovi než nové zklamání. Jako panovníci Francouzský a Burgundský, tak těšil i král portugalský staříckého papeže pouhými sliby a planými nadějemi. V Itálii také se nikdo nehýbal k ochraně křesťanstva. Benátky byly a zůstaly ke všemu apoštolskému napomínání hluchými a chladnými jako dříve; jim neběželo leč o zvláštní jejich zájmy a proto se držely pevně míru se sultánem, jenž v březnu 1457 dožek svatbě syna svého pozval.

Vévoda milánský sliboval pomoc proti Turkům, aby dosáhl od císaře udílení investitury. Dlouhé o tom vyjednávání nemělo výsledku žádného, ač se papež ve prospěch Františka Sforzy zasazoval, a tak zmizela i tato naděje. Jako veliké vítězství r. 1456 na Dunaji pro křesťanstvo bez užitku zůstalo, tak i po vítězství Sanderbegově a Scarampově žádné jiné nějak důležité nenásledovalo. Neboť všichni, kteří v pokoji zůstati a bez překážky svých soukromých zájmů hleděti si chtěli, teď tím snáze se přemlouvali, že prozatím moc Turků dosti přitlumena jest. Takovýmto

během ponecháno Turkům času, aby od svých porážek se zotavili a k novým výbojným válkám zbrojili. Krátkozrakou, sobeckou politikou evropských mocí pro-
pasena vhodná příležitost, jež se více nevrátila. Síla Uher byla zchromena; mezi magnáty a u dvora panovala různice; Fridrich III. válčil s mladým králem Ladislavem o Olské dědictví. Papež zapřisahal obě knížata nejdůtklivějšími slovy, aby pro blaho všeho křesťanstva a svých vlastních říší těchto malicherných osobních svárů zanechali. „Kterak mají Francouzi, Španělé a Angličané na vypravení vojska pomýšleti, kdežto vy, jsouce tak blízcí a vlastně ohrožení, o nebezpečí turecké se nestaráte?“ Na počátku listopadu 1457 konečně stalo se dohodnutí mezi Fridrichem III. a Ladislavem. Avšak již 23. téhož měsíce zemřel Ladislav, čímž záležitostí na východě nového, netušeného obratu se dostalo. V Uhrách zvolen za krále mladičkář Matyáš Hunyadi Korvín, v Čechách pak utrakvistický gubernátor Jiří Poděbrad.

Kalixt III. trval při křížácké výpravě zmužile až do konce. Chceme-li posouditi, jak hrozné překážky se mu při tom v cestu stavěly, musíme si představit, že, jako u všech téměř knížat, tak i u velké části duchovenstva na tvrdošijný odpor narazil. Netoliko ve Francouzsku a Německu, nýbrž i ve Španělsku a Itálii kladlo duchovenstvo mocný odpor, což z celé řady kárajících brev vysvítá. Slovy bolestně pohnutými naříkal papež na tyto smutné poměry. „Žeň jest veliká, ale dělníků málo,“ psal v prosinci kardinálu Alainovi. Někdy zachvátíla jej bolest nad tím, jak byl opuštěn ode všech, tou měrou, že pochyboval, bude-li moci déle břemeno své úlohy nésti.

V Itálii připravoval nepokojný Piccino a potměšilý Alfons Neapolský papeži neustále těžké starosti. Pro tuto záležitost a pak, aby ještě jednou se pokusil o odvrácení nebezpečí tureckého, ustanovil se Kalixt III. na podzim 1457 velký kongres vyslanců v Římě odbývatí. Vyzvání platilo všem knížatům, byl to poslední jeho pokus. Aby jednání usnadněno bylo, povolání vyslanců v rozličné doby. Neapol, Milán, Janov, Florencie a Benátky měly své posly na prosinec 1457 do Říma poslati, Francouzsko, Burgundsko a Savojsko koncem ledna příštího roku, ostatní knížata evropští jakož i císař koncem února. Papež kladl v tento kongres velké naděje; než ustanovené doby minuly, aniž se pozvání do-

stavili. „Z poslanců k raděni se o záležitosti turecké pozvaných, píše Otto de Curretto 4. února 1458 vévodovi Milánskému, ještě žádný nepřišel.“ Konečně v únoru dostavilo se několik poslanců, tak že v březnu porady počítí mohly. Trvaly do června: o výsledku není nic známo.

Tak i Kalixt III. rozžehnal se s tím světem (6. srpna 1458) s vědomím a přesvědčením, že časy náboženské nadšenosti jež druhdy celé národy zachvacovala, i úcty k sv. stolici v Římě, jež toto nadšení rozněcovala a v čilosti udržovala, ty tam jsou.

Z dějin odpadu Anglie od církve katolické.

Podává *Josef V. Kratochvíl*.

Co den dovídáme se o četných konvertitech v Anglii, v té zemi, která druhdy církvi katolické tak věrolomnou se stala. Měrou netušenou vzrůstá se na tomto ostrově opět světlo pravé víry Kristovy, a my maně tážeme se: odkud tento převrat? Toto historické faktum jest tím utěšenější, jelikož v konvertitech vidíme samé muže vysoce vzdělané, osvícené*), ano i z kruhů urozených. Na výše položenou otázku jednoduchá zní odpověď: Anglie poznala, že odpadem svým dopustila se činu, za nějž nyní se hanbí. Vážné hlavy na vysokých školách britských povážlivě hledí v minulost národa svého a odcho vávají mu v záciích svých apoštoly pravého štěstí, apoštoly pravé víry! Tážeme se opět: odkud tento převrat? To símě, krví mučnickou obrozené, jemuž slovnitý a šlechtitý vlastenec Irský Daniel O'Connell modlitbou a rázností svou zjednal ochrany v parlamentě anglickém od té doby pučí a přináší již ovoce netušené. „Krev mučenníků — símě křesťanů!“ Tento výrok

*) *Newman*, profesor na vysokých školách v Oxfordu, nadšenými slovy hlásal posluchačům svým: „Pánové, není jináče, my jsme v bludu; vždy jasněji poznávám pravdu víry katolické! A na slova jeho mnozí vyznání této víry složili; jen on sám byl pořádě protestantem. „Modlete se za mne, prosím Vás, nemám ještě té milosti, státi se katolíkem!“ mluvil těm, kteří se ho tázali, proč on sám příkladem je nepředchází; až konečně i on bludu se zřeknuv, horlivým stal se katolíkem.

dochází za dnů našich vyplnění svého v Anglii. Vizme nyní poněkud původ a počátek neblabého odpadu Anglie od Říma a pak s radostí můžeme sledovati pokrok církve katolické na ostrově Velké Británie*).

I.

Až do časů krále Jindřicha VIII. byla Anglie vesměs katolickou, ano, horlivostí svoji ve víře zjedнала si názvu „ostrova svatých.“ Když pak výše uvedený panovník, věrolomnost manželskou na trůn posadiv, přátelský svazek se Římem přetrhl — oddala se říše jeho všem výstřednostem. V odpadu následovali krále i lordové, ano celý národ klesl v podajnost podlosti — ne z přesvědčení — nýbrž pouze a jedině ze ziskuchtivosti. Králi zráčilo se manželku zapuditi — a proto celý velký národ zřikal se bohoslužby otců svých a jen malá jeho částka opírala se tomuto zlořádění.

Tomáš Becket zavražděn byl na stupních oltáře od dvořanů Jindřicha II.; již od roku 1170 ctěn byl tento světec jako mučenník za víru katolickou a za svobodu národa anglického. Panovník dychtil po jeho smrti, než tato smrt stala se mu ale zkázonosnou pro celý jeho život ostatní. Jindřich VIII. šel dále než otec Richarda Lvisrdce: on kázal popel svatého Tomáše v Canterburech vyzvednouti a do větrů rozhoditi. Nová církev učinila pítřz účtě mučenníkově; Jindřich VIII. zvláštním dekretem svatořečení vůbec za neplatné prohlašoval a poklad velechrámů canterburského zabavil. Aby oloupení klášterů a zabavování církevních statků jakéhosi rázu všeobecného dobra nabylo, vyhlašoval Jindřich VIII., že státní jmění království zvýší se tak měrou velikou a že pro přístě všeliké odvádění daní neb jiných dávek zbytečným se stane. Sám protestant John Stow praví v předmluvě ku své kronice, že za tehdejší vlády vydal parlament více zákonů fiskálních než za celých předcházejících pět století.

Jednání Jindřicha VIII. způsobilo zároveň vzrůstání četných sekt; hrůzovláda jeho zbavila ho pevnosti povahy. Parlament ustanovil ho za hlavu nové církve anglikánské a hověl všem jeho choutkám. Katolíci, kteří víře své věrni zůstali, považováni jsou za zrádce trůnu a poněvadž

*) Látku čerpáme hlavně z důkladného díla J. Crétineau-Jolyho.

Boha svého nezapřeli, obviňoval je Jindřich z velezrády své osoby. Tak povstalo pronásledování katolíků, které i smrt tohoto muže přečkalo. Dne 28. ledna r. 1546 zemřel Jindřich VIII. zůstaviv Anglii jako kořist různých stran. Pokud Jindřich VIII. žil, byl kat nejvyšším soudem, posledním slovem královské autority. Chladně kázal tyran utíci hlavu některé ze svých podlých žen, rovněž jako svému nejvěrnějšímu poddanému; z toho ospravedlňovaly ho zákony. Nezletilost Edvarda VI. syna Jany Seymourovy zjednala anarchicky smýšlejícím plnou nevázanost a svobodu. Tomáš Cranmer, duchovní, který odpadem na canterburský stolec arcibiskupský se vyšinul, byl panovníka nejpodlejší dvoranem; on ho nejen v neřestech podporoval, nýbrž i příkladem předcházal. Vévoda somersetský, protektor království, byl kalvincem; Cranmer lutheránem — ale moci více než novému svému svědomí oddán, byl kalvinismu přízniv.

Jindřich VIII. odtrhl se od jednoty církve, z té jediné příčiny, aby věrolomnosti své dodal jakéhosi náteru církevního zákona. Po smrti jeho každý osvojoval si právo toto, sekerou katovskou získané. Když železná tato pěst dosti byla pocitována, prokazovala se jí neobmezená poslušnost a každý dle své libovůle Boha a náboženství si tvořil. Mužové všeho povolání, ženy všech stavů jako o závod bibli překládali, tak sice, jak se to jich nevědomostí hodilo a líbilo; toto blouzení počalo z kazatelny. Jindřich VIII. sám duchovenstvo i parlament pokazil; po něm šířila se náказа do všech tříd a vnikla i do vysokých škol anglických. Nesvornost, rozmařílost a zkáza byla povšechna. Luther založil jedno kacířství; jeho nohsledové zarazili jich velké množství.

Bossuet, liče zhoubné šíření se reformace, praví: „Kalvinci, horší Lutheránů, připravili cestu Socinianům, kteří šli ještě dále; téhož původu jsou sekty „novokřtěnců“ a ze důmněnek těchto společných s Kalvinci povstali „neodvislí“ žádných mezi neznající. Mezi nimi vidíme i fanatické sektáře, věřící, že jim mozek s hůry je dán; pak jiné „hledající“ nazvané, kteří po 17. století po Kristu Ježíši náboženství hledají a přec dosud žádného nenalezají.“

Z Oxfordu u Cambridge byli katoličtí učitelé z vysokých škol zapuzeni. Martin Bucer, Bernard Ochín a jiní novověrci z Francie, Genevy a Německa sem přišli

jakožto hlasatelé nové mravovědy a učitelé pravého dogma. Při tom zapomínalo se na bohoslovecké knihy sv. Tomáše Akvinského, Petra Lombarda, Scotta, které často i do ohně metány, načež pak se vši zlobou a nenávistí nové články věroučné skládány a prohlašovány. Ve jménu svobody zavržena jest autorita církevních sněmů a každý pod trestem smrti, parlamentem vyrčeným, podrobiti se musil všelijakým usnešením, jež jakoby od Ducha sv. pocházela. To vše: náboženské bludy, zmatky poslé z divých vášní, nemohlo ovšem způsobiti než všeobecnou tíseň a nepořádek, čehož první obětí stal se královský protektor. Vévoda Northumberlandský dal ho stíti, a Edvard, jenž z králování naučil se jen bídu znáti, zemřel jedem. Pro jeho vlast, pro něho samého a pro všechny nezletilé krále splněno tu napomenutí pisma svatého: „Běda zemi, kteréž vládne dítě!“

II.

Jediná pravomocná dědička koruny Jindřicha VIII. nastoupila na trůn. Byla to Marie Tudorovna, dcera Kateřiny Arragonské a jmenovaného krále anglického. Čítala 38 let. Byla manželkou Filipa II. Španělského, a víře své katolické tím horlivěji oddaná, když poznala, jak velice trůn její jest podkopán. Čin otcův, zlořády za vlády Edvarda a snad i sňatek její s Filipem to vše dodalo povaze její cosi temného a nesmířlivého. Po dlouhá léta viděla, jak lordové i měšťané její říše vůči církvi katolické si vedli. I oddala se tedy myšlence, tímtež krutým způsobem zase je k staré víře přivést. I nepokusila se ani věc po dobrém spraviti a jen násilně si počínala; byla netrpělivou a přísnou; ze zkušenosti věděla, že Angličan až příliš jest ziskuchtiv, než aby každému jhu se podrobil.

Hrozný Jindřich, otec její, kázal národu, aby tento dnes žil již podle náboženství, které teprve zítra mu ustanovoval, a hrdý národ ten poslechl. Marie činila jako otec její. Pravila Anglikánům: „bohoslužbě katolické se navrátíte,“ a velké zástupy učinily tak ze strachu a bázně. I celý parlament k rozkazu jejímu, ač uvnitř kalvinský zůstával, vrátil se k staré víře a jednal proti kalvinismu. Za vlády této panovnice byla spiknutí, stavěly se hranice a požadováno bylo obětí. Jedněm byla a jest až do dnes Marie královnou krvavou, jiným pak mocnářkou, kteráž uměla hájiti království, jehož síla stálými rozbroji zcela

byla vyčerpána. Podle rodného práva byla královnou a chtěla takovou býti i skutečně ve smyslu katolickém. Jestliže prostředky, jichž užívala, nebyly vždy důstojny jejího náboženství, tož přec byly dle způsobu jejího věku, kdy jako vůbec za doby revolučního život lidský za nic považován.

Za času Jindřicha VIII. a Edvarda VI. stala se Anglie veřejným tržištěm kde kterého náboženství. Marie za vlády své přes 30.000 falešných proroků ze země své vypudila i Cranmera, podlého rádce otce jejího ku hranici odsoudila. Po pětileté vládě zemřela plna ženské statečnosti, uprostřed křesťanské své horlivosti, proklínána jsouc od protestantů a pohříchu i od dějepisců, kteří úsudky sektářů se řídili a za své přijali. Kdyby Marie byla déle žila, opanovala by zcela národ svůj. (Pokračování.)

Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Sepsal *Pazderka*, farář v Kateřinkách.

Doba naše vyznačuje se urputným bojem proti křesťanství, téměř tak jako bylo na počátku jeho. Na jedné straně církev oloupená, zohyzděná, podezřívána, utiskovaná, pronásledovaná a vyhlazovaná, na druhé čiré pohanství, ne tak ve víře (té naprosto není) nýbrž v mravech čili v nemravnosti, potírající vše, co mu v cestě stojí, hlavně pak církev katolickou, užívající všech prostředků, jež minulost a přítomnost vymyslela, jmenovitě školy, tisku, divadla, zákonodárství i surové státní moci. Jaká jest příčina tohoto boje, maně táže se soudný člověk. Bezprostřední příčina jeho jest Francouzská revoluce, jež zásady své po všem světě rozšířila; prostřední pak reformace a renaissance čili humanism. Tento rozsil moderní idey, tento připravil světovládě křesťanství první porážku a dobyl protikřesťanskému řádu prvního vítězství. Všechn pozdější vývoj západoevropských poměrů jest pouhý výsledek protiv tam se vyskytnuvších a napjavších.

Historicko kulturní události, jež t. zv. novou dobu zplodily, možno tedy uvést na tři hlavní proudy, ježto ze společných pramenů se prýští a na pohled se oddělující a proti sobě působící, v jednom cíli se scházejí.

První jest t. zv. renaissance klassické literatury a umění, která, připravována jsouc již v XIV. století v polovici XV. století nejprv v Itálii, potom po vší Evropě mocný převrat duchovního života způsobila.

Druhá jest t. zv. reformace, která také v XIV. století připravována byla, v XV. století se vyvinula, počátkem XVI. století pak jednotu církve rozervala a polo naturalistické polo supernaturalistické náboženství zplodila.

Třetí jest revoluce, to jest naturalistické přetvoření státoprávních a politických poměrů, jež v XIV. století počalo, v třicetiletou válku se rozvinulo, v revolučním cesarismu XIX. století pak dokonáno jest.

Všecky tyto směry mají společný pramen v ochabnutí křesťanského ducha, jenž pozbyl schopnosti a síly, křesťanskou myšlenku čili ideu ve všech oborech života udržeti.

Směry tyto jsou přerozdílny. Renaissance vrací se k starému pohanství, stavíc naproti tajemstvím křesťanským idei lidského bádání a básnění; reformace protestuje proti pravdám jak rozumu tak víry v církvi uloženým, aby se subjektivní libovůli polo racionelní polo supernaturalní křesťanství, jako staří Gnostikové, vytvořilo; revoluce pak vymaňuje společnost lidskou z panství Kristova, aby zároveň despotism starých cesarů i libovůli římskořeckých demagogů opět zavedla.

Jakkolivěk však tyto směry rozdílny jsou, přece nápadně jeden na druhý vzájemně působily. Renaissance svítila reformaci, obě pak klestily cestu pohanské státní idey. Moderní pojem suverenity, zvláště pak zásada: *cujus regio, illius religio*, umožnila reformaci a poskytovala i poskytuje pohanské vědě zevnější ochrany, bez níž by proti křesťanské pravdě neobstála. Reformace sama pak jest smrtelnou ranou západu, skrze ni jak renaissance tak revoluce sem uvedeny byly.

Ale při vší rozdílnosti v jednom cíli všechny se scházejí. Tímto cílem jest zničení křesťanství a vytvoření nového protikřesťanství, v němž zaniklé pohanství se svou vzdělaností plnou korrupcí, se svým státním náboženstvím plným pověry a se svou politickou velebností plnou libovůle a násilí vzkříšeno býti mělo.

V tomto smyslu můžeme celou novou dobu jménem renaissance poznačiti. Neb její vývoj směřuje k znovuzřízení pohanství, jež v boji prvního století našeho

letopočtu přemoženo a stěhováním národů pohřbeno bylo. Moderní stát a reformované křesťanství nejsou ve své nejvnitřnější bytosti než kopie pohanského řádu, jenž právem i náboženstvím pohrdal, lidskou libovůli pak božskou cti opatřil.

Abychom této t. zv. renaissance porozuměli, bylo by třeba ve všech oborech ji pozorovati, kde se platnosti domáhala: ve vědě, básnictví a umění, i ve všeobecném převratu mravního a společenského života, jež pod tím jménem seděl.

Jako křesťanství se svými tajemstvími a milostmi zároveň rozum osvětluje a srdce rozechřívá; jako víra jednotlivce i celou společnost všude stejně obrozuje: tak i probouzející se duch pohanství zároveň ve všech oborech a kruzích se ozyval a prodíral, tu skrytě, tu veřejně, jako jed, jenž všecko ústrojí těla proniká, ale v každém ústrojí zvláštními příznaky se projevuje.

Avšak nejzřejměji a zároveň nejrychleji ukazuje se tento duch na poli literatury a vědy. Vývoj renaissance v umění objevil se o celou neb o půl generace později, a ještě o jednu v oboru sociálním a politickém.

Známo jest, že zástupcové klassických studií v XV. století humanisty se nazývali a studie tyto naproti scholastickým i přírodovědeckým tehda započínajícím studiemi humanistickými.

Není pochybnosti, že pohanská literatura o vzdělání člověka usilovala; avšak ideál lidskosti, jež pohanství utvořilo a vytvářeti hledělo, byl pouhý stín skutečného a plného ideálu, Ježíše Krista, a jako v tomto uskutečnění a naplnění došel, tak jen v něm, z něho a s ním žítí a blahodárně působiti mohl. Tak působil a žil v době patristické i scholastické. Když však humanisté ideály řecké vedle Krista stavěti počali, musili brzy ve vědomý odpor křesťanské vzdělanosti přejíti. Řecké ideály a Syn Boží nemají vedle sebe místa, nepanujeli Kristus, musí zavržen býti. A v skutku stali se humanisté brzy protivníky křesťanství, popírajíce jako t. zv. naturalisté nadpřirozenou stránku lidské vzdělanosti, až ji v reformaci částečně a v revoluci úplně popřeli i potřeli a potírají podnes. Ale kterak se stalo, že pohanství nad křesťanstvím plného vítězství dosáhlo? To zodpoví nejlépe úvaha o poměru pa-
pežů k humanismu.

I.

Církev řídící se od počátku zásadou, že vědy jsou velkým statkem, nebrojila proti řecko latinské kultuře, nýbrž toliko proti pohanské pověře a nemravnosti.

Dle příkladu sv. Pavla, jemůž řečti básníci a mudrci neznámi nebyli, veliká část těch mužů, kteří v dile jeho pokračovali, klassických studií vysoce si vážili a doporučovali je. Všichni měli smysl pro krásu klassické literatury; netajíce si škodlivosti a temných stránek pohanství, viděli přece také paprsek věčného světla, který tak slavná díla ducha lidského ozařoval, a slyšeli prorocké hlasy, jež se ozyvaly a snažili se s křesťanskou řečí je spojit. Zřetelně rozeznávají všeobecný humánní živel v klassické literatuře se vyskytující od pohanského činitele, jež v sobě obsahuje; tento má býti odstraněn, onen v obor křesťanských ideí převzat. Protož vždy tvrdili, že jediné na tom záleží, kterak se pohanští klassikové čtou, a při vyučování se jich užívá. Vyjadřují-li se nepřiznivě, nemluví o věci, nýbrž o špatném duchu, o převrácené metodě při užívání jich, přizvukující v té příčině sv. Amfilochovi, který v příčině čtení starých klassiků radu dává: „Buď opatrný zacházeje s nimi, sbírej, cokoliv dobrého mají, varuj se srovnáním všeho, co na nich škodlivého; nápodob moudrou včelu, která si na všechny květiny sedá, ale vždy pouze sladké šťávy z nich ssaje.“

Sv. Justin mučenník jmenuje veškeru pohanskou filosofii stokem starozákonního zjevení, nalézá Slovo, jež v Kristu celé a dokonalé se zjevilo, jako částečné slovo v pohanské filosofii, jmenuje všechny rozumně žijící křesťany, považuje tedy pohanské a křesťanské poznání jako části též pravdy a vědy; avšak, jakkoliv Platona jako zeď a pilíř filosofie chválí, pravě, „ne jakoby nauka Platonova od nauky Kristovy odchodna byla,“ přece podotýká, „že nejsou docela podobny,“ a „že se prvkům pravé pobožnosti nikoli od filosofů, nýbrž od proroků učiti můžeme.“ (Apol. I. c. 14 ad Grac. con. c. 29. Apol. II. c. 13.)

S plnou a všestrannou jasností udává sv. Klement Alex. poměr křesťanství k pohanské filosofii a poesii. Drže se myšlenky, že Logos jest slunce duše, jenž vnitř světlo oko ducha osvětluje, připisuje řecké filosofii netoliko poznání pravdy, nýbrž i spolupůsobení k spasení. Jestliť „s hůry od Boha“ Řekům dána jako „domácí zákon“

a „základ křesťanské filosofie.“ Nemíni jednotlivé školy, nýbrž všechny vesměs, „vše, co v jedné každé dobře se praví: tento celek a tento výbor“ jest pravá filosofie. Platona jmenovitě se dotýká, nazývá ho obzvláště vychovatelem ku Kristu. Kdo tudíž pohanskou filosofii zanedbává, podobá prý se bláznům, chtějícím hrozny kliditi, ale vinice obdělávati nechtějícím. Ale nezapomíná připojiti, že filosofie toliko z daleka k pravdě vede, že není původkyní, nýbrž jen spolu působitelkyní k spasení. Proto ji přirovnává ku kmitu lampy, kteráž teprv, když Logos zvěstován byl, své svaté světlo v nejčistší záři vydává. K plné pravdě vede jediná víra, jež, jsouc od vědy jako služby podporována a láskou zahřívána, dokonalého poznání poskytuje. Ano věda, že pohané pravdu s bludem míchají, káže z jejich filosofie moudrost bráti jako růže z trní. (Strom. I. 5. c. 5; 6. e. 8; I. 17. II. 1.)

Totéž myslil žák jeho Origines, ač si nepočínal tak střízlivě jako učitel jeho, přijímaje s pravdami i bludy řecké filosofie. Ale v podstatě vytkl poměr křesťanství a pohanství s plnou jasností.

Podobně běře sv. Basil poklady řecké vědy ve službu víry. Jako synové israelští, dí, Egyptanům zlato a stříbro vzali, aby tím svatostánek pravého Boha ozdobili, tak třeba křesťanům vědu pohanskou si přisvojovati, aby jí v církvi lépe užili. V tom smyslu napsal svou věhlasnou řeč ku křesťanským mládencům o pravém užívání pohanských spisovatelů. Naproti těm, kteří všecky pohanské knihy vesměs za ďábelský klam prohlašovali, poukazuje velký učitel církve s patrnou láskou, jakouto příhodnou a krásnou přípravu pro křesťanskou viru klassické studie poskytují.

Téhož obrazu jako sv. Basil užívá také sv. Řehoř Nys., chvále sv. Basilia, že si v mládí všechno bohatství Egypta osvojil a Bohu zasvětil. (Pokračování.)

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

VIII.

Petrík a kalounářka nastoupili cestu k Vidni. Úmyslem jejich bylo zastaviti se v Budějovicích, neboť tam nejspíše mohl jim někdo udati, kde Rozárku hledati mají.

Za dva dni namáhavé cesty došli k městu a nemajíce stání, odebrali se hned ke známému kupci, aby se po děvčeti pozeptali. Paní celá udivená vyprávěla kalounářce, jak Rozárka bez příčiny službu vypověděla. Dodala, že není nic určitého, jakou službu přijala ve Vidni a u koho, že však se obává, aby Rozárka pro spanilost svoji nestala se obětí nesvědomitých lupičů, kteří z podobných dívek bohatnou.

Matce i Petříkovi jako by za řeči té stydla krev u srdce. Jedinou radu si pamatovali, že by jim forman, který Rozárku do Vidně odvážel, cosi bližšího říci mohl. Skutečně vyprávěl jim vozka, že ví v kterém místě Rozárka se zdržuje a že za dobré zpropitné kalounářku i Petříka do Vidně doveze a k Rozárce zavede.

„Jak se vám, matko, její služba bude líbiti, nevím, ale když budete chtít, můžete si ji vzít domů,“ dokládal potutelně vozka, který patrně více oběti pro výdělek k Vidni zavezl a z osudu jejich úsměšek si tropil. Kalounářka byla by dala celý svůj majetek, jen když Rozárku najde a myslila, že ještě bude dosti času, aby děvče před pohromou zachránila; myslila že Rozárku přemluví, aby se vrátila a tím že veškerá starost její bude skončena.

Vozka však neodjížděl k Vidni až třetí den, a dobu tu musili naši cestující vyčkati v Budějovicích. Petřík věděl si hnedle rady. Zavedl kalounářku k bývalému hospodáři na předměstí. Práce bylo dosti a tak oba bez platu, jen za nocleh a trochu stravy, pomáhali v hospodářství, aby nemusili v hospodě peněz utráceti. Čas při práci rychleji uběhl a brzy bylo jim ubírat se k hlavnímu městu říše.

Cesta trvala několik dní a starostlivé matce zdála se nekonečnou. Petřík také nemohl se zbýti obavy, zdali Rozárku najdou a zdali s nimi se vrátí. Den po dni míjel a bylo k desáté hodině ranní, když vozka na dvoře vídeňského zájezdního hostince zastavil. Kalounářka mu dobře za sebe i za chudého Petříka zaplatila a žádala, aby neprodleně oba k Rozárce dovedl. Vozka zavolal podomka a v lámané němčině mu žádost kalounářčinu sdělil. Ten se podivně na ženu i Petříka díval a jak se zdálo, nejevil velké chuti, aby dostál svému úkolu. Kalounářka nedočkavá sáhla do kapsy a vyňala několik stříbrňáků, které podomkovi do otevřené dlani vtiskla, načež obdarovaný spokojeně přikývnul, dal se na cestu.

Ustaraná matka šla, jak s vozu po cestě slezla, zaprášená; prostínky její šat byl celý umačkaný, an několik dní i noci se ani nesvlékla. Podobně vyhlížel i Petřík. Lidé vyhýbali se podivnému tomu skupení. V městě hledí se více na šat, než na člověka a chudobný šat znamená u měšťáka skoro vždy člověka, kterému se radno z cesty uhnouti. Podomek stanul před domem ve známé nám uličce. Pro těsně u vchodu stojící nádherný kočár nebylo však možno do vnitř vejít. Co se kalounárka a Petřík po pěkném spřežení a bohaté výpravě povozu rozhlíželi, zavzněl z chodby domu veselý smích a ozvěna dovádivého skoku.

Na prahu objevil se mladík veda za ruku děvče v nejnovější městský šat oděné. Dívka vyskočila jako srna na stupátko a chtěla se usadit do nitra kočáru, když tu vyrušena byla křikem „Rozárka!“ Plaše se ohlédla v tu stranu, kde matka její roztouženě k ní ruce své vztahovala. Mladík udiven pohlédl v tu stranu a s odporem obrátil od místa toho zrak, dívaje se zpytavě na Rozárku. Lehýnké zaržení nasvědčovalo, že děvče matku poznalo i opodál stojícího Petříka. Hodila hlavou, usedla lhostejně, nenuceně, aniž v tu stranu již pohlédla. Mladík usedl vedle ní, kočí pobídl spřežení a úprkem uháněl kočár dále, z něhož opět veselý smích zazníval. Matka sešla se právě s Rozárkou, když tato ve své nové obydli odjížděla, ale jaké bylo to shledání? V tom okamžiku pocítila ubohá žena, že přišla pozdě, ba arci že pozdě, vždyť Rozárka ji ani více nezná, aneb znáti nechce. Kalounárce se zdálo, že by jí bylo nejlépe, kdyby se země před ní otevřela a ji pohltila. Tak veliká byla lítost její. Neměla na světě nežli Rozárku a ta je nyní pro ni úplně ztracena. Viděla pojednou celou tu propast, kterou před lety ctihodný kněz ji byl okázal, upozorniv ji, že dítě špatně beze školy, bez Boha vychované, snadno do záhuby upadá; viděla celé své nastávající utrpení, svůj smutný příští život a žádné pomoci ani rady. —

Zatím co matka celá ohromená a strnulá uvažovala své utrpení, utíkal Petřík sotva dechu popadaje, za ujíždějícím kočárem, ani s očí ho nespouštěje a stanul u něho touž dobou, když Rozárka pomocí mladíka z povozu vystupovala. Petřík hleděl tázavě na Rozárku, avšak slova ze sebe vypravit nemohl. Tato chtěla nepochybně pohnutí

své zakryti, vyndala peněženku a z ní stříbrný peníz a hodila jej Petříkovi k nohám, odměňujíc jej před světem jako žebráka. Petříkovi vehnula se všechna krev do tváře; nescházelo mnoho, že by byl darovaný peníz dárkyni hodil zpět. Než tato neotálejíc, zmizela i s mladíkem v chodbě výstavného domu a Petřík zůstal samotný. Zdvihl peníz, podíval se na něj a bolestně zadíval se do chodby, kde Rozárka zmizela. Drže peníz v ruce měl tisíc chuti jíti tam za ní a říci jí, že nepřišel, aby žebral, jak ona si myslí; ale neměl k tomu přece odvahy. Rozmysliv se, uschoval peníz v postraní kapsy záplatovaných kalhot, podíval se dobře na dům a celé okolí, aby snad pro případ, že by je hledal, snadno je poznal a chystal se k odchodu.

Kdo v tu dobu Petříka viděl, nemyslil jinak, než že to nějaký ubohý šílenec, který pro bídný peníz letí s kočárem o závod a uspokojen almužnou vrací se k domovu. Jak by se byl mýlil! Ubohý Petřík arci tak jednal a jak jiné byly k tomu pohnutky! I on byl zdrcen, zdrcen jako matka; nebyl sice nikdy u Rozárky v přízni, že by jej však na žebráka snížila, toho se nikdy do ní nenadál. A přece byl mu hozený peníz velmi milý, byl to dar od ní, bylo to jediné, co z Rozárčiny ruky kdy dostal. Zapomněl rád, za jakých okolností se to stalo. První jeho starostí bylo, aby vyhledal kalounárku. Myslí, jakou radost bude mítí z jeho nápadu, že kočár sledoval a tak aspoň ví, kde Rozárka zůstala. Doufal ještě stále, že ji vyhledají a k návratu přinutí. Po mnohém bloudění došel konečně k večeru do hostince, kde vozka, s kterým přijeli, krmil. Kalounárka, která se hned s podomkem vrátila, seděla celá bez ducha a sklíčena na mysli i na těle u nákladního vozu. Nevěděla, kam se Petřík poděl a čekala, až se vrátí. (Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. (Břimování v Plzni.) Jeho kněž. Mil. nejdůst. náš Arcipastýř bude udělovati svátost sv. břimování v královském městě Plzni v následujícím pořádku: Dne 6. října odjede nejdůst. p. arcibiskup do *Malesic*. V pátek dne 7. října bude v *Plzni* v 8 hod. mše sv., kázání a břimování české školní mládeže obého

pohlaví. V sobotu dne 8. října vykoná J. Milost totéž při školní mládeži německé obého pohlaví. V neděli dne 9. října v *Plzni* v 8 hod. mše sv., kázání a biřmování českých odrostlých biřmovanců obého pohlaví. Totéž v pondělí dne 10. října při odrostlých biřmovancích obého pohlaví německé národnosti. — Noclehem bude Jeho kníž. Milost po jmenované období v *Mallesicích*.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 28. září u sv. Jana Nep. na Skalce, 29. 30. září, pak 1. a 2. října u sv. Josefa u anglických panen na Malé straně, od 3.—7. října v Loretě na Hradčanech.

— Ve středu dne 28. t. m. bude se slaviti svátek **sv. Václava**, mučenníka a dědice České země, v metrop. chrámu u sv. Víta na hradě tímto pořádkem: V úterý o svatvečer slavnosti budou ve 3 hod. odp. slavné nešpory. Ve středu o slavnosti bude kázání německé o půl 9., české pak v 10 hod., načež následovati bude ofera ve prospěch dostavění chrámu sv. Vitského, po té bude slavná pontifikální mše sv. Odpoledne o 3. hod. budou konány slavné nešpory. V týž čas vyjde z chrámu Páně u Matky Boží před Týnem slavné procesí na hrad k hrobu sv. Václava v metrop. chrámě sv. Vitském, kdež se v ten den udělují plnomocné odpustky, a kdež J. kn. M. nejd. p. arcibiskup s processím konati bude pobožnost ku počtě téhož sv. patrona našeho. Po celý oktáv bude v téže kapli sv. Václava každodenně v 8 h. ráno mše sv. při zpěvu a s modlitbami v jazyku českém, odpoledne pak též po celý oktáv každodenně v 5 h. litanie s požeňáním. — Na sv. Václava budou se ve všech kostelích v Praze a v arcibiskupství pražském příspěvky na dostavění kostela sv. Víta vybíráti.

— **Z Vyšehradu.** Jako každoročně uspořádá i letos zdejší spolek svatováclavský k uctění svěťce a patrona zemského sv. Václava v den 28. září slavnost církevní na posvátné hoře vyšehradské. V předvečer slavnosti o 6. hod. konáno bude u starobylé sochy svěťce, ze svatováclavského náměstí pražského pocházející a na Vyšehradě před proboštstvím postavené slavné požeňání, a v den sv. Václava totiž o 4. hod. odp. povede se slavný průvod za přítomnosti velel. kapitoly vyšehradské z kolegiálního chrámu Páně k dotčené soše, kdež se slavné vykoná požeňání; po celý oktáv vždy večer o 6. hod. konána bude u sochy té pobožnost.

— Ve **Staré Boleslavi** budou v pondělí 26. září, ve svatvečer patronů zemských sv. Kosmy a Damiana o půl 5. hod. odp. nešpory v podzemní svatyni týchž světců; v úterý pak 27. t. m. v den sv. Kosmy a Damiana budou

tamtéž o 6. h. ranní služby Boží a v 10 hod. pontifikální mše sv. Odpoledne o půl 5. hod. budou nešpory u sv. Václava (nad chrámcem sv. Kosmy a Damiana), jakož i ve středu o slavnosti sv. Václava tamtéž bude v 10 hod. kázání, v 11 hod. pontifikální mše sv. a o půl 5. hod. odp. nešpory.

— Na den **sv. Františka Assis.** v úterý dne 4. října jsou slavnosti u Křížovníků, u Františkánů, u Kapucínů a u Šedých Sester. Za příčinou jmenovin Jeho c. kr. apoštolského Veličenství bude o 9. hod. v metrop. chrámu P. pontifik. mše sv. a v Týně o 11. hod. zpívána mše sv.

— V neděli růžencovou dne 2. října t. r. posvěti slavnostně řádem církevním Jeho kníž. Milost nejdůst. p. arcibiskup za pomoci nejdůst. pánů snffragánů JJ. MM. Dr. Emanuela Schöbla, biskupa Litoměřického a Karla Schwarze, svět. biskupa Pražského obnovený a rozšířený chrám kolleg. SS. apoštolů Petra a Pavla na král. Vyšehradě, jakož i tři nové oltáře. Posvátné obřady počnou ráno o 8. hodině.

— **Ke druhotinám sv. Otce.** Na oslavu kněžských druhotin sv. Otce stroj se z Německa tři poutní výpravy: jedna přes Vratislav, druhá přes Mnichov a třetí přes Freiburg. Mimo to činí se již kroky k místním slavnostem, jež po Německu dne 1. ledna 1888 konány budou. I u nás by již nyní o pouti do Říma mělo na veřejnosti býti uvažováno a jednáno, abychom čestně obstáli vedle jiných národů katolických. Rovněž tak měly by místní odbory slavnostní v úvahu vzíti zvláštní slavnosti, jimiž oslaviti hodlají v osadách a oborech svých velepamátný den kněžských druhotin sv. Otce Lva XIII. Časopisectvo katolické činnosti takové ochotně propůjčí všelikou podporu.

S m ě s.

Něco ze staré Prahy, zvláště pro mladé lehkovážné pány. Na den Letnic. r. 1330. král Jan listem svým „povolil a moc dal Pražanům, aby syny neposlušné, marnotratné a nezdrné města svého i jiných v Čechách, též i ty, kteří by jim peníze bez vůle rodičů a přátel jejich půjčovali, aneb za ně slibovali, hodně a vedle náležitosti trestati mohli. Bylo pak právo pražské a svolení obecné o takových mladících, ženatých i neženatých, kteříž by statky a dědictví svá neuzitečně utráceli a mrhali toto: Takového nejprve rychtář městský měl jímati, na věž mosteckou před špitálem (u Křížovníků) do vězení dáti a tam ho dvě neděle pořád nechati seděti. Nenapravil-li by se po prvním trestání, měl v témž místě seděti čtyry neděle;

po třetí za čtvrté léta a po čtvrté za půl léta. Po tolikém trestání jestliže by se vždy nepolepšil, měl býti do pytle vstrčen, s mostu svržen a utopen. Kdož by tomu mládkovi co půjčil neb uvěřil, buď křesťan neb žid, mělo to všechno propadnouti, a nejenom nemohl žádného z toho upomínati, ani právo mu nemohlo dopomáhati, ale tři kopy grošův pražských měl tolikrát dáti, kolikrát koliv z dluhu upomínal. Kdo by pak za takového rukojmím byl, ten měl k dlužníku svému do vězení vsazen býti, a tak dlouho jako dlužník tam seděti.“ Jak tu na začátku listu královského patrno, král „povolil a moc dal“ Pražanům, čemuž tak rozuměti musíme, že Pražané se v tom smyslu usnesli — což opravdu stalo se dne 16. června řečeného roku -- a král jejich usnesení potvrdil. Zmíněná zde mostní věž, v níž vězení bývalo, byla ovšem jiná než až posud stojící věž u mostu Karlova, jehož tenkrát nebylo. Byla ta věž u mostu starého, dřevěného, jenž o něco málo níže přes řeku položen byl. Tato stará věž pobořena při stavění špitálu Křižovníků; její památku, jakož i mostu, od starodávna tajuplný „bradač“ (v kamenu vytesaná hlava) věrně zachovává.

Pítí kořalky a školní mládež. Následkem stížností vyslovených ve Vídeňské sněmovně, že namnoze zmáhá se tuláctví u školní mládeže, jež zároveň libuje si při tom i v pítí kořalky, což se jmenovitě v alpských zemích pozoruje, učinilo ministerstvo vyučování výnos, jež zaslalo zemským školním úřadům. Žádá se, aby zemské školní rady obrátily zřetel podřízených orgánův a učitelstva na zmáhající se zlo to, a aby se školní mládeži i mimo školu věnovala větší pozornost. Zároveň prostřednictvím ministerstva vnitra upozorněny politické úřady okresní na výnos ten a nařízeno jim, aby ve smyslu naznačeném školní úřady podporovaly.

Doslovně následováno. Chalíf Hussein syn Aliho VI., opatřen byl jednou otrokem, jenž upustil mu na nohu mísu horkého masa. Chalíf rozhněván tasil meč. Avšak otrok sklesl na kolena a zvolal výrok z koranu: „Ráj bude odměnou těch, kteří se nehněvají...“ „Nehněvám se,“ dí Hussein, vráží meč do pošvy „... a kteří svým vinníkům nejen odpouštějí...“ „Odpouštím ti,“ „... nýbrž i dobře jim činí.“ Hussein vyňal váček a dal otrokovi sto drachem stříbra, kázal však mu mlčet.

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 7. roč. XXVIII. má tento obsah: Stručné dějiny církve katolické u Rusů. Veliké zásluhy sv. Otce

Lva XIII. o národy slov. O povaze naší boho-vědy. — Kronika: Tituly ve zpovědi. Prominutí prohlásek manželských. Legitimace dítky rodičů nemanželských. Neplatný křest. Probošt Václav Štule. Opat Dr. Rupert Smolík. — V literárním oznamovateli posouzeno patnáctero spisů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Uhliř*, koop. v Bělé, za far. v Žebnici;
- p. Ondřej *Wagner*, kaplan Chebský, za far. v Haesselsdorfu;
- P. Ant. *Vonásek*, kněz řádu sv. Augustina, za koop. u sv. Tomáše v Praze;
- P. Moric *Křídlo*, kněz řádu sv. Augustina, za II. koop. u sv. Tomáše v Praze;
- p. Theodor *Loh*, far. v Lochotíně, za far. v Oudrči (Údrtsch);
- p. Eman. *Hoyer*, III. kapl. v Chebu, za II. kapl. tamže;
- p. Pavel *Gebhard*, kapl. na předměstí Chebském, za III. kapl. v Chebu;
- p. Václ. *Bradler*, neom., za kapl. na předměstí u Chebu;
- p. Vojt. *Nagl*, koop. v Klinghartu, za kapl. v Oboře.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenán jest:

- p. Karlu *Kosobudovi*, osob. děkanu v Soběnově, dovoleno J. Vel. nositi udělený jemu rytířský kříž papežského řádu sv. Hrobu.

Jmenování jsou:

- p. Jos. *Landkammer*, děkan v Táboře, a
- p. Ludvík *Pompe*, právní konsulent, tajemník při městské radě kr. města Písek, jmenování čestnými konsistorními rady;
- p. Jan *Wastl*, far. v Záblatí, a
- p. Václ. *Novák*, far. ve Veselí, jmenování jsou osob. děkany;
- p. Šimon *Kabát*, far. v Bohutíně,
- p. Eduard *Květ*, osobní děkan v Plané,
- p. Augustin *Forst*, far. v Bernardicích,
- p. Frant. *Pech*, děkan v Písku,
- p. Frant. *Uhl*, osobní děkan v Lišově,
- p. Tomáš *Žlábek*, osobní děkan v Bavorově,
- p. Ferd. *Ritter*, far. v Štěpánovicích,
- p. Václav *Dvořák*, far. v Bukovsku, a
- P. Adolf *Toberný*, kněz ř. Piaristů, katech. a prof. c. kr. učitelského paedagogium v Soběslavi, jmenování bisk. notáry;
- p. Jan *Bilý*, far. v Hartlíkově,

- p. Gerhard *Haasen*, katech. a prof. c. kr. německé vyšší realní školy v Budějovicích,
 p. Ant. *Jenne*, far. v Novosedlech,
 p. Tomáš *Ployhar*, far. v Nadějkově,
 p. Frant. *Osoba*, far. v Lomnici,
 p. Frant. *Žlábek*, far. ve Vitějicích,
 p. Václav *Brůha*, far. v Malé Chyšce,
 p. Karel *Konrád*, katech. a prof. gymnasiální v Táboře,
 p. Frant. *Svoboda*, katech. národních a měst. škol v Táboře,
 p. Jos. *Schuller*, far. v Jistebnici,
 p. Jan *Hanzlovský*, far. ve Slovenicích,
 p. Frant. *Tilp*, os. far. ve Zbitinech (Oberhaid),
 p. Jos. *Nedvidek*, katech. a prof. gymnasiální v Písku, a
 p. Jos. *Žák*, katech. vyšší realní školy v Písku, obdrželi Exposit. canonice;
 p. Jan *Nepil*, resid. kapl. v Klokotech,
 p. Frant. *Korecký*, koop. v Táboře,
 p. Ant. *Fixa*, katech. národních a měštanských škol v Písku,
 p. Vincenc *Bílek*, kapl. v Planě,
 p. Jan *Ondok*, kapl. v Bavorově,
 p. Ant. *Kotal*, kapl. ve Vltavotýně,
 p. Jakub *Sponar*, kapl. v Prachaticích,
 p. Josef *Wahwoda*, kapl. v Záblatí,
 p. Frant. *Říha*, koop. v Písku,
 p. Josef *Cibuzar*, kapl. v Lomnici,
 p. Vít *Dolejší*, kapl. v Lišově,
 p. Matěj *Sulista*, kapl. v Soběslavi,
 p. Julius *Tomší*, kapl. v Prachaticích,
 p. Ant. *Osen*, katech. národních a měštanských škol v Prachaticích, a
 p. Frant. *Petr*, kapl. ve Veselí, obdrželi Synodalie.

Ustanoveni jsou:

- p. Matěj *Fischmeister*, far. v Mladošovicích, za far. v Ledenicích;
 p. Vít *Dolejší*, kapl. v Lišově, za admin. interkal. v Mladošovicích;
 p. Frant. *Šimůnek*, far. v Drahenicích, za far. v Zaboří (v Litoměřické diecési);
 p. Václ. *Zborník*, far. v Černisku, za excurrando-admin. fary Drahenické;
 p. Matouš *Klímeš*, kapl. v Zelnavi, za admin. interkal. v Glöckelbergu;
 p. Karel *Trnka*, far. v Bělé (Weissensulz), za far. v Stankově;
 p. Josef *Schürerer*, kapl. v Týně Horšově, za admin. interkal. v Bělé;
 p. František *Koller*, far. v Českých Trúbách (Böhmisch-Röhren), za far. ve Vltavici horní (Obermoldau);
 p. Julius *Lastůvka*, koop. v Českých Trúbách, za admin. interkal. tamtéž;

- p. Jos. *Kaplický*, kněz diecése Budějovické, za far. v Brazeci (Pergles, v Pražské arcidiecési);
 p. Václav *Šilený*, bývalý kapl. ve Vodňanech, za kapl. v Strunkovicích;
 p. Tomáš *Picha*, kapl. v Chotovinech, za kapl. v Pěně horní (Baumgarten);
 p. Ant. *Maňaur*, kapl. v Jiníně, za kaplana v Malé Chyšce;
 p. Frant. *Kordík*, koop. v Nemanicích (Wassersuppen), za kapl. v Jiníně;
 p. Theofil *Steffel*, koop. v Borovanech, za kapl. v Katovicích;
 p. Josef *Šmid*, kaplan v Mrdakově, za kapl. v Hiršavě.
 p. Jan *Menzinger*, prvofarář v Glöckelbergu a os. děkan, odebral se na stálý odpočinek.

Upřádněná místa:

- Drahenice*, fara patr. paní Anny kněžny z Lobkoviců, do 9. října;
Mladošovice, fara patr. pana Jana Adolfa kníže ze Schwarzenberga, do 15. října;
Glöckelberg, fara patr. náboženské matice, do 15. října;
Grafenried, fara patr. Consortium majitelů parcellovaného statku Grafenried, do 22. října 1887;
Bělá (Weissensulz), fara patr. Vysoce urozené paní Aglae baronky Koc z Dobrže, do 22. října 1887;
České Trouby (Böhmisch-Röhren), fara patr. náboženské matice, do 30. října 1887.

Hospodářská záložna v Praze půjčuje nasměnky, cenné papíry, hypotéky a na zástavy

i přijímá vklady

na úrok 5%,
proti výpovědi 6%.

(Venkovští vkladatelé mohou své vklady poštou zaslati, načež se jim obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.
Dr. Ferd. Budil.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

R e ě

na neděli 20. po sv. Duchu.

Rodiče o zdraví dítek pečovatí mají: těla i duše.

„Ten když byl uslyšel, žeby Ježíš
přicházel z Judska do Galileje,
odešel k němu a prosil ho, aby
sestoupil a uzdravil syna jeho;
neb počínal umírat.“ Jan 4, 47.

Čtvrtý poměr plyne z rodiny; první
mezi manžely, pak mezi rodiči a dětmi,
třetí mezi scouzenoi a blízkými příbuznými
a čtvrtý konečně mezi pánem a služeb-
nictvem čili hospodářem a čeledí.

Všeliký poměr ten zakládá se má na
lásce; mezi manžely ji církev předpokládá
a má býti čím dále tužší a pevnější; ro-
dičům a dětem ji Pán Bůh vštípl, láska
vrozená; vidíme ji i na němě tváři; rovněž
bratřím a sestrám, neboť jsou táž krev,
sdíleli od mladosti týž osud, týž slasti i
strasti; rovněž na lásce má zakládáti se
i poměr čtvrtý, mezi pánem a služebnictvem,
hospodářem a čeledí; i sluha a čeleď ná-
leží jaksi k rodině; pán ji přijal pod
střechem svou a ona má býti uctívá, po-
slušná a vděčná.

Dnešní sv. evang. jeví nám poměr
druhý, mezi rodiči a dětmi. Pečlivý otec
hledá uzdravení synu svému, těžce nemoc-
nému. Bylo v prvním roce veřejného ži-
vota Páně; vrátil se Kristus Ježíš z Je-
rusaléma ze slavnosti velikonoční a přišel
do Galileje, do Kány, kde byl první zázrak
učinil. (Vylož dále v krátkosti sv. evang.)

Dnes o tom, kterak křesťanští rodi-
čové o zdraví dítek svých pečovatí mají. —

Jest povinností rodičův, o zdraví dítek
svých pečovatí. Jest pak zdraví dvojí:

těla a duše. Nuž, které povinnosti tu ro-
diče mají?

1. Co zdraví těla se týče.

a) Již matka, žena, když Bůh na ni
vzpomněl a plod lásky své pod srdcem
nosí, má na sebe býti pozorna, by k ni-
žádnému úrazu nepřišla a skrze ni i dítko;
má býti klidna, mírna, střídma, varovati
se všelikých vášní.

b) Když Bůh jí pomohl a dítko světla
božího užřelo, nastává zvláštní péče; čím
útlejší bylinka, tím větší vymáhá pozor-
nosti; čím útlejší stromek, tím větší péče.

c) Třeba peskytovat všeho, čeho k tě-
lesnému životu třeba; pokrmu, ne zvlášť-
ního, upraveného, kořeněného, nébrž pro-
stého a jednoduchého. Čím prostější a
jednodušší, tím lepší; rovněž i nápoj; jen
ne nápoje horké a rozpalovací. Sem spadá
i oděv; přiměřený, v zimě pak dostatečně
teplý; nejvíce nemocí v zimě pochodí z na-
stuzení. Dále suchý byt a čistý vzduch;
proto třeba často příbytek provětrávati.

d) Dítěti třeba též zábav a vyrazení;
budiž nevinná a s mírou, též v přiměřený
čas. Též budiž pozornost, by nepřišlo dítě
k úrazu; a též by hrálo si nevinně; budiž
překazena mu a přísně zakázána všeliká
rozpustilost a prostopášnost, kdeby nejen
tělo, ale i duše zkázu utrpěti mohla.

Může se však státi, že při všeliké péči
dítě přece onemocní; tu nastává povinnost,
v čas hledati pomoc, a to, je-li nemoc těžší,
u zkušeného lékaře. Písmo dí: „Cti lékaře
pro potřebu; nebo i jej stvořil Nejvyšší“
(Sir. 38, 1.). Léky, jim předepsané, v čas
a v pravé míře nemocnému dávati. „Nej-
vyšší stvořil ze země léky a muž opatrný
nezoškliví jich sobě“ (Sir. 38, 4.). Zvláště
pak bedlivá péče a ošetření; tať začasté

více může, než léky samy. A důvěra v Boha; utéci se modlitbou k Pánu Bohu, jako učinil zarmoucený otec v dnešním evangeliu; šel k nebeskému lékaři. „Od Boha zajisté jest všeliké lékařství“ (Sir. 38, 2.). Tak pečovatí mají rodiče o tělesné zdraví dítek svých, aby jedenkrát pracovatí a užitečnými členy společnosti lidské stáli se mohli.

2. Důležitější, než zdraví těla, jest zdraví duše; o tolik, o kolik duše převyšuje tělo; tak i nemoc; o tolik nemoc duše horší jest, o kolik duše vyšší a dražší. A co jest nemoc duše? hřích, ať skutkový, ať povahový. I toho má dítě a to zvláště varováno a chráněno býti. Zdalíž i na dítěti hřích se jeví? Ovšem; nejprv to smutné dědictví Adamovo, dle něhož člověk již od přirozenosti více ku zlému se kloní, než k dobrému; odtud na dítěti je zřítí často chyby, jimž nikdo je neučí. Pak: špatný příklad. Dítě ovšem má chyby malé; nemůže mít chyby hrubých, jako starý člověk; ale z jiskry bývá požár a z nepatrného semene vyrostle veliký strom. Co tedy činiti?

a) Již záhy pozorovati dítko, jeho náklonnosti i vášně; může i dítě mít vášně; bývají děti hněvivé, vzdorovité, svévolné, a jiné zlé vlastnosti mít mohou; proti těm musejí rodiče bojovati, moudře a rozumně.

b) Snad i slovem, skutkem se prohřešilo: lži, krádeží, neposlušností a jinak; snad stala se chyba některá i:

c) zvykem, obyčejem; tím hůře; tím více bude třeba námahy, pílě a vytrvalosti, zlé vykořeniti.

Jak? Poučením, napomenutím, varováním, výstrahou neb pohrožením: „Vyučuj syna svého a občerství tě a dá rozkoš duši tvé“ (Přisl. 29, 17.).

Druhdy musejí nastoupiti i skutečné tresty; buďtež: odepřít se zábava, vyražení; u zdravých a silných dětí část jídla; u slabých by byla ukrutnost. Ani-li to nepomůže, přístup i trest tělesný, poněvadž některé dítě jinému důvodu přístupno není; to bývá u dětí větších a chyb zastaralých, kde nepředcházelo moudré vedení. Jen budiž trestání tělesné mírné a s rozvahou, při chladném rozumu; nebo všeliký trest jest lék a lék má účel uzdraviti, ne uškoditi. Pročež nemá se trestati v hněvu, ve vášni, s hrubými slovy a nadávkami, toť by byl špatný příklad. Trest jest lék ostrý a toho po skrovnu; a trest tělesný jest lék

nejostřejší, poslední; ten zahrnuje v sobě hanbu i bolest tělesnou. Buďtež však rodiče sami vzorem míru a lásky; modletež se za děti. Přisl. 23, 13. 14. Ef. 6, 4. Poroučejte je ochraně Rodičky Boží, sv. anděla strážce, sv. patrona. Slovem, snažtež se všemožně a buďte pilní toho, aby dítě i na duši zdrávo zachováno bylo; i bude pak, že, až státi budete, milí rodičové, před soudnou stolicí Kristovou a odpovídati budete za děti své, uslyšíte i vy z úst Pána Ježíše Krista: Syn tvůj živ jest, jdiž v pokoji. Amen. *B. Hák.*

Neděle 21. po sv. Duchu.

Až dosavad mnozi hrdluji se pro nepatrné věci s bližním svým.

„Vyšed pak služebník ten, nalezl jednoho ze spolumužníků svých, kterýž mu byl dlužen sto peněz; i uchopiv se ho, hrdloval se s ním.“
Mat. 18, 28.

Vrátil se Spasitel ze Syrie; napomínal učenníky ku svornosti a lásce; slibuje: „Jestliže by dva z vás svolili se na zemi o kteroukoli věc, za kterou by prosili, stanet se jim od Otce mého, který v nebesích jest“ (Mat. 18, 19.). „Nebo kde jsou dva neb tři shromážděni ve jménu mém, tuť jsem já u prostřed nich. Tehdy přistoupiv Petr, řekl: Pane, kolikrát zhřeší proti mně bratr můj a odpustím jemu? zda-li do sedmkrát?“ (Mat. 18, 20. 21.) Myslí že dosti bude. Též Luk. 17, 3. 4. Sedm, číslo svaté u Židů. „Neznal nesmírné hlubiny božského milosrdenství v Kristu, maje srdce příliš ouzké.“ (Corn. a Lap. ad h. I.). Ale Pán Kristus řekl: „Pravím tobě, ne do sedmkrát, ale až do sedmdesátikrát sedmkrát.“ Sv. Aug. dotýká k tomuto místu: „Pravil o všech hříších, když řekl sedmdesátekrát sedmkrát.“ (Aug. 83. de verb. Evang. n. 7.)

Aby pak to Pán Ježíš ozejmil, vypravoval podobenství o nevěrném vladáři. Výklad vám je znám. Král jest Bůh; dlužníci jsme my; vztahem k Bohu velicí; vztahem ku bližnímu malí. Chceme, by Bůh s námi slitování měl; s bližním nechceme mít. Choi ukázati dnes, že mnohý až dosavad, jakkoli křesťan, jako onen nemilosrdný sluha v evang., nastupuje přísně na bližního, jeho se chápe a s ním se hrdluje pro nepatrnou věc. O tom dnes. —

1. Pán Bůh svatý a dobrotivý nám káže, abychom v míru a pokoji byli živi, sebe vespolek snášeli, sobě pomáhali, v duchovních i tělesných potřebách sebe podporovali, s chybami a poklesky bližního útrpnost měli a sobě vespolek a vzájemně odpouštěli. Mámeť zajisté se vynasnažiti, abychom činili ze země nebe, a ne peklo; nebo jen pekelníci a ďáblové se vespolek rvou, nesnášejí a všem nízkým a podlým vášním uzdu pouštějí.

2. A to tím více, ješto všickni víme a dobře cítíme, že vzhledem ku Pánu Bohu všickni velicí dlužníci jsme a Pána Boha urážíme; urážka pak tím větší jest, čím vyšší jest Pán. Pán Bůh jest nejvyšší, odtud urážka jeho neskonálá; a byť člověk věčnost plakal, nemohl by dostatečně želeti uražení božího; a víme, že všeliký hřích jest uražení Boží. A proto máme snášeti se a odpouštěti sobě vespolek, aby i Bůh odpustil nám.

3. Ale tu mnozí nechtějí o útrpnosti a lásce ku bližnímu ničeho slyšeti a nastupují na něho, jako dráči, často pro malichernosti a věci nepatrné, krutě a nemilosrdně; a děje se hlavně:

a) Pro peníze a statek vezdejší. Často kráté mnohý zbytečně utrácí a mrhá, plýtvá statkem vezdejším, že si neváží toho, co otec pracně nashromáždil; ale běda, kdyby někdo se opovážil mu na jmění jeho sáhnouti a o něco, byť nevěda a nevědomky, ho připraviti, anebo škodu mu učiniti. Tu ihned povstává proti němu, hájí a brání své, nejprv sám, a nemůže-li stačiti, běře na pomoc soudy, právního přítele a zástupce, začne soudní při; nečeká, ale naléhá, vyhrožuje, nemá strpení pražádného. Nadělá bližnímu outrat, výloh zbytečných, přivádí jej do škody, třeba do záhuby, na mizinu. Často tak činí pro nepatrnou škodu na věci, na domě, na poli, na stromích, na louce, na rouchu a jiném majetku, tak že často nákladné a dlouhé soudní pře se vedou ku škodě a třeba konečné záhuby obou stran. Ano, necitelný a zlomyslný člověk neustává začasťe, a zničí a zahubí odpůrce (jak se domnívá) svého na dobro! A přece co mu to platno, býti tak žárliv na časný statek svůj? vše zde zanechá! I jemu platí: Ještě této noci požádám duše tvé od tebe a cos nashromáždil, či bude? Zdaž za to stojí ta věc nepatrná, aby rušila lásku a dobré srozumění? Pročež skládejte sobě poklady ne zde, ale v nebi!

b) Pro domnělou čest. Dražší, než peníze, jest ovšem čest. Ale tu mnohý, ač živ jest sám nectně a nepočestně, a vnitřní čest dávno ztratil, přece na svou vnější čest jest velice žárliv a opatrn a nesnese, byť kdo jen pozdálce a velice mírně cti jeho se dotknul, slovem, narážkou, v žertu; tím méně pak, jestli kdo zjevně ho urazil. Tuť ihned jest vzhůru, dovolává se soudu, žaluje, žádá zadost učinění. A nepováží, že vnější čest, bez cti vnitřní, nic není, že jest jen pozlátko a že každý přede vším cti vnitřní pamětliv býti má; jak ap. (Fil. 4, 8.) dí: „Kterékoli věci jsou pravé, poctivé, kterékoli spravedlivé, svaté, milé, kterékoli dobré pověsti . . . na ty věci myslíte.“ A nepomyslí dále, jak sám často Boha uráží.

c) Pro zdraví a život, což ovšem ze statků časných má cenu největší. Mnohý ovšem své zdraví mrhá, je podkopává, života si ukracuje bohaprázdňým pustým životem, všelijakými vášněmi, jimž hoví, a neřestmi, jimž se oddává; ale sotva by kdo, třeba nevědomky a neopatrností, jemu dost málo ublížil, žádá náhrady, žaluje, se soudí; a nevzpomene, že z lásky ku bližnímu třeba i život obětovati máme. Ach, kde jsou slova Páně: „Udeří-li tě kdo v pravé lice, nastav mu i levé.“ „Nedej se přemoci zlému, ale přemáhej zlé dobrým,“ napomíná apoštol.

A tak, rozmilí v Kr., až dosud jsou tací, kdož uchopují se nemilosrdně bližního a hrdlují se s ním. Ale pamatujme na slova Páně poslední: „Takt i Otec můj nebeský učiní vám, jestliže neodpustíte jedenkaždý bratru svému ze srdce svých;“ pročež odpouštějme, aby i nám odpuštěno bylo. Amen.

B. Hakl.

Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Sepsal *Pazderka*, farář v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Ještě větší úcta, láska a zápal pro literaturu starých objevuje se u sv. Řehoře Naz.: „Všeho ostatního, praví v jedné své řeči, lehce jsem se vzdal: bohatství, šlechtictví, vlivu, slovem vši pozemské slávy, všech lichých radostí světa. Jednoho však se držím: pevné výmluvnosti, aniž želim,

že jsem pro ni tolik klopot po vodě i po suchu podstoupil.“ Těm pak, kteří klassické studie za neužitečné aneb nebezpečné mají, staví sebe samého a velkého přítele svého za příklad, kterak se člověk studováním řecké filosofie pro sv. vědu připravovati má.

A v skutku jest sv. Řehoř Naz. nejdo-
konalejším obrazem tohoto spojení křesťanské a pohanské vědy. Jeho řeči a listy dokazují, že prostota víry s ozdobou řečnické krásy dobře se snáší, jeho básně pak, jmenovitě „Trpící Spasitel“, vyjadřují pojmy patristické theologie s touž jadrností, jako vyjadřuje Dante pojmy scholastické theologie.

Jakou moc tato klassická forma za času sv. Řehoře Naz. křesťanství poskytovala, viděti nejlépe z prostředků, jichž se Julian chápal. Tento úhlavní nepřítel křesťanství měl hlavně k tomu zření, aby spojení křesťanské víry s vědeckou a mravní vzdělaností římsko-řeckou přerušil. Proto zapověděl navštěvovati a řídit křesťanské školy, kde se filosofii, básnictví a rhetorice klassické učilo. Křesťané byli takto přinuceni zaváděti pro vyšší studie knihy od křesťanských spisovatelů složené. Po smrti Julianově však opět se vrátili ku starým klassikům v mnohem obsáhlejší míře; neboť ve IV. století boj křesťanství s pohanstvím vrcholu dosíci měl.

Pohanská filosofie sebrala všechny své sily, šlila metafysiku attické školy s tradicemi východu ve fantastický systém, jemůž jméno Pythagorovo a Platonovo lesku dodati mělo, a nebojovala proti křesťanství toliko z venku, nýbrž vnikla do svatyně samé a přisvojila si křesťanská tajemství, aby jimi budovu svých filosofů vybudovala. Pohanství mělo křesťanství v sebe pojmuti, Kristus pak od Platona pohřben býti. To obmýšleli Novoplatonikové a herese skrze ně vzniklé. Avšak sv. Athanáš, Cyril Jerus., Jan Zlatoustý a jini rekové křesťanství potírali protivníky tyto touž zbraní, kterou oni bojovali tak, že Plato a Aristoteles v nich ne pak v Arianech a Novoplatoncích sílu svou projevíli. Sv. Athanáš vykládaje tajemství Trojice a Vtělení obrodil nauku Platonovu o ideách a metafysiku Aristotelovu.

Co všichni mistři attické školy o přirozených pravdách poznali, o věčném a neproměnném bytí, o konečnosti a pomíjivosti světa, o duchovní povaze duše, o svobodě a mravním řádu světa: to vše ožilo a plodným učiněno jest v theologických

výzkumech a výkladech toho vznešeného dogmatického století; ontologie slavila své vzkříšení v dogmatické theologii, psychologie v Christologii, ethika v nauce o milosti. Plato a Aristoteles, jejichž živé slovo čtyry sta let před Kristem slyšeno ale nepochopeno bylo, ve čtvrtém století po něm ve světlo víry své školy zas otevřeli a teprv v tomto druhém životě myšlenky jejich úplně pochopeny jsou. Tento převrat stal se však současně v římské i řecké církvi.

Sv. Laktanc půjčil si lehou řeč od Cicerona, aby křesťanskou pravdu proslavil; sv. Ambrož vzal říznost římského právníctví do služby církve; sv. Augustin osvojil si úplně klassickou rhetoriku a poetickou dikci, aby hlásal slávu toho, jež rozum pohanů byl hledal, ale nenalezl.

Po sv. Augustinu následuje vznešená řada velkých mužů V. století. Prudentius, jehož řeč plná klidu a leposti nejušlechtlejší vzory klassiků podává; Paulin Nol., u něhož úsečnost římských právníků se svěžestí básníka se spojuje; obzvláště pak sv. Jarolim, jenž v listě k řečníku Magovi poměr svůj k pohanské literatuře ospravedlňuje, ukazuje přede vším na sv. Pavla. Apoštol, di, od Davida se naučil, nepříteli meč z ruky vyrvat, a věděl, že Židům dovoleno bylo zajatou pohanskou ženu v manželství pojiti, když se jí vlasy a nehty ostříhaly. Tak, pokračuje, netřeba se diviti, že on světskou moudrost z otrokyně a zajaté Israelitkou činí a očistiv ji ode všeho, co modloslužbě, bludu a vilstosti náleží, Hospodinu zástupů skrze ni služebníky plodí.

Těchto slov drželi se potom všichni pozdější spisovatelé latinští i řečtí. Svátý Fulgentius, Boethius, Cassiodor pěstovali pohanskou literaturu, a jako archa Noemova čistá a nečistá zvířata pojala, tak zachránila křesťanská tradice v bouřích stěhování se národů lidskou i Božskou vědu, což zvláště názorně z velkého díla Jana Damascenského: Pramen moudrosti vysvítá, v němž souhrn řecké filosofie, dějiny heresí a soustava pravd víry obsaženy jsou. Dílo toto, poslední ovoce patristické literatury, jest takorba testament, jenž dědictví dávno věkosti na středověk přenáší.

Scholastika bezprostředně se připojuje k patristické tradici klassické. Není tu nová, samostatná, původní špekulace, ani poesie národní, nýbrž nápodobení a skromné studium pohanské a křesťanské starobylosti.

Sv. Anselm, zakladatel pravé scholastiky, opírá se úplně o spisy sv. Augustina, a filosofické pojmy, v nichž, co věří, poznati se snaží, jsou pojmy v attické filosofii vytvořené.

Velký spor o universalích v XI. století přiléhá k Boethiovi a Porphyrovi, nejša vlastně leč pokračováním protivy mezi Platonem a Aristotelem, konečné vítězství mírného realismu není než vítězství aristotelické dialektiky. K rozkvětu scholastiky v XIII. století přispělo kromě mystického směru sv. Bernardem zavedeného a péče církve hlavně studium patristicko-klassické literatury a jmenovitě spisů Aristotelových.

Stýkajíc se s Araby španělští a vlašští theologové seznali důkladně a obšírně spisy Aristotelovy, a bojujíc s arabskými filosofy, naučili se bludy Aristotelovy od pravdy odlučovati.

Jméno renaissance nemůže žádnému století s větší pravdou dáno býti, než tomuto. Ve sv. Albertu povstalo znova veškeré obsáhlé a hluboké učení Aristotelovo; u sv. Bonaventury nalézáme vzlet Platonův; sv. Tomáš pak staví ve svých dvou summách moudrost starověku i vědu vůbec ve službu církve. Tajemství Zjevení Božího jsou svatyní svatých, k níž metafysika pouze předsíní tvoří, kolem níž pak všechny ostatní obory vědění jako věže a pilíře se řadí.

Avšak klassická literatura a práce rozumu nic neztratili, sloužice Bohu, nýbrž nabyly vyššího posvěcení, jako se ho dostává smyslně přírodě vládou ducha a v službě Boží. Scholastika XIII. století obsahuje přirozenou i nadpřirozenou pravdu, Božské i lidské vědění, starou i křesťanskou vzdělanost jako díly velkého celku. Ukázati, že křesťanské rozumné a rozumné křesťanské jest, byla základní myšlenka její, úkol velký, jehož jedna jediná doba na všechny strany provést nemohla.

Obrovská stavba středověké vědy zůstala nedokončena, jako většina velechrámů té doby; máť jako vše lidské povahu jedностrannosti. Methoda její jest ponejvíce synthetická. Chceť pravdu v pevných formách, v bohatě článkovaném, objemném systému vylíčiti. Křesťanství jest jí živou přítomností, před ním ustupuje minulost a historický vývoj. Při jednotě latinské řeči nepocituje se potřeba historického studia řeči ani vzdělávání řeči národních, ač se nevyklučuje. Mysterie nadpřirozeného

řádu naší duše vzhůru a odvracejí ho tím od podrobného studia přírody. Duch lidský nemůže vše jediným pohledem postihnouti. Není dosti veliký, aby při obšířlosti předmětu formu, při bohatství ideí zevnější zjev, při zásadách skutky se zřetele nepustil; aniž jest dosti silný, aby se při bohatství otázek nevyčerpal a sílu svou nerozptýlil. Jako květina otvírajíc celý svůj kalich a rozvínujíc všecko své bohatství, zároveň se rozpadává a čerstvou barvu ztrácí, tak i každý rozkvět vědy a poesie známku časnosti na sobě má.

Již ve XIII. století nalézáme vedle sv. Tomáše Akv. subtilného doktora, Duns Skota s jeho žravou kritikou, snivého Lulla s jeho „velkým uměním“ čili methodou bez namáhání a přemýšlení o všech vědeckých otázkách se vyjádřiti, a tvrdícího, že rozum všecka tajemství víry demonstrativně dokázati může; bouřlivého Rogera Bacona usilujícího přírodovědu povznést a všecko ze zkušenosti dokonale poznati. Starý spor mezi realisty a nominalisty, v XII. století odklizený, opět vzniká, mystika odděluje se od scholastiky a odjímá jí všecek vzlet.

Ještě stály staré školy, jakož i řehole, z nichž pošly, a chovaly velké pravdy rozumu a víry, rozebírajíce a vykládajíce je čím dál tím obšírněji a rozvláčněji a hájíce jich proti četnějším a čtenějším odpůrcům, při čemž všechna originalnost i vědecká vážnost mizela, uhýbajíc rozvlácnosti a důvtipečnosti, tytéž náruživým hádkám, tím nechutnější, čím nechutnější i řeč i forma byly. Tak zneužíváno vědy, jež pravdu hledati měla, od stranníků, v rozhořčenosti boje pozbyl pak rozum své jasnosti a řeč své krásy. Z toho patrně, proč středověká věda v XIV. století té jistoty a toho uspokojení více neposkytovala, jímž v první polovici XIII. století mysli lidské ovládala, a proč ono hnutí povstalo, jež renaissancí neboli humanismem slove.

Dokud myšlenka otcův a scholastikův, proměnití vše přirozené v nadpřirozené, ve své síle trvala, nalézala také literatura a umění klassické v křesťanské vzdělanosti své proměnění.

Čím bohatší bylo studium filosofů a básníků řeckých, tím větší zisk brala z něho velebnost víry. Oku vírou osvícenému slova zjevení tím vznešenějšími se zdála, postavila-li se proti temným pohanickým bludům, v srdci pak opravdu kře-

stanském nemohly mythologické obrazy ujmu učiniti účtě, již milé postavy evangelické budi. V životě od církve posvěceném bylo pojmání klassické literatury cudné, střízlivé a sprostné.

Jinak se měly věci, když pohanská literatura padla do rukou lidem, kteří theoreticky i prakticky v duchu s vírou rozpadli byli. Naproti takovému smýšlení přijali klassikové jiný tón; tatáž slova, tytéž obrazy měly jinou řeč, světlo a stín byly jinak rozděleny. Teď musilo šero obestírající pravdy rozumu u filosofů pohanských nebývalou vnaďu míti. Vždyť poskytovalo rozumu volnější pole než víra, a slibovalo pokrok, jehož ustálené zásady scholastiky odepíraly. Teď byla také smyslná půvabnost a plastická názornost řeckých bohů jinak v oči. Tyto ideály zajímaly fantasii nečiníce na mravní život žádných požadavků. Naopak dávaly i hříchu jakousi ideálnost a omlouvaly jej, čehož v křesťanské poesii a v legendách svatých dávno bys hledal. Praobzvláště pak musily politické názory pohanů svůdnými býti pro dobu, v níž boje mezi církví a státem myslími mocně hýbaly.

Jako v dřívějších bojích Hohenstaufové římské právo proti církevnímu a německému stavěli, tak platilo v bojích v XIV. století obracení se k pohanským názorům právním za zbraň proti církvi. Tím nemá býti podceněn vliv Řekův do Italie se stěhovavších; ti byli bezpochyby nejbližšími a bezprostředními původci naznačených poměrův. Avšak tak mocného vlivu nemohli nabyti leda na základě těchto. Jen sama v sobě rozpadlá vzdělanost západu mohla Byzantinismu za oběť padnouti. Dvě věci tedy působily spolu, aby zničen byl harmonický poměr, jež tisíciletý vývoj mezi pohanskou a křesťanskou vzdělaností byl utvořil; vnitřní kvašení v církvi, ve škole a v životě a vliv Řeků se západem hojněji se stýkajících. Oboje hnutí započalo již koncem XIII. století a pokračovalo neustále v XIV.

II.

Počátky moderního humanismu hledají se ne neprávem u velkých básníků, kteří vlašskou novověkou literaturu založili, u Dantea, Petrarky a Boccaccia.

Hned při těchto původcích humanismu vidíme dvojitý směr, jenž časem víc a více se zotřoval. Dante stojí na půdě církevní; velké zásady víry a rozumu, ježto v sum-

mách XIII století vznešeného výrazu byly došly, jsou v Božské jeho komedii světle všem ozařujícím. Docela v duchu scholastiky podřizuje Dante dějiny pohanské křesťanským, rozum víře, přirozený řád nadpřirozenému, jmenovitě ve IV. zpěvu pekla, kdež velkým básníkům a filosofům starého věku nejzvěnější okruh pekla vykazuje, prohlašuje, že do nebe vejíti nemohli, ani Boha jak sluší nectili a pokřtěni nebyli.

Ale také vytýká, jaký význam pohanská poesie a filosofie pro křesťanskou víru má. Tak jmenovitě v překrásném výjevu, kde Statius Virgilovi děkuje, že ho k víře přivedl předpovědi budoucího Vykupitele.

Jakkoli pak poměr pohanství a jeho velkých mužů ku křesťanství v Božské komedii principiálně správně pojat jest, objevuje se v ní přece blouznění pro pohanství s názory patristickými a scholastickými se neshodující. Seznáváme to mezi jiným z toho, že Katona Attického, jenž se sám zabil, nejen s největší účton líčí, nýbrž i do očistce klade a slibuje mu, že tělo jeho při vzkříšení jasně se zaskví. Že se sám proti svým zásadám prohřešil, tím jest bezpochyby vinen ideál svobody. Ještě povážlivěji pobloudil, dav se svěsti politické své náruživosti k takové potupě nejvyšší hlavy církve, že největší papeže do pekla hází a slovy nejprudšími autority sv. Stolice se dotýká, ač jinde zas největší účtu jí vzdává.

I vidíme, any u Dantea dva směry spolu zápolí. Vidíme již nepokojného ducha novověku, který politické a národní zájmy nad zájmy náboženské klade. Ale duch tento jest ještě spoután vznešenými názory víry a vroucnosti z doby svatých zachovanou. (Pokračování.)

O utrpeních církve katolické v Rusku.

(Pokračování.)

Od třiceti let počavši pronásledování katolíků zuřilo, když Mikuláš I. dne 2. března 1855 náhlou smrtí před soudnou stolicí Boží byl povolán. Syn jeho Alexander II. vstoupil po něm na trůn. Byla naděje, že slavně připověděná katolíkům svoboda v provozování náboženství ve skutek vejde. Alexander II. však záhy zabočil na cestu otcovu a nešťastné povstání

polské l. 1863 dalo příčinu k novému na ruskou víru obracení. Ještě pozůstávala diecése Chelmská, poněvadž ležela v království polském a nikoli ve krajích ruských, jejichž diecése propadly úkazu z l. 1839. Diecése Chelmská v dnešní gubernii Lublinské čítala asi 250.000 unitů, kteří byli rozptýleni mezi tolikýmž počtem katolíků latinských. Již Mikuláš pokoušel se o zkažení této poslední diecése unitské nařídív, aby v ní bylo zbudováno drahně kostelův schismatických, ačkoli v celém obvodu Chelmském schismatika nebylo. Také dal uváděti obřady „pravoslavné“ do kostelův unitských. L. 1841 Šumborski biskup Chelmský prohlásil, aby se příslušovalo obřady pravoslavnými. Seminář za nástupce jeho docela přišel pod ruský vliv, ano nejschopnější seminaristé k dokonání svých studií byli posíláni na university schismatické. Zároveň se připravovalo zničení basilianů. Biskup Kalinski, jenž vládě odporoval, odveden na Sibiř. L. 1867 vyšel úkaz, jenž zakázal užívati jazyka polského v kostelích. Tři a šedesát kněží úkazu tomu nepovolných muselo utéci anebo na Sibiř jsou vypovězeni a nahrazení popy schismatickými, kteří k vyšším pokynutí podali císaři prosbu, aby i tuto poslední unitskou církev přijal v lůno „jednoty pravoslavné.“ Tomu se arci ochotně vyhovělo. Mělo býti mocně v platnost uvedeno rituale schismatické; příčinou pak toho strhly se dle zpráv úředních krvavé roztržky na 26 místech. Do městečka Pralulina, k němuž patří několik dědin, přišel jakýsi plukovník Stein s vojáky svými. Ten otázel se obce v kostele shromážděné: „Proč se protivíte císaři?“ I vyzval přítomné, aby se přiznali k víře pravoslavné. Když pak sousedé srdnatě odpověděli, že více sluší poslouchati Boha nežli lidí, velel plukovník svým vojákům práti pažbami do lidí vzdorovitých. Z toho povstala rvačka, v níž dva vojáci a jeden sedlák zabiti jsou. Na to plukovník velel, aby vojáci ustoupili a rotnou střelbou do lidu pálili. Deset osob padlo mrtvých a veliký počet těžce poraněn. Jinde vhněli nepovolné unity do zamrzlého jezera až po krk, kázali jim za 16° zimy lopatami vyhazovati sníh ze silnice do příkopu a zase z příkopu na silnici, až unavením klesávali; nutili je státi po celé hodiny s hlavami odkrytými na větru ledovitém. Knut kozácký byl pořádným na víru obracovatelem, i zřídka přestáváno na zákonném

počtu ran 50 při mužských, 25 při ženských a 5 při dětech. Tím způsobem jest popraveno 241 far, 187 kněží a 241.000 unitů. Pius IX. darmo opět a opět pozdvihoval hlasu svého za ty ubohé, bezbranné unity, připomínaje soudy Boží; hlas jeho v Petrohradě byl oslýchán. Zrádce, biskupský administrátor Popiel spečetil konečně zkázu té diecése obrátiv se k císaři s nejpokornější prosbou, aby též tuto církev pokládal za sjednocenou s církví pravoslavnou. Bylo ovšem této prosbě nejmilostivěji vyhověno a Popiel sobě pospíšil listem pastýřským nepravdou překypujícím hlásati radostný děj, že od nynějška on a ovečky jemu svěřené nestaví se na odpor vyměřením a nařízením Jeho Veličenstva. Tak po zápase právě stoletém od r. 1773 do r. 1874 sjednocená ruská církev jest zničena. Více než osm milionů duší jest z jednoty katolické vyrváno — v úředních zprávách alespoň; neboť ještě nyní jest jich na tisíce, kteří bez kněze a bez kostela zůstávají věrni církvi katolické. Oni platí popovi štolu, ale jeho službám Božím neobcují a děti své křtí sami.

Na počátku loňského léta úřední noviny „Dnevnik Varšavský“ obsahovaly prudký článek, jenž skvěle dokazuje, jak málo se v lidu zakorenilo nucené odtržení od církve. Případ, že sjednocený Rus v „pravoslavné“ církvi se zpovídal, přijímal a své dítě křtiti dal, připomíná se jako děj zvláštní a ojedinělý. Působením kněží katolických, zejména mnichů Lublinských a Čenstochovských, proti nimž vládní „Dnevnik Varšavský“ ponouká a štkve, vždy prý děje se ještě množství tajných sňatků, křtů, pohřbův a neobcuje se bohoslužbám „pravoslavným.“ Skříně vládních kancelářů jsou prý naplněny spisy o přečinech takových. Dosavadní doháněcí prostředky — pokuty do 10 rublů za neobcování pravoslavným obřadům a za přijetí svátostí ode kněze nepravoslavného — jsou prý naprosto nedostatečny proti tvrdohlavosti lidu (to jest proti stálosti v katolickém náboženství) a vláda proto konečně prý uchopí se prostředků důkladnějších. V jediné gubernii Siedlecké jest prý vládě známo 5000 případů, kde sňatek nebyl uzavřen před pravoslavným popem, ale před knězem katolickým. Vládní denník vynáší potom ty důkladné prostředky, jež konečně schismatu k úplnému vítězství dopomoci mají, totiž: 1. Potlačení klášterů Lublinského a Čensto-

chovského a ostrý dohled na katolické duchovenstvo. 2. Fanatičtí sedláci, kteří jsou původci, že se celé obce nevědouce proč zprotivují, buďte i s rodinami svými na vždy přesídlení dovnitř Ruska, při čemž se ukazuje na příklad vlády pruské, která se neostýchala vyhostiti 30.000 pokojných obyvatelů, když se jí to záhodno zdálo. 3. Ti, kteří vládě v provedení řádu překážejí nebo překážeti budou zarputilostí svou nebo výtržným přijímáním duchovní pomoci od kněží katolických, nikoliv nebuďte odsuzováni pokutami od 1 do 10 rublů, ale stížení buďte tresty důtklivějšími. — Že to vláda s těmito návrhy míní opravdově, ukázala tím, co se událo roku loňského v noci z 31. ledna na den 1. února v dominikánském klášteře Lublinském. Tři dominikáni, kteří svátostmi byli přísluhovali třem sedlákům na víru „pravoslavnou“ obráceným, měli z Lublina býti násilně odvedeni na Volyn. Jeden z nich, jmenem Sičik byl pro svou dobročinnost od lidu zvláště milován. Proto shromáždilo se před klášterem veliké množství, které se z počátku chovalo pokojně, jak ruské zprávy přiznávají. Teprve když byl od policejních úředníků podrážděn, stavěl se lid na odpor; a když přijížděly sáně, v nichž vedle policmistra oblíbený P. Sičik seděl, lid zastavil sáně volaje: „Nevydáme kněze.“ Přišlo vojsko a více než 30 osob šavlemi a bodáky jest raněno a na 200 osob zatčeno, Branná moc mnichy, kteří lid darmo k pokoji napomínali, odvedla na tvrz Varšavskou. Potom dalo se přísné prohledávání kláštera Lublinského. Pátráno po spisech a listinách o předsevzatých úkonech církevních, zejména po formulářích křestných pro tajné křtění ruských dítek. Takové prohledávání dalo prý se ještě ve slavném klášteře Čenstochovském a u mnohých duchovních, jmenovitě ve Varšavě. Podobné přísnosti užívá vláda i proti kněžím, na něž je podezření, že napomáhají takovému svátostmi přísluhování. Tak dala zemana Česlava Dembovského dne 10. března zatknouti, aby byl dovnitř Ruska zavezen. Když bratr jeho za dovolení prosil, aby ho ještě jednou uviděti mohl, zatkli i bratra týž osud jemu připravující.

(Pokračování.)

Z dějin odpadu Anglie od církve katolické.

Podává Josef V. Kratochvíl.

(Pokračování.)

III.

Po smrti Marie (17. listopadu 1558) dosedla na trůn Alžběta, dcera Anny Boleyn-ovy. Nová královna, za Edvarda zvingliánka, za Marie katolička, byla již v londýnském Toweru vězněna pro svou pokryteckou opatrnost, kterouž nejednou v kalvinské pikle se zapletla; nyní započala vládu svou křivopřísežnický. Marie slavnou učinila přísahu, že hájiti bude katolického náboženství a svobody církve, jakož že i práva duchovenstvu sv. vyznavačem Edvardem propůjčená obnoví; Alžběta učinila rovněž tak a listina od ní vlastnoručně podepsaná uložena byla na oltář. (Camden Annales regni Elisabethae anno 1559.) Pokrytecky žádala dále papeže o apoštolské požehnání a odevzdávala vládu svou do ochrany svaté Stolic. Anglie byla tedy zase staré víře vrácena! Alžběta věděla, že bude míti katolíků potřebí i myslila, že přání jejich jest již vyhověno, aniž by se byla dříve vyslovila. Chovala v sobě ducha, který návrhy činí i důptip, který je uskutečňuje. Plány její byly dalekosáhlé, jako myšlenky její hluboké; spojovala mnohé z vlastností velkých panovníků. Rovněž byla ducha vzdělaného a milovnice literatury. Avšak vládychtivost její a bažení po vladařské moci učinily, že nahlédla, jakoby vždy budoucně katolíkům jen násilníci a vetřelkyně byla. Papež Klement VII., dozvěděv se o výstředním životě Anny Boleynovy, prohlásil Alžbětu za nemanželskou a nástupnictví trůnu neschopnou. Marie Stuartka, neť Jindřicha VIII., měla tedy žezla se uchopiti. I obávala se Alžběta budoucího počínání si Francie, Španělska i anglických katolíků a v této obavě své obrátila se k římskému dvoru; když pak autorita její upevněna byla, pokračovala v díle, kteréž Jindřich VIII. jen z hruba započal. I zřekla se katolictví a poddané své nutila, aby učinili totéž.

William Cecil, baron burleighský, byl jedním z nejúlisnějších a nadvládě nejdandanějších ctížádostivců. Podobal se minci, na níž ražena byla vždy tvář panovníka od Jindřicha VIII. počínaje. Jeho politické vyšinutí bylo mu vším a proto s ná-

boženstvím a přísahami jen zahrával. Jeho přesvědčení řídilo se dle kynoucích výhod, avšak ukrutnosti nepodal se přece. Při takové povaze nedivíme se, když služeb svých i královně Marii a kardinálu Polovi nabízel. Když pak od této vládkyně s oškli-
vostí byl zamítnut, obrátil se zcela k Alžbětě a jí až ke stupňům trůnu následoval.

On lstí a podvodem dovedl toho, že anglikanism ve sněmovně zvítězil nad katolicismem většinou tří hlasů. Když Marie vládu nastoupila, tu odpadlíci s kazatelen vyhlašovali, že neslušno, aby žena zemi vládla a uváděli k tomu místa z písma svatého; nyní zase, když Alžběta žezla se uchopila, tu ve prospěch její na tatáž slova písma sv. se odvolávali. Parlament prohlásil, že nová královna říditi bude církev anglickou autoritou, jediné od Boha závislou; a tak tedy osoby světské, laikové, propůjčili jí právo, dle jejího libovolného rozmyslu rozhodovati v duchovních věcech a záležitostech celého národa. V málo letech nastaly tytéž převraty, jako za Jindřicha; z něho přešel přepych na dítě devítileté, po té pak opanoval i ženu panovníci.

Když v únoru r. 1536 nastalo státní loupení klášterů a zabírání duchovních statků, tu biskupové angličtí neměli s důstatek odvahy, haněti počínání takové; když pak Alžběta za hlavu církve anglické prohlášena byla, tu strana církevní opřela se tomu, avšak moc její byla již tak zlomena, že ničeho nesvedli. Odvětou Alžbětinou byly řetězy, jimiž odpůrce své spoutati dala. Cecil dovedl sice lordy a biskupy podvésti, ale nesnadno bylo katolíky k učením Lutherovu neb Kalvinovu cestou parlamentární přivést. V podstatě záleží anglikanism v bludu Noyonského sektáře, jeho zevnější hierarchie, ale jest dle wittenberského odpadlíka složen.

Puritáni přešli na cestě svého demokratického smýšlení k arianismu*). Těchto se Alžběta nebála, neboť věděla dobře, že, ačkoli proti rozdílu stavu brojí, tož přece je propůjčením hodností a názvů zcela neškodné učini. Hůře bylo s katolíky, kteří pronásledováním s důstatek utužení, na

mučeníctví se připravovali. Oni Alžbětu sice za královnu uznávali; avšak politická jejich oddanost nesáhala tak daleko, aby dcera Jindřicha VIII. byla snad osou, okolo níž jejich náboženské smýšlení otáčet se mělo; i žádali za právo, aby ve svých kostelích bohoslužbu katolickou konati směli, což jim ale tvrdošíjně bylo odepřeno! Kdo tedy i ve věcech náboženských dle vůle a zvůle Alžbětiny se neřídil, vydával se v nebezpečí žaláře a smrti. Nadarmo se u ní za ohrožené katolíky r. 1561 přimlouvali jak papež Pius IV., tak i císař římský a králové francouzský a španělský. Po celých osm let ze strachu před nějakým ji nemilým převratem stala se Alžběta ukrutnou a krvelačnou. A tato bázeň její nebyla marna; došla r. 1570 splnění bullou papeže Pia V., v níž nešetřeno ani dcery, ani ženy, ani královny*).

Tato bulla neměla sice v zápětí válku katolického světa proti Alžbětě, válku, která by tehdejší stav celé Evropy převrátila; byla ale přece zápalnou pochodní nových rozbrojů. Dle ní upadal každý v klatbu církevní, kdo příkazů Alžbětiných poslušen byl; na druhé straně hrozila mu smrtící ruka, řídil-li se dle bully papežovy. Mladík jakýsi, jménem John Felton, odvážil se v Londýně veřejně bullu vyvěsiti, i byl proto jako za zločiny urážky veličenstva a státozrády popraven.

Oproti bulle vydala Alžběta edikt, ve kterém pod trestem smrti zapovíдалo se; královnu „kacířkou, rozkolnicí, nevěřící, násilnicí,“ vůbec jmény od Pia V. papeže v bulle uvedenými nazývati. Pod tímtož trestem zapovíдалo se v ediktu jmenovati někoho následníkem trůnu po smrti Alžběty; rovněž se nesměly v království růžence, škapuliře neb podobné věci zaváděti, u sebe nositi neb rozdávat pod trestem vazby; jako z velezrády trestán byl, kdo o rozřešení z kacířství v Římě se ucházel; pod trestem též zapovězeno bylo, čísti některou papežskou bullu, breve neb papežský reskript. Dále zapovíдалo se pod tuhými tresty veškeré spojení písemní s papežem neb jeho úředníky, kteréž by zájmům jejího Veličenstva bylo na úkor; a kdož by do cizích zemí, hlavně

*) Pravdivost toho dokazuje dějepis protestantských sekt. Ve Spojených Státech skrývá se puritanism pode jménem unitarismu a přináší ovoce socianismu a arianismu. Město Boston, tamní pevná ohrada puritanismu, čítá velký počet unitárských modlitebnic.

*) Bulla tato jest vlastně dílo Františkana Perettiho, který později pode jménem Sixtus V. církev Páně spravoval; ve zmíněné bulle zračí se jak pevně odhodlaná povaha papežova tak i důmysl Perettiho.

pak do státu papežského přesídliti se mnil, propadal trestu zabrání veškerého jmění.

Přísnost ediktu odpovídala zcela ráznosti bully; tato byla královně zdánlivou příčinou ke krutosti; Alžběta uchopila se jí!

I otvíraly se žaláře, popraviště se stavěla; ale to vše nekrotilo přece pomsty-
chtivé královně — ohavnice!

(Pokračování.)

Dumka Svatováclavská.

Bylo to v předvečer svátku sv. Václava, vévody a dědice země České! Seděl jsem zadumaný v kostele, maje mysl z údolí béd a strastí povznešenou do kraje slávy a blaženosti. I viděl jsem v té nekonečné řadě duchů blahoslavených i milého sv. Václava, jak u trůnu Božího prosí, na své plémě se rozpomínaje, by nedal zahynouti nám ni budoucím. Výstřely z hmoždírů vzrušily mé zadumání, tak že jsem se zase ocitnul duchem na této zemi, ve své slabosti, v těle křehkém a chabém. Výstřely duněly dále! Tak tedy, vy Čechové, oslavujete přece svého svatého Václava! pomyslíl jsem si, ale vzdor tomu ubrániti jsem se nemohl obavě, že věc není, jak by měla býti. Slyšíme mluvíti o jazyku svatováclavském — avšak jazykem tím se dnes mluví a píše proti Bohu! Slyšíme, že se hájí práva koruny svatováclavské — ale zatím se ta koruna, křížem Kristovým ozdobená, zaprodává antikristu nového pohanství! O běda, běda Vám — Čechové! Jste Vy takto ještě národem svatováclavským!? Či zapomněli jste již zúplna, co stalo se s dědictvím svatováclavským: řečí, svobodou a vším ostatním, když pobloudili předkové naši, zřeknuvše se víry svatováclavské, postavili po svátou korunu, co odznak naší staročeské slávy na hlavu vetřelce, cizince a nevěrce! Kde jsi se pak octnul, ty národe můj milý, k němuž cizina druhdy jen s úctou pohlížela? Hrob byl tím místem, hrob poroby, otročení, nenávisti, opovržení a všeho úpadku! A z toho hrobu, v němž přes dvě stě let jsi za živa byl pochován, teprve nedávno jsi povstal sláb a malomocen. Jen s těží, s potem lopotným, sebezapřením a obětmi neslychanými hlouček horlivých vlastenců k životu novému tě přivedl. A hle! Ty bys měl na to vše zapomínati, ty bys měl to, co dávno ještě není zúplna vydobyté, opět zaprodávati, klesati znova v porobu nevěry a tak zříkati se posvátného dědictví svatováclavského!

A co medle jest toto dědictví? Jest to předně *pravá víra Kristova*, za níž sv. Václav vykřácel a jest to i ono *nezištné vlastenectví*,

jakým sv. Václav po celý život svůj se skvěl. To dvě: víru a vlastenectví zanechal ti, národe drahý, svatý dědic tvůj; to jest ten zlatý trůn, s něhož v předcích Tvých Tebe vychoval, to jest ta jeho zlatoskvoucí koruna, kterouž tě slavně korunoval!

Tyto poklady, jichž tak statně hájil i Karel, otec vlasti, slavné paměti, jsou to tvé dědictví svatováclavské. Tvoji povinností jest, jich střežiti, jich si vážiti.

Kdo jsou, kteří o víru tě připravují a pod rouškou osvěty od ní odvracují? A kdo jsou křiklaví vlastenci, jenž zbožné předky tvé hani a znova k cizině zrak tvůj obrací? Kdo ti, jež pod jménem svatováclavským pořádají zábavy a koncerty nesvatováclavské!? O nevěř jim! Z pravé víry vzešla již dávno Čechii osvěta a vzdělanost, jakéž se podnes cizina diví a z vlastenectví sv. Václava stali se Čechové mocní a nepřemožitelní! Jen jejich vlastní revnivost, ne meč nepřátelský, jen jejich vlastní zaslepenost připravila jim dny zármutku, dny pochmurné, dny, na něž neradi si vzpomínáme.

Avšak dnes jest čas, abychom se na ně rozpomenuli, bychom nezbloodili znova. A dnes zvlášť potřebí nám té zbroje svatováclavské: štítu víru, meče udatnosti, oře obětavého vlastenectví, na němž veškeré příkopy a nástrahy nepřátel přeskočíme a dojdeme zlatého hradu: svobody.

O Čechové, přál bych si býti Zábojem, jenž nejnížší z dola, mluvím k Vám od srdce, jako jeden z posledních řad vašich.

Ten boj, který jsme započali, jest tuhý, tužší tím více, čím jsme slabšími, chabějšími. Nepřítel mnoho — přítel od nikud! Kdo nám pomůže! Učiňme tedy po staročesku: za hlaholu velebného chorálu: „Svatý Václave, vévodo české země, rozpomeň se na své plémě, utěš smutné, zažeň vše zlé!“ A věru! Vítězství bude naše! Sv. Václav nedá zahynouti nám ni budoucím!

J. V. K.

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

Petřík usedl vedle ní a jal se vypravovati. Jako socha vyslechla žalobu jeho; bolest její byla tak veliká, že ani slova promluvíti nemohla. Petřík podotýkal, že zná ulici a dům a že jistě ji tam dovede, jen aby s ním k Rozárce se vydala. Leč sklamaná matka nechtěla mladíka uposlechnouti.

„Ona nás, Petříku, více nezná, ona se

za nás stydí a kdybychom tam vešli, snad by nás na ulici vyvedli. Věř mi to, jsme jí příliš sprostí a chudí. Zapomeň na ni, není nás více hodná; myslí si, že jsme ji tu pochovali a bude ti nejlépe.“

Tak hovořila ubohá žena a horký proud slzí valil se po její ustarané tváři. Vozka i podomek stáli stranou a hovoříce pospolu, sdíleli si nepochybně, co se stalo ženě, na kterou chvillemi pohledli. Cestou i útrapami jsouce strmáceni, nepomyslili naši poutníci ten den na jídlo a bez večere ulehli pod plachtou nákladního vozu.

O Rozárce více nemluvili a usnesli se, že nastoupí druhý den zpáteční cestu ke svému domovu. Petřík by byl rád ještě zůstal, aby přece s Rozárkou pohovořil. Chtěl jí říci, jak matka se nad jejím chováním trápí a přiměti ji k návratu. Kalounářka nechtěla o nějakém pokuse ani slyšet, spěchala k domovu, kde při svém obchodu myslila snáze na všechno zapomenouti. Tu jí zase přišlo na mysl: na koho se mám starati, na koho mám se dříti a hospodařiti, na nezdárnou dceru svou? Rozárka, o kterou celý život se starala, které chtěla pojistiti lepší budoucnost, jediné dítě její ji zapřelo, zapřelo ji jako Petr zapřel Krista Pána. To jí nikdy zapomenouti ani odpustiti nemohla. Vracela se k domovu. Zнала muže předobře a věděla, až se doví, co se s Rozárkou stalo, že si v pití brániti nedá, že jí neposlechne, jako poslouchal ji dosud, když mu na srdce kladla, aby na dítě své pamatoval a něco mu zahospodařiti hleděl.

Tak dolehlo soužení na ubohou ženu celou tíhou a podřalo zdraví její, které zlomiti nemohlo ani namahání, ani dosavadní plahočivý život její. Pojednou znamenala žena, která uvykla s břemenem na zádech snášeti horko i zimu, že síla její jest zlomena. Bolest duševní působí mocněji na rozrušení našeho ústrojí, nežli všeliké namahání tělesné a co časem veliké namahání a strádání na těle zničití nedovede, to dovede vnitřní bol v několika okamžicích.

Churavá vracela se kalounářka ke Zlákoviciům. Celou cestu skoro ničeho nepojedla, čímž síly ji také značně ubylo. Sosnovcová se jí ulekla, když ji Petřík kdysi odpoledne do chaloupky přivedl. Kalounář byl někde za obchodem, nikdo nevěděl, kterou stranou se bral a proto musela návratu jeho vyčkati. Jak by jindy starostlivě byla na něj čekala, jak by se byla o pe-

níze, kterých šetřiti neuměl, bála. Jinak bylo dnes. Peníze neměly u ní ani nejmenší ceny. Jediná touha její nesla se k tomu, aby než nadejde poslední hodina její, poněkud od práce si odpočinula. Od té chvíle, co se stala z Rozárky nevděčná dcera, odřekla se jí matka v srdci svém na dobro, představujíc si, že není více dcerou její. Chtěla ještě jen tolik na světě si zabezpečiti, aby stáří a konec života jejího byl co možná klidný.

Kalounář se za několik dnů vrátil a zastav ženu svou sklíčenou, uhlasil hned, co se stalo. Po Rozárce se ani neptal. Matka však přece všechno mu sdělila. Jediná výčitka jeho nesla se k tomu, že by lépe bývalo Rozárku s očí nespouštěti, že to aspoň tak daleko s ní přijíti nemusilo.

„Než stalo se již a tu je všeliká rada marná; musíme se, matko, do toho vpraviti, snad se holka časem pozná a obrátí.“

„I arci že se pozná, ale bude již pozdě, mne ze země nevyhrabe,“ doložila kalounářka ve zlém předtuše.

Duševní tíseň tak dotekla se kalounářky, že nemožno jí bylo, aby za obchodem světem chodila. Radili se, jak by to udělali a dojednali, že k nošení putny kalounář si někoho přijedná, žena pak že zůstane u Sosnovcové ve Zlákoviciích, až opět sesílí a bude moci jako jindy za obchodem jíti. Pomocníka či nosiče dlouho nehledali. Petřík, kterého stejný bol s kalounářkou byl stihl, sám se nabídl, že putnu nositi bude, tolik co potřebuje na šat a výživu, že mu dají; jiné mzdy na nich nežádal. Ujednáno, vykonáno.

Kalounář obcházel s Petříkem celé okolí a žena jeho žila skrovně se stařenkou Sosnovcovou, které léta síly a zdraví valně ubíraly. V cizině, kde Petříka neznali, měli jej za syna kalounářova a ani on ani kalounář tomu neodporoval. Tak náležel Petřík k rodině jejich, a po ničem jiném netoužil. Ač o Rozárce u nich nikdy řeči nebylo, přece na ni aspoň matka a nejvíce Petřík pamatovali. Tento vzpomínal si denně, jak dům, v kterém zmizela, vypadá, jak se přece jednou k ní, až bude mítí nové šaty, vypraví, aby jí vše pověděl. Hozený peníz nosil jako drahou upomínku a často se při pohledu na něj rozplakal.

Čas, mocný a divotvorný lékař, hojí všechny rány, ale rány srdci mateřskému Rozárkou způsobené zhojiti nemohl. Chrádla stále, až byl z ní jenom stín. Byla tichá

i klidná, vždyť zdálo se jí, že veškerému utrpení jejímu bude brzy konec a těšila se tam na svatý pokoj a lehké spočinutí za omšnými vrátky hřbitova Zlákovického. Jiné radosti na tom světě neměla a také jí nehledala. Modlila se, aby Bůh zbloudilé dceri její odpustil a na pravou cestu ji přivedl.

Kalounář vedl život nepořádný jako dříve, což mu ale více nevyčítala. Spíše jí ležel na mysli osud hodného Petříka, který, jak věděla, trpěl pro Rozárku tolik jako ona. Bylo to na podzim, kdy kalounář po delší cestě opět do Zlákovice se vrátil. Přiměla žena jej k tomu, aby se přes neděli ve vsi pozdržel. Dopoledne po mši sv. prodával s Petříkem u kostela a odpoledne zašel do hospody. Stará Sosnovcová vypravila se na požehnání a Petřík se také chystal do kostela, když mu kalounářka sdělila, aby nechodil, že by s ním ráda pohovořila.

Seděla u okna a dívala se na blízké lípy, z nichž malý větérek žlutnoucí lístek za lístkem shazoval. Byla nevýslovně smutna. Poslední dobou dostala dusivý kašel, který hrozil každou chvíli jejímu životu konec učiniti.

"Petříku", začala rozhovor, "vím že již tu dlouho s vámi nebudu, již se nedočkám, až ty lípy tamhle pokvetou a přece mám ještě lecos na srdci, co bych ráda provedla."

Petřík byl arci stejného smýšlení, ale přece jal se, jak jen uměl, chřadnoucí ženu těšiti.

"To si nemyslete; podívejte se na Sosnovcovou, je starší a bídnejší nežli vy a na smrt tak nepamatuje jako vy. Však on Pán Bůh dá, jen co bude teplo, že vám bude zase lépe; uvidíte", těšil Petřík, co zatím srdce jej zle lži vinilo. Viděl předobře, kdykoliv se z další cesty s kalounářem vrátili, jak teta schází a bál se vždy, když byli od Zlákovice vzdáleni, že jí více nespátí. Byl to dobrý hoch a hoden lepšího osudu než který jej stihl.

"Hochu, ty mne těšíš, ale já nejlépe vím, jak je mi. Nejím skoro nic, spím málo, kam to tedy se mnou může dojít? Než co na tom; ráda bych zemřela, kdybych věděla, že dítě mé se obrátilo. Ale toho se já již nedočkám. Tys, Petříku, ještě mlád, ty se toho můžeš dočkat," hovořila kalounářka teskně dále. "Poslyš, milý hochu! Mám na faře něco peněz u velebného pána uschovaných, kdyby je

muž dostal do rukou, rozházel by je v krátkosti a neměl by z nich ničeho. Kolik nocí leží mně to v hlavě, jak bych je nejlépe uložila a tu mi napadlo, že ti je, Petříku, dám . . . Kup za ně nějakou chaloupku, kde se ti jaká hodí a jestli toho dočkáš a Rozárka se někdy vrátí, odpusť jí a vezmi ji aspoň pod střechu, ať má kam hlavu položit. Hněvala jsem se na ni dost dlouho, ale nyní chci ji odpustiti, snad ji Pán Bůh napraví."

Tak sdílela s Petříkem kalounářka své myšlenky a tvář její stahovala se vždy bolestněji. Petřík ji poslouchal pozorně, ani nadýchal. Uvolil se ke všemu, čeho si přála, to jest peníze přijati a něco zakoupiti, vždyť se to dalo k vůli Rozárce, pro kterou by byl dosud život dal.

Druhý den dovlekla se kalounářka do kostela. Šla ke správě Boží, chtějíc jako rádná křesťanka posilniti se Tělem Páně a opatřiti se milostí Jeho na dalekou cestu, kterou v zarmoucené duši své tušila. Vykonavši svou pobožnost, svěřila se vším důstojnému knězi, který usnešení její za moudré uznal a jí slíbil, že Petříka radou i skutkem podporovati bude. Peníze nech ať si kdykoliv chce vyzvedne a po vůli kalounářčině s nimi naloží.

Vykonavši vše, co na srdci měla, vrátila se kalounářka do chaloupky, ulehla a než týden uplynul, vynesli ji k tichému odpočinku, po kterém dávno toužila. Kalounář byl s Petříkem na cestách, když skonala a posel, který je hledal, chodil celý den, nežli se jich doptal.

Petřík nad zprávou o úmrtí, ač ji denně čekal, hořce zaplakal. Kalounář, člověk jinak tvrdého srdce, utřel si zavhlé oči. Odcházelať jeho mnoholetá družka života, která se svědomitě o něj starala. Vydali se hned s poslem ke Zlákovickým, kde den na to kalounářovu ženu pohřbili. Na hřbitově rozhovořili se babičky o nebožce, vzpomněli i na nevděčnou dceru její a vyprávěli si, že ta první hřebík do její rakve připravila.

Než co se s Rozárkou dále dělo, nikdo nevěděl a nikdo se také po tom neptal. Je-li živa a jak je živa, kdož to ví? Lidé jdou po svém a snadno na to, co jim není na očích, zapominají. Kdo nejvíce na ni vzpomínal, byl Petřík a při svém po bytu ve Zlákovících obyčejně se Sosnovcovou o tom hovořil. Stařenka také Petříkovi přivykla a nepřekvapilo ji, když jednou učinil jí návrh, aby dle své potřeby

peníze po kalounářce na faře si vybírala a z nich trávila, jemu pak aby před svědky chaloupku postoupila; nestačí-li peníze na faře uložené do její smrti, že ji rád dle možnosti ze svého výdělků bude živiti. Stařenka přijala návrh ten s radostí. Bez toho časem dělalo ji to starosti, jak s ní na dále bude. Z chaloupky živa býti nemohla, vydělali mnoho nemohla a z milosti živa býti nechtěla. Byl jí tedy návrh Petříkův vítaným. Došli na faru a ujednali vše s důstojným pánem, který ochotně přání jejich vyhověl. Úpisu žádného nebylo tenkrát zapotřebí, byť lidé příliš poctivi, než aby jeden druhého chtěl obelstít. K dosvědčení, že pro případ smrti Sosnovcová chaloupku Petříkovi odkazuje, bylo třeba svědků a těmi byli pan učitel a kostelník. Tak odbyto vše v tichosti k úplnému uspokojení obou stran. Sosnovcová vybírala nemnoho; zbude-li co, aby bylo na pohřeb a jestli ještě něco zůstane, ať to má Petřík, tak soudívala, ničeho marně nevydávajíc.

Ve Zlákovcích se brzy lidé dověděli, že stařenka chalupu Petříkovi zadala a nechápajíc, proč se to stalo, dělali jí jaksi výčitky. Ona však mlčela a nikomu co a jak se stalo, nevykládala. Dokud mohla, zvláště v letě, chodila denně do chrámu Páně a na zpáteční cestě zastavila se u hrobu nebožky kalounářky, aby se za spásu duše její pomodlila.

„Nebude to dlouho trvati, sejdeme se a pak si vše ostatní povíme“, vzdychávala, nadzvedajíc modlitební knížku „Celý nebes klíč“, která se jí pod ramenem zatím posmekla.

Tak utíkal rok za rokem. Kalounář pil více a více a při tom duševně hynul. Petřík musil se starati o celý obchod, ačkoliv z něho bral nejmenší zisk. Snahou jeho bylo, aby ze stržených peněz aspoň tolik ochránil, za kolik by nové zboží objednat si mohli. S kalounářem nikdy se nehádal; věděl, že by neposlechl. Říkával totiž, že pije za své, a že nemá pro koho by šetřil. Časem zaměnili si úlohy. Petřík vozil trakař a kalounář nosil pušku. Té doby začali říkati lidé „Petřík kalounář“.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Slávnost svěcení kostela Vyšehradského dala se v neděli dne 2. t. m. za

velikého účastenství lidu velmi okázale. Jeho kněz Milost nejdůst. pan arcibiskup, jenž svěcení vykonal, přibyl ve tři čtvrtě na osm v čestném průvodu jízdního ozbrojeného sboru měšťanského ku proboštství vyšehradskému, kdež byl vyšehradskou kapitolou a duchovenstvem uvítán a doprovázen do kaple sv. Klimenta, kde konaly se modlitby před ostatky zemských patronů, načež průvod ubíral se kratší cestou přes hřbitov, při čemž alumnové kněžského arcibiskupského semináře zpívali chorál. Průvod zastavil se před kostelem, kde tvořily jednotlivé spolky a korporace špalír. Nejdůst. kněz arcibiskup modlil se s assistujícím kněžstvem litanie ke Všem Svatým a šel pak třikrát kolem kostela, pokropuje ho svěcenou vodou. Po každém obejití zaklepal berlou na dvéře a udělal znamení kříže, načež dvéře byly otevřeny. Na to nejdůst. p. světitel šel s duchovenstvem do kostela a přišel do prostřed, poklekl a začal zpívat hymnus: „Přiď, Duše svatý“ a psal pak v popelu na podlaže, jenž nasypán byl ve způsobě kříže, latinskou a řeckou abecedou. Pak následovalo svěcení oltářů, které nejdůst. pan arcibiskup pokropil směsicí svěcené vody, vína, soli a popelu; podobně pokropen byl vnitřek kostela. Na to odebral se v procesi zpět do kaple sv. Klimenta, kde během noci postaveny byly ostatky svatých, Ludmily, Václava, Prokopa a Jana Nepomuckého v zapečetěné nádobě, načež vrátil se s průvodem opět do kostela a položil je na oltářní kámen. Skříň a ostatky nesené byly nejdůst. p. biskupem litoměřickým drem Schöblem, nejdůst. pražským světícím biskupem Schwarzem a čtyřmi kanovníky vyšehradské kapitoly. Pan arcibiskup vykouril pak kadidlem hlavní oltář a pomazal ho u prostřed a na rozích svatým olejem. Konečně učinil na pěti uvedených místech oltáře kříže z pěti zrnec kadidla a položil na každý tento kříž jiný kříž z vosku, zapálil je a poklekl před oltářem. Po vysvěcení oltáře pomazal dvanáct křížů na stěnách kostela křížem. Na to vystoupil na kazatelnu před kostelem zřízenou vdp. kanovník Karlach a vyličoval dějiny chrámu kolegiálního, který právě jako národ český po 200 let nalézal se v troskách, zbaven své bývalé slávy a teprve Karlem IV. znova jest oživen. Ku konci zmínil se vdp. kanovník o zásluhách zemřelého probošta Štulce, jehož zásluhou v nové kráse chrám tento povstává. Po řeči této a modlitbě byly ostatky vneseny do kostela a posvěcen hlavní oltář a dva postranní oltáře. Po těchto obřadech bylo obecní vpuštěno do kostela, načež nejdůst. pan generální vikář A. Hora sloužil slavnou pontifikální mši sv. za přítomnosti pana kněze arcibiskupa v pluvialu, jenž posléze

udělil všem apoštolské požehnání a zanotoval „Te Deum.“ Na to oznámil věřícím monsignore Kalous úplné odpustky spojené s vysvěcením chrámu. Po celou dobu trvání slavnosti byl nával obecenstva ohromný. Odpoledne o 5. hod. konány v nově posvěceném kostele slavnostní nešpory a druhý den o 8. hodině ranní konány tam slavné smuteční služby boží za zemřelého probošta V. Štulce.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 7. října v Loretě na Hradčanech, od 8.—12. t. m. u sv. Jakuba a od 13.—17. října u sv. Štěpána.

— **Katolický spolek sv. Václava.** Počet pražských spolků rozmnožil se v neděli spolkem novým, jehož účel jest výhradně nábožensko-katolický. Spolek tento, jenž dal si jméno „Katolický spolek sv. Václava,“ obral si za úkol, všemi prostředky působiti k povznesení chrámové pobožnosti, dále aby šířilo se vědomí o povinnostech katolického křesťana atd. Činnost svou obmezil spolek prozatím na Malou stranu a Hradčany, a až počet členů jeho dostoupí 100, zařídí se v celé Praze odbory. Ve schůzi, jež konala se v refektáři kláštera sv. Tomáše, zvolen byl p. hrabě Vojtěch Schönborn za protektora spolku, načež vykonány byly volby a sice zvoleni do výboru pp.: Čuchy Jan, Engel Vilém, Frůhauf Bohdan, Hejhal Berthold, Kučera Augustýn, Ludvík Karel, Petrák František, Pertl Jan, Roubík Ant., Řeřábek Jos., Stupka Václav, Svoboda Jindřich, Svoboda Vilém, Šicha František, Zahradnický Matěj; za náhradníky zvoleni pp.: Řeřábek Bedřich, Schwarz Alois, Žezulka Josef; za revisory zvoleni pp.: Benes Josef, Kohout Václav.

S m ě s.

Zajímavé hodiny. Ve Francii byly nedávno patentovány hodiny v podobě tamburiny, na jejíž pergamenové kůži jest namalován kruh květin, jenž představuje ciferník. Pozorujeme-li tyto hodiny bedlivěji, spatříme dvě umělé včely, větší a menší, které přes květiny lezou. Velká včela běhá rychle od květiny ke květině, při čemž proběhne celý kruh v hodině, kdežto menší včela potřebuje k tomu 12 hodin. Pergamenová plocha není nikde provrtána, neboť včely jsou pouze na ni položeny a také nelze nalézt žádný mechanismus, jenž by jimi pohyboval. Pohybování včel děje se totiž pomocí dvou magnetů, které jsou ve spojení se strojem v tamburině a pod pergamenem v kruhu se pohybují. Obě včely jsou ze železa a musí tedy podrobiti se magnetické síle.

Kdy se jedli poprvé raci? Za velkého

hladomoru na Moravě roku 1486 živila se Hanačka Rachna se svými pěti nezletilými dětmi v lesní chatrči blíže Brodku z nedostatku jiné potravy vařenými raky. Byla proto za čarodějnici uznána a k smrti ohněm odsouzena. V předvečer popravy přibyl do Brodku zemský hejtman Ctibor Tovačovský z Cimburku a dověděl se od dcery odsouzené Rachny celého případu, osvobodil Hanačku od smrti, řka ku městskému rychtářovi, jenž ji chtěl dát upáliti: „Děkujte této statečné ženě, že vás seznámila s velenutnou a zdravou potravou a budiž ihned připraven oběd, k němuž musí Rachna připravit tolik raků, co jich sežene!“ Při této hostině pochutnávali si rytíři a otcové města na novém jídle a od té doby oblíbeni jsou raci.

Ze života pavouků. Francouzský učenec Emil Blanchard sděluje v časopisu „Science pour tous“ následující zprávy o pavoucích. Není správné mínění, že pavouci jsou jedovatí, ano v některých zemích i lidem nebezpeční; jed pavouků jest záhubným pouze těm živočichům, jimiž se živí. V Evropě není vůbec škodlivých pavouků. Ve vinicích žije zvláštní druh pavouků, kteří svou neobyčejně tenkou pavučinou pokrývají hrozny, jež chrání před hmyzem a přinášejí takto lidem užitek. Emil Blanchard praví, že pavouci samice starají se o svá mláďata a velice nepřátelsky vystupují proti samcům, kteří zhusta mláďata požírají. Mezi pavouky jest jistý druh, jenž staví si z pavučin obydlí, mající dvěře a okna. Samci tohoto druhu starají se pečlivě se samicemi o mláďata a nikdy jich nepožírají. Ode dávna zabývali se lidé otázkou, zdali možno pavučiny použiti k praktickým účelům a již roku 1710 jakýsi Bon z Montpelliery poslal akademii nauk v Paříži punčochy a malé rukavičky, které byly s velikou péčí zhotoveny z pavučiny. Učenec Réaumur zavrhl však tento vynález, jelikož teprv 663.552 pavouků může dáti libru látky. Velmi mnoho se psalo o tom, že pavouci jsou velikými milovníky hudby; mínění to povstalo tím, že pavouci rádi spouštějí se s výše dolů, kde rozléhají se zvuky hudby. Emil Blanchard tvrdí, že náhled ten jest úplně chybný; pavouci proto se spouštějí, že hudba otrásá vzduchem, což jest jim velice nepříjemné.

Literární oznamovatel.

— *„Bludy a lži v dějinách.“* Rozhledy po dějinách církevních a světských na obranu pravdy. Napsal Alois Hlavinka, kooperátor v Kučerově u Vyškova na Moravě. V Brně 1887. Tiskem papežské knihtiskárny benedikt. rajhr.

Nákladem vlastním. Poněvadž má býti historie učitelkou života, jest nutno, aby byla pravdivá. V historii však jest mnoho lží, které povstaly hlavně za tou příčinou, aby církev katolická — tato držitelka pravdy — mohla býti tupena a hanobena. V tomto ohledu hlavně protestanté nad jiné předčili a našli i v Čechách stoupence, kteří se domnívají, že by ani nepsali vědecky, kdyby nepsali jizlivě a lživě o církvi katolické. Pan spisovatel sverchu uvedené knihy vybral 45 statí z dějin, kterých se nejvíce zneuzívá proti církvi katolické. Nás týkají se nejvíce ty, které jednají o sv. Janu Nep., o Husovi, o bouřích Husitských, o Lutrovi, o českých bratřích, o Bílé Hoře, o reformaci katolické, o Jesuitech, o Koniášovi, o revoluci. Na základě pramenů ukazuje p. spisovatel, jak bídnými zbraněmi proti katol. církvi se bojuje. Jeví se při tom jako apologeta, nebo pravda mu jde nade všecko. Na konci spisu jsou tato pamětihodná slova: „Pravý liberalismus a jediná svobodomyšlnost jest jen u církve katolické. Staleté dějiny ve světle pravdy jsou toho věkovitým svědkem. Když slavné paměti papež Pius IX. — abychom nechajíce minulosti soudili jen z našich časů, — vida kterak v šeru moderní nevěry a nemravnosti hynou a matou se zpo- hanštělé vědě pojmy pravdy a práva, zvolal do světa: „Vraťte slovům pravý význam“, pravdu děl onen protestantský sice ale pojmem pravého práva ještě proniklý Angličan, že „jediný stolec papežský v těchto dobách jest držitelem pravdy a zástupcem nezkaleného citu právního.“ Úpadem od věčných ideí pravdy, dobra a krásna veliké národy uhnívají pomalu a při své bohatší síle nitrné vezdy mají přece jakousi naději nitrného obrodu: ale národ menší, jako český, jest ústrojí daleko útlejšího a choulostí- vějšího. Nákaza za nedlouho se rozešírá až k samému srdci. Toho ať jest vezdy pamětliv a bedliv národ český. Uprostřed jsa Evropy jest také ohniskem, kde se stýkají živlové dobří a zlí. Zdržovati od sebe rozkladné ideje a snahy národů zkažených a při tom přispůsobovati se potřebám a požadkům dob novějších rozvojem přiměřným a vyrůstajícím z kořene vlastní individualnosti: v tom jest jeho veliká i vznešená úloha i spása. Jest tedy zajisté bezbožnou hrou a znamením buď duchové tuposti nebo mrzké ziskulačnosti nebo dokonce zlomyslné zapleknosti, když někteří spisovatelé čeští buď znečišťují pramen dějin národních, nebo aby prý povznegli českou literaturu na výši doby, přenášejí kde který výpar nevěry a smrdutý trus nemravnosti na nivy české. Věru, ďábelské to řemeslo. Tito lidé při nejmenším jsou podobni oněm sršňům, kteří napásše se na shnilém těle

usedají pak na zdravé ústrojí národu českého, aby mu vpouštěli nasbírané jedy ve zdravé ještě žíly a vazy. To si pamatujeme. Prvním stadiem naší národní zkázy bude úpadek víry. Jakou měrou povolíme u víře a mravnosti, které jediné jsou schopny ideální nadšenosti a heroického sebezapření, takou měrou pohyne i naše národnost. Indifferentismus náboženský za ruku povede vlažnost a tupost národní, a bez heroismu a idealismu vypadne národ český ze řady národů živých. Jen pevně-li se přidržíme nezkaleného zdroje pravdy a práva a pevné záštity a ochrany, přepevně skály Petrovy, jen tehda máme čáku ba záruku budoucnosti. Za časů Josefových nikdo k lidu českému nemluvil jeho jazykem leda ten katolický kněz; a když za našich časů v Elsastech a Lotrinskách se pracuje o poněmčení ústavů bohoslovných, jediný papež římský povznáší proti tomu důrazné veto! A což kdyžby přece zase jednou Evropa se stala jedinou rodinou katolickou, zase ustanou a postoupí boje o národnost snahám a pracím uslechtilějším, křesťanským. I Rus, „pravoslavná“ Rus, třeba snad ještě nedozrnlá dlouhou a trpkou zkušeností dojde poznání, že není východu z bludiště, ve které ji zavedla řecká schytralost a schátralost, nežli návratem do lůna církve katolické. Víra Petrova bude mocnou skalou také českému národu svým duchem, který národům uvnitř dodává schopnosti a radostivosti životní, na venek pak svou mocnou záštitou zabezpečuje svým národům svobodu. Ještě nedoznely moderné liberální fraze o „sestárné církvi, o nezužívání staroušku v Římě“ z dob rozvlátného proudu proticírkevního, a již zase všecek svět s úctou pozírá ku prestolu Petrovu v Římě, tak že ani „Neue Freie Presse“, velkokněžka židovského liberalismu, v č. ze dne 4. června 1878 nemůže nevyznati, že „vězeň ve Vatikáně má moc nesmírnou, k níž žádné moci na světě nelze přirovnati.“ Papežství jest mocnářstvím světovým; velikolepá soustava hierarchická bez porušení přechkala za posledních dob nájezdy a boje, které by zajisté byly otřáslы každým zřízením lidským. Ku vězni vatikánskému vypravila hrdá Anglie zvláštního jednatele, aby jí pomohl usmířiti lry; s vězněm vatikánským vyjednával nejmocnější státník nynější doby o smír uznávaje, že nemožno s ním zápasiti beze škodných následků pro německé protestantské císařství; vězeň vatikánský přáním svým, míti zástupce svého v Pekinku, hýbá republikou francouzskou; moc svoji osvědčuje ve spojených státech amerických, kdežto katolicismus vůči hledě se rozmáhá; slovo jeho ustanovuje působistiště katolických missonářů v koloniích afrických a na jižním oceanu. Na pomezích

prerů a pouští Sabary, na březích tichého oceanu i na ostrovech shotlandských jest vězeň vaticánský pánem svědomí milionů lidí. — Nej-mocnější panovníci ucházejí se o podporu papežovu, rozsudek v důležitých sporech jemu ponechávají a shledávají v něm vzácného spojení v zásadách a zájmech konservativních a v obraně proti socialismu.“ Takto se od věků plní a na věky věků budou plniti slova Páně: „A brány pekelné nepřemohou jí.“ A nepřemohou ani těch, kdož jsou jí věrni!“ — Za tou příčinou jest jeho spis vítaným všem kazatelům slova Božího, professorům náboženství na středních školách, pp. katechetům vůbec a všem vzdělaným laikům. Zajímavý spis ten rozesílá se za 1 zl. 35 kr. od pana spisovatele samého.

— „*Kallista*“, román ze třetího století. Napsal dr. J. Newman; do češtiny přeložil Frant. Doubrava. V Praze tiskem a nákladem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské 1887. Cena 1 zl. 10 kr.

— „*Naplněné proroctví*.“ Historická povídka z druhé polovice prvního století po Kristu. Napsal J. E. Hulakovský. V Praze tiskem a nákladem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské 1888. Cena 30 kr.

— „*Kalendář duchovenstva česko-slovanského*“ na rok 1888. Roč. IV. Vydává a rediguje Karel Vondruška, koop. u sv. Havla v Praze. Cena 1 zl. 20 kr. V Praze tiskem a nákladem Edv. Beauforta. V kalendáři duchovenstvem již dobře známém a všeobecně mezi duchovenstvem oblíbeném jsou tyto paměťhodné články: „Jak bychom nejlépe oslavili kněžské druhotiny sv. Otce Lva XIII.“ „Stručný životopis Jeho Svatosti papeže Lva XIII.“ „Kdo jest oprávněn dosazovati na služebná místa při chrámech?“ (Dr. Ant. Skočdopole.) „Kterak skládají se dějiny místní?“ (Frant. Vacek.) „Naši vlastenci.“ „Kdo čteš, rozuměj“ a t. d. Kalendář jest tak upraven, že všem potřebám duchovního, v kterémkoli oboru na vinici Páně pracujícího, úplně vyhovuje.

— „*Cesty Čeňka Pachta po světě*.“ S potěšením oznamujeme, že péčí paně JUDr. J. Svobody, purkmistra v Turnově, dostane se veřejnosti naší úplného vypsání veškerých příhod a zkušeností slavného cestovatele i upřímného a ryzího vlastence Čeňka Pachta, rodáka Turnovského, jež během t. m. s názvem: „Čeňka Pachta cesty po světě. Příhody a zkušenosti jeho na cestách po Americe, Australii, Novém Zelandě a Jižní Africe. Dle zápisků a různých dopisů jeho vzdělal JUDr. Jar. Svoboda“ vydávati počne v sešitech skvostné úpravy po 24 kr. knihkupec Karel Vačlena v Ml. Boleslavi.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Jmenován jest:

- p. Ant. *Lór*, katech. při měšt. školách Příbramských, jmenován praefektem k. a. konviktu studujících v Příbrami.

Ustanoveni jsou:

- p. Václav *Zvelebil*, far. Hlubošský, za far. v Lišnici;
p. Frant. *Janků*, kapl., za admin. u sv. Jindřicha v Praze;
p. Ant. *Bulant*, zat. koop. u sv. Kiliana, za kapl. v Kozlově (Kossian);
p. Frant. *Dittert*, admin., za far. v Rosenthalu v hrabství Kladském;
p. Benno *Brauner*, kapl., za far. v Ludwigsdorfu v hrabství Kladském;
p. Richard *Basel*, dos. gymn. katech. v Lito-měřicích, za katech. na vyšším gymnasium v Chebu.

Uprázdňená místa:

- Aberthany* (Aberthan), fara patr. obce Abertánské, opětně od 21. září;
Červený Újezd, fara patr. p. Augusta Doerr-a, opětně od 21. září;
fara u sv. *Jindřicha* v Praze, patr. obce Pražské, od 21. září 1887.

V biskupství Budějovickém.

Jmenován jest:

- p. Ignac *Paták*, far. v Mirovicích, královéhrad. bisk. notář, tajemníkem Mirovického bisk. vikariátního úřadu.

Vyznamenán jest:

- p. Václav *Macek*, katech. národních a měšt. škol v Soběslavi, obdržel právo, nositi Expositorium canoniale.

Ustanoveni jsou:

- P. Bedřich *Sommer*, kněz ř. praemon. kanonie Drkolinské (Schlägl), kapl. ve Friedbergu, za kapl. ve Světlíku (Kirchsschlag);
P. Isfrid *Hilber*, kněz ř. praemon. kanonie Drkolinské, neomysta, za kapl. ve Friedbergu;
P. Dionys *Schneider*, kněz ř. cisterc. kláštera Vyšebrodského, kapl. v Rychnově, za kapl. ve Dvořišti dolním (Unterhaid);
P. Theodor *Pecho*, kněz řádu cisterc. kláštera Vyšebrodského, kapl. ve Dvořišti dolním, za kapl. v Rychnově;
p. Josef *Uzel*, koop. v Neugebäu, za kapl. v Nepomuku.

Vydává se
5., 15. 25. každého
měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. semináři, č. 190—I.

Expeditice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupeců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bidné čini národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Ř e ě

na neděli 22. po sv. Duchu.

Které jsou ty lepší věci, kterých zkusiti máme.

„Abyste zkusili lepších věcí,
byste upřímní a bez úrazu
byli ke dni Kristovu.“

Filipp. 1, 10.

Srdce velikého apoštola národů, té nádoby vyvolené, naplněno jest láskou k těm, jež byl ku Kristu obrátil. Učiněn jest všecko všem, aby všecky Kristu získal. Nezapomíná jich ani v okovech; sám trpí, ale na sebe nemyslí. Všeliké slovo jeho dýše lásku. Dí: že doufání má, očekává, že, který začal v nich (Filippenských) dílo dobré, t. j. dílo spásy, dokoná je až do dne J. Krista, t. j. až by Kristus měl přijíti, ať při smrti, anebo k soudnému dni; a dí, že mu spravedливо jest tak o nich smýšleti, proto že je má v srdci, že je miluje, i ve svých okovech, t. j. v žaláři, že za ně trpí; jako matka i v bolestech tím více miluje ditky své, děti bolesti; že jich jest pamětliv i v obraňování a utvrzování evangelia, protože ví, že i oni účast berou v radosti jeho, že církev Páně se šíří. Pak i Bohem se dokládá, jak po nich všech touží v útrobách, t. j. láskou Ježíše Krista, a za ně se modlí, aby láska jejich více a více se rozhojňovala v umělosti t. j. v poznání zákona božího a ve všelikém smyslu dobrém; aby zkusili lepších věcí, a aby upřímní a bez úrazu, t. j. bez hříchu byli ke dni Kristovu, t. j. k soudu Páně, naplnění jsouce ovocem spravedlnosti, t. j. dobrými skutky, skrze Ježíše Krista k slávě a chvále boží. — Kteraká to slova otcovská, slova lásky! — Já chci ukázati, které

jsou ty lepší věci, o nichž apoštol mluví, a kterých zkusiti máme. —

1. Abyste zkusili lepších věcí, napomíná apoštol, abyste upřímní a bez úrazu byli ke dni Kristovu. Které jsou ty lepší věci?

Pán Bůh Dobrotivý, chtěje člověka stvořiti, vše mu uchystal; uvedl jej jako pána do domu již hotového. Řekl: „Učinme člověka k obrazu a podobenství svému; a ať panuje nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským, i nad zvířaty, i nade vší zemí, i nad všelikým plazem, kterýž se hýbe na zemi“ (I. Mojž. 1, 26.). Všecko poddal Bůh pod nohy jeho: říši nerostů, bylinstva i živočišstva; člověk dobývá kovův ze země; pěstuje byliny na poli, lukách, zahradách; zmocňuje se orla v letu, velryby v dalekých mořích a hlubinách, i lva na pouštích. Všecko poddal pod nohy jeho. Udiven volá Žalmista Páně: „Kdo jest člověk, že jsi naň pamětliv? aneb syn člověka, že navštěvuješ jej? Učinil jsi ho málo menším andělův, slávou a cti korunoval jsi jej; a ustanovil jsi jej nad dílem rukou svých“ (Ž. 8, 5—7.).

2. Těchto darů božích užívati můžeme a máme; ovšem moudře, t. s mírou; ano za ně i děkovati máme. Ale jsou, kdož Pánu Bohu neděkují a darů božích ku zlému užívají, a ti hřeší; nebo co zbývá, nadbytek, náleží těm, kdož nemají — chudým. Nejlepší slovo v mluvě lidské jest míra, řekl jistý mudrlec, t. j. cesta střední, zlatá, vzhledem ku věcem časným.

Dobré jsou ty věci, jež Bůh stvořil a nám daroval, uchystal. Ale mnozí k nim úplně srdce přikládají, a to jest chyba; nejsou účelem, jsou jen prostředkem. Chyba jest, kdo je bezúčelně hromadí, jen aby

je měl, jako lakomec, a rovněž hřích jest, jimi plýtvati a si jich nevážit, jako marnotratník. Nejsou v podstatě, t. j. samy sebou ani dobré, ani zlé; ale stávají se člověku námětem buď k ctnosti anebo ku hříchu, dle toho, jakou vůli člověk má a kam srdce jeho se kloní. Ale přece jsou dary boží a člověk za ně Pánu Bohu děkovati má; a že jsou dary boží, nemá jich ku zlému užívati.

3. Avšak nejsou jediné darové boží: jsou jiné, lepší; ap. napomíná: abyste zkusili lepších věcí; které jsou ty lepší věci? Tam ty jsou tělesné a slouží k tomu, aby udržovaly náš tělesný život; ale člověk není jen tělo, jest také duch, a jsou tedy dary ještě jiné, duchovní, a jsou ovšem: milost boží, vykoupění skrze Ježíše Krista, a vše, co ku spasení našemu sloužiti může, tedy svatý život č. ctnosti a dobří skutkové. To jsou ty lepší věci, jež apoštol míní a kterých zkusiti máme.

A jsou přede vším tři božské ctnosti: víra, naděje a láska. Víra, počátek, kořen a základ všelikého ospravedlnění. Bez víry se nelze Bohu líbiti; přistupující k Bohu věriti musí, že jest Bůh. Ovoce pak naděje jest: nebeská mysl, křesťanská skromnost, dětinná bázeň, křesťanská trpělivost a křesť. udatnost, vrchol jest mučennictví. A ovoce lásky jest: radost z Boha, křesť. poslušnost, vděčnost a horlivost pro čest a slávu boží. A jsou čtyři ctnosti stěžejné: opatrnost, střidmost, spravedlnost a síla neb statečnost, čtyři kola povozu našeho života. A dále ctnosti proti hlavním hříchům: pokora, štědrost, čistota, láska bratrská, střidmost v jídle a pití, tichost a horlivost v dobrém.

Avšak ctnost zůstává uvnitř, má jeviti se dobrými skutky: a ty jsou hlavně tři: modlitba, půst, almužna. K modlitbě náleží: pobožnost domácí i veřejná, služby boží, slyšení slova božího, zbožné zpěvy, posvátné průvody. K postu nejen ujma v jídle a pití, ale ve všem dovoleném, jako: v zábavách a vyraženích, v rouchách, pohodlí, spaní — vůbec všeliké zapření sebe. A almužna, nejen dárky na penězích, jídle a šatstvu, ale všeliké posloužení, práce z lásky ku bližnímu.

To jsou ty lepší věci, kterých zkusiti máme, poklady v nebi; ty činí větší radost v duši, než užívání světa. A proto, Nejmn., poslušni jsouce slov apoštolových, snažte se, abyste i vy zkusili lepších věcí, byste upřímní a bez úrazu byli ke dni

Kristovu a takto obohaceni byli ovocem spravedlnosti skrze Ježíše Krista ku slávě a chvále boží. Amen. B. H.

Ř e ě o slavnosti Všech Svatých.

*Kristus osmerem blahoslavenství ukazuje
nám cestu k nebi.*

„I otevřev ústa svá, učil je.“
Mat. 5, 2.

Jako lučina květnatá, jako listnatý les s nesčíslným množstvím krůpějí rosy nebeské na lupeních, jako nebe za jasné, hvězdnaté noci, tak připadá mi, rozmílí v Kristu, ten svátek dnes. Nebo nejsou-liž svatí tolikeré květy v zahradě boží, z nichž každý má svou krásu, svůj tvar a svou vůni — ctností svých? Nejsou-liž tolikeré krůpěje rosy nebeské v tom zátiší stromného ráje nebeského, z nichž každá jako diamant zvláštním leskem, v jiné barvě se třpytí, jak v ní slunko, láska Boží, se odráží? a nejsou-liž tolikeré hvězdy na obloze nebeské, v těch sídlech blažencův, z nichž každá svou velikost, svou dráhu má a svým zvláštním světlem září? Tak v pravdě zdá mi se býti ten svátek dnes. A komu by se lučina květnatá nelíbila? kdo nespočine rád zrakem na lese, za ranního jitra, když tisícírem diamantů se třpytí? kdo neponořuje se rád duchem i zrakem do té hlubiny nebeské, již na tisíce a miliony hvězd neskonalými drahami putuje?

Slavnost Všech Svatých jest krásná, povzbuzující a rozumná; proč? Krásná a radostná, že tam máme své zástupce, své krajany, své svaté patrony, kteří z našeho lidu, z našeho národa a snad i z našeho středu byli; kdož ví? neboť ne všickni svatí jsou v kalendáři; a málo jest těch vyvolenců božích, jež Bůh i zde na světě divy a zázraky oslavil a, že v slávě nebeské jsou, osvědčil. Doufáme, že mnohem větší část nám neznámi jsou. A jest slavnost ta povzbuzující, poněvadž svatí a oslavenci boží byli lidé jako my; žili v týchž poměrech jako my; zápasili s týmiž strastmi a obtížemi života, jako my; a tudy, mohli-liž ti a oni, řekneme se sv. Augustinem, proč bys i ty nemohl a jeden každý? A posléze jest i moudrá a rozumná; že vše, co dobrého, krásného a vznešeného

jest, úcty zasluhuje, ať kdekoli jest a na komkoli. Bůh sám je počil, jak bychom my jich nectili? Příliš uctění jsou přátelé tvoji, ó Bože, příliš vyvýšeno jest knížectví jejich.

S toužebností pohlížíme dnes vzhůru, rozmilí v Kristu, k těm sídlům svatých a vyvolených božích, my, kteří až dosud kráčíme tou pouští života, trváme v tom údolí slz a pláče, strastí a bídý a mnohý v slzách prosí Pána Boha, aby ho z tohoto pozemského života povolati a k sobě do života lepšího vzíti ráčil. Touha po životě nebeském, po blaženosti věčné ozývá se v srdci nás všech; ach ovšem, a to zvláště dnes; avšak vězte, r. v Kr., že ovšem Dobrotivý Bůh nás všechny spasiti a nás k sobě do nebe vzíti chce, neboť v domě Otce jeho jsou přibytkové mnozí; ale zadarmo nám nebe nedá, musíme si je zasloužit; a jak a čím? Odpověď krátká a jasná jest tato: musíme kráčet cestou, kterou kráčeli svatí. Vidíme, že šli cestou bezpečnou a dobrou, neboť tam došli. A kdo nám ji ukáže?

Slyšeli jste svaté evangelium? pamatujete, o čem Pán Kristus v něm mluví? O osmeru blahoslavenství; aj, toť tolikráť cesta k nebi, jižto Spasitel, Pán Ježíš Kristus, ukázal nám. Bude dojista velice prospěšno, jestliže o těch slovech Páně uvažovati budeme, abychom cesty k nebi vedoucí seznali.

Svatí a světice boží přimluvtež se za nás! —

I otevřev ústa svá, učil je, dí svaté evangelium; ukazoval cestu k nebi; jak? pravil:

1. Blahoslavení chudí duchem, nebo jejich jest království nebeské; ne nevědomí, nevzdělání, hrubí a suroví, anebo snad málo od Pána Boha nadaní, blbeci a duchem ponížení; nikoli, těch nemíní Spasitel; ale ty, kteří nejsou nadutí, hrdí, zpupní, nafouklí, slovem pyšní; tedy kteří jsou skromní a pokorní; kteří o výbornostech a přednostech svých nevědí a jestli vědí, tedy je ne sobě, ale Pánu Bohu připisují; vědouce, že člověk ničeho do sebe nemá, čím by se chlubil, leč své slabosti, jak ap. dí, že ničím se nechce chlubit, leč svými nemoemi. Sám opustiv slávu Otce a sniživ se k nám, žádá pokoru a klade ji na první místo; ukazuje, že nezbytně potřebna jest a že bez pokory nemožno učenníkem jeho býti. Proto dí: „Učtež se ode mne, neb jsem pokorný

srdcem.“ Zamýšlíš-li, postavití velikou budovu dokonalosti křesťanské, hleď, bys za základ položil pokoru. Čím kdo výše stavěti chce, tím hlouběji do základů sestoupiti musí. (Aug.) Proto i sv. Řehoř pěkně dí: „Kdo ctnosti bez pokory shromažďeti chce, nese prach naproti větru;“ t. j. všechny mu je vítr pýchy, marnivosti a samolibosti lidské odnese. Ano pokora tak nezbytna jest, že bez ní ni žádná ctnost ceny nemá; ona jest strážkyní všech ctností; a kde jedna ctnost, tam jsou všechny; a kde není pokory, tam není ctnosti žádné. Pokora tedy první a nejbezpečnější cesta k nebi. Pán Kristus sám tak ukázal. A druhá?

2. Blahoslavení tiší, neboť oni zemí vládnouti budou. Tiší, ne bouřiví, prudcí, vášniví, ale mírní a klidní, vytrvalí, tiše konající dílo své a ku konci šťastně je přivádějící. Toť jest, co pravil Spasitel: Kdo setrvá až do konce, bude spasen. Ne prudká bouře přináší požehnání, ale mírný déšť; ne požár, ale mírné, blahodonné, oživující teplo. Nebo co prudké, náhlé, bouřivé jest, netrvá; jen co mírné, klidné a vždy rovnou měrou působí, vytrvá a jest požehnané. Proto Spasitel: Učte se ode mne, neb jsem tichý; a sám vzor největší tichosti, největšího klidu, zvláště vzhledem ku svým nepřátelům nám zůstavil. — A třetí cesta:

3. Blahoslavení lkající, nebo oni potěšení budou. Lkající, nejen nad bídou lidskou, z útrpnosti — plačte s plačícími, ale hlavně nad hříchy svými; jimž Bůh milost dá, zde oplakávají hříchy své a odpuštění jich dosíci; jako Petr, vyšel ven a plakal hořce, jako Máří Magd., marnotratný syn, i sám lotr na pravici, který aspoň v poslední chvíli želel hříchů svých. Toť ten pláč, k němuž Spasitel vybízel ženy Jerusalemské řka: Plačte nad sebou a nad syny, t. j. hříchy svými. Toť ten pláč, o němž i David pje (Ž. 6, 7.): „Zmývám každé noci lože své, slzami svými smáčím postel svou.“ Ano, toť jistá a jediná cesta k nebi člověku hříšnému. A jinou naznačil božský učitel blahoslavenstvím čtvrtým, řka:

4. Blahoslavení, kteří lační a žízní po spravedlnosti, nebo oni nasyceni budou. Člověk má býti čím dále lepším, nemá nikdy sám sebou spokojen býti, a to až do posledního okamžiku; nebo smrt je vrchol našeho života a pak má následovati spojení s Bohem; jak pak bude, tady-li nezačalo, a nebylo-li na nejvyšší stupeň,

jak každému možná, přivedeno. Krásně, hledě k tomu, praví sv. František Saleský: „Kteří koli dále pokročili (v lásce boží), pokračujte ještě dále, nelichotíce si myšlenkou, že jste už cíle dosáhli; nebo láska může v tomto životě až do posledního dechnutí růsti, a kteří v lásce nej-dále pokročili, rcetež s Davidem: Kdy pak počneme Boha ze vši duše milovati?“

5. A cesta pátá: Blahoslavení milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou. Jsou ti, kdož útrpnost mají a) nad bídou lidskou, b) s těmi, kdož jim křivdu čini a urážejí je. A toto mnil Spasitel zvláště, proto učil nás se modlití: Odpust nám naše viny, jakož i my ...; proto přikázal: Buďtež milosrdní, jako Otec váš nebeský milosrdný jest. A sám milosrdnosti učil slovem i příkladem; slovem: o milosrdném Samaritánu, o nemilosrdném vladaři; příkladem: Odpouštěje a za nepřátely i na kříži se modle. — A cesta šestá:

6. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Praví: čistého srdce, nejen slov a skutkův, ale i srdce, na důkaz, že ze srdce vycházejí, jak u sv. Mat. 15, 19. di, „zlá myšlení, vraždy, cizoložství, smilství, krádeže, křivá svědectví, rouhání.“ A miní čistotu zvláště vzhledem ku 6. přikázání božimu; ano ta čistota, která i anděly krásnými čini, již i pismo vychvaluje řkouc: „Ó jak krásné jest čisté pokolení s jasností; nesmrtelná zajisté jest památka jeho; nebo i u Boha známé (ve cti) jest i u lidí“ (Moudr. 4, 1—2.). A svatí otcové plní jsou chvály té ctnosti (Cyprian de habitu virginali), berou ji za zřejmý důkaz pravdivosti viry křesťanské; ano toť ta ctnost, která lidi podobné andělům čini.

7. A dále sedmou cestu naznačuje: Blahoslavení pokojní, nebo oni synové boží slouti budou. Jsou ti, kdož milují mír, a ne sváry a různice. Bůh jest milovník pokoje, a pokoj jest výsledek lásky; proto již Pán Kristus nazýván jest ve Starém Zákoně knížetem pokoje a andělé pěli: a pokoj lidem dobré vůle, že pokoj nám přinesl. Pravil ovšem také: že nepřinesl pokoj, ale meč, t. j. ovšem boj všemu zlému, ale pokoj dobrým. A pokojný zachovává pokoj s Bohem, sám s sebou a s lidmi. V nebi pak jest svatý mír a pokoj. A cesta osmá:

8. Blahoslavení, kteříž protivenství trpí pro spravedlnost, nebo jejich jest království nebeské. Cestě této a první zvláště slíbeno jest království nebeské, na důkaz, že to

první a hlavní cesty jsou, do nebe se dostat; zvláště tato poslední, která jest jako vrchol; proto ji Spasitel dále rozvádí a dotvrzuje, an di: Blahoslavení jste, když vám zlořečiti a protivenství činiti a všecko zlé o vás mluvíti budou, lhouce, pro mne; radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích. Ach, šťasten, kdo protivenství a křivdu nevinně snáší, ale rád a z lásky k Bohu; podobáť se nejvíce Spasiteli svému, kterýž pravil: Kdo chceš za mnou přijíti, zapři se sám, vezmi kříž svůj na se, pojď a následuj mne. Ano, cesta kříže jest cesta k nebi nejbezpečnější, neboť i sám Pán J. Kr. skrze kříž vešel do slávy své. Proto učil u sv. Mat. 5. 39. 40.: „Udeří-li tě kdo v pravé lice, nastav mu i levé; a kdo chce tvou sukni vzíti, nech mu i plášť; a nutil-li by tě, jíti s ním míli jednu, jdi s ním jiné dvě.“ „Nedej se přemoci zlému,“ napomíná apoštol, „ale přemáhej zlé dobrým.“

Pročež, r. v Kr., držme se zvláště cesty této; tať zvláště záslužná před Bohem; máť i zvláštní zaslíbení; pravil Spasitel: Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani kdys na mysl lidskou vstoupilo, co Bůh připravil těm, kteříž jej milují. A v témž smyslu píše i apoštol (Řím. 8, 18.): „Mám za to, že utrpení tohoto světa nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás.“

Nuže, Nejmilejší, osm cest k nebi ukázal nám Spasitel; volme, kterou chceme, volme tu, která nám se zdá býti nejjistější a nejbezpečnější; jí se držme, po ní krácejme, věrně a nepřetržitě, jisti jsouce, že, jak Spasitel slíbil, odplata naše hojná jest v nebesích. Amen. *B. Hakl.*

Na dušičky.

I nám přichází hodina našeho z mrtvých vstání.

„Nedivtež se tomu; neboť přichází hodina, v kteroužto všickni, kteříž v hrobích jsou, uslyší hlas Syna Božího.“ Jan 5, 28.

Den dušiček; den truchlivý a tklivý. Památka všech věrných duší; pravíme věrných, ne nevěrných, že zemřely t. j. odešly na věčnost v lásce, v milosti boží, jako přítelkyně a ne nepřítelkyně, nenáviditelky boží; ale do nebe vejíti nemohly, že buď malé hříchy na sobě měly anebo za své těžké hříchy se zde úplně nedokály. Nemohly s malými hříchy do nebe,

že vůbec nic nečistého do nebe vejíti nemůže a do pekla rovněž přijíti nemohly, že měly jen malé skvrny na sobě a zemřely jako přítelkyně boží; musily tedy přijíti na místo, kdež ze svých malých skvrn se očišťují. Ani ty, jež sice na cestě pokání za své těžké hříchy se nalézají, ale ještě úplného pokání učiniti nemohly a na této cestě kajicnosti zemřely; tyť rovněž nemohou do nebe, že ještě káti se mají, ale v nebi žádné tresty nejsou; a do pekla rovněž nemohou odsouzeny býti, že z pekla není vysvobození a že tam jsou tresty věčné; ale ony jsou duše dobré, kající, na cestě pokání se nalézající; musejí tedy přijíti na místo, kdeby za své hříchy ještě úplně zadošť učinily a to slove očistec. Jest jako mezi nebem a zemí; a těch duší v očistci, dobrých a věrných, jež buď ze svých malých hříchů se očišťují, anebo za své veliké hříchy, z nichž se zde vypovídaly a za ně pokání činiti začaly, ale nedočinily, těch duší, milých a dobrých, památku konáme dnes. I ony budou jednou svaté; Bůh si je pro nebe upravuje.

A dobře ustanovila církev památku jejich dnes, po Všech Svatých, abychom, ješto jsme se včera se svatými v nebi radovali, dnes s dušičkami truchlili, trpěli, dle slov apoštolových: „Radujte se s radujícími, plačte s plačícími“ (Řím. 12, 15.). A dobře také na podzim; že podzim připomíná nám pomíjejicnost všeho; příroda umírá a ukládá se ku zimnímu spánku; a jako toho listí na tisíce opadává, tak připadá mi, že i těch duší ubohých na tisíce propadá mukám očistcovým; i kdožby s nimi útrpnosti neměl? a zvláště dnes, jestli jejich svátek!

Ano, kdož by s nimi útrpnosti naměl? kdož aspoň dnes jich nevzpomněl? kdo nevynasnažil se, aspoň dnes jim něčím přispěti, jim pomoci, jim něco dobrého, něco jak se říká „vázaného“ ku svátku dáti? Máť tam každý někoho mezi zemřelými; a kdo může tvrditi, že jest ve slávě nebeské, ješto hrozné jest, upadnouti v ruce spravedlivého Boha?

Máť tam každý buď rodiče, neb prarodiče, manžela neb manželku, bratry, sestry, přátely, příbuzné, dobrodince, známé, sousedy neb sousedky; tvář jejich živě tane nám na mysli; znali jsme je, obcovali jsme s nimi, snad i dost nemilého jim učinili, snad i mnohokrát je zarmoutili, anebo křivdu jim činili; ach, i to vše vstupuje nám na mysl a jest nám líto, že jsme tak

činili; v duchu odprošujeme jich; prosíme, by nám odpustili. Ach, dnes i ony k nám volají s trpícím Jobem: Smilujte se, smilujte se aspoň vy, přátelé moji, smilujte se aspoň dnes; neboť vidíte, že ruka Páně dotkla se nás. Ano, dnes máme, rozmilí v Kristu, příležitost, odčiniti, čím jsme jim ublížili, anebo čím je zarmoutili; dnes samy toho žádají, dnes zvláště si toho přejí.

Dnes však rovněž po nich ozývá se touha; zdaž se s nimi kdys shledáme? Slyšme, Spasitel mluví k nám slova potěšná: „Nedivtež se tomu; neboť přichází hodina, v kteroužto všickni, kteříž v hrobích jsou, uslyší hlas Syna Božího.“ Pozdržme se u slov těch a potěšme se jimi. —

1. Právil Pán Kristus, Spasitel náš, k útěše naší: Nedivtež se tomu; čemu se nemáme diviti? že mrtví vstanou z mrtvých, jak byl předpověděl. A proč se tomu nemáme diviti? že Bůh rovněž mocný jest, člověka, jako jej stvořil, jej rovněž i vzkřísiti. I stvoření, i vzkříšení jest děj všemohoucnosti boží. Jestli Bůh mocen byl, člověka stvořiti a ten prach země oživiti poprvé, jak dí písmo: „Učinil tedy Hospodin Bůh člověka z hlíny země a vdechl ve tvář jeho dechnutí života, i učiněn jest člověk v duši živou“ (I. Mojž. 2, 7.): jistě dovede a rovněž mocen bude, oživit jej i podruhé; ráme jeho není zkráceno. Nebo jestli umělec, který sochu ulil, může ji rozbiti a z trosek opět sochu a ještě krásnější uliti: jakby toho nedovedl Bůh? Pročž, jak bychom tomu se divili? řekť ta slova Pán Kristus, který mrtvé křísil, při jehož smrti mrtví vstávali z mrtvých, na důkaz, že smrtí svou smrt přemohl a kterýž i sám z mrtvých vstal, jak byl předpověděl. Proto dí dobře dnes apoštol: „Kde jest, ó smrti, vítězství tvé? kde jest, ó smrti, osten tvůj?“ (I. Kor. 15, 55.) Proto vyznáváme: Věřím v těla z mrtvých vzkříšení. Proto již Job: „Vím, že Vykupitel můj živ jest, a že v poslední den ze země vstanu a zase oblečen budu koží svou a v těle svém užijím Boha svého. Kteréhož užijím já sám a oči mé spatří jej a ne jiný; složena jest ta naděje má v lůno mém“ (Job. 19, 25—27.).

2. Neboť přichází hodina, pravil dále Kristus Ježíš. Ano přichází hodina, nejprv smrti, pak soudu soukromého (Žid. 9, 27.), pak tělem odpočinku v hrobě, hodina vzkříšení a posledního soudu; přichází každou minutou, každým okamžikem; a přichází

každému, bez rozdílu, rovnou měrou, tuť svatá spravedlnost boží, která všem rovně měří; a přichází rychle, neboť nic tak rychle neprchá, jako čas. „Přijdeť pak den Páně jako zloděj“ (II. Petr. 3, 10–13.). „O tom pak dni nižádný neví, ani andělé nebesí, jedině sám Otec,“ pravil Spasitel (Mt. 24, 36.). Pročež: „Bděte, neb nevíte dne, ani hodiny“ (Mt. 25, 13.). Též Mt. 24, 42. 44.

3. V kteroužto všickni, kteříž v hrobích jsou; a kdoby jednou v hrobě nebyl? ať kdekoli najde svůj hrob; v hlíně země, anebo v ohromných vodách mořských, v ohni anebo ve vzduchu, anebo ať kterým-koli živlem přírodním zahyne; zůstane zde a ni prášek neztratí se z této koule země; a tak ta matička země jest jako jeden veliký přikrov, a pravda jest, co dí básník: „Stůj noho, posvátná místa jsou, kamkoli kráčíš“ a jiný: „Zde šlapeš praotců svých prach!“ Ano, všickni my budeme také v hrobích; nebo vše, co živo jest, umře; tady všecken život umírá a snad se již mnohému z nás hrob chystá. Všickni, kdož v hrobích jsou, a to budeme i my.

4. A dále pravil Pán Kristus: Uslyší hlas Syna Božího. Za času Pána Krista mnozí jej slyšeti nechtěli; ani teď mnozí slyšeti nechtí; neboť neradi slyší slovo boží, neradi o Pánu Kristu. Ale přec ho uslyší a slyšeti budou, ne-li dříve, tedy v poslední den, až přijde ve slávě velebnosti své a posadí se, aby soudil živých i mrtvých. A tehdy shromáždění budou kolem něho všickni národové a rozdělí je, jako pastýř odděluje ovce od kozlů, a řekne těm na pravici: „Pojďte, požehnání Otce mého, a vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.“ Těm pak na levici řekne: „Odejďtež ode mne, zlořečení, do ohně věčného, kterýž připraven jest ďáblu a andělům jeho.“ — „Ó dni pláče, ó dni strachu, ze svého když člověk prachu — k poslednímu soudu vstane — buď mu milostiv, ó Pane!“ Ano tehdaž uslyší — všickni, kdož v hrobích jsou, uslyší hlas Syna Božího a slyšeti musejí, byť nechtěli!

5. A končí řeč svou Pán: I půjdou, kteří dobře činili, na vzkříšení života; kteří pak zle činili, na vzkříšení soudu. A to jistá věc; žádá toho spravedlnost boží; i my sami soudíme; dobré chválíme, zlé odsuzujeme, ač sami hříšní jsme. Ale, co bude člověk sít, to bude i žítí; kdo skoupě rozsívá, skoupě i žítí bude a kdo hojně

rozsívá, hojně i žítí bude. Každý vezme odměnu podle své práce. Co bude člověk chtít, dáno bude jemu.

A to vše, pamatujte, rozmilí v Kristu, jest řečeno i nám. Věrne a nedivme se — v těla z mrtvých vzkříšení. I nám přichází hodina; i my, a to snad brzy — a což jest těch pár roků života lidského? — spáti budeme v hrobě, i my uslyšíme hlas Syna Božího! Kéž nám nebyl děsivý a hrozný! Kéž byl útesný a radostný! — Záleží na nás!

Aby byl, konejme dobré skutky; i dnes k tomu příležitost a to zvláště. Vzpomeňme zemřelých! Vzpomeňme jich modlitbou, zvláště při nejdražší oběti, při průvodu po hřbitově, modleme se s knězem; navštívme jejich hrob, poklekneme, poznamenejme jej svatým křížem, skropme slzou bolu a věčnosti, útrpností a lásky, ozdobme třeba kvítím a věnci, rozžehneme i svíci neb lampu, by nežehl je plamen očišcový, ale svítilo jim světlo věčné; ano podejme skutkem důkazů své lásky k nim!

I učiní Pán, že i my v hrobě klidně odpočívati budeme a slavného z mrtvých vstání očekávati; a až jednou přijde soudný den a těla z mrtvých vzkříšení, bychom s nimi se shledali a, by radostné s nimi bylo shledání; když k nim útrpni budeme, učiní Pán, že vstaneme, ne na vzkříšení soudu, ale na vzkříšení života. Amen.

B. Hakl.

Promluva na den dušiček, od G. B. Centurione.

Bratří posluchači, jsme na svatém poli, v příbytku zesnulých, v říši neúprosné smrti. Ty smutečné cypřiše na tomto místě bující, ty rovy zde onde roztroušené, ty věnce barvinkové, jimiž hroby jsou ověšeny; ty kamenné náhrobky hlásající, že zde spočívá dítko urvané životu za jitrěnky svého žití, onde kmet zemřelý u vysokém věku: to vše nám zde vdechuje smutek, nutí nás k slzám, pobádá ku křesťanskému rozjímání.

Rozmilí, při pohledu na tak četné rovy, chovající kořisti, jež smrt z našeho středu byla vyrvala, oživme víru, ani kráčíme po půdě, jež jest takoruka nakupením lidského popele, vzpamatujmež se, rozumujme po křesťansku. —

Já činím sobě tři otázky: Kdy my

budeme odneseni na toto svaté pole? A když sem budeme odneseni, co s sebou sem přineseme? A když tělo naše sníti bude zde spánek smrti, kde bude naše duše?

První otázka: Kdy budeme my odneseni na toto svaté pole? Křesťané rozmilí, na tuto otázku může nám odpovědět jenom Bůh. Známe jest člověku den, kdy jeho oko světlu se otevřelo, avšak neznám jest den, kdy jeho duch navrátí se k Stvořiteli. Možná že budeme se stěhovati na toto svaté pole za padesát neb i více let, možná že i za padesát neb více hodin. Smrt, jak pravil Ježíš Kristus, přichází neočekávaně, jako zloděj. Nuže, jaká to vážná myšlenka! Buďme tedy, bratří, vždy připraveni: naše účty s Bohem buďtež vždy v pořádku, tak, aby smrt nás překvapila v šťastnou chvíli.

Druhá otázka: Až budeme odneseni na toto svaté pole, co sem přineseme s sebou? Nikomu to není neznámo: nic jiného než nějaké to roucho, snad několik vybledlých hadrů. Nezáleží na tom, zdali zde na zemi svět nás čítá mezi miláčky štěstěny.

Nezáleží na tom, zdali zde na zemi oplýváme kvetoucím zdravím, velebenou krásou, máme-li skvostné paláce, příjemné letohrádky, rozsáhlé role: na tom všem nezáleží. Člověk vycházející ze života zanechá vše na zemi a nevezme do hrobu, jak jsem pravil, ničeho jiného, než nějaký šat, někdy bídný hadr. Proto, rozmilí bratří, nelpěme přílišně na bídných statech této země; nýbrž nade všechno si važme nebeské milosti a ctností křesťanských.

Třetí otázka: Až tělo naše sníti bude na tomto svatém poli sen smrti, kde bude naše duše? Bude v sídlech svatých, neb ve vězení očištcovém, neb v místě věčných muk. Bude-li duše naše dlíti v sídle svatých, upíratí bude na věky zrak svůj na Slunce spravedlnosti; bude-li ve vězení očištcovém, zaplatí vzdechy a slzami dluhy, nejspřavedlivějšímu Bohu povinné až do posledního haléře; bude-li však v místě věčných muk, ach! tu pro ni nebude nitky naděje, její existence bude nepřestávající trýzní. A proto, křesťané rozmilí, zabezpečme si všemožnou péči záležitostí své věčné spásy; tak, aby nás přijala, až z tohoto světa se odstěhujeme, ne zoufalá krajina pekelná, ani chmurný příbytek očištcový, nýbrž blažený palác rajský.

Však co zřím, bratří rozmilí? Kdy já mluvím, a vy ochotně mne posloucháte, mají někteří z Vás zrak zvlhlý slzami.

Rozumím, rozumím: oni oplakávají ztrátu některého svého miláčka, jehož tělesné pozůstatky spočívají v tomto příbytku mrtvých: ta milené dítě, jež sotva odkojeno vyrváno bylo její lásce; ona chtě zemřevšího po dvou neb pětiletém šťastném manželství; jiný matku, jež jej milovala láskou mocnou, neuhasitelnou; opět jiný přítele, jež byl důvěrníkem nejskrytějších tajemství jeho srdce. Ó tomu-li tak, nechť jen pláče, neboť oprávněn jest jejich žal, jsa známkou dokonalého srdce; i já se družím k jejich živému stesku. Aby však jejich pláč nebyl bez prospěchu, budiž spojen se vřelými modlitbami, neboť těm, nad nimiž pláče, jest jich třeba, aby co nejdříve pomocí jich vznesli se k žádoucímu cíli nebeskému. Ano, bratří, modleme se všickni srdečně v tento posvátný den za zesnulé, kteří strádají za své hříchy v očistci. Bože, dárce života, propůjč věčného odpočinutí ubohým duším, lkajícím ve vězení očištcovém: Requiem aeternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis. Pro lásku Krista, jež zemřel za lidstvo na Golgotě a tři dni dlel v hrobě, smiluj se nad těmi ubohými! Smiluj se pro vřelé, neustávající jejich vzdechy.

Ó nechť nadejde nyní žádoucí okamžik jejich vysvobození, tak, aby se vznesli do tvého lůna, věčně tě požívali a přimlouvali se za nás, lkající a plačící v tomto slzávém údolí.

Requiem aeternam dona eis, Domine; et lux perpetua luceat eis. Amen.

Z vlastiny přel. Jos. Sedláček.

Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Sepsal Pazderka, farář v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Podobně jako Dante stojí i Petrarka na půdě církevní a spojuje s nadšenou náklonností ku klassické starobylosti víru a úctu ku křesťanství. Krása pohanské formy nejímá ho tak, žeby pro ni na vznesenost křesťanských tajemství zapomínal. Naopak opět a opět s největší rozhodností prohlašuje, že mu evangelium více jest, než všechna moudrost starých. „Jen tehda smí člověk školy filosofů milovati a jim přisvědčovati, píše příteli svému Giovannu

Colonnovi, když od pravdy se neodchylují a od hlavního cíle nás neodvracejí. Kdyby se o to někdo, třebaš Plato nebo Aristoteles, Varro nebo Cicero, pokoušel, musili bychom s upřímnou vytrvalostí jím pohrdnouti a odbyti ho. Ani důvtipnost důkazův, ani lepost řeči, ani věhlas jmen nesmi nás omámiti; byliť jen lidé, učení, pokud lidské badání sahá, také skvělí výmluvností, obdaření přirozenými dary, ale politování hodni pro nedostatek nejvyššího, nevýslovného dobra. Poněvadž toliko své síle důvěřovali a k pravému světu netihli, často jako slepi upadli. Podivujme se darům ducha jejich, ale tak, bychom tvůrce těchto darů ctili. Mějme útrpnost s bludy těchto mužů, sobě pak blahorečme a poznejme, že jsme z milosti, bez své zásluhy, obdrželi před předky svými přednost od Toho, jenž tajemství svá moudrým skryl, nemluvnatům však milostivě zjevil. Filosofujme tak, bychom pravdu milovali. Pravá moudrost Boží však jest Kristus. Chceme-li v pravdě filosofovati, musíme jej především milovati a ctiti. Především věcmi musíme býti křesťany — potom můžeme býti, čím chceme. Filosofické, poetické, historické spisy máme tak čísti, by evangelium Kristovo vždy se v nás ozývalo. Tímto jediným můžeme učenými a šťastnými býti; bez něho budeme tím nevědomějšími a nešťastnějšími, čím více se naučíme. Na jediném evangelium může lidská pilnost jako na jediném nevývratném základě vši pravé vědy stavěti.“

Chtěje ospravedlniti svou lásku ku klassickým filosofům a básníkům, Petrarka dokládá se sv. Augustina: „Takový velký učitel církve, praví v listu zmíněném, nestyděl se míti Cicerona za vůdce, ač tento za jiným cílem šel. A proč by se styděl? Nesluší se pohrdati vůdcem jakýmkoliv, ukazuje-li cestu spasení. Nechci tím upírati, že se u klassiků mnohé věci nalézají, jichž se varovati třeba; vždyť se i u křesťanských spisovatelů lecos nalézá, čím neopatrni čtenáři svedeni býti mohou. Sám Augustin vymýtil v jednom pracném díle vlastní rukou koukol bohatého pšeničného pole svých spisů. Slovem řídké jsou spisy, které bychom bez nebezpečí čísti mohli, kdyby nás světlo Božské pravdy neosvětlovalo a nepoučovalo, co zvoliti, čeho varovati se třeba. Jdeme-li však za tímto světlem, všude jistě jdeme.“

Tuto víru Petrarka zmužile vyznával, vystoupiv několikrát jako apologet kře-

stanství a složiv po svém slavném korunování za básníka bobkový věnec svůj na oltáři sv. Petra na Kapitoliu.

Ale ani Petrarka nezůstal nedotknut od kvašení své doby a nebezpečných živlů starobylosti. Nápadno jest jeho pohrdání Aristotelovou filosofií a scholastikou, o níž ve spisu „o mé a jiných nevědomostech“ příkře se vyjadřuje; jeho slabost v boji proti tělesným naruživostem, jež ve spisu: „o pohrdání světem“ věrně vylicuje; jeho bezměrný shon po obrocích a po slávě tohoto světa; nejnápadnější pak jeho prudká řeč proti papežům v Avignoně, proti kardinálům, řeholím a kněžům vůbec, což všechno z ducha času svého čerpal.

Jedna přednost Petrarkova jest nepopřena: nikdy se nemísí nějaká frivolní, chtivá myšlenka ve zvuky jeho sonettů jako střebro čisté.

Naprostou protivu tvoří v té příčině vrstevník a přítel jeho Boccaccio, jehož spisy pohanskou smyslností dýchají. V pravdě hrozné jest, jak všelikou křesťanskou kázeň a mravopověstnost v posměch uvádí. V *Idyllu* svém „*Ameto*“ hlásá dosti zřejmě „evangelium svobodné lásky“, an v satíře „*Corbaccio*“ aneb „*Labyrint lásky*“ s bezohledným, zrovna neuvěřitelným cynismem si počíná. Také v nejslavnějším svém díle „*Decamerone*“ učí bezuzdné, právě pohanské poživavosti. Většina novell tuto spojených tak jest rozpustilá a smyslně bujná, že ani obecnou nemravností té doby, ani strašným všechny naruživosti pobuřujícím morem omluveny býti nemohou. Účinek jejich jest tím pohoršlivější, že básník líčí, kterak převážná chytrost nad bezelstnou prostotou aneb sobeckou obmezeností vítězí a tím jim zachovává vnaďu příjemné zpupnosti a naivního čtveráctví.

Se zvláštním zalíbením obsypává Boccaccio ve svých novellách kněze, mnichy a jeptišky potupou a posměchem; představuje je jako výmětek vši lícoměrnosti a nemravnosti.

A přece nebyl ani Boccaccio nevěřícím a nepřitelem církve. Jeho opovážlivé řeči o duchovních osobách nepošly z principiálně proticírkevního smýšlení. Kající kazatel, jenž Boccaccia r. 1361 navštívil, činil mu ovšem trpké výčitky pro jeho nemravnost, ale nikoliv pro nepřítelství jeho spisu proti církvi. Úplným nevěrcem nebyl Boccaccio ani v nelehkovážnější čas života svého; později po jeho obrácení dětinná víra lidu jeho úplně v něm ožila. Horlivě

chápal se teď každé příležitosti, aby svou pravověrnost osvědčil a před čtením oplzlých svých spisů, jichž hoře litoval, důtklivě varoval. O dřívějším jeho koketování s pohanskými bohy není teď u něho řeči více. Z této doby jest také jeho výrok, že nepokládá vědy za překážku víry; ale spíše oné nežli této zřici by se chtěl. O víře jeho svědčí konečně poslední vůle jeho. Boccacio odkázal v ní co nejdražšího měl, svou knihovnu, mnichu Augustiniánovi a professoru theologie Martinovi da Signa pod výminkou, aby se za jeho duši modlili; po Martinově smrti měla knihovna klášteru sv. Ducha připadnouti a mnichům vždy přístupna býti. Místo posledního odpočinku přál si míti v kostele augustiniánském u sv. Ducha ve Florencii aneb kdyby ho smrt v Certaldu zastihla, tam v kostele augustiniánském u sv. Jakuba a Filipa.

Poměr zakladatelů a původců renaissance k církvi nebyl tedy nikterak nepřátelský. Dle toho byly také styky papežů s těmito muži vesměs přátelské. Boccacio byl třikrát od Florentanů k papežskému dvoru vyslán a tam vždy velmi dobře přijat. Všichni papežové od Benedikta XII. až po Řehoře XI. prokazovali Petrarkovi největší přízeň; Klement VI. zbavil ho časných starostí a umožnil mu neodvisle pracovati. Není tedy správné domněni, žeby renaissance od počátku a v celém svém objemu proti církvi namířena byla bývala. Naopak pravá renaissance, studování starých klasiků v duchu křesťanském, byla o sobě oprávněným duchovním hnutím, plodná na nové výsledky jak pro světskou tak pro duchovní vědu. Mnohostranné a methodické studium starých děl duchovních směřující k tomu, aby duchové formalismu zvrhlé scholastiky sprostěni a k čerstvějšímu, bezprostřednějšímu pěstování všech věd, jmenovitě filosofie a theologie, uschopněni byli, nemohlo s přísně církevního stanoviska než doporučováno býti. Zástupcové církve nemohli býti na rozpacích, jaké postavení naproti němu zaujíti mají. Podpora, kterou mu papežové a jiní hodnostáři církevní poskytovali, nemohla leč k prospěchu býti církevním zájmům, dokud se konalo v pravém duchu.

Avšak obnova tohoto studia padla v dobu téměř všeobecného kvašení a ochabnutí církevního života. Povážlivé částky, jež starobylá literatura bez pochyby obsahuje, podávány pokolení duchovně i tělesně předrážděnému a mnohonásobně chorému.

Ký div, že část zástupců nového hnutí na nebezpečné zcestí zabočila. Počátky toho ukazovaly se již při zakladatelích renaissance, ač muži tito půdy církve neopustili.

Protivy tuto proskakující časem ostřeji a ostřeji vystupují. Jedni, horující přemrštěně pro pohanské ideály, chtěli v životě i myšlení pohanskému duchu k panství dopomoci, to pak, co bylo, jako zpotvořeninu odstraniti; druzí zas usilovali nové živly vzdělanosti ideami křesťanskými proniknouti a se stávajícími politickými i sociálními řády v shodu uvést: onino zastupovali lichou pohanskou, tito pravou křesťanskou renaissanci.

Někteří humanisté kolísali se mezi oběma směry sem a tam, druzí hleděli prostředkovati, jiní zase v mládí tím, v stáří oním směrem zachváceni jsou.

Vlastní program radikálně antikizujícího směru vyjádřil nejzřetelněji a nejotevřeněji Vavřínek Valla ve spisu „O rozkoši“ (r. 1431). Ve způsobu dialogu uvádí tu Valla stoickou i křesťanskou mravouku v posměch a opovržení a přednáší učení Epikurejců se svůdnou obratností opatrně sice, ale přece dosti zřejmě jako přirozené právo. Jádro těchto nauk shrnuje ve větách: „Co příroda zplodila a stvořila, nemůže než chvalitebno a svato býti;“ — „příroda jest totéž aneb téměř totéž co Bůh.“ Úlohou člověka, uči důsledně dále, jest, statků přírody užívati a to v plném objemu. „Evangelium požitby“ žádá ukojení všech smyslů. Mezi kázně a počestností pro tento kult smyslů není žádných. Kde ještě jsou, musí jako nespravedlivé odklizeny býti. Také prý nemá žádný smysl od požívání vyloučen býti. Jednotlivci, hlásá Valla svobodně, jest bezuzdné ukájení jeho chťičů dovoleno. Cizoložství jest úplně v pořádku. Vůbec měly by všechny ženy společny býti. Společnost žen od Platona žádaná jest podle přírody. Cizoložství a smilství třeba se jen tehda varovati, když s nimi nebezpečí spojeno jest. Jinak jest všeliká smyslná rozkoš dobrá.

Co žádá Valla, jest požívání a nic než požívání. Smyslná rozkoš jest mu nejvyšším dobrem, a proto velebí jako šťastné pohanské národy, kteří chlipnost za bohoslužbu povýšili. Dobrovolné panenství, jehož církev vždy vysoce si vážila, vztekem ho naplňuje. Zdrželivost jest mu zločinem proti „dobré“ přírodě. Kdo Bohu zasvěcené panny vynalezl, praví, zavedl do státu ohavný mrav, jež by na konec světa za-

puditi třeba bylo.“ Není to záležitostí víry, nýbrž pověry. „Ty, jež se za Bohu zasvěcené panny prohlašují, buď jsou smyslem pomínulé, neb chudé anebo lakomé.“

Jsa pro tyto odvážlivé náhledy od theologů napadán, nedal se zastrašiti, nýbrž pustil se s zálibou na pole theologické a hledal dychtivě příležitost postavit se na odpor svým duchovním odpůrcům. Tak učinil jmenovitě v dialogu o řeholních slibech, jež dosavadní útoky humanistů proti řeholím daleko překonává. Předchůdcové jeho na tomto poli bojovali pouze proti zevnějšku řeholí, vydávajice poklesky jednotlivců ve způsobu anekdot v posměch. Valla bojuje proti mnišství samému, odporuje větě od církve po všechny časy hájené, že při stejnému mravním životě sliby řeholními vázanému větší zásluhy a odměny se dostává, nežli neřeholníkovi. Rozmanité trpké poznámky o kněžích a řeholnících se ztrácejí před principiálním tvrzením, kterým se veškerému řeholnímu životu kořen podtíná.

S touž odvahou a prudkostí, s jakou byl proti řeholím vystoupil, obořil se Valla na světskou moc papežskou ve spisku: „O darování Konstantinově vyhlášeném, jemuž se bludně věřilo,“ v němž netoliko dokazuje, že listina darovací později vymyšlena jest, nýbrž na světské panství papežův vůbec prudký útok činí. Je-li darování Konstantinovo paděláním pozdější doby, dovozoval, světské knížetství papežů samo se hrouť, papež pak ať si pospíší uchvácené moci se zbaviti, k čemuž tím větší povinnost má, ana dle Vallova mínění církevní nákaza, všechna vojna a všechno neštěstí Italie následkem této usurpace jest.

Prudkost, s níž Valla se na „násilné, barbarské, tyranské panství kněžské“ obořuje, v pozdějších časech sotva byla překonána.

Několikrátě běře na sebe skladatel dialogu: „O rozkoši“ ve zmíněném spisku, v němž karikaturu papežského panství kreslí a náměstky Kristovy přímo „tyranny, zloději a lupiči“ zove, tvář náboženského křesťana; i namáhá se přepříkladně o „velikosti a vznešenosti“ duchovního úřadu papežů mluvit a podává množství výroků pisma sv. V divné protivě s takovými místy jest často se opakující náruživé vyzývání Římanů k revoluci proti světské moci sv. Stolice. Také ku knížatům obrací se Valla, maluje jim strašnou vládychtivost římskou nejčernějšími barvami a prohlašuje je za

oprávněny papeže církevního státu zbavit. Na konci hrozného hanopisu vypovídá Valla papežství zrovna vojnu. „Kdyby se papež zdráhal, di tam, z cizího příbytku do vlastního odejiti a ze zbouřených vln do přístavu svého vlastního povolání se utéci, připravím se k jiné řeči, jež mnohem divočejší než tato bude.“

Jak Valla o neoprávněnosti světského panství apošt. Stolice pevně přesvědčen byl, ukázalo se, když Alfons Neapolský s Eugenem IV. se smířil. Tu hýbal Valla všemi pákami, aby se do papežské služby dostal. V pokorném listě k Eugenovi IV. dříve jakoby tyran byl hanobenému všechny své spisy opouští slibuje, že se v budoucnosti službě apošt. Stolice oddá. Smělost, s kterou Valla v dialogu „O rozkoši“ proti křesťanské mravouce vystoupil, daleko překonal Beccadelli Panormita (1471) pověstný sbírkou epigrammů pod jménem „Hermaphroditus.“ „Kniha tato, di dějepisec humanismu, Voigt, ukazovala propast nepravosti, ale ověnila ji nejodpornějšími květinami poesie.“ Nejozdydnější neřesti pohanské, jejichž jméno křesťan toliko s odporem vyslovuje, se zde veřejně velebí. Lhkovost verše básníkovy hrají si s nejhrošími prostopášnostmi odporné smyslnosti, jakoby byly nejpřirozenějšími a nejsrozumitelnějšími předměty vtipu a veselé mysli. A více ještě: básník s radostí se přiznává za skladatele toho hanopisu, hájí se příkladem starořímských básníků, shlíží na přísné strážce mravnosti jako na hloupý lid, jež v nadě starobylé oplzlosti nerozumí.

Bohužel hanopis Beccadelliho není ojedinělý, jmenovitě Poggio, Filelfo a Eneáš Silvius hrubě se provinili vypravováním pikantních povídaček a dobrodružství. Avšak žádný spis těchto humanistů nerovná se epigrammům Beccadelliho oplzlostí. V této odporné emancipaci těla vreholí ona lichá pohanská renaissance, již Gregorovius trefně předchůdkyní revolucí zove, které Evropou v potomních stoletích otráasaly.

(Pokračování.)

Obraz ss. Cyrilla a Methoděje ve hl. chrámu vidimském v Benátech.

Před rokem 1866, pokud ještě vlašské Benátky náležely ku říši rakouské, bydlil po několik let jistý Čech, jež nyní jest vážený měšťan, majetník domu a člen obecního zastupitelstva

v Praze, jakožto c. k. vojenský úředník v městě Vidimu (Udine). Jsa dovedný malíř, bavíval se v pochvilu krásným uměním svým a vymaloval kromě jiných obrazů též velký obraz ss. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje. Obraz ten zamýšlel darovati hlavnímu chrámu vidimskému, avšak zprvu nechtěli mu daru toho přijati, poněvadž tenkrát tam nikdo svatých našich věrozvěstů ani dle jména neznal. Teprv ku naléhání vojenského kněze rakouského, rodem Čecha, jenž strážce chrámu poučil, kdo svatí Cyrill a Methoděj byli, přijat posléze onen obraz a zavěšen na stěnu v postranní lodi hlavního chrámu vidimského. Za nedlouho, když zpráva o tom roznesla se ve vojsku, bylo každodenně viděti před obrazem cyrilomethodějským rakouské vojíny na kolenou se modliti. Byli to Jihoslované z Dalmácie, Chrvatska, Slavonie a Banátu, katolíci i pravoslavní, a duchovní i kostelníci nemohli se dosti vynadiviti, jakou úctu vojáci ti projevují ku světcům, o nichž do nedávna oni sami ničeho nevěděli. Zbožný původce obrazu měl nemalou radost, vida, kterak naši svatí věrozvěstové ve vlášském městě tom jsou ctěni a zýváni, neboť za vojáky přicházeli potom i jiní modlitelé k obrazu onomu. Po krátké době opustil úředník onen město Vidim a odebral se později na výslužbu do rodiště svého Prahy. Ve Vidimu od té doby nebyl a na obraz svůj skoro úplně zapomenul.

Když letos v srpnu vypraven byl z Prahy výletní vlak Čechů do Lublaně a Terstu, účastnil se této pouti i bývalý vojenský úředník, nyní měšťan pražský, chtěje mladistvé chotí své ukázati místa, kde v úředním povolání trávil mládí svoje. Pobyv s ostatními výletníky v Lublani, na Bledu, v Postojně, v Terstu a Benátkách, navštívil potom s manželkou Padovu, jedno z bývalých působišť svých, a vracel se dráhou přes Vidim do vlasti. Tu vzpomněl si cestou na svůj obraz. Puzen žádostí zvědět, co stalo se s ním za těch 30 let, kdy v tomto městě nebyl, vystoupil na nádraží vidimském. Zprvu vyhledal dům, v němž druhy mládenecká léta svoje trávil a nalezl v něm dokonce i bývalou svou domácí paní, ctihodnou to stařenku, která ho na první pohled poznala a s pláčem jemu osudy své i synů svých vyprávěla. Rozloučiv se s ní, odebral se potom s chotí do hlavního chrámu. Tam pátral po místě, kde před 30 lety obraz jeho zavěšen byl a kde jihoslovanskí vojáci klekávali, avšak obrazu tam nebylo. Po chvíli přišel kostelník, jehož se otázal, zdaž ví, že tu býval jistý obraz a kamo se poděl. Kostelník pokývl a vedl oba příchozí hosti do hlavní lodi, a ti spatřili tam na vynikajícím místě zavěšený úplně zachovaný obraz ss. Cyrilla a Methoděje. „Jest

to obraz dvou svatých biskupů Cyrilla a Methoděje,“ vyprávěl starý kostelník, „jež ctí Slované proto, že od nich dostali víru křesťanskou, a i náš zbožný lid má obraz ten u veliké úctě, pročež dán byl již před lety z postranní lodi sem, na lepší místo. Naši lidé naučili se této úctě od slovanských vojáků za vlády rakouské.“ Pražan pohlédl nyní pozorně na kostelníka a poznal ho, že tu kostelníčil již před 30 lety. „Nuže,“ otázal se ho, „zdaž i víte, kdo ten obraz maloval a chrám vašemu daroval?“ „O vim,“ odvětil kostelník, „bylo to ještě za Rakušanů, co obraz ten přinesl sem jeden nábožný německý setník.“ „No počkejte starochu,“ namítl Pražan, „mýlíte se, nebyl to ani Němec, ani hejtman, byl to Slovan, Čech, a snad byste ho ještě poznal, jako on poznal nyní vás.“ Kostelník ho ovšem neznal, ale měl velikou radost, když slyšel, že jím jest cizí pán, jenž s ním mluví, a s velkou horlivostí vypravoval dále, kterak obrazu toho ošetřuje, kterak kvítím jej zdobí a světla před ním rozžihá. A pražský měšťan odcházel s chotí svou z hlavního chrámu velice potěšen a pohnut, že jeho zásluhou svatí apoštolové slovanští v tomto městě jsou známi a ctěni i zýváni.

Nejvyšší škola.

Dle Diepenbrocka J. V. Kratochvil

Kolik jsem světa bludných přešel cest —
Jak v labyrinthu bloudil stále v nich;
Jen samou marnost viděl kolem, pych —
Můj duch se nemoh' nikdy k pravdě vznést!

I sčítl jsem též množství jako hvězd
Objemných z každé vědy řadu knih:
Přec klidu neměl, také nebyl tich,
Jen v stínu samém viděl jsem se plést!

A z této pouště mátohy a běd
Na kříž jsem vzhlédl — zapomenuv svět,
A v duchu s Kristem na Golgotě mřel!...

Zde teprve jsem v jasnu, blažen cel
V nejvyšší škole, kterou Spasitel
Na dřevu kříže pro nás otevřel!...

František Fryč,

český spisovatel a básník.

(K stoleté upomínce podává F. N.)

Jsou tu tak rozsety na těch našich hřbitovech veských tělesné schránky duší velikých,

srdeci horoucích, láskou planoucích pro poklady národa našeho nejdražší — pro víru Svato-václavskou a jazyk český. Ty duše odlétly, ta srdce vychladla, ale láska z nich přelila se v srdce jiná — jak bylo přáním největším a úsilím nejsnažnějším šlechtitých oněch křisitelů našich.

Kdož ale byli ti nadšenci, kteří podjali se práce tak nesmírné — vrátiti národu našemu existenci — když i ti největší učenci jeho o možnosti dalšího bytí jeho pochybovali?

Byli to muži z krve lidu, chudí majetkem, bohatí citem a zbožností — byli to většinou čeští kněží! Zprvu působili výhradně skorem jen na kazatelkách; a věru nedalo se více z příčin veleznámých v posledních letech století předešlého ani dělati. Teprve později vystoupili jako bojovníci národní i s perem v ruce. A bylo to za dob oněch mnoho, velmi mnoho: psáti po česku, duchem českým a pro věc českou. Bylotě tenkrát zásluhou přečísti knihu českou, čím větší zásluhou bylo ji napsati neb dokonce mezi lidem rozšířiti! A ve všech těchto směrech pracovalo nejzdárněji české kněžstvo.

Pracovalo tiše, bez hluku pěstujíc prostínky květy obrozeného tehdáž ducha českého. „Vždyť „práce tichá a společná zjedná vlastní oslavu.“ Každé malé městečko, ano můžeme říci každá ves čítá své duchovní správce mezi první šířitele pravé národní osvěty a pravého ducha vlasteneckého. Jedním ne z posledních toho druhu mužů byl i Fr. Fryč.

Narodil se r. 1786 v Bohdánči u Pardubic. Otec jeho byl nepatrným úředníkem na komorním panství Pardubickém, zemřel však ještě před narozením synovým. Péče o vychování „pohrobka“ připadla tedy matce Josefě Fryčové. Tato vstúpila již v útlém mládí synu svému onu vroucí lásku ke všemu českému, již Fryč po celý život byl prodchnut. Bylo pak veškeré vzdělání jeho dle tehdejších poměrů německé. Školy obecné navštěvoval v Pardubicích, kde matka jeho po smrti otcově přebývala; vzdělání vyššího dostalo se mu v Hradci Králové. Zde studoval i theologii a byl dne 3. srpna 1808 od M. Thadeáše hraběte z Trautmansdorfa, biskupa Královéhradeckého na kněze vysvěcen. Za kaplana poslán byl nejprve na panství hraběte Thuna do Chotusic, kde po 8 let působil. Pro „malé poblouzení,“ jak sám píše, přeložen byl do Zábře na panství Novodvorské. Zde vzalo původ 7 svazků výtečných jeho kázání a řečí duchovních. Fryč stal se po celém okolí proslulým, jakožto výborný kazatel; ze všech okolních míst a měst zván býval při slavných příležitostech, aby kázal, tak že, jak z jeho denníku patrno, na mnoho let na před ke všem slavnostem byl požádán. Tak

kázával v Kutné Hoře, Sedlci, Kaňku, Starém i Novém Kolíně, Církvici, Chotusicích, Zdechovicích, Kladrubech, Přelouči, Labské Týnici a na mnoze jinde. Tato kázání na větším díle pak vydával. První díl vyšel r. 1817 v Praze v arcibiskupské kněhtiskárně V. Špinky pod názvem: „Hlasatel slova Božího ve svátek, neb celoroční sváteční kázání od Fr. Fryče, kněze biskupství Kralohradeckého.“ Prvý tento díl věnován byl p. Fr. Vurdovi, kanovníku a předsedovi konsistoře v Hradci Králové. Tím zapomenuto ovšem jeho předešlého poblouzení, a Fryč vybízen odevšad, aby jen v práci pokračoval — nebyloť do té doby žádných řádných kázání napsáno v probouzející se teprve literatuře české. Fryč pracoval tedy pilně, a za nedlouho vydány od něho pod tímže názvem další tři svazky kázání a postních řečí a dva svazky pospolu s řečmi příležitostnými.

Mezi tím podrobil se Fryč v Hradci Králové farní zkoušce konkursní a byl za nedlouho jmenován administrátorem fary v Habrech v kraji Časlavském, kamž se dne 7. července r. 1825 se svojí matkou odebral. Brzy na to byl v Hradci Králové pro Haberskou faru investován.

Od té doby nevydal tiskem ničeho. Nevzdal se však činnosti literární na prosto, naopak skládal nová kázání a mešní písně, které pak, jak sám píše, mezi přátely své rozdával. Některé z písní těchto všem požadavkům stylistiky vyhovující, ještě dnes, kdy literatura naše světská i církevní v květu se nalézá k nejlepším svého druhu plodům směle raditi se mohou. Sem patří zejména písně „Bože mocný, Bože věčný,“ úchvatná píseň Velikonoční „O plesejte dnes křesťané,“ dále adventní píseň „O Bože dobrý otče náš“ a j. v. Většina jich nalézá se ovšem dnes v archivu kostelním. Lidu známo bylo, že Fryč písně skládá, a proto v Habrech dosud mnohé písně, které již ve všeobecném užívání jsou a autor je neznámý, Fryčovi se přičítají. Tak známá píseň k sv. Janu Nepom.: „Kam jdeš Jene, kam pospícháš,“ pak píseň „Tvůrce mocný nebes země“ a j. v. Právem-li či neprávem rozhodnouti nedovedu.

Fryč zabýval se mnoho i hudbou. Překrásné jsou nápěvy, jež vzácným ducha svého plodům přičinil.

Při mnohonásobné činnosti své nezanedbával však nikterak správy duchovní; naopak osada jeho slynila zbožností a obětavostí, a většina křížů, jež dnes okolní vrchy a cesty zdobí, pochází z doby Fryčovy.

Takto působil v okolí svém Fryč; a s malými odchylkami všichni skorem jeho vrstevníci. Každý na místě svém.

Po krátké chorobě vydechl Fryč šlechtinou svoji duši, zemřev 18. dubna 1847. Tělesná schránka jeho uložena jest na hřbitově Haberském.

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Pokračování.)

IX.

Na hrobě kalounářčině rostla již po několik let tráva, před okny chalupy Sosnovcové lípy několikrátě odkvetly, ale ve Zlákovicích mnoho se nezměnilo. Teprv po čase za krásného letního jitra zastavil před chalupou Sosnovcovou cestovní kočár a z něho sestoupila mladá, elegantní dáma.

Stařenka vyšla ven a vítala uctivě přichozí, ač pro slabost zraku nemohla ji nikterak poznati. Dáma bohatě oděná tázala se jí, kde zůstává kalounářka, která před lety tu v chalupě noclehem bývala. O tom, kdo by sama byla, ani slovem se nezminila.

My poznáváme v dámě Rozárku. Tušíme, že časem svědomí ji přece hryzlo a že došla domů, aby po letech sháněla se po staré matce.

Sosnovcová, stařenka hovorná, vypravovala ihned, jak kalounářka chřadla, jak se vlekla, stínu se podobajíc, až ji konečně před několika lety na hřbitově ustlali. „Mohla tu býti, má zlatá paní, až do dnes, ale měla nehodnou dceru a nad tou se utrápila.“

Dáma se zachvěla, obdarovala stařenu a vzdálila se od chalupy. Rovnou cestou pak zaměřila ke hřbitovu, kde právě hrobník nový příbytek pro zesnulého kopal. Dáma ptala se ho, kde odpočívá kalounářka a když jí hrob ukázal, zastavila se u něho a hluboce se zamyslela. Hrobaři neušel její zjev a brzy se domyslí, že dáma ta nemůže býti než kalounářova Rozárka. Aby pak jistoty nabyl, přiblížil se k ní a pilně prohlížíje, pravil: „Na mou věru, to by vás ani vaše matka takhle nepoznala, Rozárko!“

„Myslíte?“ uklouzlo zamyšlené Rozárce z úst a již zase jako by se byla vzpamatovala, o hrobaře se nestarala a vyšla ze hřbitova.

Za chvíli odjížděl cestovní kočár směrem k říšské silnici. Hrobař zanechal kopání, zašel na faru a sděloval panu faráři, kdo na hřbitově meškal.

„Opravdu, velebný pane,“ vykládal hrobař, „nemyslel jsem jinak, nežli že to nějaká kněžna.“

Pan farář se tomu v duchu pouсмál a že hrobař ještě jiným totéž vyprávěl, povídali si ve Zlákovicích, že tam byla „kalounářova kněžna.“

Sosnovcová nemohla se ani utišíti, že se jí ta holka, jak jí dosud ve své prostotě říkala, neprohlásila a myslela stále, co řekne Petřík, až se to doví. Nejvíce ji bolelo, že mu musí sdělit, bude-li se po tom tázati, že se po něm ani nezeptala. „A potom neřela se kalounářka trápiti; vím, jak mně je a není mně nic po holce, jak muselo býti jí, když ji poznala a ona se k ní ani nehlásila. Tak splete štěstí člověku hlavu. Dobře, že jsem již stará, proto snad mi to ani do hlavy nejde.“

Jakmile se Petřík vrátil, vypravovala mu Sosnovcová, co se bylo za jeho nepřítomnosti sběhlo. Celý udiven, naslouchal Petřík výkladu stařenčině a litoval, že nebyl doma, aby byl také Rozárku viděl. Vyhledal však okamžitě hrobaře a dal si několikrátě od něho vyprávěti, jak Rozárka vyhlížela, jak byla oblečena, co mluvila a chtěl také zvědět, co si asi nad hrobem matky myslela. Hrobař mu toho napovídal dost a dost; povídal to již po několikrátě a tu se obyčejně slůvko přidá, které pak vypravovatel sám za pravdu má.

Od té chvíle ve Zlákovicích vzpoměloli se na kalounářovic Rozárku, neřekl nikdo jinak než „kalounářova kněžna.“ Na účet kněžny své pil kalounář ještě více. Představoval si v duchu, že Rozárka je velmi bohata, a že díl bohatství i jemu někdy připadne. Petřík zase litoval, že chaloupky Sosnovcové se ujal; co bude bohatá paní dělati s tak chudou boudou, mýslíval si. Sám pro sebe jí podržeti nikdy nechtěl, neboť převzal závazek jen proto, že si to nebožka kalounářka přála a chtěl vše jednou spravedlivě Rozárce odevzdati. Než ani to, jak si mýslil, nemělo se mu zdařiti; tak byl celý život jeho plný klamův a plný nehod. Chtěl-li uživit sebe a stárnoucího kalounáře, musil se notně přičiňovati, neboť kalounář peněz nešetřil. Mnohdy zmocňovaly se Petříka obavy, že snad ani vše nezastane. Tržba byla čím dále tím slabší a u vydání lehkomyšlný kalounář nikterak se neobmezoval. Při obchodě pak nebyl Petříkovi pro slabou, pitím seslabenou paměť k žádnému užítku. Petřík nějaký čas se přemáhal a málo kdy

uklouzlo mu z úst slovo výčitky ke starému marnotratníku, který na domnělé štěstí Rozárcino spoléhal. Konečně však přešla i Petříka trpělivost. Kalounář byl tak zmalátnělý, že nemohl již ani putnu unést a opilství zabralo mu obvyklejší větší část dne, an buď v netečnosti buď marným tlachem čas ubíjel. Tu musil Petřík jezdit sám a byl by se nehněval, kdyby kalounář aspoň s tím vystačil, co mu k výživě na penězích zanechal. On však rozházel za den neb za dva, co v hotovosti měl, dělal dluhy, čímž pořádný Petřík doháněn byl až k zoufalství. Nebylo jiné pomoci nežli starého nedopitu zůstaviti ve Zlákovcích. Petřík ubytoval jej v chalupě Sosnovcové, poprosiv stařenu, aby na něj dohlédla a něco k jídlu mu uvařila. „Kde je sládek, není pekař,“ říkali naši otcové a měli pravdu. Čím více kalounář pil, tím méně jedl a proto neměla Sosnovcová, co se kuchyně tkne, velké starosti. Na podzim nastudil se kalounář povážlivě a musil ulehnouti. Nemoc jeho stále se horšila. Neпоřádek pokazil zdraví jeho úplně a při pokročilém stáří nebylo naděje na uzdravení. Tu nastaly pro Sosnovcovou trapné chvíle. Sama jsouc stará a churavá, musila obsluhovati kalounáře, který byl velmi netrpělivý. Na Rozárku vzpomínal často. „Kdyby věděla, že stůně, jistě by přijela a přivezla by mu pomoc,“ pravil kdysi, mysle ve své prostoduchosti, že za peníze možno v městě porušené zdraví napravit.

Když se po nějakém čase Petřík ve Zlákovcích zastavil, shledal kalounáře velmi bídneho a umluviv se o to se Sosnovcovou, zašel do blízkých Počernic vyhledat Hamtákové, která dle všeobecného úsudku byla osoba moudrá a je-li lidská pomoc ještě možná, bolesti kalounářovy zařikáváním mohla rozehnati. Hamtáková přišla, přinesla koření, nakuřovala, zařikávala, udělala mu také uhrančivou vodu, ale vše bylo marné. Kalounář hynul. Žaludek nic nepřijímal, jsa nesmírným pitím seslaben a sil den ode dne ubývalo. Petřík vida, že dnů života jeho jest na mále, vyčkal ve Zlákovcích, dal nemocného zaopatřiti a staral se, aby konec života jeho byl spasitelný, tichý a pokojný. Kalounář to uznával a přechasto děkoval Petříkovi za jeho lásku, odpošuje, čím kdy jej pohněval. Petříka obcházela vždy jakási sklíčenost. Myslíval, že bude teď úplně sám ve světě. Tu zase mu na mysl přišla Rozárka, ale říkal si: „k té se nikdy ani

hlásiti nesmíš“ a cit opuštěnosti dolehl zase mocněji na zarmoucenou jeho duši. Dosáhnuv odpuštění od Boha i od lidí, zesnul klidně starý kalounář. Petřík dal jej položit vedle nebožky jeho ženy. Za srdečného pláče a lkání rozloučil se s ním a vydal se do světa za svým obchodem, by nahradil, co pozdržev se ve Zlákovcích, proměškal. —

Rozárku viděli jsme posledně na Zlákovickém hřbitově, musíme však vrátiti se k ní v ten čas, kdy ji Petřík před nádherným domem almužnou byv podělen, opustil. Tenkrát zdálo se, že štěstí neobvykle na Rozárku se usmálo, což ji družky její všechny záviděly. Mladý pán, který si Rozárku odvažel, byl zámožný šlechtic a pro zábavu navštěvoval známý dům ve Vidni. Neobvyklej zjev Rozárky tak jej zaujal, že umínil si z domu toho ji odvézt a smluviv se s paní, najal soukromný byt pro sebe a pro Rozárku. Že Rozárka brzo povolila, stalo se následkem lákavých slibů jeho, které z počátku svdomitě plnil. Rozárka dostala k obsluze vycvičená děvčata, která ji němčině, hudbě a zpěvu pilně cvičila. Za nedlouho stala se ze sprostého venkovského děvčete dosti dobrá zpěvačka a umělkyně na harfu, čímž sobě i milenci svému příjemně čas krátila.

„Panská láska není stálá.“ Za krátký čas doznala to i Rozárka. Než rok s rokem se sešel, nabažil se mladý pán hezké zpěvačky a aby se jí po něm příliš nezastesklo, opatřil jí jak to někdy bývá, milovníka jiného. Poslední dobu přiváděl sebou přítele jménem Arthura, který byl pln zdvořilosti k Rozárce, co zatím první milenec hotovil se k ústupu. Rozárka dlouho nemohla pochopiti, kam to vše směřuje. Myslíla, že mladý pán visí na ní celou duší svou, jako ona zadávajíc se jemu, byla učinila. Když však návštěvy jeho opakovaly se řídčeji a on stával se chladným: tu rozbreškovalo se jí pomalu a ona pojednou poznala hloubku propasti, do níž poklesla.

Zrazena jsouc a opuštěna vydala se ke Zlákovcům v pevném přesvědčení, že životu tomu unikne. Chtěla vyhledati matku a poraditi se s ní. Jak víme, bylo již pozdě. Matka spala spánek spravedlivých za tichou zdi hřbitovni a Rozárka neměla tolik odvahy, aby strhala se sebe hřichem vydělaný šat hedvábný, aby oblékla opět jako dříve prostou suknici a živila se prací rukou svých. Tenkrát mohla se ještě obrátiti, mohla z duševní bídy své

vybřednouti a smýti kal duše poctivou prací a spořádaným životem. Ale neučinila tak, nýbrž vrátila se k životu plnému rozkoše, zabředla hlouběji a hlouběji, až nebylo pro ni vysvobození.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. O české koleji Římské dověděli jsme se z tamního dopisu toto: Čeští alumnové dli na prázdninách v Tivolech, kdež sv. Otec laskavě jim propůjčil akademii šlechticů duchovních k letnímu pobytu. Mají tam i svůj domácí kostelík sv. Antonína, přívětivé světnice, zahrádku s vyhlídkou do údolí řeky Ania. Mají týž pořádek jako v Římě; studují zvláště filosofii, kterou jim přednáší p. ředitel Benedikt Lorenzelli, cvičí se ve zpěvu gregoriánském, opakují a někdy chodí na procházku. O svatém Václavě konali pěknou slavnost; mši sv. zpíval sám vdp. ředitel a odpo. měl jeden tamní kanovník požehnání. Lidé dozvěděvše se, že čeští alumní slaví svátek hlavního svého patrona, přibylí i vůči nepohodě z města, aby oslavili sv. patrona našeho. Ku konci října budou alumnové konati duchovní cvičení a potom přesídlí do Říma, nebudou však bydleti více v Animě, nýbrž v bývalé koleji Lombardské u sv. Karla na Korsu. Novináři liberální chtějíce pokaziti jubilejní slavnost sv. Otce roztrušují zprávy, že prý rádí cholera kolem Říma. Cholera rádí na Sicilii, ne však v Římě ani v jeho okolí. Jednou rádlily neštovice kolem Velehradu, aby se pokazila tisíciletá slavnost úmrtí sv. Methoděje. Sapienti satis.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 17. října u sv. Štěpána, od 18.—22. t. m. u nejsv. Trojice v Podskalí a od 23.—27. října na Strahově.

— Jeho kníž. Milost náš nejdůst. Arcipastýř odebere se zítra večer do Vídně za příčinou porad biskupských. Tamtéž dli za příčinou výstavy darů určených k jubileu sv. Otce nejdůst. p. gener. vikář Ant. Hora.

— **Volba opata** Břevnovsko-Broumovského koná se dne 25. října.

— **Bířmování v Plzni.** V Plzni bylo 6261 bířmovanců, a sice české školní mládeže 2385, německé školní mládeže 872; českých odrostlých bířmovanců 2693 a německých odrostlých bířmovanců 311.

— **Duchovenstva katol.** při c. k. vojsku jest nyní 125 osob a to 106 kněží římsko-katolických, ostatní jsou vyznání protestantského.

Nejvyšší správu duchovní ve vojsku vede apoštolský vikář biskup Dr. Gruscha ve Vídni.

Z Ameriky. (O 40-hodinné pobožnosti, která se konala v novém českém kostele v Nov. Yorku, jenž zasvěcen jest: *ke cti Matky Boží vždy trávající pomoci*!) Dne 11., 12. a 13. září t. r. slavila se ponejprv v nově vystaveném kostele způsobem nejdůstojnějším 40-hodinná pobožnost. 1. V neděli dne 11. září odbyvaly se slavné služby Boží a pak následoval výstav. Po ukončené mši sv. byl uspořádán průvod po kostele s nejsv. Svátostí. Byl to první slavnostní průvod, který slavili Čechové v tomto městě. V skutku dojemná, potěšitelná, vznešená a zároveň povzbuzující byla horlivost u velikém účastenství, které katoličtí Čechové při této slavnosti na jevo dali. Směle může se tvrditi, že toto jejich první procesí vyrovnalo se v nejvyšší míře podobným největším slavnostem v ostatních chrámech naší země. Malí červenolící hošci, roztomilé družičky buď s pěknými kytičkami, nebo s květinovými košíčky v rukou, jakož i dospělejší dívky se sněhobílými závoji a s myrtovými věnečky kolem hlavy; ano i tři spolky, totiž: spolek sv. Václava, Bořivoje a sv. Jana Nepom. s pěknými korouhvemi se přidružili; pak následovali rytíři sv. Václava, množství rozmanitých ministrantů a mnoho akolytů kráčelo za křížem před Nejsvětějším. Čestnou stráž kolem nejsv. Svátosti tvořili čtyři mužní rytíři s vytasenými meči. Chrám byl tak přeplněn, že by bylo klubko nepropadlo. A blažení Čechové plakali radostí a z hlubin duše své zapěli překrásné písně v řeči své mateřské, které po latinském „Pange lingua“ následuje. Odpoledne ve 3 hodiny zpívaly se nešpory v řeči české. O půl 8. hod. na večer měl představený kláštera krátké kázání a konečně následovalo slavné požehnání s nejsv. Svátostí oltární. 2. V pondělí dne 12. září vystavila se nejsv. Svátost o půl 6. hod. ranní. O půl 8. hod. sloužila se zpívaná mše sv. (pro pace). Pak následovala exhorta a po té udělilo se věřícím sv. požehnání. 3. V úterý dne 13. září vystavena opět nejsv. Svátost o půl 6. hod. ranní. O půl 8. hod. konaly se služby Boží s assistencí. O půl 8. hod. na večer odbyvala se závěrečná slavnost. Na věži hlaholily zvony a v přeplněné lodi chrámové rozléhaly se tři slohy oblíbené české písně a po ukončení třetí slohy vstoupilo velebné duchovenstvo do svatyně a na stupních oltáře zpívaly se litanie ke Všem Svatým. Pak následoval zase průvod velkolepý, překvapující, při kterém udržován ještě vroucnější pořádek, nežli při prvním procesí. Tentokrát kráčel v popředí stařeček v brnění rytířském, který úřad svůj důstojně zastával. Shromáždění s nadšením pělo zase

české písně; překrásné korouhve vznášely se opět nad hlavami statných rytířů a mužů, útlých nevinných dítek a panen; kostel byl přeplněn. Po procesí následovalo slavné „Te Deum“ a sv. požehnání a tím slavnost skončena. Ještě podotknouti sluší, že v těchto dnech šlo mnoho lidí k sv. zpovědi a k sv. přijímání. Věřící přinášeli bez vyzvání své milodary jako: čerstvé a umělé květiny, svíčky atd.; toť důkazem, že lnou s celou duší k tomuto chrámu Páně, jsouce přesvědčení, že královna nebes nikdy je neopustí a hojných milostí jim vyprosí od Boha všemocného. Vždyť hlavní oltář, na němž Ona trůní, byl jejich přičiněním okrášlen vkusnými květinami a světly. Ano, i Němci i Irčané zavodili s Čechy, aby velebili královnu nebeskou. Jedna česká dáma věnovala krásný kříž, udělaný z čerstvých květin a ten se postavil do prostřed oltáře. Byl z bílých karafiátů, zevně rozmanitými kosatci temován a u prostřed skvěl se nápis z červených slámených kvítků: „Ježíši, moje lásko!“ Tento chrám Páně má nejen své přátele, ale také své nepřátele. O páté hodině ranní rozléhalo se údolím vždy překrásné: „Ave Maria!“ Avšak pojednou muselo srdéčko stříbrného zvonku našeho umlknouti, poněvadž prý to ruší spánek duševně hluchých lidí a smí pouze zvuk jeho hlaholiti krajinou teprve o 7. hod. ranní. Tak zní příkaz a běda tomu, kdo se mu protiví!

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 8. roč. XXVIII. má tento obsah: O náhradě za vynechaný breviář. O povaze naší bohovědy. Veliké zásluhy sv. Otce Lva XIII. o národy slovanské. Stručné dějiny církve katolické v Rusku. — Kronika: Otofon (naslouchátko) pro zpovědnici. Má-li výnos mešních nadací do fasce větán býti? O spolku Fenianů Rozhodnutí c. k. nejvyššího soudu v příčině řeholního slibu chudoby. — V literárním oznamovateli posouzeno 7 spisů.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Fr. Čekan, býv. kapl. Haslavský, 4. října 1887, (nar. 2. května 1862, vysv. 29. června 1886);
P. Dr. Felix Ign. Waisar, kněz ř. Piaristického, prof. na c. k. německém Malostr. gymnas.

v Praze, 5. října 1887, (nar. 10. listopadu 1842, vysv. 15. července 1866);

- P. Eduard Pfannerer, kněz ř. křížovníckého, 6. října 1887, (nar. 30. července 1825, vysv. 29. ledna 1851).

Jmenován jest:

- P. Frant. Huspeka, velmistr ryt. řádu křížovníků s červenou hvězdou v Praze, jmenován čest. konsist. radou.

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. Postríhač, kapl. Vlašimský, za III. kapl. u sv. Mikoláše v Praze;
p. Theodor Loh, dos. far. v Lokotíně, za far. v Oudřči;
p. Frant. Žáček, koop. Zbraslavský, za admin. fary v Hluboši;
p. Aloys Stenzel, za zat. katech. na měšť. škole ve Falknově;
P. Bertold Jos. Hejhal, zat. admin. u sv. Tomáše v Praze, za skut. admin. tamže.

Uprázdňená místa:

- Lokotín, fara patr. paní Alžběty svob. paní Korbové z Weidenheimu, od 25. září 1887;
Hluboš, fara patr. p. Karla Bedř. kníže z Ottingen-Wallersteinů, od 1. října 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Dr. Vinc. Kraus, děkan v Trutnově, 16. září 1887, (nar. 22. dubna 1827 v Opatově, vysv. 25. července 1851);
p. Fr. Richter, jubil., č. děkan v Předhradí, 6. října 1887, (nar. 2. května 1811 v Pelhřimově, vysv. 25. července 1834);
p. Karel Voříšek, far. v Kuněticích, 8. října 1887, (nar. 9. pros. 1829 v Týništi, vysv. 25. července 1849).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. Kleiner, far. Dittersdorfský na odpoč., jmenován čestným děkanem.

Ustanoveni jsou:

- p. Josef Vacek, admin., za far. v Žihlinku;
p. Josef Šrámek, katech. ve Dvoře Králové, za děkana do N. Bydžova;
p. Fr. Pecka, zám. kapl. v Náchodě, za lokal. do Studnice;
p. Josef Tichý, far. Pračovský, za faráře do Moravan.

Uprázdňená místa:

- Trutnov, děkanství patr. Její Velič. císařovny Alžběty, král. české, od 17. září;
Borovnice, fara patr. náboženské matice, od 1. října;
Pračov, fara patr. náboženské matice, od 5. října;
Předhradí, fara patr. dědiců baronky Sinové, od 8. října t. r.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Neděle 23. po sv. Duchu.

*O tom, že důvěra v Boha přispívá k uzdravení
člověka, ne-li těla, tedy duše.*

„I ozdravěla žena té hodiny.“
Mat. 9, 22.

Muže a ženu předvádí nám, rozmilí v Kristu, dnešní sv. evangelium; oba ztrápení, oba skličeni. Muž zármutkem duše, žena chorobou tělesnou. Oba hledají pomoci u Pána a nalézají. On, Pán Ježíš Kristus, jest ten zázračný léčitel, jenž pomáhá nejen v nemocích tělesných, ale také v potřebách duše, kteréž mnohem důležitější jsou. Doklad jest právě dnešní svaté evangelium. [Sotva že kníže t. j. představený školy židovské (Jair) předneslo prosbu svou, vstal Ježíš, šel za ním, i učenníci jeho; a jak víme, učinil po přání jeho. A žena? tať ani zjevně neprosila; mluvilať sama u sebe: Dotknu-li se jen roucha jeho, uzdravena budu. A stalo se; neboť písmo dokládá: I ozdravěla žena té hodiny.

Rozmilí v Kristu! kteráká to odměna důvěry, v Pána Krista kladené! Ukazuje nám, že důvěra v Boha odměny dochází nejen v potřebách těla, ale i duše; a o tom dnes. —

1. Člověčenstvo svírají mnohé strasti a bída. Mnohé srdce zarmoucené, vidíme i ve dnešních sv. čteních. Muž a žena; muž, otec, truchlící nad smrtí jediného dítěte svého; žena, trpící 12 let.

2. Ke komu se uchýlíti? k divotvornému lékaři, Ježíši Kristu, který, jako byl přišel, vykoupit (vyléčit, uzdravit) duši, léčil i tělo; jako smrtí svou smrt přemohl a k životu věčnému vzkřísil duši: rovněž léčil a křísil i tělo. Vše, co činil Pán

Kristus v oboru ducha, činil i v oboru těla; ano zázraky, jež činil viditelně na těle, byly obrazem toho, co činil v říši ducha. Tak: dal-li slepci zrak, osvětlil i ducha jeho poznáním a vírou; dal-li sluch, otevřel i sluch jeho duchovní, že naslouchal pravdám svaté víry; vyléčil-li němotu a dal-li řeč, přivedl uzdraveného k tomu, že se modlil a Boha vzýval; chromce, že nekulhal, ale chodil v zákoně Páně, miluje cestu přímou a rovnou; malomocného, že očistil duši jeho od hříchů; posedlého, že i duši jeho moci zlého ducha oprostil a konečně, křísil-li mrtvé, že i duši vzkřísil k životu věčnému.

3. Odměňoval Pán důvěru, žádal víru v sebe, Messiáše; víra má zásluhu; řekl: Doufej, dcero, víra tvá tě uzdravila. Činil ovšem divy; osvědčoval se svým učením, neboť ještě nikdo tak neučil; on učil, jako ten, kterýž moc má, ne jako ti druzí; osvědčoval se svým sv. životem; ale byl chudý, syn tesařův, jak myslili, a svět visí na zevnějšíku; odtud víra v něho, Messiáše, záslužnou.

4. Mnohé strasti tísní pokolení lidské. Muž a žena v evang. ukazují nám, ke komu se uchýlíti máme. Vyslyšení budeme; rámě toho mocného divotvorce dosud není zkráceno. Jen jak se přiblížíti? Kníže, muž vzácný a vznešený, klanělo se; i ty musíš se klaněti, pokoriti se před Bohem, prositi. Žena důvěru živila v sobě, důvěru pevnou, neobmezenou; tak i ty; netřeba toho povídati jiným, Bůh zpytuje ledví i srdce naše, rozumí myšlením našim zdaleka, jako Pán Kristus viděl do srdce ženy. Uvidí i do srdce tvého a odmění.

5. Odměni, uzdraví, pomůže. Pomůže v nouzi, vzbudí dobrodince; v křížku, dá

silu a trpělivost; uzdraví na těle, druhdy i mrtvé křísí. Ne-li na těle, jistě na duši; neboť nemusí vždycky býti, by i v tělesných chorobách pomohl, ježto všecko musí jíti cestou smrti; ale jistě pomůže na duši, kdo s důvěrou k němu se obrátí. Dá trpělivost, radost z utrpení; řekne: A bychť sebe více snášeti měl, i to s radostí trpěti budu. Vyléčí slabost, odejme malomyslnost, nedůvěru; a to již dost; toť již veliké dary a milosti boží! Důvěra velikou má zásluhu. V Boha jsem doufal, nebudu zahánben na věky.

6. Chraňmež se jen, bychom neodcházelí z toho světa jako nepřátelé boží, anebo jak dí apoštol ve dnešní sv. epištole, jako nepřátelé Kristovi, jichžto konec za hynutí, jichžto bůh břicho jest a sláva v zahánbení jejich. Buďmež přátelé Ježíšovi a ne nepřátelé. Vyléčí na duši, aby zdravá t. j. v lásce a milosti odešla na věčnost. Ale i tělo vzkřísí, neboť promění tělo ponížení našeho, aby připodobněno bylo k tělu jasnosti jeho a zřelo jedinkrát slávu boží. Pročež důvěřujme v Boha, v Pána Jesu Krista vždy a všude; nebude zahánbena důvěra naše, ale odměněna na věky ve slávě věčné. Amen. B. H.

Ř e ě

na neděli XXIV. po sv. Duchu.

(Epištola a evangelium neděle VI. po Zjevení Páně.)

Co činiti má duchovní pastýř vztahem k ovečkám svým, co tyto vztahem k němu?

„Bratří! díky činíme Bohu vždycky ze všech vás, připomínajíc vás na modlitbách svých bez přestání.“

I. Thess. 1, 2.

Svatá epištola dnešní jest z prvního listu velikého apoštola národů, sv. Pavla, ku křesťanům nově obráceným v městě Thessalonich, slovansky v Soluni; v témž městě, odkud přišli svatí naši věrověstové, Cyril a Methoděj.

Svatý Pavel přišel tam na své druhé veliké cestě apoštolské as r. 53 n. 54. Přijali jej laskavě; přijali i viru; pokřestění jsou, založena obec. Slibovala, že pokvete slavně! Ale i sem přišli za ním brzy nepřátelé a ztropili bouři proti němu, tak že skryti se musil v domě jistého Jazona; bylť domácí Židé. Sk. ap. 17, 1—10. Avšak bratří hned v noci vypustili Pavla

a jeho průvodčího, Silu, do města Beroea. Pak dále šli do Athen a do Korintu; odkud apoštol psal Soluňanům list; vlastně dva.

Dnešní epištola jest první kapitola 1. listu. Apoštol, jak jste slyšeli, velice je chváli; že slovo jeho k nim nebylo pouze v řeči, ale i v moci, a v Duchu svatém a v hojnosti mnohé; že jsou příkladem všechněm, že od nich rozhlásila se nauka Kristova po vší krajině vůkol a že vůbec známo jest, kterak se odvrátili od model, aby sloužili Bohu živému a pravému.

Já chci obrátiti dnes, N., pozornost vaši ku prvním slovům velikého učitele a chci promluvit o tom, co duchovní pastýř povinen jest činiti vzhledem k ovečkám svým a co tyto vzhledem k němu.

Pán sám osvětí nás, bychom navzájem poznali povinnosti svých! —

Apoštol dí: a) že díky činí; b) že se modlí, a to bez přestání. Tím naznačil, co duchovní pastýř činiti má.

1. Duchovní pastýř má:

a) Za své ovečky díky činiti: za jejich víru, za poznání pravdy, pravého Boha a Ježíše Krista; za svatý, křesťanský život, za zdar dítek, odvrácení zlého, vůbec za všechny milosti, jimiž Bůh je obdarovává.

b) Za ně se modlití; a to za živé i za mrtvé. Proto činí „Memento“ při každé mši sv.; před pozdvihováním za živé, po pozdvihování za mrtvé. I v hodinkách církevních káže mu za ovečky své se modlití a jednou čtvrtletně aspoň modlití se hodinky za zemřelé. Má tak činiti; jest duchovní otec, a rodiče jsou povinni, modlití se za děti.

2. Ale i ovečky jsou povinny:

a) Díky činiti: že Bůh je ku světlu pravé víry přivéstí ráčil; že jím dal se v církvi naroditi; že mají chrám a duchovního pastýře, že mají Pána a Spasitele svého uprostřed sebe.

b) Mají modlití se: za sv. Otce, za svého biskupa, svého duchovního pastýře. Jsoutě děti a děti povinny jsou, za své rodiče se modlití.

3. Tak se naplní rozkaz Kristův: „Modlete se za sebe vespolek, abyste spaseni byli.“ Příkladem nám jest Spasitel; modlil se u potoka Kidron: „Prosím pak netoliko za ně (apoštolů), ale i za všechny, kdož skrze slovo jejich věřiti budou, aby všickni jedno byli, jako já a ty, Otče, jedno jsme.“ Tak činili i sv. apoštolové. Sv. Pavel: „Svědék zajisté jest mi Bůh, kterak po všech vás toužím v útrobách

Pána našeho J. Krista a za to se modlím, aby láska vaše více a více se rozhojňovala. — Tak činili i křesťané; o prvních (v Jerusalemě) se dí: A trvali jednomyslně na modlitbách. A když sv. Petr byl v žaláři, daly se jednomyslně od věřících modlitby za něho.

Tak má svazek lásky spojovati ovečky a pastýře; jeviti se má láskou: modlitbou a díkučiněním, aby jeden pomocí druhého nebe se domáhal; oni poslušností, úctou a plněním svých povinností, on zásluhami o ně, aby, jako zde k sobě náleží a spolu spojení jsou, i tam jedenkrát společně účast měli slávy a blaženosti věčné. Amen.

B. H.

Ř e ě

ke studujícím na neděli XXIV. po sv. Duchu.

(Evang. neděle IV. po zjevení Páně.)

Ale když vzroste, bývá strom.
Mat. 13, 32.

Zrno horčičné jest věrným obrazem jinocha studujícího; tělesně nevyvinut, slab, s vědomostmi skrovnými přichází hoch na učeliště. A plynou leta; z hocha stal se jinoch, který v muže již dospívá. Co bylo dětského, odloženo; se zrůstem těla i povaha se vykrystalisovala a určitějšího, pevnějšího rázu nabyla. Mine opětů krátká doba a jmeno nepatrného kdysi hocha slyne po vlasti; učitelové chlubí se jím žákům svým, vzdělání otcové vypravují o jeho činech svým synům. Tak z nepatrného zrna horčičného stal se krásný, mohutný strom, jehož ovoce každého vlastimila těší nemálo.

Kdo z vás nechtěl by v podobný strom vzrůsti? Kterí téhož cíle opravdově dojíti chcete, přistuptež nyní v duchu se mnou ke stromu ovocnému a uče se od něho zlatým pravdám pro svůj život *nynější i budoucí*.

Pojednání.

a) Strom používá k zrůstu a rozvoji svému všeho, cokoli mu na prospěch, a činí tak den co den, nepřetržitě, stále. Déšť, vzduch, světlo a teplo přijímá do se a při tom zaměstnává kořeny, listí, kmen i kůru. Vše to je úsilovně činěno a pracuje pilně na zrůstu a rozvoji stromu. A vy, jinoši křesťanští, používáte rovněž tak pilně svých vloh a schopností? Tříbite denně svou paměť? Bystříte svůj rozum?

Zušlechťujete své srdce? Nezanedbáváte žádné příležitosti k svému vzdělání? Či snad je mnohému z vás obohacování ducha věci vedlejší? Kéž byste denně, když do této budovy vcházíte, tázali se upřímně: „K čemu jsi sem přišel?“ Otázka ta bude vás pobádati, abyste výhost dávše zbytečností a titěrností pouze k cíli svému směřovali a vše jiné nepřislušné mimo sebe pustivše k němu všemi silami pracovali. Srdce k Bohu, ruku k práci. Jestliže i tomu, kdož výbornými schopnostmi ducha od Boha obdařen, dosti jest se přičiniti, aby všem požadavkům zákona byl práv, čím více onomu, jenž toliko prostřední aneb i slabou chápavostí, soudností a pamětí nadán? Či chtěl bys, synu, lenošiti, ač dobře víš, jak rodičové tvoji doma od rána do noci se lopotí, aby tě vším potřebným opatřiti mohli. Chceš snad jejich namáhání a starosti zármutkem a žalostí spláceti?

b) Strom dbá bedlivě času i pořádku; jeho vývoj děje se přesnou pravidelností. V zimě odpočívá, z jara vyhání v pravý čas pupeny, kvete a v letě aneb v podletí dává ovoce.

Jest, j. dr., jistý, určitý řád při vašich studiích domácích? Dbáte při všem přesného pořádku? Rozdělujete si řádně čas k práci, k odpočinku a nevinné zábavě? Nedáváte se jinými od studia zrážeti, zdržeti? Či snad maříte čas věcmi, které vás od pravého povolání odvracují? „Vše má svůj čas; čas pláče a čas smíchu, čas kvílení a čas proskakování, čas mlčení a čas mluvení, čas boje a čas pokoje,“ čteme v knize kazatel. Čas na nikoho nečeká; proto volá moudrý Sirach: „Synu, šetř času!“ Za mizy jest lýci dřiti. Viztež tedy, kterak byste opatrně chodili: ne jako nemoudří ale jako moudří, vykupující čas. Ztracený čas nikdy se nevrátí. Kdo záhy seje, záhy žne.

Žák Sokratův Euklides spěchal den co den, ani nebezpečí smrti se nelekal, z Megary do Athen, aby milného učitele svého slyšel. Takové oběti nikdo na vás, j. dr., nežadá, nýbrž jen to, abyste pravidelně pracovali a vytrvale. Z pilnosti se štěstí rodí, lenost holou bídu plodí.

c) Strom zahanbuje často člověka svým zevnějškem opravdovým; jest uvnitř týž, jakým zevnitř býti se zdá. Po zevních znacích, z kmene, listí a květu poznáváme strom, jakým skutku jest. Planá hrušeň v širém poli nepraví se býti ušlechtilým

štěpem, poškozený, uvnitř shnilý strom nevydává se za bezúhonný a zdravý.

Děje se podobně i mezi vámi, jinoši? Milujete opravdovost a upřímnost v řeči i skutku? Jak nezřídka lež, klam, neupřímnost zamlouvá se mnohým; jak ne jednomu z vás staly se přetvářka, pokrytství a licoměrnickví druhou přirozeností! „Ohavností jsou Hospodinu rtové lživí,“ čteme v knize Přísloví 12, 22. Jsa vlkem, beránkem se nedělej. Takový vskutku a v pravdě buď, jakým se ukazuješ. Kdokoli se staví, čím není, jest pokrytec; nebo přetváří se a klade všechen prospěch ve chválu lidskou. Kdo se dobrým tváří, jsa zlý, jest horší než zjevný zločinec. Pokrytci chtějí býti pokorní bez povržení, chudými bez nedostatku, zbožnými bez modlitby, prvními bez pilnosti. Pavouk roztahuje svou tkaninu po stromech, na domech, po okně i na stropě; vždy jenom veřejně pracuje pavouk a podobá se lichým pokrytcům, kteří se vším u veřejnost spěchají, aby od lidí vidíni a obdivováni byli. Leč skutky jejich jsou jen pavučiny nepotřebné, neužitečné. Pokrytství jest tajný vřed, skrytý jed, ctností dým, rez svatosti. Pokrytec prach v chrámě líže, však tajně Boha, spoludruha hrýže.

d) Strom žije s celým světem v pokoji a míru. Na místě mu určeném stojí tiše, nebere jinému půdy země, nezávidí mu více světla, ani více vzduchu, ani lepší prsti.

A člověk? Co tu sporu mezi sousedy, co tu křiku a různice mezi bratry, co tu zášti a škodolibosti mezi spolužáky!

„Již to jest chybou mezi vámi, že se mezi sebou nesnášíte ale sváříte,“ píše apoštol národů sv. Pavel. A při jiné příležitosti praví: „Prosím pak vás, bratří, pro jméno Pána našeho Ježíše Krista, aby nebylo mezi vámi roztržek.“

Jako z rozmanitých nástrojů hudebních vychází souzvuk, tak mohou i lidé rozličných povah se shodovati. Krásným příkladem svornosti jest nám patriarcha Abraham. Abraham měl mnoho služebníků a služek, stáda velbloudů a oslů, volů a ovec. Ale i Lot měl veliká stáda, takže krajina ta neměla dostatečných pastvin. I povstaly sváry a různice mezi pastýři stád Abrahamových a Lotových, což hnětló a bolelo Abrahama pokoje milovného. Rekl tedy k Lotovi: „Nechť, prosím, není sváru mezi mnou a tebou, mezi pastýři mými a tvými, nebo bratří jsme. Hle, všechna země před tebou jest; odděl se, prosím, ode mne.

Půjdeš-li na levou stranu, já pravou držeti budu; jestliže ty pravou stranu zvolíš, já na levou půjdu.“ I zvolil sobě Lot krásnou, vodami hojně zvlažovanou krajinu okolo řeky Jordánu; i rozloučili se. Lot bydlil v Sodomě, Abraham pak u Hebronu. Abraham byl starší a mocnější Lota a přece ustoupil slabšímu a ponechal mu nejkrásnější území, jen aby pokoj a mír byl zachován. Tak, j. dr., i vy.

e) Konečně pozorujme zvláštní stromu nezištnost. Ovocem svým daří každého, ptáka i člověka; všem, kdož přijdou, dává ochotně.

I vy, j. dr., vkročíte dříve nebo později do života, abyste v tom onom oboru blahodárně působili. O nemějtež pak vždy a při všem jen svůj prospěch, hmotný zisk na zřeteli ale i blaho člověčenstva, dobro bližního, zdar otčiny.

„Učte se dobře činiti, přispějte ku pomoci trpícímu,“ dí Hospodin ústy Isaiáše proroka. Jak krásně ličí se život prvních křesťanů ve Skutech apoštol.: „Množství pak věřících bylo jedno srdce a jedna duše: aniž kdo něco z toho, co měl, svým nazýval, ale všecky věci jim byly společné“ (Skut. apošt. 4, 32.).

Strom používá k rozvoji a zrůstu svému všeho, cokoli mu na prospěch, a činí tak stále, nepřetržitě. Strom dbá bedlivě času i pořádku; jeho vývoj děje se přesnou pravidelností. Strom nejeví šalby ani klamu, jest snášlivý, mírumilovný a vyniká vzácnou nezištností. Ano tak vede si bezduchý strom!

Když tedy strom nerozumný a nesvobodný zákonu Božímu tak dostojí, čím více my lidé, jež Tvůrce rozumem a svobodnou vůlí obdařil! Pracujte tudíž, j. dr., radostně, horlivě a vytrvale na svém vzdělání, používejte každé příležitosti, kdy můžete ducha svého užitečnými vědomostmi obohatiti, buďte upřímní, bezelstní k svým učitelům, aby s prospěchem o vašem vzdělání a vychování pracovati mohli; žijte se spolužáky svými všude v lásce a svornosti, abyste byli jednou prospěšnými stromy u veliké zahradě Boží a k chloubě i ozdobě své vlasti. To aby se vám snáze a jistě zdařilo, nepočínejte nic bez Boha a nejen do památníku nýbrž hluboko do srdce vryjte si několik veršů, které vám, j. dr., na rozhodnou dnes podávám:

S Bohem vstaň a bude celý den v knihu života ti zanesen.

S Bohem usni — a pak celou noc
bude chránit tebe Boží moc.
S Bohem k práci — vše se podaří,
s Bohem z práce — nic se nezmaří.
S Bohem v radosti vždy najdeš dvojí slast,
s Bohem v žalosti se mírní každá strast.
S Bohem vyjdi — zdrav se navrátíš,
s Bohem umři — život neztratíš.
S Bohem ať tě pochovají v hrobě,
u Boha pak dobře bude tobě.

Amen. J. Ježek.

Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Sepsal Pazderka, farář v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Potěšitelné jest, že zástupcové církve, kteří naproti mnohonásobným přechmatům humanistů jmenovitě v pozdější době často přespříliš shovívaví byli, tentokrát svou povinnost konali a proti tomuto „strašlivému ovoci víry v neomylnost starých“ rozhodně vystoupili. Papež Eugen IV. zapověděl čtení tohoto spisu pod trestem exkommunikace. Kardinál Cesarini, jenž ostatně humanism horlivě podporoval, ničil tu knihu, kde se jí dopídl. Nejslavnější kazatelé té doby, Bernardin Sionský a Robert z Lecce, varovali důtklivými slovy před takovou špinavou literaturou a spálili epigrammy Beccadelliho v Miláně a Bologně na veřejném místě. Také protispisy z církevní strany se šířily. Františkán Antonín da Rho složil proti Beccadellimu dlouhou invektivu, kartuzián Mariano da Volterra vystoupil s protibásní, učený Minorita Alber da Sarteano napsal výstražný spis mládencům ve Ferrare a měl i v úmyslu větší spis složit a tím vliv špinavého básníka staviti.

Rozčilení, jež hanebná kniha tato způsobila, bylo tak veliké, že sám Poggio, v těch věcech ne příliš přísný, Beccadelliho napomínal, aby se budoucně vážnějšími předměty obíral, neb „křesťanským básníkům není totéž dovoleno, co pohanickým.“ Beccadelli hájil se proti této ječné výtce, dovolávaje se autority starých Řeků a Římanů, jakož již v epigrammech tvrditi se opovážil, že život jeho neposkvřněný jest, ač básně jeho nestydaty jsou. Myslil-li to skutečně, každodenní zkušenost o jiném

ho přesvědčiti mohla. Ohavné neřesti, které byly druhdy kletbou starého světa a jež Beccadelli teď v ozdobných verších opěvoval, řádily za jeho doby ve větších městech Itálie, jmenovitě ve vyšších stavech jako mravní mor. Vedle Neapole uvádějí se zvláště Florencie a Siena jako hlavní sídla pustého smyslného života; v tomto posledním městě bylo již na počátku XI. století zapotřebí zakročiti státně proti vzrůstajícímu se bezžerství mužů, jako kdysi v Římě. Také o Luce a Benátkách máme smutná svědectví o vzrůstání se oné neřesti, jež nemalý podíl měla na úpadku hellenského národa.

Jako na poli mravném, tak se jevil zhoubný účinek lichého libertinistického humanismu, jehož representanty Valla a Beccadelli byli, i na poli náboženském záhy děsným způsobem. Při šílené nadšenosti pro všecko starobylé přišli až tam, že pouze formu starožitnosti za krásné, a myšlenky její za pravdivé měli, jak Savonarola uvádí humanisty řkoucí: „Naši duši oškliví se pokrm pisma sv. Kdo nám dá, bychom slyšeli Ciceronovu výmluvnost a zvůcná slova básníkovy, sladkou řeč Platonovu; bystrý vtíp Aristotelův; neb pismo sv. jest příliš sprosté, pokrm pro ženy. Každé nám něco jemného a vysokého.“ I myslili konečně, že stará literatura všechny duchovní potřeby ukojiti může a sama jediná k pravé humanitě vede; protož chtěli starobylost a sice klesající starobylost, již jedinou znali, v celosti znova vzkřísiti. Při takovém smýšlení nemohlo jinak býti, leč že se brzy od křesťanského způsobu myšlení i života odchýlili. Vskutku chovali se přívrženci liché renaissance v životě téměř bez výmítky ku křesťanství lhostejně, pokládajíce své klassické studie, svou starobylou filosofii a křesťanskou víru za dva úplně oddělené světy, které se v ničem nestýkaly. Ze světské opatrnosti aneb pohodlnosti přiznávali se ještě ku křesťanské církvi, vnitř však byli jí více méně odcizeni; ba u některých byly vítězství humanismu v duchu i srdci základy víry a mravnosti podkopány. Literáti a umělci tohoto braku žili jen ve vysněném ideálním světě klassicismu. Život, který vedli, byl život hrdopýšný, ostrovní. Skutečný svět společenského a hlavně církevního a mravného života se svou bídou, svými boji a obětmi byl jim příliš sprostý a obtížný, aby se s ním byli zabývali. Leda pro zřetel, pokud třeba bylo, aby

se také ukázali a prospěchu života docela se nezbavili, se k němu snížili. Nápadno jest, že všichni tito lidé nemírně sebevědomi byli. U některých, jako na př. u Fidelfa, bylo záhy fixní ideou, že jsou geniové své doby, že země kolem nich se otáčeti musí, poněvadž řecky mluvili a elegantní latinu psali. Majíce ústa i péro plně stoických frází, tito humanisté byli náramně chtivi peněz, blahozítí, cti a podivování, baživi po přízni vzácných a boháčů, mezi sebou nesnášeli, ku každému úskoku, ku každé pomluvě a špatnosti hotovi, když běželo o záhubu nenáviděného soka.

Když pak hrozná smrt se blížila, zanechávali většinou plané špekulace a vraceli se kajicně k víře. I muži jako Codro Urceo a Macchiavelli hledali před smrtí útěchu a pomoc u té církve, již se v myšlení i životě byli odcizili, jejíž milosti a požehnání ve svých spisech rozhodně popírali, zemřelíť po zkroušené zpovědi, zaopatření útěchami náboženství. Málo kteří pohrdali křesťanstvím jak v životě tak i při smrti, jako Carlo Marsuppini z Arezza, státní kancléř republiky Florencké, o němž vrstevník napsal: „Zemřel bez zpovědi a přijímání, ne jako dobrý křesťan.“

Pravým zástupcem tohoto lichého humanismu byl Poggio Bracciolini; „nejšťastnější vynálezce, jež svět na poli literárním kdy viděl,“ jako člověk jedna z nejděsivějších postav té doby. Téměř všechny neřesti liché renaissance v něm jsou spojeny: bezedná nemravnost a sprostá hanlivost mají u něho stejnou váhu.

Na svět nazíral Poggio více s pohanského než s křesťanského stanoviska. Církev a křesťanství byly vlastně mimo jeho obor. „Byltě, dí životopisec Aeneáš Silvia, takovým ctitelům pohanské starožitnosti, že by všechny poklady dogmatiky bez pochyby za jednu novou řeč Ciceronovu byl dal.“

Naprosto odporné jsou oplzlosti a sprostoty, v nichž si Poggio ve všech téměř svých spisech libuje. Nejpopověstnější v té příčině jsou vedle „Facetií“ list o bezuzdném lázeňském životě v Badenu u Curychu psaný s chladnou, vznešenou nemravností a hanopisy proti Filelfovi a Vallovi. „Jako uličník, dí Voigt, napadá zde Poggio své soky s nejzuřivějším haněním a nejhanebnějšími pomluvkami.“ Není žádné hanebnosti, již by oboum jmenovaným humanistům nepředhazoval: největšinu nelze přeložiti.

Život jeho nebyl méně ošklivý než řeč. Nicméně však se dělá soudcem nad zkaženými mravy mnichů a kněží. Žádný výraz není mu dosti ostrý a urážlivý, aby pokrytství, lakotu, nevědomost, nadutost a nemravnost kněžstva poznamenal; praozvláště pak vrhá potupu a posměch na mnichy na nesčíslných místech, často právě takových, kde by to člověk nejméně očekával, v listech, řečech a pojednáních. Zvláště prudké hanění v této příčině obsahují jeho dialogy o lakotě, o lidské bídě, a spis proti pokrytcům t. j. žebravým mnichům.

Jakou hanebnou pitvoru Poggio o řeholnicích nakresluje, porozumíme uvážíce, že právě řehole v XV. století řadu kajících kazatelů v Itálii vydaly, jejichž náboženské povolání a náramná přísnost i jinak smýšlejícím po staletích velkou úctu vyvolují.

A jako nesmíme, chceme-li spravedliví býti, posuzovati řehole dle humanistů, tak nesmíme jim ani věriti, žeby veškerá společnost lidská tak byla zkažena bývala, jak oni vypisují nebo naznačují, ačkoliv popíratí nelze, že nebezpečné tendence renaissance jmenovitě ve vyšších kruzích osudným způsobem se rozmáhaly. A není divu. Svůdné učení Epikurovo a lehkomyslná moudrost života Augustova Říma vystupovala v mnohem půvabnějším oděvu, než křesťanská mravouka. Frivolné učení pohanské o bozích vábilo ihned požívavé a zkažené pokolení té doby více, než evangelium o trpícím Spasiteli a náboženství zdrželivosti a odřikání se. Žel, také mnozí církevní hodnostáři dávali lichému humanismu více místa, než se slušelo. Toť ovšem nápadno, ale snadno pochopitelné.

Předně třeba zření míti k velkému zesvětačení duchovenstva, jež bylo ovocem avignonské periody a po ní následujících zmatků rozkolu. Také byl humanism záhy takovou mocí, žeby boj s ním za tehdejších poměrů velmi odvážlivým byl býval. Konečně — a to byla tuším nejhlavnější příčina, že nepřišlo k veřejné srážce mezi církví a lichou renaissancí — byli přívrženci tohoto směru téměř bez výminky velice dbalí, aby se vyhnuli všeliké srážce s církevními mocmi. Pokolení krasoduchů a svobodomyšlníků pokládalo půdu církevní nauky pro sebe za naprosto cizí. Když ve svých spisech staré pohanské bohy vzývalo a zásady starých filosofů opakovalo,

ujišťovalo také příležitostně, že se podrobuje formulím víry církve a umělo s dialektickou obratností a filosofickou lehkostí tomu sporu se vyhnouti. Ostražitost církevních orgánů oklamati tím bylo snadnější, ano těžko bylo určit, kde zahrávání s pohanstvím nebezpečným se stalo. Tuto shovívavost církevních hodnostářů naproti liché renaissanci však teprv úplně pochopíme, když povážíme, že tyto zmíněné tendence nebyly jediné panující.

Vedle liché byla od počátku pravá, křesťanská renaissance.

Neméně než onino byli také zástupcové této pro poklady starožitnosti velice nadšeni; také oni uznávali klassiky za výborné prostředky vzdělanosti, ale byli si i dobře vědomi nebezpečí, jež znovuzrození staré literatury, zvláště za tehdejších poměrů, přinášelo. Dalecí jsouce obětovati beze všeho křesťanství pohanství, spatřovali spásu ve smíření nových živelů vzdělanosti s věčnými pravdami křesťanství. Právem děsili se naprostého odřeknutí se všech stávajících mocí a poměrů, k němuž radikální strana směřovala. S hrůzou pozorovali, ana všechna národní i náboženská podání ohrožena jsou, tím pak příznivý výsledek toho hnutí vůbec v pochybnost uveden jest. Proto bylo programmem těchto mužů — a k nim patřili právě soudnější a vyspělejší humanisté — zachování náboženských a národních tradic, pěstování starožitnosti v duchu křesťanském a národním, smíření renaissance s křesťanstvím.

Za zástupce křesťanské renaissance třeba pokládati: Gianozza Manetti-ho, Ambrogia Traversariho, Lionardo Brunio, Gregoria Corraru, Francesca Barbaru, Maffea Veggia, Vittorina da Feltre a Tommasa Pagentucelliho, potomního Mikoláše V.

Gianozza Manetti (1396--1459), přítel papežů Eugena IV. a Mikoláše V., byl o pravdě křesťanství hluboko přesvědčen. Křesťanská víra, říkával, není víra, nýbrž jistota, učení církve tak pravdivé jako matematická věta. Jakkoli velká byla vědychtivost Manetti-ho, nešel nikdy ku práci, neslyšev před tím mši sv. Ač laik, byl v theologii dobře obeznalý a i spisovatelsky činný; tak přeložil Nový Zákon a žalmy. Tri knihy tak neunavně studoval, že je takoruka z paměti uměl; byly to listy sv. Pavla, sv. Augustina „o městě Božím“ a ethika Aristotelova. Manetti byl také první a v Italii dlouho i jediný humanista, který se studiem orientálských řečí za-

býval. Chtěje hájiti křesťanské pravdy, učil se hebrejštině a započal velké dílo proti Židům, jež vlastními zbraněmi potírali chtěl. Život jeho byl bez úhony; přítel a životopisec jeho Vespasiano da Bisticci ujišťuje, že při čtyřicetiletém obcování s ním ani lži, ani přísahy ani klení od něho neslyšel.

Učitelem Manettiho byl nábožný Ambrogio Traversari, od r. 1431 generál řehole Kamaldulenské. Tento výtečný muž — protestant Meinert zove ho vzorem čistoty a svatosti, jako generála následování hodným vzorem moudré mírnosti a přisnosti, jako učenice jedním z nejužitečnějších pracovníků a spisovatelů, jako vyslance jedním z nejčinnějších, nejmoudřejších a nejmužilejších státníků jeho doby — byl vlastně první, jenž humanistickou čilost na duchovní pole přesadil. V klášteře jeho S. Maria degli Angeli ve Florenci shromažďovala se elita florentských učenců, duchovních i světských, aby poslouchali jeho přednášky o řecké a latinské řeči a literatuře, a výklady jeho o otázkách filosofických a theologických. Životopisec Lorenza de' Medici líčí nadšenými slovy dobu, když z tohoto kláštera skvělé duchovní paprsky vycházely a domy florentských patriciů a skrze ně svět osvětlovaly. „Nikde, praví, nebylo viděti takového spojení přísné a pravé vědy, úsilím, bráti z toho užitek pro církev i stát, jako pro příjemnosti vezejšího života a utvrzení dobrých mravů, u kněží i neknežů, jako zde.“ Tommaso Parentucelli nemohl nic podobného utvořit, když nejvyššího důstojenství v církvi dosáhl.

Neunavná činnost Traversariho pro reformu jeho řehole a nesčíslné práce a námahy, jichžto se mu jako vyslanci papežskému podjímati bylo, nemohly čilého účastenství jeho v literatuře, jak řecké tak římské, zmenšiti. Přes velký nával prací na sebe naléhajících měl kdy v bibliotekách po vzácných rukopisech pátrati a opisovati je, literární velikány vyhledávati, po církevních a pohanských starožitnostech pátrati a listy k studium vědy povzbuzovati. Učené práce jeho hleděly ponejvíce k řeckým spisovatelům církevním; na tomto poli byl bohatstvím knih a vědomostmi bez odporu první. Překládání světských spisovatelů měl pro své postavení za nepřislušné; když pak prosbám velkodušného přítele svého Cosima de' Medici přece se poddal a Diogena Laerta životopisy filosofů přeložil, nalézal útěchu v myšlence, že

i toto dílo křesťanskému náboženství prospěti může, „jelikož přednosti křesťanství tím více poznány budou, čím více nauky pohanských mudrců ve známost přijdou.“

Také slavný Lionardo Bruni (1369—1444), apoštolský sekretář za Innocence VII., Řehoře XII., Alexandra V. a Jana XXIII., později kancléř republiky Florencké, byl církvi upřímně oddán. Jeho láska ku klasickým studiím nebránila mu, doporučovati „svaté studie,“ jež dle povahy své ze „sladkých prací“ nejsladší býti musí. Nejsa mnichem, chválil život řeholní a zdráhal se podporovati mnicha, klášter opustiti chtějícího. Velice velká a obecná byla vážnost, již Bruni požíval. Ze všech končin přicházeli lidé, aby ho jen spatřili; jakýs Španěl padl před ním na kolena. Když 9. března 1444 zemřel, ustanovili priorové neobyčejným způsobem ho uctiti. Mrtvola oblečena v hnědé hedvábí, na prsou ležely florencké dějiny, jako nejvzácnější dar státního kancléře republiky. Manetti měl řeč a korunoval mrtvého „na věčné a nehybnoucí svědectví jeho podivné moudrosti a neuvěřitelné výmluvnosti“ — va vřínem básníka a učenice. Potom pochován v S. Croce, kdež čestný náhrobní nápis, od Marsuppiho složený, a pomník od Bernarda Rossellina hrob šlechtetného nebožtíka označují. (Pokrač.)

Z dějin odpadu Anglie od církve katolické.

Podává Josef V. Kratochvíl.

(Pokračování.)

IV.

Tou dobou žila ve Škotsku kněžna, již Francie, Španělsko i Německo nakloněno bylo a sice proti Alžbětě. Kněžna tato byla Marie Stuartka, povždy věrná katolička, nadáním i krásou svoji obdiv vzbuzující — přec ale povždy nešťastná. Camden, úřední dějepisec Alžbětin, takto o ní píše: „Maria byla paní neobyčejné pevnosti náboženské, neodolatelné zmužilosti, uchvacující krásy a vážné moudrosti!“ (Camden, Annales regni Elisabethae, anno 1587).

Mezi Alžbětou a Marií povstaly třenice všeho druhu. Marie, ve květu svého života ovdovělá, doufala, že utiší tyto nepokoje, náboženskými neshodami povstálé, podá-li ruku svou synu hraběte Lenoxa, Jindřichovi Stuart Darnleyovi; avšak spojení toto

šťastné nebylo. Jindřich Stuart, zabiv Davida Rizzia u přítomnosti královny Škotské, zhynul pak sám; jak dějepisci vypravují, zardoušen byl tento mladý muž od hraběte Bothwella, s nímž tři měsíce po té Marie se zasnoubila*).

Dva Jesuité, P. Edmund Hay, rektor koleje pařížské, a P. Tomáš Darbishir byli od papeže vyzváni, aby apoštolského nuntia Vincence Laurea do Škotska doprovázeli. Mělit s P. Gaudanem a Everardem Mercurianem, kteří již před nimi v zemi té byli, věc vyšetřiti a zároveň prostředky podati, jak by tam víra katolická před vlivem sektářským uchrániti se dala. Okolnosti přinutily nuntia v Paříži se pozdržeti, co zatím oba Jesuité ho předešli, aby zatím předběžně vše vyšetřili. Mezi tím pochopila již Maria, že sotva královnou se stane, nehledě ani k nenávisti, do jaké u puritánů a u protestantských rodin škotských upadla. Paní tato, více nešťastná než vinice, lichocením odcizila se všem stranám; nejednalof se tehda tak o osobu, jako o zásadu**).

P. Hay přišel do Edinburghu počátkem r. 1569 a jakmile zlo poznal, opustil Škotsko po dvouměsíčním pobytu. Ačkoliv Alžběta neměla tušení o stavu věci ve Škotsku, přece jí neznámo nebylo, že P. Hay v samém Londýně s náčelníky strany katolické, hlavně pak s tamním biskupem, se smlouvá; vědělť dobře, že Jesuité jsou jaksi předními voji sv. Stolic. I pospíšila si veškerým členům Tovaryšstva Ježíšova přístup do svých států pod trestem, jaký stihá zrádu panovníka, zapověděti. Protestantská Anglie hrozila Jesuitům skřípci a jinými mučidly, což bylo jim znamením k mučeníctví; i nemeškali tedy a neohroženě inkvisici Alžbětině vstříc se postavili.

Valná část anglických katolíků útěkem spasila se před rozsudky děsné královny; do zemi cizích zanašeli své šlechtetné smý-

*) Larrei Histoire d' Angleterre. — Buchanan Historia rerum Scotarum — Repin de Thoiras, Histoire d' Angleterre.

**) Někteří dějepisci posuzují královnu Marii Stuartku přísně, ba křivě; hlavně pak protestantští spisovatelé hleděli její povahu i její ctnosti všemožně zlehčiti; avšak víme též, proč se tak dalo a děje. Teprve objevy doby nejnovější, hlavně příčinám Tov. Ježíšova, jeví se nešťastná královna v jiném světle. Objevením anachronismů v listech, jež ohavná Alžběta Marii Stuartce podvrhla, aby ji před světem zlehčila, má se věc jináče.

šlení, své vznešené nadání, svou svatou lásku a zmužilost, jakož i onu květinu krásy, o kteréž již před mnoha stoletími svatý Řehoř Veliký, uzřev v Římě některé ze synů a dcer starého Albionu, se vyslovil: „To jsou Angličané — jsou ale jako andělé; mají tvář jako tito a jsou v nebi spoluobčany andělů!“*)

Vida tak mnohé velkodušné snášení bíd a útisky, připadl dr. William Allen, později kardinál, na myšlenku, zaříditi v Douai kollej, kdež by mladí Angličané, z vlasti pro viru svou vypovězení, se vzdělávali a na útraty celého křesťanství vychovávali. Kollej byla založena; každoročně vycházeli odtud nadaní, zmužili i nadšení mladí chovanci, aby v rodné zemi své počet protivníků Alžbětiniých rozmnožovali. Proti ústavu tomuto byla Alžběta a Cecil malomocni; popudili však přece proti němu flanderské protestanty a kollej douaiská byla zpuštěna. Přes všechny prosby Alžbětiny u Jindřicha III., krále francouzského, byl ústav ten do Remeše přeložen, kdež kardinál Lotharinský, arcibiskup velechrámu sv. Remigia, Angličanům skvělého poskytl pohostinství. Ani papež Řehoř XIII. nezůstal v této činnosti pozadu; jeho rozkazem i v Římě anglická kollej byla založena.

Kollej tuto opustilo 33 jinochů za příčinou všelijakých nesnášenlivostí; tu žádal papež jinochy viděti a rozkázal jim, aby se vyslovili, pod kterou podmínkou miní v ústavě na dále zůstatí; i přáli si, aby ústav veden byl Jesuity — což se skutečně stalo a kollej znova otevřena byla 23. dubna 1579 na den sv. Jiří, patrona Anglie. Jesuita P. Robert Parsous, zpovědník u sv. Petra, navrhl, aby doktor Allen do Říma byl povolán; aby jinochy slavnou přísahou zavázal, duchovnímu stavu a službě svaté víry se věnovati a buď-li jim poručeno, i do Velké Británie v úřadu svém a v povolání se odebrati. Padesát jich, jež zde papež na útraty církve choval, a z nichž deset již k sv. posvěcení se odhodlalo, složili přísahu u přítomnosti Speziana, protektora anglického národa, provinciala Jesuitů v Římě a P. Bellarmina. Anglie měla nyní v Remeši a v samém středu křesťanského světa tvrze, o něž se kacířstva

lomila a v nichž símě pravé víry chráněno bylo. Fra Girolamo Pollini praví: „Tato dvě kollegia byla školou řečníků, mudrců, právníků, bohoslovců i lékařů; avšak byla též školou mučeníků, jakýmiž se tito skutečně osvědčili!“ Kardinál Baronius, mluvě ve svém martyrologiu o sv. Tomáši Canturburském, takto se vyjadřuje: „V našem století máme více Tomášů, svatých kněží i lordů, které, smím-li se tak vysloviti, ještě krásnější koruna mučnická zdobí, poněvadž zemřeli hrdinou smrtí nejen za svobodu církve, jako sv. Tomáš Canturburský, ale i za vzrůst a povznesení víry katolické!“ A dle poznámky téhož podstoupilo mučnickou smrt za Jindřicha VIII. a ukřutné Alžběty neméně než 32 Tomášů.

Kollegium římské i remešské, jejichž vedení svěřeno Tovaryšstvu Ježíšovu, zajiště zasloužilo si takovou pochvalu slovutného Baronia, zásluhami svými o církve Páně. Denně přicházely sem zvěsti, jedna strašlivější druhé: tu zemřeli kněží jejich na skřipci, tamo zase byli jim ostré hřeby za nehty zaráženy a zde zase do varíciho oleje jsou uvrženi. To však jenom zdárné syny Anglie k větší ještě horlivosti pobízelo. K zásadám jejich katolickým družila se ještě láska k otčině, láska k vlasti. Mučnictví živilo viru v srdci jejich, a oni obětovali se, aby tuto viru rodné zemi své zachovali. Nadarmo život svůj neobětovali — věru! (Pokračování.)

Bratr „Deo gratias.“

Ku třistaleté ročníci jeho úmrtí upravil kněz kapucinské provincie česko-moravské.

Sv. Felix jest prvním, jenž z řádu kapucinského prohlášen byl za světce. Dne 18. května 1887 bylo tomu 300 let, co ukončiv pozemskou dráhu svou odebral se z tohoto světa. Za tou příčinou nařídil generál řádu, P. Bernard Andermattský, třídenní slavnost jubilejní ve všech kostelích kapucinských, buď od 16. do 18. května, nebo v jiné tři vhodné dny až do konce roku. Sv. Otec Lev XIII. propůjčil na pokornou prosbu prokuratora řádu slavnosti této hojných milostí a odpustků (C. R. 27. ledna 1887), a sice: a) Ku cti sv. Felixe dovoleno jest slaviti triduum ve všech kostelích řádu kapucinského; b) dovoleno jest sloužiti slavnou mší svatou s Gloria a Credo podle formuláře v pro-

*) Bene Angli quasiangeli: quia et angelicos vultus habent, et tales in coelis angelorum decet esse concives. (Joannes Diaconus, in Vita Sct. Gregorii, lib. I. Cap. 21.)

při řádovém na den 18. května; c) všichni věřící mohou získati odpustky 7 let a 280 dní, pomodlí-li se skroušeným srdcem v kapucinském chrámu předepsané modlitby odpustkové; d) plnomocné odpustky získají, kteří každý den v čas tridua kapucinský chrám navštíví, kajicně se vyzpovídají a ku stolu Páně přistoupí; e) všechny odpustky lze i pro duše v očistci získati. —

Jest s podivem a jen Božským řízením vysvětlitelno, že v době, kdy tak zvaná reformace (ve skutečnosti však pralichá reformace) tolik zloby, nenávisti, lži a pomluv vychrlila na církev katolickou, z lůna jejího vypučelo tolik krásných květův a zazářilo tolik lesklých hvězd na nebi světců; jmenuji jen Františka Paulánského, Andělu Meriči, Jana z Boha, Ignáta Lojolu, Františka Xaverského, Aloisia, Terezii, Filipa Neriho, Karla Boroomejského, Františka Saleského a mezi mnohými jinými ještě také světce, o němž tuto hodláme stručně promluvit.

Slunce již zašlo, a noc metala dlouhé stíny do údolí čivitadukálského. Ve dvorci šlechtice Marka Tullia Pika oddalo se již všechno po denním namáhání sladkému odpočinku. Jen z malého okénka pod střechou vycházely slabé paprsky světla do klidného temna nočního. Ve světničce, okrášlené obrazy Ukřižovaného, Bohorodičky, sv. Františka a sv. Bonaventury, klečel mladík, jenž obětovav svůj klid noční prosil vroucně Boha, by ho osvětil a mu vnukl, má-li nastoupiti do úřadu nějakého, nebo státi se poustevníkem.

Narozen byv roku 1515 v Kantaliči z chudobných rodičů přinucen byl vstoupiti do služby ku jmenovanému šlechtici. Čísti a psáti neuměl; jen doma od rodičů naučil se Otčenáš, Zdravas Maria, Věřím a Sláva Bohu, což se vždycky s největší pobožností po každé práci a dlouho do noci modlíval. Později působením Ducha sv. přiučil se vnitřní modlitbě rozjímavé nemaje jiné touhy, než aby Boha víc a více poznával a miloval. Veškerá příroda byla mu knihou, v níž denně dokonalosti Boží, všemohoucnost, moudrost, dobrotu a milosrdenství čítal. Jej velebil, vzýval a Jemu za vše děkoval. Nejraději rozjímal utrpení Ježíše Krista, o němž slýchal na kázání a jež na obrazech vidával. Ustavičná vzpomínka na ně učinila ho mírným, trpělivým, ochotným a shovívavým, že i největší urážkou se nerozhněval.

V neděli a ve svátek dával si před-

čítati od některého druhu svého z náboženské knihy; slyše o dávných poustevnících, kteří těžce pracující a jen chlebem a zeleninou se živíce vesele Bohu sloužili, zahořel touhou utéci do samoty a viděn jsa jenom od andělů bez překážky Hospodinu sloužiti. Mnohá však pokušení, jež otcům na poušti bylo od zlých duchů snášeti, ho odstrašovala. Necitě se tedy pro svou pokoru dosti silným, aby v samotě Boha ctil, minil do nějakého řádu vstoupiti. Do kterého však? O to teď prosil Spasitele svého, a tu se mu zdálo, že si Bůh přeje, aby se přidružil k nově zkvétajícímu řádu otců kapucínů. Než pro všelijaké překážky úmyslu svého nemohl provésti, až ho Bůh zvláštním způsobem povolal.

Jednoho dne oral na popluží řečeném „ad imaginem“ (u obrazu) spřežením volů, které dosud jáma nebylo zkusilo. Najednou se dobytčata splasila; Felix chtěje je zadržeti převážil se ku předu, stržen byl pod železnou radlici a vlečen pod ní notný kus cesty. Poděšení příběhli lidé, kteří na blízku pracovali, nedomnívajíce se jinak, než že ostré železo ubožáka úplně přerázlo. Než ký div! radlice sotva šat jeho natrhla; Felix povstal, padl na kolena a pronesl okolostojícím nesrozumitelná slova: „Rozumím, Pane, a poslechnu!“

Pak si dal vyplatit mzdu, již rozdělil chudým, spěchal do Civitadukale a prosil v klášteře kapucinském o přijetí. Kvardián tvářil se nelaskavým, hovořil o přísnosti klášterního života a jak se klame domnívaje se, že nalezne v klášteře pohodlný život a snadné zaopatření. Posléze držel mu kříž před očima a tázal se ho přísně: „Viz, co pro nás Kristus vytrpěl! Máš tolik síly, abys se připodobnil Ukřižovanému?“ Felix poklekl a slze odvětil: „Bůh mi svědkem, že nehledám, než žíti život ukřižovaný!“ Kvardián jsa pohnut dal mu psaní do Říma na provinciála, od něhož, byv po krátké zkoušce přijat, byl poslán do noviciátu antikoliského v horách sabioských.

Ač již měl 28 let, podrobil se jako nejposlušnější dítě všem předpisům řeholním tak ochotně, že se všichni divili a radovali, až na jediného — satana. Na Felixe přišla těžká doba zkoušek a pokušení. Nepřítel dobra naplňoval obrazovost jeho vším, čím jen smyslnost drážditi možno; namlouval mu, jak příjemno jest ve světě, v němž může tak

dobře jako v klášteře, ano i lépe. Bohu sloužiti, a maloval mu mnišský život barvami tak děsnými, že Felix jen vytrvalým úpěním před obrazem Ukřižovaného v celi a před Ježíšem v nejsvětější Svátosti oltární pokušení přemohl. Od té doby nebyla mu žádná oběť těžkou, žádné namáhání trpkým a žádné sebe umrtvování nepřijemným. Mistr novicův a představení nevěděli již, jak ho zkoušeti; tu přišel nebeský Mistr sám a vzal ho do své školy.

Felix rozněmohl se těžce zimnicí, která veškeré síly jeho vyssála a téměř do konce roku zkušebného ho trápila. Kruté navštívení! Felix věděl dobře, že churavý bratr nebude nikdy ku slibům připuštěn, a myšlénka, že mu bude oděv, po němž tak vřele toužil, zase svléci, klášter, jež už za svou druhou otčinu považoval, opustiti, a do světa, jehož se již odřekl, zase se odebrati, naplňovala ho nevýslovnou bázní a trýzní. Než mocnější všech bolestí byla pevná vůle jeho; tváře se nejzdravějším vykonával všechny povinnosti, a nechť zimnice údy jeho lomcovala a ohněm páčila — Felix nescházel při žádné modlitbě, žádném rozjímání, žádné práci; proto neodvážila se většina bratří při hlasování odmítnouti novice, který přes churavost svou všechny předpisy řádové zachovával; Felix byl připuštěn ku slibům a — ozdravěl. Od té doby postupoval rychlým krokem na cestě dokonalosti, že bratří nemálo se divili, jak bývalý orač tak daleko dospěti mohl.

Ovšem Felix cvičil se v těch věcech již mimo klášter, a co obzvláště měl na zřeteli, byla snaha připodobniti se Kristu. Věděl, že sv. František založil řád svůj na základě sv. evangelia, věděl, že chtěl, aby bratří žili pokorný, chudobný a obětovný život Ježíšův — a proto utrpení Jeho a smrt, Jeho učení a příklad byly jediným předmětem, jímž se denně v rozjímáních obíral a podle nichž svůj život zařizoval; nedivme se tudíž pokrokům jeho, aniž tomu, že brzy s Apoštolem mohl zvolati: „Živ pak jsem již ne já, ale živ jest ve mně Kristus“ (Gal. 2, 20.).

Po skončeném roce zkušebném určili ho představení k tomu, aby sbíral po Římě almužnu pro klášter sv. Eufemie, kteréžto práci oddal se Felix s největší horlivostí. V chatrném oděvu, bos, oči maje sklopeny a růženec v rukou, procházel ulice římské, prose bohaté i chudé o almužnu: mnohý vyjel si hrubě na něho neb uštědřil mu

místo daru zlobivý úšklebek, ale Felix za všechno děkoval srdečným „Deo gratias,“ velebě za vše dobrotu Boží. Prostá a z hloubi srdce vycházející slova ta stala se po Římě tak známými, že mnozí lidé a především děti, jež obzvláště k našemu kapucínu lnuly, a kdykoli se na ulici objevil, v zástupech ho obklopovaly, jinak ho nenazývali, než bratr „Deo gratias.“

Představení spokojeni jsouce věrností a zbožností jeho, dovolili mu rozdati díl almužny chudým a působili tím Felixovi neobyčejnou radost. Kdykoli mohl, rád díval v nemocnicích římských. Pomáhaje však tělu neduživců nezapomínal na duši jejich, nýbrž povzbuzoval je k modlitbě, ku svaté zpovědi a připravoval na cestu do věčnosti, k čemu Bůh mu udělil zvláštního ostrovtipu, že zrak jeho se zdál takorůzka ledví a srdce hříšníků pronikati. Mimo to velmi obratně dovedl stydlavé ubožáky odporučovati dobročinnosti a přízni boháčův; tak zachránil četné rodiny od časné bídy a ještě četnější duše od věčné záhuby.

Kdysi zpozoroval několik mladíků, kteří se ubírali do špatného domu. Uprostřed ulice klekl před nimi a prosil je úpěnlivě: „Pamatujte, bratří, na svou duši, na svou nesmrtelnou duši!“ a mladíci se odvrátili od domu toho.

Denní pouť jeho městem byla stálým přijímáním a rozdáváním. Dostáváje tělesnou almužnu, uděloval duševní; za víno révy dával víno nebeského učení a nebeské pravdy. Jednou vstoupil do nádherného domu římského advokáta; podali mu obvyklou almužnu, on však žádal si mluviti s domácím pánem. Zavedli ho do pokoje, v němž bylo pod křížem mnoho knih srovnáno. „Všechny jsou jen k tomu, abychom Tomu lépe porozuměli,“ pravil ukazuje na kříž. Mezi tím přinesl sluha psaní a podotkl, že venku je tučné tele, jež pisatel poslal advokátovi. Co advokát četl psaní, tele zabučelo. „Víte, co povídá?“ tázal se Felix. „Prosí vás, abyste rozhodl ve prospěch toho, jenž je poslal. Mějte se však na pozoru, aby tele nebylo příčinou vašeho zatracení.“

Častokráte potkal na ulici děti, jejichž zakalené oči a bledé tváře svědčily, že jim nebylo dopřáno se nasytiti; tu ochotně otevírá schránku, rozdává almužnu, kterou právě obdržel v domech římských boháčův a radostně jde zase dále po sbírce.

Jednou přišel zase do domu sestry

Felice z třetího řádu, která stonala nebezpečnou oteklinou. Obyvatelé vědouce, že kapucin pouhou modlitbou a znamením sv. kříže již mnohým churavým ku zdraví pomohl, prosili ho, aby udělal kříž nad nemocnou sestrou. Pokorný však bratr se zdráhal, vymlouvaje se: „Nevíte, kdy jsem? Jsem bratr Po Po, assai dico e poco fo;“ (mnoho mluvím a málo dělám). Domáci však nepopustili, až Felix sestru požehnal, tak že jí značně ulevilo a oteklina se brzy zahojila.

Takovým způsobem procházel Felix ulice římské po 42 let, i dovedeme sobě pomysli, v jaké vážnosti a lásce u lidu byl. Čím více však rostla úcta obyvatelstva římského, tím vroucenější byla Felixova zbožnost, tím ohnivější jeho láska, tím zdárnější vliv jeho na bližní, tím větší dokonalosti jeho, až posléze nadešla i pro něho doba, která mu přinesla milost a štěstí, jakého i největší světci zřídka zde na zemi zakoušejí.

V klášteře sv. Eufemie dávno odpočívali již bratři ve klidném odpočinku, jehož nejjemnější poduškou jest dobré svědomí. Jediný bratr Felix posud bděl, modle se před svatostánkem. Sváté ticho panovalo po chudém klášteře kapucinském. Tíše zírali svatí se stěn na modlíciho se, jenž brzy měl vstoupiti do jejich středu; tíše patřili na něho andělé, kteří neviditelně klaní se dnem i nocí Bohu ve svátosti skrytému; i to věčné světlo plápolalo dnes jaksi tajemně, jako by bylo žádostivo milosti, které se dnešní noci dostane Felixovi, jehož obličej nikdy tak nezářil pobožností a jehož srdce nikdy se tak nechvělo láskou jako dnes. Oko jeho se lesklo, líce hořela a prsa se mocně dmula, tak že uchvácen byv láskou k Ježíši, která dnes vrcholu dostoupila, poklekl u oltáře a prosil horoucími slovy Bohorodičku, aby mu podala své nebeské, své nejsvětější cítě — a div divů! Svátá Panna ožila, sklonila se a vložila je na lokty jeho, jenž blaženější Cherubínův a Serafinův Jezulátko políbil a jako stařec Simeon zvolal: „Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého v pokoji; neboť viděly oči mé spasení Tvé, které jsi připravil před obličejem národův!“

Od této šťastné hodiny, jejíž svědkem nepozorovaným byl P. Lupus, neměl Felix jiného přání, než spojití se s Bohem; tužba jeho byla brzy ukojena.

Od oné noci Felix pořád slábl a chřádl, až posledního dubna r. 1587 onemocněl

tou měrou, že musil ulehnutí. Když ho bratr Anděl povzbuzoval slovy: „Sursum corda!“ (vzhůru srdce), odvětil s úsměvem: „Již jsme na cestě.“ Na bolesti nikdy ne-nařikal a nikdy nevzdychal, nýbrž očekával smrt s takovou klidností, jakou sv. František osvědčil vůči svému lékaři slovy: „Řekni upřímně, jak jest se mnou. Milost Boží mne sílí, že se smrti nebojím; nebo přispěním Ducha sv. toužím po spojení s Bohem, nezarmucuje se pro smrt a nebaže po delším životě; raduji se stejnou měrou ze smrti i ze života.“ Poznáváje, že týž duch prochvívá srdcem Felixovým, pravil vážně lékař, Dominik Gagliardelli, ohmatav tepnu nemocného: „Hodiny života vašeho docházejí.“

Hrozná zpráva ta ho nezalekla, nýbrž růměnec radosti pokryl bledý obličej starcův, jenž blaženě zvolal: „Deo gratias! Deo gratias!“ A když přiblížila se hodina, která nejen lidem tohoto světa, nýbrž i řeholníkům vyhání studený pot úzkosti na čelo, tu pozdvihl zbožný bratr hlasu svého a zapěl tíše poslední píseň svou:

„Ó Jesu, moje lásko věčná,
již déle neprodlivej;
ach, vezmi, vezmi duši moji
a na věky s ní bývej!“

Hlas jeho slábl, píseň dozněla; slunce večerní ozářilo celu světcovu, který tíše a blaženě jako dítě usnul na věky dne 18. května r. 1587.

Papež Urban VIII. prohlásil ho dne 10. prosince 1625 za blahoslaveného a Kliment XI. přijal ho 18. května 1709 do počtu Svatých.

Kalounářova kněžna.

Vypravuje Jan Nepom. Ráž.

(Dokončení.)

X.

Matky nenalezši vrátila se Rozárka do Vídně a přidržela se Arthura, který nejsa tak zámožný jako bývalý milenec její, snažil se aspoň pěknými slovy a líčenou láskou nahraditi Rozárce, co k bývalé nádhře se jí nedostávalo. Arthur byl větroplach. Když mu peníze došly, doznala Rozárka nového sklamáni. Arthur nepřišel, jak byl slíbil; nepřišel ani příští den, ani kdy potom. Rozárka se po něm sháněla, ntržila však jen posměchu. Nemajíc do-

statečných prostředků musila opustiti byt, prodati, kde co zbývalo a jsouc již daleko na cestě kluzké, nespustila se jí více.

Vrátila se do známého nám domu. Mladost i bujarost opouštěla po čase Rozárku a netrvalo to dlouho, že octla se v pokoutních hospodách. Tam v dusném kouři, za mizerný groš hrajíc na harfu, zpívala divoké, bujně lůze velkoměstské. Z dob domnělého štěstí svého zachytila to jediné, čemu ji naučili; z rozmazlené milenky mladého pána stala se dosti v krátkém čase bídná harfenice, jejíž hlas k ránu pitím a kouřem obyčejně ochraptěl. Tak hynula i tělesně, ana duševně již dávno byla zničena a přece neměla tolik odvahy, aby zanechala živobytí plného hanby, aby se vrátila ku poctivé práci. Toť údělem hříchu, že nejša smazán pravým pokáním, nový a nový hřích plodí.

Rozárka potloukala se po Vídni. Pokud ještě tolik vyzpívala, že mohla se užívati a ošatiti, nebylo jí zle; ale hlas její dříve dosti zvučný se tratil, nepořádný život mocnou rukou svou ji zhyzdil, opuchlá tvář a ošumělý šat dodával zevnějšíku jejímu špatného odporučením. V takovém stavu setkáváme se s ní za krásného červnového jitra v blízkém lázeňském místě. Vracela se z hospody, kde několik desetiků vydělala, aby stranou pod stromem den prospala.

Sedla u cesty a rozbalila rozedraný hedbávný šátek, v jehož cípu výdělek svůj zavázaný měla, chtěje peníze přepočítati. Z počínání jejího vyrušil ji dupot blížících se koní. Dle lesklého řemení soudila, že nějaký velmož jede a rychle pozvednouc harfu, spustila oblíbený popěvek. Upřeně dívala se na hrčící kočár. Když jel kolem ní, divněji zavzněl její hlas a oči svítily. V kočáře seděl pán v nejlepším věku, k němuž se sličná dáma v nádherném šatě tulila.

Děsně zavzněly struny odhozené harfy a skokem stála Rozárka u kočáru, zamazané ruce své po pánu vztahující. Úzkostlivě krčila se dáma k svému ochranci a ten celý uzarděn hodil dukát rozedrané harfenici a pokynul kočímu, aby rychle ujížděl. Rozárka vykřikla zoufale, vlas neurovnaný po probdělé noci zaválá větrem a divě očima kroutic, běžela za spřežením. Nedoběhla daleko. Strážník zadržel ji a odváděl na úřad i s celým jejím chudičským majetkem. Rozárka poznala v majiteli ko-

čáru bývalého milence, vyskočila, aby mu okázala celou tu bidu, do které ji vehnal; on však poznav nepochybně, co zamýšlí, hodil jí dukát — zaplatil jí a tím je odbyta. Byl to pro Rozárku hrozný okamžik, vždyť stál ji vše, co ještě měla, stál ji poslední špetku rozumu. Od té chvíle zeshléla. Na úřadě byla přihlášena jako přichozi ze Zlákovice, kam jí také bez okolku i s porouchanou harfou dopravili.

Stará Sosnovcová modlila se jednou odpoledne v neděli před chaloupkou, když Zlákovský rychtář u ní se zastavil.

„Babičko, již nebudete sama,“ oslovil stařenku, „dnes přivedli postrkem z Vídne „kalounářovu kněžnu“ a kam bychom ji jinam dali nežli k vám?“

„Ale kmotře, to snad není ani možné,“ rozhovořila se polekaná Sosnovcová, „kam pak by to šlo, vždyť se té holce dobře vedlo a teď, že by ji vodili postrkem? To je snad mýlka?“

„Jak vám to, babičko, povídám, buď si pro ni pojdte sama anebo ještě lépe, když vám ji sem přivede ponocný,“ rozkládal rychtář, opouštěje stařenku.

A bylo tomu tak. Sešlou, opuštěnou přiváděl ponocný Hrůza k Sosnovcové kalounářovu Rozárku. Stařenka nechtěla svým očím věřiti, když jí tak sešlou shlédla.

„Holka, holka, kam jsi, to přivedla? To je štěstí, že již matky není, ta by měla z tebe smrt.“

Rozárka stála jako sloup, netečně složené ruce její držely uzlíček roztrhaného šatstva a ponocný přinášel za ní na ramenou odřenou harfu. Nadějná mládež Zlákovická provázela přichozi; chvílemi zadrnkal některý odvážnější nezbeda na vetchou harfu, načež všichni jako na povel smějice se volali: „kalounářova kněžna.“ Sosnovcová jatá útrpností vzala Rozárku za ruku a vedla ji do chaloupky. Pokud síla jí stačila, umyla a oblekla harfenistku a připravovala jí něco k jídlu. Rozárka dělala, co jí stařenka poroučela a chovala se tiše, trvaje v hlubokém zadumání.

Návratem Rozárky oživila zase stařenka. „Tak mě tu Pán Bůh přece nadarmo nenechává,“ říkávala, „kdo pak by té nešťastné holce pomohl, kdybych tu já nebyla?“ Starala se o ni a opatrovala ji jak jen matka dítě opatrovati může. Jedinou starost jí dělávalo, co asi řekne Petřík, až se to doví; jak se podíví, až Rozárku uvidí a jak asi bude rád, že chaloupku koupil. Kdyby toho nebylo, kam by se

bylo děvče dostalo; nebo pod střechu by ji byl ani nikdo tak lehce nepřijal.

Petrík se dosti brzo na cestě dověděl, že přivedli bláznivou harfenici z Vídně do Zlákovic a pospíchal, aby ji shledl. Byl to podivný cit při shledání. Po někdejší Rozárce nebylo ani stínu na této ženštině. Zhýralý život tak podobu její změnil, že by se byl Petrík potkav ji někde, k ní ani nehlásil. Petrík cítil, že to není ona Rozárka, pro kterou kdysi horoval a na niž nemohl ani tenkrátě zapomenouti, když ho jako žebráka almužnou podělila. Dnes stála před ním bytost úplně cizí, s kterou v její bídě a opuštěnosti cítil soustrast. Nahnul se k ní soucitně, vzal ji za ruku a oslovil. Rozárka sotva se pohnula. Mdlé oči pozvedla k němu a dívala se celá ztrnulá na ušlechtilou jeho tvář. Petrík viděl, že ho nepoznává. Byl tomu rád; myslil, že by se musila z celé duše stydět, kdyby jej poznala, vždyť neviděl ji v celé její kleslosti a nevěděl, jak daleko to s ní došlo dříve, nežli se k domovu vrátila.

Dorozumění nebylo s ní pražádné. Vyseďela celé dni, tupě před sebe hledíc, pojíkala, co jí předložili, rozuměla, co jí poroučeli, ale jinak nebyla nikterak sdílnou. Jediný záblesk dávných vzpomínek zdál se kmitnouti její ubohou myslí, když první shledla trakař a putnu, které za svého dětství tak často vidala. Petrík zpozorovav, že se jí paměť jaksi vrací, otevřel putnu i truhlici a nechal ji v kalounech a prýmkách se přebírat. Překládala vše a spokojeně se usmívala. Vzpomínala snad při tom na své šťastné dětství? Trvalo to okamžik, malou chvíli a hnedle opět vracela se bývalá její strnulost. Jedni měli s ní útrpnost, druzí hleděli k ní s opovržením — nevěděla ani o tom ani o onom. Živořila bídny, ztracený život. Časem rozpomínala se asi na dobu své slávy — tu rozpouštěla dosud bohatý svůj vlas, zdobila se kvítím, které na mezi natrhala a takto jsouc vystrojena, kráčela hrdě, prozpěvujíc chraptivým hlasem vídeňské popěvky. S bázní vyhýbaly se jí děti z cesty a stařenka Sosnovcová musila užiti veškeré síly své, aby ji do chaloupky odvedla.

Petrík zůstal svoboden. Z malého výdělku svého platil stařence na Rozárku a málo kdy zastavil se v Zlákovicích; bylo mu vždy bolno při tom.

Sosnovcová opatrovala šilenou vzorně a děkovala denně Pánu Bohu, že má ještě tolik síly, aby mohla to zastati. Vzpomín-

nala na svého nebožtíka, na útrapy své, skládala celou vinu na nešťastné město, na bezbožnou Vídeň, která kazí vše, co se jí bez rozumu poddá. Napomínala matky, aby děti své pilně do školy posílaly, stavic jim za příklad opuštěnou Rozárku: „kdyby byla hned z mládí měla lepší vychování, kdyby byla chodila do školy a učila se Pána Boha znáti, nebylo by to s ní tak daleko přišlo,“ říkávala prostá babička Sosnovcová a jistě měla pravdu. Tažte se těch, které podobný život jako Rozárka vedou a řeknou dojista: „Vyrostly jsme bez Boha a Jeho milosti, neznáme nic vznešeného a proto toneme v kalu!“

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho kníž. Milost nejdůst. náš Arcipastýř dlí ve Vídni, kde přítomen byl konferencím biskupským. Navštívil též výstavu darů Jeho Svatosti papežské k jubileu věnovaných. Všeobecně se uznává, že dary z Pražské arcidiecése v této výstavě zaujímají první místo.

— Na zakoupení kláštera bl. Anežky na Starém městě Pražském sešlo se v redakci „Čecha“ 446 zl. 50 kr., které byly uloženy v záložně sv. Václavské.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 27. října na Strahově, od 28. října až do 1. listopadu u Voršilek a od 2.—6. listopadu u sv. Klimenta.

— Akademické družstvo „Arnošta z Pardubic“ zve k slavným rekviím, které se ve čtvrtek dne 27. října o 10. hodině dopol. zaasl. spisovatele a vlasteneckého kněze probošta Msgr. **Václava Štulce** u sv. Klimenta na Starém městě Pražském konati budou. Téhož dne o 7. hod. večerní pořádá se slavnost ve velkém sále ostrova Žofinského. Slavnostní řeč o působení Václava Štulce prosloví dr. Ant. Lenz, sídelní kanovník Vyšehradský. Při slavnosti bude též účinkovati „Hlahol.“

— **K jubileu sv. Otce.** Oslava, kterou chystá veškerý katolický svět náměstku Kristovu, jest jak se samo sebou rozumí trnem v oku liberálním listům. Aby ji, pokud lze oslabili, když to nejde zameziti ji úplně, hlásají, jak právě „Osservatore Romano,“ do celého světa, že v Římě cholera zuří, ač kdo v Římě žije ničeho o tom neví. I bylo by záhodno, aby vláda italská k vyvrácení podobných lží dala prozkoumati kde který záhadný případ, notu pak o tom podala místním listům a sdělila se takéž o ni s vyslanectvími cizích zemí. Takto by

nejlépe zapčána byla ústa té lživé hydre liberální. Bylo by to také v její prospěch vlastní. Jak „Nacional“ píše, usnesl se kongres republiky Ekvadorské slaviti výroční den jubilea sv. Otce, tedy den 31. prosince, jako „svátek státní.“ Dne toho mají býti ve všech katedrálách slouženy slavné mše s „Tebe Bože chválíme.“ Kéž by příkladu toho následováno bylo v ostatních státech, aspoň „katolických!“

Literární oznamovatel.

— „*Církevní dějiny české.*“ Vedle pramenů původních vypravuje Fr. Vacek, kněz arcidiecése Pražské. Díl I. Doba nejstarší až do sklonku X. století. Sešit první. V Praze, 1887. Nákladem Rudolfa Nováka. Touženo již mnohokráte na to, že nemáme posud před rukama obstojné domácí historie církevní. Aby se tomuto přání vyhovělo, podjal se Frant. Vacek, chvalně známý církevní spisovatel, nesnadného úkolu, vydati po bedlivé přípravě dějiny církevní české. První sešit právě vydán a druhý následovati bude v listopadu 1887. První sešit vydává svědectví o vědomostech historických a o sečtělosti, jakož i mravenčí pilnosti páne spisovatelově. Kéž duchovenstvo hojným účastenstvím umožní vydávání tohoto cenného spisu.

— „*Malá obrázková kniha svatých.*“ Stručný životopis Svatých na každý den v roce s přiměřenými úvahami a modlitbami. Sepsal Karel Vondruška, kaplan u sv. Havla v Praze. Nákladem Rudolfa Nováka. Cena sešitu 25 kr. Právě vydán sešit 2., zahrnující legendy o některých svatých a světcích B. mezi 28. lednem a 24. únorem.

— „*Kalendář Svato-Václavský*“ na přestupný rok 1888. Ročník devátý. Redaktor Vojtěch Pakosta. Odporúčujeme tento krásný kalendář, v jehož čele jest pěkný barvotisk Sv. Hory s Bohorodičkou v korunovačním obleku a který vykazuje pěkné a poučné čtení pro lid, co nejvřeleji. Lze jej dostati v Cyrillo-Methodějském knihkupectví v Praze.

— „*Duchovní samomluva*“ sepsaná od bl. Tomáše Kempenského, již přeložil na jazyk český Frant. Klíma, farář v Truchlíně na Moravě. Ascetické knihovny zahrádky sv. Františka čís. 1. V Krnově r. 1887. Cena 30 kr.

— „*Společenský zpěvník český,*“ nákladem knihkupectví Kobrova vydávaný, dospěl k seš. 3. Cena sešitu 40 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Mich. *Hubl*, far. Oudrčský ve výslužbě, 10. října 1887, (nar. 5. srpna 1804, vysv. 24. července 1831);
- p. Jan *Slávek*, k. a. vikář a děkan Selčanský, 14. října 1887, (nar. 22. května 1830, vysv. 3. srpna 1856).

Jmenování jsou:

- p. Dr. Jos. *Schindler*, prof. cír. dějin na bohosl. fakultě v Praze, a
- p. Dr. Frant. *Blanda*, ředitel c. k. ústavu ku vzdělání učitelů v Praze, jmenování kanovníky u Věch Svatých v Praze;
- p. Frant. *Zuleger*, far. v Maiersgrunu, a
- p. Jos. *Kohlruss*, zpovědník u sv. Víta v Praze, jmenování kníž. arcib. notáry;
- p. Jan *Roškot*, farář Podčepický, jmenován správcem vik. úřadu Selčanského;
- P. Jos. *Wiedemann*, kněz řádu křížovn. a far. v Králově Chlumu (Königsberg), a
- P. Jos. *Všetečka*, kněz řádu křížov. a vojenský kurát v c. k. invalidovně v Karlíně, obdrželi exposit. canonice.

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Schneider*, admin. Sluštický, za II. kapl. v Uhříněvsi;
- p. Frant. *Vaško*, kapl. Čelakovský, za admin. v Hlavnokostelním.

Z řádu praemonstr. v Teplé:

- P. Jakub *Schubert*, kapl. v Dobřanech, za podpřevora kláštera v Teplé;
- P. Rafael *Liška*, kapl. v Teplé, za kapl. v Dobřanech;
- P. Leonard *Stadlherr*, kapl. v Landeku, za kapl. v městě Teplé;
- P. Bernard *Gnad*, konventual, za kaplana v Landeku;
- P. Godefr. *Horn*, konventual, za kapl. v Outerý (Neumarkt).

Z řádu Františkánského:

- P. Irenaeus *Wolf*, za koop. u P. Marie Sněžné v Praze;
- P. Silver *Harvalik*, za koop. v Slaném;
- P. Norbert *Warta*, za konventuala a katechetu v Chebu (Eger).

Upřázdnená místa:

Hlavnokostelní, fara patr. p. Ludvíka Salvátora arcivévodý Rakouského, od 14. října;
Selčany, děkanství patr. p. Morice kníž. z Lobkoviců, od 21. října t. r.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Ustanoveni jsou:

- p. Otto *Danielis*, č. far., zám. kapl. v Lito-myšli, za děkana tamtéž;
- p. Václ. *Kracik*, admin., za far. v Turkovicích;
- p. Alois *Štemberg*, far. Štěpánický, za far. do Dol. Branné;
- p. Frant. *Sedlatý*, admin., za far. ve Ždánicích;
- p. Vojt. *Jelinek*, koop., za admin. v Předhradí;
- p. Fr. *Donát*, neom., za koop. do Jenšovic.

Uprázdňené místo:

Štěpánice, fara patr. hrab. Harracha, od 15. října t. r.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

Mnsg. Jan *Šavel*, inful. probošt kapitoly kathedrálního kostela v Budějovicích, 2. října 1887, (nar. v Zdaslavě 28. února 1813, vysv. 25. března 1836).

Jmenování jsou:

- p. Jan *Raška*, prof. biblického studium nového zákona a fundamentální theologie na bisk. theologickém diecésním ústavě v Budějovicích, bisk. notář, jmenován bisk. konsist. radou a assessorem;
- p. Frant. *Dichtl*, far. ve Chvalšinech, jmenován bisk. notářem;
- p. Hippolyt *Randa*, deficient v Domažlicích, jmenován osob. farářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Karel *Geringer*, far. ve Frauenthalu, za far. v Modré Hůrce;
- p. Fr. *Faschingbauer*, far. v Chrobolech, za excurrento-interk. admin. fary Frauenthal;
- p. Karel *Ruth*, admin. interkal. v Albrechtici (Albrechtsried), za far. tamtéž;
- p. Vrbán *Webinger*, kněz ř. cisterc. kláštera Vyšebrodského, za kapl. v Rosenthalu;
- p. Jos. *Mršík*, kněz církevní diecése Budějovické, za katech. na c. k. gymnasium v Hradci Králové;
- p. Frant. *Hrubeš*, kapl. v Krumlově, za prozat. katech. na obecné a občanské škole v Krumlově;
- p. Ludvík *Strouhal*, koop. v Kolinci, za zám. kapl. v Březnici.

Novosvěcenci:

- p. Fr. *Baloušek*, za kapl. v Lažicích;
- p. Jan *Beznoska*, za prozat. kapl. v Merklíně;
- p. Jos. *Buršík*, za koop. v Nemanicích (Wassersuppen);
- p. Fr. *Cepník*, za koop. v Hammern;
- p. Matěj *Cinadr*, za kapl. ve Volařích;
- p. Josef *Dolejšek*, za koop. na Horách Rati-borských;

- p. Antonín *Fučík*, za kapl. v Ktišu (Tisch);
- p. Tomáš *Hájek*, za kapl. v Audreasbergu;
- p. Fr. *Jenel*, za kapl. v Chotovinech;
- p. Jos. *Karas*, za koop. v Borovanech;
- p. Fr. *Karpišek*, za kapl. v Blovicích;
- p. Jan *Klima*, za kapl. v Krumlově;
- p. Jan *Koffer*, za kapl. v Mrdakově;
- p. Vojtěch *Kořan*, za kapl. v Starém Sedle (v Mirovickém vikariatu);
- p. Petr *Majer*, za koop. v Neugebau;
- p. Josef *Mottl*, za kapl. v Milčíně;
- p. Jos. *Němec*, za koop. v Unterreichensteinu;
- p. Ant. *Polánský*, za kapl. v Bohutíně;
- p. Jan *Pravda*, za kapl. v Ronspergu;
- p. Fr. *Puffr*, za kapl. v Zátoni (Ottau);
- p. Leonard *Rendl*, za koop. v Kolinci;
- p. Jos. *Rybicka*, za kapl. v Bělé (Weissensulz);
- p. Vojtěch *Sigmund*, za kapl. v Rychnově nad Malší;
- p. Fr. *Souhrada*, za kapl. v Červené;
- p. Fr. *Soukup*, za kapl. v Miroticích;
- p. Em. *Štaněk*, za kapl. v Hostouni;
- p. Jan *Šilený*, za prozat. koop. v Křténově;
- p. Tomáš *Širuček*, za kapl. v Nové Bystřici;
- p. Jan *Šmolík*, za kapl. v Záboří;
- p. Tomáš *Švarc*, za kapl. v Theresiendorfu;
- p. Jakub *Virt*, za II. kapl. v Sušici;
- p. Jos. *Vodrážka*, za prozat. kapl. v Domažlicích.

Uprázdňené místo:

Frauenthal, fara patr. p. Jana Adolfa knížete ze Schwarzenbergu, do 15. listop. 1887.

Hospodářská záložna

v Praze

půjčuje nasměnky,

cenné papíry, hypotéky

a na zástavy

i přijímá vklady

na úrok 5⁰/₀,

proti výpovědi 6⁰/₀.

(Venkovští vkladatelé mohou své vklady poštou zaslati, načež se jim obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.

Dr. Ferd. Budil.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expeditce:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepří-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. ŠRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

I. Řeč

na neděli poslední po sv. Duchu.

Kteraký bude příchod Syna Božího k soudu?

„Nebo jako blesk vychází od východu a ukazuje se až na západ: tak bude i příchod Syna člověka.“ Mat. 24, 27.

Přehojná jest látka kazateli dnes a o rozličných předmětech mluvit může; hlavně, hledice k evangelium o posledním soudu. Dvě proroctví spojil Spasitel v jedno; prvé, o zkáze Jerusálema a ztroskotání chrámu, o rozptýlení národa židovského, obrazem jest druhého. Druhdy ve proročích tak bývá.

Mohl by mluvit dnes kazatel o posledním soudu, že býti musí a jistě bude, o konci světa a znameních jej předcházejících, že soud jest myšlenka sice hrozná, ale pravdivá, neklamný článek víry; dále o falešných Kristech a falešných proročích, o znameních posledního soudu, též výklad epistolů nebo evangelia a jiném a jiném; avšak já obral jsem ta slova, jež rovněž vyšla z úst Páně: „Nebo jako blesk vychází od východu a ukazuje se až na západ: tak bude i příchod Syna člověka;“ a chci ukázati, kteraký ten příchod bude. Spasitel Ježíš Kristus, budoucí náš soudce, sám budiž s námi! —

1. Ztraceno bylo pokolení lidské; Kristus nás vykoupil: proto „on nás souditi bude. Sámť řekl u sv. Jana 5, 22.: „Aniž Otec soudí koho, ale veškeren soud dal Synu, aby všickni ctili Syna, jako ctili Otce.“ A apoštol píše 2. Kor. 5, 10.: „Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal

jedenkaždý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré, nebo zlé.“

2. Soud ten jistě bude. Spasitel toho dosvědčil slovy: „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou. Amen pravím vám, že nepomine pokolení toto, až se všecky ty věci stanou.“ Ty soudíš, svět soudí, lidé soudí, jak by nesoudil Bůh?

3. Jaký bude příchod Páně k soudu? Spasitel dí: „Jako blesk vychází od východu a ukazuje se až na západ: takť bude i příchod Syna člověka.“ Náhlý, prudký, rychlý, neočekávaný. Přírodopytci vypočetli, že blesk č. světlo urazí za vteřinu, což jest 60. díl minuty, 42.000 mil. Kteraká to rychlost náramná, nepochopitelná! Jestliže světlo tak rychlé jest, jak teprv Pán a Tvůrce světla? Proto dí pismo: „Jako ryby udiel chyceny bývají a jako ptáci polapeni bývají osidlem: takť zlapání bývají lidé v čas zlý, když na ně náhle připadne“ (Kaz. 9, 12.). A řekl Spasitel: „O tom pak dni ni žádný neví, ani andělé nebesí, jediné sám Otec“ (Mat. 24, 36.). Tedy rychlý, náhlý, neočekávaný, jako blesk bude příchod Syna člověka. Budeť jako za dnů Noe: Jedli a pili, ženili se a vdávaly, až přišla potopa světa a zahladila všecky!

4. Přijde ve své kráse a velebnosti, ve své záři a jasnosti. Není-liž slunko krásné, když vychází? kdož může do něho pohleděti? kdož, aby ihned oči nesklopil, si je nezakryl, aby ihned neoslňl? kdož snese jeho záři? Jak teprv stkvíti se bude Pán, Tvůrce tolika slunců? který jim všem světla propůjčil a sám Tvůrcem světla jest, neboť řekl: Budiž světlo! Proto dobře pravil Pán: „Jako blesk vychází od východu a ukazuje se až na západ:

tak bude i příchod Syna člověka.“ Jako slunce vycházejíc ozáří veškerou nebes prostoru, jako blesk v okamžiku, zaleskne se, veškero nebes prostranství osvíti: tak bude i příchod Syna člověka.

5. Přejde u průvodu mnohých duchů jasných a krásných. Jako slunko ne samo na nebesku jest, ale u průvodu mnohých těl nebeských, jimž lesku, světla a krásy propůjčuje: tak bude i příchod Syna člověka. Stkví se budou andělé boží krásou a velebou, jim sobě propůjčenou. A toť jest, co dí Spasitel: „A uźří Syna člověka, přicházejícího v oblacích nebeských s mocí mnohou a velebností“ (Mat. 24, 30.).

6. Ale blesk přináší sebou bouři; bouře pak zůstává po sobě jednak požehnání, jednak spoustu a záhubu. A tak bude i příchodu Syna člověka! Jako bouře, víchř, odnáší pryč sebou chrastí, ulamuje větve suché a neužitečné a listy uvadlé, tak bude i při té bouři poslední, jež předcházeti bude konec světa a poslední soud. Oddělí od stromu církve chrastí suché a větve neužitečné. I seberou ratolesti suchou a uvrhnu na oheň, a s hoří. Vseliký pak strom, kterýž nenese ovoce dobrého, vyřadí a na oheň uvržen bude. K těm řekne Soudce věčný: „Odejdětež ode mne, zlořeční, do ohně věčného, kterýž připraven jest ďáblu a andělům (stoupencům) jeho“ (Mat. 25, 34.). Ale strom církve Páně tím více se zazelená, tím krásněji kvěsti bude a ovoce slávy a chvály boží přinášeti tam v životě lepším, v ráji nebeském; tam si jej štípí a přesadí Pán, neboť řekne: „Pojďte, požehnání Otce mého, a vládněte královstvím, vám připraveným od ustanovení světa“ (Mat. 25, 34.). „I půjdou onino do trápení věčného, titi pak do života věčného“ (Mat. 25, 46.).

7. A tak bude příchod Páně mnohým žalostný a mnohým radostný. Proto dí překrásná píseň o posledním soudu: Ó dni pláče, ó dni strachu, ze svého když člověk prachu v poslední den k soudu vstane, buď mu milostiv, ó Pane! — A o těchto svátcích a blažených platí slovo: „Čeho oko nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteříž jej milují“ (I. Kor. 2, 9.).

Tak bude, Nejmilejší, příchod Syna Božího. Buďme ho pamětliví, buďme k němu připraveni. Kdykoli uźříme slunce vycházeti, kdykoli bleskem osvíti se obloha; vzpomeňme slov Páně: „Jako blesk vychází od východu a ukazuje se až na zá-

pad: tak bude i příchod Syna člověka.“ Ale snažme se, aby příchod jeho nám nebyl strašlivým a hrozným, ale milým a potěšným a proto suďme se sami a nebude nás souditi Bůh (Aug.), suďme se denně, zvláště při večerní modlitbě, své činnosti a jednání; denně stavme sebe před soudnou stolicí svého svědomí, a tak stane se, že státi budeme jedenkrát po pravici Páně a vejdemo s ním do slávy a radosti věčné. Amen. B. H.

II. Řeč

na neděli poslední po sv. Duchu.

(Podává J. Ježek.)

A pošle anděly své... a ti shromáždí vyvolené jeho ode čtyř větrů, od končin nebes až do končin jejich.

Mat. 24, 31.

Nebe jest zasmušilé, slunka paprsky postrádají již milého tepla, země jest holá, pustá, listí opadalo již se stromů, tráva uvadla a celá příroda chystá se k dlouhému tvrdému spánku zimnímu. Kamkoliv pohlédneme, všude nalezáme látky s dostatek, jež nás vybízí k vážnějšímu rozjímání o pomíjejcnosti věcí pozemských. A jako rok přírodní chýlí se ku konci, tak i rok náš církevní. Všecky svátky a slavnosti šťastně jsme již skončili a dnešní neděle jest poslední, která zakončuje dobu posvátnou. A jako počátkem nového roku církevního, který počíná první nedělí adventní, uvádí na mysl sv. katol. Církev svým věrným ovečkám první příští Páně, připomíná dnešního dne právem poslední příští nebeského Beránka v onen den, „kdy předloží se knihy psané, z kterých bude všecko známé, co svět spáchal, co provinil, aby z toho počet činil.“

A kterakže líčí Pán týž osudný den? Slunce se zatmí a měsíc nedá světla svého; pokolení lidské dospěví k cíli poslednímu, nebude více potřebovatí světla a tepla slunečního, ni svitu měsíčního. Hvězdy budou padatí s nebe a moci nebeské budou se pohybovatí; záře hvězd bude lidstvu zbytečnou, síly nebeské vykonaly úkol svůj vykázaný jim Tvůrcem všehomíra. A tehdaž se ukáže znamení Syna člověka na nebi, a tehdy budou kvíletí všechna pokolení země a uźří Syna člověka, přicházejícího v oblacích nebeských, s mocí

mnohou a velebností. A pošle anděly své s troubou a s hlasem velikým a ti shromáždí vyvolené jeho ode čtyř větrův, od končin nebes až do končin země. V pravdě děsné to ličení dne velikého, osudného! A bude tomu v skutku tak? Ba že bude; „neboť uloženo jest lidem jednou umřítí a potom bude soud“ (Žid. 9, 27.).

Že po smrti každý jednotlivec ihned souzen bývá z myšlének, řečí i skutků, že spravedlivý, bohabojný odměny dojde a bezbožný dle zásluh potrestán bývá: ukazuje nejlépe příklad o bohacích a Lazarovi; chudičký Lazar vnešen jest anděly do lůna Abrahamova a bohatec pohřben v pekle. A v druhém listu ku Korint. 5, 10. čteme: „Všickni my zajisté ukázati se musíme před soudnou stolicí Kristovou, aby přijal jeden každý na těle vlastním, jakž činil, buďto dobré, nebo zlé.“

Pomlče dnes o soudu soukromém, vyličím vám, nejmilejší, nutnost soudu veřejného či obecného.

Pojednání.

Proč musí býti soud veřejný? Soud soukromý děje se jednotlivě, zvláště pro sebe a jeho výsledek všem lidem v známost nepříjde, proto nutno, by jiný ještě, slavný, všeobecný soud držán byl, při kterém by Kristus přemnohým zneuznaný vůči celému světu jako Pán a Spasitel zjeven byl, při němž by celý svět o pravdivosti jeho zaslíbení i hrozeb přesvědčen byl, soud, při němž by oslava vyvolených Božích a potupa i zahanbení hříšníků všemu stvoření okazána byla. Ten, který nechtěl skroušeným srdcem pokořiti se před Pánem, bude pokořen jeho přísným výrokem. Či mohlo by tomu jinak býti? Zde kráčí po trnité dráze života neduživý chudšas. Jak doráží na něho den co den bída a nedostatek, jak často klesají jeho slabé síly pod tíží břemena. Vede život zbožný, bohabojný; dle možnosti navštěvuje i všedního dne služby Boží, jest horlivým v plnění sv. povinností a přece vždy novým křížkem navštěvuje ho Pán, při všeliké práci a lopocení musí denně nouzi tříti. A vedle něho hoduje v nádherném paláci bohatý hříšník, nevěrec a drze vysmívá se té prostinké nelíčené zbožnosti ubožáka, utrhuje mu necitelně z denní mzdy, tupí a sužuje ho, ztrpčuje jeho trudné žití při každé příležitosti. Pane, jaká by byla tvá moudrost a spravedlnost, kdybys bez pomsty nechal hanebné jednání

hříšníka, kdybys neodměnil upřímnou zbožnost a příkladnou trpělivost chudáka?

Tam v hnusném žaláři dnem a nocí pláče nevinná, trpící duše. Ohava nařkl ji ze zločinu, jež sám byl spáchal; obviněná nemaje před soudem patrných důkazův k svému ospravedlnění, musí trpěti nevinně, za utrhačného hříšníka, který svým bezprávím bezstarostnou výživu si zabezpečil. Bude vám tu s podivením, volá-li opuštěná nevinność den co den: „Povstaniž, Hospodine, ať se nesílí člověk: ať souzeni jsou národové před tváří tvou?“

V pravdě musí býti soud veřejný, na kterém lidstvo ze své zatvrzelosti, nespravedlivosti, nenasytné lakoty, ctižádosti, vilnosti souzeno bude. Či byl by Bůh jinak soudcem spravedlivým, laskavým otcem opuštěných, soužených? Kolik vzdechů vysílají co den k nebesům utiskovaní sirotci, a nebesa neměla by se nad nimi smilovati nikdy? Kolik slzí uroní opuštěná vdova, a nebe nemělo by nikdy její porosené líce osušit? Zaplať, cos dlužen! slova ta se všech stran dorážeti budou na hříšníka. Navrať jmění, o které jsi mne i dítky mé ožebračil, navrať mi čest, o kterou jsi mne připravil, navrať mi nevinność, které jsi mne záhy zbavil, zaplať mi ten velký bol a žal, který jsi mi způsobil, nahraď mi ty slzy, jež tvé bezpráví mi vynutilo, navrať mi můj mladý věk, který jsi záhy podkopal a do hrobu přivedl . . . zaplať, cos dlužen! Ó děsný to bude okamžik! Na sta vystoupí proti tobě, budou tě viniti z necitelnosti, zatvrzelosti srdce, z nelásky k bližnímu, a ty musíš mlčeti. Na sta tvých spolubližních vystoupí proti tobě, by tě obvinili veřejně z krádeže, na cti utrhaní, bezpráví všeho druhu, a ty nemaje žádného zastance k svému ospravedlnění — oněmíš! Jak děsná to bude chvíle!

Svět soudí přecasto křivě, nespravedlivě; hříšný boháč bývá často u veliké slávy pochován, řečník vychvaluje do nebe jeho krásné vlastnosti, jichž postrádal, velebí ctnosti, o kterých se nebožtíkovi ani ve snu nezdálo, nepřehledné zástupy prokázaly mu poslední čest, vše pro něho pláče a hořekuje: kdežto chudáku ledva že tolik lidí sejde se na pohřeb, aby k hrobu donesen býti mohl. Ne klamný úsudek světa, nýbrž neklamný výrok Boží musí býti jednou pronesen veřejně. A protož nesuďte před časem, dokudž nepříjde Pán, kterýž i skryté věci temnosti osvítlí a zjeví

vady srdcí. Jak temné a neznámé bývají často světu cesty bezbožných; největší nepravosti a zločiny dovedou chytře zatajiti, že světský soud nemá o nich ani tušení. Čím chytřejší a prohnanější kdo, čím větších statků si nakupí, tím snáze podaří se mu klamati svět. Tráva zelená se na hrobě zločince, jehož ruce byly krví potřísněny, tak jako na hrobě muže spravedlivého; měl by ten zelený hrob vše na věky zastříti rouškou neproniknutelnou? Svět neměl by nikdy zvěděti o skrytých neřestech, o tajných hříších mnohých lidí bezbožných? Nemožno! A proto musí býti soud veřejný.

A z čeho budeme v onom hrůzném dni souzeni? „Z úst tvých budu tě souditi,“ řekne Hospodin. Pomni, člověče, na sliby, jež jsi při křtu sv. u mého oltáře vykonal, kdy jsi žádal horoucně, bys přijat byl za dítko Boží a k slovům duchovního: „Chceš-li pokřtěn býti?“ odvětil ústy kmotrů odhodlaně: „Chci!“ Slíbili, že dáš ze srdce svého výhost všem světským, hříšným žádostem, že svět nebude pro tebe více ležemí přípravni na otčinu nebeskou. Zdaž odřekl jsi se v skutku toho světa, jeho liché slávy, jeho pozlátka? Z úst tvých budu tě souditi! Na křtu sv. slíbil, že trpělivě chceš snášeti každý kříž, jímž tebe Pán navštíví? Odkud tvé denní reptání proti božské prozřetelnosti? Proč stal se ti kříž Kristův tak odporným? Z úst tvých budu tě souditi. Na křtu slíbil, že odříkáš se zlého ducha, i všech skutků jeho, i vši pýchy jeho. Proč vynášíš se tak nad své spolubratry? Proč tak miluješ pýchu, lakomství, smilstvo, závist, obžerství, hněv a lenost? Bílé roucho nevinnosti, jež kněz ovinul na křtu sv. kolem hlavy tvé, bude proti tobě hlasitě svědčiti. A jak se ospravedlníš? Marně budeš hledati lstivých vytaček! Z úst tvých budu tě souditi.

O kolikrát jsi ve zpovědnici šeptal: „Opravduť minim nikdy více nehřešiti a všeliké příležitosti k hříchu se varovati,“ ó kolikrát jsi po sv. přijímání se modlil, že si pozor dáš a žádným hříchem svého Stvořitele, Vykupitele a Posvětitel nezhněváš; leč skutek — utek. Z úst tvých budu tě souditi! Při sv. břimování slíbil, že se přičiníš, abys učení Kristovo vždy lépe poznával a příkázání Jeho věrně plnil, že když toho třeba bude, pro víru všeliké obtíže, potupu i protivensství snášeti, náboženství katolické před jinověrci zmužile hájiti neopomeneš; ale tvé sliby — chyby.

Poslední soud Boží častěji si připomínati a tím ku pokání a k životu etnostnému se povzbuzovati, přísluší zejména jinochům studujícím; že jste ještě mladí, není závadou ani omluvou. Či jest snad nade vši pochybnost zjištěno, že každý z vás vysokého stáří dojde? Nevyvrací-li bouře i stromy mladé? Nehlodá-li červ i na květinách jarních? Zdali každou hodinou, každým dnem stárnoucí hrobu se neblížíme? Starý musí, mladý může umřít, praví přísloví. Starý má smrt před očima, mladý za zády. Proto nutno záhy na poslední věci pomýšleti a život svůj v čas po křesťanskou spořádati.

MLÁDEŽ křesťanská má o pravdách sv. víry, o soudu Božím i proto často rozjímati, že její mysl ještě neustálená a v dobrém neupevněná jest a tudíž z cesty pravé na bezcestí snáze zblouditi může, nežli lidé věkem dospělejší, starší.

Čím rychleji kdo zapomíná na povinnosti své — a ne jeden studující velmi rychle zapomíná — tím častějšího připomenutí, povzbuzení a výstrahy mu třeba. A jisto jest, že napomenutí, které si sami v klidné chvíli dáme, že předsevzetí, jež o své ujmě bez nátlaku zevního učiníme, bývají nejlepší a nejvydatnější.

A za jedno takové upřímné předsevzetí, které sami si učiníte, žádám vás dnes, j. dr. V čem záleží? Kdykoli jde o dobrou pověst českého studentstva, o českou ústavu, na němž svého vzdělání nabýváte, o dobré jméno těch, kdož vás vychovávají, ukaž se každý z vás mužem celým, povahou ustálenou i pevnou, a ne třtinou větrem se klátící. Poslední cíl mějte především na zřeteli a nedejte se svěsti k ničemu, co s řádem školním i kázeňským ve zjevném odporu a co čest vaši snadno pokáletí a nejednoho i časně zničití může. Abyste pak vždy a všude jako u přítomnosti kráčeli, budiž vám ostnem jasné vědomí, že jest oko, které vše vidí, ucho, které vše slyší, ruka, která vše zapisuje, soudná stolice, před kterou jednou povolání budete. Nechcete-li potom strachem i hrůzou se chvěti, zvykejte si ode dneška den co den sebe před vlastní soud stavěti. Toť pravá cesta, jež vede k dokonalosti. Čím přísněji a nestranněji souditi budeme sami sebe, tím mírněji a milostivěji bude nás jednou souditi spravedlivý Bůh. Amen.

III. Řeč

na neděli poslední po sv. Duchu.

Napsal *Leop. Kolisek*.

„Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.“

Mat. 24, 35.

Smutný obraz poskytuje nám příroda. Umlklo zpěvné ptactvo, jež zpěvem svým naplňovalo luh i háj, opustilo nás, aby v krajích teplejších rozepělo se k písňím novým. Pole zbavena jsou své zeleně, listí stromů sežloutlo, opadalo, a stromy smutně strmí zbaveny jsoouce své okrasy, sychravý vítr proniká naše údy — celá příroda chystá se k zimnímu spánku. A v tuto kormutlivou dobu připadá právě konec roku církevního, a proto dnes, v poslední to neděli roku církevního, předkládá nám církev sv. ku čtení evangelium, jež ličí nám soudný den, a činí to z té příčiny, že konec všemu bude při soudu posledním. O divně jest mi okolo srdce dnes, kdy mluvíti k vám mám o posledním soudu. Sv. Jeronym pravil: „Kdykoli onen den rozjímám, na celém těle se třesu; neboť buďže jím, anebo piji, anebo co jiného konám, vždy se mi zdá, že ona strašná trouba zní mně v uších: Vstaňte mrtví, pojdte k soudu.“ A mně dnes nezdá se jinak. Dnes jakoby celá příroda volala k nám: „Přijde smrt a — po smrti soudný den.“ — A bude jistě soudný den? Odkud to víme, kdo nám to zaručil? Ano, soudný den bude jistě. A kdyby tisícové nevěřili, že poslední soud nastane, a kdyby tisícové žili tak, jakoby se nemusili obávatí tohoto hrozného dne — soudný den přece bude. A odkud máme tu jistotu? Víme to z úst samého Ježíše Krista, jenž jest věčná Pravda. Neboť čteme v dnešním sv. evangeliu dvě předpovědi. První předpověď týká se zkázy Jerusalema, druhá pak týká se zkázy celého světa, a to bude o soudném dnu. První prorocství se vyplnilo již, neboť přišli Římané a zničili město, tak že skutečně nezůstal kámen na kameni; druhé prorocství se vyplní teprve a to jistě, neboť dokládá Kristus Pán: „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.“

Že skutečně bude soudný den, dotvrzuje též sv. Pavel, neboť píše ve svém listu k Židům: „Uloženo jest lidem jednou umřítí a potom — soud“ (Žid. 9, 27.) a ke Korintským píše: „Každý vezme odplatu podle práce“ (I. Kor. 3, 8.). Má-li

však vzítí odplatu každý podle své práce, pak musí býti též den, kdy vezme tu odplatu a den ten bude — soudný den. A ve zjevení sv. Jana čteme: „I viděl jsem mrtvé, veliké i malé stojící před obličejem trůnu, a otevřeny jsou knihy, a jiná kniha otevřena jest, kteráž jest kniha života; i souzeni jsou mrtví z těch věcí, kteréž byly psány v knihách, podle skutků jejich“ (Jan 20, 12. 13.). Soudný den tedy bude jistě, a kdy? To nevíme, to neví nikdo, ani andělé v nebi to nevědí, to ví jen Bůh sám. A co se bude dítí při soudném dnu? Ježíš Kristus sám nám to vyličil: Slunce se zatmí a měsíc nedá světla svého a hvězdy budou padati s nebe a moci nebeské budou se pohybovati. A tehdy se ukáže znamení Syna člověka na nebi a tehdy budou kvíletí všechna pokolení země; a uzří Syna člověka, an přichází v oblacích nebeských s mocí velikou a velebností. I pošle anděly své s troubou; a shromáždí vyvolené jeho ode čtyř větrů od vrchu nebes až do končin jejich. Toť krátký nástin soudného dne, a ku konci dodává: „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.“ Ano, nebe a země pominou. To veliké velebné slunce se zatmí, měsíc nevydá světla svého, hvězdy budou s nebe padati. O smutné, truchlivé pomyšlení na onen poslední den. Nebe a země pominou! tedy všechna ta velkolepá, slavná města pominou a nebude jich více, ty věže, jež nyní pyšně pnou se do oblak, sklesnou v prach, všechna ta království zaniknou, pominou. O bude to den hrůzy a den strachu; my ani nedovedeme si představití, co všechno toho dne bude se dítí. Ale myslíme si, že by vyvstaly černé mraky na obloze, že by vztekající se větrové pozvyvraceli stoleté duby, divoké moře že by protřhlo své břehy a vlny metalo až k nebesům. Mysleme si, že by z těch černých mraků tisíc tisícův blesků v ustavičném hromobití dolů padalo, a neproniknutelnou tmou kříž na kříž rozráželo, že by nebylo slyšení leda jekot vod, hřmot hor, pukání skal, lomoz kořenů, hukot hromu, síčení blesků, rachot stavení řitících se, úpění zvířat a nárek lidstva, vše to kdybychom si mohli v mysli představití, vše to přece jen slabý obraz je toho, co se při soudném dnu dítí bude. O bude to den hrozný, den strašný — ten den poslední, až slunce se zatmí a měsíc krváceli bude a až zavzní trouba andělská a volati bude: „Vstaňte mrtví, pojdte k soudu, všichni, všichni pojdte k soudu!“ Na moený

ten hlas otřesou se čtyři úhlové světa, hvězdy budou padati a moci nebeské budou se pohybovati, živi budou strachy umíratí a mrtví z otvírajících se hrobů, ze svého věkuletého snu znáteně budou povstávati. Tu mnohý mocnár vzhledne tam, kde bylo jeho království, ale nenalezne ho již, mnohý boháč bystrým okem bude pátrati po svých pokladech, které si nahromadil za živobytí, ale nenalezne jich; mnohý lehkovážník ohlížeti se bude po místech, kde tolik rozkoší užil, ale marně jich hledá. Ani koruna, ani zlato, ani bohatství, ani rozkoše tohoto světa nevstoupí na věčnost. Tam již král na roveň postaven žebráku, boháč chudáku, všichni sobě jsou rovni a všichni spravedlivě budou souzeni.

V té ukáže se znamení Syna člověka na nebi — ukáže se kříž, lesklý, jasný kříž. To znamení, které bylo druhdy známkou hanby a potupy, ukáže se u veškeré slávě své a září a velebnosti. Ano to znamení se ukáže, za něž mnozí styděli se, jemuž mnozí se posmívali, jemuž se mnozí rouhali: a všichni, všichni do jednoho padnou před znamením tím na kolena, mnozí snad poprvé teprv — ale bude pozdě pro ně. A za znamením objeví se v oblacích provázen zástupy andělů Soudce Ježíš Kristus. Obličej Jeho zářiti bude leskem nebeské slávy. Výraz tváře Jeho bude klidný, ale přísný. I zavzní ještě jedenkrát hluk andělských trub, a ticho hluboké nastane; nikdo sebou ani nepohne. Tu Soudce na své stolici soudní vztáhne ruku na knihu osudů, v níž skutkové jednoho každého zapsány jsou a serafínové trástí se budou, když odtrhovati budou pečeti z knihy té buď šťastné nebo nešťastné. A Pán nahlídna do knihy obrátí obličej svůj na lid a již andělé budou všechny rozestavovati, jedny na levici, druhé na pravici. O smutný, bolestný okamžik! Rodiče odtrhnouti se musí od svých dětí, bratr rozloučiti se musí se svou sestrou, manželka se svým manželem. Hle, otec na pravici a nezdárný syn na levici, hle matka na levici, dcera na pravici, manžel na levici, manželka na pravici. O hrozný okamžik. A již jsou rozestaveni podle skutků svých, zlí na levici, dobří na pravici. Jak veliký rozdíl; pohledněme na ty, co jsou na levici. Hle jak mdlý, bledý, zsinálý a nad smrt strašnější jest obličej všech těch nešťastníků, kteří stojí na levici. Oči jejich jsou úzkostmi zkalené, jejich pohled naplněn jest divokou bázní

a prsa jejich nadýmají se zuřivou zoufalostí. Oni volají hlasem zděšeným, hlasem zoufalým k Soudci: „Pane, proč zavolal jsi nás z hrobů, proč nedopřál jsi nám věčně spáti?! Proč probudil jsi nás k věčnému trýznění? Vezmi nám smysly naše, abychom necítili, vezmi nám rozum, abychom nemohli poznati, co jsme ztratili, vezmi nám paměť, abychom zapomněli, že jsme lepším životem mohli býti věčně šťastnými. Smiluj se, Pane, smiluj se; vždyť jsi ty Kristus, jenž hlásal milosrdenství a lásku, jenž Jsi umřel z lásky k nám za naše hříchy. My víme, že sami jsme trest na sebe uvalili, ó propůjč nám čas, propůjč nám aspoň dne, aspoň hodiny života, abychom mohli se obrátiti, abychom mohli vše napravit. Smiluj se, smiluj se!“ Tak volají nešťastníci na levici; ale prostorem jakoby zněla jim odpověď: Pozdě, pozdě, pozdě! A opět volají: „O pomozte, pomozte nám! Vy, rodiče, pomozte nám, dali jste nám život, ó kéž bychom se nebyli narodili, proklet budiž den našeho narození, prokleta budiž jméno otec, jméno matka. Či není nám pomoci? O pak, hory, přikrejte nás, jsme nešťastní, nešťastní!“ a prostorem jakoby zněl opět hlas: „na věky, na věky!“

Již opustme to strašlivé divadlo a obraťme zraky své na pravici. O jak se stkví jejich obličej nebeskou září. Radostná zardělost rozkvétá jim na tváři, jejich oči lesknou se ohněm nesmrtelnosti, čelo přikryté mají tichostí svědomí. Ve svaté důstojnosti přistupují před věčného Soudce a bez strachu, bez bázně hledí na Rozhňevaného. Tu zapomenou všickni na svá pronásledování na světě; tu zapomenou všickni na svou bývalou chudobu, potupu, utiskování, mučení a násilnou smrt. Tu budou dítky svděčným pohledem objímati kolena svých rodičův a jazyk jejich pro radost nebude moci ani děkovati; tu sobě v plesajícím zamlčení a rozechvění padnou manželé kolem krku; tu matka tisknouti bude k srdci svému milované dítě, přítel přítele v tiché soucitnosti bude objímati; a králové a žebráci podají si ruce a z úst všech těch blažených bude zavznívati: „O velký Bože, spravedlivý Soudce, náš Stvořiteli, náš Vykupiteli. Ty jsi nás oblažil nade všechny zásluhy naše. Byli jsme nepatrní červové země a nyní jsi z nás učinil nebešťany, věčné duchy. Sláva Tobě, ó Pane, sláva Tobě; veleben budiž zpěvem naším na věky věkův!“ A prostorem jakoby znělo: Amen! A veliký Soudce vzhledne na ně

okem milosti a promluví k nim: „Pojďte, požehnání Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.“ K těm pak, co budou na levici, řekne spravedlivý Soudce: „Odejděte ode mne, zlořeční, do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu a andělu jeho.“ I půjdou tito do trápení věčného, ale spravedliví do života věčného. Ano s plesem a radostí půjdou spravedliví do stánků věčných, aby tam odměnu vzali za všechno, co dobrého v životě vykonali, půjdou do stánků věčných, aby se tam mohli se všemi svatými a vyvolenými věčně věkův radovati. A zatracení? Ti půjdou do příbytků ďáblových, jemuž v životě sloužili, půjdou tam, odkud není vysvobození, půjdou tam, kde oheň nezhasíná a červ svědomí neumírá, půjdou, a na věky, na věky se odtud nenavratí.

Nejm.! Zdali pak také my budeme státi kdysi před soudnou stolicí Boží? bychom tam složili účty ze svého života? Ano, i my, a to všichni bez výjimky, všichni do jednoho, jak zde shromáždění jsme. Ale jiná otázka, kam budeme postaveni, zdali na pravici či na levici. Ovšem tam budeme postaveni, kam si zaslužíme, neboť praví sv. Pavel (Řim. 2, 6.): „V den hněvu, t. j. v den zkázy, v den poslední a soudný, odplatí Bůh jednomu každému podle skutků jeho.“ A jinak ani nemůže se státi. Neboť jest vůbec možno, aby člověk jenž oddán byl opilství, statek svůj promrhal, aby stál po pravici vedle těch, kteří celý život prožili v chudobě, střídmosti a sebezapírání? Je možno, aby ten, jenž rozkoš jedinou vyhledával v ukájení svých tělesných chťičů, jenž zalíbení měl v nečistých myšlénkách a žádostech, aby ten postaven byl na pravici vedle sv. Aloisia nebo sv. Stanislava? Jest možno, aby ten, jenž nešel celý čas do kostela, nemodlil se, ba jiným pobožným se posmíval, aby postaven byl vedle toho, jenž rád se modlíval, rád chodil do kostela? Nikdy, nikdy. „Odplatí Bůh jednomu každému podle skutků jeho.“ Kde tedy přejeme si, abychom my postaveni byli? Zjistě že všichni si přejeme, abychom byli postaveni kdysi na pravici. A co jest nám činiti! Musíme nastoupiti tu cestu, která ku pravici vede, a ta cesta jest? „Zákon dal jsem,“ pravil Kristus, „a plnitelům jeho odplatu jsem slíbil.“ Plniti tedy zákon Boží, toť ona cesta, která vede jistě a bezpečně na pravici. Tu cestu nám popsal, ukázal a osvitil Božský Spasitel; na ni vstupme a nepochybíme. A kdy

máme nastoupiti tuto cestu? Snad až se stárneme, snad až na smrtelném loži? O nikoli — to bylo by už pozdě. Ale dnes a v tomto okamžiku nastupme tu cestu, dnes a v tomto okamžiku učinme to svaté předsevzetí, že chceme věrně záhon Boží plniti, neboť „plnitelům zákona odplatu slíbil“ Kristus. Kdo až posud oddán byl hříchům, ó kéž nezůstane na té cestě, neboť ta vede na levici. Kdo až posud oddán byl lakomství, ó kéž dnes zřekne se této chtivosti, kéž opustí tu cestu hříšnou, kéž nastoupí tu cestu, která vede na pravici, pravím dnes, neboť zítra snad mohlo by býti již pozdě. Kdo oddán byl až po dnes opilství, ó kéž opustí tu cestu, neboť ta přivedla by ho na levici, kéž ode dneška jest střídme živ. Kdo až podnes vyhledával rozkoš světské, kdo až podnes hněv choval k svému bližnímu, ten nalezal se na cestě, která vede na levici, nechť tedy ji opustí a dnes ještě nastoupí cestu vedoucí na pravici, nechť vzdá se rozkoší světských, nechť odpustí svému bližnímu.

O, všichni, všichni nastupme tu cestu ještě dnes, zítra nebo později bylo by snad již pozdě; snažme se, abychom po ní kráčeli vždycky, abychom vždycky plnili zákon Boží, abychom věrně zachovávali to, co nám Bůh velí a vystříhali se toho, co nám Bůh zakazuje. A budeme-li po cestě té vždy kráčet, pak jistě zavede nás na pravici. a když nadejde ten den hrůzy, kdy slunce zhasne a měsíc nedá světla, pak nebudeme se musit lekat, pak den hrůzy a strachu promění se pro nás v den radosti a plesu, neboť potom i nám řekne Věčný Slitovník: „Pojďte, požehnání Otce mého, vládněte královstvím připraveným vám od ustanovení světa.“ Amen.

Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Sepsal *Pazderka*, farář v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Ku křesťanským humanistům náleží krom Gregoria Corrara, jemně vzdělaného příbuzného Rehoře XII. Francesco Barbora, Benátčan. Také on byl církví upřímně oddán. Vytvoření papežské moci ve vyjednávání se sněmy Basilejským a Florenckým věnoval tutéž péči, jako nábo-

ženským potřebám svých chráněnců. Barboro jest vynikajícím příkladem spojení humanistického a církevního směru v době, kdy tento ustupovati počínal.

Také Maffeo Vegio (1407—1458), zasloužilý vypátráním starých křesťanských památek v Římě, zasluhuje zmínky. Jako na Petrarku, učinila také na něho „výmluvná a sladká kniha vyznání“ svatého Augustina hluboký dojem. Způsobila u něho úplnou změnu mysli a pohnula ho, že se úplně církevní literatuře věnoval. Z četných spisů jeho zasluhuje přede všemi jeho kniha o vychování zmínky, an v ní Vegio moudrost klasiků s biblí a církevními spisovateli spojití se snaží, Virgila, Sallusta a Quintiliana jako prostředky vzdělávací naprosto doporučuje, ale před elegiky pro jejich oplzlý obsah varuje a chce, aby i komikové na léta dospělosti odloženi byli. Za Eugena IV. přišel Vegio do Říma, stal se datarem, abbreviatorem a kanovníkem u sv. Petra a vstoupil konečně do řehole Augustiánů kanovníků. Zemřev r. 1458 pochován jest u sv. Augustina v též kapli, kde r. 1430 jeho přičiněním kosti sv. Moniky uloženy byly. Vegiov čistý život, jeho cudnost a zbožnost i mimo řád chváleny jsou; nadšenou vzpomínku věnoval mu Florencký knihkupec Vespasiano da Bisticci.

Nejzajímavější a nejmilostnější osobností mezi zástupci křesťanské renaissance jest Vittorino da Feltre, největší vlašský pedagog doby renesanční. „Vittorino náleží k těm lidem, kteří všecek svůj život jednomu účelu věnovali, pro nějž silou a důmyslem v nejvyšším stupni vyznamenáni jsou,“ dí J. Burkhardt, spisovatel kultury renaissance v Itálii. „Svět, praví Schmidt v Encyklopedii: vychovatelství a vyučování, neviděl tuším ještě takového muže, jakým byl on, pedagoga, jenž jen pedagogem býti chtěl, jelikož v tomto povolání vznešené poslání poznal, jenž, nežádav při tom pro sebe nic obzvláštního, tím krásnější odměnu ve výsledcích svého působení nalézal.“

Papež Eugen IV. prošen jsa od jakéhos mnicha, aby ústav jeho navštívit směl, odvětil: „Jdiž, synu můj, rádi tě ponecháme nejnábožnějšímu a nejsvětějšímu všech nyní žijících.“

Federigo z Montifeltra, vévoda Urbinský, obraz jeho ve svém paláci umístil, na němž napsal: „Svému svatému učiteli Vittorinovi z Feltre, jenž ho lidské důstojnosti

učením i příkladem učil, postavil toto Federigo.“

Mocně povzbuzující síla velkého pedagoga Mantuanského spočívala především v jeho vznešené nábožné mysli, v mravních vlastnostech jeho, v jeho bezmezné nezištnosti, tklivé pokoře a sprostnosti a v kouzlu panensky čistého srdce. S úctou mluví všichni vrstevníci jmenovitě o jeho nábožnosti. „Denně, vypravuje Vespasiano da Bisticci, modlíval se jako nějaký kněz officium, přísně zachovával posty a přidržoval k tomu i své žáky. Před jídlem i po jídle modlíval se po způsobu kněží, často přijímal sv. svátosti a přikázal i svým chovancům, aby se měsíčně u observantů zpovídali. Mimo to chtěl, aby každodenně mši sv. slyšeli; jeho dům byl svatyní dobrých mravů.“

Tak ukázal muž tento příkladem svým, že se člověk, máje mravní jádro, ve starý svět takorba pohřžiti může, aniž by víra jeho k úrazu přišla. Nábožnosti Vittorinově přiměřena byla i štedrost jeho; žádný mnich, žádný žebrák, který ho poprosil, neodešel neobdarován. Při vši své namahavé práci jako učitel a vychovatel měl ještě kdy, navštěvovati vdovy a sirotky, chudé a nemocné, ba i vězně a všude těšiti, poučovati a pomáhati. Říkalo se o něm, že od něho jen ten nic nedostane, o jehož nouzi neví. Proto když 2. února 1446 v šedesátém devátém roce zemřel, byl jeho majetek tak zadlužen, že dědicové se zdráhali dědictví převzít a tělo jeho na útraty knížecí pochováno býti musilo. Pomník si šlechtný muž zakázal. Stanovisko zástupců křesťanské renaissance naproti starému světu bylo jediné pravé. Nadšenost jejich pro staré duchovní poklady nebyla tak bezměrná, žeby vroucí lásce ku křesťanství byla nebezpečná bývala. Naproti výstředním humanistům drželi se pevně zásady, že při čtení pohanických klasiků obsah jejich dle zásad křesťanství posuzovati a měřiti třeba. Jim nebylo skryto velké nebezpečí, jež by nastalo, kdyby mravní a náboženské zásady pohanství tak z idealizovány byly, jakoby poučení, mravního povznesení, smazání viny a omilostnění s hůry nebylo třeba bývalo, jakoby jimi nejvyššího cíle života dosíci možno bylo.

Tento směr pak beroucí se v kolejích patristických a scholastických a naděje v něj skládané byly příčinou, že církev jako v celém středověku tak i nyní podporovatelkou prospěšného pokroku a ochra-

nitelkou pravé vzdělanosti se osvědčila. Církev povolila přívržencům renaissance všemožnou svobodu, již době zbavené jednoty víry těžko jest pochopiti. Jenom jednou zakročila v této době hlava církve (Eugen IV. proti Beccatellimu) přímo proti liché renaissanci; ostatně poskytovala církev humanistickým studiím všemožné podpory.

III.

Prátelský poměr papežů k Petrarkovi a Boccacioví byl již vzpomenut. Neméně než pětkrát byl Petrarka vyzván, aby převzal úřad apoštolského sekretáře; on však obávaje se, žeby mu vlastního povolání, literární činnosti, zřici se bylo, nemohl se odhodlati úřad ten převzít. Ale s radostí přijal Petrarka rozkaz učeného Klementa VI., aby sbíral dobré staré rukopisy děl Ciceronových pro papežskou biblioteku. Znamenito jest také, že papež Řehoř XI., obdržev zprávu o smrti Petrarkově, jež kdys vlastnoručním listem do Avignona byl pozval, generálnímu vikáři církve v Itálii, Guglielmovi de Noellet, nařídil, aby pečlivě po spisech nebožtíkových pátral a dobré opisy proň opatřil, především „Afriky“, Eklogů, Epistol, Invectiv a krásného díla „O samotném životě.“

Řehoř XI. vůbec zajímal velice starověk. Obdržev zprávu, že ve Vercellech exemplář Pompeja Troja nalezen byl, vyzval ihned listem biskupa tamnějšího, aby se neprodleně po té knize ohlédl a po věrném poslu k papežskému dvoru ji poslal. Po několika málo dnech nařídil jakémus pařížskému kanovníkovi, aby v knihovně Sorbonny po rozličných dílech Ciceronových pátral, je rozumným písařům opsati dal a opisy pak do Avignona poslal.

Po smrti Řehoře XI. přišly na papeže bouře rozkolu. I zdálo by se na první pohled, že papežové tím od podporování humanistů onen rozkol podněcujících odvrátili; avšak v skutku právě v této periodě otevřen jim u větším počtu přístup do kurie římské*). Za papeže Martina V.

*) Za avignonské doby nalézají se jen porůznu toskánská humanisté v papežských službách. První objevuje se Zanobi de Strada, přítel Petrarkův, jenž koncem 1358 aneb počátkem 1359 od papeže Innocence VI. jako protonotář a sekretář brev ustanoven byl. Od Urbana V. byl jiný přítel Petrarkův, Francesco Bruni, do Avignona povolán. Jeho druhem v úřadě byl Coluccio Salutati, později Florencký státní kancléř a nepřítel francouzských papežů.

a Eugena IV. pustila renaissance i v Římě kořeny; slavní kardinálové Albegarti, Cesarini a Capranica podporovali jej v jeho lepších snahách; pobytem Eugena IV. ve Florencii a tamnějším unijním sněmem dostalo se mu mocné podpory; Mikolášem V. pak vstoupil na stolec papežský muž, jenž důvěřuje úplně moci křesťanské vědy, v čelo velikého duchovního hnutí postaviti se odvažil. Tento poměr zavedl novou dobu v dějinách papežství i literatury a umění, jež za Julia II. a Lva X. vrcholu dostoupila.

Pravivá se, že Mikolášem V. renaissance sama na papežský trůn zasedla. Slovo toto platí jen pro pravou křesťanskou renaissanci, jejímž přívržencem Mikoláš V. byl. Jako Fiesole, jemuž vymalování své pracovny ve Vatikáně světil, spojoval Mikoláš V. nadšení pro starožitné duchovní poklady s požadavky křesťanské víry, ctil Cicerona i Augustina, vážil si, co bylo velkého a krásného v pohanské starobylosti, aniž proto na křesťanství zapomínal. Hlavní myšlenka Mikoláše V. byla, povýšiti hlavní město křesťanstva na věčné časy na hlavní město klassické literatury, na středisko umění a vědy. Provedení této myšlenky bylo však s mnohými těžkostmi a nebezpečnostmi spojeno. Jediné, co Mikolášovi vytýkati možno, jest, že nebezpečnostmi, jež od pohanské a revolucionářské renaissance církevním zájmům hrozilo, dostatečně nepoznal aneb si ho nevšímal. Snahy jeho byly šlechtetné, velké a papeže hodné. Nebojácnost jeho před nebezpečnostmi onoho směru, jež má do sebe něco bezděčně imposantního, ukazuje se ostatně v jiném světle, povážíme-li moc a sílu, již hnutí renaissanční tehda v Itálii bylo dosáhlo. Pokus vůdcovství v něm nabyti měl činem velkým i hodným nástupce Řehořů a Innocenců.

Jen nerozum může papežům beze všeho dalšího rozdílu podporování renaissance vytýkati. Neb jakkolivěk hluboko zasahovalo duchovní hnutí renaissancí způsobené, nepřinášelo křesťanské vzdělanosti žádného opravdového nebezpečnosti, ale podnět k novému povzbuzení a osvěžení, dokud jednota a čistota křesťanské víry pod autoritou církve a nejvyšší hlavy neoslabená trvala. Že se později následkem převahy, již pohanská renaissance nabyta, věci zcela jinak vyvinuly, a duchovního bohatství ze studií staroklassických nashromážděného i špatným způsobem užívalo, za to nemůže

Mikoláš V. nejlepšími úmysly vedený, odpovědným činěn býti. Alebrž papežům ku slávě slouží, že i velký duchovní ruch renaissance objemněji a velkodušněji pojímali, jakž se na jejich světové postavení slušelo. Dokud dogma nebylo tknuto, ponechávali jak Mikoláš V. tak jeho stejně smýšlející nástupcové renaissanci plnou svobodu; o škodě, již posměch humanistů plodil, neměl Mikoláš V. žádného tušení, mluvil tedy, jako celý jeho čistý život svědčí, jistě z upřímného srdce, napomínaje kardinály u svého smrtelného lože shromážděné, aby na cestě od něho nastoupené pokračovali k blahu církve, ložky Petrovy, jež divným řízením Božím vždy ze všech bouří zachráněna byla.

Papež Innocenc VII. pojal úmysl zachrániti římskou universitu od Boniface VIII. založenou před úpadkem, v němž zmatky posledních let byla klesla. Dne 1. září 1406 vydal bullu, v níž prohlašoval, že chce opět do Říma uvésti studium věd a svobodných umění, které, nehledíc na jejich užitek, největší ozdobou každého města jsou. Proto prý péče jeho k tomu směřuje, aby učitelé v každé vědě nejzkušenější na universitu římskou povoláni byli. Nejen theologii, kanonickému a občanskému právu, nýbrž i medicíně, filosofii, logice a rhetorice mělo na této vysoké škole vyučováno býti. „Konečně, dí Innocenc VII., aby našemu ústavu nic nechybilo, bude zde také učitel, který o řecké řeči a jejich spisovatelích dokonale vyučovati bude.“

Jako v řeči bully, tak jmenovitě v chvále na konec Římu vzdané obráží se humanistický směr do kurie víc a víc se vtírající. „Není na zemi, dí se tam, města osvěcenějšího a vznešenějšího Říma, a žádného, v němž by studie, které sem opět uvésti chceme, dále byly kvetly; neb zde byla latinská literatura založena, občanské právo napsáno a národům podáno; zde jest také sídlo církevního práva. V Římě všeliká moudrost a všeliké učení vzniklo, aneb od Řeků přijato bylo. Učí-li tedy jiná města cizím vědám, učí se v Římě jen vlastním.“

A v skutku nalézáme od počátku XV. století humanisty u větším a větším počtu v papežských službách; mezi nimi i takové, jejichž ustanovení nepříznivé světlo na tehdejší poměry vrhá. Nejnapadnější v té příčině jest, že pověstný Poggio za Boniface IX. mezi apoštolské skriptory přijat byl. Tento velmi výnosný úřad zastával Poggio pod osmi papeži, časem obstarával

vedle tohoto ještě jiné úřady. Celkem pracoval Poggio, ovšem s rozličnými přestávkami, půl století při kurii (1453), ale srdce pro církev neb některého papeže neměl tento frivolní muž žádného. Později psal sice velmi prudkou invektivu proti Felixovi V., protipapeži, ale kdoby myslil, že ho k tomu horlivost církevní pobídla, mylil by se. Jak chatrna tato u něho byla, viděti z jeho zprávy o smrti Jeronýma Pražského. Poggio mluví v ní s velkým nadšením o Jeronýmovi, ne snad proto, žeby jeho náhledy schvaloval: „jemu byl pojem hrdiny víry i kacíře stejně cizí. Čemu se diví, jest něco zcela jiného. Zmužilost, s kterou na smrt šel, připomíná mu Catona, Mucia Scaevolu, výmluvnost pak jeho před sněmem blíží prý se starobylé. Rozhodnutí církevní autority Poggio úplně přehlídá, jen tak mimochodem lituje, že duch tak šlechtitý na kacířství se dal, „je-li, připojuje, pravda, co se mu vytýká.“ Této pochybnosti se však ihned zbavuje, připojuje chladně: „Souditi o tom, nesluší na mne; já jsem se spokojil s rozsudkem těch, kteří za moudřejší jmíni jsou.“ Co Poggia proti Felixovi V. popuzovalo, bylo jediné, že ohrožoval pramen jeho života, římskou kurii; k vlastnímu sporu mezi sněmovní a papežskou stranou choval se bezpochyby právě tak netečně, jako k hušitskému kacířství. (Pokrač.)

K stoletému jubileu úmrtí sv. Alfonsa Maria de Liguori,

biskupa a učitele církevního.

Podává Josef V. Kratochvíl.

Dne 1. srpna t. r. uplynulo celé století, kdy se ze žalostného tohoto údolí k nebesům vznesl duch velikán, který ale nicméně v díle svém posud s námi žije a trvá! Ztrnula ruka, která tak mnoho vznešených věcí pro čest a slávu Boží napsala, přestalo tlouci srdce — Boha tak horlivě milující, a navždy zavřelo se oko, které prosebně za blaho duší vezdy k nebi bylo obráceno. Byl to stařec hrdinný, biskup neunavný, muž apoštolský — sv. Alfons Maria de Liguori, zakladatel shromáždění kněží Nejsv. Vykupitele, jehožto blahoslavené úmrtí po celé církvi Boží, hlavně ale tam, kde řád jeho působí, letos po stu letech jubilárně se oslavuje.

Jelikož i vlasti naší dostalo se podílu

na dědictví svato-Alfonském, a jelikož, jak směle tvrditi můžeme, dědictví to stalo se jaksi národním — slušno a záhodno jest též aspoň něčím přispěti na oslavu velkého sv. Alfonsa.

S myslí vděčnou a rukou třesoucí píšeme tyto řádky své, a jako listek nepatrný do slávovence sv. Alfonsa je vplétáme. Rádi bychom také došli i druhého svého úmyslu: potěšiti a povzbuditi těch, kteří článek tento čísti budou s podobnou radostí, s jakou jest napsán.

I.

Sv. Alfons užel světlo světa dne 27. září r. 1696 v Marianelle u Neapole. Otec jeho, Don Josef, kapitán na loďstvu neapolském, byl hlavou starého, šlechtického rodu de Liguori; matka slula Anna Kateřina Cavalierová, vznešená jak rodem, tak i ctnostmi svými. Když nemluvně bylo pokřtěno, vzal je do náručí kmet P. František de Hieronymo z Tovaryšstva Ježíšova, a podávaje je matce, podobně jako kdysi starý Simeon v chrámě Jerusalemském, veliké věci o něm předpovídal: že se stane biskupem a na oslavu Boží mnoho že podnikne. Po 143 letech byli jak František de Hieronymo tak i náš oslavenec od papeže Řehoře XVI. svatořečeni.

Vychování dostalo se sv. Alfonsu veskrze čistě katolického — neboť šlechtná matka bděla vytrvale nad duševním blahem dítěte svých. Výrok sv. Alfonsa, že znal matku, která nechtěla býti matkou dítěte zavržených, vykládá se o jeho vlastní rodiče. V pravdě možno o něm říci, že prospíval před Bohem i před lidmi v moudrosti s věkem zároveň. Práce a modlitba byly jeho stálým zaměstnáním již od útlého mládí. Pod vedením bohabojného domácího učitele neobyčejně činil pokroky ve studiích, tak že již v 16. roce svém na doktora práv jest povýšen ku podivu všech, kdož ho znali; mimo to sběhlý byl též v básnictví, v malířství, v hudbě i ve stavitelství. Výtečné vlohy své, hlavně pak dobrou paměť, děkoval Bohu, nikdy pyše se neoddávaje; denně přítomen byl nejdražší oběti mše sv., navštěvoval často nemocnici, kdež rány nebohým obvazoval a též mnoha křesťanským spolkům přínáležel; kongregace Mariánská, toto kvítka na luzích Tovaryšstva Ježíšova rozkvétlé, také mezi své horlivé údy ho čítá. Vzorným příkladem svým povzbuzoval jiných, tak že i černocho jeden, k službě jeho přiká-

zaný, vyznal, že to náboženství musí býti pravé, které má tak dokonalé vyznavače — a pokřtiti se dal.

R. 1723 byl rozhodný na jeho budoucí život. Úskokem svého protivníka prohrál náš obratný a spravedlivý právník jakousi soudní při. „O světě, již jsem tě poznal!“ zvolal obelstěný Alfons a uzavřev se do svého pokojíka, trval po tři dny o postu na modlitbách; po té zašel do kostela Panny Marie „Vykoupení otroků,“ tam se jí zasvětil a jako na znamení své věrnosti položil svůj kord na oltář. Alfons byl pro duchovní stav rozhodnut. Nic nezpomáhaly prosby a hrozby otcovy, ani výhlídky na skvělý sňatek — dne 23. října r. 1723 oblekl na se mladý šlechtic jednoduché roucho stavu duchovního a studiu bohosloveckému zúplna se oddal. Pro tuto velkomyslnou volbu svou snášeti bylo sv. Alfonsu mnoho ústrků a han, což on vše s radostí snášel, Bohu to obětuje.

Poznav, že Prozřetelnost mu vnuká touhu po zvěstování pravdy svaté víry, vstoupil jako novic do kongregace propagandy arcibiskupství neapolského, kdež se horlivě k svému budoucímu apoštolskému úřadu jako missionář připravoval a kdež také v zakladatele řádu se vzdělal. Odtud doprovázel missionáře na jich cestách a ditky katechismu vyučoval.

Dne 6. dubna r. 1726 byl na jahna posvěcen a oprávněn, slovo Boží hlásati. Výmluvnost jeho byla veliká a přesvědčující, všude získal si v lidu lásku a oddanost, ale neunavná práce jeho na lůžko ho přivedla, tak že již na svůj konec pomýšlel. Pozdraviv se znova, byl dne 21. prosince téhož roku na kněze vysvěcen a tu teprve snahy jeho neznaly mezí. Ať konal exercicie, ať na kazatelně stál neb zpovídal — všady byl hledán a ctiteli obklopen.

Téhož času přibyl do Neapole missionář Matyáš Ripa, který z Indie čtyři jinochy přivedl, aby je k duchovnímu stavu vychoval a pak na missie do jich otčiny poslal. S přivolením papeže Benedikta XIII. zařídil pak novou kolej, do níž i jiné jinochy za týmž účelem přijímal. Vřelý podíl na tomto díle bral i sv. Alfons, až konečně vstoupil do této kolleje; neboť již dávno obíral se myšlénkou, jako missionář s pochodní svatého evangelia do dalekých zemí se vydati a třeba i krev vyliati za pravdu Kristovu; avšak v pokore své svěřil se a radil se svým zpovědníkem P. Paganim, členem kongregace Lazaristův sv.

Vincence Paulánského, který ho pro tuto myšlénku sice chválil, ale radil, aby spíše spásu a blahu města Neapole se věnoval. Alfons uposlechl a kázal horlivě dále; kdysi při jednom jeho kázání o marnosti světa 13 vznešených dívek svět opustilo a do kláštera se odebralo. Propagandy již více neopustil, ano, on stal se takorba duší této školy missionářské.

Když v březnu r. 1731 Apulie a krajiny okolní zemětřesením zpuštěny byly, povolali sem místní biskupové chvalně známé missionáře neapolské, aby obyvatele potěšili a ducha jejich zase vzmužili; tak dostal se tam i sv. Alfons. Ve městě Foggii, které zvlášť zemětřesením utrpěla, nalezal se zázračný obraz Bohorodičky; zde konal s lidem sv. Alfons devítidenní pobožnost, načež klid a mír zavládl v myslí obyvatel.

Nepřetržitými pracemi vysílen, odebral se sv. Alfons s některými druhy svými do jakési osamotnělé poustevny, položené na vrchu poblíž města Scaly. Zde brzy ho nalezli pastýři a horalé — a tak hledaný odpočinek změnil se náhle v missii; i kázával tu náš světec denně a mimo to konal též duchovní cvičení v klášteře jeptišek Nejsv. Vykupitele. Jedna ze zbožných sester, žijící v pověsti svatosti, Celesta Costorosa, předpověděla mu, že si ho Bůh vyvolil na rozšíření své cti a pro spásu duší k velikému dílu missionářskému. I divil se Alfons nemálo, poznáv v těchto slovech dávnou svoji myšlénku. O věci té pak často rokoval s tamějším biskupem Msgr. Santoreni, i s jinými osvěcenými kněžími a řeholníky, kteří úmysl jeho schválili a uznali. Rovněž tak učinil jeho zpovědník a Jesuita P. Manulio. Avšak nalezlo se i těch, kteří věc zavrhovali, mezi nimiž byl i strýc Alfonsův kanovník Marek Gizzio, jeho starý učitel a členové kongregace propagandy neapolské, kteří ho dokonce i jeho příjmů zbavit chtěli. Tu se ho ujal arcibiskup kardinál Pignatelli a pojednou změnili úsudky své i odpůrci Alfonsovi. Kdysi poslal jej zmíněný strýc k vůbec váženému Dominikánovi P. Ludvíku Fiorillovi, který zočiv Alfonsa, zvolal: „Bůh s Vámi není spokojen; on si Vás určil k vyšším věcem, tak abyste mu zcela náležel; dílo Vaše jest dílo Boží!“ Jen jeden ještě zbýval, který našemu světcovi odporoval — otec jeho. Avšak Alfons, maje na zřeteli povolání své, odebral se znova z Neapole do Scaly, kamž jej i ně-

kterí jeho druhové následovali; tak hlavně učený kněz Mandarini, proslulý advokát neapolský Sportelli a šlechtic Viktor Curtius. Někteří z nich, nesouhlasivše s úmyslem svého vůdce, jediné dílu missionářskému se věnovat, zase ho opustili — avšak Sportelli a Curtius vytrvali. Průběhem šesti měsíců zmohutněla nová kongregace tou měrou, že mladistvou silou svojí blahodárně vždy dále působila.

Chudý a přísný život horlivých řeholníků, jimž ve všem jasně příkladem svým zářil jich svatý zakladatel, líbil se lidem, kteří je brzy ve svém středu mítí zatoužili a jako o závod kláštery pro ně stavěli. Přes všechny snahy nepřátel dařilo se kongregaci, že vždy více domů čítala, až konečně stanovy její potvrzeny jsou dne 25. února r. 1749 od velikého papeže Benedikta XIV. a dáno jí jméno: „Shromáždění Nejsv. Vykupitele.“ Se srdcem vděkuplým spěchal sv. Alfons s duchovními syny svými do chrámu, kdež společně „Te Deum“ zapěli. Pak byl sv. Alfons za generálního představeného celé kongregace zvolen. Tu obměkčil se i otec jeho, že žádal býti přijat za bratra laika, kterémuž přání ale vyhověno býti nemohlo.

Nyní teprve oddal se sv. Alfons zcela lásce ku sv. chudobě; bez přestání trval na modlitbách a veliké skutky kající si ukládal; to vše ale nepřekáželo mu ve starostech a v pracích jeho missionářských, jakož i v těch, které mu úřad jeho generálský ukládal. S počtem klášterů rostly též starosti, které přimou někdy postavu Alfonsovu vždy více skláněly; oko jeho ale zůstalo bystré, hlas zvučný a duch podnikavý. Celé království neapolské prošel za 30 let kříž na kříž, všude zanechávaje stopy svého blahonosného působení. A všemohoucí Bůh práci jeho i zázraky žehnal. Kdysi kázal světec ve Foggii před obrazem Boží Matěře o velebnosti svaté Boží Rodičky; tu pojednou před očima tisíců posluchačů zazářil obraz a stkvělé paprsky vrhal na tvář nadšeného kazatele, který u vytržení nad kazatelnou se vznášel.

Jindy zase v Gragnanu celá tlupa lupičů, slova jeho uslyševši, zbraně své na oltář položila a skroušeně z hanebného svého díla se vyznala.

Svatý Alfons byl již 36 let knězem a hleděl již vstříc konci svého života. Avšak Pán, jenž dny naše čítá, měl s ním ještě jiné záměry. Již několik let před tím chtěl jej král Karel III. mítí arcibiskupem v Pa-

termě; avšak sv. Alfons pokorou svoji unikl tomuto „nebezpečství“, jak sám pravil. Ale zmýlil se přece. Dne 9. března r. 1762 přišel do kláštera v Paganí sekretář papežského vyslanectví v Neapoli a žádal mluvit s P. Liguorim, aby mu jisté spisy odevzdal. Sv. Alfons otevřev je, četl psaní papeže Klementa XIII., kterýmž jej ustanovil za biskupa ve sv. Hátě. Světec trnul podivem a klesl do mdlob; marně pak žádal písemně sv. Otce, aby jej úřadu toho zbavil, hledě již k jeho stáří — dne 19. března došlo psaní druhé, kteréž výslovný rozkaz papežův obsahovalo. Slzy prolévaje, vydal se sv. Alfons z poslušnosti do Říma, kdež na biskupa jest posvěcen.

Důvěra a oddanost kněží Nejsv. Vykupitele podržela jej i na dále za představeného, kterýž v té věci s dovolením papežským generálního vikáře si zvolil k ruce své.

Dne 14. června 1762 přibyl do města sv. Háty jako nový biskup, kde s velikou radostí jest přijat; a ihned sv. missii započal. (Pokračování.)

Z dějin odpadu Anglie od církve katolické.

Podává *Josef V. Kratochvíl.*

(Pokračování.)

V.

Do seminářů římského a remešského vraceli se též mnohdy mladí Angličané, kteří ve vlasti své smrti vstříc již hleděli, aby nástupce své umíratí učili! Oni zaslýcovali je do přestálých muk; jak na osudných slaměných rohožích, od kacířů k mučidlům byli vlečeni; oni ukazovali jim čelo i uši, kdež žhavými železy byli zohaveni; a i další ohavnosti kacířů s nimi sdíleli. Všechny tyto podrobnosti uvítány byly od mladých nadšenců jen s radostí; ba zdá se, jakoby Tito všem těm nebezpečstvím jenom vzdorovali, o překot a o závod hlásíce se do Londýna, jako o nějakou přednost!

Horlivost a nadšení toto, nčením Jesuitů živěné, naplňovalo Alžbětu velkým nepokojem, ač ministři její v ukrutnostech pronásledování neustávali. Co na jedné straně života láskyplně na zachránění duší krajanů se obětovaly, našeptávali na straně

druhé protestanti bídné královně, že životem není jista a že Jesuité jsou to, kteří o bezživotí její usilují. De Thon vzdor svému stranictví sám to potvrzuje; a on sám také vypravuje, jak zvrhlá panovnice do kolleje jak remešského tak i římského vyslala své náhončí, kteří se tu za uprchlíky z Anglie a za katolíky vydávali, ale zatím pilně slidili, co se zde vše proti královně děje, i jména čelnějších osob strany katolické si zaznamenávali, aby toho Alžběta ve svůj prospěch mohla vyúžitkovati. Jestliže se jim věc dle přání nepodařila, hanebně a podvodnický vše nalíčili dle své chuti, a takto sdíleli vše s jednatelem Alžbětiny. Zneužívali pohostinství v domech Jesuitských zákeřnický. Tak ovšem se stávalo, že nenávidění kněží, kteří jménem apoštolské lásky účinně chválali hájit pravdy, sotva že na pobřeží anglické vkročili, do rukou sveřepé soldatesky upadali, poněvadž prý po bezživotí Alžběty bažili.

Všecké soudní spisy, dle nichž rozsudek smrti nad anglickými katolíky, duchovními otcí, hlavně pak Jesuity byl vykonán, jsou pilně a bedlivě pročteny a prostudovány; ani jeden z nich nezakládá se na pravdě — všechny jsou klam a mam, podvod zosnovaný podlémi rádeci ohavnice na trůnu, zapřísáhlými odpůrci a nepřáteli církve katolické. Alžběta vyslovila trest smrti nad každým členem Tovaryšstva Ježíšova, kterýž by v království jejím dopaden byl, čímž ale je tam pouze lákala.

Již po drahý čas zdržoval se doktor Allen u generála Tovaryšstva za příčinou založení missie v Anglii. Mocné byly důvody, kterýmiž doktor přání své podporoval; ale generál, ač rád by bratřím svým nové otevřel pole, které by krví svou plodným učiniti mohli pro símě Kristovo, velmi opatrně si počínal. Angličtí katolíci všemožně dovolávali se Jesuitů jako svých ochránců, avšak mohlo se bezpečně souditi, že by to vše ukrutnost Alžbětinu a ministrů její jenom ještě více popudilo — a proto generál Mercurian ještě otálel. Také obával se, že vlivem svým na lid Jesuité působení jiných kněží by oslabili, čímž snad by škodlivé mrzutosti povstaly, jichž by protestanti ve zlé využítkovali. Mercurian uvažoval obezřetně a moudře — když ale konečně převahu výhod a předností missie nahlédl, neotálel přání katolíků, jejichž zástupcem dr. Allen byl, vyhověti. Sama svatá Stolica poručila — a tak zavedena jest missie r. 1579.

VI.

Dr. Allen ve své apologii vypravuje, s jakou radostí a s jakým nadšením zpráva o nové missii od Jesuitů uvítána byla. „Nelze ani uvěřiti,“ tak píše, „ale samo nebe buď mi svědkem, že pravdu díím: na kolena vrhli se učení bratří před svým představeným, se slzami v očích prosíce, aby do Anglie odebrali se směli, kdež by na vysokých školách s protestanty měřiti se mohli a kdež by se jim té milosti dostalo, za vyznání pravé víry Kristovy umříti!“

Klaudio Aquaviva a nejpreudnější členové Tovaryšstva jako o nějakou přízeň hlásili se, aby vzdor všem popravištím a skřípcům Alžbětě vzdorovati mohli; Everard Mercurian přikl. ale přednost tu v první řadě Angličanům: P. Edmund Kampian a P. Robert Parsons stali se náčelníky této nové missie *).

Při missiiúčastnili se: Parsons, Kampian, bratr Emerson Jesuité; Rudolf Sher-

win, Luc Kirby a Eduard Risthon, kněží anglické kolleje; dále ještě čtyři jiní kněží a dva jinoši, rovněž Angličané, ale dosud laikové; těchto dvanáct osob nastoupilo tedy cestu do Anglie. Dříve ještě než tam dorazili, vědělo se o nich; vláda anglická měla o nich plnou jistotu. Jeden náhončí její, jménem Šled, který s Walsinghamem, anglickým vyslancem v Paříži si dopisoval, dozvěděl se o všem a již oznamoval vládě, že Jesuité Parsons a Kampian hlavními jsou osobami v četě, která úklady strojí životu anglické královny Alžběty. Naši missionáři věděli předobře, že budou-li na pobřeží Anglickém prozrazeni, nezbyvá jim jiné cesty než od moře do Londýnského Toweru, odtud pak na popraviště; proto s obezřetností velikou počínati si musili. V přestrojení a po mnohem nebezpečí octlí se konečně v náručí toužebně je očekávajících katolíků.

Před Otci Parsonsem a Kampianem byl již v Anglii jeden Jesuita: Tomáš Pond, vězeň v Londýnském Toweru. Pond narodil se 29. května r. 1539; byl zámožný, vznešený a krásný. Královna pozorovala jej mezi svými dvořany, až jednou na plesu v nemilost u ní upadl; nevlídným a trpkým slovem jejím zničen byl dvořan, z něhož ale povstal křesťan. Jindřich hrabě Southamptonský byl jeho příbuzný; u toho přimlouval se za katolíky, jimž věznice již nestačovaly; těm také rozdal jmění své a je těšil, až konečně jako vinník v Toweru zavřen byl. Pond byl sice okovy spjat, ale duch jeho přece obíral se s nešťastnými pravověrci, těše je příkladem svým, aby v pronásledování nezoufali a neklesali. Aby zajetí své posvětil, žádal skrze Tomáše Stevensa P. Everarea Mercuriana, aby jej do Tovaryšstva Ježíšova přijal, že jest Tovaryšstvu zcela oddán, ač je zná pouze dle pověsti. Po tříleté prosbě splněno přání jeho, ačkoli dosud žalářován byl. Dne 1. září r. 1578 ohlásil mu generál, že Jesuitou učiněn jest a vlastnoručně následující významnou poznámku mu připsal: „Připravte se na utrpení, a bude-li tak muset býti, hotov buďte i na kříži zemříti!“ Není to snad náhodou, že Pondův svazek s Tovaryštvem byl zkoušen: znova zavolan jest před vrchní komisary a novému výsledku jest podroben. S jakousi tajemnou silou a vnitřním zápalem mluví o své víře, tak že, „aby šlechtická pýcha jeho zlomena byla,“ řetězy svázan po Londýně vlečen byl; avšak

*) Upozorňujeme láskavé čtenářstvo na článek: „Blah. P. Edmund Kampian T. J. mučenník“ uveřejněný v tomto ročníku Blahověsta čís. 4. 5. 6. a na souvislost jeho s přítomným pojednáním. Co se týče P. Parsons-a, sloužíž následující poznámka ku bližšímu jeho poznání: P. Robert Parsons narodil se r. 1546 z rodu nízkého, ale přece měl příležitost s vědou se obeznámiti; studoval pod Kampianem v Oxfordu, kde též hodnosti doktorské dosáhl, až pak sám také rhetoriku přednášel. Ač uvnitř katolíkem byl, musil, aby hodnosti akademické dosáhl, přisáhnout Alžbětu za nejvyšší hlavu církve vyznati, což později velice ho tížilo ve svědomí. Jelikož nejednou náboženskými snahami svými se netajil, nucen byl konečně z Oxfordu uprchnouti. Roku 1575 vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova, načež 18. dubna r. 1580 s P. Kampianem znova do Anglie se odebral. Byl mladší než tento, a ačkoli neskvěl se tak slavnou výmluvností, jak P. Kampian, byl nicméně hluboce vzdělaný a výborný znalec srdcí lidských. General Tovaryšstva učinil jej superiorem missie. Papež Řehoř XIII. na výslovné přání Jesuitů jako doplňkem k bulle svého předchůdce Pia V. vyjádřil se, aby zlost anglikanů popouzena nebyla, že angličtí katolíci Alžbětu za hlavu státu jen, a ne také církve uznávají mají; vysílaje pak Everard Mercurian členy svého řádu na novou missii, uváděl jim na paměť pro ně rozkaz papežův, aby se vůbec do věcí politických nikdy nemíchali a jim sluchu nepoprávali.

statečný Pond vlídnými pohledy pozdravoval lůzu, která ho nadávkami zahrnovala; pak byl do vězení Newgate uvržen, kdež ho očekávaly muky, kterýmž protestantští inkvisitoři přezdíli „almužna vdov.“

Alžběta poručila, aby podobná „tvrdšíjnost“ buď sliby, buď mukami zlomena byla, aby jiné zašebou nesvedla. Hrdinnou trpělivostí Jesuitovou ani muky nehnuly; Pond znova byl vězněn, ale často do jiné cely přestěhován, neboť i v žaláři slovem i příkladem souvězencům ducha svého vštěpoval. Po celých třicet dlouhých let takto žil ve tmavých a nezdravých zdích věznice, povždy naději vlévaje do stísňených srdcí, naději, kterou sám jen z pramenů nebeských vážil. Pond byl v mučeníctví svém horlivý; on také první podle práva zasloužil si návštěvu P. Parsons-a.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Stoletá památka úmrtí svatého Alfonsa Marie de Liguori konati se bude slavně v kostele OO. Redemptoristů u sv. Kajetána v Praze od 5. do 13. listopadu t. r. V sobotu dne 5. listopadu započne u večer o 5. h. vyzváním Ducha sv., úvodní řečí a sv. požehnáním. Každodenně bude dopoledne německé kázání, a sice v neděli o 10. hod., všedního dne o 9. h. Po kázání bude vždy pontifikální mše sv. Odpoledne bude každodenně o 5. hod. české kázání, a po něm slavné požehnání. Jubilejní tato slavnost zakončena bude v neděli dne 13. listopadu odpoledne o 5. hod. Účastněním se na této slavnosti lze získati sv. odpustků.

— **Pobožnost 40-hodiná** koná se do 6. listopadu u sv. Klementa, od 7.—11. t. m. u sv. Jindřicha a od 12.—16. listopadu u sv. Víta na hradě Pražském.

— **Svěcení.** Jeho kníž. Milost nejdůst. p. arcibiskup bude v úterý dne 8. t. m. v chrámu Páně u sv. Salvatora o 8. hod. udělovati 2 klerikům řádu Maltežského tonsuru, a 9 alumnům kn. arc. semináře jakož i 2 klerikům ř. křižovnického podjahanství; v pátek dne 11. t. m. v témž chrámu P. o též hod. 2 klerikům řádu Malt. nižší svěcení, ostatním jmenovaným jáhenství. Jména ctih. pp. alumnů, kteří svěcení budou jsou: Brož, Kulhánek, Podlaha, Pomerhonc, Preininger, Svoboda, Šindler, Špachta a Zaus.

— Spolek **Arimatejský** v Praze opatřil v měsíci říjnu t. r. rakev a rubáš k slušnému

pohřbu 84 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 36, ze zemského blázince 10, z nemocnice milosrdných sester 27, z nemocnice milosrdných bratří 8, z umrlých kapli 3; z těch příslušelo ku Praze 10, na venek 73 a 1 byl neznámý. — Jako každoročně uspořádá i letos spolek slavné zádušní služby Boží za všechny své v Pánu zesnulé členy a dobrodince, jakož i za všechny s přispěním spolku pochované, a sice v sobotu dne 5. t. m. o 7. hodině ranní v chrámu P. u sv. Jana Nep. na Skalce.

— **K jubileu kněžskému sv. Otce.** Jako ve Vídni uspořádána výstava darů sv. Otci určených, podobně v Budapešti. Výstava otevřena v tamnější piaristické koleji tyto dny. Na první pohled poutá pozornost divákovu na sta mešních rouch ve všech barvách a z nejrozličnějších látek a ceny, rozvěšené podél stěn v dvojí řadě. Dále vábí pozornost naši po stolích rozprostřené jiné četné předměty bohoslužebné jako: alby, komže, štolý, maniple, korporály, prostěradla, antependia atd. Všecky tyto předměty jsou uměle vyšívané a drahocennými krajkami opatřené. Konečně přicházejí dary ze zlata a stříbra. Za skříni skleněnou vystavena celá řada kalichů, mezi nimiž zvláště vyniká kalich, vážící 2000 kusů dukátů, dar to kardinála-primasa uherského. Dále nádherná monstrance práce neobyčejně umělecké dokonalosti. Řečti věřící darují sv. Otci v drahocenné skřínce obnos 1000 franků v zlatě. Uherský spolek sv. Štěpánský odesílá ykusně vázanou sbírku všech svých doposud vydaných děl literních. Podotýkáme však, že na výstavě té nejsou všecky diecése zastoupeny, poněvadž uspořádaly krajské výstavy. — Kníže-biskup Salcburský, dr. Vojtěch Eder, vydal za příčinou jubilea sv. Otce pastýřský list, jenž vřelostí a srdečností dýchá, jehož hlavní myšlenky jsou asi tyto: Celý svět raduje se z jubilea sv. Otce a vynakládá vše, by den ten oslavil. Učiňmež tedy i my v naší diecési den ten svátkem, neboť všecka úcta a láska, kterou sv. Otci prokazujeme, není v příčině své poslední ničím jiným, než oslavením Syna Božího. Sv. Otec jest náměstkem Jeho, jest učitelem naším a králem. Jen ten, kdo lne k sv. Otci, jest pravým údem církve. Přílnulost svou k němu, lásku svou k němu nejlépe osvědčíte můžete trojí obětí: Obětováním modliteb za něho, dárky lásky, jež sv. Otci jako haléř Peterský podáte, a konečně poslušností, pevným předsevzetím všeho se varovati, před čímž on nás varuje, a to konati, k čemuž nás vyzývá.

S m ě s.

Vánoční dárky českých měst věnných. Česká města věnná podřízena bývala druhdy

podkomořimu a „hofrychtářovi“ měst J. M. císařové jako králové české, kteřížto pánové každého roku alespoň jedenkrát za příčinou usazení nové rady města navštěvovali a při tom společně s okolní šlechtou k tomu pozvanou na útraty města toho slavně častováni a mimo vyměřené taxy zvláštními počty odměňováni byli. K darům těmto vždy užíváno věcí a plodin, jež se pokládaly v okolí tamnějším za nejlepší a nejvzácnější, ale zároveň dobře hodily se do kuchyně nebo k jiné potřebě. I vzešel takto obyčej, že potom co ročně k svátkům vánočním nebo k jiným příležitostem města tato posílala podkomořimu a hofrychtěři jisté dary, a to: Mělničtí víno, Královéhradečtí bažanty, Královédvorskí mřeně, Jaroměřští lososy, Bydžovští raky, Vysokomýští pstruhy, Chrudimští pšenici, někdy však také bujně hřibě, a Poličtí oves anebo kus tenkého plátna. Ježto pak tehda zvláště na slovo brány byly výborné pstruhy mýtské (olšáci a lipani) v řece Loučné chytané, tamní rada posílala pstruhy tyto nejen panu podkomořimu, nýbrž velmi zhusta také nejvyššímu purkrabímu a jiným patronům a dobrodincům svým, ba i do samé kuchyně královské: tak na př. r. 1587 poslána tam truhlička olšáků k uctění volence saského, r. 1590 posláno několik kop pstruhů čerstvých k vyčastování knížete Arnošta, r. 1619 k přivítání krále Fridricha a j.

Hrad Krivoklát zachráněn. Mezi nečetnými hrady a zámky českými, které za třicetileté války od loupeživých Švédů žádné pohromy neutrpěly, ba ke kterým se Tito nepřátelé, ač při svých častých vpádech do Čech veškeru zemi zrejdlili, vůbec ani nedostali, náleží také hrad Krivoklát, a to stalo se tak, jak posměšná pověst okolního lidu vypravuje, proto, že Švédové nemohli hrad ten hustými lesy zakrytý najíti. Jednou byli prý již velmi blízko, ale hradu ještě nebyli spatřili. Vůdce jejich vyptával se mimojdoucí stařeny, ale spletl si, česky neuměje, název hradu a tázal se na cestu na hrad „Křivohnát.“ Babička se mohla s dobrým svědomím dušovati, že v té straně není žádného místa, které by mělo jméno „Křivohnát.“ Spokojivše se touto odpovědí, Švédové vrátili prý se zase k Rakovníku, odkud byli přitáhli, a hrad Krivoklát byl zachráněn.

Modlíci se mlýny. Indové bohužel ještě sedí v stínu smrti. Ctí nejvíce tři bohy Brahm, Višnu a Šivu, ku kterým se často modlívali a aby modlitby jejich byly stále, vymyslili si k tomu prazvláštní prostředek: nastavili totiž na příhodných místech modlicích se mlýnů. Na rychlotokých potocích jsou postavena mlýnská kola, která rychle okolo své osy se otáčejí.

Okolo os jsou navinuty palmové listy, na kterých napsány jsou modlitby. Kolikrát otočí se kolo okolo své osy, tolikrát otočí se i modlitba. Indové myslí, že se takým způsobem stále modlí. — Těmto modlicím se mlýnům podobají se oni křesťané, kteří jen rtoma se modlí bez citu a beze smyslu, jichžto srdce od Boha daleko jsou vzdálena.

Literární oznamovatel.

— Zdejší Redemptoristé nevydali pouze „*Jubilejní rok sv. - Alfonsiánský*“ na oslavu svého sv. zakladatele, jehož stoleté úmrtí právě se u sv. Kajetána devítidenní pobožností koná, nýbrž sepsali též „*Život sv. biskupa a učitele církevního Alfonsa Marie de Liguori*“, zakladatele kongregace nejsv. Vykupitele. Životopis ten jest vypracován na základě nejlepších pramenů a poskytuje českým čtenářům věrný obraz světce jako výtečného biskupa, velikého učece a slavného zakladatele řádu. Jsme tomu rádi, že hagiographie opět o jeden cenný životopis byla rozmnožena. Čestina ve spisu jest pěkná, sloh světlý a jadrný, vypravování zajímavé. Cena spisu toho, jenž okrášlen jest barvotiskovým obrázkem sv. Alfonsa a vydán nákladem kn. arc. knihtiskárny, obnáší 1 zl.

— Měsíčníku „*Květy Morianské*“ vyšlo č. 10. s následujícím obsahem: Matko svatá! — Panna Maria Dešenská. — Maria a duše věrných zemřelých. — Sedm radostí blah. Panny Marie. — Zprávy. — Milostné zvěsti.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Jos. *Rubeš*, far. v Lužci a kn. arc. notář, 31. října 1887, (nar. 12. listop. 1817, vysv. 29. července 1845).

Ustanovení jsou:

p. Jos. *Kebrle*, kapl. v Uhříněvsi, za faráře v Slušticích;

p. Frant. *Lehečka*, far. v Hlavně Kostelním, za far. v Dřevčicích.

Milodar. Ctíhodní pp. bohoslovci pražského semináře darovali, učinivše mezi sebou první sbírku v letošním školním roce, na chrám sv. Víta 10 zlatých. Zaplať Pán Bůh!

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech rádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Promluva

o první neděli adventní,

od G. B. Centurione.

Rožmili bratři! Dnes začíná svatý čas adventní. Advent jest slovo odvozené z jazyka latinského a znamená příchod. Jest tedy advent ona doba, která dle předpisu církve předchází příchod neb narození Ježíše Krista, doba obsahující čtyři týdny, v níž věřící mají se připravovati svatými skutky k tomu přenežnému tajemství! Jak vznešeným a nepochopitelným článkem víry jest, křesťané, narození Pána našeho Ježíše Krista! On očekávaný od věků, touha věčná, jednorozený Otce, věčný, nesmírný, nekonečný, narodil se o půl noci v zimě, v chudobné jeskyni, aby vykoupil ztracené pokolení lidské a naučil nás svým příkladem krotiti hříšné žádosti srdce, náklonnost ke smyslnosti, bohatství a důstojnosti! Opětují, křesťané, jak vznešený a nepochopitelný to článek víry! Církev, nemohlná učitelka pravdy, pochopuje výtečně tyto věci. Proto, chtějíc nám přispěti, koná v adventě vznešené obřady a ukládá svým dítkám moudré předpisy. Při mších v této době užívá církev barvy fialové, jež jest barvou smutku a vynechává chvalozpěv andělský: Gloria in excelsis Deo! Prvý obřad vyjadřuje bázeň před posledním příchodem Ježíše Krista při skonání světa, o kterémž příchodu mluví se této první neděle adventní, značí však též nešťastný stav lidstva před narozením Spasitele. Též opomíjí chvalozpěv andělský proto, aby nám připomenula, že před příchodem Ježíše Krista nebyl prohlášen na zemi pokoj mezi Bohem a člověkem; neopomíjí však

Alleluja, poněvadž s oním trudem spojena byla naděje na Vykupitele, a poněvadž my naději máme, že požívati budeme Boha po soudu posledním. Církev v sedmi dnech předcházejících svatvečer narození Páně pje sedm antifon větších před a po chvalozpěvu Magnificat; antifony zvané antifonami O dle jejich počátečné hlásky, které lze nazvati sedmerým vzdechem, lkáním a voláním, any jsou ozvěnou vřelých přání lidstva žijícího před Kristem. Církev stanoví věřícím jistý počet postů, jež zachovávati mají v době adventní, aby se připravili na tu velikou slavnost krotice nepravost žádostivosti. Kromě toho církev nedovoluje v tomto čase slavení svateb; buď aby věřící, vybaveni z péčí pozemských, tím opravdověji dbali modlitby a tak mohli přijati u větší hojnosti dary boží; buď z úcty k tomu vznešenému zasnoubení, jež svrchovaný Vládce připravil svému Synu, spojiv s osobou Slova přirozenost lidskou; zasnoubení, jež v jeskyni betlémské bylo oslaveno anděly, pastýři a krály mudrci. To jsou hlavní obřady, jež koná církev v čase adventním a její hlavní rozkazy křesťanům; obřady a rozkazy, jimiž je pobádá, by hodně se připravili k nejsladšímu tajemství narození Ježíše Krista. Poslyšte, bratři rožmili, některá praktická pokynutí velikého světce Karla Borromejského, hledě k způsobu, jak bychom se měli připraviti k narození Páně. V době adventní, di sv. Karel, máme se připravovati ku přijetí Syna Božího, jenž z lůna Otcova přichází, by stal se člověkem a obcova s námi. Třeba jest, abychom každodenně ubrali trochu času svému zaměstnání, bychom rozjímalí tyto otázky: Kdo jest ten, který přichází? odkud při-

chází? jak přichází? kdo jsou ti, k vůli nimž přichází? jaké ovoce máme bráti z jeho příchodu? Mimo to vzývejme Božího Syna ždáním starých patriarchů. Abychom Mu otevřeli cestu do svých srdcí, očistme duši posty, zpovědí a sv. přijímáním. Třeba též dávatí hojněji almužny v této době, v níž Bůh otvírá štědřeji poklady svých milostí; třeba jest, abychom byli též pilnější svatého čtení a jiných dobrých skutků; třeba jest konečně připraviti se k tomuto prvému příchodu Syna Božího tou měrou, bychom mohli očekávatí jeho druhý příchod na konci věků nejen bez bázně, nýbrž i s velikou důvěrou.

Tak sv. Karel Borromejský. Tedy, bratři rozmilí, konejme svatě tento svatý čas adventní, a čím více se blížíme k veliké slavnosti narození Ježíše Krista, tím více v sobě ožívujeme křesťanskou horlivost. Budeme-li takto jednati, nejsvětější den narození Páně bude nám dnem čisté radosti. Svaté Dítě pak nám požehná láskyplně ze svých chudičkových jeslí; a naše duše účastna bude toho nebeského pokoje, který zvěstován bude lidem dobré vůle skrze anděly nebeské tímto přeutěšeným chvalozpěvem: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle: Gloria in altissimis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Amen.

Z vlastiny přel. J. Sedláček.

O utrpeních církve katolické v Rusku.

(Dokončení.)

V těchto krajinách ruských mohla vláda zastíratí své skutky alespoň záminkou stejné liturgie. Avšak brzy vztáhla ruku též na církev latinskou v království polském a hleděla též tuto všemi prostředky odtrhnouti od jednoty katolické a vtáhnouti do ruské státní církve povolnými zřízení synody petrohradské. Již Kateřina, jak jsme svrchu pravili, o své moci a újmě pro všechny katolíky rozdělením Polska k Rusku připojené zřídila jedno biskupství (Mohylevské), na něž dosadila bídneho zrádce Siestřenčeviče. Krátce před svou smrtí zrušila rovněž o své újmě všechny diecése druhým a třetím rozdělením Polska Rusku připadlé kromě diecése Livonské, a za to zřídila dvě biskupství, Pinské a Latiševské na místech, kde římských katolíků ani nebylo.

Spravedlivěji zachovali se k poddaným svým katolickým Pavel I. a Alexandr I. Po míru Vídeňském Alexander I. se svolením Pia VII. rozdělil Polsko na dvě církevní provincie, na Mohylevskou se šesti suffragány a na Varšavskou se sedmi. Pohřichu ani za panování Alexandra I. nebyla církev katolická bez příkorie. Alexander I. vyhostil Jesuity z Bílé Rusi, kdež v koleji Polocké, Dinaburské, Mohylevské, Mstislavské, Oršejské a Vitebské jakož i na mnoha stanicích misijních o spasení duší vedli práci horlivou. Že někteří z chovanců jejich od ruské církve k církvi katolické přestoupili, byl jediný zločin jim za vinu dávaný. Kláštery vždy bývaly tvrzemi církve. V Polsku byly tehdaž největším dilem chudy; ale byly střediskem života katolického a proto jich nenáviděno. Již l. 1828 vyšel úkaz, kterýž vstoupení do noviciátu velmi stížil a téměř překazil. Když se ukázaly následky toho, šlo se o krok dále. „Jeho cis. Veličenstvo,“ psal ministr Bludov l. 1832, „dověděl se, že četné kláštery latinské jsou v nepořádku velikých a že se všeliké prostředky v napravování toho ukázaly býti marny. Příčina toho zdá se býti skrovný počet mnichů, jež přirozený vliv našeho století zmenšil. Aby se tedy něco učinilo v duchu křesťanstva a k dobrému římské církve katolické, nařizuje se tímto zrušení všech zbytečných klášterů.“ Biskup Ščít osmělil se klášti odpor tomuto rušení klášterů; ale odveden jest do vnitřního Ruska a na jeho místo dosazen povolnější nástroj svatého synodu, Kamireka. Mezi jinými hrdinskými vyznavači znám jest Sutkovski, biskup Podlešský, jenž od l. 1830 hájil proti cárovi neohroženě práva církve svaté a proto sesazen byl a do kláštera zavřen. Koncem l. 1834 ze 300 klášterů byly zrušeny 202. Věc šla prostě a krátce; z čista jasna vojáci obstoupili klášter, mnichy vyburcovali a odvlékli, nedovolující jim něčeho s sebou vzíti; potom klášter v plen jest pobrán. Přes všechny konkordáty vlada na cestě jednou oblíbené dále pokračovala. Tak l. 1805, tři léta po uzavření konkordatu se stolicí apoštolskou, úkazem z 18. července najednou zrušeno klášterů 21. Při tom jest připomenouti, že každý klášter měl svou faru, tak že vyždvižení jeho zasadilo pokaždé ránu dvojnásobnou. L. 1852 nařizeno jest vyšetřování, zdali pravoslavní v některém místě snad ještě nemají kostela; z toho vyšetřování odňato jest kato-

líkům 12 kaplí a jeden farní kostel. Jiné kostely nechávány rozpadati se anebo překáženo, aby k nim faráři byli dosazeni. Aby nastal nedostatek kněží, nikdo nesměl vstoupiti do semináře leč s dovolením vlády. Úkaz z l. 1839 vynalezl prostředek obzvláštní k obracení na víru: každý k těžkým trestům odsouzený katolík mohl úplné milosti dojíti ano i čestnou medaili na modré stužce dostati, jestliže přijal císařovo náboženství. Rehoř XVI. činil vše, co jen možno bylo, aby cáře k povolnosti a spravedlnosti pohnul. Tak daleko šel, že výbornému biskupu Podlešskému pokynul, aby se dobrovolně odřekl biskupství k odvrácení většího zla; ano i to připustil, že náhončího ruské politiky Ignáce Pavloviče povýšil na arcibiskupství Mohylevské. Ale z vděčnosti za to úkaz z 25. prosince 1841 podřídil nemovitě statky všech biskupů, kapitol a řádů pod ministerium korunních statků. Teprve l. 1847 Rusko jalo se vyjednávati s apoštolskou Stolicí o konkordát, který však od vlády petrohradské nebyl ani uveřejněn, nad to aby byl vykonán.

Když Alexander II. l. 1855 na trůn vstoupil, zdálo se po některý čas, že v pronásledování církve nebude kráčet cestou otce svého. Konkordát jest prohlášen léta 1856, pohříchu ve způsobě kusé. Po válce krímské měla na pařížském kongressu býti zdvižena otázka o utiskování církve katolické v Rusku. Pročez v Petrohradě uzavřeno o některých kusech se svatou Stolicí vyjednávati. Dle úmluv učiněných s Piem VI., VII. a IX. měli býti v království polském 1 arcibiskup a 7 biskupů, v ostatním Rusku mělo býti 14 suffragánů. Tehdáž však bylo v Polště toliko jedno obsazené biskupství a v Rusku byl taktéž jediný suffragán. Navrženi tedy sv. Otcí kandidati na uprázdněná biskupství latinská, ano i na biskupství Chelmské, jehož Mikuláš I. sjednoceným Rusům ponechal. Též o jiných kusech vyjednáváno, při čemž vláda ruská vytkla tyto články jakož takové, v nichž by povolití nemohla: 1. Literatuře ruské a dějepisu ruskému v seminářích kněžských budou vyučovati učitelé schismatictí. 2. Tricet šest klášterů od času konkordátu l. 1847 uzavřeného zrušených, nebude obnoveno aniž bude duchovenstvu navrácena berně válečná 790.000 rublů, kterou zaplatilo. 3. Nesmí býti trpěno svobodné ruského poddaného s římskou stolicí dopisování a obcování. 4. O platnosti a neplatnosti svazku manželského rozhodují

jen soudové rusští; platná jsou jen manželství uzavřená před duchovními schismatickými. 5. V moci a platnosti zůstaněte pokuty zákonem uložené na ty, kteří od víry pravoslavné odpadli atd. Zatím vláda pokračovala v utiskování katoliků. Všude, kde se ještě nedostávalo kostelů schismatických, rozkazováno unitům, aby svým nákladem schismatickým stavěli kostely, jinak že jim jich vlastní kostely odňaty budou. Vždy ještě zdálo se, že unité, jimž vláda kněze vzala, zpovídali se kněžím latinským. Proto úkazem z l. 1859 kněžím latinským zapovězeno přísluhovati svátostmi některému unitovi. Rovněž tak nebylo sjednocenému knězi dovoleno dáti rozřešení tomu, kdo odpadl k nesjednocené církvi ruské. Pohříchu vládě v tom povolní byli někteří biskupové, jež ona byla dosadila. Za příkladem metropolitovým někteří biskupové podepsali úkaz z l. 1839 ano i kněze své k podpisu nutili. Z prostředků katolíkům odňatých založen jest ve Vilně řecký seminář, který celé Polsko měl zaplaviti kněžimi schismatickými. Tomu zámyslu byla na překážku nehoda zvláštní. Dle obyčeje ruského každý pop musí oženiti se prve než jest vysvěcen na jahenství. Tu však v Polště ohlédali se marně po dívce, která by se chtěla vdáti za popa; neboť matkou synů popových nechtělo se státi ani nejchudší děvče. K odstranění té zásady zřízen jest pod ochranou císařovninou seminář dívčí pro ty, které se měly vdávati za kleriky od Siemaška vysvěcené. Úkazem z 30. ledna 1860 nařízeno, že peníze k tomu nábožnému ústavu vzaty býti mají dilem z Mindzialského kláštera katolického, k tomu konci zrušeného, dilem z důchodů katolického kláštera missionářů. Za obydlí nevěstám popským měly býti zařízeny katolická universita a klášter Augustiniánů v městě Vilně. Ruská vláda chtěla Poláky porušiti, proto jim rušila náboženství. Tudíž není divu, že se politika a náboženství v myslech polských sloučily a že Poláci pohnůtkami jak politickými tak náboženskými dali se popuditi ku povstání l. 1863. Omlouvati je lze příkořím a nátlaky, jež museli snášeti, čehož uvedeme jen jediný příklad. L. 1858 stalo se ve Varšavě, že kozáci pronásledovali pohřební průvod, kterýž zpíval píseň církevní. Kozáci na koních vtrhli do kostela a stíhali účastníky průvodu až ke stupním oltářním. Někteří z pronásledovaných utekli se do sněmovny

šlechtické a prosili za ochranu proti takovému svatorušení. Když tito prosebníci ze sněmovny vyšli, vojsko ihned na ně vypálilo, 5 osob jest zastřeleno, 60 postřeleno. Biskupové protestovali proti takovým útokům; ale dána jim výstraha, aby se nemíchali do politiky. Tato první výtržnost dala znamení ke mnoha druhým; kostely vybijeny a poskvřňovány, tak že duchovní správa byla nucena domy Boží zavírat. Biskupský administrator diecése Varšavské Bionoběski hrdla jest odsouzen a 60 kněží na tvrz odvedeno. Od 1. ledna 1862 do 20. července téhož léta neméně než 14.833 osob vězením potrestáno pro přečiny v náboženství a to všecko před nešťastným povstáním, kteréž vypuklo dne 24. ledna léta potomního příčinou rekrutů ky. Když bylo povstání utlačeno, mohlo se přistoupiti v Polsku znova k obrácení latinských diecézí na víru pravoslavnou. Hned 1. 1871 vyhotoven byl návrh k slovanské církvi katolické, kteráž měla připravit přechod k víře pravoslavné. „Již Petr Veliký,“ tak čte se v návrhu tom, „spatřoval, jaké jest nebezpečnoství, jsou-li dvě vrchnosti ve státě; pročež vliv papežův v Poláky úplné musí býti zničen. Nejlepší že k tomu prostředkem bude polská církev národní. Avšak třeba tu věc navléknouti co nejneviněji a dáti ji národem vládě navrhnouti. Osvědčení k účelu tomu zhotovené výslovně vytkniž, že podpisníci zůstávají věrni zásadám církve katolické, uznávající papeže za duchovní hlavu svou; toliko musejí odepřiti jemu právo vkládati se do správy církve katolické v Rusku a proto žádají, aby jméno „římské katolické“ změněno bylo v „katolické slovanské.“ Na místě papežově spravuj církevní záležitosti katolické kollegium petrohradské, v němž protestanté a schismatici zasedali. Tato národní církev prý potom zajisté nebude odpirati úplnému přivtělení k církvi pravoslavné a podřízení se pod svatou synodu.“

Za původce návrhu pokládají nástupce Siemaškova, odpadlého metropolitu Makaryho. Že ďábelskou lestí, kterou ten návrh dýše, surové násilí vždy provázelo, lze viděti z těchto příkladů: L. 1863 dilem zastřeleno dilem oběšeno jest kněží 11; od 1. 1864 do 1. 1867 zrušeno jest 14 klášterů latinských a 140 kostelů zavřeno. Od 1. 1867 do 1871 potkal týž osud 250 kostelů. Počet kostelů od toho času zavřených nám není povědom. L. 1871 bylo ještě 781 farních a filialních kostelů latin-

ských. Ovšem bylo též kandidátů stavu duchovního; 1. 1856 diecése Vilemská počítala jich 107, 1. 1873 ještě jen 30. Nedávno prohlásil ministr vnitra, že biskupové latinští ve svých biskupstvích jen ještě vrchní dohled nad kněžími a nad bohoslužbou míti mají, poněvadž prý vlastní správa diecézí jest věcí hlavních gubernátorů vládních. Z toho některým biskupům konati visitace v diecésích svých docela jest zapovězeno a přísnými tresty pohroženo každému knězi, kterýž by bez zvláštního dovolení vládního ve své faře připustil visitaci biskupskou. Ačkoli 1. 1884 jen v okrese Varšavském 66 nových kostelů schismatických bylo vystavěno, přec znova latiníkům několik kostelů vzato jest a všechny latinské kostely za „společné“ vyhlášeny tím, že se dovoluje popům v nich krititi a oddávati. Tři sta kněží ještě na Sibíři sténá, někteří již déle než 20 let. Po dlouhá léta někteří v tamnějších dolech pracovati museli, ježto jiným dovoleno dle vůle hledati sobě výživu; ale všem jest mnoho a mnoho strádati. Trýzeň jejich bývá tak veliká, že 1. 1884 v Tuninci pět kněží v šílenost upadlo. Třicet devět kněží bylo před nějakým časem ze Sibíře propuštěno; nyní prý chce je vláda donutiti k schismatismu anebo ke složení důstojnosti kněžské. Odejíti do ciziny se jim nedovoluje. Že ruská vláda až do nejnovější doby pokračuje v pronásledování církve katolické v Polsku, dokazuje vypovězení biskupa Vilenského. Teprve 15. března 1883 msgr. Hryněvický dle úmluvy s apoštolskou Stolicí učiněné, která vzbudila naděje bohužel nesplněné, vstoupil na stolec veliké diecése Vilenské, jež od vyhnanství biskupa Krasinského 1. 1864, tedy plných 20 let, zůstával uprázdněn. Nikdo nepomyslel, že i tento biskup za svým předchůdcem tak brzo do vyhnanství přijde; bylť přec Hryněvický jakožto soukromý učitel dětí Alexandra III. a jako vychovavec semináře petrohradského vládě ruské tak příjemný, že se v Římě po delší čas rozmýšleli potvrditi jmenování jeho. Ale sklamala se vláda, jako již častěji, doufajíc, že sobě nastrojila povolného přísluhovatele v osobě biskupa ještě mladistvého. Hryněvický svou pastýřskou povinnost konal s apoštolskou statností. Viděl se býti nucen přikročiti s kázní k několika pohoršlivým kněžím, kteří schismatu zjevně napomáhali, pročež je vláda v ochranu vzala. Dále vytýkáno biskupovi, že nekáže

rusky ale polsky. Též ho vinili z toho, že prý obcovač s Římem a více šetřil prospěchů Stolicie apoštolské nežli prospěchu vlády ruské. Byl tedy odveden do Petrohradu, kde jemu oznámen býti měl další osud jeho. Odjezd biskupův, ačkoli byl utajován a do noci odložen, přec náramně hnul obyvatelstvem. Na tisíce lidu shromáždilo se v nádraží. Policie v hustých řadách osadila vchody; když však se biskup objevil, nebyla s to, aby lid zadržela, který lkaje klekal chtěje přijati poslední požehnání biskupa svého, o jehož osudu již nikdo pochybovati nemohl. V Petrohradě biskupovi zkrátka oznámeno, že jest mu k obydlí vykázano město Jaroslav na Volze, kamž se neprodleně v průvodu jednoho policisty vlakem moskevským odebrati musil. Jaroslav jest již proslaveno jiným katolickým vyznavačem, ctih. msgr. Felinským, arcibiskupem Varšavským, kterýž tam u vyhnanství trávil 20 let, od r. 1863 do 1883. — Ostatně vypovězením biskupa věc Vilenská nebyla nikoli zkoncována. Hryněvický byl jmenoval kanovníka Harasimoviče náměstkem svým ve spravování diecése. Vláda ovšem chtěla některého ze svých službovolných oblíbenců dosaditi na uprázdněné biskupství Vilenské. Kniže Kantakuzen, řídící kultu nepravoslavných, obeslal kanovníka do Petrohradu a vyzval jej, aby administraci ihned se sebe složil. Harasimovič odpověděl, že jenom biskupem Hryněvickým aneb apoštolskou Stolicí povinností svých může býti sprostěn. Načež jemu kniže pravil: My teď s kurií papežskou nijak neobcujeme. Ježto se neodříkáte dobrovolně úřadu svého, budete zatím ve Velsku internován. Zvílí vláda, že jste jmenoval jako biskup Hryněvický náměstka, budete odvezen do Kol. Zároveň Vám oznamuji, že kapitola Vilenská, která rozkazu vládního nevyplnila, k volení biskupa přikročiti nesmí. Vláda sama převzme administraci, ale též jen provisorně, poněvadž diecése Vilenská docela bude zrušena. — Sluší připomenouti, že jest Velsk bídné hnízdo na řece Vágě, která do Dviny vtéká, v gubernii Vologdaské. Koly pak je leží v gubernii Archangelské při moři ledovém. —

Pronásledování katolíků, o němž jsme tuto vypravovali, může míti jenom smutné konce, ač jestliže do toho nevzkročí zvláštní milosrdenství Boží. Vymírá staré pokolení věřících, kteréž úskokům Siemiaškovým a nátiskům vládním tak statně odolávalo.

Mládež není vyučována pravdám náboženství pravověrného. Jestliže ruské pronásledování ještě za některé pokolení potrvá, jest se velmi obávati, že víra katolická ve krajích druhdy polských vyhasne. „Pravoslavných“ ovšem cár z pronásledovaných neudělá, ale nevěrou a nihilistův sobě přimnoží.

Prvá kniha.

Vzpomínka z mládí. Napsal *Al. Dostál*.

Zima byla v nejvyšším proudě. Na stromech bělavé vločky sněhové, střecha jako pod pláštěm hermelinovým a na polích, lukách jako zahrady plné nejpestřejších květin. Však to nás málo zajímalo, my viděli v sněhu nejpříhodnější látku ke koulím (poškám) a na strouze jsme odmetli nejkluzší místo pro klouzání. Bylo to radosti! Dělali jsme ve sněhu „židy,“ váleli ohromné koule na sněhuláky, vozili se na saňkách, klouzali se i — bosi na záspy. Rádost za radostí. Ani do učení se nám nechtělo, jen venku ve sněhu, na ledě.

Náš pan farář půjčoval pilným a hodným žákům knížky. V sobotu po „evangelium“ vyvolal několik žáků a žákyň, kteří si v neděli odpoledne směli přijíti pro knížky. Takové cti když se někomu dostalo, bylo to jako pochvalou a vyznamenáním. Však byly také podmínky četné a pro nás — vrtkavé a tékavé děti — příliš obtížné. Předně každou hodinu dávati pilný pozor, odpovědět na každou otázku, nebýti nikdy napominám; za druhé o polednách tiše, cestou domů pokojně a doma vzorně se chovati a po třetí v neděli velké mši sv. nábožně přítomen býti a to se rozumí na požehnání odpoledně se dostaviti. Vždyť teprve po požehnání se směl vyvolenec knihu vypůjčiti. — Kdo všem těmto podmínkám vyhověl, věrně dostál, ten měl naději, že hned příští nebo nejbližší neděli knihy se mu dostane.

Všemu jsem doufal vyhověti, jenom klouzačky a sníh mě vábily na strouhu. Jak rád bych se byl vypůjčil knihy ne ani pro obsah její jako pro tu čest a pochlubení: „To je kniha od velebného pána.“ Jenom kdyby den co den pan farář nešel procházkou hned kolem strouhy, hned po hrázi rybníka, hned do polí, hned kolem stodol, tak že jsme nebyli nikde před ním dosti bezpečni. A kdo byl přistižen buď že

se klouzal, buď kouloval, ve sněhu válel, vyvolen nebyl a knihy nedostal.

Nebožka maminka říkávala: „Vypůjč se, Lojsíku, také nějaké knihy od pana faráře, bys pořáde nebéhal a se neklouzal.“ To se snadno řekne, myslel si já, ale jak dostátí všem podmínkám a té nejhlavnější — v zimě se neklouzati? Pokoušel jsem se o to, ale vždycky jsem někle klopýtl, buď ve škole neuměl, před farou se kouloval, nebo dokonce na rybníce se projížděl. Pak jsem se ani neodvážil hlásiti se a po požehnání smutným pohledem jsem sprovázel vyvolence, jak se za panem farářem plížili, až v malé farní brance se ztratili. Za chvíli vycházeli s knihami. Hned za dveřmi je prohlíželi, nejprve obrázky. Skupili se v hromady, rokovali živě, někdy se pohádali, až je vyhlízející pan farář oknem upomenul na rozkaz, že mají s knihami přímo domů jíti.

Ale kde pak! Děti!

To by v tom bylo, umínil jsem si, bych se jeden týden nepřemohl a toužené knihy nedosáhl. Matka naléhala, bych se tak jako ostatní děti po kostele stavil pro knihu na faře. Nechtěl jsem, věda proč. Ale tenhle týden.

Hned v neděli jsem si vypracoval úkoly, z katechismu se naučil o vlastnostech božích a s večerem si jenom vyběhl za chalupu sousedovu k dětem, kde jsme byli bezpečni a za větrem. K nemalému divení byl jsem hned doma a záhy na loži. V pondělí bylo „náboženství.“ Seděl jsem v lavici jako přikován. Katechismus v lavici a ruce pěkně křížem na prsou. Jak dal pan farář otázku, hned byla ruka nahoře.

„Kdo to ví? Kdo?“

„Já,“ řekl jsem sebevědomě.

Pan farář ani nevěřil. „No tak nám to řekni — ty.“ Na poslední slovo dal důraz, jakoby mi nedůvěřoval. Já vstal a odříkal jasným a zvučným hlasem, čemu jsem se byl doma naučil.

„No vidíme, z tebe se dělá hodný hoch.“

Byla to první pochvala z úst páne farářových. Těšilo mě velice. Celou hodinu jsem dával pilný pozor, odpovídal správně a utřil ještě několik pochvalných slov. To mně dodalo chuti a odvahy. Od té chvíle jsem si předsevzal, že, stůj co stůj, v neděli musím dostati knížku na faře.

Pan farář šel s večerem kolem našeho stavení na procházku. Jindy jsem se vyřítíl z některého kouta políbit ruky, dnes jsem seděl u okna, vyhlížeje na silnici na

vrány, jež přilétaly sbírat potravu. Když pan farář se vracel a k nám se do okna zadíval, smál jsem se na něj oknem a maně sáhl po čepici. Však ta spočívala zatím někde v „dolním šupletí“ a já jenom jako salutoval. Pan farář se usmál a šel dále.

Opět jedna vymoženost. Ve škole dobře, doma dobře, kniha bude jistá. Na večer jsem si zaskočil jen jako úkradem na dvůr na louč a prohnal jsem asi desetkrátě děvečiny trepky. Šlo to v nich špatně, byly mi velké a dřevo není jako kůže. Každá noha mně šla v jinou stranu, trepky příliš klouzaly a já se poroučel vedle do sněhu. Pak jsem šel domů, poprvé sám, nebyv vyprovázen metličkou.

Matka mě ten den pochválila, slibujíc, že budu-li tak hodný do vánoc, Ježíšek na mne něčím pěkným třeba potřebným novým kabátem si vzpomene. Ale já měl něco jiného za lubem. Do svátků je ještě dlouho, dříve se musím vypůjčiti knížky od pana faráře.

Den za dnem ubíhal pomaleji, než když jsem s druhy od rána do večera venku pobíhal, všelijaká taškařství tropě. Však zatím moje procenta lásky učitelovy i rodičovské rostla, což vyvážilo všechny radosti z nezbedných kousků po návsi a na klouzačkách. Byl jsem chválen, doma tu a tam mně matka podstrčila hrst sušených švestek, na poledne do školy dostával jsem větší pomazánku.

Nadešla dlouho čekaná sobota. V ten den přicházel pan farář mimořádně. Bohatším poručil, aby si koupili evangelium, chudší si vždy část, na příští neděli připadající, opisovali do svých sešitů. Pan farář evangelium vyložil, dal opakovati a vyzkoušel. Také nám dospělejším poručil, abychom v neděli dali pozor pilný na kazání, že se na obsah jeho bude vyptávati. Posléze určoval hodné žáky a žáčky, kteří si mohou přijíti pro knihu.

Dech se ve mně tajil, srdce mi mocně bušilo. Teď anebo nikdy, myslel jsem si. Celý týden dělal jsem dobrotu, učil se, úkoly pracoval, pozor dával, řádně a správně odpovídal, neklouzal se — slovem hodným žákem byl jen proto, bych se knihy v neděli dopídl.

Napřed jmenování byli premianti vůbec hodní, počet jejich se valně zmenšil, a mnohému pan farář důtklivě na srdce položil: „Nebudeš-li hodnější, nedostaneš ničeho. Opět jsem tě viděl tam a tam.“

Na mne řada nepřicházela. Co to je?

Poslední jmenován žák a moje jméno nikde. Pan farář odešel a já zůstal, jakoby mne polil studenou vodou. Co pak není na světě už spravedlnosti? Byl jsem nespokojen, cítil jsem, že mi bylo ukřivděno. Tak jsem se choval!

O polednách jsem ani nejedl a přece jsem měl od pátku buchtu s perníkem. Byl jsem teskliv, zarmoucen. Nehrál jsem si, díval jsem se do knihy, však také nečetl jsem ani řádky.

Pan učitel, když přišel na prohlídku, ptal se mne, co mi je, jsem-li nemocen; zakroutil jsem jenom hlavou. Byl jsem sice nemocen na duchu, svírána na srdci myšlenkou, že při vši dobrotě knihy se mi nedostalo.

V neděli jak obyčejně šel jsem na „hrubou“ a stál v první řadě u mřížky, říká si v modlitebních knížkách. Viděl jsem dobře, že si mne pan farář od oltáře všimnul několikrát. Ale dnes je již pozdě, knihy nedostanu, nebyv včera jmenován a vyznamenán. Ani odpoledne jsem nevynechal. Šel jsem s matkou na požehnání. Poněvadž bývalo v kostele lidí málo, mohl jsem si sednouti do lavice hned vedle matky.

U mřížky byly děti, a především vyznamenané tím, že se hned po požehnání knihy vypůjčiti mohou. Záviděl jsem jim, litoval jsem, že nejsem mezi nimi, už proto, bych matku upokojil, potěšil a na dlouhé večery knihu opatřil.

„Jak pak,“ kul jsem plány, „abych pana faráře pěkně poprosil. Snad na mě zapomněl, snad si mne nevšímá, když jsem dříve málo se učil, zlobil a nezbedným byl.“

Varhany hrály, lid se modlil a ve mně uzrával úmysl, že pana faráře o knihu pěkně poprosím.

Po požehnání matka odešla na návštěvu věrné příbuzné a mně dala na volbu, chci-li ji následovati nebo sám se domů po případě mezi druhy odebrati. Nevolil jsem toho ani toho, ale slíbil, že za chvíli za matkou přijdu.

Zůstal jsem na hřbitově, ukryt jsa větvemi košatého jasanu. Pan farář doprovázen jsa dětmi, vrátil se do fary. Oči jim radostí blýskaly, mně bylo do pláče. Mrazilo mě, ale přece jsem čekal trpělivě, až poslední žák vyjde z fary. Nesli si po knížce a cestou je obraceli, hledající obrázků. Věděl jsem, kolik bylo vyvolenců a svědomitě počítaje, čekal jsem posledního. Již vyšel, již spěchal za dětmi. Rychle jsem

spěchal druhými dvířkami k fáře, bych nebyl viděn a vysmán spoludruhy. Šťastně jsem se dostal mezi ploty, ohražující zahrádku před okny, ale v tom dvěře mi bouchly před očima.

Tedy opět marně!

Stanul jsem jako zdrcen.

Znova se otevřely dvěře. Služka zahlédla ještě kohosi u dveří, proto otevřela, ne příliš vlídně mě přivítavši: „Tak rychle! Nosíte jenom do fary bláto.“

Vklouzl jsem do farní síně. Jak rád bych se byl vrátil, tak mi bylo úzko u srdce, však nebylo lze.

Děvečka mi ukázala ještě jenom na dvěře do pokoje a odešla.

Zakašlal jsem a pan farář pootevřel dvěře. Důstojná postava. Prostřední výšky, plného obličeje, prošedivělých vlasů. Usmíval se, očima šibalsky pohmuřoval. Já se třásl, ale slovy farářovými nabýval jsem odvahy.

„Co mi neseš, Lojziku?“

Já vykoktal prosbu, že bych si přál knížku.

„Jmenoval jsem tě včera? Ani se nepamatuji,“ usmíval se farář.

„Nejmenoval, ale já byl celý týden hodný,“ bránil jsem se.

„A tak,“ zasmál se farář nahlas; „tak tedy pojď dále.“

Zrak můj utkvěl jenom na veliké knihovně. Tolik knih tak krásně vázaných jsem ještě nikdy neviděl. Plná jich byla skříň v řadách několikero a ještě na zemi kupa.

„Tak víš, jakým jenom žákům knihy půjčují?“

„Jen hodným,“ zašeptal jsem.

„A ty si myslíš, že už jsi?“

„Celý týden jsem se učil, hlásil, nešeptal, neklouzal se.“

„Ani doma na louži?“

Pan farář utkvěl na mně ostrým pohledem. Sklopil jsem zrak. Byl jsem chycen. Pan farář ví vše — všechno.

„No abys věděl, když jsi se tak celý týden snažil hodným a poslušným býti, za odměnu ti půjčím jednu. Dále jak to teprve uvidíme.“

Sáhl pro knihu na zemi pod knihovnou a mým přáním bylo, by byla hodně tlustá. Nebyla sice, ale desky měla pěkné, modré a v předu byl pozlacený obrázek. Ta bude pěkná.

„To bude mít maminka radost,“ prořekl jsem.

„Jak to?“ tázal se pan farář.

Vypravoval jsem, jak mě nutila pro knížku a že všechno matce k vůli jsem udělal.

„To jsi hodný synáček; jen takovým zůstaň.“

Mžikem jsem byl z fary. Nepohlížel jsem knihu až za rohem, abych nebyl viděn. Nadpis byl: „*Vítězství u Hořině. Povídka z 13. století. Napsal Josef Ehrenberger.*“

„Náš pan farář!“ zvolal jsem radostně a utíkal rychle k domovu. Maminka již byla doma.

„Já mám knížku od pana faráře,“ volal jsem hned ve dveřích.

„Vypůjčenou?“ otázala se.

„A složenou. Podívejte se.“

Ópravdu od Josefa Ehrenbergera, faráře v Solnici.

Za ten týden byla prvá moje kniha přečtena nejméně pětikrát. V sobotu jsem byl jmenován mezi odměněnými a v neděli po požehnání jsem si šel pro knihu s ostatními žáky. Všem bylo divno, že jsem již knihu odváděl, ač poprvé dnes vyznamenán.

Brzo jsem přečetl z knihovny českého spisovatele pro lid a pro mládež kde jakou knihu. Prvá mě napravila. Když jsem si dovolil jednou poznamenati, že už brzo z knihovně žádné nebude, pan farář Ehrenberger mně odpověděl: „Pak ti půjčím tadyhle misál.“

Dětské sonety.

1.

V ty drobné řady vaše pospíchám tak rád:
v mé srdce hořem teskným rozervané
z těch očí vašich sladká zář mi kane —
mé dítky, buďte pozdraveny nastokrát.

Váš úsměv, který po rtech vašich obléhat
a v tváři hořet nachem růže plané
ni v stínu starostí vám neustane,
mně z nitra plaší každý trud a smutku chlad.

Jsem šťasten s vámi — ač sám štěstím chudý
a plný hořkosti a všední nudy,
snů mládí, ideálů dávno prost;

co léta hledal jsem vždy marně v žití,
teď aspoň srdce nalezlo a cítí,
mé dítky, u vás: lásku a upřímnost.

2.

Mne dojímá ten tichý, sladký pohled váš!
cos známého mi z něho v ústret kývá,
že bezděky má duše plachá, snívá
by za ním spěla smutna na kraj světa až.

To snové jsou, to svatá mladosti, ach, stráž!
mě kouzlem křídlo jejich obevívá
a toužný zpěv jich rosou v duši splývá...
Ó vesno má, proč prstem svým se dotýkáš

mé duše mořem béd a strastí šťvané
a nítíš žár, jímž nadšení v ní vzplane,
by uhaslo ach znovu v zápětí?! —

A přece cítím pro tu chvíli štěstí,
ten život hořkých trudů znovu nésti
mně nebylo by těžkou obětí!

Xav. Dvořák.

Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Sepsal Pazderka, farář v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Že se takový člověk v papežské službě udržeti mohl, toho jsou některé příčiny, jež ovšem papeže neomlouvají. Co se pařížští doktoři a jiní učenci do sporu papežského míchati počali, a tytéž rozhodnouti si osobovali, byli papeži naprosto přinuceni ohlížeti se po nových literárních zastancích. Ustavičné vyjednávání o jednotu církevní naprosto požadovalo, aby byli po ruce muži nadaní a učení. Za takové vydávali a nabízeli se humanisté, z nichž se mnozí horlivě o výnosná místa v papežské kanceláři ucházeli. Humanism byl již dosáhl velké politické váhy. Tehda počínal již čas, kdy státní řeči a spisy složené v plně znějících zvucích ciceroniánské latiny neodolatelně na čtenáře a posluchače působily a více svou ozdobnou formou než obsahem svým jímaly aneb aspoň tomuto snadněji přístup do srdcí zjednávaly. Jestliže i v menších městech kanceláře nové humanistické školy se přizpůsobovaly, nemohla papežská kancelář za nimi zůstat. Humanisté se víc a více za nosiče veřejného mínění vyvinuli, a byli si toho také vědomi, tytéž počínali si jako nějaká velmoc hrdě. Papežové, se všech stran nepřátely obkličeni, musili se dle

toho řídit, jako ostatní knížata Italie. Jaký strach humanisté i nejmocnějším tyranům nahnati mohli, ukazuje výrok vévody Giana Galeazza Viscontiho z Milána, jenž prý řekl: „List Coluccia Salutata může více škodit, než tisíc florenckých jezdců.“ Moc listů, které složil muž tento na papeže nanejšť rozhořčený, Řehoř XI. těžko počítával a nástupci jeho bezpochyby na ně pamatovali. K tomu přidala se jiná okolnost. Dobře složené řeči byly tehda tak v obyčeji, že se lidé bez nich při uzavírání míru, při vyslanstvích a při všech veřejných a soukromých slavnostech obejíti nemohli. Každý dvůr, někdy i bohaté rodiny měly své oficiální řečníky. Jako za našich dnů zřídka nějaká slavnost bez hudby se koná, tak byla tenkrát latinská řeč nejlepším vyražením vzdělané společnosti. Z tohoto všeho jest patrné, proč papeži se domnívali, že by se bez Poggia, jenž ze všech vrstevníků nejobratněji přem vládl, neobešli.

Za Innocence VII. vstoupil do papežské kanceláře muž, jenž byl přívržencem křesťanské renaissance, t. Lionardo Bruni. Vyznačeno jest, co se o jeho ustanovení vypravuje. Bruni byl papežovi od Poggia a Caluccia doporučen. Innocenc VII. chtěl ho tedy ihned papežským sekretářem jmenovati. Než Bruni měl u papežského dvora protivnou stranu, která, předstírajíc jeho mladost, k úřadu tomu důležitěmu připustiti ho nechtěla a jiného uchazeče podporovala. Náhodou měla se pro jisté záležitosti důležitá papežská breve s všemožnou rychlostí vyhotoviti, a papež ustanovil udělení toho místa za cenu nejlepší práce pro oba uchazeče. Rozvahy brev předčítány v konsistoři před papežem a kardinály a Bruni dosáhl nejrozhodnějšího vítězství nad svým protivníkem. Od prvního roku papežování Innocence VII., který vůbec první nastoupil cestu, na níž později Eugen IV., Mikoláš V. a jiní papežové pokračovali, nalézáme také známého Scetra Pavla Vergeria při římské kurii jako sekretáře ustanoveného.

Charakteristické pro moc, jaké humanism v Římě s překvapující rychlostí nabyl, jest, že se tomuto humanistovi dostalo úlohy, před volbou Řehoře XII. ku kardinálům v konsistoři shromážděným činiti řeč o jednotě církve, a že se Vergerio nestýchal v ní těmto knížatům církevním velice trpké věci povědět. Potom přicházelo víc a více v obyčej, humanistů jako

výše vzdělaných ve službě papežů užívat, jak v kanceláři tak v diplomacii.

Za nástupce Innocence VII. Řehoře XII. (1406—1415) zase noví humanisté pro papežský dvůr přijati jsou. Mezi jiným Antonio Loschi z Vincence. Loschi sepsal novou knihu formulí pro kuriální práce, ježto tullianský způsob psaní do nich zaveden býti měl.

Martin V. (1417—1431) byl ruchem humanistickým netknut, což vysvitá z řeči, již konal po přenesení ostatků sv. Moniky z Ostie do Říma. Vylíčov tcnosti sv. Moniky, její tichost, její pokoru, její mateřskou péči, jež odměnu nalezla v takovém synu, papež zvolal: „Nebť, máme-li sv. Augustina, což nám záleží na důvtipu Aristotelově, co na výmluvnosti Platonově, co na moudrosti Varrově, na důstojné vážnosti Sokratově a Pythagorově, na obratnosti Empedoklově. My těchto mužů nepotřebujeme. Augustin nám stačí. V něm nalézají výroky proroků, učení apoštolů, svatého písma svůj výklad. V něm jest spojeno, co všickni otcové církevní i mudrci zvláštního měli a učili. Hledámeli pravdu, učenost a bohobojnost, koho nalezneme učenějšího, moudřejšího a takorba světějšího nad Augustina.“ Nieméně však za něho vliv humanistů velice se rozmohl. Abychom pochopili, kterak se to stalo, musíme si připomenouti, jak ruch humanistický skrze sněm Kostnický povznesen byl. Tak četného i skvělého shromáždění, jako toto, svět dosud neviděl. Ale důležitější nežli množství bylo, že tam i nejvyšší moc a intelligence celého století spojeny byly. Delší spolubytí nejvzdělanějších a nejvěcnějších mužů Evropy mělo pro všeobecnou vzdělanost, zvláště pak pro literární renaissanci největší následky. „Pro propátrání rukopisů v jiných zemích, di Voigt, sněm Kostnický epochu udělal... Na obou velkých opravných sněmech v Kostnici a Basileji vstoupil humanism, jenž dosud jen vlašským byl, na jeviště světové; odtud počalo jeho první, často ještě jemné a chabé záření na národy „ultramontánní.“ Mezi papežskými sekretáři na sněmu Kostnickém byla celá řada humanistů. Nejznamenitější z nich byli: učený Řek Manuel Chrysoloras, jenž záhy po svém příchodu zemřel (15. dubna 1415); známý Lionardo Bruni, jenž také toliko kratičký čas na sněmu se pozdržel a Poggio. Z ostatních humanistů, kteří do Kostnice přišli, třeba vytknouti básníky Benedetta

da Piglio, Agapita Cenciho a humanisticky vzdělané juristy Piera Pavla Vergeria a Bartolomea da Montepulciano. Od těchto dvou podporován počal Poggio nekonečnými theologickými rozhovory unavený klášterní bibliotéky v okolí: v Rychnově, Weingartenu, sv. Havlu a jinde prohlížeti a po rukopisech římských klassiků pátrati. Doporučeními, ježto si Poggio jako apoštolský sekretář zjednatí uměl, podařilo se mu vniknouti i do sbírek s všemožnou žárlivostí strážných a vynésti z nich řadu mistrovských děl klassické starobylosti. Jásot, jež tyto nálezy u jeho krajanů způsobily, byl k nevypsání. Tím pak sebevědomí humanistů bez toho značné, ještě znamenitěji se vzdmulo, což se hned při intronizaci Martina V. objevilo, ani sekretáři přednosti před konsistorními advokáty se domáhali a jak se zdá, i domohli.

Toto vystoupení humanistických sekretářů papeže nemile se dotklo; s tím pak snad souvisí, že Martin V. humanistův nijak nepodporoval. Ale i on nahlížel, že se bez nich neobejde, a tak nalézáme celou řadu humanistů v jeho službě, mezi nimi od r. 1423 také Poggia. Vida kritické postavení, v němž Martin V. na počátku svého panování se nacházel, Poggio se pokusil štěstí v Anglicku hledati. Když ho tam naděje šeredně zklamaly, opustil „zemi barbarův“ a vrátil se do Říma. Nedlouho po svém příchodu do věčného města mohl zvěstovati jednomu ze svých přátel, že bez mnohého namáhání úřadu papežského sekretáře dosáhl. Že Martin V. tak přísný na pořádek a kážeň poddaných svých člověka tak lehkomyslného do své služby přijal, nepochopitelné jest. Neb Poggio zůstal starým. Sám vypravuje, kterak se po odbytých suchopárných pracích kancelářských se stejně smýšlejícími přáteli vypravováním na nejvyš frivolních vtipů vyražival. Znaíc se dobře lehká společnost dala místu, kde se shromážděla, jméno „Různé lži.“ Pro Poggia jest nanejvyš významno, že se nerozpakoval jako osma padesátiletý muž výběr vypravovaných tam povídaček uspořádati. Frivolního naprosto pohanského ducha přivrženců liché renaissance možno z této sbírky výborně poznati. Vyjma několik nevinných žertů neobsahuje kniha leč dvojmyslnosti, škandály, cizoložné a hrubé oplzlosti, ani naprosto rouhavé anekdoty nechybí. Kde jen možno, dělá se posměch z církevních věcí, ale především z církevních osob. Nikoho

se nešetří, kněží a mniši, opati a poustevníci, biskupové a kardinálové objevují se v pestré řadě; o všech umí Poggio nějakou obyčejně více než pikantní anekdotu vypravovati. Nejhorší věci vypravuje ovšem o mniších. Vtipy a tančírny tohoto druhu byly večerním vyražením mužů, z jichž péra slavné bully a vážná breve pocházela. Papeži Martinovi V., který při nich často nejvíce trpěl, toto řádění, jež se v odlehlé části jeho paláce dělo, zůstalo neznámé; ale že takové muže do služby bral a v ni držel, toho nelze mu nevytýkati. Vzlet latiny v papežských listinách, jenž od těchto mužů pocházel, byl příliš draho koupěn pohoršením, které dávali.

Kromě Poggia jmenoval Martin hned při znovuzřízení kurií humanistu Antonia Loschiho svým sekretářem. Také volba tohoto muže nemůže chválena býti, an Loschi přivržencem liché renaissance byl. Kromobyčejná obratnost a ohebnost humanistů postavení jejich při kurii víc a více upevňovala. Byliť ke všemu schopni, k vyhotovování jak bull a brev, tak čistě politických listin, k vítání vyslanců a knížat, ku konání řečí pohřebních i slavnostních. I myslilo se, že mužům tolikéře služby konajícím mnoho, velmi mnoho prominouti se musí.

Největší zásluhy získal si Martin V. povoláním vytečných mužů do sboru kardinálův.

První místo zaujímá Domenice Capranica, o němž vrstevníci jednomyslně svědčí, že velikou učenost s nemenší pobožností spojoval. Capranica se narodil v jubilejním roku 1400 v malém stejnojmenném městečku u Palestriny. Rodina jeho, ač nezámožná, byla s Colonna spřízněna. Jsa vědychtivý od prvního mládí, Domenico odebral se již s patnácti lety na universitu Paduanskou studovat církevní i občanské právo. Zde byl žákem Cesariniho s Mikolášem Cusánským. Mezi učitelem a žákem utvořil se záhy krásný přátelský poměr, jenž se později ještě více utužil, když oba týž den důstojenství kardinálského došli. Capranica pokračoval v Bologni v právnických studiích s neslychanou horlivostí; velmi často přemohl tehda spánek, jehož si v nejškrovnější míře vyměřoval, při knihách. Vedle studia právnického nezanedbával studia krásných věd. Již tehda prorokovali mnohostranně nadanému mladíkovi, jenž všecky spolužáky předčil a miláčkem učitelů byl, skvělou budoucnost. Skromnost

Capranicova tak byla velká, že při každé otázce staršího se zarděl. Veřejných veselostí neb hostin za svých studií nikdy se nesúčastnil; i nelze se diviti, že jsa jednadvacíletý doktorství došel. Martin V. přijal ho v mladém věku mezi kleriky apoštolské komory. Vypravuje se, že také v novém svém postavení pilně studií si hleděl. Augustin, Jarolim, Cassian a Seneka jmenují se jeho miláčky.

Pro jeho neobyčejnou učenost a vzácné ctnosti jeho jmenoval ho papež 1423 kardinálem. Boje se, žeby pro jeho mladost zavisťníci povstali, odložil papež prohlášení na pozdější dobu.

Vykonav různé těžké missie výtečným způsobem a vyznamenav se i jako vůdce papežského vojska, jmenován jest od papeže guvernerem v Perrugii, kdež se spravedlností, mírností, nezištností a dobrotou tak vyznamenal, že ho lid jako otce ctil.

V listopadu 1430 prohlášen jest za kardinála. Přátelé jeho jásalí; i několik kardinálů jako Albergati a Cesarini, blahopřáli mu nejsrdečnějšími slovy.

Než si však pro klobouk a prsten zajíti mohl, zemřel Martin V. Nepřátelé Capranicovi pozdvihli nyní hrdě svých hlav a nejen ho nepřipustili ku volbě papeže, nýbrž i Eugena IV. proti němu popudili a palác jeho v Římě vydrancovali, při čemž i jeho vzácná knihovna zničena byla. Komise od Eugena IV. ku zkoumání práva jeho ku kardinálství ustanovená, právo toto mu upřela; ale sněm basilejský, k němuž se utekl, vyslovil se v jeho prospěch. Ač pak papež i ostatních hodností ho zbavil a otcovské dědictví zabavil, nepodnikl nic proti němu, ba ani slova trpkého proti Eugenovi nebo kurii nepronesl. Jakmile se tudíž příležitost naskytla, smířil se s papežem, ba stal se jeho důvěrným přítelem. Také za Eugena konal důležité missie, měl podíl na reformě klášterů a vyjednávání s Řeky a zasazoval se důrazně o smíření Německa s církví. Jaké vážnosti v Římě požíval, můžeme z toho seznati, že mu obecný hlas po smrti Eugenově tiaru prorokoval.

Mikoláš V. vážil si ho ještě více, než Eugen a chtěl ho na svých rozličných cestách vždy u sebe mítí. R. 1449 svěřil mu úřad velko-zpovědníka, ježž výtečným způsobem zastával, a užíval ho k různým velmi těžkým legacím. V konklave po smrti Mikoláše V. opět měl naději státi se papežem, ale nestal se. Jsa již za Mi-

koláše činným v záležitosti turecké, zdvojnásobil svou činnost k ochraně křesťanstva za Kalixta III. Když 1456 mor v Římě zuřil a téměř všichni kardinálové uprchli, vytrval Capranica při papeži, chodě neohroženě nakaženými od mrtvol ulicemi k papežovi, jednat o záležitostech církve. Protivě se s touž neohrožeností přílišnému nadřívání Borgiům, a popudiv je takto proti sobě, strnil se víc a více veřejného života; používaje času toho k nábožným skutkům, jakoby svůj blízký konec byl tušil.

Poslední dny července 1458, právě když se vyjednávalo o volení ho za papeže, ochuravěl lehce, z toho pak upadl do smrtelné nemoci. První, co učinil, bylo, že s největší pobožností sv. svátosti přijal a kardinály za odpuštění prosil, jestli je snad urazil. Myšlenky nábožného kardinála, jenž před lety v pravdě zlatou knížčku „o umění umřítí“ byl sepsal, od té chvíle zcela na věčnost byly obráceny. Přátely, kteří obklopujíce lože jeho nařikali, těšil, poukazuje, že jediné smrti těch želeť jest, kteří na ni dříve nemyslí, než až nahlížíjí, že děle žítí nemohou. Ideal kardinála jest zajisté vznešený velmi. O Capranicovi lze říci, že ho na sobě uskutečnil. Všickni vrstevníci shodují se v tom, že tento velký muž zbožnost s učeností v řídké míře spojoval. Život jeho byl život svatého. Pouze čtyry hodiny přával si k nočnímu odpočinku. Jakmile vstal, modlil se hodinky, sloužil neb slyšel mši sv.; prve se obyčejně zpovídal. Než audience uděloval, věnoval několik hodin studiu sv. Otců, jmenovitě sv. Jarolima a Augustina. Ženská nesměla do jeho komnat vstoupiti; v tom nečinil ani s nejbližšími příbuznými, se sestrou a švekrůš neb Bohu zasvěcenými pannami žádné výminky. (Pokrač.)

K stoletému jubileu úmrtí sv. Alfonsa Maria de Liguori,

biskupa a učitele církevního.

Podává Josef V. Kratochvíl.

(Dokončení.)

I jako biskup žil zcela jednoduše a chudě podle zásad svých řeholních; na visitačních cestách svých všude zaváděl pořádek. Nebylo v místě nemocného, jehož by svatý biskup nenavštívil, nebylo chudého, jemuž by nepřispěl, jako hlavně

r. 1763, kdy mor zuřil; všichni, dívky, jiní i staří drali se k němu, po spasitelných jeho slovech lačnice. Kněze naváděl k horlivému plnění povinností, a byl jim otcem i rádcem v každé době. Pod jeho velením vzkvétal i kněžský seminář, jež nazval „zornicí oka svého a klenotem své diecése!“ Stal se všem vším!

Jakýsi šlechtic, jménem Maffei, zapřísahal se, že kongregaci zničí, jelikož členové její v jakési rozepři proti němu svědčili; věc již pokročila; ač slab a nemocen, vydal se sv. biskup do hlavního města, kdež pouhým zjevem svým sporné strany usmířil a shromáždění své zachránil. Vrátil se pak dne 19. září r. 1768 do svého sídelního města, ulehl rok nato a zaopatřiti se dal; pakostníci na údech svých ochromen, ležel 72. letý stařec 40 dní téměř bez pohybu. Ještě 19 let potom žil tělem sehnutým, ale duch jeho byl přímý a mužný, o čemž svědčí zlatá jeho knížka „Láska k Pánu Ježíši,“ kterouž na bolestném lůžku byl sepsal.

Více než bolesti těla tížily jej nesnáze církve Boží. Svobodní zednáři a jansenisté brojili všude proti Jesuitům, a i proti papeži a církvi. Sám sv. Alfons pravil, že zničí-li tito lidé Tovaryšstvo Ježíšovo — vše ostatní bude jim lechce vykonati. Papež Klement XIII. statečně těmto bouřím vzdoroval. Když pak r. 1769 kardinál Ganganelli jako papež Klement XIV. na Stolicí sv. Petra dosedl, počaly bouře znova. Sv. Alfons předvídal neblahé věci. V červenci r. 1769 bylo z rozkazu papežova Tovaryšstvo Ježíšovo zrušeno. Lítost Alfonsova byla z toho nemalá. Brzy ale poznal Klement XIV., že skutek jeho, jen k vůli pokoji všeobecnému a s velkým bolem vykonaný, kýženého pokoje nepřivedl; žalem pak nebezpečně se roznemohl. Svatý biskup náš často volával: „Ubohý papeži, nepřestávám za tebe se modliti.“

Bylo to 21. září r. 1774; sv. Alfons seděl dlouhé hodiny v lenošce své bez hnutí, známky života neprozrazuje; nikdo nemohl si vysvětliti tohoto tajemství. Téže doby trval zatím světec náš u umírajícího papeže, kterého těšil, až týž ducha vypustil. Tento podivný zjev byl později v Římě vyšetřován a při svatořečení sv. Alfonsa od papeže Pia VII. potvrzen.

Když Pius VI. na Stolicí sv. Petra dosedl, žádal ho sv. Alfons naléhavě, aby z něho břímné úřady biskupského sňal; nerad učinil tak papež. Zpráva o odcesto-

vání sv. Alfonsa rozšířila se po diecési sv. Hátské; smutek naplňoval všechna srdce, když staříčkový biskup v kathedrále loučil se se stádcem svým. Tíse pak a chudě uchýlil se sv. Alfons po třináctiletém biskupování do útulného kláštera své kongregace v Noceře. Slepý jakýsi šlechtic žádal loučícího se biskupa o svaté požehnání a obdržev je, prohlédl znova.

S jakou žalostí doprovázen byl ze sv. Háty, podobně s velkou radostí uvítán byl zase v Noceře; za hlaholu zvonů doprovázel jej lid ku bráně kláštera, kdež on Bohu díky vzdával, jsa prost tíže povinností biskupských.

Nelze ani uvěřiti, že namáhavé práce, spojené s mnohonásobným úřadem svatého Alfonsa jako kněze, missionáře, zakladatele řádu a biskupa, dovolovaly mu přece, věnovati se působení ještě jinému. Uvážíme-li dále, že sv. Alfons první literární plod svůj vydal, když již 49 let starý byl, divíme se tím více, jak mohl tak ohromnou řadu spisů sepsati. Abychom stručnými byli, podotýkáme, že spisové jeho skrz na skrz jsou plni zásad křesťanských, kypící horlivostí pro čest Boží, jakéž jen muž učený psáti může. Velkolepá jest jeho mravouka, výsledek jeho hlubokých studií, takorba dílo Prozřetelnosti Boží ve století minulém. Podobně jako sv. Tomáš nazván jest knížetem věrouky, jest sv. Alfons tímž ve mravouce, a dílo jeho jest až podnes základem ve studiu bohosloveckém.

Sv. Alfons psal také pro lid; vůbec spisové jeho překrásní plní dvacet svazkův, a jsou již téměř do všech řečí světa přeloženy. Obsah jejich pojednává o modlitbě, milosti boží, chválách Mariánských, o návštěvě nejsv. Svátosti oltářní, o vykoupení světa, o sv. mučenicích, přípravě k smrti, cestě k nebi, o křesťanských ctnostech; píše se v nich knězi u oltáře i ve zpovědnici, pravé nevěstě Kristově atd. Z toho všeho vidíme, že péro sv. Alfonsa koná až dosud velkolepou sv. missii u těch, kdož díla jeho s rozmyslem čtou a jimi se obírají. Jsa již 90. letým psal sv. Alfons napřed, aby na papír přivedl to, co za svého více než 30. letého missionářování pro duše vykonal.

Jelikož sv. Alfons zvláštní láskou plnul k neposkvrněné Matce Boží a k Ježíši Kristu ve svaté hostii skrytému, ký div, že dva spisy hlavně spíše ze srdce než z pera jeho vyšly; jsou to „chvály Mariánské“ a „Návštěvy Nejsvětější Svátosti

Oltární;“ tyto poslední vyšly ještě před smrtí svého sv. skladatele v Neapoli ve dvacaterém vydání.

Na otázku, jak toho všeho sv. Alfons mohl dokázat, odpovídáme se sv. Pavlem: Láska všechno zmůže.

Ochtěje řádu svému i povolení vrchnosti světské získati, vyslal sv. Alfons P. Majone-a do Neapole, který ale svévolně stanov Benediktem XIV. stvrzené přeměnil, kteréž král schválil a kongregaci uznal. Tohoto skutku sdělil se sv. Alfons, zvláště když P. Leggio do Říma spěchal, a sv. Alfonsa jako příčinu této změny stanov u papeže naznačil; papež Pius VI. v prvním okamžiku svého překvapení zbavil sv. Alfonsa všech plnomocenství a jinému je svěřil a sice jen pro domy ve státě církevním, od nichž kláštery v království neapolském oddělil. Byla to tvrdá zkouška pro ctihodného kmeta, který půl stoleté snahy své v trosky viděl se rozpádávati. Brzy po té nemohl již světničku svou opouštěti. ani mši sv. sloužiti; v bolestech svých těšil se nebeskými slastmi a milené kongregaci své nový rozkvět předpovídal. Dne 19. července r. 1777 napaden byl prudkou zimnicí; i spěchali k němu četní jeho duchovní synové z různých klášterů, o požehnání ho žádající. Po přijetí sv. svátostí ležel téměř bez hnutí, avšak blahý pokoj jevil se v jeho tváři. Když pak dne 1. srpna o 11. hod. zvony k modlitbě vyzváněly — odevzdal sv. Alfons čistou duši svou v ruce Stvořitelovy, jsa stár 91 let. Nad otevřenou rakví světcovou náhle ozdravělo již již umírající dítěto.

Dozvěděl se Pius VI. o smrti Alfonsově zvolal: „Ach — my světce jsme pronásledovali.“

Úcta po smrti sv. Alfonsa stále k němu se vzťahovala, zvláště když i prst Boží hojnými zázraky na přimluvu tohoto muže božího ji doporučoval.

Dne 16. srpna r. 1816 byl sv. Alfons od papeže Pia VII. za blahoslavence prohlášen a pak r. 1839 dne 26. května od papeže Řehoře XVI. svatořečen. Konečně pak dne 7. července r. 1871 k žádosti 39 kardinálů, 10 patriarchů, 105 arcibiskupů, 544 biskupů, velkého počtu řeholníků a fakult bohosloveckých vráđen byl sv. Alfons od papeže Pia IX. mezi učitele církevní.

II.

Kongregace Nejsv. Vykupitele čili Otců Redemptoristů jest shromáždění svět-

ských kněží, mající za úkol náboženský smysl buditi a k plnění povinností křesťanských nabádati působením svým jako misijnáři. Vzdor všem četným svým nepřátelům čítala kongregace tato 1. ledna r. 1885 2174 členů, kteří rozděleni jsou ve 12 řádových provinciích; jedna z těchto jest provincie rakouská, k níž i země koruny sv. Václavské přidruženy jsou; jejím zakladatelem jest blah. P. Klement Hofbauer r. 1819. Tento horlivý apoštol přijat jest do kongregace od samého sv. Alfonsa v Římě r. 1784 zároveň s přítelem svým Tadeášem Hüblem. Život těchto dvou prvních slovanských Redemptoristů s důstatek jest znám, než abychom se zde více o něm zmiňovali.

Dříve již, než Redemptoristé v Čechách a vůbec v Rakousku se usadili, viděl blah. P. Hofbauer kolem sebe četnou nadějnou omladinu řádovou ze zemí těchto. Nadšení mladí mužové toužili a prahnuli po tom, aby v otcovské zemi rodákům síly své věnovati mohli. „Prahu musíme mít!“ řekl kdysi tento učitel žákům svým ve Vídni, když tito již již do Čech toužili; avšak nebyla Praha prvním sídlem Redemptoristů v Čechách.

Ves Koclířov leží v diecési Králohradecké; zde požehnaně působil horlivý farář, osobní děkan Antonín Kukla. K němu přišel kdysi P. Ignác Zirnig, jeden z Vidně dne 6. dubna r. 1848 vypuzených Redemptoristů. Seznav Kukla, kdo Redemptoristé jsou, přál si je mít ve své osadě a k přání jeho povolila biskupská konsistoř r. 1849, že ku osmidenní pobožnosti sv. panny Filumeny čtyři rozprchlé Redemptoristy k sobě povolal; byli to: P. Kosmáček, P. Mastalíř, P. Schöfl a P. Němec. Řízením pak Božím stalo se, že Otcové naši usazení zde byli, a to stalo se r. 1855.

Rok po tom, 1. února 1856 usazení jsou hlavně působením c. k. dvorního rady Bohdana Weissa Redemptoristé v samé metropoli české, ve stověžaté Praze, a sice prve na starobylém Karlově, po té pak zásluhami J. J. Veličenstev císaře a krále českého Ferdinanda V. Dobrotivého a zbožné Marie Anny na Malé straně u sv. Kajetána r. 1869 dne 31. srpna, kdež až dosud blahodratně na obyvatelstvo pražské působí.

R. 1860 zřízena byla kolej v Litovli na Moravě a r. 1861 dostalo se Redemptoristům sv. Hory u Příbrami, kteráž pod správou jejich tvář svou k nepoznání změnila; jest to nyní skutečně pravý hrad

Svaté Nebeské Královny, kteráž zde milosti své přehojně udíleti nepřestává.

R. 1883 usazení byli Redemptoristé v Králíkách a sice v již již hynoucím klášteře Servitův, kde rovněž jako na Svaté Hoře stali se strážci posvátného obrazu Bohorodičky. R. 1885 povolání jsou do nově zřízeného pontního místa ve Filipsdorfu v severních Čechách a téhož roku usazení byli i v Českých Budějovicích.

Redemptoristé mají nyní v Čechách šest sídel a na družné Moravě jedno; odtud vycházejí jako rozsévající slova Božího po žirných končinách naší vlasti; jsou hledáni jak od duchovních správců, kteří je do osad svých volají a jsou i milováni od lidí zbožného, který slovem svým tak výborně umí těšiti, povzbuzovati a pravdě Boží vyučovati. Jako jinde, platí o nich i u nás: „Speciosi sunt pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona!“

III.

Zásluhy jednotlivých členů kongregace Redemptoristův v Čechách vypisovati, bylo by věci veleobtěžnou; nedovedli bychom toho ani tou měrou, jak by zasluhovali. V té velké knize života zajisté zlatými písmeny zanešen jest každý jejich skutek, každý krok i každé slovo!

My obmezíme se jedině na některé z těch, kteří běh svůj již dokonali a odpovídají v pokoji.

Pominouce bl. P. Hofbauera, který dělníky svého shromáždění vyučoval a pro působení v Čechách připravoval (a tím již velikých zásluh o vlast naši si získal), jmenujeme ihned P. Antonína Mastalíře. Kdož by neznal aspoň jméno jeho. Kněz tento byl missionářem, jak říkáme, tělem i duší a slovem jeho obráceno jest mnoho hříšníků. Narodil se 24 ledna 1807 na Smečně, zemřel blahoslaveně 23. března r. 1874. Jemu po bok řadí se P. Jan Boží Madlener, miláček bl. P. Klementa Hofbauera; narozen jest 15. listopadu r. 1787 v Strakoniciích, zemřel tiše v Pánu 26. května r. 1869. P. Josef Hřebačka narozen na Moravě v Nové Vsi 17. března r. 1810, zemřel 2. února r. 1860. P. Leopold Michálek, jeden z nejmilejších žáků bl. Klementa Hofbauera a upřímný přítel P. Madlenery, narodil se ve Vídni 29. října r. 1794 a zemřel 6. března r. 1857. Jedenáct let po smrti jeho položen byl k němu do hrobu i P. Madlener.

Ještě dlouhou řadu bychom mohli

uvést těchto pilných pracovníků na vinici Páně, kteří nyní v blahé věčnosti prosí za zdar a požehnání následovníkům svým u Nebeského Hospodáře, který je byl vyslal. Jednoho ale ještě nesmíme pominouti, jest to P. František Xav. Hašek, který r. 1876 na missii v Březnici o zdraví přišel, tak obětí stal se povolání svého, missionářoval dále a sice vedle příkladu sv. Otce svého Alfonsa, perem, spisy učitele tohoto do jazyka českého překládaje. Takto stal se tlumočnickem národu našemu těch nejněžnějších a nejvznešenějších citů i myšlének sv. Alfonsa. Narodil se v Zahájí 16. října 1842, zemřel o slavnosti Hromnic v Praze r. 1885 po přijetí sv. Svátostí. Pochován jest na posvátném Vyšehradě vedle bratří svých řeholních PP. Mastalíře, Madlenery a jiných; ta svatá půda Vyšehradská, v níž tak mnohé a zlaté srdce jest uschováno, stala se též posledním příbytkem chudých missionářů, kteří zajisté nemění zasluhu o národ náš, jako ti hrdinové ostatní, kolem nich drímající. Neboť stali-li se Tito buditeli lidu českého k životu novému, k životu národního sebevědomí a samostatnosti — tož upřítí se nedá, že jsou to Otcové Redemptoristé, kteří za příkladem našich sv. věrozvěstů Cyrilla a Metoděje, vlast naši procházeli a láskou k ní planouce, lid její ze sna probouzeli k životu duchovnímu — jak až dosaváde horlivě činí!

KRONIKA.

Z Prahy. Jubilejní slavnost stoletého úmrtí sv. Alfonsa, kteráž pobožností osmidenní konána byla ve zdejším chrámu Páně OO. Redemptoristův u sv. Kajetána, zakončena byla dne 13. t. m. slavným „Te Deum laudamus“ J. M. knížetem arcibiskupem pražským, kterýž ji také pontifikální službou Boží započal. Výmluvní jazykové zbožných a slovuťných kazatelů jako o závod hlásali zde zásluhy, chválu i slávu velikého učitele církevního, v jehož spásitelném díle neunavni synové jeho duchovní po stu letech pokračují a i na dále budou pokračovati. Celý chrám krásně byl ozdoben, hlavně pak hlavní oltář, jehož umělecká socha sv. biskupa stkvěle krásnila, zářil v moři světél; namahavá výzdoba ta důkladným svědkem jest dovednosti, pilnosti a vkusu skrovného bratra laika, který i svojí hřívnou nemálo přispěl ku oslavě sv. Alfonse. Vše to: kázání i ostatní pobožnosti vábila denně

velké zástupy zbožných Pražanův do zmíněného kostela, tak že právem možno říci: Jubilejní slavnost sv. Alfonse v naší Praze výsledkem stkvělým se neminula, což poradatelům její, důstojným OO. Redemptoristům z toho srdce přejeme, a na Pánu Bohu žádáme, aby veškeré jejich snahy a podniky ve vlastech našich požehnáním nebes provázeny byly a vznešených účelů svých se neminuly.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 16. listopadu ve velechrámu sv. Víta, kde ve středu o půl 5. hod. odpolední Jeho kníž. Mil. zakončena bude; pak od 17.—21. listopadu u Matky Boží před Týnem, od 22.—26. t. m. v chrámu Panny Marie Vítězné na Malé Straně.

— V nejdříve příštích dnech bude se konati za předsednictví vys. důst. p. gener. vikáře pastorální konference duchovenstva Pražského v čís. IV. bohoslovecké fakulty zdejší.

— **Sv. Otec Lev XIII.** vydal dne 1. října papežské breve, jímž se udělují plnomocné odpustky všem těm, kdož na důkaz dětinné lásky a přítulnosti k náměstku Kristovu za příčinou jeho kněžského jubilea pouť do Říma vykonají. Těchto plnomocných odpustků mohou také nabýti ti, kdož se této pouti v duchu příúčastní, k zdaru jejímu nějakým způsobem přispějí a když bezprostředně před 1. lednem budoucího roku pobožnost devítidenní vykonají a tuto pobožnost v době k audienci poutníkův určené zopakují, hodně sv. pokání a oltářní přijmou a za svornost křesť. knížat, vyhubení kacířstva, obrácení bříšníkův a povýšení sv. církve se pomodlí. Kromě těchto úplných odpustků lze každodenně dosíci také oněch neúplných odpustků tři sta dnů, když se zachovají známé předpisy. Své jubileum bude sv. Otec slaviti dne 1. ledna.

— **Modlitba ve škole.** Katoličtí rodičové v jisté obci na horách Jurských ve Francii, kdež lžiliberální vychovatelé odstranili modlitbu ze školy, obrátili se ku představenstvu obce s důraznou žádostí o opětné zavedení modlitby takové. Právě v žádosti své, že dívky jsou jejich a oni tudíž že jsou pány a předními vychovateli dítek; učitelé jen že na místě rodičův vychovávají. Dále jakožto křesťané že stojí o křesťanské vychování dítek svých. Lhostejnost u věci té ve škole, ryze katolickými dětmi navštěvované, za odpadnutí od víry pokládají. Jakožto občané svobodného státu dovolávají se též svobody svědomí, kterážto se ruší odstraněním modlitby ve škole. Jsouce poplatníky státu, nemalá břemena nesou pro školu, pročez nechtějí k ní býti lhostejni a mají za to, že vyučování všeliké musí býti takové, jakým je chce mítí Bůh, jenž jest počátek a základ i

opora zákonů, mravů i států. — Toť řeč mužná, křesťanského lidu důstojná!

S m ě s .

Nově objevený rukopis český. Zajímavou starou památku objevil právě p. Patera v starobylém klášteře premonstrátském v Drkolínu (Klosterschlägel) v Horních Rakousích, jenž založen byl v XIII. století a vyniká bohatou a zajímavou bibliotekou. Jest to neznámá dosud část obsahující 400 veršů rukopisu českého ze začátku XIV. století pod jménem „Mastičkáře“, uváděného „Mastičkáře“ nalezl r. 1822 Josef Dunder na deskách latinského pergamenového rukopisu, kterýž s březnickou knihovnou hrabat Kolovratův přišel do Českého musea. Jest to zlomek na 6 pergamenových prouzcích formátu osmerkového, obsahující kus dramatické hry studentské, sepsané patrně ještě před založením university pražské od Karla IV. 1348. Hra složená jest rýmovaným veršem trochejským stejného počtu slabik, celkem však ovládá verš osmislabičný. Má mnoho bujného vtupu a drastické komičnosti, jest živá a zajímavá! Konec scházel. Nález p. Patery obsahuje konec. Opat kláštera osvědčil velkou ochotu k Českému museu a české literatuře vůbec, propůjčil rukopis panu Paterovi a jest hotov museu jej přenechat jako památku staré české slovesnosti. Nález ten jest zajímav nejen co rozmnožení starých památek jazyka českého, nejen co nový doklad mluvnický a paleologický, ale i tím, že ukazuje, jak mnohá česká slovesná památka dosud nalézá se nepovšimnuta někde v zákoutí knihovním a teprve časem bude snad objevena.

Ještě deset minut. Mladý princ Ludvík Napoleon odebral se po neštěstí otcově u Sedanu s matkou svou do Anglie. Žádostiv jsa slávy vojenské, vstoupil do vojska anglického a dostal se do Afriky. Mélať tam tehdy Anglie tuhou válku se Zuly. Jednou vyjel princ s malým oddělením vojska na obhlídku krajiny. Po delším semotam ježdění sesedli s koně a chtěli si odpočinouti. Takovéto leženíčko nebylo ovšem příliš bezpečno, neboť každé chvíle mohli vypadnouti z okolních křovin Zulové. Jeden z důstojníků po chvílce odpočinku radil: „Sedejme a jedme dále, není tomu co věřiti.“ Ale princ dí: „Pánové, zůstaňme ještě deset minut a vypijme kávu.“ — Ještě deset minut neuplynulo, a houfec Zulův obklíčil tábor odpočívajících. Některým podařilo se vskočiti na koně a zachrániti se, jiní podlehli Zulům. Princ byl mezi těmi, jižto v šarvátce našli svou smrt. Byl jediný syn své matky. Naříkala velmi, ale slyševši všechny okolností smrti jeho, pravila: „To byla jeho vada

dětinství. Ani večer na lože, ani ráno s lože nechtělo se mu v určitou hodinu. Vždycky prosil: Ještě deset minut. Když spal ráno a byl volán ke vstání, tu jen svých deset prstův ukazoval, aby nemusil mluvit. Říkali jsme mu: Pan deset minut.“ — Bud ti to, milý čtenáři, výstrahou! Zvyků mladosti nepřemohou ani rady starosti. Nikdy neodkládej s ničím!

Literární oznamovatel.

— „*Velký Mariánský kalendář na přestupný rok 1888*“ obsahuje mimo část kalendářní a astronomickou: dvanácte vyobrazení našich poutních svatých Mariánských, mnoho zábavného a poučného čtení s hojnými ilustracemi, seznamy svatých, seznamy trhů výročních, zvláštní list pro rodinné a jiné zápisky. Vydavatel a redaktor Adolf Rodler, komoří J. Sv. papeže Lva XIII., bisk. notář a spiritual kněžského semináře v Budějovicích. Tiskem a nákladem J. Steinbrenera ve Vimperku. Cena 50 kr.

— „*Drobné květy*“, verše Vl. Štastného. V Brně 1887. Tiskem knihtiskárny benediktinské. Spis o 123 stránkách, jež si objednat lze u „Administrace Obzoru“ v Brně. Cena krámská 40 kr., pěkně vázané exempláře se zlatořízkou stojí o 40 kr. více. Úprava jest velmi vkusná spis ozdoben podobiznou sv. Otce Lva XIII. Jestliže to sbírka roztomilých básniček našeho moravského pěvce „Vlad. Štastného“, pravá to snůška aneb věnec drahocenných duchových perliček; nebo v každé z nich jest zlaté zrno křesťanské moudrosti, v každé z nich jest poetický obraz, v němž v plné kráse září ten který ideal křesťanské pravdy; v každé z nich jest výblesk ušlechtilého ducha křesťanského, jenž podává zvláště mládeži naší svaté zápaly k ctnosti, k lásce vlastenecké, lásce k Bohu a církvi a lék podává proti časovým neduhům moderní literatury bezbožecké frivolní a pessimistické, aby mládež naše skutečně byla čackou nadějí vlasti, majíc zdravou duši ve zdravém těle. Mluva jest ven a ven obrazná, plynná a lahodná. A proto se sbírka ta výborně hodí jednak za dárek pro mládež k jubileu sv. Otce aneb za dárek vánoční i novoroční.

— Dědictví maličkých pod ochranou sv. Karla Borrom. v Hradci Králové rozesílá členům svým 31. podíl. Tento obsahuje povídku: „*Bůh tomu chce!*“ z doby křížových válek pro mládež dospělejší a české rodiny. Tuto povídku sepsal Eduard Militký, učitel na Smíchově.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Jmenování jsou:

- P. Vinc. *Petters*, kněz ř. křížovn., jmenován převorem konventu ř. křížovn. v Praze;
- p. Michal *Kleipner*, gymn. prof. náboženství ve výslužbě, jmenován kn. arc. ordinar. komisařem na c. k. vyš. gymnasiu Chebském.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Zelenka*, koop. Roudnický, za faráře v Nechvalicích;
- p. Václ. *Kotrch*, kapl., za koop. v Roudnici;
- p. Frant. *Skrbek*, admin. v Nechvalicích, za koop. v Ondřejově;
- p. Jan *Karel*, kapl., za admin. v Lužci;
- P. Arnošt *Schmaus*, kněz ř. křížov., za realn. admin. v Hloubětíně;
- p. Bedř. *Neumann*, admin., za far. v Boru (Haid).

Uprázdňené místo:

Lužec, fara patr. p. Morice kníž. z Lobkoviců, od 9. listop. 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Novotný*, jubilár, kons. rada a assessor, arcikněz, b. vikár, děkan v Golč Jeníkově, 12. listop. 1887, (nar. 30. ledna 1808 ve Žlebech, vysv. 25. července 1832).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Kleiner*, far. Dittersdorfský na odpoč.,
- p. Jan *Balcar*, far. v Javornici, a
- p. Ant. *Vepřek*, far. v Lanžově, jmenování čest. děkany;
- p. Petr *Henč*, far. Skuhrovský, b. notářem;
- p. Ant. *Vancůra*, děk. v Ném. Brodě, obdržel expositor. canon.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Janáček*, far. Sopotský, za far. do Pohledu (Frauenthal);
- p. Fr. *Koblischke*, far. v Červ. Potoku, za far. do Lhoty Zálesní (Huttendorf);
- p. J. *Zbořil*, far. v Körbru, za f. do Dittersdorfu;
- p. František *Janeček*, admin. Moravanský, za admin. do Pračova;
- p. Václ. *Havlík*, admin. Pohledský, za admin. do Sopot;
- p. Fr. *Cujan*, koop. Bernsdorfský, za kapl. II. do Králové Dvora;
- p. Ad. *Brix*, neom., za koop. do Bernsdorfu.

Uprázdňená místa:

Sopoty, fara patr. pí. hrab. Clotildy Clam-Gallasové, od 26. října;

Červený Potok (Rothfluss), fara patr. nábož. matice, od 9. listop.;

Körber, fara patr. kněžny Thurn Taxisové, od 9. listopadu;

Golč Jeníkov, děkanství patr. pí. Rosalie Ottovy z Ottenkronu, od 13. listop. 1887

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupectů

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

Ranní kázání

na neděli III. v adventě.

Když sv. Jan Křtitel v zemi zaslíbené veřejně vystoupil, aby hlásal pokání a tak na příchod Páně lid israelský připravoval, tu mnozí pozorující sv. život jeho domnívali se, že bysnad on sám byl slíbený Vykupitel světa. Též nejvyšší rada Jerusalemská, když uslyšela o působení jeho, vyslala k němu posly své s otázkou: Ty kdož jsi? Zdali pak jsi Kristus, anebo Eliáš, aneb jeden z proroků? Sv. Jan nehledal slávy a vážnosti u lidí a netoužil po tom, aby lidé za něco vyššího jej považovali. Proto v pokoře na danou otázku odpověděl: Já nejsem Kristus, ani Eliáš, ani prorok, ale jsem onen muž, o kterém předpověděl prorok Isaiáš: Bude hlas volajícího na poušti, připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho. Církev sv. připomíná nám v této posvátné době adventní působení sv. Jana Křtitele, poněvadž blíží se nám slavnost vánoční, radostná to památka příchodu Páně na tento svět. Inám tudíž platí ta slova sv. Jana: Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho. Dle přání Církve sv. a dle zbožného obyčeje máme oslaviti tu památku vánoční přijetím Spasitele do duší svých, přijetím nejsv. Svátosti oltární. Jako při svém narození Spasitel viditelně sestoupil na tuto zemi, aby všechny lidi vykoupil, tak při sv. přijímání neviditelně sestupuje do duše naší, aby ji posvětil a užitek vykoupení účastnou učinil. Neskonala to milost, kterou Spasitel a Bůh náš nám lidem nehodným prokazuje! V hluboké pokoře máme připravovati se na jeho příchod a připravovati jemu cestu do duší svých. Máme dokonalou

sv. zpovědi očistiti duši svou od hříchů a obětovati jemu dobré úmysly a sliby své polepsiti života svého. Než bez dokonalého poznání sebe samého, bez dokonalého zpytování svědomí není také žádné dokonalé a úplné zpovědi a bez této není také odpustění hříchů. Proto připomíná nám Církev sv. v této době vážná slova sv. Jana, abychom i my na přijetí sv. svátosti dobře se připravili a svědomí své zpytovali. Prve, nežli přiklekáme k sv. zpovědi, máme i my položití sobě otázku danou sv. Janovi: Ty kdož jsi? Zdali pak jsi plnil věrně sv. vůli Boží, zdali pak jsi zachovával všecka přikázání Boží a církevní, zdali pak jsi plnil povinnosti své naproti Bohu i lidem? Musíš-li sobě, křesťane milý, v duši své říci: jsem hříšníkem, já jsem Boha těžce urazil, nezůstávěj státi při tomto vyznání, ale uvažuj dále v duši své příčiny toho hříchu, jeho následky hrozné a také prostředky, jak bys od hříchu těžkého se očistil a pro budoucnost jeho se uvaroval. Jenom jeden následek hříchu těžkého chci blíže připomenouti. Hřích těžký mimo to, že zbavuje milosti Boží a naděje života věčného, má též za následek, že člověka ještě k jiným dalším hříchům pobádá. Kdo jednoho těžkého hříchu se dopustil, málo kdy zůstane státi při tomto jednom hříchu, obyčejně klesá hloub a hlouběji, z hříchu do hříchu. Mysleme sobě, že bychom spustili kámen těžký s vrcholy hory. Nenalezne-li dostatečné překážky, nezastaví se pro svou tíži dříve, až sletí do hlubiny. Tak jest i s člověkem, který těžkého hříchu se dopustil. Jestliže rychlým pokáním z hříchu se nevybaví, tu hřích sám svou tíží vede jej k tomu, že nových hříchů se dopouští.

Představme sobě člověka pyšného. Pýcha sama takofka nutí jej, aby jiných hříchů se dopouštěl. Aby nad jiné se povzněl, musí bližního, který v cestě jemu stojí, snižovati, tupí jej a pomlouvá. Vzpomeňme na podobenství Páně o fariseovi, který celným pohrdá, na pyšného Amana, který nevinnému Mardocheovi smrt strojí, jenom za to, že jemu královské počty nevzdával. Jmenujme hřích lakoty. Kolik jiných hříchů dopouští se člověk, který lakomství oddán jest? Giesi, služebník Elisea proroka, z lakoty dopustil se lži a podvodu, Jidáš z lakoty zradil Syna Božího. Hněv, závist a nenávisť — jak hrozných hříchů bývají příčinou! Kain ze závesti stává se bratrovrahem, král Saul v hněvu vrhá kopí proti nevinnému Davidovi. Tak a podobně můžeme říci o každém hřichu těžkém; hřích sám tíží svou zavádí člověka ku hříchům jiným, že pak klesá vždy hlouběji. Kámen těžký spuštěný s výše hory nezastaví se dříve, dokud nedopadne až do hlubiny. A jaký pak bývá konec hřichu těžkého? Představme sobě propašť, při jejímž pohledu člověka závrať pojímá, na dně propašti moře plamenné — představme sobě, že z toho moře plamenného není žádného vysvobození, tam že není již žádné smrti, žádné konce, a to jest jen slabý obraz onoho osudu, ku kterému spěchá člověk, který v těžkém hřichu žije a trvá. Křestane milý, který při zpytování svědomí na onu otázku: ty kdož jsi? sobě říci musíš: jsem hříšníkem, já jsem těžkého hřichu se dopustil, uvažuji tyto následky hřichu a uvaž též na mysl, že čím déle v hřichu žítí budeš, tím těžší a tím nejistější bude pokání. Z tohoto stavu nelze jinak vysvoboditi se než s pomocí Krista Ježíše; k němu spěchej, jemu se vyznej ve sv. zpovědi, jemu přislubuj polepšení a napravení života. Tak připravíš Kristu Ježíši cestu do duše své, aby tě od hřichu očistil a od věčné záhuby ochránil.

Na tu otázku: Ty, kdož jsi? odpovídá sobě mnohý křesťan při zpytování svědomí: Já jsem se sice dopustil některých hříchů, ale jen hříchů obyčejných a všedních, neopatrností v řeči a myšlénkách, obmeškáním dobrého a podobných; těžkých hříchů jsem se nedopustil. Jsem přesvědčen, že mnohý křesťan i po bedlivém zpytování svědomí může tak sobě říci, že není těžkým hříšníkem, že těžkých hříchů se nedopustil. Zdali pak jest to příčinou pro něj, aby snad v té posvátné době sv. svá-

tostí nepřijímal? Jistě nikoli. I ty menší hříchy jsou urážkou Boží a zasluhují trestu. Svědomitý křesťan i z těchto hříchů častěji se vyznává ve sv. zpovědi a za ně pokání činí, aby nebyl za ně trestán od Boha. Nad to jest sobě moudrý křesťan dobře povědom své slabosti, on ví, že bez zvláštní pomoci Boží všech hříchů by se neuchránil a v milosti Boží neudržel. Písmo sv. praví: Kdo stojí, hleď, aby neupadl, t. j. kdo v milosti Boží se nalezá, hleď, aby o ni nepřišel, aby do těžkého hřichu neupadl. Té posily ke všemu dobrému uděluje nám Kristus Pán v nejvyšší míře v nejsvětější Svátosti oltární. V té svátosti přichází sám Kristus Ježíš do duše naší, aby ji očistil a posvětil, k dobrému posílil a povzbudil a k životu věčnému působitou učinil. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, praví Spasitel, ve mně přebývá a já v něm. A opět: Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já jej vzkřísím v den nejposlednější. Z té příčiny touží zbožný křesťan po stolu Páně a častěji k němu přikleká. A zvláště nezanedbá toho v době vánoční a velikonoční, kdy více než jindy připomínáme sobě tajemství našeho vykoupení. V těch dobách zvlášť přijímá křesťan Spasitele do duše své, aby dary vykoupení jeho sobě přivlastnil.

Když sv. Jan veřejně vystoupil, přicházeli k němu mnozí zástupové ze všech končin země judské. Mnozí uposlehlí hlasu jeho, slíbili činiti pokání a tak připravovali se na příchod Vykupitele světa. I my buďme poslušni hlasu Církve sv., když v této posvátné době adventní opakuji se nám slova sv. Jana: Připravujte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho. Zpytujte bedlivě své svědomí a pak čiňte pokání za hříchy své a z nich vyznávejme se ve sv. zpovědi. Tak připravme Spasiteli cestu do duší svých a pak hodně a zbožně přijímejme Jež v nejsvětější Svátosti oltární, aby On sám k spasení a k životu věčnému nás přivedl. Amen.

J. Štěgr.

Řeč

při žehnání obnoveného hlavního oltáře a opraveného chrámu P. v Nechanicích dne 13. listop., v neděli 24. po sv. Duchu, kterou měl *B. Hakl*, děk. a bisk. vikář Hořícký.

„Podobno jest království nebeské zrně horčičnému; podobno jest království nebeské kvasu.“

Mat. 13, 31. 34.

O slavnosti posvěcení chrámu Páně

čtou se, rozmilí v Kr.; tato slova ze zjev. sv. Jana: „Potom já Jan viděl jsem město svaté, Jerusalelem nový, připravený jako nevěstu, okrášlenou muži svému. Tato slova připadla mi, když as před čtyřmi nedělemi poprvé vstoupil jsem do tohoto obnoveného chrámu Páně; nemohl jsem se poznati. Bylo mi, jako tomu, jenž byl uvykl, vidati svého přítele v rouchu jeho obyčejném, všedním, ošumělém, náhle vidí jej v rouchu novém, nádherném, stkvostném; nemůže poznati ho, tak bylo i mně; a přece jest to týž dům boží, jež jsem i dříve vidal, kam i vy jste chodívali, kdež jste se modlivali, slovo boží poslouchávali, nejdražší oběť přinášeli. I zplésalo radostí srdce mé a řekl jsem: Není náš věk tak zlý, který chrámy staví, staré opravuje, krásí a zachovává, jakož jste měli. Nejmilejší, příklad toho v blízké Suché, kde nový krásný chrám postaven, zde tento opraven a obnoven, v blízkých Petrovicích uvnitř ozdoben a v nedalekých Dohaličkách co nevidět snad nový chrám stavěn bude. To máte jen zde na blízku; a mohl bych, r. v Kr., ještě jiných příkladů uvést. I jest to vše dobrým znamením, že stará víra katolická sice tu a tam, za posledních dob poutuchla, ale nevyhynula, ale že se křísí, vzpomíná a k novému probouzí životu; že katolíci nahlíží, že s tou novomodní nevěrou nic není, že lepší jest ovšem stará, poctivá víra katolická, víra otcův.

Proto s radostí přichvátali jste, abyste se účastnili dnešní slavnosti; jeť to váš chrám Páně; a proto i já s radostí přišel jsem, přijav pozvání od vašeho vdůst. duchovního pastýře, abych jak oltář hlavní, tak i veškeren dům boží požehnal, by opět Spasitel, Pán J. Kristus, zde mezi vámi, tam na hlavním oltáři přebýval a nejdražší oběť na něm přinášena býti mohla.

A kdo jest příčinou této dnešní radostné slavnosti? komu přede vším přísluší zásluha, že tento chrám Páně ve svém novém rouchu se zastkvěl? Mimo Pána Boha, kterýž ovšem dárce jest všeho dobra a od něhož všeliké dáni dobré a všeliký dar dokonaly pochází, jest to Jeho Osvícenost, vysoce urozený pán hrabě Jan z Harrachů, pán na Nechanicích a tudy vznešený patron tohoto chrámu Páně, kterýž jako věrný syn svaté katolické církve a pamětliv jsa povinnosti své jako patron, předložené jemu plány na opravu a obnovení této svatyně schválil a v blahosklonnosti své potřebnou sumu peněz a to nemalou, milostivě povolil.

Osvědčil se i tu, jako veškeren jeho vznešený, staroslavý rod, z něhož již několik vznešených církevníků poslo, že věrným zůstává svaté katolické církvi, že pečuje o okrasu chrámů Páně na rozsáhlých státcích svých, aby byly důstojnými příbytky Boha Hospodina a že ví, která jest v ohledu tom jeho čestná, kavalírská povinnost. I buďtež jemu zde mnou, s tohoto svatého místa, ve jménu Jeho Bisk. Milosti, našeho nejdůst. vrchního pastýře, ve jménu vás oveček, i ve jménu veškeré katolické církve vysloveny nejvřelejší, nejupřímnější díky! Bůh zachovej jeho staroslavý rod; zachovej k okrase a obraně svaté katolické církve, jakož i k ozdobě a blahu veškerého národa českého a vlasti!

Avšak budiž dík vysloven i veškerým velectěným pp. patronátním úředníkům, kteří všemožně se přičinili, aby krásné dílo provedeno bylo; zvláště p. hraběcímu inženýru, který příhodné plány a nákresy podal, jakož i p. staviteli, Josefu Pošepnému, který, nehledě ku svému zisku, ale více ke cti a chvále boží, velmi vkusně a dovedně i neméně důkladně veškeré dílo k místu přivedl, a rovněž jeho zkušenému a obezřelému dílovedoucímu, který všecko dílo s největší pílí a svědomitostí prováděl. I počestným pořádkům a cechům města Nechanic, kteří náklad na úpravu kůru na sebe vzali. Buďtež všem vzdány nejupřímnější díky, Bůh budiž jim všem odplatitelem, cokoli pro čest a slávu Boží byli učinili.

Na konec buďtež vysloveny upřímné a přátelské díky i vám, veled. pane bratře, místní p. děkane a bisk. vikar. tajemníku, za všecku péči a starost, již jste o svaté dílo měl, jakož i za všecky výlohy a oběti, jež s úlohou tou nesnadnou a velikou spojeny byly. Vzpomínám, že nejednou jsem slyšel z vašich úst: „Jen dvou věcí ještě si přeji, abych se jich dočkal; pak rád chci skloniti hlavu svou, třeba ku věčnému odpočinku, totiž, aby v Suché nový chrám Páně byl postaven a tu v Nechanicích aby přiměřeně byl opraven a ozdoben.“ A hle, obojího Bůh se Vám dal dočekat, a letošním rokem odbývána obojí slavnost; krásné dvě památky jste zůstavil po sobě ovečkám svým. I vím, že blažen jste dnes u nitru svým a já k tomuto radostnému dni z té duše Vám blaho přeji a s Vámi, jako upřímný bratr a přítel, se těším a raduji. Buďtež Pánu Bohu za vše nejvřelejší, nejupřímnější díky!

Mám však, r. v Kr., ještě příslušné slovo k vám promluvíti; o čem? Dnešní svatá čtení, jež jste slyšeli, poskytují nám látky příhodné. Volil jsem slova Páně sv. evangelia: Podobno jest království nebeské zrna horčičnému; podobno jest království nebeské kvasu. I chci ukázati, kdože jest to zrna horčičné; a co kvas, o němž mluví Pán, znamená.

Bůh Trojjediný budiž s námi a Rodička Boží, již i tato svatyně zasvěcena jest, přimluví se za nás. —

1. Sedě v druhém roce veřejného života svého Spasitel náš Ježíš Kristus na lodičce na jezeře Genezaretském, učil s lodičky zástupy na břehu stojící. Krásná příroda vůkol poskytovala mu látky ku krásným podobenstvím, jichž několik tu přednesl. I otevřev ústa svá, pravil mezi jiným: Podobno jest království nebeské zrna horčičnému, kteréž vzav člověk, nasil na poli svém; kteréžto sice nejmenší jest mezi všemi semeny, ale když vzroste, jest větší, nežli všechny byliny a bývá (jako) strom, tak že ptáci nebeští přilétají a bydlí na ratolestech jeho.

Podobno jest království nebeské zrna horčičnému. Kdože jest to zrna horčičné? V osadě jest to dům boží. Není sice nejmenším stavením v osadě, spíše největším a vyniká výstavností svou nade všechna stavení vůkol; ale přece, hledě ke kollatuře veškeré, zaujímá jen malý prostor, jako zrna horčičné, vseté v zemi, jen malé skrovné místo zajímá u přirovnání ku veškerému poli. A přece odtud, r. v Kr., z tohoto malého místa, z této skrovné prostory prýští a šíří se život na vše strany a to ne život tělesný, časný, ale ten život pravý, duchovní, který zde začíná a končí životem věčným. Dům boží v osadě jest tedy v prvním významu to zrna horčičné, kteréž vzrůstati má v osadě v strom bohumilého, křesťanského života věřících.

Ale má to zrna horčičné ještě význam jiný. Tam na hlavním oltáři jest Spasitel, Ježíš Kristus, v Nejsvětější Svátosti Oltární, v té skrovnické částce chleba, kterýž u věřících svých se vtěluje a vzrůstá v krásný strom svatého života a napodobení jeho. Onť jest v pravdě to zrna horčičné, nepatrné. Člověk, kterýž je zasel, jest Otec nebeský, který ho poslal; pole, jest lidstvo, jež obnoviti, vykoupiti měl. Opustil slávu Otce, sestoupil k nám na zem, přijal tu křehkou přirozenost lidskou, učiněn našim bratrem, ve všem jsa podob-

ným nám, kromě hříchu; v největší chudobě se narodil, v nepatrném Nazaretě vychován (o němž šlo pořekadlo, že nic velikého nemůže z Nazareta pojití); nemající, kam by hlavy své sklonil, muž bolesti, nemající podoby ani krásy, nejposlednější ze všech, pohrdaný, potupený (Isai. 53, 3.), kterýž skončil na kříži smrtí nejohavnější, nejpotupnější, mezi dvěma lotry; onť v pravdě to zrna horčičné, nejmenší ze všech, kteréžto jsme sobě nevážili, dí prorok. Ale to zrna má kličiti, má růsti a dospívati v srdcích lidských v strom křesťanského života; tu v životě a životem věřících má se vtělovati; nebo život křesťanův nemá býti, leč vtělený Kristus.

Ale pravil Spasitel: Kteréžto sice nejmenší jest mezi všemi semeny, ale když vzroste, jest větší, nežli všechny byliny a bývá jako strom. Když to zrna horčičné, Pán Kristus, v srdci věřícím se ujme, roste a ve strom křesťanského života, napodobení Kristova, dospěje: jest krásnější a dokonalejší, než všechny byliny, t. j. než veliký jiný život, veliký a slavný, od světa oslavovaný, než všechny skutky veliké a neobyčejné, jimž svět se diví, jež oslavuje a velebí, jako jsou: hrdinské činy slavných válečníků, anebo děje znamenitých mocnářů anebo učenců. Všecka sláva světa před Bohem nic není a co pro Boha z lásky k Bohu konáno nebylo, před Bohem ceny nemá. Jest dým a pára, jež se rozplynou. Život skrytý, v Bohu a Kristu, který, byt sebe skrovnější před světem, působí na své postati, co a jak může, v tichosti z lásky k Bohu, mnohem větší jest před Bohem než všechny byliny života hlučného a světa ského; nebo největším vítězem přece vždy zůstává ten, kdo přemohl sám sebe; nebo co slabého jest božího, silnějšího jest než lidé; a co bláznivého božího, moudřejší jest než lidé. Proto strom křesťanského života, ačkoli nepatrný před světem, často pohrdaný a posmíváný, jest ten nejkrásnější na tom poli božím, v církvi Páně. Tak má kličiti, růsti to zrna horčičné, tak ve vás se vtělovati Kristus; byste s apoštolem vzvolati mohli: Živť jsem již ne já, ale živ jest ve mně Kristus; pak budete i vy chrámem božím, jak praví týž apoštol: Zda-liž nevíte, že chrám boží jste, a že Duch svatý přebývá ve vás? — Pak splní se ovšem, co Spasitel i dále pověděl: Že ptáci nebeští přilétati budou a bydleti na ratolestech jeho. Kdo jsou ti ptáci nebeští? jsou ctnosti a dobří skutkové,

jimiž zbožná duše se zdobí a jež koná; slovou nebeští, že shůry jsou z milosti boží; nebo bez milosti boží člověk ani dobrým býti, ani cos prospěšného k životu věčnému činiti nemůže. — Tak v pravdě jest Pán Kristus, Spasitel náš, to zrna horčičné.

2. Ale řekl dále Spasitel: Podobno jest království nebeské kvasu, kterýž vzavši žena, zadělala do tří měric mouky, až zkysalo všecko. Co jest kvas? jest nauka Kristova, jest svatá naše víra. Žena jest Ježíš Kristus. Zásoba mouky jest člověčenstvo, jmenovitě duše lidská, srdce lidské. Až zkysalo všecko; měltě kvas nauky Kristovy proniknouti veškeré lidstvo, prostoupiti veškeren jeho duchovní život. Tři měrice jsou tři hlavní síly čili mohutnosti lidského ducha: rozum (mysl), vůle a cit. Kvas nauky Kristovy má proniknouti veškerého člověka, jeho smýšlení, chtění a jednání, aby, cokoli myslí, jen dobré myslel, cokoli jedná, po křesťansku jednal a cokoli miluje a k čemu srdcem se kloní, s učením Kristovým se srovnávalo; tudy aby ten kvas, učení Kristovo, prostoupilo jej veškeru, aby živ byl ne tak on sám, ale aby v něm živ byl Kristus; pak bude nositi a posvěcovati Pána Krista v srdci svém. Toť ten kvas, r. v Kr., kterýž i zde se zadělává do tří měric mouky, t. j. do vašeho ducha, aby zkysalo všecko. Pak bude království boží zde, duchovní, vnitřní; posvěcení člověka — k cíli poslednímu. Pak ovšem bude tento krásný dům boží plniti úkol svůj, pak bude zrnem horčičným, i kvasem, na zářdu ducha Kristova. A že jím bude, důkazem jste mi vy, rozmilí v Kristu, kteří v počtu tak hojném dostavili jste se, kteří svůj dům boží milujete, jej rádi navštěvujete, ano teď prý tak rádi sem chodíte, že se vám prý z domu božího ani nechce!

Ó kéž ta horlivost potrvála navždy! Pak bude moci i duchovní pastýř váš vzvolati, jako veliký apoštol Páně napsal o křesťanech Soluňských, a bylo na začátku církve, což výborně se hodí i ku dnešní naší slavnosti (ze sv. epišt.): „Děkuji Bohu ze všech vás, připomínaje vás na modlitbách svých bez přestání, pamatuje na skutek víry vaší, a na práci a lásku a stálost naděje v Pána našeho Ježíše Krista; nebo kázání naše nebylo k vám jen v řeči, v pouhém slovu, ale i v moci a Duchu svatém; a vy učinění jste následovníci Páně, tak že jste příkladem všechněm

věřícím ve vůkolí a všickni vypravují o vás, jak jste se obrátili od modl, t. j. od hříchů svých, abyste sloužili Bohu živému a pravému a očekávali s nebe Syna jeho, Pána našeho Ježíše Krista,“ až přijde v hodince poslední a k soudu. Kteraké to svědectví, Nejmilejší, jež apoštol vydává prvním křesťanům! Kéž tak i duchovní pastýř váš může říci a svědčiti vždy o vás! A bude, ujme-li se ve vás to zrna horčičné, Pán Ježíš Kristus, a bude-li kvas učení jeho pronikati veškeré nitro vaše! — Rodička Boží pak, patronka tohoto chrámu Páně, přijmiž vás pod ochranu svou, jako dnes právě konáme památku Rodičky Boží Ochranné.

Já pak na konec ještě jedenkrát volám: Odplatiž Bůh všem, kdož jakkoli přispěli ku větší cti a slávě Boží. Kdo oslavuje Boha zde, toho oslaví Pán Bůh na věčnosti!

Vám pak, milený pane bratře, z té duše přeji, abyste ještě dlouho se těšil z tohoto domu božího a viděl blahé účinky jeho na ovečkách svých; jak to zrnko horčičné, Ježíš Kristus, se ujímá ve srdcích oveček všech, jak tu klíčí, roste a dospívá ve svatý, křesťanský život, a kterak kvas svaté nauky Kristovy proniká a posvěcuje srdce všech! Toť bude nejmilejší odměnou za všechny péče a starosti! Pak ale, až se přiblíží konec pozemské pouti vaší, abyste vešel i se všemi ovečkami svými do chrámu slávy a blaženosti věčné. Amen.

Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Sepsal *Pazderka*, farář v Kateřinkách.

(Pokračování.)

V Římě vystavěl si Capranica blízko S. Maria in Aquino palác důstojnosti své přiměřený, ale beze všeho pohodlí a vši nádhery. Také způsob života jeho byl náramně jednoduchý; nikdy nepřišlo na jeho stůl více než jedno jídlo. V osobním obcování byl prostý, krátký a určitý. Duchovní rodina jeho skládala se ze samých výborných mužů; rozličné národy byly v ní zastoupeny. Kardinál choval se k nim ne jako pán, nýbrž jako otec. Chyby poddaných ihned hleděl napravit, naproti nešlechtníkům a zahálečům býval i prudký

a přísný, zvláště bylo slyšeti od něho trpká slova prelátům, kteří církve své opouštěli a v Římě po práci chodili. Přísnější než k jiným byl Capranica sám k sobě. Vypravuje se, že ani v žertu si lži nedovolil. Také prosíval své přátele, aby ho na jeho chyby upřímně upozorňovali. Když ho mrtvého svlékali, shledali, že i v nemoci své kající pas nosil. Štědrost jeho byla tak bezmezná, že přecasto do nesnázi peněžních přicházel. Nezřídka dal stříbrné nádoby prodati a výtěžek tajně mezi chudé rozdati, kteřížto pak slibiti musili, že nikomu o tom nic nesdělí. Všecek svůj majetek poručil k církevním účelům.

V Římě a v církevním státě snažil se Capranica s neobyčejnou horlivostí mnohonasobné rozepře ukliditi. Byl-li někdo nesmířitelný, pojal ho do své světnice, kázal mu, aby slíbil, že bude mlčeti, potom pokleknuv prosil ho, aby se s nepřítelem smířil.

Veliká velmi byla láska šlechtného kardinála k vědám. Jsa sám učený zejména v theologii a kanonickém právu, byl přítelem církevních učenců i humanistů. S Biondem byl ve styku téměř každodenním. Znamenitá knihovna (2000 svazků) jeho byla otevřena všem vědeckým. Capranica jest také zakladatelem první koleje římské. Do ústavu dle něho jmenovaného a dosud trvajících mělo jedna třicet chudých žáků přijímáno býti; šestnácti z nich bylo studovati theologii a svobodná umění, ostatním kanonické právo. Nemaje dostatečných prostředků vystavěti vlastní dům pro tuto nadaci, přijal žáky do svého paláce. Stanovy pro tuto kolej sestavil sám; jsou ve svém druhu vzorné. Capranica byl také literárně činný. Jeho „Umění umřítí,“ bylo již zmíněno. Také sebral akta sněmu Basilejského, napsal dílo o turecké válce Kalixtovi III. věnované, pojednání o pohrdání světem a pravidla života pro svého svatana.

S nevýslovnou radostí přijali přátelé vědy i všichni dobře smýšlející zprávu lékařskou, že Capranica z nebezpečí vyváznu. Než v noci z 13. na 14. srpna zachvátila ho nová prudká zimnice. Odpoledne byl mrtev, přijav krátce před smrtí ještě jednou sv. svátosti s takovou pobožností a zmužilostí, že se okolostojícím andělem z ráje býti zdál. Poslední slova, jež umírající k přátelům mluvil, obsahovala prosbu za almužnu modlitby a napomenutí,

aby bez omrzení pracovali na blahu církve, již co žil vroucně miloval.

„Dvě hodiny před svou smrtí, vypravuje Otto de Carreto, vyslanec vévody milánského, podal mi kardinál ruku řka: „Bůh budíž s vámi; líto mi jest, že jsem se před svou smrtí Vašemu pánu a Vám nemohl tak vděčným prokázat, jak zasluhujete; ale Bůh Vám odplatí.“ Neměl jsem, připojuje vyslanec, tolik síly, abych mu odpověděl. Takť, můj osvěcený vévodo, zemřel nejmoudřejší, nejdokonalejší, nejučenější a nejsvětější prelát, jež církev Boží za těchto dnů měla. Celý život jeho byl věnován povýšení římské církve. On byl sloupem míru v Itálii a zrcadlem nábožnosti a všeliké svatosti. My všickni ještě jsme myslili, že ho brzy jako papeže ctíti budeme, any všechny strany s jeho volbou srozuměny byly. Teď pak musíme plni bolesti pohřbiti ho. Totéž běh světa! Tak se všeliká naděje maří.“ Tak psal vyslanec hodinu po smrti Capranicově.

Bolest nad smrtí tohoto velkého muže byla všeobecná. „Neslyšeti, psal vyslanec markraběti Ludoviku de Gonzaga 19. srpna se zřením k této bolestné ztrátě, leč nářikání a vzdychání.“

Zármutek Římanů byl oprávněný. Ze všech kardinálů renaissance nelze k němu připodobniti leda Albergatiho, Cesariniho a Carvajala. Náhla smrt jeho byla právě za tehdejších poměrů pro církev největší možnou ztrátou.

Kdyby Martin žádného jiného kromě Capranice nebyl zvolil, zasluhoval by největší chválu. Ale i ostatní od něho jmenovaní osvědčili se hodnými hodností. „Bylo to skutečně zásluhou Martina V., přiznává i Gregorovius, že uvedl do sv. sboru muže, jimž etnost aneb vzdělanost záhy velkou vážnost v církvi zjedнала.“

Po Capranicovi zaujímá co do vloh a působnosti první místo Guilianni Cesarini. Jako mnoho jiných velkých mužů povznesl se i Cesarini (nar. 1389, † 1444) železnou pilností z velké chudoby. Životopisec jeho, Vespasiano da Bastici, vypravuje, že jako student v Perugii almužnou se živil a zbylé svíčky sbíral, aby v noci studovati mohl. Dosáhnuv doktorátu stal se professorem církevního práva v Padue; Capranica pouze o dvě leta mladší a Mikoláš z Cusy byli jeho žáky. Skrže kardinála Brandu, jehož domácím byl, přišel do Říma, a získal brzy přízeň Martina V. Jak velice papež Cesariniho si vážil, patrně z toho, že mu

svěřil dvě nejtěžší úlohy, které tehdy byly: pohnouti knížata německá ku křížácké válce proti Husitům a předsedati jako legát sněmu Basilejskému. Lépe by sotva byl mohl voliti. V Cesarinim, di životopisec Pia II., byly spojeny všechny dary přírody a všechny vlohy, které člověka jako rozumného panovníka označují. Lidé se mu obdivovali, aniž mu toho hledati třeba bylo. Kdokoli se s ním setkal, trvalý dojem podržel. Již jeho duchaplné, krásné tahy v obličejích a jeho šlechtetná postava působily s neodolatelnou okouzlující mocí. Jak vážně a důstojně ku knížatům, jak vříděně a laskavě choval se k nejmenšímu. Zdálo se, že při veselém obcování kardinál ustoupil člověku, v důstojném konání úřadu, světán prelátovi církve. Vše mu slušelo stejně přirozeně, jeho horlivost pro církve a víru, jako jeho jemné způsoby v obcování, jeho hluboká a důkladná učenosť, jako jeho vzletná a humanistická vzdělanosť, jeho ohnivá horující výmluvnosť, jako důvěrná lehkosť jeho obcování. Jeho čistoty mravů a zbožnosťi nemůže si Vespasiano da Bastecci vynachváliti. Od něho se dovídáme, že kardinál vždy v žíněně kající košili spával, každou noc se svým kaplanem do chrámu spěchal, každý den ráno se zpočívá a mši sv. sloužil.

Štědrost jeho byla bezmezná; pro Boha dal vše, co měl, a nikdo nešel od něho oslyšen. Zvláště se ujímal, pamatuje na své vlastní tvrdé mládí, chudých nadaných mladíků. Na své útraty dával je na študie v Perugii, Bologni a Sieně a pečoval přehojným způsobem o jejich potřeby. Jelikož krom biskupství Grosset-ského žádného jiného obročí neměl, nebylo by možno bývalo, takovou štědrost provozovati, kdyby sám nanejvyš jednoduch byl nežil. Nikdy nepřišlo víc než jeden pokrm na jeho stůl, víno, jež pil, byla zbarvená voda. Tklivá byla péče jeho o domácí. Když jednou všichni onemocněli, navštěvoval je každé ráno i večer, aby se přesvědčil, že žádnému nic neschází. I nejnížší také onemocnělý pacholek počten jest denně návštěvou kardinálovou. Pro všechny církevní záležitosti, jmenovitě pro reformu, obrácení Židů a bludářů a pro jednotu Řeků jevil Cesarini pravou horoucí horlivost. Kardinál Branda tudíž říkával: Kdyby veškera církve zkažena byla, Cesarini sám jediný že by stačil zreformovati ji. „Znal jsem,“ di Vespasio da Bastiecci, „velice mnoho svatých mužů, ale i mezi nimi žádného, jenžby kardiná-

lovi Cesarinimu se rovnal; od pěti set let církve takového neviděla.“

Povaholičný obraz Cesariniho zůstal by bez podstatného tahu, kdyby se o jeho poměru k humanismu vzmlínka nestala. Jako Capranica byl i on vřoucím přítelem klassických študií; „tyto,“ di životopisec Eneáše Silvia, „dodávaly jeho duchu i jeho řeči libezné obratnosťi, která každou přednosť jeho tělesní krásy co nejvřoucněji oživovala.“ Mezi pohany byl Cicero, mezi spisovateli církve byli dobří stilisté Lactantius a Augustin jeho vzory. Mnohé naň vložené práce, pak jeho chudoba — ještě jako kardinála viděl ho Vespasiano da Bisticci dvojnásobné spisy své bibliotéky prodávati, aby almužnu udělovati mohl — bránily mu ovšem, že nevystoupil jako štědrý mecenáš humanistů. Avšak humanistické študie tak ho zajímaly, že na svých legačních cestách kdy čas mívá, horlivě po starých rukopisech pátral. Totéž se vypravuje o kardinálu Albergatim, jenž ve vsi své bytosťi podobnosť s Cesarinim má.

Ač nebyl jako tento humanisticky vzdělán, Nicolo d' Albergati vždy rád s přívrženci jeho obcoval a, kde mohl, je podporoval. Filelfo, Poggio, Aenea Silvio a jmenovitě Tommaso Parentucelli požívali jeho přízně. Jako člověk a kněz byl Albergati, jenž záhy do přísného řádu kartusiánského byl vstoupil a potom biskupem svého rodného města Bologně, byl vzorem všech ctuosťi. Byv učiněn kardinálem, nepřijal z pokory jiného znaku leda jednoduchý kříž; Tommaso Parentucelli, dlouholetý domácí jeho, následoval ho v tom, když se papežem stal. Důstojnosť kardinálská nepřekážela mu, aby podle řehole svého řádu nežil. Také teď spával na slamníku, nejídal nikdy masa, nosil žíněně spodní roucho a vstával o půlnoci k modlitbě. Maje četné těžké legace svěřené, dokázal tento kardinál, kterak nejjemnější opatrnosť v nejtěžších případech světské politiky s poctivosťi a rozsáfnou povahou spojití lze. Výtečnou osobou byl Antonio Correz, kardinál Bolognský. Pocházel, dle Vespasiano da Bisticci, ze šlechtické rodiny, byl svatem Řehoře XII. a vstoupil jako papež Eugen z bezmezně horlivosti pro víru křesťanskou a své vlastní spasení do duchovní řehole na ostrově Benátském San Georgie in Alga Isa; od strýce svého ku kardinálátu nucen, svolil konečně pod výmlínkou, že také Gabriel Condulmaro, nápotomní papež Eugen IV., jmenován bude. Stav se kardinálem vedl

i se všemi domácími otnostný život za vzor ostatním. Za beneficia měl dvoje opatství v Padue a ve Veroně. V obou zavedl observanci a ponechal mnichům část příjmů, podržev pro sebe jen tolik, co k živobytí potřeboval. V pobožnosti a svatosti žil 80 let.

„Pro církev,“ dí Voigt, „mělo nedozírný význam, že v největší radě papežově opět činní byli muži takové nábožnosti, učenosti a povinnosti, svým příkladem obviňování duchovenstva vyvrátiti a co dál prudčímu návalu nového duchovního vzdělání vlastním příúčastněním přiznovuzřízení klassické literatury a věd se opřít.“

Jmenovaní nebyli jediní příznivci humanismu ve sv. sboru. Čestné vzpomínky zasluhuje v té příčině proslulý svou jednoduchostí Branda Castiglione, kardinál Piacenzský, a napotomní Martin V., kardinál Prospero Colonna. Tomuto, jenž měl ne nepatrnou knihovnu, věnoval Poggio své stolní rozmluvy o lakomství, což je znamení, že u literátů za lakomce neplatil. Nejhorlivějším podporovatelem literatury a umění v tehdejší Rímě byl však bohatý kardinál Latino Orsini. V paramentní komoře svého paláce dal si tento vysoce vzdělaný církevní kníže s velkou péčí sibylly vymalovat s nápisy, které jejich předpovědi o Kristu ohlašovaly. Velice znamenitá byla od kardinála Orsiniho založená sbírka rukopisů latinských a řeckých klassiků, které s jakýmkoliv nákladem a namáháním si opatroval. Zde se chovala mezi jiným kosmografie Ptolomaeova, již kardinál sám ve Francouzsku si zjednal a vzácný kodex s dvanácti až dotud neznámými komediemi Plaulovými. Kardinál sám se pokoušel porušný text komedií opravit, jež pak s několika od Loschiho složenými verši uveřejniti hodlal. Poggio, jemuž z této příčiny použití rukopisů dovoleno nebylo, pomstil se, nadávaje kardinálovi samochtivých hlídačů pokladů, po nichž mu nic není. Později byl rozzuřený filolog ze lži potrestán. Kardinál Orsini učinil totiž před svou smrtí (1438) své literární poklady skutečně obecným majetkem, zanechav je chrámu Peterskému k rozmnožení jeho knihovny. Celkem byly 254 kodexy většinou velké ceny. Hledíc k této s neúmornou horlivostí a velkým nákladem shromážděné sbírce nezdá se býti nezaslouženou zámezná chvála, která mu Lupo da Castiglioneho vzdával, podávaje mu svůj překlad životopisu Plutarchova. Právě: „Při nenahra-

ditelné ztrátě, kterou jsme zkázou tolika děl starožitnosti utrpěli, těší mne toto jediné, že Prozířetelnost právě tebe naší době darovala. Ty jsi v klesajícím stáří nejdražší a nejbezpečnější cesty do nejvzdálenějších krajin konal, abys vyhledal skrytě ležící poklady starobylosti. Tys sám vytrhl mnoho velkých mužů minulosti ze zapomenutí a nejen neznámá díla známých spisovatelů, nýbrž i takové spisy na světlo jsi vznesl, o jichž spisovatelích ani jsme nečtli neb neslyšeli. Ty sám jsi svým namáháním shromáždil takové množství užitečných knih, že stačí učence více než jednoho města zaměstnávat.“

Eugen IV. (1431—1447), jenž i na stolici papežské přísným mnichem zůstal, humanistického ruchu také byl vzdálen. Že ho však podporování věd zajímalo, viděti z toho, že znova založil římskou universitu „neštěstím časů a rozkošem úplně zničenou“ (1431). Také umělci byli od něho podporováni. Římshou revolucí r. 1434 přerušeny jsou náhle všechny tyto snahy, an Eugen IV. z Říma přehnouti a do Florencie utéci se musil, kde jako předchůdce jeho v klášteře dominikánském S. Maria Novella se ubytoval. Že si Eugen IV. právě ve Florencii, vlastní sídlo nového umění a duchovní středisko všech humanistických snah v Itálii za residenci zvolil, bylo významu největšího. Dlouholetý pobyt ve Florencii*), pak vyjednávání s Řeky o sjednocení přivedly papeže i kurii do nejbližších styků s renaissancí. K tomu se přidaly konciliární spory, ježto brzy s největší prudkostí vypuknuvše Eugena IV. nutily, vzíti do své služby obratné spisovatele, aby takto svým rozhořčeným odpůrcům stejnými zbraněmi opřítí se mohl. Rozhodnou příčinou však byl asi dlouhý pobyt ve Florencii, středu ruchu renaissančního. Ve Florencii žiti a novému proudu se vyhnouti, bylo nemožno. Nejprv nastala ovšem humanistickým sekretářům Eugena IV. těžká zkouška. Pro nastalé zmatky vyschly prameny výdělků, a mnozí kuriálové opustili stísněného pána svého. K nečetným, kteří u vyhnaného papeže věrně setrvali, náležel Flavio Biondo, na počátku r. 1434 apoštolským sekretářem

*) Eugen přibyl 23. června 1434 do Florencie a tam zůstal až do dubna 1436, kdy se do Bologně odebral. Dne 27. ledna 1439 vrátil se pro sněm do Florencie a zůstal do 7. března 1443.

jmenovaný. Prostotou, skromností a mravností liší se mile tento pilný muž od frivolního Poggia a druhů jeho. Byl zástupcem křesťanského humanismu. Eugen IV. byl mu velmi nakloněn, obcuje s ním jako příznivec a přítel, ne pak jako papež. Biondo prokázal se vděčným věnovav Eugenu IV. svůj historický popis města Říma. Jest to topografie věčného města, kteráž se nezabývá, jako Poggiovo „Putování Římem,“ pouze a schválně pohanským nýbrž i křesťanským Římem, uváděje krom staveb starořímských nejhlavnější chrámy, kaple a posvátná místa a ostatky Krista Pána, apoštolů a mučenníků, tak že jest Biondo zakladatelem topografie pohanského, křesťanského i středověkého Říma.

Nemoha uvéstí ostatních humanistů, kteří za Eugena IV. do služby papežské přijati byli (Voigt je uvádí ve *Wiederbelebung der klass. Studien* II. 32—44), podotýká toliko, že jich bylo nápadně mnoho a že, přes přísnost papežovu, na církevní smýšlení a křesťanský život malý neb žádný ohled se nebral, když voleni byli, při čemž ovšem na mysli míti třeba, že protivy v jistém vzhledu ještě dřímaly a přívrženci křesťanské i pohanské renaissance pokojně spolu obcovali. V shromážděních florenckých krásníků, která se děla každý den ráno a večer blízko papežského bytu, viděti bylo vedle Manettiho, Traversariho a Parentuelliho také Poggia a Carla Marsupiniho, jenž na smrtelném loži svátostmi pohrdl.

Že však Eugen IV. naproti nebezpečnosti pohanské renaissance docela nečinným nezůstal, dokazuje rozhodnost, s kterou Vallovi za odpuštění prosícímu a k službám se nabízejícímu návrat do Říma zapověděl a proti Hermaphoditu Beccadelliho zakročil. Bezpochyby byl by Eugen IV. proti přívržencům pohanské renaissance mnohem rozhodněji vystoupil, kdyby boj s Basilejskými všech jeho sil byl nevyžadoval a k největší opatrnosti naproti humanistům pérem obratně vládnoucím nenutil. Papež se bál humanistů, ani, jak sám jednou pravil, nejsou zvyklí, nějakou urážku mně nic tobě nic přijmouti, a umějí se mstiti zbraněmi, jichž bodnutí těžko se vyhnouti jest.

Ve sboru kardinálů nalézaly humanistické studie horlivé podporovatele v prelátech již za Martina V. připomenutých Giordanu Orsinim († 1438), Albegatim († 1443), Giulianu Cesarinim († 1444),

Prosperu Colonnovi a Domenicu Capranicovi. Jiný příznivec humanistů byl Gerardo Landrioni († 1445) na sněmu Florenckém kardinálem jmenovaný. Také tento kníže církevní měl bohatou biblioteku klassiků, mezi nimi nejeden vzácný exemplář. Učenost Landrianiova ne neprávem se chváli; řeči, jež činil v Basileji před sněmem a jako vyslanec před králem anglickým, jako ozdobná mistrovská díla velebeny a opísány byly. Pamětihodno jest, že tento kníže církevní s přívrženci pohanské renaissance, s Marsupinim, Poggiem a i s Beccadellim v přátelském spojení byl. Z vrstevníků nikdo se nad tím nehoršil. Navykali víc a více, humanistům pro jejich literární zásluhy přemnoho promíjeti. Byloť tehda, kdy i přísně ascetický Albercati s polopohanskými krásníky horlivě obcoval a nábožný Capranica listy Poggiovy se utěšoval a jej „svým milým druhem“ oslovoval. Mezi jmenovanými kardinály třeba uvéstí jako horlivého sběratele knih, pilného spisovatele i příznivce mnohých učenců Bessariona. Bessarion byl zástupcem všech učených Řeků, kteří v jakékoliv záležitosti ku kurii se obraceli.

Není snadno, pronéstí úhrnný úsudek o těchto poměrech, které pontifikát prvního humanisty na papežském trůně připravovaly. Nepopíratelno však jest, že styky, v něž papež a kurie s čerstvým, svobodným ve Florencii kvetoucím literárním životem vešli, v nejedné příčině velice blahodárně působily. Ale nelze také popírat, že styky tyto ve spojení s poměry času nemálo přispěly, zjednatí humanistům při římské kurii rozhodné postavení, jež samo v sobě a mnohem více pro pohanské tendence mnohých z nich vážné pochybnosti budití musily.

K poměrům času tuto dotknutým náleží jmenovitě vyjednávání o sjednocení se Řeků, jímžto nový duchovní styk mezi východem a západem, mezi řeckou a latinskou vzdělaností zaveden jest. Těžko jest slovy vyjádřiti jak tato vyjednávání řeckým studiím i řecké filosofii prospělo.

Na římskou kurii mělo vyjednávání o sjednocení se Řeků trvalý vliv a dodalo humanistickému živlu, beztoho již přemocnému, ještě většího významu. Pro vyjednávání se zástupci řecké církve potřeboval Eugen IV. nevyhnutelně muže způsobilé k překládání z řeckého, k prostředkování osobního styku a k disputacím. Tím pak byl papež přinucen množství humanistů,

kteří řecké řeči mocni byli, do služby vzíti. Při těchto vyjednáváních podal jeden z nejšlechtetnějších zástupců křesťanské renaissance, Tommaso Parentucelli, skvělé důkazy známosti theologické literatury a obrátiv tím pozornost papežovu na sebe, položil základ k pozdějšímu povýšení svému.

Více ještě než Parentucelli vyznamenali se tehda Ambrosio Traversari, obzvláštní miláček Eugena IV., a Řek Bessarion. Onomu náleží sláva, že unijní listinu v obou řečech rozvrhl. Jisto jest však, že i Bessarion na obsah této důležité listiny podstatný vliv měl. (Pokračování.)

Kterak rozmohl se duch náboženský po válce třicetileté.

(Podává prof. Josef Vávra.)

Jestliže války se připodobňují k bouřkám, které čistí vzduch a zkyprují zemi k lepší úrodě, tož podobá se válka třicetiletá nejhroznější bouře s krupobitím a přivalem vod, jímž hynou životy a statky lidské na dlouhou paměť oněch, kteří takové dopuštění Boží přechkali. Byla to válka, jaké v Čechách prve nebyvalo nikdy. Bouřlivá léta 1618—1622 byla jako mírnou její předehtou; hlouběji do masa účinkovaly běhy v letech 1623—29, do nichž padá hromadná emigrace šlechty domácí a měšťanstva, i hrozná povstání sedlského lidu. Nejhuře pak řádily spády nepřátelských vojáků v letech 1631—32, 1634, 1639—40, 1643 a 1648, kde planuly tisíce vesnic od zloby nepřátel, k čemuž družili se časté mory a hlad. A tou měrou, co v Čechách ubývalo dělných sil, přibývalo tu netoliko vlků, ale i lidí zvlčených, kteří v četných rotách zbojnických řádili na dokonalou záhubu zubožených krajanů.

A když r. 1648 válka dobořila, jak bolestný byl pohled na českou vlast, kterou někdy svaté paměti Karel IV. povzněl na vrchol květu a slávy! Tlustá kniha by nestačila k úplnému vypsání té bídě obecné. Pohledněme na příklad na krajinu Kolínskou a Poděbradskou, jak se nesla dle katastru z roku 1653. V městě Kolíně uvnitř hradeb byly domy z třetího dílu svalené na hromady rumu a ohořelých trámů, ostatní domy měly krovky buď spálené, buď shnilé; předměstí byla plna spálenišť dvorů, chalup a domků. V městě Poděbradech bylo 52 domů a dvorů (41%

všech) úplně spálených a pustých. Nejinak to vypadalo na venkově. Ve vesnicích na někdejších panství Kolínském, Poděbradském a jiných vůkolních statcích, kdež před válkou bývalo 768 usedlostí potažnických, 406 chalup a 184 domků, bylo r. 1653 úplně pustých a zkažených 296 živností sedlských, 128 chalup a 94 domků; zašlo tedy 38% venkovských živností, k nimž se drželo do 24.000 korců rolí dobrých kromě luk, a ty všechny pozemky byly zarostlé trním, chřastím, na díle i divočinou vysokého lesa. Tehdáž byly celé vesnice úplně zašlé a vymřelé; a nejedna z nich zanikla navždy.

O jaká bída přebývala s rolníky, kteří obstáli na svých živnostech! Z nedostatku potahů, jež odehnal jim nepřítel, zapráhali se sami s ženami svými ke pluhu, jež řídilo pachole jejich, aneb sdělávali půdu rýčem a motykou, a role takto sdělané osívali obilím, které jim hlad zůstavil. Velký díl pozemků jejich zůstával ladem. Když tak rolník po několik let, než opatřil si potahu, potýkal se s bídou a nouzí, a v domě celý čas neviděl haláře, tu i měšťané ocitovali se v nedostatku, ježto řemesla a obchody jejich byly ve psí. I šlechta byla v úzkých, ježto musila svým poddaným rolníkům zjednávat potahy, zakládati je obilím a platiti za ně kontribuci, dokud své živnosti neuvedli v pořádek.

Všecky tyto úvahy škod válečných naplňují nás žalem nad utrpením předků našich, jimž bylo vypítí kalich hořkosti až na dno. Však jakož každá věc má svůj líc i rub, tak znamenáme i jeden utěšený následek hrozně války třicetileté. „Post nubila phoebeus,“ po dešti svítí slunce. A bylo to slunce ducha náboženského, které osvitilo a rozehrálo srdce našich předků. Ze zmatků a různic náboženských, jaké panovaly v zemi do r. 1620, přivedeni byli Čechové reformačním dílem Ferdinanda II. v letech 1622—28 na víru katolickou. Násilný způsob té reformace nepřivedl sice evangeliky české k upřímnému vyznávání katolické víry, ale již nejbližší pokolení, jež vyrostlo za války třicetileté a naučilo se v dobách strasti a hrůzy vzývatí Boha za pomoc, bylo se skrovnými výminkami upřímně katolické, a vyznávalo tu víru svou slovem i skutkem, s pobožností českému plemeni od věků přirozenou.

Toto probuzení ducha náboženského se jeví hlavně příkladnou štedrostí ke kostelům a duchovním ústavům. Budovy

chrámové za dlouhé války přišly na žalostný úpadek. Vesnické kostely na mnoze byly spálené, městské chrámy pro dlouhou neopravu měly shnilé krovy na díle doškem spravené, okna rozbita, takže déšť a vítr měly tam volný průchod, a vnitřního nábytku bylo po skrovnu, neboť vojenská láje ho rozštípala na palivo. Leč jakmile nastal mír, byla v měšťanstvu patrná snaha o důstojné obnovení kostelů jejich farních a později také filialních. Popud k tomu dával vždy správce duchovní o nedělním neb svátečním kázání, a slova jeho setkávala se s živým ohlasem v srdcích osadníků, takže každý z toho mála, co mu nuzná živnost městská vynášela, rád obětoval, a často, netoliko o pravidelných „peticích do kostelního měšečku,“ který vždy jeden z předních měšťanů co správce záduší nosil na žerdi po kostele o službách Božích, ale i při mimořádných příležitostech. Měšťané zámožnější v posledních svých pořizováních rádi pamatovali na kostely a špitály chudých s nemalou štědrostí, nebojíce se, že dědicové jejich z toho schudnou. V městských knihách Kolínských v letech 1652—1680 potkáváme se s odkazy k záduší kostelů po 15—500 zlatých rýnských, a za celou tu dobu 28 let dostalo se kostelům města Kolína kromě 11 korců rolí do 1700 zl., a to bylo v době, kdy velké domy várečné se kupovaly po 300—500 zl., korec rolí po 3—15 zlatých. Kromě toho bylo odkázáno špitálu chudých 165 zlatých a dvě role. Podobně zajisté bylo i ve všech jiných městech. Jen takovými oběťmi bylo možno dáti na kostely a věže nové krovy, do oken jejich nová skla, do vnitřka chrámu zjednatí nový a hojný nábytek, zvláště hlavní oltáře bohatě zclacené s hojnou prací řezbářskou; v letech 1680—90 pořídili v Kutné Hoře hlavní oltář za 700 zl., v Kouřimi za 500 zl., v Čáslavi za 350 zl., v Kolíně za 550 zlatých. Bohatší rodové měšťtí se ujímali tehdaž jednotlivých pobočních kaplí a oltářů jako soukromí patronové, starali se o jejich důstojnou úpravu a za to směli tam pořizovati své rodinné skřípky pohřební pod velikými deskami ve dlažbě. Potkáváme se též s odkazy rodinných čiší stříbrných aneb hotových peněz na sdělení kalichů oltářních, ciborií i monstrancí, jiní na ozdobu obrazů Mariánských odkazovali zlaté řetězy, perle a dýmantové prsteny, jež dotud chovaly se v rodině déle 100 let. Na onen čas vidíme při měšťanech

dětinnou důvěru k laskavým a horlivým kněžím, jimž se vděčili značnými odkazy peněz, do 25 zl. aneb 5 dukátů, a to daleko přesahovalo tehdejší sazbu štolovou co do pohrbů. Dále jest ze všeho, co při tehdejších měšťanstvu vidíme (vyjímajíc občasné případy opilství aneb v nižších vrstvách hojné lání a proklínání po způsobu vojáků německých neb vlaských), zřejmo, že vedlo život křesťanský. S pobožností svou se neskrývali, nebojíce se nějakého posměchu a ústipu; však byla politická správa tehdy tou měrou bdělá, že posměvák byl by stihl trest na pranýři a pak v šatlavě za těžkou kládou. Měšťané pilně chodili na služby Boží, dle možnosti den co den, a vrchnostenský dozor nad tím, zdali každý řádně vykonal zpověď velkonoční, stával se vždy zbytečnějším.

Sbory literatské, jež po městech českých bývaly již v XIV. století na lepší oslavení bohoslužby, po r. 1419 přispůchovaly se ritu podobojí, a od počátku XVII. století ritu evangelickému. Za války třicetileté, v době obecného rozrušení, sice potuchly, ale po válce zase na novo oživly k velké horlivosti, ujímajíce se též nově zavedené hudby figurální. Jakož přicházelo do obyčeje, že bohatší měšťané dávali své synky na studie do seminářů jezuitských; ti mladíci tam vyučivše se hudbě a potom doma se usadivše, vstupovali do sborů literatských a provozovali v kostele figurální mše, litanie a nešpory. Sbor mívál již v letech 1670—80 ve svém inventáři housle, violy, violiny, trouby a vlaské bubny. Do sborů literatských náležela všecka intelligence městská s městskou radou v čele. Výroční hromady bratrstev (konvokace) zahájeny bývaly nábožnými zpěvy, a po vyřízení účtů o spolkovém jmění (často čítalo do 50 korců pozemků) bývalo přátelské posezení při mírném požitku jídla a pití, načež se končilo pobožným zpěvem. Zemřel-li člen bratrstva, ostatní „páni sodales“ dali mu vlastní příkrov svůj na rakev, zastali pohřební zpěvy v kostele, v průvodu smutečném i u hrobu. Kromě literatů byla ještě jiná v městech bratrstva nábožná, zvláště Mariánská, jež majíce v čele přední měšťany, pořádala pravidelné pobožnosti a časté poutě ke chrámům Mariánským, až do Marie Cele.

Po válce třicetileté byl veliký nedostatek světského duchovenstva. Vesnické fary byly velkým dílem bez kněží, a duchovní správcové ve městech a městec-

kách mívali na péči také po 2—5 vesnických far, nemajíce ani kaplana. Duchovní správa byla tudíž nad míru obtížná, a přec nedokonalá. Z té příčiny měšťané, žádostivi jsouce hojnějších služeb Božích, přičiňovali se k zakládání klášterů kapucinských. Měliť kapucini tehdaž hojné členy své z Bavor, Šváb, Tirol i Vlach, také již z Čech a Moravy, a tudíž jim nebylo těžko, vysílali do nových klášterů svých dostatečný počet konventualů a bratří laiků. Ve svých požadavcích byli nejvýš skromní, stavíce své kostely a kláštery slohem chudíčkým a vyživující se hlavně almužnami a mešními stipendii; nad to požívali přízně u dvora císařského a podpor u šlechty. Zbývalo tedy měšťanům, když chtěli míti u sebe nový klášter, aby kapucinům vyká- zali místo ke stavbě a k založení zahrady, aby jim dále nalámali kamene ze svých lomů, a dali cihel, vápna a potahů na přivázení staviva. Tak ve druhé polovici XVII. století vznikly kapucinské kláštery v královských městech Chrudimi, Kolíně, Českém Brodě, Mělníce, Litoměřicích a Žatci; ovšem že účast šlechty při tom byl patrný. Měšťané vážili si napotom těch klášterů „jako klenotů na rozmnožení cti a chvály Boží,“ a pojímajíce všecku k nim důvěru, vyhledávali u kapucinů rady, ve sporech pak přijímali smírná jejich prostředkování, a synové městští zhusta přijímali řeholi kapucinskou. Kdekoli v městech tehdaž byly kláštery kapucinů, františkanů neb minoritů, tam bývaly dni svatých Františka, Antonína a den porciunkula jako dni sváteční, a křestná jména František a Antonín, prve nebývalá, z obecněla odtud v národě.

(Dokončení.)

Z dějin odpadu Anglie od církve katolické.

Podává *Josef V. Kratochvíl.*

(Pokračování.)

VI.

Horliví missionáři P. Parsons i P. Kampian, aby se v Londýně neprozradili, nuceni byli denně jméno i stav svůj měniti. Než se spolu rozešli, shodli se v tom, aby katolickému duchovenstvu světskému účel svého poslání oznámili.

Když se zpráva rozšířila, že Jesuité skutečně již na území Anglické vstoupili,

tu vzbouřily se všechny sekty, ve které protestantismus rozdělen byl. I roztrušováno bylo, že prý papež a všichni katolíci vladaři nekalými záměry proti Alžbětě jsou zaujati a že Tovaryšstvo Ježíšovo posláno jest, aby britskou šlechtu pobouřilo; že prý totéž Tovaryšstvo členy své do Londýna za účelem náboženským nepsalo, ale jediné aby strážci byli politických povstání a nepokojů. Tyto lži pocházely hlavně od oněch lájných vyslanců Alžbětiných v Římě a v Remesi.

Z toho všeho ihned poznali Jesuité krušné postavení své; neboť i vlažní katolíci počali věřiti klamným slovům, že Jesuité jen aby tu vládli do Londýna přišli. Na vyzvání Parsons-a i Kampiana shromáždili se katolíci světští v jednom osamoceném břehu Temže; zde ukázal jim Parsons od generála Tovaryšstva vlastnoručně psaný list, kterým přísně zakázáno bylo missionářům do politických záležitostí se míchat. Tím ovšem ducha nedůvěry od sebe odvrátili, když u přítomnosti celého shromáždění, zapřisáhli se svojí ctí, že rozkaz ten plniti budou.

V tomtéž shromáždění projednána byla i otázka jedna, na níž záviselo celé bytí katolíků v Anglii. Až do r. 1562 považována byla návštěva modlitebnic protestantských za dovolenou, a to proto, aby uvažovalo se horším věcem, mlčky také nezabraňovalo se anglikánskému kázání, k čemuž rozkazy Jindřicha VIII. a Alžbětiny nutily. Avšak seznalo se, že katolíci, kteří třeba jen ze zvědavosti bohoslužbě kacířské obcovali, duchem jejím načíchli a pak bludu se oddali, od církve katolické odpa- dávající. Hledě k tomuto nebezpečí, jež i jiným duším hrozilo, dovolávali se horliví katolíci sněmu tridentského, načež tento r. 1562 ustanovil komissi ze šesti doktorů bohosloví, aby věc vyšetřila. I prohlásili doktoři tito jednomyslně, že návštěva modlitebnic lutheránských a kalvinských s povinnostmi křesťana katolického se nesrovnává, ano, že jest jim jen na škodu. Od vyjádření tohoto, které ediktem královním zavrženo bylo, uplynulo téměř dvacet let, když Parsons zasazoval se o to, aby znova zachovávalo bylo. Shromáždění vzdor neblahému postavení katolíků s návrhem Jesuitů bylo srozuměno, a tak rozhodnutí sněmu Tridentského zase práva nabylo. *)

*) Anglický spicovatel Dr. Cook tvrdí, že prý katolíci až do času vydání bully Pia V.

Býti přítomen kázání slulo tolik, jako veřejné zásady anglikánské vyznávatí a proti církvi římské se stavětí; a tak vystavení byli katolíci v nekonečně nebezpečí. Parsons byl náhledu toho, že odpověď Alžbětě dlužna býti nesmí — a skutečně němou ale rozhodnou odpovědi katolíků královně bylo to, že tito na kázání odpadlíků více nepřicházeli.

Dne 15. července r. 1580 vydala Alžběta edikt, který výmluvně svědčí o podlosti její vlády. Barbarskými slovy prikazuje se v něm: „Kdokolivěk má syna, vnuky neb jiné příbuzné mimo království žijící, musí to během 10 dnů biskupovi oznámiti, zpět je povolati a jemu ve čtyřech měsících, představití. Kdo tak neučiní, stíhán bude hněvem královniným. Rovněž zapovídá se, peníze utečencům posílati!“ Tímto hněvem královniným rozumí se trest, jenž vyměřen jest na zločin zrady a urážky veličenstva. Edikt tento stihl všechny v zemi zůstavší.

Jiný edikt, hlavně proti Jesuitům vydaný, zněl ještě zřetelněji; v něm naznačení jsou papežští missionáři jako štváči a buřiči lidu; na udavačství v něm ovšem také zapomenuto nebylo, „Kdokolivěk Jesuitům, seminaristům, duchovním přístřeší a útulek poskytne, považován buď jako strůjce povstání aneb jako spoluvinník podobného jednání a podle toho i trestán! Rovněž tak zacházeno buď s každým, kdo o něčem takovém má vědomost a nespěchá ihned vše tu vrchnosti prozraditi!“ Tak zněl rozkaz výslovně.

Otcové Parsons a Kampian byli nedostížitelní. Za to ale jiný Jesuita, Irčan P. Donall, který od generála rodákům svým poslán byl, upadl do rukou rozdrážděné a krvelačné panovnice. Byl zatčen v Irsku a do vězení v Limericku, v rodném království svém, uvržen. Zde přemlouvali ho, aby víru svoji zapřel, že se mu za to dostane bohatství a čestných úřadů — když

proti Alžbětě „reformovanou“ bohoslužbu bez závady navštěvovali a teprve po vydání této zdráhali se tak dále činiti, avšak tento výrok Dr. Cooka, jež valná část spisovatelů přijala, jest nesprávný, což vysvítá ze špatného sestavení dat. R. 1562 bylo to, kdy katolíci sněmu tridentského se dovolávali a jeho výnosu se podrobili; bulla papeže Pia V. dne 25. února v Římě prohlášena a teprve za 34 dnů v Londýně známa, a jak již vyprávěno, od Johna Feltona veřejně vyvěšena.

jen Alžbětu také za svoji panovnici uzná. P. Donall neučinil tak! I byl tedy, maje ruce na zádech svázané, jako veřejný zločinec do Corku přivlečen, kde s ním jakýs takýs vyšetřovací proces zavedli a k smrti ho odsoudili.

Rozsudek zněl, že prý jediná příčina jeho odsouzení v tom spočívá, že nedbaje příkazů královniných, víru katolickou tvrdosíjně vyznával. Donall vyslechl rozsudek svůj klidně a s blahou rozkoší. Kat zavěsil ho na šibenici, mučený Jesuita ještě ani ducha nevypustil, když katan provaz nad ním přeřízl; po té otevřel mu život, srdce vyňal ze žijícího těla a s děsnou zvířecí rozkoší do ohně uvrhl.

Poprava P. Donalla měla býti výstrahou všem Jesuitům — oni ale si jí nevšímli. Otrnáct dní po té žádal Parsons otce generála, jako by tím vládě anglické rukavici k nohám hodil, ještě o pět jiných kněží. „Máme tu tak mnoho práce,“ psal mu, „že v noci jen dvouhodinného odpočinku dopřáti si můžeme.“

Královské edikty nemálo znepokojovaly katolíky, kteří se o apoštolské muže Parsons a Kampiana velice obávali, i radili jimi, žeby záhodno bylo poohlédnouti se po jiném útulku, nežli jaký jim hlavní město poskytnouti může. Naši Jesuité rady této uposlechli. V noci, která předcházela loučení a rozdělení se dvou bratří řeholních, sepsali tito na domluvu přátel svých obranu a protest proti ediktu královninu ze dne 15. července; opis tohoto protestu dán byl jednomu z přítomných šlechticů, pak vymkli se z náručí svých přátel, aby nastoupili cestu, na kteréž je v patách a každého okamžiku nebezpečenství všeho druhu pronásledovalo. Téhož času píše P. Parsons Gherardimu: „Pronásledování zuří v celé zemi; šlechtici i plebejové, ženy i dítky úpi v žalářích, kam ani svět slunka nevniká; almužny se jim nedostává, přátelé k nim nesmí. Špatný, plesnivý chleb a shnilá smrdutá voda — toť vše, co se jim podává. A předce namlouvají kazatelové, tak zvaní reformatoři, královně, že dílo na papežencích koná se s velikou šetrností a s mnohými ohledy; to že prý jest ukrutnost na celém království a chyba, která trpěti se nesmí.“

Křesťan jest jako voják, jehož udatnost mizí, nemá-li nepřátel, jež by přemáhala a nemá-li nebezpečenství, jež by překonala; to nahlédl sám William Cecil a radil proto královně, aby se mírnila a vyčkala

času, až by všechny odbojné strany se unavily. Alžběta ale viděla v každém katoliku osobního svého nepřítele; on ji byl nástrojem v ruce římského kněze, který královskou pýchu její urazil a tajemství jejího rodu odkryl. Pomstychtivost zvítězila u královny nad rozmyslem a sečkáním v ukrutnostech; a to právě velice Alžbětu mrzelo, že již k vůli politickému ohledu mírnutí se nedovedla.

Svatá Stolice poznova proti činům dcery a dědičky Jindřicha VIII. povstala. Katolíci byli očitými svědky rozpustilosti jejího života a mravů i nedovedli proto pouhlebě ji chvalořečiti, jak to činili její nobsledové. Oni nepozdravovali milenkou hraběte leicesterského přezdívkou „panenská královna“ a hnusnému jejímu mlkování netleskali. Jejich mlčení hlodalo stále ve svědomí ohavné královny a kazilo tak mrzké její radosti. Již i lichocení bidných pochlebářů byla syta a proto stále mrzutější. Jako panovnice nad tělem i duchem, cítila se Alžběta ze všeobecných povinností vyjmuta; nařídila povšechnou úctu k své osobě a každý cítiti se měl šťastným v této povinnosti. Zbožňování této ohavnice nemohli se katolíci ovšem podrobiti; oni nemohli ani ctíti ženu, která je pronásledovala. Počinání jejich popudilo rozlícenou Alžbětu ještě více a zuřivost její stala se ještě nesnesitelnější.

Edikt královnin byl rozkazem a povelém udávacím a k novému tyranství, kteréž ihned následovalo. Katolíci byli z měst vypuzeni a na venkově stíháni. I skrývali se v močálovitých lesích a bařinách. Tu bloudili po různu, pronásledováni jsoouce jako zvěř od slidičů Alžbětiných, kteří za dne i za noci do úkrytů vnikali a bez ohledu zle řádili; zmocnivše se lidí, nešetřili ani památních penězů, růženců, škapulířů neb jiných posvátných věcí. Správeové duchovní důstojně si počínali; Jesuité jejich sílu a stálost spružovali a i věřící neochabovali ve vytrvalosti. Od 16. července do 31. srpna r. 1580 schytáno bylo 50.000 katolíků, do vězení uvrženo a statků zhaveno, které účelům státu obráceny jsou. Dle spisů soudních zločin jejich záležel jedině v tom, že při kázání protestantů zúčastniti se nechtěli.

Té od kacířů tak velice vyhlášené náboženské svobodě rozumně bylo stejnou měrou jak v Londýně tak i Ženevě. V Nizozemsku bouřili se protestanti při pouhé vzpomínce na španělskou inkvisici, zaváděli

ale inkvisici jinou, tím hroznější, jelikož byla podle jejich chuti.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Včera konala se pastýřská konference duchovenstva z gener. vikariátu Pražského ve IV. síni zdejší bohoslovecké fakulty za předsednictví vdp. gener. vikáře. Konferenci byl přítomen sám nejd. Arcipastýř náš.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 26. listopadu v chrámu Panny Marie Vítězné na Malé straně, od 27. listop. do 1. pros. u sv. Petra na Poříčí a od 2. pros. do 6. pros. u sv. Jiljí u Dominikánů.

— **K jubileu sv. Otce.** Perský šach zaslal pozoruhodný list sv. Otci Lvu XIII. za příčinou jeho oslavy kněžské. Zní pak takto: „Jeho Svatosti, nade vše ctihodnému a osvícenému papeži, jenž, messianským nadáním obdařen, povýšen jest na roven obyvatelů nebeského světa: milost Páně budiž s ním. K nemalé radosti zvěděli jsme, že Vaše Svatost příčinou padesáti let, které uplynuly od Vašeho uvedení v kněžskou službu, s Boží milostí jubileum slaviti bude. Vzhledem k přátelským stykům, jež s ctihodnou osobou Vaší Svatosti máme, jakož i vzhledem k důstojnosti papežství, jež všude za nejvyšší hlavu katolického náboženství se uznává, nechtěli jsme si dáti ujíti této příležitosti, bychom Vám Naše přání nepřednesli. Věru vysvětliti by se nedalo, kdybychom My při této příležitosti, kdy zraky všech k Vatikánu upřeny jsou, lhotejnými zůstali, vždytťé známo jest, že od dávných časů pevně zakotvené přátelské styky mezi suverény Perskými a římskou kurií stávají a My si co nejvroucněji přejeme, by základ těchto styků dobrých potrval a upevněn byl. Dověděli Jsme se také, že moudrostí a zakročením Vaší Svatosti spory, jež mezi různými národy vznikly, uklizeny a tak všeobecný mír zachován byl a věrice pevně s ostatním světem ve spravedlnost a Vaší Svatosti vrozenou rozšafnost vzdáváme slavným úspěchům, jichž v kde které těžké záležitosti docíleno bylo, která rozhodnutí Vaší Svatosti přírknuta byla, Naši pochvalu. Doufáme, že Vaše Svatost s milostí boží dlouhá leta ještě toto nezištné sprostředkování konati bude. Dáno v Našem císařském paláci v Teheránu v měsíci Redšeb 1304 (v květnu 1887), v čtyřicátém roce Našeho panování.“ (Pečet a podpis následují.)

— **Dar jubilejní sv. Otci Lvu XIII.** císařovny Eugenie jest podobizna zesnulého císařského prince, jemuž kmotrem byl Pius IX. Po

dobizna jest v rámci z fialek ametystových a ze všech zlatých, jež nese orel ze smaltu s rozestřenými křídly.

Literární oznamovatel.

— **Sv. Tomáše Akvinského spisek o Bytí a Bytnosti** a Jeho Eminenci sv. ř. c. knížete kardinála Josefa Pecci-ho **výklad vlášský**. Do češtiny přeložili Jan Kř. Votka z T. J., a Václav Vojáček.

Logika formálná. Od Dra. fil. Eugena Kadeřávka, professora gymn. a docenta filosofie v Olomouci.

Z dvou těchto filosofických spisů, z kterých první 16 a půl a druhý 11 a půl tištěných archů ve velkém osmerkovém formátu zaujímá, skládá se kniha, kterouž „Dědictví sv. Prokopa“ členům svým jakožto podíl za rok 1887 věnuje. Logika formálná Dra. Kadeřávka sestává z čtyř hlavních částí jednajících o pojmech, o soudech, o úsudcích a posléze o důkazích. Způsob, kterým prof. Kadeřávek o těchto částech pojednává, patrně tomu nasvědčuje, že hlavně na zřeteli měl složití spis, který by na nynějších gymnasiích při přednáškách o tak zvané prodeutice filosofické za učební knihu sloužiti mohl. A v ohledu tom spis tentýž i předpisům a požadavkům v učebním plánu rakouském naznačeným dle našeho zdání vyhoví. S dotčeným zřetelem shoduje se také velmi dobře a chvály zasluhuje, že spisovatel jednotlivé výměry a pravidla logická četnými a také vhodnými příklady vysvětluje, pamětliv jsa známého výroku longum iter per praecepta, breve et efficax per exempla, kterýžto výrok při logice formálné mnohem větší platnosti než při jiných vědách nabývá, poněvadž logika formálná neustále na poli abstraktním se pohybuje, a velká většina žáků i sebe nadanějších teprv pomocí rozličných a pádých příkladů důležitost a správnost pravidel logických poznenáhlu pochopuje. Chvály také hodno jest, že ku spisu témuž za dodatek přidán jest aspoň krátký česko-latinský a latinsko-český slovníček.

Spisek sv. Tomáše Akv. a vlášský výklad na něj, od J. Em. kardinála Pecci-ho, rodného bratra J. Sv. Lva XIII. složený, vydalo Dědictví sv. Prokopa v českém překladu na oslavu kněžských druhotín téhož sv. Otce, jakož z věnovací promluvy k Jeho Svatosti v latinské a také české řeči složené a v čele knihy položené vysvítá. Známo jest, že z vlasti naší české od metropolitní kapituly pražské, od ostatních biskupských a koll. kapitul, dále od rozličných jednot, spolků a jednotlivců přčetné dary a dárky

sv. Otci k nastávající Jeho jubilejní slavnosti zaslány byly. „Dědictví sv. Prokopa“ věnovalo tedy za tímto účelem sv. Otci jak známo vkusnou a uměle zhotovenou berli biskupskou a pak také zlatý řetěz s křížem biskupským, v němž uložen byl ostateček z kostí sv. Prokopa, patrona a dědice českého. Avšak hlavním účelem „Dědictví sv. Prokopa“ jest vydávati české knihy vědecké k osvětě a k vzdělanosti katolické přispívající; pročež ustanovil se výbor téhož Dědictví ještě i na tom, vydati tiskem na oslavu papežských druhotín svrchu naznačenou knihu, maje za to, že kniha ta k témuž účelu dobře se hodí, poněvadž sv. Otec jednak sám nauku sv. Tomáše Akv. učencům katolickým tam tak důrazně doporučil, jednak i sám jeho rodů a co znalec nauky sv. Tomáše proslulý bratr, důkladný a nynějším potřebám vědeckým přiměřený výklad k dotčenému spisku sv. Tomáše „O bytí a bytnosti“ tiskem uveřejnil. Počet spisů českých o nauce sv. Tomáše Akv., a vůbec o filosofii a theologii scholastické jednajících jest bohužel až posud velmi skromnoučký, ač za dob novějších filosofie aristotelicko-scholastická u všech vzdělávacích národů četných pěstitelů již našla, jakož i knih o téže filosofii tiskem vydaných neustále se množí, a to hlavně za tou příčinou, poněvadž důkladní učenci čím dále tím pevnějšího přesvědčení nabývají, že způsob a směr novověkého bádání filosofického na velmi mělkých, vrtkavých aneb i zcela falešných základech spočívá, a že tudíž vědě filosofické jiného nezbyvá než vrátiti se opět k nezvratným zásadám, na kterých filosofie aristotelicko-scholastická jest založena a dle těchto zásad na dalším téže vědy vývoji a pokroku pracovati. S hlediště tohoto nedá se popírati, že „Dědictví sv. Prokopa“ uveřejněním spisku sv. Tomáše a důkladného výkladu na něj filosofické literatuře české platnou zajisté službu prokázalo; neboť známo jest, že právě sv. Tomáš Akv. vším právem knížetem filosofů scholastických nazýván byl, a podnes ještě slove, pročež i sv. Otec Lev XIII. studium spisů sv. Tomáše všem učencům ve své encyklice „Aeterni Patris“ tak důrazně doporučuje. Spis „o bytí a bytnosti“ jest obsahu přesně metafysického. O jeho důležitosti pro nauku filosofickou a také theologickou sv. Tomáše podává P. Votka hned na počátku „Úvodu k českému překladu“ zpráv dostatečných, a ku konci téhož Úvodu na str. XC. naznačil pak ještě tuto důležitost jakož i celou trest spisku dotčeného, tímto způsobem: „Celá věda filosofická točila se vždy a točí se až podnes okolo tří základních stěžejí čili bodů, na kterých i spočívá. Stěžejné body tyto jsou: Vznik poznatků smyslových, umových a roz-

umových v duši lidské; za druhé složenina podstat z hmoty první (materia prima) a z údob podstatné (forma substantialis) a pak také z činu a mohoucnosti (actus et potentia); posléze správné poznání nejvyšších pojmů bytoslovných (supremi conceptus ontologici) t. j. poznání jejich vnitřních prvotí a zevnitřních příčin, kteréž poznání člověka rozumného a předsudky neb bludy nezaujatého konec koncem i k poznání Nejvyšší Příčiny všehomíra, Nejprvnější Příčiny všech ostatních příčin (causa causarum) nutně dověsti musí. Philosophia obiter libata abducit a Deo, penitus exhausta reducit ad Deum. O nejvyšším tedy pojmu bytoslovném t. j. o bytí a bytnosti rozumuje sv. Tomáš úmyslně a mistrně ve spisku „De ente et essentia“, dotýká se však při tom více méně i dotčených dvou stěžejných bodů vědy filosofické. A poněvadž tato rozprava sv. Tomáše z velké části na nauce o hmotě první a údobě podstatné se zakládá a se od ní rozloučiti nedá, proto kardinál Pecci ještě zvláštní propravné vyšetřování i o této nauce svému výkladu předeslal, jakož i ve výkladu samém četných a pro dobu nynější důležitých poznámek o vzniku poznatků v mysli lidské umístil.“ Z obšírného obsahu k celému spisu přiloženého pozná každý, kdo vědu filosofickou pěstuje, jak důležité jsou ty otázky, o kterých sv. Tomáš a dle něho kardinál Pecci jedná. Velká většina těchto otázek týká se právě takových zásad a nauk, kteréž novověké filosofické soustavy buď zanedbávaly neb falešně pochopovaly a vykládaly, z čehož pak nutně pocházelo, že tytéž novověké soustavy vědu filosofickou na nepravé, neschůdné, ano škodlivé a blouznivé cesty zavědly a ji také v opovržení uvedly. To stalo se zejména četným novověkým soustavám německým, jakož sami němečtí učenci vyznávají. Bližších zpráv o tom nalezne čtenář v Úvodu na str. XLV.—LXIV., kdež P. Votka také zevrubněji vložil, jakých úspěchů vědeckých nejen sama věda filosofická ale i jiné vědy v naší české literatuře mohou se poznenáhlu dodělati, když se učenci čeští s filosofickými spisy sv. Tomáše důkladně seznámí, o kterémž předmětu pak ještě jiných poznámek na str. LXXXVII. učinil. O překladu samém dotčených dvou spisů podotýkáme ještě toto: Kdo zanášej se studováním metafysiky zároveň o to se pokoušel, kterak by nauky metafysické správně a zřetelně v jazyku mateřském vyjádřil, přesvědčil se tuším záhy, že to věc tak snadná není. Dědictví sv. Prokopa svěřilo tedy zhotovení dotčených dvou překladů P. Janu Votkovi, který se po dlouhá leta studováním filosofie vůbec a zejména aristotelicko-scholastické zanášel, a prof. Václ. Vojáčkovi, který v literatuře české známý jest

nejen co důkladný znalec řeči slovanských, ale i klassických. K překladům samým přidán jest česko-latinský a latinsko-český slovník, ale mimo to uvádějí se v závorkách latinské významy slov českých i v samé osnově překladu, aby čtenář hledáním ve slovníku nebyl snad zdržován a vyrušován.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Michal Jan *Matoušek*, kněz. ř. praemoustr. v Teplé a admin. fary v Tuškově, 6. listop. 1887, (nar. 16. července 1838, vysv. 31. července 1864);
- p. Ant. *Prückner*, k. a. vikář Toužimský a far. v Bečově (Petschau), 15. listop. 1887, (nar. 11. listop. 1830, vysv. 26. červce 1854);
- p. Jos. *Janků*, kapl. Česlický, 15. listop. 1887, (nar. 25. dubna 1849, vysv. 13. července 1873);
- p. Jan *Nedvěd*, kněz ve výslužbě, 20. listop. 1887, (nar. 11. září 1836, vysv. 27. července 1862);
- p. Antonín *Just*, c. k. vojenský far. ve Vídni, čest. konsist. rada Pražský, 22. listopadu 1887, (nar. 27. dubna 1822, vysv. 1. srpna 1847).

Ustanoveni jsou:

- p. Vojt. *Hammerle*, koop. v Nebanicích, za kapl. v Schönbachu;
- p. Jan *Hanzlík*, fundatista v Schönbachu, za admin. in spirit. ve Velšiši;
- p. Jos. *Sacher*, zám. kapl. ve Válcí (Waltach), za admin. v Lokotně (Lochotin);
- p. Ant. *Hora*, zat. katech. při měst. škole chlapců u sv. Mikuláše v Praze, za defin. katech. při téže škole;
- p. Vilém *Schwarz*, za katech. v pensionátě sester křesťanské lásky v Nelahozevsi.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenán jest:

- p. Fr. *Valter*, far. v Kuklenách, jmenován bisk. notářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. *Mrštík*, katech. ve Vinohradech, za gymn. katech. v Hradci Králové;
- p. Al. *Dokonal*, katech. v Hlinsku, za defin. katech. škol. měst. v Přelouči;
- p. Jos. *Krejčí*, proz. katech., za defin. katech. v Lomnici.

 P. T. Pany odběratele Blahověsta, kteří předplatné za rok 1887 doposud dluhují, prosíme, aby nám je v lhůtě nejkratší laskavě zaslali.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce:
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDINKO. Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Kázání

na IV. neděli v adventě.

Napsal Leopold Kolisek.

„I užij všeliké tělo spasení Boží!“
(Luk. 3, 6.)

Již jen několik dní do onoho oka-
mžiku, kdy církev sv. slaviti bude nejdů-
ležitější a nejradostnější památku — Na-
rození Páně. Opět zahlaholí radostné:
„Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj
lidem dobré vůle!“ Onen chvalozpěv, jak
jej před osmnácti sty lety pěli andělé na
luzích betlemských, zvěstující světu, že
slova předchůdce Páně: „i užij všeliké
tělo spasení Boží“, došla svého vyplnění,
zvěstující veškerému světu, že nadešla
proň doba spásy. Již jen málo dní a z tisi-
cerých úst z útrob rozechvělých řinouti
se bude zpěv po veškerém katolickém
světě: „Narodil se Kristus Pán, veselme
se; z růže kvítek vykvet nám, radujme se“.
A není se diviti oné radosti, jaká prochvívá
každým věřicím, vždyť slaví tu církev sv.
památku nejradostnější události, oslavuje
největší, nejvznešenější, zároveň ale nej-
hlubší tajemství — vtělení Ježíše Krista —
Boha, Slova od věčnosti. Tážeme se, co
bylo příčinou, že Bůh stal se člověkem, že
onen neobsáhlý strůnu slávy své sestoupil
na bídnou zemi pokálenou neřestmi všeho
druhu, že Bůh přijal na sebe křehké tělo
lidské. „Sláva na výsostech Bohu a na
zemi pokoj lidem dobré vůle!“ tak odpo-
ovídají nám sami andělé a všim právem;
neboť účelem vtělení Syna Božího jest
předně čest a sláva Boží, za druhé pokoj
lidem, to jest spása lidstva, spása naše.
A o těchto dvou pravdách umínil jsem si

k vám, nejmilejší, dnes promluvit, na
sklonku přípravné doby, abychom uvažíce
příčiny vtělení Syna Božího, dobře se na
jeho příští připravili a vše odstranili, co
co by se milému Ježíši nelíbilo.

I. Pojednání.

Jako při všech činech svých Bůh za
přední účel vždy má čest a slávu svou,
tak i při vtělení Syna Božího předním
účelem byla čest a sláva Boží. A hle —
jaká to má býti sláva? Spasitel světa,
Bůh, Pán nebes i země tam leží v Betlemě
ve chlévě, leží tam jako chudé, malé, opo-
vržené dítě, trpí zimu a zakouší všech béd
a strastí lidských. Jaké to snížení svrcho-
vaného Boha! A to má býti ona sláva?
Ano, tak jest! Bůh právě tím způsobem
nižádnou měrou neztenčil a nezatemnil
slávy své, nýbrž na výsost sebe zvelebil
a oslavil. Mluvime-li zde o oslavě Boží,
nemíníme tím nikterak, jakoby mu samému
teprve tím vzešla sláva, jaké před tím
neměl, nýbrž míní se tím, že Bůh, jenž
od věčnosti stejně svatý, stejně všemo-
hous, stejně slavný jsa, slavnějším se státi
nemůže, slávu svou na venek více ukázal,
nejinak jako slunci nepřibývá světla, když
ráno na obzor vychází, nýbrž slunce vždy
stejně světla majíc jen podle toho, v jaké
vzdálenosti jeví se od obzoru, nám světla
svého propůjčuje. Bůh tedy vtělením pro-
jevil na venek slávu svou. Bůh zajisté ne-
může býti více oslaven, než když dokona-
losti jeho v jasném vynikají světle. Již
ale nikdy neprojevily se tak zřejmě, jasně
a patrně veškerému světu nestihlé doko-
nalosti Boží, jako právě tím, že člověkem
se stal Syn B., že vtěliv se jako člověk
přišel na tento svět. Nikdy, pravím, se nám

v jasnějším světle jeho všemohoucnost a moudrost, spravedlnost, milosrdenství a láska neukázala, jako právě při vtělení. Zde v skutku vyplnilo se, co již korunovaný žalmista Páně prozpěvoval: „Milosrdenství a pravda potkaly se, spravedlnost a pokoj políbily se.“ (Ž. 84, 11.)

a) Že Syn B. se vtělil, dokázal předně Bůh, že mu všecko jest možno, a že nic, dokonce nic nelze si mysliti, co by všemohoucnost jeho převyšovalo. Ach kdo vypočte všechny skutky všemohoucnosti Boží? Bůh z ničeho stvořil tento krásný svět, proměnil tmy ve světlo, rozžehl veliké slunce na obloze, hvězdám vyměřil dráhy; všemocná ruka Boží luka kráslí pestrým kvitím, polím dává úrodu, bohatství rozdává i chudobu, povyšuje nízké a povýšené ponižuje. Vůli jeho podrobena jest všechno, a není mu nic nemožno.

Dobře tu di žalmista Páně: „Nebesa vypravují slávu Boží, a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.“ (Ž. 18.) Avšak daleko ještě jasněji a slavněji dokázal Bůh všemohoucnost svou — Syna svého vtělením. Neboť kterak to možno, aby věčný se rodil, nejblaženější trpěl, nesmrtelný umíral a mrtvý vlastní mocí z mrtvých vstal? A všechno to dokázal Bůh tím, že Kristus stal se člověkem. Zde skutečně stejně jest nám se diviti všemohoucnosti Boží i moudrosti. Neboť jen neskončeně moudrý Bůh mohl najíti tak vhodný prostředek k vykoupení padlého lidstva. A proto jest nám vyznati, že nebylo snad ztenčeno Božství, nýbrž tím právě na nejvyšší vynikla božská všemohoucnost a moudrost; a tím tedy Bůh co nejvíce se oslavil.

b) Vtělením Syna B. objevila se také spravedlnost. Adam zhřešiv dopustil se urážky Boží neskončené; neboť urážka a velikost hříchu mění se podle velikosti a vznešenosti osoby uražené. Hříchem tím uražen byl Bůh neskončený, neobsáhlý, tedy i urážka byla neskončená. Však měla-li se urážka tato shladiti, mohlo se to státi jen zadostučiněním neskončeně velikým. Tážeme se nyní, byl-li toho člověk schopen? Nikterak! Vždyť žádný člověk nebyl bez hříchu, i nejšlechetnější lidé ve starém zákoně nebyli bez hříchu a proto nemohli se Bohu líbiti, natož jemu zadostučiniti.

Lidé tedy nebyli schopni tak velikého zadostučinění ani andělé, poněvadž andělé jsou vzhledem k Bohu nedokonalými, vždyť jsou od Boha stvořeni. Proto Bůh sám,

onen nejsvětější, musil sestoupiti s nebe, Bůh musil za nás trpěti, aby na jev byla svatost a spravedlnost Boží. Z toho můžete, nejmilejší, sami posouditi, jak hrozné zlo jest hřích, že sám Syn Boží jen mohl za hřích náš zadostučiniti. Chtěje Bůh lidi spasiti a zároveň ukázati, že nejvyšší svatým jest a spravedlivým — seslal Syna svého, jenž se vtělil. Ukázav Bůh pak tím způsobem v nejjasnějším světle svoji svatost a spravedlnost, zajisté sebe co nejvíce oslavil.

c) Vtělením Syna Božího dokázal ale také Bůh, že jest Bohem na nejvyšší milosrdným, dobrotivým a milujícím. Což nemohl nechati lidského pokolení v té bídě, do jaké se samo uvrhlo hříchy svými? A kdyby nás byl v té kletbě nechal, byli bychom směli snad stěžovati si do nespravedlnosti Boží? Však milosrdný a na nejvyšší dobrotivý Bůh nezavrhli lidi od sebe na věky, nýbrž hned v ráji slíbil jim spomocníka a vykupitele. A hle! Že Syn Boží se vtělil, naplnil Bůh, co hned prvním rodičům přislíbil. Mohl lidi jako pyšné anděly na věky zavrhnouti ode tváří své, však nikoli — brány věčné otvírají se, a vychází král slávy, Pán a nekonečný slavitník se svatého trůnu na bídnou zemi a ne snad jako anděl, ne jako nebešťan, ne v oslaveném těle; nýbrž v těle lidském, křehkém, podrobeném bolestem a svízelm všeho druhu a to vše z lásky, nevystihlé lásky k nám. Ó jaká to láska, jaké milosrdenství! Zda jest známo, nejmilejší, že by některý král dobrovolně vzdal se své důstojnosti a stal se otrokem a konečně zhyнул potupnou smrtí?! Dějiny mlčí. A nejvyšší všech králů, král veškerenstva, před nimž Cherubové a serafové v prach se koří, ten, jak dí ap. národů, přijav způsobu služebníků ku podobenství lidí učiněn a ve způsobu nalezen; ano člověk. Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. A vše to Bůh učinil jen z pouhé lásky k nám, jak dí sv. Jan ve své epistole (I. 4, 9): „V tomť se ukázala láska Boží k nám, že Syna svého jednorozeného poslal Bůh na svět, abychom živi byli skrze něho!“ a Kristus Pán sám praví u sv. Jana (3. 16): „Neboť tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný!“ Tuto neskončenou lásku na mysl své rozebíraje pln zanicení volá sv. Bonaventura: „O což může pomýšleno býti divnějšího, co slad-

šího, než viděti Boha našeho, an se činí bratrem naším!“ Dal-li tedy Bůh tak stkvělý důkaz lásky a milosrdenství na jevo, dojistá se oslavil. — Tím tedy, že Syn B. stal se člověkem, nejjasněji a nejpatričtěji projevil Bůh vlastnosti a dokonalosti své a tím na výstost sebe zvelebil a oslavil, nebo jak praví Apoštol národů v listě svém k Římanům: „Ukázal bohatství slávy své. (9. 23.)“ Avšak mimo čest a slávu Boží, byla také účelem vtělení Syna Božího naše spása, a o tom v díle druhém.

II.

„I uzří všeliké tělo spasení Boží,“ tak volá předchůdce P. chodě po krajině Jordánské a pobádaje lidi k pokání; vždyť věděl, že lidstvu vzejde spása skrze toho, na jehož příští připravuje. A bylo zajisté na nejvyšší potřebí, aby přišel vysvoboditel, jenž by lidstvo vytrhl z otroctví ďáblova a přivedl k poznání pravého Boha. Uvažme stav člověčenstva před Kristem Pánem. Prarodiče naši zhřešivše ztratili milost posvěcující a uzamkli před sebou nebe; z milácků Božích stali se nepřátelé jeho, tím upadli do největší bíd, z níž vyvážnouti z vlastní moci nebylo jim lze. A co nad to činilo jich pád truchlivějším, byla ta okolnost, že hřích prarodičů s vinou i trestem přešel na jejich potomky, tedy i na nás, takže člověk již v prvním okamžiku svého života jest předmětem nelibosti a hněvu Božího. Proto vzdychá žalmista Páně: „Neboť hle v nepravostech počat jsem a v hříších počala mne matka má.“ (Ž. 50, 7.) Než hřích ten měl jiná zla v zápětí. Rozum zatemněn, vůle zeslabena a ku zlému nakloněna — zla smyslnost vzala převahu — a následek toho všeho byl, že lidstvo víc a více se vzdalovalo od víry v jednoho Boha a do nevědomostí a neřestí všeho druhu zabředlo. Již v pradávných dobách spatřujeme nejhroznější bludy a následkem toho nesčetné neřesti. Jaký obraz poskytuje nám tu pohanstvo? Vyhasla víra v jednoho Boha a tím cesta otevřena nejnesmyslnějším ponětím o bytosti vyšší, pohané sami bohy si stvořili, o nichž dí písmo svaté, že ústa mají a nemohou mluvit, oči mají a nemohou viděti, uši mají a nemohou slyšet, poněvadž jsou to díla rukou lidských. (Ž. 115, 4—8.) Však i židé, jež Bůh si vyvolil za nosiče zjevení Božího, nezůstali prosti modloslužby. Vidíme je hned na úpatí hory Sinaje, která klanějí se zlatému teletu. Tím

ale, že zmizela víra v pravého Boha i nemravnost hlubší a hlubší zapouštěla kořeny. Bezúzdánná pýcha, nenasytná chtivost majetku a smyslných rozkoší, pomsta, utiskování chudých a jiné neřesti jako lítice řádily mezi všemi národy. Než i v pohanství ožývali se mužové šlechtění a tušili, že musí přijíti vysvoboditel; tak volá nejslechetnější z pohanů Plato: „Nepřijde-li k nám nějaké božské slovo, nic jistého o Bohu nevíme. Kéž jen nemeškal přijíti ten tlumočník boží! Já jsem hotov všecko činit, čemuž mne naučí, a mám naději, že mne učiní lepším člověkem!“ Věru smutný to pohled na stav pokolení lidského: proto nedivíme se, že zbožné duše, jež Bůh k lidu israelskému poslal, aby v něm víru v jednoho Boha udržovali, prosebně vztahují rukou svých k nebi, z útrob roznícených želažice, aby konečně smiloval se Bůh nad bídou padlého člověčenstva a poslal slíbeného Vykupitele, proto bolem a touhou všecek zmožen lká prorok Isaiáš: „Rosu dejte nebesa a oblačkové dštěte spravedlivého; otevři se země a vypuť spásitele.“ (45. 8.) Celá ta doba čtyř tisíc let před Kristem Pánem je jako temná, neproniknutelná noc. Představme si, nejmilejší, tmavou noc. Nebe zahalené v černé mraky, nikde ani hvězdičky. Vítr hrozně burácí, že až bolno poslouchati. Noc ta však netrvá jak obyčejná, nýbrž jest velmi, velmi dlouhá. Jak trapný to pocit, když za obyčejné noci nemůžeme spáti, jak přejeme si, aby se rozednilo. Čím více si toho přáli národové ve starém zákoně, jak toužebně očekávali, brzy-li se ukáže dennice, brzy-li se rozední, po tak dlouhé, dlouhé noci. Vědělť dobře z učení proroků, že rozední se, ale kdy? A hle tam na východě počíná se rozbřeskovati, mlhy a mraky řidnou, stíny přehají, a tam nebe zvolna se rumění a jasní — vychází krásná jitřenka, a růžové červánky zvěstují, že slunce se objeví na obloze a ozáří leskem svým veškeré stvoření. A kdo jest ta jitřenka? P. Maria jest ta dennice krásná, která narozením svým zvěstuje, že nadešla doba, kdy vzejde slunce milosti a spásy, jež zaplaší tmy a mráčky hříchu a leskem svým, leskem milosti své ozáří veškeren svět. A jitřenka provázena je červánky, mezi nimiž prokmitá ještě jediná hvězda — sv. Jan, jenž připravuje lidstvo na příchod Mesiáše a slovo jeho končí: „i uzří všeliké tělo spasení Boží.“ A slunce ukázalo se. Syn Boha živého vtělil se. „Slovo tělem

učiněno jest," jak dī sv. Jan. Bůh přišel na tento svět a proč? Na to odpovídá sám božský Spasitel u sv. Lukáše (19, 10.): „Neboť přišel Syn člověka, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo," a sv. Augustin praví: „Kdyby člověk nebyl zahynul, Syn člověka nebyl by na svět přišel." Syn Boží se tedy vtělil, aby nás spasil, aby napravil, co Adam pokazil hříchem; proto ne bez příčiny slaví církev svatá památku prvních rodičův Adama a Evy právě v den před narozením Páně. Kristus přišel, aby lidstvo vyvedl z temnot nevědomosti a rozntil světlo poznání pravého Boha, aby smířil lidstvo s Bohem, přišel, aby vytrhl je z moci a poroby ďábla, pod nímž úpěl od onoho okamžiku, kdy první rodiče zhřešili. Vykupitelské dílo vykonal Kristus Pán trojím svým úřadem, totiž prorockým, kněžským a královským.

a) Neboť jako prorok neboli učitel přinesl nám nauku, již zaplašil veškery temnoty a rozžehl plamennou pochoděň, jež svítiti nám má do života věčného; naukou jeho vyproštěno jest poznání naše z nevěry a pověry a obohaceno jsouc nej-dokonalejším poučením o Bohu a našem určení bylo poznání naše v pravdě osvíceno, a tím i odstraněno zatemnění rozumu, následek to hříchu. Vůle naše netoliko silou a milostí v nauce jeho obsaženou ke všemu dobrému posilněna a osvěžena bývá, nýbrž i příkladem, jaký nám Kristus všech ctností dal, jsouc povzbuzena k dokonalosti pileti může a má. Však i zázraky, jež tvořil, náležejí k vykupitelské činnosti jeho; neboť hříchem ztratil člověk vládu nad přírodou; bída, nemoc a smrt vešly v život člověčenstva a člověk klesl pod moc a v porobu zlého ducha. Kristus tedy, an zázraky konal na přírodě bezživotné i nemocných, mrtvých a zlým duchem posedlých, dokázal, že jest pánem přírody, nám pak učinil následky toho hříchu snesitelnými svou milostí.

b) Kristus dostál dále úloze své kněžským úřadem, jenž v tom záleží, že Bohu, Otci nebeskému náměstným způsobem za padlé pokolení lidské se obětoval; tam na hoře Kalvarii na potupném dřevě kříže vyplatil za hříchy naše povinný dluh spravedlnosti Boží, zlomil naprosto moc ďáblu a učinil nás schopnými státi se dědici království božského.

c) Konečně pak, aby spásu všech lidí uskutečniti mohl, založil Církev sv., nad níž jako neviditelná hlava kraluje; do lůna

jejího vložil všechny poklady milostí svých, ustanoviv sedmero svátosti, jimiž církev, pečlivá matka, doprovázejíc člověka od kolébky až k hrobu, uvádí jej do blahé věčnosti, má-li jen dobrou vůli a snahu upřímnou. Syn Boží tedy vtělil se, aby nás spasil, a proto velmi krásně podotýká tu sv. Bernard: „Lékař přišel k neduživým, Vykupitel k prodaným, k bloudícím cestu, k mrtvým život; přišel ten, jenž by všechny naše hříchy uvrhl v hlubinu mořskou, jenž by uléčil všechny neduhy naše a na vlastních ramenou donesl nás k původu hodnosti naší."

Nejmilejší! víte nyní, že účelem vtělení Syna B. byla čest a sláva Boží, za druhé naše spása, a není dalek okamžik, kdy zavítati má k nám to nebeské robátko. O uchystejte mu jesle, připravte mu důstojné jesle — srdce své; očistte je však od hříchů napřed a vši poskvrny. Doba adventní, jež nám zobrazuje čtyři tisíce let před Kristem P. a dobou přípravy jest, chýlí se ku konci, ó použijte ještě těch několik dní, abyste důstojně uvítali přicházejícího Spasitele; a uchystáme-li mu srdce čisté, pak jistě zavítá do něho s milostí svou božské dítě, a my radostí rozechvěni s plesem prozpěvovati budeme: Narodil se Kristus Pán, veselme se; z růže kvítek vykvet nám, radujme se . . . ! A tak-li vždy těšivati se budeme na příští jeho zde na zemi, pak zajisté budeme se moci těšiti na druhé příští jeho a na blahou věčnost, kdež připojení budouce k oněm andělům, jež prozpěvovali na luzích betlémských, s nimi se u velebný rozepějem sbor a z úst našich po věky zaznívati bude: „Sláva na výsostech," a tím vyplní se i na nás slova: „I uzří všeliké tělo spasení Boží!" Amen.

Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Sepsal *Pazderka*, farář v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Narodiv se v Trapezuntě z nízkého rodu, odebral se Bessarion na študie do Konstantinopole a vstoupil r. 1423 do řádu Basiliánského. Týž rok odešel do Peloponesu ku Gemistovi Plathonovi, kdež s neobyčejnou horlivostí študoval filosofickým

a matematickým se oddal. Postupuje pak rychle ve všech církevních důstojnostech, stal se arcibiskupem Nicejským a přišel s císařem řeckým do Itálie. Ve Ferrare a Florencii učinil svou mravní důstojností a mírnou výmluvností na všechny přítomné hluboký dojem. Po šťastném uzavření unie vrátil se do Řecka, ale brzy navrátil se zas do Itálie, kdež přestoupiv k církvi katolické, jmenován jest kardinálem 18. prosince 1439.

Maje v srdci ideál unie od Řeků záný zničené, nechtěl se státi občanem nové vlasti, anižby v ní úctu a známost řecké vědy zvýšil. Naučiv se latině, rozvíjel velikolepou činnost ve prospěch církve, vědy a svého nešťastného národa. Jmenovitě získal si největší zásluhy o církev jako reformátor Basiliánů a podporovatel dvou velkých řeholí žebravých. Bohatě příjmy vynakládal nejšlechetnějším způsobem ve prospěch vědy, k získání rukopisů a k podrovnání potřebných učenců. Palác jeho stal se shromáždístem pro nejvýtečnější učence Řecka a Itálie. Kruh humanistů, jež Bessarion kolem sebe shromáždil, vzal na sebe povahu akademie, kdež platonská filosofie a jiné vědy předmětem rozmluv byly. Jak renaissance nakloněn byl, ukázal také, přeloživ několik řeckých spisovatelů na latinu, hájiv stkvěle Platona proti Aristoteli-kovi Jiřímu z Trapezuntu a založiv bibliothéku, kteráž jak počtem tak vzácností rukopisů v Itálii rovné neměla. Co kardinála při tom vedlo, nebyla pouhá horlivost sběrací, nýbrž i krásná patriotická myšlenka, zvláště od pádu Konstantinopole; po zkáze své vlasti chtěl alespoň duchovní díla starých Řeků před zkázou zachrániti a pátral tudíž s obzvláštní horlivostí po řídcích a těžko dostižitelných. Při tom mu velice posloužilo, že mu papež 1446 dozor nad basiliánskými kláštery v Itálii svěřil. Poznenáhlu sebral Bessarion na 900 rukopisů, jež na 15.000 dukátů cenil. Na sklonku života, čtyry léta před svou smrtí, daroval tuto bibliothéku republice Benátské, jež od starodávna prostřednicí mezi Východem a Západem byla. K tomuto pro učence velkodušnému, pro milovníka knih téměř nepochopitelnému rozhodnutí přiměla kardinála úvaha, že u něho při vši liberálnosti jen omezený počet vědochtivých ji užívatí mohl; v Benátkách měl tento poklad knih k nejsvobodnějšímu veřejnému užívání vyložen býti.

Vedle Bessariona vynikal mezi řeckými

účastníky při sněmu unijním učitel jeho, filosof Gemistos Plethon, ač činnost tohoto velice nadaného ale náruživého a výstředního muže, ne tak unii jako šíření platonské filosofie platila. Jsa nadšeným přívržencem Platonovým, ježž ve smyslu novoplatonickém pojímal a částečně pokřestanil, očekával Plethon od obnovené platonské filosofie zavedení všeobecného náboženství, kdežto protivníci mu vytýkali, že se novým náboženským systémem zabývá, jímž křesťanské náboženství zničeno, polytheism pak na trůn povýšen býti měl. Nicméně však zanechal v té příčině trvalé stopy svého působení v Itálii. Ohnivá slova jeho vzněla se v jímavé duši Cosima de Medici a vzbudila v něm plán k znovuoživení platonské filosofie v Itálii. Jde to na jevo ze slov toho, ježž si k vykonání svého obmyslu vyvolil. „Velký Cosimo de Marsilio Ficimo o svém překladu děl Platonových posloučával tehda, kdy sněm od papeže Eugena IV. svolaný ve Florencii shromážděn byl, přednášky řeckého filosofa Plethona, jenž jako Plato sám o platonské filosofii disputoval. Toho muže živá řeč tak ho dojala a nadchla, že v jeho vznešeném duchu myšlenka vznikla založiti akademii, jakmile by příznivý okamžik přišel.“

Nedlouho po skončení sněmu vrátil se do své vlasti, neodhaliv na štěstí Italianům, ježž za nevzdělané barbary považoval, svých náboženských náhledů, jimiž se úplně k po-hanství navrátil.

Když se Eugen IV. se šťastným aspoň na pohled výsledkem zasazoval o spojení Řeků, Arménů, Jakobitů, Nestoriánů a Maronitů, trval spor mezi nim a Basilejskými sněmovníky a vedl až k sesazení Eugena IV. a k prohlášení Felixu V. za protipapeže. Ačkoliv vážnost sněmu zvláště pro tento nový rozkol víc a více klesala, došly zásady jím vyslovené na ujmu papežské moci ve Francouzsku pragmatickou sankcí Bour-gesskou (7. července 1438) seznání a schválení a měly i v Německu mocné zástupce. že se bylo obávati, aby také tam v život uvedeny nebyly. Že se tak nestalo, děko-vati jest hlavně Eneášovi Silviovi Piccolomini. Ze všech osobností doby renaissance neznáme žádné zevrubnější než jeho, jenž bez rozpaků za nejstkvělejšího ducha toho století pokládán býti může.

Enea Silvio de Piccolomini narodil se 18. října 1405 v Corsignianu u Sieny. Pocházeje ze staré, ale zchudlé šlechtické ro-

diny Sienské, ztrávil mládí své dosti bídně. Záhy vstoupil na universitu Sienskou, aby práva študoval, k nimž však velké chuti neměl. Tím více zajímala ho klassická literatura. Cicero, Livius a Virgil byli mu nejmilejšími autory. Ve dne v noci seděl při těchto knihách, jež si od přátel vypůjčil a nechtě jim nevhod býti, přepisoval znamenitější klassiky s velkou pilností, jiné pak vypisoval. Sotva si přál času ke spaní a jídlu. Chtěje dále se vzdělati, odebral se do Florencie poslouchat slavného Filelfa.

Po dvou letech vrátil se Enea Silvio, jsa od svých příbuzných pobádán, do Sieny a poslouchal právnické přednášky; avšak leda s tím užitek, že velkou nechutí k juristům naplněn jest. Když kardinál Capranius na cestě do Basileje do Sieny přišel a na šestadvacítiletého nadaného a duchaplného mládence upozorněn byl, oblibil si ho a udělal ho svým tajemníkem. Tak přišel Enea na jaře 1432 do Basileje a zároveň do kruhů Eugenovi nepřátelských, což pro jeho pozdější život převeliký význam mělo. Z kanceláře nemajetného Capranice přišel Enea do služby biskupů Nikodéma Frýsinského a Bartolomea Novarského, konečně ku kardinálu Alberghatimu. Ačkoliv postavení toto trvání nemělo, přece nemálo přispělo, že se stkvělý duch Eneův vyčistil a v jistý směr dal. V domě Alberghatiho poznal Enea šlechtěného Tommasa Parentucelliho, potomního Mikoláše V. Enea provázel Alberghatiho nejednou na cestách a poslán jest od něho 1438 s tajným rozkazem do Škotska. Navráťv se z nebezpečné cesty, nezastihl pána svého více v Basileji. Místo aby ho následoval, usmyslil si zůstat v Basileji, kdež pak v náruživé hnutí proti Eugenovi IV. stržen jest.

Údům sněmu Enea svou duchaplností, veselostí a humanistickou vzdělaností brzy se zalibil, zvláště pak svou výmluvností pozornost na sebe obrátil. I učiněn jest skriptorem, potom abbreviatorem a nad-abbreviatorem sněmu, i údem deputace víry a užíván k rozličným poselstvím. Ač na spor mezi papežem a sněmem se lhostejností přívržence pohanské renaissance hleděl, přece proti Eugenovi IV. literárně vystoupil.

Nejšťastnější hodiny ztrávil Enea v Basileji v kruhu přátel starobylosti a lehkému životu hovicích. Že mravní život jeho nevázaností těchto kruhů valně utrpěl,

jisto jest, méně jisto, zdaž vliv těchto tendencí pohanské renaissance oddaných přátel pro jeho vystoupení proti zákonitému papeži rozhodný byl. Všeobecně známo jest, že s drzou nestydatostí Boccaciovou i svým oplzlým životem se chlubil. Ostatně nebyl Enea tehda ještě duchovním, aniž myslil stav ten těžké povinnosti ukládající kdy zvoliti. V listech svých se se vši upřímností vyjádřil. Také o velkých církevně-politických otázkách, jež tenkrát světem hýbaly, pojednává v nich způsobem velmi lehkomyšlným. Když sněm Basilejský rozkol způsobil, účastnil se ho i Enea Silvio, ba vstoupil i do služby vzdoropapeže Felixe V. Než bystrý jeho rozum poznal záhy, že sněm obnovivší rozkol dlouho se neudrží. Následkem toho znechutilo se mu jeho nové postavení; zároveň započala změna v jeho náhledech. Proto chopil se oběma rukama příležitosti, aby se cti z postavení sobě nesnesitelného vyvázl. Ta se mu naskytla, když r. 1442 s vyslanci sněmu na říšský sněm ve Frankfurtě přišel. Zde přišel skrze biskupa Sylvestra Chiemského do styku s králem Friedrichem III., jenž mu místo v říšské kanceláři nabídl. Enea přijal nabídnutí s radostí a zrušil svůj poměr k Felixovi V. Když Friedrich III. na své korunovační cestě Basileji se bral, následoval ho Enea Silvio do Rakous.

Netoliko v církevně politických náhledech nastala časem u Enea Silvia velká změna, nýbrž i v mravních pojmech jeho. Na místo dřívější lehkomyšlnosti nastoupilo vážnější pojmání života. Ale knězem se státi otálel ještě delší čas. Teprve r. 1445 se rozhodl. V březnu 1446 přijal ve Vídni svěcení kněžské.

S papežem Eugenem již před rokem Enea mír uzavřel.

Kancelář Šlik poslal ho tehda do Říma, aby se u papeže přimlouval, by sněm na třetím místě odbýván byl. Nedbaje na výstrahy přátel, Enea Silvio šel pln důvěry do věčného města, a byl tam v skutku vlídně přijat. K audienci však nebyl připuštěn, až byl rozhřešen od censur, jež ho jako přívržence sněmu a úředníka vzdoropapeže byly stihly. Ale Enea Silvio přece se ostýchal předstoupiti osobně před Eugena IV., proti němuž v Basileji prudee byl bojoval. Než své poselství vyřídil, obrátil se tudíž k uraženému papeži odprošuje ho v listě mistrovsky složeném, o němž se praví, že to řeč hrdiny v zajetí upadlého.

„Nejsvětější Otče, počíná, než přednesu rozkazy královny, kratičko o sobě promluví. Vim, že Ti o mně mnoho sděleno bylo, což ani dobré, ani opakování hodno není. A nelhali, kteří mne u Tebe obžalovali. Ano, dokud jsem v Basileji byl, leccos jsem mluvil, psal, činil — nic nezapírám. Než můj úmysl nebyl ale Tobě škoditi, jako církvi prospěti. Chybil jsem, kdo by to popíral? ale chybil jsem s nemálo jinými a ne nepatrnými muži. Šel jsem za Giulianem, kardinálem od sv. Angela, Nicolóem, arcibiskupem, Palermským, Ludvíkem Pontanem, notářem Tvé stolice. Tito platili za oči práva, za učitele pravdy. Co mám mluvit o universitách a jiných školách, jež Ti většinou nepřátelské byly? Kdo by s takovými muži byl nechybil! Ale i kdy jsem blud Basilejských poznal, neletěl jsem hned k Tobě, jak většina učinila. Obávám se, abych z jednoho bludu v druhý neupadl — jakož často do Scilly padá, kdo se Charybdě vyhybá — i dal jsem se k těm, kteří za neutrální platili. Nechtěl jsem bez rozvahy a bez prodlení z jedné krajnosti k druhé přejíti. Tři léta zůstal jsem tak u krále. Slyše zde víc a více o rozkolu církve, jenž mezi Basilejskými a Tvými legáty trvá, nepochyboval jsem déle, že pravda na Tvé straně jest. Proto uposlechl jsem ne nerad, když král přál cestu k Tvé dobrotě skrze mne otevřít, neb jsem doufal, že tak já k Tvé milosti navrátiti se mohu. Teď stojím před Tebou, a že jsem nevědomě zhřešil, prosím Tě, bys mi odpustil.“

Eugen odpověděl: „Vím, že jsi s mnohými zhřešil, ale vyznávajícímu so odpustiti, jest naše povinnost; sv. matka církev zapírajícímu zasloužený trest nikdy neodpouští, kajícímu vždycky. Tys již pravdy došel. Varuj se, abys jí více nepozbyl, a hledej milost Boží skrze dobré skutky. Stojíš na místě, kde pravdy hájiti a církvi prospěti můžeš.“

Enea Silvio tuto naději nesklamal. Jemu se podařilo spolek kurfiřtů neméně králi římsko-německému než papeži nebezpečný roztrhnouti a německá knížata k uznání Eugena přiměti. Ku konci r. 1446 brali se ze všech stran Německa vyslanci do Říma, kamž stihli 7. ledna 1447, mezi nimi Enea Silvio. Papež jim udělil ihned slavnou audienci, při níž obratný Enea Silvio vysoké požadavky Němců tak výtečným a výmluvným způsobem přednášel, že všichni jeho ducha

a moudrost chválili a velkou budoucnost mu předpovídali.

Po dlouhém vyjednávání povoleno v hlavní věci Němcům, načež vyslanci přísahu poslušnosti skládali. Po několika dnech (23. února 1447) zemřel Eugen IV.

Poměr Eugena IV. k umění zasluhuje zvláštní zmínky, jmenovitě z té příčiny, že Eugen v jistém směru svému velkému nástupci cestu upravil. Neb ač nesprávně jest tvrzení, že s Eugenem řada renesančních papežů počíná, tož on vlastně zprostředkoval přechod k těmto papežům. Ve Florencii viděl Eugen IV. první dvěře Ghibertiho, i jest velice důvodná domněnka, že papež přiveden tu na myšlenku, aby podobné nádherné dílo pro hlavní chrám římský objednal. Tak obdržel florencký architekt Antonio Averulino, přijímám Filarete, od Eugena rozkaz, aby nové špěžové dvěře pro Svatopetrský chrám ulil. Dne 26. června 1445 byly zavěšeny a zdobí po dnes prostřední bránu hlavního chrámu křesťanstva. Dílo toto jest proto zvlášť pamětihodno, že se na něm již vliv pohanské renaissance na umění ukazuje.

Filarete umístil na nich vedle postav Spasitele, Panny Marie, knížat apoštolských a výjevů duchovní činnosti Eugenovů netoliko poprsí římských císařů, nýbrž i Marta a Romu, Zeusa a Ganymeda, Heru a Leandra, centaury vedoucího nymfu mořem, ba i Ledu s labutí, právě tak jak v souvěkých básních humanistů křesťanští svatí bez ostýchání vedle pohanských bohů se stavěli.

A tentýž papež vzal nejnábožnějšího všech křesťanských umělců, Fra Angelica da Fiesole do svých služeb, aby vymaloval od něho založenou kapli velebné svátosti. Není události, jež by způsobilejší byla než tak unáhlený absolutní soud zatracující podporování renaissance skrze papeže zmírniti. Vidíme, že netoliko v literatuře, nýbrž i v umění první doba renaissance v ostrých protivách se obrážela. Tyto protivy vtiskly pontifikátu nástupce Eugena zvláštní ráz. Dne 6. března 1447 zvolen jest jednoglasně Tommaso Parentucelli papežem. S ním vstoupila křesťanská renaissance na trůn papežský.

Tommaso Parentucelli byl syn poctivého a způsobilého, ale na časné statky chudého lékaře ze Sarzany, kdež Tommaso bez pochyby světlo světa spatřil (15. listopadu 1397). Bohatě nadaný, záhy vy-

vinutý pacholík měl krušné mládí; pozbyv záhy otce, musil později pro nemajetnost studie v mladém věku s velkým výsledkem na universitě Bolognské započaté přerušiti. Matka zatím vstoupila v nové manželství, z něhož několik dětí poslo; nemoha od ní žádné podpory žádati, Tommaso sám na sebe byl odkázán. Na štěstí dostalo se mu místa domácího učitele nejprv u Rinalda degli Albizzi, potom u Pally de Strozzi ve Florencii. Dvouletý pobyt v městě, jež tehda středem humanistických studií bylo, byl pro Tommasa Parentucelliho, jmenovitě pak pro jeho literární směr, rozhodný. Zde byly vloženy v jeho mladou duši zárodky nadšenosti pro umění a vědy, ježto se později tak bohatě vyvinuly; zde započalo obcování jeho s nejslavnějšími muži té doby, jež později tak velké následky mítí mělo. Ve dvou letech uspořil si Parentucelli tolik, že se k dokonání svých studií do Bologně vrátiti mohl, kdež mistrem theologie učiněn jest. I teč zůstal v přátelském spojení s oběma šlechtickými rodinami, které s ním jako domácím učitelem s velkým vyznamenáním byly zacházely. Když Parentucelli po mnoha letech vrcholu velikosti dostoupil, jeho bývalí chovanci pak z vlasti vyhnáni byli, dostalo se mu radosti, že jim dobře činiti mohl.

Pro směr i pro ctnosti Parentucelliho, jenž po třech letech knězem se stal, jest významno, že ho biskup Bolognský, Nicoló d' Albergati, do služby vzal. Přes dvacet let, až do smrti tohoto výtečného preláta, byl pak jeho stálým průvodcem, nejspolehlivějším služebníkem, vladařem jeho domu a duchovní jeho rodiny. „Nemůže, dí Voigt, pro nábožný život Albergatiho pěknější svědectví vydáno býti, než že muž tak poctivý a vši lícoměrnosti prázný jako Parentucelli jeho dlouholeté a nezvratné důvěry požíval. Pro tohoto pak nemluví nic výmluvněji než chvalořeč, že se tak skromně službě Albergatiho všecek věnoval, svého stárnoucího a bolestmi kamene trápeného pána jako syn ošetřoval a ze zbožné vděčnosti své jméno za jméno svého zemřelého dobrodince vyměnil, když jej volba na trůn církve povolala.“

Když Albergati za kardinála povýšen byl, následoval ho Parentucelli do Říma, potom, když papež s dvorem do Florencie přesídlil, i sem. Tak se stýkal se zástupci jak pohanské tak křesťanské renaissance.

Vespasiano da Bisticci líčí názorně, jak nenuceně humanisté kurie s humanisty florenckými obcovali. Vypravuje: „Každý večer i každé ráno shromažďovali se Lionardo a Parlo z Arezza, Gianozzo Manetti, Giovanni Aurispa, Gasparo z Bologně, Poggio a mnoho jiných učenců pod širým nebem blízko papežského paláce k přátelským a literárním rozmluvám. Pravidelně se k nim připojoval Tommaso Parentucelli; sprovodiv svého kardinála domů, přijížděl rychle s dvěma služebníky na mezku, aby se pak ihned s velmi velikou horlivostí rozmluv oněch krásníků účastnil.“ Častěji navštěvoval akademii sv. Ducha, aby s učenými muži, jako byl nábožný mistr Vangelista da Gisa o filosofických a theologických otázkách se hádal; nejčastěji pak bylo ho vidati u knihkupečů florenckých, k nimž všechny jeho peníze putovaly.

Pozornost papežského dvoru obrátil na sebe bezpochyby při jednání o unii, při němž mu známost písma sv. a otcův církevních, jakož i obratnost v disputování velice posloužila. V odměnu za služby tuto církvi prokázané jmenoval ho Eugen IV. apoštolským podjáhmem s 300 dukáty ročních příjmů. R. 1443 pozbyl svého přítele Albergatiho, ale nabyl brzy nového mocnějšího ochrance, papeže samého, jenž ho komořím a 27. listop. 1444 biskupem Bolognským jmenoval. Pro odboj Bolognských proti papeži nemohl Parentucelli svého biskupství zaujmouti, tím pak nabyt příležitosti jiné platné služby konati. Dvakráte vypraven jest s předuležitým poselstvím do Němec, na poslední zasloužil si červený klobouk (16 vl. 23. pros. 1446). Jak rozhodného postavení ve sv. sboru v krátkosti se dodělal, vysvítá patrně ze zprávy Sienských vyslanců, kteří ho zrovna druhým papežem zovou. V březnu 1447 stal se jím skutečně.

Mikoláš V. byl zevně neúhledný; co do duchovní stránky byl od vrstevníků přeceňován. V theologii, v písmě sv. a v církevních otcích byl zběhlý. Bez odporu měl velice dobrou paměť, rychlou chápavost a nadobýčejnou výmluvnost. Avšak celkem byl jen receptivní hlava, která snadno nad nějakým literárním vytvořem velkou radost měla, sama pak na tomto poli neplodná byla. Vlastní jeho síla byla sbírat, pořádat a redigovati. Již jako mladý muž vydával všechny peníze téměř jen na knihy. Jako pravý milovník

knih chtěl však pouze krásně psané a vkusně vázané knihy; na cenu nehleděl, a vydával často víc, než prostředky mu dovolovaly. Všecky své knihy opatroval bohatě poznámkami na kraji. Zvlášť horlivě pátral po nových dílech. Kamkoliv přišel, hledal v knihovnách staré poklady, netoliko světské, nýbrž i církevní literatury. V Německu i ve Francouzsku našel pěkné věci. Z každé cesty, kterou s kardinálem Albergatim konal, přinášel novou literární kořist. Z nenáhla byl prvním znalcem knih své doby, autoritou hlavně v učených a bibliothekárních věcech. Nikdo neuměl jako on bibliotheku zařídit i spořádati. Mnoho knihoven založeno bylo podle plánu od něho pro Cosima de' Medici vypracovaného, kterak klášterní bibliotheka zařízena a uspořádána býti má. Ostatně nesmíme si představovati Mikoláše V. jako odborného učenice; neměl žádné oblíbené vědy, jako mnoho vědoucí dilettant pouštěl se za svou náklonností do dálky i šířky.

(Pokračování.)

Kterak rozmohl se duch náboženský po válce třicetileté.

(Podává prof. *Josef Vávra*.)

(Dokončení.)

Vcházelo potom do obyčeje, že zámožní i nezámožní měšťané, tytéž i šlechtici přijímali řeholi dominikánů, augustiniánů, karmelitánů, jezuitů, františkánů a kapucínů jako bratři terciáni, a přičiňovali se, dle té řehole i spravovati život svůj; a po smrti bývali v řeholním oděvu dávání k poslednímu odpočinku. Tak byl Kolínský měšťan erbovní, Antonín Dominik Jindra z Orebthalu r. 1723 pochován u františkánů v Zásmukách, jimž odkázal úhrnem 450 zl., kromě 610 zl. na jiné pobožné účely. Jiný měšťan, Jan Václav Paroubek, rodák ze Sadské a tercián dominikánů v Nimbурce, jenž umřel r. 1738, dal za sebe sloužití po různých kostelích klášterních 338 mš; Kolínský primas Jan Antonín Šperling († 1745) odkázal peníze na 1000 zádušních mš, a k účelům pobožným odkázal úhrnem 1500 zl., všecko své stříbro na sdělení věčné lampy, 1025 zl. na spomožení chudým; křtěný žid Josef Gottlieb († v Kolíně roku 1763) zůstavil 6380 zl., nemaje dítek, a odkázal své man-

želce 1500 zl., a vše ostatní dal chudým klášterům v Čechách a na ozdobu kostelů.

Však mnohem vydatnější podpora přicházela tehdež ústavům duchovním od šlechty, netoliko od bohatých rodů, ale též od chudších. Tak mnohý šlechtic mívál vynikající účast ve válce třicetileté jako vojevůdce anebo jako partizán v čele menších vojáků, a potom v době míru, nashromáždív velké jmění, rozpomínal se, kterak za války nebýval úzkostliv v marnění životů a statků lidských. Tu zajisté cítilav potřebu, něco učiniti na usmíření trapných upomínek, a činil tak na prospěch církve. Ze mnohých toho dokladů jen některé zde uvedeme. Vilém hrabě de Lamboy a Dessenaer, rodilý Belgičan, císařský general, nabýv v Čechách panství Hostinné a Dymokury, r. 1655 s manželkou svou Annou založil v Praze klášter Voršilek, do něhož pak vstupovalo drahně šlechticem, a r. 1659 umíraje odkázal jezuitům 15.000 zl.; syn jeho Jan pak roku 1677 založil řádu františkánů klášter v Hostinném. Jiný císařský general za války třicetileté, pan Zigmund Myslík z Hiršova na Pacově a Lhotě Jeníčkově († 1666), v poslední vůli své odbyv jedinou dceru svou neposlušnou, jež proti jeho vůli se vdala za jednoho hraběte ze Vlach, slušným věnem, odkázal statek svůj Pacovský své manželce na doživotí, a pak měl ten statek připadnouti karmelitánům v Praze, tak aby tam v Pacově založili nový klášter. Kromě toho založil pro sebe nadace mešní v Pacově a šesti klášterích v Čechách. Jiný general, Rudolf hrabě z Teufenbachu, roku 1654 založil Paulánský klášter v Nové Pace. Jiní vynikající mužové ze šlechty nezůstávali v tom směru pozadu, a hojně nakládali na zřizování nových ústavů duchovních. Nové kláštery kapucínské založili r. 1650 hrabě Maximilian z Trautmansdorfu v Horšově Týně, roku 1663 hrabě Hartvig z Nostic ve Falknově, roku 1663 Františka Eusebie z Pöttingu v Rumburce. Nové kláštery františkánské stavěli a nadali v Turnově Maximilian hrabě z Valdšteina r. 1661, ve Slaném a v Hořicích hrabě Bernart z Martinic r. 1662 a 1684, v Hájku Adam Euseb hrabě Ždárský roku 1659, v Tejnici hrabě František Ferdinand z Gallasu r. 1691, v Zásmukách hrabě Adolf Vratislav ze Šternberka r. 1692. Jak velký náklad ti pánové zřizováním těch klášterů na se brali, je zřejmo při klášteře Zásmuckem, kterémuž hrabě Šternberk na

své útraty vystavěl budovu 65 sáhů dlouhou, 54 sáhů širokou, kostel, květnou a zelnou zahradu tam pořídil, i humno na chování drůbeže. též knihovnu celou, a na svém panství zjistil františkánům výroční almužny 10 věder vína (40 zl.), krmné prase (7 zl.), 240 liber másla (30 zl.), 400 liber sýra (6 zl.), 600 liber kaprů (30 zl.), 30 skopů (42 zl.), 10 kamenů vlny na habity (25 zl.), na světla 16 zl., na maso a jiné potřeby 406 zl., k tomu 40 sudů piva, 50 sáhů dříví, 40 korců žita, 4 korce pšenice, 10 korců ječmene, 5 korců ovsa, 4 korce brachu. Jen vyčtené zde naturalie měly by dnes hodnoty přes 2300 zlatých.

Knihy kšaftů v zemských deskách z let 1640—1700 oplývají zjevnými důkazy toho, jak byla šlechta náchylna církvi. Hrabě Zdeněk Vratislav z Mitrovic, pán na Mníšku a Lipchavě se Stroužnicí, žádostiv jsa mít věčný odpočinek při kapli sv. Zikmunda v chrámě sv. Víta na hradě pražském r. 1640, odkázal té kapli 4000 kop mísených, sumu, za kterou se tehdy spustlé statky rytířské v úrodném kraji kupovaly, a kromě toho 600 kop na obnovení spáleného kostela ve Mníšku. R. 1659 odkázala stará panna Sibylla Kraftová z Lammersdorfu vše své stříbro na mešní fundace. R. 1669 zemřel někdejší plukovník u krysníků, rytíř Adam Jaroslav Šofman z Hemmerles, pán malých statků Konárovic, Hlízova a Veltrub. Nemaje jiných dědiců kromě synů bratra svého Markvarta, nařídil v poslední vůli, aby ze statku jeho vycházela stálá a hojná almužna Kolínským kapucínům pro odplatu Boží, k záduší Zbyslavskému dal 600 zl. a 300 zl. k faře tamější na výroční mši zádušní, českým literatům v Kutné Hoře 50 zl.; dále zavázal dědice, aby znova vystavěli kostel v Konárovicích, při něm špitál na chování šesti chudých lidí, z nichž aby každý dostával k živnosti na rok po 12 čtvrtcích brachu, půl hrubých, krup drobných, mouky výražní, 24 žejdlíků soli, 12 liber másla, 6½ korce mouky na chléb, 6 věder piva bílého, na každou neděli a na každý svátek po půl libře masa; každý měl též za rok dostávat soukenný šat, pár střevíců, pár košil a 5 zlatých. Za to měli se ti špitálníci každého večera scházeti v kostele na modlitby a pobožné zpěvy. Též dědicové pana Adama Jaroslava Šofmana jeví nábožného ducha. Pan Jiří Bohuslav Šofman z Hemmerles r. 1691 odkázal Konárovkému chrámu 100 zl.,

kapucínům v Kolíně 75 zl.; r. 1715 odkázala paní Anna Kateřina Šofmanka rozená z Löwenkronu Konárovkému kostelu 50 zl. kromě 150 zl. mešní fundace, a svůj zelený šat drahý dala na odění čtyř Mariánských soch (u Jesuitů v Hoře, u cisterciánů v Sedleci, u kapucínů v Kolíně a ve Žlebicích). Poslední člen toho rodu, paní Anna Lidmila z Hemrles, vdova Rabenhauptova, věrná Češka, odkázala cisterciánům v Sedleci 1000 zl., Voršílkám v Hoře 2500 zl. co fundaci na chování českých slečen v klášteře, kostele v Konárovicích 300 zl., kantoru tamtéž 150 zl., kapucínům v Kolíně 100 zl., a jakož za živa vystavěla ve Hlízově kapli svatých 14 pomocníků, odkázala jí 100 zl.

Do počtu nábožných rodin též náleželi paní Englové z Engelsflussu. První z nich, Servác Engel, prve pražský měšťan a pak bohatý statkář, r. 1651, štědře pomáhal Jesuitům při stavbě kostela nejsvětějšího Salvatora v Praze, vystavěl tam nový oltář a nadal ho mešní fundací 2000 zl., na Svaté Hoře pořídil pěknou kapli „Mníšeckou“ v ambitě, a obnovoval na svém panství Mníšeckém patronátní kostely. Mnoho dobrého činil chudým poddaným; když roku 1674 umíral, vykázal 1500 zl. na 3000 mší svatých. Ještě více pamatoval na církev syn jeho Servác Ignác, který prodáv statek svůj Korkyni za 30.000 zl., r. 1692 vystavěl za to na Skalce u Mníšku kostel sv. Máří Magdaleny a klášter pro 4 benediktiny i s domem rekolekčním. Po jeho smrti r. 1704 sice sešlo s uvedením benediktinů, a klášter zůstal pust do r. 1763, kdež hraběnka Benedikta Čejková z Olbramovic tam uvedla františkány, jimž dala k živnosti 6000 zl. v úpisech. — O bohatém hraběti Hanuši Fridrichovi z Trautmansdorfu, pánu na Litomyšli, Pečkách, Brežanech Dolních a j., čteme k roku 1696, že odkázal pražským Paulánům u sv. Salvatora 1000 zl. a piaristům v Litomyšli, jimž za živa byl dobrodějem, dal 1000 zl. na 2000 mší. R. 1707 pořizoval hrabě Ferdinand Vilém Popel z Lobkovic na Eisenberce a Neudorfě poslední vůli, v níž žádal pro svou budoucí sohránku červů (Madensack) poslední odpočinek u kapucínů ve Falknově v hábitě jejich, a vysadil kapucínům ve Falknově a Mostě roční důchod 15 zl., 12 sáhů dříví, po 150 librách kaprů, 50 librách štik a 12 sudech piva. R. 1708 žádal pan Ferdinand Rudolf Dobřenský z Dobřenic, pán na

Chvalkovicích u Jaroměře, aby pochován byl „bez prachu“. v kostele Chvalkovském, jehož obnovené faře odkázal 5000 zl. kromě 200 zl. na stavbu a 200 zl. na výroční mši, jesuitům v Žirči 2000 zl., karmelitánům v Praze na Újezdě 1500 zl., svému bratru frateru Alexiovi v témž klášteře 2000 zl. a literátům u sv. Klimenta v Klatdsku, Trutnově, Hradci, Červeném Kostelci, Žacléři a Žirči po 20–40 zl. — Hrabě František Antonín Šporek, pán na Lysé, Konojedech, Malešově a Hradišti, založil a bohatě nadal nemocnice v Konojedech a Kukusu, kdež usadil řád Milosrdných bratří, r. 1711 založil v Lysé při Lauretanské kapli malý klášter bosých augustiniánů a r. 1713 nadal kapli sv. Jana Křtitele na vrchu Vysoké u Kutné Hory 4 světské poustevníky, a to jistinou 7500 zlatých, a mimo to vydal do 100.000 zl. na vykoupení křesťanských otroků z rukou tureckých. To jsou jednotlivé ukázky vynaté z předlouhé řady. A jdeme po kostelích v Praze i na venku, a kde nalezneme tam ve dlažbě neb ve zdi kamennou desku náhrobní s erbem, každá jest němým svědkem štedrých darů, jež byly těm kostelům dány od těch, kteří tam jsou pohřbeni. Tak bývalo až do časů císaře Josefa II., kdež vyšlo na jevo, že zbožná vůle dobrodějů církve tytýž musí ustoupiti před chladnou vypočítavostí státní saisony.

Program spolku katolických akademiků „Družstva Arnošta z Pardubic“

v min. ořádné valné schůzi 19. listop. 1887
konané kolegům svým rozebral A. L—n.,
právník.

Kolegové! Vznesený vytkli jsme si cíl a vznesenější ještě podává ho budoucnost přičinnosti naší. Pravím -- našemu přičinění; vždyť dosud nic velikého samo sebou se nezrodilo, vše veliké a vznesené bere počátek svůj v zárodku — semeni malém. Nelze ovšem tajatiti, že vznik a vzrůst velikosti a vznesenosti vždy spojen jest se snahou a prací — prací přechasto obrovskou, na první pohled odstrašující. Leč toho mužná povaha a vůle pevná se neleká. To zajisté neodstraší ni nás, jež jsme se shlukli pod společný prapor vůle pevné a odvahy nezdolné, kteří první část nespází — část arcí menší a snadnější — máme již za sebou, máme překonanou.

Spolek náš, jak Vám, Kollegové známo, pojal za svoji úlohu, vedle svědomitého plnění povinností náboženských, pěstovati vědu a umění druhu nejrozmanitějšího, tužiti se vespolek v nynější obtížné době, ve všeobecném vášnivém vznětu boje a vypomáhati, by síly katolické, vlastenecké mládeže vzrůstaly v povahy mužné, stálé, které by prospěch vlasti vždy měly na zřeteli a jež by se o něj též zasaditi dovedly. K tomu je zapotřebí veliké síly, veliké námahy i značných prostředků hmotných. Všeho toho v takové míře dosud nemáme; míti však můžeme a bohdá budeme. Jsme teprve zrnkem nedávno v zemi uloženým. Na nás jen Kollegové“ nyní jest, aby toto zrno vzrostlo v lípu košatou, mohutnou, jež by větve své rozprostřela nad prázdny kolemy sebe prostorami! Prostory jest dosti! Vždyť jsme prvním spolkem toho druhu po všech širých končinách českoslovanských, po končinách možno říci — celkem i katolických. Nepotřebujeme a nejsme také spolkem výbojným; my ujali jsme se jen opuštěného údílu otcovského. Pro činnost svoji máme půdu rozsáhlou a úrodnou, poněvadž ve směru našem ještě nevypotřebovanou, ještě nevyssátou; jak jsem již podotkl, jsme prvním a také jediným katolickým akademickým spolkem v zemích koruny naší. Praha jest pro středisko našeho spolkového života, naši spolkové činnosti místem též velmi příhodným; ona jest srdcem v národě našem; k ní pohlíží nejen Čech, Moravan a Slezan, než i vzdálenější pobratimové naší hledí k ní s úctou, jméno její známo po všem Slovansku. V ohledu tom jest nám tedy vše příznivým; jest jen třeba dáti se do díla, pracovati svorně a společně za stejný cíl. Čím dříve a s čím větší silou započneme, tím většího doděláme se zdaru a úspěchu. Proto záhodno a čestno, by všickni, kdož pro tuto svatou věc mysl mají, v kom jiskra pravého vlastenectví dosud nevyhasla, síly svoje v jedno spojili, bychom spojenými silami dali se do díla a neustali v díle započatém. Cíl náš ovšem ještě jest dalekým; musíme nejprve ideí své vybojovati uznání a čestného místa na kolbišti národním; pak teprve možno se zdarem povznášeti prapor náš vždy výš a výš.

Jsem přesvědčen, [Kollegové, že každý vstoupil v řady naše s pravým úmyslem účastniti se nejen života spolkového, býti snad toliko pouhým členem jeho, nýbrž státi se i stoupencem a šířitelem zásad spolkových, státi pod praporem naším nejen v době míru, nýbrž i v zápase o blaho a čest národa. — Že vytknuli jsme si za jeden z nejdůležitějších úkolů též stránku náboženskou, to má, Pánové, závažnou a podstatnou příčinu. Nesprávně však by si vy-

kládal, kdo by za to měl, že účelem spolku snad jest, vychovávatí z akademiků teprve katolíky. Toho není! My katolíky již jsme a dříve již byli; to jsme sem již přinesli. Nám bude náboženství vždy jedním z nejdražších odkazův a upomínek po otcích našich; my vážíme si ho z přesvědčení vlastního i z nabyté zkušenosti dějinné jakožto něčeho na nejvýše vznešeného a cenného. Právě dějiny podávají zcela jasný a nezvratný důkaz, že jádro moci a rozkvětu jednoho každého národa položeno jest ve pravém mravním životě jeho; jakmile tento základ považován byl za vedlejší, pak moc národa byla otřesena, klesala a sebe hlučnější fráse nevzpomohla, ba sama ještě někdy národ ubíjela. Že pak to, co takovou řadu let pevným a nerozborným zůstalo, tolika vítězství dobylo — jako náboženství katolické — nemůže býti špatným a nepravým, vysvítá již samo sebou. Však pomíňme vnitřního svého přesvědčení o velikém významu náboženství v životě jak jednotlivců, tak celých národů, o důležitosti jeho ve vývoji světovém a postavme se na ono zcela moderní stanovisko, jež hlásá ku památkám a odkazům předků míti lásku a úctu, jež kladě prospěch vlasti výhradně za vodítko a měřítko života. A i s tohoto stanoviska — ač zásadě naší způsobem nevědomým nepřátelského — dá se vyvoditi důležitost našeho úkolu, musí uznána býti oprávněnost a potřeba jeho: Nikdo přece neupře, že náboženství jest odkazem od otců nám zůstaveným a jistě tak vznešeným a drahým jako kterýkoliv jiný jich odkaz; nikdo neupře dějinám, že v náboženství spočívá mravní síla národů, ta že udržovala je pružny, že přivedla je ku rozkvětu moci jejich, kdežto opak toho vždy v záhubu je sřítíl. Konáme-li tedy řádné povinnosti náboženské, nekonáme jistě věc národu svému záhubnou, úkol a snaha naše nejsou podvrtným činitelem síly národní, nýbrž i tento úkol jest částkou velkého úkolu vlasteneckého. Než my stojíme výše i naproti tomuto stanovisku. My řídíme se též vlastním přesvědčením, hlasem svého svědomí, činíme i těmto požadavkům dosti. Přesvědčení naše jest zcela jasné; toho se my jako řádní synové vlasti nevzdáme a chceme-li řádnými syny otců svých zůstat, vzdáti nemůžeme. — Ostatně má plnění povinností náboženských pro nás právě též význam jako pro každého jiného katolíka; že plníme povinnosti tyto společně, činíme jen proto, bysme ukázali, že přesvědčení naše jest pravým, že se za ně nestydíme; má nám to býti též posilou při společné práci, upomínkou na společnou ideu, společný cíl.

Novým důležitým účelem spolku katolických akademiků jest, vzdělávati se ve všelikém oboru

vědeckém, bychom ustálili se v muže povahy pevné, povolání svého důstojné. Dosud ovšem nebylo lze rozvinouti program náš plnou měrou, ježto nedávno vypučevší spolek náš dříve své vnitřní i vnější postavení upevniti musel. Již od počátku třeba kráčet cestou pevnou, jistou, byt i krokem pomalým. Proto především jest se starati o všestranné upevnění a rozšíření spolku. Toho lze docíliti jednak řádnou disciplinou a dobrou správou, jednak i tím, že spolek činností svou uváděn bude ve známost širších kruhů, že uznána bude poctivá snaha naše. To jest prvním naším společným úkolem i úkolem každého jednotlivce zvláště. Zajisté bylo by nám velikou pohanou, kdyby snad někdo za spolek se styděl, dobrého jména a pověsti jeho nehájil; kdyby snad skutky jeho byly pravou protivou zásad spolkových. Jest nutno, aby každý sledoval život spolkový, by účastnil se všech schůzí a rokování, by možno-li mu vystupoval činně. Každý člen má přemýšleti, co by sloužilo ku rozkvětu a blahu společnému, má hleděti i sám činnost spolkovou ve zdárnější a rychlejší přivesti postup. V takovém zápase má jednatelce též hledati svou slávu a čest!

Důležitou také otázkou jest jmění spolkové; ono jest nevyhnutelně nutným naší společné existenci. Nesmíme se spokojiti, kryjíti se příjmy a vydaje; pro nás jest nutná úspora; čím větší tato úspora, tím líp pro nás, tím bezpečnější postavení naše. Postrádáme sice ještě velmi mnoho věcí potřebných, ku vývinu svému nutných; pro počátek však nelze jinak, než se uskrovniti; nikdo nemůže proto výtku činiti. Z bludiště tohoto vyvede nás též jedině přičinlivost naše. Posud pohlíží se k nám s nedůvěrou; čeká se osvědčení. Toliko prací, toliko skutky možno odstraniti tuto nedůvěru a nové přátele si získati.

Největší tudíž péči musíme věnovati po spolitě literární činnosti, faktorům a stránce vzdělávací; to budiž též odznakem naším; zde jest naše východiště, naše spása, náš konec. A pak jest to nejen účelem spolkovým, nýbrž také naším vlastním a hlavním úkolem životním. Hlavní pozornost musíme obrátiti ponejvíce k literatuře vědecké; zde najdeme největší a nejvděčnější pole pro činnost svoji. Také jest záhodno, ano ku dokonalému vzdělání nevyhnutelno, všimati si spisů literatur cizích; předpokladost v ohledu tom jest záhubnou pošetilostí. Právě tato vzájemnost jest velice důležitou při rozvoji a postupu lidské, světové vzdělanosti. Ona usnadňuje a urychluje její postup, zamezuje, že netřeba starou věcí dále se zabývati, jí na novo vyhledávati; ona tvoří nejjistější poklad ku dalšímu vědeckému vývoji. Učiti pak se od

jíného není vadou ani hanbou; býti nevědomým a ku pravdě a vymoženosti — byť i cizí — nevšímavým a zarputilým, to jest hanbou, a netoliko hanbou, ale i vlastní škodou. Od nás již mnozí také leccemu se naučili, čím podnes se pyšní; my sami mnohdy teprve se rozpomínáme, že jsme byli učitelé, sami jsme to již zapomněli. A bude to kdy ku hanbě, že jeden národ přijal, naučil se něčemu lepšímu od druhého? Vždyť žádný vzdělaný národ nemůže vystoupiti a říci: „Vše co mám jest původem mým, toho já jsem tvůrcem!“ Budeme-li jednati a pokračovati dle této metody, tím nepozbude nic i národ náš na své cti a slávě. Při tom možno zůstatí při zásadě, že na první místo patří vždy spis domácí, český, a možno zásadu tuto i prováděti. Jako akademikové potřebujeme míti vše; knihovna naše má býti též vskutku akademickou.

Knihy samy o sobě jsou mrtvým materiálem, jsou pouze pomůckou a vodítkem ku vzdělanosti, nikdy ještě vzdělaností. Té musí každý z nich teprve práci vydobývati; a chtěli se jí dodelati musí se přitom ještě řídití dle určitého, pevného pravidla. Abychom dodělali se řádného výsledku, musíme taktéž počínati si prakticky, systematicky. Jelikož zastoupeny jsou ve spolku našem posluchači všech čtyř fakult a techniky, poněvadž jsme si za předmět působnosti své vytkli veškerá odvětví vědy a umění nám přístupná a poněvadž každý všemu věnovati se nemůže a třeba míti zřetel ku povolání a náklonostem jednotlivců, bude nejprospěšnější, když utvoří se jednotlivé vědecké skupiny, z nichž každá obere si nějaký předmět za svůj hlavní, výhradní. Tak bude každému poskytnuta možnost a příležitost zdokonalovati se ve svém oboru, učiniti zálibě své v tom či onom dosti. Tak usnadňovati si budeme navzájem i všestranné vzdělání, sdělující vedomosti svých jeden druhému; tím nabudeme právě přehledu. K tomu ovšem nutno, by při literárních večerech, každá taková skupina vystupovala činně, by o důležitých, zajímavých, zvláště časových nálezech podávala druhým zprávu; zde bude místo podati důkaz o pokroku, zde bude veden čestný zápas o první místo; a tu zápas ten bude také rozhodován. — Velice zapotřebí jest též doporučení pěstování cizích jazyků. Pouze znalost jejich podává nám bezpečný klíč, jenž možným činí přístup ku literatuře toho kterého národa, ku duševnímu jeho pokroku a vzdělanosti; ano znalost některé bývá mnohdy nezbytnou ku vznešenému a nejvýše důležitému povolání. — Nechci se o všeobecně uznané věci šířiti. — Hudba, těsnopis a j. jsou rovněž krásny a neneužitečny.

Provedení všeho toho dá se při všeobecné dobré vůli lehce uskutečniti. Jest arci těžko, ba někde nemožno pro každou z těchto skupin najíti vyhlášeného učitele a tak obětavého, že by pouze z lásky ku dobré věci tento čestný úkol rád na se vzal; leč neupírám, že se taková duše ještě najde. Zde lze hledati pomoci i ve spolku samém. Mezi tolika členy najdou se jistě někteří, již v jednom nebo druhém oboru aspoň poněkud se vyznají a mohli by předsevzítí vyučování neb aspoň jakési předsednictví v jednotlivé skupině. Nestává se pouze virtuos učitelem; častěji naopak stává se učitel virtuosem. Aby se pak při jednotlivci docílilo stálosti a pravidelnosti, to jest pak další otázkou a úlohou buď spolku celého, nebo jednotlivé skupiny. Tím právě život spolkový nabude mnohem větší živosti, stálého ruchu.

Snaha po vzdělání má nalézti vždy oporu svou ve spolku; za tím účelem spolek náš se též utvořil, aby se pracovalo společně a svorně. V něm mají býti podporovány snahy členů po vzdělání, má pěstována býti vzájemnost mezi nimi; tento účel vznešený jest spolku vodítkem, jeho cílem, k jehož dosažení směřují veškeré snahy naše. On s radostí vřelou vítá také každého v náruč svoji a hledí svazkem pevným spojití nás všechny v nedobytnou baštu pravé osvěty, pravého vlastenectví. Mnoho na tom záleží, zdali úkol svůj pojme správně a úplně, zdali jej také provedeme. Jest velikou a také nesnadnou, draží kolegové, úlohou akademického studentstva býti v každém ohledu patričně vzdělan; na nás jest býti někdy národu svému oporou, pevnými sloupy, sloupy žulovými, nikoli pak klátící se třtinou — šumící sice třeba dosti mnoho — však přece jen třtinou.

Nelekejme se tohoto velikého a obtížného, však vznešeného úkolu. Byť činnost naše na venek nebyla dosud značná, my kolegové, již nyní s uspokojením můžeme hleděti na působení své, do budoucnosti. Ne vnější lesk, vnitřní práce jest snahou naší. Vždyť jsou síly naše příliš skrovné posud, abychom již chtěli působiti nějak rozhodně v životě našem veřejném. Dobrá vůle spojená s prací všechno může. Jistě i pomoci a podpory při pravé snaze naší scházeti nám nebude; vždyť každému vlastenci záleží také na budoucnosti, na zdárných synech vlasti. —

Vzpružme se tedy, dodávejme si společné zmužilosti slovy:

„Vzchopme se, budme zcela svými,
budme národu svému syny upřímnými!
Svornost a práci ve štít sobě dejme!...
vlast nám bude jistě za to vděčnou.

Víra! Národ! jen k tomu cíli spějme!...
a snaha naše má již cenu věčnou.“

Národ pak často vzpomene nás s vděkem
a činnost naše růsti bude s věkem.

Z dějin odpadu Anglie od církve katolické.

Podává *Josef V. Kratochvíl.*

(Pokračování.)

Za takových okolností bylo apoštolské počínání Otců Parsonsa a Kampiana blahonosné. Oni zmužile nesli kříže své i jiných. Posílnění jsouce učením Jesuitů, líbali odsouzení katolíci to dřevo šibeniční, na němž umřítí za největší štěstí své považovali. Lid i vznešení nejvyšších stavů hrnuli se za noci do odlehlého koutu, kde Jesuité přístřeší své si vyhlédli. Tu podobně jako první křesťané v katakombách starého Říma na mučnickou smrt se připravovali.

Jak Richard Smith vypravuje, vyjádřil se zajatý kanovník následovně: „Nezaměnil bych nyní osud svůj ani za klobouk kardinálský; v Anglii jsem poznal, co katolík jest; zde jsem poznal, že víra tam skvělejší bývá, kde jest pronásledována!“

Stísnění katolíci Londýnští dovolávali se opět rady P. Parsonsa; Jesuita ku prosbě té do Londýna přišel. Když pak slyšel, že krutovláda neustává v díle svém proti Tovaryšstvu, rozhodnul se uveřejniti onu sebeobranu a protest proti ediktu královskému ze dne 15. července. List ten vyšel a byl ihned po celém království rozšiřován. Na vysoké škole oxfordské, kde P. Kampian měl ještě horlivé přívržence mezi protestanty, bylo dílo jeho jako logické a správné uvítáno a zaujalo úplně ducha vzdělaných. Konečně došlo k uchu jeho, že přáním jest jak katolíkům, tak i protestantům, aby složil spisek jednající o předmětech a otázkách, ve shora uvedeném protestu.

Spisek ten vydán počátkem dubna r. 1581 pod názvem „Deset důvodů.“ Jeden z nejlepších spisovatelů toho času; Antonio Moreto, nazval je „Zlatou knihou, která skutečně rukou boží psána jest“ (Libellus aureus, vere digito dei scriptus); Camden pak, historiograf a pochlebík Alžbětínů napsal, že jest to „sličná, ale ženská práce!“

(Camden, *Annales regni Elisabethae* 1550). Toto dílo, pronásledovaným a opovrženým Jesuitou napsané, skvělo se jak něžností, tak i učeností a došlo všude chvály. V Oxfordu způsobilo obrat k lepšímu ve prospěch katolíků.

Predikanti nemohli proti jeho dialektice ničeho namítati; odpovědi jejich bylo, že z díla toho učinili státní záležitost, považující a vyhlašující je jako podnět nového spiknutí papežova s králem španělským proti zločinům Alžbětínům. Účinek knihy té v zemi nemohl se již potlačit; i usneseno jest, spisovatele jejího utratiti. Nové a ještě přísnější vydány jsou rozkazy, aby Kampian stůj co stůj byl zatčen.

VIII.

V noci dne 29. dubna byly v Londýně u všech podezřelých katolíků domy prohlédány. Slídiči násilně vnikali do příbytků — Parsonsa a Kampiana však nenalezli. Jeden z pronásledovaných byl však přece dopaden — a sice kněz Alexandr Briamt; kalich ho prozradil. Mladistvý (28 let star) a horlivý muž ten ihned byl k mukám odsouzen. I trápili ho hladem a žízni a hřeby mu za nehty zaráželi; přitom se ho tázali, kde že se zdržuje Parsons a Kampian. „Nepovím vám to,“ zněla rozhodná odpověď, „ne sice že bych toho nevěděl; já je viděl, pod jednou střechou s nimi jsem přebýval; nakládejte se mnou, jak vám libo — více ode mne se nedovíte!“

Státnímu tajemníku Walsinghamovi naskytl se mezi tím člověk jakýsi, od víry katolické odpadlý; týž nabízel se zrazovat služebníky Páně vládě, když tato podmínkám jeho přivoli. Byl to Georges Elliot, lupič a vražedník. I Kampiana uvolil se vypátrati a jako záruku slibu tohoto, vyžradil ihned někdejšího dobrodince svého kněze Johna Payne-a; a jako na znamení důvěry k podlému zrádci, kázal Walsingham Paynea zavraždit; mimo to slíbil Elliotovi značné jmění a tak pojednou stal se týž v království Alžbětíně veledůležitou osobností; měl v rukou ministeriální dekrety, dle nichž lordové — místodržitelé všude přání jeho měli vyhověti. Tak nastoupil tento anglický lškaríot svoji pouť na nejistotě, spolehaje se na náhodu.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho kníž. Mil. náš nejduš. arcipastýř ráčil se ve čtvrtek dne 1. prosince vrátiti z Brna, kde navštívil svého bratra Jeho Excell. p. místodržitele moravského Bedřicha hrab. Schoenborna a pak nejduš. p. biskupa Brněnského.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se do 6. pros. u sv. Jiljí a Dominikánů, od 7.—11. prosince u sv. Haštala a od 12.—16. t. m. v Emausích.

— **Slavnost chrámová u sv. Mikoláše** na Malé straně v Praze započne v pondělí dne 5. prosince v 5 hod. odpo. slavnými nešporami. V úterý dne 6. pros. na den sv. Mikuláše bude nejduš. p. kníže-arcibiskup v 8 hod. sloužiti mši sv. a odpo. v 5 hod. bude požehnání. Ve středu, v pátek, v sobotu a v pondělí bude v 8 hod. zpívaná mše sv. a v 5 hod. odpo. požehnání. Ve čtvrtek o slavnosti Neposkvrněného Početí P. Marie konají se dopo. služby Boží (s obvyklou sbírkou ve prospěch křesťanů v tureckých krajinách) v obyčejném pořádku, odpo. ve 3 hod. bude požehnání a v 5 hodin slavné nešpory. — Pouť koná se v neděli III. adventní dne 11. pros.: v 6 hod. ráno rožná mše sv. s výkladem, v 8 hod. školní mše sv., v 9 hod. Matura či zpívaná mše sv., v 10 hod. slavnostní kázání, v 11 hod. slavná pontifikální mše sv.; odpo. ve 3 hod. požehnání a v 5 hod. slavné pontif. nešpory. V úterý v 8 hod. zpívaná mše sv. a v 5 hod. odpo. slavné nešpory, po nichž se slavnost chrámová chvalozpěvem „Te Deum“ ukončí.

— **Prohlášení za svaté.** Dne 27. listopadu v první neděli adventní, podal sv. Otec Lev XIII. poslední rozhodnutí, že kanonisaci 3 blahoslavených vyznavačů z T. Ježíšova: Petra Clavera, Jana Berchmanna, Alfonsa Rodrigueza nic nevádí a že tudíž lze k ní přikročiti.

— **Zvláštní vlak do Říma.** Do Říma se vypraví k 50letému kněžskému jubileu Jeho Svatosti papeže Lva XIII. 21. prosince t. r. zvláštní vlak s urychleným jízdním časem večer v 8 hodin z Vídně, nádraží jižní dráhy. Ceny jízdy tam a zpět: I. cesta: I. třída 169.55 franků aneb 85 zl.; II. třída 122.35 fr. aneb 62 zl.; III. třída 81.45 fr. aneb 41 zl.; II. cesta: I. třída 193.95 fr. aneb 97 zl.; II. třída 139.45 fr. aneb 69 zl. 75 kr.; III. třída 91.60 fr. aneb 45 zl. 80 kr. Lístek má platnost 45 dnů. Jelikož počet účastníků pro tento zvláštní vlak je omezen, možno se v dole naznačené výpravní kanceláři jen do 12. pros. přihlásiti; zároveň musí se třetina jízdného přiložiti a sice dle toho, kterou třídu jízdní kdo použiti míní. Bližší zprávu jakož

i program v G. Schroecklově konc. I. víd. kanceláři pro vypravení cestov. vlaků. G. Schroeckels concess. I. Wiener Reise-Bureau, Wien I. Kolowratring 9.

S m ě s.

Armáda Ježíše Krista a sice ta pozemská rovněž jako jiná, skládá se z různých pluků; tato armáda jest největší na světě, povždy nepřemožitelná, ačkoli má nejvíce nepřátel; úhlavní nepřítel její, ďábel, lhář od počátku, nepřestává na ni dorážeti s celým hejmem svých pomocníků, padlých andělů; a ačkoliv stává se, že mnohý neudatný voják armádu opustí, vítězí tato přece a onen sám sobě nejhůře si tím poslouží, neboť stane se zajatcem ďáblovým, jsa poskvrněn těžkým hříchem. Postavme se nyní nějak opatrně do vojenského štábu armády Kristovy: vidíme zde nejprve nejvyššího vůdce a zbrojmistra — papeže, obklopeného kardinály a biskupy, kteříž jsou majitelové jednotlivých oddělení vojska, jich velitelové jako plukovníci; pozorujme nyní ze zákoutí svého celou armádu. Nejprve vidíme pioniry, genisty atd. — to jsou misijnáři, kteří v zemích pohanských a též i jinde jsou předním vojem Kristovým; staví cesty a mosty, nejprve bojují a tak jsou též nejvíce pronásledováni. Pak přichází pěchota: duchovenstvo světské se svými sobě věrnými ovečkami. Po té následuje kavalerie: rytířští a jiní řádové, katolická šlechta atd.; pak vozatajstvo, vezoucí sebou munici; jsou to chudí řádové, zbožní poustevníci se zásobami svých modliteb a skutků kajetelch za zdar boje křesťanského. Řadu uzavírá sbor sanitní čili zdravotní: milosrdní bratři, Lazaristé, Vincentiáni. Ale skorem bychom opomenuli též nováčky uvéstí, kteří kráčí vždy podle svého pluku: jsou to semináristé, novicové a klerikové. Kláštery jsou tvrze. Vysloužilci a invalidi jsou věrní zemřelí. Každý pluk má též svůj prapor s nápisem. Jesuité: „Vše k větší cti a slávě Boží!“ Redemptoristé: „Velké u Něho vysvobození!“ Benediktini: „Aby ve všem zveleben byl Bůh!“ Dominikáni: „Pravda!“ Františkáni: „Můj Bůh a mé všechno!“ Milosrdní bratři: „Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou!“ — Hlavní prapor třímán rukou nejvyššího vůdce — papeže. Jest na něm: „Matka Boží neposkvrněná, královna nejsvětějšího růžence!“ Armáda tato bojuje pod ochrannou mocí nebeské a má hlavní heslo: „Kdo jako Bůh!“ Pak i jiná hesla: „Zdrávas Maria!“ Ona bojuje na zemi pod názvem: „Církev katolická!“ již 1900 let a vede boj na život a na smrt; na život věčný duším nesmrtelným a na smrt draka pekelného. V den poslední bude boj dokonán: počestně padlí (ná-

mahou, bojováním až do staroby), oslaveni budou jako vítězové kolem svého panovníka nebeského — Krista Pána. Uprchlíci, zbabělci, zrádcové odsouzeni budou k věčné smrti. Laikové v církvi boží jsou obyvatelé země zaslíbené, za jichž blaho armáda bojuje. Z těchto laiků stávají se dobrodinci a sice doživotní ti, kteří jediné laskou k Bohu puze, stavu duchovnímu se oddali. Ostatní laikové, kteří vedle spásy své, starají se způsobem svým též o své bližní — tvoří národní gardu, země- a domobranu, čili tak zvaný landšturm; dejž Bůh, aby tento poslední byl v armádě Ježíše Krista co možná četný a silný, aby v něm nescházel ani jeden křesťan. — Proti armádě Kristově bojuje ďábel, i ten má zde své vojsko; v jehož čele stojí kníže bezbožnosti, jehož plukovníci jsou Freimaui a vojáci všichni nevěrci ve všech stavech bez rozdílu.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Gabriel *Chytrý*, kněz ř. Milosr. bratří, 27. listop. 1887.

Ustanoven jest:

p. Karel *Pejša*, koop. v Bečově (Petschau), za admin. tamže.

Uprázdňená místa:

Metikalov (Meckl), fara patr. p. Jaromíra hrab. Černína z Chudenic, od 23. listop. 1887.

Bečov, fara patr. p. Alfreda vévody z Beaufort-Spontinu, od 23. listop. 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

p. Jan *Nožička*, č. kanov., b. notář, děkan v Časlavi, jmenován bisk. vikářem okresu Čáslavského;

p. Ant. *Pogert*, far. v Niklu, vikariát. sekretářem;

p. Jos. *Pečenka*, far. v Dolním Újezdě,

p. Fr. *Jirěček*, far. v Č. Heřmanicích,

p. Jan *Jelínek*, far. ve Sloupnici, a

p. Josef *Šrámek*, děkan v Bydžově, obdrželi expositorium canonicale.

Ustanoveni jsou:

p. Jos. *Pátek*, kapl. v Hoříčkách, za prozat. katech. do Červ. Kostelce;

p. Fr. *Křivohlávek*, admin. Huttendorfský, za admin. do Červ. Potoku;

p. Jaroslav *Horák*, kapl., za admin. v Golč-Jeníkově;

p. Al. *Konvalinka*, adm., za far. v Řepníkách;

p. Jos. *Votočka*, admin., za far. do Rokytnice (Rochlitz).

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

p. Jan *Cori*, c. k. vojenský farář, 13. října 1887, (nar. v Hradci Jindřichově 25. června 1819, vysv. 25. července 1843);

P. Theodor *Wetterschlager*, kněz ř. premonst. kan. Schlaegel, 16. října 1887, (nar. v Linci 4. srpna 1832, vysv. 25. července 1858);

p. Václ. *Papoušek*, far. v Brloze, 16. října 1887, (nar. v Markvarticích 11. srpna 1832, vysv. 29. července 1860);

P. Eberhard *Wagner*, jubil. kněz řádu cisterc. kláštera Vyšebrodského, 5. listopadu 1887, (nar. v Bělé (Wörles) 5. září 1807, vysv. 15. července 1833).

Jmenování a vyznamenání jsou:

P. Leopold *Wackar*, opat ř. cisterc. kláštera Vyšebrodského, obdržel řád železné koruny II. třídy;

P. Fr. *Huspeka*, general a velmistř rytířského řádu křižovníků, jmenován čestným konsistoriálním radou;

p. Jan *Scholar*, bisk. konsist. rada, jmenován osobním děkanem;

P. Hugolinus *Franz*, kvardian kláštera ř. sv. Františka v Bechyni,

p. Jakub *Krejčí*, prvoděkan v Mladé Vožici,

p. Ant. *Fodrabský*, prof. náboženství c. kr. státního gymnasia v IX. okresu ve Vídni,

p. Al. *Strasberger*, far. ve Všerubech (Neumark),

P. Dominik *Peuker*, kněz řádu cisterc. kláštera Vyšebrodského, a

p. Tomáš *Pfauzer*, far. v Křemži, jmenování jsou bisk. notáři;

p. Frant. *Stiller*, far. v Plánici, obdržel právo nositi Exposit. canonicale;

p. Frant. *Rynda*, kapl. v Křemži, obdržel právo nositi Synodalia.

Ustanoveni jsou:

p. Václ. *Tůma*, far. u Červeného dřeva (Rothenbaum), za děkana v Nové Kdyni;

p. Jos. *Kavale*, kapl. v Nové Kdyni, za admin. interk. fary Červené dřeva;

p. Karel *Melichar*, far. v Metikalově (Meckl), v Pražské arcid., za far. v Rudolfově;

p. Jan *Šimek*, far. v Čimelicích, za faráře v Chrásticích;

p. Jos. *Lejčar*, zámecký kapl. v Čimelicích, za admin. interkal. fary Čimelice;

p. Jos. *Bartík*, kapl. v Brloze, za adm. interk. fary Brloh;

p. Arnošt *Sompek*, far. v Lstění (Elstin), za far. v Pačivě;

p. Lambert *Ludvík*, far. ve Vostračině, za excu-rendo-admin. fary Lstění;

p. Václ. *Schwuger*, kapl. ve Všerubech (Neumark), za far. v Dubci (Tutz).

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedostává čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročné zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetné „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepri-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přísl. XIV, 34.)

Kázání

na Hod Boží vánoční.

Napsal Alois Dostál.

„Nejmilejší, ukázala se dobrota
a vřidnost Spasitele našeho.“
Tit. 3, 4.

Mnoho přijalo člověčenstvo z ruky Boží darů vzácných a výborných. Ruka Hospodinova byla lidem stále otevřena jako nepřeborný pramen, z něhož mnohé milosti plynuly lidem. Dary ty jsou rozmanitého druhu, dary s přirozeností lidskou spojené — dary přirozené — a nadpřirozené. Dary ty rozdával Bůh buď jednotlivcům anebo všem lidem — dary zvláštní a obecné. — Také dnešního dne obmyslil nás Hospodin převzácným a předrahým darem, poslav pro spasení naše Syna jednorozeného na svět. Jak veliký to dar, jak vzácné ceny! Dar ten je nadpřirozený, Bůh z pouhé lásky k lidem nám jej udělil, dar ten je obecný, poněvadž Vykupitel přišel pro všechny lidi na svět. Proto píše sv. Pavel k Titovi: „Nejmilejší, ukázala se dobrota a vřidnost Spasitele našeho“. Věru veliká to boží dobrota a vřidnost, kterou Hospodin lidstvu prokázal dnešního dne; většími než když svět stvořil, Izraelity čtyřicet let na poušti živil, nás obsypal dary. Vždyť Syna svého pro nás dává. Tato dobrota a vřidnost boží tím cennější, tím vzácnější, čím člověk byl nehodnějším daru toho. Dnes v tak památný den pojednáme o tom, že zrození Spasitelovo velikou bylo od Boha milostí pro nás a to poněvadž

a) žádný dar boží nebyl tak vznešený a vzácný nad tento a
b) nikdo nebyl daru toho nehodnějším než pokolení lidské.

I.

A) Již tím, že Bůh člověka stvořil, prokázal nám velikou milost. Bůh z lásky tak učinil; a od té doby, kdy první člověk postaven byl v ráji, nepřestávají se sypati dary a milosti mnohé na pokolení lidské. Dobrotivost boží k lidem je bezměrna; z ruky Hospodinovy člověk obdržel darů měrou velikou. Ale všechny ty dary nejsou tak vznešené a vzácné jako když Spasitele-Syna Svého jediného na svět posílá, by vykoupil nás z vin hříchu dědičného, by otevřel nám království nebeské, jež první člověk vzpourou svojí proti Bohu uzamknul. Jenom pozorujme jasně, kdo je to dítě v jeslích betlémských, komu se klaní pastýřové, či slávu propěvují andělé?

a) Dnes naplnila se slova archanděla Gabriela: „Aj budeš mít syna a jméno jeho máš nazvati Ježíš. Tenť bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude...“ V Betlémě tedy odpočívá v jeslích Ježíš, věčný Syn věčného Otce, který pro nás člověkem se stal. Jaká to milost od Boha, když

a) Syna svého posílá na svět, toho Syna, o němž dí pismo: „Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe“ (žalm 2. 7.), syna milovaného, o němž sám Bůh praví u Jordánu: „Tento jest Syn můj milý, v němž jsem sobě zalíbil“ (Mat. 3, 17.), Syna od věků zplazeného, který s Otcem svět stvořil, jej zachovává a vede! A tento božský Syn dnes

β) stává se člověkem. Bůh bere na sebe všechny slabosti a křehkosti lidské.

Ježíš opouští slávu nebeskou „A Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi,“ (Jan 4, 14.) Vykupitel narodil se jako my, tělo bolestem podrobené měl jako každý z nás a hned v plénkách snaší pro člověka zimu. Ponížil sebe sama, učiněn jsa poslušným až k smrti a to smrti kříže.“ (Filip 2, 8.)

b) Ježíš v jeslích je nejchudší a přece to je Pán nebes a země a v takové poníženosti a chudobě se rodí. Pastýři klaní se králi světa, andělé oslavují zrození svého Pána.

a) Jak hluboké v tom tajemství, že mocný Pán světa v chudých jeslích betlémských! Ten, jenž o sobě řekl: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi“ (Mat. 28, 18.) narodil se v chudém chlévě z nejchudší matky v Israeli! To je ten „oblesk slávy a obraz podstaty boží,“ jenž „sedí na pravici velebnosti na výsostech,“ to je ten „dědic všech věcí,“ to je syn všemocného Boha?

β) Synové království rodí se v nádheře a přepychu, kolébka jejich bývá ze zlata a hned království dáváno jim do vínku; syn krále nebeského rodí se v chudobě a poníženosti. Jesle jeho kolébkou, stáj jeho obydlím, tvrdá sláma polštářem, chudý tešar opatrovníkem. Věru naplnila se slova božského Vykupitele: „Lišky doupaty mají a ptactvo nebeské hnízda, ale Syn člověka nemá, kdeby hlavy sklonil.“ (Mat. 8, 20.)

c) Bůh nejsvětější jest, tudy také Ježíš jako druhá božská osoba je svatým všech svatých, nejsvětějším, který miluje dobré a nenávidí zlé. A proč přichází ten nejvyšší svatý Pán na svět? Aby za hříchy lidské zemřel.

α) Nejsvětější tudy zrodil se nám, proto kdo vidí božské dítě, hned klesá před ním na koleno a klaní se mu. Co již prorok Daniel předpovídal, dnešního dne se vyplnilo. Svatý svatých se narodil v Betlémě, „aby konec vzal hřích a shlazená byla nepravost a přivedena byla spravedlnost věčná.“ (Dan. 9, 24.)

β) Nejsvětější má za hříchy umírat! Kdo by neviděl v tom veliké lásky boží k lidem? Za své viny člověk nerad dosti činí a Vykupitel jde s nebe, by shladil hříchy cizí, hříchy naše! Hle, zde v jeslích odpočívá ten, kterýž hříchu neučinil, aniž jest nalezena lešť v ústech jeho, kterýžto, když mu zlořečili, nezlořečil, když trpěl, nehrozil, ale vydával se soudicimu ho nespravedlivě, který hříchy naše sám na svém

těle vnesl na dřevo, abychom hříchům zemrouce, spravedlnosti živi byli.“ (I. Petr. 2, 22–24.)

Jak vzácné ceny dar dnes Bůh lidem udělil, Syna jediného seslav s nebe, by člověkem se stal, jako chudé dítě v poníženosti se zrodil a Pán všech pánů, Bůh za lidské hříchy splatil, by nebe bylo lidstvu otevřeno. Věru dar to neodvážitelný, dar nedostizitelný, dar hodný svého dárce. Zajisté v tom se ukázala láska boží k nám, „že Syna svého jednorozeného poslal Bůh na svět, abychom živi byli skrze něho“ (I. Jan 4, 9.) Hodnota a cena daru toho tím výše také vystupuje, čím nehodnější bylo pokolení lidské, o čemž v díle

II.

B) Dary dáváme lidem, kteří si jich zasloužili; rodiče hodné a poslušné obdarují děti, jenom vděčným a uznalým chudákům almužna věnována. Koho obdaroval Hospodin nejskvělejším darem? Potomky toho Adama, který nejmenší příkázání nezachoval, Bůh obšťastnil lidí, kteří vzpouru učinili nebi, Hospodin zasypává dary neposlušné, nevďěčné, zatvrzelé člověčenstvo. Právě tím dar ten nabývá ceny a vznešenosti.

a) Lidstvo neposlouchalo Boha, neposlušnost zaslouhuje trestu. Spravedlivý Bůh musil též potrestati Adama, ale hned v ráji mírní ostří trestu toho, slibuje Vykupitele. Hřích a následky vlekly se potomstvem, vždyť to byl hřích.

α) dědičný, který přecházel z pokolení na pokolení, který dědil syn po otci, vnuk po dědu. Neposlušnost Adamova hrozná následky rozvíjela čtyři tisíc let, až dnešního dne

β) milost boží shladila hřích ten a brána nebeská opět se má otevřít lidem. Jaká to milost boží k nám! Bůh zničití mohl lidi, ale podává nám ruku, by nás vytrhl a zachránil. Bůh spravedlivý stal se milosrdným. „Spravedlnost boží přichází skrze víru Ježíše Krista ke všem a na všechny, kteří věří v něho; neboť není rozdíl. Všichni zajisté zhřešili a potřebují slávy boží.“ (Řím, 3, 22, 23.)

Ježíš, jehož zrození slavíme, tuto víru, která nás obrodila, přinesl na svět, abychom nezahynuli, ale věčně byli živi. Dnešní tedy den počátkem byl spasení našeho, dnes Bůh vznešeným darem obdaril neposlušné lidstvo.

b) Řekl jsem, že jenom lidi uznalé a

vděčné odměňujeme. Kdo by se však ukázal naproti našim darům nevďečným, kdo by jimi snad pohrdl, nikdy nemá práva, bychom opětovali dary své, ba ani se neodváží prositi o ně. A jakým se ukázalo lidstvo oproti svému Spasiteli?

a) Ať pomlčím, že rodiče jeho ani místa k nocehu nalézt nemohli, že Vykupitel náš v chudobě se narodil nejvyšší, že zimu musil snášeti v tvrdých jeslích, že byl hned Herodesem pronásledován, že byl nenáviděn od svých bratří, že byl na kříž přibit, ať to vše pomineme mlčením; nevďek veliký ukázalo lidstvo tím, že hned nepřijalo víry Kristovy, že často rukama vlastníma odvracelo od sebe dobrodiní, jež Bůh sesylal na svět, že tudy samo sobě škodilo.

β) A jak nevďečný svět naložil se Spasitelem, který z lásky přišel vykoupit lidstva? „Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali.“ (Jan 1. 11.) Ó necitelné lidstvo! Jak se máme diviti, když pronásleduje, ničí své bližní, když ani Pána všech pánů, Vykupitele svého neušetrilo. Hospodin vše předvídal, a přece posílá Syna na svět. Odtud opět velikost daru, Hospodina vysvítá.

c) Kristus narodil se pro všechny lidi. Přišel oblažit všelikých národů, spasiti chtěl všechny. Jen na lidech záleželo, jak se ku svému Vykupiteli zachovali, jak horlivě slovo boží přijímali. Než bohužel mnozí zůstali zatvrzeli, nepřijali víry Kristovy, pohrdli nebeským darem tím.

a) Spíše zůstali ve tmách a bludech než aby přilnuli ku světu. Nadarmo hlásatelé slova božího k nim přicházeli, je napomínali, jim hlásali viru sv., pro ně Spasitel se nezrodil, pro lidi ty na svět nepřišel. Nepřijali ho, učení jeho, víry jeho.

β) Ale i mezi věřícími mnozí nechť se znáti k Ježíši, Spasiteli svému, ač údy Církve sv. jsou, ač i pro ně přišel Vykupitel, ač je volá ku svým jeslím — do chrámu, že i po těch rozevírá ruce, by přišli s pastýři a poklonili se jemu. Dnes ukázal Bůh velikou lásku nám, darem vzácným obšťastniv lidstvo, darem tím lepším a cennějším, čím nehodnější bylo pokolení lidské, čím nevďečnější byli a jsou dosud lidé k Bohu svému.

I my se shromažďujeme u jesli betlémských i my, draží př., chceme obětovati něco Spasiteli, chceme darem nějakým za-

vděčiti se malému Ježíškovi. Co mu dáme? Bůh dal vzácný dar nám, na nás také jest opětovati drahý dar synu jeho. Srdce čisté žádá Vykupitel náš, srdce čisté bude mu nejvzácnějším darem. Musíme tedy hleděti, bychom srdce takové Ježíši dáti mohli.

Kristus se narodil, aby smazal hříchy naše; dr. př., hledme, aby také v srdci našem, jež Spasiteli obětovati chceme, nebylo těžkého hříchu. „Hřích nebude panovati nad vámi;“ neb nejste zákonem ale pod milostí. (Řím 6, 14.) Těchto skvrn dar náš bude prost; tyto skvrny smažeme opravdovým pokáním. Na místo hříchu vynasnažme se, by Spasitel našel v srdci našem etnost, kterou sám hlásal a životem svým potvrdil; etnost, která mu byla hlavním cílem a života jeho pružinou. Buďme služebníky spravedlnosti a srdce čisté a nezkalené obětujeme Vykupiteli svému, by se mu u nás zalíbilo, by rád mezi námi přebýval. Učíme srdce své jeslemi Spasitelovými a držíme se jeho mocné pravice po všechny dny života svého. Pro nás se zrodil, buďme toho velikého a převznešeného daru pamětlivi, a Vykupitel přijme nás do věčného Betléma svého. Amen.

Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Sepsal Pazderka, farář v Kateřinkách.

(Pokračování.)

Eneáš Silvius píše o Mikuláši V. takto: „Mikoláš jest od mladosti ve všechna svobodná umění zasvěcen, zná všecky filosofy, historiky, básníky, kosmografy a theology; občanské a papežské právo, ba arcilékařství nejsou mu neznáma.“

Muž tak mnohostranně zaujatý byl za mecenáše učenců jakoby stvořen. Při tom byl Mikoláš V. upřímně nábožný a pro církevní literaturu neméně nadšený než pro světskou. On našel v Německu exemplář všech děl Tertullianových a poslal ho ihned do Florencie Niccolóvi de Niccoli. Dle Vespasiana da Bisticci přinesl Parentucelli také kázání Lva Velkého a postillu sv. Tomáše; na evangelium sv. Matouše první do Itálie. Zvláštním miláčkem Parentucelliho však byl sv. Augustin. Dila sv. Augustina ve dvanácti krásných svazcích zdobila již knihovnu chudého mistra, jenž potom ne-

unavně usiloval listy tohoto otce církevního z rozličných rukopisů sebrati.

Z toho a jiných svědectví jde na jevo, že Parentucelli přivržencem křesťanského humanismu byl.

Jako zástupce křesťanské renaissance byl Mikoláš V. v pravdě pokorný srdcem. Vrstevníci vesměs svědčí, že nejkrásnější zdoba učence, skromnost, jednou z nejpřednějších ctností jeho byla.

S tím se shoduje, jak Mikoláš svůj vznešený úřad bral. Vespasiano da Bisticci o tom vypravuje: „Nedlouho po povýšení Mikoláše V. odebral jsem se v den k veřejným audiencím určený do papežského paláce. Sotva jsem vstoupil do audienční síně, zpozoroval mne papež a hlasitě mi řekl, abych počkal, že se mnou sám mluvíti chce. Na to brzy audienci skončil a mne k sobě povolal. Když jsme byli sami, řekl papež, usmívaje se: „Vespasiane, nepozastavili se jistí hrdí páni, věřil to lid Florencký, že kněz, který dříve zvoníval, papežem učiněn jest?“ Já jsem mu odpověděl, že lid bude mysliti, že se tak stalo pro ctnosti Jeho Svatosti a by Italie opět pokoje došla. Načež odvětil papež: „Prosím Boha za milost, abych vykonal mohl, co duši mou naplňuje: totiž pokoj obnoviti a za svého papežování jiné zbraně neužívat, kromě té, kterou mi Kristus k mé obraně dal: jeho sv. kříže.“

Také při svých plánech o podporování umění a vědy měl Mikoláš V. v první řadě vždy blaho církve na mysli. Oslavení nověšty Krista Pána děly ducha a umění bylo proň nejvyšším cílem jeho pontifikátu. Pro ni, k její ozdobě chtěl tento vroucnou zbožností, ctností a mnohostrannou vzdělaností stejně ctihodný papež ve všech svých podnicích onu nádheru a velikost rozvíjeti, která jeho díla aneb ana pro krátkost jeho panování nedokončena zůstala, jeho plány označuje.

Jásot literátů a učenců nad povýšením chudého mistra ze Sarzana byl veliký velmi; neboť všem, kteří se s ním někdy setkali, znám byl vědecky vysoko ideální duch nového papeže. Francesco Barbaro, jako Mikoláš zástupce renaissance, blahorečil v krásném gratulačním listu dle slov Platonových světu, v němž moudří panovati neb králové moudřeti počínali. Všeobecně očekávalo se, že Mikolášem V. nová doba počne, a ta naděje nebyla zklamána, neboť se brzy ukázalo, že papež pevně odhodlán byl, jmění i vážnosti k podpo-

rování vědy požívat, již dosud pouze čas a zdraví obětovati byl mohl.

Plán Mikolášův byl, Řím také střediskem literatury a umění, velkým, monumentálním městem s první bibliotekou světa učiniti; zároveň pak v pevné a bezpečné sídlo papežství proměnit. Co ho k té velkolepé činnosti pohnulo, vyjádřil v řeči, již na smrtelném loži kardinály oslovil.

Velká autorita římské církve, dovozoval Mikoláš V., může jen od těch úplně poznána býti, kteří se učeným studiím o původu a vzrůstu jejím oddávají. Nevzdělaný lid pak toliko velikosti toho, co vidí, ve své slabé víře posilněn bývá; věty učenců zplozují prý u těchto nevědomců pouze neurčitou autoritativní viru. Jestliže však tato obecná víra velkými stavbami, takřka od Boha samého stvořenými, věčnými pomníky a téměř nepomíjejícími svědectvími, těch se upevní a posilní, že jako nějaké podání u živých i budoucích diváků potrvává a sesiluje se, tož prý ji svět s největší odaností přijímá. Velká díla stavitelská, spojující vkusnou krásu s imponující velikostí měla spolu přispívati k zvýšení autority sv. Stolic. Opevňovací práce v Římě a v církevním státě byly dle výroku papežova proti zevnějším i vnitřním nepřátelům namířeny. Kdyby prý jeho předchůdcové stejným způsobem, jmenovitě proti Římanům se chránili, leckteré soužení byli by si uspořili. „Kdybychom všechno, pravil papež podle svého přání byli dokonati mohli, věru naši nástupcové ode všech křesťanských národů více byli by váženi a bezpečněji před zevnějšími i vnitřními nepřáteli v Římě by bydleli. Tedy jsme nezapočali tento velký celek budovu ze ctižádosti, nádhernosti, z marné slávychtivosti a žádosti, bychom jméno své zvětšili, nýbrž k zvýšení vážnosti apoštolské Stolic v veškerého křesťanstva a by budoucně papežové vyháněni, jímání, obléhání aneb jinak sužováni nebyli.“

Pět velkých podniků měl papež Mikoláš na mysli: obnovení zdí městských, vodovody a mosty, restauraci 40 t. zv. staničních chrámů, znovuzbudování Borgia vatikánského, papežského paláce a sv. Petrského chrámu. První dva projekty pohybují se v starých kolejích středověkého papežského stavitelství, kdežto tři poslední jako jednota pro sebe, něco obzvláštního, z jiného druhu a nového času zrozeného, jako pravé renaissanční myšlenky vystupují

a ony dva úplně zastíňují. Žádná část Říma nebyla tolik utrpěla jako Leonina. Eugen IV. proklestil rumem a zříceninami cestu k mostu. Mikoláš V. neobmyslel leč úplně přestavení rozvaleného města Lvova za monumentální residenci v duchu renaissance.

Manetti popisuje zevrubně plán jeho. Při té velikánské stavbě myšlen jest hrob sv. Petra prostorně za konec, ideálně za střed celku. Počátek mělo činiti velké prostranství mezi Andělským hradem a mostem. Od něho měly vésti tři rovné a široké silnice k hlavnímu náměstí pod vatikánským pahorkem a sice tak, že prostřední hlavní silnice k basilice, silnice v pravo k vatikánskému paláci, v levo pak k budovám naproti němu ležícím mířila. Dle plánu byly všechny tři silnice proti slunci a dešti loubím oblemovány, s kupeckými sklady v rozličných odděleních pro jednotlivá řemesla, nad nimi příbytky pro papežské dvořeniny podle všech pravidel krásy a zákonů rozumné zdravotvědy zařízeny.

Hlavní náměstí, v něž tři silnice vbíhají a jež v pravo vchod k papežskému paláci, v levo příbytky duchovních ohraničují, mělo dvě stě loktů dlouhé, sto široké býti, uprostřed velikánská skupina evangelistů, nesouc jehlanec neronský, na jehož hrotu měděná socha Spasitelova se zlatým křížem v pravici státi měla. „Na konci tohoto náměstí, pokračuje Manetti, tam kde půda se zdvihá, jdouce po širokých stupních na plošinu, v pravo a levo věže bohatě mramorem ozdobené, v hloubce dvojloubí, každé s pěti průčelnými branami, z nichž tři prostřední hlavní silnicí vedoucí od andělského mostu, dvě ostatní bočními přiměřeny jsou. Po tomto loubí jako vítězobrána vypadajícím následuje přededvoří sloupy obroubené s velkou studní a konečně chrám sám.“

Nový Svatopetrský kostel, na němž Mikoláš V. všechnu náheru a velkolepost rozvinouti chtěl, již pokrok umění a všech lidských vědomostí dosíci mohl, myšlen jest jako pětিলodová sloupová basilika, s řadami kaplí podél nejkrásnějších bočních lodí, dvě stě čtyřicet loket dlouhá, sto dvacet široká, sto vysoká s bohatě ozdobenou klenbou, velkými plně slunce pouštějícími oblými okny na východních stěnách. Kde se obdélná a příčná loď křížují, tam měl státi papežský oltář, v tribuně v polokruhu uzavřené papežský trůn se sedadly kardi-

nálů a celé kurie. Barevná mramorová dlažba a olověná střecha měly velkolepý chrám zdobiti, za nímž Campo santo smrtelné ostatky papežů a prelátů pojmuti měl, „aby takovýto veletvárný, velebný, obzvláštní, více božským než lidským dílem jsoucí chrám pochováváním mrtvol przněn nebyl“. Velikánské budovy po stranách svatopetrského chrámu za obydlí duchovních určeny byly.

Celé toto papežské město mělo na všechny strany opevněno a vysokou zdí obehnáno býti, aby — jak Manetti praví — žádný živý tvor, vyjma ptáky, vniknouti tam nemohl. Nový Vatikán pak měl býti takřka hradem tohoto pevného města, ale zároveň všechny příjemnosti renesančního paláce v sobě spojovati. Vchod měla krásliti nádherná slávobrána. Přízemí s rozsáhlými síněmi, procházkami, podloubími objímajícími zahradu studenou vodou protékanou a všelikými rostlinami a stromy naplněnou bylo určeno za letní sídlo. Druhé patro bylo opatřeno všelikým pohodlím, jež zimu snesitelnou činí, ano větrné vrchní poschodí na jaře a podzim obýváno býti mělo. Palác papežský měl také obsahovati příbytky pro sbor kardinálů, prostory pro všechny úřady a práce kurie, nádhernou síň pro korunování papeže a přijímání císařů, knížat a vyslanců, zvláštní místnosti pro konklave a poklad církve, několik kaplí a velkou knihovnu.

Avšak než značný krok k znovu vystavění svatopetrského chrámu učiněn byl, zmařila předčasná smrt papežova vše ostatní. Co Mikoláš byl obmyslel, provedl teprv Julius II., ale podle nových plánů. Kronikář Matteo Palmini praví k r. 1452.: „Chtěje stavěti sv. Petrovi krásnější kostel, papež položil mocné základy a vyvedl zeď do 30 loktů z výši; než velké a každému starobylému rovné dílo přerušeno nejprv dle rady Leona Battisty, potom předčasnou smrtí papežovou zastaveno jest.“

Znamení změny staly se ve vatikánském patáci. Papež dal nejprv řadu místností obnoviti a okrásliti, načež se jal prováděti návrh svrchu popsany. Tak povstaly znenáhla k jeho rozkazu nové místnosti pro knihovnu, síň Palafrénierův, Belvedere, t. zv. kaple sv. Vavřince a sv. Mikoláše.

Umělce a stavitele bral Mikoláš V. z celé Italie, Německa, Nizozemska, Francouzka, Španělska, přednost však dával Florenčanům dílem pro bývalé s nimi

styky, dílem pro vyvinuté překrásné umění jejich.

Podivuhodnější nežli rozsáhlé hlediště a jemná krasochuť, jež papež při svých velkých stavbách projevoval, byla zručnost, s kterou souhlas mezi rozličnými odbory umění udržovati uměl. Jako skutečný umělec podřídil všechna umění královně jejich architektuře. Dělo-li se pro sochařství za něho méně, jsou příčinou toho okolnosti; po skončených stavbách velká úloha jim přiřknuta byla. Listiny dokazují, že i umění intorsijní (vkládání kreseb dřevem rozličných barev) za Mikoláše v Římě znamenitě se zdvihlo. Velmi rozsáhlým způsobem použil papež malířství jak k vyzdobení Petrského chrámu, tak Vatikánu. První místo mezi malíři od něho zaměstnávanými zaujímá fra Giovanni Angelico da Fiesole (1387—1455).

V tomto přemilém a v naivitě své geniálním mistru dosáhlo náboženské malířství nejvyššího, co dosud vykonalo, snad i nejvyššího, co vůbec vykonati může.

Fiesole maloval za Mikoláše ve Vatikáně fresky za Eugena IV. započaté a v kapli sv. Štěpána a Vavřince život těchto svatých.

Jak malby tyto pozorovatele znovu a znovu okouzluji, nelze slovy vyjádřiti. Mistr, víc než šedesátiletý, ukazuje tu plnou svěžest tvůrčí síly a mistrovského vzdělání. Malby tyto také velmi jsou zajímavé, ježto ukazují, že se Fiesole pokroku své doby nevzpíral. Při rozličných komposicích jest vliv starožitnosti nepopíratelný. Klassické motivy mají převahu. Ale Fiesole spojoval jako Mikoláš V. úctu k starožitnosti a nevroucnější lásku ku křesťanství. Přes patrný vliv starožitnosti zůstala tudíž křesťanská myšlenka netknuta, ba byla v nejkrásnější dokonalosti vyjádřena. Fiesole zde ukázal, že renaissance, správně jsouc pochopena, také v umění k vyššímu zdokonalení vésti může.

Zvláštní zalíbení měl papež v malbě na skle. Netoliko petrský chrám, nýbrž i všechny hlavní prostory vatikánského paláce malovanými okny opatřeny jsou.

Drobné umění pěstoval papež neméně než stavitelství a fresko. Zlatníci a vyšivači nemohli jeho zakázkám postačiti. „Od mnoha set let, dí vrstevník jakýs, nebylo v Římě tolik hedvábných rouch a drahokamů, jako za časů Mikoláše V.“ I zde vedlo papeže hledisko ideální. Jako díla jeho stavitelská přispívati měla, aby úcta

před autoritou sv. Stolicе zvýšena byla, tak měla také při slavení sv. tajemství všemožná nádhera věnována býti. I v menších předmětech církevní okrasy měl se dle jeho vůle odlesk nebeského Jerusalema jeviti. Jako umění tak propůjčoval papež Mikoláš i vědě, jež byla radostí jeho mladosti, své mocné ochrany a podpory. Řím se podobal za něho jedinému stavebnímu místu, velké dílně; zároveň se podobal nekonečné písařské světnici, neb bylo-li stavení papeži rozkoší, bylo mu psaní, překládání a sbírání napsaného a přeloženého v knihovnách náruživostí. Humanisté věděli, proč nad povýšením chudého, nešlechtického; teprv devětadvacítiletého, zevně nepatrného Tommase Parentucelliho jásali. Většina znala chudého učence osobně a věděli, že byl odhodlán, vážnost a bohaté prostředky, jichž se mu povýšením za hlavu církve dostalo, pro vědu na váhu položiti.

Poggio, takřka nestor republiky učenců, poslal Mikolášovi práci list, v němž naděje a přání humanistů výmluvně vyjádřil. „Prosím Tě, svatý Otče, nechať nevymizí z paměti Tvé staří přátelé, nezapomínej na ně při svých ostatních péčích. Pečuj, by bylo mnoho lidí Tobě podobných, aby v tom věku svobodná umění kvetla, jež vinou času téměř vyhaslá a odumřelá se zdála. Od Tebe jediného očekává se, což přemnozí zanedbávali. Na Tebe jediného sluší povolání i čest starati se, by vědecké studie ve svou starou důstojnost a vážnost uvedeny byly, nejušlechtilejší umění zase oživilo.“ Slova tato papeží z duše byla mluvena a nalezla tam radostnou ozvěnu.

Pro humanisty počala teď zlatá doba. Nepřestáváje na humanistech od předchůdce ustanovených, Mikoláš V. celé hejno nových literárních velikánů do Říma svolal. V krátkém čase utvořil se zde pravý dvůr mus, v němž nejslovutnější učenci té doby zastoupeni byli: Valla, Manetti, Alberti, Aurispa, Tortello, Decembrio a množství jiných.

Většina těchto učenců a literátů byli cizinci až na jediného Římana; ze všech nejmilejší byli papeži Florentané, jmenovitě Gianozo Manetti, Vespasiano da Bisticci a Giovani Tortello.

Nápadno a sotva omluvitelno jest, že Mikoláš V. při těchto literátech leccéhoš nedbal, co by vážné pochybnosti bylo vzbuditi mohlo. V naivním entusiasmu té doby nevěšmal si papež pranic nebezpečí,

jež lichá renaissance v sobě skrývala. Tak se nerozpakoval polepsiti postavení frivolního Poggia takovou měrou, že mohl potom své muse žítí, a přijal od něho věnování spisu, v němž Eugen IV. dosti zřetelně z pokrytství viněn jest. Když posměvačný pochybovač do státní kanceláře Florentské povolán byl, propustil ho papež nerad, sekretářství mu ponechal jako čestný úřad. Podobně nerozpakoval se Mikoláš V. nestydatého úštěpače Filelfa do Říma povolati a později přízní obsypati. I pohan ve smýšlení, Marsuppini, vyzván jest, aby do Říma přišel, kdež tak postaven býti měl, aby, o nic se nestaraje, pouze Homera překládati mohl. Toliko rychlá smrt tohoto znamenitého překladatele překazila provedení toho plánu.

Jak shovívavě se v Římě počínání si humanistů měřilo, vysvítá nejpatrněji z postavení, jež Lorenzo Valla, frivolní posměvač, jemuž nic svaté nebylo, zaujímal. Pokusiv se se zapřením svých spisů o nějaké místo za Eugena IV., neobdržel, jak známo, ničeho. Mikoláš ho sice do Říma zrovna nepovolal aniž výnosnými úřady obsýpal, ale trpěl, že se ku dvoru papežskému dostavil a jmenoval ho i apoštolským skriptorem. Vallovi svěřen překlad Tuceydiho do latiny.

Překládáním z řeckého byla vůbec většina do Říma povolaných učenců zaměstnána. Toť byla vlastní libůstka papežova. S největším úctastvím čítal sám překlady a vyznamenával překladatele bohatými odměnami a zvláštními brevy.

Byliť učenci a literáti vlastní miláčci papežovi; jim dával plnými rukama. Vespasiano da Bisticci vypravuje, že papež měl vždy při sobě koženou mošnu s několika sty zlatými, z níž se štědrosti bezpříkladnou dary rozdával. Důležitější snad ještě než to, co Mikoláš dával, bylo, jak dával. Naléhal-li na někoho s darem, nečinil to, aby hodnost mzdy odměnil, nýbrž na důkaz své blahovůle; odmítal-li nějaký skromný učenec dar, říkal s vědomím své vlastní ceny: „Ber, Mikoláše vždycky nenajdeš.“ Někdy vnucoval zrovna své odměny učencům. Filelfa, jenž pro nějaká méně uctivá vyjádření o audienci žádati si netroufal, dal zrovna přivést a činil mu nejlaskavějším způsobem výčitky, že zdržuje se v Římě, jej nenavštívil. Když odcházel dal mu 500 dukátů, řka: „Tyto peníze, M. Francesco, vám dávám, abyste výlohy cesty zapraviti mohl.“ Vespasiano

da Bisticci připojuje k tomu nadšeně: „To se nazývá liberalitou.“

V skutku byl Mikoláš V. nejštědřejší muž svého štědrého věku: „V osmi létech svého pontifikátu, di Gregorovius, pokryl Řím knihami a pergamenem; připodobňovali ho k Ptolemeovi Philadelphovi. Vhodně mohl by se tento výtečný papež-mecenáš vypodobňovati s rohem hojnosti v ruce, z něhož mužům vědy a umění zlato sype. Blaženosti dávané pro šlechetné účely málokterý muž tak úplně požíval, jako on.“ (Dokončení.)

Čechové v Baltimori.

(Podává P. Jenč z kongregace Redemptoristů.)

S milostí Boží podařilo se nám obětavostí zdejších jinak chudých Čechův a zbožnými milodary cizích vznešených příznivců zaplatiti všecky dluhy vězící na kostele, škole a obydlích pro kněze a jeptišky, vyučující v naší škole. Poslední věřitel, velmi bohatá to katolická rodina anglická, jež dala již sta tisíce na církevní budovy a j., a jejíž jeden člen, mladá dáma, přijala před několika měsíci v Římě z rukou sv. Otce první svaté přijímání, odpustí nám nejspíše několik set tolarů, an pisatel tohoto na svoje písemné sdělení, že jest nyní s to, aby dluh zapravil, dostal od zástupce věřitelova ústní odpověď, že bude pán ohledně tohoto dluhu jednou sám psáti, což doposud se nestalo.

Česká obec se zvětšila, horlivost navštěvovati kostel a přijímati sv. svátosti roste. Roku 1884 měli jsme v čas velikonoční 1900 komunikantů, roku 1885 již 2200. Lidé posílají pilněji své děti do katolické školy české. Ve školním roce 1884—85 měli jsme ve škole na 200 dětí, kdežto v předešlých letech jich bylo méně; měli bychom však daleko více dětí ve škole, kdyby jen byly lepší světnice školní. Nyní umístěna jest škola v přízemí pod půdou kostela. Kostel a školu obklopují ve zcela nepatrné vzdálenosti zdi zahradní, proto jest tmavá, velice vlhká a pro množství dětí a obmezenost prostoru jest v ní vzduch nezdravý; proto neradi posílají zámožnější rodiče své děti do naší školy. Jedna řeholnice, učitelka, zemřela, druhá se těžce rozstonala, což připisují jejich představené špatné místnosti školní.

Z Čechů v Baltimori usedlých jest

jedna část vlažna, nenavštěvuje kostela, nepřijímá svatých svátostí, stojí však na větším díle s katolickou církví potud ve spojení, že dává křtiti své děti v našem kostele; měli jsme uplynulého roku 199 křtů, v čemž též několik polských zahrnuto. Mnoho se jich dává v našem kostele oddávati, měliť jsme v předešlém roce 52 svateb, mezi nimi rovněž několik polských. Též chtějí mnozí, kteří jinak nikdy nepřijdou do našeho kostela, z katolického českého kostela sv. Václava do hrobu doprovovnění býti, to jest jejich příbuzní chtějí to, s kterými pak míváme veliký kříž, jelikož jim pohřeb takový odepřiti musíme. Roku 1884 bylo u nás jenom 92 úmrtí, mezi těmi zase pouze 13 osob přes 12 let starých; nejvíce bylo malých dětí. Většina Čechů jest velmi horlivou, navštěvuje pilně služby Boží a přijímá svaté svátosti pokání a oltární. Všechn počet českých katolíků, jak horlivých tak i oněch, kteří stojí aspoň ve spojení s naším kostelem, obnáší jistě na 4000 duší. Náš dům jest pro obydlí Redemptoristů příliš malý; bylť určen pouze pro jednoho kněze, jenž také samojediný tu byl, dokud my jsme nepřišli. Nyní jsme tu však tři kněží a dva bratři řeholní, potřebujeme vedle pokojů pro jednotlivé kněze a bratry společné místnosti, jako domácí oratoř, konversatoř, ježto máme přísnou klausuru, jídelnu, světnici na knihy a pro studium, zahradu ku zotavení se na čerstvém vzduchu a t. d. Z toho patrno, že nám třeba nové školy, kostela — neboť nynější kostel nevyhovuje již počtu obyvatel — a domu pro obydlí. K tomu potřebujeme peněz, a těch nemáme. Nejlepším zdá se mi býti, když koupíme dům, který se nalézá v nejbližším sousedství a ku prodeji se nabízí, vystavíme nový kostel a z nynějšího kostela uděláme školu, což se v Americe obvykle stává, že se udělá z prozatimního kostela, jakým dlužno též náš nazvati, později škola, když se započne se stavbou kostela.

V uplynulém měsíci červenci zakusil jsem pravdu zbožného přísloví: „Když je nouze největší, bývá pomoc Boží nejbližší.“ Dne 18. července byl jsem právě v čas polední zavolán k nemocnému jinochu, abych mu udělil svátosti umírajících. Bylo strašné vedro, cesta daleká, musel jsem pospíchat, což při mém stáří 68 let není nic snadného. Zpáteční cesta byla mi již velmi namáhavou. Přišel o druhé hodině odpoledne domů upadl jsem do mdloby, one-

mocněl jsem totiž úpalem slunečním. Dva lékaři namáhali se, aby mne přivedli k vědomí, což se jim teprv o jedenácté hodině v noci podařilo. Když jsem byl ještě hodně churavý, přišel ke mně dne 30. července P. provinciál Schauer a oznámil mi velmi radostnou zprávu, že jest již jeden český kněz na cestě, totiž na moři a že za nedlouho do Baltimoru zavítá a mým pomocníkem ve správě duchovní bude. Mám tu sice u sebe mladého kněze, Američana z německého rodu, jenž se přiučil s velikým namáháním českému jazyku tolik, že v něm přisluhuje svatými svátostmi, ano i kázati začal; ale schopného česk. správce duchovního nemůže přece zastávat. Psal jsem několikrát do Vídně i do Říma o nějakého českého pomocníka, ten však přišel teprve tenkrát, když byla nouze největší. Jest to P. Klement Vlasák, jenž byl 16 let rektorem na Svaté Hoře u Příbrami v Čechách a posledně se zdržoval ve Vídeňské koleji.

Malá nehoda udála se na cestě P. Vlasáka do Baltimoru. Od Leopoldínské nadace milostivě pro naši obec povolených 400 zl. leželo ještě u Panny Marie na nábreží ve Vídni; P. Vlasák vzal peníze ty s sebou a upotřebil jich na cestu, tak že jsme z nich nejen ničeho nedostali, nýbrž k oněm 400 zl., poněvadž nestačily, ještě 36 zl. 15 kr. z vlastních peněz připlatiti museli.

Ježto lékař co nejprísneji nařídil, abych pro vyléčení úpalu slunečního příliš horké podnebí Baltimorské na nějaký čas opustil a se odebral do krajiny chladnější, určil k tomu P. provinciál Buffalo u jezera Erie, na blízku něhož se nalézají tři světoznámé vodopády Niagarské. Buffalo jest město asi s 200.000 obyvatelův; založeno bylo teprve před 50 lety. Dříve byly tu jenom lesy s množstvím bůvolův a Indiánů — Buffalo jmenuje se totiž bůvol. Obojí, Indiáni i bůvoli zmizeli a místo lesa máme před sebou daleko rozsáhlé město. Katolická církev učinila zde velmi velké pokroky. Zdejší biskupství zřízeno teprv r. 1847. Nynější biskup Mgr. Ryan, Angličan, jest druhým roku 1868 posvěceným biskupem. Němečtí katolíci jsou zde poměrně velmi četní; slyšeti tu často na ulici německý hovor, což jsem nepozoroval ještě v žádném větším městě Spojených států; všecko se snaží anglicky mluvit. Buffalo, samotné město, má 20 katolických kostelův. Mezi těmito 20 kostely je osm ně-

meckých, Jesuité mají dva, Redemptoristé jeden, Francouzové jeden a Poláci rovněž jeden. Vlaši mají svá kázání v jedné postranní kapli zdejší katedrály. Čechů je tu jenom málo, netvoří zvláštní obec a nemají ani vlastního kostela ani českých bohoslužeb. Když se těch několik dovědělo, že jest tu český kněz v kostele sv. Mary, přišlo jich hned několik, mužů a žen, ke mně ku zpovědi. Kdyby tu byl český kněz, utvořila by se hned česká obec. V Baltimori také prý nebylo roku 1870, když tam přišel první český kněz, mnoho katolíků, kteří jako katolíci vystupovali.

Polská obec vzrůstá se velice; má dva polské kněze, kteří konají bohoslužby v prozatímním kostele; nyní se však staví veliký gotický kostel. Ve škole mají 1100 dětí, jež vyučují polské jeptišky řádu sv. Františka a několik světských učitelův. V uplynulém roce měli 609 křtův. V německém kostele Redemptoristů bylo 300 dětí pokřtěno, přes 1000 dětí chodí do školy, kde vyučují školní sestry Naší Paní a světští učitelové. Z devíti kaplí v městě jest též jedna německá, a sice v městském siročinci.

Obyvatelé Buffala jsou skromní, nemilují nádhery, jak jsem to pozoroval v jiných velikých městech Unie, kde panuje v šatstvu a obydlí veliký přepych. Lidem těm vede se, tuším, i v časném ohledu dobře, poněvadž pilně pracují a jak se mi zdá, spořiví jsou.

Před několika dny byl jsem pozván k oblékání desíti sester řádu sv. Františka, jež počtem 50 se nalézají ve zdejším domě mateřském, ležícím v obvodu kostela Redemptoristův u sv. Mary. Rektor kostela sv. Mary, P. Putzer, Rakušan, sloužil slavnou mši svatou s assistencí tří kněží. Po evangeliu měl přítomný biskup Msgr. Ryan anglickou promluvu, kladl potom kandidátkám obvyklé otázky řečí anglickou, načež ony anglicky odpovídaly. Na konec zapěl P. Putzer latinsky: „Te Deum laudamus,“ jež přítomní, četné shromáždění, dále zpívali jazykem německým, totiž: „Tebe, Boha chválíme,“ což mne velice překvapilo, ježto řeč Msgr. Ryana a všechny otázky, odpovědi i modlitby při oblékání byly anglické. Tyto řeholnice řádu svatého Františka zabývají se správou mužských i ženských ústavů dobročinných a vyučují ve školách farních, jakož vůbec jeptišky po většině jsou učitelkami škol katolických,

a mnohdy též řeholníci rozličných kongregací jako školní bratři, křesťanští bratři a jiní. Jedna dáma, Miss Nardin, založila v městě Buffalo akademii sv. Mary, vyšší to dívčí školu, kde studuje 200 dívek; tyto chovanky ustanovují se potom za učitelky, tak vyučují ku př. v katedrál-ním kostele v Buffalo 235 dívek a 220 menších chlapců, větší hochy, počtem 150, vyučují křesťanští bratři.

Po obřadu oblékání oněch desíti Františkánek, z nichž jedna, dcera farmářova, má věno 80.000 dolarů, zasedli jsme ku skrovnému obědu, při čemž to zvláštní se přihodilo, že mluvili všichni kněží i nejdůstojnější pan biskup Štěpán Ryan německy.

Z dějin odpadu Anglie od církve katolické.

Podává Josef V. Kratochvíl.

(Pokračování.)

P. Kampian odebral se (jak ve článku již dříve zmíněném „Bl. P. Edmund Kampian“ šířeji se vypisuje) z rozkazu P. Parsonia do hrabství Norfolského k rodině Yatesové, která na venkovském sídle svém Lyfordu se zdržovala. Dne 16. července r. 1581 zaklepal na bránu zámku lyfordského — Elliot. Služebník jeden, který podlého Jidáše znal před dlouhými časy jako člověka spolehlivého, vpustil jej na přání téhož, že by rád mši sv. obcoval. Vstoupil do kaple — a hle — kněz, který je u oltáře, ten kněz, který posluchače své těší a nebeskou odvahu dodává — ten kněz jest Kampian! Elliotovi času nezbyvalo. Ihned vytratil se a do blízkého městečka pádl a brzyčko s ozbrojenými muži se vracel. Věc byla ale záhy zpozorována. „Já jsem, kterého hledají — chraňž Bůh, aby jiný za mne trpěl!“ pravil P. Kampian a chtěl ven odejiti. Byl však přemluven a do jakési duté zdi ukryt. „Výklenek ten již více kněží zachránil!“ pravila mistris Yatesová. Elliot počal v domě slídit. Po dva dny nadarmo pátral — až konečně uhodiv na zeď, poznal, že jest dutá. P. Kampian byl již v rukou svého zrádce. Když Elliot kořist svou odevzdával do rukou „spravedlnosti“ hodil mu Walsingham několik zlatáků a z ostatních slibů nebylo nic. Hanebný člověk zhybnul potom v hanbě a potupě, umořen a sežrán

byv v pravém slova smyslu hnusnou neřestí.

Spoutaný Jesuita vhozen byl do Londýnského Toweru. V žaláři svém nemohl se ani přímo postavit, ani rovně položit. Po devíti dnech (2. srpna) předveden byl do paláce Roberta Dudleye, hraběte Leicesterského, jenž u vysoké přízni byl královny. Přítomen byl také hrabě Bedford a dva státní tajemníci. Tak stál zajatý před čtyřmi šlechtici, kteří londýnskou chátru proti němu pobourili. Vzezření Kampianovo vzbudilo úctu čtyř soudců.

Jménem královny Alžběty vyzval Leicester Kampiana, aby zřejmě vyznal, jaké jest poslání jeho a Parsonia od papeže. Otázaný právě jasně odpovídá — když tu náhle nová osoba přichází: byla to Alžběta. Známa mládí a krásy ustoupila v obličejí jejím vráskám starosti, mrzutosti a ctižádosti. Hlasem velitelským, jakoby dokázati chtěla, že krev Tudorovny v žilách jejích proudí a jakoby odůvodniti chtěla pravomocný původ svůj, obrátila se k Jesuitovi: „Máte mne za královnu anglickou?“ — Kampian přisvědčil slušným kývnutím hlavy. — „Tedy,“ pokračovala Alžběta, slovy svým síly dodávajíc, „nabízím vám život, svobodu, statky, čestné a výnosné úřady, když mi službu svoji slibíte!“ „Povždy vašim poddaným zůstávám — ale u Angličana, jakým já jsem, katolický křesťan předchází!“ odvětil P. Kampian.

Alžběta zvěděla dosti — odešla. Několik dní po té zaveden byl kněz do mučírny. Otázky, kteréž mu zde byly předloženy, od soudu dříve již sestavené, zněly takto: 1. Z které příčiny a na či rozkaz do Londýna jste přišli. 2. Kdož jsou ti, kteří vás zde přijali. 3. Jakým způsobem dal jste tisknouti knížku „deset důvodů.“ 4. Kde a v či přítomnosti sloužil jste mši. 5. Kdo jsou ti, kteří odpadli od kalvinské církve. 6. Koho jste zpovídali. 7. Co soudíte ve svém nitru o bulle Pia V.

Skřípec, soudcové i katani — vše bylo pohotově. Hluboké ticho přerušil Jesuita; pravil: „Mezi otázkami, jež právě jste mi předložili, jsou mnohé, jakým poctivý muž, jakým kněz rozuměti nesmí; jen na jednu svědomí dovoluje mi odpověděti; mé dílko „deset důvodů...“ poslal jsem duchovnímu Johnsonovi a Tomáši Pondovi!“

Johnson a Pond byli již po drahný čas věznění, a co tuto Kampian propověděl, nebylo anglickým inkvisitorům ne-

známo. Po takové odvětě byl Kampian na skřípec natažen a vystál tuto muku průběhem osmi dnů po dvakráte, ani nezahorekovav. Při příštích výsledcích byl vždy Kampian na skřípec natažen, pak k rozmluvě veden; o tom anglikánští spisovatelové mlčí, jen Camden, pravdomluvnější než tito, píše: „Na skřípec natažen, pak k rozmluvě vlečen, vzbudil Kampian dojem nade vše očekávání (Equaleo admotus et postea ad disputandum promotus, expectationem concitatus aegre sustinuit (Annales regni Elisabethae).“

Dne 1. prosince r. 1581 byli Kampian, Sherwin a Briant na smrt vlečeni; byl právě pátek. Když již Kampian pod šibenicí stál, pravil k němu jeden predikant: „Hleďte dobře zemřít!“ — „A vy hleďte dobře žít,“ dostal za odpověď. Pak promluvil odsouzený vřelá slova ke shromáždění, nedada se másti zbůjníky. Měl již provaz na krku — koně karou, na které stál, trhli — a již brzy potom vznášela se čistá duše jeho k nebesům. S ním smrtí mučnickou dokonali i jeho odsouzení soudruzi.

IX.

Odsouzení a poprava Kampianova vzbudily velké nepokoje v zemi. Alžběta hleděla podobně jako Pilát ruce v nevinosti umyti a proto z návodu ministrů vydala 1. dubna 1582 psaní, kterým každému přísně se nakazovalo pevně a rozhodně věřiti, že Kampian, Sherwin a Briant zhynuli smrtí spravedlivou — avšak nespomohlo to nic; o Kampianu se mluvilo stále a Kampian byl předmětem všeobecného obdivu.

I bylo tedy použito přísnosti. — Studující mladíci, kteří smýšlení své a přesvědčení utlumiti nedovedli, byli z vysokých škol, ano i ze země vyháněni. Básník Walsinger odvážil se hrdinnost Jesuitovu opěvovati — i byly mu za to z rozkazu královny od kata uši uřezány. Lordové Paget, Katesby, Southampton a Arundel uvrženi byli do vězení. A tak všechna nařízení vládní, čelící k tomu, aby na Jesuitu bylo zapomenuto — právě naopak působila. Frà Diego Yepes, Hieronomita, zpovědník Filipa II. a biskup Tarančonský, psal tehda svůj „Odborný dějepis Anglie,“ v němž takto se vyjádřuje: „Mezi tak mnohými věcmi, které za příčinou pronásledování víry v Anglii obdivem nás naplňují, jest nejúchvatnější zmužilost mládeže a horlivost u víře všech rozhodných kato-

liků; noví to Abrahámové, oběti dítek svých se podvolující.“

Tovaryšstvo Ježíšovo stálo nyní v otevřeném poli s anglikanismem. Parsons budil ode dne ke dni vždy více postrachu; nikdo nebyl ve větším nebezpečí než on; byl jako ptákem v povětrí, na hlavu jeho vysazena byla cena; hledán byl na všech podezřelých místech — však nikde nena-
lezen; místo něho dopadeni byli jiní katoličtí kněží a věznění, poněvadž prý buřiči byli proti královně. I uznal nyní Jesuita za dobré, na čas missii opustiti a do Francie se uchýlit. V Rouenu založil tento neunavný muž anglickou knihtiskárnu, v Eu zřídil s vévodou de Guise kolleji, určenou ku přijetí katolických jinochů a vydal spis nadepsaný „Křesťanský vůdce;“ pak se hotovil, aby ve Škotsku pravou věru hradil.
(Dokončení.)

Kostel sv. Pankracie před Vyšehradem.

(Sepsal prof. Jos. Vávra.)

Z časů Kosmových nás docházejí první listinné doklady k dějinám Nūselsko-Pankraeským. Původně zde byly dvě vesnické osady; jedna v dolině potoka Botiče, a ta psána byla r. 1088 Nostuly, r. 1130 Neosvětely, v 13. století Nostly a Nusle, v 14. století Neosly, v 16. století vždy Nūsly neb Nūsle. Druhá bývala na planině před Vyšehradskou branou, nejspíše na pravo od hlavní cesty do poledních Čech, a nazývala se Krušina, r. 1380 i Roščina (Roscina). Zde byl farní kostel sv. Pankracie, původu prý z konce 11. století*).

Ves Nūsly s dvorem poplužním za starodávna příslušela ke statkům zeměpanským, a knížata i králové ji propůjčovali k požitku svým úředníkům stolním či trukasům. První král český Vratislav II., založiv na Vyšehradě chrám svatých Petra i Pavla, při něm kapitolu kanovníků s probštem a děkanem, r. 1088 té kapitule dal hojné statky zemské různě po Čechách, i mnoho pozemků v okolí Vyšehradském, mezi jinými i v Nūslich (Nostuleh).

O osadě Krušině s kostelem sv. Pan-

kracia se dovídáme z listiny krále Přemysla Otakara I., dané 17. ledna r. 1205, kdež král potvrzoval benediktinům kláštera Ostrovského (stával na ostrově Vltavském u Davlí) držbu jeho statků. V tom listu dí: „Jakýs rytíř, jménem Osel syn Hozův, dal klášteru sv. Jana na Ostrově kostel v místě, jež slove Krušina, i pozemky na popluží blíže toho kostela, též ves Přistúpin (u Č. Brodu) a v Počátcích pozemky na jedno popluží.“ Dle pořadu uvedených statků se dá souditi, že ono darování se stalo v druhé polovici 12. století. Odtud Benediktini Ostrovští dosazovali vždy některého člena svého sboru ke kostelu sv. Pankráce za faráře, kterýž své opatření měl z farního dvora blíže kostela.

Podrobnější zprávy o kostele sv. Pankraci v Krušině jdou z druhé polovice 14. století, kdy panovali císař Karel IV. a král Václav IV. Benediktini Ostrovští zatím vzdali se patronátu onoho kostela, kteréhož pak se ujala kapitula Vyšehradská, dosazujíc k němu své kněží za plebány či duchovní správce. Tak shledáváme poprvé dne 14. dubna 1371, kde úřad arcibiskupský po návrhu kapituly, jež prokázala právo své patronátní, ke kostelu sv. Pankracie potvrdil za plebána kněze Jakuba z Blatné. Ke správě té fary tehdež náležely vsi Krušina, Horní Nūsly, Michle a obojí Krč. Fara byla nadána dobrým důchodem z pozemků kostelních a byla výnosnější, nežli všechny fary ve vřkolu. Jakož na ony časy každé obročí kněžské povinně bylo občasným desátkem ke komoře papežské, a sice dle toho, co každé obročí vynášelo: vyměřeno bylo faráři sv. Pankráce 42 grošů celoročního desátku (fara Hostivařská platila 36, Záběhlická 30, Vršovská 6, Psářská 4, Podolská 3 groše takového desátku).

Výše jmenovaný farář kněz Jakub z Blatné zemřel r. 1379, a nástupcem jeho byl kněz Vavřinec. Z té doby se zachovala nám zpráva o arcijáhenské visitaci kostela, kterouž dne 8. dubna 1380 vykonal arcijáhen dr. Pavel, kanovník Vyšehradský z rodu pánů z Janovic. Týž shledal při kostele dva ornáty s příslušenstvím, třetí bez příslušenství, kalich stříbrný, dobrý missál a knihu graduale. Jiný kalich dobrý a kniha matutinale nacházely se tehdež mimo kostel. Potom vyslýcháni byli povolání osadníci, z Krušiny (de Roscin) Antoch a Mikuláš, z Michle Tomáš, Mauric a Maník mlynář, z Horních Nūsle Pavel,

*) Schaller tak tvrdí, odvolávaje se k Dobnerovi V. p. 547.

vždy kněze strany podobojí, a to trvalo až do roku 1622. Leč neumíme z těchto utrkvistických farářů u sv. Pankrací jmenovati než kněze Jana Černého, kterýž králem Ferdinandem I. byl r. 1562 jmenován členem konsistoře podobojí.

Roku 1624 odevzdán jest kostel sv. Pankrace do správy kolleje řádu jesuitů u sv. Klimenta v Praze; témuž řádu odevzdána byla i Karolinská universita se všemi statky jejími, tudíž i se statkem Michelským, kdež potom vždy sídlívali jesuité; odtud přicházeli ke kostelu sv. Pankrace a konali tam služby Boží. Od těch dob náleží ten kostel pod patronat universitního statku Michelského, a nynější podoba kostela dává na rozum, že ho na novo stavěli jesuité Michelští as ve druhé polovici 17. století.

Jak malá byla lidnatost té části okolí Pražského, vidíme ze součtu obyvatel farní osady sv. Pankrace (Nůsly, Michle a obojí Krč) s přivtělenými farami Podolskou (Podolí, Dvorce a Bráník) a Vršovskou, v nichž r. 1730 bylo toliko 1821 duší (roku 1880 bylo 19.007 duší).

Za panování císařovny Marie Terezie (1740—80) a Josefa II. (1780—90) znamená silné přibývání obyvatelstva v zemi české. Kdežto se roku 1730 sečtlo v zemi toliko 1,177.000 obyvatel, do r. 1785 vzrostl ten počet již na 2,745.000 duší, ačkoli za války sedmileté nešťovicemi a tyfem, a v létech 1771—72 hladomorem pomřeli statisíce lidí. Takové hojnosti lidí nestačil již skrovný rozsah a počet budov městských a vesnických, a tím se rozpoutal čilý ruch stavební zvláště ve vesnicích položených blíže větších měst. Byly tehdaž stavěny hojné domky pro řemeslníky a pro lid dělnický.

Zatím schystaly se kostelu sv. Pankrace veliké změny. Roku 1773 zrušen byl řád jesuitů, universitní statek Michelský přišel pod administraci královské komory, kteráž pak dosazovala ke kostelu sv. Pankrace duchovní správce odjinud. Bylo tehdaž také uvažováno, že ten kostel není uprostřed farnosti své; z té příčiny jest duchovní správa té farnosti převedena do Michle, kdež postaven byl kostel nový. Opuštěný chrám sv. Pankrace potom z rozkazu císaře Josefa II. byl roku 1786 posvěcení svého zbaven a obrácen na skladiště střelného prachu. V tom stavu trval do r. 1818, kdež k prosbě vůkolních osadníků sklad prachu tam byl zrušen a kostel

zase otevřen občasným službám Božím. Stavební ruch u toho kostela se počal r. 1790; magistrátní rada Pražská, Jan Ignác rytíř Eisner z Eisenšteina, zbudoval tam velkou zájezdni hospodu a při ní kovárnu. Práví se, že na stavbu té hospody přiváženo bylo stavivo ze sbořeného chrámu Božího těla, který prve stával uprostřed Karlova náměstí.

V Nůslích přibývalo domů, a starší budovy byly obnovovány. Od r. 1822 přibývalo i domů u kostela sv. Pankrace, a sice jen po jedné straně silnice; tam kde kostel; odkudž vzniklo žertovné rčení, že „na Pankrací pekou husy toliko po jedné straně.“ Domů se čítalo r. 1843 v Nůslích 116, na Pankrací 88, a to na mnoze domů velkých, po městsku vystavěných k uhlednému vzezření, v to zahrnuje i některé villy se zahradami. Toutéž měrou zmáhal se i počet obyvatel. Roku 1843 bylo v Nůslích 381, na Pankrací 132 duší, r. 1857 v obou částech, v jedinou obec spojených, 882 duší, r. 1869 již 1669, r. 1880 pak 5655 duší. Z počtu dítek školou povinných dá se obyvatelstvo k r. 1885 páčiti na téměř 7000 duší.

KRONIKA.

Z Prahy. Jeho kníž. Mil. náš nejdůst. Arcipastýř odeběře se na den sv. Štěpána dne 26. prosince do Říma, aby byl přítomen slavnému padesátiletému jubileu kněžskému sv. Otce Lva XIII. Na této cestě bude našeho Velepastýře doprovázeti vdp. kanov. Msgr. Ferd. Kalous. Po celé arcidiecési bude se slaviti jubileum papežské dne 1. ledna slavnými službami Božími, výstavem nejsv. Svátosti oltární a chvalozpěvem „Te Deum laudamus.“ V metropolitním chrámu Páně bude pontif. mše sv. o 9. hod. K této mši sv. budou pozváni nejvyšší státní, zemští i vojenští hodnostáři Pražští. Poutní komitét uspořádá ku přání Jeho kn. Milosti o 7. h. večerní slavnostní schůzi a sice ve velké síni Rudolfiny. Při této schůzi, která zahájena bude praeludiem na varhanech, bude se zpívati od Cyrillské jednoty za řízení p. Ohluma „Tu es Petrus,“ pak bude následovati papežská hymna, dvě příměření řeči totiž v jazyku německém a českém, některé hudební skladby a na konec císařská hymna. — Z Králova Hradce zaslána byla již poutnímu komitétu Pražskému pro sv. Otce velmi vkusně vázaná adresa s několika tisíci podpisy ze všech farností diecése Kralohradecké.

— **Pobožnost 40-hodinná** koná se od 17.—21. prosince u Matky B. Sněžné u Františkánů, od 22.—26. prosince u sv. Salvatora v semináři.

— V augustiánském klášterním a farním chrámu Páně u sv. Tomáše v Praze, započala slavnost **sv. Tomáše**, apošt. ve středu 14. t. m. oktávou. Vyjma neděli bude o všechny dny oktávy vždy o 6½ hodině ranní zpívána mše sv. a o 4. hod. odpo. slavné požehnání. V neděli konají se služby Boží v obvyklých hodinách. Na sv. Tomáše dne 21. pros. t. r. jest následující pořádek služeb Božích: O 6½ hodině ranní zpívána mše sv., o 8. hod. tichá mše sv., o 9. hod. slavnostní kázání, o 10. hod. slavná pontif. mše sv., o půl 12. hod. mše sv. při varhanách; o 4. hod. odpo. slavné požehnání.

— Spolek **arimatejský** v Praze opatřil v měsíci listopadu t. r. rakev a rubáš k slušnému pohřbu 92 chudých křesťanů, a sice: ze všeobecné nemocnice 47, ze zemského blázince 13, z nemocnice milosrdných sester 20, z nemocnice milosrdných bratří 7, z nemocnice Alžbětinek 1, z umřelých kaplí 3, a z vyšetřovacího vězení 1; z těch příslušelo ku Praze 11, na venek 78, 2 byli z Moravy a 1 neznámý.

— **Výstava Vatikánská** bude se honositi převelikým množstvím darů pro sv. Otce ze všech dílů světa. Jeden kněz francouzský, sběratel zvláštností, zašle dalekohled Napoleona I., jenž od něho nazýván „orlí zrak“ a jež Napoleon daroval důvěrnému svému generálu.

S m ě s.

Dvě proroctví. V rodině chorého německého prince korunního vzpomíná se prý nyní těchto dvou událostí: 1. Jistá pověstná hadačka prorokovala prý císaři Vilémovi stáří 96 let, jeho syn že však nedostane se na trůn, nýbrž mrzák. 2. Před 1½ nebo 2 lety korunní princ měl navštívit kostel v Dėvinė. Ukázali mu ho a chtěli jej uvést bočními dveřmi. Hlavními dveřmi nechtěli ho pustit, ježto to pověst zakazuje. Korunní princ nedal však nic na to, musili mu otevřít hlavní bránu a on vstoupil do chrámu. Potom se tázal, proč jej nechtěli pustit hlavním vchodem. Na to mu vyprávěli, že pověst stará dí: Hohenzeller, který hlavní branou vstoupí do tohoto chrámu, nedostane se na trůn.

Kořalny v Rakousku. Dle výkazu přiložené k osnově zákona o zamezení opilství bylo v Rakousku (v této polovici říše) dle sčítání z roku 1880 obyvatelstva 22,144.244, zdržujícího se v 22.524 obcích. Z obcí těch

mělo jich 18.505 obyvatelů do 100, 2773 od 1000 do 2000, 985 od 2000 do 5000, 151 od 5000 do 10.000 a 100 více než 10.000. Daní dle zákona ze dne 23. června 1881 bylo v prvním pololetí 1887 předešláno: živnostem hostinským a výčepnickým s výčepem pálených lihových nápojů 49.060, kavárnám a závodům cukrářským s výčepem lihových nápojů 3117, výčepům kořalek 45.637, prodej kořalky v malém 7437, výčep kořalky jako vedlejší živnost 9700. Úžasná to čísla, která sama sebou nevýmluvněji hlásají naléhavou potřebu zákona co nejpřísnějšího.

Francouzský dějepisec a státník Quizot, jenž v září r. 1874 zemřel, uznával rád pěkné vlastnosti svých politických odpůrců. Mezi tyto náležel Listré, redaktor časopisu „National“ a vynikající člen strany radikální. Však vedle toho byl Listré výtečným filologem a spisovatelem nad jiné pilným a důkladným: co takový ucházel se o členství akademie věd politických. Konservativci napjali všechny síly, aby zamezili volbu jeho do akademie. Když o spiknutí tom uslyšel Quizot, který byl právě dosti povážlivou nemocí k loži připoután a sotva mluvit mohl, dal se v nosítkách do paláce akademie donésti a rozhodl tam vlastním hlasem a výelou přímluvou volbu ve prospěch jednoho ze svých nejzarytějších odpůrců politických, který jej byl několikráte v „Nationalu“ nemilosrdně ztepal. Když se tomu přátelé Quizotovi divili, pravil: „Dal jsem svůj hlas muži vědy, mluvnice a filosofie, nikoli redaktoru politického listu.“

Pozoruhodný národ. Nálezce řeky San-kuru, dr. Wolf, na svých cestách v pohoří Kongu seznámil se s pozoruhodným národem, jenž sluje Baluba. Před 15 lety národ tento vyhýbal se všem svým sousedům, nechtěje obcovati s ostatními africkými národy. Tato odloučenost vyvolala silný odpor mezi mladým pokolením, které dokazovalo starým, že obcování s ostatními národy budou výhodnými v každém ohledu celému kmeni. Náčelník kmene přistoupil na stranu mladých, avšak starší rozhodně vystoupili proti takové novotě a tvrdili, že sblížení se s ostatními plemy vyhubilo by úplně jejich kmen. Následkem toho povstal zuřivý boj, jenž měl za následek vyhubení všech starcův. Zbyli pouze přívrženci cizinců, jižto soustředivše se okolo svého vůdce, dovolili jim vcházeti do své země. Nyní vyvinul se v zemi čilý obchod a domorodci začínají dokonce nositi evropský oděv a staví obydlí dle vzoru domu na stanici Lulua-burga. Před několika roky umínal si tento národ, že zničí opilství; následkem toho po celém území Balubů zakázána byla výroba i prodej

palmového vína a posléze vysekány byly všechny palmy. Balubové vynikají nyní neobyčejnou střídmostí.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Pastorek*, far. ve Velíši, 1. prosince 1887, (nar. 19. listopadu 1847, vysv. 13. července 1873).

Jmenován jest:

- p. Frant. *Jakob*, far. v Schönthalu, jmenován správcem k. a. úřadu vikar. Toužimského (Theusing).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Pollák*, far. Chvatěrubský, za děkana ve Velvarech;
p. Stanisl. *Holub*, za defin. katech. na měst. dívčí škole na Smíchově;
P. Heřman *Dobrá*, kněz řádu praem. v Teplé, za kapl. v Mariánských Lázních;
p. Tomáš *Frušik*, kapl. Hostomický, za far. v Oužicích;
p. Jos. *Pacák*, admin. Oužický, za kapl. v Hostomících.

Uprázdňená místa:

Velíš, fara patr. náboženské matice, od 7. prosince t. r.;

Chvatěruby, fara patr. p. Adolfa svob. pána z Riese-Stallburgů, od 14. prosince 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Frant. *Lichtenberg*, far. v Jenšovicích, 2. prosince 1887, (nar. 22. listopadu 1831 v Mostku, vysv. 25. července 1859);
p. Ign. *Unzeilig*, far. v Čenkovcích, 4. pros. 1887, (nar. 10. června 1840 v Č. Třebové, vysv. 25. července 1867);
p. Jos. *Rydl*, vik. sekretář a far. v Libčanech, 5. prosince 1887, (nar. 24. července 1823 ve Sněti, vysv. 15. července 1848).

Vyznamenáni jsou:

- p. Josef *Lexa*, far. v Bělé, jmenován čestným děkanem;
p. Frant. *Krihl*, far. v D. Dobrouči, vikariát. sekretářem;
p. Jan *Křivohlávek*, far. v Jamné, obdržel exposit. canon.;
p. Josef *Zajíc*, kapl. v Dašicích, farní Synodalie.

Uprázdňená místa:

- Jenšovice*, fara patr. náboženské matice, od 3. prosince;
Čenkovice, fara patr. kníž. Lichtensteina, od 5. prosince;
Libčany, fara patr. hrab. Harracha, od 6. prosince t. r.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Václ. *Kolář*, bývalý admin. interkal. fary Dubec, za kapl. ve Všerubech;
p. Adam *Martínek*, kapl. v Týnci, za kapl. v Meclově (Metzling);
p. Vít *Zeman*, neom., za kapl. v Týnci.

Uprázdňená místa:

- Lštění* (Elstin), fara patr. náboženské matice, do 17. prosince;
Čimelice, fara patr. p. Karla kníž. Schwarzenberga, do 29. prosince;
Červené dřevo (Rothenbaum), fara patr. pana Bedricha hrab. Stadiony a p. hrab. Filipa Stadiony, do 4. ledna 1888.

Milodar. Ctihodní pp. bohoslovci pražského semináře darovali, uspořádavše mezi sebou druhou sbírku v letošním školním roce, na chrám sv. Víta 9 zl. Zaplať Pán Bůh.

Hospodářská záložna

v Praze

půjčuje na směnky,

cenné papíry, hypotéky

a na zástavy

i přijímá vklady

na úrok 5⁰/₁₀₀,
proti výpovědi 6⁰/₁₀₀.

(Venkovští vkladatelé mohou své vklady poštou zaslati, načež se jim obratem pošty vyřídí).

Řed. Josef Dumek.

Dr. Ferd. Budil.

Vydává se
5., 15. 25. kaž-
dého měsíce.

Redakce :
v kníž. arcib. se-
mináři, č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla na sv.
Václavském nám.
č. 786—II.

Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Majitel: FR. SRDÍNKO.

Redaktor a nakladatel: FR. KRÁSL.

Předpláci se
v expedici a u
všech řádných
knihkupců

celoročně zl. 3.—
poštou „ 3.50
pololetně „ 1.50
poštou „ 1.75

Čtvrtletní před-
placení se nepři-
jímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy“. (Přisl. XIV, 34.)

LEONI XIII.

Cur Vaticanus mons hodie caput
Curis solutum laetius erigit?
Cur Thybridis pellucida unda
Blanda repercutit ora Phoebi?

Quid est, quod agnus non hodie timet
Lupum rapacem, non aquilam fugit
Columba mollis? Cur amoris
Omnia laetitiaeque plena?

Cur festum agentes sacra adeunt Dei,
Qui trans Iberum transque colunt Tigrim
Et qui sub Austro et qui sub Arcto
Nec secus Albicolae Bohemi?

Lux magna venit, qua juvenis pius
Decem ante lustra es Tu, Pater Optime,
Manu benigna consecratus
Presbyteris decori superbo.

Virtute surgens et sapientia
Omnes honores, quos homini licet
Favente caelo consecutus
Nunc caput orbis es universi.

De sede celsa, Sancte Pater, beas
Tuos fideles, fers miseris opem,
Potente verbo das quietem,
Bella simul prohibes nefanda.

Ad Te venimus, Maxime Pontifex,
Dieque festo, tempore gratiae,
Te liberi Patrem rogamus
Suppliciter benedictionem.

Deumque magnum, qui mare temperat
Ventosum et urbes regna per omnia
Caelumque mortalesque turbas
Imperio regit unus aequo,

Oramus omnes assidua prece,
Semper propagetque imperium Tuum
Servetque Te per longa nobis
Tempora, dulcis amor, vigentem.

Za Kralohradeckou diecési: *Jan Červenka*,
gymn. professor.

LVU XIII.

Hlaholy slavné v díků hymnus vroucí —
v jásot se pojí po křesťanském světě:
Hle stádcí pastýře Bůh všemohoucí
dochoval v padesátém kněžství létě, —
Svatého smírce, kmeta velebného,
Otce, jenž o duševní spásu dětí
pečuje a jak zvyk' v dnes žití svého,
i dnes Svou za ně obět Pánu světlí!

»Dal Kristus Tobě trůn, ne pro lesk slávy,
jakáž se s knížat světa line stolů,
k tiaře Tvé trn přidán kol Tvé hlavy,
jsi tísněn, berlou podpíráš se v bolu.
Než — úkol božský svěřil Pán Ti světa:
hrad spásy střežíš na nezborné skále,
jak předchůdců Tvých od Petra až četa
činila dlouhé věky k Boží chvále.

Ty hlásáš kříž — tu blahodatnou víru,
v níž rozum lidstva s úkojem se noří,
v níž srdce těchu nachází, slasť míru,
jež vznešené z nás tvory Boží tvoří;
Ty šíříš po dalném ji světa pásu,
v kraj žírný, pouště, pevniny i moře;
to zrno zlaté, z rajských vzešlé klasů,
rozséváš zvěsty, pěstíš ve pokoře.

Ty kotvu třímáš, kteráž v bouři kruté
 zlých útisků a nástrah naděj sílí:
 Že neshltí nás zlobou vášně vzdmuté,
 že dovedeš nás v přístav — k spáse cíli.
 Bůh jedin Tvým jest chranným štítem v boji,
 pavezou pevnou, zla jež vládu tříští;
 Ty velíš svatých bojovníků voji,
 a s těmi vítězíš v dob slavných přístí!

K všem národům, rozdílným řečí, mravem,
 Tě, Otče Svatý, jedny vížou svazky,
 ctíš velmože, nezhrdáš nízkým stavem,
 otvíráš všechněm srdce, zřídlo lásky.
 Jest láska Tobě heslem, květ ten svatý,
 ježž Cherub snesl na zem sirou s nebe,
 co zdobí paláce jak nuzné chaty,
 Již nejvíc proslavil Bůh věčný sebe.

Ó vládni dlouho těmi ctnostmi třemi
 končinám, kde se slunce zora rodí,
 i těm, kde opouští stmělou zemi,
 kde sever led, jih palmy plodí!
 A Kristus, jehož Ty jsi věrným sluhou,
 odměň Tě slávou v nadhvězdném tom ráji
 klenutém míru věkověčnou duhou,
 kde pohled na tvář Boha boly zkájí!

Za Kralohradeckou diecési: *J. Vocásek*,
 prof. reálných škol v Hradci Králové.

Kázání na nový rok.

Viztež tedy, bratří, kterak byste
 opatrně chodili, ne jako ne-
 moudří, ale jako moudří vyku-
 puje čas, nebo dnové jsou zlí.
 Ephes. 5, 15. 16.

Včerejším dnem skončil se nám opět
 jeden rok — a dnes již m. m. nacházíme
 se na prahu nového. Dnové plynou, uply-
 nou, a již více se nenavrátí, praví sv.
 Alfons, a těchto slov užití můžeme o tomto
 právě uplynulém roce: rok tento plynul,
 uplynul a již více se nenavrátí, — Běda
 nám, jestliže jsme v něm času svědomitě
 neužívali; běda nám, jestliže jsme v něm
 času více k pozemským, smyslným, více
 k rozkošem a radovánkám nežli k dušev-
 ním a nebeským věcem užívali! Pakli

takto jsme jednali, jistě jsme pamětlivi
 nebyli slov evangelisty Páně sv. Matouše,
 který praví: Pracujte, dokud čas jest, nebo
 přijde noc, kde nikdo více pracovati moci
 nebude. —

Než ještě nezoufejme, vždyť ještě není
 vše ztraceno, ještě není vše zmařeno, ještě
 můžeme vše nahraditi, co jsme v minulém
 roce pronesbali, ještě můžeme vše na-
 praviti, čím jsme se v minulém roce pro-
 hřešili. Vždyť dnes začíná nám opět nová
 řada 365 dnů a můžeme v tomto novém
 roce vše nahraditi, co jsme v minulém
 roce pronesbali, můžeme vše napraviti,
 čím jsme se v minulém roce prohřešili.
 Vždyť Bůh nezavrhne hned hříšníka, jak-
 mile se tento proti němu prohřeší, ale
 laskavě a otcovsky na milost ho přijímá
 a jemu milerád odpouští, jestliže se tento

s upřímným srdcem a skroušenou myslí k němu obrátí. Vždyť čteme v písmě sv., že Maří Magdalena velická byla hříšnice a Bůh jí odpustil, a což Zacheus? za největšího hříšníka byl pokládán a Bůh mu odpustil. Zdaž i nám m. m. může se tak státi jako těmto oběma? Vskutku, m. m., tvrditi to mohu, že i nám se tak stane, jen jestlis tak upřímným srdcem a s tak skroušenou myslí k Bohu, jako oni, se obrátíme.

A proto, př. dr. abychom v tomto novém roce času lépe a svědomitěji užívali a abychom více o nebeské nežli o pozemské věci v tomto novém roce sestarali, chci vám v dnešním kázání svém ukázati, jak drahocenný jest čas v dílu I. a že čas vezdejšího života nic jiného není, nežli přípravou k životu věčnému, v dílu II.

I.

Pozorujme, m. m., obchodníka, jenž v záležitostech svého obchodu navštívil výroční trh. Co myslíte, m. m., čemu že asi tento obchodník věnovati bude veškerou pozornost po celý čas trhu? Bude mu snad na tom záležeti, jaké divadlo se bude hráti? či si zasedne v hospodě k jídlu a k pití? či se bude procházeti v příjemném a utěšeném stromořadí? Nikoliv, m. m., on bude pilně prohlížeti v krámcích své zboží, aby je pak doma k svému prospěchu využítkoval a protká-li ho v tomto jeho zaměstnání některý z jeho známých, anebo byt i docela byl přítel, sotva že ho pozdraví obáváje se, že by řečí ztratil čas pro něho tak drahocenný a důležitý a s časem i výdělek svůj. A co my, př. dr., jsme zde na světě? Také my, m. m., nejsme nic jiného na tomto světě nežli takovíto obchodníci! Naše tržiště jest tento svět; trh na něm jest dlouhý, nebo trvá téměř od našeho narození až do naší smrti; zboží pak, které na tomto světovém trhu se prodává, jestliž čas, který má cenu nade všechno zboží největší.

O drahotě času nejlepší svědectví podává nám sv. Bernard, an di: „Čas má nesmírnou cenu, ano platí jistou měrou tolik, co Bůh sám, neboť v každém okamžiku můžeme skutkem dokonale nadpřirozené litoosti a lásky milosti Boží nabýti, jakož i v každém okamžiku můžeme smrtelným hříchem lásku a milost Boží ztratiti a věčného ztracení vinnými se státi.“ A my zajisté všichni souhlasíme s tímto výrokem sv. Bernarda, neboť

všichni ze zkušenosti poznáváme tu nesmírnou cenu času a my sami ze zkušenosti víme, že čas má cenu nade všechno zlato a bohatství tohoto světa; nebo ztratí-li člověk bohatství, může ho opět nabýti, ztratí-li slávu, může ji opět nabýti, ztratí-li čest, může ji též nabýti, ale ztratí-li čas, toho nikdy nabýti nemůže. Můžeme tedy snadno říci, že čas má cenu věčnosti, ano můžeme snadno říci, že čas má cenu i naší duše — poněvažž blaho naší duše jedině na dobrém užití času spočívá. Zdaž již toto, m. m., nedostačí k poznání té nesmírné ceny času? Ano, m. m., již z tohoto můžeme poznati ohromnou cenu času.

Ale poohlédněme se kolem sebe, poohlédněme se do celého světa, a uvidíme, jak lidé tohoto drahého času užívají. A tu praví nám opět vhodně svatý Bernard: „Smnohým darem Božím zle se na tomto světě nakládá, nejhůře však nakládá se s darem, v němž jsou obsaženy všechny dary Boží — s časem.“ Jak těší se lidé na čas, který mohou trávit v nečinnosti a zahálce? Jak rádi obětují celé dny a noci na dosti bidné zábavy a na dosti bidné vyrazení a jak vyhýbají se místům, kde na ně čeká svědomitě uložená, svědomitě odměřená práce, a jak omlouvají si každou chvilku, které k nějakému počestnému, k nějakému bohumilému skutku použili. Na vše tedy lidé rádi vynakládají čas, jenom ne na to, co jest pro ně nejdůležitější, co jest pro ně nejužitečnější, na to, co jim napomáhá ku spasení, na to rádi nevynakládají času. A tu opět vhodně di sv. Alfons: „Nic není vzácnějšího nad čas, ale též není nic, čeho by si svět méně vážil, čím by svět více pohrdal, nežli čas.“ Uplynou dnové a nikdo nepomyslí, že proň ztracen jest čas, který se již nikdy více nenavrátí. Tu můžeme viděti hráče, který celé dny a noci ve hře promrhá a tážeme se ho, proč tak činí? „Krátím si čas“ nám odpoví; jinde opět vidíme člověka, který celé dny a noci v hanebných knihách zábavu svou hledá a tážeme-li se ho, proč tak činí, „krátím si čas,“ zas odpoví. O jaká to nesmyslnost, a jaká to zpozdilost krátiti si čas, ten nejušlechtlejší dar Boží! Není-liž to, m. m., házení zlata do bláta? Vskutku, m. m., nic jiného to není, nežli takováto nesmyslnost, nežli takováto zpozdilost. A snad i mezi námi by někdo takto nakládal s časem? O nejmil. nechtějme nikdy býti tak pošetilými, nechtějme nikdy býti tak zpozdilými, nýbrž

používejme svědomitě v tomto novém roce drahocenného času neb čas tohoto vezdejšího života jest přípravou k životu věčnému a o tom v dílu

II.

K sv. Eilipu z Nery přišel jednoho dne mladík, jinak mu již známý, radosti rozčilen. I táže se ho sv. Filip: „co pak jest toho příčinou, že dnes s takovou radostí přicházíš?“ I odpověděl mladík: Otče, otče duchovní, kterak pak nemám jásat, kterak pak nemám se radovati, vždyť víš, jak usilovali a namáhali se rodiče moji, a co nanutili se mne, abych byl knězem, a teprve dnes, ano právě nyní svolili, že mohu studovati práva; a proto ihned přicházím, abych tuto radostnou zprávu i tobě oznámil. A sv. Filipp pokyvuje si hlavou, pravi: Budeš tedy studovati práva; — a co potom? táže se sv. Filip. No, potom budu právníkem, a co potom? Potom budu soudcem. A co potom? Potom budu lidi soudit a budu náramným boháčem. A co potom? Potom se ožením a budu nejšťastnějším člověkem snad na světě. A co potom? Potom, potom . . . a již nemohl si jinoch více vzpomenouti i vskočil mu sv. Filip do řeči a pravil: A potom umřeš, ano a potom umřeš a potom budeš souzen, a potom, nasmiluje-li se Otec nebeský nad tebou, potom budeš zatracen. A slova tato pohnula a dojala jinocha toho tak, že ihned poznáv marnosti veškerého světa, zřekl se všeho světa a k nemalé radosti rodičů svých vstoupil do stavu kněžského. A zdaž i mezi námi, m. m., nejsou též někteří, kteří podobné plány si bavi, kteří počítají jak slavnými, jak bohatými budou, ale na ta slova „a potom umřeš“ po celý čas, ano po celý život svůj si nevzpomenou. Vskutku, m. m., i mezi námi jsou tací lidé, kteří nevědí neb věděti nechťejí, že čas tohoto vezdejšího života jest jen přípravou k životu věčnému, i mezi námi jsou tací lidé, kteří se řídí zásadou jednoho mudrce řeckého „jez, pij a hodu, po smrti žádná blaženost“ a na věčnost, na blaženost věčnou, na trápení věčné po celý život nevzpomenou. A co jest celý život náš na tomto světě? Ptejme se sv. Tomáše Kempenského a on odpoví nám: Človče, nestálý jest život tvůj, jako stín pomíjející, kterého čím více přibývá, tím více ubývá, čím dále vychází, tím více k smrti se blíží. Život lidský podobá se vanoucímu větru, který sotva že zavane, ihned se ztrácí, podobá se jitřence, která sotva že

na obloze se objeví, ihned mizí. Jako blesk na obloze nebeské mžiknutím mizí, tak zmizí království a století tohoto světa. Počítej všechny hodiny, dny, měsíce, leta věku svého a rei, kde jsou nyní? Mihly se jako stín, jsou přetrženy jako pavučina, slabý vánek věkem dílo jejich ztroskotal.

Myslím tedy, že již uznáte slabost a nedokonalost života lidského zde na zemi a že uznáte, jak zpozdlilý a pošetilý jest pro starosti o tento život pozemský zanedbávati života nebeského, života věčného. A proto dobře praví sv. Aug.: „Víte-liž, že sluhové Boží jste a poutníci neustále na cestě se nalezající? Město naše zajisté daleko jest města tohoto. Znáte-li tedy město své, v němž sídleti budete, proč tuto kupujete pole, strojíte lahodnosti a stavby a příbytky zbytečné? Kdo zajisté oněmi věcmi na tomto světě se zásobuje, ten nehodlá se navrátiti do města svého. O pošetilý, bídný človče, jenž nerozumíš věci ty všechny býti cizí a pod vládou cizí?! Prohlídej tedy k tomu, abys přichodil jsa, nezjednával sobě více, než čeho ti třeba a co postačí tobě; a připraven buď, abys když zalíbí se Pánu města tohoto vypověděti tebe, příkazu jeho se neprotivil, a aby si se ubíral do města svého vesele bez reptání. Vzpomeňte si jenom na onoho boháče, který oblékal se jenom v šarlat a kment a hodoval na každý den skvostně a na onoho ubohého Lazara, který sotva po zemi se plížil a byl rád, když se mohl nasytiti drobty padajícími se stolu bohatecova a slyšte, jak volá onen bohatec tam na věčnosti. Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara ke mně, ať smočí aspoň konec prstu svého ve vodě a shladí jazyk můj, neb se mučím v tomto plameni. O já bídný, ó já nešťastný člověk, jak často mohl jsem voliti dobré a volil jsem zlé. Co jsem to učinil, že jsem radosti světské zaměnil za blaženost věčnou a radosti nebeské. O já bídný člověk, když jsem mohl dobře činiti, nechťel jsem a nyní bych chtěl a zase nemohu.

A možná, př. dr., že i my jednou na věčnosti právě tak volati budeme, že i naše duše jednou tak hrozně v pekle trápení a mučiti se bude a to tělo, o které na tomto světě tak pečujeme, pro které dnem i nocí se lopotíme, to stane se jednou ohyzdnou a hnusnou potravou červů, dokud se nepromění v prach a popel. Slova onoho bědujícího bohatece nechť vám stále na myslí lpí a ustanovte se na tom, od tohoto dne

více o nebeské nehynoucí věci nežli o pozemské pomíjející se starati. Odvrátte od sebe všechny starosti vezdejšího života a tam spěchejte, kde byste žili vždycky. — Nebo jestli zde na tomto světě tu bídu a ten život pomíjející milujete, kde s tak velkým namáháním a lopocením život trávíte, čím více máte milovati život věčný, kde žádného namáhání, žádných trampot, žádného lopocení míti nebudete, kde povždy svrchovaná blaženost . . . kde se plní, co Pán ve sv. evangeliu praví: Lidé budou jako andělé Boží v nebi. — Amen.

K. Vondruška.

O zjevení Páně.

Co znamená hvězda? mudrci se klaněli; mnozí nechťji klaněti se.

„Viděli jsme hvězdu jeho na východě a přijeli jsme, klanět se jemu.“ Mat. 2, 2.

Trojí události ze života Páně koná dnes památku církev východní: příchodu mudrců, křtu Páně v Jordáně a prvního zázrazu v Káně Galilejské, kdež stojí psáno: „A zjevil slávu svou, i uvěřili v něj učeníci jeho“ (Jan 2, 11.). Svatá církev katolická obrací zřetel hlavně k události první, ku příchodu mudrců od východu, v nichž vidí prvotiny pohanů, kteří se Kristu Pánu klaněli. Památka povolání národů pohan-ských do církve. Sv. Řehoř Vel. (hom. 10. in Evang.) si klade otázku: „Proč pastýřům se zjevil anděl, a mudrcům hvězda?“ Odpovídá: „Židům, rozumu svého dobře užívajícím, bytost rozumná, anděl, zvěstovati musil spásu; pohané pak, že rozumu užívati neuměli (t. j. přírodě se klaněli), by poznali Pána, ne hlasem, ale znamením přivedeni jsou.“

Přece světi i katol. církev den před tím vodu, zvanou tříkrálovou, že Pán svým křtem v Jordáně, jakož i proměněním vody ve víno v Káně vodu posvětil.

Událost veškeru, Nejmilejší, ze sv. evangelia znáte; já chci obrátiti pozornost vaši ku slovům: Viděli jsme hvězdu jeho na východě a přijeli jsme, klanět se jemu; a chci ukázati, co hvězda jest, že až dosud nás všechny vede, ale že mnozí přece Kristu klaněti se nechťji. —

1. „Viděli jsme hvězdu.“ Mnozí vidí hvězdu; co jest hvězda? svatá naše víra; učení Kristovo; nebo:

a) hvězda jest těleso nebeské; i naše víra s nebe jest; Kristus Pán pravil: „Učení mé není mé, ale toho, kterýž mne poslal.“

b) Hvězda svítí; svatá víra svítí nám na cestu života;

c) hvězda svítí v noci; tak i sv. víra, zvláště tehdy, když obzor života našeho zachmuřen jest: zármutkem, neštěstím, nedůvěrou, pochybnostmi . . .

d) jest na nebi; i víra ukazuje k nebi;

e) ukazovala cestu mudrcům: i nám cestu ku Ježíši; abychom ho našli. „Kdož tedy nás odloučí od lásky Kristovy? volá apoštol, zda-li soužení? aneb ouzkost? aneb hlad? . . .“ (Řím. 8, 35—39.)

Hvězda znamená i církev, kteráž svítí a září zde na světě. Paprsky její jsou svatí, oslavenci v nebi, duše zbožné zde i v očistci.

Jest i sám Kristus; neboť světlem se nazval: „Já jsem světlo světa; kdo kráčí ve světlo tom, nechodí v temnostech, ale přejde ze smrti do života“ (Jan 8, 12.). Onť ta hvězda, o níž proroctví na východě rozšířeno bylo: „Vyjde hvězda z Jakoba a prut z kořene Jesse vystoupí“ (Balaam). (II. Král. 8, 2.) I sama církev nazývá ve svém vyznání Nicéno-Carihradském Ježíše Krista „světlo ze světla“.

2. Pravili mudrci: Viděli jsme; a sotva že viděli, již vydali se na cestu. Mnozí vidí; znají víru. o ní slyší; vidí církev, jsou v ní; znají J. Krista a přece nejdu; nechťji; jejich mysl odvrácena jest.

3. Dí: Hvězdu jeho; všechny hvězdy jsou jeho; ale chtějí říci, to že je hvězda zvláštní, ano to že jest ta, o níž zvěstováno bylo: „Vyjde hvězda z Jakoba.“

4. Viděli jsme hvězdu jeho na východu. Východ tam, kde slunce vychází. Kristus nazýván bývá v církvi sluncem spravedlnosti. Východ slunce, obraz naší víry, naší spásy. „Kristus, jehož východové jsou od počátku, ode dnů věčnosti.“ „Jako blesk vychází od východu a ukazuje se až na západ: takť bude i příchod Syna člověka“ (Mt. 24, 27.). — Proto stavěli se křesťané, modlice se, tváří k východu; proto stavěli i chrámy směrem k východu, i hlavní oltář, tak že, jsouce v chrámu Páně, tváří ku východu obráceni byli.

5. A přijeli jsme, klanět se jemu. Klaněti se, jest, vzdáti úctu nejvyšší, kteráž se značí pokleknutím, jakož praví evang.: A padše klaněti se jemu.

a) Kdo byli, již se klaněli? mužové vznešení, učení, knížata pastýřská (emirové), zvaní vůbec králové.

b) Odkud přišli? od východu, z daleka.

c) Přijeli s kmonstvem, koni a velbloudy a služebnictvem; jak se vypodobňují; dromedáři z Madian a Efy, jak dí Isaiáš.

d) Mužové, starci klaněli se dítěti, jehož neznali; dítěti chudičkému, jež se narodilo ve chlévě, leželo v jesličkách a plenkách a o němž nevěděli, co z něho bude.

e) Přinesli i dary, a vzácné dary.

A mnohý sprostý a neumělý člověk, který i křesťanem a katolíkem se zove, chudás jest a blízko má do chrámu Páně, kterýž vidí církev, zná účinky její, zná i Krista, klaněti se nechce; ani toho chudičkého daru modlitby dáti nechce! Kteraká to hanba!

Neklaní se ni doma, ni veřejně, ni v chrámu Páně. Doma se nemodlí, ani nezpívá nábožných písní, ani nemá svatého čtení, ani svatých obrazů, ano i nerad o Pánu Bohu slyší. I veřejně stydí se vzdáti čest Spasiteli svému a jemu se pokloniti, když kněz jde k nemocnému, když je veřejný průvod s nejsvět. Svátostí o vzkříšení a o Božím Těle; ano i ve chrámu Páně se nepokloní, když přijde aneb když odchází; když jest pozdvihování při mši sv. a Kristus Pán na oltáři jest. Kteraká neuctivost, kteraká urážka!

Vy ne tak, r. v Kr., nedejte se zahánbit mudrci, kteříž byli pohané; ale pamětlivi rozkazu Páně, vyznávejte jej před lidmi, jako pravil: Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznam i já před Otcem svým nebeským. Amen. *B. Hakl.*

Štědrý večer.

1.

Zem oblekla se v samý démant
a v řízu jak sních do běla;
ať nebe jiskří v zlatých hvězdách,
dnes rovná se mu docela.

Že květy na nádrech jí svadly
a na stromech že suchý list;
má květů v křišťalové třísti
a každý plá jak amethyst.

Ó země! přec mi teskno při tom,
a mysl letí v mládí mé —

my jaro kouzlime si zpátky,
však lednými je květy věnočíme!

2.

„Viď, strýčku, ozdobíš nám stromek;“
jen lichotíte, vy robátka,
mám ostré jehličky vám halit
a tvrdý ořech v pozlátka?

A ruce se mi třesou, chvějí,
kdy skvoucí věším řetězy:
Kéž nikdy všednost nespoutá vás
a krása vždycky zvítězí!

Vsnět každou světýlko vám vznítím,
tak štěstí ať vám vychází;
sem na vrch ještě hvězdu — lásku —
a anděl Boží ať ji provází!

3.

Teď patřím na ně — v očích vlhko
a ruce zbožně sepjaté;
kam myslím? oj vy snové zašlí,
proč ke mně dnes se slétáte?!

Jich kouzlu víc se neubráním —
co slyším dětský smích a ruch,
jsem zase děckem aspoň v snění
a s nimi jásá zas můj duch.

V tom k stolu podívám se zvolna —
mně slza klesla na víčka:
tam otec, matka hlavy bílé:
ret vzlyknul: dědeček a babička!

4.

„Pojď, strýčku, zkoumať,“ pravil vážně,
smích taje v líčku zardělem,
„ten s hvězdou zbude u matinky
ten s křížem bude andělem.“

A rychle krojil do jablíčka,
vzkřik': „zda mé hvězdy nevidíš?“
co z mého pochmurně vstříc zíral
jen prostý, černý jader kříž.

Tu tiše přitulil se ke mně
a líčka slze polily:
ne, neboj se, můj strýčku zlatý,
my bychom za tebe se modlily.

5.

Tak dítě mé 's to nemyslelo,
než zajde jaro s poupaty,
než jedna jeseň navštíví nás,
že hrob tvůj bude zavátý!

Bůh jinak soudil, miláčku můj,
vzal tebe nad hvězdnatou říš,
co v hořkosti a ve strádání
já vleku životem dál kříž.

Však není těžký mně víc kříž můj,
tvá hvězda plá mi do žití,
jak tys mi slíbil tehdy, věřím,
i tam se budeš za mě modlití.

Xav. Dvořák.

Renaissance a papežové, jmenovitě Martin V., Eugen IV., Mikoláš V. a Kalixt III.

Sepsal *Pazderka*, farář v Kateřinkách.

(Dokončení.)

Schvalující literární činnost velkolepou štědrostí Mikoláše V. zplozenou, nemáme pominouti temných stránek jejich. Že nastanou pohoršení, bylo předvídati. Jako za časů Nicolího Florencie, tak byl nyní u větší míře Řím jevištěm škandální kroniky učenců. Latiníci a Řeci proti sobě, Řeci mezi sebou, a Latiníci mezi sebou vedli po léta nejurputnější půtky. Nelze ani říci, jak se obviňovali a tupili. I k násilnostem přišlo. Žárlivý Georgios Trapezuntios vyfal starému Poggiovi v papežské kanceláři dva notné pohlavky; potom se rvali oba s takovou zuřivostí, že kolegové jejich s těží je roztrhnouti mohli. Papež sám musil zakročiti. Trapezuntios z Říma vypovězen. Neméně protivná byla půtka mezi Vallou a Poggie. „Jako kluci,“ píše Voigt, se do sebe dali. Z podvodu a krádeže, falšování a kacířství, pijanství a smilství všeho druhu vinil Poggio svého protivníka, připojuje hojnost pikantních povídaček a sprostých nadávek, zuřivě a nenasytně, jako kdys proti Filelfovi bojoval.“ Valla, jenž měl za heslo: „Budiž hádka hanebna, protivníkovi ustoupiti ještě hanebnější jest, a vyčítal Poggiovi jeho nevědomost o latině a stilistickém umění četnými příklady a nakládal s ním vůbec jako s otupělým starcem.“ Než nehledíc na tyto kulturní výkvěty, mělo převládající postavení, jež humanisté při kurii zaujímali, něco nepřirozeného do sebe. Duchovní povaha, již dvůr hlavy církve mít má, se přejínala, an Mikoláš V., kdekoli mohl, humanistické učence ustanovoval, ti pak pracovali více pro bibliotheku než pro

kancelář a pro církev. Měli-li u dvora přísného předchůdce jeho mniši hlavní úlohu, byli teď učenci a překladači stavem předním. Dostávaloť se jim netoliko výnosných, nýbrž i důležitých úřadů: básník Giuseppe Brippi byl představeným papežské registratury; jiný humanista, Decembrio, měl vrchní dozor nad abbreviatory. Za takových poměrů mohlo se přihoditi, že Filelfo, chtěje po smrti své druhé ženy vysoké duchovní důstojnosti dojíti, papeži žádost o dispens v hexametrech podal, v níž ubezpečoval, že od mladosti náklonnost měl, oddati se všecck Kristu „vladaři Olympa.“ Nezdá se, že by to bylo pohoršení dalo; považovánoť to za nutný následek latinské řeči aneb za nevinnou učnou hračku.

A v skutku nepřišlo v té době u zastupců liché renaissance ke skutečné opozici proti církvi, ač se u nich nezřídka výpovědi s křesťanskými náhledy a dogmem církve neshodné vyskytují. Než, to byly jen pomíjející v lehkou řeč pojaté myšlenky, jež by původcové jejich snadno jinak byli vyložili aneb se jich zřekli. Tyto okolnosti jediné vysvětlují, že Mikoláš V., osobně velice nábožný — byltě první papež, jenž pěšky jda při procesích velebnou Svátost nesl — toto řádění za nebezpečnou hračku měl. Nepochybno jest, že nebylo tehda bez těch, kteří se nad velkou přízní papežovou k humanistům pozastavovali, zvláště mezi řeholníky. Význačno jest, že nábožný převor regulovaných kanovníků, Timoseo Maffei, se zvláštním spísem proti těm vystoupil, kteří pro řeholníky jenom „svatou nevědomost“ za slušnou, humanistické studie pak za zkázu pobožnosti měli. Naproti tomu ukazuje Maffei, uváděje výroky svatých i světských spisovatelů, jaký velký užitek by klasické studie také mnišům přinéstí mohly. Výslovně odvolává se potom na papeže: jemu prý nemůže člověk nic příjemnějšího učiniti, než tyto studie podporovati.

Horlivá péče papežova o vědy vztahovala se také na pole církevní literatury, jež ho již dávno byla zajímala. V církevní literatuře byly citelné mezery, jež vyplniti Mikoláš V. toužebně a úsilovně žádal. Tak slíbil 5000 dukátů odměny, kdo by evangelium sv. Matouše v prvotním jazyku vypátral. Gianozzovi Manettimu dal rozkaz, aby „evangelickou přípravu“ Eusebiovu, jakož i některá díla Rehoře Nazianského, Cyrilla, Basilia a

Rehoře Nyssenského přeložil. Nejtoužebněji žádal papež, aby 80 homilií sv. Jana Zlatoústého a evangelium sv. Matouše přeloženy byly, což Georgius Trapezuntios k nevelké spokojenosti vykonal. Také k novým spisům církevní literatury dal papež podnět. Gianozzo Manetti dal rozkaz, aby sepsal apologetické dílo proti Židům a pohanům. Také překlad celé bible z řeckého a hebrejského prvotextu jest mu svěřen. Bohužel zemřel šlechtetný Mikoláš příliš záhy, aby byl mohl důstojně odměnit ukončení těchto velkolepých děl, jež vůbec nikdy podle prvního rozvrhu dokončena nebyla. Kardinál Torquemada věnoval papeži dvě theologicko-právníká díla. Florentan Antonio degl' Angli, později biskup Fiesolský a Volterrašský, sebral proň „Život a skutky“ svatých, jak v předmluvě praví, k vybidnutí papežovu.

Největší důležitostí byla konečně činnost, již Mikoláš jako sběratel knih vyvínoval. Snadno můžeme si představit, jakou as horlivost jevil muž, jenž v poměrech chudických vše, co mu zbývalo na kupování rukopisů věnoval a idluhy dělal, aby si potřebné knihy zjednal, teď, an vládl prostředky přehojnými.

Největší okrasou nového Vatikánu měla býti velkolepá knihovna. Pod bezprostřední ochranou sv. Stolicе obmýšlel papež slavné památky řecké a římské sebrati a potomkům neporušené zachovati, tím pak Řím na věky středem vědy učiniti.

Horlivost jeho v té příčině byla bezpříkladná. Nepřestal na tom, že dal sbírat i mnohonásobovati rukopisy v Itálii se nalézající, nýbrž ve všech téměř zemích povzbuzoval muže, aby jeho knihovnu obohacovali. Na všechny strany, až do Řecka, Anglicka a k velmistroví německého řádu v Prusích vypraveni jsou poslové, aby skryté literární poklady vypátrali, koupili aneb opsali. Vlivu, jehož požívala apoštolská Stolicе v křesťanstvu, užíval Mikoláš V. nikoliv aby prospěchu ale knih hledal. Cena nesměla žádného těchto agentů od koupě zdržovati; čím větší kořist přinesli, tím spokojenější byl papež. Uslyšev, že v Dánsku neb Norvežsku úplný Livius nalezen byl, poslal tam zvláštního doporučovacímí listy opatřeného agenta, Alberta Enochea z Arcoli, jenž, jak se zdá, nic znamenitého nepřinesl. Šťastnější byli tajní agenti, kteří po pádu Konstantinopole v řeckém a tureckém Východě k rozkazu pa-

pežovu činní byli. Znova získané časopisy ihned se v Římě rozmnožovaly a spravovaly; hejna opisovatelů, mezi nimiž četní Němci a Francouzi byli těmito pracemi ustavičně zaměstnáni. Když r. 1450 papež pro choleru v Římě vypuknuvší do Fabriana se odebral, kdež se nejlepší papír dělal, vzal s sebou své překladatele a opisovatele, aby mu neumřeli. Mikoláš, jsa sám krasopiscem, netrpěl, leč pěkné opisy. Za materiál sloužil téměř výhradně pergamen, vazba byla přeskvostná, většinou v karmazinovém aksamitu se stříbrným kutím. Tímto neunavným namáháním podařilo se papeži v poměrně krátké době sebrati bibliotheku jedinou toho druhu. „Kdyby byl papež, podobná Vespasiano da Bisticci, úmysly své úplně provésti mohl, byla by bibliotheka, kterou u sv. Petra pro celou kurii založil, něčím podivným bývala.“ Knihovna tato měla býti veřejná, všem učencům přístupná. Krom ní však založil Mikoláš V. i pro sebe soukromou knihovnu největšínou ze světských spisovatelů, všechno v karmezínu vázané a stříbrem kuté.

Péči o tuto sbírku knih svěřil papež Mikoláš Giovannimu Tortelovi, učenci skromnému, jen v knihách žijícímu jak v theologii tak v klasicích zběhlému. Zřídka kdy směl který knihovník tak svobodně peníze vydávati jako on; čím více zjednal, tím většího uznání mohl se nadíti. Bylo vypočítáno, že Mikoláš V. úhrnem 40.000 skudů k účelům knihovním vynaložil.

O počtu svazků, jež se tehda v papežské bibliotece nacházely, rozcházejí se zpravodajové; páčice je na 1000—9000 svazků. Zpráva Manetti-ho a Bisticci-ho, že katalog při smrti papežově 5000 svazků vykazoval, přijata jest od novějších spisovatelů za pravdě nejpodobnější.

Žádný papež nebyl takovým přítelem knih, jako někdejší mistr ze „Sarzany“. Mezi těmito knihami se procházeti, di Voigt, je pořádati a stavěti, tu neb onu vzíti a se v ní přebírat, pěkné svazky ohlídati, viděti znak na těch, jež mu věnovány a podány byly, a požívat již předkem díku, jež mu učení muži po staletích vzdávati budou, byla jeho radost. Tak ho viděti, an knihy rovná v jedné síni vatikánské knihovny vypočteného, a zasluhuje tam místa, neb položil základ k velkolepé sbírce rukopisů, jež podnes po Evropě slyne.

Založiv vatikánskou biblioteku, Mikoláš V. působí ve vědeckém ohledu, snad jako žádný jiný papež, až po naše časy; ta jediná by stačila, jméno jeho nesmrtelným učiniti.

Po humanistovi nastoupil na stolec papežský jurista. Calixt III. nebyl hnutí renesančního přímým přítelem, nýbrž choval se k němu lhostejně. Za jeho panování zastaveno jest nové hnutí ve svém vítězném běhu, zlaté časy pro humanisty byly tytam, msta jejich nevyhnutelná. Mstili se pak, jak v obyčeji měli, pomluvami.

K těmto náleží přede všemi vypravování o roztroušení Vatikánské knihovny. „Když Kalixt III. vypravuje Bisticci, vládu nastoupil a tolik vzácných knih našel, z nichž 500 ve vazbách z karmezínového aksamitu se stříbrným kutím se skvěly, divil se velice, jelikož, jsa starý jurista, pouze sešité spisy na bavlně viděti zvyklo byl. Místo aby byl moudrost svého předchůdce pochválil, řekl vstupuje do knihovny: „Hleďte, za co ten poklad církve vyprázdnil!“ I počal roztrušovat řecké knihy. Několik set dal kardinálu Isidorovi. Jelikož tento stařík s pola zdětiněl, přišly svazky do rukou služebnictva. Za Carliny se prodávalo, co zlaté bylo stálo. Mnoho latinských knih přišlo do Barcelony, dílem skrze biskupa Vichshého, všemohoucího datára papeže Kalixta, dílem jako dary papežovy Katalánským šlechticům.“ Proti pravdě podobnosti tohoto vypravování mluví nejvážnější důvody. Bylo-li skutečně tolik knéh roztroušeno, kterak se mohl Platicca, bibliotekář vatikánské knihovny za Sixta IV. její nádhernosti diviti? Jednotlivé spisy přišly bezpochyby do cizích rukou; což se při smrti papežově často děje, ale mnoho toho asi nebylo, ještě velkou část toho, co Mikoláš V. zjednal, v nynější, Vatikánské knihovně nalézáme.

K těmto svědectvím druží se ještě jedna, jež samojediná otázku tuto rozluští sto jest. Hned 16. dubna 1455, ještě před svým korunováním, dal papež Kalixt skrze svého zpovědníka, Cosima de Monsterrato inventář vzácné knihovny svého předchůdce zhotoviti. Že tak učiniti rozkázal, svědčí o vůli jeho sbírku zachovati. Takový papež nemohl býti náchylný, knihy té sbírky komu kolivěk rozdati. Nachází se pak v tomto nejstarším katalogu vatikánské biblioteky řada pokrajních pří-

pisků, jimiž se obžaloba humanistů o roztrušování rukopisů na pravou míru uvádí. Z nich zase patrně, že Kalixt ovšem rukopisy rozdal, ale celkem toliko pět svazků podřízené ceny. Dva z nich dostal Alfons král Neapolský.

Jelikož zmíněný seznam 16. dubna 1455 učiněn byl, není nemožno, že papež později ještě jiné rukopisy rozdal. Avšak i v tomto případě nemohl počet rozdaných rukopisů velký býti. Daroval-li papež králi Alfonsovi, svému důvěrnému příteli, toliko dva rukopisy, nedal zajisté kardinálu Isidorovi a Katalánským šlechticům sta. Jediné, co popříti nelze, jest, že Kalixt III., jenž pro válku tureckou i mítru svou zastaviti hotov byl, zlatem a stříbrem ozdobené vazby odejmul, aby tím náklad na sv. válku uhradil.

Často opakované vypravování o roztroušení biblioteky Mikuláše V. třeba mezi bájky počítati.

Chladné a odmítavé chování Kalixta III. k renesansi a jejím zástupcům nesouviselo pouze s jeho malou náklonností ku krásným vědám; stejně, ne-li více působila zde jiná, zevnější okolnost: strašné nebezpečení (d východu křesťanstvu hroziící, jež odvrátiti papeži právem nejdůležitější povinností jeho úřadu bylo, což duši jeho tak úplně naplňovalo, že v ní pro pokojné snahy na poli literatury a umění málo nebo nic místa nezbyvalo.

Z dějin odpadu Anglie od církve katolické.

Podává Josef V. Kratochvíl.

(Dokončení.)

X.

Ukázali jsme laskavému čtenáři kus dějin věhlasného Tovaryšstva Ježíšova v Anglii, chtěce tím, jak již na počátku této své stati jsme propověděli, ukázati, jaký as byl původ odpadu Anglie od církve katolické a jak si korunovaná ohavnice Alžběta vedla.

Bylo by úlohou vděčnou a zajímavou, šířeji se rozepsati, jak o zmíněném řádu a jeho působení v Anglii — tak i vůbec o tom, co církev katolická vše vytrpěla pod žezlem Alžbětiným. Nedostává se nám nyní ke konci roku ani času, ani místa k práci té, a proto přestáváme na tom,

co jsme podali, doufajíce, že úloze své jsme vyhověli.

Nezbývá nám nyní jiného, než aspoň stručně zmíniti se ještě o poslední době života Alžbětina.

Alžběta i všichni její Angličané nemálo si zadali, líčíce zločin uražení človenství, jehož se dopustila inkvisice španělská; to úpění a ten nárek, jakýž rozléhal se tou dobou na ostrově britském ovšem tak dalece utlumily divoké vlny mořské, avšak vzor tomu vidíme dosud krvavé stopy svatých mučeníků za svobodu víry katolické v Anglii, které se stávají úrodnými brázdami pro čistou pravdu pokolení budoucímu. Filip II. trestal ovšem, poněvadž chtěl pravou víru národu svému zachovati; za tou příčinou nenapravitelní kacíři musili vyhostěni býti z vlasti své. Ale Alžběta viděla v každém Jesuitovi, v každém pravověřícím křesťanu svého úhlavního nepřítele, jenž úklady strojí jejímu životu. Jí neběželo o náboženství — jí šlo pouze o její vlastní osobu, o žezlo panovníci; sama se vyslovila, že mileráda snášeti bude oheň pekelný — za dvacet let panování.

Smrt se blížila — ale Alžběta s katem dílo nekončila. Již ani Jesuité za oběť nestačili. Stará již žena-královna počala žárliti na jednoho ze svých pochlebníků; byl to Robert Devereux, hrabě Essexský, muž z této naruživosti kázala hlavu stíti. Činila podobně jako otec její Jindřich VIII., který ženy, jež se mu již zošklivily, obvinil ze státozrády a pak kázal je o hlavu kratšími učiniti; tak obvinila i Alžběta Roberta; a tento zahynul právě jako Anna Boleynovná a Kateřina Howardová.

Když Alžběta vetché své zdraví pozorovala, zamítla veškeré umění lékařské, pravíc: „nechte mne, život jest mi již nesnesitelný.“

Dne 3. dubna r. 1503 zemřela tato panovnice, hlava církve anglikánské. Ona učinila Angličany dle svého názoru, aby byli postrachem pevnině, aniž by ale nouzi a bídě, jakáž se po říši rozmohla, hleděla odpomoci. Aby mocnosti druhé oslnila leskem slávy a bohatství, odívala se pláštěm svobody, náboženství a obchodu; ale dvojnásobná tato svoboda byla jhem nesnesitelným pro vlastní její poddané; vzdechy jejich tlumila zprávami z pevniny — tam že ještě hůře. Alžběta vychovala britskou pýchu, a ve své osobě sama nejvíce ji přestovala, tak že národ anglický až po dnes

pozdravuje ji jako vzor národní své povahy. Vylhané ctnosti na venek, násilná vláda uvnitř, zvučná slova, jimiž stále na trůně se udržovala — toť ta politika, jakouž umírající Alžběta poddaným svým zanechala.

To, co Alžběta učinila Marii Stuartce, s důstatek jest známo; Stuartka zajisté se stala mučenicí národní. Jak Alžběta byla marníva, z toho vysvítá, že šatů, jež jednou na sobě měla, více nenosila, a že po smrti její zbylo ohromné množství drahocenných oděvů, jež posázeny byly sice zlatem a drahokamy, na nichž ale také lpěly krvavé skvrny ubohých pronásledovaných! Panenská královna jest zajisté ironický predikát ženy, jejíž konec byla zoufalá omrzlost života, nechť ke všemu, moře vnitřní bídy a rozervanosti! A takovou zajisté jeví se nám ve světle dějepisné pravdy královna Alžběta anglická!

* * *

Nyní za dnů našich můžeme již s důvěrou hleděti vstříc lepší budoucnosti církve katolické v Anglii. Neboť země, která zplodila tolik světců v čase své největší tísně a zkaženosti — nemůže býti bez požehnání. Dejž to Bůh; neboť stane-li se Anglie katolickou, pak samo sebou bráti bude konec tak mnoho „reformovaných“ církví i církvíček. Politika našeho sv. Otce Lva XIII., jakož i celé jeho jednání nese se ke sjednocení všech světců v Římem; jest zajisté důmyslná, budíc obdiv a úžas i u národů nekatolických; v Anglii ukázalo se to nedávno při jubileu královny Viktorie.

Alžběta prolila mnoho krve nevinné; ale tato krev svatá stala se jí osudnou, ona sama v ní utonula a památka její jest neblahá; pronásledované pak pravdě církve boží jest ta krev ranní září krásného dne slunečního.

Ty jsi Petr!

K jubileu padesátiletého kněžství Jeho Svatosti papeže Lva XIII.

„Ty jsi Kristus živého Syn Boha!“

děl kdysi papež v řadě prý,
a výrok svůj zpečetil krví,
když mužně šla ku kříži jeho noha!

„A Ty jsi Petr — to jest tvrdá skála!“

Pán na to apoštolu praví,
a na té skále církev staví,
jež bouřím vzor by povždy pevně stála!

Co řekl Pán — to posaváde platí:
že církev jeho skála tvrdá,
o níž se každá zloba hrdá
jen odrazí a zlomí, ztichne, zhatí!

I Petr dnes co vede církev Páně,
jak onen první rovněž učí,
že z Bohosyna život pučí —
a za to věznem jest ve Vatikáně!

Však to vše přece tomu nezabrání,
že hlas ten zněje ve svět šířý,
a dobré kdo jest vůle, víry —
před Synem Božím koleno své sklání!

On za Petrem své kroky jenom řídí,
jde ke Lvovi, jenž církvi velí,
Mu děkuje a blažen jesti celý —
vždyť Krista v něm a Pána svého vidí!

A tak jsou oba tito výrokové
jak Kristus sám: bez konce, věční —
Byť zašlo vše, i nebeteční
vrchové Alp jak v báji prázdni snové!

V den poslední až trouba andělova
znit bude — ona slova stálá:
„Syn Boží jsi!“ — „A ty skála!“
svět uslyší zas celý slavně, znova!

Josef V. Kratochvíl.

Moudré nauky a rady po cestách života.

I. Aforismy o zdraví a střídmosti.

Zdraví nazýváme onen stav člověka, v kterém všechny částky jeho těla v poměru dle zákona přírody se nacházejí. Jak mile poměr tento byl porušen, nastávají rozličné stupně *nemoci*.

„V zdravém těle zdravá mysl, zdravý duch,“ dí přísloví.

„Více sobě přej zdravu býti duchem, než tělem. Na lékaře nemyslí, kdo jest veselý myslí. Zdraví, hlava všeho, jest největší bohatství. Co dobrého má do sebe zdraví, ukazuje nemoc.“ —

Nejlepší rada, by člověk zachoval zdraví, jest: Buď živ, jak ti rozum káže čili přirozeně. Toť obsah celé zdravovědy. „Střídmost v jídle a pití, zachovává živobyti. Kde pití a hody, tam jsou choroby.“ —

Střídmost jest rozumným způsobem uspořádané zdržování se pokrmu a nápoje.

Nestřídmost jest nezřízená žádost jídla a pití, jež protíví se zdrželivosti. Bez jídla a pití neobstojí tělo lidské; však přítomen musí býti rozum, abychom takové a tolik jen potrawy požívali, by tělo nebylo přetíženo, aniž svoboda potlačena. Chtít ale zdraví své opatrovati přílišnou střídmostí, je dlouhá nemoc. Ve všem mira. — V jídle a pití chraň se dvou výstředností. Dej pozor na se, co snese tvá přirozenost a nezřízené chtivosti se nepodávej. — Pokrmu a nápoje užívej, však nezneužívej. — Hlad lze málem ukojiti, však labužnost přemnoho potřebuje. „Hlad nejlepší kuchař“, dí přisl. *Sokrates* radí nepožívat krmí, ježto chuť dráždí, bez hladu a nápoje bez žizně, což svádí jen k nestřídmosti.

Moudré jest *hostin* co možná se vystřihati; však nelze-li se vyhnouti, přestaň jíst a pít, než bysi překročil mezi.

Opilství jest dobrovolné bláznovství. — Víno jest úkladný zápasník, jenž snadno člověka přemůže; proto měj se vždy na pozoru a střídme vína — i piva — užívej.

Střídmost v jídle a pití mnoho přispívá k zachování čistoty a všelike ctnosti; neboť rozumu každý výstupek se zošklivuje. Střízlivost oheň studu živí, sytost pak a nestřídmost jej uhašuje. — U Římanů bývalo zvykem, že při hodech tolikrát z pohárů pivali, kolik písmen jména spoluhodujících obsahovala, a dosud si hodovníci připíjí. „Na zdraví pij, však se neopij“. Křesťanská pravidla střídmosti: a) Křesťan střídmy požívá vždy jen takových pokrmův a nápojů, ježto jsou stavu a jmění jeho přiměřeny a neškodí jeho zdraví, spíše prospívají tělu i duši. b) Byť i byl zámožný, křesťan neshání se po lahůdkách z pouhého labužnictví, nýbrž jí a pije, aby žil a mohl konati své povinnosti; přece však časem n. př. o slavnostech lepších krmí si přeje, ovšem bez překročení mezi kř. střídmosti. c) Křesťan střídmy jí a pije v pravý čas, ve všem zachovávaje pořádek. d) Křesťan jí a pije mravně a způsobně, nikdy více než třeba k zachování zdraví a života. e) Časem si v jídle a pití ujmu činí a co zbylo, chudým a nuzným kulevení bídě obětuje. f) Křesťan požívá pokrmu s vděčností k Bohu, svému dobrotivému dárci, proto neopomíná před jídlem a po jídle se modliti. g) Když se pokrmem a nápojem posilnil, koná křesťan opět horlivě své povinnosti. Tak střídmy jsa v jídle a pití, zachovává si zdraví a živobyti.

Veselá mysl, práce a střídmost jsou nejlepší prostředky k zachování zdraví a nejbližší, nejlevnější léky v čas nemoci.

II. Aforismy o pilnosti, pracovitosti a lenosti.

Pilnost vůbec jest bedlivé snažení uskutečniti nějaký úmysl neb účel. — *Pracovitost* jest příčinnivost ve věcech časných, již odporuje *lenosti* neb zahálka.

Pracovitost jest ctnost, již člověk všechny práce a povinnosti svého stavu ochotně a věrně konati se snaží. — Práce jest úlohou každého člověka jeho důstojností a radostí. Pracovati tak náleží k životu, jako přemýšlet. Lenost a hlupství jedno jako druhé jest proti lidské přirozenosti. — Myslet a pracovat, přemýšlet a tvořit, má jíti pohromadě, tak tomu chce zákon přirozenosti. — Všecko je v světě činné a prostý rozum lidský uznává, že i člověku třeba pracovati. Rozum i náboženství práci za povinnost ukládá. — Jako k létání ptáci, tak lidé jsou stvořeni k práci. Člověku třeba k výživě jmění, jehož aby nabyl, má konati práce svého povolání. — Práci si člověk nejen potřebnou výživu, nýbrž časem i nadbytek a hojnost opatřuje. Život náš je příprava, škola pro věčnost, proto zde všechny dary a schopnosti máme cvičiti přiměřenou prací a času nám svěřeného máme bedlivě užívat, bychom konajíce věrně povinnosti, svého cíle dosáhli.

Přiměřenou prací ovičí se síly těla i duše a člověk se při zdraví zachovává. Nejlepší pravidlo zdravotní jest: Pracuj, ovšem podle síly své. — Jako strom bedlivě pěstovaný utěšeně vzrůstá, kvete i hojné ovoce nese, tak člověk pilnou, rozumnou prací síly tělesné i duševní nabývá i užitek má pro časnost i věčnost. — Při pilné práci jest člověku blaze, čas mu rychle míjí i utíká jako voda i sladký jest po práci odpočinek. „Kdo rád pracuje, nechť se raduje!“ Práce nedá vzniknouti marným myšlénkám i zahání všeliké pokušení. Pracovitost krotí zlé žádosti, brání hříchům a mnohým poštilostem.

Práce poskytuje člověku prostředků k dobročinnosti, by mohl chudým udílet, k obecnému dobru přispívat, štěstí a blaho na zemi šířit. — Práci se člověk osvědčuje co živý úd té veliké rodiny lidské a užitečný jest jiným, jako zas jiní také jemu na vzájem prospívají.

Práce jest nejvyšší důležitá i potřebná

lidem; bez práce není vůbec žádného zdaru, žádného pokroku lidstva.

Však aby práce se dařila i prospěšnou byla, má býti schopnostem a silám člověka přiměřena. — Pracuj každý rozumně, mírně, bez ubližení svému zdraví a po práci přej si odpočinutí. — Pracuj celý naprosto a celý odpočivej. Kdo jen poloviční mysl a vůli k práci nebo k odpočinku přináší, jen na polo bude pracovati neb odpočívati. — Když se ti práce daří, nezpýchej a zdar díla nepřičítej své síle a obratnosti, ale za pozhřebání Bohu díky vzdávej. — Kdyby se ti práce nedařila, nebud' netrpělivý, nekli, nerepei, nýbrž setrvej a k Bohu důvěrně se obračuj. S Bohem počni, s Bohem pracuj, s Bohem dokonej.

Kdo nedbá, by čeho třeba k výživě si dobyl, kdo darův a sil svých neužívá, jak by mohl a měl, kdo štítí se práce, nebo s nechutí koná své povinnosti, je nedbalý, lenivý. *Lenost* jest hlavní vadou člověčenstva a nejnebezpečnější ze všech naruživostí, ježto tisícerym způsobem blaho lidstva podvrací. — Člověk miluje bohatství, čest a rozkoš; však rád si také hová v nečinnosti a mnohý své pohodlnosti a lenosti čest i blahobyť v obět přináší. — Bez práce není ovoce. „Kdo neseje, ten nevěje,“ nemá co klidit a jist. Kdo se lenosti oddává, toho tělo i duch umdlévá, churaví, hyne. Jakož se přirozenost lidská tuhými pracemi cvičí, rovněž umrtvující zahálkou ochabuje. Rez železo kazí a stojatá voda hnilé. Člověče varuj se zahálky, ježto jest počátek všech hříchův a nepravostí a závadou všeliké ctnosti.

Lenost v práci, lenost v ctnosti blaha nás i nebe sprostí. J. B. Podstránský.

KRONIKA.

Z Prahy. (*Oslava kněžského jubilea Jeho Svatosti papeže Lva XIII.*) Nejdůstojnější náš Arcipastýř ráčil v příčině oslavy kněžského jubilea Jeho Svatosti takto naříditi: 1. Slavnost ta v arcidiecési konati se bude v ten samý den, v který konati bude sv. Otec druhotiny své v Římě, to jest na nový rok 1888. 2. V týž den budiž ve všech chrámech zpívaná mše svatá pokud možná slavným způsobem sloužena, a po mši sv. chvalo zpěv Ambrosianský „Te Deum“ připojen. Ku slavným službám Božím buďtež od správcův duchovních místní úřady zemépanské i autonomní v čas písemně pozvány. 3. Od-

poledne na nový rok budiž po tři hodiny vystavena nejsvětější Svátost oltární a výstav zakončen budiž odpoledními službami Božími, při nichž konati se má Litanie o Všech Svatých s příslušnými modlitbami na poděkování Bohu za všechny našemu sv. Otci prokázané milosti a na vyprošení další milostivé ochrany Boží pro sv. Otce a celou církev sv. jeho péči svěřenou. 4. Při kázání nechať duchovní správcové náležité poučí věřících o slavnosti druhotin sv. Otce a jich ku vřocím modlitbám za blaho jeho i veškeré katolické církve povzbudí.

— **Čtyřicetihodinná pobožnost** koná se do 26. prosince u sv. Salvatora v semináři, od 27.—31. pros. u milosrdných sester pod Petřínem, od 1.—5. ledna 1888 u sv. Havla.

— Dne 24. prosince budou v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě ve 3 hod. odp. slavné nešpory, v noci pak o 11. hod. církevní hodinky (Matutinum) o Narození P., načež o půl noci slavná mše sv. za přítomnosti nejdůst. p. arcibiskupa sloužena bude (mše sv. bude ve všech farních a klášterních chrámech). Zítra na úsvitě hod. Božího o 7. hodině bude tamtéž zpívaná mše sv., o půl 9. hod. české a v 10 hod. německé kázání, načež v 11 hodin sloužena bude pontifikální mše sv. od Jeho kníže. Mil., před níž bude průvod a oféra pro ústav chudých; odpol. o 3. hod. budou tamtéž slavné nešpory. — V pondělí o slavnosti sv. Štěpána bude ve farním kostele u sv. Štěpána na Novém městě v 6 hod. mše sv. s exhortou, v 9 hod. zpívaná ranní, v 10 hod. kázání, v 11 hod. pontif. mše sv., odp. o 4. hod. nešpory, pak kázání a požehnání. — Na hod. Boží vánoční bude ve všech chrámech sbírka čili oféra ve prospěch chudinského ústavu. Otcové chudých jednotlivých farností jsou přítomni. V mnohých pražských chrámech postaveny jsou po celý čas vánoční jesle, tak na Karlově, u sv. Ignáce, u sv. Havla u sv. Kajetána na Malé straně, u sv. Josefa na Poriči, u Šedých sester, u Františkánů, u kapucínů na Hradčanech. — V kostele u kapucínů u sv. Josefa na Novém městě budou se zpívat rozličné koledy a vánoční zpěvy, totiž o Štědrý den již od půl 11. hod. v noci až do 1 hodiny s půlnoci, pak každou neděli a svátek vždy od 4 do 6 hod. večer, též na den Sv. tří králů oblibená tříkrálová koleda pod vedením ředitele kůru p. Vojtěcha Piskáčka.

— V pondělí na den sv. Štěpána o polednách odebere se náš nejdůst. Arcipastýř do chrámu P. u sv. Salvatora, kde se pomodlí itinerarium clericorum a pak s Msgr. Kalousem odebere se po dráze Františka Josefa do Říma, kde po celý leden potrvá. Ke konci ledna vrátí se do Prahy a vykoná dne 2. února o Hromni-

cích v chrámu P. Břevnovském benedikci nově zvoleného opata vdp. Brunona Čtvrtečky.

— **Sněm království Českého a papežské jubileum.** V pondělí dne 19. pros. byla památní schůze sněmu Českého. Již při samém počátku bylo znáti, že sněm chystá se k důležitějšímu, významnějšímu projevu. Místa, kde zasedají velkostatkáři, záhy byla skoro úplně obsazena, což vždy nebývá. Také přítomnost pana arcibiskupa jakož i biskupů kralohradeckého a budějovického upoutaly k sobě pozornost. Bylo již napřed oznámeno, že má býti podán návrh, by sněm projevil blahopřání papeži Lvu XIII. k jubileu jeho 50letého kněžství. A návrh tento, podaný hrab. Richardem Clam-Martinicem a podepsaný všemi přítomnými členy sněmovny — kromě malého počtu poslanců tak zvaných „neodvislých“ — přijat byl po řeči navrhovatele skoro jednohlasně. „Neodvislí“ buď odešli před hlasováním ze sněmovny anebo hlasovali proti návrhu. Mezi těmito posledními byl také posl. dr. Vašatý. Řeč, kterou hrabě Richard Clam-Martinic návrh svůj odůvodňoval, zní takto: Vyžádal-li jsem sobě dle obvyklého způsobu parlamentárního slova k odůvodnění návrhu, jež společně s mnohými soudruhy učiniti sobě za čest pokládám, jsem sobě přece vědom, že návrh ten vlastně odůvodnění nevyžaduje. Nehledě ani k tomu, že byl tak četně a vážně podporován, že jej mohu považovati za návrh takřka celého sněmu směřuje návrh ten k tomu, aby slavný sněm království Českého přidružil se k oslavování slavnosti, jejíž význam oceňuje celý svět. — Oslavuje slavnost tuto v prvé řadě církev katolická, kteráž v osobě sv. Otce viditelnou hlavu svou, náměstka božského zakladatele svého uznává, církev katolická, ku které přináležejí většina nás, převládá většina obyvatelstva naší vlasti; církev katolická, v jejíž lůně veškerí národové stejného nalezají práva, poněvadž ona všechny národy stejnou láskou objímá. (Výborně!) Nikoli však jedině katolický svět — celý civilisovaný svět oslavuje slavnost tuto s neděleným soucitem a ochotně projevenou úctou hledí vzhůru na vele důstojného kmeta s nezlomnou silou ducha, jenž v dobách našich zaujímá stoličnici papežskou, — na slavného učence, jenž poznává moc pravdy, vědeckému bádání volnou dráhu vyznačil (Výborně!) a sám neunavou věnuje práci rozluštění těch velkých problémů naší doby (Výborně!); — ná muže, jenž sám beze zbraně a obrany, mocí ducha slovu svému zjednával sluchu a vážnosti v radě mocných tohoto světa, a jenž co hlasatel míru a pokoje všem knížatům a národům zářícím příkladem jest a bohda bude. (Výborně!) — Mám za to, že slav. sněm

království Českého učiní skutek vhodný, skutek důstojný, přidruží-li se k tomu všeobecnému projevu úcty a lásky k Jeho Svatosti papeži Lvu III., a proto vyzývám Vás, pánové, byste hlasovali pro tento návrh, jež jste již podpiso-
váním schválili ráčili. — (Německy :) Myslím, že několik těch slov, jež dovolil jsem si pro-
nésti k odůvodnění svého návrhu, nemusím zde opěťovati, aniž k nim čeho přidávati. Odůvod-
nění tohoto návrhu — jsem o tom přesvědčen, pánové, — stalo se již napřed v srdcích Vás všech. (Výborně! Výborně!) — Při hlasování povstávají všichni poslanci pro návrh: jenom posl. Vašatý a Tůma zůstali seděti.

S m ě s .

Kdo neplatí daní — nesmí do hospody.

V Sasku vymysleli si zvláštní prostředek, aby donutili nepořádné poplatníky ke správnému plnění jich povinností. Dle regulativu, jež „Freis. Z.“ uveřejňuje a jenž jí byl z Aue zaslán, nesmí občan, na němž se státní daně a obecní, jakož i školní a ostatní různé přírážky ani cestou exekuční vymoci nedají — dle usnešení obec-
ního zastupitelstva navštěvovati žádné veřejné zábavní místnosti, hostince, výčepy, ano nesmí se účastniti ani zábav spolkových. Osud ten stihne podobného nepořádného poplatníka však jen tehdy, pak-li svou lehkomyšlností tuto ne-
schopnost k placení zavinil.

Literární oznamovatel.

— „*Časopisu katol. duchov.*“ čís. 10. roč. XXVIII. má tento obsah: Veliké zásluhy sv. Otce Lva XIII. o národy slov. O náhradě za vynechaný breviář. Žádoucí oprava patronátních poměrů v Čechách. — Kronika: O zřizování misii dle různých národností. Vota simpliciá. LXIV. Schůze výboru Dědictví sv. Prokopa v Praze a seznam vkladů. — V literárním oznamovateli posouzeno 7 spisů.

— Správa „*Zlaté Knihy*“ čili „*Dědictví ss. Ludmily*“ v Písku vydala právě 24. podíl: „*Zlaté Lístky*“ (společně s Edvard Mergl) a „*Zlaté Klasy*“ (společně s profesorem Jan Vačienou). Kniha první, upravená pro dívky až dvanáctileté, poskytuje mladistvým čtenářům přiměřený výběr čtení poučného i zábavného, kterouž vlastností vyznačuje se i kniha druhá, určená mládeži dospělejší. — „*Zlatá Kniha*“, která za dobu 24-letého trvání svého více než dvě stě tisíc knih mezi mládeží českou rozšířila a za peníz velice nepatrný poskytovala jí četbu formou i obsahem cennou a mnohými vkusnými ilustracemi zdo-
benou: zaslouhovala by již pro tyto vlastnosti

své největšího rozšíření mezi mládeží jakož i všemožné podpory všech jejích přátel. Nyní přijímají se údové (hoši i dívky) se vkladem 1 zl. Za skrovný ten plat obdrží ihned vkusný diplom a 1 knihu jako premií, pak dostávají bu 4 léta buď „*Zl. Lístky*“, buď „*Zlaté Klasy*“, obojí s ilustracemi. — Vhodné literární pří-
spěvky přijímá a honoruje „*Správa Zlaté Knihy*“ v Písku, která též odpovídá ke všem dotazům a na požádání rozesílá prospekty zdarma a franko.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Vinc. Václ. *Lichtblau*, kněz ř. františkánsk., superior hospice na Skalce, 17. pros. 1887, (nar. 6. pros. 1813, vysv. 8. ledna 1837);
- p. Frant. *Váňa*, far. v Maršovicích, 19. pros. 1887, (nar. 24. května 1812, vysv. 2. srpna 1835).

Jmenování jsou:

- vdp. Ant. *Lenz*, sídelní kanovník Vyšehradský, jmenován proboštem král. kolleg. kapitoly na Vyšehradě;
- p. Frant. *Lichtenberger*, osob. děkan v Holostřevích (Hollezriebe), kn. arcib. notářem.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Manna*, admin., za far. ve Zbečně;
- p. Frant. *Skrbek*, koop. Ondřejovský, za kapl. v Česlicích;
- p. Jos. *Vrba*, kapl., za admin. in spirít. v Minicích.

Uprázdňené místo:

Radošovice (Reschwitz), fara patr. nábož. ma-
tice, opět od 14. pros. 1887.

V biskupství Králové-Hradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Eduard *Brynych*, prof. pastorálky v Hradci Králové, jmenován čest. konsist. radou;
- p. Ferd. *Beneš*, prof. morálky, obdržel expos. canonice.

Ustanovení jsou:

- p. P. *Šimek*, kapl., za admin. v Libčanech;
- p. Jos. *Kofránek*, koop. Dobroučský, za admin. do Čenkovic;
- p. Jindř. *Jakubička*, kapl. Čermenský, za koop. do Dobrouče.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jakub *Krejčí*, prvo-děkan v Mladé Vožici, bisk. notář, 25. listop. 1887, (nar. v Písku 25. června 1835, vysv. 17. července 1859);
- p. Frant. *Maruška*, emerit. far., 12. prosince 1887, (nar. v Chlumu 20. listop. 1811, vysv. 25. července 1839);

P. Germanus *Bauer*, kněz ř. Minoritů, emerit. kvardian kláštera Krumlovského, (nar. v Benikovicích 13. dubna 1814, vysv. 5. srpna 1838).

Jmenování a vyznamenání jsou:

- p. Vilém *Krdlik*, kanovník kapitulární Senior, jmenován bisk. gener. vikářem;
- p. Jan *Kubiček*, inful. děkan kapitulární, jmenován předsedou bisk. manž. soudu a diec. církevního soudu;
- Msr. Emmanuel *Roth*, papežský tajný komoří, kustos kapitulární, jmenován místopředsedou bisk. manž. soudu;
- p. Matěj *Laitl*, kanovník kapitulární, jmenován místopředsedou diec. církev. soudu a radou bisk. manž. soudu;
- p. Václ. *Marek*, kanov. kapitulární, městský děkan Budějovický, jmenován radou diec. církev. soudu;
- p. dr. Petr *Špelina*, kanov. kapitulární, jmenován Canonicus Theologus;
- p. dr. Ant. *Skočdopole*, čest. kanov., prof. theol. pastorání, jmenován předsedou prosynodální zkušební komise;
- p. Frant. *Zachar*, far. u Dobré vody, jmenován assessorem diec. církevního soudu;

p. Jan *Jelen*, far. v Kasejovicích, jmenován osob. děkanem;

p. Jan *Královec*, far. Mělnický na odpočinku, jmenován bisk. notářem.

Ustanovení jsou:

- P. Konrad *Krepper*, kněz. ř. cisterciáckého, za prozat. admin. fary Rožmberk (Rosenberg);
- p. Josef *Hladík*, kapl. ve Švihově, za faráře v Ouboči;
- p. Frant. *Krondl*, kapl. v Dolanech, za kapl. ve Švihově;
- p. Jan *Beznoska*, prozat. kapl. v Merklíně, za kapl. v Dolanech;
- p. Jos. Staněk, kapl. v Mladé Vožici, za admin. interk. tamtéž.

Uprázdňená místa:

Grafenried, fara patr. Consortium majitelů parcel statku Grafenried, do 1. února;
Mladá Vožice, děkanství patr. pana Vincence hrab. z Kuenburga, do 15. ledna;
České Troubky (Böhmisch-Röhreo), fara patr. nábož. matice, opět do 24. ledna 1888.

Jména těch, kdo si získali zásluhu o letošní ročník Blahověsta, uvedena jsou v obsahu věcném.

Pozvání ku předplacení na ročník XXXVIII.

„**Blahověst**“ na nové třicáté osmé pouti své po vlastech českoslovanských l. P. 1888 bude opět přinášeti:

- I. Na neděle a svátky roku církevního homilie, rozličná kázání, krátká rozjímání, přiměřené výklady, anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře a životě křesťansko-katolickém;
- II. výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních církve katolické;
- III. vzdělavatelné příběhy ze života světcův a světic Božích, životopisy příkladných výtečníků křesťanských, poučné obrazy z dějin církve katolické obzvláště mezi národy slovanskými;
- IV. zprávy o životě, působení a osadách misijnářův katolických;
- V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst drahých srdci katolickému;
- VI. povídky a obrazy ze života, legendy, básně a písně;
- VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;
- VIII. dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;
- IX. drobnosti z praktického života, námítky a útoky protivníků;
- X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;
- XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa a j.;
- XII. osobní věstník duchovenský ze všech biskupství českých.

„**Blahověst**“ bude vycházeti v témž formátě a dosavadním způsobu. Předplacení na ročník XXXVIII., jehož 1. číslo vyšle se 5. ledna 1888, přijímá expedice (kněhkupectví B. Stýbla) v Praze. Předplácí se **celoročně s poštovní zásilkou 3 zl. 50 kr., bez poštovní zásilky 3 zl.** Nejlevněji předplatiti lze poštovní poukázkou, budiž však zřetelně na ní napsána adresa i poslední pošta předplatitelova. — Kdo nám dluhují za ročník 1887, ty zdvořile a slušně žádáme, by nedoplatky zaslali kněhkupectví Stýblu.

GTU Library

3 2400 00340 0599

